LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1634 C4 1
Q 1984·1-9

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

1 СОФИЯ, ЯНУАРИ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 1 / ЯНУАРИ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Планът — дело на всички 3
В. Божилов — Крупен принос в теорията и практиката на марксизма-ленинизма 9

КАЧЕСТВОТО — ДЪЛГ И ОТГОВОРНОСТ

Х. Ангелова — Общинският партиен комитет утвърждава творческия подход 14

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

В помощ на партийните секретари

К. Иванов — Подобряване качеството на състава 20
* — Работата с кадрите 27
Г. Начев — Стилът — в съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес 28
И. Андреев — Новото в Русе 33
Т. Георгиев — Конкурсното и изборното начало 42
А. Алексиев — Идейно-политическата подготовка и деловата квалификация 49
Д. Кръстев — Грижи за резервните кадри 53

●

Ю. Малов — В кривото огледало на антикомунизма 56

Партийният комитет

Д. Кралев, С. Панев — Интересна задочна конференция . . . 60
К. Асенов — Организационният отдел 64
* — Социалната роля на културния живот в столицата . . . 70

Digitized by Google

Отчетно-изборните събрания в партията

П. Стамов — Гарант за изпълнение на социално-икономическия план 72

Страница на редактора

И. Мичев — Никой не може да я спре 77

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Д. Недялков — Да водиш след себе си хора 78

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Г. Янев — Профсъюзната организация в общината 80
Б. Наков — Трайни производствени успехи 84
Х. Разпопов — Хората на бригадата 87

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Й. Хаджиев — Порасналото самочувствие на кубинеца 91

КРИТИКА И КНИГОПИС

Г. Цонков — Един жизнено важен въпрос 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров**, **А. Веселинов**, **К. Димов**, **Д. Димчев**, **К. Иванов**, **Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева**, **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев**, **П. Стамов**, **Д. Станоев**, **П. Трендафилова**, **Н. Фотев**, **Й. Хаджиев**, **Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2245. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 10. I. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ПЛАНЪТ — ДЕЛО НА ВСИЧКИ

Трудовите колективи навлязоха в 1984 година с разработени насрещни планове. Обогатени със способността за още по-задълбочен анализ на обективните възможности, с порасналото умение за разкриване на неизчерпаемите резерви в условията на социалистическата организация на производството. С пълна мобилизация на силите за достойно посрещане на Националната партийна конференция.

Партийните комитети и организации правилно оценяват разработените насрещни планове като стремеж за пълна реализация на поставените от Дванадесетия конгрес цели и задачи за по-нататъшното социално-икономическо развитие на страната. **Като открит план за непрекъснато разкриване и включване на резервите, като основен критерий за уменнето да се използват колективният ум, колективното творчество и новаторството на трудовите колективи.**

Теоретическите постановки и практическите подходи, разработени от др. Тодор Живков след конгреса, са методологическата основа за разработването на практическия инструментариум за решаване на проблемите на социалистическото съзидание на основата на завоюваните успехи през 1983 година въпреки обективните трудности, създадени от неблагоприятните природни условия през годината, усложнената международна обстановка и дискриминационните мерки, провеждани от капиталистическите страни спрямо социалистическата общност.

Резултатите от изминалите три години на осмата петилетка показват, че са постигнати **стабилни темпове на икономически растеж** — националният доход средногодишно нараства с 4,6 на сто, а обществената производителност на труда — с над 12 на сто. Влизат в действие нови крупни обекти с решаващо значение за изграждане на материално-техническата база, характерна за зрялото социалистическо общество. В съответствие с постановките за всестранна интензификация бе разгърнато всенародно движение за пестеливо използване на суровините, материалите, горивата и енергията.

Стабилният икономически растеж позволи да се направи нова, значителна крачка в осъществяването на Декемврийската програма за непрекъснато издигане на жизненото равнище на народа.

Под ръководството на партийните комитети и организации **сега е необходима широка разяснителна и организаторска работа за пълно разгръщане на творчеството и инициативата на всеки трудов колектив, на всеки труженик за постигане на целите, определени с плана за 1984 година**: увеличаване на националния доход с 3,8 на сто, обществената производителност с 4,0 на сто, снижение на материалните разходи и нарастване на продукцията и качеството във всички отрасли и дейности на народното стопанство. И на тази основа да се осъществи широката **социална програма за повишаване** жизненото равнище на народа.

Digitized by Google

Ресурсно обезпечени и обвързани по всички показатели, държавните планови задачи са минимално задание, основа, върху която се формира насрещният план на стопанските организации. Именно насрещният план е основа за осигуряване на тяхната самоиздръжка, като се мобилизират вътрешните ресурси за най-пълно използване на производствените фондове, повишаване производителността на труда и качеството на продукцията, пестеливо изразходване на суровинните и енергийните ресурси, внедряване принципно нови и авангардни технологии, нови конструкции и изделия, повсеместно разпространение на челния наш и чуждестранен опит. Този нов подход, разработен от др. Тодор Живков за съставяне на насрещните планове, е изграден върху фундаменталната постановка за трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост, които не само гарантират държавните планови задачи, но се ръководят от постигането и надминаването на челните наши и чуждестранни постижения.

Да, след пълната яснота, която др. Тодор Живков даде на **кардиналния теоретически и практически проблем за собственика и стопанина на социалистическата собственост у нас,** сега под ръководството на партийните комитети и организации всеки трудов колектив следва от позицията на социалистическите критерии и изисквания в най-пълна степен да използва и стопанисва предоставените му скъпоструваща техника, суровини и материали, горива и енергия. Добре да ги съхранява, ефективно използва и умножава. Като проявява творчество и инициатива в работата, непрекъснато да се усъвършенствуват и производствените, и социалните отношения между всички негови звена. **Чрез изграждането на действително нова бригадна организация на труда, привеждането на дейността на всички на принципа на стопанската сметка и самоиздръжката, да се постига непрекъснато усъвършенствуване на производствения и управленческия механизъм.** А с такъв подход не ще и съмнение бързо ще се преодолеят срещащите се още редица недостатъци. Не ще се допуска например в цеховете, бригадите да действува принципът на заработването на работната заплата, а в инструменталния цех или в проектантското, конструкторското и други звена на комбината, завода нещата да си текат традиционно. Заплащането — също. Не ще се допуска пренебрегване на договорното начало, едностранчивост към изискванията, които взаимно са приели стопанските ръководства и бригадите. Отклонения от точното изпълнение на поетите държавни задачи или на договорните задължения както помежду си в самата стопанска организация, така и към другите стопански организации.

Много от тези причини за предприятията са обективни, но в крайна сметка в рамките на стопанските организации на подотрасъла и отрасъла те са субективни. Затова са нужни **системен партиен контрол и взискателност към дейността на всички фактори и кадри — от министерството до бригадата.** „Партийните органи и организации — казва др. Тодор Живков — трябва да вземат мерки за повишаване на дисциплината и отговорността на всички равнища.“

Осъществяването на конгресната повеля за повсеместна интензификация — върху основата на върховите научно-технически постижения, на челния наш и световен опит, на новия икономически подход и механизъм — **е фундаментът и за успешното решаване и на ключовия проблем за качеството на продукцията, и на главната социално-икономическа задача — на всичко.** В интензификацията на общественото производство се отразява грижата на нашата партия за непрестанно издигане икономическата мощ на страната, за по-нататъшно усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения, за повишаване благосъстоянието на нашия народ. И тъкмо заради това триж по-

Digitized by Google

важна е повелята **на плана за четвъртата година на осмата петилетка да не се гледа като на обикновена производствена програма.** Защото изминаха вече цели три години. Време, достатъчно за равносметка и на стореното, и на постигнатото в главното направление на социалноикономическото развитие на всеки трудов колектив — интензификацията на общественото производство.

За партийните комитети и организации от това произтича потребността за **преустройство на организаторската и политическата работа по цялата верига на интензификацията.** Повсеместното преминаване към предимно интензивно развитие на икономиката да се осигурява с непосредствено действено политическо ръководство, помощ и контрол за решаването на кардиналните проблеми. Към това да бъде насочена, органически свързана и идеологическата, и масово-политическата работа.

Интензивното развитие да обхване не само материалното производство, а и всички звена на извънпроизводствената сфера, на целия обществен живот. Или за конкретните условия на всяка стопанска организация, на всеки комбинат, завод, управленческо звено сега в началото на четвъртата година на осмата петилетка да се прецени какво вече е направено в главното направление, какво е постигнато, какви са по-нататъшните цели. И със силата на политическото ръководство и въздействие да се осъществи тяхното пълно решаване. **Критическият анализ** на редица недостатъци ще насочи вниманието към различни страни на проблемите, на многообразните процеси и явления, свързани с интензификацията. **Структурите и методите на работа на партийните организации трябва да бъдат в пълно съответствие с изискванията за изграждане на бригадна организация от нов тип** — в съответствие с подобряването на вътрешнозаводското планиране, технологиите и организацията на производството, с нормирането и заплащането на труда, в единство с крайните стопански резултати. Това изисква прякото, конкретното участие на ръководителите на цеховете и участъците, на целия инженерно-технически персонал, издигане от средата на работниците на най-активните, ползващи се с авторитет, за ръководители на първични колективи. **Необходим е прелом в модернизацията и реконструкцията на производството с оглед на новите изисквания за обновяване на технологиите на изделията.** Първостепенна задача е **пълното натоварване на съществуващите производствени мощности.** Създадените заводи, съоръжения, скъпоструващата техника трябва да се използват в пълния им капацитет. В нито един АПК енергонаситените трактори, комбайни и друга съвременна техника не трябва да остават с неизползван капацитет. Необходим е решителен прелом и за най-пълно използване на земята.

Настоящата година ще преминава под знака на задачите, които ще реши Националната партийна конференция — за рязко подобряване на качеството на продукцията, за висока производителност на труда, като основни направления за повсеместна интензификация.

Да се постига все по-високо и високо качество от всяка социална дейност — това сега е първа грижа, отговорност, съдба на всеки комунист, ръководител, труженик.

След Националното съвещание във Варна под ръководството на партийните комитети и организации в цялата страна се извърши значителна организаторска, идеологическа, масово-политическа работа за постигане на високите критерии и изисквания, поставени в речта на първия наш партиен и държавен ръководител. Проведе се държавнообществен преглед на състоянието на качеството на продукцията, на условията и предпоставките, влияещи за неговото повишаване. В резултат вече са разработени и приети от пленумите, бюрата и партийните организации програми, мероприятия, системи за управление на

Digitized by Google

качеството... И сега **в подготовката за Националната партийна конференция главното е постигането на реални резултати в решаването на този ключов, съдбовен за нашата страна проблем.**

Да, сега става дума за конкретни действия и дела. **Качеството на нашата продукция да бъде на съвременно техническо равнище, да съответствува на най-висококачествените образци на световния пазар, да бъде в съответствие с нарасналите изисквания на вътрешния пазар, да гарантира висока конкурентноспособност на международния пазар.**

Все още обаче се срещат случаи, когато се подемат значителен брой инициативи, набелязват се най-различни мероприятия, но действителните резултати са незадоволителни. Защото има примери за продукция, която е далеко от новите изисквания, която се рекламира и не се одобрява от потребителите.

За да не се получава това, е необходима пълна информация за челните образци от съответната област, точна програма, обезпечена ресурсно и кадрово с конкретни срокове и отговорници. Да се затвори цикълът идея, цел, задача, практически производствени резултати и тогава да се оценява извършеното. Иначе ще се прахосва време, ще се хабят сили и средства, ще се трупа екстензивен баласт на везните на качеството.

Сега **за партийните комитети и първичните партийни организации изискването за успешно решаване на ключовия проблем за качеството трябва да се счита като пробен камък за боеспособността им. За техния политически авторитет, за действителното им състояние като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.** Ето защо в дейността на всеки от тях е необходимо системно, задълбочено овладяване и творческо прилагане и на теоретическите разработки, и на практическите подходи, с които е обогатен мощният арсенал от форми, средства и методи на партийна работа. **Необходими са максимална конкретност, простота и деловитост при използването и на традиционните форми на работа, и на непрекъснато раждащите се нови идеи и инициативи.** Главното, решаващото при оценката на действеността на политическото ръководство да бъдат именно резултатите, постигани от трудовия колектив в борбата за високо качество.

Качество и производителност на труда, високосъзнателна социалистическа дисциплина, творчество и инициатива в работата — ето ориентирите за оценка на личния пример на всеки комунист, за активната жизнена позиция на всеки творец на блага, застанал в строя било под профсъюзното или комсомолското знаме, включил се във всенародното социалистическо съревнование, в редиците на челниците, в движението за научно и техническо творчество и т. н.

Чрез усъвършенствуване на социалистическата организация на труда да се постигне най-пълно използване на трите елемента на производствения процес с оглед решително намаляване на разходите на производството на единица продукция и достигане равнището на най-напредналите в съответната област страни. Сега изискването е под непосредствено партийно ръководство и контрол да се внесе пълна яснота — от най-големия до най-малкия трудов колектив, от бригадата до директора — през изминалите три години на петилетката постигнати ли са качествени изменения именно в организацията на труда. Или поради недостатъчна предприемчивост, борбеност, поради непознаване на придобития в това отношения най-ценен съветски, наш и друг чуждестранен опит в редица случаи нещата си текат по старому. Робува се на традиционализма, инертността и шаблона, на бюрократизма, на времеядството. Ето защо именно сега, в началото на четвъртата година на петилетката, неотменно е изискването там, където тези плевели душат новаторството, рационализаторството, ценните работ-

Digitized by Google

нически идеи и предложения, да се предприемат конкретни действия за тяхното изтръгване из корен. Чрез усъвършенствуване на социалистическата организация на труда да се преминава повсеместно към рационализиране на управленческите и ръководните стопански структури, звена, дейности. **С разгръщането на социалистическото съревнование да се осигуряват висока култура на работата, строг ред и дисциплина.** Всеки да знае например какво представлява държавната задача за комбината, завода, бригадата, но и за неговото работно място. Да има ясно виждане за намаляване разходите на материали, суровини, горива и енергия в съответствие с критериите на Октомврийското съвещание. Да намира мястото си за свой достоен дял в това патриотично дело. И да е убеден, че на тази основа е възможно да се осигурят самоиздръжката и нарастването на резултативния фонд „Работна заплата". Да се осъществява непрекъснато социално развитие на трудовия колектив.

Ускорено да се внедряват съвременните научно-технически постижения във всички сфери и дейности, във всички звена на възпроизводствения процес. Такава е жизнено важната конгресна повеля. Отговаря ли постигнатото на съвременните потребности? На действителните възможности? Кои са конкретните пътища за решаването им в съответните производствени дейности? Това са все въпроси, които чакат правдива, компетентна политическа оценка от партийните комитети. И това е наложително да стане още сега на отчетно-изборните конференции. Да се направят конкретни изводи и набележат бъдещите практически действия, за да става всичко така, както конгресът е начертал. **Изискват се не въобще действия, а дела на преобразованието** — от стопанските ръководства и всички кадри, специалисти, от обществените органи и организаци. Ако например става дума за един конкретен комбинат, завод, изискването е да се даде отговор как изпълняват задълженията си за реализиране на задачите от националните комплексни програми за внедряването на научно-техническия прогрес, в реализирането на целите за внедряване на нови усъвършенствувани изделия, нови технологии и автоматизация на производствените процеси. Ако става дума за аграрно-промишлен комплекс, да се даде отговор доколко умело е използван целият комплекс от технологически, агробиологически, организационно-технически и икономически фактори, за да настъпи прелом в стратегическото за селското стопанство направление — зърненото производство и животновъдството.

Затова именно сега се поставя въпросът **за жизнена актуалност на идеологическата работа, за усъвършенствуване на политическата, организаторската, производствената дейност** в изключително важната, четвъртата година на петилетката. За такава мобилизация на силите на ръководните кадри и специалистите, на всеки инженер и техник, на всеки работник, с което ще се осигури внедряването на върховите научно-технически постижения, на челния наш и чуждестранен опит, на принципно новите и авангардни технологии за високо техническо равнище и качество на продукцията.

Разбира се, всичко това е органично свързано с **превръщането на науката в главна производителна сила.** С прехвърлянето на все повече и повече производства изцяло върху плещите на машините. Т. е. да расте непрекъснато броят на автоматизираните линии и автоматизираните цехове, да се преминава към гъвкави автоматизирани производствени системи. Към онези „умни" машини, автомати, които ще освободят хората от прякото непосредствено участие в производствения процес, ще ликвидират тежкия и непривлекателен труд.

Партийните решения, постановката на др. Тодор Живков за **изключително важната, решаващата роля, която има изучаването и масовото**

Digitized by Google

внедряване на челния наш и чуждестранен опит, трябва да бъде в центъра на политическата и организаторската работа на партийните комитети и първичните партийни организации. Да е критерий за компетентността и деловитостта на кадрите, да се превърне в задължителен образец за работа във всички сектори на народното стопанство.

На основа на оценката на извършеното всеки комунист трябва да вижда своето място в постигането на максималния ефект от внедряването на всеки почин и челен опит. Силни, положителни примери в това отношение има и с разпространението на почина „Институт—завод—съвместен насрещен план", и с още много други инициативи.

Успеем ли успешно да решим тези важни проблеми, да приложим новите изисквания и критерии, то през четвъртата година на осмата петилетка ще осигурим изпълнението и преизпълнението на конгресните задачи. Но затова **сега е необходима изявата на висока социалистическа съзнателност, на компетентност и висок професионализъм в работата** на всички кадри и творци на благата. Със системно, силно въздействуващо политическо ръководство от страна на партийните комитети и първичните партийни организации да се осигури навсякъде най-пълното разгръщане на творческите сили и енергия на всеки член на трудовия колектив, на другарството и взаимопомощта. И в същото време — да се води безкомпромисна борба срещу бюрократичните пречки, мудността, изчакването. Срещу действията и бездействията, които са бариера за превръщането на насрещния план в действително творческо дело на масите. Препятствие са там, където се допускат за изграждането му на основата на последователното комплексно приложение на новия икономически подход и неговия механизъм да бъде целогодишно открит план за непрекъснато разкриване на все нови и нови резерви и за широко въздействие на системата от материални и духовни стимули. Те пречат и на народните съвети да упражняват правата си на пълновластни стопани на селищните системи. Пречка са за комплексно изпълнение на производствено-социалните програми на трудовите колективи. Да се осъществява изискването: на широка обществена основа да протича създаването на помощни предприятия, ателиета и работилници, за такава организация на производствено-стопанската, на обслужващата дейност, с която да намират своевременно решаване непрестанно нарастващите потребности на творците на блага.

В самозадоволяването на селищните системи вече е натрупан опит. Важното сега е да не се допусне успокоение. Да се развиват по-нататък обществените и личните стопанства, като се интегрират усилията на различни категории предприятия и организации на територията на общините за съвместно производство и реализация на селскостопанската продукция.

Няма съмнение новите по-големи и по-сложни задачи, високите цели, критерии и изисквания, които Централният комитет на партията поставя, повеляват в годината на Националната партийна конференция **всяка партийна организация, партиен комитет, партийно бюро, партийна група да преценят качеството на своята дейност, ефективността от нея.** И да предприемат нови и нови стъпки за нейното усъвършенстване.

Това е най-главното, решаващото, за да растат непрекъснато авторитетът, признанието на нашата социалистическа родина в света на страна, уверено изграждаща развито социалистическо общество. Всеки строител, селскостопански труженик, металург, машиностроител, всеки творец на научно-техническия прогрес, всеки комунист, комсомолец, отечественофронтовец да има достоен принос в чест на славната 40-годишнина от победоносната социалистическа революция у нас!

Digitized by Google

КРУПЕН ПРИНОС В ТЕОРИЯТА И ПРАКТИКАТА НА МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА

Българският читател, хората на теорията и практиката вече разполагат с една извънредно необходима и изключително ценна книга. Неотдавна излезе от печат сборникът **„Избрани речи и статии“ на Юрий Андропов.** Той съдържа негови трудове (речи, статии, интервюта и изказвания), които обхващат периода 1942—1983 година.

Своевременната инициатива на Партиздат позволява да се проследи жизненият път на генералния секретар на Централния комитет на КПСС и председател на Президиума на Върховния съвет на СССР Юрий Андропов, дава широка представа за неговата огромна дейност като партиен и държавен деец за благото на съветския народ, в интерес на мира и социализма в света.

Няма съмнение, че всеки ще чете с голям интерес всичко, написано от Юрий Андропов — и като комсомолски работник, и като активен участник в партизанското движение през годините на Великата отечествена война, и като секретар на ЦК на КПСС през периода от 1962 до 1967 г., и като председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на СССР (1967—1982 г.) и член на Политбюро на ЦК на КПСС (1973—1982 г.). Но съвсем естествено повечето от страниците на сборника са посветени на трудовете на Юрий Андропов като пръв съветски партиен и държавен ръководител. Те са ярко свидетелство за неговата голяма заслуга в разработването и осъществяването на съветската вътрешна и външна политика, за понататъшно движение напред към комунизма, с една дума, за развитието на теорията и практиката на марксизма-ленинизма.

Ако трябва да изведем най-напред това, което от философска и политическа гледна точка е най-същественото и най-важното в избраните речи и статии на Юрий Андропов, то несъмнено би следвало да се позовем на статията му **„Учението на Карл Маркс и някои въпроси на социалистическото строителство в СССР“.** В нея той писа: „Марксизмът не е догма, а живо ръководство за действие, за самостоятелна работа над онези сложни задачи, които поставя пред нас всеки нов обрат в историята. И за да не изостават от живота, комунистите трябва да движат и обогатяват във всички насоки ученето на Маркс, творчески да прилагат на практика разработения от него метод на материалистическата диалектика, с право наричан живата душа на марксизма“ (с. 306).

За КПСС, за целия съветски народ днес няма по-гигантска и по-важна задача от усъвършенстването на развития социализъм, от разработването на конкретните форми на прехода към комунизма. Съвет-

Digitized by Google

ската страна се намира в началото на исторически етап от своето развитие, който ще има собствени периоди, собствени степени на растеж. „Колко дълги ще бъдат те — изтъква Ю. В. Андропов, — какви конкретни форми ще добият ще покажат само опитът, живата практика“ (с. 303). Но едно е ясно — необходима е колосална работа за постигането на високата, с нищо несравнима цел — комунизма.

Ю. В. Андропов прави зрял, принципен марксистко-ленински анализ както на състоянието, така и на динамиката на изграждането на съвременното съветско общество. Във фокуса на неговото внимание са концентрирани всички големи и важни въпроси като по-нататъшното ускоряване на темповете на развитие и внедряване на научно-техническия прогрес, усъвършенстване на производствените отношения, повишаване на производителността и качеството на продукцията, развитие на социалистическата демокрация, издигане на благосъстоянието на съветските трудещи се и разцвет на техния духовен и културен живот. Тези въпроси не се разглеждат абстрактно от първия съветски партиен и държавен ръководител, а в цялата им съвременна сложност, вътрешна противоречивост и външно многообразие.

В това отношение от фундаментална важност и значение е заключението, което Ю. В. Андропов направи в речта си на пленума на ЦК на КПСС, състоял се на 15 юни 1983 г. Той заяви: „В общественото си развитие ние сега сме стигнали до такава историческа граница, когато не само назряха, но станаха и неизбежни дълбоки качествени изменения в производителните сили и съответствуващо на тях усъвършенстване на производствените отношения. Това не е просто наше желание, другари, това е обективна необходимост и ние, както се казва, не можем да я заобиколим и да я избегнем. В тясна връзка с това трябва да настъпват и изменения в съзнанието на хората, във всички онези форми на обществения живот, които е прието да се наричат надстройка“ (с. 353, 354).

Както е известно, Двадесет и шестият конгрес на КПСС взе решение да бъде подготвена нова редакция на Програмата на КПСС.

Действуващата Програма на Комунистическата партия на Съветския съюз, както е посочено в решението на конгреса, като цяло правилно характеризира закономерностите на световното обществено развитие, целите и основните задачи на борбата на КПСС и на съветския народ за комунизъм. Нейните принципни постановки бяха потвърдени от живота. Много от записаното в Програмата вече е изпълнено. Наред с това обаче някои нейни постановки не издържаха напълно проверката на времето.

Новата редакция на Програмата на КПСС е обаче необходима за дълбоко теоретично осмисляне на важните промени, които за две десетилетия настъпиха и в живота на съветското общество, и в живота на другите социалистически страни, а и в световното развитие като цяло. Да съдържа реалистичен анализ на съществуващото положение и да има ясни ориентири за бъдещето, които свързват жизнения опит с крайните цели на КПСС — такава според Юрий Андропов следва да бъде новата редакция на Програмата на КПСС. В съвременните условия Програмата на КПСС „трябва — заяви той — да бъде преди всичко програма за планомерно и всестранно усъвършенстване на развития социализъм, а следователно и за по-нататъшно движение напред към комунизма“ (с. 353).

Документите, публикувани в сборника, са необоримо доказателство за пълната приемственост и неотклонна последователност на външната политика на съветската държава.

В. И. Ленин подчертаваше, че призвание и дълг на КПСС, на съветския народ е да се борят „за социалистическо отечество, за со-

Digitized by Google

циализъм, като отечество, за Съветска република, като отряд на световната армия на социализма"[1]. В. И. Ленин сочеше също така, че съветската страна трябва да провежда последователна, неотклонна мирна политика в интерес на победилата революция, в интерес на общото дело на трудещите се от всички страни.

В съзвучие с ленинските завети и в съответствие с решенията на Двадесет и четвъртия, Двадесет и петия и Двадесет и шестия конгрес на КПСС Юрий Андропов заяви: „Неизменни цели на нашата външна политика са гарантирането на траен мир, защитата на правото на народите на независимост и социален прогрес" (с. 266). Верен на тези цели, външнополитическият курс на СССР остава насочен към запазване и укрепване на мира, към разведряване, към обуздаване на надпреварата във въоръжаването, към разширяване и задълбочаване на сътрудничеството между държавите.

Жива илюстрация и безспорно доказателство за постоянния характер на този външнополитически курс са мирните, конструктивни инициативи на СССР, предложени от Юрий Андропов в течение само на една година. В това отношение е достатъчно да се напомнят предложенията за постигане на споразумение на Женевските преговори за ограничаване и съкращаване на ядрените оръжия в Европа, за преодоляване на мъртвата точка на Женевските преговори за ограничаване и съкращаване на стратегическите оръжия и на Виенските преговори за съкращаване на въоръжените сили и въоръженията в Централна Европа; за сключване на договор за неупотреба на военна сила и за поддържане на мирни отношения между държавите — участнички във Варшавския договор и Северноатлантическия пакт; за освобождаването на Европа от ядрено оръжие както със среден обсег, така и тактическо; за освобождаването на Европа от химическо оръжие; за сключване на договор за забрана на използването на сила в космическото пространство и от Космоса към Земята.

СССР, подкрепян от братските социалистически страни, от прогресивните и демократични сили в света, прави всичко възможно за оздравяване на атмосферата на международните отношения, за запазване и продължаване на разведряването. И ако днес международната обстановка е сложна и взривоопасна, то вината за това носят правителството на САЩ и неговите най-ревностни съюзници в НАТО. На Запад особено се активизираха най-войнствените групировки на империализма, чиято класова ненавист взема връх над чувството за реалност, а понякога просто и над здравия разум. В основата на всичко стои милитаристичният курс на администрацията на Рейгън, нейният неприкрит стремеж да постигне военно превъзходство на САЩ над СССР, на НАТО над Организацията на Варшавския договор, да осигури на САЩ доминиращи позиции в света, които да им позволяват да налагат от позиция на силата волята си на другите държави и народи. На тези цели са подчинени безпрецедентното увеличаване на военния потенциал на САЩ, широкомащабните им програми за производство на всички видове и системи от оръжие — ядрено, химическо и конвенционално, плановете им да пренесат надпреварата във въоръжаването в Космоса.

В яростния си антикомунизъм президентът на САЩ стигна дотам, че от трибуната на английския парламент обяви „кръстоносен поход" срещу социализма като обществена система.

„Пренасянето на идеологическите противоречия в сферата на междудържавните отношения — подчерта Юрий Андропов в декларацията си от 28 септември 1983 г. — никога не е носило нищо добро на

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 36, с. 82.

Digitized by Google

онези, които във външните работи са прибягвали до това. А сега, в ядрения век, това е просто абсурдно и недопустимо. Превръщането на противоборството между идеите във военно противоборство би струвало много скъпо на цялото човечество" (с. 396).

За съжаление претендентите за световно господство не желаят да имат нищо общо с добрата политическа воля. Пренебрегвайки конструктивните предложения на СССР и братските социалистически страни за снижаване на равнището на ядреното противопоставяне в Европа, игнорирайки стремежите на народите в Европа и света, САЩ — със съгласието на правителствата на ФРГ, Англия и Италия — пристъпиха към разполагането на новите си ядрени ракети „Пършинг—2" и „Круз" на територията на трите си натовски съюзника. Тези действия целят да създадат принципно нова военностратегическа обстановка в Европа. Те поставят под заплаха сигурността на братските социалистически страни и интересите на мира в Европа и света, увеличават опасността от ядрена катастрофа.

Декларацията на Юрий Андропов от 24 ноември 1983 г. даде концентриран израз на волята на СССР, на съветския народ надеждно да гарантират както собствената си сигурност, така и сигурността на страните от социалистическата общност. Същевременно ръководителите на САЩ и държавите от Западна Европа още веднъж бяха призовани да претеглят последствията, които грозят техните народи, цялото човечество при осъществяването докрай на плановете им за разполагане на новите американски ядрени ракети със среден обсег на действие. Освен това бе ясно заявено, че ако САЩ и НАТО проявяват готовност да се върнат към положението, съществувало преди да започне разполагането на ракетите „Пършинг—2" и „Круз" на територията на ФРГ, Англия и Италия, тогава ще бъдат отменени и ответните мерки, взети от СССР и братските социалистически страни.

Сборникът е ново доказателство за първостепенното значение, което КПСС придава на всестранното укрепване на социалистическата общност, на по-нататъшното развитие на сътрудничеството и заздравяването на сплотеността на нейните държави-членки. Братското единство на страните на реалния социализъм почива върху здрави темели: еднотипна икономическа основа — обществената собственост върху средствата за производство; еднотипен държавен строй — властта на народа, начело с работническата класа; единна идеология — марксизма-ленинизма; общи интереси за запазване на мира, гарантиране на сигурността и защита на революционните завоевания на народите от посегателствата на световния империализъм; единна велика цел — комунизма.

Съюзът на социалистическите страни в рамките на Организацията на Варшавския договор и тяхното сътрудничество в Съвета за икономическа взаимопомощ и по каналите на двустранните им отношения води до все по-тясна координация на практическите им действия, увеличава мощта на социализма, засилва неговото въздействие върху хода на световните събития. В тази връзка Юрий Андропов изтъква: „Що се отнася до най-близките ни приятели и съюзници — страните от социалистическата общност, ние сме на едно мнение: животът налага не просто да се разширява сътрудничеството, а и да се повишават неговото качество и ефективност" (с. 365).

И тук не може да не се споменат мисли на Юрий Андропов, които по своята същност не само набелязват тенденции, но и залагат началото на процеси за още по-високо издигане и още по-голямо сближаване на равнището на обществеото развитие на социалистическите страни. Първият съветски партиен и държавен ръководител сочи, че

Digitized by Google

е необходимо да се усъвършенствува политическото взаимодействие между братските страни, като се използват механизмите на Организацията на Варшавския договор. Той подчертава, че е наложително да се постигне „качествено ново равнище на икономическата интеграция“ (с. 365). Той не пропуска да отбележи, че в сферата на духовния живот следва „да продължи идейното сближаване на братските народи, укрепването на чувството за единство, за общност на историческите съдби, разширяването на обмена на културни ценности“ (с. 365).

Днес борбата за защита на мира не е само дълг на правителствата, но и дело на народите. Няма разумен човек, който би желал нашата планета, нашата цивилизация да бъдат изпепелени в пламъците на една нова световна война, на една ядрена катастрофа. Избраните речи и статии на Юрий Андропов съдържат много свидетелства, че той, като истински марксист-ленинец, високо цени ролята на широките народни маси, на прогресивните и демократични сили, на антивоенните движения в борбата за намаляване и премахване на опасността от ядрена война, за мир, сигурност и сътрудничество в света.

Миролюбивите сили бяха един от най-важните фактори, които съдействуваха да се извърши поврат, първо, в умонастроенията, а след това и в международните отношения от „студената война“ към разведряване, от конфронтация към преговори. Днес миролюбивите сили водят и ще продължат да водят решителна борба да бъде прекършен дамоклевият меч на ядрената заплаха от всеобщо унищожение, да бъде оздравена атмосферата на международните отношения, да бъде запазено и продължено разведряването. Основания за оптимизъм има. „Човечеството — изтъква Юрий Андропов — не е загубило и не може да загуби разума си“ (с. 399, 400).

Сборникът с избрани речи и статии на Юрий Андропов, издаден от Партиздат, откроява релефно различните аспекти от огромната политическа дейност на първия партиен и държавен ръководител на Съветския съюз, убедително свидетелства, че той върши всичко с пълна вяра във всепобеждаващата сила на великото марксистко-ленинско учение — и когато анализира факти, явления и процеси, и когато прави теоретични обобщения и конкретни препоръки, и когато се спира на текущите проблеми, и когато отправя поглед в бъдещето.

Валентин БОЖИЛОВ
кандидат на юридическите науки

Digitized by Google

ОБЩИНСКИЯТ ПАРТИЕН КОМИТЕТ УТВЪРЖДАВА ТВОРЧЕСКИЯ ПОДХОД

Навременният, многостранен по своите аспекти и задълбочен в същността на проблема разговор за творчеството и формализма в партийната работа на страниците на сп. „Партиен живот" предизвика сериозен размисъл в апарата на общинския комитет на партията в Провадия. Проблемите, разгледани в дискусията, не бяха нещо ново за партийните кадри в общината, но те поставиха в нова светлина досегашните им творчески търсения, предявиха по-високи изисквания към ефективността на тяхната организаторска работа. Отново в центъра на дейността на общинския комитет се поставиха въпросите на подготовката на партийния актив и преди всичко на партийните секретари. Оценката, приета от бюрото на комитета, въпреки положителните резултати от приключилия преглед за издигане ролята и боеспособността на първичните партийни организации показа и някои слабости и недостатъци. С пределна яснота беше направен и изводът, че задачите, които ще трябва да се решават пред Националната конференция по качеството, ще бъдат успешно осъществени, ако се даде простор на инициативата на трудовите колективи, ако се завиши отговорността на всеки трудещ се за качеството на личния му труд, ако се поведе остра борба от комунистите против проявите на формализъм, бюрократизъм, бездушие, инертност, самодоволство. А това са конкретни въпроси, разрешаването на които е дълг на политическия ръководител на трудовия колектив, на политическия щаб на неговата дейност — първичната партийна организация.

Отново в бюрото на комитета и в апарата се поставя въпросът за подготовката на партийните секретари, на тези, които трябва да бъдат и най-компетентни по проблемите на партийната политика, и най-инициативни за провеждане на партийната работа в съответствие с новите изисквания, и най-смели и настойчиви за внедряване на творческите предложения. **В резултат на породения интерес у партийните секретари към повдигнатия въпрос от редакцията на „Партиен живот" споделено бе мнение, че ще е от полза да се проведе дискусия с тях. Решено бе да се използва полуденят на партийния секретар.**

За по-добра организация на самоподготовката на секретарите вниманието им бе насочено освен към проведения разговор на страниците на списанието и към някои конкретни въпроси:

Digitized by Google

Какво мислите за творчеството в партийната работа, как създавате обстановка за творчество сред комунистите?

Има ли формализъм в работата ви, кое ви кара да го допускате?

Може ли да се проявява творчество при регламентирано мероприятие, поставена задача, прието от вишестоящия орган решение?

Дванадесетият конгрес постави задачата за интензификация на икономиката. Как творчески конкретизирате този проблем във вашата първична партийна организация, трудов колектив?

В какво се изразява творчеството във вашата партийна организация при планирането, подготовката на партийните решения, поръченията и други?

Приетият от бюрото на общинския комитет подход цели всеки партиен секретар да анализира стила на работа на партийното бюро, собствения си стил и на основата на практическите резултати от организаторската и политическата дейност на първичната партийна организация в трудовия колектив не само да изкаже своето мнение, но и да посочи конкретните най-резултатни форми и средства, използвани при тях, да анализира предимствата им, да разкрие умножаващия ефект на тяхното повторение. В периода на подготовката на разговора апаратът на партийния комитет, разпределен по организации, оказва помощ за по-задълбочен анализ, за разкриване причините на съществуващ формализъм, бюрократизъм и шаблон, за откриване на положителния опит. **В разговора, проведен в началото по диференцирани групи,** оживено се споделят мнения, възникват и спорове, доказват се предимствата на нова форма, на ново съчетание на досега използвани форми на работа, правят се предложения за развитие на творчеството в партийните организации. Ето и някои мисли, споделени от партийните секретари в разговора: Враг на творчеството е некомпетентността. Компетентният партиен секретар мисли с по-голяма свобода, знае къде и как да търси по-добри решения, проявява по-голяма смелост в прилагането на новото; Творчеството значи свобода на кълновете на новото. За да има творчество, трябва да има по-голямо доверие в партийния секретар, по-малко опекунство, повече грижа за неговата подготовка; За да бъде партийният секретар творец, трябва да е свързан с колектива, с неговото бъдеще, да не гледат очите му навън, да вижда своето развитие в колектива. И затова е нужно повече признание на неговите творчески търсения, повече помощ и подкрепа на новото, което създава, повече обществено признание; Формализмът и бюрократизмът имат един и същи корен — безотговорността. Който съзнава своята отговорност, той не може да бъде безразличен към рутината, закостенелостта, задържането на новото; За да се ликвидира формализмът, от голямо значение е създаването на навици за добра организация на личното време, съобразяване винаги с фактора време; За да има творчество, е нужно участието на повече активисти, повече специалисти — колективният ум е най-добрият творец, защото може да отчита повече обстоятелства, да обобщи повече опит и да породи едновременно немалко идеи за промяна.

В разговора много от секретарите в групите споделиха конкретен опит, плод на продължителни търсения, на много проверки. По един и същи проблем се посочват различни подходи, съчетаването на някои от които неминуемо ще породи по-висок ефект. Така, когато оценява работата на отделен колектив или звено, **партийното бюро на първичната организация в с. Комарево провежда заседанието си,** като разговаря предварително с хората, получава ценна информация за взаимоотношенията между тях и за отношението им към работата. И когато оценява например ръководителя на кравефермата, пак по същия начин бюрото подготвя заседанието и го провежда в трудовия колек-

Digitized by Google

тив. **По всеки основен въпрос на партийно събрание в „Наркооп“ се организират разговори по партийни групи,** след което партийните отговорници предоставят обобщен материал, предложения, критични бележки, които партийното бюро споделя със специалистите. **То използва широк актив при обсъждане на нерешените въпроси:** комунистите в партийните групи, среща със специалистите, партийно събрание с участието на номенклатурните кадри, разговори в съответните отдели, сектори, звена, с първенците. **Подобен подход е характерен и за партийната организация в Завода за електродомакински уреди.** При реконструкцията комисия на партийния комитет оценява състоянието, разкрива причините, прави предложения, но и изказва неудовлетвореност от стила на стопанското ръководство, от наличието на формализъм в работата на някои ръководители, от липсата на творчески риск. Предизвикват се експертна оценка на комбинатското ръководство, разговори в колектива за формализма в работата на местното ръководство, събрание на партийната организация, за да завършат със съвместно заседание на бюрото с партийния комитет на комбината. Нещата се променят в положителна насока в резултат на конкретния подход, на търсенията и настойчивостта на партийното бюро. **Творчески се отнесе партийното бюро и към проблема за стопанисването при възприемане опита на завод „Васил Коларов“.** След обстойно запознаване с подхода на инициаторите, след дълго обсъждане комунистите предлагат и партийното бюро и стопанското ръководство приемат да стопанисва не бригадата, а всеки работник, на него да се зачисли машината, той да отговаря, да може да се оценява конкретно за всеки доколко е истински стопанин и да се отчита степента на неговата отговорност. Така, запазвайки основния смисъл на опита на машиностроителите, те внасят нещо свое, не по-малко ефективно.

Споделеният опит се превръща в общо достояние на всички партийни секретари, всеки научава повече, запознава се с подхода на другите, възприема онова, което може да отговори на потребностите на колектива, в който работи. Кабинетът по партийно-организационните въпроси съхранява разказаното, използва го при провеждането на консултациите със секретарите, предоставя го на апарата на общинския комитет за помощ при посещение в отделните организации и обогатяване на техния опит.

●

Още по-задълбочен и диференциран разговор се проведе на следващия полуден на партийния секретар, посветен на качеството. По същество той продължи разговора за творчеството в партийната работа. Конкретно, делово, отново разпределени по групи на отраслов принцип, партийните секретари споделяха мисли, виждания, опит в отговор на нарасналите потребности от активна позиция при решаването на жизнено важния за нашето развитие проблем за качеството. Той се разглеждаше от неговия най-широк аспект — търсеше се връзката между качеството на действието и качеството на резултата, на труда и на резултата от този труд. И на тази основа мястото и ролята на партийните органи и организации, на кадрите и комунистите за повишаване качеството на партийната дейност и ръководство като фактор за повишаване отговорността и дисциплината на колектива в производството на качествени изделия, в организацията на качествени услуги.

Едномесечната подготовка на полуденя, създадената атмосфера на творчески търсения след разговора за творчеството и формализма показаха, че в общинската партийна организация има мислещи, с усет

Digitized by Google

към новото партийни секретари, на които не е чужд приетият от Централния комитет подход за подготовката на Националната партийна конференция. При поставянето на проблема бюрото на общинския комитет на партията предяви изискване секретарите да вникнат в задачите на Варненското съвещание и да направят всичко възможно, за да предизвикат творческо мислене в ръководните кадри, в специалистите, партийните групи, комунистите, така че ускорено да се утвърдят полезните идеи, да се проверят в практиката. И на полуденя всеки да сподели какво вече е направено и в какво направление се формира нов опит за усъвършенстуване на партийната работа и на ръководството на колектива в похода му за високо качество. По това, което споделиха на диференцираните срещи партийните секретари, може да се каже, че подходът, възприет от бюрото на общинския комитет, е правилен и стимулира развитието на творческо отношение към актуалните задачи, че в партийния актив има стремеж да направи реални промени в съответствие с изискванията за подготовката на партийната конференция.

Партийното бюро на „Наркооп" измени подхода си в оценката на номенклатурните кадри. Споделените виждания от партийния секретар в разговора за качеството на партийната работа вече прерастват в положителен опит. На всички ръководни кадри са връчени конкретни поръчения, свързани с подобряване качеството на труда на работещите в кооперацията. Поръченията се отчитат на заседание на бюрото в обекта, където работи и осъществява организаторските си функции ръководителят. На заседанието се поканват да присъствуват и част от хората, които ръководи отчитащият се ръководител. С този подход се постигат няколко резултата: нараства авторитетът на партийното бюро като оперативен ръководен орган, който свързва поставянето и отчитането на поръченията на ръководните кадри в непосредствена връзка с най-важните задачи на малкия колектив, умело подчинени на повсеместния поход за високо качество и дисциплина; нараства отговорността на ръководителя, отчитането на поръченията пред част от колектива, в непосредствена работна атмосфера мобилизира неговата воля да изпълни добре възложеното му поръчение; участието на членове на колектива при отчитането и оценяването на резултатите от изпълнението на поръчението укрепва доверието им в партийната организация, повишава тяхното самочувствие на стопани, които могат да споделят мнението си за организацията на работата в колектива пред партийното бюро, прави ги съпричастни в решаването на новите задачи, които се поставят пред ръководителя и колектива.

В изказванията си и други партийни секретари оцениха добрите страни на подобно отчитане на поръченията, изказаха увереност, че и те ще възприемат такъв подход.

Първичната партийна организация в текстилния комбинат „Георги Димитров" започва подготовката на конференция по качеството, като поставя възловите задачи на ръководството — подобряване техническото равнище на производството, обновяване на продукцията и усъвършенстуване на контрола върху качеството. Бюрото подсказва идеи и подкрепя инициативата на партийните и профсъюзните групи за разговор на тема „Качеството на моя труд", одобрява призива на комсомолското дружество комсомолските бригади, младите работници да работят под девиза „Гарантираме високо качество на продукцията".

В резултат на разговори, на споделени мнения и активна дейност на партийното бюро в завод „Тодор Илиев" се приема инициативата **„Всеки комунист — с личен принос за високо качество и дисциплина"**, при осъществяването на която се създава делова атмосфера за отчитане на личните обещания и отразяване на постиженията в нагледни

Digitized by Google

материали. По този начин, споделя секретарят на организацията, резултатите от ежедневната работа на комунистите ще оказват въздействие не само на самите тях, но и на всички останали. Така всеки комунист ежедневно ще доказва с конкретни дела политическата си зрелост, отношението си към най-важния икономически проблем сега и ще осигурява въздействуващата сила на личния си пример. Комсомолската организация възприема активната позиция на комунистите и обявява работните места на младите за „Комсомолска територия — гаранция за високо качество". Стопанското ръководство създава организация на основата на проучения японски опит и започва изграждането на кръжоци по качеството, които ще провеждат своите занимания в определения ден за качеството във всички звена на административно-управленческата структура — бригади, цехове, отдели, служби.

Успоредно с подкрепата на инициативите, свързани пряко с производството на качествена продукция и с повишаване качеството на услугите, **в изказванията на партийните секретари се посочваха и много форми на партийно въздействие** чрез поръченията, решенията, разговорите, срещите със специалисти, индивидуалната работа с членовете на колектива, постоянната, ежедневна грижа за младите работници и младите комунисти. Разговорите за качеството на продукцията се преплитаха с разговора за качеството на партийната работа, за критериите за ефективност на формите, методите и средствата на партийно влияние, на партийно-политическо въздействие.

●

Най-добрият резултат, който може да се отчете от проведените полудни на партийния секретар „За творчеството и формализма в партийната работа" и „Партийната работа за повишаване качеството на труда и на продукцията," е, че чрез партийните секретари след първия полуден, чрез организаторската работа на партийните бюра, запознати със споделения опит, целият партиен актив се раздвижва, преосмисля досегашната си дейност и проявява стремеж да търси рационални пътища, ефективни форми за подобряване на партийната работа и чрез нея и на дейността на целия колектив в съответствие с решенията на Варненското национално съвещание и решенията на окръжния комитет на партията за подготовката на Националната конференция по качеството. В подготовката на втория полуден партийните секретари показаха зрелост във възприемането на новия подход на Централния комитет за подготовката на конференцията. Направеното през месеца потвърди още веднъж, че съществува творческа обстановка в общинската организация, че партийният актив се стреми да осъществи в конкретни дела активната си позиция към проблема за качеството.

Общинският комитет на партията в Провадия е създал традиция в ръководството на творческия процес, протичащ в общинската партийна организация. Преодолян е формалният подход при повишаване организационната култура на партийните секретари. Посочихме само една от формите, но и тя е достатъчна, за да покаже отношението на комитета. Всеки предстоящ полуден се подготвя най-малко един месец. В подготовката и провеждането му участвува целият апарат на комитета. Бюрото обсъжда плана за подготовката и разпределя задачите между секретарите и членовете на комитета. Кабинетът по партийно-организационните въпроси активно търси и предоставя помощни материали, разработки, опит и литература, организира консултации. В някои случаи се осъществява и взаимно посещение от секретарите на

Digitized by Google

първичните партийни организации, за да се запознаят с подхода на своите другари, с техния опит по предстоящия за обсъждане проблем. Всеки полуден на партийния секретар се превръща в пълния смисъл на думата в работен ден, в творческа лаборатория, в която се споделят нови идеи, защищава се създаден опит, приложена нова организация на работа добива известност и получава обществено признание. В принципни спорове, в горещи дискусии се избистря опитът на отделна организация, бюро, секретар, обогатява се прилагана форма, оценява се сполучливият експеримент.

Приетият подход на общинския комитет на партията, многократно проверен в ежемесечната практика на основната форма на обучение на партийните секретари, се отличава с някои особености, които дават основание да се приеме за ефективна форма, за положителен опит. Подготовката се ръководи непосредствено от бюрото на общинския комитет, с което се обвързва тясно с актуалните проблеми на цялата партия, пречупени през призмата на възникналите потребности в селищната система. Осъществява се органическата връзка на цялото с частта. В организацията на всеки полуден има нещо различно от миналия. Денят започва винаги с теоретическо изясняване на проблема, за което комитетът поддържа тесни връзки с филиала на АОНСУ във Варна. Но секретарите предварително се запознават с някои основни източници, така че имат готовност да беседват с лектора, да поставят въпроси за доизясняване, да осмислят връзката на теорията с тяхната непосредствена практика. Темата на обучението е една, което позволява да се изясни задълбочено, да се съсредоточи вниманието на всички в една посока и останалите форми, използвани в този ден — обмяна на опит, посещение в организации, дискусия, обсъждане на план, сценарий на мероприятие, система за организация, да бъдат подчинени на тази тема.

Обсъждането на опита се осъществява по диференцирани групи, създадени на отраслов принцип. Така се постига сходство в условията на партийната дейност в сродни колективи и споделеният опит може да се възприеме с разбиране, бързо да се свърже с близките условия и своевременно да покаже своя умножаващ ефект. По-компетентно секретарите участвуват в обсъждането и оценката на предлагания нов опит. Един от партийните секретари води дневника на групата и прави обобщение, което докладва при повторното събиране на всички секретари. Така информацията от една група става достояние на останалите, което още веднъж допринася за разпространяване на най-доброто от общия опит.

Работата на всяка група се ръководи от членовете на бюрото на комитета — секретари, завеждащи отдели, ръководители на обществените организации. Така те се запознават с някои страни от дейността на организациите, което не е възможно, ако се разчита само на посещение в трудовите колективи. В тази съвместна работа на членовете на бюрото със секретарите на първичните партийни организации се обогатяват и двете страни. Ръководните кадри получават непосредствена, пряка, първична информация за работата на партийната организация, на партийното бюро и секретаря, добиват впечатления от секретаря, оценяват неговите разсъждения, подход, отношение и други. А партийните секретари се обогатяват с опита на техните политически ръководители. Затова и тази форма е желана от двете страни, очаквана от партийните секретари, подготвяна с ангажирано творческо отношение от бюрото на общинския комитет на партията, от апарата на комитета.

Христина АНГЕЛОВА

Digitized by Google

В ПОМОЩ НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЪСТАВА

проф. КИРИЛ ИВАНОВ

Повишаването на ръководната роля на партията е най-тясно свързано с дейността на партийните органи и организации за подобряване на членския състав на нейните редове. Положителни резултати в това отношение даде замяната на членските книжки. Но задачите, които прие Дванадесетият партиен конгрес, предявяват нови, по-високи изисквания към качествата на комунистите. И конгресът постави задачата за по-нататъшно подобряване на качествения състав на партията. Задълбочен анализ на неговото състояние след конгреса е направен в лекцията на другаря Тодор Живков „За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа". Въз основа на него обстойно и научно са обосновани нови принципни положения и насоките, а така също и главните форми и методи за усъвършенствуване на работата за подобряване на партийния състав.

СЪСТОЯНИЕ НА ПАРТИЙНИЯ СЪСТАВ И НАСОКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕТО МУ

Съставът на партията закономерно непрекъснато нараства с по-висок темп в сравнение с темпа на увеличаване населението на страната. За времето от X до XII конгрес численият състав на партията от 696 000 достигна 825 876 души. Анализът на неговата структура показа, че в общи линии той се развива в съответствие със социално-класовата структура на обществото и тенденциите на развитието му в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество. Ясно изразена е тенденцията на нарастване дела на работническата класа и интелигенцията и намаляване дела на класата на селяните. Значително се увеличава процентът на работниците новоприети партийни членове. Със засилване ролята на жените в нашето обществено разви-

Digitized by Google

тие нараства и относителният им дял в партията — от 20,4 на сто през 1958 г. той достига в края на 1982 г. над 31 на сто.

В състава на партията са представени всички поколения трудещи се. През последните години значително се увеличава делът на младите хора, но все още ясно се очертава нарастването на относителния брой на по-възрастните в партията. Партийната статистика разкрива, че 91,6 на сто от новоприетите партийни членове след XII конгрес са с висше, полувисше и средно образование. А делът на комунистите със средно и по-високо образование е вече 60 на сто от целия членски състав на партията. Това сега е една от предпоставките за успешно осъществяване на партийния курс за повсеместна интензификация на основата на последните постижения на научно-техническия прогрес и използване на авангардни технологии, за постигане на високо качество.

За по-нататъшното подобряване на качествения състав на партията е необходимо да се полагат постоянни усилия, за да се **засилва партийното влияние по целия възпроизводствен процес във всички ешелони на общественото производство и преди всичко в новите и перспективни социални дейности.** При наличието на тясна взаимовръзка и взаимозависимост между отделните структури в условията на изграждането на развитото социалистическо общество наложително е да има стабилно дейно партийно ядро във всяка от тях, което да обезпечава срочното и качественото изпълнение на задачите.

От съществено значение е сега да се увеличава притокът на млади хора в партията. Нейното нормално развитие и функциониране предполага тя да обединява в своите редове най-значителните и най-активните представители на всички поколения на работническата класа, на трудещите се. Ето защо **една от основните насоки за по-нататъшното подобряване на качествения състав на партията е да се запазва и дори да се засилва темпът на приемането на млади хора в нейните редове.**

Друга насока за усъвършенстване на работата за подобряване състава на партията е **съобразяването ѝ със засилената динамика на общественото развитие и на прогресивните тенденции на изменения в социално-класовата структура и социалното положение на отделни обществени групи.** Сега в по-голяма степен трябва да се оценява закономерната връзка между състава на партията и измененията в социално-класовата структура на обществото. Най-съществената тенденция в това отношение, с която следва да бъде съобразена дейността на партийните комитети и организации, е засилената роля на работническата класа вследствие на нейния количествен и преди всичко качествен растеж.

Решаването на задачата за подобряване на качествения състав на партията изисква **да се следят не само тенденциите на изменения-та в цялостната структура на обществото, но и вътрешнокласовите изменения и промените в отделните социални групи на обществото, а също и в състава на партията.** С други думи, за да може правилно, от научни позиции и постоянно да се регулира качественият състав на партията, е необходимо да се държи сметка за процесите, които се извършват в работническата класа и другите социални групи, за тяхната роля в изграждането на развитото социалистическо общество, за тяхното социално-икономическо положение, за интересите им. В това отношение положителна е практиката за съставянето на социално-демографски характеристики на трудовите колективи и на членския състав, постоянното използване на вътрешнокласовия анализ при оценката на партийния състав. Само въз основа на такъв анализ да се засилва партийното ядро във всеки участък, във всяко звено в отделни-

Digitized by Google

те професии, където то сега е недостатъчно, а в някои изобщо липсва. Тази слабост беше разкрита и при прегледа на първичните партийни организации.

Изискването съставът на партията да отразява социално-класовата структура на обществото не означава огледално отражение. Става дума за отразяване в общи линии, защото конкретното отражение на отделните социални групи на обществото върху състава на партията се решава с оглед на редица съображения, обстановката и конкретните задачи, които произтичат от нея, равнището на съзнателността и активността на социалните групи, перспективите на развитие на предприятието, административно-териториалната единица. Формирането на състава на партията е обективно обоснован и заедно с това управляем процес. Партията съзнателно и целенасочено направлява, регулира своя количествен и качествен състав. За тази цел тя използва разнообразни форми и методи, но първостепенно значение особено в съвременните условия има работата за подбора и приемането на нови членове на партията.

ГРИЖИ ЗА ПОДБОРА И ПРИЕМА НА НОВОПОСТЪПВАЩИТЕ ПАРТИЙНИ ЧЛЕНОВЕ

Постоянният приток на нови членове напълно отговаря на необходимостта партията да се развива като жив политически организъм, в който непрекъснато се извършва обновяване.

Грижата на партията при подбора на нови членове предполага преди всичко най-пълно да се спазват и в съвременните условия ленинските изисквания за идейните, политическите и деловите качества на комунистите. В партийните редове могат да се приемат работници и други трудещи се, които са идейно и политически зрели, имат висока обща култура и професионална подготовка, активно участвуват в изпълнението на партийната политика, ползват се с безспорен авторитет сред колектива. Тези изисквания напълно кореспондират с курса на XII конгрес за повсеместна интензификация, за високо качество на труда и производството. Те са ново доказателство за конкретно-историческия подход при решаването на проблема за състава на партията. Твърде съществено е конкретизирането на класово-партийния принцип при подбора, което се прави в лекцията. Той „не трябва да се разбира и стеснява само до произхода и социалната принадлежност. Защото израз на класово-партийната позиция на комуниста са също така и неговите делови качества, трудовата, управленческата и организационната култура, колективистичните нравствени качества, умението му да разкрива и осъществява на практика възможностите за непрекъснато усъвършенствуване на нашия живот.“[1] Този подход не само внася пълна яснота за съвременното значение на класово-партийния принцип, но увеличава набора от показатели при подбора на новото партийно попълнение.

Главното в подбора на новите членове е тяхното **всестранно проучване.** То обхваща всички показатели, които характеризират качеството на състава на партията. Трябва да има яснота не само за настоящето, но и за проявите на кандидата в миналото. Сведения се събират от мястото, където са живели и работили кандидатът и родителите му, преди да влезе в колектива, в който работи по време на кандидатствуването. Освен от трудовия колектив сведения се събират и от квартала или от блока, където живее. Засилените миграционни процеси особе-

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа, Партиздат, С., 1983, с. 24.

Digitized by Google

но към големите градове, където хората недостатъчно се познават помежду си, прави това изискване още по-наложително.

Необходимо е да се повишава отговорността на комунистите, които дават препоръки за нови членове на партията. Повечето от тях по своето съдържание повтарят данните от автобиографията. С особена сила този недостатък важи за препоръките от комсомолските комитети. Освен това почти не се търси отговорност от комунистите, които дават препоръка, без добре да познават кандидата.

Издигане ролята на препоръките предполага преди всичко партийното бюро, а след това и събранието да преценяват дали наистина поръчителите са имали възможност напълно да опознаят кандидата или те несъзнатателно се заблуждават в това отношение и, естествено, заблуждават и първичната партийна организация. Въпросът опира до това доколко контактите и наблюденията на поръчителя върху кандидата наистина дават възможност той да направи точна и вярна характеристика за него. В нея да се посочват не само положителните качества, но и някои недостатъци на кандидата, а също и препоръки за работата на първичната организация за неговото по-нататъшно израстване като политически ръководител на безпартийните. С други думи, препоръките следва да се преценяват главно по тяхното съдържание, а не от формалната страна. Заедно с това следва да се подлагат на критика и да се търси отговорност от комунистите, които при даване на препоръки не се ръководят от партийните принципи, с лека ръка вписват високи положителни оценки за кандидатите за членове на партията.

Необходимо е да се отделя по-голямо внимание на комсомолските събрания, на които се обсъждат препоръки за приемане на комсомолци в партията. Тези препоръки съгласно Устава се одобряват от комитета на ДКМС, който има право да утвърждава приемането на комсомолците. Така че комсомолското събрание само обсъжда, а не приема препоръката, каквото неправилно разбиране се среща в практиката.

Въз основа на опита на КПСС в редица случаи на събранията на комсомолските дружества, които обсъждат препоръките, присъствува и секретарят или заместник-секретарят на първичната партийна организация, в която ще се приема комсомолецът. Така се получава непосредствено впечатление за отношението на комсомолците към кандидата за партиен член. Присъствието на секретаря е необходимо, за да може събранието по-правило да се ориентира при преценяване качествата на комсомолеца за член на партията.

Положителна е практиката кандидатурите на подалите документи за членове на партията предварително да се разглеждат в събрания на партийните групи. Тя сега придобива още по-голямо значение, когато повече от групите са политически ядра на по-големи трудови колективи с важни не само производствени, но и социално-възпитателни функции.

С цел да се изучава и уважава общественото мнение партийното бюро води предварително и индивидуални разговори с комунисти и безпартийни, профсъюзни и стопански активисти. С тази практика се разширява демократизмът при формиране състава на партията.

Сведенията, които получава партийното бюро, и преките наблюдения за изявите на кандидата в колектива трябва да дават пълна възможност за действителна оценка на мотивите и подбудите за влизането му в партията. В нейните редове се влиза само по дълбоко вътрешно убеждение за по-ефективна работа за изпълнение на политиката и програмата на партията, а не по някакви други съображения.

Digitized by Google

Фактът, че само събранието на първичната партийна организация може да приема нови членове, е най-убедителното доказателство за решаващата му роля при формирането на членския състав. Тя се реализира най-вече с активността на членовете на партията в събранието с техните съдържателни, критични и принципни изказвания. Има прояви на подценяване на партийното събрание вследствие надценяването на предварителните разговори, водени с кандидатите при разностранното им проучване. Понякога не се проявява необходимото задълбочено обсъждане под предлог, че кандидатът е много добре известен и на комунистите, и на колектива. Неправилно е такова мнение. Приемаме, че наистина кандидатът е добре познат, но пита се: колко от комунистите и безпартийните всестранно са преценили всичките му качества и прояви съобразно изискванията за членуване в партията? Преценявано ли е, че влизането на кандидата в партията ще допринесе да се засили ролята ѝ на политически ръководител на трудовия колектив? Такава преценка следва да направи партийното събрание. Освен това никак не бива да се подценява въздействието на събранието върху кандидата. Той трябва да почувствува действителен прелом в живота си. Да почувствува по-голямата отговорност, която поема с влизането си в партийните редове.

Партийното събрание, на което се приемат нови членове, може да бъде открито и закрито. В лекцията на др. Тодор Живков се препоръчва да се разширява в бъдеще практиката новите партийни членове да се приемат не на закрити, а на открити партийни събрания. Тя е израз на по-висока отговорност на партийните организации пред трудовите колективи, както и на по-голяма демокрация. Така се реализира ленинското изискване при регулиране на партийния състав да се вземат предвид и мненията на безпартийните. С такава практика се придава и по-голяма значимост на приемането на нови членове, оказва се по-силно възпитателно въздействие с повече хора. Но при провеждането на откритите партийни събрания се допускат някои слабости. Ограничава се присъствието на безпартийни само с тези, които са поканени, или само с представители на обществени организации. Действителното открито партийно събрание предполага на него да присъствуват и да участвуват всички безпартийни, ако те пожелаят. Ако партийната организация и колективът са многочислени и няма възможност целият колектив да присъствува, на партийното събрание се канят всички безпартийни от онова звено на колектива, в което работи кандидатът за член на партията.

Друга слабост е, че някъде се приемат комсомолци за членове на партията на съвместни партийно-комсомолски събрания. В този случай не се прави разлика между открито партийно събрание и съвместно събрание. При откритото партийно събрание гласуват само партийните членове, независимо какъв въпрос се обсъжда. На съвместното събрание гласуват всички членове на партията и на другата обществена организация, с която се провежда то.

Утвърждаването на решенията на първичната партийна организация е важен механизъм за регулиране състава на партията. То играе също значителна роля за затвърдяване на чувството за отговорност у новоприетия член. За изявата на тази възпитателна функция на утвърждаването в заседанията на партийните комитети непринудено се разговаря с кандидата в този дух. Подобен разговор водят и комисиите към партийните комитети в предварителното разглеждане и обсъждане на решенията на първичните партийни организации по приемането на нови членове.

Макар и да е с добра предварителна подготовка, или казано с думите на др. Т. Живков, да е „голям“ багажът, с който новият

Digitized by Google

член встъпва в партията, необходимо е партийните организации да полагат грижи и усилия за развитието на положителните им качества. Но подобряването на качествения състав предполага постоянна работа за издигане авангардната роля и отговорността на всички членове на партията. В това отношение първичните партийни организации имат богата и ефективна практика, но при решаването на този въпрос съществено значение имат някои нови постановки, дадени в документите на XII конгрес и в речите на др. Т. Живков.

ИЗДИГАНЕ ОТГОВОРНОСТТА НА ВСЕКИ КОМУНИСТ

Тази задача се решава преди всичко от първичната партийна организация. В лекцията си др. Т. Живков отново подчертава изключително голямата роля на първичната партийна организация и комунистите за състоянието и дейността на цялата партия с формулировката, че „партията — това са преди всичко първичните партийни организации, това са комунистите, тяхното единомислие и единодействие“[1].

Равнището на авангардната роля на комуниста в най-голяма степен зависи от чувството му за отговорност при изпълнение не само на възложените му задачи, но и за осъществяването на ръководната роля на партията за изпълнението на задачите, които решават първичната партийна организация и колективът. Оттук и формулираният в лекцията критерий за личния принос на комуниста в общото дело: **„...колко хора е въвлякъл в общия подем, как е съдействувал да се осигурят необходимите условия за пълното разгръщане на силите и за увеличаването на приноса на неговите другари от трудовия колектив“**[2].

В системата от разнообразни мерки за издигане авангардната роля на комуниста първостепенно е значението на работата на първичните организации за повишаване на марксистко-ленинската подготовка на партийните членове. Въз основа на нея комунистът може да има яснота за положението в нашата страна, за международната обстановка, правилно да разбира задачите, решенията на партията, да определя своята позиция и поведението си. На основата на дълбоката му убеденост в правилността на партийната политика и партийните решения расте неговата активност и отговорност за изпълнението им.

Но др. Т. Живков силно подчертава органическата връзка, неделимостта на идеологията и идеологическата дейност от останалите форми на действие. Оттук и необходимостта изучаването на марксизма-ленинизма да се осъществява в най-тясна връзка с проблемите на икономиката, политиката, културата, със задачите, които партията решава сега, с конкретните задачи на колектива и партийната организация.

Сега комунистите и трудещите се трябва да имат пълно разбиране по проблемите на усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на новия икономически подход и неговия механизъм, на курса за повсеместна интензификация върху основата на последните постижения на научно-техническия прогрес и използването на нашия и чуждестранния челен опит; по проблемите на високото качество на продукцията. Комунистите и всички трудещи се да са твърдо убедени не само в икономическото, но и в политическото, социалното и идейновъзпитателното значение на тези проблеми. Изучаването на лекциите на др. Т. Живков в системата на политическата просвета е твърде съществена и неотменима предпоставка за високо

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, с. 23.

[2] Пак там, с. 22—23.

Digitized by Google

идейно-теоретическо равнище на занятията в нея, за актуалност на съдържанието ѝ и пример за свързване на теорията с практиката. В тях са разкрити и теоретически осветлени основните проблеми и явления на общественото развитие у нас след Дванадесетия конгрес, политиката на партията и конкретните задачи, които сега са пред нея. Аргументирано са изложени и практическите подходи за решаването на проблемите.

Като отдава изключително значение на изучаването на марксистко-ленинското учение за издигане политическата съзнателност на комунистите, др. Т. Живков посочва, че тази цел се постига не само в школи, курсове, семинари и пр. Особено силно въздействие върху идейната позиция на комунистите оказва обстановката в партията, страната, първичната партийна организация. При наличието на благоприятна обстановка, на прояви на принципност, правдивост и честност, взискателност, критичност и самокритичност във вътрешнопартийните отношения растат активността и отговорността на комунистите като авангард на трудещите се. В такава обстановка те се стремят да бъдат достойни за званието член на Българската комунистическа партия, повишава се самочувствието им, че са в нейните редици.

Въпросът за обстановката в партийните колективи е непосредствено свързан с въпроса за реализиране на единството на правата и задълженията на комунистите и първичните организации, записани в Устава на партията. Редица партийни комитети и организации нарушават Устава, като отнемат или стесняват правата на комунистите и партийните организации. Нерядко в заседания на партийни комитети се разглежда партийното положение на комунисти. С това те лишават членовете на партията от правата им да решават въпроса за партийното положение на комуниста, те да бъдат негови съдници. Това нарушение в някои случаи е резултат на непознаване на Устава. (Имаме предвид случаите, когато разглеждането на партийното положение на комунисти от партиен комитет се мотивира с това, че те са в номенклатурата на този партиен комитет.) В случая се пренебрегва Уставът, който утвърждава, че въпросът за привличане към партийна отговорност на член или кандидат-член на окръжен, общински, районен или градски комитет или на съответна контролно-ревизионна комисия се обсъжда и решава в първичната партийна организация, където той членува. Само в случаите, когато се предлага изключване на такъв комунист, предложението на първичната организация се съобщава на съответния комитет за вземане на решение. Разбира се, въз основа на демократическия централизъм партийните комитети могат да разглеждат и да вземат решение по партийното положение на комуниста, но това става в много редки случаи. Разглеждането на партийното положение на комунисти от партийни комитети се дължи на неправилното разбиране за запазване престижа на ръководителите.

От прекомерното регламентиране на дневния ред от страна на партийните комитети се ограничават правата на първичните организации и комунистите. То лишава комунистите от свой избор да разглеждат онези въпроси, които те преценяват като важни, назрели или назряващи. И вместо да се съдействува, както изисква Дванадесетият конгрес на партията, да се развиват самоинициативата и самодейността на първичните партийни организации и комунистите, те се спъват. От единството на правата и задълженията логически следва и практическият извод: неотстъпно и последователно да се изисква от комунистите в срок и качествено да изпълняват своите задължения и заедно с това да се създават всички възможности те напълно да осъществяват своите права.

Digitized by Google

РАБОТАТА С КАДРИТЕ

На сегашния етап от нашето обществено-икономическо развитие, в условията на съвременната научно-техническа революция, на непрекъснатата интелектуализация и повсеместната интензификация на човешките дейности, на упоритата работа за повишаване на качеството изключително много нараства ролята на субективния фактор. Човешкият фактор играе и ще играе решаваща роля в изпълнението на сложните и отговорни задачи на общественото развитие. Това е така, защото, където и да погледнем, както отбеляза другарят Тодор Живков на Дванадесетия партиен конгрес, ще констатираме, че зад всеки факт стои човекът, изпълнител или ръководител, личност или колектив.

Проблемите на партийната работа са различни по своята актуалност и важност. Но има един проблем, който е неизменно актуален и винаги важен — проблемът за кадрите. Менят се тактическите задачи на партията, менят се центровете на тежестта в партийната работа, но въпросът за кадрите е винаги първостепенен. Защото това са най-добрите представители на работническата класа, на селскостопанските труженици и на интелигенцията. Защото всичко — и най-усъвършенстваната техника, и най-опитният трудов колектив — не може да действува успешно без добро, без способно ръководство, без силен ръководител.

Ето защо сега, когато Централният комитет на партията смята, че „основното, решаващото в развитието на страната е интензификацията на народното стопанство, на всички сфери на обществения живот", усъвършенстването на кадровата работа ще способствува за привеждане на субективния фактор в съответствие с високите критерии, които издигна Дванадесетият партиен конгрес, с общите темпове на нашето социално-икономическо развитие.

На всеки етап, когато възникват качествено нови задачи в социално-икономическото развитие на страната, под ръководството на партията се предприемат мерки и за преустройството на методите и средствата, на подхода, мислите и действията на кадрите, на всички трудещи се. Такъв подход последователно прилага Централният комитет на партията. Следвайки неотклонно априлската генерална линия, на преден план той извежда основните проблеми, които имат решаващо значение за претворяването на партийната политика в дела. Яръм изразител на този подход е генералният секретар на Централния комитет Тодор Живков. С присъщата му прозорливост първият наш партиен и държавен ръководител научно и аргументирано очерта назряващите нови потребности на общественото развитие, посочи основните направления и задачи и средствата за тяхното реализиране. В докладите, статиите и речите си след конгреса той разкри пътищата за решаване на главната задача, поставена от върховния орган. С ярко изразено чувство за реализъм и комунистическа принципност разработките на другаря Тодор Живков са една конкретна, целенасочена и действена програма за цялостна реализация на решенията на Дванадесетия конгрес на партията за по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм.

Можем да поставим въпроса: каква е технологията на подбора, подготовката и реализацията на самите ръководни кадри, познава ли се тя, използва ли се, доколко се прилага? Тук става дума за една социална технология, която при кадрите обхваща такива звена като възпитание, образование, подготовка, разпределение, постъпване на работа, квалификация, издигане или избиране като ръководен кадър, движение, растеж, оценки, партиен и обществен контрол, приключване на трудовия цикъл, признание и използване след пенсиониране. На всички тези звена трябва да се гледа като на един цялостен и непрекъснат процес, при който се формират, подбират и изявяват кадрите.

Независимо от постиженията необходимо е качествено подобряване на нашата кадрова работа. Това се налага преди всичко от изискванията на новия етап в социално-икономическото развитие на страната — интензификацията. Тази историческа за Народна република България задача изисква кадри, които са способни, които са годни да я решат. Именно затова в Отчетния доклад на Дванадесетия конгрес на партията и в следконгресните доклади, статии и речи на другаря Тодор Живков са поставени нови изисквания към ръководните кадри и към работата с тях. В лекциите си пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление той посочи необходимостта от нови критерии за преценката на кадрите — умението им да общуват с масите, да се вслушват в техния глас, да вземат присърце техните въжделения и проблеми. Нов и много съществен момент в това отношение, както посочва той, е все по-широкото използване на об-

Digitized by Google

ществени форми, средства и начини на действие при решаването на кадровите въпроси. И в тази връзка посочи необходимостта от по-широкото приложение на конкурсното и изборното начало.

Особено внимание в лекциите си другарят Тодор Живков отделя на необходимостта от укрепване на връзките и приемствеността между различните поколения комунисти, от правилното класово-партийно възпитание и развитие на кадрите от всички равнища и особено на тези, които по естествената логика на живота поемат и ще поемат в свои ръце ръководството на партията и на държавата, на работата за подготовката и създаването на кадрови резерв.

Работата на партията с кадрите има много направления, аспекти. Поради това не е възможно изцяло те да бъдат обхванати в една разработка. В този брой редакцията помества материали от три окръжни и един общински партиен комитет и от градския комитет — София, в които се споделя техният опит в решаването на някои въпроси в работата им с кадрите.

СТИЛЪТ — В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ДВАНАДЕСЕТИЯ КОНГРЕС

ГЕОРГИ НАЦЕВ
първи секретар на окръжния комитет
на БКП — Шумен

Изпълнението на сложните и отговорни задачи, които постави Дванадесетият конгрес на Българската комунистическа партия, е неразривно свързано с по-нататъшното овладяване и прилагане на ленинския стил и методи на работа. Сега е особено важно задълбочено да вникнем в новите следконгресни разработки на Централния комитет и на генералния секретар на ЦК на БКП Тодор Живков, да ги конкретизираме към специфичните условия на работа във всяко звено на нашата обществена система и ги провеждаме в живота.

Като се ръководи от това, окръжният комитет на БКП в Шумен в началото на април 1983 година проведе пленум по дейността на партийните органи и организации за привеждане на стила и методите на работа на ръководните кадри в съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП. В пленума участвува членът на Политбюро и секретар на Централния комитет на БКП Милко Балев. Неговото обстойно и компетентно изказване, а също така и конкретните му препоръки имат изключително значение за нашата работа.

Трябва веднага да отбележа, че решението ни да поставим на обсъждане въпроса за стила и методите на работа на ръководните кадри не беше продиктувано от някакви сериозни слабости в тази насока. Основанията ни задълбочено и критично да анализираме и оценим дейността си по този кардинален проблем са преди всичко успехите в по-нататъшното претворяване на ленинската априлска линия на нашата партия и задачите за изпълнение решенията на Дванадесе-

Digitized by Google

тия конгрес на БКП. Към това ни насочваше и конкретната заръка на др. Тодор Живков: „Да се осигури превес на политическите и икономическите методи и средства на ръководство, като се поведе решителна борба против административно-бюрократичния стил на работа"[1].

Основната цел на бюрото при подготовката и провеждането на пленума бе да се насочат вниманието и усилията на партийните органи и организации, на всички ръководни кадри в окръга към по-пълно привеждане на своя стил и методи на работа в съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес, за претворяване в дела на произтичащите от тях задачи за развитие на Шуменски окръг. Изхождахме от постановката, че обсъждането на този въпрос трябва да допринесе за усъвършенстване на работата на всички органи на социалното управление, да издигне навсякъде ролята на субективния фактор. За постигане на тази цел допринасяше и благоприятната обстановка, създадена във връзка с приключилия преглед на боеспособността на първичните партийни организации.

Като анализира резултатите от работата по изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП през първите две години на осмата петилетка, пленумът на окръжния комитет направи главния извод, че все още не се използват всички благоприятни възможности и съществуващи резерви, че успехите биха били по-големи, ако се поведе решителна борба за привеждане на стила и методите на работа на ръководните кадри в съответствие с изискванията на конгреса. Констатира се, че сред част от ръководните кадри съществува задоволство от постигнатото. Ниски са критериите при оценяване на собствената дейност и на резултатите от дейността на колективите и организациите. Не е достатъчна амбицията за мобилизиране на колективите за достигане на високи цели, за усвояване и прилагане на най-добрите наши и световни постижения.

Изтеклият период след провеждането на пленума е твърде кратък, за да може да се анализира и оценява изпълнението на взетите решения, но атмосферата, която беше създадена в процеса на неговата подготовка, отговорността, с която се разискваха проблемите и най-вече явленията, с които се сблъскваме, ни дават основание да споделим някои мисли и впечатления.

Осъществяването на конгресните решения е един непрекъснат процес, който не започва сега и не може да завърши така скоро. Той протича в условията на специфични фактори, действуващи в окръга при определени трудности, които идват от съществуващите елементи на рутинност и инерция у значителна част от ръководните кадри.

Сега пред нас най-ярко се очертава изискването **да утвърждаваме и развиваме в своя стил и методи на работа усета за реализъм и точна мяра при оценка на постигнатото, съчетани с афинитета към перспективността и творчеството в мисленето и в действията.** Затова насочваме усилията преди всичко към усвояване и по-пълно прилагане на методите за всестранен анализ на постигнатото, на конкретната обстановка, на ситуацията, в която се намираме, към „фотографията", както се изразява другарят Тодор Живков. На този етап са ни необходими конкретни, реални и компетентни оценки. При това те трябва да имат не само констативен характер, но и да са обвързани с пълноценно използване на научната информация, с челните наши и световни постижения, с резултатите от приложните и емпиричните изследвания и да не се основават само на традицията и опитността. Особено значение придобива **умението да се отбира, осмисля, селекционира необходимата информация.**

---

[1] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Партиздат, С., 1981, с. 83.

Digitized by Google

Работата ни в това направление започна веднага след конгреса. Налице са определени постижения. Утвърди се подходът да се изграждат **компетентни работни групи**, които с участието на отговорни специалисти от централните и местните органи анализират състоянието и разработват научнообосновани програми по важни социално-икономически и идеологически въпроси. По-редовно се провеждат срещи на бюрото на ОК на БКП с отрасловите министерства и обединения, с партийните и стопанските ръководства и трудещите се от предприятията и окръга. По-целенасочени усилия се полагат за внедряване на научния подход и постиженията на научно-техническата революция. В сътрудничество с научните институти и центрове се създават комплексни програми за съвместна работа. В редица стопански организации се формираха собствени звена за научноинформационна и развойна дейност.

Но веднага трябва да кажем, че постигнатото не отговаря на високите конгресни изисквания и на нашите конкретизирани решения. В усилията за тяхното изпълнение ние се сблъскваме много често със задоволството от постигнатото. Борбата с това явление ни се удава трудно. То се среща както по хоризонталните, така и по вертикалните звена на ръководната дейност. Реализмът като най-съществен елемент на ленинския стил на работа на ръководните кадри се оказва нелек процес. Неотдавна бюрото на окръжния комитет остро реагира и изрази своето крайно неудовлетворение от оценката на окръжния народен съвет за работата на съветниците при изграждането на материалната база на учебното дело, отдиха на учащите, телефонизацията и радиофикацията. Ние и занапред открито ще възразяваме срещу такива анализи и оценки, в които всичко от първата до последната страница е изпълнено със задоволство от постигнатото и не се поставят проблеми за решаване.

За голямо съжаление една значителна част от нашите кадри в партията, в народните съвети, в стопанските и обществените организации са склонни да мерят резултатите с вчерашния ден, а не да се равняват с високите критерии, които постави Дванадесетият конгрес и които изисква сега подготовката за Националната партийна конференция. Общинските народни съвети бавно се утвърждават като пълнокръвни органи в държавното ръководство на обществено-икономическия живот в общините. Не удовлетворява работата на значителна част от кметовете. Те не проявяват достатъчно инициатива, не се чувствуват достатъчно отговорни за всичко, което става на територията на селището, често очакват да им се възложат задачи или друг да реши проблемите.

Не става дума за това да не се виждат добрите дела, да не се дават достойни оценки на тези, които действително са ги заслужили. Но ние нямаме никакво право да оставяме у хората впечатление, че сме решили въпросите тогава, когато никой не ги е решил. От нашите ръководни кадри се изисква още по-голяма критичност и самокритичност, по-голямо мъжество, с което да се посочат нерешените задачи и проблеми. Само това ще ни изведе до високите изисквания на Дванадесетия конгрес.

Практиката показва, че в основата на задоволството, на самоуспокоението и рутината, на липсата на реализъм при оценката на извършеното стоят ниските критерии. Затова **другият основен въпрос, на който ние обръщаме особено внимание при изпълнение на собствените решения, е въпросът за повишаване на критериите.** Ярки примери в това отношение ни дава Централният комитет на партията, който изисква да се ориентираме не към това, което е било вчера, към постигнатото от съседите или средното за страната, а към това, което е най-

Digitized by Google

необходимо, което постигат най-добрите, което изисква Програмата на партията.

В окръга има немалко ръководни кадри, които своевременно се ориентират към високите критерии на Дванадесетия конгрес и мобилизират трудовите колективи за постигане на високи резултати. Въпреки неблагоприятните агроклиматични условия през миналата година селскостопанските труженици от АПК „Мир" получиха на поливни площи по 1100 кг царевица от декар, а отделни бригади по 1400 кг. Много добри резултати постигнаха и зърнопроизводителите от АПК—Преслав. За тези рекордни постижения несъмнено достоен дял имат нашите ръководни кадри и селскостопански специалисти, които не се спряха пред трудностите, с високо чувство за отговорност, с конкретни действия и високи критерии извършиха необходимата политическа и организаторска работа.

Въпросът за повишаване на критериите е особено важен и актуален за нас. Той не се обуславя от някакви амбиции на един или друг орган, на едно или друго лице, а от дълбоко обоснованите изисквания на живота. Без високи критерии е немислимо повсеместното интензивно развитие на окръжната икономика, внедряването на челните постижения и научно-техническия прогрес, не е възможна достойна среща на Националната партийна конференция по качеството. Те се налагат и от порасналите изисквания на трудовите хора, от техните потребности, от тяхната трудова и социална активност.

През последните години голяма част от партийните и стопанските кадри натрупаха немалък опит за решаване проблемите на реконструкцията и модернизацията на производствените мощности, за внедряване на нова техника и прогресивни технологии. Но има и такива стопански ръководители, които недостатъчно и едностранчиво се занимават с проблемите на техническия прогрес, критериите им по осъществяването на този процес са ниски. Поради това реконструкцията и модернизацията в такива предприятия като завод „Еню Марковски" и „Маяк" се изразиха предимно в създаването на нови сгради, а оборудването и технологиите останаха почти същите. И, естествено, сега най-големият проблем е пълното натоварване на оборудването и достигането на производствените мощности. По същата причина редица решения в завод „Георги Димитров" са на ниско техническо равнище. Независимо от някои обективни трудности като проектиране, снабдяване, несвоевременни доставки и други немалка е ролята в тези случаи и на субективния фактор — ръководните кадри, на техните критерии.

В условията на завишаване критериите на кадрите ние отново сме подпомогнати от задачите, които обоснова другарят Тодор Живков в своята реч пред Националното съвещание във Варна. **Най-главният критерий за работата на всички ръководни кадри, за усъвършенстването на техния стил и методи на работа става качеството на продукцията.** „Качеството на продукцията — каза др. Тодор Живков — трябва да стане определящ показател и критерий за оценка на резултатите от работата на всеки труженик, на всеки трудов колектив, на всеки ръководител и ръководен орган на различните равнища на обществената система."[1]

Като се има предвид, че структурно-определящите отрасли на окръжната икономика са автомобилостроенето, силикатната промишленост и цветната металургия, които са единствени производители на специализираната в рамките на страната продукция, то проблемът за качеството има изключително значение за работата на нашите ръко-

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем за изграждането на зрялото социалистическо общество, Партиздат, С., 1983, с. 30.

Digitized by Google

водни кадри. Това поставя пред окръжната партийна организация, пред всички кадри задачата вярно и критично да оценяваме постигнатото, да откроим нерешените задачи и върху тази основа да осъществим реални изменения, които да докладваме на Националната партийна конференция.

Окръгът е един от пионерите в разработването и внедряването на комплексната система за управление качеството на продукцията. По нея работят 32 предприятия. Но без да подценяваме постигнатото, ние считаме, че продукцията ни не отговаря на най-добрите постижения в света. Това особено важи за нашето автомобилостроене. Безпокоят ни тенденциите на увеличаване рекламациите за произведена нестандартна продукция. Не сме намерили решение на проблема за опаковките и разфасовките на хранителните продукти, които произвеждаме.

Причините за тези явления са комплексни, но най-важната за нас е, че въпросът за качеството на произвежданата продукция не е намерил полагащото му се място в работата на нашите партийни и стопански кадри, не се решава от позициите на високите критерии. В инженерно-внедрителската дейност има редица пропуски и негативни явления, допускат се нарушения на технологиите. Нарушаването на технологичната дисциплина е една от основните причини за лошото качество в строителството. Ниски са критериите на кадрите ни не само по отношение на качеството в строителството, но и по отношение обема на строителните работи. Бавно се преустройват за решаване на тези въпроси профсъюзните и комсомолските кадри. Качеството на продукцията в крайна сметка зависи от качеството на ръководната дейност, от организационната култура и нравствените позиции на всички ръководни кадри, от тяхната отговорност, дисциплина и самодисциплина.

Една от главните предпоставки за формиране на високи критерии е **компетентността на ръководните кадри.** Тя се изразява във високото равнище на теоретичното и творческото мислене. Именно това дава възможност за критичен анализ и реализиране на всички решения на базата на цялостно познаване на социално-икономическите процеси и явления.

Незадоволителна е икономическата компетентност и култура на част от кадрите. Все още някои ръководители не са в състояние да осмислят процесите на интензификация, които трябва да настъпят в техните предприятия, да реализират напълно изискванията на новия икономически подход и на механизмите за неговата реализация. Необходимостта от рязко **повишаване на икономическата култура** сега се обуславя от много обективни съвременни изисквания. Това са изискванията за повсеместна интензификация и повишаване качеството на труда чрез най-рационално използване постиженията на научно-техническия прогрес и усъвършенствуване на всички елементи на производствения процес. Това са изискванията да се усъвършенствува системата на управление на народното стопанство, така че навсякъде трудещите се да се проявяват като истински стопани на социалистическата собственост, навсякъде да се осъществява икономическият подход.

Незадоволително е и **образователното равнище** на значителна част от нашите кадри. Ниското образователно равнище на част от низовите ръководни кадри е сериозна бариера по нашия път да решаваме сложните задачи, които постави Дванадесетият конгрес и които изисква подготовката ни за Националната партийна конференция.

Всички тези въпроси заемат основно място в работата на бюрото на окръжния комитет. По тях съществува правилно разбиране и виждане. Поставят се и се обсъждат в заседанията, в разговорите и срещите с ръководните кадри и специалистите.

Digitized by Google

Болшинството партийни органи и организации, особено при подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания и конференции през 1983 година, подхождат с по-завишени изисквания към дейността на ръководните кадри. За основен критерий се възприема личният принос на всеки в работата за повсеместна интензификация, в борбата за високо качество на продукцията, за организираност и дисциплина.

Няма съмнение, че пълното реализиране решенията на пленума и дадените ценни указания от члена на Политбюро и секретар на Централния комитет на партията Милко Балев ще бъде продължителен и труден процес. Но това е единствено верният път към по-големи успехи в изпълнение предначертанията на Дванадесетия конгрес, към понататъшни завоевания по пътя към зрялото социалистическо общество в Шуменски окръг.

НОВОТО В РУСЕ

ИВАН АНДРЕЕВ
секретар на окръжния
комитет на БКП

I. РЕЗЕРВНИТЕ КАДРИ

Известно е, че през последните години окръжният комитет на БКП — Русе положи основите на стройна система за работа с резервните кадри в окръжната партийна организация.

Какво всъщност беше извършено?

Резервни кадри сме подготвяли и по-рано. Но тази дейност в много случаи протичаше общо, стихийно, без необходимата конкретност и последователност. Чрез системата за подбор, подготовка и възпитание беше внесена по-голяма яснота и целенасоченост в работата с резервните кадри към основната и отчетно-контролната номенклатура на ОК на БКП, на всички партийни комитети в окръга, както и на останалите органи за социално управление.

Вниманието и грижата на окръжния комитет на партията са насочени както към осигуряване на резерви за сегашния етап, така и за една перспектива от 5—10 години, като се има предвид прогнозата за развитието на окръга.

Съществен елемент в работата с резервните кадри е подходът при техния подбор и особено към утвърждаването им в зависимост от равнището и степента на подготовката, от развитието и изявата им в трудовата и в обществено-политическата дейност.

На основата на примерните указания на ЦК на БКП за работа с кадрите за всяка номенклатурна длъжност от ниво партийно бюро до окръжен комитет на БКП се определят две или три резерви. Имаме солидна база за такъв подбор. В материалното производство, в сферата на науката и културата в окръга работят близо 8000 души с висше

Digitized by Google

образование. От тях около 4000 са инженери, 1700 икономисти, 700 селскостопански специалисти и т. н. На територията на окръга има 25 научни института, бази и внедрителски звена, висше учебно заведение и две полувисши учебни заведения с около 2400 специалисти и научни работници. От общия брой на комунистите в окръжната партийна организация 63,64 на сто са с висше, полувисше и средно образование.

Съставът на резервите се формира въз основа на възможно най-обективна оценка на техните достойнства, съобразно ленинските принципи и изисквания. Строго се спазва колективният подход при утвърждаването им, което се извършва от съответните колективни органи — партийните бюра и партийните комитети. Това става по направления, в зависимост от характера на работата, за която се имат предвид — за стопански дейци, за организационна дейност, за идеологическа дейност и т. н. Този подход ни позволява да подготвяме резервите диференцирано и целенасочено и в същото време да не се предрешава кой на каква длъжност ще бъде назначен.

Нов момент в работата с резервите е тяхното **ешелониране.** Така например в окръжния комитет на БКП в зависимост от основната номенклатура по различните направления са заведени на отчет над 1000 резерви. Всеки отдел съставя картотека на своя първи ешелон, образуван от първите резерви, който се утвърждава от бюрото на ОК на БКП. Останалите втори и трети ешелон са на отчет в съответния отдел. С каква цел ешелонираме кадрите? Преди всичко, за да осигурим възможност за най-правилен подбор за дадена длъжност от състава на първия ешелон, защото не винаги първата резерва за съответна длъжност се оказва готова за реализиране. В такъв случай подборът се извършва от състава на целия първи ешелон. Така например за директор на завод „Найден Киров" бе издигнат бивш заместник-директор на друг сроден завод, който също бе от състава на първи ешелон. Така се пресича психологическата нагласа у някои кадри, определени като първи резерви и включени в първия ешелон, да считат, че независимо от степента на тяхното по-нататъшно развитие и подготовка те непременно ще бъдат издигнати. Това оказва стимулиращо въздействие върху кадрите за самоподготовка и самоусъвършенстване.

Подготовката, обучението и възпитанието на резервните кадри се извършва на планови начала от съответния партиен орган. Отправна точка в нашата кадрова политика и дейност е изискването на Дванадесетия партиен конгрес да не се издигат на ръководна работа хора, които не са работили сред трудовите колективи и не познават трудностите и особеностите в работата на низовите звена.

Високите темпове на количествения растеж на работническата класа доведоха до това, че тя не само преобладава в цялата система на народностопанския комплекс и обществения живот, но сега всъщност имаме една нова по своя състав и социална база работническа класа. Възможностите ѝ успешно да изпълнява своите икономически, политически и други социални функции особено много пораснаха благодарение на настъпилите в нея съществени качествени изменения, свързани с повишаването на образованието, квалификацията и социалната активност. Всичко това създава необходимата база за още по-активно издигане на кадри из средата на работниците. Като основно ядро в състава на окръжната партийна организация те представляват 53,7 на сто. Само в Русенската общинска партийна организация от новоприетите през последните две години 82 на сто са работници, голяма част от които са потомствени.

Digitized by Google

Реализацията на резервни кадри из средата на работническата класа оказва многостранно влияние върху трудовите колективи, засилва работническото доверие. Това е още едно доказателство, че участието на трудещите се в управлението е реално, че между думите за ръководната роля на работническата класа у нас и делата няма различие.

Как става подборът?

Главният фактор за подбора на резервните кадри — работници — е първичната партийна организация. Комисия в състав секретаря на организацията, председателя на цеховия профкомитет, секретаря на цеховия комитет на ДКМС и началника на цеха оценява всички работници до 38 години с най-малко средно образование или продължаващи образованието си, при минимален стаж 3 години, с правилна политическа ориентация и изявени качества да се развиват и усъвършенстват. Отговарящите на тези изисквания млади работници се утвърждават от партийните бюра в тяхно присъствие, като се посочва насоката на развитието им — за партийна, за стопанска дейност и т. н. Утвърдените кадри се картотекират, след което с тях се провежда целенасочена работа за обучението и възпитанието им. Оценките, които се приемат периодично от партийното бюро, се прикрепват към личното дело на всеки. Това става всяка година, като се прави и допълнителен подбор на нови резерви. Впоследствие приемането и издигането на бригадири и майстори в производството, на кадри за ръководствата на обществените организации става изключително из средата на този резерв. От този състав се изпращат кадри за обучение в университета по марксизъм-ленинизъм, в курсовете за преквалификация. От тях израстват висококвалифицирани специалисти след изпращането им да повишат образованието си и да се завърнат там, откъдето са били изпратени по предложение на партийните комитети и организации. Ежегодно в окръга по този начин се подготвят 40—50 души.

На равнище заводски партиен комитет наред с основната номенклатура и предвидените към нея резерви се регистрират и водят на отчет резервни кадри из средата на работническата класа, подбрани из състава на най-добрите работници, заведени на отчет в съответните първични партийни организации. От този състав партийните комитети подготвят резервни кадри за своята номенклатура. Това улеснява съответния партиен комитет, когато се поиска да представи работник примерно за пленарен състав на общински партиен комитет, той да го подбере именно от тази своя резервна номенклатура. Аналогично се постъпва в общинските комитети и в окръжния комитет. Заводските партийни комитети представят по една-две резерви на общинския, а той от своя страна представя на окръжния комитет също по един-двама от своите най-добри резервни кадри — работници. По този начин се изгражда така наречената **пирамида в подбора на кадрите** за съответните равнища.

Като резултат от последователната ни работа по подготовката на резервни кадри из средата на работническата класа е тяхната ефективна реализация. Само през последните две години в окръга са издигнати 1950 млади работници по различни направления — като секретари и членове на бюрата на първичните организации и комсомолските дружества, в цеховите и заводските профкомитети.

Главен източник, ковачница на млади резервни кадри — работници, е окръжната комсомолска организация. Младежите съставляват 36,6 на сто от заетите в промишлеността и 19,9 на сто от заетите в селското стопанство.

Младите специалисти, непосредствено заети в производството, са също един солиден източник на резервни кадри. Те идват основно от

Digitized by Google

техникумите и се реализират като преки производственици. Наша грижа е да ги подготвим теоретически и практически. Именно затова образователната система е така преустроена, че освен теоретична подготовка учащите се добиват и практически опит, навици и умения в преки производствени условия. Те извършват услуги, и то реално — за пазара. Например учениците от Техникума по индустриална химия през миналата година са произвели продукция за над 1 700 000 лева. Във висшето техническо училище „Ангел Кънчев" се експлоатира завод, в който студентите придобиват разряд, запознават се практически с най-новите технологии и произвеждат продукция също за пазара. Това не правим не само от икономически съображения. Този подход за реализация на младата личност има дълбок социален смисъл за изграждането ѝ като пълноценен строител, като носител на нови обществени отношения. Практиката показа, че ръководителите, преминали през сферата на производството, гледат с по-голямо внимание на социалната защита и младежкото новаторство и творчество, помагат на младите специалисти в борбата с рутината и застоя, а това са солидни предпоставки за адаптиране на младите към трудовите колективи като хора, носители на нещо ново. При такава тенденция младият човек се реализира в производството преди всичко чрез своите творчески възможности. Ето защо вниманието на нашия окръжен комитет е насочено към подбора, възпитанието и реализацията на млади кадри — работници из средата на Комсомола и предимно из средата на младите специалисти със средно и висше образование.

II. КОНКУРСЪТ И ИЗБОРНОСТТА

Дванадесетият конгрес на БКП подчерта необходимостта от понататъшно разширяване на изборното начало при изграждането на колективните органи на управление включително и в производствените организации, съчетано с провеждането на конкурси.

Нашият опит е потвърждение на тази конгресна постановка.

Конкурсното и изборното начало издигат не само ролята на трудовия колектив, а разширяват представителната и пряката демокрация в трудовия процес. Те засилват както единоначалието, така и готовността на колектива да изпълнява всички разпореждания на прекия си ръководител, тъй като именно той, колективът, е убеден, че издигнатият от него ръководител ще го ръководи най-правилно и резултатно. По този начин се осигурява така необходимата еднопосочност между ръководител и колектив. Ето защо конкурсът и изборността сега са най-удачните средства за укрепване на двустранните задължения — колективът да подкрепя инициативите и решенията на своя ръководител, а той да отстоява общите интереси на ръководения от него колектив.

Този подход и метод за издигане на кадрите се прилага във всичките отрасли на материалното производство на нашия окръг. Досега са проведени общо 734 конкурса с 1774 участници.

Конкурсната система и изборността като нейна по-висша форма са защитни бариери срещу ходатайството, кариеризма, приятелството и роднинските връзки, които в някои случаи затормозяват отношението и развитието на даден колектив. Те засилват още повече доверието и сплотеността на трудещите се около линията и политиката на партията, провеждана чрез кадрите по места.

Конкурсната система е най-тясно свързана с изискването за комплексно-целевия и изпреварващ характер на подготовката и обучението на кадрите, в което е и нейната сила и предимство. Именно тя налага по пътя на разширяване на научната подготовка и политиче-

Digitized by Google

ската култура да се интелектуализира трудът на ръководните, действуващите и резервните кадри.

Организацията и провеждането на конкурсите са свързани със здрав партиен контрол още при проучване на политическите, деловите и нравствените качества на кандидатите за конкурс и при самото му провеждане. В това е силата на партийното ръководство и на неговия авторитет. В провеждането на конкурсите и изборността в никакъв случай не отслабва функцията на партийния орган за спазване ленинските принципи за подбор и издигане на кадрите. Напротив, дори тази функция се засилва още повече, особено на ниво първична партийна организация. Конкурсната система открива нови възможности и за подобряване на работата с резервните кадри. Нашите анализи показват, че около 80 на сто от издигнатите чрез конкурс са именно от състава на резервната номенклатура.

Системата за провеждане на конкурса е сбор от документи и разпоредби, чрез които се създава обстановка за ефективна реализация на кадрите. Тя се утвърждава със съвместно решение на партийното и стопанското ръководство. За целта са необходими три условия:

— свободни длъжности;

— обявени за конкурс заети длъжности от ръководители, дейността на които е оценена като незадоволителна съгласно Постановление № 50 на МС за атестиране на кадрите;

— наличие на кандидати.

Цялостната работа по организацията и провеждането на конкурса се извършва от стопанските и административните ръководства под непосредственото ръководство и контрол на съответния партиен орган.

Конкурсът се състои от два изпита — писмен и устен. Кандидатите за длъжности, чиято номенклатура е в обсега на общински партиен комитет, освен изпитите разработват и проекти по предварително възложени теми, свързани със специфичните особености на производствения процес в съответното предприятие. С разработката и защитата на тези проекти кандидатите трябва да покажат новите тенденции в развитието на производството на базата на новата социалистическа организация на труда и постиженията на научно-техническия прогрес. Съществен момент от провеждането на конкурсите е изграждането на работни групи по: изготвяне на длъжностните характеристики; приемане и обработване на документите и провеждане на конкурса.

Системата на конкурса е свързана и с издаването на специална наредба в три основни части: обща (постановъчна); изисквания към кандидатите; работни групи.

Конспектът за писмения и устния изпит обхваща въпроси, отговарящи на съответните длъжностни характеристики, и има пет раздела:

— специална технология;

— икономически знания;

— идейно-политическа подготовка;

— трудово-правни въпроси;

— безопасност и хигиена на труда.

При равни резултати в оценките на кандидатите или с минимална разлика кандидатите се явяват и на среща-разговор с колектива. Под формата на въпроси и отговори те споделят свои виждания по отношение на организацията на труда, качеството на продукцията, неговата ефективност на базата на най-новите постижения на техническия прогрес. След това колективът изказва становището си кой от кандидатите, спечелил конкурса, следва да го ръководи. Така **конкурсното начало преминава в изборно.** Изборът е таен.

За да се убеди в правилността на този подход и метод на издигане на кадрите, окръжният комитет на БКП проведе социологическо

Digitized by Google

проучване. Въпросите обхванаха кандидатите, издигнати чрез конкурс, техните подчинени и ръководните органи, чиято номенклатура са. Главният извод, който се формира от анкетираните, е, че конкурсното начало постига своите цели (общо 98 на сто от анкетираните считат, че с конкурса се дава възможност за много добра изява на творческите възможности на кадрите, че се ограничава субективизмът при издигането им). Ръководителите, издигнати по този начин, работят с по-голямо самочувствие и увереност, защото авторитетът им се изгражда на основата на действително изявените от тях политически, делови и нравствени качества.

Нашият стремеж е непрекъснато да усъвършенстваме конкурса и изборността както в хоризонтален, така и във вертикален ред.

III. ПОДБОРЪТ, ПОДГОТОВКАТА И ИЗДИГАНЕТО НА КОМСОМОЛСКИ КАДРИ ОТ МАТЕРИАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Партийната задача за преустройството на кадрите на всички равнища има своето основание. Успешното изпълнение на решенията, приети от Дванадесетия конгрес на БКП, може да се гарантира само при наличието на добре подготвени и предани на партията и народа кадри. Защото между политиката на партията и дейността на кадрите съществува тясна връзка, защото успехът на партийната политика в решаваща степен зависи от това кой и как я осъществява. Формирането на новия тип ръководител е един сложен процес, ефективността на който зависи главно от кадровата политика в дейността на партийните, държавните и стопанските органи и организации.

И след Дванадесетия конгрес в Русе и Русенски окръг под ръководството на окръжната партийна организация продължава да се провежда ленинската априлска линия на доверие, уважение и взискателност към кадрите, на непримиримост към техните недостатъци. **Що се отнася до новото в кадровата ни политика и дейност, това е, че в този период ние подходихме по-задълбочено към един съвсем не нов въпрос — партийната грижа за подбора, подготовката и реализацията на младежки кадри из средата на материалното производство за ръководните органи на Димитровския комсомол.** Бюрото на ОК на БКП обърна особено важно внимание на партийните органи и организации на този въпрос, отчитайки особено важното обстоятелство, че Комсомолът като боеви резерв на партията начело със своите ръководни кадри поема щафетата на поколението. От това какви ще бъдат днешните комсомолски кадри в голяма степен зависи какви ще бъдат кадрите на партийните органи, органите на масовите обществени организации и на държавната власт, на народното стопанство в бъдеще. Ето защо нашето внимание е насочено към създаването на кадри за комсомолските органи предимно из средата на материалното производство като главен резерв от кадри за една по-далечна перспектива, след като те надхвърлят границите на комсомолската възраст.

Като имаме предвид, че формирането на опита съвпада с Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС, може да се каже, че залагането на експеримента бе съвсем актуално, в пълно съзвучие с изискването решително да се подобри кадровата политика, да се усъвършенствува работата на партийните и комсомолските органи и младежките дейци.

Формирането на опита имаше за главна цел засилване грижата на партийните органи и организации за правилното издигане на кадрите в Комсомола, за тяхната закалка, за повишаване равнището на тяхното класово съзнание и комунистическо възпитание. А това е абсолютно необходимо сега, защото преди всичко от качеството на кадри-

Digitized by Google

те в Комсомола зависи изпълнението на една от основните му задачи — да бъде гарант в осъществяването на политиката на партията сред младежта.

Разработена бе съответна методика. След утвърждаването ѝ **възложихме на три общински и девет заводски партийни комитета да помогнат за нейното внедряване.** Изградени бяха специални комисии, които на основата на класово-партийния подход извършиха подбор на младежи и девойки до 26-годишна възраст, показали активна производствена и обществена дейност.

При формирането на този кадрови резерв с предимство бяха привлечени синове и дъщери на активни борци против фашизма и капитализма, младежи и девойки, отличили се в трудовата дейност като челници в труда, ударници, рационализатори, активно участвуващи в обществено-политическия живот.

Подбраните младежи бяха картотекирани като резервни кадри из средата на материалното производство за ръководните органи на ДКМС.

Извършването на подбор е едната страна на въпроса. Естествено, следва обучението и възпитанието на тези млади хора, за да добият те съответна организационна култура, вътрешно чувство за организираност, за правилна организация и целесъобразно планиране на личното време и усилия, умело обвързване на ежедневните цели, концентриране усилията в решаващия участък, висока дисциплина, деловитост и оперативност. Стремежът е да се развие у тях преди всичко общуването с девойките и младежите от съответното дружество или производствена единица, да се изградят като добри организатори, защото това е задължително изискване за всеки комсомолски активист.

Дейността на партийните органи и организации в тази връзка се свежда главно до ръководство и контрол на работата не само на комсомолските органи и организации, а и на стопанските органи, на органите на професионалните съюзи и Отечествения фронт за формиране на необходимите качества в младежките кадри. Подходът в това отношение е комплексен. Възлагат се поръчения на опитни комунисти за конкретна работа с подбраните младежи и девойки.

Подготовката на тези кадри се извършва във формите на партийната и комсомолската просвета, участие в Националния политически конкурс, в конкурсите за номенклатурни стопански кадри, ангажирането им в групите на докладчиците, в разработката на теоретични материали. Тук се включва и работата на партийните органи и организации по подготовката им за приемане в партията. Изключително внимание се отделя на марксистко-ленинската им подготовка. На младежките кадри се възлага не само да участвуват, но и да разработват беседи, съдоклади, реферати, да излизат като лектори, с което се засилва стремежът им към самоподготовка и самоусъвършенствуване. Те се привличат не само в организираните проверки на занятията на политическата учебна година, а и като пропагандисти. По този начин ежегодно тези резервни кадри преминават текущо, организирано от ОК на ДКМС обучение, а 120 от тях през 1982 година са обучавани в централната комсомолска школа „Г. Димитров" — София, в АОНСУ при ЦК на БКП, филиала — Русе и междуокръжната партийна школа — Разград. Цели се постигането на изпреварваща подготовка, възпитание, дух на висока дисциплина, повишаване деловата квалификация на младежките кадри. При това обучението се извършва диференцирано по направления и слоеве. Разпределението им е съобразно образованието, сферата на дейност и стажа като активисти на ДКМС. Вземат се предвид още и теоретико-практическата подготовка, политическите и деловите качества и т. н. На тази основа

Digitized by Google

ОК на ДКМС е разработил указание за обучение на резервните младежки кадри из средата на материалното производство за органите на ДКМС. Тематичните планове са разработени по направленията на комсомолската дейност. Широко място в тях е отделено и на въпросите на социалното управление, на психологическите и педагогическите аспекти на комсомолската работа, овладяването на новия икономически механизъм, задълбоченото изучаване документите на централните органи на БКП и ДКМС. По този начин наред с основните задачи в даденото направление на комсомолската дейност обучаващите се получават обща теоретическа, идеологическа, стопанска и друга информация, както и знания и по други направления на комсомолската дейност.

Съществена роля за обучението и деловата квалификация на младежките кадри из средата на работниците има участието им в подготовката и провеждането на пленарните заседания, научно-практическите конференции, окръжните и общинските съвещания, както и различните форми на идейновъзпитателната работа в младежките трудови колективи.

Другото направление на подготовката на младежки кадри из средата на материалното производство е изпращането им да повишават образованието си съгласно решението на ЦК на БКП от 1979 година. През миналата учебна година са изпратени на обучение 32-ма души.

С формирането на опита **започна да се отделя по-голямо внимание както на изучаването, така и на решаването на социалните проблеми на младежките кадри от сферата на материалното производство.** Проучването и предложенията се извършват от комсомолските органи съвместно с органите на профсъюзите. За решаването на въпросите съдействуват партийните и стопанските ръководства. На младежките кадри, издигнати из средата на материалното производство, се дава предимство при настаняването им в жилища, включването им в младежкия строителен набор, настаняването на децата им в детски градини и ясли, осигуряването на карти за почивка и т. н.

Внедряването на този подход за попълване състава на ръководните органи на Димитровския комсомол създава обстановка те да се освобождават от хора, заели отговорна работа, водени не от благородното желание безкористно и всеотдайно да служат на комунистическото дело, а главно поради лични подбуди. Това ние вършим в отговор на изискванията, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, в ръководните органи на Комсомола да се привличат главно представители на работническите среди. Това съвсем не е маловажен въпрос, защото кадрите в органите на Димитровския комсомол по същество са бъдещи кадри на партията.

Подходихме така не самоцелно, а защото оценяваме, че с развитието на Комсомола, с увеличаването и усложняването на неговите задачи във всички сфери на нашия живот се налага дейността му да бъде ръководена и практически организирана от младежи и девойки с действително висок авторитет сред самата младеж. Това са челниците в труда и ученето, най-добрите организатори. Именно те в резултат на този наш подход сега се предлагат в изборните листи.

В резултат на извършената системна и целенасочена работа с резервните младежки кадри от материалното производство успешно се осъществява тяхната реализация. В общинския комитет — Ценово бяха заведени на отчет 32-ма младежи и девойки от материалното производство, от които трима с висше и двама със средно образование. От тях 22-ма младежи и девойки са вече членове на комсомолските органи на територията на селищната система. В Бяла на отчет са заведени 42-ма младежи и девойки от материалното производство, от които

Digitized by Google

25 са избрани в комсомолските органи. В Две могили са заведени на отчет 10 младежи и девойки, от които досега 4-ма са членове на общинския комитет на ДКМС.

В определените девет завода за експериментиране на методиката са издигнати в комсомолските органи 147 младежи и девойки. От тях 4-ма са секретари на ОК на ДКМС, в това число и първия секретар на общинския комитет на ДКМС — Русе.

Утвърждава се практиката на отговорна комсомолска работа в общинските комитети на ДКМС в с. Ценово, Ново село, Вятово, Две могили, Щръклево и др. да се издигат млади стопански кадри и специалисти, преминали през сферата на материалното производство. От друга страна, онези кадри, които по една или друга причина не са били конкретно заети в тази сфера, сега се изпращат в производството. Това е в отговор на постановката на Дванадесетия конгрес на БКП, че не може да се издига човек, който не е работил сред трудовите хора на нашето общество и не познава трудностите и особеностите на работата в низовите звена.

Сега 30,3 на сто от заведените на отчет резервни кадри към основната номенклатура на ОК на ДКМС са младежи и девойки, работещи в сферата на материалното производство, като 48,8 на сто от тях са с висше образование. Общо 87,3 на сто от резервните кадри на общинските комитети на ДКМС са непосредствено заети в материалното производство. В резултат на това броят на секретарите на комсомолски дружества, пряко заети в материалното производство, нарасна от 71,8 на сто през 1979 година на 88,4 на сто през 1983 година.

●

Формирането на опита за издигане на младежки кадри из средата на работническата класа съдействува да се решат успешно няколко основни проблема, свързани с:

— прогнозирането и планирането на комсомолските кадри и активисти и с формирането на набор от кадри с добър социален и качествен състав;

— по-пълното свързване на отделните елементи на кадровата политика и дейност — подбор, обучение, възпитание и реализация;

— безусловното спазване на класово-партийния подход в подбора и на ленинските принципи за работа с кадрите.

В крайна сметка разгръщането на широка основа на работата по подбора на действуващите и резервните младежки кадри от сферата на материалното производство, засилената грижа за тяхната подготовка и многостранно развитие доведе до подобряване на социалния и качествения състав, на кадровия потенциал в окръжната комсомолска организация. А това е една от решаващите предпоставки за постигнатите високи успехи в изпълнение решенията на XIV конгрес на ДКМС.

Като всяко начало, разбира се, и този опит има редица несъвършенства. Предстои обстойното му анализиране, усъвършенствуване и разпространение, за да намерим още по-верен път в стремежа ни за най-пълно използване на този безценен капитал на нашата партия и народ.

Digitized by Google

КОНКУРСНОТО И ИЗБОРНОТО НАЧАЛО

ТОДОР ГЕОРГИЕВ
зав. сектор „Кадри“
на ГК на БКП — София

Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14 декември 1977 година „За работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри“ даде силен тласък за по-нататъшното усъвършенстване и обогатяване с нов опит на кадровата дейност на партийните органи и организации.

Градският и районните комитети на партията приеха дългосрочни програми, а партийните организации — конкретни мероприятия за привеждане на кадровата си дейност в съответствие с изискванията на решението на Секретариата. Много комитети и бюра изучиха задълбочено опита на Русенската окръжна партийна организация и предприеха действени стъпки за неговото внедряване в практиката. В почти всички райони партийните, административно-стопанските и обществените ръководни органи потърсиха помощта на научни дейци и специалисти и извършиха широка подготвителна работа за усвояване на новото в подхода, в стила и методите на кадровата дейност.

В това отношение положителна роля изигра проведената от Кирковски РК на БКП и Центъра по партийно строителство научно-практическа конференция на тема „Актуални проблеми на работата с ръководните кадри в районната партийна организация“. В нея взе участие не само партийният актив на района, но и ръководни дейци от ГК на БКП, от останалите столични райони, редица специалисти от АОНСУ и други научни институти, гости от други окръзи. Материалите от конференцията бяха издадени в отделна книга.

За по-нататъшното развитие на новите тенденции в работата с кадрите допринесоха приетите документи на проведените пленуми на Коларовски, Благоевски и Кирковски районен комитет, на партийния комитет при Медицинска академия и на други партийни органи.

В бюрото на ГК на БКП се отчитаха за своята работа с резервните кадри и по прилагане на конкурсното и изборното начало Благоевски и Кирковски РК на БКП, партийният комитет и изпълнителният комитет на Столичния народен съвет. Направи се оценка за изпълнение на програмата на ГК на БКП за работата с резервните кадри. По-големи грижи се положиха при обучението на ръководните кадри за повишаване на тяхната подготовка по проблемите на разширяване на демократизма при подбора и оценката на кадрите, за привеждане на кадровата дейност в съответствие с изискванията на икономическия подход и за повишаване ролята на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост.

По време на прегледа за издигане боеспособността на първичните партийни организации беше оказана компетентна помощ на партийните бюра за усъвършенстване организацията на тяхната работа с кадрите. Бюрото на ГК на БКП оцени, че през последните пет години в работата на партийните, държавните, административно-стопанските и обществените органи с кадрите настъпват съществени положителни изменения. Сега тя се отличава с по-голяма целенасоченост, конкретност, организираност, планомерност и резултатност.

Digitized by Google

Районните комитети на БКП, градските ръководства на обществените организации, много партийни комитети и бюра разработиха свои системи, методики и други документи, които станаха добра основа за организирана и по-резултатна работа с действуващите и резервните кадри. Значително нарасна броят на партийните органи и организации, в които се създава нов опит за разширяване на демократизма в работата с номенклатурните кадри. На всички нива в градската партийна организация и в редица ръководства на обществените организации се утвърдиха нови форми за отчет и работа с резервните и действуващите кадри. Картотекирането и използването на длъжностни характеристики при комплексната оценка на качествата им в много комитети и бюра от Димитровски, Коларовски, Благоевски, Кирковски, „Девети септември" и Люлински район позволяват да се използват по-високи, ефективни и научнообосновани критерии при подбора, да се повишава неговото качество и ефективност. Създаден е значителен фонд от добре подбрани резервни кадри.

След решението на Секретариата на ЦК на БКП от 1977 г. и особено след Дванадесетия партиен конгрес на базата на проверения в практиката опит в столицата по-широко приложение получи демократичното начало при подбора и оценката на кадрите, повиши се ролята на колективните партийни и обществени органи, на целите трудови колективи в обсъждането и решаването на кадровите въпроси.

ПОДХОДИ И ПОСТИЖЕНИЯ

Повсеместното внедряване на икономическия подход и неговия механизъм във всички отрасли и сфери на дейност създаде благоприятна политическа атмосфера за **широко прилагане на изборността** при издигане на ръководни административно-стопански кадри, за по-пълно съчетаване на личните, колективните и обществените интереси, за по-цялостна изява на трудовите колективи като стопани.

Партийните органи и организации отблизо ръководят процеса на разширяване използването на изборното начало при решаването на кадровите въпроси, като подбират и предлагат за обсъждане от трудовите колективи кандидатурите на най-изявените от резервните си кадри. Обикновено се предлагат по няколко кандидатури, като се дава възможност за спокойно обсъждане и свободно избиране от колектива на най-подходящия кандидат.

Опитът показва, че в бригадите и цеховете, в които е внедрена цялостно стопанската сметка, се създават по-добри възможности за изява на политическата зрелост на колективите за обективна оценка на деловите и нравствените качества на кандидатите, предложени за избиране. Примерът на една от бригадите в Цигарената фабрика е много показателен. Първоначално е бил избран за бригадир човек, който се е изявявал като „защитник" на консумативните интереси на хората. Но след въвеждането на стопанската сметка колективът е почувствувал, че той не е в състояние да организира изпълнението на плановите задачи и да осигурява заплатите на хората и е предложил той да бъде сменен. Сега в бригадните и стопанските съвети изборността е единственият начин за издигане на кадрите.

В завод „Средец" беше проведен избор на началник на цех, а в завод „Пролетарий" за началник на отдел „Технически и качествен контрол". Опитът показва, че общо взето трудовите колективи имат верен критерий за оценка на качествата на кандидатите, като проявяват предпочитание към т. нар. демократичен тип ръководители, които умеят

Digitized by Google

да контактуват с хората, правилно да организират тяхната работа. Но когато ръководителят занемари своите задължения, от което страдат общите интереси, колективът е безкомпромисен в своята критична оценка за него.

През последните три години в 335 трудови колектива от различни отрасли и сфери на дейност бяха издигнати чрез избиране над 25 500 низови, средни и висши ръководни кадри. Над 70 на сто от избраните ръководни дейци са в отраслите на материалното производство, главно бригадири, членове на бригадни и стопански съвети. Около 30 на сто от тях работят в извънматериалната сфера. Това са предимно ръководни кадри в научните и културните институти и висшите учебни заведения, където членовете на научните и академичните съвети, ректори, декани и техните заместници задължително се избират по установен ред с нормативни актове.

По-трудно си пробива път в условията на столичния град **конкурсното начало** при подбора и издигането на кадрите. Но въпреки това вече в 128 трудови колектива от различни отрасли и сфери на дейност конкурсът като форма за подбор е усвоен в различна степен и се прилага в практиката на партийните и административно-стопанските ръководства. През последните три години в столицата са проведени над 2700 конкурса с около 6000 участници. За отбелязване е, че над 97 на сто от тях са проведени в извънматериалната сфера — в научнопроизводствените обединения и комбинати и техните поделения, в учебни и здравни заведения, в министерства и централни ведомства, и само около 3 на сто от тях са в колективи от материалното производство.

През последните 3 години бяха обявени и **360 конкурса** (13,3 на сто от всички конкурси) **за заети длъжности** — главно в научни, проектантски, развойни и внедрителски звена, а така също и в учебните заведения.

Данните показват, че в отраслите от материалното производство при издигането на кадрите **има предимство изборността, а в колективите извън сферата на производството** по-широко се прилага **конкурсното начало.** Тези тенденции са обусловени от редица обективни и субективни причини и фактори. В колективите от сферата на науката, образованието и управлението се изисква по-висока обща и специална подготовка на кадрите. Тук условията на труд са по-добри, което привлича повече желаещи за работа и позволява да се подбират чрез конкурс най-подготвените от кандидатите. Освен това партийните и административните ръководства имат по-дългогодишен опит. Създадени са не само традиции, но и по-добра нормативна база за провеждане на конкурси, а в колективите от материалното производство сега се създават такъв опит и нормативни документи, и то главно по инициатива на партийните и административно-стопанските ръководства от долу.

Нашият опит показва някои общи черти в подхода при внедряване на конкурсното начало при подбора на кадрите в различните отрасли.

Какво е необходимо да се направи:

— преди всичко е нужно да се създадат пълно разбиране и дълбока убеденост в ръководните партийни, административно-стопански и обществени органи, комунистите и трудовите колективи за големите предимства на конкурсната форма за подбор на кадрите на качествено ново, по-високо ниво;

Digitized by Google

— следващата стъпка е задълбоченото изучаване на потребностите и възможностите за прилагане на конкурсното начало в отделния колектив, в системата на дадена стопанска организация или ведомство;

— по-точно да се определят длъжностите, които ще се обявяват на конкурс;

— да се подготвят длъжностни характеристики, в които да се определят научнообосновани критерии за това какво трябва да знаят и да могат участниците в конкурса;

— да се разработят методика и наредба за начина и реда за обявяване, разгласяване и провеждане на конкурсите, с точно изясняване на правата и задълженията на партийните, административните и обществените органи в тази отговорна работа;

— да се изяснят критериите за обективна оценка на показаните знания, умения и качества от участниците в конкурсите;

— да се подберат висококомпетентни и принципни научни дейци, специалисти и ръководни кадри, способни да проведат конкурса правилно и на високо качествено ниво.

За успешното внедряване на новите форми на подбор на кадрите е важно да се определи правилно моментът кога да се започне и откъде да се започне. **И тук са възможни най-малко два пътя.**

Единият е да се започне незабавно от долу на горе, в отделни колективи или звена на дадена стопанска организация или система. Постепенно да се създава и натрупва опит чрез извеждане на експерименти и разработване със собствени сили на необходимите нормативни документи. Да се върви от долу на горе, докато се стигне до върха на съответната система. Това е пътят на пионерите, на дръзновените ръководители с верен усет към всичко ново. Подобен подход избраха партийните и административно-стопанските ръководства на много трудови колективи от различни отрасли в столицата. Типичен е примерът в това отношение на научно-производственото обединение „Ветеринарно дело". След извършване на необходимата проучвателна и разяснителна дейност ръководството само разработи и прие правилник за приемане на работа чрез конкурси на ръководни кадри в обединението, който беше внесен за утвърждаване в Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз и Централния комитет на профсъюза на работниците от селското стопанство и хранителната промишленост. Правилникът влезе в сила от 10 ноември 1980 година. Досега са издигнати чрез конкурси 47 ръководни кадри и специалисти в централното управление на обединението и неговите поделения в страната. Конкурсното начало се посрещна с разбиране от кадрите и специалистите в системата на обединението и получи пълна подкрепа от партийните и държавните органи в окръзите. Така НПО „Ветеринарно дело" стана едно от първите обединения, в което конкурсното начало бе въведено във всички звена от неговата система.

Другият път е да се чака решение от горе, да не се поемат рискове и отговорности, да не се предприемат практически действия дотогава, докогато е възможно. За съжаление този път са избрали много ръководства на централни ведомства и обединения, но ние ще си послужим само с два примера. Партийното и административното ръководство на Министерството на външната търговия все още не са изготвили и утвърдили инструкция за прилагане на конкурсното начало при издигане на кадрите. Това е удобно прикритие за бездействието на ръководствата на външнотърговските организации. Все в този стил е и направеният опит с подетата инициатива от партийното и административното ръководство на министерството за прилагане на съ-

Digitized by Google

ветския опит в 8 външнотърговски организации за обсъждане оценките на кандидатите за задгранична работа на събрания на първичните партийни организации. Но въпреки ясно изразената подкрепа на тази инициатива от ГК на БКП работата се задържа на ниво единични „експерименти" в отделни партийни организации, без да се дава широк път за нейното масово внедряване.

Вторият пример е с бившето държавно стопанско обединение „Балканкар". До април 1983 г. партийното и административно-стопанското ръководство не бяха предприели нищо по прилагането на конкурсното и изборното начало при издигането на ръководните кадри в централното управление на обединението и в подкрепа на онова, което се прави в редица предприятия от неговата система в столицата и в страната. Наложи се бюрото на Кирковски РК на БКП в свое решение да оцени като незадоволителна работата на ръководството при изпълнението на тази отговорна задача. Подобна оценка получиха и ръководствата на НАПС, ДСО „Металолеене" и ВТО „Трансимпекс".

Не се знае дали това решение е подействувало по-силно или пък излизането на Постановление № 23 на Министерския съвет от 29 юни м. г. за реорганизация на ДСО „Балканкар" в научно-производствено търговско обединение, но конкурсът се утвърди като задължителна форма за подбор при назначаване на ръководни кадри, специалисти и други служители в обединението и неговите поделения. Бързо бяха изготвени всички необходими документи, създадена е организация за провеждане на конкурси с всички кадри при преназначаването от бившето ДСО в НПТО „Балканкар". В началото на ноември 1983 г. ръководството на обединението внесе предложение за утвърждаване от бюрото на Кирковски РК на БКП на 26 кандидати за директори на дирекции, успешно издържали конкурсен изпит за тези длъжности от номенклатурата на РК на БКП. Сега в обединението се провеждат стотици конкурси.

След решението на бюрото на ГК на БКП от октомври 1982 г. по отчета на Кирковски РК на БКП за прилагане на конкурсното и изборното начало се активизира дейността и в останалите столични райони. Има известно раздвижване и практически резултати в металургичния комбинат „Л. И. Брежнев", комбината за правотокови мотори и инсталации „Г. Костов", Завода за телефонна и телеграфна техника, НИПРОРУДА и в други колективи.

ИЗВОДИ И ПРОБЛЕМИ

Първият извод от проведените досега **конкурси и избори** на административно-стопански кадри в столицата е, че **те доказват своите безспорни предимства.** Преодоляват се по-решително елементите на субективизъм и свързаните с него негативни явления при подбора и издигането им. Създава се увереност у кадрите за по-обективна и справедлива оценка на техните възможности и способности. Стимулира се желанието им да работят по-задълбочено за своята професионална подготовка. Конкурсите показаха, че те търсят литература и изучават най-новите постижения в различните клонове на науката и техническия прогрес. На изпитите, в писмените разработки на темите, в техническите проекти и при събеседванията те дават много интересни нови решения, предлагат действени научнообосновани мерки за усъвършенстване на ръководството и управлението, на съществуващите технологии. В настоящия момент това е изключително необходимо за успешно провеждане курса на партията за повсеместна интензификация.

Digitized by Google

Избирането на ръководните кадри създава по-голяма увереност във възможностите на колективите да се изявяват като стопани в предприятията.

Вторият извод е, че резултатно и масово прилагане на новите подемократични форми при подбора на кадрите може да се постигне само когато се ангажират с решаването на тези проблеми всички органи в цялата стопанска организация, ведомство или система. И най-важното, когато с тази задача се заема централното й ръководство. Това се потвърждава от постигнатите резултати както в НПО „Ветеринарно дело", така и в НПТО „Балканкар".

Заслужава внимание фактът, че една немалка част от кадрите в бившето ДСО „Балканкар" не подадоха молби за участие в конкурсите и обърнаха поглед да търсят работа в други предприятия, институти и учреждения. Очевидно някои от тях са разбрали, че нямат необходимата подготовка и не могат да отговорят на новите по-високи изисквания, предявени с конкурса, и доброволно се оттеглят от досегашните си работни места. Но други кадри, макар и да имат нужната подготовка, предпочитат да отидат в колективи, където не се провеждат конкурси и избори, не се предявяват повишени изисквания към тяхната работа. Същевременно на тяхно място идват с молби за участие в конкурсите голям брой специалисти от други колективи, което създава възможности за освежаване силите на трудовия колектив, за повишаване на неговите творчески възможности при решаване на поставените задачи.

Третият извод е, че вече е минало времето на експериментите в отделни колективи и че сега е нужна делова, целенасочена и мащабна **работа** за масово прилагане на конкурсното и изборното начало при издигане на ръководните кадри.

Същевременно **досегашният опит показа, че има сериозни нерешени проблеми и трудности,** които пречат за широкото приложение на демократичното начало в работата с кадрите.

Първият проблем е, че не е преодоляна докрай психологическата бариера в редица отговорни административно-стопански дейци на различни равнища в социалната йерархия. На думи те славославят новите подходи, но не са узрели на дело да ги приложат. Те не могат да скъсат със стария подход — еднолично или в тесен кръг да решават кадровите въпроси. Отбягват да се опират на колективните партийни и обществени органи, страхуват се да се доверят на трудовите колективи. Не е създадена необходимата психологическа нагласа в една част от кадрите и специалистите за активна подготовка за участие в конкурси и избори за заемане на ръководни длъжности. Някои от тях си мислят, че това е формална работа, а други се съмняват, че ще бъдат оценени правилно, или пък търсят други околни пътища за своята реализация.

Вторият проблем е свързан с по-нататъшното усъвършенстване на партийното ръководство на процеса на разширяване на демократичното начало в кадровата работа. Този подход изисква по-близко и действено ръководство на кадровата дейност; ежедневни грижи за добрата подготовка и качественото провеждане на конкурсите и изборите; повече такт и педагогически усет в работата с хората; системна, задълбочена и добре организирана работа с резервните кадри; планомерна и целенасочена дейност за тяхното обучение, квалификация, преквалификация и, не на последно място, за възпитаване у тях на нравствените качества на новия тип ръководител—строител на развитото социалистическо общество.

Digitized by Google

Третият проблем е свързан с редица неизяснени въпроси, свързани с прилагането на конкурсното и изборното начало. Например. За колко години се избира един бригадир, началник на цех или директор на предприятие? Какъв е техният мандат?

Научните звания и степени са за цял живот, а назначаването на дадена длъжност чрез специален конкурс за колко време е? В системите за работа с номенклатурните кадри е прието да се прави оценка на изборните кадри за мандат, а на назначаемите — на две години. Но ако издигнатият ръководител чрез конкурс или избор иска да осъществи по-решителни изменения в работата, да извърши реконструкция и модернизация, да въведе по-съвършени автоматизирани технологии, ще му бъдат ли достатъчни две години, за да постигне по-съществени резултати, още повече, че планирането у нас се извършва за пет години?

Недостатъчно теоретически са изяснени и въпросите за възпитанието на кадрите. Твърде често те се смесват с обучението им, с ежедневната партийно-политическа работа, които безспорно съдържат в себе си и елементи на възпитателно въздействие, но не изчерпват същността на проблема.

Очевидно тези и много други въпроси ще получат своето теоретическо и практическо решаване в хода на по-нататъшното развитие на процеса на разширяване на демократизма в работата с кадрите.

Главното в случая е, че този сложен процес е необратим, че обективните условия в етапа на изграждане на зрелия социализъм ще съдействуват за неговото по-нататъшно разширяване и задълбочаване. Партийните органи и организации работят още по-системно и последователно за компетентното ръководство и управление на този процес, за неговото утвърждаване като нова действена черта, като стил в кадровата дейност на всички органи на социалното управление.

Digitized by Google

ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА И ДЕЛОВАТА КВАЛИФИКАЦИЯ

АЛЕКСИ АЛЕКСИЕВ
първи секретар на общинския комитет на БКП — Берковица

В изпълнение на програмата на бюрото на ОК на БКП от 1981 г. за подобряване дейността по подбора, възпитанието и разпределението на резервните кадри се заехме да изведем опит в общинската партийна организация за повишаване идейно-теоретическата подготовка и деловата квалификация на резервните кадри. Задача колкото важна и полезна, толкова и отговорна и сложна за решаване. И досега в общинския комитет и в бюрото се занимавахме с проблема за резервните кадри, но работата приключваше със съставянето на списъци и тяхното периодично обновление и допълване. В работата си допускахме немалко примитивизъм, което не даваше възможност за най-добър подбор и осигуряване на едно добро попълнение от млади и висококвалифицирани резервни кадри за отраслите на общинската икономика, наука, култура, управление.

Едва сега, когато ни се постави задача от бюрото на окръжния комитет на партията да изведем опит, се наложи да се заемем с изучаване на конкретна литература, която ни осигури кабинетът по партийно-организационната работа към ОК на БКП. Запознахме се и с решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. X. 1977 г. за работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри. Ценна помощ и указания в тази насока получихме от АОНСУ при ЦК на БКП. Стигнахме до извода, че е необходимо тази дейност да се постави на планова основа и се организира системна и целенасочена работа, без което е невъзможно да се реши успешно поставената ни задача.

Досегашната ни работа потвърждава, че успешното провеждане в живота на политическия курс на партията, на нейната стратегия и тактика, повишаването равнището на вътрешнопартийния живот и на партийното ръководство на целокупния живот в общината в голяма степен зависят от правилната кадрова политика, от постоянното усъвършенствуване на подбора, разпределението и възпитанието на кадрите.

В подбора на хората и проверката на изпълнението В. И. Ленин виждаше същността на цялата работа, една от най-важните задачи на партията. В тази насока ние имаме и практически опит. Заводите „Мрамор“, „Металик“, ДЗ „З. Попов“ и ДАП „Смесено стопанство“ преди години бяха трудни за ръководство, изоставаха и в изпълнението на стопанските задачи. Често явление бе колективите да провалят изпълнението на плановете. Системната, конкретна и целенасочена работа на общинския комитет по кадровото им осигуряване доведе до изменение на работата. Сега колективите на тези предприятия се нареждат в редиците на най-добрите и заводите „Металик“ и „Мрамор“ нееднократно вече са първенци на обединенията „Промишлено строителство“ и „Минералсувенир“.

Digitized by Google

Тези примери са много показателни за необходимостта и потребността да се отделя изключително внимание на системната работа с кадрите.

С изграждането на развитото социалистическо общество неизмеримо нарастват мащабите и сложността на съзидателната работа. Трудолюбието, деловитостта, компетентността стават все по-необходими черти на кадрите. Съвременният ръководител трябва органически да съчетава в себе си партийността с голямата компетентност, дисциплинираност, инициатива и творчески подход към работата.

Именно от позициите на тези изисквания общинският комитет се старае да подходи при издирването на млади със средна и висша квалификация специалисти за резервни кадри в съответните отрасли на народното стопанство в общината.

Как подходихме при решаването на тази задача?

Изучихме и регистрирахме общо 238 души за резервни кадри, като предварително се информирахме за тях от съответните партийни, профсъюзни, комсомолски и стопански ръководства. Информирахме се доколко тези хора са изявени в труда и в обществената дейност и притежават необходимите качества на бъдещи ръководители на съответни нива и отрасли. При подбора се ръководехме и от техния социално-класов произход, от участието им в работата на профорганизациите и Комсомола. Държим сметка дали имат влечение към обществената дейност, възлагани ли им са задачи и как са ги изпълнявали. Тази работа бе възложена на всички работници на общинския комитет. Това бе една продължителна и твърде трудоемка работа, но изключително важна и потребна.

По-нататък следваше да осигурим и научно ръководство за най-успешно извеждане на задачата. За тази цел потърсихме помощта на Центъра по партийно строителство при АОНСУ. Оттам ни бяха осигурени консултант и научен ръководител, с който проведохме няколко срещи и консултации до започването на конкретната работа. Той ни показа главното, основното — формите и подхода за работата ни с резервните кадри. Сега вече може да отбележим, че тази дейност се разгърна успешно по всички направления. Истина е, че имаше много суетене и търсене на верния път. Но това вече е история, сложено е добро начало.

Уточнените 238 резервни кадри разпределихме за обучение в 6 потока:

— резервни партийни и за обществените организации кадри	80	души
— за държавния апарат	24	„
— за промишления отрасъл	48	„
— за отрасъл „Селско стопанство“	28	„
— за обслужващата сфера	22	„
— за просветата и културата	36	„

Всяко направление се ръководи от методически съвет с председател секретар на общинския комитет, от съответните отдели на комитета, и двама членове. Обучението на резервните кадри при така формираната структура организирахме общо и диференцирано по направления по разработени тематични планове:

Първо, по общ тематичен план за всички резервни кадри по актуални проблеми на марксистко-ленинската теория и политиката на партията;

Digitized by Google

Второ, по тематични планове, изготвени диференцирано за шестте направления, където планирахме специализирана тематика, съответствуваща на направленията, за които се подготвят резервните кадри.

Например за направление партийни и обществени кадри преобладава тематиката по партийно строителство. С резервните кадри за промишлеността тематиката е предимно по проблемите на усъвършенствуване управлението на народното стопанство; усъвършенствуване социалистическата организация на труда; приложение на новия икономически подход и неговия механизъм; внедряване върховите постижения на научно-техническата революция и челния опит и т. н.

Общинският комитет на БКП осигуряваше висококвалифицирани лектори от АОНСУ, ВИИ „К. Маркс", от редакцията на сп. „Партиен живот", от отделите на ЦК и междуокръжната партийна школа — Враца.

Лекциите се изнасят по една-две на три месеца за кадрите от всяко направление. Тази форма на обучение е полезна и потребна, но по оценка на общинския комитет не е основна. Тежестта на подготовката поставяме изключително на индивидуалното обучение по конкретно разработени и утвърдени от методическите съвети на отделните направления лични планове.

Методическият съвет провежда среща и води разговор с всеки резервен кадър в зависимост от това за какъв се подготвя с цел да се насочи по кои проблеми да организира индивидуалната си подготовка. След този разговор той разработва подробен личен план за повишаване на квалификацията си, който трябва да се реализира в продължение на 2 години.

Индивидуалните планове на резервните кадри от отделните направления съдържат от 3 до 5 раздела.

Първият раздел включва изучаването на конкретен теоретичен материал, най-често отделен труд на класиците на марксизма-ленинизма, по който трябва да разработи тезис и да го е усвоил за свободно изложение. Вторият раздел включва изучаването на специализирана литература по съответната длъжност, за която се подготвя. В третия раздел се планира изучаването на челен опит от сродни отрасли и дейности и извършване на конкретна разработка за внедряване в пряката производствена дейност. Конкретна разработка за реализиране на практическа задача в сектора, където работи, и т. н.

Ето например какво съдържа личният план на инж. Петър Илиев Георгиев — заместник-директор по производствено-техническите въпроси на дървообработващия завод „Замфир Попов":

По общата политическа подготовка той е планирал изучаване на конкретна тематика от политическата икономия като: стока и стоково производство; социалистически начин на производство; основни икономически закони, действуващи в условията на социалистическото общество; основни икономически категории при социализма; производство и ролята му за осигуряване разширено възпроизводство; национален доход — формиране и разпределение.

По специалната си подготовка: управление на промишленото производство; производствени и управленчески структури; социално-психологически аспекти на управлението; разширяване демократизма в управленческата дейност; усъвършенствуване на планирането и приложението на стопанската сметка през годините на осмата петилетка; основни принципи на икономическия подход и неговия механизъм.

За осъвременяване на специалната си подготовка по техниката и технологията на производството: новости при производството на плочи от дървесни частици; точилно дело и режещи инструменти, ексхаустер-

Digitized by Google

ни инсталации при дървообработващото производство; изучаване опита на ДК „Г. Димитров“ — Велинград за повишаване качеството на производството на плочи от дървесни частици; изучаване опита на ДЗ „Етрополски бук“ по производството на детайли за мебелната промишленост.

В планираните практически задачи е заложено решаването на проблеми, с които се цели механизиране на труда. За тази цел инж. Илиев планира: проектиране и монтаж на производствена линия за бичене на кросна и тънка тополова дървесина в цех „Амбалажен“, конструиране и направа на бусола за дибли за мебелния цех на завода; конструиране и направа на пендула за рязане на челата в амбалажния цех.

Така са разработили личните си планове и други резервни кадри от отделните направления, като планираните задачи за изучаване са строго специфични, съответствуващи на направлението и специалността, която притежават. Това по оценка на общинския комитет се отразява положително върху тяхното обучение и повишаване на деловата им квалификация. Има примери и на посредствено разработени лични планове, което налага методическите съвети да водят допълнителни разговори, както и да упражняват по-голяма взискателност към тях, за да бъдат приведени в съответствие с по-високите изисквания за подготовка на кадрите на този етап.

Има и резервни кадри, които отбягват да се ангажират с една по-задълбочена подготовка, вървят по пътя на най-лекото съпротивление, търсят по-спокоен и лек път на самоподготовка и развитие.

Методическите съвети имат за задача да организират, ръководят и контролират хода на усвояването на личните планове на резервните кадри. Извършват се периодични оценки, контролира се работата на всеки поотделно доколко работи системно за усвояване на планираните материали. Така през юни м. г. се извърши поредната контролна проверка. По определен график те се извикват на отчет и докладват как върви подготовката им, какви трудности срещат, каква помощ е необходима от страна на общиския комитет на БКП.

Какви са най-обобщените изводи от извършеното досега по повишаване подготовката и деловата квалификация на резервните кадри?

Значителен е коефициентът на текучество на кадрите (0,15—0,20 на сто) — преминаване от един отрасъл в друг, смяна на професии и длъжности, напускане общината, продължителен отпуск по болест и майчинство и т. н., което води до системен отлив на резервни кадри и необходимост от ново попълнение. Това обстоятелство ни подсказва, че подготовката на резервните кадри трябва да стане една постоянна задача, че те на един и същи етап ще имат различно ниво на подготовка.

На второ място, около 30—35 на сто от резервните кадри имат много добре разработени лични планове и работят системно и с повишено чувство за отговорност по тяхното усвояване.

Други (35—40 на сто) са извършили значителна положителна работа. Но отсъствува желаната системност и последователност при самостоятелната им подготовка. Останалите около 15—20 на сто от кадрите са с недобре разработени планове, не полагат последователни усилия за самоподготовка. Това налага методическите съвети да отделят много време и грижи за конкретна индивидуална работа с тях и да търсят пътища и форми за активизирането им.

Какъв е изводът? На този етап след извършената значителна работа от работниците на общинския комитет по подготовката на резервни кадри, въпреки многото неизвестни и трудности с удовлетворе-

Digitized by Google

ност констатирахме, че работата в тази област успешно се извежда на едно по-високо ниво. Сложено е добро начало, намерен е верен път и сме убедени, че прилаганият подход ще дава положителни резултати.

Но налице са и слабости, и пропуски. Не смятаме, че най-добре, реално и обективно сме оценили качествата на всички резервни кадри. Показателно за това е, че немалък брой от тях, както сочим по-горе, са със слаби лични планове, отсъствува системност в подготовката. Има и случаи на отказ да се готвят като резервни кадри и т. н.

Немалка трудност създава обстоятелството, че се работи с много хора, а работата с всеки трябва да бъде конкретна и твърде прецизна, за което е необходимо време и допълнително ангажиране на партийния апарат.

Това са някои от най-характерните моменти от работата на общинския комитет на БКП — Берковица в тази насока. Немалко са трудностите, но търсим пътища, форми и средства за преодоляването им. Налице е желание да обогатим своя опит.

ГРИЖИ ЗА РЕЗЕРВНИТЕ КАДРИ

ДИМИТЪР КРЪСТЕВ

Един от въпросите, с които Михайловградската окръжна партийна организация се зае да формира положителен опит, е работата с резервните кадри.

С какво започнахме?

Започнахме с теоретическо изясняване на проблема. Научна помощ за неговата разработка ни оказаха от отдел „Организационен" на Централния комитет и от Центъра по партийно строителство при Академията за обществени науки и социално управление. Пред партийния апарат — секретарите на общинските, заводските, общоселските и учрежденските партийни комитети, бе изяснен проблемът. По-късно научна помощ ни бе оказана и в разработката на програмата и методиката за дейността на партийните комитети и организации и другите органи за социално управление по формирането на опит за създаване резервни кадри по всички направления и равнища в окръга.

В подготовката на програмата и методиката за подобряване работата по подбора, възпитанието и реализацията на резервните кадри активно участие взе и кабинетът по партийно-организационната работа и по-специално неговата секция за работа с кадрите. Осигурена бе библиография за необходимата литература и материали с опит на други комитети в страната. След окончателното им редактиране програмата и методиката бяха утвърдени от бюрото на окръжния комитет на БКП. Кабинетът издаде бюлетин, в който помести всички документи на бюрото по работата с резервните кадри — програмата, методиката, мероприятията за изпълнение решението на Секретариата на ЦК на БКП за работата на Русенската партийна организация и оценката на бюрото за дейността в окръжната партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри. Той бе предоставен за ползване на партийните работници, кадрите и партийните организации в окръга.

През 1982 година бяха изнесени лекции по актуални проблеми на работата с кадрите. Секцията в окръжния комитет подготви консултация за дейността с резервните кадри, която след обсъждането й в кабинета бе използвана в дните на партийния секретар и при обучението на партийния актив в общините.

Какво съдържа програмата?

Digitized by Google

След очертаването на основната цел в нея са разработени конкретните проблеми и мероприятия за работа с резервните кадри: планиране на нуждите по всички направления и равнища; подбор й източници; обучение, подготовка и делова квалификация; създаване на положителен опит за работа с тях.

Тези документи бяха подробно разяснени в срещи на окръжно и общинско равнище пред секретарите на партийните комитети и организации и ръководителите на държавните, стопанските и обществените органи и организации. На основата на методиката те разработиха свои специфични указания и приеха свои мероприятия за работа. В програмата на окръжния комитет на БКП за изпълнение решенията на XII конгрес на партията и XI окръжна отчетно-изборна партийна конференция бе конкретизиран раздел — подобряване работата на партийните органи и организации по подбора, обучението и възпитанието на кадрите — в т. ч. и резервните. Предвидени бяха пленум на комитета и мерки за контрол и отчет по изпълнение на задачите. Планирано бе 5 общински партийни комитета да създават положителен опит по отделни въпроси от работата с резервните кадри. Така подходиха и общинските комитети на партията, държавните, стопанските и обществените органи на всички равнища. Кабинетът по партийно-организационната работа също планира своята дейност за създаване на опит в тази насока. Много конкретни задачи си постави секцията за работа с тях.

Кабинетът установи контакти с всички отдели в окръжния комитет на БКП, оказа методическа помощ по разработване и създаване на положителен опит с резервните кадри по техните направления. В кабинетите на общинските партийни комитети изградихме според възможностите им секции за работа с тях, които също планираха в кои първични партийни организации ще създават такъв опит. По същество практическата работа започна на всички равнища и по всички направления с изясняване, прогнозиране и планиране на необходимостта от резервни кадри за осмата петилетка.

●

Сега по-конкретно и успешно се решават въпросите за подбора и регистрацията на резервните кадри. С тези въпроси се занимаваме от 1980 година, като започнахме с конкретен преглед на действуващата номенклатура по всички направления и равнища от окръжния комитет до първичните партийни организации.

При подбора им се прави преценка доколко те подлежат на развитие и по кое направление в партийната или управленческата дейност ще се регистрират. Подбираме ги по четирите основни направления на ръководната дейност — обществено-политическа, държавно-административна, стопанска и културно-просветна. Резервните кадри на първичните партийни организации за низовите стопански и административни звена се регистрират чрез списък-образец. В окръжния и общинските партийни комитети това става освен чрез списък и с образци-картони, по които наблюдаваме развитието им и отразяваме промените.

Всяка година от окръжния комитет на БКП до партийните бюра се извършва преглед на резервните кадри, при който актуализираме списъците. Отделите на окръжния комитет на БКП след подбора внасят проекти за състава им по длъжностите от своята номенклатура в бюрото на комитета. Следят измененията и правят предложения за изменения. Те подпомагат и контролират дейността на партийните комитети, ръководствата на държавните и стопанските органи за работата им с резервните кадри, в това число и за създаване на положителен опит. При внасяне на предложения за издигане на кадри от тяхната номенклатура те се ръководят от своя план, съгласуват това с отдел „Организационен", вземат мнението на съответните партийни комитети и организации.

При подбора на резервните кадри комитетите се опират на първичните организации и партийните групи. Тези от отчетно-контролната номенклатура на ОК на БКП съгласуват с него. Сега те по-системно работят с комсомолските комитети и организации за създаване на резервни кадри из техните среди. Първичните партийни организации осъществяват подбора си главно из средата на Комсомола и трудовите колективи, за което вземат тяхното мнение. С този подход в окръжната партийна организация са подбрани 2527 души по различните направления, в това число много работници.

Обучението и подготовката на резервните кадри се извършва главно по пътя на повишаване марксистко-ленинската им подготовка, икономическите знания и по съответната специалност. Много грижи се отделят за усвояване на теорията за социално управление и за издигане на организационната култура и опит. Обучението става диференцирано, организира се от съответните партийни комитети и от органите за социално управление, от чиято номенклатура са кадрите. Кабинетите по партийно-организационната работа от всички равнища разработват тематиката за обучението на кадрите, в това число и на резервните, във факултетите към университета по марксизъм-ленинизъм на окръжния комитет. Помага на методическия съвет на университета за осигуряване на лектори от централните органи и институти, оказва методическа помощ, участвува в проверката на знанията в края на учебната година.

Резервни кадри от изявени работници по линия на окръжния комитет на БКП и окръжния народен съвет изпращаме и в осеммесечните подготвителни курсове за завършване на висше учебно заведение.

Digitized by Google

През последните години завършиха висшето си образование 24-ма млади работници, а от 1980 година в академиите за обществени науки в София и Москва се подготвиха и заеха съответните места 8 другари от резервите на окръжния комитет. Практика е такива хора да се включват в изборните органи, възлага им се да заместват ръководителите-титуляри и други.

Положителен опит по подбора, подготовката и издигането на резервни кадри из средата на младите работници е създаден в общинската партийна организация в Лом. В комитета са заведени на отчет 136 млади работници, около 30 на сто от резервните кадри на първичните организации също са работници. Подборът там започва от партийните групи и първичните организации по цехове и бригади, обсъжда се от широк актив, утвърждава се от съответното партийно бюро и заводския партиен комитет. Положителен е опитът в това отношение на комбината за електрокари „Дунав", Пристанищния комплекс и фабрика „Ломска комуна". Из средата на младите работници са издигнати над 40 партийни секретари, около 40 на сто от членовете на бюрата на първичните организации също са работници. За проучването на работниците от кадровия резерв се работи системно и конкретно главно чрез възлагане на поръчения за разработване на материали за партийни събрания и други проблеми, свързани с изпълнението на насрещния план. Над 70 на сто от издигнатите на отговорна работа в общинската партийна организация са в състава на резервните кадри. Над 70 на сто от състава на общинския комитет на ДКМС, общинския съвет на профсъюзите са също от тях. Сто и шест младежи и девойки са избрани като ръководители на низови организации на Отечествения фронт в общината.

По тези въпроси през 1982 година общинският комитет на БКП проведе пленум. Опитът бе споделен пред окръжния партиен, държавен и стопански актив, популяризиран бе чрез бюлетина на кабинета и на страниците на вестник „Септемврийско слово".

С участието на партийния кабинет положителен опит създаде общинският партиен комитет в Берковица по повишаване идейно-политическата подготовка и деловата квалификация на резервните кадри.

Положителният опит на общинския комитет в Берковица бе споделен от първия секретар на комитета на окръжно съвещание пред партийния, държавния, стопанския и обществения актив. Популяризиран бе и чрез бюлетина на кабинета по партийно-организационната работа на ОК на БКП и на страниците на вестник „Септемврийско слово". Бюрото на окръжния комитет на БКП ръководи и направлява цялостната дейност по създаването на опита. Отдел „Организационен", кабинетът и общинските партийни комитети извършиха много работа в това отношение в процеса на подготовката на пленума по работата с кадрите. В заседание на бюрото на окръжния комитет бяха обсъдени отчети за работата с резервните кадри от председателя на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет и от първите секретари на общинските партийни комитети в Лом и Чипровци. Системна и целенасочена работа бе извършена от всички отдели на окръжния комитет на БКП, от ръководствата на окръжните, държавните и обществените органи, чиято дейност се води на отчет в бюрото на комитета. Постигнатото е основа за успешно решаване на кадровия въпрос в окръжната партийна организация в духа на изискванията на XII конгрес на БКП и новите теоретически разработки и практически подходи.

●

Основните трудности и проблеми в работата с резервните кадри се свеждат главно до недостиг на достатъчно млади хора в редица селски общини и някои предприятия, поради което не могат да се осигурят за всяка номенклатура и длъжност по 3 подходящи резерви. В окръга няма научни институти и висши учебни заведения, поради което срещаме трудности в осигуряване на висококвалифицирано теоретическо обучение. Не достигат кадри за разработки и научно ръководство на създавания опит, недостатъчна е и помощта, получавана от Академията за обществени науки и социално управление.

Digitized by Google

В КРИВОТО ОГЛЕДАЛО НА АНТИКОМУНИЗМА

ЮРИЙ МАЛОВ
старши научен сътрудник в Института
за марксизъм-ленинизъм при ЦК на КПСС

В политическата история има немалко събития, истинското значение на които се оценява не веднага, а едва след като мине определено време, в зависимост от разширяването и задълбочаването на тяхното влияние върху общественото развитие. Едно такова събитие е II конгрес на РСДРП, състоял се през юли — август 1903 година. На него завърши процесът на обединяване на революционните марксистки организации в Русия върху идейните, политическите и организационните принципи, разработени от Владимир Илич Ленин. На историческата арена излезе партия от нов тип — партията на работническата класа, партията на социалистическата революция и комунистическото съзидание.

Под ръководството на КПСС трудовият народ за пръв път завоюва властта, бяха направени коренни социално-икономически, политически и културни преобразования, увенчали се с изграждането на развития социализъм.

Напълно естествено е, че опитът в ръководната дейност на КПСС привлича изостреното внимание не само на приятелите, но и на противниците на новия строй. И като изопачават този опит, идеолозите на империализма търсят начин да дискредитират политическия авангард на съветския народ, да дискредитират теорията и практиката на партийно ръководство на социалистическото общество въобще.

Антикомунистите се стремят да поставят под съмнение самата необходимост партията да осъществява политическо ръководство в условията на социализма. Например доста типични в това отношение са разсъжденията на П. Суизи, който е автор на много антикомунистически издания. Той свързва въпроса за политическото ръководство на социалистическото обществено развитие не с обективните условия и потребности, а със субективния стремеж на комунистите към „политическо господство". Според Суизи главната причина за това явление е изменението на политико-икономическите основи на дейността на управляващите сили в социалистическото общество в сравнение с капитализма, изменение, при което тези сили, видите ли, изгубвали един такъв източник на власт, какъвто е владеенето на собствеността, и били принудени да се опитват да постигнат контрол върху обществения живот чрез укрепване и разширяване на своето „господство" в политическата сфера.

В съответствие с версиите от този род „съветолозите" натрапчиво проповядват, че е необходимо партията да бъде отстранена от изработването на стратегическата линия и определянето на приоритетите на общественото развитие, т. е. от решаването на най-важните проблеми на социалистическото и комунистическото строителство. В едни случаи това се прави под предлог за „разширяване на демокрацията" и „осигуряване на свободно развитие на обществения живот", а в други — под формата на „усъвършенстване на функциите на самата партия в политическата система" и превръщането ѝ в обикновен регистратор на процесите, протичащи в социалистическото общество.

Марксистите-ленинци вече неведнъж са се сблъсквали с подобни опити да се подкопаят политическите позиции на партиите на работническата класа и те да бъдат поставени наравно с другите масови организации въз основа на идеята за „равноправно партньорство". Още през първите години на съветската власт подобни искания са предявявали представители на различни антипартийни групировки. Като не по-малко яростни противници на управляващата комунистическа партия се проявиха дясноопортюнистическите и отявлените екстремистки елементи през периода на

Материалът е написан специално за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

кризисните събития в Чехословакия и Полша. Те също се стремяха чрез подмолни разговори за необходимостта от „демократично обновяване" на социализма да изолират комунистите от трудещите се и да доведат нещата до фактическо разрушаване на политическите структури на социалистическото общество.

Винаги когато, прикривайки се зад лозунги за „либерализация" или „демокрация" на социализма, явните и скритите противници на комунистите се старяят да ограничат ръководната роля на комунистическата партия и да я лишат от правото на политическо ръководство, това неизбежно води до рецидиви на стихийност и анархия в социално-икономическия живот, до изостряне на обществените противоречия и поява на опасни деформации на социалистическия строй. И обратно, когато партията повишава неотклонно равнището на своето ръководство и провежда последователно изработената политическа линия, когато връзките на партията с масите се разширяват и укрепват, когато се води решителна борба с всички прояви на буржоазната идеология и ревизионизма, тогава успехите на социализма стават още по-значителни, по-пълно се разкриват заложените в него огромни съзидателни възможности.

Изработването на генералната перспектива за развитие на обществото и организирането на трудещите се за нейното осъществяване спадат към главните функции на комунистическата партия в социалистическото общество. Политиката на партията, основана върху здравия фундамент на теорията на марксизма-ленинизма и дълбокото проникване в същността на обективните процеси, е жизнено важно условие за успешното развитие на социалистическото общество, за дейността на целия социално-стопански механизъм. Тя дава възможност развитието на обществото да бъде превърнато в по-осъзнат и целенасочен процес, да се осигурят максимални темпове на нарастване на материалните и духовните блага, да се съчетаят разумно разнообразните потребности на всички обществени организации, на всички трудещи се в посока към единната цел.

Буржоазните „съветолози" не искат да се съобразяват с реалната действителност. Нещо повече, движими от класова предубеденост, те се старяят всячески да представят функцията на политическо ръководство, която осъществяват управляващите комунистически партии, като съвършено небивало явление в обществения живот (например според американския политолог Р. Корнел комунистите чисто и просто са си „присвоили" това право).

Тенденциозният характер на подобен род разсъждения е очевиден, особено като се има предвид, че когато западните идеолози правят характеристика на функциите на буржоазните управляващи партии, те поставят на първо място сред тях именно участието в политическия процес. Какво излиза: за едните партии участието в политическия процес е признак на небивалия демократизъм на буржоазната обществена система, а за другите — проява на прословутия комунистически тоталитаризъм и хегемонизъм? Логиката, която ръководи действията на фалшификаторите, е, най-меко казано, странна.

Добре известно е, че подобно на други функции на политическите партии, функцията на политическото ръководство има закономерна обществена природа, обусловена от ролята на партията като носител на историческите стремежи на определени социални сили. Нея никой не я е „изоретявал", а още по-малко не си я е „присвоявал". Тя е узряла исторически в условията на развитието на класовото общество и е станала неотделима част от дейността на политическите партии.

Партиите затова и се създават, за да изразяват волята на класата или на един неин слой, да реализират нейните коренни обществени потребности, да я ръководят в политическата борба.

Така че въпросът съвсем не се състои в това да се признава или да не се признава съществуването на функцията на политическо ръководство, а в това какво е нейното реално социално съдържание в условията на противоположните обществени системи, на интересите на кои класи служи тя?

Разбира се, буржоазните идеолози избягват да поставят въпроса по такъв начин, защото ако дейността на управляващите марксистко-ленински партии се разглежда от тази гледна точка, то нейните решаващи различия и предимства в сравнение с практиката на буржоазните и на всички непролетарски партии стават особено очевидни.

Това се проявява, първо, в коренното изменение на класовото съдържание на ръководната дейност на партията при социализма, в социално-политическата насоченост на нейните усилия като вдъхновител и организатор на масите в борбата за изграждане на комунизма. В своята политика марксистко-ленинската партия изразява обективната страна на историческия процес, свързва неразривно основните, перспективните цели на общественото развитие и непосредствените, сегашните негови потребности.

В социалистическата действителност новото съдържание на политическото ръководство се реализира в последователното прилагане на принципа на класовия подход към решаването на обществените проблеми, в строгото подчиняване на конкретните задачи на целите за най-бързо изграждане на новия строй. В крайна сметка именно по това, доколко политиката на партията допринася за приближаването на комунистическото бъдеще и акумулира в себе си класовия подход към явленията в обществения живот, може безпогрешно да се съди за способността на партията да ръководи революционното преобразуване на обществото.

Второ. Принципна отлика на партийното

Digitized by Google

ръководство при социализма е преодоляването на съществуващия антагонизъм между интересите на управляващата политическа върхушка и на народното мнозинство, дълбокото съвпадение на политиката на партията и въжделенията на трудещите се маси. Грижа за благото на хората, задоволяване на техните разнообразни материални и духовни потребности — ето какви са същността и смисълът на ръководната дейност на партията в социалистическото общество. Което и направление от политиката на партията да вземем — за развитие на отделни отрасли на икономиката ли става дума или за усъвършенствуване на социалистическата демокрация и т. н. — навсякъде на първо място се поставят интересите на непрестанното повишаване на жизненото равнище на трудещите се, създаването на необходимите условия за пълна изява на техните творчески способности.

Трето. Съществена черта на политическото ръководство на комунистическата партия е неговият комплексен и всеобхватен характер. Както е известно, В. И. Ленин разглежда строителството на комунизма именно като комплексен проблем, състоящ се от редица взаимно свързани и обусловени икономически, социално-политически и възпитателни задачи. На съвременния етап този подход става още по-необходим, тъй като съответствува на характера и особеностите на развития социализъм.

Цялостният и балансиран подход към системата от усложнили се взаимовръзки между различните страни на обществения живот позволява да се избират оптимални пътища за развитие. Решавайки текущите и перспективните задачи, партията се стреми да осигури хармонично развитие на съветското общество и всестранно използване на широките възможности на научно-техническата революция, да ги съчетае с предимствата на социалистическата система на стопанисване.

Четвърто. Политиката на партията се обосновава научно и от гледна точка на съответствието на обективните потребности през един или друг етап от изграждането на новия строй, и от гледна точка на определянето на перспективите на обществения прогрес въз основа на познаването и съзнателното използване на обективните закони на социализма. Уменето на партията да предвижда, да се опира на научнообосновани положения и изводи е решаващо условие за бързото и целенасочено развитие на социалистическото общество.

Пето. Принципна особеност на политическото ръководство на комунистическата партия е и широкото участие на работническата класа и всички трудещи се в разработването и осъществяването на нейната политическа линия, укрепването на неразривните връзки с масите. Това произтича от самата природа на социализма като носител на колективния принцип на стопанисване, на действително демократични форми на управление на обществените дела.

И така функцията на политическо ръководство придобива наистина общонародно съдържание само при социализма и в този смисъл тя действително е уникална както по своите мащаби, форми и методи, така и по самата си същност. За пръв път тя има за цел не да запази привилегиите на малцинството, а да осигури пълнокръвно развитие на социалистическото общество в интерес на всички хора на труда.

Един от най-разпространените прийоми на антикомунистите, който пряко или завоалирано е насочен към ликвидиране на ръководната роля на марксистко-ленинската партия, са опитите да се припише на КПСС стремеж да „монополизира" процеса на ръководство на социалистическото общество и да отстрани другите обществени сили от участие в осъществяването на политическата власт. Изразявайки тези възгледи, политическият секретар на Италианската социалистическа партия Б. Краски разсъждава, че уж „веднага след завоуването на държавната власт болшевиките започнали системно и методично да разрушават всички центрове на автономен живот, разчитайки по такъв начин да съсредоточат цялата политическа, икономическа и духовна власт в един команден пункт — в партийния апарат. В противовес на ръководната роля на партията антикомунистите проповядват мнимите предимства на така нареченото „множествено ръководство", на „дифузията" на властта.

Не е трудно да се забележи, че зад лозунгите за „борба за демокрация" нашите противници крият желанието си да пренесат в социалистическото общество социално-политическите структури на капитализма с всичките присъщи нему атрибути на класовата, политическата и идеологическата борба.

За разлика от капитализма, който има вътрешни предпоставки за „политически плурализъм" поради наличието на непримирими класови антагонизми, в социалистическото общество няма обективни причини за сблъсък на обществените интереси, а, следователно, и за противоборство на политическите сили. „Тъй като в социалистическото общество няма частна собственост върху средствата за производство и няма експлоататорски класи — казва Ю. В. Андропов, — несъвпадането на интересите на различните социални групи не стига до антагонизъм. В новото общество няма почва за формиране на враждебни на социализма политически партии." Общността на перспективните цели на всички класи и слоеве на съветското общество и укрепналото идейно-политическо единство на съветския народ създават надеждни условия за пълно и всестранно разгръщане на социалистическата демокрация, за действително, а не формално участие на масите в управлението на обществените дела.

Въпреки измислиците на фалшификаторите КПСС никога не се е опитвала да се отделя от трудещите се и да противопоставя дейността си на активността на техните организации. Нещо повече, като се ръководи от признаването на народа за

Digitized by Google

истински творец на историята, тя е смятала и смята, че само съзнателното участие на милионите в строителството на социализма гарантира постигането на нейните програмни цели. В статията „За значението на войнствуващия материализъм" В. И. Ленин дава решителен отпор на привърженците на гледната точка, че уж било възможно комунистите сами, без ничия помощ да осъществят революционното преобразуване на обществото. Оценявайки този възглед като извънредно опасна политическа грешка, той пише: „Авангардът само тогава изпълнява задачата си на авангард, когато умее да не се откъсва от масите, които ръководи, а действително води напред масите. Без съюза с некомунистите не може да става и дума за никакво успешно комунистическо строителство" (Събр. съч., т. 45, стр. 23). Това указание на Ленин е един от най-важните принципи на научнообоснованото ръководство на социалистическото общество от страна на КПСС.

Антикомунистите разпространяват версията, че уж съществувало „дублиране" на партийната и държавната власт, че компетенциите на партийните и държавните органи били „неразличими". Например, когато на времето коментираше новата Конституция на СССР, известният съветолог Б. Майснер посочи като главна нейна особеност това, че тя дава на партията пълномощия „да изпълнява държавни, а не само обществени функции". Смисълът на подобни твърдения е да предизвикат недоверие към КПСС с буржоазните версии за нейния „волунтаризъм", „намесване на дребно", „опекунство" и т. н. Политическата система на съветското общество обхваща широка мрежа от държавни и масови обществени организации, които имат специфични функции в управлението на отделни страни на стопанския, обществения и културния живот на съветския народ. Действувайки на определен участък от комунистическото строителство, нито една от тях не може да изпълнява ролята на политически ръководител по отношение на всички други организации и обединения на трудещите се, да осигури пълно и всеобхватно ръководство на социалистическото общество. Именно такава сила е само Комунистическата партия.

КПСС е кръвно заинтересована държавните и обществените организации да се развиват и укрепват, да се усъвършенствуват постоянно формите и методите на тяхната дейност, защото от това в огромна степен зависят дълбочината и здравината на нейните връзки с масите, по-нататъшният обществен прогрес. Свободна от каквито и да било местнически, тясноведомствени или професионални предразсъдъци, партията проявява постоянна грижа за активизиране на работата на всички звена от съветската политическа система, ориентира ги към решаването на най-важните и злободневни обществени проблеми. Ръководната роля на партията и тонът, който тя дава в политическия живот, допринасят за най-пълно изявяване на демократичната природа на новия строй. Затова укрепването на партийното ръководство и повишаването на инициативността, на самостоятелността на държавните и обществените организации е взаимно свързан, единен процес, обусловен от обективните потребности на социалистическото обществено развитие.

Digitized by Google

ИНТЕРЕСНА ЗАДОЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ

Длъжността партиен секретар е най-старата и най-масовата в историята и в живота на партията. Тя не е привилегия, защото принадлежи на всички и по Устав всеки комунист може да бъде избиран за партиен секретар. Тя не е и професия, тъй като, за да бъдеш или не партиен секретар, зависи от волята на членуващите в първичната партийна организация; преди всичко тя е звание, тя е призив за повече работа и всеотдайност за общественото дело. На рамото на партийния секретар ляга с цялата си отговорност съдбата на партийната политика във всички области на живота. Ето защо в Ямболската окръжна партийна организация се извършва значителна работа за по-нататъшното издигане на ролята и мястото на партийния секретар с оглед изискванията на сегашния етап от нашето политическо и социално развитие и преди всичко спрямо изискването да се повишават приносът, формиращата и организиращата роля на първичната партийна организация и на трудовия колектив в борбата за високо качество на продукцията и висока социалистическа дисциплина. На този основен проблем бе посветена и задочната научно-практическа конференция на тема „Партийният секретар — централна фигура".

Конференцията бе замислена като едно своеобразно продължение на приключилия преглед за издигане ролята и боеспособността на първичната партийна организация и, на второ място, като важен подготвителен момент за отчетно-изборната кампания в партията. Времето на конференцията, юни—октомври 1983 г., даваше възможност да се осъществяват замислите на окръжния комитет и основните цели, които той си бе поставил. Тези основни цели биха могли да се сведат до три:

— да се изяснят както в теоретичен, така и в практически план редица конкретни проблеми, свързани с подбора, обучението и подготовката на партийния секретар, с усъвършенстване на неговите методически познания като организатор на работата на партийното бюро, с подобряване на неговия стил на работа и ръководство в конкретната социална среда и политическа обстановка;

— да се съдействува за издигане ролята, мястото и авторитета на партийния секретар на равнището на високите политически изисквания и отговорности в първичната партийна организация и трудовия колектив, които постави Дванадесетият партиен конгрес и които се съдържат в теоретическите разработки и практическите подходи на другаря Тодор Живков след конгреса;

— да се потърсят пътища за по-нататъшно морално и материално стимулиране труда на партийния секретар.

Конференцията протече в два основни етапа: първият — изключително на страниците на вестник „Народен другар", който продължи

Digitized by Google

близо четири месеца, и вторият — заключително заседание с всички участници и среща на бюрото на окръжния комитет на партията с най-добрите секретари на първични партийни организации. Във всички етапи на подготовката, провеждането и приключването на конференцията активно участие взеха група политически сътрудници от списание „Партиен живот“ и можем да кажем, че те бяха и колективен сътрудник, и колективен научен ръководител.

Отдел „Организационен“ на окръжния комитет се зае с подготовката на конференцията с намерение всички нейни прояви да преминат на качествено равнище. Съвместно с ръководството на вестник „Народен другар“ бе разработен подробен сценарий; в него бяха включени по-важни мероприятия до приключване на конференцията; пак към отдела се формира временна работна група, на която бе възложена задачата да оказва помощ и дава консултации; организирана бе методическа сбирка с онези партийни секретари, които евентуално щяха да вземат участие в задочната конференция. На тази именно среща бе поставено едно основно изискване: всеки участник, всеки автор да коментира своя собствен опит като партиен секретар, за да се получи откровен диалог, искрен и конструктивен, критичен и самокритичен; както и да препоръчва мерки за подобряване на работата в перспектива.

Конференцията започна така, както бе предвидено. Впечатленията и отзивите за първите публикации показаха, че се върви по верен път, че се задоволява една назряла потребност. Разбира се, не за първи път се разговаря на тази тема, но характерното в подхода на окръжния комитет, а оттам и на всички разработки, факти и прояви на задочната научно-практическа конференция бе, че имаше изключително приложна насоченост — да се обслужи практиката на партийния секретар, а оттам — практиката на партийните органи и организации в условията на повсеместната интензификация на народното стопанство, приложението на новия икономически подход и внедряването на неговия механизъм, за издигане на качеството като ключов проблем на нашето време.

С интерес се посрещнаха споделените мисли за по-нататъшно усъвършенстване на политическия подход в работата на секретаря. Като политически деец той се налага и утвърждава в колектива от комунисти и в трудовия колектив, когато той вниква в същността на партийната линия, на партийните решения, убеждава другите в правилността на тази линия и на тези решения и организира работата — своята, на партийното бюро, на партийната организация, така, че те да бъдат изпълнени, въплътени в практически дела; и по-нататък — доколко партийният секретар сам съдействува и ръководи процеса за умножаване на партийната позиция в трудовия колектив, за разширяване и увеличаване на партийното влияние сред безпартийните.

В следващата поредица от публикации бяха коментирани характерни страни и черти от стила на работа на партийния секретар в организацията на работата на партийното бюро, неговата роля и място в създаване и обогатяване на творческата атмосфера в ръководната дейност на бюрото и на първичната организация, какви нови изменения внасят в неговата работа приложението на икономическия подход и, от друга страна, какво е неговото съдействие, за да получи по-голям размах бригадната организация на труда в промишлеността и селското стопанство; неговият личен принос за по-нататъшното демократизиране на вътрешнопартийния живот като основа на личното и на колективното творчество, основа за всестранна изява личността на комуниста.

Digitized by Google

В дискусията, започнала и продължила на страниците на вестник „Народен другар", бяха коментирани широк спектър от въпроси, отнасящи се до многостранната дейност на секретаря: как да се разпределят отговорностите между членовете на партийното бюро, как да се организират работата на бюрото и неговите контролни функции; оперативността, деловитостта, организационните похвати, личната инициатива на секретаря — като страни и черти от неговия стил; сложния комплекс от взаимоотношения между него и стопанския ръководител, между бюрото, чиято работа организира и ръководи той, и стопанското и административното ръководство. Широката читателска аудитория посрещна с интерес споделения опит от Феодор Чурусинов, секретар на партийната организация при авторемонтния завод „Г. Калчев". Той разказа как самата практика е формирала у него убеждението, че правилното взаимодействие, взаиморазбиране и взаимопомощ между партийното и стопанското ръководство е онази изключителна и единствена основа, върху която се крепи успешната работа на първичната партийна организация, създава се устойчив и ведър социално-психически климат в колектива, крепне социалистическата дисциплина. В своята работа той се е стремял към непрекъснато разграничаване на подходите в работата, към разграничаване и взаимно зачитане функциите на партийното и стопанското ръководство. Партийното бюро, той като секретар умело са използвали най-пригодните форми и средства за партийно-политическо въздействие върху трудовия колектив, за да бъде той силотен, единен и мобилизиран спрямо главната цел — изпълнение на производствената и социалната програма за годината, за петилетката.

На свой ред стопанското ръководство на завода, като чувствува силата на партийната организация, търси в нея опора за решаване на всички задачи, зачита нейния авторитет на политически ръководител на колектива. Двояката функция на директора — да бъде представител на собственика (държавата) и да бъде организатор на работата на стопанина (трудовия колектив) — не го възгордява и не го подтиква към субективни постъпки и решения. При всички въпроси, които се отнасят до колектива и носят в себе си политически заряд, той взема мнението на партийното бюро или на партийния секретар, интересува се от позицията на профсъюзните и комсомолските ръководства.

Споделеното от партийния секретар Чурусинов не се отнася до инцидентни случаи, за отделни добри прояви на стопанското ръководство или на партийното бюро; всички тези факти очертават стил в работата на стопанското ръководство и на партийното бюро, който можем да наречем правилен, съвременен, партиен.

Задочната научно-практическа конференция имаше и тази положителна страна, че стана трибуна за интересен положителен опит в работата на партийните секретари. Митьо Иванов, секретар на първичната партийна организация в окръжното управление на съобщенията, разказа за инициативността на комунистите и за засилване самодейността в работата на първичните партийни организации от системата на пощенските съобщения в окръга. Въпреки организационната особеност при тях (в пощенските клонове в Ямбол, Тополовград и Елхово са изградени отделни първични партийни организации), те са си създали съвет на секретарите, който работи по общ тематичен план за една година. По инициатива на съвета на секретарите са били организирани в партийните групи и в трудовите колективи разговори на тема „Моят личен принос за повишаване качеството на съобщителните услуги и културата на обслужването"; „Предприятието е мое — стопанин съм аз".

Digitized by Google

Един от основните въпроси, който оживено се дискутира от участниците на конференцията, бе за предварителната подготовка на проектосъстава за ново партийно бюро, за излъчване на партиен секретар от състава на бюрото. Освен съществуващите традиционни форми в някои партийни комитети се експериментира нов опит. Секретарят на общоселския партиен комитет в Бояново Иван Колев разказва как в две първични партийни организации преди отчетно-изборните събрания през 1982 година направили предварително проучване сред комунистите, за да се разбере мнението и настроението в партийната организация и кой може да бъде включен в новия състав на партийното бюро, и кой от бюрото може да бъде избран за секретар. Едната организация наброявала 12 комунисти, втората 50. Анкетата била анонимна. Резултатите от нея помогнали на общоселския партиен комитет да се ориентира в предпочитанията на комунистите, а оттам — кой от състава на тези организации да бъде предложен за нов партиен секретар. Защото изборът на авторитетно партийно бюро и на партиен секретар, ползващ се с добро име както сред комунистите, така и сред безпартийните, е въпрос над въпросите за по-нататъшно повишаване ролята и боеспособността на първичните партийни организации. По-късно, в заключителния етап на конференцията, другарят Петко Русев, главен редактор на списание „Партиен живот", ще сподели: „Трябва да се подбере партийното бюро като силен колективен орган, а от него да излъчим най-добрия за секретар."

В хода на конференцията вестник „Народен другар" организира тематични анкети с комунисти, една от тях бе за факторите, които формират авторитета на секретаря в партийната организация, в трудовия колектив, сред гражданството. Димитър Мишев от първичната партийна организация при квартал „Васил Левски" в Елхово споделя: „Дългогодишният опит на нашия партиен секретар като общественик му помага в работата. Георги Лазаров е трудолюбив, скромен, честен, принципен. Поддържа постоянен контакт с кварталния комитет на Отечествения фронт и кварталната дружба на БЗНС." Станка Великова от първичната партийна организация при Центъра за нови стоки и мода „Яница" казва за секретаря Михо Павлов: „Наред с другата си работа той отделя доста време за индивидуална работа с хората. Нашето предприятие се разширява, производството се увеличава и годишно приемаме около 70 души нови работници. Повечето от тях са на младежка възраст и с различни характери и нямат още изградени трудови навици. Партийният секретар подхожда конкретно към всеки един от тях."

Наистина като че ли чет нямат факторите, които в една или друга степен помагат да се изгражда авторитетът на партийния секретар, но от тях безспорни са два: всеки партиен секретар сам гради своя престиж, като непрекъснато възпитава у себе си високи комунистически добродетели и, второ, цялата му дейност е сред хората и за хората.

Третият, заключителният етап на задочната научно-практическа конференция, протече в един ден: състоя се семинарно занятие, в което участвуваха всички секретари, споделили свои мисли и опит на страниците на вестник „Народен другар". Главната цел на това занятие бе да обобщи резултатите от конференцията. Една кратка равносметка показва, че със свои публикации са участвували 38 секретари на първични партийни организации, много комунисти са включени в няколкото анкети, организирани от вестника.

Бюрото на окръжния комитет използва заключителния етап на задочната научно-практическа конференция по един твърде рационален начин: организира среща с най-добрите секретари на първични пар-

Digitized by Google

тийни организации. Първият секретар на комитета Иван Овчаров се обърна към тях с благодарствени думи за техния самоотвержен, апостолски труд.

Окръжният комитет на партията оцени положително работата и резултатите от конференцията и предимно откъм тази страна, че тя бе важен практически подход в неговата работа и в работата на общинските партийни комитети за подбора, обучението и подготовката на партийния секретар; споделените мисли и критичните бележки ще помогнат да се подобри собственият стил на работа и ръководство.

Димитър КРАЛЕВ
Стоян ПАНЕВ

ОРГАНИЗАЦИОННИЯТ ОТДЕЛ

Почти петгодишният период на съществуване и утвърждаване на общинските комитети на партията като дейни политически органи в селищните системи позволява по-добре да се открият мястото и ролята на отдел „Организационен" на комитета. Натрупан е немалък опит, изяснени са до голяма степен неговите функции и компетенции. Те значително се различават от изискванията към отделите на окръжните комитети. Тези различия се свеждат не само до равнището, обхвата, кадровото осигуряване, но и до някои важни и съществени функции, които произтичат от естеството и спецификата в работата на общинските партийни организации. Това не позволява механически да се пренася и приспособява в практиката опитът на отделите в окръжните комитети, а изисква творчески да се прилага този опит, да се търсят подходящи и оптимални форми на работа, да се имат предвид конкретните условия и задачи на съответната община.

●

Селищната система—Своге е втора по големина в Софийски окръг. Разположена на площ от 750 кв. км, тя обединява 38 селища с население 32 хил. жители. Територията на общината е силно пресечена, селата — разпръснати, с не особено развити комуникационни връзки помежду си. Общинската партийна организация наброява 2300 комунисти, които членуват в 87 първични организации, от които 37 са териториални. Изградени са два заводски и три общоселски партийни комитета. Има три партийни организации в състава на първичните организации и 104 партийни и партийно-комсомолски групи.

Характерът на общината, мащабността и многообразието на задачите, от една страна, и ограниченият брой на щатния апарат на общинския партиен комитет, от друга, налагат да се утвърждава и разширява общественото начало в работата на комитета и в частност на отдел „Организационен".

В отдел „Организационен" работят 4 щатни и 7 нещатни сътрудници. Планът на отдела е свързан и произтича от плана на бюрото

Digitized by Google

на общинския комитет на партията и има за задача да подпомага неговото изпълнение. В него обикновено предвиждаме разработката на материали за пленумите и заседанията на бюрото, въпросите, по които ще се извършват проверки в първичните организации или ще се обсъждат в отдела, и др. мероприятия.

Една от основните задачи, към които насочваме нашите усилия, е конкретната и непосредствена работа с първичните партийни организации, издигането на тяхната дейност в съответствие с изискванията и задачите, които постави Дванадесетият партиен конгрес.

В това отношение вниманието си насочваме главно към утвърждаването и по-нататъшното усъвършенствуване на **политическия подход** в дейността на първичните партийни организации — проблем, чието успешно решаване зависи от редица фактори и условия.

Политическият подход е най-тясно свързан с подбора и подготовката на кадрите, със системната работа и непрекъснати грижи за повишаване на тяхната квалификация, за обогатяване на техния опит. Въпреки сравнително ограничените възможности за най-добър подбор с всяка измината година съставът на партийните секретари и членовете на партийните бюра чувствително се подобрява. Сега 45 на сто от членовете на бюрата са работници, 31 на сто от тях са жени, 16 на сто са до 30-годишна възраст. Около 90 на сто от секретарите на първичните организации са с висше, полувисше и средно образование, над 30 на сто от тях са завършили партийни школи и курсове, болшинството са с дългогодишен опит и добра подготовка. Съгласно системата, утвърдена в общинския партиен комитет, обучението на партийния актив се осъществява в междуокръжната партийна школа — София, в школите и семинарите, организирани от комитета, чиито научни ръководители са главно преподаватели в Академията за обществени науки и социално управление, в деня на партийния секретар, по пътя на самообразованието и други форми. Всяка година след отчетно-изборната кампания отделът организира диференцирано обучение и стаж в комитета на новоизбраните секретари на първичните организации. То е предимно с практическа насоченост и има за цел по-бързо да се адаптират към новите задачи и изисквания, да навлязат „в движението". Освен беседите и разговорите със завеждащите отдели се организират срещи със секретарите на комитета, на които се информират по различни страни и проблеми на развитието на общината, осигурява им се възможност да получат отговор на интересуващите ги въпроси. Обикновено това обучение и стажът завършват със заключителна среща с първия секретар на комитета. По такъв начин се осигуряват условия новоизбраните секретари бързо и без характерните първоначални смущения да навлязат в новата си отговорна функция. Важна роля в това отношение играят сектор „Отчет на партийния състав и кадри" и кабинетът по партийно-организационните въпроси, който осъществява методическо ръководство и помощ в организирането на обучението.

Освен тези форми на обучение в нашата практика широко се използва обмяната на положителен опит, организират се дискусии, решават се казуси и др. Периодически и във връзка с кампании кабинетът по партийно-организационните въпроси организира консултации и срещи и разговори по отделни страни и проблеми на партийно организационната работа. Такива срещи и консултации се проведоха във връзка с прегледа по издигане на боеспособността на първичните партийни организации, във връзка с отчетно-изборната кампания и пр. Всяка година в навечерието на отчетната кампания освен инструктажите провеждаме отделна среща-разговор със секретарите, които за пръв път ще провеждат отчетно-изборни събрания. В тези срещи

Digitized by Google

участвуват опитни и дългогодишни партийни секретари, стопански ръководители, кметове и др., които изказват свои мнения, споделят своя опит. Това обогатява опита на младите секретари и до голяма степен ги ориентира в изпълнението на задачите. Подобни срещи правим и на територията на заводските и общоселските комитети и в някои по-големи първични организации.

Особено характерен е подходът ни в миналогодишната отчетно-изборна кампания. Проведени бяха семинарни занятия с партийните секретари по отрасли, на които отново бяха изяснени основните теоретически разработки и практически подходи, развити от др. Тодор Живков след Дванадесетия конгрес на БКП, и бяха актуализирани знанията на основния партиен актив в общината. Това помогна и за по-нататъшното овладяване и прилагане на политическия подход в работата на първичните организации и кадрите.

●

Нашият отдел „Организационен" отделя значително място на планирането в дейността на първичните партийни организации — въпрос, който има много важно значение за утвърждаването на политическия подход като сърцевина на партийното ръководство. Процесът на подготовката на плана на първичната организация като творчески процес изисква много добро познаване на основните партийни и правителствени документи и решения, решенията на по-вишестоящите партийни органи, съчетаване на общопартийните задачи с местните проблеми. Не бива да се търпят формализмът, шаблонът и опростенчеството при планирането. В стремежа си да окажем конкретна помощ на партийните секретари обсъдихме в отдела с участието на широк актив примерната методика на планиране, разработена от Неделчо Вълев от Академията за обществени науки и социално управление, и я препоръчахме за експериментиране в отделни първични организации. Разработихме примерна структура на оперативен план, в която органически се свързват основните задачи с мероприятията за тяхното изпълнение. Тя бе посрещната добре от редица секретари, които в продължение вече на няколко години успешно я използват. По такъв начин се повишават ефективността и качеството на плановете, преодолява се формалният подход, внася се по-голяма научност, актуалност и конкретност, което предопределя и по-богата и целенасочена дейност на първичната организация.

Полезна е практиката на отдела да анализираме всяко полугодие съдържанието и качеството на плановете, да правим необходимите изводи и препоръки на сбирките с партийните секретари за по-нататъшното им усъвършенствуване. Отделни първични организации докладват в отдела как подхождат при подготовката и реализацията на своите планове. Особено внимание отделяме на проблемността и формулировката на въпросите, които ще се обсъждат, като изискваме те да имат политическа насоченост и да не дублират въпросите, които се обсъждат от стопанските и административните ръководства. В резултат значително се разшири и обогати тематиката на заседанията и събранията, разглеждат се важни и социално значими въпроси, които имат актуално значение, предизвикват интерес и активност у комунистите. Анализът показва, че партийните организации отделят повишено внимание на такива важни проблеми като интензификацията на производството, научно-техническия прогрес, икономическия подход, качеството на продукцията, дисциплината и производителността на труда, проблеми на идеологическата и партийно-организационната работа и др.

Digitized by Google

●

Наред с грижата и контрола за реализацията на плановете много сили отделя отдел „Организационен“ за осигуряване качествена подготовка и високо равнище на **партийните събрания.** Неговата роля тук се заключава преди всичко в пряката помощ, която сътрудниците оказват при проучването на въпросите и подготовката на материалите. Стремежът е да се анализира проблемът от партийни позиции, да се приемат политически решения, да се организира тяхното изпълнение с политически форми и средства.

Утвърдена е практиката всяко тримесечие да анализираме в отдела данните от партийните събрания, да правим необходимите изводи и предприемаме необходимите мерки. За целта сътрудникът в отдела, който обработва месечните сведения, обобщава данните от събранията и своевременно изготвя справка, която внася ясен поглед за равнището и качеството на събранията. Това ни позволява много по-оперативно да ръководим тази страна от дейността на първичните организации, активно и навреме да се намесваме за отстраняване на допусканите слабости.

Въпрос, който неотклонно стои на нашето внимание, е дисциплината на комунистите, тяхното присъствие и активност на събранията. Имаше период, когато средният процент на присъствие се движеше около 78—79 на сто и това се приемаше за нормално. Отделни партийни организации не достигаха и този процент. Анализът на отсъствията и причините за тях показва, че покрай болните и не дошлите по уважителни причини, отсъствуват и други комунисти, но не винаги им се търси отговорност. Това наложи да вземем на постоянен и конкретен отчет присъствието на събранията. В отдела се води специално табло, което по всяко време осигурява необходимата информация. Периодически в отделни първични организации, където броят на отсъствуващите е по-голям, този въпрос се обсъжда в заседание на партийното бюро или на партийно събрание, търси се отговорност от съответните комунисти, предприемат се мерки за въздействие. Разбира се, само тези мерки не биха дали желания ефект. Наред с това се провежда и целенасочена възпитателна работа. Като прибавим и повишения интерес към актуалната тематика, ролята на поръченията и самоотчетите, приноса на партийните групи и пр., ще стане ясно как присъствието достигна 85—87 на сто, което, естествено, все още не задоволява и налага да продължим усилията.

Активността на комунистите бележи ръст не само с количеството на изказванията, но и с тяхната качествена характеристика. Преодоляват се потребителският подход, критикарството, прехвърлянето на отговорности от един на друг. На събранията комунистите все по-добре проявяват своята политическа зрелост — разговарят за своята работа, за личния принос на всеки, предлагат се идеи и варианти за решаване на задачите.

●

Важна задача, която стои пред отдела, е засилването на **действено-преобразуващата роля на първичната организация** в съответствие с изискванията на Дванадесетия партиен конгрес. След учредяването на общинската партийна организация първите ни срещи и наблюдения в първичните организации показаха, че слабо място в тяхната работа са решенията и контролът за тяхното изпълнение. В някои организации, най-вече териториални, съществуваше практика да обсъждат надълго и нашироко даден въпрос, без да вземат решение по

Digitized by Google

него. Не след много време същият въпрос отново се поставяше на обсъждане и отново не се решаваше, което снижаваше интереса и активността на комунистите, намаляваше вярата им в силата на партийната организация. В други организации пък се вземаха не лоши решения и всичко свършваше дотам — липсваше контрол. Разработената в отдела система внесе поврат и порядък в работата с решенията. Утвърди се практиката на всяко събрание или на тримесечие да се прави отчет за изпълнение на взетите решения, повиши се взискателността, търси се партийна отговорност при неизпълнение. Системните проверки, които извършва отделът, показват значителен ръст в дейността на партийните организации — повиши се тяхното умение да ръководят, да мобилизират колективите и населението за осъществяване на задачите. Ефектът е очевиден и многостранен — партийните организации сега много по-активно се намесват в разрешаването на разкритите противоречия, не заобикалят важни и наболели въпроси, които вълнуват хората. Нещо повече — обсъждат се и въпроси, които не са по силите само на първичните организации — търси се помощта и се предизвиква намесата на компетентните органи, като особено ценна в това отношение е навременната помощ на общинския партиен комитет. По такъв начин се повишават авторитетът, силата и влиянието на тези организации, те все по-успешно се изявяват като пълноценни политически ръководители на трудовите колективи. Повишава се самочувствието на партийните ръководства, расте тяхната удовлетвореност от извършеното, получават заслужено признание от хората, които ръководят.

Партийните организации сега проявяват по-голяма гъвкавост, дават си ясна сметка за въздействието и отражението на предприетите от тях мерки върху съзнанието и поведението на трудещите се. С повишено внимание те се отнасят и към въпросите и предположенията, търсят се пътища и форми за тяхното решаване.

●

Дванадесетият партиен конгрес постави задачата да се засилва **самодейният характер** на партийните организации. Нашият стремеж е правилно да съчетаваме централизма с демократизма — да насочваме партийните организации, да им помагаме в определянето на техните цели и в борбата за тяхното осъществяване. Опитът показва, че за да се формира такова умение, е необходима системна и последователна работа, целенасочено обучение и възпитаване на чувство за отговорност. Нужни са големи усилия, за да се преодолеят някои елементи на затвореност, потребителски и местнически настроения. Ролята на отдела е да помогне на партийните организации да си поставят реални и обществеозначими цели, съобразени не само с потребностите, но и с техните възможности, добре да отчитат конкретните условия, правилно да съчетават своите цели с общопартийните перспективи и изисквания. Пределно ясно е, че това не може да се постигне кампанийно и с едностранчиви мерки, а чрез комплекс от целенасочени и последователни действия. Не по-малко важни тук са и активното отношение на обекта на въздействие, неговият стремеж към саморазвитие и самоусъвършенствуване, към творчество и самоинициатива. Важното е партийната организация в пълна степен да осъзнае своето място и роля в развитието на колектива и селището, да прояви политическа зрелост и творчески да подходи при избора на формите, методите и пътищата за реализирането на целите.

Характерен в това отношение е подходът на първичната организация в с. Батулия — село с революционни традиции и активно участие

Digitized by Google

в борбата срещу фашизма и капитализма и непощадено от ударите на миграцията. „Всичко започна от грижата за хората“ — писа преди няколко години в своя отчет партийният секретар Здравко Илиев — партизанин от бригада „Чавдар“, когато обосноваваше разработената от партийното бюро дългосрочна програма за социално-икономическото изграждане на селото. Целите бяха ясни, формите за работа — политически — издигане авторитета и влиянието на партийната организация чрез засилване връзките с населението, повишена взискателност и действен контрол, личен пример и принос на комунистите. Колкото до пътищата — имаше много неизвестности. Появиха се тогава у някои нотки на неверие, на скептично отношение, други окачествиха програмата като „закъснели мерки“. Скептици винаги е имало, добре е, че революционерите всякога са повече. А когато и скептиците повярват, значи направеното не е малко. Всъщност то е настина голямо. За четири години — нова просторна търговска сграда, промишлен цех, киносалон, стопанска сграда, водопроводи, мостове, пътища, чешми и др., над 1000 трудодни, дадени само през последната година.

Всеотдайност, работа, борба — това е лаконичната оценка за секретаря на партийната организация Здравко Илиев. Извършеното обаче е далеч повече. Трудно е да се измерят положителните изменения в съзнанието и поведението на хората и това не е нужно да се прави, защото те се виждат в техните дела, те са стоманената армировка в спойката на техните редици.

Преди 4—5 години партийната организация в с. Владо Тричков преживя известни смущения в своя вътрешен живот. За кратко време обаче тя съумя не само да излезе от това състояние, но и да се утвърди като една от водещите партийни организации в общината. Прегледът по издигане на боеспособността на първичните партийни организации недвусмислено потвърди, че сега тя е наистина силна, боеспособна партийна организация — авторитетен политически ръководител в селото. Пътят — ясна и обединяваща цел, общозначими задачи, съчетаване на обществените, колективните и личните интереси, добре обмислени решения, повишена лична отговорност и взискателност. Взискателност, съчетана с уважение. На пръв поглед нищо ново. Новото тук е в подхода на партийното бюро, оглавявано от Никулка Петровска, в нейното умение бързо и вярно да се ориентира в обстановката, да мобилизира комунистите и населението за изпълнение на задачите. Новото — това са практическите резултати в социално-икономическото развитие на селището, които са в основата на авторитета и признанието на партийната организация. Сега тя е наистина дейна и инициативна организация, на която е чужда позицията на изчакване и пасивно съзерцание.

Посочените примери, разбира се, не абсолютизират единствено приноса на отдел „Организационен“, но те свидетелстват за търсещото и творческо начало в неговата работа, за усилията да се утвърждава все по-пълно политическият подход в работата на първичните организации.

Постигнатите положителни резултати в нашата работа ни радват, вдъхват ни сили и увереност за действена и настъпателна борба за повишаване качеството на партийната работа и успешно изпълнение на конгресните решения.

Кирил АСЕНОВ
завеждащ отдел „Организационен“
на общинския комитет на БКП — Своге

Digitized by Google

СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТ В СТОЛИЦАТА

На дейността и задачите на градската партийна организация за повишаване социалната роля на културния живот в столицата бе посветен състоялият се неотдавна пленум на градския комитет на БКП в София, в чиято работа участвуваха заместник-председателят на Министерския съвет и председател на Комитета за култура Георги Йорданов и секретарят на ЦК на БКП Стоян Михайлов.

Пленумът бе открит от първия секретар на градския комитет на партията Чудомир Александров — секретар на ЦК на БКП. Доклад прочете секретарят на ГК на БКП Васил Момов.

Както в доклада, така и в изказванията бе изтъкнато, че проблемът за духовното извисяване на личността в дейността на партийните органи и организации има конкретно измерение: засилване идеологическите функции на художествената култура, повишаване идейновъзпитателната ефективност на разпространението на художествените ценности, развиване на творческото начало у човека, непрестанното му усъвършенствуване като гражданин, труженик и творец. В етапа, в който сега се намира нашето общество, многостранното и хармоничното развитие на личността се превръща в обективна потребност, обусловена от интензивното развитие на материалното производство, на политическата система, на цялостната обществена практика. Затова духовното и гражданското извисяване на социалистическия труженик е във фокуса на партийните грижи, на разнообразната идеологическа и културна дейност.

На пленума бяха анализирани основните резултати от осъществяването на богата културна политика в столичния град (тук ежегодно се предлагат на зрителите 48 театрални премиери, около 170 премиерни филма, 1000 концерта с класическа и естрадна музика, организират се по повече от сто изложби на изящното и приложното изкуство, библиотечното обслужване предлага на желаещите близо 30 милиона тома книги, музейният фонд разполага с повече от 607 000 музейни единици), но акцентът бе сложен върху онова, което предстои. Обстойно бе подчертано към какво следва да насочат през следващите години усилията си градският и районните комитети на партията, партийните комитети и партийните бюра, художествено-творческите и административните ръководства, столичният и районните съвети за култура, културните институти и специализираните звена.

Определянето на основните изисквания към партийната дейност бяха свързани с постановката на Дванадесетия конгрес на партията, отнасяща се до необходимостта нашата социалистическа култура в още по-голяма степен да навлезе в заводите, полята, фермите, в дома на трудовия човек, да направи изкуството и неговите ценности жизнена необходимост и извор на човешка бодрост, на жизнерадост и вдъхновение за труд и живот. Успоредно с това естетическите критерии все повече да се утвърждават като неотменна характеристика на социалистическия начин на живот, на социалистическото съзнание, на труда, бита и нравственото поведение.

В съответствие със задачите, поставени в речта на др. Тодор Живков пред Четиринадесетия конгрес на Димитровския комунистически младежки съюз и в лекцията „За мястото и ролята на духовната сфера в изграждането на развито социалистическо общество в България", пленумът специално акцентува върху проблемите на класово-партийния характер на социалистическата култура, върху ролята и задачите на художествената критика, на нейната високоотговорна мисия „да отделя зърното от плявата", да предявява идейно-естетическа взискателност.

Третирането на тези изключително важни проблеми бе пряко подчинено на партийната повеля за високо качество, която с пълна сила важи и за културния живот. Тя поставя нови изисквания към съдържанието, организацията и методите на работа във всички негови звена. Както бе изтъкнато на пленума, за да се постигнат осезателни резултати в тази насока, необходими са смели експерименти с преобразуващ характер, които да очертаят нови опорни точки и граници на взаимодействието на художествената култура и останалите сфери на обществената практика.

Подчертано внимание бе отделено на организацията на културния живот в трудовия колектив, спомагаща за извисяване на идейно-естетическото съзнание на хората, способствуваща да се засилва хармонията в междуличностните отношения в колектива, да се създава атмосфера за все по-пълна изява на въображението, оригиналното мислене, творческия момент в практическата дейност. Защото качество-

Digitized by Google

то на труда се характеризира с различни показатели, но главният му белег е творчеството. Трудовото творчество зависи от множество фактори, сред които ролята на изкуството като средство за художествено въздействие, за издигане на естетическите вкусове и критерии, за активизиране на човешкия стремеж към красота в труда и навсякъде в живота е незаменима.

Пленумът обстойно разгледа работата на градския и на районните комитети на партията за привеждане на художествената култура в съответствие с обществените потребности, за повишаване на нейното качество и идеологическата й ефективност. Изтъкнато бе, че партийното ръководство в тази важна сфера ще бъде високорезултатно само когато решително се утвърждава комплексният подход в организацията и управлението на културната дейност. Тази необходимост произтича от сложността на задачите, стоящи в това направление — културата активно да способствува за цялостното развитие на трудещите се, за тяхното марксистко-ленинско възпитание. Тази отговорност се обуславя и от изискването на Дванадесетия конгрес на партията за прилагането на комплексен подход в идейно-политическото, нравственото, трудовото и атеистичното възпитание на трудещите се, в планирането, организацията и осъществяването на задачите на идейновъзпитателната работа като главен научно-организационен инструмент за повишаване на нейната ефективност.

В практиката на Софийската партийна организация комплексният подход в културната дейност е показал своите безспорни предимства с реализирането на редица програми — за естетическо възпитание на населението от столичните райони; комплексната програма за идеологическата и културната дейност в по-нататъшното утвърждаване на социалистическия начин на живот; целевите програми за изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на Комсомола; за преустройството на образователното дело и др.

Независимо от постигнатите резултати комплексният подход в управлението, организацията и ръководството на културния живот все още не е овладян в такава степен, че да обхваща всички негови звена и аспекти.

В кои направления биха могли да бъдат потърсени резерви? Преди всичко в по-нататъшното усъвършенствуване на организационните структури и звена, за да бъде приведена тяхната дейност в съответствие с изискването за еднопосочност в многостранното въздействие върху съзнанието на столичния гражданин. Все още недостатъчно са използвани големите възможности на обществено-държавния принцип в дейността на органите за управление на културния фронт. Въпреки наличието на плодотворен опит все още не е повсеместна практика програмно-целевото планиране на културната дейност в трудовите колективи, някои културни прояви се разминават с решаването на конкретните социално-икономически задачи. Успешното прилагане на комплексния подход в културния живот налага и най-рационално да бъде използван художествено-творческият потенциал, както и материалната база на столицата.

По-нататъшното усъвършенствуване на партийното ръководство на културния живот в София изисква все по-пълното преодоляване на несъответствието между реалните възможности, съдържащи се в разработващата дейност на партийните органи и специализираните институти, от една страна, и практическата работа по организацията и контрола, от друга. Тук от особена важност е засилването на компетентността и конкретната практическа работа на първичните партийни организации в тази насока.

Определено място в провеждането на партийната политика в сферата на изкуството и културата имат партийните организации в творческите съюзи и в културните институти. В тях подобряването на работата би могло да се основава на редица изисквания: от високите критерии при идейно-естетическите оценки на художествените факти до всестранните непосредствени грижи за обогатяване на политическия и нравствения климат в творческите колективи. От изключителна важност е и личният принос на комунистите, творци в решаването на художествено-творческите задачи. Все в реда на тези изисквания стои и проблемът за изучаването на мнението на потребителите на културни ценности, последователното търсене на ефекта, който културните изяви оказват върху трудещите се, за да бъде по-голяма действеността в управлението на културните процеси.

В това отношение при подготовката на пленума бе направена крачка напред. С участието на Центъра по теория и управление на идеологическия процес при Академията за обществени науки и социално управление на ЦК на БКП и на Института по пропаганда на марксизма-ленинизма при ГК на БКП бе направено емпирично социологическо изследване на тема „Степен на задоволеност на художествените потребности на трудещите се и младежта от столицата", обхванало 4831 трудещи се и младежи. Освен тях са били изследвани 388 идеологически работници от партийни, профсъюзни и комсомолски организации, както и 111 членове на съветите за култура. В експертната оценка са участвували 32-ма видни художествени творци. Информацията, предоставена от изследването, както и интересните идеи, съдържащи се в изказванията и особено в обстойното изказване на секретаря на ЦК на БКП Стоян Михайлов, ще помогнат за резултатното осъществяване решенията на пленума, за по-нататъшното повишаване на социалната роля на културния живот в столицата.

Собствена информация

Digitized by Google

ГАРАНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИЯ ПЛАН

Разговорът, воден преди една година с Марин Тончев — първи секретар на общинския комитет на партията в Божурище, беше за успехите. Оттогава в бележника ми са останали някои впечатляващи факти. Аграрно-промишленият комплекс е малък, а селищната система, плътно прилепнала към столицата, сякаш не обещава нещо особено в земеделието. И така е било до 1979 г., когато заедно със селищната система се роди комплексът. На мястото на бившето клоново стопанство израсна нова стопанска организация, която за три години от същата земя удвои общата селскостопанска продукция. От нея около шестдесет процента се падат на животновъдството. Млечното говедовъдство и овцевъдството — двата подотрасъла, които често пъти са обявявани за нерентабилни и на някои места съществуват благодарение печалбата от другите отрасли, тук носят ежегодно около 400 хиляди лева печалба. Тази печалба е заложена на базата на високата продуктивност, която според програмата на общинския комитет в края на петилетката трябва да достигне 4500 л мляко от крава, 4,4 кг вълна и 100 л мляко от овца.

Има и други показатели, но отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации в района най-добре показаха колко многолик е животът, колко организационни усилия, форми и методи на работа са необходими, за да изкристализират обобщените цифри.

Малката заседателна зала на АПК бързо се превръща в клуб, където комунистите оживено разискваха редица проблеми и най-вече направляващата и преобразуваща роля на първичната организация върху социално-икономическите процеси. Както и на други места, лозунгът е посветен на качеството, но тук се допълва и от един своеобразен декор — флагчета и грамоти за различни окръжни, та дори и републикански постижения. За пет години (откакто е образуван комплексът) техният брой е вече двадесет и две, но най-ценен е, разбира се, указът, с който Държавният съвет награждава АПК с „Орден на труда“ — златен за „... постигнати високи успехи във всенародното социалистическо съревнование за изпълнение плана за социално-икономическо развитие през седмата петилетка.“ Декорът не създаваше успокоение, а повдигна критерия, от който започваше критичното вглеждане в постигнатото и набелязване целите в резолюцията.

Първичната партийна организация при управлението на АПК има особено отговорни задачи. В нея нещата не могат да се сведат до отделно мероприятие, без да се държи сметка за неговото всестранно отражение в работата на целия комплекс. Всъщност и докладът беше насочен не просто към отчитане на изпълнени мероприятия, а към повишаване качеството на управленческия труд като гаранция за неговата ефективност. Още в уводната му част ударението се поставя именно на този момент: „... Равнището на работата на управленческия апарат определя и равнището на работата в целия АПК. Затова сега пред нас стои с голяма острота въпросът не само да се постиг-

Digitized by Google

нат високи темпове на развитие, но и на каква цена се постигат, не само да се произвежда, но и каква е потребителната стойност на това, което произвеждаме, не само да се внедряват нови технологии, но и да се внедряват авангардни технологии, технически и организационни решения."

В стопанската дейност това изискване е довело до поточно-цехова-та система на организация в краварството, ежемесечно приключване на вътрешностопанската сметка на производствените единици, което спомага авансовото заплащане да бъде в съответствие с икономическите резултати; безкомпромисно преминаване към пълна самоиздръжка и самофинансиране на производствените единици. Още по-конкретно в условията на изминалата година първичната организация е разгледала на свои събрания изпълнението на плана през призмата на петилетното задание. Затова и насрещните планове на колективите са съставени така, че да се компенсират загубите от опустошителната градушка, а в насрещния план на АПК са заложени 612 т зърно и 106 т краве мляко над държавната задача.

Разбира се, всичко не идва само по себе си. Необходимо е да се задвижат всички управленчески механизми, да се насочи общокомплексният профкомитет, да се намерят материалните и моралните стимули, които ще подтикнат хората към поемане гаранция за изпълнение на петгодишния план. Новите функции на профорганизацията като органична част от политическата система на социализма са дали възможност профкомитетът да разгърне социалистическото съревнование още при съставянето на плановете. Комитетът залага в системата за съревнование показатели за определяне първенец-колектив с най-много и ефективни работнически предложения. Тази обществена дейност е съчетана с научната организация при планирането (инженерни проекти на основата на предварително определени производствена структура, сеитбообръщение, технологии, система машини). По такъв начин комплексният подход при планирането, който първичната организация изисква да приложат комунистите от различни управленчески звена, довежда до един дълбок резонанс в трудовите колективи. Не случайно комунистът Кольо Георгиев от първичната организация в Златуша стана на събранието и заяви, че това, дето получава по 150 агнета от 100 овце-майки, е нещо обикновено, а неговата мечта сега е да подготви високопродуктивно стадо, „каквото няма друго в страната", за да го предаде на някой по-млад и мераклия овчар...

От друга страна, първичната организация е могла да изпълни едно от изискванията на политическия подход — собствените решения да дават вярна насока за разгръщане работата в останалите звена от политическата система. Нещо повече, забелязва се една интересна тенденция. Първичната организация в управленческия апарат без пряка намеса в работата на останалите организации по индиректен път прави актуални редица проблеми, които влизат в дневния ред на техните събрания и заседания. Тук въпросът се свежда до навременната оценка, а така също до разкриване на причините, които раждат един или друг проблем. Например, когато в плана за шестмесечието влезе „работата на комисията за държавен и народен контрол", това означава, че се подлага по същество на преценка работата на централното ръководство, дейността на което е рефлектирала в цялата дейност на комплекса. Оттам и необходимостта (нерегламентирана от горе) да се оценят контролните функции на комисиите и по места. Или да вземем въпроса за издигане качествата на стопанския ръководител и като политически деец. Не е случайно съвпадение, че на всички отчетни събрания стана дума как местните ръководители работят с хората. Този проблем е постоянно на вниманието на първичната организация при

Digitized by Google

управлението на АПК, станал е особен вид самозадължение на най-отговорните ръководители, членуващи в организацията. Как работи председателят Стойко Николов с хората, вече е известно и извън пределите на комплекса, защото е изнасял информация за индивидуалната работа и на окръжно съвещание. Същевременно в изказванията си на отчетното събрание Ангел Димитров — председател на общокомплексния профкомитет, подчерта, че ръководителят от центъра трябва да бъде по-често в трудовите колективи, а заместник-председателят на АПК Йордан Димитров го допълни, като разви идеята за намесата на място не просто за решаване на отделни задачи, но и за формиране на потребности, на настроения в трудовия колектив. Може да се вярва на Йордан Димитров и да си сверяват по него часовниците много низови ръководители, защото човек трудно може да го намери в управлението, а в най-отдалечения Златушки участък животновъдите с гордост се шегуват, че той е заместник-председател не само на АПК, но и на Златуша...

За първичната партийна организация при управлението казват, че е една от най-добрите. Определение, което с няколко думи трудно би могло да се дешифрира. Вярно, че плановете се изпълняват, но дали това винаги е дело на партийното въздействие; има дисциплина, но дали административните мерки не изместват убеждението? Ето част от въпросите, с които тръгнах за това събрание. Едни отпаднаха още при четенето на доклада, други — по време на изказванията. Отговор дадоха някои факти: на всяко събрание са се изказали не по-малко от 10 комунисти — близо половината; всеки материал се внася на събрание, подготвен от група в състав трима партийни членове; от взетите през годината 22 решения 21 са изпълнени, и най-важното: критиката беше не само точна, но и целенасочена; нямаше изобщо допуснати грешки, а хора, допуснали една или друга слабост в своята работа.

●

Първичните партийни организации в повечето от селата обхващат всички комунисти, живеещи и работещи на територията. В тях и проблемите са на всички, а най-вече решаването на стопанските задачи. Не случайно в отчетния доклад на първичната организация в Златуша е казано: „Главната задача на партийното бюро е била да поведе хората за изпълнението на плана", а по-специално за комунистите независимо къде работят: „... да се държи сметка как се включват в работата на АПК". И действително трудно би могло сега да се разчита на преизпълнение на плановете без преливането на работна ръка във върховите моменти от една в друга дейност. Ще добавим, че АПК в общи линии се справя без помощни бригади от столицата и други райони, разчита на вътрешните резерви, а за тяхното мобилизиране решаваща роля играят партийните организации.

В докладите и особено в изказванията както в Златуша, така и в Гурмазово отделният комунист не се оценяваше единствено с това, как е изпълнил нормата си, не се спираше до личната му дисциплина. Затова често се срещаха оценки: „как увлича другарите си в изпълнението на стопанските задачи." Или да вземем изказването на Петрун Кирилов, механик от Златуша: „Защо двете фуражомелки стоят немонтирани? Ще дойде време да се сключват договори за отглеждане животни в личния двор, тогава с какви очи ще излезем пред хората, с какво ще агитираме?" Старият комунист Евлоги Христов от Гурмазово е удовлетворен от работата си главно, защото са го последвали няколко безпартийни пенсионери и чрез активното си включване в сеитбата са допринесли тя да завърши в срок. Редица изказвания бяха все в този дух, говореше се все с удовлетворение за колек-

Digitized by Google

тивно свършената работа, което на практика показва значимостта на активното присъствие. Именно това е мерилото за приноса на комуниста, което в лекцията си за повишаване ръководната роля на БКП др. Тодор Живков подчерта: „... колко хора е въвлякъл в общия подем, как е съдействувал да се осигурят необходимите условия за пълното разгръщане на силите и за увеличаване на приноса на неговите другари в трудовия колектив".

До края на година оставаше повече от месец, а комунистите се явяваха на годишните събрания с увереност за изпълнение на повечето от показателите на годишния план. Нека подчертаем — напрегнати показатели за условията на района. Независимо че са специализирани в областта на животновъдството, стопаните от Златуша получават наред с по 82 л мляко от овца и по 407 кг пшеница от декар, доячите от фермата в Божурище очакваха по 4800 л мляко от крава. Това обаче в никакъв случай не сложи отпечатъка на самодоволство нито в докладите, нито в изказванията. Комунистите от Златуша се тревожеха от факта, че по склоновете на Вискяр има още много пасища, по които могат да пуснат стада, но не достигат животновъди. В доклада пред годишното събрание на партийната организация към фермата в Божурище партийното бюро зададе въпроса: „... нима 4800 л от крава е таванът на нашите възможности, когато в същия колектив животновъдът Георги Боцев получава по 6000 л?"

По-високите постижения са залог и за по-високи критерии, за нов подход при оценка собствените усилия и при залагане на целите. На събранието в Гурмазово д-р Иван Тошев посочи: „Високопродуктивната порода предявява много по-високи изисквания към качеството на нашия труд, друга технологична дисциплина и равнище на зооветеринарните мероприятия". Връзката между предоставените възможности и равнището на субективния фактор бяха поставени с по-голяма категоричност пред комунистите от управлението на АПК: „Трябва да дадем отговор и на въпроса как използваме предоставената ни производствена база, помещения и животни, фуражи и други материали, суровини и енергия". Това е един нагледен пример за нарастващата преобразуваща роля на партията, за партийното ръководство в конкретната обстановка, което не върви просто в ритъма на стопанските задачи, а вижда по-далече, поставя по-големи задачи, търси нови подбудители на поведението на комуниста, което ще формира и ново отношение в целия трудов колектив.

Този психически климат на увереност и взискателност издига и равнището на първичните организации като политически стопанин, превръща редица норми за стопанисване в нравствено-политически. Често пъти се говори например за значението на материалното стимулиране. Този проблем тук, в първичните организации от района на Божурище, се решава в общи линии правилно. По-важното обаче е, че зад трудовото възнаграждение като мярка на общественополезния труд комунистите виждат и редица тенденции, удовлетворението от приноса не спира до парите. Къде е причината за това извисяване. На първо място в партийния подход към всяка задача, в реалната отговорност и права на първичната и на партийната група.

В доклада на събранието в Златуша често се споменаваше „по предложение на партийното бюро" дори когато става дума за освобождаване от работа или назначаване. Евтим Григоров, механик в Гурмазово, говори за работата на механизаторите, но подчерта: „От партийната група започват да се движат въпросите, затова ние поне един път в месеца правим събрание". Няма животновъден колектив без изградена партийна група и редица въпроси в събранията на организациите се внасят по инициатива на груповите отговорници.

Тази партийна насоченост в ръководството на стопанската дейност даде оттенък и на редица оценки в изказванията. Дългогодишният до-

Digitized by Google

яч Петър Златков от Божурище постави въпроса, като има много кандидати за фермите, те дали първо гледат парите или мислят за работата и резултатите, които ще им донесат, и по-високо трудово възнаграждение. А неговият колега Григор Колев от фермата в Гурмазово беше още по-конкретен: „Когато дойде нов дояч, не бива да му се казва — ще ти осигурим толкова и толкова пари. Нека вземе и хиляда лева на месец, но да знае срещу какви резултати!“ Като прибавим и конкретността, с която се оценяваше работата на всеки комунист в отчетните доклади, ще разберем защо преди събранието Лазаринка Витанова се тревожеше пред партийния секретар: „Прирастът за месеца е много нисък... Ти остави, че пада възнаграждението, ами се чудя как да се явя на годишното събрание!“

Слабостите, някои от които учудващи за тия боеспособни колективи, не бяха подминати с лека ръка. Още има случаи на кражби и безстопанственост. Механикът Петрун Кирилов се ядосваше, че някои механизатори гледат само нормата, а счупи ли се машината или инвентарът — добре дошло, тъкмо време се отваря да се отбият в пивницата. Много хора пакостят в блоковете на Гурмазово — това беше общата констатация, но кметът в своето изказване запита: „Вярно, ние от кметството носим отговорност, но кой от присъствуващите тук комунисти е дошъл да ми посочи поне един нарушител?“ Интересното беше, че изказванията продължиха, но никой не спомена повече за кражби. Тези и някои други случаи още един път показаха колко важно е да се говори конкретно, комунистът да бъде воюваща личност, да се внедряват механизми и форми на работа, които не само ще стимулират, но и ще задължават всеки да бъде дисциплиниран, а комунистът да бъде отговорен за всичко.

Да вземем например въпроса за поддържане на техниката там, където са затворени милиони капитални вложения на комплекса и се харчат за резервни части също немалко пари. При нейното използване не може да се разчита единствено на контрола, единствено на съзнанието или единствено на високото професионално умение. Необходимо е всички фактори да се обвържат и най-вече да се стегнат в здравия възел на стопанската сметка. Опитът на редица АПК показва, че когато се изработи лимитна карта за поддържането и ремонта на всяка машина, коренно се изменя отношението към икономите. В лекцията си за развитието на социално-икономическите отношения др. Тодор Живков подчертава значимостта на този факт: „... да се постави на стопанска сметка не само страната като цяло, но и всяка стопанска организация, всяко нейно поделение, всяка бригада, всяко работно място, отделният работник“.

Предстояха годишните събрания на колективите в АПК, събранията на профорганизациите, предстоеше общинската партийна конференция. Как ще преминат те, ще направят ли трудовите колективи решителни крачки не само за затвърждаване на постигнатото, но и към нови успехи — на всички тия въпроси комунистите даваха отговор на своите събрания. Те не само се отчитаха, но сочеха и примера на първенците като цел, която могат и са длъжни да постигнат останалите. Ставаха и заявяваха, че 4 т силажна царевица от декар е във възможностите на комплекса, задължаваха се, щом един път са постигнали първокачествено мляко, да не отстъпват на друго качество в годината на Националната партийна конференция; поемаха се инициативи за благоустрояване на стопански дворове и селища, без за това да се търсят обективни причини, поставяха собствените възможности, организираност и отговорност като гаранция за нов етап в социално-икономическото развитие на района.

Петко СТАМОВ

Digitized by Google

НИКОЙ НЕ МОЖЕ ДА Я СПРЕ

Древна легенда е пренесла през вековете:

„Пророк един предсказал на големия владетел гибел с идването на пролетта. Уплашил се всевластникът, събрал верните си хора и разпоредил: „Спрете злокобното природно явление!"

И започнала неравна борба. Избивани били птиците — нейните първи вестители. Унищожавани били растенията, за да не застелят зеления килим на красавицата. Всеки, който таял надежда за пролетния дъх, заплащал с главата си...

И въпреки всичко тя, пролетта, настъпила.

●

Всяка легенда оцелява във времето, за да ни донесе поука.

Един съвременен владетел е споходен от същата участ. Всесилно учение, събрало мъдростта и опита на вековете, е предсказало гибелта на него и на неговото омразно за народите общество. Потвърждава тази истина и обективният ход на историята.

Всевластникът е в паника. Събрал около себе си тъмните сили на планетата, той хвърля призиви, кръщи и разпорежда: „Да се спре пролетта на човечеството!"

И не само призовава. Терор, убийства, шантажи... Заплашва и прави опити да взриви планетата с атомна бомба, да я задуши с химически вещества, да я опожари с лазерно, лъчево и какво ли не още оръжие...

●

И въпреки всичко тя ухае, настъпва, разгромява, необратимо запраща на историческото бунище опитите да бъде спряна...

Нашата комунистическа пролет.

Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

ДА ВОДИШ СЛЕД СЕБЕ СИ ХОРА

До събранието оставаше малко повече от час. Предстоеше да обсъдят изключително важен проблем — „Работата на първичната партийна организация като политически стопанин на колектива". Изборът на темата не бе случаен. В условията на рудника, където на забоя са трима-четирима миньори, съществуват възможности за затрупване с баластра на „гора", тръби, части... Имаше сигнали за неопазване на собствеността и за недобро отношение към нея от страна на някои работници. Това накара партийното бюро да се захване с комплексното разработване на този проблем. Създадоха работна група за подготовка на доклада и проекта за решения. Начело с Костадин Сарафов, секретаря.

— Питате ме какви цели си поставяхме с това събрание? При нас се иска високо съзнание от всеки за опазване на орудията и средствата за производство. Това трябва да внушим на всеки миньор. И друго — да засилим контрола във всичките му форми, особено взаимния контрол.

Партийният секретар, мургав мъж на средна възраст, с прошарени вече коси, начесто спираше разказа си. Погледът му се вглъбяваше — може би си спомняше случай от ежедневието, за да бъде по-убедителен в „доказването" на актуалността на проблема.

Научавам някои основни моменти в израстването му като секретар. С малко прекъсване от 1974 г. е секретар на първичната партийна организация при рудник „Бърдце" — рудоуправление в Малко Търново. Бил е секретар на комсомолско дружество, секретар на общоминния комитет на ДКМС, заместник-секретар на първична партийна организация... Една продължителна организационна школовка. Имал е опитни учители. С уважение говори например за Райко Костуров, който е бил негов предшественик. Доста неща е научил от него и може би най-главното — умението да работи с хората.

...Беше 1974 година. Хоризонт „220" бе станал невралгичен възел на рудника. Прокараната шахта към него беше затрупана с огромна маса от баластра. На хоризонта не можеше да се работи. Забавянето на проходческата работа и невъзможността да се достигне до руднични жили и оттам да започне изземване на руда поставяше пред сериозна заплаха изпълнението на плана. И без това изоставането за първото тримесечие по тази причина бе чувствително. Трябваше да се вземат бързи и решителни мерки за излизане от това изключително трудно положение. Много умуваха партийното и стопанското ръководство. Възможните изходи бяха два. Първият — да се прати бригада за изчистване на шахтата. А това значеше на един от забоите да се спре работата и изоставането още повече да се увеличи. Вторият — да се намерят миньори, които наред с редовната си смяна да работят допълнително на шахтата. Приеха последното решение. Проведоха партийно събрание. Набелязаха конкретни организационно-технически мероприятия за преодоляване на изоставането в изпълнението на плана. Пред партийното бюро се постави задачата да се говори с комунисти, миньори, които да поемат допълнителното бреме за откриване на фронт за работа на хоризонта. С нейното изпълнение се захвана Сарафов.

В началото, както се казва, ударил на камък. Човекът, с когото разговарял, се оказал много сладкодумен — стремял се от девет баира вода да докара само да убеди партийния секретар, че тя, тази работа, няма да стане така, както те мислят. Секретарят продължил да търси решение на въпроса. Разговорът му с комуниста Георги Стефанов бил съвсем кратък. Разбрал каква трудна задача му се поставя и отговорил: „Щом трябва, ще стане". На помощ му дошъл Иван Айрянов. Двамата се захванали по мъжки — работили допълнително всеки ден, доколкото силите им издържали. И за сравнително кратко време шахтата била изчистена, открити били и нови работни места.

— Миньорството в нашия рудник е по-

Digitized by Google

трудно в сравнение с другите рудници — каза Сарафов.

Помислих, че има предвид тежките минно-геоложки условия на работа в този рудник, особено това, че отвсякъде в забоя тече вода, от която не можеш да се опазиш. Друга му беше мисълта. До излизането на 22-ро министерско постановление на рудника все не са достигали хора. И тези, които са идвали, в по-голямата си част са били печалбари.

Слушам разсъжденията на секретаря:

— При нас идват някои, които не знаят що е миньорство. Е, това не е най-голямата беда. Никой не се е родил научен. Но поработи ли малко, ако нещо в гърдите му не запърха, не се ли породи тази искра на любов към професията, този човек го отпиши. Той ще работи месец-два и ще започне да негодува — условията били тежки, малко били парите... Тези хора мислят, че при нас парите се дават с шепи. Колкото можеш, вземай... Не, братко, може да вземеш и много, но трябва да ги отработиш. Разговаряме с такива хора, убеждаваме ги, стремим се да ги насочим трайно към професията на миньора.

Думите му пак ни върнаха към голямата тема — конкретната работа с хората. Недостигът на миньори в продължение на много години е направил тук всеки комунист агитатор. Да си кажа откровено, отначало малко с резерви приех това твърдение на партийния секретар. Но на отчетно-изборното събрание на първичната партийна организация, когато чувах с каква загриженост, развълнуваност и непримиримост комунистите говориха за слабостите, умните и обосновани предложения, които те правеха, това мое съмнение напълно се разсея. Припомних си и друго събрание, състояло се преди година, на което комунистите за първи път, откакто съществува рудникът, си поставиха целта — „Бърдце" да заеме челно място в социалистическото съревнование. Твърдо бе мнението, че реални възможности има. И те бяха посочени: по-пълно натоварване на производствените мощности, кадрово укрепване на рудничното и особено на участъковите ръководства, засилване на партийния контрол и чувството за отговорност у всеки за изпълнение на поставените му задачи, масово прилагане на челния опит, решаването на някои неотложни социални въпроси, които ще допринесат за повишаване на трудовата активност на колектива.

Търсим първоосновата на успехите и я откриваме в работата с отделния човек.

— Ще почукаш веднъж, ще почукаш дваж, оттук-оттам ще захванеш разговора и все ще намериш дума за всеки. Понякога ме упрекват — кажи му на човека веднъж, ако те разбере, добре, ако не, остави го. Какво ще го молиш, не е за лична работа, а за обществена. Не съм съгласен с такива разсъждения — твърди секретарят. — Не моля никого, това ми е обидно. Но да убедиш човека в нещо, това е вече друга работа. Миналата година имахме такъв случай: една от бригадите много изоставаше с изпълнението на плана. По-лесният път беше да извикаме някого от комунистите-бригадири пред партийното бюро и да му поставим задачата — да поеме бригадата. Но аз не постъпих така. Разговарях с един от хората, на когото предварително се бяхме спрели в партийното бюро. Гледам, човекът нещо шикалкави. Пък започне ли човек да го усуква, остави го. Отидох при бригадира Никола Митрев, добър, опитен миньор, който умее да общува с хората. Приказвахме надълго и нашироко, не за да го убеждавам, че така повече не може да оставим тази бригада, а главно за това какво трябва да направим, че от изоставаща тя да достигне средните бригади в рудника, а после да гони и челните. След това на събрание на първичната партийна организация му поставихме поръчение. Знам, че положи много усилия за укрепване на дисциплината, за създаване на добра организация на труда, че е работил с всеки миньор поотделно. Минаха само два-три месеца и бригадата се промени. Спряха упреците по нея от другите миньори. На края на годината, като правихме равносметката с началника на рудника Иван Дудев, достигнахме до извода, че това е най-добрата година за рудничния колектив от неговото съществуване досега. И затова най-голяма заслуга имаше комунистът Никола Митрев.

Питам партийния секретар кое особено му помага в работата.

— Бих казал, че това са контролът и доверието. Не ги разделям тези две неща. Човекът трябва да разбере, че му вярваш. Без това не е възможна съзнателна дисциплина.

Посочих отделни фрагменти от дейността на Костадин Сарафов, за да откроя онези черти на неговия стил на работа, които все повече го утвърждават като авторитетен и уважаван секретар на първичната партийна организация при рудник „Бърдце", като човек, който успешно води след себе си другите.

Димитър НЕДЯЛКОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ПРОФСЪЮЗНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ОБЩИНАТА

Общинският комитет на партията в Грудово полага системни грижи за усъвършенстване на политическото ръководство на общинския съвет на профсъюзите, на заводските и клоновите профкомитети, на профорганизациите и първичните профсъюзни организации.

За нашата общинска партийна организация този проблем придоби особено значение след Дванадесетия партиен конгрес поради няколко причини:

На територията на общината започна строителството на металургичен комбинат, на чиято площадка вече се трудят 1350 работници и специалисти. Първата стомана тук ще бъде произведена през 1985 г.

В селищната система се разгръща голямо строителство, свързано със социалната инфраструктура на комбината. Само през изминалата година то бе инвестирано с над 3 милиона лева.

Проблемите, които постави пред нас изпълнението на 22-то постановление на Централния комитет на БКП и Министерския съвет от 10 май 1982 г. за ускореното социално-икономическо развитие на селищните системи от IV и V функционален тип, на граничните райони и Странджанско—Сакарския край, поставят и пред профорганизациите особено големи изисквания. Към това се прибавят и задачите, поставени от разширения пленум на окръжния комитет на БКП по интензификацията на селскостопанското производство, на инженерния проект за развитие на планинското земеделие и животновъдството.

За да бъде по-ефективно партийното ръководство над дейността на профсъюзните органи и организации в селищната система, полагаме системни грижи за задълбочено изучаване — и от партийния, и от профсъюзния актив — на новите теоретически проблеми и практически разработки, които др. Тодор Живков направи в своите доклади и речи след XII конгрес, в лекциите, изнесени пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП.

Всичко това се отразява благоприятно върху работата на първичните партийни организации и профорганизациите при конкретизиране на задачите, които те решават. Така например налице са мероприятия, приети от профорганизациите, с изпълнението на които те все по-реално се изявяват като обществен гарант в осъществяване на икономическата и социалната политика на партията в трудовите колективи.

Кои са главните направления на дейност, към които е насочена партийната ни помощ и контрол на общинския съвет на БПС?

Digitized by Google

По-пълно да се реализира правото на профорганизациите да бъдат действени организатори на трудовите колективи, та все по-резултатна да става и работата на колективните органи на самоуправление.

Една от основните задачи, поставени от Дванадесетия партиен конгрес, е все по-пълното разгръщане на социалистическия демократизъм в управлението на производството. Ето защо във връзка с провеждането на един от пленумите за анализ и оценка на дейността на общинския съвет на БПС — за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес и Деветия конгрес на БПС — ние извършихме комплексна целева проверка на неговата работа. Тя показа, че много от профорганизациите успешно реализират правата си на политически организатори на трудовите колективи, осигуряват си активно участие в дейността на стопанските съвети, в подготовката на решенията, отнасящи се до управлението на производството, социалното развитие на трудовите колективи и при тяхното изпълнение.

В предприятията и организациите в общината са изградени над 30 органа на самоуправление, чрез които работниците и селскостопанските труженици имат възможност най-активно да участвуват в управлението на производството и социалното развитие на трудовите колективи. Това са преди всичко общите събрания (събрания на пълномощниците), стопанските комитети и съвети, производствените съвещания, съветите на бригадирите, оперативните бюра за изучаване на челния опит, технико-икономическите съвети и др. В тези колективни органи участвуват над 1500 работници и селскостопански труженици. Общинският комитет на партията проявява взискателност и контрол в тях да бъдат избирани работници, непосредствено заети в материалното производство, младежи, жени. Сега нашата проверка показа, че в състава на стопанските комитети са избрани активни, образовани, с чувство за отговорност членове. Колективните органи провеждат събранията си по предварително приети планове, което осигурява не само редовността им, но и подобрява в значителна степен активността на присъствуващите и особено на работниците в предприятията. Колективните органи в Завода за производство на пластмаси, промишленото предприятие за услуги „Москва", „Заводски строежи" на Стопанския металургичен комбинат, машинно-тракторната станция и други вземат действени решения, чиито изпълнения се конкретизират и отчитат на следващите заседания.

Полезно е да посочим и следния факт: сега все повече стопански съвети поставят в центъра на вниманието си различните въпроси по интензификацията на производството, бригадната организация на труда, приложението на новия икономически подход и неговия механизъм, икономията на енергия, суровини и материали, трудовата и технологическата дисциплина. Или друго — повишава се ролята на събранията на пълномощниците, които все повече се утвърждават като изразители на колективната воля на трудещите се. Те се явяват важна форма за формиране на управленчески навици у работниците и служителите, за делово и творческо участие на трудовите колективи в решаването на всички основни проблеми от дейността на АПК и предприятията.

Общинският съвет на БПС проявява стремеж да се създава връзка между колективите и техните пълномощници, като се взема мнението им преди провеждане на събранията и информирането за приетите от тях решения.

Голямо е нашето изискване сега първичните партийни организации да отделят особено внимание на организирането и провеждането на производствените съвещания в малките трудови колективи — профгрупата, бригадата. В много предприятия предложенията и критичните бележки на работниците се водят на отчет и за резултатите от извършеното те биват редовно информирани.

Digitized by Google

Сега, пред Националната партийна конференция, когато правим оценка на извършеното, ние си даваме сметка, че са налице редица слабости и недостатъци. Че в някои предприятия колективните органи не работят в съзвучие със задачите, които стоят пред тях. Че не всички профорганизации умеят да активизират дейността си, да разнообразяват формите за участие на работниците в управлението на производството за постигане високо качество на продукцията. Затова и на проведения пленум на общинския комитет на партията приехме в това отношение конкретни решения.

Второто направление, по което ние работим, е утвърждаването на общинската профсъюзна организация като обществен гарант за повсеместното прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм.

Под ръководството на общинския комитет и първичните партийни организации общинският съвет на БПС и профсъюзните организации направиха немалко за изучаване на икономическия механизъм. Организирано бе обучение на профсъюзния актив. Изнесени бяха лекции пред целите трудови колективи. И в партийната, и в профсъюзната учебна година се изграждат звена за по-задълбочено овладяване на актуалните проблеми на социално-икономическото ни развитие. Нарасна уменията на пропагандистите да провеждат практически занятия.

В общината проведохме и научно-практическа конференция, посветена на икономическото образование на трудещите се. Неин научен ръководител бе проф. Никола Великов. Тя показа, че икономическият подход и неговият механизъм се познават все по-добре от партийния и профсъюзния актив, но недостатъчно се владеят от непосредствено заетите в производството и от работещите в непроизводствената сфера. Конференцията помогна за повишаване компетентността на профсъюзните органи при изпълнение на техните отговорни функции. Това е така, защото, по думите на др. Тодор Живков, за да бъдеш обществен гарант, трябва да знаеш, да можеш, да разбираш.

Профсъюзните органи в общината активно участвуват и в изграждането на бригадите от нов тип, в разяснителната работа и в практическата разработка на инженерните проекти. Със своята целокупна дейност те осигуряват условия за усъвършенствуване самоуправлението на бригадните колективи, на техните взаимоотношения със стопанските ръководства. Сега на принципа на вътрешностопанската сметка и самоиздръжката са изградени 98 бригади. А на площадката на металургичния комбинат се разработват инженерните проекти за още три бригади от нов тип.

Във връзка с инженерното планиране се провеждат редица мероприятия като организиране преглед на профгрупите под наслов „Дееспособна профгрупа — реализиран насрещен план“ и на профорганизациите под девиза „Трудовият колектив — предна позиция на профсъюзната дейност“. Възлагат се профсъюзни поръчения за разкриване на резервите и усъвършенствуване на производството.

По време на обсъждането на насрещния план за 1984 г. в общината постъпиха над 630 предложения, разработени бяха 830 лични и 260 колективни творчески планове с 1850 мероприятия.

Благодарение на извършената организаторска и политическа работа с насрещния план за 1983 година бяха постигнати резултати по отделните показатели — чиста продукция, обществена производителност на труда, печалба, намаляване на материалните разходи — надвишаващи държавната задача.

Друг важен проблем, който стои на вниманието на общинската профсъюзна организация, е масовото изучаване и разпространяване на

Digitized by Google

челния наш и чуждестранен опит. И може да се каже, тук вече успешно се внедрява челният съветски опит — на Лвовска област за управление качеството на продукцията, на Литовска област за открито приемане на рационализаторските предложения, опитът на Степан Витченко за наставническото движение. В АПК широко място намери опитът на кооперативното стопанство в гр. Гьорлиц — ГДР за внедряване науката в производството, а наскоро бе открит филиал на машиноизпитателната станция в Русе.

Третото направление се отнася до проблемите, свързани с прилагане на нови решения, нови подходи, нови постановки, характеризиращи профсъюзните комитети и организации като организатори и ръководители на социалистическото съревнование.

В изпълнение решението на Дванадесетия партиен конгрес общинският комитет на БКП отделя голямо внимание на тези проблеми. Принципно нови изисквания се предявяват при разработването на системите за организация и провеждане на социалистическото съревнование в трудовите колективи. През последните две години профсъюзните организации по-добре го свързват със съставянето на насрещните планове. Въпреки че този въпрос все още не е намерил най-ползотворно решение във всички предприятия, налице са първите резултати. В началото на 1983 г. в чест на 60-годишнината от Септемврийското антифашистко въстание десет бригади поеха обещание да изпълнят държавния си план до 23 септември, а насрещния план до 7 ноември. Бригадата на героя на социалистическия труд Христо Гочев прие инициативата с намален числен състав да изпълни своя петгодишен план. Тази инициатива бе поета от още две строителни бригади, изграждащи металургичния комбинат. Особено полезно е и това, че трудовите колективи в хода на изпълнение на насрещните планове непрекъснато ги актуализират, разкриват все нови и нови резерви.

Общинският комитет на партията изисква съревнованието да се води съгласно принципите на новия икономически механизъм. С него непрекъснато да се издигат икономическата заинтересованост, степента на интензификация на производството, качеството на продукцията и трудовата дисциплина. Разбира се, за да се постигне всичко това, на пленум на общинския комитет на партията бе направен задълбочен, критичен анализ и на допусканите все още редица слабости. На съществуващия формализъм и шаблон при неговото отчитане и т. н. За тяхното отстраняване бяха приети конкретни мерки.

Четвъртото направление се отнася до засилване ролята на профорганизациите при решаване на социалните проблеми на трудовите колективи в най-тясна връзка с успешното изпълнение на икономическите програми, на насрещните планове, с повишаването на обществената производителност на труда и увеличаване на печалбата.

Така, успоредно с изпълнението на насрещния план, в общината се изпълнява и една разгърната социална програма. Този подход е правилен, тъй като осигурява стабилност на кадрите, добри условия на работа и отдих.

За осмата петилетка в общината ще бъдат построени 1204 апартамента, 200 еднофамилни жилища по 22-то постановление, ще се подобрят водоснабдяването и канализацията на град Грудово, строителството на детски градини и др.

Новият икономически подход поставя задоволяването на потребностите на трудещите се в пряка зависимост от стопанските резултати на тяхната дейност. Ето защо разкритите допълнителни резерви с насрещното планиране създават условия да се отделят повече средства за социалното развитие на трудовите колективи, да се подобря-

Digitized by Google

вят условията на труда; да се увеличават местата в детските домове и ясли, в столовете на предприятията... За пример в това отношение е Стопанският металургичен комбинат, където наскоро бе организирано окръжно съвещание за обмяна на опит по столовото хранене на работниците.

През последните години се разшири базата за отдих на трудещите се, полагат се по-големи грижи към социално затруднените, за подобряване условията на труд.

Подобри се снабдяването на населението с основните хранителни продукти — месо, мляко, яйца, плодове и зеленчуци. Надминати са средните нормативи за страната — за месото с 3 кг, за яйцата — 57 броя, плодове и зеленчуци с 10 кг и др. С активното участие на профсъюзните органи пълноценно функционират 42 помощни стопанства, поевтинява храната на столуващите работници и служители.

Георги ЯНЕВ
секретар на общинския комитет
на БКП — Грудово

ТРАЙНИ ПРОИЗВОДСТВЕНИ УСПЕХИ

Между Харманли и Симеоновград, на километър от с. Преславец, скътано в гората, се намира предприятието по хибридно свиневъдство, водещо в системата на научно-производственото обединение по свиневъдство в Шумен, което има за цел да интегрира науката с практиката. Колективът му е прочут с трайните си производствени успехи и качеството на работата.

Комплексът е национален първенец за седмата петилетка и е награден с орден „Червено знаме на труда“ за най-висока производителност на труда в страната и за получаване от всички групи свине по 480—490 грама среднодневен прираст, като за един килограм разходът на фураж е намален на 3 килограма и 840 грама. През 1982 година още на 30 октомври колективът рапортува за изпълнение на плана по всички натурални и качествени показатели. За 1983 г. е приет насрещен план с увеличение на общата продукция с 2,7 на сто, чистата продукция и обществената производителност на труда със 7,3 на сто, снижение на материалните разходи с 2,6 на сто и увеличение на печалбата с 8,6 пункта.

На какво се дължат тези успехи?

Главно на субективния фактор. Тук всеки живее с проблема за високо качество — от пазача на портала до директора.

Кадрите се подбират най-внимателно — хора, които са отглеждали животни и ги обичат. Младежите тук са винаги добре дошли. Предварително се подготвят теоретически. Всеки новопостъпил наймалко един месец има свой наставник. И само за пет-шест месеца те стават добри специалисти. Сега между трудовия колектив от 150 ду-

Digitized by Google

ши има 8 висшисти и 52-ма със средно специално и политехническо образование.

От качеството на работата зависят успехите. Свиневъдката Николина Гочева, носителка на „Народен орден на труда" — златен, особено добре се грижи за подрастващите. По норма за 84 дни прасетата трябва да бъдат 36 кг, а в резултат на нейната качествена работа те достигат до 46 кг. Комунистката Минка Вълкова от сектор „Майки-кърмачки" с дни не напуща халето. Като тях работят много други комунисти и безпартийни. Самият колектив с течение на времето по необходимост отстранява тези, които проявяват мудност и им липсва инициатива.

От качеството на работата зависи заплащането и на помощния персонал. Въведени са специални справки, с които свинегледачите удостоверяват времето, количеството и качеството на извършената работа от спомагателните работници. Всеки месец на бригадно събрание се определя коефициентът на трудовото им възнаграждение.

За качеството на работата твърде много допринася и научно-техническата мисъл. Отдавна се прилагат икономическият подход и неговият механизъм. Създадена е бригадна организация на труда, свързана с вътрешностопанската сметка. Тук първи в страната започнаха да ползват зеолита като биостимулатор и абсорбент против стомашно-чревни заболявания. Младата инженерка Атанаска Тенева — председателка на клуба за ТНТМ, само за 1982 г. има три рационализации. Нейно дело е внедряването на повдигнатия бокс с пластмасов под и страни, който има многогодишна трайност и по-големи удобства.

Внедрява се челният опит не само от страната, но и от братските социалистически страни. Много е близка връзката с научните институти. Било е време, когато са се получавали недостатъчно прасенца от свиня-майка. Разтревожват се специалистите. Викат на помощ професор Радев — зав. катедра „Изкуствено осеменяване" в Института по зоотехника и ветеринарна медицина. Той идва заедно с няколко души от катедрата. Проучват се условията. Виждат се причините. Изготвя се програма. Резултат: увеличават се приплодите; досега няма никакви рекламации нито от СП „Родопа", нито от АПК в страната, които вземат прасета за разплод.

Решаваща роля за добрата работа на колектива и трайните успехи има директорът на свинекомплекса Делчо Жеков — герой на социалистическия труд, на чиито гърди тези дни се окачи още един орден „Червено знаме на труда" по случай 60-годишнината му. Селскостопански специалист, всепризнат общественик, теоретически подготвен и с голям практически опит, мъдър и въздържан, внимателен и взискателен, той е сплотил трудовия колектив, спечелил е доверието и уважението му. В борбата за качество и ефективност е включил целия механизъм на управление — от планирането до контрола на изпълнението. Сработване и единодействие, колективно вземане на решенията и строга лична отговорност при изпълнението им, редовна отчетност и проверка на място — това е характерно за стопанското ръководство при свинекомплекса. Върху бюрото на директора има папка с най-различни ежедневни справки и сметачна машинка. След всяка справка и устен доклад той с „калем в ръка" търси ефективността. Редовни са задълбочените критични и самокритични анализи на резултатите: седмично — на оперативки, месечно — по бригади, на тримесечие — с целия трудов колектив, а на полугодие — на партийни събрания.

Под ръководството на първичната партийна организация в борбата за съзнателна дисциплина, висока обществена производителност на труда и отлично качество активно са включени профсъюзната и ком-

Digitized by Google

сомолската организация. На събрание на профорганизацията са разглеждани важни въпроси: социалната програма на колектива, организацията на труда, дисциплината, челният опит, техническият прогрес, материалното и моралното стимулиране. Съревнованието се отчита всяко тримесечие, като при критериите и показателите основно място заема качеството на работата на колектива и на отделния труженик. Профкомитетът никога не забравя и не забавя тримесечните доклади — анализи, които целият колектив обсъжда критично и самокритично.

Тук работи и младежка трудова единица, която за първото тримесечие е на първо място в предприятието. Тя е намалила смъртността на прасетата до 1 процент, за което е получила награда от общинския комитет на Комсомола. Комсомолците се трудят всеотдайно навсякъде. Тяхно дело са нагледната агитация, художествената самодейност, отделят голямо внимание на техническото и научното творчество, на трудовата дисциплина и качеството. За своеволие, лоши прояви и некачествена работа при тях място няма.

За единомислието и единодействието на стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство в борбата за съзнателна трудова дисциплина, висока обществена производителност на труда и качество главна заслуга има първичната партийна организация — истински политически щаб в предприятието. За нея в характеристиката, изготвена при прегледа за боеспособността на първичните партийни организации, е записано: „Решенията, които взема първичната партийна организация, са конкретни и водят до качествени изменения в работата... В началото на всяка година наред с обсъждането на плана партийната организация приема партийно-политически мероприятия, обезпечаващи изпълнението му. Поставят се целогодишни поръчения на комунистите..."

Поръченията са дадени на всички комунисти. Те са насочени към главния и решаващ показател — изпълнение на програмата за получаване на повече прасенца от свиня-майка. Не са редки случаите, когато партийното бюро обсъжда проблемите на работните места. В началото на тази година бюрото свика делова среща с трудовия колектив на първа бригада от развъдния сектор, на която обсъди въпроса за усъвършенствуване на вътрешностопанската сметка.

Към подобряване на качеството е насочена и ежедневната масово-политическа работа: лекционна пропаганда, агитационна дейност, нагледна агитация. В пето хале от сектор „Майки-кърмачки" със свинегледачки Станка Слънкова и Пенка Атанасова са родени по 10,50 и отбити по 10,20 прасенца средно при план 8,50. Подобни резултати има и в халетата, където работят Минка Вълкова и Пена Делева, Лозка Петкова и Мария Вангелова. Веднага на стената светва „мълния" с имената на свинегледачките и високите им постижения.

Тук наистина постигането на високо качество се разглежда като въпрос на работническа съвест и чест, на престиж на трудовия колектив и на отделния труженик. Създаден е такъв социален климат, че всеки живее с проблема за високо качество.

Борис НАКОВ

Digitized by Google

ХОРАТА НА БРИГАДАТА

Трудолюбивите стопани от АПК в Съединение твърдят, че годината се прави от хората, от техния труд. И напук засухата, а по-късно на кишата те изпълниха годишния си план за общата и чистата продукция.

— Ако това беше преди пет години — сподели председателят на комплекса Марин Пранжев, — едва ли бихме издържали. Сега си даваме сметка какво напрежение изживяхме през миналата година. Градът и селата опустяваха от рано. Всеки през сушавите дни бе тръгнал вода да дири за зеленчука, за овощията, за ориза. А когато цели 20 дни непрекъснато валя и болести нападаха доматите и другите зеленчуци, те ставаха рано и до късно присаждаха, пръскаха с препарати, бореха се с всички сили за опазване на реколтата...

Как може да се нарече това — високо съзнание? Дисциплина или самодисциплина? А може би сплав от всички положителни черти? Важното е да разберем кое кара човека да бъде такъв, какъвто е сега.

Спомням си, когато за пръв път в агрокомплекса дойдоха сътрудници от института по почвознание и програмиране на добивите „Н. Пушкаров". Събрали се бяха петдесетина механизатори и земеделски стопани. Слушаха внимателно указанията за увеличаване на почвеното плодородие, но малко бяха тези, които им вярваха напълно. Като нещо невероятно считаха сочените 5—6 хиляди растения в декар царевица, 4—6 поливки... За това, че могат да се приберат по 800—1000 килограма царевично зърно от декар, почти всички се присмиваха на „невежеството" на научните сътрудници и на непознаването на разнородния терен и почва.

За преодоляване на тази бариера в мислите на земеделските стопани от Съединение се заеха комунистите. Общинският партиен комитет, ръководството на АПК, специалистите бяха начело. С помощта на научните работници беше изготвен първият инженерен проект за създаване на една бригада за промишлено зърнопроизводство от нов тип. Според него броят на работниците трябваше да намалее един път и половина. Обработваемата земя на един механизатор се увеличаваше двойно. Това стъписа всички. Трудно бе за мнозина да се разделят със старите норми на организация на производството. А най-остро реагираха тези, които получаваха наравно, а работеха по-малко от другите.

С изпълнение на инженерния проект се зае бригадата, ръководена от комуниста Запрян Ликов. Броят на работещите в нея намаля с 1,7 пъти, а обработваемата земя средно на механизатор се увеличи от 646 на 1108 декара.

— Новата организация потръгна тежко — сподели бригадирът. — Но важната предпоставка я имахме, хората ни вярваха. Когато ние, комунистите, кажем нещо, те знаят, че е за добро и тръгват след нас. Успяхме по-пълно да натоварим техниката и по-рационално да използваме работната ръка. И ето, че и за наша изненада обществената производителност на труда се удвои, а разходите за поддържане на машините намаляха, спестихме и много гориво...

Вярно е, не навсякъде и не всичко е било в ред. Трудности много. Пък и градушки им унищожиха част от посевите. Но въпреки това през 1981 г. е прибрано по 491 кг пшеничено, по 500 кг ечемичено и по

Digitized by Google

919 кг царевично зърно. Бригадата изпълни плана си по всички показатели.

Тези резултати дават основание да се премине към разширяване на бригадата. В състава ѝ влизат още една от Съединение и една от съседното село Правище. По-нататък всичко тръгва според инженерния проект. Обработваемата земя се удвои и стана 56 105 дка. От работещите общо 147 механизатори и работници останаха 45 трактористи-машинисти, 14 работници, четирима механици и двама шофьори.

Не са едно и две мероприятията, които бяха отчетени през тези години, за които е ставало дума на различни съвещания и когато са идвали от други комплекси за обмяна на опит. Важното е не броят им а целенасочеността и последователността на прилагането, ангажираността на хората. На първичната партийна организация, изградена към бригадата, се падна отговорността не само да се бори за изпълнението на плана, но да се постигат високите производствени успехи, като се изгражда качествено нов колектив. Ще посочим някои от отличителните му черти. Заложено беше на развитие чувството за отговорност, свързваше се всяка кампания с конкретни задачи за комунистите. Доверието се градеше върху взискателността, пример за самоконтрол даваха партийните членове. Добре беше разбрано от всички, че да внедрява нови технологии в производството, селскостопанският труженик трябва да бъде знаещ, обучен, висококвалифициран. Това е главната предпоставка за организираност, дисциплина, качество на извършената работа, на получената продукция. Някой не случайно нарече бригадата „селскостопански техникум". И не за това, че всички без изключение три-четири месеца в годината заедно с пряката си работа и задължения се учеха. Главното бе, че учеха и усвояваха най-новото в техниката, най-прогресивното в технологиите, най-ефективното в организацията.

Бригадата в скоро време премина на вътрешностопанска сметка, на единен баланс и банкова сметка. А щом част от фондовете са в ръцете на колектива, щом той носи пълна отговорност за самоиздръжката, внедряването на акордно-премиална система с повременно авансиране идва като логична форма на организацията на труда и работната заплата. Тя дава възможност да се усъвършенстват разпределителните отношения и оттам ударението да се постави върху качествените показатели на всяка технологична операция, на труда въобще. В определени моменти и в края на годината се съпоставя полученото възнаграждение с изпълнението на натуралните показатели и постигнатите икономически резултати, въз основа на които се регулира възнаграждението на всеки. Тук не може да се подмине един факт: през 1983 г. производителността на труда спрямо 1981 г. на един механизатор нараства 2,5, а планът за печалбата е изпълнен 110,19 на сто.

Интересни са създадените взаимоотношения между бригадата и останалите производствени единици в комплекса. Едно явление, за което преди не можеше и да се помисли, явление, сочещо нарасналото съзнание и отговорност не само на всеки член от бригадата, но и на всеки от големия колектив на аграрно-промишления комплекс. Помощта с машини и хора става срещу заплащане по планова себестойност на услугите, а трудовото възнаграждение — по действуващите норми в АПК. На бригадата помагат с превозни средства при прибиране на продукцията, а тя помага на зеленчукопроизводителите при подготовката на почвите.

Основна форма на вътрешната организация на работа в бригадата е агрегатногруповата. Агрегатните групи са временни. Те се създават пред всяка кампания и са ударните, най-важните за момента не само

Digitized by Google

за изпълнение на плана по конкретната задача, но и за увеличаване коефициента на сменност на машините. Ето едно сполучливо съчетание благодарение на организацията на труда — продукция, обем, качество. И най-важното — самодисциплината при решаването на тези три показателя е на подобаващо равнище. Затова работата в тези агрегатни групи постоянно се усъвършенствува.

Ето един пример. Почвите за сеитба на пролетниците миналата година тук са подготвени от две агрегатни групи. Семената са засети също от две агрегатни групи. Окопаването и набраздяването на пролетниците го направиха бързо и качествено агрегатните групи с по 3—4 трактора, което е особено важно за крайния успех в поливното земеделие. За прибирането на реколтата от близо 35 хил. дка бяха подготвени четири агрегатни групи според видовете комбайни. Всяка група разполага с необходимите средства за превоз на зърното, за превоз на участниците в жътвата и за доставка на топла храна. Профилактиката и техническото обслужване се извършват от подвижните ремонтни работилници, снабдени с радиотелефони за постоянна връзка с ръководството на бригадата и комплекса. И нещо много важно — във всяка агрегатна група действува временна партийна и партийно-комсомолска група.

Тази вътрешна бригадна организация на труда съдействува правилно да се приложат предвидените в инженерния проект технологични линии и технологии, спомага да се повишат дисциплината и самоконтролът, облекчава бригадното ръководство за постигане на приетия висок критерий за качеството и обема на отделните операции. В агрегатните групи всички машини работят най-малко на две смени, което увеличава коефициента на сменност на цялата техника. При план да произведе общо за трите години 34 285 т, бригадата е произвела 38 284 т зърно. Новата организация защити само за няколко години своето съществуване чрез добива, чрез по-високата производителност. Възможностите не са изчерпани, успехите сочат нови критерии. Според програмата, разработена от ОАПС, на бригадата е възложено през 1984 г. да получи от цялата площ средно по 1100 кг зърно от декар.

По този път набират скорост и още десетки бригади от окръга, чиито постижения са също така отлични. На същия принцип работи зърнено-фуражната бригада №8 от нов тип в АПК — Асеновград, бригадата за производство на ориз в с. Бенковски към АПК „Тракия", зеленчуко-овощарската бригада в с. Злати Трап и зеленчуковата бригада от нов тип в с. Цалапица към НПСК „Г. Димитров" в Пловдив.

Новата организация на труда се прилага успешно и от специализираната бригада за производство на краве мляко в Садово, пионер сред животновъдите в окръга. Изградена е на основата на новосъздадения кравекомплекс, в който съществуват условия за промишлено производство на мляко и в който поточно-цеховата система на организация е вече реалност.

В селата Бенковски и Искра работят бригади от нов тип за производство на тютюн, а в селата Брестовица и Първенец — лозарски бригади.

Може с увереност да се посочи, че в момента бригадата от нов тип в Пловдивски окръг обхваща по-голямата част от зърнено-фуражното, от оризовото, тютюневото и зеленчуковото производство. Окръжният аграрно-промишлен съюз ги води на непосредствен отчет. Във всеки комплекс е създадена група от 3—4 специалисти начело с главен специалист по труда, която осъществява непосредствен оперативен контрол по укрепване на бригадите от нов тип. Успехите им карат хората

Digitized by Google

да работят от сърце, да не забравят, че земята е тяхна, че трябва да я пазят, да решават проблемите за повишаване на нейното плодородие. Силата на организацията от нов тип в селското стопанство на окръга се вижда много ясно сега с новите задачи, които се поставят. От цялата площ, заета с царевица, трябва да се получат през 1984 г. средно по 1000 кг зърно от декар.

И веднага изниква въпросът: може ли да се устои, да се преодолеят трудностите и се гарантират тези добиви. Навсякъде отговорът е един — може! Категоричен отговор на партийното и стопанското ръководство на всички комплекси. В случая не става дума за необоснован оптимизъм, а за реални възможности, за организиран отпор на природните бедствия, за предвиждане на нещата. Защото начело са комунистите, на които хората вярват безрезервно!

Това разбрах от разговорите със земеделски стопани и ръководители. Най-убедени и убедителни бяха ония механизатори, които подеха и защитиха инициативата за 1000 кг добив от по 1000 декара. „Дайте вода, торове и препарати, останалото е от нас" — с увереност заявяваха те. Това „от нас" носи самоинициативата, в него е заключена самодисциплината, то е най-краткият израз на големия проблем, наречен стопанисване.

Христо РАЗПОПОВ

Digitized by Google

ПОРАСНАЛОТО САМОЧУВСТВИЕ НА КУБИНЕЦА

Декември. Зимата властвува над Европейския континент, а в далечна по разстояние, но близка по съдба и стремежи на българските комунисти Куба цветът на надеждата залива до краен предел нейната свободна територия. Необхватни с поглед плантации от захарна тръстика се ширят отляво и отдясно на автомагистралата от Хавана към град Санта Клара и от Хавана към град Пинар дел рио. И не само покрай автомагистралата, а навсякъде. Ако не беше така, как светът щеше да се подслажда с кубинска захар?

Плодоносна е земята на вечно зеления остров. Тя ражда не само захарна тръстика. В нея изобилствуват разнообразни сортове цитрусови плодове, зеленчуци, индустриални култури: портокали, мандарини, лимони, банани, кокосови орехи, ананаси, тютюн, кафе, какао, домати, много видове кореноплодни и т. н.

Тези плодове и зеленчуци обаче не идват даром. Те се произвеждат от човешки ръце. Резултатен е трудът на кубинеца. Захарната тръстика се преработва в заводите на Куба, за да се отправи по презокеанските пътища и стигне до различни кътчета на планетата. В провинция Синфуегос наскоро са построили нов завод за захар. Машините са кубинско производство, монтирани са от кубинци. С пораснало самочувствие те разказват за това. Самочувствието им обаче най-силно пролича, когато съобщават, че такъв завод строят и в Никарагуа. Довчера нуждаещият се от помощ кубински народ, а не помалко и днес чувствуващ потребността от дружеско рамо в изграждането на своята икономическа база, сам се захваща да помага на другите. Впрочем за кубинците това е характерно. В революционните им борби интернационализмът е често срещащо се явление. Боливиецът Ернесто че Гевара не е самотен пришелец, дошъл на помощ в борбата им за национална независимост, за социализъм. Кубинците също не се щадят, безрезервно се включват в редиците на борците за свобода на близки и далечни народи.

Пораснало самочувствие, родено и откърмено в годините на съпротивата и след революцията, се среща на всяка крачка, във всяка дейност.

Във Фабриката за ремонт на резервни части на автомобили в Хавана 240-те работници, начело с 27-те комунисти изпълняват нелека задача: поддържат с части разнородния машинен парк на транспорта въпреки икономическата блокада. Трудностите са много, още по-трудно се преодоляват. Затова пък постигнатите резултати повишават самочувствието им.

Тютюнопроизводителите от околията на град Сан Хуан и Мартинес влагат много труд, за да произведат висококачествен тютюн за световноизвестните кубински пури. Макар че много пушачи ги наричат пури от Хавана, защото там се произвеждат, това не смущава селскостопанските труженици и те със самочувствието на добри стопани се стремят да дават висококачествена суровина, от която могат да се правят качествени пури.

В град Тринидад по време на традиционните културни празници в художествената галерия наред с репродукции от световноизвестни творци като Леонардо да Винчи, Рембранд и други в самостоятелна експозиция са подредени картини на преподаватели от местното художествено училище. Щом прекрачиш прага на изложбата, наред с усмивката на Мона Лиза в залата те огряват пъстрите цветове на пейзажите и портретите от картините на Карлос Мата, Педро Пилото, Карлос Вернал, Алексис Сантана, Луис Бланко, Ноел Мартинес, Ремберто Рамирес и др.

Някой може да каже, че това не е самочувствие, а дързост, смесване на ценностите. Каквото и да си помислим, не можем да не отчетем факта, че самочувствието е пораснало. Разбира се, това е едната страна на въпроса. По-важното е другото, а именно, че освободеният от гнет и предразсъдъци човек винаги и навсякъде търси пътища за самоусъвършенствуване. И то не само на себе си, но и на заобикалящите

Digitized by Google

го. Нали такова е основното предназначение на изкуството, независимо от кого, къде и кога се създава — да извисява човешкото у човека!

●

За да расте самочувствието на кубинците, за да се множат плодовете от техния труд, голяма е ролята на партийните органи и организации като политически ръководители на трудещите се. Те действуват организирано, целеустремено в няколко направления. Стремят се да усъвършенствуват своята политическа, организаторска и възпитателна работа сред комунистите и безпартийните, да ги мобилизират в борбата за изпълнение решенията на Втория конгрес на Кубинската комунистическа партия и на Шестия пленум на Централния комитет, достойно да посрещнат Третия партиен конгрес.

Какво конкретно се извършва?

Преди всичко след Втория конгрес на партията **усъвършенствуват структурата на общинските партийни комитети** като непосредствени ръководители на първичните партийни организации, за да се подобрява работата им с комунистите и безпартийните. Премахват копирането на структурата, т. е. структурата на общинските комитети да не съответствува, както досега, на структурата на Централния комитет и на провинциалните (окръжните) комитети. Преценява се, че не е необходимо каквито отдели и длъжности има във висшите ръководни органи, непременно да ги има и в общинските комитети. Сега в тях са създали инструкторски апарат, който непосредствено работи с определен брой партийни организации (от 10 до 15, може и с повече, в зависимост от сектора, в който са изградени, и от броя на комунистите). С други думи, закрили са отрасловите отдели в общинските партийни комитети, не говорят за отдели в тях. Със закриването им и с изграждането на инструкторския апарат са намалили съставите на комитетите. Увеличили са щатните партийни работници в предприятията и стопанските организации, където има по-голям брой комунисти, но общо броят на щатните работници е намален. Предстои да се внесе оценка в Политбюро на Централния комитет за резултатите от извършената реорганизация.

Становището на партийните кадри, с които разговарях, е, че настъпват положителни тенденции на развитие. На първо място, заздравяват се връзките на общинските партийни комитети с първичните организации. В резултат на тесните връзки се подобрява дейността на самите първични организации, разширява се влиянието им сред трудовите колективи, повишава се авангардната роля на комунистите. По думите на члена на бюрото на общинския комитет на партията в град Санкти Спиритус Рафаел Фернандес, от непосредствената работа на инструкторите с първичните организации се е увеличил броят на участниците в партийните събрания, по-навреме се извършват инструктажите.

Стремежът за усъвършенствуване на партийната дейност е предизвикал и други подобни стъпки във вътрешноорганизационния живот на партийните органи и организации. Наскоро, използвайки опита на КПСС и на БКП, в Централния комитет на партията са приели документи за изграждане на **съвети на партийните секретари.** Разбира се, в това отношение нещата са в начален стадий. Нямат опит, имат идеи, виждания, намерения, които отсега нататък ще изпълват със съдържание. Важното е, че се търсят подходящи пътища, изучава се чуждестранният опит, върви се напред към по-съвършена организация, към обогатяване на практиката.

Подобни стъпки се правят и за подобряване на вътрешноорганизационния живот на първичните организации. **Започват с планирането.** В него виждат началото на една по-актуална, по-организирана, по-конкретна дейност, съобразена с потребностите на партийната политика и на живота на трудовите колективи. Досега са работили и продължават да работят по годишни и месечни планове. Склонни са да съставят тримесечни на основата на решенията на годишните отчетно-изборни събрания. Преди да пристъпят към внедряването на тези все още намерения, изучават мненията на низовите партийни кадри, опита на братските партии, на различни равнища обсъждат намеренията.

Основна задача пред всички партийни органи и организации е **да увеличават членския състав и да подобряват неговото качествено състояние.** Полагат много грижи за работническото ядро, за образователното равнище на членския състав, за жените в партията. В общинската партийна организация в град Санкти Спиритус например подготвят да приемат за членове на партията около 250 души, от тях 60 на сто са работници. В предприятието за цитрусови плодове край град Пинар дел рио тази година са приели 10 работници в редовете на партията, работят с още 118 души, от които ще извършват новото партийно попълнение.

На преден план стои и проблемът за **идейното израстване и закаляване на комунистите и безпартийните.** Капиталистическото обкръжение, икономическият, идеологическият и какъв ли не натиск от страна на империализма задължават партийните органи и организации да отделят специални грижи, да заострят вниманието си към пропагандната дейност, да използват разнообразни форми и средства за масова пропаганда, да усъвършенствуват индивидуалната работа. Предстои да обновят със съветска техника печатната база на всички издания — централни и провинциални, да увеличат всекидневните централни вестници от 3 на 5. Издателството за политическа литература обогатява тематиката на своята печатна продукция, която включва годишно около 150 заглавия — произведения на класиците на марксизма-ленинизма, на изтъкнати дейци на

Digitized by Google

международното комунистическо и работническо движение, речите и докладите на видни политически дейци, учебници за партийните школи и пр. Речта на Фидел Кастро след събитията в Гренада например е отпечатана на шест езика.

Провинциалното радио в град Пинар дел рио обогатява, разнообразява и актуализира своите 18-часови дневни предавания. Партийните комитети свикват месечни семинари с кореспондентите от общините за повишаване на тяхната квалификация. Всеки месец на производствени събрания в радиото се обсъждат програмите и качеството на предаванията. Изградили са комисия по качеството, в която са включили опитни, квалифицирани работници от различни отдели и жанрове. Комисията помага на ръководството да се запознава с фактическото състояние и да взима мерки за подобряване на качеството на предаванията.

В икономическата област партийните органи и организации мобилизират комунистите и безпартийните чрез профсъюзните организации за постигане на по-висока рентабилност в производствената дейност. Икономическата блокада, липсата на резервни части за наследения от капитализма разнороден машинен парк и оборудване на предприятията създават големи трудности. Самите кубинци обаче преценяват, че и наличните възможности не винаги и не навсякъде се използват разумно и ефективно. Този именно резерв се стремят да включат в действие. Затова изучават опита на социалистическите страни, използват помощта на български и съветски специалисти. Създават свои кадри, подготвяни в институтите в Куба и в социалистическите страни, които оглавяват трудовите колективи, застават начело на рационализаторски движения, организират курсове за квалификация. В базата за ремонт на машини за захарна тръстика в град Санкти Спиритус чрез съюза на новаторите, чрез курсове за квалификация вместо предвидените 12 проблема през годината са решили 16. Това е помогнало на колектива един месец предсрочно да изпълни технико-икономическия план за годината.

●

Кубинският народ посрещна 25-годишнината на народната революция с повишено самочувствие от резултатите на своя труд, от новите хоризонти, начертани в решенията на Втория конгрес на Кубинската комунистическа партия и в решенията на Шестия пленум на Централния комитет.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

ЕДИН ЖИЗНЕНО ВАЖЕН ВЪПРОС

През последните десетина години бяха издадени много книги, брошури, сборници по икономическите, правните, социологическите, математическите и дори културните проблеми на управлението на социализма. Появиха се трудове и по „чисто" управленчески въпроси от позициите на кибернетиката, на технологията на самата управленческа дейност. Всичко това без съмнение ще подпомогне сериозно управленческата работа в центъра и по места в нашата страна, защото теорията осветлява по-дълбоко и многоаспектно онова, което се прави и следва да се усъвършенствува. Научната теория е по-висша, по-съвършена основа на социалното управление от емпиричния опит. Но сред всички теоретически разработки и изследвания на управленческите проблеми на съвременния етап в нашата страна изостават философските. А самата социалистическа практика многократно доказва, че без философско изследване и теоретическо разработване управленческите въпроси се решават едностранно, защото частните, нефилософските науки не могат да ги разгледат всеобхватно и във връзка с всички други въпроси на социалистическото строителство. Само философската наука притежава тези способности. Тя не само ги изследва вътрешно, диалектически свързани, в единство, но отчита и възможностите за тяхната противоречивост, за изменението и развитието им. Философските изследвания и теоретическите разработки на управленческите проблеми формират методологията за тяхното цялостно научно разбиране и практическо решаване. Монографията на **Стоил Каратанчев „Диалектика и управление при социализма"** е един безспорен принос в разработката на философско-методологическите въпроси на социалното управление при строителството на социализма.

Не ще и съмнение, че социалното управление при социализма се обуславя от всички обществени науки. Всяка наука внася своя принос в изясняването на неговите теоретически и практически въпроси. Но такива методологически въпроси на управлението при социализма като **въпроса за връзката и взаимодействието на обществото и природата, за диалектиката на самото общество и на управлението, на общото и специфичното в управленческата дейност при социализма** и др. могат да се изяснят и практически да се решат само с помощта на марксистко-ленинската философия. Авторът на рецензираната книга изнася на преден план един от най-дискутираните въпроси на социалното управление — въпроса за методологията към тази изключително важна дейност в социалистическото общество. Като прави анализ на постиженията на съвременното частно-научно познание, той правилно посочва, че частните науки все повече се занимават с изследване и разкриване на общи закономерности, структури и страни на действителността, като изработват общи теории и методи с евристическо значение за познанието и за социалното управление. Но той решително отхвърля опитите философската методология на социалното управление да се постави наравно с методологическите функции на частните науки. В тези опити се забравя фактът, че не степента на общност на изследваните от диалектико-материалистическата философия обекти и на нейните категории, принципи и закони я правят методология. „Методологическият момент на тази философия — пише Стоил Каратанчев — е заложен в това, че всеобщото, което тя изучава, включва най-дълбока качествена същност на двете части на действителността — материята и духа, общественото битие и обществе-

Стоил Каратанчев, Диалектика и управление при социализма, Партиздат, С., 1982, 206 с.

Digitized by Google

ното съзнание, на взимоотношенията между тях" (с. 16 и 17). Разбира се, и степента на общност на законите и процесите, които изучава историческият материализъм, принципиално се отличава от онія общи закони и процеси, които частните обществени науки изучават и обслужват социалното управление. Философските обществени закони са всеобщи диалектически закони, които се проявяват чрез по-малко общите и конкретни частнонаучни закони и обхващат в единство законите на битието и на съзнанието. Но авторът на книгата е прав, като подчертава главното, което не разбират ония, които поставят на едно равнище методологическата роля на философията и на частните науки. Очевидно те не разбират и спецификата на всеобщността на диалектическите социални закони, тяхното единно проявление в общественото битие и общественото съзнание. С тази си специфика историческият материализъм е необходим за обществените науки и за самото социално управление като обща теория, като метод, като гносеология и логика. Постижение на автора на рецензираната книга е опитът му да разкрие **ролята на философията не само като методология на социалното познание, но и като метод за изследване и за използване закономерностите на управленческата дейност, който подчинява на себе си и прави ефективни всички други методи на социалното познание.** Той правилно разглежда социалната диалектика като метод „от най-висш ранг и всеобщо значение". С помощта на този метод Стоил Каратанчев успява да разкрие диалектическата природа на обществото и социалното управление. Неговото съгласие с мнението на съветския философ В. Г. Афанасиев, че няма достатъчно основания понятието „управление" да се разглежда като общофилософска категория, очертава позицията му по отношение на диалектическия материализъм, но не и по отношение на историческия материализъм. Той сам констатира, че „немалко автори разглеждат управлението едва ли не като всеобщо, атрибутивно свойство на материята" (с. 25). А при анализа на социалното управление стига до извода, че на всеки етап от неговото развитие на обществото е вътрешно присъщо свойството управление, което произтича от системната му същност, от колективния характер на труда на хората. Авторът не отговаря на въпроса — каква категория е управлението. От неговите изследвания на социалното управление на социалистическото общество обаче логически може да се направи изводът, че то е категория на историческия материализъм, но от друго равнище. Той формулира дори и признаците, които правят категорията „социално управление" от най-сложен и най-общ тип. Тези признаци са: материалното производство като основа на всяко общество; наличието на обществено съзнание като специфичен духовен акумулатор на информация за обществените и природните явления, процеси и закони; че в качеството както на субект, така и на обект на управлението встъпва човекът. Характеристиката на тази категория се допълва от връзките ѝ с такива философски категории като „социално противоречие", „движение", „изменение", „развитие", „система", „структура", „познание", „връзка", „взаимодействие", „информация" и др.

В съвременното научно познание отдавна е назрял за философско пояснение проблемът за **съотношението на диалектическия метод с новите научни подходи в социалното управление.** За разлика от други някои автори, които абсолютизират редица съвременни подходи като системния, структурно-функционалния и др. и дори ги противопоставят на диалектическия, Стоил Каратанчев решава най-правилно, в духа на марксистко-ленинската теория, проблема за тяхното съотношение в теорията и практиката на социалното управление. Той доказва, че всички съвременни подходи, които издигнаха частните науки, не са откъснати от диалектическия подход. Те се базират на диалектическия и по-своеобразен начин, частнонаучно го конкретизират. Авторът на книгата убедително доказва например как в основата на системния подход лежи диалектическият и как той в известен смисъл „е определена частнонаучна конкретизация, доразвитие и реализация на неговото съдържание" (с. 42). Така аргументирано, той разкрива връзката и на системно-структурния, програмно-целевия, структурно-функционалния, комплексния и др. подходи с диалектическия подход. По този начин авторът изгражда една идеологически по-издържана и по-дълбока концепция за използването на различните видове подходи в социалното управление на съвременния етап в нашата страна. Разбира се, книгата му можеше да придобие още по-актуално значение, ако беше разгледал и връзката, съотношението и на новия икономически подход с диалектическия. Новият икономически подход, който в съвременния период се прилага повсеместно във всички трудови колективи, също не може да даде нужния ефект, ако не се изгражда и прилага върху диалектическия подход. В определен смисъл той също прави частнонаучна икономическа конкретизация на диалектико-материалистическия подход в нашите съвременни условия на управление.

Стоил Каратанчев сполучливо разкрива и съотношението в социалното управление на диалектиката с кибернетиката. Той вижда изключително важната роля на кибернетиката в управленческата дейност при социализма, но доказва, че кибернетическият анализ на социалните явления е предимно на информационно-структурно, на количествено равнище и се нуждае от диалектико-материалистическо обосноваване. Философията търси и количествената, и качествената страна на социалните явления и процеси, а това е принципиално важно за управленческата дейност. Философ-

Digitized by Google

ският анализ разкрива не само класовите качества на явленията, но и тяхната вътрешна качествена диференциация, като икономически, политически, правни, морални и пр. явления и процеси, за да може социалното управление също да се диференцира и специализира.

Авторът на рецензирания труд участвува на равнище в дискусията за формирането на специална наука за социалното управление. Критическият анализ на различните гледища по тези въпроси свидетелствува за неговата ерудираност в тази област. Възгледите му за предмета и съдържанието на общата теория за социалното управление са интересни и оригинални. Позицията му, че марксизмът-ленинизмът е научният фундамент и цялостната методология на социалното управление при социализма е непоклатима, но критическият анализ на технократическите тенденции в становищата на някои автори по теорията за социалното управление е крайно недостатъчен. Читателят с право очаква да се разкрият и резултатите от тезата, че „социалната кибернетика" е науката за социалното управление при социализма. Практиката никак не потвърждава тази теза, въпреки усилията на нейните автори.

Своята позиция в тази дискусия авторът на книгата най-добре демонстрира с изследването на действието на философските всеобщи закони в социалното управление на социализма. Това е първият опит в нашата философска литература да се разкрие теоретически действието на всеобщите диалектически закони в социалното управление при социализма. С това изследване той дълбоко и убедително обосновава методологическите функции на цялата социална диалектика. Особено интересно е разкриването на действието на закона за единство и борба на противоположностите в управленческата дейност. Предложени са и нови методи и форми за разрешаване на неантагонистическите противоречия в социалното управление на съвременния етап в нашата страна. Отделено е място за анализ на действието и на редица други диалектически закони в социалното управление при социализма.

Монографията „Диалектика и управление при социализма" има значение не само за съвременното управление при социализма. Тя създава една добра философско-теоретическа основа да се разбере по-дълбоко и многостранно и ръководната роля на Българската комунистическа партия в системата на социалното управление. Философската методология на управленческата дейност по същество е методология и на ръководната партийна дейност, защото диалектическите закони я обхващат и подчиняват в цялост. Всеки партиен работник, който прочете тази книга, ще проникне по-дълбоко в същността и структурата на партийното ръководство на обществените процеси.

проф. д-р Гено ЦОНКОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ И КУЛТУРАТА

Том 1

В настоящия труд на Института по история на БКП при ЦК на БКП в два тома се прави исторически анализ на отношението на Българската комунистическа партия към духовната култура в нашата страна през периода от 1891 година до наши дни.

В първия том, с редакционна колегия Атанас Стойков — отговорен редактор, Петър Аврамов и Чавдар Добрев, се проследява политиката на партията по отношение на духовната култура в условията на буржоазна България — до победата на Деветосептемврийската социалистическа революция през 1944 година. Той съдържа четиринадесет студии, разработени от различни автори. В първата студия Атанас Стойков се спира на отношението на Димитър Благоев към българската култура, във втората — на Любомир Павлов, се разглежда въпросът за възрожденските революционно-демократични традиции и социалистическата култура. Кръстьо Димитров разработва въпроса за БКП и интелигенцията, Васил Колевски — за Октомврийската революция, социалистическото строителство в СССР и българската култура. По-нататък в отделни студии се изследват въпросите за отношението на нашата партия към развитието на философската и икономическата мисъл, към историческата наука, образованието и възпитанието, към театъра, киното, изобразителното изкуство и музиката. Проследява се също приносът на българската журналистика в борбата против капитализма и фашизма, ролята на марксистко-ленинската книга в България през този период.

ТРУДОВАТА АКТИВНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КОЛЕКТИВ

Гено Матеев

Авторът анализира същността на трудовата активност на производствения колектив, нейните главни особености и функции, както и факторите, които допринасят за нейното повишаване. Въз основа на опита на конкретни предприятия и бригади Гено Матеев разкрива сложната нравствена и политическа проблематика на трудовата активност на социалистическия производствен колектив, ролята и задачите на първичните партийни организации в този процес.

СВЕТОВНОТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО СТОПАНСТВО

Въпроси на политическата икономия

Предлаганата монография (в превод от руски език) е подготвена от авторски колектив под ръководството на Института по икономика на световната социалистическа система при Академията на науките на СССР. Основната й задача е да даде разгърнато и системно изложение на теорията за възникването и развитието на социалистическата система на световно стопанство като обективен процес на утвърждаване на социалистическото производство в интернационален мащаб. Главно внимание в книгата се отделя на международните социалистически производствени отношения като специфична подсистема в цялата съвкупност на производствените отношения на социализма. В нея се разкриват вътрешната природа, тенденциите в развитието, изменения в структурата и във формите на производствените отношения между социалистическите страни. Тези отношения се разглеждат в тяхнаата диалектическа взаимозависимост с международните обществени отношения от нов тип. Изследването на обективните основи и най-важните характеристики на взаимните световностопански връзки на социалистическите страни има важно значение за последователната борба с идеолозите на съвременния монополистичен капитал — икономистите от основните школи на съвременната буржоазна политическа икономия.

●

Партиздат пусна от печат и следните книги:

„Наръчник на партийния групов отговорник“ от **Паньо Данев; „Народът въстана — 1923“** — документално-художествен сборник, посветен на 60-годишнината от Септемврийското въстание през 1923 г. — второ допълнено издание; **„Шестдесет години втора ломска комуна** (1922—1982); **„Българските войнишки партизански части“** от **Жоро Цветков; „СССР—САЩ през седемдесетте и осемдесетте години“** от **Виталий Журкин; „БТА представя: Светът — 1982/1983“; „Необвързаните страни между Хавана и Делхи“** от **Владимир Сестримски; „Години на конспирации“** от **Ешуа Кемалов** и **„Кръвта вода не става“** от **Стефан Папалезов.**

Digitized by Google

ISSN 0204—8874

(650039)/32

В. И. ЛЕНИН

СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 51

Петдесет и първият том на Събрани съчинения на В. И. Ленин съдържа писма, бележки, телеграми и телефонограми, написани и продиктувани през юли 1919—ноември 1920 година. Те се отнасят към произведенията, влезли в 39-и—41-ви том от настоящото издание. Това е един от най-тежките периоди в историята на съветската страна, когато по фронтовете на гражданската война се водят решаващи сражения против обединените сили на чуждите интервенти и белогвардейците. Документите свидетелстват за гигантската дейност на В. И. Ленин, партията и нейния Централен комитет за отбраната на републиката на Съветите, за организиране разгрома на врага, за защита на първата в света страна на диктатурата на пролетариата. Написаните в периода на чуждата военна интервенция и гражданската война материали отразяват Лениновите разработки на най-важните въпроси от изграждането на съветските въоръжени сили и всестранното обезпечаване на техните бойни действия. Те ярко показват как В. И. Ленин се ориентира в най-сложните въпроси на военната наука и военното изкуство. Голямо място в тома заема кореспонденцията във връзка с хода на полско-съветската война, която Ленин характеризира като нов поход на Антантата срещу Съветска Русия.

В този том се публикуват писма на В. И. Ленин, които допълват и разясняват основните принципи на утвърдения от IX конгрес на РКП(б) единен стопански план. Редица документи разкриват огромната дейност на Ленин, на партията и правителството, героичните усилия на работниците и селяните за бързо възстановяване на народното стопанство и особено на транспорта, за повишаване производителността на труда. Вождът на революцията придава голямо значение на развитието на техниката, на бързото внедряване най-новите постижения в народното стопанство, на широкото използване на учените и специалистите, включително и на чуждите. Редица документи характеризират непрестанната грижа на В. И. Ленин за единството в редовете на световното комунистическо движение, неговата борба против „левия“ опортюнизъм, появил се в някои западни комунистически партии през 1919 година. Многобройни писма, бележки, телеграми и телефонограми показват скромността на В. И. Ленин, неговата изключителна грижа за трудовите хора и за съратниците, за битовото устройване на учените и специалистите, грижата за децата, за по-доброто снабдяване на болниците с хранителни продукти и пр.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

2

СОФИЯ, ЯНУАРИ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 2 *ЯНУАРИ* *1984 година* *XXXI*

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Пленум на ЦК на БКП 3
Писмо на др. Цола Драгойчева до Политбюро 4
Слово на др. Тодор Живков 5

КАЧЕСТВОТО — ДЪЛГ И ОТГОВОРНОСТ

Г. Бърдаров — Технология на партийната дейност 7
И. Игнатов — Колективът овладява качеството 15

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

В помощ на партийните секретари

П. Трендафилова — Дело на цялата партия, на всеки комунист . . 19
Г. Съйков — Политическата система на социализма 26
И. Вълков — Партийното ръководство на масовите организации и движения 33

Партийният комитет

И. Новаков — Двадесет години по пътя на дружбата 41

Ръководно политическо ядро и първообраз

И. Йотов — Регламентация и творчество 48
К. Пешева — Индивидуалната работа с хората 54
С. Павлов — Теми — интересни и нужни 59

Страница на редактора

Д. Станоев — И други... 62

Digitized by Google

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Степченко — Контролът и проверката на изпълнението 63

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Д. Петков, М. Лазаров — Прелом в подхода към интензификацията 68
Х. Райчев — Когато има опора 72
С. Илиев — Бригадната организация в едно обединение 76
Г. Иванов — Инициатива с висока цел 78

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

М. Кемалова — Богата и разнообразна културна дейност . . . 80
П. Василев — Икономическият подход и формирането на личността в трудовия колектив 85
Н. Николов — Пропагандистъ 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

А. Кирков — Нов ценен труд по партийно строителство 92
М. Илиева — Актуални проблеми на партийната работа 94
* — Партиздат през 1984 година 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2294. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 31. I. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПЛЕНУМ

НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

На 3 януари 1984 година в резиденция „Бояна“ се състоя пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия.

Пленумът обсъди докладна записка на другаря Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП „За някои неотложни въпроси на прилагането на икономическия подход и усъвършенстването на управлението“ и произтичащите от нея организационно-кадрови въпроси за Централния комитет на партията, Министерския съвет и Държавния съвет.

Централният комитет на Българската комунистическа партия утвърди изцяло докладната записка на другаря Тодор Живков и подкрепи напълно изложените в нея идеи, постановки и предложения.

Централният комитет на Българската комунистическа партия избра за членове на Политбюро на ЦК на БКП другарите Йордан Йотов и Чудомир Александров.

За кандидат-членове на Политбюро на ЦК на БКП избра другарите Григор Стоичков, Георги Атанасов, Станиш Бонев и Димитър Стоянов.

За секретар на ЦК на БКП избра другаря Емил Христов.

Пленумът освободи другаря Чудомир Александров от длъжността секретар на ЦК на БКП поради преминаването му на друга отговорна работа.

Пленумът удовлетвори молбата на другарката Цола Драгойчева и я освободи от състава на Политбюро на ЦК на БКП поради напреднала възраст, като ѝ изказа благодарност за досегашната работа в Политбюро.

Digitized by Google

ПИСМО

на другарката ЦОЛА ДРАГОЙЧЕВА

До ПОЛИТБЮРО на ЦК на БКП

Другари,

Вече 65 години съм в редовете на Българската комунистическа партия, от които 46 години — член на Централния комитет на партията и близо 20 години член на Политбюро на ЦК на БКП. Няколко десетилетия вече съм на отговорна партийна, държавна и обществена работа. Четвърт век съм председател и след това почетен председател на Общонародния комитет за българо-съветска дружба.

Преди няколко месеца тържествено беше чествуван моят 85-годишен юбилей, за което още веднъж изказвам своята сърдечна благодарност на Политбюро и на Централния комитет на партията, лично на др. Тодор Живков.

През целия си съзнателен живот като комунистка и като ръководен деец на различни постове, които са ми били поверявани, съм се стремила да отдавам сили, ум и сърце, знания и опит за делото на нашата партия, за утвърждаването на нейната ленинска априлска линия, за изграждането на социалистическото ни отечество, за щастието и благоденствието на българския народ, за укрепването на българо-съветската дружба и за запазването на световния мир.

По извървения от мен труден и героичен път съм чувствувала голямото доверие, топлата грижа и другарската подкрепа на нашата партия, на Централния комитет, на Политбюро. Това винаги, и в най-тежки минути, ми е вдъхвало сили и вяра за борба и работа.

Но биологията, другари, си е биология, нейните закони са неумолими, годините неусетно се нижат една след друга и при мен вече доста се натрупаха. Поради напредналата ми възраст и искреното ми желание да съсредоточа силите си и да завърша моите мемоари, което според мен е също важно задължение и отговорно партийно дело, се обръщам към вас с молба да бъда освободена като член на Политбюро на ЦК на БКП.

Моля Политбюро да разгледа това мое предложение и ако намери за целесъобразно, да го внесе за решаване в пленума на Централния комитет на партията.

Можете да ми вярвате, че и занапред, колкото силите и възможностите ми позволяват, ще служа вярно и всеотдайно на нашата родна Комунистическа партия и на нейното велико априлско дело — смисъл и съдържание на живота ми.

С другарски поздрав:

Цола ДРАГОЙЧЕВА
декември 1983 година

Digitized by Google

СЛОВО НА ДРУГАРЯ

ТОДОР ЖИВКОВ

Другари,

Току-що пленумът на Централния комитет на партията изслуша писмената молба на другарката Цола Драгойчева до Политбюро.

Очевидно следва да се отнесем с разбиране към нейната молба и да удовлетворим желанието ѝ да бъде освободена като член на Политбюро поради напреднала възраст.

Днес освобождаваме от състава на Политбюро другарката Цола Драгойчева — един от ветераните, изпитаната и заслужила революционерка, видната партийна и държавна деятелка, неразривно свързала своя съзнателен живот, своята обществена и лична съдба с партията, с нейните борби и съзидателни дела.

Всички ние добре знаем нейния жизнен път, но не мога, макар и накратко, да не отбележа: другарката Цола Драгойчева твърдо и непоколебимо премина през преизподнята на полицейските участъци и фашистките тюрми и концлагери, стоически понесе дългогодишния тормоз и тежестите на нелегалността, заплахата на две смъртни присъди и при най-жестоки преследвания не сви знамето на борбата.

В битките с класовия враг тя израсна и се закали като професионална революционерка, нейният живот и нейните дела, нейната всеотдайност, нейната дълбока комунистическа убеденост, нейният патриотизъм и интернационализъм са пример за възпитание на комунистите, на трудещите се, на подрастващите поколения.

Воювала смело за победата на социалистическата революция, др. Цола Драгойчева активно участвуваше и участвува в градежа на нова България.

Не мога и сега да не отбележа нейната ясна позиция и последователна дейност за утвърждаването на ленинската априлска линия и политиката на партията.

Digitized by Google

Не мога и сега да не отбележа нейните, известни и зад пределите на страната ни, последователни и неуморни усилия за укрепване и задълбочаване на бойното интернационално братство на Българската комунистическа партия с великата партия на Ленин, за провеждане на партийния курс за всестранно сближаване и сътрудничество на Народна република България със Съветския съюз.

За нейните заслуги към партията и народа, към комунистическото дело др. Цола Драгойчева е удостоена със званията „Герой на Народна република България" и „Герой на социалистическия труд", носителка е на шест ордена „Георги Димитров", на ордена „ За народна свобода", на съветските ордени „Ленин", „Дружба между народите" и „Октомврийска революция", лауреат е на Международната Ленинска награда „За укрепване на мира между народите".

В Бяла Слатина неотдавна, когато чествувахме 85-годишнината ѝ, открихме бюст на др. Цола Драгойчева за увековечаване на нейното революционно дело.

Това са признания за достойния и героичен революционен живот на комунистката, на българката, на изтъкнатата партийна, държавна и обществена деятелка, на националната героиня, на нашата съратничка и другарка Цола Драгойчева.

Желая и сега да изкажа на др. Цола Драгойчева нашата, на Централния комитет на партията, комунистическа благодарност за нейната досегашна работа като член на Политбюро и да ѝ пожелая добро здраве и дълголетие.

Изпълнила с достойнство дълга си като член на Политбюро, дълбоко сме уверени: другарката Цола Драгойчева и в бъдеще, като член на Централния комитет, ще влага своя богат жизнен опит в многостранната дейност на колективния щаб на нашата партия, ще влага своята дан за делото на партията.

Нека още веднъж от сърце да благодарим на др. Цола Драгойчева и да ѝ пожелаем още дълги години живот, да бъдем честити да отбележим и нейния стогодишен юбилей!

Digitized by Google

ТЕХНОЛОГИЯ НА ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

доц. ГЕОРГИ БЪРДАРОВ
кандидат на философските науки

От началото на седемдесетте години все по-често в научната литература и в обществено-политическата практика у нас започна да се употребява понятието „технология на управлението". Така наред с производствените технологии все по-голямо място започна да се отделя и на социалните и управленческите технологии, а също и на технологиите и механизмите в партийната дейност.[1] Тези разработки са естествен резултат от развитието на науката и потребностите на практиката. Те са най-тясно свързани с решаването на стратегическата задача за високо качество и висока ефективност навсякъде и във всичко.

НЕОБХОДИМОСТ

Технологията на партийната дейност започва да се разработва едновременно с основаването на комунистическата партия. Веднъж появила се, тя непрекъснато се изменя, развива и усъвършенствува заедно с развитието на партията. Така че технологията в дейността на партийните органи и организации има **конкретно-исторически характер.** Нейните изходни положения трябва да се търсят в теоретическата и практическата дейност на Маркс, Енгелс и Ленин, а у нас — на Д. Благоев, Г. Димитров, В. Коларов.

Технологията на партийната дейност обслужва ленинските принципи и норми на партиен живот. Тя подпомага по-цялостното прилагане изискванията на ленинския стил на работа и ръководство. За-

[1] Н. Стефанов, Обществени науки и социална технология. С., 1973; М. Марков, Технология и ефективност на социалното управление, Партиздат, 1980; Д. Димитров и Хр. Драганов, Технология на управлението, Варна, 1977; Н. Винчев, Ръководни механизми на първичните партийни организации от промишлеността за достигане висока ефективност и качество, Кандидатска дисертация, 1980.

Digitized by Google

това разработването и използването на технологиите в партийната дейност са израз на висока организационна култура и организираност.

В етапа на изграждане на развито социалистическо общество нарастващото внимание към социалните технологии не е случайно явление. То е обосновано от обективни предпоставки и причини. По-важните от тях са: мащабността, сложността и динамиката на задачите; усложняването на политическите, в т. ч. и на вътрешнопартийните отношения; разкриването и спазването от субекта на вътрешната логика на развитие на партийната дейност. Наред с това отначало задачата, а по-късно и курсът на партията към повсеместна интензификация на всички сфери на обществено-икономическия, политическия и духовния живот постави въпроса не само да се усъвършенстват формите, методите и средствата на партийната дейност, но и да се разработват, усъвършенстват и осъвременяват технологиите в дейността на партийните органи и организации. Известно е, че партийната дейност разполага с голямо разнообразие от средства, форми и методи, които се използват съзнателно и планомерно. Тяхната ефективност обаче настойчиво изисква да се разработват определени технологии. **Чрез тях се осъществяват координираността, етапността и последователността на действията за постигане на желания резултат.** Когато подреждането и протичането на действията на партийните органи и организации става в съответствие с вътрешната логика на процеса на партийната дейност, тогава се получават по-високо качество и по-висока ефективност.

Независимо от това, че все по-широко се утвърждава убеждението за необходимостта и полезността от внедряване на социалните технологии, в т. ч. и в партийната дейност, все още има партийни и научни работници, които се отнасят със скептицизъм и недоверие към тях. Затова напълно сме съгласни със становището на Никола Стефанов, че „в наше време реалната проблема в тази област не е дали по принцип е възможно да се технологизират социалните процеси, а как да се извърши това..."[1] Ето защо въпросите на технологията на партийната дейност престанаха да бъдат само теоретически въпроси или обект на внимание само на научните работници. Те се превърнаха и в практически въпроси, във въпроси на партийните бюра и комитети, на първичните партийни организации. Нима добре работещите партийни комитети и организации нямат утвърдена технология за планиране на своята дейност, за подготовка и провеждане на своите заседания и събрания, за контрол по изпълнение на решенията? Да, имат! Широко приложение има технологията и при подготовката и провеждането на отчетно-изборна конференция, на отчетно-изборно партийно събрание, на научно-приложна конференция, на занятията в учебните звена; при осъществяването на партийно ръководство на различните сфери на обществения живот (икономика, политика, култура, просвета, наука, здравеопазване и други), на обществените организации (професионалните съюзи, Димитровския комунистически младежки съюз, Отечествения фронт) и движения, на държавните органи.

На съвременния етап от развитието разработката на технологията на партийната дейност се основава на постиженията на обществените науки и челния опит и още по-конкретно на постиженията на партийното строителство и практика. Това намира израз в умението на партийните кадри и активисти да разлагат процеса на партийната дейност на съставните му елементи, което разкрива до голяма степен неговата технология.

---

[1] Н. Стефанов, Обществени науки и социална технология..., с. 293.

Digitized by Google

СЪЩНОСТ

Изясняването на понятието „технология" представлява специален научен и практически интерес. Някои автори с малки нюанси го определят като съвкупност от фиксирани чрез работни правила и сведения начини на изпълнение на отделните частични процеси и операции на една дейност, с оглед да се получи желаният краен резултат.[1] Това определение съдържа някои ценни моменти, но то страда от известен схематизъм. Много по-сполучливо, пълно и логично е определението, което дава Марко Марков. Той посочва, че „технологията може да се определи като начин на реализация от хората на даден сложен процес чрез разчленяването му на система от последователни взаимно свързани процедури и операции, които се извършват повече или по-малко еднозначно и имат за цел да осигурят постигането на висока ефективност. Прилагането на технологията е свързано с изработване на определени правила и с използване на ефективни методи за въздействие върху съответните социални процеси."[2] Следователно технологията показва в какъв ред, в каква последователност и по какъв начин трябва да се използват определени форми, методи и средства, за да се извършат съответните процедури и операции, за да се изпълни дадено решение на високо равнище и да даде очаквания резултат.

Производствените и социалните технологии са качествено различни. Като изследва този въпрос, М. Марков посочва: „Всяка технология е диалектическо единство между стереотипни и творчески действия. Но съотношението между рутинното и конструктивното начало е различно в отделните видове технологии. При производствените технологии възможно най-голямата повторяемост на процедурите и операциите е необходимо условие за високо качество. При социалните технологии такава повторяемост не е необходима, нито е възможна. Поради динамиката на социалния живот всяка технология винаги се прилага конкретно; с едни или други модификации. Многообразните изяви на една и съща технология се определят и от обстоятелството, че хората не само я конструират, но и внедряват. Опитът, знанията, социалният статут и много други фактори обуславят нееднаквото прилагане на технологиите от различни ръководни и изпълнителски кадри."[3] Към казаното от М. Марков следва да се прибавят и особеностите на приложението на дадена технология, произтичащи от обекта на партийната дейност.

В обществено-политическия живот, в т. ч. и в партийната дейност, еднозначността на технологиите се ограничава предимно до общите изисквания за извършване на процедурите, които в никакъв случай не лишават партийните органи, организации и членове от възможността да действуват творчески, съобразно със спецификата на конкретната ръководна или управленческа дейност. Всяко работно правило, всяка отделна процедура трябва да подтиква субекта на партийното ръководство и управление да взема при необходимост новаторски решения, да решава нови, възникнали в обективния ход на живота задачи.[4] Следователно разработените технологии за осъществяване на едни или други решения, проблеми или задачи могат да се използват многократно от различни партийни кадри, органи и орга-

---

[1] Д. Димитров, Хр. Драганов, Технология на управлението, Варна, 1977, с. 29; Е. Развигорова и С. Велев, Постановка на проблема технология на управлението, научни трудове, серия „Социално управление", 1976, № 84.

[2] М. Марков, Технология и ефективност на социалното управление..., с. 34.

[3] Пак там, с. 27.

[4] Пак там, с. 28.

Digitized by Google

низации, но винаги използването им трябва да бъде съобразено с конкретните условия.

Технологиите в партийната дейност са специфични, съобразени с природата на закономерностите на развитието на партията, на принципите и нормите на партиен живот. Независимо от предимството на партийното строителство дадена технология трябва да се основава на комплекс от научни знания, което ще помогне правилно да се определят процедурите, операциите, дейностите и тяхната последователност. Технологиите увеличават целенасочеността, съзнателността, плановостта и организираността в партийната дейност, т. е. на онези фактори, които оказват благотворно влияние върху качеството и ефективността на партийната дейност.

Технологията на партийната дейност може да се разглежда и в друг аспект, а именно, **като средство, чрез което се проявяват активността и обосноваността на действията** на партийните органи, организации и членове. По този начин се разкрива активното отношение на субекта към обекта и предмета, а също и към непосредствения процес на протичането на партийната дейност и към съответствуващите му вътрешнопартийни отношения.

В своето развитие технологията в партийната дейност е претърпяла определена еволюция. Отначало тя се е формирала въз основа на постиженията на марксистко-ленинската теория, на положителния опит и на подготовката на кадрите, като е изразявана главно чрез устно предавани правила, а през последните години все по-определено се изработва въз основа на постиженията на обществените науки и придобива по-определено формата на съзнателна и целенасочено изработена система, програма, проект, план, концепция, сценарий.

Потенциалните възможности на технологиите за повишаване на качеството и ефективността на партийната дейност са действително големи. Но те трябва да се докажат не само теоретически, а и да намерят много по-широка практическа изява в конкретните процедури, операции и дейности на партийните органи, организации и членове.

Процедурите и операциите са основни звена в технологията на партийната дейност. Те изпълняват важна роля. Обикновено **процедурата** изисква да се спазва определен ред от последователни действия при изпълнение на поставена цел, задача или на взето решение.

Изпълнението на всяка по-сложна задача (цел или решение) предполага да се определят и да се реализират няколко процедури. Осъществяването на всяка една от тях изисква да бъдат проведени строго определени операции. Като правило **операцията** обхваща онези конкретни действия на партийните органи, организации и членове, които водят до изпълнението на дадена част от технологията на партийната дейност.

Тези положения могат да се илюстрират с примера на разработената от М. Марков технология на социалната дейност, в която са определени следните процедури и операции:

„Първа процедура:	възникване и формулиране на мотиви.
Операции:	възникване на потребност от определено социално преобразование; „трансформиране“ на потребността в цел (система от цели);
	формиране на мотиви.

Digitized by Google

Втора процедура:	**създаване на предпоставки за ефективна социална дейност.**
Операции:	програмиране на дейността; създаване на пакет от научно-технически решения; идеологическо осигуряване.
Трета процедура:	реализация на дейността.
Операции:	оперативно ръководство на дейността; разгръщане на самодейността на социалната общност; текущ анализ, контрол и коригиране на процеса на дейност.
Четвърта процедура:	глобален анализ на социалното преобразование.
Операции:	изследване на веригата цел — програма — резултат; социализация на изводите; подготовка за следващата социална дейност"[1].

От приведения пример се вижда, че **процедурата е основна част** от технологията за изпълнение на дадена цел (задача, решение). Тя съдържа в разчленен вид и определена последователност подцелите. За осъществяването на всяка процедура е необходимо да се определят и реализират съответни **операции.** Оттук се разкрива тясната, органическата връзка между процедурата и операцията. **Докато процедурата посочва какво трябва да се направи, то операцията показва как да се направи, т. е. какви форми и методи да се използват.**

Технологията на партийната дейност не се определя произволно, от само себе си, а от обективните условия и от възможностите на субективния фактор. Тя предполага определени предписания, които трябва да се спазват от субекта на партийната дейност. Те са в съзвучие с нормите в Устава, с постановките на Програмата, с политиката на партията, с челния партиен опит. Те определят насоките на главното действие на субекта, на използваните от него форми, методи и средства, на времето, необходимо за изпълнението на дадена цел или задача.

От краткия анализ следва, че **партийната дейност се извършва посредством определена съвкупност от процедури и операции, т. е. чрез определена технология, която е основно средство за осъществяването на дейността и за получаването на очаквания резултат.**

Съвсем естествено възниква въпросът: често ли се налагат изменения в технологията на партийната дейност? Да! Такива изменения се налагат често. В етапа на изграждането на развитото социалистическо общество този процес е още по-динамичен. Това произтича от положението, че както партийната дейност, така и нейната технология се намират в непрекъснато развитие.

Сега особено значение придобива успешното решаване на сложната, трудна и мащабна, от стратегическо значение задача — повишаване качеството на продукцията от материалното производство и във всички останали сфери на обществения живот. Заслужава особено внимание фактът, че в забележителната реч на другаря Тодор Живков във Варна „Качеството — ключов проблем за изграждането на зряло социалистическо общество" е посочена не само методологията за решаване на тази задача, но е разкрита до голяма степен и технологията, която трябва да се спазва, за да се постигнат желаните резултати.

[1] М. Марков, Технология и ефективност на социалното управление..., С., с. 116—117.

Digitized by Google

Всяка социална дейност, в т. ч. и партийната дейност, се осъществява и посредством определени механизми, които са част от технологията. В партийната дейност тези механизми са социално-политически, т. е. политически, идеологически, организационни и др. Тяхното опознаване и успешно прилагане е важен резерв за издигане качеството и ефективността на партийната дейност.

ВИДОВЕ ТЕХНОЛОГИИ

Определянето на технологията на партийната дейност зависи от редица фактори. Най-общите от тях са: характерът и сложността на целта, решението, задачата; условията за нейното решаване (село, град, промишленост, селско стопанство и пр.); равнището на квалификацията на субекта на дейността; състоянието на хората, с които ще се работи (политическа съзнателност, култура, партиен опит, възраст и пр.).

При разработването на технологията на партийната дейност трябва да се изхожда от предполагаемия процес на тази дейност. Това е така, защото технологията трябва да следва логически и последователно този процес. Тя се осъществява едновременно с него, като му предоставя най-подходящите форми, методи и средства за успешното му протичане.

Технологията на партийната дейност е богата по съдържание и разнообразна по форма. Тя може да бъде класифицирана по различни признаци. **Според видовете партийна дейност** различаваме технология на политическата, идеологическата, организационната и организаторската дейност, на международната дейност, на партийното ръководство на държавните и обществените органи и организации и на различните сфери на обществения живот. Ако се вземе само **равнището на партийното ръководство,** тогава може технологията да се разграничи на технология в дейността на висшите партийни органи и за цялата партия, на местните партийни органи и организации, на низовите партийни органи и първични партийни организации. **Следователно всеки вид партийна дейност се нуждае от своя технология.** Но това не е достатъчно. **От такава технология се нуждаят и всички разчленения на основните видове партийна дейност, т. е. подвидовете и формите на работа.** Например идеологическата дейност се състои от научноизследователска, пропагандна, агитационна и културно-масова дейност, като всяка една от тях си има своя технология. Ако продължим анализа, ще видим, че и формите на всеки един от тези видове дейности също има своя специфична технология. Така основните форми на пропагандната дейност — групите за самообразование, семинарите, школите по марксизъм-ленинизъм, началните школи, лекториите, научно-приложните конференции и др., също имат своя технология на подготовка и провеждане.

В практиката твърде често се налага да се прибягва и до изработването на технологии, които обхващат няколко вида или редица форми на партийната дейност. Те се използват най-често за изпълнението на по-значими общи цели и задачи. В този случай, като се изхожда от характера на поставената задача, от технологията, се изисква да се набележат формите и методите за нейното разясняване, а също и за създаване на организация за изпълнението ѝ. Ето защо осъществяването на такива актуални и мащабни задачи като повсеместна интензификация, повишаване качеството на продукцията, внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм, провеждане на прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичната партийна организация в борбата за изпълнение решенията

Digitized by Google

на Дванадесетия партиен конгрес и други настойчиво изискваха и изискват разработването и прилагането на научнообосновани технологии. Това изискване се разбира много добре от партийните комитети. Типичен пример в това отношение е проведеният преглед за издигане ролята и боеспособността на първичната организация. Технологията на прегледа се разработи въз основа на решението на Секретариата на ЦК на БКП и на указанието за прегледа, в които се определяха неговите цели, задачи и етапи. Тя обхваща разработката на характеристики и мероприятия за всяка първична организация, утвърждаването и изпълнението на необходимите мероприятия, а по-късно и изработването и приемането на преценка за състоянието и настъпилите изменения в първичната организация, както и подготовката и провеждането на научно-приложни конференции и на пленарни заседания на партийните комитети, посветени на този въпрос.

Партийната практика все още очаква обобщаването, систематизирането и разработването на необходимите технологии за подготовката и провеждането на заседание, събрание, пленарно заседание на комитет, съвещание, инструктаж, научно-приложна конференция и др.

Голямото разнообразие на целите и задачите на партийната дейност обуславя необходимостта от наличието на голямо разнообразие на технологии за нейното провеждане. Както партийната дейност, така и съответствуващата ѝ технология не търпи шаблон и формализъм. Тя предполага наличието на творчество и инициатива, при което с най-малко сили и средства да се получи най-голям ефект.

Практиката все по-убедително показва, че научнообоснованата технология на партийната дейност помага не само да се подбира необходимото съдържание, но и да се използват по-правилно нейните форми, методи и средства, като се избират най-подходящите за дадения случай и се използват в най-различни комбинациии с оглед партийната дейност да се проведе на качествено равнище и да се получи от нея по-висока ефективност.

Ярки и твърде показателни примери в използването на технологиите в партийната дейност са разработването и осъществяването на системите за изучаване, обобщаване, разпространение и внедряване на челния партиен опит; за изучаване и формиране на общественото мнение; на системите за подбор, обучение, разпределение и оценка на кадрите; на програмите за развитието на марксистко-лениското образование на комунистите и на безпартийния актив от конгрес до конгрес; на личните творчески планове на пропагандистите за една или две години и други. Всичко това показва умението на много от научните и партийните кадри, като изхождат от фундаменталните знания по социология, партийно строителство и социално управление, да ги трансформират в приложни знания, а последните — в конкретни разработки, които по своята същност са специфични технологии за решаване на една или друга задача на партийния живот.

Партийната практика показва, че дейността, която се провежда съобразно с тези технологии (програми, проекти, планове, системи), е значително по-качествена и по-ефективна в сравнение с онази дейност, в която те не се прилагат.

Както се вижда, формите, чрез които се проявяват технологиите в партийната дейност, са твърде разнообразни. Основните от тях са: програми, проекти, концепции, системи, планове. В тях обикновено се съдържат специфичните елементи от съдържанието на структурата на технологиите на предстоящата конкретна партийна дейност. Натрупаният значителен опит дава определени възможности за самостоятелни научни обобщения, анализи, изводи и препоръки в това отношение.

Digitized by Google

Независимо от това **технологиите имат както общи, така и специфични черти.** Общите им черти се отнасят до общите правила за всяка технология, до общата им структура и др. Специфичните им черти обаче отчитат вида на задачата, вида на партийната дейност, особеностите на субекта и обекта и др. Ето защо от особено значение е изработването на типови технологии на партийната дейност за решаване на политическите, идеологическите, организационните, стопанските, културните и други задачи.

Технологиите и механизмите на партийната дейност са толкова поверни и действени, колкото по-пълно въплъщават изискванията на законите на развитието на партията, на принципите на партийно ръководство и нормите на вътрешнопартийния живот. Спазването на това положение съдействува да се рационализира ръководният партиен процес, като в него се включат само онези процедури, операции и действия, които са необходими за постигането на поставената цел. Следователно същността на изработването на технологията е да осигури оптимално или близко до оптималното протичане на партийната дейност, като се постигне максимална последователност на процедурите и операциите и се избегне дублирането им. Това означава технологията да е близка до обективната вътрешна логика на процеса на партийната дейност.

Теорията на партийното строителство и практиката на партийната дейност достигнаха такова равнище на развитие, при което успешно се извършва целенасочено разлагане на процеса на партийната дейност на етапи и последователно протичащи процедури, операции и действия. Функциите на тези етапи се отличават със своята специфика. Броят на комунистите и безпартийните, които участвуват в тях, също е различен. Докато при формулирането на целите, задачите и при планирането на дейността участвуват ограничен брой добре подготвени партийни членове (активисти), то в осъществяването им участвуват значително повече комунисти и безпартийни, а в последния етап — обобщаването, анализа и оценката на работата, отново участвуват ограничен брой от най-подготвените комунисти. Това разграничение на функциите между комунистите в хода на партийната дейност е естествен процес. Наред с него следва да се отбележи, че за всеки етап от партийната дейност обикновено се използват различни форми, методи и средства, а също и специфични за него знания, умения и навици. Партийната практика показва, че изработената технология е жизнеспособна само тогава, когато спазва потвърдените от живота процедури и операции.

Партийната дейност е много сложна, което предполага **да се спази определен ред в разработката и провеждането на нейната технология.** Тази технология съпътствува основните етапи от цялостния ѝ цикъл (планиране, организация на изпълнението на предвидените мероприятия, обобщаване и анализ на получените резултати). Всеки от тези етапи има специфична технология, която в крайна сметка дава обобщена представа за технологията на партийната дейност като цяло.

При изработването на различните технологии в партийната дейност наред със знанието широко би следвало да се използват опитът и интуицията на ръководните кадри. **Партийната практика показва, че наред с писаните технологии** (системи, програми, планове и други) **съществуват и неписани технологии, въз основа на които ръководните кадри решават стоящите пред тях задачи.** Неписаните технологии се формират в съзнанието на кадрите вследствие на усвоените от тях знания, натрупания опит и интуицията. Писаните технологии на партийната дейност се оправдават в онези случаи, когато дадената дейност е твърде сложна и се налага средствата, формите и методите, с помощта на които субектът въздействува върху предмета и обекта,

Digitized by Google

да се подредят в определена система. Най-често това се налага при онези видове дейности, които притежават няколко фази и редица разнородни операции. Към тях могат да се отнесат действията, свързани с подготовката, вземането и изпълнението на решенията по основни въпроси; планирането на партийната дейност като цяло или на основни нейни видове; организацията на контрола и проверката на изпълнението на основните задачи и други. Тези два основни вида технологии в партийната дейност — писани и неписани, съществуват и ще продължават едновременно да се развиват.

Важен методологически и методически въпрос на технологията на партийната дейност е степента на конкретизацията на нейния обхват и съдържание, на времето, необходимо за извършването на определени действия, на бързината за осъществяване на задачите, на необходимите хора и други ресурси. Всяко увлечение в по-голямо регламентиране в детайли на субекта на ръководство води до утвърждаване на схеми, до ограничаване на творчеството, до шаблон и формализъм в мисленето и действието.

В практическата дейност не само са възможни, но са и необходими известни отклонения при осъществяването на технологиите. Това се обяснява главно с голямото разнообразие на субектите и обектите, с творческия характер на самата партийна дейност. Разбира се, съществените отклонения от технологиите са твърде често предпоставка за проява на субективизъм и волунтаризъм, за понижаване качеството и ефективността на партийната дейност. Прекалената формализация на технологията на партийната дейност съдържа в себе си и някои потенциални негативни явления като: отслабване на инициативността и творчеството, шаблонизиране, формализъм, самоцелност. Тези потенциални отрицателни страни трябва предварително да се осъзнават от партийните органи, организации и членове, за да се ограничи до минимум тяхното проявление в партийния живот.

Разработването на високо равнище на технологиите на партийната дейност е само първата крачка по пътя за повишаване на нейното качество и ефективност. Следващата, втора, още по-голяма крачка е тяхното пълно внедряване в практиката. Тук се изискват висока квалификация, отговорност, дисциплина, творчество.

КОЛЕКТИВЪТ ОВЛАДЯВА КАЧЕСТВОТО

Комунистите от цех „10“ на стопанския комбинат „К. Русинов“ в Пазарджик дойдоха в клуба на събрание на партийната организация направо от машините. Предстоеше да обсъдят въпроса за качеството. Затова всяка дума те насочваха към една цел — как партийната организация да осигури компетентно и авторитетно ръководство на колектива за качествено изпълнение на социално-икономическата програма. Друг път за тях няма! Те са тези, които с ум и сърце, с труд трябва да дават пример, да водят колектива. И те говореха за това — как да се произвежда повече и по-качествено, да се облекчава трудът, по-добре да се стопанисва, да се изгражда активна жизнена позиция...

Digitized by Google

ТВОРЧЕСТВОТО — ОСНОВНА ЗАДАЧА

Партийната организация успешно засилва инициативата на комунистите за разкриване на резервите, за по-пълното използване на машините, за усвояване на нови технологии, за икономии на материали и енергия, което ще повиши качеството на продукцията.

През изминалата година цехът е произвел продукция с 10 процента повече от 1982 година. Производствената програма е преизпълнена с 15 на сто. Получена е в повече продукция за 1 100 000 лева. Чувствително са подобрени качествените показатели, бракът е намален почти с 50 на сто. Приети са инициативите — „Машината е на социалистическо стопанисване" и „Героят е винаги в строя". В цеха всеки трети работник е наставник. От 35 наставници 17 са комунисти. Това дава възможност пряко да се въздействува за придобиване на трудови навици, да се възпитава.

При изпълнението на задачите начело са комунистите и към тях се присъединяват най-съзнателните работници. И това ядро от съмишленици, непримирими към нередностите, постоянно расте.

С личния си пример и с поведението си работници и ръководители се стремят да преодоляват трудностите. Борят се с рутината. Пренебрегват обективизма и търсят преди всичко факторите, които зависят от тях.

Заложена е здрава основа за по-висококачествено и технологично равнище на производствените процеси.

КАЧЕСТВОТО И ДИСЦИПЛИНАТА — ПОЛЕ ЗА ИЗЯВА НА КОЛЕКТИВА

Тези проблеми и по-рано са стояли на вниманието на комунистите, но тази година се пристъпва към тяхното всеобхватно, цялостно решаване.

На партийните събрания нараства ролята на критиката. Тя трасира движението напред. Изгражда убеждението, че колективът ще се справи сам с голяма част от проблемите на качеството, независимо от това, че трудностите са постоянен спътник на производството. Комунистите разбират, че в битката за високо качество им предстои да преодоляват формализъм, нехайство, безотговорност. И те вярват в силата на партийната организация — гарант на колектива за изпълнението на тези трудни задачи.

За силата на колектива, за неговата боеспособност, стремеж към качество и преодоляване на трудностите началничката на цеха Стоянка Коритарова сподели: „В началото на ноември изгоря главното електрическо табло. Получи се забавяне с два дни. С партийния секретар поставихме задача да се преодолее изоставането. Сформирахме група за ремонт. Тя работи на 6 и 7 ноември без прекъсване и въпреки умората във възможно най-краткия срок таблото влезе в строй. Нас ни разбра целият колектив. В отговор на тревогата за изпълнението на плана комунистът Стоян Сапунков излезе с призив: „Дните до края на годината да бъдат ударни, с максимални качествени и количествени резултати". Изготвихме нови, ежедневни, по-напрегнати графици. И постигнатото е радостно. Преодоля се изоставането."

Организират се срещи и индивидуални разговори с комунистите. Проведен е преглед по качеството. Поставени са партийни поръчения. На открити партийни събрания с колектива се обсъждат и разясняват проблемите. Специалисти поемат обещания, изготвят лични творчески планове за разкриване на резерви.

Приети са политически и организационни мероприятия за усъвършенствуване на бригадната организация на труда и по-ефективно използване на машините, материалите и енергията. На открито партий-

Digitized by Google

но събрание е прието допълнение към „Инженерния проект“ за повишаване производителността на труда и подобряване на качеството. В партийните групи се състоя разговор на тема „Комунистът, качеството и дисциплината в колектива“. Той продължи в съответен аспект и в комсомолското дружество, и в профорганизацията.

Със собствени сили са изработени подходящи нишководачи за различните размери и видове маркучи. Преминава се на автоматично регулиране температурата на вулканизация на втора линия. Увеличава се налагането на бинта, вследствие на което намаляват подкожушванията на маркучите. Направена е спирална линия за обиране на силикона, който в големи количества създава условия за дефекти. Бракът, допускан по тази причина, е намален със 70 на сто. Монтирани са допълнително ножове, които изрязват краищата на маркучите и облекчават значително труда на работниците. Направени са подобрения в работата на смилателния отдел, което реши проблема за обема на продукцията.

Проведени са допитвания — как работниците и специалистите виждат решаването на проблемите за качеството. Получени са интересни идеи и конкретни предложения. В резултат са утвърдени и внедрени рационализации: за подмяна на съоръженията на 1 и 2 линия за транспортиране на камерите; за замяна на плат трапец с плат ангина; за производство на масленоустойчиви маркучи с икономически ефект 10 хил. лв.; за оползотворяване на каучуковите мленки за възстановяване на гумите с ефект 60 хил. лв.

Да! Процесите по качеството в цеха правилно се направляват, отговорно се ръководят и решават. Но критичният анализ сочи, че въпреки настъпилите положителни изменения има още какво да се желае. Все още се допуска брак, който възлиза на 20 хил. лв. Причини съществуват по цялата верига на производствения процес — от шприцването през конфекцията до вулканизацията. Прави се извод за недостатъчен контрол и взискателност от партийното и цеховото ръководство. Посочва се незадоволителната работа на партийните групи.

При отчитане на съревнованието не всякога се събира целият колектив. В повечето случаи това става на смени, което има и положителна страна, защото срещите преминават при по-критични и откровени разговори, но се намалява гласността и информираността на всички работници за работата в цеха. Необходимо е да се приемат нови партийни членове за засилване на политическото влияние.

КВАЛИФИКАЦИЯТА

Главната цел на партийното ръководство е чрез повишаване на професионалното умение на работниците да осигури качествена продукция. Особено важен е качественият ремонт. Цехът работи с вносни суровини и всеки престой носи големи загуби. Благодарение съвместните действия на партийното и стопанското ръководство все повече нараства квалификацията на новопостъпилите и по-слабо подготвени работници. Тя се осигурява чрез курсове и защита на разрядите. През годината са обучени 170 човека. Създадени са шефски връзки с преподавателите от техникума по химия. Образувана е самостоятелна младежка бригада. С помощта на наставниците те бързо усвояват професията, придобиват работнически навици.

Възможностите на колектива се виждат от следните примери: повредена е шприцмашината за профилиране на гладките маркучи, което означава спиране на производството и загуби за над 2 хил. лв. за смяна. Налага се да се ремонтира през нощта, без отдих и почивка. Умората тегне, клепачите непослушно се притварят, ръцете сякаш по инстинкт работят. Но в 5 часа сутринта смяната започва работа при

Digitized by Google

нормални условия... Повреден е календър—3. Привършва гумираният текстил за маркучите. Работата в цеха ще спре. Сформирана е група. Работят цяла нощ. И отново рано сутринта всичко е в ред. Те остават в цеха, при машините. Възможни са и други аварии. И никой от смяната не разбира за трудностите на своите другари, работили през тази нощ.

Духът на непримиримост остава. Партийната организация отчита — допуснати са 2543 човекочаса престой. Причина — недостатъчната квалификация на част от работниците, проява на небрежност, липса на взискателност. Това изисква в отделни случаи да се разяснява, съветва, изисква, в други да се налагат санкции.

УСЛОВИЯТА ЗА ТРУД

Партийната организация насочва стопанското ръководство да подобрява условията за работа, за механизиране на трудоемките процеси, за облекчаване на ръчния, тежък физически и непривлекателен труд. Засилва контрола за изпълнението.

На едно от събранията секретарят на партийната организация Дончо Петков сподели: „Проблемите на качеството и дисциплината са постоянен спътник в работата на партийната организация и това е правилно, защото ние сме политически стопани на цеха, на машините, на произведената продукция. Трябва обаче да засилваме контрола, да подобряваме отчетността при производството и съхранението на продукцията.“ „Комбинатското ръководство дава висока оценка за нашата работа, но ние имаме сериозни проблеми за решаване. Получават се течове на маркучите. Една част от продукцията се съхранява в неподходящи помещения и губи от добрите си качества. Необходимо е партийното бюро по-настойчиво да действува пред комбинатското ръководство, за да се вземат незабавни ефикасни мерки.“

Проблемите за качеството имат и социално-битов характер. Повишената рентабилност на производството дава възможност да се решават важни въпроси за създаване на нормални условия за труд. Не случайно комунистът Борис Караколев в цеха заяви: „Отоплението в цеха през зимата решава въпроса за качеството. Няма ли отопление, възможно е качеството автоматично да спадне. Привлекателните условия за труд раждат идеи и предложения, ентусиазъм, високо качество. Лошите условия похабяват продукцията, похабяват квалифицирания работник.“

Особено внимание се отделя за последователното прилагане на икономическия подход и неговия механизъм. Създават се условия за еднопосочност в интересите на личността и колектива. Повишаването на качеството се търси комплексно във всички етапи и фази на управленческата дейност, производствения процес, в стимулирането. Към него са насочени творчеството, инициативата, упоритостта, съзнанието. Има стремеж да се внедряват новостите със собствени сили и средства.

Високото качество е станало въпрос на работническа чест и престиж на колектива. Сред работниците има другарски взаимоотношения. Качеството на продукцията е превърнато в определящ показател при оценка дейността на кадрите, на отделния работник, на колектива. Създадена е обстановка на непримиримост към рушителите на реда и дисциплината, към похабителите на социалистическата собственост. Съзнателната дисциплина, добросъвестното изпълнение на задълженията от комунистите и работниците в цеха са се превърнали в основа за решаване на задачите.

Иван ИГНАТОВ

Digitized by Google

В ПОМОЩ НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

ДЕЛО НА ЦЯЛАТА ПАРТИЯ, НА ВСЕКИ КОМУНИСТ

Един от традиционните източници за силата на Благоево-Димитровската Българска комунистическа партия е било и си остава умението творчески да осмисля особеностите на всеки исторически етап и на тази основа да определя задачите, конкретното съдържание, формите и методите на своята идеологическа дейност, които най-пълно отговарят на потребностите на социалната практика. Това умение е отразено и в програмата на партията, и в решенията на Дванадесетия конгрес на БКП.

В лекцията си **„За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа“** другарят Тодор Живков, верен на тази традиция, разкрива значението на идеологическата работа в етапа на изграждането на развито социалистическо общество у нас.

●

Съдържащите се в този труд важни обобщения и изводи, дълбоко, в единен комплекс с кардиналните социално-икономически задачи анализират главното в идеологическата дейност, обосновават защо при цялата важност на стопанските и организационните въпроси тя все повече излиза на преден план; разкриват огромното значение на овладяването на великото и всепобеждаващо марксистко-ленинско учение като могъща сила за изменение на обществената действителност, за мобилизиране знанията и енергията на трудещите се. Те са верен компас за партийните дейци, партийните организации, пропагандистите и агитаторите за решително издигане на теоретическото равнище на идеологическата работа, за най-тясното ѝ свързване с програмните цели и задачи на нашето време.

Превръщане на идеологическото съдържание на партийната политика в материална сила на нашето развитие — така другарят Тодор

Digitized by Google

Живков определя главната задача на цялата идеологическа дейност на партията. Нейният политически смисъл е да се приведат в движение всички творчески сили, заключени в трудовата и обществената активност на народа, всички трудещи се още по-интензивно да участвуват в осъществяването на създателните задачи, всеки да внася своя нарастващ принос в общото дело. Това ще стане, когато **„развиваме нашата идеология и разгръщаме идеологическата дейност чрез постоянно задълбочаване на нейната връзка с живота и преди всичко — с ключовите проблеми и задачи, които цялата партия, целият народ решават“**[1]. Всяко откъсване на идеологията и идеологическата дейност от тези проблеми, както потвърждава практиката, лишава дейците от необходимата идейна опора, подтиква към абстрактност, книжност, безплодно просветителство.

В духа на постановките на Дванадесетия конгрес на БКП другарят Тодор Живков разкрива и подходите за тази връзка. Тя не е застинала, а постоянно развиваща се, не е еднократна, а непрекъснат процес, защото самото развитие на нашето общество е непрекъснат процес, непрекъснат е и процесът на творческото развитие на марксистко-ленинското учение чрез разработването на възловите проблеми и на перспективите на съвременното социалистическо строителство; непрекъснат е и процесът на практическото овладяване на закономерните тенденции в интерес на обществения прогрес, на народа, на настоящето и бъдещето на социалистическата личност.

Новото, извънредно важно изискване към тази връзка, за нейното развитие и усъвършенствуване е не обясняването на фактите и явленията, а силата на изпреварващата роля на идеологическото въздействие. Със средствата на идеологическата работа формира ли се съзнанието на хората за възприемане на прогресивното в труда, в начина на живот, превръща ли се в техни конкретни убеждения, в мотив за действие стратегическата позиция на партията по проблемите на качеството у нас.

В лекцията се конкретизира същността на постановката на Дванадесетия конгрес за **засилващата се и задълбочаваща се идеологизация на всички страни и области на обществения живот като обективна закономерност при изграждането на развития социализъм.** Тя намира израз в съдържанието на най-важните партийни решения за по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм. Това се отнася до теоретическото осмисляне на закономерностите и принципите за прехода към интензивно развитие на народното стопанство; за постановките и решенията за новия икономически подход и неговия механизъм; за собственика и стопанина; за стоково-паричните и разпределителните отношения; за единството на правата и задълженията на трудещите се; за борбата за повсеместно внедряване на постиженията на научно-техническата революция и други. В тази връзка обобщено и синтезирано са определени задачите: **„идеологическата работа е призвана да разкрива в партийните постановки и решения основните потребности и интереси на нашето развитие, на социалистическия труженик“**[2]. Да съсредоточава вниманието на цялото общество върху тези потребности и интереси, да ги изведе на преден план в общественото и индивидуалното съзнание, да ги утвърди като критерии за оценка и самооценка на действията на колективите, на отделните граждани, да ги превърне в стимули и мотиви за поведение на хората; да издига общественото и индивидуалното съзнание на равнище, което съответствува на изискванията на изграждането на зрелия социализъм.

---

[1] Т. Живков, Шеста лекция, стр. 30.
[2] Пак там, стр. 32.

Digitized by Google

Напред излиза задължението на идеологическата работа да формира активно нов тип икономическо мислене, да възпитава инициатива, социалистическа предприемчивост, при които всеки производствен въпрос да се разглежда в интерес на обществото, на държавата. Неотменни черти на такова мислене и стил на работа са деловитостта, отговорността, изостреното чувство за новото, отношението на стопанин към народното благо, ориентацията към качествените показатели и най-добрите народностопански резултати при най-малко разходи. Партията изисква тези черти да се възпитават както у стопанските ръководители, така и у всеки специалист, у всеки работник. Създава и възможности за това: чрез масовата икономическа пропаганда и редовното информиране на колективите за производството и неговите перспективи, и дълбокото изучаване и използване челния опит в труда. Жизненият опит показва, че работникът, когато познава икономиката на завода, по-активно участвува в управлението на производството, по-бързо преодолява инерцията на застоялите се представи и привички, по-енергично търси пътища за решаване на възникнали задачи, грижи се за усъвършенствуване на поръчаната му работа. Новото икономическо мислене не се затваря в рамките на „собственото" производство. Работниците, които го овладеят, се отнасят уважително, грижливо към интересите на другите колективи, на цялото общество, към строгото изпълнение на държавния и насрещния план. Където забравят за това, подхождат от ведомствени или лични позиции, там силите на колективния труд се разпиляват, нарушават се държавната дисциплина, нормите на социалистическото стопанисване. В резултат се подкопава основата, върху която се гради съзнателното, заинтересовано, отговорно отношение на хората към техните задължения.

Всички постановки в лекцията са пронизани от една идея, **идеята за трудещите се маси начело с работническата класа като главна движеща сила на нашето развитие, идеята за трудовия човек като творец на обществения прогрес и същевременно като висша цел на усъвършенствуването и развитието на социалистическия строй.**

Извеждането на проблемите на социалистическата личност на преден план има висок идейно-политически смисъл и първостепенно значение за идеологическата дейност на партийните комитети и организации, за грижите им към човека; за активна борба против административно-бюрократичните методи на ръководство, за да се пресичат волунтаристичните посегателства върху обективните икономически закономерности, върху правата и интересите на трудовите колективи.

Партийните комитети и организации са онези, които ще вземат под закрила, решително ще насърчат, подкрепят и защитят кадрите, които проявяват смелост и инициатива, допускат разумен риск и са готови да поемат отговорност за него. Да възпитават у всички внимателно и грижливо отношение към инициативните, скромните и деловите дейци и труженици, които без шум вършат своята работа и реално допринасят за успеха на партийната политика.

За първи път с такава сила другарят Тодор Живков поставя въпроса за хуманизма, за човечността, за защитата и поощрението на творческите личности, на честните трудолюбиви хора. Той учи партийните дейци да гледат на партийната работа, в това число и на идеологическата, като на висша проява на хуманизъм, защото тя е преди всичко работа с хората, с кадрите, с всеки отделен човек и не може да не държи сметка за естеството на човешката психология, на човешкото поведение, на човешките отношения. Никакъв политически подход не може да се осъществява без съобразяване с дълбоко човешкото съдържание и характер на партийната дейност.

Digitized by Google

Особено силен тласък на новите творчески търсения даде потребността да се решат извънредно сложните и многостранни проблеми, които поставя преходът към повсеместна интензификация на икономиката и на цялостното обществено развитие. Осъществяването ѝ започва на работното място, в трудовия колектив. Това предполага хората ясно да видят, отчетливо да си представят пряката връзка между собствения си труд и общите резултати от интензификацията, позволяващи на държавата последователно да подобри условията на живот на трудещите се. Дълг на идеологическите дейци е правилно да виждат и разясняват **идеологическия смисъл на интензификацията** като въпрос, който засяга жизнените интереси на нашия народ. Без интензификация на нашата икономика и на целия ни обществен живот вече не е възможно производството да догонва изпреварващото нарастване на потребностите на населението.

Този въпрос е идеологически и от гледна точка на обществените сили, необходими за неговото практическо осъществяване. При интензивния път на развитие, който се основава на невероятно бързия напредък на научно-техническия прогрес, особено значение придобива качествено новата функция на работната сила: да обновява непрекъснато и скокообразно производството, бързо да въвежда нови техники и технологии, незабавно да внедрява в производството постиженията на научно-техническата революция. Другарят Тодор Живков обръща особено внимание на факта, че, за да се извършва всичко това, е необходимо да се развива не само техниката, а преди всичко човекът като основна производителна сила, да израства той като многостранно развита личност. „Трудовият човек не е само изпълнител на планови задачи, за което получава определено възнаграждение — той е активен фактор в разработването на насрещните планове на предприятието, в разпределението на личните доходи като резултат от количеството и качеството на вложения труд. Трудовият човек не е пасивен потребител на социалните придобивки на трудовия колектив — той е активен фактор във формирането и осъществяването на плановете за социално развитие на своя колектив.“[1] Към този трудов човек другарят Тодор Живков насочва вниманието и грижите на партийните комитети, на партийните организации, които чрез своята идеологическа работа да създадат обществена атмосфера на безпрекословно уважение, на неотклонно провеждане и спазване в живота на приетата от партията система от морални и материални стимули и гаранции за трудовата и гражданската реализация на трудещите се. Но това са грижа и внимание, които партията винаги е изисквала от своите кадри. **„Кой е тук водещият проблем? Това е новото в подхода към трудовия човек, към неговото място и значение в обществото и общественото развитие, към неговата реализация в живота; новото е в изискванията, които обществото предявява към него; новото е в отношението на обществото към неговите нужди и потребности.“**[2] Тук ролята на идеологическата работа е да оценява въпросите на повсеместната интензификация — какво означават те от гледна точка на социалистическия хуманизъм, на стремежа към все по-пълна социална справедливост и все по-развит социалистически демократизъм.

От тези позиции се анализира и големият идеологически проблем за **единството на правата и задълженията на трудовия човек** като въпрос за свързването на прогреса на личността с прогреса на обществото. „. . . принципът за единството на правата и задълженията трябва да залегне в цялостната възпитателна дейност, да се превърне в критерий за правилно организиране и резултатно протичане на всички въз-

[1] Т. Живков, Шеста лекция, стр. 34.

[2] Пак там, стр. 34—35.

Digitized by Google

питателни процеси при формирането на личността."[1] Защото на този въпрос партията гледа като на въпрос, свързан със социалистическия характер на отношенията между хората в колектива, в цялото общество. Няма такова право на отделния човек, което в същото време да не е задължение на останалите към него и обратно... Социалистическият колективизъм, който нашата идеология поставя на най-високо място сред обществените ценности, е израз на правилното отношение на личността към своите права и задължения и към правата и задълженията на другите членове на колектива и на колектива като цяло. Ето защо **„укрепването и усъвършенстуването на колективизма в живота е най-здравата реална основа за формирането у всяка личност на убеждение за необходимото органическо единство между правата и задълженията"[2].**

Пълноценното формиране и реализация на трудовия човек като личност има най-непосредствено отношение към принципната постановка на партията, че социалистическият труд е сърцевината на социалистическия начин на живот. Добросъвестният работник, челникът в производството, творецът на материални и духовни блага — ето кой олицетворява истинските социални и нравствени ценности на обществото, изграждащо развития социализъм. На него партията гарантира заслужено предимство както в труда, така и извън него. Поборник за всичко ново, прогресивно, партийната организация не може да се помирява с изостанали методи на стопанисване, призована е решително да се бори да се преодоляват отживелиците, примитивните и социално вредни представи за уравниловката, които нямат нищо общо със социалистическия принцип на справедливост. Това също е много важен идеологически въпрос, свързан не само със стимулите и лостовете на нашето развитие, но и с нравственото съзнание, с моралното здраве на българското общество.

Дълг на партийните организации, на идеологическите активисти е своевременно да виждат и подкрепят всичко ново, жизнеспособно, което се ражда в колективите, за да се развиват всестранно, да се възпитават у хората социалистическа предприемчивост и деловитост. **Мястото на идеологическата работа, подчертава другарят Тодор Живков, е там, където реално се решават проблемите.** „Там и само там тя ще изпълнява все по-решително и резултатно мисията си да бъде постоянен и мощен духовен стимул и опора на инициативата на хората, на непримиримостта им към слабостите и недостатъците, на техния стремеж към по-активен принос в труда и обществените работи."[3] Сега има благоприятни условия тя да навлезе непосредствено в колективите, да бъде действена, да способствува за засилване влиянието на партията сред масите. Провеждат се множество общи събрания на бригади и първични трудови колективи, на които звучи гласът на хиляди работници, специалисти, служители. Действуват бригадни и стопански съвети, на които се изказват трудови хора. Задача на идеологическите дейци е да се вслушват в мненията и предложенията на трудещите се. Общественото мнение е барометър, точно реагиращ на всякакви събития, факти в живота; голяма сила за утвърждаването на благоприятен морално-психически климат в трудовите колективи и по местоживеене. Одобрените от общественото мнение цели и задачи усилват ентусиазма, пробуждат инициативата, разкриват резервите за творческа инициатива на хората. В целенасоченото формиране на общественото мнение около политическите, трудовите и нравствените явления в живота е голяма ролята на идеологическата работа на пар-

[1] Т. Живков, Шеста лекция, стр. 35.
[2] Пак там, стр. 36.
[3] Пак там, стр. 37—38.

Digitized by Google

тията, която помага на всеки да осъзнае единството на личните, колективните и обществените интереси, да превърне убежденията в практически действия. Мнението на колектива може активно да влияе на възгледите и привичките на хората, да изкоренява еснафството, да възпитава култура на потреблението. То служи за енергична борба с всички явления, които стават все по-нетърпими по постъпателния път на нашето общество.

Да се вслушват в мненията и предложенията на трудещите се е необходимо и за идеологическите кадри. Това ще им помогне да се простят с „проявите на шумните хвалби, на празнословието, на наукоподобието"[1]. Ще ги възпира да не допускат изопачаване на действителното положение, да не го лакират или украсяват, но и да не го представят черногледо, защото това нанася на нашето строителство както икономическа, така и нравствено-политическа вреда.

Голямо политическо, социално-икономическо и възпитателно значение има нравствено-политическият критерий в подхода на идеологическите кадри да търсят винаги реалния, практическия адрес на всяка тема и задача в идеологическата работа. Партийният стил изисква от всеки идеологически работник активна, комунистическа жизнена позиция. „Нужна е, казва другарят Тодор Живков, **яснота, нужна е конкретност, съдържателност, пълна откровеност в диалога с хората**"[2] и за успехите и постиженията, които имаме и трябва да се утвърждават и пропагандират, и за слабостите и недостатъците, които трябва да се изваждат на публичен показ, да се подлагат на обществена критика, за да се преодоляват.

Другарят Тодор Живков учи кадрите по всички въпроси и в труда, и в бита, и в материалното производство и разпределението, във всички сектори на нашата социалистическа култура да водят последователна и **настъпателна идеологическа работа**, при която да се формират и отстояват **класово-партийните позиции, класово-партийният подход**. В съвременните условия това означава преди всичко да се формира **активна политическа позиция**. А активната политическа позиция днес — това е готовността на всеки за труд и за борба за практическото изпълнение на задачите на социалистическото строителство, които ни приближават към осъществяването на великите комунистически идеали. Тя е в правилното отношение на личността към обществените фактори и сили на нашето развитие — към партията, към народа, към отделната личност. От гледище на повишаване качеството на продукцията да се осигурява производството на висококачествена продукция, означава реалният социализъм още по-пълно да се проявява като общество, в което целият производствен и възпроизводствен процес се осъществява в интерес на трудещите се и за благото на народа. Това, от друга страна, означава да се утвърждава и развива у социалистическите труженици и особено у младежта убеждението за социализма като жизнено общество, да се укрепва у тях чувството за гордост, че живеят и творят при социализма, да се утвърждава и развива социалистическият начин на живот, да се възпитава идейно и многостранно развиващата се социалистическа личност.

Активната политическа позиция се изразява и в правилното отношение на личността към КПСС и Съветския съюз, към другите братски социалистически страни, към нашите другари и съратници по идеи и борба, към всички революционни и прогресивни сили в света. Тя е и във формирането на правилно отношение към процесите и явленията в съвременния свят, свят на гигантски сблъсък между две коренно

[1] Т. Живков, Шеста лекция, стр. 39.
[2] Пак там.

Digitized by Google

противоположни системи. Това изисква твърдо и последователно да стоим на нашите класови позиции, да умеем да отстояваме нашата комунистическа истина за света, за социалния прогрес, за съдбата на синята планета, за съдбата на всеки човек. Тя е в умението не да се отбраняваме, а със силата на комунистическата правда и убеденост, на комунистическия оптимизъм да настъпваме срещу буржоазните идеи, възгледи и теории, като им противопоставяме нашите възгледи, нашите схващания и идеи за съвременното обществено развитие, историческите завоевания на реалния социализъм в изграждането на новия тип цивилизация.

Начало на всички начала във възпитанието е грижата за подрастващото поколение. Другарят Тодор Живков разглежда този проблем в най-широк план — от патриотичното и интернационалното възпитание на младежта до нейната подготовка за общественополезен труд. Във възпитателната работа с младежта единствено верният път е да се съединява обучението с производителния труд, по-активно да се въвличат младите хора в обществено-политическия живот, по-смело да им се доверяват по-отговорни дела, та в практиката по-бързо да възмъжават идейно и нравствено, придобивайки граждански и професионални качества. Той отново подчертава да се води откровен диалог с младежта. „Необходимо е младежите и девойките да знаят истината за живота не само за да не бъдат разочаровани при сблъсъка с трудностите, но и за да бъдат готови да се борят с тях. Ние държим и в семейството, и в училището, и във вузовете, и в трудовия колектив **идейновъзпитателната работа да обхваща целия наш живот** — с неговите успехи, но и с неговите трудности и дори с неговите безобразия."[1] И да знаят, че партията придава първостепенно значение на по-нататъшното укрепване на социалистическите принципи във всички сфери на живота.

Очертавайки перспективата, другарят Тодор Живков в своя труд насочва партийните организации към **главната цел на идеологическата работа: развитието и укрепването на социалистическия строй, създаването на материалните и духовните условия за разгръщане на творческите сили и многостранното развитие на личността, утвърждаването и усъвършенстването на социалистическия начин на живот.** За нас този начин на живот е неделим от условията, които партията създава за все по-пълното задоволяване на материалните и духовните потребности на хората, за разгръщане на творческите заложби и пълноценната реализация на всеки човек.

●

Другарят Тодор Живков въоръжи партийните организации с дългосрочна програма за идейновъзпитателна работа в периода на изграждане на развито социалистическо общество у нас. Партийните комитети, всички български комунисти, идеологическите кадри на партията вдъхновено работят за нейното претворяване в живота.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

[1] Т. Живков, Шеста лекция, стр. 41.

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКАТА СИСТЕМА НА СОЦИАЛИЗМА

В своята лекция „Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията", изнесена пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, генералният секретар на ЦК на БКП Тодор Живков по ленински задълбочено, научнообосновано и дълбоко аргументирано разкрива основните етапи и насоките на развитието на нашата политическа система. Като анализира тези въпроси и в исторически, и в теоретико-логически план, той откроява специфичните особености и характерните черти на партийното ръководство по формирането и усъвършенстването на политическата надстройка на нашето общество. Най-важната и определящата сред тях е, че в изграждането и развитието на политическата система на социализма у нас Българската комунистическа партия творчески използваше и използва разработките на класиците на марксизма-ленинизма, богатия на поуки съветски опит и постиженията на братските социалистически страни. Тя винаги се ръководеше и се ръководи от общите закономерности и принципи на общественото развитие, на международното комунистическо и работническо движение и на марксистко-ленинската теория, отчитайки специфичните особености на българската социално-историческа действителност, нашия собствен теоретичен и политически опит.

Ръководно начало в дейността на партията са фундаменталните общосоциологически закономерности за народните маси като творци на историята, за работническата класа като главна класова политическа сила, на която се опира развитието на социалистическия създателен процес, за решаващата ръководна роля на Комунистическата партия в цялата система на социалистическия политически живот. Основна е постановката на класиците на революционната ни теория за двете — защитна и създателна — функции на социалистическата държава, а също така и важният марксистко-ленински принцип, че борбата за социализъм е интернационално дело на работниците и трудещите се от целия свят.

Спазването на изискванията на тези основни закономерности и принципи в дейността на партията по изграждането и усъвършенстването на политическата система на нашето социалистическо общество, при това взети не като някакви догми, не като механическо копиране на чужд опит, не като прилагане на готови схеми и щампи, а творчески приложени и с отчитане на специфичните особености на нашата социално-историческа действителност — ето това е сърцевината на марксистко-ленинската априлска политика на нашата партия. Други нейни вътрешноприсъщи качествени характеристики са последователното съобразяване с потребностите и интересите на българския народ и опората върху създателната сила на трудовата личност и творческия потенциал на българския комунист.

Другарят Тодор Живков разкрива ярко и убедително корените на необходимостта от усъвършенстване на нашата политическа система сега, в етапа на изграждане на зрелия социализъм. Отправна точка е фундаменталното в историческия материализъм положение за диалектическата връзка и зависимост между развитието на базата на

Digitized by Google

едно общество и на неговата политическа надстройка. Знаем, че развитието на политическата система е в пряка зависимост и се определя от количествените и качествените изменения в материално-техническата база, от развитието на социално-класовата структура и на социално-икономическите отношения в обществото. Известно е и наличието на активно обратно въздействие на политическата система върху развитието на базата. За другите обществено-икономически формации тези закономерни процеси се регулират по стихиен път. Характерна особеност на социалистическото общество е, че развитието на материално-техническата база се извършва планомерно и целенасочено. Сега у нас се осъществяват редица промени, които бяха набелязани на Дванадесетия конгрес и чиято цел е базата да придобие характер и измерения, все по-адекватни на развития социализъм — въвеждат се новият икономически подход и механизъм, по-пълноценно се използват стоково-паричните отношения в интерес на социалистическото развитие, установяват се правилни и регламентирани отношения между правата и задълженията на държавата като собственик и на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост и др.

Планомерният характер на развитието на материално-техническата база и съобразяването с обществените закони и закономерности позволяват да се използват по-пълно преимуществата на социалистическия обществен строй. **Стремежът е да се предвидят необходимите бъдещи изменения на политическата система, целенасочено да се планират и осъществяват така, че да се засили и направи високоефективно обратното ѝ въздействие върху развитието на базата.** По този начин авторът не само доказва ясно и категорично необходимостта от усъвършенстване на нашата политическа система, а и разкрива характера на бъдещите ѝ изменения в етапа на изграждане на зрелия социализъм. Те трябва да са насочени към осигуряване на пълен простор за осъществяването на нашата нова социално-икономическа стратегия. С други думи, планомерно и целенасочено да се извършат такова пренастройване и изменение на политическата система, че да се подпомогнат и гарантират промените, които се провеждат сега в икономическата база.

●

Развитието на материално-техническата база, новите промени в нея ще са резултат от труда на милиони хора. Изобщо зрелият социализъм може да се постигне само при най-широко участие на масите в процесите на неговото изграждане, включително и дори преди всичко във вземането на управленческите решения и организацията на тяхното изпълнение. **Ето защо главното направление в процеса на усъвършенстването на политическата система на нашето общество е развитието на социалистическата демокрация.** Нейното развитие не е самоцел, не е конюнктурна мярка, а представлява обективно необходим и последователен процес, който цели на всяко работно място, във всяко населено място, във всяка организационно-управленческа единица да се повиши участието на трудовия човек в решаването на проблемите и задачите в областта на икономическото, политическото и културното строителство, да се развие политическата активност на всеки трудещ се, да се постигне нов подем и разцвет на неговите творчески сили.

Разгръщането на творческата активност на трудещите се е залог за успешното изграждане на обществото на развития социализъм. Активността има различни подбудителни сили, които в крайна сметка

Digitized by Google

определят нейния размах и характер. Тя може да е породена по натиск „от горе“ или неин първоизточник да са различни материални причини. В този случай обаче тя ще бъде твърде ограничена. Само чрез нея трудно може да се постигне пълното и докрай решаване на задачите на сегашния етап. Ето защо е нужно нашата работа да се насочи още по-настойчиво към разгръщането и на съзнателната творческа активност на трудовия човек, която ще бъде най-добре осмислена, най-последователна, най-ефикасна, ще се разпростре във всички сфери и области на обществения живот. Като оценява по достойнство необходимостта от съзнателна творческа активност на трудещите се, другарят Тодор Живков се спира подробно на условията, които ще осигурят нейното разгръщане и постигането на които е важна задача на политическата ни система в процеса на усъвършенстването ѝ.

Първо, всеки трудов човек да бъде добре информиран за задачите, които трябва да се решават на неговото работно място; за задачите на трудовия колектив, в който работи; за задачите на населеното място, в което живее; за плановете и намеренията на страната като цяло. Това би дало възможност всеки да види своите интереси, вплетени в колективните и общонародните, да почувствува своята съпричастност към усилията и стремежите на другите, да измерва и оценява своя труд като частица от действията на всички за постигането на общите цели. По този начин ще растат неговата убеденост във възможността те да бъдат реализирани, доверието му към партията и нейната априлска политика, ще се разгръща творческата му активност. Това налага да се изгради стройна система за информиране на всеки трудов човек, на всеки гражданин на страната, от която той да получава нужната информация поне веднъж месечно. Своята роля и отговорности в това направление трябва да повишат централните и местните средства за масова информация.

Второ, да се създадат още по-добри условия за изучаване на мнението, становището, виждането на трудовия човек за неговата работа и живот. Повишеното образователно и културно равнище на нашия съвременник е показател, с който ние заслужено се гордеем. Нужно е обаче още по-активно да използваме порасналите му възможности, като вземаме предвид и осъществяваме на практика всичко ценно, полезно и целесъобразно, което той предлага. Това ще ангажира практическата сила на трудовия човек, ще изтъкна самочувствието му на творец, ще мобилизира неговите морални и духовни сили, ще формира още по-ярка изява на творческото начало в него.

Трето, да се усъвършенствува системата за охрана на обществените права и задължения на личността. С развитието на социалистическата демокрация стават все повече правата на трудещите се, което по силата на диалектическата връзка и зависимост води до увеличаване на техните отговорности и задължения. Една от съществените задачи на политическата система на обществото е да осигурява грижлива охрана на правилното съотношение между тях. Това тя постига чрез съществуващата система от стимули, поощрения и санкции, действието на която обаче не винаги е достатъчно ефикасно. Нужно е тя да се усъвършенствува така, че да функционира безупречно, да играе своята роля на стимулатор на творческата енергия и активност у трудовия човек, да укрепва у него убеждението, че от количеството и качеството на неговия труд зависят благосъстоянието и мястото му в обществото.

Четвърто, да се намери решение на въпроса за прогреса на човека на едно и също работно място. Този въпрос бе изяснен и форму-

Digitized by Google

лиран преди повече от пет години. Като важна и актуална задача той бе поставян на партийни форуми, но все още не е решен. Вярно е, че е труден и не бива да се решава прибързано, защото е свързан и опира до съдбата и самочувствието на милиони трудови хора. Правилното му нормативно уреждане обаче ще открие ново направление за извисяване на човека, за обогатяване на неговия живот, за укрепване на достойнството му, за увеличаване на неговата обществена роля. Ето защо е нужно да се ускори разработката на съответни проекти, които, след като се обсъдят и експериментират, постепенно да се внедряват.

●

Човек търси задоволяване на своите потребности и отговор на интересите си в трудовия колектив, в който работи, и в населеното място, където живее. Там той реализира най-ярко себе си като социалистическа личност и там е главното поле за изявата на неговата съзнателна творческа активност. Ето защо възлов момент в усъвършенстването на социалистическата демокрация е **развитието на общините и на трудовите колективи.** Постигането на ново качествено състояние на цялото — политическата система на социалистическото общество в неговия зрял вид — не е възможно без съответствуващо развитие и усъвършенстване на неговите части, на низовите звена. Същевременно низовите органи и организации на нашата политическа система укрепнаха, натрупаха опит и сега навсякъде в тях има хора, които проявяват творчество и новаторство. Такава е обстановката у нас, посочва другарят Тодор Живков: от една страна, по необходимост трябва да се насочим към низовите звена, от друга, в тях ние разполагаме с нужните сили, за да решим проблемите, които ни поставя животът. Това наложи Дванадесетият конгрес на партията да разработи въпросите и да очертае конкретните задачи по повишаването на ролята и разширяване правата на трудовите колективи и на селищните системи, по поемането от тях на редица нови отговорности и задължения, в условията на прилагане на новия икономически подход и механизъм. На трудовите колективи се възложи социалната отговорност да бъдат стопани на социалистическата собственост, да я пазят, ефективно използват и обогатяват. Те си казват думата при назначаване на своите членове, при издигане на своите ръководители, при разпределение на материалните възнаграждения и пр. Партията постави задачата да се увеличава материалната мощ на селищните системи, да се създават в тях силни ръководства с богати възможности за самодейност и инициатива, постепенно да преминават върху принципите на стопанската сметка и самоиздръжката.

Съществено условие за разгръщане на съзнателна творческа активност на трудещите се и за издигане на ролята и значението на низовите звена, както посочва другарят Тодор Живков, е по-нататъшното приложение на **икономическите и политическите подходи в социалното управление.** Чрез правилното използване и съчетаване на тези два подхода се постига оптимално съотношение между демокрацията и централизма в изграждането и дейността на социалното управление, ограничават се административните методи и средства в това звено на политическата ни система. Като актуална задача другарят Тодор Живков постави разработването и внедряването на **една ясна за всички хора и равнища демократична процедура на управление на стопанската дейност.** Тя трябва да осигурява възможности за широко обсъждане на икономическата целесъобразност от една или друга стопанска дейност или задача. Целта е в обсъждането да участвуват не

Digitized by Google

само едни или други специалисти, а на различни по специалност и по социално положение трудещи се — от работника до инженера; да обхване цялата верига на производствения процес — от министерството до бригадата, която ще изпълнява трудовата задача. Тази процедура ще преграждa пътя на бюрократичните намеси и своеволия, ще изключва личните указания, продиктувани от ведомствени, местнически и други подобни интереси.

Особено важно е мястото на **общото събрание на бригадата** от нов тип в осъществяването на подобни обсъждания. То следва да се утвърждава като постояннодействуващ орган, в който да се провежда наистина широко обсъждане на всички въпроси, които засягат интересите на трудещите се. Същото с пълна сила важи и за издигане ролята на **общото събрание на населението** в селото, квартала, малкия град при решаване на редица местни проблеми. Така ще се осъществява ръководство с политически и икономически средства, като се търси в още по-голяма степен опората на трудовите колективи и на съзнателната активност на отделния човек.

●

По-нататъшното развитие на политическата система на нашето общество като цяло изисква да се издигат ролята и значението на отделните нейни звена и да се усъвършенствуват взаимовръзките и взаимоотношенията между тях. Това се отнася за всички обществени организации и държавни институции, които съставляват политическата ни система, централно и ръководно ядро на която е Българската комунистическа партия.

Основното направление в усъвършенстването на социалистическата държава е нейното прерастване в общонародна. Теоретически този въпрос е изяснен в програмните документи на нашата партия, на КПСС и други марксистко-ленински партии. Процесът на прерастването обективно се обуславя от дълбоките промени в икономическата база на социалистическото общество, от измененията в социално-класовата структура, които водят все повече към социална еднородност, и от високото равнище на идейно-политическото и моралното единство на народа около делото на партията. В своята лекция другарят Тодор Живков подчертава забележителните успехи на нашата страна в това направление. Главният път, по който са постигнати тези резултати, е все по-широкото привличане на народните маси в управлението на държавните работи и възлагането на държавни отговорности на обществените организации. Сериозно постижение и принос на нашата партия е прилагането на държавно-обществеността и обществено-държавното начало, които като важно политическо откритие имат голямо и перспективно значение за развитието на политическата надстройка на социализма.

Като подчертава нарастващата им роля в етапа на изграждане на зрелия социализъм, другарят Тодор Живков разкрива особеностите на дейността и насоките на бъдещото развитие на обществените организации и движения, които са неразделна част от нашата политическа система.

Работническата класа, всички трудови хора в нашата страна имат мощна организация в лицето на **Българските профсъюзи.** Сега те получиха редица нови права и отговорности: те са главни организатори на дейността на трудовите колективи и на колективните органи на

Digitized by Google

управление; утвърждават се като обществен гарант за прилагането и ефективното действие на новия икономически подход и механизъм, за широкото и активно участие на трудещите се в управлението на производствената и стопанската дейност. Обогатява се тяхната защитна функция както по отношение на отделния труженик, така и на целия трудов колектив.

Отечественият фронт разшири и разнообрази своята дейност като обществен гарант за развитието и укрепването на селищните системи. Съвместно с органите на държавната власт в общините те решават не само въпросите по благоустройството, а и по развитието на услугите, използване труда на пенсионерите, на работниците и специалистите в извънработно време.

Сега **Димитровският комсомол** разполага с широки права и пълномощия като изразител и защитник на интересите на българската младеж. Той се утвърждава като неин политически организатор и главен обществен гарант за ефективна реализация на младото поколение, за неговото все по-активно участие във всички сфери на обществено-политическия живот.

Особено важно е мястото в политическата система на нашето общество на **Българския земеделски народен съюз**, който възприема генералната линия на партията и работи за нейното осъществяване. Неговите членове активно участвуват в строителството на развития социализъм. Успешна е дейността на БЗНС в борбата за мир, за единство и сплотеност на демократичните селски движения и партии в света. Определено място и роля имат и другите обществени организации и движения, които изразяват специфичните интереси и стремежи на нашия народ или на отделни негови части.

Перспективна насока в процеса на усъвършенствуване на политическата система на нашето общество е по-нататъшното утвърждаване на масовите организации като обществени гаранти, което представлява едно по-високо стъпало в тяхното развитие в етапа на изграждане на зрелия социализъм. Те вече не са обикновени трансмисии за връзка на партията с народните маси, а като части на политическата система поемат определена обществена отговорност за осъществяването на отделни направления на партийната политика. Разпределението на задълженията не е нечия приумица или случайност, а е свързано и съответствува на тези специфични интереси на трудещите се, които изразява и защищава съответната масова организация.

Например в съвременните условия профсъюзите трудно ще защищават икономическите интереси на трудещите се, трудно ще осъществяват своите функции на школа за управление и школа за възпитание, ако са откъснати и не могат да влияят върху икономическите и особено върху разпределителните отношения в социалистическото общество. А сърцевината, нормативният израз на тези отношения е новият икономически механизъм. Ето това налага профсъюзите да поемат отговорността на обществен гарант за неговото повсеместно прилагане и ефективно действие.

Пълноценното реализиране на масовите организации като обществени гаранти предполага и необходимо изисква тяхната дейност да се насочи към максималното разгръщане на творческата съзнателна активност на трудещите се и на низовите звена, към усъвършенствуването на социалистическия демократизъм. Това налага те бързо да осмислят новите си права и отговорности, да пренастройват своята работа и да усъвършенствуват използваните форми и средства.

Digitized by Google

Към постигането на тази цел следва да се насочи партийното ръководство на масовите организации. Другарят Тодор Живков определи способността на партийните органи и организации да съдействуват за действителното превръщане и утвърждаване на масовите организации в обществени гаранти, като едно от съвременните измерения на политическия подход. Това е съществена част от тяхната политическа отговорност за динамично развитие на политическата система, което ще осигурява обществения напредък и успешното изграждане на развитото социалистическо общество.

●

Развитието и последователното усъвършенствуване на политическата система на нашето общество, развитието на нашата държава и нейното прерастване в общонародна ще бъдат пълноценно и докрай осъществени с активното участие на народните маси. От друга страна, то ще доведе до още по-пълно творческо и активно участие на трудещите се в управлението на държавата, до превръщането на управлението в дело на най-широките народни маси, на целия трудов народ.

Георги СЪЙКОВ

ДРУГАРСКИ ПОЗДРАВ:

Другарят Димитър Димчев, дългогодишен журналист в сп. „Партиен живот", навърши 60 години. По този случай той е удостоен с високото държавно отличие — орден „Девети септември 1944 г." — II степен.

Редакцията на списанието, поздравява юбиляря и му пожелава крепко здраве, бодрост и щастливо дълголетие.

Digitized by Google

ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА МАСОВИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ДВИЖЕНИЯ

доц. ИЛИЯ ВЪЛКОВ
кандидат на икономическите науки

Жизнена потребност е да се осъществяват още по-плодотворни взаимоотношения между партията и масовите организации и движения в борбата за изграждането на развито социалистическо общество в нашата страна. Както отбеляза другарят Тодор Живков „ние гледаме на Отечествения фронт, на профсъюзите, на Комсомола, на останалите обществено-политически и масови организации не просто като на „трансмисии" на партията. За нас те не са „трансмисии", а органична част от политическата система на социализма. Всяка една от тези организации е представител на определени отряди на трудовия народ, тя има специфични характер и дейност, свое място и роля в обществено-политическия живот, всяка една от тях е кръвно свързана с работническата класа, със селскостопанските труженици, с народната интелигенция, с младежта; всяка една от тях е кръвно свързана с Българската комунистическа партия."[1]

●

В съвременните условия все по-нарастващо значение има **диалектическата връзка между повишаване ръководната роля на партията и по-нататъшното издигане ролята на масовите организации и движения в социалистическото строителство.** Тази зависимост се засилва при спазването на някои съществени изисквания.

Най-важното сред тях е да се осъществява такова партийно ръководство, при което основните цели и коренните интереси правилно да се съчетават със специфичните потребности и „... тежнения на нашия народ или на определени негови среди"[2], които изразяват и защищават профсъюзите, Отечественият фронт и другите масови организации и движения на трудещите се. Повишаването на тяхната роля за засилване единството между общонародните, колективните и лич-

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, Партиздат, С., 1983, с. 15—16.
[2] Т. Живков, Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията, Партиздат, С., 1983, с. 30.

Digitized by Google

ните интереси е тясно свързано с изпълнение на новата им задача да бъдат обществен гарант в осъществяването отделни направления на икономическата и социалната политика на партията. Новите отговорности изискват профсъюзите и другите обществени организации да изучават още по-задълбочено интересите и потребностите на своите членове, да ги развиват и формират съобразно обществените интереси и потребности, да ги защищават и да помагат да се реализира единството между тях, да се разрешават възникващите противоречия.

След Дванадесетия конгрес окръжните и общинските комитети на БКП, а също и другите местни партийни органи засилват вниманието и грижите си към масовите организации и движения. На пленуми и заседания на бюрата се разглеждат важни въпроси на партийното ръководство и на дейността на тези организации. Например на пленуми на окръжните комитети на БКП във Велико Търново и Силистра през 1983 година по партийното ръководство на профсъюзите вниманието беше съсредоточено върху такива основни въпроси като повишаване политическото равнище на ръководството, подобряване работата с кадрите, засилване на партийния контрол и взискателност, съсредоточаване на работата в първичните партийни организации и в трудовите колективи. При проучването на тези проблеми и при тяхната разработка едни от най-важните цели бяха да се разгръщат самодейността и инициативата на профсъюзните органи и организации, да се повишава отговорността им в насрещното планиране, в социалистическото съревнование и при решаване назрелите въпроси на социалното развитие на трудовите колективи.

При организиране участието на комунистите и на всички граждани на страната в изпълнение на актуалните задачи партийните комитети и организации отделят изключително внимание на техните предложения и критични бележки. За тази цел все по-успешно действува изградената национална система. Понякога се отправят неоснователни и незаконни искания, проявява се от някои хора стремеж да вземат повече от обществото в сравнение с това, което са заслужили. Поставят се личните или колективните интерси над обществените. В тези случаи партийните органи със съдействието на профсъюзите и другите масови организации би следвало търпеливо и конкретно да разясняват на всеки гражданин какво и как може да се реши в даден момент, какви са неговите права и задължения. Най-добрият опит показва, че резултатите са положителни, когато тази работа се извършва прямо, откровено, без излишни обещания и компромиси.

Нашата партия, активно подпомагана от масовите организации и движения, дълбоко вниква в процесите и явленията, умножава успехите чрез творческото прилагане на марксистко-ленинските принципи в ръководството на обществото и неговото развитие. Смело разкрива противоречията в живота, слабостите в работата, вижда навреме зараждащите се и назрелите въпроси и ги решава в интерес на всички класи и слоеве на народа. Дълбокият смисъл на подобряване партийното ръководство на масовите организации и движения е да се опре партията и чрез тях на народния талант, да мобилизира хората да работят качествено и ефективно, като всеки получи това, което му се полага според принципите на социалистическото разпределение.

Опитът особено след Дванадесетия конгрес на БКП показва и друго важно изискване — **да се развива самодейността на масовите организации и движения, тяхната инициатива, творчество и отговорност при формирането и осъществяването на партийната политика, при мобилизиране на трудещите се в съответната област за изпълнение на задачите и задоволяване на специфичните им потребности и интереси.** Масовите организации признават ръководната роля на партията, ней-

Digitized by Google

ните членове чувствуват единството на своите интереси с интересите, които изразява и защищава партията. Това създава широко поле за разгръщане на тяхната инициатива и творчество. Самодейността не ги отдалечава от партията, а ги сближава още по-плътно с нея, сплотява още повече редиците на работниците, на селскостопанските труженици и на народната интелигенция за реализиране на нейната икономическа и социална политика. Периодът след Дванадесетия конгрес на партията е богат с примери за подобрено партийно ръководство, което насочва масовите организации и движения към основните задачи, не изземва техни функции, а разгръща инициативата и повишава отговорността им. Това с особена сила се отнася до изпълнение на задачите на профсъюзите като обществен гарант за внедряване и ефективното действие на новия икономически механизъм, за повишаване на тяхната роля като обществена сила в насрещното планиране, с което се осигурява национален доход, обществена производителност на труда, стоки за широко потребление над държавните задачи за осмата петилетка; на Отечествения фронт в работата сред населението по местоживеене за развитието на личното стопанство и системата на самозадоволяването в окръзите и селищните системи; на спортните организации за повишаване жизнеспособността и дееспособността на народа; на обществените движения за задоволяване на специфични потребности на различните слоеве на населението.

Самодейността и развитието на инициативата и творчеството в дейността на масовите организации и движения най-добре се осъществява, когато се засилва **политическият характер на партийното ръководство.**

Проблемът за политическото ръководство в съвременните условия има нови аспекти и поражда нови задачи.

В Отчета на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес на партията се подчертава, че трябва „... да се издигне на нова висота политическият подход на партията и социалистическата държава при вземането на решения и тяхното осъществяване.“[1] Това изискване се формулира във връзка с изпълнението на няколко най-важни и нови задачи, свързани с по-нататъшното развитие на политическата система на нашето общество и на главния, възлов проблем на това развитие — социалистическата демокрация. Масовите организации и движения като част от политическата система на нашето общество са мощни фактори за ускоряването на този процес.

Най-важна страна в развитието на социалистическата демокрация е **не само масовото участие на трудещите се в управлението на производството и на обществените дела, а преди всичко тяхното ефективно участие.** Качеството във всяка дейност се превърна в ключов проблем на цялостното развитие на нашето общество. Оттук произтича необходимостта усилията на масовите организации да се насочат към подготовката на трудещите се за ефективно и качествено участие в социалното управление, което с особена сила изпъква във връзка с изпълнението на задачите, които постави другарят Тодор Живков на съвещанието във Варна на 30 май 1983 г. и подготовката на Националната партийна конференция. „Обществените организации и най-вече профсъюзите и Комсомолът също следва да насочат усилията си към решаване на проблема за прелом в качеството.“[2]

Сериозна слабост в досегашната работа е, че често това участие се измерва с броя на представителите на работниците и другите тру-

---

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, С., Партиздат, 1981, с. 87.

[2] Т. Живков, Качеството — ключов проблем за изграждането на зряло социалистическо общество, Партиздат, С., 1983, с. 36.

Digitized by Google

дещи се в колективните органи, с това, колко събрания са проведени, колко души са присъствували, т. е. преди всичко с количествените критерии и показатели. Новият смисъл на задачата е, като се укрепва още повече количественият ръст, **да се премести тежестта върху качественото и ефективно участие на трудещите се в социалното управление и в различните мероприятия, свързани с развитието на социалистическата демокрация.** Стремежът е хората да не седят някъде формално, да не си губят времето в съвещания и заседания, а творчески да участвуват в работата на държавните и стопанските органи. Предложенията и критичните бележки, които те правят, да бъдат наистина ярък показател на всеобщата загриженост да се задоволяват все по-пълно и на качествено ново равнище материалните, социалните и духовните потребности на хората.

Масовите организации и движения, насочвани и подпомагани от партията, изграждат широка мрежа от просветни звена и други форми, чрез които трудещите се повишават своята политическа подготовка и делова квалификация, изучават челния опит и много други въпроси, свързани с тяхната работа, бит и цялостен живот. Особено е важно, че в системата на профсъюзната просвета, в която са обхванати над 1,3 млн. работници и други трудещи се, все по-широко навлизат проблемите на икономиката, на ускореното внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес, на икономиите на суровини, материали, горива и енергия, на качеството и ефективността от всяка дейност.

Засилването на политическия характер на партийното ръководство на масовите организации се обуславя от **новите изисквания за повсеместно и последователно прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм.** Задълженията са в две посоки.

Първо, да се планира този подход и механизъм в дейността на масовите организации. В приетата програма за изпълнение на решенията на Дванадесетия конгрес на БКП е предвидено в определени срокове редица звена на масовите организации — профсъюзите, Българския съюз за физкултура и спорт, Българския туристически съюз и други, да преминат на стопанска сметка и самоиздръжка при отчитане на спецификата в тяхната дейност.

Второ, да се повиши ролята на масовите организации при внедряването на икономическия подход и на неговия механизъм „комплексно във всяка стопанска организация, във всяка бригада, във всяка социална дейност"[1]. Това изисква значително да се подобри партийното ръководство на първичните звена на масовите организации, да се засилва тяхната роля за укрепване на бригадите от нов тип, за подобряване на индивидуалната работа сред най-малките колективи, за да бъдат истински стопани на социалистическата собственост, да подобряват качеството на всяка социална дейност. В това отношение голямо значение имат извършваният сега преглед на първичните профсъюзни организации, проучването и широкото популяризиране на най-добрия опит в партийното ръководство на низовите организации на Отечествения фронт след проведеното Национално съвещание в Пловдив и редица други мероприятия.

Важно обстоятелство, което налага да се засилва политическият характер на партийното ръководство на масовите организации, е необходимостта да се „гарантира неприкосновеност на правата на низовите колективи и звена, на отделната трудова личност от посегател-

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, с. 40.

Digitized by Google

ствата на бюрократичната регламентация, от произволните решения на по-горните инстанции"[1].

За да изпълняват това изискване, партийните органи и организации засилват партийния контрол и взискателност върху дейността на масовите организации, като я насочват към подобряване на пряката им работа с хората. Използват се нови механизми за укрепване на връзките с трудещите се и се търсят ефективни форми за повишаване на политическата и трудовата им активност. Широко се разгръща работата за съставяне и изпълнение на колективни и лични творчески планове в материалното производство, за поемане на лични обещания по квартали, провеждат се чествувания и други мероприятия с първенците в труда, прилагат се различни резултатни форми за оценка и стимулиране на хората.

Важна задача пред партийните органи е **докрай да се преодолеят проявите на изместване и дублиране, на изземване на функции, дейности и права от масовите организации.** В материалите на Дванадесетия конгрес на партията се подчертава отново тази необходимост, тъй като издигането на политическото равнище на партийното ръководство и реализирането на новите права и отговорности на масовите организации налагат да се разграничават ясно функциите и да се осъществява на тази основа единство в дейността на различните органи в политическата система на обществото.

„Нашата партия — от Централния комитет до всяка първична партийна организация — уважава и подкрепя самостоятелността и самодейността в работата на държавните, стопанските и обществените органи и организации. Изместването и дублирането, изземването на функции, дейности и права на държавни и обществени органи от страна на партийни комитети и дейци противоречи на политическия подход, на ленинския стил на работа! С такива прояви и опити трябва да свършим веднъж завинаги."[2]

Издигане политическото равнище на партийното ръководство на масовите организации се налага и от обстоятелството, че по новому, **в много нови аспекти и направления следва да се подобрява работата с отделния човек.** Тя не е само словесна, агитационна. Убеждността на човека в силата и предимствата на социализма още повече ще укрепва, когато в лицето на масовите организации той вижда пълнокръвни изразители и защитници на неговите интереси, когато те се борят той да израства и се реализира в живота качествено, според неговите способности.

В съвременните условия още повече се засилва ролята на кадрите и комунистите, които партията изпраща за непосредствена ръководна работа в масовите организации.

В общи линии въпросът за партийното ядро е решен на всички равнища в структурата на масовите организации. Увеличаване броя на комунистите в низовите им звена се налага само в някои сектори на материалното производство, които имат решаващо значение за осъществяване стратегическия курс на партията за повсеместна интензификация, за подобряване качеството и повишаване ефективността на производството, а също и в някои научни и културни институти и в звената, свързани с комунално-битовото обслужване.

Главното внимание на партията обаче е насочено към **по-нататъшното подобряване на качествения състав на партийното ядро** в профсъюзите и в другите организации и движения.

---

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, с. 88.

[2] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, с. 17.

Digitized by Google

Измени се преди всичко **подходът при решаване на този въпрос.** Поставя се задачата тези организации да подготвят резерв от кадри за различните сектори на живота. Например по отношение на кадровата работа в профсъюзите изискването е „... да се полагат постоянни грижи за укрепването на профсъюзните органи със способни, растящи и авторитетни кадри — хора, които са готови всецяло да се посветят на профсъюзната работа. Още по-пълно да се използва кадровият потенциал на профсъюзите като резерв на партийните, държавните и стопанските органи. Да не се допуска изпращането на неподходящи кадри за работа в профсъюзите."[1]

Качественият състав се подобрява и чрез **още по-добро съчетаване на всички поколения кадри** — и членове на партията, и безпартийни. През последните години се забелязва благоприятна тенденция за увеличаване относителния дял на младите комунисти и комсомолци в изборните органи на масовите организации и движения. Например членовете на профкомитетите на първичните профсъюзни организации до 30-годишна възраст са между 13 и 19 на сто от общия брой. Подобно е положението и в низовите звена на профсъюзите — в цеховете, бригадите, отделите, смените и други. Така е и в Отечествения фронт, където някои смятат, че трябва да работят само хора на пенсионна възраст. А как ще подобряваме работата по местоживеене с цялото население, в т. ч. с неговата млада част, ако в ръководните органи не навлязат свежи и млади сили, ако не се подобрят подходът, тематиката, съдържанието на работата, за което те могат да допринесат значително. В ръководствата на низовите организации на Отечествения фронт 16 на сто са младежи до 30-годишна възраст. Много от тях са членове на БКП. Като председатели на низови организации те работят успешно с по-възрастните си другари.

Подобряването на качествения състав на партийното ядро и въобще на целия кадрови потенциал на масовите организации поставя изискването пред партийните органи и организации да засилват грижите си за **обучението и възпитанието им в учебните заведения и звена на партията.** Тенденцията е да се увеличава броят на ръководните кадри на масовите организации, които се обучават в тези форми. Това с особена сила важи за низовите кадри, с което се цели да се подобрява работата в трудовите колективи, сред хората, на работното място.

Пренасянето на тежестта върху качествената страна в кадровата политика поставя пред партийните органи и организации **задачата да се усъвършенствува значително подходът на кадрите към новите явления и процеси, да се подобряват стилът и методите им на работа.** Тук особено внимание заслужават повишаването на **научността,** засилването **на деловитостта и колективността** в работата, повишаването **на реда и на дисциплината, на личната отговорност** на всеки деец на партията в масовите организации и движения. Още по-нетърпими стават сега проявите на бюрократизъм, на разтакаване и пренебрежение към потребностите на трудещите се.

Нашата партия провежда **политика да се разширяват правата и отговорностите на масовите организации, да поемат те нови функции и задачи, които по-рано е изпълнявала държавата.**

Най-важното е да се осигури **реалното им участие в управлението на производството и на страната като цяло.** Например профсъюзите получиха много нови права в областта на насрещното планиране, нормирането и заплащането на труда, почивното дело и отдиха на тру-

[1] Постановление на ЦК на БКП за главните насоки на дейността и за най-важните предстоящи задачи на Българските професионални съюзи в борбата за изграждане на развитото социалистическо общество в НРБ, Партиздат, С., 1972, с. 42.

Digitized by Google

дещите се; играят важна роля в развитието на столовото хранене и на помощните стопанства, в снабдяването със стоки и извършването на услуги в трудовите колективи и много други. Отечественият фронт засилва участието си в развитието на личното стопанство, в осъществяване на обществения контрол върху търговията и услугите по местоживеене, по събирането на вторични суровини, по изграждането, благоустрояването и хигиенизирането на населените места. Спортните организации поеха нови функции по отношение масовата физкултура, спорт и туризъм, по обслужването на водачите на лични моторни превозни средства. Сега главното е овладяването и практическото използване на тези големи права и качественото реализиране на големите им отговорности.

Всичко това поставя още един важен проблем пред партийното ръководство — **осъществяване на по-голяма координация и единодействие в работата на масовите организации и движения.**

Значението на този въпрос засилва необходимостта да се прилага комплексен подход при решаването на проблемите, да се отчита сложността на явленията, да се предприемат мерки за задоволяване едновременно и на материалните, и на социалните, и на духовните потребности на човека, да се засилва многоаспектността в работата на масовите организации и ролята им за правилното съчетаване на отрасловото с териториалното ръководство на социално-икономическите процеси.

Кое налага партията да координира още по-добре дейността на масовите организации?

Преди всичко това, че обект на всички тези органи и организации е човекът, неговият прогрес и реализацията му, които трябва да бъдат многостранни и по-ефективни. Става дума за човека и като производител, и като родител, и като съсед и съкварталец и т. н., за човека и по месторабота, и по местоживеене. Знаем, че профсъюзите работят главно с хората по месторабота, а Отечественият фронт — по местоживеене; спортните организации за съжаление недостатъчно работят по въпросите на масовата физкултура както по месторабота, така и по местоживеене.

Ето защо, като се запазва относителната обособеност на параметрите на действие на отделната масова организация, което се обуславя от специфичните ѝ функции и задачи, се налага засилване на координираните усилия под ръководството на партийните организации. Например да се разширява взаимодействието на организациите на Отечествения фронт с трудовите колективи, а профсъюзите така да подхождат, че като излезе човекът от завода, да не скъсва връзките си с него. Въпросът за многостранното развитие на човека, за неговата жизнена позиция и отговорност се решава както по месторабота, така и по местоживеене. Има добри производственици и служители, които, като отидат в квартала, не са същите, не можеш да ги познаеш. Бягат от обществена работа, не помагат да се развиват и укрепват добрите взаимоотношения по местоживеене, проявяват егоизъм и високомерие. При това стремежът е координираната дейност да бъде осъществявана, без да се губи времето на човека, да се работи най-рационално с хората. Другарят Тодор Живков отправи остра критика, че много ангажираме хората по различни линии за едно и също нещо, което налага подобряване на съгласуваността, а също и усъвършенстване системата на масовите организации и движения.

Пред държавните и стопанските органи и пред масовите организации и движения се поставят и много други общи проблеми: за насрещното планиране и всенародното социалистическо съревнование, за масовите трудови акции, за отдиха на трудещите се, за развитието на

Digitized by Google

обслужващата сфера. Партийните органи и организации са призвани да осигуряват необходимото единодействие преди всичко за решаване на големия проблем за повсеместна интензификация, за повишаване качеството на продукцията и ефективността на икономиката и на всяка социална дейност.

Другата насока на партийното ръководство е **координирането на усилията на масовите организации с народните съвети и другите органи на социално управление.** Това с особена сила се налага по отношение на насрещния план с неговите две части — за производствените и за социалните задачи, върху който се организира и съревнованието. Тази нова форма, която дава възможност за участие на милиони хора в планирането, е солидна предпоставка за ефективна координирана работа на всички органи и организации. Още повече, че новите изисквания налагат насрещен план да разработват не само производствените колективи, а и вишестоящите стопански органи, и териториалните ръководства. Чрез насрещните планове и всенародното съревнование има възможност с общи усилия да се решават големите проблеми на страната.

●

Основните задачи, към които партийните органи насочват вниманието на масовите организации и движения, е те да съдействуват да се използват най-ефективно всички ресурси върху основата на ускорено внедряване постиженията на научно-техническата революция, на нашия и световния челен опит, да се поеме изпълнението на задачите за 1984 г. за достойно посрещане на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ ПО ПЪТЯ НА ДРУЖБАТА

Уникално явление в многолетната история на човечеството е дружбата и сътрудничеството между българския и руския, между българския и съветския народ. Дирята на тази дружба се губи далеко във вековете.

ЗА АРТЕРИИТЕ И КАПИЛЯРИТЕ НА НАШАТА ДРУЖБА

Историята отреди на Плевен да остане в нейните страници с героизма на руските воини, които преди повече от век при освобождението ни от османското робство проявиха чутовен подвиг и спечелиха завинаги обичта и признателността на българина. Оттогава и досега Плевенският край се превърна в светиня и пламтящо огнище на любов към Русия и Съветския съюз. Верни на традициите от далечното и близкото минало, на заветите на руските демократи и българските възрожденци, на болшевики и тесняци и в изпълнение решенията на Централния комитет на БКП, партийните органи и всички трудещи се в окръга вече двадесет години осъществяват преки и разностранни връзки с комунистите и трудещите се от Ростовска област на СССР.

Сътрудничеството между Плевенския и Донския край доведе до новия исторически факт — Плевен е първият град извън пределите на СССР, награден с орден „Дружба между народите".

За голямата братска обич на българския народ и хората от Плевенско към Съветския съюз свидетелствуват смълчаните паркове и музеи, стотиците паметници, белокаменният мавзолей, Панорамата на героизма на руските воини от 1877 г., обновените заводи, машините по кооперативните поля и хилядите лични приятелства на млади и стари от брега на тихия Дон.

И ако България днес е страна, която мери ръст с най-напредналите страни в света, ако Плевенски окръг е един цветущ неин край, ако сме такива, каквито сме, това дължим на братското сътрудничество между България и Съветския съюз, между плевенчани и ростовчани.

Да хвърлим поглед във всекидневието на трудовите колективи, на хората и младежта в нашия край.

I

В своята всекидневна работа за претворяване в живота на стратегическия курс на партията за повсеместна интензификация във всяка дейност многостранно нашият окръг изучава и прилага опита на КПСС, на Ростовската областна партийна организация, на ростовския челен опит в строителството на развитото социалистическо общество, във всички сфери на социално-икономическото ни развитие.

Digitized by Google

Тесните контакти, широкият и системен обмен на работни групи от челници в производството, специалисти, партийни работници, дейци на науката и изкуството, комсомолци, пионери, спортисти, специализирани туристически групи, влаковете на дружбата и други създадоха условия за още по-голямо сближаване със съветските хора, за прекрасна лична дружба между отделните труженици. Сега хиляди семейства от Плевенски окръг и Ростовска област се приятелиха, взаимно си гостуват, поддържат редовна кореспонденция и т. н.

Присъствието на съветските хора, на съветския челен опит у нас не може да се измери само с цифри. Над 200 градове и села, предприятия, училища и ведомства поддържат дружески връзки. То се изразява преди всичко в ценната помощ, оказвана на нашите предприятия и колективи, което води до непрекъснато повишаване ефективността и обществената производителност на труда, до подобряване на техническото и технологическото равнище на производството. През последните години под ръководството на партийните организации комитетите и клубовете за българо-съветска дружба, профсъюзните и комсомолските ръководства, държавните и стопанските органи по-системно и задълбочено работят за популяризирането и внедряването на челния съветски опит. На основата на сключените договори периодически се обменя информация между предприятията и организациите от окръга и областта.

В Плевенски окръг успешно **се прилагат и популярните в цялата страна съветски почини и инициативи:**

— методът на героя на социалистическия труд Николай Злобин, по който работят 74 специализирани, 32 комплексни бригади и 12 технологични екипа;

— починът на Анна Маслова за водене на технологическия процес в оптимални граници се използва успешно в Стопанския нефтохимически комбинат — Плевен от 1230 работници;

— опитът на съветския педагог Степан Витченко за наставническото движение се прилага във всички предприятия на окръга;

— починът на Московския универмаг „Качествено произведено — културно продадено“ е всекидневие на над 1100 търговски работници от 18 търговски организации.

Богати са плодовете на дружбата и сътрудничеството в проучването и приложението на съветския опит и в областта **на научно-техническия прогрес,** за въвеждането на принципно нови технологии в производството. Колективът на Азовския завод за ковашко-пресово оборудване например оказва научно-техническа помощ на завод „Н. Й. Вапцаров“ — Плевен по разработването и внедряването на фуранови смоли за сърцеви смеси, окончателната обработка на двойка сферични детайли, по-ефективното използване на газорезните машини. От своя страна азовци проучват възможностите за внедряване в своето производство на унифицирани детайли, ляти по метода с противоналягане.

Стопанският комбинат за ковашко-пресови машини и енергетично оборудване в Плевен е единствен производител на пресавтомати за изделия от метален прах по методите на праховата металургия. С цел разширяване гамата на произвежданото оборудване и внедряване на метода за горещо динамично щамповане е сключен договор за оказване на научно-техническа помощ със съответната катедра на Новочеркаския политехнически институт.

Нашите машиностроители ще доставят машини и съоръжения за леене с противоналягане, необходими за реконструкцията и модернизацията на леярските мощности на „Ростсельмаш“. В същото време на база двустранно съглашение Заводът за алуминиеви отливки — Плевен ще предаде пет вида детайли за новия комбайн „Дон—1500“.

Digitized by Google

Активно е **сътрудничеството на Института за специална електроника, Винзавода, „Млечна промишленост“, ТЕЦ—Плевен, Тютюневия комбинат, завода „Васил Коларов“, завода „Мизия“ и редица други** със сродните предприятия и организации от Ростовска област. Засили се взаимният обмен на опит в областта на транспорта, гражданското строителство, търговското и битовото обслужване.

Установените дружески връзки между Автокомбината и Севкавтранс — Ростов на Дон спомогнаха за внедряването в Плевенски окръг на редица нови форми в организацията на работата. Една от тях е изграждането на механизираните отряди, при което основно изискване е прикрепването на автомобилите към прибиращата техника. В железопътния транспорт успешно се прилага починът на съветската гара Люблино при изграждането на единни сменни и технологически процеси за ускоряване обработката на вагони.

Голямо внимание бе отделено и на изучаването и внедряването на **съветския челен опит в областта на селското стопанство.** Колективите на много наши аграрно-промишлени комплекси и редица предприятия от селското стопанство работят на договорна основа и поддържат добри връзки със сродни предприятия и колхози от Ростовска област. Стана традиция размяната на групи комбайнери за участие в прибирането на реколтата. В най-горещите дни на лятото вече 7 години ростовските механизатори работят на нашите поля, а плевенските — в Донския край. У нас 38 ростовски комбайнери, а в Ростовска област 36 наши жънеха и обменяха опит. Сполучливо беше пренесен опитът за изграждането на „Прибиращите транспортни отряди“ и по организацията на двусменния режим за използване на прибиращата техника.

Добри връзки и пряка научна работа осъществяват **Плевенският институт по лозарство и винарство** със сродния от Новочеркаск. Размяната на научна информация и селекционни материали е нещо обикновено в работата на двата института. Рожба на всичко това е новосъздаденият устойчив на болести винен сорт, който беше наименуван „Дружба“.

Сега в Плевенски окръг по опита на Ростовска област на широка основа се разработва и прилага шефската помощ между промишлените предприятия и аграрно-промишлените комплекси. Пръв проучи и внедрява този опит Плевенският общински комитет на БКП, който проведе специален пленум по същия въпрос. Наученото от ростовските побратими се отразява положително в работата за повишаване ефективността на селскостопанското производство.

Когато говорим за нашата дружба, не може да не посочим и факта, че през 1982 г. бе приета **програма за съвместна работа на плевенските и ростовските архитекти и специалисти.** В тази връзка в Ростов на Дон, а след това и в Плевен се състояха съвместни научно-практически конференции по проблемите за архитектурно-художественото изграждане на населените места.

В областта на **идеологическата дейност** се разгръща богата и съдържателна идейновъзпитателна и организаторска работа за още по-пълно и убедително разкриване и популяризиране на същността на ленинската политика на КПСС и съветската държава, на огромните постижения на съветския народ във всички области на обществения живот.

Бюрата на окръжния комитет на БКП — Плевен и на областния комитет на КПСС — Ростов на Дон учредиха морални отличия за колективите, победители и индивидуални първенци от окръга и областта в социалистическото съревнование, посветено на 100-годишнината от рождението на Георги Димитров. Във връзка с този юбилей в Плевен и Шахти между побратимените колективи на текстилния комбинат „Асен Халачев“ и текстилния комбинат в Шахти се про-

Digitized by Google

ведоха съвместни трудови вахти. Подобни мероприятия се организираха през декември в чест на 60-годишнината от основаването на СССР между завод „Саня“ и Ростовското трикотажно обединение.

Във връзка със 60-годишнината от образуването на СССР бюрото на окръжния комитет на БКП — Плевен утвърди специални мероприятия.

С всеки изминат ден **културният ни обмен** става по-богат на съдържание, а творческите ни връзки с ростовските творци се превърнаха в школа за плевенските творци и изпълнители. Много активно си сътрудничат писатели, артисти, журналисти, учители и други отряди на творческата интелигенция. Плевенските и ростовските писатели ще издадат съвместен сборник от разкази и стихове.

Посветени на знаменателни събития са проведените „Донски литературни празници“, десетдневките на българо-съветската дружба в общините Гулянци, Долна Митрополия, Пелово и на съветската култура в окръга, Четвъртият национален конкурс „Танци на съветските народи“ с участието на ансамбъл „Донски казаци“ от град Азов.

Разнообразна организационно-методическа и лекционна дейност разгърнаха дружество „Георги Кирков“ — Плевен и общество „Знание“ — Ростов на Дон.

Дружбата и сътрудничеството между окръжния народен съвет, окръжния съвет на Българските професионални съюзи, окръжния комитет на ДКМС и окръжния съвет на Българския съюз за физкултура и спорт с техните побратими от Ростовска област се осъществяваха в съответствие с единния комплексен план за дружба и сътрудничество между Плевенски окръг и Ростовска област.

В много направления от дейността на **окръжния комитет на ДКМС** бе изучен и приложен съветският чел опит като например инициативата „Да бъдеш истински стопанин на всяко работно място“, формите на политическа просвета и тези за патриотичното възпитание. През последните години бяха сключени много договори за дружба, сътрудничество и социалистическо съревнование между комсомолски трудови колективи и отделни комсомолци—челници в производството от окръга и областта.

По предложение на гостувалата в Ростовска област работна група на окръжния съвет на Българските професионални съюзи в работата на окръжната профсъюзна организация бяха приложени редица мероприятия, които са свързани с подобряване дейността на профсъюзните органи и организации по икономичното и ефективно използване на суровините, материалите и горивата, по подобряването на безопасността и хигиената на труда, по правната защита на работниците и служителите, по създаването на подобри условия за почивка и опазване здравето на трудещите се, в областта на общественото осигуряване и др. Всичко това допринесе за повишаване авторитета на профсъюзите и засилване на тяхното влияние в системата на управление в окръга.

Всяка година чрез традиционните влакове на дружбата за участие в тържествата по случай Великата октомврийска социалистическа революция изпращаме в братския Донски край по 420 челници в производството, ветерани на революционната борба, активисти. През време на деветосептемврийските празници посрещаме и ростовския влак на дружбата.

II

Днес, когато мислим и говорим за сътрудничеството между плевенчани и ростовчани, ние с гордост изтъкваме, че **дружбата и съревнованието между колективите и отделните производственици вече прерасна в лична и семейна.** Примери! Те са стотици, хиляди.

Всеки ден в Плевенски **окръг** пристигат много писма от **Донския край. Това са капилярите на наше-**

Digitized by Google

то братство. Това е най-доброто негово измерение — човешка обич и любов.

Тези неуловими канали на дружбата карат да бият сърцата посилно, очите да се пълнят с влага, а мисълта дълго да броди из градовете и селата на равна Мизия и Донската степ.

Има неща, за които думите са безсилни, за тях трудно се пише. Те трябва да се почувстват, да се усетят със сърцето. В подкрепа на това ще посочим няколко примера с думите и мислите на хора от нашия край.

ПРИЯТЕЛСТВОТО ПРЕРАСТВА В РОДНИНСТВО

„Преди няколко години за отличен успех нашият син Данаил бе предложен от училището да отиде на лагер в Ростов на Дон. Там Данаил се запознал със свои съветски другарчета и наред с това съвсем по детски харесал Наталия, с която връзките продължават чрез писма. Впоследствие получихме писмо от родителите ѝ, които желаеха помежду си да си пишем. Това и чакахме. И заваляха писма, последваха колети както от едната, така и от другата страна. Поканихме ги на гости в България. Посрещнахме ги на гара Плевен. Оттам отидохме до с. Байкал. Същите научиха историята на селото. Поднесоха цветя на паметника на загиналите септемврийци през 1923 година. За двадесет дни те бяха в България. Ние ги запознахме с особеностите и на други населени места. Водихме ги в с. Гиген, запознаха се със стария римски град Улпия Ескус. Посетихме Панорамата в Плевен. Бяхме в Русе, София, Пловдив, Варна, Бургас и Асеновград. След това ние отидохме на гости у тях. В Ростов видяхме много исторически места. Съветските другари се отнасяха към нас толкова внимателно, че имахме чувството, че се познаваме от преди много години. Стремяха се да ни покажат забележителностите на своя град. В едно писмо не биха могли да се опишат всички впечатления, които човек може да добие от една велика страна като Съюза на съветските социалистически републики.

Нашият син Данаил в момента е в НШЗО „Христо Ботев". След неговото уволнение ще очакваме гости от Ростов. А може би и да се сватосаме.

Дружбата ни със съветските другари се породи от 1976 г., когато синът ни бе на лагера в Ростов на Дон...

Завършвайки писмото си, аз искам да ви уверя, че нашите връзки със съветските другари ще се разраснат.

семейство Аделина и Красимир СТАНКУЛОВИ
с. Байкал, Плевенски окръг"

ЕДИННИ КЪМ ОБЩАТА ЦЕЛ

„През 1977 година Министерството на народната просвета възложи на училището да внедрява унифицирана със СССР учебна документация по специалността „Механизатор в растениевъдството". За успешното провеждане на тази задача ни бяха нужни контакти със сродно съветско училище. По наше предложение то да бъде в Ростовска област Министерството на народната просвета ни насочи към средно политехническо училище № 7 в Зерноград. Оказа се, че то е много подходящ партньор по отношение на база, педагогически състав и организация на учебно-възпитателния процес. Всичко това даде осно-

Digitized by Google

вание да се развият много искрени дружески отношения с моя колега Николай Николаевич Савченко.

През септември 1980 година с група посетих Зерноград, а през октомври същата година ми гостува др. Савченко начело на група от техния град. При тези взаимни гостувания установихме сърдечни връзки и с нашите семейства, които взаимно се опознаха.

През декември 1980 година в Кишинев се проведе международен семинар за обсъждане на първите резултати от въвеждане на унифицираната документация. На него заедно с др. Савченко изнесохме доклади, в които безспорно бяха отразени и задълбочилите се връзки между нас, за системна и взаимно полезна обмяна на информация главно по интензификация на учебно-възпитателния процес.

От 11—13 май м. г. Плевен и училището бяха домакини на поредната международна конференция, посветена на проблемите на унификацията в страните на СИВ.

Ст. ИГНАТОВ — учител в гр. Левски"

ОТ ПОКОЛЕНИЕ НА ПОКОЛЕНИЕ

„Голямата ми обич към братска Русия идва още от детските години.

Баща ми, първият местен учител, от родното ми село Въбел, открива библиотека към читалището и разбрал отрано социалните неправдини, подбира прогресивна литература за обществената и личната си библиотека.

Той насочи вниманието ми към „матушка Русия". В съзнанието ми са портрети на любими руски писатели, статуетки и картината „Бурлаки на Волга".

Имах възможност отрано да прочета „Кавказки пленник", „Възкресение", „Ана Каренина", „Мъртвите сибирски полета", „Война и мир" и др.

„Весели и волни са душите на съветските хора, като безкрайната руска степ" — казваше баща ми.

Пеехме песни за Днепър, за Волга, Волга — мат радная и др.

Влюбих се в съветските песни и танци, които изпълнявах в младежките си години с вдъхновение и удоволствие. Впечатленията ми за безстрашните, трудолюбиви и весели съветски хора се затвърдиха и от съветските филми.

Голямото ми желание да се срещна на живо със съветски люде се осъществи през 1972 година.

В бившата трудово-производителна кооперация „Шишманова крепост" ни гостуваха другари от Шахти.

Бях поканена на съвместна вечеря с тях, която ще остане паметна за цял живот в съзнанието ми. Пяхме много съветски и български песни, играхме техни и наши танци. Каква прекрасна среща между братя и сестри!

Измежду гостите беше и Надя — майстор в шивашка фабрика.

Приближих я с малко страх и много вълнение. Исках да се запознаем по-отблизо.

Вечерта прекарахме заедно, а на раздяла си разменихме адресите. И започнахме кореспонденция. През 1974 г. с моя съпруг отпътувахме на екскурзия с влака на дружбата. Радостта ни бе голяма!

Обадих се на Надя, че ще ѝ гостуваме на 7. XI. Под звуците на тържествен марш стъпихме на Ростовска земя. Ясен мъжки глас се

Digitized by Google

разнасяше по високоговорителите: „Добре дошли на наша земя, български братя и сестри“.

А каква беше изненадата ни, когато измежду посрещачите, с букети бели цветя, се отдели жена, пристъпи към мен и малко несигурно извика: Севда. Обърнах се и изтръпнах от радост. Надя, моята Надя от Шахти и до нея пристъпва малко 8—9-годишно момиченце!

Те бяха дошли от Шахти да ни чакат в Ростов. На сутринта отпътувахме с автобус за Шахти. Там бяхме посрещани навсякъде сърдечно.

Надя и мъжът ѝ Альоша — миньор, едър, здрав рус мъж, ни отведоха да гостуваме в техния дом. Там ни чакаха техни близки и възрастните им родители.

Пяхме, говорихме за войната, за успехите на двете братски страни. Альоша разказваше как е бил труден, непоносим по-рано миньорският живот, а сега влизал даже с бяла риза в мината и когато е нужно, и най-вишестоящите ръководители отивали да работят наравно с тях. Беше доволен от работата си, от това, че от малки с Надя се трудят и че сега всичко си имат.

Една чудесна среща!

През цялото ни пребиваване в СССР бяхме посрещани дружелюбно. Това, което видяхме, никога не ще забравим. Ще остане като прекрасен спомен. По близки и познати пращаме писма и подаръчета до Надя и Альоша, а всяка Нова година вдигаме тост и за тяхно здраве.

Сега, по случай 20 години от побратимяването на Плевенски окръг и Ростовска област, от цялата си душа желаем на нашите познати от Шахти много здраве, щастлив семеен живот и трудови успехи!

Севда и Георги БЕБЕНОВИ
с. Въбел, Плевенски окръг“

Историята, времето, епохата показаха, че не може да се строи новото, комунистическото, общество без опита, без помощта и сътрудничеството на СССР. А как трябва да се осъществява тази взаимопомощ, какви ще бъдат взаимоотношенията на народите в бъдещия социалистически свят, безспорно това е опитът на българо-съветската дружба.

Затова с основание ние казваме, че това е наша национална гордост и интернационален дълг. **А обичта на българите към русите, към съветските хора е естествено качество. За българина това е душевна храна, неговото утешение в бедите и надежда в бъдещото щастие.**

И ако отношенията между България и Съветския съюз са пример за сътрудничество между държави, то дружбата между Плевенски окръг и Ростовска област е пример на равнище окръг и област. За хората от Плевенския край това е дълг и чест.

к. ф. н. Иван НОВАКОВ
социолог в ОК на БКП — Плевен,
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

РЕГЛАМЕНТАЦИЯ И ТВОРЧЕСТВО

ИВАН ЙОТОВ
първи секретар на общинския комитет на БКП — Етрополе

В теорията и практиката творческият подход основателно се разглежда като един от най-важните фактори за по-нататъшното усъвършенстване на партийната дейност и специално работата на първичните партийни организации. Обратно, на регламентацията твърде често се гледа като на пречка за разгръщане на самодейността и засилване творческия характер на дейността им.

Това до голяма степен е естествено, тъй като самият акт на регламентиране в едно или друго отношение ограничава възможностите за избор, предопределя начините на действие, предполага спазването на определени процедури и срокове. Освен това в практиката често не се прави разлика между необходима регламентация и регламентация, плод на организационния формализъм, на повърхностното разбиране на същността на партийното ръководство. В действителност взаимоотношенията между регламентацията и творчеството в работата на първичната организация са много по-сложни.

Азбучна истина е, че **партийната дейност по необходимост трябва да има някакъв обединителен център, да се гради върху принципа на демократическия централизъм,** без спазването на който не би била изобщо партийна дейност. Чрез регламентацията дейността на първичната организация се съгласува с обективните закономерности на общественото развитие, затова тя сама по себе си не е пречка, а едно от условията за разгръщане на богата многостранна и целенасочена дейност на всички равнища от организационната структура на партията. Спуснатите „от горе" мероприятия очевидно имат за цел да активизират първичните организации, а не да внасят еднообразие и шаблон в тяхната работа или да ограничават тяхната инициатива и творчество.

Разбира се, тази цел може да бъде постигната само ако има покритие между замисъла, вложен в различните указания и решения на вишестоящите партийни органи, и тяхното конкретно осмисляне и реализиране в първичната организация. В повечето случаи централно (от Централния и окръжните комитети) се регламентира свикването на събрания и приемането на мероприятия във връзка с важни събития в живота на партията и страната. Този вид регламентация е неизбежна и необходима. Възраженията, които се чуват, че и без указания първичните партийни организации реагират в подобни случаи, са основателни само отчасти.

Вярно е, силните и дееспособни организации не само реагират, но в много случаи изпреварват указанията „от горе", добре осъзнават

Digitized by Google

своето място и отговорността си за изпълнението на една или друга партийна задача. В техния дневен ред бързо намират място най-актуалните въпроси за всеки момент. Вярно е обаче, че има и немалко партийни организации, които проявяват инертност, трудно предприемат нещо, без да са получили съответни указания. С други думи, регламентацията, за която говорим досега, не може да се разглежда като пречка за разгръщане на тяхната самодейност и на творчеството в работата им. Първо, защото никъде не е казано, че първичните организации трябва да се задоволят само с онези мероприятия, които са задължителни, и, второ, защото никъде не е казано, че регламентираните централно мероприятия трябва да се осъществяват по точно определен и неизменен шаблон. Както сочеше В. И. Ленин, „Единството в основното, в коренното, в същественото не се нарушава, а се осигурява чрез **многообразието** в подробностите, в местните особености, в начините на подхода към работата..."[1]

Опитът на общинския комитет на БКП в Етрополе показва, че в много случаи, когато своевременно се привлече вниманието на първичните организации към някои особено важни проблеми от развитието на общината, дори и чрез регламентиране на определени техни задължения, е полезно и оправдано. Например във връзка с подготовката на пленума на общинския комитет за по-нататъшното усъвършенстване дейността на общинската партийна организация в духа на задачите, произтичащи от следконгресните речи, изказвания и доклади на др. Тодор Живков и неговото посещение в Етрополската община, беше направен анализ на програмите за интензификация на производството в отделните предприятия. Установи се, че много от тези разработки не само не осигуряват решаването на проблема за интензификацията, но дори стоят встрани от неговата същност. Това наложи общинският комитет на БКП да задължи партийните организации и стопанските ръководства да разработят цялостни програми за развитието на отделните трудови колективи с оглед изпълнението на поставените от XII конгрес задачи и усвояването на практическите подходи, разработени от др. Тодор Живков след конгреса, като се наблегне преди всичко върху радикалното обновление и използване на съществуващите технологии и оборудване и усвояването на челния наш и съветски опит.

Повечето партийни организации подходиха творчески към изпълнението на тази задача, което се потвърждава от постигнатите резултати. За пример може да се посочи възприетият подход на общоминния партиен комитет и от трите първични организации в Държавното минно предприятие „Елаците". В продължение на няколко месеца поставената от комитета задача действително беше в центъра на организаторската и политическата работа на първичните организации. Тя умело се свърза с подготовката за достойна среща на Националната партийна конференция. Между бригадите беше обявено целево съревнование за най-ефективни предложения, насочени към подобряване на качеството и обновлението на технологията. Извърши се широка разяснителна работа с работниците и специалистите. Потърси се съдействието на научни работници и специалисти.

В резултат на този подход вече е решен един от основните проблеми — скъсяването на технологичния транспорт на рудника, с което се икономисват повече от 3 млн. лв. Само в процеса на подготовката на насрещния план за 1984 г. бяха направени повече от 350 предложения. Тяхното реализиране ще помогне предприятието предсрочно да излезе от дотации и да осигури значителна печалба. Ускори се вне-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 26, с. 411.

Digitized by Google

дряването на автоматична система за управление на производството. В ход е осъществяването на още едно крупно начинание — замяната на автомобилния транспорт с гумено-лентов. Оказа се, че в това ново предприятие, което разполага с уникално оборудване и технически решения, съществуват още много резерви. В тяхното разкриване своето достойно място намериха първичните организации, подпомогнати от общинския комитет на БКП.

Решенията на общинския комитет, които отчитат както обективните потребности на общественото развитие, така и местните условия, помогнаха значително да се активизира дейността и на останалите партийни организации за практическо претворяване на партийната стратегия за повсеместна интензификация на производството. Затова подобна регламентация не предизвиква възражения.

Това, срещу което партийните кадри и активът справедливо негодуват, е прекомерната регламентация, чрез която се посяга върху самодейността на първичните организации, отвлича се тяхното внимание от решаването на местните проблеми, ограничава се тяхната самоинициатива и творчество.

В желанието си организационно да подсигурят изпълнението на една или друга задача окръжният, общинският и заводските партийни комитети адресират до първичните организации множество решения, насоки, мероприятия. Една от дежурните точки в решенията на общинския комитет на БКП е: „Първичните партийни организации да приемат мероприятия, да проведат събрания, да приемат решения, да разгледат въпроса . . .“ и т. н. Обсъжда се например проблемът за класово-партийното възпитание на младежта или за работата на доброволните отряди и всички партийни организации от общината задължаваме да се занимаят с този въпрос. Задължаваме и тези, които в разглеждания материал хвалим и сочим за пример, и тези, които критикуваме. Защо?

Още по-неприятно е, когато на първичните организации се дават указания не само какви въпроси да обсъждат и как да ги обсъждат, но и какви решения да вземат, какви форми да използват за тяхното изпълнение. Не са съвсем изолирани и случаите, при които отделни стопански и административни ръководители си позволяват да се намесват грубо в живота на партийните организации и да им внушават какви позиции да заемат по един или друг повод. Подобно посегателство върху самодейния характер на първичната обикновено има пагубни последици за нейния авторитет и за политическото ѝ влияние сред масите. Същият отрицателен ефект се получава и при незачитането на партийната организация от страна на съответните стопански и административни ръководства или от вишестоящия партиен орган при решаването на важни въпроси особено кадрови.

С други думи, регламентирането само по себе си в никакъв случай не може да служи като извинителна бележка за липсата на творчество в дейността на една част от партийните организации, но и в никакъв случай не бива да се подценява опасността от излишното и неуместното регламентиране. **Разковничето за по-нататъшното усъвършенствуване ръководната роля на партията, както подчертава др. Т. Живков, се състои в хармоничното съчетаване на централизма с демократизма,** което „осигурява, от една страна, здрава организационна спойка и единодействие между всички звена и ръководни равнища на партийния организъм, и, от друга — творчески кипеж, творческо отприщване на съзидателната енергия на всички комунисти“[1].

---

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа, Партиздат, С., 1983, с. 10.

Digitized by Google

Творческото отношение към действителността е органически присъщо на БКП. То пронизва открай докрай нейната априлска линия, теоретическата и практическата дейност на др. Тодор Живков, все по-осезаемо се проявява в живота на първичните организации. Творчеството в партийната дейност придобива особен смисъл в наши дни, когато, по думите на др. Т. Живков, сме изправени пред задачи, които „в по-голямата си част — като теория и като практика — са принципно нови", когато са необходими „ново виждане, ново разбиране на социалната практика, скъсване не само с остарели представи, но и с остарели методи на работа и на ръководство"[1]. Самият живот всекидневно поставя първичните организации и партийния актив пред проблеми, които изискват новаторска мисъл и творчески замах, изискват да се търсят оригинални решения, да се обогатяват непрестанно формите и методите на партийна работа.

Творчеството не е нещо, което може да се откъсва или противопоставя на останалите компоненти на сложната и многостранно обусловена партийна работа. Но то все повече се превръща в интегрален показател за зрелостта на първичната организация, за качеството на нейната цялостна дейност.

В какво се проявява творчеството в живота на първичната организация?

Преди всичко в умението ѝ **правилно да определя своите задачи на основата на партийната политика.** Трансформирането на общопартийните и общонационалните в конкретни задачи на отделната първична организация е по същество творчески акт, от който в най-голяма степен зависи как ще се прояви действено преобразуващата ѝ функция като политически авангард на съответния трудов колектив. Боеспособните организации личат най-напред по това, че винаги съумяват да осмислят партийните постановки с оглед на местните условия, да ги превърнат в конкретни решения и програми за действие. В техния дневен ред намират място както най-актуалните проблеми на партийната политика, така и онези въпроси, които са специфични за съответния трудов колектив, но оказват съществено влияние върху обстановката и настроенията на хората. С други думи, автономно решават местните проблеми в рамките на партийната политика. Това изцяло е въпрос на творческо отношение. Разбира се, те излизат и с предложения пред вишестоящите ръководства по онези проблеми, които стоят извън техните компетенции и възможности.

Творчески подход при определянето на целите и съдържанието на своята дейност проявяват много първични организации от общинската партийна организация. За пример могат да се посочат тези в завод „Ал. Атанасов" и в Научно-експерименталната база по ендопротезиране. Първата успешно оглави работата за последователното прилагане на новия икономически механизъм, след XII конгрес изведе на преден план задачата за усвояване на челния опит, а сега конкретно работи по проблема за повишаване на качеството. Втората с остър усет към новото на практика реализира партийната постановка за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес.

Все още обаче има и първични организации, които буквално заимствуват от документите и решенията на вишестоящите партийни комитети постановки и задачи, записват ги като свои решения, без да имат ясно виждане какво самите те ще предприемат за тяхното изпълнение. Две години след XII конгрес все още се срещат и такива организации, при това в материалното производство, които считат, че

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП... с. 8.

Digitized by Google

интензификацията, научно-техническият прогрес, комплексната автоматизация и механизация и т. н. не са по техните възможности, а в същото време отчитат, че „активно“ и „творчески“ работят за претворяване на партийната политика.

Показател за творчеството в работата на първичната организация е **създаването на оптимално съотношение между набелязаните цели и средствата за тяхното постигане.** Критерий за творческия подход е не първичната сама да извърши всичко, а да осигури необходимите политически условия да се повишат активността и чувството за отговорност на стопанските и административните органи, на масовите организации и отделните комунисти за съдбата на партийните предначертания. Творчеството при изпълнение на собствените планове и поставените „от горе“ задачи може да се прояви както при прилагането на съществуващия положителен опит в партийната работа, така и в откриването на собствен оригинален подход. Не случайно във всички изследвания на творческата дейност се изтъкват нейната несъвместимост със шаблона, формализма и рутината, благотворното влияние на такива фактори като оригиналността, инициативността, способността за разбиране и предвиждане, повишената активност, стремежът към самоусъвършенствуване.

Едно от задължителните условия за разгръщане на творческия потенциал на първичната организация е **организационното единство, високата организационна култура на партийния актив.** „Само организационно здрава партия — изтъква др. Т. Живков — може да осигури простор на инициативата и творчеството на комунистите и безпартийните, на всички трудещи се и трудови колективи в социалистическото съзидание.“[1]

Проявленията на творчеството в работата на първичната организация са най-разнообразни. Могат да се срещнат във всички етапи на партийната дейност — **определянето на нейните цели, планирането, подготовката и вземането на решения, организацията на тяхното изпълнение,** както в цялостната работа на организацията, така и при провеждането на всяко отделно мероприятие.

●

От гледна точка на практиката особено актуален е въпросът за възможностите **да се въздействува целенасочено върху първичните организации с оглед тяхната работа да стане по-творческа.** Факторите, които обуславят творческия подход, са много. Особено важно е отношението на организацията към собствената ѝ дейност. То намира израз преди всичко в подхода на партийния секретар и на бюрото към нея, но зависи и от наличието или отсъствието на заинтересованост, убеденост, желание за работа у редовите комунисти. От голямо значение са и условията, при които работи организацията, и отношението на вишестоящите партийни органи. Не може да се говори за творчество в дейността на първичните организации, ако липсва творчески подход в работата на партийните комитети с тях. От трибуната на XII конгрес на БКП др. Т. Живков обърна внимание на необходимостта да се измени подходът на общинските комитети да помогнат по-енергично „да се издига ролята, да се развива самодейността и да се разгръща творческата активност на първичните партийни организации“[2].

---

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа, с. 9.

[2] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на Българската комунистическа партия пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, Партиздат, С., 1981, с. 119.

Digitized by Google

Посочените, а и редица още фактори са управляеми в една или друга степен, което открива широк простор за директно и индиректно въздействие върху първичните организации, за да се внася по-голямо творчество в тяхната всекидневна дейност. Това се потвърждава и от нашия опит. Общинският комитет на БКП се ръководи от разбирането, че борбата за високо качество е немислима без качественото усъвършенствуване на самата партийна дейност, без непрекъснатото ѝ обогатяване с най-новите постижения на партийната теория и практика. Затова насочваме нашите усилия в това отношение преди всичко към първичните организации, тъй като при тях протичат най-важните процеси, върху които искаме да въздействуваме. Стремежът ни е да осигурим необходимите условия за пълното разгръщане на политическите, организаторските и възпитателните функции на всички организации от общината. Използваме различни форми и средства. Всеки месец например се провежда работен ден на апарата на комитета в една от първичните организации по определен график, което ни позволява да се запознаем по-задълбочено и детайлно с нейното състояние и с проблемите ѝ, да ѝ помогнем по-добре да вникне в своята работа, да я запознаем с актуалните задачи и с положителния опит в партийната дейност.

Много резултатни се оказаха и периодичните срещи на ръководството на общинския комитет със секретарите на партийните организации по отрасли. Подобри се работата по подбора им. Сега 36 на сто от тях са с висше образование. Сериозни промени настъпиха в обучението им. По-широко и резултатно се прилагат дискусиите, обмяната на положителния опит, семинарите, обсъжданията, запознаването на място с опита на боеспособни организации и т. н.

По решение на общинския комитет сега се подготвя научно-практическа конференция на тема „Системният подход в борбата за високо качество". По време на подготовката във всяка първична организация ще се организират разговори за качеството и творчеството в партийната работа. Грижи се полагат за подобряване на информационното им обслужване като важно условие за засилване творческия характер на тяхната дейност.

Digitized by Google

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА С ХОРАТА

Комплексният подход в партийната работа позволява при формиране качествата на съвременната личност да се използва целият арсенал от форми и методи на работа както за масово, така и за индивидуално въздействие.

Като съставна част от партийната дейност индивидуалната работа служи на определена конкретна цел. Нейното съдържание се обуславя от онези задачи, които партията поставя в дадения момент. За да могат да се реализират на практика тези основни задачи, те трябва да бъдат разяснени, да стигнат до съзнанието на широките народни маси, да се превърнат в тяхна вътрешна убеденост, да се трансформират в конкретни задължения на отделната личност.

В духа на партийните постановки и решения за мястото на индивидуалната работа в целокупната партийна дейност бе извършено емпирично социологическо изследване в трудовия колектив на стопанския комбинат за помпи „Георги Димитров" във Видин. През 1978 г. в този комбинат бе приета система за работа в това отношение с членовете на трудовия колектив. Съгласно нея тя се планира, организира, ръководи и контролира от комбинатския партиен комитет и партийните бюра. Изградена е общокомбинатска комисия за индивидуална работа и комисии към първичните партийни организации, които са десет на брой. В тях са включени отговорни партийни, стопански и обществени ръководители, ветерани, орденоносци, ударници, наставници и други. Целта на организираното сега изследване бе да се установят някои социално-психологически особености и изисквания към индивидуалната работа на комунистите с безпартийните за повишаване на тяхната социална активност. Обект на изследване бяха 121 комунисти, които с партийно поръчение вършат такава работа, и 121 безпартийни, с които се работи индивидуално. Освен това бяха изследвани и 92-ма работници, с които по-рано е работено така.

Според данните от изследването 67,7 на сто от поръченията на комунистите са за индивидуална работа с безпартийните и са насочени към подобряване на тяхната трудова дейност; 33,9 на сто са във връзка с обществено-политическата им дейност и само 5,7 на сто са по лични проблеми.

Изследването показа, че 95,5 на сто от работниците са доволни от помощта, която им оказват комунистите. Това е категорично доказателство за ползата от индивидуалната работа.

В същото време обаче анализът на данните показа, че потребностите на хората от конкретна помощ по някои проблеми от идейно-политическата област и от личния им живот не се покриват със структурата на главните направления на индивидуалната работа в момента. Не са задоволени например потребностите от разясняване на международната политика особено на по-възрастните работници. Въпреки подчертания интерес у младите хора към морално-етичните проблеми, комунистите са им отделили много малко внимание; аналогични са изводите и по въпроса за възпитанието на децата. Не са задоволени интересите в областта на спорта и туризма.

Конкретните цифри на изследването позволяват да се очертае точна картина на индивидуалната работа в първичните партийни организации в комбинат „Георги Димитров", да се открият и някои недостатъци. Поради това, че не са

Digitized by Google

изучени потребностите и интересите на хората, непълно се изгражда структурата на основните направления, по които се оказва помощ. Тематиката е ограничена предимно в областта на трудовата и обществено-политическата дейност, по-малко е свързана тя с изграждането на добри взаимоотношения в колектива и с личните проблеми на хората. Прави впечатление, че по някои въпроси, като тези в областта на културата и изкуството, и интересът на безпартийните е малък, а и комунистите не посочват, че формират такива интереси.

Какви са изводите?

Първо, индивидуалната работа изисква да се изучат специфичните потребности от информация и помощ и на тази основа да се изгради научнообоснована структура на основните ѝ направления.

Второ, да се осъществи диференциран подход в задоволяване на потребностите и интересите на различните социални групи особено на младите до 30-годишна възраст, на работниците с основно образование и на немалка част от членовете на колектива с висше и полувисше образование.

Трето, да се обърне подчертано внимание на задоволяването на духовните потребности. От една страна, защото в условията на развитото социалистическо общество се проявява тенденция за изпреварващо развитие на духовните потребности. Колкото повече се усъвършенстват те, толкова по-успешно се решават задачите на материалното производство. От друга страна, защото потребностите притежават свойството да се възпроизвеждат, т. е. да възникват нови. „Самата задоволеност на първа потребност — пише Карл Маркс — води към нови потребности.“ Именно чрез индивидуалната работа първичната партийна организация, партийната група имат възможност активно да се намесват за създаване на нови потребности, които да съответствуват на интересите на обществото.

И така, за да се постигнат добри резултати в индивидуалната работа, е нужно всестранно да се познава обектът на въздействието. Класификацията се основава на различни критерии и признаци. При изследването в комбинат „Георги Димитров“ обектът бе също класифициран: по социален произход, по политическа принадлежност, по възраст, по образование, в зависимост от социалния статус.

Такава класификация дава възможност на първичната партийна организация да си постави конкретни възпитателни и практически цели съобразно професионалната, възрастовата, образователната и друга характеристика на членовете на колектива.

Следователно субектът на индивидуална работа в осъществяването на своите възпитателни функции трябва да се съобразява със сложни теоретически и практически проблеми, с типичните и специфичните особености на обекта, да подхожда строго диференцирано и индивидуално при решаването на всяка конкретна задача.

Изследването през 1982 година даде богата информация на партийните организации, позволи да се направи социално-психическа характеристика на обекта и субекта на индивидуална работа и на взаимоотношенията между тях в този процес, планирането и организирането на тази дейност да бъдат по-добре съобразени с индивидуално-психическите особености на обекта и субекта.

Научният подход в организацията на индивидуалната работа даде конкретни положителни резултати във всички колективи. Прилага се диференциран подход. Определени са поименно отделните категории хора, които се нуждаят от индивидуална помощ.

Тази година главен обект на индивидуалната работа са новопостъпващите работници, изоставащите в труда и конфликтните личности.

Индивидуалната работа може да предхожда, съпровожда или след-

Digitized by Google

ва обсъждането, изработването или изпълнението на важни партийни или държавни документи и програми за развитието на страната. Целта е да се проникне дълбоко в същността на обсъждания проблем, като се стигне до всеки човек и се осъществи активна обратна връзка — чрез мнения, предложения, критични бележки и препоръки на трудещите се. В други случаи индивидуалната работа е адресирана точно към определени от партийните комитети и бюра хора, които се нуждаят от конкретна помощ — изоставащи в производството, носители на отрицателни явления, конфликтни личности, новопостъпили работници, новоприети комунисти и други за подобряване на тяхната идейно-политическа подготовка и професионална квалификация, с челници в производството, ударници, рационализатори и други за постигане на върхови постижения в професията с оглед издигане равнището на сектора или отрасъла, в който работят. Потребностите на деня поставят съответни задачи пред първичните партийни организации.

Тесните места в комбината например са леярските цехове. Тук трудът е тежък и непривлекателен, текучеството е голямо, отрицателните прояви са често явление, процентът на брака през летните месеци достига 30 на сто при норматив 14 на сто. Много формовчици напуснаха самоволно, други допускат самоотлъчки, не уплътняват работното си време. Това наложи първичната партийна организация в цеха да възложи поръчения на комунистите инж. Петър Силвесторов — началник на цеха, Цветан Георгиев — майстор по производство, и Ангел Мончин — председател на профкомитета, за индивидуална помощ при формовката на помпите.

Индивидуалната работа се изразяваше във всекидневни разговори с отделните членове на бригадите. Напусналите се посещаваха по домовете им, разговаряше се с тях и с членовете на семействата им. Подобри се организацията на работата, коригира се заплащането на някои категории работници. Обстановката в леярния цех се нормализира.

Социологическото изследване потвърди необходимостта индивидуална работа да се извършва и по хоризонтална, и по вертикална линия. Данните показват, че най-силно е изразена връзката по хоризонтална линия между колеги по професия, между приятели с общи интереси, съседи. Другарите по работа са особено желани партньори за общуване. 52,1 на сто от изследваните на първо място поставят предпочитанието си към добър колега от бригадата.

Ефективна може да бъде индивидуалната работа по вертикална линия — между лица с различен социален статус. Но изследването показва, че 27,7 на сто от анкетираните безпартийни изпитват резултатното индивидуално въздействие само на прекия ръководител — бригадира. Незадоволителна е личната връзка с партийния секретар, с профгрупорга и с комсомолския отговорник (29,3).

Основание за избора на колегите, с които човек споделя вълнуващите го въпроси, са най-вече умението им да разговарят, изслушват и разбират (49,6 на сто). На второ място (44,5 на сто) стои наличието на близки възгледи за живота, които най-много се посочват от анкетираните със средно специално, средно и основно образование. На трето място анкетираните, главно групата със средно специално и основно образование, поставят общите професионални интереси (37,8 на сто).

Успехът на индивидуалното въздействие се определя не само от съдържанието, но и от изкуството да се осъществява то. Дълг на комунистите, посочва В. И. Ленин, е да „умеят да пропагандират, организират, да агитират".

Особена роля в индивидуалната работа играят хората, които са своеобразни „катализатори" в общуването, привличат със своето

Digitized by Google

обаяние, с действения си характер. Те разполагат с умението правилно и бързо да се ориентират в обстановката, да изберат конкретно съдържание на общуването, да намерят адекватни средства за предаване на това съдържание и да осигурят обратна връзка.

Общуването изисква особен талант, човечност, способност да се разбере другият човек, умение да му се съчувствува, да се преживява заедно с него. Тези качества не се формират и проявяват стихийно, а в резултат на възпитанието и самовъзпитанието.

Ето няколко конкретни примера.

От 8 години работи в леярския цех 28-годишният Тошко Николов. Липсват му в началото трудови навици, допуска самоотлъчки, работата му е некачествена и непълноценна. Но секретарят на първичната партийна организация Недко Петров вижда в този човек и положителните качества. Започва да общува с него, помага му в най-трудните моменти, сприятеляват се. Не след дълго Т. Николов изменя отношението си към труда и към другарите си. В момента партийното бюро проучва кандидатурата му за член на БКП.

Любомир Каролев постъпва в цех № 1 като радиалбормашинист. През 1982 година той изпълнява нормираното си планово задание 90 на сто. Но до него застава комунистът Цветко Желязков, който и с разговори, и с личен пример му вдъхва вяра при овладяване на тежката професия. Вече няколко месеца Любомир Каролев достига трудовите норми на своя приятел и колега и изпълнява нормираното си планово задание 155—160 на сто.

В същия цех комунистът Велко Викьов ползотворно работи с младия каруселист Красимир Николов. Не харесва младото момче тази професия, въпреки че за това е учил. Шумът в цеха, точността, която се изисква в работата, го плашат. В началото е несръчен, започва да мисли за напускане. Но Велко Викьов не допусна цехът да бъде лишен от един млад и надежден работник. Привлече го с обаянието си на човек, с принципността си на комунист, с личното си трудолюбие. През миналата година Красимир постигна изпълнение на нормираното си задание 167 на сто.

В организацията на индивидуалната работа партийните организации преди всичко се опират на личния пример на комунистите. Неизмерима е силата на този социално-психически механизъм. Без добър личен пример не могат да се свържат непосредствено идеите с практиката, знанията да се превърнат в убеждения, в норми на поведение.

Научното управление на индивидуалната работа изисква да се изследва и познава не само нейният обект, но и субектът ѝ, да се установят структурата, качествата, степента на развитието му

Каква картина на социалното положение на кадрите, на които е възложено системно и целенасочено да провеждат индивидуална работа в първичния производствен колектив, разкри изследването? Установи се, че най-голям е относителният дял на ръководителите — 32,2 на сто, следван от работниците от основното производство — 24,6 на сто, и работниците от спомагателното производство — 22 на сто. Това е естествено. Индивидуалната работа може да се извършва от хора компетентни, които са в състояние да помагат на безпартийните да повишават квалификацията си, да подобряват качеството на продукцията, своята дисциплина, организацията на труда, да овладяват челния опит.

Образователното равнище на комунистите, които осъществяват индивидуалното въздействие, е също добро. От тях 43,2 на сто са със средно специално образование и 22,0 на сто с висше. Това професионално и психологически обоснована възможността да се въздействува по-пълноценно върху безпартийните.

Обезпокояващи са обаче резултатите, отнасящи се до подготовката на субекта на индивидуалната работа. Данните показват, че с

Digitized by Google

тях не се води системна и многостранна подготовка за идейно-теоретичното и методическото им изграждане. Затова 38,9 на сто от тях разчитат на богатия си житейски опит, 36,4 на сто не се готвят предварително, 31,4 на сто се готвят самостоятелно и само 14,4 на сто споделят, че партийният секретар провежда инструктаж с тях. И сега, година и половина след изследването, тази обстановка не се е изменила съществено.

Показателна е в това отношение и самооценката, която анкетираните комунисти си правят в отговор на въпроса „Какво ви пречи най-много, за да провеждате индивидуална работа?" Отговорите се степенуват както следва: нямам достатъчно свободно време (62,7 на сто); не се стимулира и поощрява трудът ми (12,7 на сто); не ми достига актуална информация (10,2 на сто); не зная с какви форми на работа да им въздействувам (6,8 на сто); липсва ми опит (5 на сто); липсват ми умения и такт за работа с хората (2,5 на сто).

С други думи, организаторската функция на партийните бюра се изчерпва с връчването на поръчения. Острият и актуален въпрос за подготовката на оценката на тяхната дейност е извън вниманието на партийните органи.

Подборът на формите и методите е един от основните фактори, чрез които се повишава ефективността на идеологическото въздействие. Още при планирането на индивидуалната работа е нужно да се прогнозира тяхното комплексно влияние. При това партийното бюро, първичната организация следва да се съобразява с индивидуалните особености на членовете на колектива, с особеностите на идеологическата ситуация; със социално-психическия климат; с конкретните цели и задачи на индивидуалната работа; с изискването правилно да се дозира връзката на масовите и индивидуалните форми на въздействие.

Подборът на формите на индивидуална работа зависи от редица фактори: образованието, социалния статус, възрастта, трудовия стаж на кадрите и други. Данните от социологическото изследване обаче свидетелстват за известна еднопосочност в използването на различните форми. Това може да се обясни с недостатъчната методическа и педагогическа подготовка на кадрите.

Най-предпочитани са индивидуалните разговори, посочени от 43,2 на сто от анкетираните. Те се използват предимно от комунистите със средно специално и висше образование, от групата работници от спомагателното производство и от ръководителите.

Една значителна част — 16,9 на сто, от изследваните комунисти намират за особено резултатно сдружаването и сприятеляването. Също такъв процент участници в изследването сочат като предпочитана форма на индивидуална работа дискусията. Нея използват 25,5 на сто от комунистите със средно специално образование, 21 на сто от ръководителите и 21,7 на сто от комунистите със стаж от 5—10 години. Неоснователно е подценено наставничеството — за него се обявяват 5 на сто от изследваните комунисти.

Данните от изследването показват, че подборът и приложението на различните форми на индивидуална работа зависят от социалния статус на кадрите. Докато ръководителите използват всички форми на такава работа, втората група изследвани лица — работниците от основното производство — имат предпочитание към индивидуалните разговори, към сдружаване и сприятеляване. По-богат избор на форми се забелязва при по-възрастните хора, с по-дълъг трудов стаж. Комунистите с по-ниско образование подценяват дискусиите като по-активизиращи форми на възпитателна работа. Те предпочитат по-популярните и по-леки форми-разговори, сдружаване и сприятеляване. Това са хора с богат житейски и професионален опит, със стаж над 20 години, но не са ор-

Digitized by Google

ганизирани в системно обучение, поради което тяхната методическа и педагогическа подготовка е слаба.

Следователно налага се изводът, че в индивидуалната работа не може да се оказва помощ въобще; необходимо е тя да има конкретни направления и конкретни форми. С това се съобразяват комбинатският партиен комитет, партийните бюра при нейното организиране.

През миналата година първичните партийни организации са връчили поръчения на 175 комунисти — около 60 на сто от състава на комбинатската партийна организация — да вършат конкретна индивидуална работа. Основната цел, която си поставят, е да се издига авангардната роля на комунистите в трудовия колектив, идеологически да се обезпечава изпълнението на стопанските задачи.

Съдържанието на индивидуалната работа се определя от целите и задачите, които стоят за решаване пред трудовите колективи. В нейния център през миналата година стояха въпросите за усъвършенстване на планирането и организацията на труда, повишаване качеството на продукцията, подобряване на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина, икономия на суровини и материали, ускорена реконструкция и модернизация, трудово, нравствено и идейно-политическо възпитание на членовете на колектива и други. Тя е немислима извън определена организационна система. При това се очертава една съвсем очевидна закономерност — колкото по-голям брой хора трябва да усвоят определени идеи, знания и опит, толкова по-голямо значение придобива организацията на индивидуалната работа — изграждането на системата, подборът на съответните форми и методи на работа.

Кирилка ПЕШЕВА

ТЕМИ — ИНТЕРЕСНИ И НУЖНИ

Задачите, които стоят пред партийните организации в кварталите, са толкова многопосочни — и за създаването на здрав социално-психически климат, и за комунистическото възпитание на населението, и за решаването на редица въпроси от битов характер, — че в цялото това многообразие комунистите понякога могат да се затруднят какво да поставят в центъра на вниманието, кое да направят тема на своето поредно партийно събрание. Тринадесет години съм бил секретар на квартална партийна организация — в осма секция на Ленински район в София, но с подобна трудност партийното бюро и останалите комунисти не сме се сблъсквали. Кое ни помага?

Още веднага след Дванадесетия конгрес на партията, обсъждайки нашите задачи в светлината на конгресните решения, партийното събрание на първичната ни организация утвърди дългосрочни, но конкретни мероприятия за изпълнението им. Някои от тях се отнасяха до активизирането на вътрешнопартийния живот и укрепването на боеспособността на организацията, други — до политическото ръководство на отечественофронтовските организации в квартала, съвместната работа с народните съветници, с домсъветите, трети — до идейновъзпи-

Digitized by Google

тателната дейност. Тези мероприятия, които очертаха насоките на партийната работа за един по-голям период от време, станаха основа за изготвянето на резолюциите на отчетно-изборните събрания и на оперативните шестмесечни планове на организацията. При определянето на темите за събранията тези мероприятия ни помагат да не затъваме в дребнотемие, да не се увличаме по странични въпроси, да не губим перспективата.

Определянето на темите за събранията е действително колективно дело при нас, това също допринася да не изпускаме важни, съществени неща, които вълнуват хората. По тези въпроси най-напред разсъждаваме в бюрото и всеки негов член казва предложенията си, но тези предложения са се оформили след разговори и с други комунисти, така че още при този пръв вариант от теми, които ще бъдат включени в шестмесечния план, ние имаме мнението на по-широк кръг хора. След това обсъждаме проекта на събрание. Трябва да подчертая, че тези събрания минават при нас активно, никой не е свикнал да разчита само на чуждата инициативност. Изказват се обикновено 5—6, а и повече комунисти, правят се полезни предложения и допълнения. Това има значение и по-късно, при подготовката и провеждането на самите събрания: интересът е безспорно по-голям.

Някои теми за събранията са регламентирани от по-горестоящите партийни органи. Това не означава, че се стеснява инициативата на комунистите, на партийната организация. Първо, такива регламентирани събрания не са много. Второ, и тогава комунистите подхождат съвсем конкретно, според своите интереси, потребности, задачи. Така например събранията от прегледа на боеспособността на организацията за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес ни дадоха възможност да огледаме цялостната си работа, да откроим както положителните, така и отрицателните страни, да набележим и да осъществим конкретни мерки за отстраняване на слабостите. Много оживено протече и събранието, на което се обсъждаше концепцията на ЦК на БКП за нов Кодекс на труда. Направени бяха 16 конкретни предложения.

В организацията ни е изградено партийно просветно звено — лектория, което изучава актуалните проблеми на вътрешния и международния живот. Така че някои от темите, които биха могли да бъдат разглеждани на просветни събрания, се обсъждат от комунистите и безпартийния актив в лекторията. През миналата година например тематиката ни бе твърде разнообразна, актуална и интересна: „Карл Маркс в нашата съвременност", „Повишаване ролята на нравственото възпитание в етапа на изграждане на развития социализъм", „Същност и характер на противоречията при изграждането на развитото социалистическо общество" и т. н. Това помага да се повишава политическата подготовка на комунистите, да се подобрява тяхната информираност по важни и актуални проблеми.

Така на самите партийни събрания имаме възможност да концентрираме вниманието си на въпроси, чието конкретно решаване ще помогне по-добре на нашата първична организация да изпълнява ролята си на политически ръководител, на политически стопанин на квартала. Разглеждаме например такива въпроси като състоянието на партийната дисциплина, работата с поръченията, с критичните бележки, предложенията и повдигнатите въпроси на комунистите и безпартийните, изпълнението на решенията. Както се вижда, това са теми, които винаги са актуални за партийната организация, не случайно те се повтарят периодично. Но повторението е само в темата — съдържанието на събранието не може да се повтори. Нали на него става дума за конкретни нарушения на дисциплината, за нейното равнище в дадения момент, за изпълнението на конкретни поръчения, на конкретни решения — едни се снемат

Digitized by Google

от отчет, за други се вземат допълнителни мерки, при провал се търсят виновниците.

Политическото въздействие в квартала е много тясно свързано с равнището на индивидуалната работа. Оценявайки това, партийната организация обсъди този въпрос и утвърди система за индивидуалната работа. Тя бе взета на въоръжение от партийните групи, от ръководствата на отечественофронтовските организации. Почувствува се значителна промяна. Сега по-добре се посещават кварталните събрания, по-активно участвуват гражданите в събирането и предаването на вторични суровини, в бригадите по хигиенизирането, в дежурствата по опазването на обществения ред.

Събранията дават възможност на комунистите по-задълбочено да анализират състоянието на идейновъзпитателната работа. Освен оценка на партийната учебна година разглеждаме и въпроси, свързани с просветната работа в отечественофронтовските организации, дейността на клубовете за социалистически бит и ритуали, за българо-съветска дружба и т. н. Много ни помагат например за засилване влиянието сред населението организираните ритуали и атеистичните лекции на клуба за социалистически бит и ритуали, месечните седенки, които се събират по инициатива на комисията за работа с жените.

Обект на будното внимание на партийните членове и обществеността е борбата срещу нарушенията на обществения ред и законност. В края на годината на партийно събрание се изслушва информация за допусканите на територията на секцията нарушения и се утвърждават мерки за подобряване на работата. Естествено, ако възникне необходимост, тази периодичност може да се наруши.

Както се вижда, чрез събранията партийната организация до голяма степен осъществява своите контролни функции. Но целта не е само да се контролира състоянието на работата по даден въпрос, навреме да се вземат мерки. Тези събрания са и място за обмяна на положителен опит. Знае се например колко важно е за нас, за партийната организация в квартала, добре да се работи с отечественофронтовските организации. На наши събрания също се обсъждат въпроси, свързани с партийното ръководство на отечественофронтовските организации. На открито партийно събрание например бе изслушан подробен самоотчет от най-добрата председателка на низова отечественофронтовска организация. Тя разказа за своята работа, за дейността на организацията — политико-просветна, културно-масова, трудова... Всъщност това бе и едно събрание за обмяна на опит, което помогна да възникнат интересни идеи, да се активизира животът и в другите организации. Така може да се оцени и друго наше събрание, на което разгледахме отчета на отговорника на най-активната партийна група.

Много усилия хвърлят комунистите за организирането съвместно с отечественофронтовските организации на тържествени събрания — за победата на социалистическата революция у нас, за Освобождението на България, за Международния ден на жената, за Празника на труда. Тук въпросът е да не се получи пресищане, да се намери нов подход и в познатата, многократно повтаряна тема. Запомниха се честването на юбилеите на Георги Димитров и Карл Маркс, празникът на нашата улица, наречена на името на бележития възрожденец и революционер Любен Каравелов.

Сега, след годишните отчетно-изборни събрания, в активна партийна работа в кварталите ще се включат много нови секретари и членове на бюра. Тях ги вълнуват въпросите: с какво да започнем, какви събрания да организираме, на какви теми... Казвам го от опит: теми има достатъчно — интересни и нужни.

Станчо ПАВЛОВ

Digitized by Google

И ДРУГИ...

Наскоро бях на партийно събрание. Отчиташе се едногодишната дейност на първичната партийна организация. Комунистите с голямо внимание изслушаха доклада, изнесен от партийния секретар. Поставени бяха много и интересни въпроси, споменаваха се и конкретните деяния на редица комунисти. След прочитането на доклада дадоха петнадесет минути почивка. Влях се сред комунистите. Те се бяха събрали на групи, някои с наслада пушеха цигарите си, други оживено коментираха. Спрях се и подслушах един от тези разговори:

— А бе, Пешо, какво стана! Ти изглежда през годината въобще не си участвувал в живота на партийната организация!

— Защо! — запита заинтригуван този, към когото се бяха обърнали. — Най-редовно съм вземал участие в живота на организацията, от нито едно събрание не съм отсъствувал. Пък и каквито задачи да са ми били възлагани, съм ги изпълнявал. Е, може да не са били кой знае какво, но досега не съм се изложил.

— Е, добре де, а защо за тебе нищо не казаха в отчетния доклад! — отново последва въпрос.

— Как да не са ме споменали. Ти не си слушал внимателно.

— Не, най-искрено ти казвам. Съвсем внимателно слушах доклада, но нито веднъж не чух името ти.

— Явно, че си бил разсеян — този път малко иронично възрази другарят, когото обвиняваха в пасивност. — Няколко пъти ме споменаха.

Вместо въпрос или отговор последва леко вдигане на рамене в знак на учудване: „Къде ли е било това споменаване".

— Добре, ще ти припомня. Ти чу ли в доклада на много места да се споменава „и други"!

— Това чух. Но твоето име на чух.

— Та, там съм аз. В тия и други.

— Не те разбирам. Какво общо има това с тебе. Мене ме интересува какво конкретно се казва за тебе. Цяла година си бил в тая организация, нима за нищо не се намери да те споменат било за хубаво, било за лошо.

Този разговор ме заинтригува. И после си мислех. Кому е нужен тук този паразит! Какво и кому казваме с него нещо! И кого топли! Нима не може да се намери начин да се кажат поне две думи за всеки комунист от партийната организация. Докога това безлично и обидно „и други"! Няма други. Има конкретни имена, конкретни носители на дадени качества и дейности, има участие или неучастие, и то съвсем конкретно, в дейността на партийната организация и то трябва съвсем определено да се каже. Защо трябва да се обезличава личността, особено високото звание комунист! А с какво ще служи той за пример!

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

КОНТРОЛЪТ И ПРОВЕРКАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

ВАЛЕРИЙ СТЕПЧЕНКО

Сърцевина на цялата дейност на партията в епохата на развития социализъм, характеризиращ се с качествено ново равнище в развитието на социално-икономическите и обществено-политическите отношения, е ръководството на икономиката, успешното осъществяване на поставените в решенията на XXVI конгрес на КПСС задачи на комунистическото строителство. Главните усилия на партията са насочени към привеждането на икономиката върху интензивния път на развитие, достигането на непрекъснат подем на ефективността на производството и качеството на цялата работа. А това е немислимо без по-нататъшното повишаване действеността на партийното ръководство.

В решенията на XXVI конгрес на КПСС и последвалите го пленуми на ЦК на КПСС, в решението на ЦК на КПСС „За по-нататъшното усъвършенстуване на контрола и проверката на изпълнението в светлината на решенията на XXVI конгрес на КПСС" (1981 г.) и редица други партийни документи са изложени изискванията за по-нататъшното повишаване ефективността на партийното ръководство, подобряването на стила и методите на работа на партийните организации.

Като утвърждава ленинския стил на работа, партията разглежда контрола и проверката на изпълнението като изпитано средство за подобряване дейността на партийните, съветските и стопанските организации, за укрепване организираността и дисциплината във всички звена на апарата, за повишаване отговорността на кадрите за възложената работа.

Особено актуално днес е всемерното укрепване на изпълнителската дисциплина, когато, както изтъква др. Ю. В. Андропов, „след като се договорим за необходимите мерки и като се вземат необходимите решения, е недопустимо работата да се изоставя наполовина. Всичко, което е решено, трябва да бъде изпълнено"[1].

Затова именно контролът и проверката на изпълнението при днешните условия са едни от действените инструменти в дейността на местните партийни органи, на всички партийни организации по практическото изпълнение на социално-икономическите планове, на политическите и възпитателните задачи на партията.

Въпросът за контрола и проверката на изпълнението винаги е бил предмет на постоянното внимание на Комунистическата партия. В. И. Ленин, считайки, че нито една област на социалния и икономическия живот на новото общество не бива да бъде извън контрола, подчертаваше, че „отчетност и контрол — ето **главното**, което се изисква за „уреждането", за правилното функциониране на **„първата фаза** на комунистическото общество"[2].

В. И. Ленин разработи основните принципи на контрола и проверката на изпълнението, които, като се имат предвид съвременните условия на развитие, могат да се сведат в най-общ вид към следното:

1. Обективност, масовост, гласност, действеност на контрола.
2. Системност в неговото осъществяване.
3. Партийно ръководство на проверката на изпълнението.
4. Контролът на изпълнението като средство за проверка на кадрите и тяхното възпитание.
5. Съединение на контрола с предотвратяването на недостатъците и с организаторската работа за изпълнение на решенията.
6. Постоянна проверка на фактическото изпълнение непосредствено по места.

---

[1] Ю. В. Андропов, Учението на Карл Маркс и някои въпроси на социалистическото строителство в СССР, в. „Работническо дело", 24. II. 1983.
[2] В. И. Ленин, Съб. съч., т. 33, с. 98.

Digitized by Google

7. Съчетаване на контрола от горе с контрола от долу.

Пример на ленински подход към организацията на контрола и проверката на изпълнението показва ЦК на партията, неговото Политбюро. Това е отразено и в доклада на ЦК на КПСС, изнесен пред XXVI партиен конгрес, където се отбелязва, че „изкуството да се ръководи не е в това по всякакъв повод да се множат и разпращат директивни указания. След като се вземе решение, трябва да се осигури точното му изпълнение в определения срок. Именно за това трябва да съдействува засилването на контрола. И този контрол трябва да се извършва системно и оперативно, едновременно от горе и от долу."[1]

С нова сила тези изисквания на партията бяха подчертани на Ноемврийския (1982 г.) и Юлския (1983 г.) пленум на ЦК на КПСС.

В своята реч, произнесена на Ноемврийския (1982 г.) пленум на ЦК, др. Ю. В. Андропов с особена сила подчерта, че „трябва да стане правило ново решение по един и същи въпрос да се взема само тогава, когато са изпълнени предишните решения или са възникнали някои нови обстоятелства. Трябва да се поведе решителна борба против каквито и да било нарушения на партийната, държавната и трудовата дисциплина".

Централният комитет на партията все по-настойчиво поставя пред местните партийни органи, пред първичните партийни организации задачата да осигуряват органическо единство на контрола с практическата работа по изпълнение на директивите на партията и правителството с работата по предотвратяване на всевъзможните недостатъци. Стана вече характерно още в процеса на подготовката на решенията да се предвиждат възможности, срокове и организационни и политически мерки за тяхното осъществяване. При това отличителна особеност на контрола в условията на повсеместна интензификация е това, че в резултат на усъвършенствуване на организационната, организаторската и възпитателната работа неговият диапазон става все по-разностранен, с преобладаване на организиращите и качествените фактори.

В разработката на конкретното приложение на контрола определено методологическо значение за партийните организации могат да имат етапите на структурата на контролния процес, сред които може да се изтъкнат следните: а) избор на обекта на проверката; б) установяване на фактическото състояние на нещата; в) оценка на съответствието на фактическото положение на нещата и изискванията на по-рано взетите решения, изтъкване на недостатъците и пропуските; г) разработване на мероприятия за подобряване на работата, приемане на мероприятия за тяхното осъществяване и предотвратяване на недостатъците; д) снемане на решенията от контрол.

Четвъртият етап на контролния процес, който представлява не нещо друго освен организацията на контрола, на свой ред включва следните елементи: първо — разработка на мероприятия по изпълнение на приетите решения; второ — ясно изложение на решенията за контрол; трето — определяне характера и сроковете за периодически проверки; четвърто — привличане на по-долу стоящите партийни комитети и организации, другите изпълнители към осъществяване на решенията; пето — равносметка за реализация на решенията и за запознаване с тях на комунистите, анализ на целия процес на контрола и изводи по него.

●

Стана практика в дейността на редица партийни организации, които с цел да привлекат широк кръг комунисти да участвуват в контрола към партийните комитети на големите първични партийни организации, да се изграждат комисии по проверка на изпълнението на приетите решения. Това значително повишава неговата ефективност. Провеждат се комплексни проверки по места от квалифицирани бригади начело със секретар, завеждащ отдел, член на бюрото на партийния орган. Резултатите от такива проверки се разглеждат на открити партийни събрания.

По въпросите на контрола и проверката на изпълнението все повече се засилва ролята на изборните партийни органи. Ефективно средство за контрол, както показват анализите, е изслушването на отчети от партийните комитети и организации на пленуми и заседания на бюрата и секретариата. Това се прави, като се почне от ЦК на партиите на съюзните републики до районните комитети. Главното, което се получава тук, е, че се изучават практиката, стилът, методите на работа; разкриват се недостатъците и се определят пътищата за отстраняването им; обобщава се положителният опит. В резултат на това решително се повиши ролята на местните партийни органи в политическата работа, в ръководството на икономиката.

Положителни резултати дава такава форма като редовното информиране на членовете на изборния актив за изпълнение на решенията на партийните комитети. Такъв подход помага да се ориентира изборният актив, а чрез него всички комунисти, повишава се ролята на самите пленуми като органи за колективно ръководство.

В това отношение голяма роля играят информационните доклади на партийните комитети пред партийния актив и първичните партийни организации в периода между конференциите. Традиция стана например в дейността на Ленинградската областна партийна организация редовно да

[1] Материали на XXVI конгрес на КПСС, Партиздат, 1981, с. 98.

Digitized by Google

се информират членовете на партията за работата на областния комитет на КПСС. За тази цел на пленума на областния комитет се обсъжда и утвърждава доклад, който членовете и кандидат-членовете на комитета, членовете на ревизионната комисия изнасят на партийни събрания, поставяйки на широко обсъждане информацията по направеното от областния комитет по изпълнение решенията на отчетно-изборната конференция в светлината на решенията на конгреса на партията и последвалите го пленуми на ЦК на КПСС. Натрупан е немалък положителен опит в провеждането на пленуми на местните партийни органи, на които се отчитат бюрата и секретариатите по изпълнение решенията на партийния конгрес. Това способствува не само за сериозен обмен на мнения за стила на партийния орган, но дава възможност всеки работник от апарата да се види отстрани, да свери своите действия с принципните изисквания на конгреса.

През последните години все по-голямо разпространение намира практиката на изграждане на колективни координиращи органи. Сред тях са съветите на секретарите на партийните организации в производствените обединения на промишлеността. Обаче това, че те могат да дават препоръки, не им пречи да осъществяват контролни функции, да осигуряват единство на препоръките и тяхното практическо осъществяване.

Налага се тенденцията на засилване вниманието към изслушването на отделни ръководители, в това число стопанските, как изпълняват взетите решения от местните партийни органи.

В дейността на местните партийни органи се забелязва засилване на колективността в процеса на приемането и контрола на решенията. При това отчита се мнението на компетентните специалисти, членници в производството, комунисти и безпартийни. По такъв начин те стават продукт на колективния труд, отразяват мнението, интересите и настроенията на хората, изпълняват се с голям ентусиазъм.

За повишаването на качеството на приеманите решения, за предпазването от субективни оценки и изводи способствува тяхното предварително разглеждане в партийните групи, на оперативни срещи с актива. Несъмнено всичко това изисква много време, но както показват анализите, загубата на време за подготовката им е оправдана, защото всекидневната практика потвърждава, че доброто, всестранно обмисленото и преценено решение повишава ефективността на контрола.

Интересна е практиката, когато в процеса на подготовката на проблема и разработката на решението се използват мрежовите графици, които позволяват да се планира по етапи подготовката на всеки въпрос, да се осъществява контрол върху съдържанието и сроковете в процеса на разработката на проекторешенията. За решаването на отделни въпроси в промишлеността в хода на подготовката на решението на партийния орган и с цел да се изучат мненията и предложенията по назрелите въпроси се прилага и методът на широко допитване до работниците със специално разработени анкетни листове.

Положителни резултати в промишлените предприятия дава провеждането на контролни съвещания за изпълнението на решенията по отделни въпроси, в които участвуват секретари на цехови партийни организации, инженерно-технически работници, специалисти от съответните отдели.

Демократизмът и силата на контрола се изявяват в неговата гласност и публичност. Особено значение гласността има в сферата на материалното производство, където са концентрирани интересите на обществото и на всеки трудещ се. Като отчитат, че гласността в работата на партийните организации е действено средство за укрепване на връзките на партията с масите, партийните организации на събрания широко информират комунистите и безпартийните за резултатите от проверките и приетите по тях решения. Те се ръководят от това, че гласността на резултатите е мощно средство за възпитание и въвличане на гражданите в управлението на страната, за засилване на контрола върху дейността на изпълнителните органи на целия държавен апарат. Важна роля тук играят и пресата, и средствата за наглядна агитация.

В тази връзка не докрай се използват възможностите на повсеместно провеждания единен политден, който е добър канал за информиране на трудещите се от горе до долу, източник за получаване информация от долу. Излизайки сред трудовите колективи, ръководителите на предприятия, учреждения и организации трябва да ги информират за хода на изправянето на недостатъците, разкрити при контролните проверки.

За реализацията на изискванията на ЦК на КПСС, за разширяване на гласността и засилване на връзките на партията с широките трудови маси голяма роля играят и получилите широко разпространение при съвременните условия дни на откритото писмо. Опитът показва, че това е сполучлива форма за осъществяване на контрола от долу, за привличането в това отношение широките маси трудещи се.

Като правило комисия, която работи под ръководството на партийния орган, се обръща към трудещите се чрез местния печат и радио с призив в писмена или устна форма да изкажат своите мнения, предложения по различни аспекти из живота на града, района. Тук могат да се поставят въпроси по контрола на изпълнението на плана за социално-икономическото развитие, в това число строителството и качеството на жилищата, благоустрояването на територията, спазването на обществения ред, работата на магазините, предприятията за обществено хранене и битови услуги, поликлиниките, аптеките, домовете на културата, кинотеатрите, обществения транспорт. В обръщението се посочват сроковете за поставяне на въ-

Digitized by Google

просите и предложенията, времето и мястото за провеждане на срещата на ръководителите на града или района с трудещите се. Така в хода на провеждането на деня на откритото писмо в Ефремовския градски комитет на партията и Завода за синтетичен каучук — Тулска област трудещите се направиха повече от 800 предложения и пожелания. Още 250 бяха направени в заключителната среща, в която взеха участие секретари на градския комитет, ръководители на изпълкома на градския съвет на депутатите на трудещите се. 75 срещи проведоха ръководителите на града в трудовите колективи, в които взеха участие над 5 хиляди души.

Както е известно, задължително условие за ефективността на контрола е неговото редовно осъществяване, което дава възможност не само да се изявят, но и своевременно да се предотвратят евентуалните грешки и недостатъци.

В организацията и проверката на изпълнението на приетите решения важна роля играе **апаратът на местните партийни органи.** Защото контролът и проверката на изпълнението, както е подчертано в решението на ЦК на КПСС, трябва да бъдат най-важната съставна част на повседневната организаторска работа на всяко звено на партийния апарат, на всички партийни организации. При това все повече на преден план излиза засилването на личната отговорност за изпълнението на приетото решение.

Централният комитет на партията неведнъж е подчертавал, че с контрола и проверката на изпълнението трябва да се занимават преди всичко секретарите, членовете на бюрото, завеждащите отдели на партийните комитети.

Ценен опит на непосредствено участие на ръководителите в контролния процес е натрупан в Грузинската партийна организация, където на секретарите на ЦК на Комунистическата партия, на другите членове на бюрото се възлага да водят отделни проблеми, контрола за хода на реализацията на решенията на пленумите. Тук действува принципът: да не се остава нито един въпрос открит, да се вземат оперативни мерки, да се осигури крайният ефект.

В редица случаи партийните комитети, стремейки се да засилват контрола, се увличат да изискват от по-низшестоящите организации много писмени отчети и информации, да викат стопански дейци и секретари на партийни организации, по такъв начин да ги откъсват без особена необходимост от практическата работа по организацията на изпълнението.

Именно от такъв стил в дейността на местните партийни организации предпазва ЦК на КПСС в своето решение по отчета на Саратовския областен комитет на партията, когато „в ущърб на непосредствената организация на работата партийните органи провеждат много заседания и съвещания, приемат много решения, понякога без нужда създават различни щабове и комисии. Тук отива основната част от времето и силите, което пречи дълбоко да се анализират резултатите от работата, да се види перспективата, да се организира проверката на изпълнението".

Местните партийни органи практикуват **всекимесечните информации,** в които се дава отговор кой от работниците на апарата, кога, колко пъти и с каква цел е бил в партийните организации, в трудовите колективи, в какви мероприятия, провеждани от партийните комитети, е участвувал, какво е направил по контрола и проверката на решенията на партийния орган.

Към мерките за подобряване дейността на партийния апарат се отнася съкращаването броя на заседанията и съвещанията, а оттук — количеството на приеманите решения. В Томската областна партийна организация например почти два пъти се съкрати броят на заседанията и съвещанията. Ставрополският крайком, Ленинградският, Московският, Ростовският областен комитет ограничиха виканото в партийните и съветските органи ръководни дейци и специалисти. Съкращавайки количеството на решенията, ЦК на Комунистическата партия на Украйна установи, че нови решения се вземат само по действително назрели крупни въпроси, и то само след като е изпълнено старото решение. ЦК на Комунистическата партия на Казахстан осъществява действени мерки по съкращаване потока от излишна книжнина, постъпваща от органите на стопанското управление. ЦК на Комунистическата партия на Армения съкрати почти наполовина исканите информации.

При значително намаление на заседанията и съвещанията и броя на въпросите, включвани в дневния ред, местните партийни органи възлагат да разглеждат някои от тях народните съвети и другите административни, стопански и обществени организации. Част от въпросите се решават в оперативен порядък от апарата на партийния орган.

В работата на местните партийни органи широко разпространение получи практиката, която дава много положителни резултати, да се разработват **организационно-политически** мероприятия по изпълнение на приетите решения. Поучителен в това отношение е опитът на партийните комитети в Днепропетровска област, където особено внимание се обръща да се осигури не само максимална конкретност на всеки пункт на мероприятията, но и да се определят съответните форми и срокове на контрол, отговорниците за тяхното изпълнение, да се предвидят отчети и обобщаване материалите по контрола, широка гласност на резултатите.

Както е известно, изпълнението изисква определени условия. Тяхната същност в съвременните условия се състои в съгласуваността със съответните партийни и стопански органи, в умението отрано да се предвиждат последствията от приеманите решения, дълбоко да се оценяват всички обстоятелства и фактори на икономическия, социалния, кадровия и психологическия порядък, да се обединят усилията на всички звена на стопанската дейност

Digitized by Google

както по вертикална, така и по хоризонтална линия, да се намерят оптималните пътища за достигане на всяка конкретна цел. Ако тези изисквания не се спазват, ще се стигне не само до материално-финансови, но и до морално-политически загуби.

Към формите на контрол, които дават възможност значително да се повиши неговата ефективност, са създадените под ръководството на партийните органи обединени щабове, временни партийни групи, съветите на секретарите на партийните организации, провеждането на съвместни партийни събрания и заседания на партийните комитети на различните организации. Опит за работата на партийните щабове на пусковите обекти е натрупан в Рустави — Грузинска ССР. С тяхна помощ се координира дейността на всеки участник в строителството, повишава се отговорността на ръководителите не само за крайните резултати, но и за създаването на нормални условия за труда, бита и почивката на строителите. Всичко това помогна през годините на десетата петилетка да се въведат в строя десетки важни обекти, значително преди срока да завърши реконструкцията на металургическия завод.

Ефективна форма за подбора и възпитанието на кадрите е изслушването на събрания на първичните партийни организации и заседания на партийните бюра отчети от стопанските ръководители по отделни проблеми на тяхната дейност.

●

Иска ми се да се спра на някои други важни моменти в дейността на местните партийни органи във връзка с тяхната работа по организацията на контрола и проверката на изпълнението.

Първо. В редица случаи с цел оперативно да се доведат решенията на вишестоящия орган до низовите звена партийните комитети се стремят веднага след получаването на съответния документ да приемат по него съответно решение. В повечето случаи това е оправдано. Но нерядко такива решения се приемат на бърза ръка, без предварително задълбочено проучване, без да се отчитат местните условия, реално създалата се обстановка и материалните възможности и като резултат се получават общи постановки и призиви. Като се има предвид, че в повечето случаи в решенията на вишестоящите органи се съдържат и задачите на низовите звена, считаме, че низшестоящите организации не е нужно да приемат собствени решения, а цялата си организаторска работа да съсредоточат върху контрола и организацията за изпълнение на решенията на вишестоящия орган.

Второ. Установилият се ред за контрол на решенията на равнище районен комитет предполага да се използват като правило отчетни карти, книги, папки, перфокарти и пр., което по начало води до голяма загуба на монотонен, нетворчески труд от страна на отговорните работници от апарата. При това в редица случаи дейността на общите отдели се свежда до контрол на сроковете за изпълнение, до предоставяне на междинна информация и по такъв начин се ограничава до проверка на движението на документите, без да засягат конкретните поръчения, които са поставени в решението на партийния орган. Изходът тук е, както показва опитът, в широкото внедряване на механизираните методи на отчет с приложение на съвременна електронна техника на базата на мини и микро ЕВМ. Опит по внедряването и работата на автоматизираните информационни системи в партийните органи има и те се наложиха като положително явление.

Като се има предвид горното, може би ще е целесъобразно на основата на специално разработени форми цялата постъпваща в партийните комитети информация да се съсредоточава в общия отдел, където с помощта на специално разработен алгоритъм да се преработва, съхранява и формира банка с данни за всяка организация. В такъв вид той може да бъде използван от работника на партийния апарат по всяко време и по всеки интересуващ го въпрос.

Трето. Анализът на дейността на местните партийни органи показва, че в последно време се забелязва тенденция на увеличаване броя на различните мероприятия, съвещания. Естествено, това е неправилно. В редица случаи съставът на участниците не винаги добре се обмисля, канят се много хора, чието присъствие съвсем не е необходимо. Нежелателен е и фактът, когато в работата на пленумите на местните партийни органи нерядко взема участие наред с изборния актив голямо количество поканени, което принизява ролята както на членовете на изборния орган, така и неговата роля като орган на политическото ръководство. Пленумът на партийния орган се превръща в събрание на актива, ако сред неговите участници членовете на комитетите и членовете на ревизионните комисии са по-малко от половината.

Местните партийни органи, партийните организации, в условията на повсеместна интензификация разработиха някои форми и методи по въпросите на организацията на контрола и проверката на изпълнение, които се потвърдиха от практиката. В тяхната дейност се наблюдава определена стабилизация на редовността на анализа на състоянието на проверките, което повишава ефективността на контрола. В своята практическа дейност партийните организации се ръководят от това, че контролът и организацията на изпълнението е единен процес на партийно-организационната работа, който способствува да се повишава боеспособността на партийните организации, да се утвърждават ленинският стил на работа, реализацията на политиката на партията.

Digitized by Google

ПРЕЛОМ В ПОДХОДА КЪМ ИНТЕНЗИФИКАЦИЯТА

В средата на декември м. г. бе проведен пленум на окръжния комитет на партията във Враца. Той може да се определи като опит да се внесе прелом в критериите и подхода на окръжната партийна организация в борбата за изпълнение на решенията на Дванадесетия конгрес за интензивно развитие на икономиката. И още — като опит конкретно, делово и практически да се подеме изпълнението на тази задача на широк фронт и във всички звена на икономиката.

Бюрото беше подтикнато да направи критически разбор на своята работа, на дейността на партийните комитети и организации, на държавните и стопанските ръководства от пребиваването на другаря Тодор Живков във Враца на 18 и 19 октомври. В речта си пред пленума на окръжния комитет на партията на 19 октомври той помогна на окръжния комитет да разбере качествено новите задачи, които партията поставя, и да осъзнае, че е необходимо да измени подхода си при тяхното решаване. Наред с положителната оценка на постигнатите резултати в окръга през изминалите три години на петилетката първият партиен и държавен ръководител направи дълбок научен анализ на дейността на окръжната организация в светлината на новата партийна стратегия. Убедително той доказа, че досегашният подход не гарантира решаване на ключовите въпроси за интензификацията на икономиката и посочи съществени негативни явления в развитието на селското стопанство, в подхода към решаване на въпросите на научно-техническия прогрес в промишлеността, в свързването на науката с производството.

Този анализ предизвика дълбок размисъл в партийните кадри от окръга. Похвално е, че бюрото на окръжния комитет веднага пристъпи към изясняване на повдигнатите от генералния секретар на Централния комитет на партията въпроси. В срещи с различни партийни и стопански кадри то ги запозна с неговия дълбок политически анализ на работата и възложи да се преразгледат съществуващите програми и разработки за интензификация на производството и да се разработят нови въпроси на базата на направените от другаря Тодор Живков препоръки. Около два месеца вниманието на партийните и стопанските кадри бе съсредоточено към конкретна и делова работа, в резултат на която бяха преработени и поставени по нов начин въпросите на интензификацията на основните отрасли на промишлеността и селското стопанство и бяха разработени програми за развитие

Digitized by Google

на основните 12 предприятия по интензивен път. В програмите се определят както главните направления за внедряване на авангардни технологии и комплексна автоматизация и механизация в производството, така и конкретни мерки за разработка на нови проблеми, за дълбочинно използване на материалите и суровините и пр.

С цел да се постигне необходимият прелом в подхода и работата на окръжната партийна организация по поставените въпроси още от началото на 1984 г. през декември пленумът на окръжния комитет обсъди направените разработки и проблемите на интензификацията на промишлеността и селското стопанство. Доклад изнесе първият секретар на окръжния комитет Светозар Петрушков. В доклада само кратко бяха обобщени достигнатите резултати и успехи на окръга през изтеклия период. Изтъкнато бе, че бурното му развитие и създаването на съвременна промишленост и модерно земеделие и животновъдство е постигнато в периода след Априлския пленум от 1956 г. За размерите на извършената работа говорят следните факти: сега окръгът произвежда около 30 на сто от електроенергията и чугуненитe отливки, около една пета от памучните тъкани и цимента, близо 42 на сто от азотните торове в страната и пр. Значителни резултати окръгът има и за последните три години — основните производствени фондове са увеличени с 50 на сто, обществената производителност на труда — с 30 на сто, а печалбата — с 90 на сто. Приложени са някои нови технологии и технологични линии, автоматизирани и механизирани са някои процеси, повишено е техническото равнище и качеството на продукцията. В доклада обаче основното е неудовлетвореността от постигнатото в светлината на съществуващите възможности и сегашните изисквания на партийната политика. Главният извод е, че окръжната промишленост изостава във внедряването на научно-техническите постижения. Основният недостатък е, че се работи по отделни проблеми, а не се пристъпва смело към кардинално решаване на въпросите на комплексната механизация и към автоматизиране на технологичните процеси. Не се внедряват автоматични поточни линии, гъвкави производствени системи, микропроцесори за управление на производството. Изостават механизацията и автоматизацията на машиностроенето, леката и хранителната промишленост. Поради това 60 процента от работниците са заети с тежък и непривлекателен ръчен физически труд. Конкретният анализ засегна както определени отрасли, така и основните комбинати и заводи в окръга.

Наред с това бе поставен въпросът за разширяването на дълбочинната преработка на суровините и материалите, внедряването на безотпадни технологии, за което значителни резерви има в Химическия, Минно-металургичния, Циментовия и Целулозно-хартиения комбинат, в предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Високите показатели по качеството са постигнати само в отделни общини и в най-модерните предприятия, но все още е незадоволителен делът на атестираната продукция съобразно наличните материални възможности. На много места въпросите на качеството са все още на заден план, затова част от стоките за масовия консуматор са под равнището на изискванията.

В конкретно разработените програми, утвърдени от пленума, се предвижда да се внедрят в най-големите комбинати и заводи на окръга автоматизирани производствени линии и системи и системи за управление с използване на микропроцесори, технологични модули, обработващи центри, гъвкави производствени клетки и автоматични линии. Работата да се съсредоточи така, че да се осигури най-голям производствен, качествен и икономически ефект. Някои от тези решения ще имат крупен ефект от няколко милиона лева и ще удвоят производителността на труда, а качеството ще се издигне до равнището

Digitized by Google

на най-добрите образци. Внедрените авангардни технологии в научно-производственото предприятие „Центромет“ например ще позволи да се усвоят 13 уникални изделия с ефект над 24 млн. лева. Предвидени са безотпадъчни технологии по метода на студеното обемно щамповане, на праховата металургия и пластичната деформация в горещо състояние.

Всички тези решения, съгласувани със съответните научни звена и вишестоящи организации, целят да внесат прелом в подхода към интензификацията на производството и повишаването на качеството, към увеличаването на производителността на труда в съответните участъци не с проценти, а с пъти.

Вторият основен въпрос бе за интензификацията на селското стопанство. Направен бе изводът, че положителните крачки в увеличаването на производството на зърно и на мляко през първите три години на петилетката не могат да задоволят, защото сравнението е с ниските средни добиви и продуктивност през миналата петилетка.

Главните причини за допусканите слабости са в ниската култура на земеделието, в неправилните сеитбообръщения, буренясалите блокове, неефективното използване на напоителните системи. Те обаче са следствие на принизено ръководство, на ниска взискателност, на преклонение пред обективните трудности.

Направените конкретни разработки предвиждат сериозни мерки за прелом в няколко направления:

— Да се осигури през следващите две години изпълнението на петилетните задачи и се постигне самоиздръжката на всички селскостопански организации.

— Да се приложат докрай новият икономически механизъм и новата бригадна организация на труда. Бригадите да имат пълни права, да образуват съответни фондове, да работят с договори с управлението на АПК, да имат отделна сметка в банката или разчетна сметка в АПК и пр.

— Рязко да се увеличи производството на зърно и мляко.

В тази връзка пленумът постави високи задачи за 1984 и 1985 година, отчитайки реалните възможности, показани от челните комплекси — да се постигне 500 кг пшеница, 480 кг ечемик и 650 кг царевица от декар. Основното внимание се отделя на царевицата на поливни площи — от 108 хиляди декара да се получат по 1070 кг зърно. Предвижда се да се засили научното обслужване на производството на царевица от института в Кнежа, на чийто директор е възложено от пленума поръчението да осигури високоинтензивни технологии на площ от 20 000 дка за получаване по 1240 кг и интензивна технология на 88 000 дка за получаване по 1030 кг зърно от декар. Във връзка с тази задача са възложени поръчения на директора на „Водно стопанство“, на партийни дейци и на стопански ръководители и специалисти да осигурят условия за получаване на високи добиви. На най-добрите бригади в Кнежа и Бреница се поставя задача от зачислените им поливни площи да получат по 1500 кг зърно.

От 1979 година млеконадоят от крава е увеличен със 700 литра, но е достигнал само 3200 литра. Два комплекса, в Кнежа и Бяла Слатина, имат над 4000, а фермата в с. Бърдарски геран има 5500 литра. На основа на направените конкретни разработки пленумът счете възможно през следващите три години да се достигне средно за окръга 4000 литра млеконадой, а още през тази година да се осигури 3500 литра. И за изпълнението на тази задача са поставени конкретни задачи на съответни партийни и стопански ръководители в общините и кравекомплексите.

Digitized by Google

Разработен е вече проект за внедряване на авангардни промишлени биотехнологии до края на петилетката и до 1990 г.

Похвално е, че на пленума бе направен задълбочен критически анализ на стила и методите, на подхода на кадрите, на окръжния комитет и на другите партийни комитети и организации от позициите на повишените критерии и изисквания на Централния комитет, изразени от другаря Тодор Живков. Отчита се, че в досегашната работа има повърхностност и некомпетентност, принизена взискателност, не са овладени новите подходи, част от работниците не проявяват инициатива, не владеят съвременните методи на управление, болезнено приемат критиката и търсят обективни причини за оправдание на недостатъците, вместо делово и задълбочено да потърсят възможности да се поправят.

Отделено бе специално внимание за издигане ролята на общинските партийни комитети — да се осигурят по-голяма целенасоченост, перспективност и целеустременост, много голяма конкретност и деловитост в работата им с всеки колектив, да осигурят близко и компетентно ръководство и помощ на първичните партийни организации да подемат задачите на интензификацията и на качеството.

Изяснени бяха задачите и на другите обществени организации.

В приетото от пленума решение се утвърждават разработените програми и конкретните задачи за решителен поврат към интензивно развитие на промишлеността и селското стопанство и за изменение на подхода и дейността на партийните комитети и организации.

На определени общински съвети и на строителни и монтажни предприятия и организации бе възложено да осигурят благоустройство на кравеферми и да поемат шефство за поддържане и усъвършенствуване на механизацията и автоматизацията им. Пленумът утвърди конкретните партийни поръчения на отговорни комунисти за постигане на високи резултати в производството на царевично зърно и краве мляко.

Задачите, поставени от пленума, са наистина високи. Те са добра предпоставка за действително сериозни изменения в партийната, държавната и стопанската работа. Изпълнението им може да осигури обрат в подемането на научно-техническите и социалните задачи за интензивно развитие, за повишаване на качеството и производителността на труда, поставени от Дванадесетия конгрес. За да се осигури на практика този прелом, комитетът задължи протичащите отчетно-изборни партийни конференции да поставят в центъра на своето внимание тези въпроси и разработки. Партийните организации по своя преценка да обсъдят произтичащите за себе си въпроси от решенията на пленума, а през май на контролен пленум да се оцени извършената работа и доколко в дейността на органите и кадрите е настъпил действителен прелом към дълбока и конкретна делова работа в духа на конгресните решения.

Димитър ПЕТКОВ
Михаил ЛАЗАРОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

КОГАТО ИМА ОПОРА

Бригадата, която наследи комунистът Иван Славов, беше на едно от последните места във варненския комбинат за дизелови двигатели „Васил Коларов". Колективът ѝ бе разединен, дисциплината — лоша, текучеството — голямо. Всекидневно се правеха нарушения от различен характер.

Младият бригадир потърси опора в партийната група и бригадния съвет. Първата им съвместна стъпка, която се оказа и решаваща, беше изработването на

КОДЕКС ЗА ОБРАЗЦОВА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ДИСЦИПЛИНА

Той беше приет единодушно на бригадно събрание. Съобразяването с него стана главен критерий при определянето на коефициента за трудово участие. Тази своеобразна „конституция" на бригадата не беше наложена от никого. Нейното съставяне е дело на целия бригаден колектив. Още преди утвърждаването ѝ всеки знаеше почти в детайли текстовете, които тя съдържа.

Бригадният кодекс се базира на държавните нормативни документи и решенията на стопанския съвет на комбината. В него са синтезирани основните трудови и морално-етични норми, които формират поведението на членовете на бригадата както в производствения процес, така и в обществения живот. Съдържанието му непрекъснато се допълва в съответствие с най-новите политически, икономически, социални и други задачи, с възникнали трудови инициативи, с по-нататъшното развитие на производствените отношения и социалистическата демокрация. Още през 1981 година например в кодекса беше внесено допълнение, което регламентира стопанисването на зачислените на бригадата машини, съоръжения и материали. Грижата на бригадния колектив за опазване на повереното ѝ обществено имущество придоби още по-конкретен характер след писмото на комбинатската профорганизация до редакцията на в. „Труд" по повод подетата от нея инициатива „Профсъюзната организация — обществен гарант за социалистическо стопанисване". Бригадата пое на съхранение машинен парк на стойност над 3 500 000 лева. Сега на немарливите се търси най-строга отговорност независимо от административните решения на цеховото и комбинатското ръководство чрез намаляване на коефициента за трудово участие, обществено порицание, разговор в партийната група или бригадния съвет.

Силно въздействие за укрепване на дисциплината, за повишаване активността и отговорността на членовете на бригадата оказват разговорите

„ПЕТНАДЕСЕТ МИНУТИ СЪС СЪВЕСТТА"

Тези разговори закономерно произтичат от текстовете в общата и в специалната част на бригадния кодекс. Те са ефективна форма за оценка и самооценка на членовете на бригадата, за участието им на дело в нейното управление и протичат по следните предварително зададени въпроси:

Считате ли, че сте правилно оценен по отношение на трудовата ви дейност?

Какво бихте предложили за подобряване на бригадната организация на труда?

Digitized by Google

Задоволява ли ви вашето обществено положение, нямате ли сили за нещо повече, по-голямо?

Какво друго ви вълнува?

По тези основни проблеми се разговаря с всеки работник в присъствието на отговорника на партийната група, бригадира, комсомолския секретар, председателя на бригадната профорганизация. Ръководител на разговора няма. Той може да бъде всеки от присъствуващите, включително и самият работник, с когото се беседва. Продължителността на разговора е петнадесет минути. Протокол не се води. Записват се само предложенията, които след това се поставят на обсъждане пред колектива в зависимост от тяхната обществена значимост.

От формулировката на въпросите добре проличава стремежът на бригадното ръководство да въздействува стимулиращо върху настроението на всеки отделен член на бригадата, да възбуди у него размисъл и практически действия за повишаване на трудовата и обществената му активност. Въпросите имат за цел да „провокират" неудовлетвореност от постигнатото, вяра в собствените сили, творческа дързост.

Характерно е, че разговорите „Петнадесет минути със съвестта" особено се активизират, когато на бригадата е поставена извънредна и по-висока планова задача или има някакъв срив, когато бригадният съвет е обявил „положение на висока трудова активност" и т. н.

Това мероприятие се утвърди като основен, градивен елемент в дейността на бригадата. „Обидените" и „ощетените" вече не стоят пред кабинета на директора и неговите заместници, а търсят партийната група и бригадния съвет, които станаха авторитетни арбитри при решаването на спорните въпроси в колектива.

ГЛАВЕН ДВИГАТЕЛ

на целокупния живот на бригадата е партийната група с отговорник орденоносеца Салим Белялов. Преди въвеждането на бригадната организация на труда тя беше сборна, като обединяваше комунистите от няколко производствени звена и обсъждаше разнородни по характер въпроси. Главно по тези причини тя не бе в състояние да мобилизира и активизира хората. Сега тя е истински политически щаб на бригадата. Ярко се открояват нейната водеща роля, организаторските и възпитателните ѝ функции.

Групата редовно разглежда животрептящите проблеми: организацията на труда, стопанската сметка, снижаването на производствения брак, стопанисването на оборудването и др. По тях се набелязват оперативни мерки, възлагат се конкретни поръчения на комунистите, търси им се отговорност. Често на нейни събрания за изпълнението на възложените им задачи се отчитат бригадирът, председателят на профсъюзната организация, комсомолският секретар.

Под въздействието на партийната група в дейността и управлението на бригадата трайно се утвърждава колективният метод. Практика е пред особено важни събития с политически или обществен характер, при възникнали извънредни производствени задачи и по други значими поводи да се организират срещи с бригадния актив. След като се уточнят мерките и подходите, той провежда необходимата политико-разяснителна работа с хората, организира ги за решаването на проблемите. Няма решение, което да не е предварително обсъдено в партийната група, по него да не е взето мнението на бригадния съвет, на профсъюзното и комсомолското ръководство.

Стабилните стопански резултати на бригадата, добрата атмосфера в нея, единството и сплотеността ѝ до голяма степен са плод на ръководните умения на бригадния съвет. Правилните и справедливи ре-

Digitized by Google

шения, които той взема, укрепват неговия авторитет и засилват ролята му като управленчески орган. Между него и партийната група е установена близка връзка. Много въпроси на дисциплината, текучеството, организацията на производството и други първо се съгласуват помежду им и след това се внасят за обсъждане в бригадно събрание.

Бригадната организация на труда не само създаде благоприятни условия за взаимодействие и колективизъм в работата, но и разкри големи възможности за разнообразна политиковъзпитателна дейност, инициативност и организираност. Културно-масовите мероприятия, макар да имат повече младежко съдържание, се посещават от целия състав на бригадата. В тях дейно участвуват и най-възрастните. Нерядко комунистите присъствуват на комсомолски събрания и заедно с младежите разискват проблемите, които ги вълнуват, помагат им да организират по-интересно и съдържателно комсомолската дейност. Тези делови контакти са много полезни за младите хора, формират у тях организационни навици, политическо отношение към задачите, активна жизнена позиция. Не случайно младият комунист Пламен Бонев, бивш комсомолски секретар на бригадата, е избран за член на Централния комитет на ДКМС и сега продължава образованието си във висше учебно заведение, други двама са членове на районния комитет на ДКМС — район „Възраждане". Младежката организация има свои представители в заводския комитет на Комсомола и в профкомитета.

Под влияние на партийната група, на нейната конкретна идейно-възпитателна работа в бригадата се формират и други високи нравствени добродетели. Наскоро тя осинови малкия гражданин Ташко Христов от дома за деца и юноши „Цонко Цонков". На негова сметка е открита спестовна книжка, в която всеки месец бригадата внася определена сума. Сега Ташко е първокурсник в училището по корабостроене и корабоплаване, но никак няма да е чудно, ако един ден той се влее в редиците на своите възпитатели — моторостроители.

Партийната група целенасочено работи за подобряване на своя качествен състав. По нейна инициатива и по предложение на комсомолското дружество в последно време са приети пет нови членове на БКП. Сега тя наброява 12 души. Комунистите се ползват със заслужен авторитет и в бригадата, и в цеха. Те са челници в производството, носители на различни трудови отличия. Трима от тях са наставници (възпитали над 40 работници), а Салим Белялов, Максух Такворян и Стефан Митев са орденоносци.

Младежкият трудов колектив „Панайот Волов" е член на семейството на 16-те бригади-еталони в комбината, обособени на самостоятелна вътрешностопанска сметка при пълно прилагане принципите на стопанска сметка, материална заинтересованост и отговорност. Плановите задачи редовно се изпълняват. Заздравена е трудовата и технологичната дисциплина. Намален е до минимум производственият брак.

Партийната група и бригадният съвет обръщат голямо внимание на работата за издигане интелектуалното равнище и квалификацията на работниците като важна предпоставка за успешното решаване на задачите по техническия прогрес, производителността на труда и качеството на продукцията. При сформирането на бригадата над две трети от членовете ѝ бяха с основно и с начално образование, без достатъчна производствена квалификация. В момента тя надхвърля 70 души, от които само шест са с основно образование. Трима от тях вече се учат в средни и висши учебни заведения. През последните две години повишиха квалификацията си и защитиха по-висок разряд над 40 работници.

Този подбор на високообразовани и професионално кадърни кадри става по естествен път. Ония работници, които виждат, че със своята

Digitized by Google

подготовка не могат да отговорят на новите по-големи и по-сложни производствени задачи, сами напущат бригадата. Не се сърдят, нямат претенции към нейното ръководство и колектива, правилно самооценяват своите възможности.

Подобреният качествен състав, конкретната политиковъзпитателна работа, оригиналните форми на въздействие са

ФАКТОРИ, КОИТО ВЛИЯЯТ ПОЛОЖИТЕЛНО НА АКТИВНОСТТА

на бригадния колектив. Той взема дейно участие в съставянето на насрещния план и инженерния проект, в разръщането на техническия прогрес. Десетки са работническите предложения, които постъпват в бригадния технико-икономически съвет. Те имат голям икономически ефект, решават редица технологически проблеми, разкриват допълнителни резерви за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

Разказват ми следния случай: по предложение на технологичния отдел на комбината трябвало да се внедри „операция петнадесета" за зачистване долно лице на блоккартер. Това ново приспособление обаче още в самото начало се оказва неуместно, съпроводено с риск за бракуване на детайли и с други недостатъци. Намесва се изтъкнатият рационализатор, комунистът Максух Такворян. Той предлага свое приспособление и го монтира в извън работно време. Специалистите от технологичния и конструктивния отдел се отказват от първоначалната си идея и само подпомагат Такворян, защото виждат, че неговата конструкция, макар и по-проста, е по-ефективна и съкращава почти два пъти времето за извършване на производствената операция.

Този случай е показателен и с правилното отношение на специалистите от комбината, които не се страхуват за своя авторитет, не робуват на бюрократичната инерция, а незабавно дават ход на едно технически по-издържано и икономически по-ефективно решение.

За високото производствено самочувствие на бригадата говори и следното. Тя работи с отливки, които получава от чугунолеярния комбинат „Веслец" във Враца. Преди време за тяхното лошо качество бригадният колектив изпраща сигнално писмо до ръководството на комбината, а малко по-късно — писмена благодарност за ритмичната доставка на отливките. Бригадата поддържа близки връзки с врачанските леяри, разменят си взаимно групи за опознаване условията на работа. Между двата колектива са създадени колегиални социалистически взаимоотношения, взаимно се контролират и подпомагат, а от това печели общата работа, народното стопанство.

Но бригадата не е само ищец. Тя се интересува как се посреща нейната продукция от другите предприятия в страната, с които е взаимно свързана в производствения процес.

Когато привършвахме разговора, попитах бригадира дали все пак няма и негативни страни в живота и дейността на бригадата, всичко ли тече „по мед и масло"? Отговори ми усмихнат, но съвсем сериозно:

— Мога да кажа, че почти нямаме проблеми по отношение на производствената си дейност, качеството, дисциплината, текучеството на кадри. Сега главната ни задача е да повишаваме ефективността на идейновъзпитателната работа с работниците, да усъвършенствуваме междуличностните отношения в бригадния колектив. А иначе и ние си имаме някои кусури...

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ЕДНО ОБЕДИНЕНИЕ

Една от най-важните задачи, с които са се заели партийното и стопанското ръководство към държавното стопанско обединение „Електроматериали и градивни елементи", е усъвършенстването на бригадната организация на труда. Какви са данните? Изградени са 151 бригади, от които 104 комплексни и 47 специализирани. Обхванати са 87 процента от колектива без 13 на сто от спомагателните работници. В Завода за електронноизчислителни машини — Русе те са включени 100 на сто, в завода в Айтос 91 на сто и в завод „Комуна" — Смолян 94 на сто.

Общата оценка е, че в голяма част от колективите бригадите са изградени и функционират съгласно изискванията на новия икономически механизъм. Но има и колективи, в които се пренебрегват някои основни изисквания.

Изграждат се бригади без задълбочен технико-икономически анализ и без мероприятията за усъвършенстване на организацията и технологията на производството, а главно на базата на съществуващото положение. Има случаи механично цеховете от 150—200 души да се преименуват в бригади или съществуващите досега малки колективи от 5—6 души да се обявяват за бригади от нов тип. И в единия, и в другия подход не се спазват изискванията на правилника за икономическия механизъм. Някои стопански и профсъюзни ръководители пренебрегват правилото, че в условията на нашите предприятия става дума за изграждане на оптимални бригади, в които може да се планира, нормира и отчита завършен продукт — изделия, детайли, възли, и които могат да формират фонд „Работна заплата", да са на стопанска сметка и да се ръководят от бригадир, бригаден съвет и общото събрание. Тези елементи никъде не се разглеждат във взаимна връзка и обусловеност.

Има заводи, в които цеховете са обявени за бригади и са наречени цехове-бригади. Както е известно, в правилника за икономическия механизъм, който изяснява тези въпроси, понятието „цех-бригада" го няма. Няма го и във всички останали документи, които третират новата организация на труда. Забравя се правилото, че по начало дадено производствено звено е или цех, или бригада. Ако е цех, има си съответно цехово ръководство. В Завода за електропреобразователни елементи — София и в някои други предприятия цеховете са преименувани в комплексни бригади, а освен това вътре в тях са оформени бригади, на които се дава нормирано планово задание и действуват като помалки звена. В случая не са спазени и указанията на Министерството на машиностроенето и електрониката, според което, когато даден цех до 50 души се превърне в бригада, трябва да преустанови да функционира цеховото ръководство, а да се избере бригадно ръководство.

Имайки предвид специфичните конкретни организационно-технически и производствено-икономически условия в заводите, редовно се прави анализ на бригадите от гледна точка на изискванията на новия икономически подход.

Редица слабости съществуват все още в насрещното планиране. Засега се отделя внимание главно на показателите от производственоикономически характер. Липсват проблемите за социално развитие и произтичащите от това задължения на съответните административни ръководства.

Digitized by Google

В помощ на колективите е разработен примерен насрещен план, който съдържа следните четири раздела:

1. Конкретни задължения за изпълнение и преизпълнение на показателите от годишното нормирано планово задание по натурите, в количество и качество, производителността на труда, намаляване на материалните разходи, използване на машините и съоръженията...

2. Задължения по социалното развитие на бригадата като увеличаване на фонд „Работна заплата" и фонд „Бригадир", повишаване на квалификацията и образованието, усвояване на две и повече професии и операции, участие в самодейни колективи, наставничество...

3. Организационно-технически и масово-политически мероприятия, свързани с изпълнението на първата и втората част на насрещния план.

4. Конкретни задължения на съответното административно-техническо ръководство. За 1984 г. се приеха насрещни планове, които се доближават твърде много до този примерен проект.

Общо в системата на обединението половината от създадените бригади са на стопанска сметка. Най-много те са в Завода за кондензатори в Кюстендил и в завод „Светлина" — Ст. Загора. Явно направеното в това отношение е недостатъчно, за да може резултатите от стопанската сметка да се използват напълно и справедливо при разпределението на фонд „Работна заплата". Действително в тази насока има немалко трудности особено от организационен характер, липса на складове, даващи възможност за разграничаване на материалните отговорности, често коригиране на плановете, текучество в бригадите и други. Усилията са насочени да се приложи стопанската сметка във всички звена, при които се получават готов продукт или завършени детайли. Само по този начин може да се получи най-ефективна реализация на произвежданата продукция и увеличаване на доходите.

В почти всички заводи на обединението конкретният принос на работниците в изпълнението на задачите се определя чрез коефициент за трудово участие. Това важи и за случаите, където има условия да се планира, нормира и отчита трудът на всеки отделен работник. Проучванията в някои от заводите показват, че има бригади, където производителността на труда е понижена. Това показва, че трябва по-внимателно да се подхожда, когато се определя по кой начин да се отчита трудът на работниците. Необходимо е да се спазва условието, че начинът за заплащане се определя от общото събрание на бригадата, а не със заповед от горе. Основното и най-важното в случая е, че за всяка бригада трябва да се въвежда този начин за определяне приноса на всеки работник за изпълнението на определените задачи, който води до повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

В правилника за икономическия механизъм са регламентирани много ясно и точно редът и начинът за формиране на фонд „Бригадир". Според него образуването му, размерът на отчисленията и изразходването на набраните средства се извършват по решение на общото събрание на бригадата. Но досега наченки за формирането на такъв фонд има само в завод „Комуна" — Смолян и Завода за дросели — Вършец. Бедата е там, че необходимостта от такъв фонд не е осъзната още от стопанските и профсъюзните ръководители на предприятията. Някои оправдават несъздаването на фонда с липсата на точни указания как да се водят счетоводно тези средства. Това оправдание не е основателно. Дадени са указания да се използват две основни форми за завеждане на тези средства. Първата е да се въведе специална сметка в счетоводството с приходно-разходни части за всяка бригада, в която да се нанасят приходите и разходите. Втората форма е да се открие сметка на бригадата в спестовна каса на името на бригадира,

Digitized by Google

като за целта се дава и спестовна книжка. И при единия, и при другия случай се води точна сметка за приходите и разходите, като последните се извършват само по решение на общото събрание.

С правилника на икономическия механизъм е предвидено взаимоотношенията между бригадите и ръководствата на предприятията да се изграждат на основата на задължителността на утвърдените планови задания. В заводите на обединението конкретните права и задължения на бригадира и на бригадните съвети са определени в зависимост от спецификата на производствено-стопанската дейност и условията на работа. Тук е мястото да споменем, че в Завова за кондензатори — Кюстендил е разработен специален статут за самоуправлението, който обхваща следните по-важни моменти: органи на самоуправление на бригадите; основни задачи; права и задължения на общото събрание; права и задължения на бригадира... С документа са решени почти всички въпроси, свързани с управлението на бригадите от нов тип. Този опит се разпространява във всички предприятия на обединението.

Задача сега е, развивайки всичко положително в бригадната организация, да се отиде още по-нататък, като тя се утвърди като основно звено на социалистическата организация на трудовия колектив. Да се превърне в двигател на работа за висока ефективност и високо качество.

Софрони ИЛИЕВ

ИНИЦИАТИВА С ВИСОКА ЦЕЛ

През ноември м. г. във Велико Търново се състоя среща на бюрото на окръжния комитет на БКП с партийния и стопанския актив на окръга, с ръководители и специалисти от селското стопанство. На срещата беше обсъдено какви задачи произтичат от голямата задача, поставена от Централния комитет на БКП за получаване по 1000 кг зърно от 2 млн. дка при високоинтензивна технология. Приета бе инициативата за получаване на 150 000 тона царевично зърно от 135 000 дка поливни площи.

Първият секретар на окръжния комитет на БКП Никола Цонев връчи поръчения на ръководители и специалисти, които обещават да получат високи добиви от декар. Бюрото оцени високо готовността на другарите Атанаска Букарева, Александър Върбанов, Благой Георгиев и Парашкев Димитров, поели партийно поръчение да получат рекорден за окръга добив по 1500 кг от декар на зачислените им площи. Общо сто тридесет и пет специалисти ще организират и контролират цялостната работа. На всеки от тях са връчени поръчения в чест на Националната партийна конференция и 40-годишнината от социалистическата революция да достигне предвидения среден добив. Картотекирани са масивите. Разработени са цялостни инженерни проекти за високоинтензивните участъци. Започна и ремонтът на напоителните полета и помпените станции и съоръжения.

Digitized by Google

За решаването на тази голяма задача е разработена система за морално и материално стимулиране на специалистите и изпълнителите.

Поетата инициатива се ръководи от партийните комитети и организации. Комплексно и конкретно във всяка община се решават въпросите. Окръжният аграрно-промишлен съюз енергично се заема с осигуряване на пълно техническо снабдяване с необходимите семена, торове, препарати, хербециди, машини, поливна техника и др.

Изпълнението на задачата е поверено главно на бригадите от нов тип. Предявени са големи изисквания към кадрите на всички равнища и особено към отговорниците за съответните блокове.

Налице е вече повишена активност от страна на сдружените земеделци, на Комсомола, Отечествения фронт и профсъюзите в решаването на задачата, за усъвършенстване на системата за водене на съревнованието и внедряването на челния опит.

Поетите поръчения се завеждат на отчет в общинските партийни комитети и първичните партийни организации и периодично ще се следи тяхното изпълнение. Приетата инициатива и поръченията ще бъдат отчетени на окръжния събор на плодородието през месец ноември 1984 година.

Изпълнението е чест и отговорност не само за отделния комунист, а и за цялата партийна организация. В общинските партийни организации се провеждат срещи-разговори с партийните групи и механизаторите в бригадите от нов тип, на които се поставят конкретни поръчения. Разработват се мероприятия за повишаване трудовата и социалната активност на колективите.

Приетата инициатива активизира партийните комитети и организации, стимулира творчеството на стопанските ръководители и специалисти. Тя ще допринесе да се подобри организацията на труда и производството и да укрепне дисциплината сред ръководители и изпълнители. Конкретният творчески подход в решаването на голямата цел е гаранция да се решат въпросите на зърнопроизводството във Великотърновски окръг в духа на изискванията на Дванадесетия конгрес и Варненското съвещание. За изпълнението на високата цел се тръгва с убеденост и вяра в собствените сили. Активността на комунистите и тяхната лична отговорност ще допринесат за създаване на здрава дисциплина и обстановка за висока производителност и високо качество.

Георги ИВАНОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

БОГАТА И РАЗНООБРАЗНА КУЛТУРНА ДЕЙНОСТ

МАРГАРИТА КЕМАЛОВА
секретарка на окръжния комитет
на БКП — Велико Търново

Непрекъснатото нарастване на социалната роля на културната дейност във Великотърновски окръг е възприета от окръжния комитет на партията като изключително важна, със стратегическо значение задача за изграждането на социалистическата личност. Това предявява изискването още по-отговорно да се оценява дейността за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, задачите, поставени от Четвъртия конгрес на българската култура, както и в речите и докладите на другаря Тодор Живков след конгреса. Основа за такава оценка ни дава успешното реализиране в продължение на седем години (1977—1983 г.) на комплексната програма за естетическо възпитание на населението от окръга, както и изпълнението на целевите програми „Българска държава — 1300“ и „800 години от въстанието на братята Асен и Петър“.

В резултат на онаследените традиции и на непрекъснатото им обогатяване и разширяване сега окръгът разполага със значителен културен потенциал, който дава голям принос в мащабната дейност за издигане ролята на художествената култура в цялостния социално-икономически живот на окръга.

За комунистическото възпитание на трудещите се и младото поколение активно работят над 800 членове на художествено-творчески колективи. Това е основна цел и главен критерий за оценка и в дейността на драматично-музикалния театър „Константин Кисимов“, на 440 библиотеки, 138 кина, 176 читалища, 55 музейни обекта, 70 книжарници, 18 художествени галерии и сбирки, които всяка година посрещат близо 10 милиона зрители, слушатели, читатели. Повече от 900 самодейни колектива с над 20 000 участници създават условия за активна творческа изява на населението и с високите си художествени постижения получиха 173 медала на VI републикански фестивал на художествената самодейност.

Непрекъснатото разширяване на художествено-творческата и естетико-възпитателната дейност и по-високите критерии на времето, в което живеем със сложните социално-политически, идеологически и

Digitized by Google

икономически проблеми, поставя качествено нови изисквания към партийното ръководство на тези процеси на настоящия етап. Проблемите на художествената култура и на всенародното движение за естетическо възпитание все по-органически и всестранно навлизат в сърцевината на партийната дейност на всички равнища. Подобрява се политическата и възпитателната работа сред художествено-творческата интелигенция, усъвършенствува се системата на разпространение на художествени ценности, повишава се ролята на партийните организации и на комунистите в ръководството на художествено-творческите групи, културните институти и обществено-държавните органи на културата.

Главното в подхода на окръжния комитет е да се извеждат на всеки етап най-важните проблеми и задачи в развитието на художествената култура в окръга, да се подхожда комплексно в използване силите и възможностите на всички културни институти, творчески групи, обществени организации за естетическото възпитание на трудещите се, като непрекъснато се разширяват ролята и отговорността на съветите за култура.

Освен перспективното планиране на тази дейност в бюрото на окръжния комитет на БКП са оценявани етапното изпълнение на комплексните програми, състоянието и проблемите на народните читалища, развитието на художествената самодейност, работата за издирването и израстването на младите таланти и на младата художествено-творческа интелигенция, музикално-интонационната среда и възпитателните задачи на оркестрите и механичната музика в заведенията за обществено хранене и дискотеките; работата на окръжната профсъюзна организация за естетизиране на трудовата среда и др. Обект на подчертано внимание и непрестанно ръководство са проблемите на културно-историческото наследство и изпълнението на програмата на общонародния комитет за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически център.

В цялостното ръководство на културния живот на окръга отдаваме голямо значение на деловите контакти на окръжния комитет на БКП, окръжния народен съвет и окръжния съвет за култура с ръководствата на творческите съюзи и централните културни институти, с които са утвърдени дългосрочни програми за съвместна дейност. Така през 1983 г. бяха подновени или актуализирани договорите със Съюза на композиторите, Съюза на журналистите, Съюза на преводачите, с редакцията на вестник „Народна култура", а с председателството на Комитета за култура бе подписан съвместен протокол за развитието на художествената култура в окръга до 1990 г. От особено значение за усъвършенствуване стила на ръководство на културния живот е опитът на Общонародния комитет за развитие на Велико Търново, който под председателството на др. Пенчо Кубадински обсъжда компетентно, насочва и активно подпомага дейността по съхраняване паметниците на културата, разработва в перспектива материалното и духовното развитие на окръжния град.

Най-характерното в партийното ръководство на културната дейност през последните години е нарастването на компетентността, ролята и отговорността на общинските партийни комитети. Можем определено да кажем, че формирането на селищните системи се отрази положително, повиши тонуса на културния живот. Сега по-близко и по-конкретно е партийното ръководство, в което утвърждаваща тенденция е отчитането на ролята на културата във всестранното развитие на селищната система — селищата, предприятията, учебните заведения — за комунистическото възпитание на съвременната личност. Проблемите на естетическото възпитание, на материалната база, на

Digitized by Google

кадрите, създаването на художествени ценности заемат все по-отговорно място в практиката на общинските партийни комитети във Велико Търново, Горна Оряховица, Свищов, Павликени, Стражица, Елена. И всяка община в зависимост от своята социално-икономическа характеристика и население търси специфични форми за задоволяване на духовните потребности и свое място в културния живот на окръга.

Съсредоточието на държавните културни институти и художествено-творческите групи във Велико Търново, своеобразното му място в историята и националната култура прави града привлекателен център на множество прояви, които активно съдействуват за приобщаване на трудещите се към най-изявените образци на художествения гений не само от национален, но и от световен мащаб. Една от най-авторитетните прояви, която има многостранно въздействие за възпитанието на трудещите се, е националният преглед на изкуствата на историческата тема „Поглед към вековете". Със свой принос са и окръжният пионерски дом, окръжният младежки дом, детската музикална школа при профсъюзния дом на културата, балетната школа, заводските домове на културата и др. Досегашната практическа работа вече обхваща всички възрастови групи и социални слоеве на населението. Отличителна черта на естетиковъзпитателната дейност на културните институти сред трудещите се е засилването на естетическото въздействие на трудовата среда и на резултата от труда, повишаване ролята на трудовия колектив и на художествената самодейност за създаване и овладяване на естетическите ценности.

Със специфична дейност се отличава работата на партийните комитети в Свищов, Горна Оряховица и Павликени. Липсата на професионални институти тук се компенсира с много грижи за привличане на кадри, с близко ръководство на културните процеси, с голяма активност в самодейното художествено творчество. Така в Свищовската селищна система умело се използва наследеното творческо богатство на изтъкнати представители на българската култура като Алеко Константинов, Александър Божинов, Николай Павлович, Янко Мустаков и др. Под прякото ръководство на общинския комитет на БКП се утвърждават като традиционни: окръжен празник на хоровете за школувано пеене, дни на сатирата, национална изложба-конкурс на карикатурата. Създадено е дружество на приятелите на музиката. Активно работят домът на книгата, клубовете на дейците на културата и на научните работници, държавната библиотека. Построени бяха нови читалищни сгради в Българско Сливово, Хаджи Димитрово, Ореш, Вардим, Алеково, завършена е музейната експозиция, реставрира се стар дом за картинна галерия. Дейността за естетическото възпитание на трудещите се е многократно обсъждана и специално, и по други поводи на пленуми на общинския комитет на БКП, в заседанията на бюрата на общинските ръководства на обществените организации.

Този комплексен подход се усвоява и от останалите общини. Общинският комитет на БКП и общинският съвет за култура в Горна Оряховица успяха да превърнат района в своеобразен център на активна и с високи идейни и художествени качества художествена самодейност. Този типичен работнически град и район с големи села стана домакин на националния конкурс за камерни танци. Особено плодотворна дейност има клубът на дейците на културата. Горна Оряховица се отличава с големите си грижи за детското изкуство и с традиционните дни на културата в селата Драганово, Поликраище и гр. Долна Оряховица.

Павликенската селищна система даде пример на близка и непо-

Digitized by Google

средствена работа с всички дейци на културата и художествени творци, родени в този край, и главно с тяхното приобщаване към труда на работническите и селските колективи. Техният опит се разпространи във всички селищни системи.

Характерна е и дейността в Еленската община. В този малък балкански град свято се тачат културните традиции. Елена е богата със своите архитектурни паметници, с оригиналните музеи и с картинната галерия, с иконографската експозиция, с многобройните прояви, посветени на делото на Иларион Макариополски, Стоян Михайловски, Петко Тодоров, Емилиян Станев, Тодор Генов, Иван Петров, с традиционния празник на балканските градове.

Стремеж за близко и конкретно ръководство на културния живот, за създаване на условия за художествено-творческа дейност и за широко разпространение на културните ценности има във всички останали селищни системи. И може би точно тук трябва да споменем за изключително полезната инициатива на окръжния съвет за култура да подпомогне общинските съвети за култура в стремежа им за обогатяване на естетиковъзпитателната дейност в по-малките селищни системи и в селата чрез реализиране на специална програма за културна дейност през есенно-зимния сезон. Така от началото на 1981 г. досега са организирани 87 изложби с над 6000 творби, 27 художници са гостували в 40 селища със самостоятелни изложби, състояли са се 150 срещи на писатели и поети със заводски колективи и с населението в селата. Драматично-музикалният театър играе на 40 сцени в окръга. Организирани са 80 срещи с творци на българското киноизкуство.

Творчеството на нашите самодейци все по-успешно намира място в трудовите ритуали, вечери на първенците в труда, чествуването на професионални празници, в откриването на селскостопански кампании, при отчитане на съревнованието. Специални са грижите и за съхраняването и разпространяването на автентичния фолклор в редица села на окръга ни.

От посоченото дотук се вижда, че постепенно се реализира една от най-важните задачи на окръжната програма — разсредоточаването на културните прояви навсякъде, където живеят и работят хора в нашия окръг.

Едно от най-важните направления в работата на окръжния и на общинските комитети на партията е идейно-политическата подготовка на творците на художествени ценности и на дейците на културата. Тя се осъществява чрез факултетите към окръжния и общинските партийни университети, чрез вечерните школи за актива или в различни форми на партийната просвета. За младата художествено-творческа интелигенция работи специален факултет, в който се привличат за лектори едни от най-изтъкнатите учени, изкуствоведи и творци.

Преди няколко години окръжният комитет на БКП оцени дейността на първичните партийни организации в реализиране програмата за естетическо възпитание и констатира, че все още те недостатъчно обсъждат ролята на художествената култура за формиране на висок естетически критерий в производството, за възпитаване на нравствени качества и за естетизиране на средата. Затова по различни пътища: чрез активизиране връзките на културните институти и творческите групи с трудовите колективи, чрез реализиране на конкретни програми за естетизация на трудовата среда и чрез увеличаване формите на художествената самодейност и прегледа по качеството ние се стремим да предизвикаме работническата класа към активно проявление като потребител и като създател на културно-естетически ценности. Създаден е положителен опит в химическия за-

Digitized by Google

вод „Свилоза“ — Свищов, в Завода за запаметяващи устройства, в Завода за телферни електродвигатели — Велико Търново, в Държавния комбинат за захар в Горна Оряховица, в комбината за опаковки „Съба Енева“ — Павликени, Лозаро-винарския комплекс, Завода за автоматични везни и АПК — Лясковец и др.

Пример на висока партийна взискателност и изграден естетически вкус е огромната работа, която се извърши от цялото население за благоустрояването и хигиенизирането на селищата Елена, Павликени, Килифарево, Драганово. Великотърновски окръг се нареди между първите три окръга в националното съревнование по благоустрояване. Убеден, че реализирането на всенародната програма за естетическо възпитание не е възможно без обединяването и насочването на усилията на всички социални фактори, окръжният комитет на БКП се стреми да мобилизира усилията на съветите, обществените организации и на стопанските ръководства според спецификата на дейността им. В бюрото на окръжния комитет на БКП се отчетоха ОНС и ОК на ОФ за резултатите от движението за благоустрояване и хигиенизиране на населените места, ОС на БПС за своята работа за естетизация на трудовата среда и качеството на продукцията, ОСК, ОК на ДКМС и ОСНП за работата с младата художествена интелигенция и движението „Знаме на мира“ и т. н. Този комплексен подход, заложен в програмата още през 1977 година, и сега бе в основата на пленума на окръжния комитет на БКП за повишаване социалната роля на художествената култура.

Опитът на окръжната партийна организация открои още по-ясно и редица нерешени проблеми, които сега са обект на работа и на перспективно развитие: още по-дълбокото навлизане на художествената култура в бита на хората. Преодоляване на затвореността и еснафските интереси чрез непрекъснато атакуване на мисленето с нови, по-силно въздействуващи форми на културна дейност, като се използват професионалните празници, битовите традиции, свободното време. Успоредно с това — активизиране на работата с децата, като се използва историко-революционната тема за стимулиране творчеството им и за патриотично възпитание; повишаване грижите за организационното, материалното и кадровото укрепване на читалищата и домовете на културата като естествени центрове за организация на културната дейност.

Важна наша задача е и по-нататъшното засилване ролята на художествено-творческата и културно-възпитателната дейност в борбата с негативните явления, за утвърждаване на класово-партийни позиции и будна политическа съвест в дейността на всеки труженик.

И все в тази посока — по-пълно приложение на програмно-целевия и комплексния подход в партийното ръководство на културната дейност в зависимост от характера и демографските особености на всяка селищна система.

Решаването на тези и на редица още задачи залагаме в програмата на окръжния комитет на БКП, окръжния народен съвет и окръжния съвет за култура за периода 1984—1990 година.

Digitized by Google

ИКОНОМИЧЕСКИЯТ ПОДХОД И ФОРМИРАНЕТО НА ЛИЧНОСТТА В ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ

доц. ПЕТЪР ВАСИЛЕВ

Необходимостта от научен подход в идеологическата работа на обществените органи и организации налага по-задълбочено да се изучават скритите механизми на влияние на условията, които възникнаха при действието на новия икономически механизъм и по-специално върху формирането на личността в колектива.

Интересен опит от социологически и социално-психологически изследвания в тази насока имат партийните организации в Благоевски район на столицата и в Лом.[1] За някои от резултатите от тези изследвания искаме да разкажем накратко в настоящата статия, тъй като те дават основание за размисли и в други партийни организации.

За да се открои кои от процесите, свързани с внедряването на новия икономически механизъм, имат най-голямо влияние върху формирането на отделни същностни качества на социалистическата личност, бяха зададени редица въпроси. Оказа се, че за формирането и развитието на съзнателна дисциплина, пестеливост, дружба и другарство най-силно въздействува обсъждането на: плановото задание за месеца, коефициента за трудово участие, бригадната заработка. Това показва, че тези нови мероприятия имат мощно влияние за формиране и развитие на личността и за едни от най-възловите от гледна точка на социалистическия морал качества. И още, че разгръщането на икономическата демокрация е важно условие за възпитателна работа сред трудещите се в колектива, стига да се върши умело от обществените организации и да не се превръща в самоцел. В това отношение ние търсихме специално и влиянието на насрещния план. На въпроса, как обсъдихте насрещния план — 44 на сто от анкетираните в Лом и 38 на сто в Благоевски район отговориха: с активното участие на почти всички членове на колектива; 29 на сто и 27 на сто — с участието на повечето членове от колектива; 11 на сто и 9 на сто — с участието само на актива на колектива; 9 на сто (и на двете места) казаха, че изобщо не са обсъждали насрещен план и 8 на сто и 17 на сто, че не знаят и не могат да отговорят. Съчетаването на тези отговори с отговорите на въпроса, кои качества започнаха почесто да се проявяват в колектива след въвеждането на новия икономически механизъм, показва много интересна тенденция. Така от тези, които са отговорили, че икономическият механизъм не е повлиял особено много върху тях, 24 на сто не са обсъждали изобщо насрещен план, а 16 на сто нищо не знаят за насрещния план. Съвсем друго е положението с тези, които са посочили, че той е повлиял върху изя-

[1] През 1982 г. по инициатива на Благоевски районен комитет на партията, с помощта на научни работници от АОНСУ бе проведено социално-психологическо изследване, което обхвана трудещите се от промишлеността и търговията на района. Въз основа на данните от това изследване и редица мероприятия в партийните организации в района бе подготвена и проведена научно-практическа конференция през ноември 1983 г. Подобна конференция се проведе и в Лом.

Digitized by Google

вата на редица качества. Така от онези, които са посочили, че той е повлиял за формиране на дружба и другарство в колектива — 56,11 на сто са взели дейно участие в обсъждане на насрещния план; от тези, които казват, че се повишават инициативата и творчеството — 47,4 на сто са взели активно участие в обсъждането на насрещния план и т. н. Явно там, където и доколкото е разгърната организаторска и разяснителна работа по обсъждането на насрещните планове, не може да не се съдействува за развитие на такива качества като инициатива и творчество, съзнателна дисциплина, чувство за дълг и отговорност, колективизъм, социалистическо отношение към труда и обществената собственост.

А ето отговорите на въпроса за кои качества най-силно е повлиял новият икономически механизъм:

Кои качества по-често се изявяват в колектива ви след въвеждането на новия икономически механизъм? (Тук може да дадете повече от един отговор)	Процент на отговорилите	
	От Благоевски район	От Лом
1. Съзнателната дисциплина в работата	42	46
2. Дружбата, другарството, взаимопомощта	35	39
3. Инициативността и настойчивостта в работата	27	22
4. Икономичността и пестеливостта	18	16
5. Обществената активност	7	8
6. Творчеството и новаторството	6	4
7. Икономическият механизъм не повлия особено за изявата на нито едно от тези качества	17	14
8. Не мога да преценя	15	10

Както се вижда, новият икономически механизъм създава условия за формиране и изява на редица същностни качества на личността, но това е възможно там, където и доколкото обществените органи и организации работят организирано за неговото внедряване и отстояване в трудовите колективи, под ръководството на първичните партийни организации. Където не се извършва организаторска работа, естествено, той не може да повлияе.

Много релефно се очертава и ролята на низовия стопански или административен ръководител както при организацията на въвеждането и отстояването на новия икономически механизъм, така и особено при използването му за възпитателна работа. На въпроса, смятате ли, че прекият ви ръководител намира „начини" и при новия икономически механизъм да подсигури повече пари на едни за сметка на други — 17 на сто (25 на сто за Лом) заявяват, че той прави това; 41 на сто (39 на сто за Лом), че не е такъв човек, 14 на сто (15 на сто за Лом), че не прави това, защото новият икономически механизъм не позволява, и 4 на сто (5 на сто за Лом), че не са запознати с новия икономически механизъм, а 24 на сто (16 на сто за Лом) изобщо не отговарят на този въпрос.

Можем да си представим какво негативно възпитателно въздействие оказват тези непосредствени ръководители, които не спазват изискванията на новия икономически механизъм или изкривяват неговото действие, като несправедливо дават предимства на едни за сметка на други, като толерират едни за сметка на други. Когато не колективът, а прекият ръководител решава всички въпроси по организацията на труда и неговото оценяване, явно не могат да се създават условия да се разгръща социалната активност на трудещите се, да се развива инициативата и творчеството, да расте организираността и оперативността. Както казва др. Тодор Живков,

Digitized by Google

„властта на ръководителя няма за цел да ограничи правата на трудовия колектив... у нас няма обективни причини за конфронтация между тях. Тя може да възникне само в резултат на неправилна работа, в резултат на присвояване на права, на неуважение правата и задълженията"[1]. Затова „Принципът за единство на правата и задълженията трябва да залегне в цялата възпитателна дейност, да се превърне в критерий за правилно организиране и резултатно протичане на всички възпитателни процеси при формирането на личността"[2].

И изследването потвърждава, че там, където има синхрон в работата на обществените органи, на колектива и низовия ръководител, където се спазва принципът за единство на права и задължения, там най-добре се развиват и вътрешноколективните отношения и се създава здрав социално-психичен климат, което пък съдействува да се развиват социалистическите черти у личността.

Ще се позовем на данните, получени в Благоевски район. Съпоставянето на отговорите на въпроса за авторитета на прекия ръководител и на въпроса за състоянието на взаимоотношенията в колектива показа, че където взаимоотношенията се оценяват като най-добри, там и авторитетът на прекия ръководител се оценява като висок и обратно. Така от тези, които са оценили авторитета на преките си ръководители като най-добър — 44 на сто, в същото време твърдят, че взаимоотношенията в колектива им са напълно другарски и приятелски; 43 на сто, че са другарски, макар и не винаги приятелски, и само 8 на сто, че не са винаги другарски. А от тези, които смятат, че прекият им ръководител няма авторитет, само 29 на сто твърдят, че между тях има напълно другарски отношения, а 32 на сто, че са другарски, но не винаги приятелски. Разликата е съществена. Следователно изборът на подходящ низов ръководител има голямо значение както за добрата организация на работа, така и за правилната възпитателна работа, за установяване на благоприятен социално-психичен климат, а оттам и за формиране чертите и качествата на социалистическата личност.

Какъв извод можем да направим? Подборът и подготовката на низови стопански кадри е една от най-важните не само организационно-политически, но и педагогически задачи на първичната партийна организация, чиято номенклатура са тези ръководители. Данните от изследванията показват, че има низови стопански ръководители, които въздействуват негативно върху членовете на колектива, като създават обстановка на недоволства, конфликтни ситуации, безпринципност в отношенията, несправедливост в оценките за извършената работа и т. н. Това налага партийните органи и организации да се заемат сериозно с подбора и възпитанието на низовите ръководни кадри и особено с тяхната педагогическа и психологическа подготовка. Програмата на партията вменява в дълг на всеки стопански деец да бъде и възпитател на трудещите се в колектива, който ръководи. Но за това са необходими и психологически, и педагогически знания, каквито голяма част нямат. Решението на Централния комитет на партията от юни 1982 г. за повишаване социологическата и психологическата подготовка на кадрите задължава всички първични партийни организации чрез системата на партийната просвета, чрез курсове да направят всичко необходимо, за да ги подготвят, без да чакат въвеждането на такива учебни предмети в

[1] Т. Живков, XII конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Партиздат, С., 1982, с. 300.

[2] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, шеста лекция, Партиздат, С., 1983, с. 35.

Digitized by Google

техникумите и вузовете, което също е предвидено, но ще започне да дава резултати след много години.

Формирането на основните черти и качества на социалистическата личност е сложен и многостранен процес, в който следва да се отчита влиянието на много и разнообразни фактори и условия. Но естествено е да се търсят най-значимите, най-мощните. Изследванията и на двете места показаха недвусмислено, че най-силно влияние имат трудът и трудовите взаимоотношения в колектива. Ще спрем вниманието на един въпрос, който е свързан с неофициалните взаимоотношения, но потвърждава посочената обща тенденция. На въпроса за какво най-често разговарят с колегите в свободното от работа време, анкетираните определено отговарят: за съвместната работа, за взаимоотношенията в колектива, за взаимоотношенията с прекия ръководител. Нещо повече, корелациите, извършени от ЕИМ, очертават ярка тенденция: колкото повече време е бил труженикът в колектива (т. е. колкото по-голям трудов стаж има), толкова повече разговорите с колегите му в свободното време се въртят около проблемите на съвместната работа и взаимоотношенията в трудовия колектив, а по-малко по лични интимни въпроси. Обратно, колкото по-малко време са били в труда и трудовия колектив, т. е. колкото по-малък трудов стаж имат работниците, толкова повече говорят по лични интимни въпроси и по-малко по съвместната работа и взаимоотношенията в колектива.

Ето как са ранжирани отговорите на въпроса за какво най-често разговарят с колегите си в свободното време анкетираните:

(Тук може да се даде повече от един отговор)	Благоевски район	Лом
1. За съвместната работа	54	56
2. За взаимоотношенията в колектива	45	42
3. За лични въпроси	44	40
4. По въпросите за стопанската сметка, определяне заработката, коефициента за трудово участие	18	26
5. За спортни прояви	18	29
6. За културни прояви	21	16
7. По политически събития у нас и в чужбина	18	19
8. За взаимоотношенията с ръководството	21	20
9. Други и неотговорили	5	1

Тази ярко очертана тенденция предполага извода, че партийните органи и организации трябва да насочат възпитателната работа, особено по трудовото възпитание, към най-младите, които все още не са се адаптирали към условията на трудовия колектив.

Безспорно голямо значение има въвличането на младите хора в обсъждането на насрещния план, на плановото задание за месеца, на бригадната заработка и други процеси, свързани с новия икономически механизъм, които могат да ги привлекат към грижите на колектива, към неговите най-важни проблеми и по такъв начин да се съдействува и за тяхното трудово възпитание.

От това как ще се организират и проведат тези обсъждания ще зависи до голяма степен и тяхното възпитателно значение. Тук са съвсем на място думите на Ю. В. Андропов: „Много малка е ползата от едно събрание, ако то, както това става често, преминава главно по подготвен сценарий, ако няма интересно откровено обсъждане, ако изказванията на участниците се редактират предварително, а инициативата и още повече критиката се приглаждат и притъпяват“[1]. Още

[1] Ю. В. Андропов, Реч пред Юнския пленум на ЦК на КПСС, „Раб. дело“, бр. 167 от 16. VI. 1983, с. 3.

Digitized by Google

по-важно е да се дава след събранието път на деловите и творчески предложения. Както казва др. Т. Живков, нашата идеологическа работа трябва да подкрепя всеки конструктивен работнически глас, всяко градивно изказване и предложение на трудещите се. Иначе няма да има особен възпитателен ефект от това, че са се обсъждали проблемите, че се е разговаряло по тях.

Икономическият подход и неговият механизъм могат да изиграят положителна роля за създаване условия за комунистическото възпитание на трудещите се само когато организирано и целенасочено се използват мероприятия, свързани с тях за обединяване и сплотяване на трудещите се около политиката на партията, за издигане на тяхната политическа активност, за активизиране на творчеството и новаторството, за превръщане целите на партията в цели на всеки труженик. Разгръщането на икономическия демократизъм, превръщането на трудовия колектив в стопанин на предприятието е само икономическата основа за постигане на много по-висшата и по-крайна цел: всестранното развитие на личността. В Програмата на партията е вписано, че изграждането на социалистическото общество е процес както на развитие и усъвършенствуване на материално-техническата база и обществените отношения, така и на формиране на високо развита система на духовен живот, на по-нататъшно израстване на новия човек. Водени от поставената в Програмата висока цел на комунистическия обществен строй — всестранно развитие на личността, ние трябва да използваме всички благоприятни възможности, които ни предоставят икономическият подход и неговият механизъм, за разгръщане на многостранна и целенасочена възпитателна работа в трудовите колективи, като се използва по-пълно пряката демокрация, за цялостна изява и реализация на трудещите се в процеса на труда. Водеща при организацията на възпитанието следва да бъде постановката, че живец на партийната работа е постоянното общуване с хората, изучаването на техните мнения и настроения, намирането на най-верни отговори на техните справедливи въпроси и тревоги. Само в тясна връзка на първичните партийни организации с трудещите се в колектива може да се реализират принципите на икономическия подход и мероприятията, свързани с неговия механизъм. Затова формулировката на Дванадесетия конгрес, че силата на първичната партийна организация е във връзките ѝ с трудещите се и че тя е не само представител на партията в трудовия колектив, но и представител на трудовия колектив в партията, трябва да стане водеща и във възпитателната работа при формирането на социалистически черти и качества в личността на всеки член от колектива.

Личността е функция на обществените отношения, а именно в трудовия колектив са концентрирани като във фокус всички основни обществени отношения, специфични и типични за нашето общество. Затова разгръщането на цялостна, богата по съдържание и разнообразна по форми политическа, организаторска и възпитателна работа на първичните партийни организации в трудовите колективи е основата на основите за формирането на личността на съвременния труженик.

С внедряването на новия икономически подход във всички сфери на нашия обществен живот се създават, както казва др. Тодор Живков, много благоприятни условия за идеологическа работа, която да навлезе непосредствено в живота на колективите, „в действие са хиляди общи събрания на бригади и първични трудови колективи, на които звучи гласът на стотици хиляди работници, специалисти, служители. В действие са хиляди бригадни и стопански съвети, на които звучи гласът на представителите на работниците, на самите тру-

Digitized by Google

дови хора... Всичко това ще ни помогне да се простим с проявите на шумните хвалби, на празнословието, на наукоподобието... Необходимо е, следователно, да търсим винаги реалния, практическия адрес на всяка тема и задача на идеологическата работа. Нужна е яснота, нужна е конкретност, съдържателност, пълна откровеност в диалога с хората."[1]

В такава обстановка може да се изгражда многостранно развита личност с активна жизнена позиция.

ПРОПАГАНДИСТ

В целия колектив познават инженер Георги Атанасов. Той 15 години ръководи енергийното стопанство в тютюневия комбинат „Тракия" — Хасково. А като добър специалист се утвърждава още преди да дойде в комбината. Косите му вече са се прошарили, животът е направил опитния енергетик по-мъдър. Въпреки немалкото трудности, които са съпровождали житейския и трудовия му път, той и до днес си е останал ведър, общителен, приятен събеседник, привлекателна личност.

Познават го и като добър пропагандист. Тази година ръководи семинар с комунисти от икономическите отдели, от конструктивния отдел, от снабдяването и охраната... Хора с висше и средно образование, които поради дългогодишния си труд в комбината са се сраснали с него, знаят историята му в показатели, проценти и престижни постижения, устремени към нови, недостигнати цели.

Да си пропагандист на такова учебно звено не е лесно. Необходимо е да имаш висока идеологическа, политическа и обща подготовка, задълбочено да познаваш икономическите проблеми, да си за пример в служебната си работа, ежедневно да се вълнуваш за нерешените въпроси в комбината и най-важното — с убеденост да разглеждаш всички проблеми от класово-партийни позиции.

Трудно е да се отговори кога точно Г. Атанасов е усвоил тези качества в двадесетгодишната си пропагандистка дейност. Ясно е обаче едно, че той си е изработил умението да събужда политическата и трудовата активност на участниците, да бъде чужд на парадността, на формализма и шаблона, да допринася немалко за създаването и поддържането на най-благоприятна атмосфера за осъществяване на партийните предначертания.

Напоследък много се вълнува кои от действията на комунистите—участници в семинара, допринасят за подобряване качеството на продукцията. Те не работят пряко в производството. Предмет на тяхната дейност е особен материал, вместен в безброй страници с изчисления. Понякога се допускат грешки и се изправят, преживяват се вълнения неведнъж, а всекидневно. Но това не означава, че техният труд не влияе пряко върху качеството на продукцията. В хода на дискусията на занятията по темата **„Качеството — ключов проблем в изграждането на развитото социалистическо общество"** чрез въпроси и създаване на проблемни ситуации той довежда участниците до извода, че проблемът „качество" засяга всички и навсякъде. За тях той също не е маловажен. Защо? Ами подаваната навреме и точна информация е своеобразен „барометър", който насърчава или създава тревога у работниците от производството, държи ги нащрек. Те знаят, че за икономии на 1 кг хартия бригадата получава 3 лв., а за преразход на 1 кг — бива санкционирана с 3 лв. Дори въоръжената охрана има принос за подобряване на качеството, когато не допуска разхищение на материали, кражби, изтичане на ресурси... И друго доказателство — благодарение на добрата организация в счетоводството на всяко първо число на месеца до обяд бригадите знаят постиженията си, направените икономии и стимулите за тях или очакваните санкции за нарушения в точни цифри. При формирането и обсъждането на насрещния план на колективите потокът от информация бързо се обработва, за да се предвиди икономическият резултат, а предложенията, направени в бригадите, да стигнат най-бързо до ръководството. Ако се закъснее с два дена — вече е късно да се реагира. По пътя на обратната връзка, като надеждна „трансмисия", обработената вече информация се връща в бригадите и отново се

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, шеста лекция, с. 38—39.

Digitized by Google

анализира всяко предложение, направено от работниците. По пътя на такъв анализ и синтез в последните две-три години се затвърди тенденцията да се намаляват разходните норми в комбината с два-три пункта. А значението на редовното снабдяване с материали? Тук пропуските са съдбоносни. А престоите във фабриката? Ако спре електрическият ток само за пет минути, загубата не може да се възстанови и за десет минути след това — засъхват лепилата, изстиват ютните, нарушава се целият цикъл и режим на машините.

Г. Атанасов притежава рядката възможност да превръща занятието в творческа лаборатория, в място за обсъждане и изясняване на трудностите и недостатъците в работата, в територия на творческо мислене, за да стигат участниците до най-правилния отговор, осигуряващ нужния резултат в практическата дейност на колектива.

Пропагандистът и цялото звено търсят верния ориентир за своето място и роля в работата за повишаване качеството на продукцията в комбината.

На предстоящото практическо занятие по този проблем се подготвят да разгледат детайлно всички производствени процеси, като анализират основните цифри и други конкретни данни. Проследявайки производствения процес от манипулацията на тютюна до готовите цигарени изделия, те търсят да открият слабото звено в производствения процес. Съставени са работни групи, които изследват и анализират различни страни на качеството на работата при пренасянето на суровата продукция и спомагателните материали, проблемите в складовото стопанство и други. Вниманието им се насочи преди всичко към разкриване слабостите и трудностите в собствената им работа — на икономическите отдели. На занятието групи ще обсъдят своите анализи и изводи и ще излязат с конкретни предложения.

Занятията на семинара винаги са интересни, задълбочени, будят много размисли. Теоретически проблеми се свързват с жизнено важни въпроси за колектива. Затова пропагандистът много задълбочено и отговорно се подготвя за обсъждането им.

Присъствувах на занятие на семинара, посветено на втората лекция на др. Т. Живков „Развитието на социално-икономическите отношения и на управлението на народното стопанство". Пропагандистът направи сполучлив преход от предишната тема към новата. Той подходи вярно към сложните проблеми. Не тръгна в разсъжденията си по пътя на словесните абстракции, а се придържа към разбирането, че хората са в досег с ежедневната практика и затова теоретическите постановки свърза с реалните проблеми в собствената дейност на участниците. Опря се на придобитите вече от тях знания при изучаването на следконгресните разработки на др. Т. Живков, на предварителното им запознаване с темата по пътя на самостоятелната работа с първоизточника, с нагледните материали, систематизиращи възловите въпроси по темата. Пропагандистът не се задоволи да изясни трите вида собственост при социализма, а насочи обсъжданията към въпроса за приноса на нашата партия в решаването проблемите на собствеността. С въпроса „Коя собственост е по-прогресивна — общонародната или кооперативната?" той предизвика различни мнения, преди да се стигне до правилния отговор, че развитието на двата вида собственост води до тяхното взаимно обогатяване и сближаване. Той отдели важно място и на функцията на трудовия колектив на тютюневия комбинат като стопанин на социалистическата собственост. Главният счетоводител на комбината Борис Карагьозов, един от най-активните участници в семинара, приведе интересни данни. „Всичко се плаща от колектива. Щом си стопанин — носиш пълна отговорност. Другите колективи какво са виновни, за да плащат нашите грехове" — заключи той. Стана въпрос и за „споровете", които понякога се водят с някои вишестоящи органи. Посочиха случай, когато колективът направил дарение на стойност 500 хил. лв., проявявайки своето право да преотстъпва свои фондове в помощ на селищната система. Нали именно затова с фонд „Развитие на териториалните единици" са разширени правата на селищните системи за направа на улици, тротоари, автобусни спирки и др. Ако не се предвидят 5 процента от фонда в помощ на селищната система, кой тогава ще помогне за развитието на този нов организъм, създаден за удовлетворяване на социалните нужди на хората. И се стигна естествено и логично и до традиционното положително отношение на българина към земята, до необходимостта да се преодолеят някои съществуващи психически бариери по отношение на личната собственост.

Не формално „минаване" на материала, а извличане на онова рационално зърно, което е важно за участниците, за колектива. Не увлечение по цифрите, процентите и диаграмите, колкото и важни да са те, а просмукването на изводите през ума и сърцето на участниците, към това се стреми при изясняването на всеки въпрос Г. Атанасов.

И чудно ли е, че освен с личния си пример на сеяч на партийното слово и мисъл, Г. Атанасов е известен в целия колектив и с примера си на стопански деец, за когото стопанската сметка, самоиздръжката, понятието „печалба" отдавна вече е показател за стопанисване и отчетност. Затова и като ръководител на енергийното стопанство той споделя с удовлетворение, че в Хасковския тютюнев комбинат се разходва два пъти по-малко електрическа енергия в сравнение със сродни предприятия в страната.

Никола НИКОЛОВ
завеждащ дома за политическа просвета
в ОК на БКП — Хасково

Digitized by Google

НОВ ЦЕНЕН ТРУД ПО ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО

Книгата **„Закономерности на развитието на Комунистическата партия“**, публикувана от Партиздат, е още един ценен труд по партийно строителство. Разработката е дело на авторски колектив в състав: проф. д-р Цвета Василева, проф. Костадин Байчински, проф. Милка Величкова, доц. Мария Граменова, доц. Момчил Тодоров, гл. асистент Георги Гърков. Предговорът е от доц. Рачко Рачков.

Авторите са си поставили задачата да анализират и обосноват основните закономерности, според които се развива Комунистическата партия. Преди това обаче в първа глава са изложени в теоретичен аспект методологическите въпроси, свързани с изследването на този проблем. Разбира се, тук също не се навлиза в подробности (пък и не е необходимо), а е обърнато внимание на онова, което е достатъчно да бъде една база за намиране на най-верния път към разкриване същността, спецификата и начина на проявление на закономерностите и законите, по които се развива Комунистическата партия. На първо място са разгледани изходните методологически принципи на изследването. Към тях се причисляват като най-важни всеобщата връзка и взаимната обусловеност на явленията, марксистко-ленинската концепция за същността и диалектиката на обективното и субективното в обществото и в самата партия, съотношението между обективната обусловеност и възможността за избор и целенасоченост на действията в обществения живот и други. На анализ са подложени също обективните основи, същността и спецификата, особеностите на действието и използването на закономерностите и законите на развитието на партията, а отделно е направена и тяхната класификация.

Кои са основните, главните закономерности на развитието на Комунистическата партия?

Като една от най-важните обективни закономерности в книгата се изтъква **нарастването на ръководната роля на партията.** Позовавайки се на Лениновото теоретично наследство и на богатия исторически опит на световното работническо движение, авторите обосновават тезата, че нарастването на ръководната роля на партията е обективна, общоисторическа закономерност, която се проявява в процеса на борбата на работническата класа и трудещите се за победата на социалистическата революция и за изграждането на новото общество. Тази закономерност, изтъкват авторите, е обусловена от постоянното нарастване на значението на организираността, съзнателността, активността на работническата класа и трудещите се в борбата за осъществяване на комунистическите идеали. Оттук става ясно, че без ръководната роля на Комунистическата партия не би била възможна социалистическата революция. Но това не е достатъчно. Необходимо е по-нататък партията своевременно и правилно да разрешава теоретическите и практическите проблеми на развитието на самото социалистическо общество. Всяка социалистическа страна се развива възходящо, когато Комунистическата партия правилно и своевременно разрешава теоретическите и практическите проблеми на социалистическото преобразуване на обществото, когато изработва и провежда реална и научнообоснована политика на основа на опита на световното комунистическо движение и своя собствен опит. В противен случай, както има примери в това отношение, ролята на партията се принизява и се стига до кризисни явления. А днес, в условията на сложна класова борба, решаването на задачите на социалистическото общество изисква принципна марксистко-ленинска последователност, засилване авторитета и влиянието на Комунистическата партия сред трудовите маси. Нарастването на ръководната роля на партията е свързано и със своевременното и правил-

Авторски колектив, Закономерности на развитието на Комунистическата партия, Партиздат, С., 1983, 243 с.

Digitized by Google

но разкриване на проявилите се противоречия и остри социални проблеми, ликвидирането на допуснатите грешки, усъвършенстуването методите на колективно ръководство и други.

По-нататък авторите разкриват по-подробно ролята на субективния фактор и на Комунистическата партия в изграждането на социалистическото общество и разгръщането на социалистическата демокрация, диалектическото взаимодействие между социалните процеси и усъвършенстуването на вътрешнопартийните отношения.

В отделен раздел се разработва проблемът за **разширяването на демокрацията и укрепването на централизма като закономерност на вътрешнопартийната дейност.** Изходен момент е марксистко-ленинското учение за партията. Като се доказва, че демократическият централизъм има непреходно значение, в книгата се разкриват формите, нормите и средствата на неговото практическо приложение. Изследват се също така обективните основи и обективното съдържание на връзката между демокрацията и централизма. А оттук на анализ се подлагат същността и особеностите на тази връзка, като за по-голяма яснота е уточнено съдържанието на категориите „вътрешнопартийна демокрация", „централизъм в партията" и „партийна дисциплина". В книгата се изяснява, че вътрешнопартийната демокрация, като категория на партийното строителство, отразява дълбокодемократичния характер на вътрешнопартийните отношения. А те се изразяват преди всичко в равенството между отделните членове и органи на партийния организъм.

Централизмът в партията като категория отразява организационната цялостност на партийния организъм, т. е. съвкупността от онези вътрешнопартийни отношения, връзки и дейности, които поддържат партията като социално единно, организирано, ръководно и действуващо цяло. Партийната дисциплина е форма на съществуване и реализация на вътрешнопартийните връзки и отношения, които отразяват идейното и организационното единство на партията в нейната дейност.

В книгата се изтъква, че „демокрацията и централизмът са две основни разновидности на осъществяването на властта на партийните членове". А диалектическият характер на връзките между демокрацията и централизма в партията се проявява в тяхната единна същност, неразривност и взаимна обусловеност.

В самостоятелен раздел се изследва приносът на Дванадесетия конгрес на БКП за по-нататъшното развитие и усъвършенстуване на вътрешнопартийните отношения върху принципа на демократическия централизъм. По време на подготовката, а след това и при изпълнение решенията на конгреса се откроиха тенденциите за нови измерения на широтата, дълбочината и зрелостта на вътрешнопартийния демократизъм.

Друга закономерност, предмет на книгата, е **укрепването на идейното и организационното единство на партията.** Както сочат авторите, единството на партията има закономерен характер по силата на редица обективни условия и субективни фактори. То произтича преди всичко от класовата същност на партията като преден, съзнателен и организиран боеви отряд на работническата класа, от ръководната ѝ роля по отношение на класата и масите. Единството ѝ се обуславя и от законите на класовата борба, на социалистическата революция и строителството на социализма и комунизма. По-нататък се прави поотделно анализ на същността и ролята на идейното и на организационното единство на партията, като се изтъква, че тяхна основа е марксизмът-ленинизмът, който изразява общите класови интереси на работническата класа и чиито фундаментални принципи са вплътени в партийната програма. Идейното единство е специфично присъща черта само на партия от нов, ленински тип. Всяко отстъпление от ленинското учение за партията води неизбежно до възникване на различни идейни течения в партията, на разногласия, интриги и други прояви на идейно разногласие. Организационното единство на партията се гради върху основните организационни принципи, нормите на партиен живот и принципите на партийно ръководство и преди всичко върху непоклатимите основи на демократическия централизъм — основния организационен принцип в строежа и дейността на партията.

Важна закономерност за развитието на Комунистическата партия е нейното постепенно прерастване от авангард на работническата класа в партия на целия народ. За разкриване на тази закономерност авторите правят анализ на социалната база на партията и на морално-политическото единство на развитото социалистическо общество. Процесът на прерастване зависи от много обективни условия и субективни фактори, между които са сближаването на класите и социалните групи, изменението на характера на труда, повишаването на културно-техническото равнище, издигането равнището на организаторската и политическата работа на партията сред масите, издигането на съзнателността на трудещите се и други. Изключително важно място за по-нататъшното сближаване на партията с народа, за повишаване на нейния авторитет сред трудещите се, както изтъкват авторите, има нейната социална политика, насочена към издигане жизненото равнище на всички граждани на социалистическото общество.

Последната закономерност, разгледана в книгата, се отнася до **разширяването и укрепването на връзките на партията с работническата класа и всички трудещи се.** „Същността на силата на партията — се подчертава в книгата, — разбирана като способност да осъществи историческата си мисия, е в нейните връзки с масите, във възможностите ѝ да оказва влияние върху тях, да ги води след себе си. От друга страна, масите могат напълно да разгърнат своята енергия в борбата за

Digitized by Google

социален прогрес само под ръководството на партията" (с. 201 и 202). Авторите подробно изясняват някои от факторите, които засилват необходимостта от връзки на партията с масите и в същото време създават по-благоприятни условия за тяхното разширяване и задълбочаване. По-нататък този проблем е разгледан в условията на изграждането на зрялото социалистическо общество. Изяснява се, че Българската комунистическа партия, чужда на догматизма, задълбочено изучава новите факти и явления на действителността, научно изследва новото в характера на проявлението на закономерностите на социализма, открива тези, които поражда всеки етап от развитието във всяка конкретна област от живота на социалистическото общество, и определя начините на използване.

„Закономерности на развитието на Комунистическата партия" е полезна книга за всички партийни работници, в която те ще намерят популярно дадени отговори на редица важни теоретически и практически въпроси на партийното строителство.

Апостол КИРКОВ

АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Прочитайки книгата на Румяна Куртева, посветена на пределно популярните въпроси — дисциплината и отговорността в партийната дейност, — неволно се върнах към една фраза от предговора на Васил Вичев към някогашната негова „Критика и морал". Мисълта гласеше, че като пристъпва към анализа на нравствените аспекти на едно явление, което се счита за достатъчно известно и познато, авторът се утешава с максимата, че да се интерпретира по нов начин някакво явление е може би не по-малко важно, отколкото да се открие то.

И тъй — Румяна Куртева ни изненадва с находчивостта и сполуките си при разглеждането на познати проблеми да търси тяхната актуалност и значимост от една съвременна позиция. Тя не теоретизира общо и преднамерено — основава се на диалектическата връзка между партийната дисциплина и отговорност, на обективно съществуващата им обоснованост, за да се спре на средствата за тяхното развитие и усъвършенствуване успоредно с нарастването на ръководната роля на партията. Защото именно чрез извисяването, дисциплината и отговорността винаги трябва да са на височината на критериите и изискванията, съответствуващи на сложността на решаваните задачи.

Както се посочва още в увода на книгата, дълбоките и динамични процеси в общественото развитие в етапа на изграждане на зрелия социализъм предявяват нови, по-високи изисквания към партийната дейност, изменят и обогатяват с нови качествени характеристики присъщите й елементи, връзки и отношения. Това води до промяна в традиционните организационно-технически измерения на дисциплината и в често срещаното едностранчиво разбиране и разглеждане на отговорността — налага те да бъдат изследвани през призмата на съвременните изисквания и критерии.

Защо тази тема и сега има своята подчертана важност? Дори взет в по-широк смисъл, въпросът за мярата на гражданската и личната отговорност на човека пред обществото се определя от неговата роля в управлението на събития, степента на неговото възможно въздействие върху тях. Инак как бихме отличили в конкретните обстоятелства виновния от невинния, активния от съзерцателя? Когато пък става дума за партийна отговорност, нещата добиват още по-сложен характер. Комунистът е човекът, който дава пример на хората. Последствията от всяко негово действие са свързани не само със самия него, но и с онова морално значение, с онова влияние, което той оказва върху другите. Неговата отговорност — тя е одеселорена от авангардната му роля, от мястото му в обществото. Отговорност, основана на висока самокритичност и самоконтрол. Дисциплината — тя е свързана с ярката му обществена съзнателност.

Авторката изследва методологическите, идейно-нравствените и организационните основи на партийната дисциплина и отговорност, търсейки техния първоизвор в съзнателността, основана на марксистко-ленинския светоглед на комунистите. Понататъшното проникване в темата ни води до обстойното разглеждане в книгата на критерии и показатели за тези две същностни страни в живота и дейността на партията. Защото, както сама авторката

Румяна Куртева, Дисциплината и отговорността в партийната дейност, Партиздат, С., 1983, 228 с.

Digitized by Google

посочва, изследването на всяко обществено явление има стойност само тогава, когато неговите резултати могат да подпомогнат практиката. Сложни и многообразни са проявленията на дисциплината и отговорността в системата на партийните отношения. Поради това не е възможно да се намерят за тях точни измерители. За да се оценят и измерят те, Румяна Куртева сочи две необходими условия: първо, да има ясни и точно поставени цели и, второ, въз основа на тях да са разработени съответни критерии и показатели.

В случая анализът на тези насъщни страни от партийната дейност е в пряка връзка с изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП за партийната организация: да издига тя непрестанно своята роля и отговорност, да се превръща действително в ръководно политическо ядро на трудовия колектив и първообраз на неговото бъдещо състояние. Това произтича от нейното призвание — ден след ден да превръща своя вътрешен живот в образец на социалистически обществени отношения, дисциплината и отговорността на нейните членове да се извисяват в самодисциплина и самоотговорност.

Във връзка с всичко това доминира една постановка — за взаимоотношението на дисциплината и отговорността в партията и в обществото. Изпреварващото развитие на партията, на първичните партийни организации и на комунистите, формирането у тях на по-съвършени отношения превръща и партийната дисциплина, и отговорността в първообраз на бъдещото им състояние в трудовия колектив, в цялото социалистическо общество. Тяхното укрепване и усъвършенствуване не е самоцелно — то е насочено да съдействува за нарастването на организираността в обществото и за решаването на неговите главни задачи. Така те стават средство за развитие на обществените отношения и за формиране на новия тип личност.

Както се изтъква в разглежданата книга, социалната роля на партийната дисциплина и отговорност в дейността на авангарда на класата се проявява най-силно във връзките им с най-важната обективна закономерност — нарастването на авангардната роля на марксистко-ленинската партия. Разгледани са изискванията на закона за единството на партията при определянето на критериите и показателите за измерване и оценка на партийната дисциплина и отговорност и за формиране и регулиране на вътрешнопартийните отношения. Формулиран е най-общият показател за тези две важни страни на партийната дейност: осъществяването на ръководната роля на партията. „Изискванията на закона за единството и същността на революционно-преобразуващата сила на партията — пише авторката — налагат дисциплината и отговорността да се оценяват чрез социалния резултат, да се измерва не само количествената, а преди всичко качествената страна на дейността“ (с. 128).

Обстойно е разгледан въпросът за спазването на ленинските принципи и норми като главен критерий на партийната дисциплина. Анализиран е демократическият централизъм като организационна основа на партийната дисциплина и отговорност, както и измененето на съотношението между централизма и демократизма в зависимост от историческото развитие на партията и на ръководеното от нея общество.

Онова, което придава особена стойност на книгата и я прави полезна за партийния работник, е стремежът да бъдат анализирани условията, факторите и предпоставките, определящи равнището на партийната дисциплина и отговорност в дадена конкретна среда, в дадена непосредствена дейност. Осветлени са проблеми на практиката. Разгледани са въпросите на разпределението на работата в партийните комитети и бюра, ролята на партийното поръчение, на личните творчески планове, смисъла на самоинициативата на комуниста, важността на социалния ангажимент като подбуждащо активността средство; амбицията, творчеството, инициативата, влагани в насрещното планиране, в социалистическото съревнование и т. н. Успоредно с това — подложени са на критика онези страни от практиката, които спъват създаването на оптимални условия и нагласа за висока активност. Както изтъква авторката, този пасивен подход към дисциплината и отговорността се нуждае от корекция, за да не се стига до регистриране на отклонения, а с комплекс от средства, форми и методи да се стимулира най-висока активност и творчество в дейността на партийните органи и организации, на всеки комунист.

Тези изисквания имат пряк адрес към най-актуалните страни на партийната практика днес — работата за достойно посрещане на Националната партийна конференция по проблемите на качеството. Защото какво е борбата за високо качество, ако не най-напред наличие на висока партийна дисциплина и отговорност.

Точно в този аспект бихме могли да посочим още едно предимство на разглежданата книга — нещата не се третират статично, а в тяхната динамика. „Във връзка с развитието на партията — изтъква авторката — и дисциплината, и отговорността ѝ ще придобиват нови черти, нови измерения. Това се потвърждава от досегашната практика. През целия период на съществуването на партията се обогатяват задълженията на комунистите. Дисциплината и отговорността им се развиват, разширяват и задълбочават както в тяхната обобщена същност, така и в конкретното им съдържание и проявление. Особено се разшириха те в условията на изграждането на социализма, когато претърпяха и коренни изменения. Променят се и сега. Новите обстоятелства изискват нова отговорност, нови прояви и измерения на дисциплината“ (с. 226, 227).

Оттук произтичат актуалността, значимостта и ползата от книгата „Дисциплината и отговорността в партийната дейност“.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

ПАРТИЗДАТ ПРЕЗ 1984 ГОДИНА

За настоящата година Партиздат предлага един богат по съдържание и идеи тематичен план, в който са залегнали за разработка важни проблеми на нашето социално-икономическо, политическо и културно развитие. Той напълно отговаря на изискванията, предявени от XII конгрес на БКП за създаване на литература, която да пропагандира марксистко-ленинската теория и практика, да обяснява процесите и явленията на социалистическото строителство, да води борба срещу буржоазната идеология и ревизионизма, да утвърждава комунистическите ценности и нравственост, да пропагандира социалистическия начин на живот.

Голяма част от книгите имат за база новите теоретични разработки и практически подходи, съдържащи се в докладите, речите и изказванията на др. Тодор Живков след конгреса.

Както и досега, основна задача на издателството е да популяризира непреходното теоретично наследство на класиците на марксизма-ленинизма. **През тази година ще излязат нови два тома от „Съчинения" на Маркс—Енгелс, второ издание на техните „Избрани произведения" в 10 тома.**

Откритото многотомно издание на „Избрани съчинения" на генералния секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет на НР България Тодор Живков ще се попълни с поредните 30, 31 и 32 том. С отделни заглавия ще бъдат представени и **Милко Балев, Добри Джуров и Стоян Караджов в поредицата „Видни строители на НРБ".**

Голямо политическо събитие, намерило широко място в тематичния план на издателството, е предстоящата **40-годишнина на Деветосептемврийската революция.** Подготвеният отрано специален план за тази годишнина в голямата си част е реализиран, но предстои до юбилея да излязат важни и необходими заглавия, сред които са **„Хроника на Деветосептемврийската революция" (в 2 тома) от Сл. Петрова, „Документи и материали за антифашистката борба в България" (в 2 тома), „Кратка история на Втората световна война"** (съвместно многостранно издание), **„Победният щурм"** (сборник спомени), **„Икономическо и социално развитие на НР България: сравнителни данни"** от колектив и други.

Литературата по теория и практика на партийното строителство е насочена главно към някои ключови проблеми, сред които са по-нататъшното утвърждаване на БКП като ръководна сила на нашия обществен живот **(„Партийно ръководство и социално управление" от М. Марков),** усъвършенстване на партийния стил и ръководство **(„Организация на изпълнението" от З. Цветанов, „Партийно ръководство на обществото" от Ив. Стойнов),** развитието на партийната демокрация като образец на социалистическата демокрация и други.

Иван Златков в „Представител на партията в трудовия колектив и представител на трудовия колектив в партията" прави обоснован анализ на формите на взаимното представителство, търси тяхната ефективност и изтъква политическото ръководство на социалното развитие на трудовите колективи.

По проблемите на теорията и практиката на партийното строителство свои разработки предлагат **Георги Бърдаров („Партийната дейност"), Елен Петров („Учредителната партийна организация"), Янчо Георгиев („Проблеми на информационно-социологическото обслужване на партийните органи")** и други.

Библиотека „Идеологическа работа" ще се попълни с **„Комплексният подход в марксистко-ленинското обучение" от В. Вълкова, „Проблеми на методиката на партийната просвета" от колектив** и т. н.

„Библиотечка на партийния секретар" разглежда работата с новоприетите комунисти, ръководството на комисиите за народен контрол, високото качество.

Разделът за философска литература включва фундаментални издания по проблеми на партийната политика за изграждането на развито социалистическо общество. Обогатява се с нови заглавия тематиката по социология и научен комунизъм, която все повече се доближава до социалната практика. Попълват се и популярните поредици **„Хоризонти", „Епоха и култура", „Поколения" „Критика на буржоазната идеология и ревизионизма".**

В отговор на новите задачи и изисквания **в областта на икономиката** са разработките на видни учени и специалисти-икономисти. Сред тях са **„Социалистическото стоково производство и планомерното развитие", „Качеството на продукцията", „Качеството на труда", „Комплексният анализ на ефективността и производството"** и т. н.

Развитие бележи и **литературата по проблеми на съвременната политика.** Нови интересни книги предлага направлението **„Съвременна документално-политическа публицистика"**; библиотека **„Международна политика"** ще предостави информация по редица важни международни проблеми и събития.

Ще излязат книги по проблемите на **историята на БКП и международното комунистическо и работническо движение,** мемоари на участници в антифашистката борба, художествена и художествено-документална литература за загинали антифашисти, издания със справочен характер.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

В. И. ЛЕНИН

СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 52

В петдесет и втория том са включени писма, записки, телеграми и телефонограми, написани от В. И. Ленин през ноември 1920 — юни 1921 година. Тези документи отразяват новия исторически период в живота на съветската държава, настъпил след разгромяване на главните сили на чуждестранните интервенти и на вътрешната контрареволюция, когато пред страната отново се поставят задачите за мирното изграждане на социализма. При условията на стопанска разруха, остър недостиг на продоволствия, глад за гориво и сериозни политически трудности В. И. Ленин определя пътищата за преминаване от „военния комунизъм" към новата икономическа политика, ръководи превръщането на набелязаните от партията и правителството мерки за осъществяването на новата икономическа политика в живо дело. Главна задача на новата икономическа политика е да осигури здрав съюз между работническата класа и селяните като висш принцип на диктатурата на пролетариата, основата на съветската власт, защото успешното изграждане на социализма е невъзможно, без да бъдат въвлечени в това всички трудови селяни. През първата половина на март 1921 г. се провежда X конгрес на РКП (б), който именно определя историческия поврат на страната към новата икономическа политика и окончателно решаване въпроса изземването на излишъците да бъде заменено с продоволствен данък.

Включените в тома документи показват колко реално, делово е подходил Ленин към осъществяването на плана ГОЕЛРО, на който винаги е обръщал голямо внимание, подчертавайки огромната му роля в създаването на материално-техническата база на социализма. Преминаването към новата икономическа политика, към нови форми на стопанисване и нови форми на връзката между града и селото налага да бъде преустроено управлението на народното стопанство, да бъде усъвършенствуван държавният апарат. Огромно внимание В. И. Ленин обръща на правилното организиране и стила на работата на партийните, държавните, стопанските и другите органи. Той се обявява против голото администриране, настойчиво иска да се прилага колективността в работата при изготвянето на важни решения и същевременно настоява да се носи лична отговорност, когато „определено лице изцяло отговаря за ръководенето на определена работа", последователно се бори за строго спазване на партийната и държавната дисциплина, на социалистическата законност. Значително място в тома заемат материалите, посветени на въпросите относно развитието на културата и науката, които В. И. Ленин разглежда в неделима връзка със задачите за стопанското изграждане на страната. В тома има много документи за външнополитическата дейност на съветската държава. Няколко писма се отнасят до въпросите на международното комунистическо движение. В тях е отразена работата на В. И. Ленин по подготовката на III конгрес на Коминтерна.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

065 00391
132

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Андропов, Ю. В., ИЗБРАННЫЕ РЕЧИ И СТАТЬИ — 2-е издание, М., Политиздат, 1983.

В книгата на генералния секретар на ЦК на КПСС и председателя на Президиума на Върховния съвет на СССР Юрий Андропов са включени негови речи, статии и изказвания, в които се осветляват актуални въпроси на вътрешната и външната политическа дейност на КПСС. В нея са публикувани няколко материала от сборника, излязъл през 1979 г., а също така и трудове от следващия период.

Розенберг, Д. И., КОММЕНТАРИЙ К „КАПИТАЛУ" К. МАРКСА, М., Изд-во „Экономика", 1983.

Повече от 50 години изданието „Коментар на Капиталът" помага за задълбоченото изучаване на главния труд на Карл Маркс. В него детайлно се проследяват методите на изследванията на К. Маркс. Текстът улеснява читателя уверено да проследява хода на мислите на Маркс в „Капиталът", да си изяснява предмета и порядъка на изследваните глави, отдели, всеки том. Всичко това ориентира към цялостното изясняване на труда, както и на връзките в отделните части, на тяхното единство и взаимна обусловеност.

КРАТКАЯ ИСТОРИЯ СССР, част первая (С древнейших времен до Великой Октябрьской социалистической революции), издание четвертые, переработанное и дополненное), Изд-во „Наука", М., 1983.

Това е кратък научнопопулярен очерк на историята на СССР от древни времена до Великата октомврийска социалистическа революция. В достъпна форма авторите дават най-важните събития из историята на народите, населяващи територията на СССР, сведения за развитието на тяхната икономика, на социалния и политическия строй, класовите борби и революционното движение против самодържавието, помещиците и капиталистите. В книгата се показва ролята на Русия в световната история, осветляват се основните етапи от борбата на народите в страната против чуждоземните завоеватели. Значително място е отделено на историята на руската култура и културата на другите народи в Русия.

Дубровский, Д. И., ПРОБЛЕМА ИДЕАЛЬНОГО, М., Изд-во „Мысль", 1983.

Книгата представлява първо по рода си в съветската философска литература монографическо изследване на категорията за идеалното — една от централните категории в марксистката философия. Авторът подробно разглежда гносеологическите, онтологическите, аксиологическите и праксиологическите аспекти на тази категория, нейните връзки с такива понятия като „съзнание", психическо", „отражение" и т. н., използвайки за тази цел резултатите на съвременните научни изследвания. Голямо внимание той отделя на разработката върху социално-културния аспект на проблема за идеалното.

КРИТИКА АНТИМАРКСИСТСКИХ ТЕОРИЙ СОВРЕМЕННОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАПИТАЛИЗМА. Под. ред. Л. С. Микши, М., Изд-во Московского университета, 1983.

В монографията се показва, че разработката на такива ключови проблеми като собствеността, противоречията в капиталистическото възпроизводство, отношенията между труда и капитала, между развитите капиталистически и развиващите се страни, основана на стария багаж от методологическите принципи и теоретическите идеи на буржоазната вулгарна политическа икономия, не издържа проверката на живота.

Предназначена е за икономисти, социолози, преподаватели на обществените науки, аспиранти.

20700

Цена 0,25 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

3 СОФИЯ, ФЕВРУАРИ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 3 *ФЕВРУАРИ* *1984 година* *XXXI*

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ В ПАРТИЯТА

Г. Съйков — Стилът 4
П. Трендафилова — Идейновъзпитателната работа 10
Д. Станоев — По-задълбочен и критичен анализ 17
К. Димов, И. Мичев — Критерии и резултати 24

КАЧЕСТВОТО — ДЪЛГ И ОТГОВОРНОСТ

П. Русев — По-нататъшното демократизиране 32
Н. Русев — Чрез технологическия режим — високо качество . . 36

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

В помощ на партийните секретари

М. Илиева — Партийната политика в духовната област . . . 41

Партийният комитет

С. Янкулова — По някои въпроси на качествата на кадрите . . 48

Ръководно политическо ядро и първообраз

И. Хаджиев — Организация на работата на партийното бюро . 56
С. Георгиев — Укрепването на дисциплината 67

Отговори на въпроси

* — Първичната организация и номенклатурните кадри; Къде е правилно да членуват? 69

Digitized by Google

другаря Тодор Живков и особено в неговите лекции пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление. Недостатъчно присъствуваха те и като изходно начало и верни ориентири в предложения проект за резолюция, което предизвика справедливата забележка на Димитър Димитров, член на ЦК на БКП и първи секретар на окръжния комитет, споделена в неговото слово пред конференцията. Например нито в отчетния доклад, когато се анализираше партийното ръководство на обществените организации, нито в направените изказвания на представителите на тези организации се оценяваше извършената работа по утвърждаването на масовите организации като обществени гаранти. Не че стореното от тях бе малко, но дори и самата дума „обществени гаранти" не се чу на конференцията. Това свидетелствува, че все още органите и кадрите в селищната система не са осъзнали докрай актуалността на това направление в усъвършенстването на политическата система на нашето общество и че общинският комитет не е овладял напълно тази важна съставка на съвременния политически подход.

●

Кратка е самооценката за стила в доклада на общинския комитет — последователно се прилага колективността, съчетана с лична отговорност, специално внимание се отделя за разширяването на творчеството и инициативността в работата и за създаване на условия за развитие на критиката и самокритиката, прилагат се научният и комплексният подход в планирането. Но в това, което е извършено, в привежданите примери и факти, в направените изводи и препоръки за бъдещата работа ясно прозираха редица отличителни черти на стила на Тервелския общински комитет при осъществяването на неговите функции като орган за непосредствена организаторска и масово-политическа работа сред комунистите и населението на селищната система.

Особено впечатление прави заседната деловитост в работата на бюрото и пленума на комитета. Стремежът е да се намалява излишната заседателщина, да се избягва приемането на дублиращи се решения и прекалено „разгърнати" програми. През отчетния период са проведени пленарни заседания само по много важни и актуални за селищната система и нейното развитие въпроси като: развитието на промишленото производство чрез ускорено внедряване на научно-техническия прогрес, развитието и усъвършенстването на образователното дело през осмата петилетка, комплексното обществено обслужване на населението, работата на общинската партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на кадрите, развитието на социалистическата демокрация и участието на населението в социалното управление на селищната система, развитието на селското стопанство на основата на интензификацията и внедряването на съвременните постижения на научно-техническия прогрес.

След определянето на стратегическите цели и на пътищата за тяхното осъществяване стремежът на общинския комитет на партията е да се насочат усилията към пряка организаторска работа в първичните партийни организации и трудовите колективи, т. е. там, където взетите решения ще се превърнат в конкретни дела. От доклада и изказванията на делегатите пролича, че се засилват действеността, ударността и целеустремеността на организаторската работа на общинския комитет, проявява се по-голяма оперативност и се търсят непосредствен контакт и опора на творчеството и социално-политическата активност на трудовите хора.

Първостепенно значение се отдава на грижите, помощта и контрола за утвърждаването на първичните партийни организации като поли-

Digitized by Google

тически щабове и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Прегледът за повишаване на ролята и боеспособността спомогна не само да се оцени реалното състояние на всички първични партийни организации, а да се набележат и осъществят конкретни мерки за тяхното израстване като действени политически ядра. Независимо че много от тях са образувани отскоро, че им липсват опит и традиции, те все повече се изявяват като водеща сила в трудовите колективи при осъществяване на икономическите, социалните и идейновъзпитателните цели на партийната политика. Ярък израз на повишена политическа активност, на критичност и самокритичност бяха проведените отчетно-изборни събрания, на които се изказаха близо една трета от комунистите и бяха направени над 330 критични бележки и предложения. Събранията преминаха в обстановка на непримиримост към слабостите, на компетентно поставяне на проблемите, на всеобща решимост да се воюва за изпълнение на поставените цели и задачи.

Целенасочената и непосредствена организаторска работа в първичните партийни организации и трудовите колективи понякога крие и „подводни камъни". Когато партийните организации са млади, когато кадрите не достигат, а и нямат достатъчно опит, съществува реална опасност общинският партиен комитет да допусне **известно дублиране на някои партийни и стопански ръководства или в някаква степен изземване на техни функции, права и отговорности.** Опасността е най-силна там, където набелязаните цели не се достигат, където задачите бавно или некачествено се решават.

В Тервелската селищна система строителството е разгърнато на широк фронт — изграждат се промишлени и селскостопански обекти, благоустроява се центърът на града, асфалтират се пътищата, строят се жилища и обществени сгради, влизат в действие комунално-битови съоръжения и т. н. При острия недостиг на работници, строителни материали и техника се случва преките отговорници — държавни и стопански органи и ръководители — поради липса на опит, компетентност или оперативност да изпаднат в затруднено положение, да са безпомощни пред наближаващите пускови графици и срокове. Ето в такива моменти се намесва общинският комитет и в стремежа си работата да бъде свършена навреме и качествено понякога допуска „прескачане на границите" на отговорностите, което неминуемо води до изземване на функции и права. Не трябва да се забравя, че комитетът ръководи и организира изпълнението на поставените задачи, като се опира на първичните партийни организации и на комунистите. А това налага, без пряко да се намесва, да оказва ефективна помощ и контрол, т. е. пълноценно да се изявява като орган на политическо ръководство.

Като **организатор на масово-политическата работа** общинският комитет се стреми тя да се свързва най-плътно с изпълнението на конгресните решения и с проблемите на социално-икономическото развитие на селищната система. Тя е насочена към развитието на инициативата на трудещите се и към формиране у тях на активна жизнена позиция, които намират израз в многобройните предложения за усъвършенствуване на трудовите отношения по време на обсъждането на партийната концепция за новия Кодекс на труда, в широкото участие в изготвянето на насрещните планове и приемането им на открити партийни събрания, в беседите и разговорите по бригади, цехове и участъци за разкриване на резервите. Откритият диалог с хората за пропуските и недостатъците в организацията на работата оказва положително въздействие за разгръщането на творчеството в трудовите колективи.

В периода след Варненското съвещание масово-политическата работа бе насочена към издигане равнището на субективния фактор, за **формиране на култ към качеството** в съзнанието на трудещите се и за **повишаване на социалната активност на личността.**

Digitized by Google

Активната позиция на комуниста

А. Коварщен — Завладяващият пример 73
К. Манолов — Самокритично вглеждане 75

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Д. Гаймаков — Партийният комитет и науката 78

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Б. Манов — Усъвършенстването на бригадната организация . 83

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Г. Борисов — Единният политически ден 88
М. Грозданова — Нашият опит в дългосрочното планиране на културните процеси 91

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д Петков — Сурови изпити между живота и смъртта 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2339. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 21. II. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ В ПАРТИЯТА

Отчетно-изборните конференции се провеждат в обстановка на трудов подем и висока социална активност на нашия народ. Те свидетелстват за морално-политическото единство и сплотеността на партийните организации и комунистите, на всички трудещи се около ленинската априлска линия на Централния комитет на партията.

В откровен и делови разговор се прави равносметка на извършената политическа и организаторска работа за осъществяване на задачите от Дванадесетия конгрес и следконгресните доклади, речи и лекции на другаря Тодор Живков. Проличава порасналата боеспособност на партийните организации в решаване на проблемите във всички сфери на социално-икономическото развитие. Комунистите отчитат един изпълнен с напрегнати трудови делници тригодишен период в развитието на съответния регион. Много внимание се отделя на партийното ръководство на икономиката, на състоянието и развитието на материално-техническата база. На преден план се поставят въпросите за осъществяването на повсеместна интензификация на производството чрез интелектуализацията му, чрез внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, на авангардни технологии и на нови изделия, чрез овладяване и използване на челния наш и световен опит. Разглежда се прилагането на новия икономически подход и механизъм, организирането на бригади от нов тип и усъвършенстуването на бригадната стопанска сметка. Централно място в докладите и изказванията заемат въпросите за решаване на ключовия проблем на нашето обществено развитие — решителното подобряване качеството на продукцията и на всяка социална дейност.

Най-голямото достойнство на отчетно-изборните конференции е подчертаният стремеж в отчетите и разисквания да се откроят нерешените проблеми и допуснатите слабости, да се намерят пътища и средства, за да ги отстранят. В атмосфера на засилена критичност и самокритичност, с критериите на теоретичните разработки и практическите подходи на другаря Тодор Живков делегатите оценяват равнището на осъществяваното партийно ръководство и усъвършенстуването на вътрешнопартийния живот.

Анализът на постиженията и недостатъците поражда нови идеи, от него изкристализират конкретните мерки за бъдещата работа. Те са насочени към по-нататъшното разгръщане творчеството и енергията на комунистите и трудещите се за постигане на нови трудови успехи в чест на Националната партийна конференция, за ефективна работа и борба за претворяване в дела на нейните решения.

Digitized by Google

СТИЛЪТ

Има селищни системи, които се развиват много ускорено и забележимо се обновяват във всички области и сфери на живота — политическа, икономическа, социална, градоустройствена, духовна и пр. Такава е и Тервелската селищна система — ако си идвал тук преди пет години, сега трудно ще я познаеш.

На отчетно-изборната конференция на общинската партийна организация се посочиха много цифри и факти, чрез които темповете на развитието придобиват реален и точен израз. За тригодишния отчетен период основните производствени фондове са се увеличили близо четири пъти; обществената производителност на труда е нараснала с 49 на сто; внедрени са 11 принципно нови, в т. ч. и авангардни технологии, и 28 нови изделия; произведена е 1,6 пъти повече промишлена продукция в сравнение с цялата седма петилетка; независимо от неблагоприятната последна година аграрно-промишленият комплекс е дал 1212 хил. лв. надпланова печалба; оформя се новият център на Тервел, построени са 11 нови търговски обекта, 126 апартамента и 214 индивидуални жилища; детската смъртност е намаляла с една четвърт; осигурен е пълен обхват на децата до 5-годишна възраст в детски заведения и целодневно обучение от първи до трети клас; приети са 374 нови членове на БКП, от които 43,6 на сто жени, 90 на сто с висше, полувисше и средно образование и 93 на сто до 30-годишна възраст.

Всичко това е дело на комунистите и другите трудещи се в селищната система, водени от общинската партийна организация. Но има един ръководен орган, където като във фокус се събират проблемите и задачите. От неговата качествена и ефективна дейност зависят в значителна степен постигнатите успехи. Това е общинският комитет на БКП.

Интересно е на фона на тази ускорена динамика в развитието на селищната система и с критериите на предстоящата Национална партийна конференция да се опитаме да надзърнем по-обстойно **в подхода и стила на общинския комитет,** защото те определят и гарантират качеството на неговата работа.

Стилът на партийния орган се определя от редица фактори, условия и предпоставки. Той може да се анализира в различни разрези и да се оценява от различни страни. Като субективен израз на единството от начин на мислене и начин на действие стилът на конкретния общински комитет на БКП може да характеризираме със степента на съответствие с неговия идеален образ — ленинския стил в съвременните условия, който от своя страна има обективен характер, защото се основава на принципи и норми, произтичащи от обективните закони и закономерности на Комунистическата партия. Стилът на всеки партиен комитет същевременно притежава характерни особености, които се определят от мястото му в структурата на партията. Качествените отлики на общинския от окръжния и заводския партиен комитет бяха ясно очертани на Дванадесетия конгрес.

Има и други гледни точки, но чутото и видяното на общинската партийна конференция в Тервел ни подсказва да обърнем внимание на **новото в стила.** Става дума за онези изменения и усъвършенствувания в него, които се раждат в битката за интензификация и високо качество във всички сфери на обществения живот. Тяхното наличие обективно се обуславя от характера на задачите на Дванадесетия конгрес и следконгресните доклади, речи и лекции на другаря Тодор Живков.

Digitized by Google

Те необходимо допълват оформянето на качествената определеност на общинския партиен комитет и реализирането на функциите му като оперативен орган на политическо ръководство в селищната система.

●

На отчетно-изборната конференция се откроиха някои характерни за общинския партиен комитет черти на неговия стил като **орган на политическо ръководство,** които са особено важни и предизвикват размисли. Една от тях е **творческият реализъм** в подхода на комитета при решаването на актуалните задачи съобразно специфичните условия на общината. Дванадесетият конгрес постави задачата за повсеместна интензификация на икономиката и на всички сфери на обществения живот. Тя успешно се изпълнява в Тервелската селищна система. Под ръководството на общинския комитет и на първичните партийни организации селскостопанските труженици са насочили усилията си по пътя на интензификацията генерално да решат зърнения проблем и върху тази основа ускорено и ефективно да развиват животновъдството. С активното съдействие на научните институти се изгражда оптимална сортова структура на базата на високодобивни сортове. Успешно се прилага високоинтензивната технология на института по пшеница и слънчоглед „Добруджа". Въвежда се в действие по-високопроизводителна и прецизна прибираща техника. Чрез строителството на нова, съвременна база продължава започнатият преди години процес на концентрация и специализация в животновъдството. Продължава да се усъвършенствува организацията на труда и структурата на управлението в селското стопанство. Всички тези въпроси са били предмет на обсъждане на проведения в края на 1983 г. пленум на общинския комитет на БКП, на който са набелязани и основните направления, в които трябва да се концентрират вниманието и усилията на общинската партийна организация.

В промишлеността също е налице интензивен път на развитие. Като най-типичен представител е завод „Пластхим". В него чрез внедряване на авангардни технологии, на съвременна техника с висока степен на автоматизация рязко се повишават производителността на труда, ефективността на производството и качеството на продукцията. С голяма загриженост и активни действия за намаляване ръчния и непривлекателен труд за сметка на механизацията и автоматизацията на производствените процеси се отличава работата на партийните организации от промишлеността.

Наред с интензивния път на развитие обаче на конференцията стана дума за вниманието и грижите от страна на общинския партиен комитет и към другия, екстензивния път. Неволно възниква въпросът: нима това е грешка или недоглеждане, проява на консерватизъм или неразбиране на основните изисквания на партийната политика? Не, грешка нямаше! В отчетния доклад, изнесен от първия секретар на комитета Димо Узунов, ясно и категорично се подчертава, че нивото на общинската икономика и спецификата на района изискват развитието да се извършва и по този път. Анализът доказва, че на този етап като временна мярка екстензивният път на развитие на част от промишлеността е абсолютно необходим. Той е продиктуван от нуждата да се осигури трудова заетост, да се стабилизират трудовите ресурси, като хората работят там, където живеят, и по този начин да се предотврати, да се изключи миграцията като проблем. Общинският комитет е видял решението на този въпрос в изграждането на цехове и предприятия в селата. За отчетния период са разкрити 1500 работни места. Практиката убедително свидетелствува, че изнасянето и развитието на промишлени дейности не става за сметка на селското стопанство. Напротив, стабилизирането на младите хора в селата оказва

Digitized by Google

положително въздействие и върху трудовите колективи от аграрно-промишления комплекс. Получава се едно взаимно допълване и подпомагане на двете стопански дейности.

Има и други примери, които разкриват стремежа на общинския комитет винаги творчески да пристъпва към решаването на стоящите пред него проблеми и задачи. Не с параден шум, не с надути фрази в докладите и решенията, а на основата за задълбочен анализ на реалното състояние и на възможностите на общината компетентно, планомерно и целенасочено да осъществява главните направления на партийната политика.

В тон с новите изисквания и конгресните задачи е и една друга черта, която също е характерна за стила на Тервелския общински комитет на БКП. Това е **комплексният подход** в неговата работа. Комитетът се стреми да разглежда въпросите не поотделно, не всеки сам за себе си, а в тяхната взаимна връзка и обусловеност. Особено силно изпъква този подход в ръководната му дейност за подобряване качеството на продукцията. След Варненското съвещание цялата идеологическа, организаторска и политическа работа на общинската партийна организация е била насочена към подобряване на качеството във всички звена на общинската икономика. Наред с внедряването на авангардни технологии и на нови изделия партийните органи и организации предприеха конкретни мерки за укрепването на дисциплината във всичките й аспекти, за повишаване квалификацията на низовите и на изпълнителските кадри, за по-голяма действеност на партийния контрол. В рамките на държавно-обществения преглед са проведени среща-разговор за обмяна на положителен опит между първенци-качественици и научно-практическа конференция по въпросите на качеството и дисциплината, в процес на подготовка е уреждането на нов общински кабинет по качеството. Усъвършенствува се бригадната стопанска сметка, като вътрешните правила за организация на работната заплата се поставиха в зависимост от качеството на произведената продукция.

Осъществените комплексни мерки дадоха своите конкретни практически резултати — така, както изискваше подходът за подготовката на Националната партийна конференция. С близо двадесет процента се повиши относителният дял на оценяваната продукция на общинската икономика, а в края на 1983 г. полипропиленовият канап тип „Биндегарн“, който представлява значителна част от продукцията на завод „Пластхим“, бе удостоен с държавна оценка „К“.

В дух на критичност и самокритичност делегатите изтъкнаха, че постигнатото не е предел, посочиха нерешените проблеми, очертаха направленията на бъдещата работа, като набелязаха в резолюцията конкретните цели и задачи.

Отличителна черта в стила на Тервелския общински комитет на БКП е неговата способност не само задълбочено да анализира процесите и явленията в общината, не само комплексно да подхожда при тяхното управление и ръководство, а и непременно да вижда бъдещото им развитие, да гледа напред, да решава проблемите и задачите с перспектива. Стремежът му е винаги решението да задоволява не само сегашните, а и бъдещите потребности. В приведените досега примери също проличава в една или друга степен **перспективният подход** на общинския комитет, но може би най-ярко той се открои в работата му с кадрите.

Тежък е кадровият проблем за Тервелската община. Състоянието му бе подробно анализирано в отчетния доклад, а и почти нямаше изказване, в което той да не се засяга. И докато в качествения състав на партийния актив за отчетния период е постигнат определен ръст — например 85 на сто от избраните на последната отчетно-изборна кам-

Digitized by Google

пания членове на партийни бюра са с висше, полувисше и средно образование, — то в промишлеността, селското стопанство, образователното дело и в другите области на обществения живот се чувствува силен недостиг от висококвалифицирани и с високо образование ръководни и изпълнителски кадри. В единствения в страната аграрно-промишлен комплекс, обявен от ЦК на ДКМС за младежки, работят 38 специалисти с висше образование, а са необходими още 36. В своето изказване Джемиле Алиева, работничка в обувната фабрика „Орляк", посочи, че на тяхното предприятие са нужни технолози, моделиери и пр., а засега при тях няма нито един специалист с висше образование. В селищната система не достигат учители, инженери, химици. На този етап са необходими 168 специалисти с висше образование.

Ето защо още през 1982 г. на пленарно заседание общинският комитет разгледа кадровия въпрос в условията на научно-техническия прогрес, на интелектуализацията и интензификацията на производството, на внедряването на новия икономически подход и неговия механизъм. Очертана бе задачата на общинската партийна организация за подготовка на политически зрели и висококвалифицирани ръководни и изпълнителски кадри не само за днешния, но и за утрешния ден. Този проблем ще се решава не толкова чрез привличане на специалисти „отвън", а чрез подготовка на свои, местни кадри. Поставени са високи критерии и изисквания към първичните партийни организации и комунистите, работещи в училищата, за повишаване качеството на учебно-възпитателната работа, за усвояване и прилагане на новите подходи при осъществяването на общообразователната и професионалната подготовка на учениците. Много отговорни задачи стоят пред общинския народен съвет, пред аграрно-промишления комплекс, пред партийните и стопанските ръководства от промишлеността и търговията. Голямата цел е да се осигурят подготовката и пълноценната реализация на около 330 специалисти с висше и над 1100 с полувисше и средно специално образование.

Същевременно общинският комитет съумява да изгради и развие **перспективното мислене и подход в работата на държавните и стопанските органи, а също и на другите субекти на социалното управление.** На конференцията стана дума за редица техни постижения, с които се задоволяват не само сегашните, а и бъдещите потребности. Най-много са фактите в сферата на комунално-битовото строителство — пътната мрежа е изцяло асфалтирана, пуснати са в експлоатация пет нови дълбоки сонди, с които в този добруджански район се осигуряват 134 л питейна вода на жител за денонощие, в основни линии са решени въпросите за ритмичното водоснабдяване и електроснабдяване на всички села и пр. Но може би най-красноречив за перспективността в работата е примерът с телефонизацията на селищната система. След изграждането на новата поща с автоматична телефонна централа в Тервел такива централи са изградени в още пет села, а в други пет ще бъдат построени до края на петилетката. Всички те са с възможности за разширяване на капацитета им. През тази година ще привърши и полагането на последните 20 000 м подземен кабел, като по този начин ще се премахнат всички въздушни трасета в общината и всички населени места ще бъдат обхванати в системата на автоматичното телефонно избиране.

Наред с посочените положителни изменения в стила на общинския партиен комитет, като орган на политическо ръководство на конференцията, изпъкнаха и **някои негови страни, които се нуждаят от по-нататъшно усъвършенствуване.** Анализът на отделните проблеми в отчетния доклад щеше да бъде по-пълен и по-задълбочен, а оценките по-точни и по-цялостни, ако те още по-тясно се свързваха с всички **нови постановки,** съдържащи се в следконгресните доклади и речи на

Digitized by Google

другаря Тодор Живков и особено в неговите лекции пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление. Недостатъчно присъствуваха те и като изходно начало и верни ориентири в предложения проект за резолюция, което предизвика справедливата забележка на Димитър Димитров, член на ЦК на БКП и първи секретар на окръжния комитет, споделена в неговото слово пред конференцията. Например нито в отчетния доклад, когато се анализираше партийното ръководство на обществените организации, нито в направените изказвания на представителите на тези организации се оценяваше извършената работа по утвърждаването на масовите организации като обществени гаранти. Не че стореното от тях бе малко, но дори и самата дума „обществени гаранти" не се чу на конференцията. Това свидетелствува, че все още органите и кадрите в селищната система не са осъзнали докрай актуалността на това направление в усъвършенстването на политическата система на нашето общество и че общинският комитет не е овладял напълно тази важна съставка на съвременния политически подход.

●

Кратка е самооценката за стила в доклада на общинския комитет — последователно се прилага колективността, съчетана с лична отговорност, специално внимание се отделя за разширяването на творчеството и инициативността в работата и за създаване на условия за развитие на критиката и самокритиката, прилагат се научният и комплексният подход в планирането. Но в това, което е извършено, в привежданите примери и факти, в направените изводи и препоръки за бъдещата работа ясно прозираха редица отличителни черти на стила на Тервелския общински комитет при осъществяването на неговите функции като орган за **непосредствена организаторска и масово-политическа работа** сред комунистите и населението на селищната система.

Особено впечатление прави засилената **деловитост** в работата на бюрото и пленума на комитета. Стремежът е да се намалява излишната заседателщина, да се избягва приемането на дублиращи се решения и прекалено „разгърнати" програми. През отчетния период са проведени пленарни заседания само по много важни и актуални за селищната система и нейното развитие въпроси като: развитието на промишленото производство чрез ускорено внедряване на научно-техническия прогрес, развитието и усъвършенстването на образователното дело през осмата петилетка, комплексното обществено обслужване на населението, работата на общинската партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на кадрите, развитието на социалистическата демокрация и участието на населението в социалното управление на селищната система, развитието на селското стопанство на основата на интензификацията и внедряването на съвременните постижения на научно-техническия прогрес.

След определянето на стратегическите цели и на пътищата за тяхното осъществяване стремежът на общинския комитет на партията е да се насочат усилията към **пряка организаторска работа в първичните партийни организации и трудовите колективи**, т. е. там, където взетите решения ще се превърнат в конкретни дела. От доклада и изказванията на делегатите пролича, че се засилват действеността, ударността и целеустремеността на организаторската работа на общинския комитет, проявява се по-голяма оперативност и се търсят непосредствен контакт и опора на творчеството и социално-политическата активност на трудовите хора.

Първостепенно значение се отдава на грижите, помощта и контрола за **утвърждаването на първичните партийни организации като поли-**

Digitized by Google

тически щабове и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Прегледът за повишаване на ролята и боеспособността спомогна не само да се оцени реалното състояние на всички първични партийни организации, а да се набележат и осъществят конкретни мерки за тяхното израстване като действени политически ядра. Независимо че много от тях са образувани отскоро, че им липсват опит и традиции, те все повече се изявяват като водеща сила в трудовите колективи при осъществяване на икономическите, социалните и идейновъзпитателните цели на партийната политика. Ярък израз на повишена политическа активност, на критичност и самокритичност бяха проведените отчетно-изборни събрания, на които се изказаха близо една трета от комунистите и бяха направени над 330 критични бележки и предложения. Събранията преминаха в обстановка на непримиримост към слабостите, на компетентно поставяне на проблемите, на всеобща решимост да се воюва за изпълнение на поставените цели и задачи.

Целенасочената и непосредствена организаторска работа в първичните партийни организации и трудовите колективи понякога крие и „подводни камъни". Когато партийните организации са млади, когато кадрите не достигат, а и нямат достатъчно опит, съществува реална опасност общинският партиен комитет да допусне **известно дублиране на някои партийни и стопански ръководства или в някаква степен изземване на техни функции, права и отговорности.** Опасността е най-силна там, където набелязаните цели не се достигат, където задачите бавно или некачествено се решават.

В Тервелската селищна система строителството е разгърнато на широк фронт — изграждат се промишлени и селскостопански обекти, благоустроява се центърът на града, асфалтират се пътищата, строят се жилища и обществени сгради, влизат в действие комунално-битови съоръжения и т. н. При острия недостиг на работници, строителни материали и техника се случва преките отговорници — държавни и стопански органи и ръководители — поради липса на опит, компетентност или оперативност да изпаднат в затруднено положение, да са безпомощни пред наближаващите пускови графици и срокове. Ето в такива моменти се намесва общинският комитет и в стремежа си работата да бъде свършена навреме и качествено понякога допуска „прескачане на границите" на отговорностите, което неминуемо води до изземване на функции и права. Не трябва да се забравя, че комитетът ръководи и организира изпълнението на поставените задачи, като се опира на първичните партийни организации и на комунистите. А това налага, без пряко да се намесва, да оказва ефективна помощ и контрол, т. е. пълноценно да се изявява като орган на политическо ръководство.

Като **организатор на масово-политическата работа** общинският комитет се стреми тя да се свързва най-плътно с изпълнението на конгресните решения и с проблемите на социално-икономическото развитие на селищната система. Тя е насочена към развитието на инициативата на трудещите се и към формиране у тях на активна жизнена позиция, които намират израз в многобройните предложения за усъвършенстуване на трудовите отношения по време на обсъждането на партийната концепция за новия Кодекс на труда, в широкото участие в изготвянето на насрещните планове и приемането им на открити партийни събрания, в беседите и разговорите по бригади, цехове и участъци за разкриване на резервите. Откритият диалог с хората за пропуските и недостатъците в организацията на работата оказва положително въздействие за разгръщането на творчеството в трудовите колективи.

В периода след Варненското съвещание масово-политическата работа бе насочена към издигане равнището на субективния фактор, за **формиране на култ към качеството** в съзнанието на трудещите се и за **повишаване на социалната активност на личността.**

Digitized by Google

Трайна черта на стила на общинския комитет е повишеното му внимание и грижи към издигане **качеството и ефективността на устната политическа агитация,** която в общината се утвърди като една от ефикасните форми за постоянна духовна връзка с трудещите се. Тя става все по-настъпателна, нарасна нейният принос за мобилизиране усилията на ръководните кадри и трудещите се за оперативно решаване на възникналите проблеми. Усъвършенствува се и провеждането на единните политически дни както по отношение на съдържанието, така и по организацията на тяхното провеждане.

●

Отчетно-изборната конференция в Тервел убедително разкри, че ръководните партийни кадри осъзнават в пълна мяра необходимостта от такова усъвършенствуване на стила и подхода на общинския комитет, което да отговаря на новите изисквания и задачи и да го утвърждава като действен орган на политическо ръководство и непосредствена организаторска и масово-политическа работа в селищната система.

Георги СЪЙКОВ

ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНАТА РАБОТА

Един след друг заставаха на трибуната на двадесет и осмата отчетно-изборна конференция на Кирковската районна партийна организация в столицата секретар на първичната партийна организация, известен писател, работничка-текстилка, бригадир-машиностроител, учителка, ветеран от революционните битки на партията... Хора от различни професии, те говореха за различни неща, правеха свои оценки за извършеното, споделяха свои грижи и тревоги, свои радости и проблеми. Но в многообразието от мнения явно звучеше една водеща и обединяваща тема — темата за огромната лична отговорност на всеки комунист за положението на нещата на поверения му сектор, за качеството и ефективността на труда, за жизненото равнище на народа. Подготовка за това до голяма степен бе и верният тон, който дадоха отчетните доклади и встъпителното слово на първия секретар на районния комитет на партията Минчо Чунтов. Тон на задълбочен и критичен анализ на извършеното, на непримирима взискателност, на неудовлетвореност от постигнатото.

●

Да търсим ли и историческо обяснение? Партийна организация с утвърдени борчески и трудови традиции, с богато революционно минало, което задължава. Много от делегатите напомниха завета на командира на първа красноселска бойна група Васил Модев: „Който се страхува от риск, да не е ставал комунист!“ Времето потвърждава тези думи. И в миналото, и сега на какъвто и фронт да застанат комунистите, тяхната привилегия е винаги и навсякъде да вървят напред, да увличат и водят. През Съпротивата това е било закон. Днес то е дълг, необходимост, чест. Защото желаният прелом в качеството е насъщ-

Digitized by Google

на социална потребност, възлов проблем на зрелия социализъм, който без всекидневен разумен риск трудно може да бъде извършен. Защото повелята за високо качество е фактор с огромно икономическо, социално и идеологическо значение, с вътрешни и международни измерения. Това са критериите, с които комунистите оценяваха ролята на районната партийна организация в навечерието на Националната партийна конференция.

●

Кирковци има с какво да се гордеят. Впечатляващи са резултатите от дейността на партийните организации, на трудовите колективи, на комунистите, на всички трудещи се за интензивно социално-икономическо развитие и хармонично изграждане на района след Дванадесетия конгрес на БКП. Задачите за трите години на петилетката са реализирани успешно— предсрочно и по всички основни показатели е изпълнен комплексният план за социално-икономическото развитие на района. Цифрите изразително показват, че трудещите се живеят все по-добре, по-културно, по-заможно, което допринася за издигане самочувствието им като стопани на своя район, на своя квартал, на своето предприятие, за спокойна и ведра обществено-политическа обстановка.

Естествено на първо място в плодотворния труд на работниците, на специалистите, на ръководителите, на ръководната дейност на партийните организации е изведен в своята многообразност и многостранност ключовият въпрос — задачата на районната партийна организация за повишаване качеството на продукцията и ефективността на производството в условията на ускорено интензивно развитие на икономиката. Добри успехи са постигнати и в карното, и в текстилното производство. След Варненското съвещание е активизирана дейността за по-нататъшното обновление на продукцията и усвояването в редовно производство на изделия с по-високи технико-икономически показатели. Внедрени са 35 нови и усъвършенствувани изделия. Настъпват нови фамилии електрокари и мотокари, навлизат в производството нови текстилни изделия, във всички основни предприятия се повишава относителният дял на оценяваната продукция.

Тези и други успехи се дължат на извършените във всеки трудов колектив качествени преобразования за претворяване на партийните решения, на вдъхновения труд на хората, на организаторската и възпитателната работа на партийните организации. Но на конференцията не се чувствуваше, както се случва понякога, самолюбуване, упоение от достигнатото. Водеше се самокритичен, сериозен, строг разговор за онези немалки резерви, които не са били поставени в служба на качеството поради недостатъчна активност на комунистите. Постигнатото се сравняваше не с предишните периоди, а с най-доброто, което съществува, с изискванията на потребителя у нас и в чужбина, за да се направи изводът дали е настъпил прелом в мисленето и действията на специалистите и работниците, на ръководителите и изпълнителите за рязко повишаване на качеството и ефективността на производството.

Задълбочено бяха обсъдени главните въпроси от докладите, речите и изказванията на другаря Тодор Живков след конгреса, от неговите лекции в АОНСУ. Овладяването на теоретическите разработки и практическите подходи в тези програмни документи е първостепенна политическа задача на комунистите и всички трудещи се от района.

●

Направи впечатление, че на конференцията се даде висока оценка на стремежа на районната партийна организация все по-точно да тър-

Digitized by Google

си и прилага онези направления на **идейновъзпитателната работа**, кои-то осигуряват решаването на тези сложни и големи задачи. Системни и последователни са усилията с тяхна помощ решенията на партия-та и правителството да стигнат до всеки човек, да ги конкретизират в зависимост от предприятието, да мобилизират трудещите се за из-пълнение на плановите задачи, да формират обществено мнение в бор-бата с нарушителите на трудовата дисциплина и обществения ред.

Ключова задача на идеологическата работа в района е последова-телното издигане на качеството на труда и продукцията като въпрос на професионален и граждански дълг, съвест и чест, престиж на со-циалистическия трудов колектив и всеки труженик. В рамките на дър-жавно-обществения преглед, с дейното участие на първичните партий-ни организации и трудовите колективи в района е извършена значи-телна стопанска, организаторска и масово-политическа работа за пови-шаване качеството на труда и на продукцията; беседи, лекции и практически форми за обучение на специалисти и работници, дни на качественика, открито обсъждане на рационализаторски предложения, единни политически дни, посветени на проблеми на качеството. Резул-тати има. Растат колективните и индивидуалните носители на собствен качествен щемпел — 11 бригади, пет колектива с 512 участници рабо-тят по почина „Работническа гаранция за продукцията за СССР", а за 290 души починът е: „Цялата продукция за износ — с работническа гаранция". Все по-конкретен характер придобиват действията за изу-чаване и внедряване на челния опит по производството на качествена продукция чрез школите за челен опит, курсовете и наставническото движение. За разгръщане трудовата активност на колективите и тех-ните членове в значителна степен е допринесла работата на районния клуб на челника под ръководството на героя на социалистическия труд от комбинат „Пролетарий", член на районния комитет на БКП — Траянка Лекова.

Добри думи се казаха за онези трудови хора от района, устреми-ли се към върховете на майсторството и съвършенството в своето про-фесионално поприще — участници в широко разгърналото се движе-ние, започнато по инициатива на районния комитет на БКП, **за издигане работата на всекиго до висотата на майсторството.** Майстор-ството в дейността на работника и служителя, на учения, твореца и гражданина, това е голямата, благородна цел, към която се стремят партийните организации, трудовите колективи в района в навечерието на 40-годишния юбилей на социалистическата революция. Делегатите поискаха от районния комитет още по-последователна партийна под-крепа, насърчаване, защита и стимулиране на инициативните и тър-сещи кадри, скромните и делови труженици в района. Така се разгръ-ща най-пълно творческата атмосфера в трудовите колективи, която да-ва възможност за дискусии, размяна на мнения, поемане на отговор-ности, задължения, а също и простор за качествен труд за благото на човека, на колектива, на обществото. Защото посочените факти гово-рят, че макар резултатите от извършената идеологическа работа от първичните организации в трудовите колективи да се чувствуват, тя все още е недостатъчна, за да внесе необходимия прелом в мислене-то и действията на специалистите и работниците, на ръководителите и изпълнителите. Да се създаде такъв социален климат, че с мисълта за повишаване качеството на труда и на произвежданата продукция да заживее всеки. Показателна е и тревогата, с която се обсъжда въ-просът за дисциплината. В самокритичен тон и в доклада, и в изказ-ванията се установява: **най-незначителни са измененията през отчет-ния период в дисциплината.** Изнесоха се случаи на неизпълнени ре-шения, програми, насрещни планове; прояви на разхищение и безсто-панственост, злоупотреба с материални ценности. Срещу това „обще-

Digitized by Google

ствено бедствие", както го нарича другарят Тодор Живков, партийните организации не винаги отиват открито, остро, по комунистически. Вместо партийна взискателност се допускат прояви на криворазбрана толерантност и търпимост, на премълчаване и заобикаляне фактите. В доклада се посочва: само една четвърт например от всички първични партийни организации през годината на свои събрания са обсъждали въпросите на дисциплината и са вземали мерки за укрепването ѝ. А се касае за сериозни проблеми, които налагат преди всичко лична ангажираност на всеки комунист, трудов човек и гражданин и високо съзнание.

Дисциплината е необходимо условие не само за бързото повишаване на обществената производителност на труда, но и средство за комунистическото възпитание на човека, показател за достигнатата степен на социалистическа съзнателност, същностна черта на нашия начин на живот.

Комунистите потърсиха отговор за причините: още не напълно са преодолени формализмът, кампанийният подход в работата с хората, в организацията на съревнованието, в политическото и икономическото обучение. С много примери се потвърди мисълта на другаря Тодор Живков за важността на икономическото, социалното осигуряване на идеологическата работа, че всякакъв род безпорядък, безстопанственост, нарушаване на законите, корист могат да обезценят работата на десетки и стотици агитатори и пропагандисти. За това говориха много делегати, като поставяха ударението върху ролята на ръководителя като организатор и възпитател на колектива. „Преминаването на бригаден метод на работа — отбеляза Никола Лазаров, секретар на първична партийна организация в завод „Средец" — засяга жизнените интереси на хората, свързан е с прелом в тяхната психика. Затова ние грижливо разяснихме на всеки работник да осъзнае важността, предимствата от колективния труд, комунистите се заеха да поемат най-отговорните операции, да станат носители на собствен качествен щемпел. Това сега е въпрос на чест и съвест на всеки член на колектива." Най-добре се представят онези бригади, където се формира здраво ядро от комунисти, способни активно да въздействуват на всички страни от живота на колектива, да дават тон в труда, в поддържането на дисциплината, в създаването на атмосфера на здрави другарски отношения, на взискателност един към друг. Повишено внимание се отделя на подбора, разпределението и възпитанието на бригадирите. Бригадирът има много задължения, към него се предявяват много изисквания. От това как той се справя със своите многочислени дела, зависи успехът. Стремежът е ръководител на всяка бригада да бъде човек инициативен, авторитетен, горещ поборник за челни методи в труда. В завод „6-и септември" във всяка бригада има агитатор-специалист, който води в колектива беседи, помага да се организира индивидуалната работа с хората и други идеологически мероприятия. А много от бригадирите са пропагандисти, други — членове на бюрата или секретари на първични партийни организации.

Личният пример на комуниста, задължен да се грижи за качеството и дисциплината, остава един от определящите фактори за възпитание. Тази мисъл нееднократно прозвуча на конференцията. Високи постижения в труда, принципност, нравствена чистота се посочваха като гордост, чест, достойнство на целите колективи, пример за младите. В завод „6-и септември" има специален ритуал за приемане младежите в бригадата, цеха. Майсторите-наставници вникват дълбоко в интересите на младите работници, активизират комсомолския живот. Тук системно се провеждат уроци по мъжество и чест, конкурси за политически песни, срещи с ветерани, активно работи лектория по изкуствата. Младежта с интерес усвоява междинни операции, активно уча-

Digitized by Google

ствува в съревнованието за икономии. Трябва ли да се удивляваме, че в завода са твърде редки нарушенията на дисциплината.

Съдейки по приведените примери в докладите и изказванията, позицията на непримиримост към всяка негативна проява се издига на все по-голяма почит в първичните партийни организации и колективи. Не са единични случаите, когато се обсъждат не само фактите, но се разкриват и причините, които ги пораждат. Нравствена оценка и резонанс получава личният принос на комунистите в трудовия процес и в обществено-политическия живот на колектива. Тази оценка се придружава често с прям и честен отговор на много въпроси: „Какъв е моралният облик на този, който е присвоил обществена собственост или е подвел колегите и другарите си?", „Каква е нравствената позиция на този, който не работи добросъвестно, живее за сметка на други или е обидил несправедливо човек?" Тези и много други въпроси се задават вече навреме и на място. А мястото, това е колективът, непосредствената среда на човека.

●

Идеологическата работа в първичните партийни организации и трудовите колективи последователно **се утвърждава като главна форма на постоянна духовна връзка между партията и трудещите се.** Тя се съсредоточава все повече там, където се решават проблемите.

Отчитайки многостранната обусловеност на активната жизнена позиция, идеологическата работа в района се стреми да въздействува не само върху съзнанието, но и върху изменението на обективните условия, от които зависи социалната активност. Делегатите обърнаха внимание на мястото на партийната пропаганда. С особена грижа се подготвят практическите занятия, семинарите и другите активни форми, научно-практическите конференции. Анализираха се положителните резултати от движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и качество" като действено средство за свързване на партийната пропаганда с проблемите на живота, за задълбочено усвояване на партийната позиция по главните въпроси на нашето развитие и превръщането ѝ в материална сила чрез делата на трудовите хора.

Не отминаха делегатите и недостатъците — не се държи сметка за усвоените от участниците знания, за превръщането им в убеждения, в мотив за действие. Школата по нравствено възпитание например отчита високо присъствие и редовни занятия, а дисциплината, отговорността за качеството на продукцията в колектива — ниски. Стоян Кушев, началник на производство в завод „6-и септември", даде много точно определение на качеството и резултатността на идеологическата работа: органична сплав от идеи, думи и дела — това е трудовата дисциплина. Марин Михов, герой на социалистическия труд от същия завод, два пъти носител на орден „Георги Димитров", пропагандист, бригадир, е създал обстановка на активно обсъждане на проблемите в учебното звено, на свободно изказване мнения и предложения. Бригадата му винаги изпълнява преди края на месеца плана с 200 на сто и е носител на собствен качествен щемпел.

Добри резултати имат организацията и цялостната система на масово-политическата работа. Партийните организации водят борба за преодоляване на посочените от Дванадесетия конгрес слабости в съдържанието ѝ: схематизъм, неумение да се извличат конкретните задачи за дадения колектив, количествено пренасищане с мероприятия за сметка на качеството, недостатъчна настъпателност, засилване на творческия ѝ характер за изграждане активна жизнена позиция у трудещите се.

Digitized by Google

За осъществяване на комплексно въздействие върху личността от особено значение е индивидуалната работа с хората. Районният комитет на партията е провел пленум по този въпрос, пристъпва се към по-организирано изучаване на социално-психическите характеристики на трудовите колективи, успешно се прилага разработената от партийния кабинет методика за създаване на добър социално-психически климат в колективите. В работата на първичните партийни организации се внедрява опитът на партийния комитет в автомобилното предприятие „Земляне" по организацията и провеждането на система за повсеместна, постоянна, жива, убедителна **индивидуална работа с хората.** Целта е: повишаване ролята на трудовия колектив и усъвършенстуването му като възпитаваща среда, за по-компетентно познаване и регулиране не само на производствено-деловите, но и за извънпроизводствените междуличностни отношения. Партийният комитет е изработил комплексна програма за активна индивидуална политическа работа с комунистите, комсомолците и безпартийните. Чрез прилагане на диференциран подход към всеки човек в разяснителната и политиковъзпитателната работа, чрез изпълнение на разнообразни културно-масови инициативи в клуба на шофьора, в клуба на социалистическия бит и култура, в малките колективи и редица други средства и форми се постига активно включване на шофьорите и административно-техническия персонал в решаването на проблемите на колектива и на колектива в решаването на проблемите на всеки негов член. Стремежът на партийния комитет е чрез дейността на партийните и масовите организации да се създаде в автоколоните обстановка на непримиримост срещу безотговорността и рушителите на правилата за културно обслужване на гражданите; срещу пиянството, недисциплинираността и други противообществени явления. Заедно с това, осъществявайки необходимите условия и стимули за висококачествен труд, разгръщайки непрестанно чрез формите на социалистическото съревнование инициативата и творчеството на всеки един в подготовката и реализирането на плана и неговите качествени показатели, партийните бюра и организации в АП „Земляне" създават предпоставки за по-нататъшно усъвършенстуване на цялостната идеологическа работа.

Но далеч не навсякъде е така. Посочиха се партийни организации, които се увличат в масови форми на работа с хората. В резултат част от трудещите се остават извън системно и организирано политическо въздействие. Особено в кварталите партийните организации подценяват партийните групи като център на индивидуална работа. Партийни комитети в „Обществено хранене", „Булгарплод" не изучават изменения в колективите, не определят достатъчно умело хората, които се нуждаят от по-близък индивидуален контакт, не определят достатъчно точно проблемите, които трябва да се решат в това направление. Не един от делегатите отправи изисквания към партийните организации в сферата на търговията и услугите — битови и административни, където некултурното обслужване, бездушието, бюрократичното разтакаване на хората не са единични случаи.

Интересен е изводът в доклада: „Нашият опит в организацията и ръководството на индивидуалната политическа работа с хората ни подсказва още веднъж, че към тази дейност все повече трябва да се отнасяме като към организиран процес, при който особеностите на човешката индивидуалност се поставят в хармония с изискванията на обществените интереси".

●

Все по-голямо внимание партийните организации отделят на **възпитанието на младежта.** Тези въпроси намират трайно присъствие в дневния ред на заседанията на партийните комитети, на бюрата, на

Digitized by Google

партийните събрания. Налице е пораснало умение да се вниква в специфичните проблеми на младежта и да се намират подходящи форми да се води съдържателен диалог. Заслужиха положителна оценка активната позиция и компетентното осъществяване на някои начинания от районния комитет на Комсомола, свързани с разгръщането на движението на майсторството, реализирането на проблемно-тематичните цикли в идеологическата работа, разнообразяване формите на включване и участие на всички слоеве на младежта в производителен труд, обогатяване работата по интереси в свободното време, засилване приноса на младата художествено-творческа интелигенция в решаване въпросите на младежката база и редица други. Наред с това комунистите с понятна тревога говориха за неизживени негативни явления сред младежта. Немалко млади хора нямат трайно изградена в съответствие с обществените потребности ориентация и нагласа за труд, не са изключение проявите на водене на разпуснат живот и консумативно отношение към обществото. Конференцията се обърна към първичните партийни организации в трудовите колективи, учебните заведения, културните институти, към всички комунисти като граждани, родители, близки и колеги на идеологическата работа с младежта да гледат като на най-важно партийно задължение за осигуряване на пълна приемственост и обогатяване на идеалите, ценностите, опита и традициите на поколенията и важно средство за многостранно и хармонично изграждане на младия човек.

●

На конференцията се отбеляза, че за усъвършенстването на организацията и ръководството на идеологическата работа с отчитане на качествените критерии изключително много допринася стремежът да се овладява и последователно прилага комплексният подход — да се осигури съгласуваност и приемственост в работата по идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание; а в териториален аспект — да се разгръща съвместна работа между кварталите, трудовите колективи, учебните заведения, научните и културните институти под наслов „Моята отговорност пред моя град". Реализирането на дейности на базата на мероприятия и договори спомага активно да се ангажират всички фактори за ускореното развитие на района. В изградените осем териториално обособени единици се създават условия за мащабни и перспективни идейновъзпитателни начинания. Подетият широк разговор „Народната памет разказва" сред младежите и трудещите се за изучаване и запознаване с историята на районната партийна организация, широкото многообразие от форми и средства на класово-партийно, патриотично и интернационално възпитание, осъществени в превърналия се в естествено средище за тази цел клуб на БПФК и в районния музей „Героично минало и славно настояще", в изпълнение на приетата от бюрото на районния комитет на партията програма са само част от мероприятията, които допринасят за изграждане на идейно убедени, морално устойчиви граждани, култивирали у себе си готовност за активно участие в социалистическото строителство.

Главна реализация комплексният подход на районния комитет и първичните партийни организации намира в разработването на раздел за **комунистическото възпитание** на първичната партийна организация към **плановете за социално-икономическото развитие на трудовите колективи.** Планирането на формите, средствата и подходите за идеологическа работа, както и финансовото и материално-техническото й осигуряване са нов момент в цялостната дейност на районната партийна организация и дават положителни резултати. Осъществяват се единство и обвързване на целите, ресурсите и факторите за цялостното развитие на колектива. Положителни са резултатите и от разгърналото

Digitized by Google

се движение за издигане труда на младите кирковци до висотата на майсторството, което намира реална подкрепа и практическа помощ от първичните партийни организации и прераства в специфична форма — **районна школа за политическо майсторство** на идеологическата дейност на районната партийна организация в рамките на столичния научно-идеологически комплекс.

Издига се културата на идеологическото общуване, осъществява се открит и откровен диалог с хората, който налага взаимно уважение и зачитане, въпреки честите противоречия и сблъсъци на мнения, които отразяват реалната сложност и противоречивост на взаимоотношенията между хората. Все по-широко място намират социално-демографските характеристики, анкети, социологически изследвания и допитвания по отделни въпроси. И още: културата на идеологическото общуване изисква да се съблюдава **мярата** на **въздействие**, да се заменя самоцелното преосигуряване с мероприятия с отчитането на такива моменти като съотношението на възприемане и отдаване в диалога, необходимия баланс между словесните и други средства за възпитателно въздействие. Този въпрос е свързан с качеството на идеологическото мероприятие, с пестенето на време, с правилното съчетаване на позитивното и критичното начало, пропорцията между внасяната от горе и спонтанно възникваща проблематика в първичната партийна организация и други.

Напълно основателен е изводът: съвременната идеологическа работа, съответствуваща както на характера и сложността на решаваните задачи, така и на равнището на хората, изисква **да се издигнат в култ качествените критерии.**

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

ПО-ЗАДЪЛБОЧЕН И КРИТИЧЕН АНАЛИЗ

Отчетно-изборната конференция на общинската партийна организация в Търговище отчете един период, характерен с интензивна творческа разработка, конкретизация и реализация на стратегическия курс, начертан от XII конгрес на партията. В изпълнение решенията на конгреса и последвалите го теоретически разработки и практически подходи на др. Тодор Живков в общинската партийна организация е разгърната активна и последователна работа за повишаване равнището на вътрешнопартийния живот, за засилване умението на партийните органи и организации да овладеят качествено новите процеси в развитието на селищната система и трудовите колективи и на тази основа да се обогатяват стилът и методите на политическата и организаторската дейност.

Подготовката на Националната партийна конференция съвсем основателно е изправила общинския комитет на БКП и неговото бюро, първичните партийни организации пред нова проблематика и пред нови задачи, които трябва да се решават с нови подходи и средства,

Digitized by Google

с ново качество на партийното ръководство. Ето защо съвсем правилно и отговорно комитетът е насочил цялата си идеологическа и организаторска работа за усвояване на тези нови подходи, за достойна среща на Националната партийна конференция. На открити партийни събрания, на разговори, дискусии и чрез редица други форми са обсъдени практическите проблеми, стоящи пред трудовите колективи в борбата за високо качество. На високо идейно-политическо и организационно равнище е преминал държавно-общественият преглед по качеството.

Извършено е немалко за издигане на ролята на общинския комитет на БКП и на първичните партийни организации като политически ръководства на трудовите колективи. Доказателство за това са прегледът за издигане боеспособността на първичните организации, както и отчетно-изборните им събрания, където са се състояли задълбочени разговори и дискусии по проблемите, факторите и причините за недостигане на високите критерии на качеството и социалистическата дисциплина.

●

Правилно един от основните въпроси, който пронизваше общинската конференция, бе работата с първичните партийни организации. Това напълно съответствува на решението на Секретариата на ЦК на БКП „Някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи", където е записано, че общинските комитети на БКП „ръководят пряко първичните партийни организации в общините и работят за укрепването им като непосредствени политически щабове на колективите, за издигане авангардната роля на комунистите и засилване на тяхното влияние в развитието на трудовата и обществено-политическата активност в колективите, във възпитанието на трудещите се и младежта".

И това е съвсем естествено. Вниманието към първичните партийни организации се предопределя от положението им, че те са основа на партията, свързват ръководните партийни органи с масите, тук става приемането на партийните членове, комунистите се учат на ленинска партийност. От първичните партийни организации започва формирането на партийните органи, в тях преди всичко се изграждат мненията в партията като цяло, привеждат се в действие всички партийни сили за осъществяване политиката и решенията на партията.

Силите и възможностите на първичните партийни организации се проявяват толкова по-пълно, колкото по-действено е ръководството им от страна на партийните комитети, колкото по-здраво и непосредствено те се опират на тях.

Огромна положителна роля за решително подобряване на стила и методите на работа на общинския комитет на БКП в Търговище е изиграл прегледът за издигане на ролята и боеспособността на първичните партийни организации в борбата за изпълнение на решенията на XII партиен конгрес. В какво главно се изразяват постиженията в живота и дейността на първичните организации?

Много по-добре те прилагат политическия подход както при определяне основните цели и задачи, така и в цялостната си дейност. Големи сили отделят и по-компетентно се занимават с проблемите на интензификацията на производството, на внедряването на научно-техническия прогрес, на плановата, технологичната, финансовата и трудовата дисциплина, на внедряването на икономическия механизъм и социалистическата организация на труда.

Повишена е ролята на първичните организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи в решаване на социалните проблеми на трудовите колективи.

Digitized by Google

Сериозни положителни изменения са настъпили в подобряване на социалния и качествения състав на първичните партийни организации. Нараства работническият състав на общинската партийна организация, който сега съставлява 38,12 на сто от общия състав на комунистите. През отчетния период са приети 466 нови комунисти, от които 59,4 на сто са работници, 41,4 на сто — жени, 87,8 на сто са с висше, полувисше и средно образование, а 66,8 на сто са до 30-годишна възраст.

Расте авангардната роля на комунистите, за което до голяма степен са помогнали заложеният от отдел „Организационен" на ЦК на БКП положителен опит в окръжната партийна организация за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите и проведеният пленум на общинския партиен комитет.

Конференцията потвърди извода на общинския партиен комитет, направен в отчетния доклад, че „анализът на резултатите по време и след прегледа за повишаване ролята и боеспособността на първичните партийни организации, че въпросът за водене на редовен организационен живот от първичните организации в значителна степен е решен".

За подготовката на материалите и решенията на партийните събрания се ползват специалисти, ръководни дейци и работни групи. Все по-често се обсъждат най-важните и актуални проблеми в работата и живота на партийните организации и трудовите колективи, повишават се качеството и научната обоснованост на приетите решения, организацията и проверката на тяхното изпълнение. Пораснала е ролята на партийните групи, които все повече укрепват организационно и се превръщат в център на индивидуалната работа с хората.

За правилното отношение на общинския комитет на БКП към първичните партийни организации говори и стремежът в доклада за изпълнението на стоящите пред колективите задачи или недостатъците да се търсят и сочат мястото и ролята им във всички области на живота.

Заслужава внимание един такъв факт, изявен на самата конференция. На нея се изказаха предимно низови партийни дейци, секретари и заместник-секретари на първични организации, пропагандисти и други. Това направи особено впечатление. Макар че в много отношения изказванията им имаха отчетен характер, главното беше стремежът да се пречупват поставените проблеми през работата на партийните органи и организации, да се разкриват техният стил и методи.

В разговор след конференцията с Йовчо Йовчев, секретар на общинския партиен комитет, той сподели:

— На предишните отчетно-изборни конференции се проявяваше, ако може така да се каже, известен стопански уклон. Изказваха се главно стопански дейци, които поставяха проблемите главно от икономическа гледна точка. Сега решихме да чуем повече партийни секретари. На среща със завеждащите отдели на комитета обсъдихме на кои секретари да предложим да се изкажат. След това се срещнахме с тях, разговаряхме, дадохме мнение по кои главно въпроси да вземат отношение. Не им декретирахме, казахме им сами да си помислят и да се подготвят какво ще кажат. Някои от тях след това идваха в комитета по своя инициатива да се консултират по въпроси, които поставяха. Някои от секретарите са споделили своите идеи или готови изказвания с бюрата или на събрания на първичните организации.

И не само това. На партийни събрания са били обсъдени докладът и проекторезолюцията на общинския партиен комитет, където комунистите са направили редица предложения и критични бележки. Това още веднъж подчертава грижата и отношението на общинския партиен комитет към първичните партийни организации и тяхното мне-

Digitized by Google

ние и становище за по-нататъшното формиране на политиката на комитета, за подобряване на неговия стил и методи на работа. Може би щеше да бъде много полезно и целесъобразно, ако в обобщен вид те бяха намерили отражение във встъпителното слово, изнесено от първия секретар на комитета Юлий Караиванов. Това щеше само да обогати конференцията, да предизвика нови размишления и идеи, още повече че предварителното масово участие на комунистите в нейната работа на практика я бе превърнало в действителен форум на цялата общинска партийна организация.

Макар да беше отделено много място на работата на първичните партийни организации като основа на партията и политически ядра и ръководители на колективите, трябва да отбележим, че не бе направен достатъчно задълбочен анализ на ръководството и дейността им, не бяха разкрити и обобщени положителният им опит, техният стил и методи на работа. Вместо критически анализ на тяхната дейност, особено в доклада, разсъжденията се ограничаваха главно до посочването им като положителен пример, до критика на някои недостатъци, до даване на някои указания или изтъкване на негативната страна на работата на някои първични организации. Отделни изказвания запълниха тази празнота, но те не бяха достатъчни. Не се касае до това да се превърне конференцията в съвещание за обмяна на опит или теоретико-практическа конференция, но абсолютно необходимо беше да се разкрият стилът и методите, главните постижения в експериментирането, изучаването и обобщаването на положителния опит в тяхната работа. Партийната конференция не обсъжда статистически отчети за икономически и други резултати, а преди всичко как са постигнати тези резултати, какви са стилът и методите на работа на партийните органи като политически ръководители и оттук да очертаят предстоящите задачи. Трябва ясно да се разбере, че се отчита политически орган и е необходимо да се разкрият неговите средства на дейност като такъв.

Разбира се, общинският партиен комитет в Търговище има какво да посочи. За това говори огромната дейност, която е развил през отчетния период, редицата пленуми, съвещания, конференции, които са провели, но този опит, постижения и обобщения не намериха своето достойно място.

Бих искал да посоча някои примери.

На пленума на общинския комитет на БКП, проведен през юни 1983 година, за „работата на общинската партийна организация за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите“ се отбелязва, че след Дванадесетия конгрес на партията по решение на отдел „Организационен“ на ЦК на БКП в окръга е бил заложен положителен опит за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите, като в експеримента са участвували 4 първични организации от Търговищката общинска партийна организация. По инициатива на общинския и заводските партийни комитети в хода на работата някои от елементите на модела за експеримента са били използвани и в работата на други първични организации, с което са били създадени предпоставки за активизиране работата на немалка част от първичните партийни организации и комунистите по време на прегледа на първичните партийни организации. Пленумът отбелязва също така, че постигнатите резулатати дават основание за оптимизъм, че след проведения преглед по издигане боеспособността на първичните организации са създадени необходимите предпоставки за празилното насочване и развитие на процеса за повишаване на социалната активност и издигане на авангардната роля на комунистите от общинската партийна организация.

Digitized by Google

Този въпрос в доклада, изнесен пред отчетно-изборната конференция, само е отбелязан. А можеше по-широко, аналитично и задълбочено да се покаже какво е направено по тази изключително важна задача, какъв положителен опит е натрупан, какво отражение той е дал върху измененията на стила и методите на работа на партийния комитет, на първичните организации и оттук какви положителни изменения са настъпили за подобряване качеството на работата във всички области на дейност на предприятията, учрежденията и пр. Не въобще да се сочат стопанските резултати, постиженията в извънматериалната сфера, а пряко свързани, пречупени през призмата на стила и методите на работа на партийните органи. По такъв начин още по-отчетливо ще се открои дейността на партийната организация от тази на стопанските и другите обществени органи, които решават в основни линии същите задачи, но с други средства, със свой подход.

Впрочем отговор на този въпрос е даден също на пленума на общинския комитет на БКП, състоял се през юни 1983 г. Тогава е било отбелязано, че не може да се посочи трудов колектив, където да се стимулират работниците и специалистите за внедряване на челен опит, не се дават и целеви награди. Изтъква се също така, че това се дължи главно на непознаването на нормативните документи и методиките за изчисляване на икономическия ефект от редица ръководства. Критикуват се стопанските и профсъюзните ръководства, че челният опит не е станал тяхна постоянна грижа и характерна черта в стила, общинският комитет си прави самокритика, че за тези резултати до голяма степен е способствувало незадоволителното партийно ръководство, за което е показателен примерът, че за 1982 г. само на две събрания на първични партийни организации е обсъждан въпросът за челния опит.

А неведнъж е подчертавано и вече е станало азбучна истина, че челният опит е най-евтината инвестиция, че с малко средства дава често пъти огромни резултати.

Това е принципен въпрос и трябва да се има предвид при разработката на докладите, да се преценява точно какви проблеми ще се поставят и от каква гледна точка ще се развият. На отчетно-изборните събрания и конференции трябва да се разкрият стилът, методите на работа на партийните органи, формите, средствата на работа, с които те са решавали стоящите пред тях задачи като политически ръководители на трудовите колективи. Именно като политически ръководители, а не като административни или стопански ръководства.

Направените на конференцията изказвания допълниха картината, някъде запълниха тази празнина, но това бе крайно недостатъчно. Така например Иван Георгиев, секретар на първичната организация в стопанско предприятие „Борба с ерозията“, разказа как тяхната организация подготвя партийните събрания, как планира своята работа, каква подготовка се извършва по проекторешенията. Говори за организацията на изпълнението. За активизиране на комунистите — зачестили отчетите и самотчетите им пред партийното събрание и партийната група, разгърнали по-широка индивидуална работа с всеки комунист и особено с неактивните.

Анна Стоичкова, пропагандистка в цех „30“ на завода за хладилна техника „Зора“, сподели своя опит по ръководството на звеното за партийна просвета за изучаване решенията на XII партиен конгрес. Звеното станало родоначалник на почина „Въоръжени с научни знания и комунистическа съзнателност — към по-високи практически резултати“, към който се присъединили редица други жени.

Отбелязаха се и някои затруднения, които срещат партийните секретари. Божана Христова, секретарка на първичната организация в СПТУ по „Обществено хранене“, изтъкна, че тяхната партийна ор-

Digitized by Google

ганизация и колективът работят с колективите на много предприятия, че срещат в това отношение много затруднения особено в третата степен на обучение. Благодарение на упоритата работа на партийната организация те постигат нови успехи, обогатяват все повече своя опит.

●

Върху общинските партийни комитети лежи огромната отговорност да претворяват в живота решенията на XII конгрес на партията в политическия, икономическия и обществения живот. Пред тях стои задачата в максимална степен да използват възможностите на своите общини за по-нататъшното повишаване на материалното и културното равнище на всички трудещи се. А за това е необходимо непрестанно и всестранно да усъвършенстват формите и методите на ръководство на партийните, държавните, обществените и стопанските организации, да намират наи-верните пътища за въвличане на комунистите и безпартийните в активното осъществяване на стоящите пред тях задачи.

Успехът в дейността на всеки партиен комитет зависи преди всичко от целенасочената и квалифицирана работа на партийния апарат, от неговото умение правилно да използва формите и средствата, плод на творчеството на нашата партия, които постоянно се обогатяват и усъвършенстват.

В съвременните условия, когато ролята на партията в живота на нашето общество непрекъснато расте, когато към партийното ръководство се предявяват все повече и по-високи изисквания, извънредно нараства и значението на всички звена на партийния апарат, чиято задача, заедно с целия общински комитет на БКП, се състои преди всичко в това да осигуряват максимално използване на съществуващите в общината политически и стопански възможности за подем на всички отрасли на общественото производство, за повишаване на неговата ефективност.

Трябва определено да се каже, че общинският партиен комитет, неговото бюро и апарат успешно са се справяли със стоящите пред тях задачи. За това говори и високата оценка, която им бе дадена от Иван Груев, първи секретар на ОК на БКП в Търговище.

— Няма да бъде пресилено, ако кажем — подчерта той, — че общинският партиен комитет, неговото бюро направиха положителен завой в основните направления, свързани с утвърждаването на вещо, научно-политическо ръководство на цялостния социално-икономически живот на селищната система. В работата на партийните органи бяха поставени на разглеждане най-актуалните въпроси, чието решаване разчистваше и продължава да разчиства пътя за движението напред.

Силно е изразена повишената взискателност към ръководните кадри, което е гаранция за по-успешното ръководство и управление на трудовите колективи. Положително трябва да оценим стремежа на общинския комитет на БКП за подобряване на качествения състав на кадрите в общината, което намира израз в повишаване на тяхната образователна, политическа и специална подготовка.

Думите на първия секретар на ОК на БКП дават ясна характеристика на общинския комитет на БКП. За това говорят и големите му постижения във всички области на живота, отбелязани както в доклада на комитета, така и в изказванията на първия секретар на ОК на БКП и на другите делегати.

Въпреки големите постижения на общинската партийна организация в Търговище докладът беше много самокритичен, наред с успехите се сочеха и слабостите на комитета и неговия апарат, на отделни дейци.

Digitized by Google

Това действително говори за голямата отговорност, която проявява комитетът към възложената му от партията задача да ръководи умело общинската партийна организация.

Тук, без да омаловажаваме постигнатото в разработката на доклада, искаме да посочим един основен недостатък — балансировката в отразяването на работата — посочването на постиженията и веднага след тях недостатъците, които се допускат. Липсват необходимият анализ, задълбоченост на причините, които пораждат тези слабости, в какво по-точно се състоят вината, отговорността на съответните органи — заводски партийни комитети и първични организации, на отделните ръководни дейци на общинския партиен комитет. А това е много важно, защото по такъв начин ще се разкрият стилът и методите на работа, позволява да се направят по-големи обобщения, откъдето ще произтичат съвсем естествено и предстоящите задачи.

Нека се позовем на някои примери.

Критикуват се АПК, строителството, търговията и др. сектори, но не се разкрива как ги е ръководил общинският партиен комитет, защо се допускат тези слабости, кои са конкретните носители и защо са ги допуснали. Може би нещо е правено, но то трябва да се покаже, да се разкрие. Това ще действува още по-възпитателно. Посочването на конкретния подход, на конкретните дейци, задълбоченият анализ на тяхната работа ще помогнат да се внедрява този стил и в дейността на другите органи и организации. Не случайно в много отношения отчетът, който се прави на конференцията, прилича на отчет на стопански или административни органи.

Въпреки много честата самокритика в доклада посочените слабости са дали основание при обсъждането му в първичните организации да се направят следните бележки:

Стамен Василев — Строително-монтажен комбинат: — „Според мене отчетният доклад не е достатъчно конкретен. Няма персонална критика. Не чух нито едно предприятие, което не изпълнява задачите си, да е направена критика на ръководството, да се изтъкнат причините за неизпълнението."

Борис Михайлов — VI квартал „Т. Петков": — „Направеният анализ в материалите за конференцията за постигнатите резултати е добър. Можеше да се разкаже по-подробно как това е постигнато от партийните и стопанските ръководства и ръководители, а за тези, които не си вършат работата както трябва, какви санкции са наложени от партийния комитет и стопанското ръководство."

Йордан Иванов — База за снабдяване, комплектация и автотранспорт: — „Препоръчвам на общинския комитет на БКП неговите членове и работници по-често да слизат в предприятията, за да получават по-ясна представа за състоянието на низовите колективи."

През отчетния период общинският комитет на БКП е провел редица пленуми, научно-практически конференции и други мероприятия, на които, съвсем определено може да се каже, се прави по-задълбочена аналитична разработка на поставените въпроси, по-добре се очертават предстоящите задачи, които стоят пред партийните органи като политически ръководители в секторите, в които работят. В това отношение може да се посочат като пример и цитираните по-горе пленуми: „Работата на общинския комитет на БКП и партийните комитети за повишаване ролята и боеспособността на първичната партийна организация в изпълнение решенията на XII конгрес на БКП", състоял се през 1982 г., и „Работата на общинската партийна организация за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите", състоял се през юни 1983 г. Мисля, че този опит по-широко можеше да се използва в разработката на доклада, още повече като

Digitized by Google

се има предвид, че се отчита преди всичко дейността на партийния комитет в изпълнение на стоящите разностранни задачи в общината.

●

Общинската партийна организация отива към Националната партийна конференция с отговорното разбиране, че основният проблем, който сега стои пред цялата ѝ политическа, организаторска и идеологическа работа, пред комунистите и всички трудещи се, е борбата за високо качество и висока производителност на труда. Качество на самата партийна дейност, която се извършва в първичните партийни организации и трудовите колективи, качество на продукцията, на стоките, на услугите.

Димитър СТАНОЕВ

КРИТЕРИИ И РЕЗУЛТАТИ

Стане ли дума за Габрово, винаги се има предвид славата на неговата работническа класа, на творците на научно-техническия прогрес, които под ръководството на своя авангард — общинската партийна организация, и с личния пример на комунистите са неизменно на най-предната позиция в битката за изграждане на развитото социалистическо общество у нас. Той е промишлен център с машиностроене, електроника и стара текстилна слава, стана университетски град, богат културен център. Оттук към световните пазари пътува промишлена продукция на добро техническо равнище. Габровци са инициатори, творци, новатори на редица почини и инициативи от местно и национално значение. Добри успехи, значими резултати те постигнаха и през първите три години на осмата петилетка. Тук все по-успешно се овладяват интензивните фактори в общественото производство. В резултат на това значителен е ръстът на качествените показатели, определени от Октомврийското национално съвещание през 1981 година.

Тези големи завоевания на работническата класа бяха основание за критичния и утвърждаващ тон на отчетно-изборната конференция на Габровската общинска партийна организация. Те са и базата за споделените още по-големи перспективи на селищната система.

Посочени бяха и условията за тези творчески дела.

Разбира се, на първо място те са в правилната организация на работа на общинския партиен комитет за постигане на целите, начертани от конгреса. Ключът за тях е и в разгръщането нашироко на научно-техническия прогрес за осъществяване курса за повсеместна интензификация, и в намирането на най-подходящи форми за управление на процесите по внедряването на съвременните постижения. В това, че трудовите колективи полагат постоянен стремеж да се изявяват като истински стопани в управлението на производството, в опазването на социалистическата собственост, за най-пълноценно из-

Digitized by Google

ползване на местните резерви, за изучаване и прилагане челния наш и чуждестранен опит.

И друго нещо, важно, решаващо за потигнатите успехи.

Заговори ли днес човек със стопанските дейци, непременно ще чуе твърдата подкрепа на принципите и критериите за използването на новия икономически подход и неговия механизъм като мощни лостове за интензификация, за най-пълно разгръщане на творчеството и инициативата, за социалистическо стопанисване, за непрестанно нарастване на благата. И естествено е, че за габровци истинското стопанисване без стопанска сметка и самоиздръжка е немислимо. Затова тук няма място за общи призиви и пожелания за по-широк простор и действия на икономическите фактори.

Естествено, когато разказваме за всичко това, ние неизменно имаме предвид споделения опит за целенасочената политическа и организаторска работа за утвърждаване на трудовите колективи като истински стопани. Затова и животът им непрекъснато се обогатява с разнообразни социални дейности — помощни стопанства, услуги, разширяване на системата за самозадоволяване на населението от селищната система, усвояване на производството на нови, в т. ч. луксозни стоки за народно потребление. Това, което от пръв поглед ще възхити всеки, току-що преминал през портала на комбината по телферостроене „Подем" — разкрити магазини, ателиета за услуги и др., — е вече богатство и в бита на работниците от редица други комбинати и заводи.

Но сега, когато остават броени седмици до Националната партийна конференция, е време за равносметка и на успехите, и на нерешените проблеми. Още повече, че критериите, които др. Тодор Живков постави в своята реч във Варна, са толкова високи. В светлината на тях се очертават и трудностите, и слабостите, и грешките — в организационната и организаторската, в партийно-политическата, в стопанската, научно-техническата дейност — във всичко.

Една отчетно-изборна конференция е цяло богатство за размисъл върху стил, подход, форми, средства и методи на работа, за анализ и оценка. И не ще е пресилено да се каже, че най-яркият фокус, в който се отразява всичко, това са стилът и методите на работа на общинския партиен комитет, неговото ръководство и взаимоотношенията му с първичните партийни организации.

За да се обхващат все по-пълно главните проблеми, произтичащи от решенията на XII конгрес, да се постига комплексното им политико-икономическо, социално, управленческо решаване, от изключителна важност е именно близкото оперативно ръководство, помощ и контрол, които общинският партиен комитет оказва на първичните партийни организации. Всъщност това е необятното поле за неговото н й-пълно утвърждаване и изява като оперативен орган на политич. го ръководство. Максимално да се съкратят дистанционните указания, изисквания, събирането на информация, отчети и т. н. Главният смисъл и съдържание на партийно-организационната дейност да бъдат живата организаторска и политическа работа, всекидневното потапяне в кипежа на битката за високо качество и ефективност буквално във всяка една дейност. На място всекидневно, с конкретен принос за добиване плът и кръв на стратегията, начертана от конгреса, да бъде пропита дейността и на секретарите, и на завеждащите отдели, и на инструкторите.

От всичко, което чухме на конференцията, изводът е, че сега общинският партиен комитет се стреми да съчетава традиционните форми на работа с първичните партийни организации с тяхното обогатяване, актуализиране. В нито едно направление да не се допуска формализиране на партийната дейност, шаблонизиране, изсушаване. При

Digitized by Google

осъществяване на многообразните цели, критерии, изисквания да се проявяват широк размах и инициатива. Барометър за ефективността на всичко осъществено да бъде степента на обогатяване, усъвършенствуване на вътрешнопартийния живот, на все по-пълното прилагане принципите на демократическия централизъм. Да се изпълнява конгресната повеля, тя, първичната партийна организация, да си завоюва авторитет на политически стопанин на трудовия колектив. А това ще рече — непрекъснато разгръщане на самодейността ѝ. Тя да държи ръката си върху пулса на целокупния живот на колектива, да си дава ясна сметка за всичко, каквото предприема, решава, осъществява, за степента на въздействието върху него.

Тези ясни критерии, изисквания са и главният компонент на онази сплав, от която първичната партийна организация се утвърждава, от една страна, като представител на партията в трудовия колектив и, от друга, на трудовия колектив пред партията. От тях се определя и как в полето на действия на всяка първична партийна организация се решават проблемите на днешния и утрешния ден на трудещите се. И за интензификацията. И за качеството. За самодейността. За всичко... Ето защо и в доклада, и в изказванията се подчерта, че там, където не се следва този подход, заменя се силно въздействуващата, непосредствената жива организаторска работа предимно с инструктажи, указания, заседания по кой от кой по-важните проблеми, там се измества плацдармът на истинската битка, в която може да се спечели всичко — и доверието на хората, тяхната активна жизнена позиция.

От тази позиция сега, след конференцията, на фона на всичко положително следва да се откроят и очерталите се слабости, и отделните отрицателни примери. Защото има първични партийни организации, които все още недостатъчно умеят да подбират и формулират проблемите, да свържат темите на събранията, на заседанията на партийното бюро с конкретната обстановка. Идейновъзпитателната работа органически да свързват с решаването и на основните цели, и на „дребните“ задачи. В един предварителен разговор секретарката на първична организация Елена Симова заяви: „На нито едно наше събрание досега не е дошъл представител на общинския партиен комитет“. А други секретари пък изказаха съжаление, че толкова полезните срещи на представителите на общинския комитет с трудовите колективи в единния политически полуден през последните няколко месеца не се провеждат и т. н.

●

За комунистите и трудещите се от Габрово, както се третира в доклада, както чухме и от изказванията на конференцията, по-нататъшното усъвършенствуване и по-пълното използване на **насрещното планиране** е обективен процес. Най-пълноценното използване на възможностите, които разкрива, се постига тогава, когато то се привежда в съответствие с новия икономически подход и неговия механизъм, когато негова сърцевина е най-широкото разгръщане на творчеството и инициативата на трудовите колективи. Те, като приемат със сърцето и душата си, осмислят с ума си обективната закономерност, че са стопани на поверената им от държавата социалистическа собственост, водят неуморна борба за непрекъснато разкриване на резервите, пестеливо използване на суровините, материалите, горивата и енергията. За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, реализирана най-добре чрез нейната сърцевина — бригадната организация, за внедряване най-съвременни авангардни технологии. Чрез

Digitized by Google

привеждане в диалектическо единство използването на живия труд, предметите на труда и средствата на труда да се постигат високо техническо равнище и качество на продукцията.

Да, такива са и принципите, и изискванията, които партийните комитети и организации се стремят да утвърждават. И вече се постигат значителни успехи. Но в обсъжданията се открои една неизменно повтаряща се слабост, едно противоречие.

Кое е то?

Смята се, че новата технология на насрещното планиране ще даде най-големи плодове във всеки комбинат, завод, бригада тогава, когато бъде напълно разбрана, овладяна от трудовите колективи. Те, непосредствените творци, да упражнят правата си на стопани, да не оставят неразкрит нито един ручей за нарастване на благата. Стане ли — целта ще бъде постигната.

Но това така ли е?

В редица случаи — не. И то най-ярко пролича и от доклада, и от изказванията на конференцията.

Точно тук се къса нишката. С лека ръка, след като веднъж на предприятията е определен делът им за постигане на държавната задача и трудовите колективи разкрият допълнителни резерви, се посяга на тях. И то, без да бъдат убедени какви са обективните основания за това.

Факти?

Да се позовем първо на доклада на общинския партиен комитет, изнесен пред конференцията: „Все още има случаи на планиране по старому, с отречените методи на администрирането и субективизма. Не са малко и случаите на изземване на разкрити от трудовите колективи разерви от страна на стопанските организации, което създава психологическа бариера при разработването на насрещните планове. Тази тенденция се прояви и сега, при тяхното съставяне за 1984 година...“

В разговора ни още преди конференцията Рашо Трифонов, секретар на първична партийна организация в комбината по телферостроене „Подем“, тревожно сподели: „Не се спазва принципът за изграждане на производствената програма на трудовия колектив от долу на горе. На практика планът ни се изготвя „от горе“. Той не е наше дело — открит план за непрекъснато разкриване и включване на резервите, за най-пълна изява на колективния ум — на колективното творчество и новаторство на хората от бригадите, от цеховете...“

Това е порочна практика, която противоречи на идеите на икономическия подход. Толкова ли е трудно да се разбере това от стопанските дейци? Държавните планови задачи са минимално задание, основа, върху която се формира насрещният план на стопанските организации. Оттук нататък трудовите колективи си изграждат своята комплексна програма за социално-икономическото развитие. Каква похубава гаранция за неговото изпълнение и мобилизацията на вътрешните ресурси? А когато се допусне целите, които един трудов колектив си е поставил с насрещния план, да бъдат пренебрегнати от вишестоящата стопанска организация, се стига до спадане на творческия порив, до загубване на доверието, до борба за обемното изпълнение на плана.

По-нататък за всички отрицателни последствия от този вреден подход няма да разсъждаваме. Но щом е толкова ясно, че той е порочен, щом толкова пъти е осъждан и пак се допуска, то неотменен дълг е на партийните комитети и организации в министерството, комбината, обединението всички подобни случаи да подлагат на задълбочен критичен анализ. Да правят вярна оценка и вземат конкретни реше-

Digitized by Google

ния. Нещо повече, като използват силата и въздействието на превантивния контрол, да се борят за създаване атмосфера те да не бъдат допуснати.

●

Всички бяха единодушни, че **проблемът на Националната партийна конференция е основен в дневния ред на партийните събрания, в дейността на партийните комитети.** Прегледът по качеството е съсредоточил вниманието на комунистите към нерешените въпроси. Изградени са кабинети по качеството в завод „Буря", в комбината по телферостроене „Подем" и в металообработващия комбинат „Точно машиностроене"... В много предприятия са създадени групи по качеството, преизпълнява се планът за първокачествена продукция. На общинската конференция редица заводи рапортуваха за своите постижения преди Националната партийна конференция.

Твърде богат беше рапортът на комунистите от комбината по телферостроене. Техният делегат обяви, че до Националната партийна конференция ще се пусне в производството нов вид по-качествен електротелфер. В предприятието цялата дейност е ориентирана към качеството и дисциплината. В това дело участвуват всички работници. На всеки е предоставена възможността да дава предложения и идеи, да контролира тяхното изпълнение.

Какви са формите на работа за постигане на тази цел?

Творчески групи по качеството. Съставят се от 12 до 15 човека — специалисти, челници, бригадири. Действуват предимно на производствен принцип и оперативно решават въпросите за качеството на самото производство.

Клуб по качеството. Неговата цел е главно да обучава и подпомага работата на творческите групи. Чрез клуба проблемите на производството се решават с по-голяма комплексност, като се използват всички фактори, от които те зависят — машини, хора, технология. Особено внимание се обръща на условията за работа. Сега много от проблемите на работниците се решават в комбината. Всеки жител на Габрово вече знае за улицата на услугите. Този начин на задоволяване на нуждите от битов характер подобрява условията за качествен труд, увеличава свободното време на хората.

Засилва се и партийният контрол. Основната тенденция е той да е всеобхватен и да се извършва през целия цикъл на производствения процес. Особено внимание се обръща на контрола на кадрите в началото и в края на работния цикъл. Междинният цикъл се оставя на самоконтрол. Целта е да се гарантира добро качество още при започването. Интерес представлява и отчетът на партийните организации пред заводския партиен комитет, което засилва отговорността на всеки комунист.

Оживление предизвика сред делегатите на отчетно-изборната конференция и съобщението, че в комбината се експериментира нова система за заплащане на труда, според която около 30 процента от възнаграждението пряко ще зависи от качеството. Насоката е този процент постоянно да нараства и целият труд да стане висококачествен.

Срещите преди отчетната конференция ни отведоха и в Научно-производствения стопански комбинат по научно приборостроене и специално технологическо оборудване. Само ще споменем, че най-напред домакините ни се похвалиха с въпросите за качеството, които те са решили преди Националната партийна конференция и за които го-

Digitized by Google

лям дял има близката им връзка с Машинно-електротехническия институт в Габрово.

Интерес за нас предизвика опитът на комбинатския партиен комитет да поставя поръчения на партийните организации. След подробен анализ се определя коя е основната задача, която, ако се реши, ще изведе колектива на челни позиции в техническия прогрес и качеството. Тя се разглежда на партийно събрание и се приемат съответните мерки за изпълнението ѝ. Задълженията на партийната организация се правят достояние на целия колектив. Предвидено е отчитането да става пред заводската партийна организация. Въпреки че е в началото, този опит на комбинатския партиен комитет заслужава особено внимание. Той осигурява проблемност в работата на партийната организация, подтиква самодейността и привлича в изпълнението участието на всички комунисти. Грижите на комбинатския партиен комитет сега са как най-точно да се определи съдържанието на тези задължения и как най-оперативно да се отчита изпълнението им.

Но все още положителните резултати в общината не отговарят на опита, на възможностите, които притежават партийните и стопанските ръководства, специалистите, трудовите колективи. Равнището на качеството и темповете, с които се извършва обновлението на техниката и технологията, не задоволяват. В отчета пред конференцията все още преобладават добрите замисли, рационалните програми. Оптимистично звучат редовете от доклада: „Сега с по-голяма отговорност и с чувство за нов подход в мислите и действията се пристъпва към изграждане на материално-техническата база на равнището на съвременния научно-технически прогрес. Капиталните вложения се насочват главно към внедряване на нова техника и нови технологически решения, които имат нивото на най-съвременните световни постижения". Същевременно в доклада се посочва, че около 60 на сто от производственото оборудване в основните предприятия е далеч под световните постижения и изисквания на техническия прогрес. Ако се върнем в недалечното минало, ще си спомним, че Габрово беше инициатор за превръщане на реконструкцията и модернизацията в непрекъснат процес.

Очертава се едно противоречие за общината — между остаряващата техника и технология и големите възможности на кадрите, на трудовите колективи. В разрешаването му е проблемът за качеството. И то не само на отделните изделия, а за всеки колектив, за всеки работник, за общината като цяло. Истина е също, че причините в някои случаи са извън възможностите на кадрите в общината. Такъв е примерът с комбината по телферостроене. Производствените мощности, оборудването изостават от световните тенденции. По-голямата част от продукцията е за износ. Сега тя съперничи на подобните производства от най-напредналите в тази област страни. И комбинатското ръководство, и общинският партиен комитет преценяват, че незабавно трябва да се започнат реконструкцията и модернизацията, за да може и в перспектива да се поддържа високото качество на продукцията. Всяко забавяне ще е във вреда на комбината и на страната. Затова и на самата конференция генералният директор на предприятието със загриженост отправя апел към горестоящите държавни органи още веднъж да преразгледат позицията си за обновяването на производствените фондове.

Не могат да се отделят успехите в социално-икономическото развитие в селищните системи от **стила и методите на работа на общинския партиен комитет.** Трудът на партийния актив през отчетния период е бил организиран и с високо качество, което предопредели оптимистичния тон на отчетно-изборната конференция. Този труд е и високоотговорен, тъй като по всички показатели селищната система — Габ-

Digitized by Google

рово дава облика на окръга, а общинската партийна организация определя тенденциите на развитие на окръжната партийна организация.

За високата организационна култура на партийните кадри може да се съди по различни показатели. Да се спрем на някои от тях, които установихме с наблюденията си по време и извън отчетно-изборната конференция.

Анализът на практическата дейност на членовете на общинския комитет, на партийния апарат ни убеждава, че тя е ползотворна, целенасочена, ефективна. Едно от условията за това е близката връзка с партийните организации. Но за да се осъществят непосредствено ръководство и контрол, е необходимо партийните работници да познават тяхната дейност, средствата и методите, с които те си служат. А за повече от тях това е предопределено, тъй като те, преди да постъпят в апарата на общинския комитет, са били секретари на първични партийни организации.

Този опит за набиране на кадри в партийния апарат би трябвало да се утвърждава. Той предпазва най-малко от две неблагополучия:

— да се издигат за партийни работници добри специалисти, но „технократи", т. е. хора, които нямат усет към организаторската дейност;

— намалява възможността от погрешния подход на развитие на кадрите: институт — комсомолски апарат — партиен апарат. Много често по този път за партийни работници се издигат кадри без низов практически организационен опит. В общуването си с партийните секретари, с бюрата те са затруднени точно да се ориентират в техните проблеми и затова, когато посещават предприятията, те достигат предимно до заводските комитети и стопанските ръководства.

Специалистът-партиен секретар има възможност да покаже своите организаторски умения, своя усет за работа с хората. Не е тайна, че за организаторската дейност трябват редица качества, които не всеки притежава. Понякога те са заложени в човека. Именно длъжността партиен секретар е най-подходяща за доказване на тези способности. Ако по-внимателно наблюдаваме кадрите, постъпили по този път в партийния апарат, ще открием, че те се отличават с познаване на живота на трудовите колективи, не страдат от излишно самочувствие, имат реален поглед върху процесите и явленията в партийната практика.

От друга страна, оперативността в работата на общинските комитети изисква поне половината от работното време на неговите дейци да преминава в партийните организации. Колко ефективно ще бъде това време, с каква сила то ще съдействува за измененията в организационното състояние на трудовите колективи, ще зависи от личните качества на партийния работник. Неговото умение да общува с хората, да подкрепя техните идеи, да ги насочва към бързо, ефективно изпълнение на взетите решения. Партиен работник, който не познава, не е преживял хубавите страни и несгодите на партийния секретар, на низовия активист, трудно ще вникне в проблемите, които засягат взаимоотношенията в партийното бюро, организацията, трудовия колектив.

Буди размишление фактът, че по-слаби бяха тревогата, критичният тон в изказванията на делегатите. Както и на други конференции, които сме посетили, прави впечатление, че в изказванията надделяваше стремежът към отчитане, към понижаване на критичния анализ за сметка на утвърждаващия тон. В тази връзка заслужава внимание изводът, че нито един от изказващите се не засегна дейността на бюрото, на общинския комитет и неговия апарат. Като че ли се е утвърдило негласното правило те да се отчитат за своята работа, но тя да не подлежи на обсъждане. Общинските комитети провеждат своите втори

Digitized by Google

отчетно-изборни конференции. Търсят, утвърждават своя стил на работа. Навременните корекции биха повишили качеството на тяхната организаторска дейност.

В нас възникнаха и следните разсъждения. Не бива да се изпуска и обстоятелството, че общинският партиен комитет в Габрово е на една територия с окръжния комитет. Голяма част от работното време на работниците от окръжния комитет преминава в предприятията на общината. Дали в такъв случай не съществува опасност общините в окръжния център да загубят самостоятелността си, да бъдат дублирани или подменяни от окръжния комитет. За да отговорим на този въпрос, анализирахме дневния ред на бюрата и пленумите на двата комитета. Общият извод е, че няма изземване и смесване на функциите. Разбира се, в случая опасността е окръжният комитет да се занимава с проблеми, които би трябвало да се решават в общината. Открихме само един случай, който показва, че това явление не е типично за окръга. Ще го посочим, за да поясним за какво става дума. В заседанието на бюрото от месец февруари 1983 г. се разглежда отчет за работата на комбинатския партиен комитет в машиностроителния комбинат „Точно машиностроене" с кадрите. Самото разглеждане на проблема е правилно. Ще обърнем внимание на начина на обсъждане на въпроса и на взетите решения. В тях се задължават направо партийните организации в предприятията на комбината, което не е погрешно, но нищо не се споменава за общинския комитет. В оценката не се прави анализ за неговото място, за дейността му по тези въпроси. А всеки по организационната верига би трябвало да получи оценка за това, как е изпълнил задълженията си. За състоянието на кадрите в завода отговорност носи безспорно и общинският комитет.

Съвсем различна е информацията, разглеждана в бюрото на окръжния комитет през месец септември 1983 г., в която се прави анализ на стила и методите на работата на общинските партийни комитети. На заседанието се отправят критични бележки към партийните комитети, че все още в някои случаи проявяват мудност, не действуват като оперативни звена, а очакват да бъдат регламентирани. Интерес представляват и материалите от другите заседания, в които докладват секретарите на общинските партийни комитети за някои проблеми в селищните системи и партийните организации в тях. Именно те утвърждават правилния подход на окръжния комитет към дейността на общинските партийни комитети.

Тези взаимоотношения между партийните звена фактически определят качеството и ефективността на партийната дейност. А механизмите на тези отношения, положителният опит, проблемите, които възникват при нарушаването на демократическия централизъм, твърде често отсъствуват в отчетите и изказванията на партийните конференции. Като правило в такива случаи съдържанието на отчета се съсредоточава върху низовите звена, въпреки че те са имали свои отчети за това.

●

Габровската работническа класа има волеви, компетентен и надежден авангард. Условие, което обяснява настоящите постижения на селищната система и същевременно е гарант за бъдещите ѝ успехи.

Коста ДИМОВ
Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

ПО-НАТАТЪШНОТО ДЕМОКРАТИЗИРАНЕ

ПЕТКО РУСЕВ

Борбата за издигане качеството на партийната работа налага правилно да вникнем в същността на постановката на др. Тодор Живков за по-нататъшната демократизация на вътрешнопартийния живот. В лекцията за партията той пише: „Първостепенно условие за усъвършенствуване на политическия подход в дейността на партията е по-нататъшното демократизиране на самите вътрешнопартийни отношения; повишаването на отговорността и принципността във взаимоотношенията между комунистите; засилването на взискателността на партията към самата себе си, към равнището на собствения си живот".

Тази формулировка е обективно обусловена от целия ход в развитието на партията и обществото, отразено така ясно в решенията на Дванадесетия конгрес, в разработките на др. Тодор Живков след него.

●

Размисълът върху тази постановка в лекцията разкрива, че демократизацията във вътрешнопартийния живот тясно се свързва с политическия подход. Главното в него е методът на убеждението, който изцяло се отнася и за вътрешнопартийните отношения. И в тях няма място за командуване и администриране. Политическият подход именно изисква партийните комитети и бюра добре да обосновават предложените решения, да очертават измененията, които настъпват от тяхното изпълнение в собствения живот на партията и в колектива. Комунистите да излизат от събранието с ясни позиции, въоръжени със знания, за да могат да казват на хората истината, партийната правда. Тук извънредно голямо значение има обстоятелството да се изяснява идеологическата същност на предложените решения — как те ще се отразят върху издигане съзнателността и активността на партийните членове и на масите.

Партийната постановка за идеологическото осигуряване на решенията се отнася изцяло и за дейността на партийните бюра и организации. Не бива само да се казва какво е решението, а добре да се подчертае какво целим с него. Анализът на партийни събрания и кон-

Digitized by Google

ференции показва, че този момент се подценява. Оттук и изводът — **демократизацията на вътрешнопартийния живот не може да съществува там, където и когато тя органически не е свързана с идеологическото израстване на комунистите, с идеологическото изясняване на явленията и процесите.**

На широко обсъждане е правилно да се постави и ефективността на предлаганите организационни форми и средства. Не можем да очакваме демократизиране на вътрешнопартийния живот там, където решенията съдържат само „необходимо е", „задължително е". Полезно е да търсим колективния ум на комунистите и за целесъобразността какви форми да се използват, за да може решението, осъзнато и разбрано най-бързо и най-масово, да стигне до трудещите се.

Тези два момента в подготовката и провеждането на събранията са изключително необходими, ако искаме да издигнем вътрешнопартийния живот като образец на обществени отношения.

Разсъждавайки над този проблем, искаме веднага да отбележим, че това не означава непременно и всякога писане на доклади и информации. Както показва практиката, възможно е към предложения вариант за решение докладчикът да излезе с мотивирано критично и самокритично встъпление, което да разкрие целта, която се преследва, слабостите, които трябва да се отстранят, и какъв опит следва да се утвърждава. С просто, със живо, с майчино слово да излизаме пред комунистите. Не е правилно становището, че за да има колективност и демокрация, непременно те трябва да се съпътствуват с книжнина. Тук са нужни простота, откровеност, чистота и искреност на словото.

●

Животът показва, че у нас се утвърждават положителни форми за осигуряване **непосредствено** участие на комунистите в подготовката и провеждането на събранията. Те се включват в комисии за проучване на въпроси, излизат с доклади по тях и пр. Тази практика е положителна и заслужава добра оценка. Обаче, като имаме предвид мислите, изложени в лекцията за партията от др. Тодор Живков, сме призвани в тази област да усъвършенствуваме още повече нашия стил.

За какво става дума? Ще повторим, че никакво демократизиране на вътрешнопартийния живот не може да има там, където не се осигуряват условия за пряко и непосредствено участие на комунистите в работата на партийната организация. Но кое е главното тук? **Атмосферата!** За да се вземат най-добри решения, както се подчертава в лекциите, се иска **„творческа атмосфера, да се създаде възможност за творчески дискусии, за борба на мнения, които трябва да осветляват новите проблеми на обществения живот"**. Без тази творческа атмосфера не може да има демократизиране на вътрешнопартийния живот.

И отново изниква въпросът за борба против количествените критерии — колко души са се изказали и пр. Главното е творческата атмосфера да разчиства друмищата за компетентни мнения, за тяхното зачитане и уважение и което е най-важно — да се имат предвид при окончателното утвърждаване на решенията. Защото именно чрез дискусиите колективният ум може да роди най-добри плодове. Когато обаче подчертаваме и подкрепяме тази творческа атмосфера, това не означава въобще да говорим, а комунистът да е наясно от какви позиции дава своето мнение. Този момент не бива да се подценява. На нас ни е необходимо мнение, което да извира от априлската политика на партията за решаване на конкретните въпроси на всяко работно място. Например за интензификацията, за качеството, за дисциплината. Щом говори по тях, становището на комуниста да бъде пропито с партийното

Digitized by Google

становище, да е политическо изказване. Съставът на партията вече позволява да се проявяват такива претенции към комунистите, защото само по този път може да се постигне политическо взаимодействие както вътре в партийната организация, така и в колектива. Защото дискусиите за нас са средство за политическо израстване на комуниста, за засилване на неговата активна позиция.

Дискусия. Да! Но докога? Мисля, че този въпрос заслужава много сериозно внимание както в партийните комитети, така и в партийните бюра и организации. Ще разискваме, ще спорим, ще предлагаме, ще изразяваме несъгласие до момента на утвърждаване на решението. А след него — единни и сплотени в борбата за неговото изпълнение. **Дискусии, единство, дълг и отговорност, дисциплина** — ето същностната характеристика на вътрешнопартийните отношения.

Съвременните условия у нас, постановките на Дванадесетия конгрес предявяват и нови претенции в грижата за демократизиране на вътрешнопартийния живот. Досега съвършено правилно се е отделяло голямо внимание на личното мнение на комуниста. И никой няма намерение да го ограничава. В партията няма цензура, няма ограничаване на критиката и самокритиката. Може отделни хора да не го разбират това, но то е за тяхна сметка. Сега обаче, когато в решенията на Дванадесетия конгрес, в партийната концепция за новия Кодекс на труда се отделя много голямо внимание на общественото мнение, партийното ръководство и организация не могат да го отминат. Ако искаме партийният живот по-пълно да отразява състоянието на колектива, за да го ръководи и по-правилно, извънредно ценно е, **който участвува в дискусиите, да е творец, носител на общественото мнение.** Казано по-свободно — общественото мнение да присъствува в партийните събрания. Тогава вече връзката между партийната организация и трудовия колектив получава нови качествени измерения. Тогава вече партийният колектив решава, опирайки се на колективния ум на масите. Тогава по-трудно може да се греши. И още по-важно. Взетото решение ще попадне в плодна почва. По този път се гради доверието между партията и масите. По този път се осъществява едно от централните решения на Дванадесетия конгрес — **партийната организация да бъде представител на колектива в партията.**

Дискусии в партията до вземане на решението няма и не може да има, ако не се дава простор на творческата критика и самокритика. Какво показаха отчетно-изборни събрания и конференции? Те бяха израз на сплотеността на партията около априлската линия. В тях беше показана градивната критика срещу слабостите и недостатъците особено в производствената сфера. Но не може да не се отбележи фактът, че критиката към общинските и окръжните комитети не беше задоволителна. Критиката и самокритиката не са само средство за подобряване на собствения живот, а и подход за усъвършенствуване на партийното ръководство в лицето на партийните комитети. Без развитието на критиката от долу трудно може да се очаква демократизиране на вътрешнопартийния живот. Тук заслужава внимание и друг проблем — демократизирането да се разглежда и като средство за засилване на **превантивността** в партийния живот. Ако критиката е честна, принципна и навреме посочва недостатъците, ако долавя тенденциите, които могат да доведат до отрицателни недостатъци, тя е резултатна. При едно условие — ако сигналите от тази критика бъдат зачетени, ако се вземат предвид от съответните ръководства. Иначе нищо няма да се получи.

Много голямо внимание заслужава постановката на др. Тодор Живков за **принципността** във взаимоотношенията между комунистите. Бихме могли да добавим, че това изискване е сърцевина на дискусиите и

Digitized by Google

демократизацията. На практика това означава участниците в разисканията да се чистят от субективизъм, от лични отношения и всичко да се прави в името на партията, на нейното дело. Свободата в изказванията да води до укрепване на другарството, на взаимопомощта, на искреността, да създава топлота и човечност във взаимоотношенията между партийните членове. Не бива да забравяме, че **демократизацията е и морална ценност,** че тя би изгубила своя смисъл, ако в резултат на нея комунистът не се утвърждава като зидар на социалистическия начин на живот. Чрез колективния ум да решаваме не само производствени и социални проблеми, а и да възпитаваме творци на социалистическия морал. Взаимоотношенията на комунистите да се извисяват като пример за безпартийните, пример за зачитане и уважение на чуждото мнение, на търпимост към положителната критика, като пример на отговорност, като пример на възпитание, който да се пренесе в трудовите колективи, да става народно дело. Ето един от основните моменти, чрез които първичната организация се **утвърждава като представител на партията в колектива.**

●

Равнището на демократизацията е направляван процес. Той е тревога на партийното ръководство. Но не е достатъчно само да създаваме условия на творчество, а още по-важно е системно да оценяваме, от една страна, как се създават условия за комунистите непосредствено да участвуват в партийната работа и, от друга, социалното отражение от целокупната дейност на партийната работа. Тук критериите са ясни, известни — **степента на съзнателност и организираност на масите при изпълнение на задачите в икономическата, културната и социалната област.**

Но има и още един критерий, който е изключително важен — **демократизацията на вътрешнопартийния живот издига ли съзнателността, организираността на комуниста като образец за трудовия колектив.** Съзнателността и организираността на партийната организация изпреварват ли състоянието на колектива. Именно на този критерий заслужава да се отделя по-голямо място и в докладите, и в решенията, да се правят конкретни оценки, за да се види растежът на партията, за да се оцени развитието на вътрешнопартийните отношения.

Този проблем го поставяме, защото той в една или друга степен се подценява. По-често правим оценки за производствената сфера, а равнището на демокрацията, на активността на партийните членове остава в сянка. Ето и тук са нужни изменения — този въпрос да излезе на предни позиции, защото от него зависи всичко — и качеството на продукцията, и възпитанието на масите, и изпълнението на социалната политика.

●

Без да сме казали всичко, направихме опит да съсредоточим вниманието върху интересни и актуални въпроси на вътрешнопартийния живот, на неговото по-нататъшно демократизиране.

Digitized by Google

ЧРЕЗ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЯ РЕЖИМ — ВИСОКО КАЧЕСТВО

Социално-икономическата ефективност от внедряването на челния опит зависи много от неговата организация и ръководство в първичните трудови колективи, където възникват сложни технологически, икономически, социални и духовни процеси. С това в своята дейност се съобразяват и партийният комитет, и комунистите от Стопанския химически комбинат — Ст. Загора. Придобитият опит им отрежда в това отношение водещо място в окръга. Още през 1978 година тук е създадена система, а от началото на 1982 година като помощен орган на партийния комитет е изградена комисия за челен опит, която ръководи, координира и контролира цялостната дейност в това направление. По нейно предложение е решено да се проучи и внедри опитът на съветската челничка Анна Маслова — за поддържане на технологическите процеси в оптимални граници.

От съдържателна гледна точка главното в почина са качествените показатели, тъй като количеството е предопределено от проектираните производствени потоци. Той е приложим при непрекъснати процеси на работа, които се характеризират с определена съвкупност от променливи параметри и редица допълнителни ограничения за тяхното протичане. Изборът на долната и горната граница на контролираните променливи величини се определя на основата на теоретични изследвания и лабораторни експерименти и се нарича „нормален технологичен режим".

Поради сложния и вероятностен характер на протичане на производствено-технологичните процеси посочените граници в множеството случаи са значително разтеглени. А тъкмо това сега повишава изключително ролята на операторите при конкретните условия на производството. Техният главен „помощник" са полуавтоматичните електронни и пневматични прибори и устройства. Те поддържат променливите параметри на производствено-технологичните процеси в предварително определените граници. Но при резки изменения, смущаващи въздействия автоматичните регулатори не винаги са в състояние да ги неутрализират. Това обстоятелство определя мястото и ролята на човека за повишаване надеждността на общата система за контрол и управление.

Функциите на човека-оператор зависят от неговото място в йерархията на системата за оперативно управление, където той работи в „двоен" свят. Единият е реалният, сетивно възприемчивият, в който той е израснал и живее всеки ден. Другият е светът на символите, знаците и информационните модели на управляваните от разстояние технологични процеси. Тях операторът оценява по показанията на измерващите прибори, по условните сигнали, които получава в командната зала. Неговата отговорност и емоции са реални, а източникът им е символичният информационен модел, поради което дейността му не винаги съответствува на изискванията за оптималност на управлението, за оперативност и точност.

Често пъти операторската дейност протича в условия на очакване и постоянна готовност за действие в продължение на дълъг период относително бездействие. Ето защо се налага мислено пресъздаване на управляваните производствено-технологични процеси, скоростно

Digitized by Google

възприемане и преработване на определено количество информация, вземане на решение и изработване на управляващо въздействие. Тази емоционално-психическа натовареност на човека-оператор е тясно свързана със специфичната му и обща квалификация, с организацията на труда на работното място и неговата производителност.

Добре изучен и творчески прилаган, този почин води до увеличаване производителността на агрегатите, намаляване на престоите и времето за протичане на технологичните процеси вън от зоната на оптималност. Затова именно, оценявайки възможностите за повишаване ефективността на производството при съществуващите проектни мощности, комунистите от производство „Капролактам" си поставят отговорната задача да внедрят първи в комбината почина на А. Маслова. От тяхното отношение и участие при изпълнение решението на комбинатския партиен комитет зависи в най-голяма степен разкриването и използването на възможностите на автоматизираното производство при организацията на цялостната производствена дейност на трудовия колектив.

Проблемът за повишаване ефективността на автоматизираните производствено-технологични процеси не е чисто технологически, а и социален. Известната мисъл на К. Маркс, че „каквито и да са обществените форми на производството, работниците и средствата на производство винаги ще останат негови фактори"[1], определя дейността на партийната организация, която се насочва към главната производителна сила — човека. Той е активният, творческият елемент на системите „човек—машина" за автоматичен контрол и регулиране на технологичните процеси. От неговото развитие, от неговите знания и опит зависи в решаваща степен ефективността на производствено-технологичните процеси. Следователно усъвършенстването на тяхното управление и подобряването на социалистическата организация на труда са свързани не само с техническите характеристики на системите „човек—машина", а преди всичко с възможностите на трудовия фактор, който става обект на партийно въздействие.

Партийната организация извършва богата и многостранна по своята насоченост и съдържание работа. Използват се различни средства и форми за колективно и индивидуално въздействие върху членовете на колектива за осъзнаване смисъла на поставената задача, на нейното значение и икономически последствия. Тя определя целта и съдържанието на дейността на колектива, като насочва правилно усилията на ръководните и изпълнителските кадри за бързото внедряване на почина.

Партийната организация осъществява действен контрол върху предварителната работа на стопанското ръководство и инженерно-техническите кадри за подготовката на такива условия, при които внедряването да бъде високо ефективно. Тя изисква от тях да формулират предложения, да излязат с препоръки и оценки за практическото решаване на възникналите въпроси. В съответствие с ленинското положение за пътя на превръщане на партийните идеи в действие на масите партийната организиция разяснява взетото решение на тези, които ще го реализират на практика. Създава се благоприятна политическа и социално-психологическа атмосфера чрез провеждане на редица пропагандни и агитационни мероприятия. Те предизвикват подходящи чувства и настроения сред членовете на трудовия колектив. Много сполучливо в това отношение се използва придобитият от колектива опит от извършената със собствени сили и без прекъсване на производството „малка реконструкция".

[1] К. Маркс и Фр. Енгелс, Съч., т. 24, С., Изд. на БКП, 1969, с. 41.

Digitized by Google

Масово-политическата работа правилно се съчетава с индивидуалния и диференциран подход, като особено внимание и тежест се придава на работата с комунистите и безпартийните. Изградената работна група за конкретизиране на комбинатските показатели за оптимизация на технологичния режим в производство „Капролактам" се ръководи от член на партийната организиция. В нея се включват инженерите-технолози и операторите, изявили се при изучаването и внедряването на положителен производствено-технологичен опит. Групата извършва задълбочена проучвателна работа и определя оптималните граници на технологичния режим в съответствие с нашите и с чуждестранните научно-технически постижения. Резултатите от практическото осъществяване на принципа за единство на идеологическата, организаторската и стопанско-организаторската работа не закъсняват — **100 процента от произвеждания кристален капролактам получава оценка „К".**

Организационната и масово-политическата работа по внедряването на почина се съчетава с овладяване и прилагане на икономическия подход и неговия механизъм при изграждане на бригадната организация на труда. И тук решаващи са ролята и компетентността на партийната организация, подходът ѝ при определяне на конкретните изисквания към различните звена на трудовия колектив и координирането на тяхната дейност. По нейна инициатива, действена помощ и контрол се усъвършенстват организацията на труда и управлението на технологичните процеси, по-пълно се използват производствените мощности, води се системна, целенасочена борба за икономии. Политическото ръководство в случая е насочено към правилно определяне на целите на оперативното управление, за пълно мобилизиране на главния фактор за успеха — човека.

Главен критерий за оценка приноса на отделния член на бригадата е намаляването на разходите при производството на единица продукция чрез поддържане на технологичните процеси в оптималните им граници. Резултатната трудова дейност зависи и от това доколко всеки член на бригадата осъзнава общите задачи на колектива и значението на неговото собствено участие при тяхното решаване. Ето защо под ръководството на партийния комитет се разработват конкретни механизми за реализиране на икономическия подход и точно отчитане на личния принос в постигнатите производствени успехи. Допуснатите отклонения от разчетените граници на технологичния режим и особено на техния характер се отразяват на коефициента на трудово участие на оператора и на бригадата като цяло.

По този начин възнаграждението на бригадата и на отделния оператор се поставя в пряка зависимост от общите резултати на трудовия колектив. За целта по-точно се отчита личният принос за тяхното постигане, повишават се материалната заинтересованост и отговорността на всеки един. Посредством икономическото въздействие се свеждат до минимум или се ликвидират временните „откази" — онези нарушения и грешки, които операторът допуска и отстранява в процеса на работата, иначе незабележимо понижават ефективността на производството. Тази необходимост е още по-наложителна за аварийните „откази", които в условията на автоматизираните производствено-технологични процеси могат да доведат до големи материални загуби, до непоправими човешки травми.

Качеството на произвежданата продукция в комбината зависи най-вече от точното спазване на последователността при протичане на производствено-технологичните процеси. Стойностите на основните за даден стадий параметри на технологичния режим се контролират непрекъснато във времето и се регистрират автоматично върху диаграми,

Digitized by Google

които се съхраняват за определен период. Обективно съществува възможност за оценка на операторската дейност не само в момента на работния цикъл, но и след неговото завършване. Комунистът Иван Балев предлага всеки оператор сам да нанася допуснатите от него нарушения върху специално табло, обезпечаващо документално почина. Партийната организация подкрепя неговата инициатива за внедряване на самоконтрола като важно средство за формиране на социалистическата съзнателност на работниците, за повишаване на тяхната активност и личностно израстване. Изключително внимание се отделя на личния пример на комунистите, защото той е своеобразен потенциален праг, който ограничава и предотвратява отрицателното влияние на онези, които изпълняват небрежно задълженията си.

В процеса на внедряването на почина възниква и проблемът за изучаването на собствения челен опит при управление на непрекъснатите технологични процеси, тъй като степента на усвояването и практическите резултати от приложението му не са еднакви за различните оператори и бригади. Организационните и производствено-техническите условия обаче за различните бригади са еднакви, което улеснява съпоставимостта на постигнатите резултати и тяхната ефективност. С цел да се разкрият по-пълно новите елементи на собствения челен опит се сравняват методите и средствата на работа на първенците. В това отношение се използва систематизирана информация за дейността на операторите през достатъчно голям минал период. На основата на документалния анализ и фактическите данни от резултатите на производствената дейност се определят първенците. Техният опит се обобщава и разпространява в школите за челен опит. В резултат на проведеното чрез тях обучение и стимулирането на участниците нарушенията на нормалния технологичен режим са намалени с 20 на сто, а времето за извършване на ремонтните операции — с 24 на сто. В школите за челен опит се обучават не само новопостъпилите работници, но и онези оператори, чиито производствени резултати са незадоволителни. Специално внимание и грижи се полагат за реализацията на разпределените специалисти със средно образование и младите работници. Партийната организация се стреми формирането на професионални навици и квалификационното умение на новопостъпилите работници да се съчетае с позитивни изменения в тяхното възпитание и отношение към труда. Целта е още по-пълно да се използва колективът не само като трудова, но и като социална среда.

Реализирането на тази цел партийната организация постига, като активизира **движението** на наставниците, ръководейки се от указанието на др. Тодор Живков: „Задачата е пълноценно да се използват възможностите, заложени в наставническото движение за решаването на главния проблем на реализацията — овладяването на професия, възпитаване на любов към труда, култивиране на високи политически и нравствени добродетели у младия социалистически труженик“[1]. За наставници на младите работници се подбират не всички първенци, а само тези, които разглеждат трудовото, политическото и нравственото възпитание като неотменни елементи на цялостното възпитателно въздействие на трудовия колектив.

Политическата култура, професионалната подготовка и квалификационното умение и навици на наставниците играят съществена роля за интензификацията на производството и повишаване на неговата ефективност, защото умножават резултатите чрез по-добрата реализация на новопостъпилите и слабо квалифицирани работници. Те са хо-

[1] Т. Живков, Действена форма за професионална подготовка и комунистическо възпитание на младежта. Първа национална среща на наставниците, С., Профиздат, 1978, с. 20.

Digitized by Google

рата, които, като отчитат равнището на подготовката и предпочитанията на младия човек, го подпомагат за по-скоростно усвояване на професията, компенсират онова, което сега не може да даде в достатъчна степен училището. Ето защо грижите и вниманието на партийната организация за цялостното израстване и утвърждаване на наставниците е постоянна и конкретна. Не се изчерпват с техния подбор, картотекиране и възлагане на поръчения. Периодически се оценява дейността им въз основа на критериите, определени в зависимост от условията на работа и поставените поръчения.

В тази оценка се отразяват не само резултатите от изпълнението на поставените задачи, но и отношението, подходът на наставниците при тяхното решаване.

Творческата атмосфера в партийната организация при производство „Капролактам" дава възможност на комунистите да определят правилно и да решават навреме проблемите на колектива, свързани с високото равнище на механизация и автоматизация на производствено-технологичните процеси. Непрекъснато се „стесняват" границите на оптималния технологичен режим, което води до повишаване на психофизиологическото напрежение при диспечерите-оператори, основна предпоставка е за намаляване надеждността на човеко-машинните системи за управление на производствено-технологичните процеси, за нарушаване на трудовата и технологичната дисциплина. Провеждат се ергономични мероприятия с операторите за намаляване на психо-физиологичното напрежение по време на работа, което предполага овладяването на две и повече работни места. Да, извършеното в това отношение не е малко. Изключения са комунистите, които не могат да изпълняват задълженията, произтичащи от това изискване. Но голямата цел е целият операторски колектив да има такава подготовка, защото обектът на управление е непрекъснат и всяко локално нарушение на технологичния режим се отразява на ефективността на цялото производство. Затова сега по предложение на партийната организация в бригадите се включват и инженерно-техническите работници. С решение на бригадните съвети е въведен ежедневен контрол на коефициента за трудово участие, в основата на което стои поддържането на технологичния режим в оптимални граници.

Разбира се, внедряването на челния опит не е лека задача. То е свързано с преодоляването в редица случаи на консерватизма, инертността, шаблона. Така например и изпълнението на решението на партийната организация, за което разказвам, се нарушава, като коефициентите не се нанасят ежедневно на контролните табла или се нанасят планираните, а не фактическите и т. н. и т. н. Но по-нататъшното повишаване надеждността на системите „човек—машина" при управление на производствено-технологичните процеси, освобождаването на човека от монотонния и еднообразен труд и създаването на условия за развитие на неговата творческа активност е непосредствената практическа цел на комунистите от производство „Капролактам". Затова по инициатива и под ръководството на партийната организация се подготвиха условията и бе внедрен първият в комбината микропроцесор, с което се повишиха надеждността и ефективността на автоматизираните производствено-технологични процеси.

Първата стъпка към комплексната автоматизация на технологичните процеси под ръководството на партийната организация е успешна и това е залог, че конгресните решения се претворяват в дела.

Наньо РУСЕВ

Digitized by Google

В ПОМОЩ НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

ПАРТИЙНАТА ПОЛИТИКА В ДУХОВНАТА ОБЛАСТ

Лекцията на другаря Тодор Живков „За мястото и ролята на духовната сфера в изграждането на развито социалистическо общество в България", изнесена пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, разработва проблема за утвърждаването на културата като един от основните фактори за развитие на човека и обществото, за изграждане на многостранна, а в перспектива и на всестранно развита личност; анализира характерните черти на партийната политика в духовната област; разглежда литературата и изкуството като незаменима сила за въздействие върху съзнанието и душевността на човека.

Поради наличието на богатство от теми и проблеми, засегнати в лекцията, в настоящата статия ще се спрем само на някои въпроси от нейния първи раздел, характеризиращи партийната политика в духовната област.

Системата на управление на художествената култура е неразделна част от дейността на партията за практическото осъществяване на нейната културна политика. Заедно с това тя е важно звено в цялостната система за социално управление на страната. Функционирането на органите за управление на културата отразява както спецификата на самия обект на управление — художествената култура, така и на целия комплекс от задачи и проблеми, решавани от партията и държавата в областта на социалното управление на всеки етап от развитието на обществото. Важен елемент на партийната политика в тази сфера е постоянното усъвършенствуване на механизма за управление на културните процеси в съответствие с обективните изменения и потребности.

●

В лекция четвърта на другаря Тодор Живков са анализирани основните ръководни начала на априлската партийна политика в ду-

Digitized by Google

ховната сфера, чието съблюдаване допринесе и допринася за възхода на българската култура. Акцентира се върху възгледа на партията, че науката, образованието, литературата и изкуството трябва да бъдат най-тясно свързани с живота на народа, с проблемите и с изискванията на общественото развитие. Издигнатият след Априлския пленум лозунг „Повече сред народа, по-близко до живота!" доведе до богати творчески резултати.

Още през 1968 година в своята реч пред отчетно-изборното събрание на Съюза на българските писатели др. Тодор Живков посочва, че цялата история на културата показва, че силата на всяка литература и изкуство са в техните здрави връзки с нуждите и проблемите на живота, с прогресивните и революционните движения на народните маси. Всяко произведение на изкуството е дотолкова велико и трайно, доколкото със съответната художествена сила отразява новите, прогресивните идеи и борби на своето време. Не в друго, а именно в плътната връзка с проблемите на епохата, с напредничавите идеи на общественото развитие са силата и величието на твореца. И тогава, и сега — винаги първият ръководител на партията и държавата е изтъквал и изтъква, че народът, неговият богат живот, неговата борба и героичен труд, неговите мисли, чувства и въжделения са и трябва да бъдат главен обект на художественото творчество. Но за да постигне този резултат, художникът, творецът трябва да изучава, да познава живота в неговото многообразие и сложност, сам активно да участвува в социалистическото изграждане, да бъде обхванат от съзидателния патос на народа.

„В духовната област у нас се работи и твори за народа и това е едно от най-големите завоевания на политиката на партията — посочва другарят Тодор Живков. — Днес всички значителни проблеми на нашето развитие се решават с активното участие на науката, културата, образователното дело."

Ръководно начало в развитието на априлската културна политика е принципът за класово-партийния характер на социалистическата култура.

Както се изтъква в разглеждания труд, вярното разбиране и прилагане на класово-партийния подход позволи да се съхрани всичко ценно, създадено от българския народ през вековете. Успоредно с това творците на съвременната българска литература и изкуство убедително доказаха и доказват, че са верни последователи на най-здравите и чисти традиции на нашето реалистично изкуство, че имат таланта и мъжеството да обогатяват тези традиции в условията на развитото социалистическо общество, да създават ярки и вълнуващи творби на социалистическия реализъм, които от ясни класово-партийни позиции разкриват богатството на нашата действителност и утвърждават нашия начин на живот.

Във всички жанрове на литературата, изобразителното изкуство, музиката, театъра, киното през последните години се появиха редица талантливи творби. Богатата дейност на творческите съюзи активно влияе за засилването на този процес, за издигане художествено-творческото равнище на изкуството, за все по-решително повишаване на професионалното майсторство. Висш критерий в тази дейност е жизнената правда, изразена ярко в художествени образи от позициите на комунистическия светоглед. Нашата литература и изкуство са призвани правдиво да отразяват всички страни на човешкия живот, но изобразявайки многообразието на жизнените явления, творецът трябва да откроява централното, водещото начало, ясно да отстоява своята идейна позиция, насочена към утвърждаването на онова, на което принадлежи бъдещето. А класово-партийната оценка, исторически кон-

Digitized by Google

кретният подход от гледище на народните интереси, на комунистическата идейност предполагат заедно с казаното дотук виждането на реалните постижения, като изключват отминаването на недостатъците, замазването на грешките.

В контекста на тези изисквания следва да споменем, че в разглеждания труд на другаря Тодор Живков категорично е определено, че успехите, които нашият духовен фронт постигна, не бива да ни пречат да видим и неговите слабости и недостатъци. Защото отделни прояви на притъпена идейно-естетическа взискателност за съжаление все още има както от страна на самите творци, така и от страна на редактори, художествени съвети, журита, критици. Появиха се книги, филми, спектакли, творби от другите изкуства, в които недостатъчно присъствува (а в някои дори отсъствува) класовата оценка, духовният образ на съвременника е обеднен.

В тази насока от изключителна важност е ролята на художествената критика, призвана „да отсява зърното от плявата", като прилага творчески и неотклонно класово-партийния критерий. Изследването на проблемите на творческия живот често пренебрегва особено значими неща. Да вземем за пример въпроса за съвременния положителен герой. Въпреки ежегодните дискусии, въпреки настъпателните пасажи в докладите на отчетно-изборните партийни събрания в творческите съюзи, в оперативната художествена критика този герой най-често е заобикалян. Спори се дали този герой трябва да бъде наричан „положителен" (той не е „крачещ ангел в естествена големина"), дали да се кръщава „жизнеутвърждаващ", или „герой на активното социално действие". Определението може да бъде избирано според предпочитанията, но резултатът би трябвало да бъде един — критиката, със своите средства и възможности да помага за създаването на художествени произведения, отразяващи вярно, вълнуващо и убедително дълбоките процеси на съвременността, богатата и сложна душевност на съвременния човек.

В разглеждания труд на другаря Тодор Живков е посочено, че на всички свои конгреси досега партията е подчертавала, че ключова задача на литературата и изкуството е художественото пресъздаване на социалистическата съвременност, на трудовите хора с техните високи нравствени качества, на положителния герой — творец на обществения прогрес. На зрелия социализъм са необходими художествени открития, върхови произведения — национални по форма и социалистически по характер творби за социалистическата действителност, пресъздаващи я в нейната мащабност и значимост.

Проблемът за идейното и художественото овладяване на съвременната тема бе един от основните проблеми, разискван на Четвъртия конгрес на културата и определен като голяма и достойна цел на културния фронт. Съвременното художествено творчество е призвано да отразява живота, но тази дейност не включва само претворяването на една или друга съдба, на едно или друго събитие. От създателите на родната литература и изкуство се очаква преди всичко да сътворят силни художествени творби, да изведат нови идеи за живота, обществото и нацията. И да утвърждават високи нравствени и социални ценности, като органически свързват в здрава духовна сплав прогресивното минало с настоящето и бъдещето на българския народ.

Олицетворение на най-напредничавите черти и тенденции на времето, с реалното си проявление и комунистическата си убеденост съвременният герой играе значителна роля в процеса на комунистическото възпитание на младежта и народа.

Да реагира на новото, да вниква в конфликтите, да открива чрез героя нравствеността, която принадлежи на утрешния ден — това е

Digitized by Google

призванието на литературата и изкуството. Защото понятието съвременност далеч не се свежда само до сюжета, почерпан от днешния ден, а преди всичко до подхода, до гледната точка, до приноса в процеса на осмислянето на даден обществен факт, на дадена идея; до качеството на интерпретацията на жизнения материал. Улавянето на стремежите, мечтите, идеалите на днешния българин, възторга от делата му, но и критичната взискателност към търсенията му — неговият сложен път към нравствено усъвършенствуване. Задълбоченото вникване в процесите, които се извършват в съзнанието на социалистическата личност, на обществото, проследяването на причинно-следствените връзки, които раждат самите процеси, разкриването зрелостта и перспективността на етапа на нашето развитие са все проблеми от изключителна важност.

Обосновавайки необходимостта от ярък, внушителен художествен образ на героя на нашето време, другарят Тодор Живков изтъква: „Наистина някои изказват опасения, че това изискване ще ни върне към схематичния „идеален герой". Този страх е неоснователен. Защо? Преди всичко, защото не за такъв герой става дума. И защото нашите творци отдавна преодоляха идеализацията и схематизма и отидоха далеч напред в способността да проникват в сложната същност на човека и да създават жизнени образи. Сега е време да се отиде още по-напред — да се надмогне съзнателната или несъзнателната дегероизация, да се преодолее вътрешният страх на автора от голямата творческа задача, смело да се пристъпи към пресъздаване образа на героя, който живее сред нас пълнокръвен живот, притежава най-добрите политически, нравствени, трудови добродетели, не е лишен от слабости и недостатъци, но развива и усъвършенствува качествата си и расте в процеса на историческото творчество."

Четейки страниците на разглежданата лекция на другаря Тодор Живков, отнасящи се до класово-партийния характер на социалистическата култура, неминуемо се връщаме към неговото забележително слово пред участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци. Правейки равносметка на вътрешната насоченост на литературните процеси, тогава той заяви: „Костната система на българската литература е борбата на българския народ за свобода, прогрес и социализъм, гръбнакът на българската литература е политически". В тази теза е заложен първообразът на Ленниновото разбиране за неделимостта на духовното творчество от делото на партията.

●

Непрестанното издигане на ролята на духовната сфера в строителството на зрелия социализъм, във възпитаването на комунистическата личност, в утвърждаването на социалистическия начин на живот поставя високоотговорни задачи пред дейците и творците на културата, пред партийните организации в творческите институти. Все по-категорично трябва да става въздействието на духовната сфера върху усилията за израстването на субективния фактор до равнището на задачите и отговорностите на строителството на зрелия социализъм.

Както се посочва в лекцията, интензификацията, обновлението на производството, комплексната механизация и автоматизация, овладяването на сложна техника и технология предявяват високи изисквания към професионалното и общокултурното равнище на всички трудещи се. Оттук — отговорността на дейците и институциите от духовната сфера за извисяване на научното равнище на труда и на трудовия процес.

Утвърждаването на творческото начало в труда, неговата интелектуализация е немислимо без висока култура на трудещите се, без не-

Digitized by Google

посредствено влияние на художествената култура върху трудовия процес. Въздействието на художествените образи и явления върху съзнанието на трудовия човек, върху цялостната му емоционална, волева същност формира у него черти и качества, които непосредствено влияят на трудовата и социалната му изява. Развива се художественообразното мислене на личността, преодоляват се рамките на тесния професионализъм, развива се способността да се търси връзката между явленията, тяхната същност, тенденциите на развитие. Всичко това дава възможност да се проявява творчество в труда. Формира се също така чувство за хармония и красота. Срещата на човека със света на изкуството го прави по-прецизен, по-взискателен към себе си, а това фактически превръща културата в задължителен елемент на социалистическия труд. Материалното производство създава материалното богатство на обществото. Духовното производство, обективно обусловено от материалното, активно влияе върху неговото развитие. Това тясно взаимодействие, тази вътрешна връзка между двата вида производство е основна методологическа предпоставка при научния им анализ.

Другарят Тодор Живков определя: „У нас общественият труд е основно поле за реализация на човека. Това, естествено, увеличава и нашите изисквания към духовната сфера в търсенето и намирането на нови възможности за извисяването на труда, за издигането му, навсякъде, където това още сега е възможно, до равнището на творческото начало. Защото тогава, когато в труда се събужда и реализира творческата способност на личността, дарбата ѝ да твори по законите на красотата, както се изразява Карл Маркс, само тогава трудът в най-голяма степен доставя удоволствие и радост на трудещия се човек, а заедно с това е във висша степен обществено ефективен."

Казаното дотук е непосредствено свързано с концепцията на партията за обективното нарастване на значението на образователното дело, науката, литературата и изкуството в процеса на социалистическото строителство.

●

Друго ръководно начало на априлската политика в духовната област, обосновано в лекцията, е развитието на соцалистическата демокрация, все по-широкото въвличане на дейците на науката, образованието, литературата и изкуството в управлението на художествената сфера.

Обществено-държавното начало в социалното управление е рожба на съвременните обществени потребности, свързано непосредствено с високия динамизъм и със сложността на различните процеси на общественото развитие, с по-нататъшното усъвършенствуване на обществените отношения, с повишаването на социалната и трудовата активност на хората, с развитието на държавните и обществените организации и тяхното участие в управлението на обществото. Прилагането на обществено-държавното начало в различните сфери на социалния живот произтича най-непосредствено от непрекъснатото развитие и усъвършенствуване на социалистическата демокрация и разширяването на нейните закономерни връзки с научното управление на обществото. Връзката между демокрацията и управлението е неотменна черта на зрялото социалистическо общество.

С преустройството на културния фронт на обществено-държавна основа бяха заложени организационните предпоставки за широко разгръщане на социалистическата демокрация в художествената сфера, за усъвършенствуване на механизма на управление на художествената култура. В състава на органите за управление на културата са включе-

Digitized by Google

ни широк кръг общественици, специалисти, представители на творчески съюзи, държавни органи и учреждения, което спомага да се повишават непрекъснато компетентността на ръководството и степента на съгласуваност на действията между органите, направляващи непосредствено художествените процеси. Този характерен принцип на обществено-държавно начало в управлението на културата не само доказа своята жизненост, той се превърна в практика, която донесе забележителни резултати. Демократизмът в културната дейност — плод на благоприятния априлски дух, на последователната и целенасочена децентрализация в културната сфера — говори за здравите социални основи на управлението на тези процеси.

Прилагането на принципа на обществено-държавното начало в сферата на културата е ефективна форма за по-цялостно, по-пълно проявяване на принципа на демократическия централизъм, за обогатяването на този принцип на сегашния етап от нашето обществено развитие с нови аспекти, които му придават ново качествено значение. Неговата огромна роля се състои в това, че засилва общественото самоуправление, осигурява условия и възможности за всестранно развитие на личността.

Демократизацията в управлението породи широк, непознат по своите размери процес на по-нататъшно развитие на художественото творчество, на приобщаване на народа към художествените ценности, а заедно с това по-интензивно е разпространението на художествените ценности (децентрализацията разшири кръга на техния достъп, а оттам и на въздействието им сред трудещите се). Всичко това от своя страна несъмнено води до засилване на творческото начало у личността.

●

На интернационалната същност на процесите, протичащи в духовната сфера, е отделено специално място в разглеждания раздел на лекцията. И това е така, защото в наши дни социалистическата култура е носител на най-хуманните идеи, на най-светлите надежди на човечеството. Нейната миротворна мисия се превръща във фактор за духовно общуване между народите, за защита на човешката цивилизация от империалистическата военна заплаха.

Крайъгълен камък на международното ни културно сътрудничество е и остава духовното ни единение с народа на Съветския съюз и с другите братски социалистически страни. Както бе изтъкнато на Четвъртия конгрес на българската култура, въодушевляващата общност на комунистическите цели и идеали, идейнополитическото единство, взаимното уважение на националните ценности и народностните традиции и все по-дълбоките взаимни връзки на братските култури пораждат ново явление в международния живот — световната социалистическа култура. Това е култура на страните от реалния социализъм, която има своя икономически фундамент в социалистическата икономическа интеграция в рамките на СИВ и своя политическа основа в ленинската политика на нашите комунистически партии, в техните съгласувани действия на международната арена. Това е цивилизация на свободни творци и труженици, които не експлоатират и не са експлоатирани, не потискат и не позволяват да бъдат потискани, които решително и непоколебимо се борят за мир и социална справедливост на земята.

Особено интензивно е културното общуване между НРБ и СССР. В това единодействие с все по-голяма последователност и резултатност намират приложение общите за социалистическата култура принципи: социалистическият реализъм, партийността и народността в изкуството, класово-партийният подход при решаването на задачите на културното

Digitized by Google

развитие и в оценката на художественото творчество, диалектическото единство между националното и интернационалното в изкуството.

●

Изграждането на развито социалистическо общество в нашата страна е неделимо от ускореното развитие на социалистическата култура, от хармоничния разцвет на социалистическата личност.

Дванадесетият конгрес на партията постави задачата културната дейност да се насочи още по-активно към идейно обогатяване и качествено извисяване на всенародното движение за естетическо възпитание. Естетическото възпитание да се разгръща на широка обществена основа и да се свързва още по-органически с проблемите и задачите, които партията и народът решават във всички области на живота. Естетическите критерии да се утвърждават като неотменна характеристика на социалистическия начин на живот, на социалистическото съзнание, на труда, бита и морала на хората. Още по-целенасочено да нараства значението на художествената култура в обогатяване съдържанието и рационалното използване на свободното време на трудещите се.

Всичко това изисква непрестанно да се усъвършенствува партийното ръководство на културата. Проблемите на художествената култура и на всенародното движение за естетическо възпитание все по-органически и всестранно да навлизат в сърцевината на партийната дейност на всички равнища. Партийните органи и организации да подобряват политическата и възпитателната си работа сред художествено-творческата интелигенция, да полагат системни грижи за по-нататъшното усъвършенствуване на партийната работа в художествено-творческите съюзи, културните институти и обществено-държавните органи на управление на културата.

В реализацията на тези високи цели трудът на другаря Тодор Живков „За мястото и ролята на духовната сфера в изграждането на развито социалистическо общество“ непосредствено обогатява партийните кадри, дейците и творците на културата, всички трудещи се. Лекцията ще допринесе още по-решително да се утвърждава комунистическата принципност в подхода към художествените явления, да се полагат повече грижи за разработване проблемите на спецификата и естетическите особености на партийността в изкуството на зрелия социализъм.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

ПО НЯКОИ ВЪПРОСИ НА КАЧЕСТВАТА НА КАДРИТЕ

СНЕЖАНА ЯНКУЛОВА

Създаването на общинските партийни комитети като качествено нов тип партийни органи беше закономерен резултат от успешното осъществяване на партийната политика за развитие на селищните системи, на необходимостта Българската комунистическа партия да изгради организационната си структура в съответствие с новите изисквания и задачи.

В етапа на изграждането на развитото социалистическо общество, както се подчертава в Програмата на партията, непрекъснато нараства ръководната роля на партията. Разширява се нейното въздействие върху всички социални групи и слоеве в обществото. Степента на нейното влияние и въздействие и фактическата ръководна роля зависят преди всичко от умението на кадрите и особено на ръководните партийни кадри да организират масите в борбата за изпълнение на партийните предначертания.

Ръководейки се от становището, че структурата от качества на местните партийни кадри може да се установи в зависимост от основните функции на партийната дейност в най-тясна връзка със стила на партийния ръководител, бих искала да насоча своите размисли към установяване на тези качества респективно у секретаря на общинския партиен комитет.

Въпросите, свързани с установяване на необходимите качества в различните по вид ръководители, са пряко свързани с **обществено-политическия строй, с етапа и перспективите на развитие,** с равнището на управление и дейност.

В различните периоди от развитието на партията изискванията към качествата на партийните кадри непрекъснато се изменят. С всяка измината година се създават все по-благоприятни условия комунистите, както и всички трудещи се да използват най-пълно духовните и материалните богатства на зрелия социализъм за развитие на своята личност. Сега най-добрите морални качества и черти на поколенията революционери трябва да станат еталон за хората и най-вече за партийния ръководител.

Всеки ръководител е едновременно и изпълнител. От него се изисква да реализира определени дейности и задачи, свързани с функционирането на системата за управление. Изпълнителските функции и за-

Digitized by Google

дължения на ръководителя произтичат от това, че той е пълномощник на народа при решаването на определен кръг от въпроси.

Като заема един или друг ръководен пост, ръководителят получава поръчение да организира и реализира властта на работническата класа. Това не е негова лична власт, а служене на обществото. Най-сложният проблем в управлението е управлението на хората. За разлика от специалиста, който се занимава с определен вид дейност, съдържанието на дейността на партийния ръководител се определя от функционалната му роля в партията и в системата на социалното управление. Той изпълнява организаторска функция, възпитателна, координационна, контролна и др. Важно място в неговата работа при подготовката и вземането на решения има творчеството в работата му.

Действията на ръководителя, за разлика от действията на обикновения гражданин, имат широка социална значимост и валидност, с тях се направлява дейността на човешките общности, придава им се организираност, целенасочен характер.

Като се имат предвид изискванията за развитието и усъвършенстването на партийния ръководител, изискванията за компетентно партийно ръководство, в бъдеще още повече ще се увеличава творческо-мисловната дейност на секретаря на общинския партиен комитет. Този процес ще се задълбочава и в по-низовите партийни ръководители, секретари на комбинатски и заводски партийни комитети, на първични партийни организации. Творческото отношение към работата е важен критерий за социалната активност на комуниста. То изисква знания, енергия и активни действия, които се опират на комунистическата убеденост, компетентност, висока култура и образованост и са немислими без дисциплина и отговорност.

При новите условия, създадени от широкото внедряване на научни методи в управлението, личността на партийния ръководител играе още по-голяма роля. От мащабността на неговия опит, от равнището на знанията и умението му, от отговорността на действията му зависи главно как ще се развият социалните процеси, какви ще бъдат реалните резултати от дейността му.

Ролята на секретарите на общинските партийни комитети се определя от функциите на тези органи и организации в настоящия етап. В Тезисите на XII конгрес на БКП се подчертава, че „Партията и в следващия период ще отделя първостепенно внимание и постоянни грижи за укрепване на общинските комитети на партията. Те трябва все по-пълно да се изявяват като качествено нови органи за политическо ръководство, да направляват по-нататъшното развитие и утвърждаване на селищните системи като социално-икономически и административни единици от нов тип“[1]. Оттук произтичат и основните насоки в тяхната бъдеща дейност — непосредствена организаторска и политико-възпитателна работа с комунистите и сред цялото население, издигане ролята на първичните партийни организации, тяхното умение да организират трудовите колективи, да усъвършенстват идейновъзпитателната дейност по месторабота и местоживеене.

В периода след изграждането на селищните системи във Врачански окръг в 12-те общински комитета на партията е налице стремеж на основата на политическия подход, чрез партийните средства и методи да осигуряват задълбочена разработка, добра организация и ефикасен контрол за решаването на основните проблеми, свързани със социално-икономическото развитие на общините.

След пленума по кадрите, състоял се през 1977 г., в окръга непре-

[1] Тезиси на XII конгрес на БКП, Партиздат, С., 1981, с. 112.

Digitized by Google

късното се подобрява работата с ръководните кадри, в това число и с партийните. Основен критерий при подбора и издигането им е оценката на техните политически, делови и морални качества.

Бюрото на ОК на БКП утвърди методика за подбор и издигане на низови стопански и административни кадри чрез конкурс, съчетан с избор, и за по-пълно отчитане мнението на комунистите и трудовите колективи при издигане на ръководители от номенклатурата на окръжния и общинските комитети на БКП. Бюрото възложи на общинските партийни комитети във Враца, Мездра, Бяла Слатина, Кнежа, Мизия, Оряхово и Козлодуй и на партийните и стопанските ръководства на редица заводи, комбинати, дирекции и стопански организации да експериментират приложението на конкурсното и изборното начало съгласно утвърдената методика.

В Стопанския химически комбинат — Враца се проведе среща с първите секретари на общинските партийни комитети, партийните, стопанските и административните ръководители от всички предприятия и организации в окръга, където бе възложено изпълнението на задачата. На тази среща бяха разяснени методиката и решението на бюрото. Споделен бе опитът на комбинатския партиен комитет при Стопанския химически комбинат по организиране на конкурси при формирането на инвеститорската дирекция към комбината. Бюрото на общинския комитет на БКП — Враца няколко пъти на свои заседания е разгледало този въпрос, като заводските партийни комитети са се отчитали за извършеното от тях по проблема. Състоя се среща със секретарите на първичните организации и директорите на предприятията и учрежденията. На проведения на 24 февруари 1982 г. ден на партийния секретар бе поканена и сподели опита на Русенски окръг група от партийни и стопански дейци, водена от секретаря по организационните въпроси на окръжния комитет Иван Андреев.

В комбинатите и заводите са определени длъжностите, които ще се обявят за конкурсни, изготвени са длъжностните им характеристики, издадени са заповеди и наредби за организиране на конкурсите, подготвени са въпросите, но обявяването се извършва, когато длъжността се оваканти. При извършване на оценките в комитетите се канят да присъствуват и представители на други организации.

Досега в окръга са проведени 45 конкурса, 45 избора и 79 допитвания. Тези резултати ни дават основание да твърдим, че приложението на демократичните форми при подбора и издигането на ръководители и низови кадри е поучително в редица направления.

Ако при конкурса оценка на кандидата правят комисията за неговото провеждане и партийният орган, то при допитването целият колектив има възможност да изрази мнението си и да предяви своите претенции към кандидата. Тази форма показва доколко партийното и административното ръководство правилно са оценили качествата на предлаганите кандидати и дали са попаднали на най-подходящите хора.

В завод „Пионер“ — Бяла Слатина при сформирането на нова бригада със състав, избран от другите бригади, от 40 души заводският партиен комитет предлага на обсъждане 3 кандидатури за бригадир, като и трите са от колектива на завода. От изказалите се 10 човека 8 подкрепят предложението за Христина Крачунова, за останалите кандидати се е изказал по един работник. При явно гласуване единодушно е избрана Крачунова.

Бюрото на общинския партиен комитет в Бяла Слатина решава за председател на производствения участък в село Галиче да предложи кандидатурата на Атанас Славков Христов. Въпросът се обсъжда в общоселския партиен комитет и с партийния актив, а след това на об-

Digitized by Google

щоселско събрание. Кооператорите единодушно подкрепят предложението, като в изказванията си предявяват и редица претенции към Христов.

В окръга е налице съчетаване на различните поколения кадри. Правилно се използват умението и опитът на старите революционни кадри, възпитали цяло поколение млади хора, верни на партията и народа, достойни строители на социализма.

В общинските партийни организации бе проведен преглед на кадровата работа, който започна с преглед в първичните партийни организации и завърши с пленуми или разширени съвещания на партийния актив.

В общинската партийна организация — Бяла Слатина прегледът премина на три етапа, като първият беше на равнище първична партийна организация. За целта бюрото на общинския комитет утвърди мероприятия. Извършено беше разпределение на апарата на комитета и неговите членове в първичните организации за оказване на конкретна и компетентна помощ за осъществяване изискванията на прегледа. През този етап бяха изготвени и приети оценки за работата на партийните бюра и организации по решаване на кадровите въпроси, актуализирани бяха списъците на номенклатурните и резервните кадри на първичните организации и др. По-късно на заседанията на партийните бюра, на заводските, общоселските партийни комитети критично и самокритично бяха оценени положителните резултати и допуснатите слабости, бяха подготвени и проведени разговорите, допитванията в първичните организации от промишлеността, транспорта, строителството и др.

Прегледът показа по убедителен начин отговорността, която носи първичната организация за успешното реализиране на партийната политика чрез правилния подбор, обучение и възпитание на кадрите. Същевременно оценките на партийните бюра напомниха на някои административни и стопански кадри, че те заемат съответни длъжности именно защото им е гласувано партийно доверие и че партийните организации и трудовите колективи са в правото си да подложат на оценка тяхната дейност и набележат съответни мерки.

Прегледът се отрази положително върху работата на общинския партиен комитет с кадрите. Оценката на партийните бюра и първичните организации за кадровата работа по своята същност се оказа оценка и за кадрите, които са на основен отчет към общинския комитет.

Ежегодно в междуокръжната партийна школа — Враца се обучават в различни курсове 1200—1300 души, а в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП и филиалите — Пловдив, Русе и Варна по 40—50 души — кадри на окръжния, общинските, заводските комитети на БКП и другите организации. След пленума по кадрите висше партийно образование завършиха 40 човека.

●

В основата на дейността на окръжния и общинските партийни комитети по обучението и възпитанието на партийните кадри стои задачата да се повишава умението им да изпълняват своите организаторски и ръководни функции, да се формират у тях качества, които новите условия изискват. Но повишаването на знанията намалява своето значение, ако не се съчетава с възпитание, ако знанията не се превръщат в мотив на поведение. Затова по време на прегледа специално внимание бе обърнато на обучението и възпитанието на ръководните кадри на първичните партийни организации. В какво се изразява това повишено внимание? Разнообразие се съдържанието на провежданите дни

Digitized by Google

на партийния секретар. Те не са инструктивни съвещания, а се превръщат в семинари за повишаване на знанията им. Често се изнасят беседи от добре подготвени лектори, от секретарите на окръжния комитет на БКП и др., с което освен вътрешнопартийна информация секретарите получават нови научни знания. Подобри се качеството на обучението им в краткотрайните курсове. Общинските комитети се стремят това обучение да се провежда в междуокръжната партийна школа, като се използват нейната материална база и квалифицирани преподаватели. При обучението на секретарите участвуват и политическите сътрудници на окръжния комитет на БКП.

Без да осигурим ново, по-високо равнище на кадрите, съвременни качества и подготовка, нов стил, методи и средства на работа и ръководство, не можем да решим успешно проблемите в нашето по-нататъшно развитие.

Образци на правилен стил на мислене и действия трябва да създаваме изпреварващо в партийните кадри. Затова на XII конгрес на БКП се подчерта необходимостта от превръщането на ленинските принципи и норми на партиен живот в стил и метод на работата на органите от политическата система на обществото. Новите многопланови изисквания към качествата на ръководните партийни кадри са свързани с редица сложни проблеми в социално-психически план. Те се пораждат предимно на основата на голямата необходимост от формиране една значително по-пластична и динамична социална психика, която благоприятствува на откликването на новите изисквания и адаптирането им към бързо изменящите се условия на социалната действителност.

В този процес трябва да се формират необходимите качества на ръководните партийни кадри в съответствие със сегашните и бъдещите изисквания.

Партийната дейност като специфична човешка дейност има и специфична характеристика. В извършването на тази дейност и в отношенията, в които встъпват комунистите както помежду си, така и с безпартийните, формират в себе си и специфични психически качества.

Неправилно е да се смята, че с избирането в изборния орган, с утвърждаването на длъжност на комуниста изведнъж се създават навиците и чертите на стила на работа, които са така необходими за неговата успешна дейност. Това е процес достатъчно продължителен, в който се изграждат необходимите качества.

Социалната същност на ръководния деец може да се разбере само тогава, когато се анализира сложната съвкупност от икономически, политически, класови, нравствени, семейно-битови и други отношения, характерни за социализма като цяло, на средата, в която живее, работи и действува.

Главното, определящото в ръководителя като личност е неговата социална, а не природно-биологична характеристика. Класиците на марксизма подчертават, че „същността на отделната личност са не нейната брада, нейната кръв, нейната абстрактна физическа природа, а нейното социално качество.“[1]

Ръководният партиен деец е носител на най-добрите политически, класови, трудови, нравствени, общочовешки и други качества на работническата класа, селскостопанските труженици и народната интелигенция. Интегрира в единство всеобщите, характерните за социалистическата личност черти и индивидуални качества.

---

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч. т. 1, с. 235.

Digitized by Google

Анкетирането на 97 секретари на общински партийни комитети във Видински, Врачански и Михайловградски окръг (в това число и първите секретари) и 120 секретари на заводски комитети и първични организации, работници от общинските комитети на партията, проведените разговори с дейци от общинските и окръжните комитети на БКП (зав. отдели, инструктори), секретари на първични организации, които се обучават в междуокръжната партийна школа — Враца, общо 250 души ни даде възможност да се ориентираме в определяне на известна структура от качествата, необходими на секретаря на общинския комитет на партията. Освен това чрез открита анкета беше взето мнението на 30 първи секретари по различни въпроси, свързани с проблема.

От секретарите на общинските партийни комитети най-висок е процентът на тези с висше образование — 76,29 на сто, останалите са с полувисше, средно и средно специално образование.

Основната част от тях са с трудов стаж над 15 и с партиен стаж над 20 години. В състава на общинските партийни ръководства са избирани комунисти с високо образование и богат практически опит. Положително въздействие за повишаване компетентността на партийните органи оказва включването в тях на кадри със специална подготовка.

Анализът на получената информация показва, че основните качества на секретаря на общинския комитет на БКП могат да се разпределят в следните главни групи: идейно-политически качества; професионална подготовка; остро чувство към новото; умение да създава творческа обстановка; умение да степенува проблемите по важност; личен пример; висока обща култура; организационна култура, чувство за отговорност и др.

От отрицателните качества на секретаря на общинския комитет в направената анкета отговорите показват — на първо място недостатъчната критичност и самокритичност; примиренчеството със слабостите, след това недостатъчната принципност, инициативност и творчество.

За партийния ръководител идейно-политическите качества са определящи. Има качествена разлика в изискванията към комуниста — ръководител в различните етапи на социалистическото строителство, поради ролята, която му се определя в ръководството и управлението на социалистическото общество. На съвременния етап първостепенно значение придобива изискването ръководните кадри да работят с високо чувство за лична отговорност пред партията, държавата и народа, да бъдат образец на социалистическа дисциплина и социалистическо отношение към обществената собственост. Това не е нещо ново, но сега става един от главните критерии при заемането на какъвто и да е ръководен пост. Дълбоката идейна убеденост в делото на комунизма, верността и предаността на кадрите към партията днес намират израз преди всичко във високото чувство за отговорност както за личните си действия, така и за действията на поверените им колективи и др.

Ето защо изискването ръководните дейци да работят с високо чувство за лична отговорност означава преди всичко те дълбоко да осъзнават, че повереният им ръководен пост — малък или голям, е израз на партийното и народното доверие към тях, което ги задължава да влагат повече сили за осъществяването на делото на партията.

Животът налага ръководителят да се развива комплексно, да владее марксизма-ленинизма, да познава хората, професията им, да е в известна степен икономист, социолог, психолог и педагог. Знанията, умението и опитът на кадрите растат и се обогатяват едновременно с растежа на социалистическата икономика, с разцвета на науката и културата, с развитието на социалистическото общество.

Digitized by Google

Усложняването и развитието на производството и социалните взаимоотношения налагат нови изисквания към ръководителя. От неговата работа, от компетентността и способностите му да прилага научни методи зависи ефективността на управленческата дейност. Нарастването на изискванията към качествата на ръководителя, в това число и на партийните кадри в местните партийни органи, се извършва успоредно с развитието на обществото и това е закономерен процес.

●

Дванадесетият конгрес на БКП в пълно съответствие с изискването на марксизма-ленинизма за конкретно-исторически подход при решаването на задачите свързва издигането ролята на местните партийни органи с усъвършенстването на техния стил.

Творческият, научен, делови подход към проблемите, усъвършенстването на формите и методите на партийно ръководство постоянно се проявяват в практиката на общинските партийни комитети.

Издигането на равнището на ръководната роля на общинските партийни комитети, усъвършенстването на тяхната организаторска и политическа работа, на стила са неразривно свързани с повишаване изискванията към кадрите. Именно кадрите в партийните, държавните стопанските и обществените органи и селищните системи, техният опит и пораснало умение са решаващият фактор за постигане на добри резултати.

В рамките на територията на всяка община освен общински партиен комитет функционират общински народни съвети, общински комитети на ДКМС, общински съвети на БПС, общински комитети на Отечествения фронт, ръководства на АПК и др. За успешното изпълнение на своите задачи всяка система се нуждае от помощта или взаимодействието на останалите. По същество това са подсистеми на една обща териториална селищна система. Секретарите на общинските партийни комитети установяват контакти освен с вишестоящите и невишестоящите органи, така и с масовите организации и техните кадри.

Различната степен на обществено-икономическото развитие на селищните системи, на концентрацията и специализацията на отраслите на материалното производство, различното равнище на професионална квалификация на населението, степен на обобщественост на общественото производство, различията в посоката на динамиката на демографските процеси, различието в структурата на партийните организации и равнището на работата им, различната степен в изграждането на материално-техническата база на селищните системи и т. н., всичко това предполага диференциран подход както в дейността на самите общински партийни комитети, така също и при определяне структурата от качества, необходими на техните секретари.

От секретаря на общинския комитет на БКП зависи каква обстановка ще създаде в работата на бюрото и комитета за изпълнение на задачите. Необходимо е той да прилага в своята ежедневна дейност ленинския стил и метод на работа, да създава условия всеки максимално да изпълнява своите задължения.

Секретарят на общинския комитет на БКП ще се изявява като политически деец със своето отношение към дейността на комсомолската и профсъюзната организация в общината не само като участвува в тяхната работа, а като създава най-благоприятни условия за тяхната дейност.

Той ще се изявява като политически деец и със своята пряка поли-

Digitized by Google

тическа и възпитателна дейност в общинската партийна организация, като разяснява партийната политика, участвува във възпитателния процес, въздействува със своето поведение, с компетентното си отношение, с цялостната си дейност.

Като се имат предвид изискванията за развитието и усъвършенстването на партийния ръководител и изискванията за компетентно партийно ръководство, в бъдеще все повече ще се увеличава творческо-мисловната дейност на секретаря на общинския партиен комитет.

За партийния ръководител изключително важно място заема творческото отношение към изпълнение на неговите задължения.

Способностите на секретаря на общинския комитет на БКП своевременно да реагира на всички явления и прояви и значимостта на тези качества няма да намалеят в бъдеще, а ще се повишава ролята на тези качества. Сега повече отвсякога се налага партийният деец бързо да преминава от един към друг, и то нов за него проблем. Това именно прави трудна и динамична партийната дейност. Естествено, че тази тенденция в бъдеще ще се засилва. Обективното развитие, многообразието и същността на задачите изискват гъвкавост на ума, увеличаване на неговата продуктивност, научен подход от страна на ръководителя. Имайки предвид ролята и мястото, което трябва да заема партийният ръководител в съвременното развитие, трябва да отбележим, че тези качества са особено необходими. Сега различните сектори на партийната дейност изискват по-голяма квалификация, налице е по-голяма динамичност в отношенията и връзките, вземане на оптимални решения, организация и контрол на изпълнението им и др. Именно когато у партийния ръководител е налице желанието да се развива и усъвършенствува, само тогава той няма да изостава от развитието и ще може да решава новите и сложни проблеми.

Животът предявява високи изисквания към ръководните кадри от всички категории, но партийните кадри поемат голяма отговорност, длъжни са да бъдат за пример със своята компетентност, висока организираност и точно изпълнение на сложните задачи, стоящи пред партийния апарат.

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА НА ПАРТИЙНОТО БЮРО

В писмо до редакцията на сп. „Партиен живот" Донка Шивачева от Бургас споделя, че за втори пореден път е избрана в партийното бюро на първичната организация при висшия химико-технологичен институт „Проф. д-р Асен Златаров". Като заместник-секретарка отговаря за идеологическата работа. Същевременно е включена в пет постоянно действуващи комисии. Има и редица други обществени ангажименти извън института. Наред с всичко това през миналата година е избрана и в профсъюзното ръководство при катедрата по марксизъм-ленинизъм...

Случаят с Д. Шивачева поражда много въпроси, свързани с обществената и служебната ангажираност на комуниста и преди всичко с **организацията на работата на партийното бюро и заетостта на неговите членове**. Не са необходими аргументи за доказателство, че общо като един от тях е зает в много обществени дейности, не е възможно пълноценно да се използват възможностите, знанията, опитът му, в една или друга степен страда работата му и особено нейното качество. Такъв подход не е оправдан и от гледна точка на нормалното функциониране на бюрото като колективен, работен, оперативно действуващ орган на първичната организация, в който всеки член изпълнява определени задачи. А те не са малко. Партийното бюро съгласно Устава на БКП води текущата работа на първичната организация, обсъжда и решава въпроси, които се отнасят до нейната дейност, до вътрешния ѝ живот, предлага дневния ред за събранията, подготвя материалите за тях, организира и контролира изпълнението на решенията и пр.

Как да се рационализира, да се усъвършенствува, да се подобрява работата на членовете на партийното бюро, за да растат ролята и боеспособността на първичната организация? Кои фактори най-силно влияят върху организацията на дейността на партийното бюро, без които тя не може да се усъвършенствува, не може да се повишава нейното качество? Ето някои въпроси, на които ще потърсим отговори. Да тръгнем от практиката!

Digitized by Google

СТАНОВИЩА НА СЕКРЕТАРИ И ЧЛЕНОВЕ НА ПАРТИЙНИ БЮРА

БОГДАН СПАСОВ — секретар на първичната партийна организация при Строително управление — 2 на „Софстрой“:

— Разпределението на работата между членовете на партийното ни бюро е традиционно: секретар, заместник-секретар, който е и председател на комисията за народен контрол, агитпроп, отговорник за масовите организации и отговорник по производствената дейност. Всеки член на бюрото се занимава с въпросите от направлението, за което отговаря. **Нямаме членове без конкретни задължения, но считам, че в големите първични организации, където и съставите на бюрата са по-големи, правилно е да има представители на работниците.** Достатъчно е тяхното мнение и отношение при обсъждането на въпросите.

Ролята на секретаря в организацията на работата на партийното бюро е централна. Той организира заседанията. При него се обобщават въпросите.

На докладчиците даваме достатъчно време за подготовка на материалите, които ще разглеждаме. **Заседанията, за които е извършена добра предварителна подготовка, протичат стегнато, делово, не се пилее излишно време на членовете на бюрото.** Нямаме случаи на внесени въпроси за обсъждане в събрание, без да са разглеждани в заседание на бюрото.

В партийното бюро сме създали добра дисциплина, всички се отнасят с чувство за отговорност към обсъжданите въпроси, проявяват самоинициатива и творческо отношение към тях.

Членовете на бюрото са заети нормално, има достатъчно работа за всеки, стига да се подхожда към задачите творчески и да не се чакат указания за всяко нещо. Безспорно най-натоварен е секретарят, което е естествено. В това отношение е нужно сам той да умее да възлага задачи на останалите членове на бюрото и на комунистите от първичната организация.

Въпросът за пренатоварването на партийния секретар с обществени и служебни задачи, мисля, е специфичен за всяка първична организация. Зависи от качествения състав, от самия секретар и от членовете на бюрото, от разпределението и поемането на задачите. Освен секретар аз съм и заместник-директор по производството. В служебното време се занимавам само с онези партийни и обществени задачи, които не могат да се вършат извън работно време: събиране на членския внос, съобщения за мероприятия и други подобни. Партийните си задължения извършвам главно извън работното време. Това го намирам за правилно, то повишава авторитета ми, но зависи от конкретните условия, от мястото, където е изградена първичната организация, и от нейния състав. Нашата организация е в администрацията на управлението. Организирането на партийните мероприятия е сравнително по-леко поради това, че членовете са на едно място и по-голямата част от комунистите са с висока квалификация и възможности.

Работата на секретар ми допада, върша я с желание и чувствувам удовлетворение от всяко добре подготвено мероприятие. Безспорно активното участие на членовете на бюрото в тяхната подготовка ме улеснява.

Digitized by Google

ГЮРГЕНА ИЛИЕВА — секретарка на първичната партийна организация при контролния блок на окръжния народен съвет в Пазарджик:

— Партийното бюро функционира постоянно чрез дейността на своите членове. Ето защо считам, че **не е правилно да има в него хора без конкретни задължения.** След като един комунист е избран в бюрото, той следва да има качества да организира, да ръководи и да отговаря за определена партийна дейност. В зависимост от това за какво отговаря, той извършва конкретна организаторска работа с отделни комунисти, партийни групи и профорганизации. Привлича на помощ актив, който подготвя проекти за решения за обсъждане в заседания на бюрото и в събрания на първичната организация; осигурява докладчици. Отговорникът от партийното бюро, а понякога заедно с целия актив уточняват с мен плана за изпълнението на дадена задача. В хода на нейното решаване ме информират. В отделни случаи това е полезно, тъй като се извършват корекции.

Различни са докладчиците в заседанията на бюрото. Аз рядко докладвам. Когато внасям материали за обсъждане, също спазвам установената процедура — привличам актив и заедно с него работя. През 1983 година от общо разгледани в първичната организация 34 въпроса аз съм докладвал по 5 от тях: отчетен доклад за работата на бюрото, оценка за резултатите от прегледа за боеспособността на първичната, оперативни планове за първото и второто полугодие... Много по-активно обаче участвувам в подготовката на такива варианти за решения, които определят същността на бъдещата ни работа.

В нашето бюро заместник-секретарят отговаря по организационните въпроси. Той е бивш дългогодишен секретар и често сам, без особено подпомагане, творчески си изпълнява задълженията. По-голяма помощ ми се налага да оказвам на отговорниците по политическата и културно-масовата работа. През последните години първичната организация провежда разнообразни, идейно наситени и емоционални мероприятия като: теоретични и научно-практически конференции, тематични вечери, конкурси-рецитали и др. Те са желани от комунистите и безпартийните и в тяхната подготовка и провеждане се включват по собствено желание все повече хора.

Партийното бюро свиква заседания обикновено един път месечно. Около четири пети от въпросите, внасяни за обсъждане в бюрото, са предназначени за събрания. Материалите предварително се пишат, но не се раздават на членовете на бюрото с изключение на проектоплановете. Считам, че не е необходимо. Иначе би се увеличила книжнината. Материалите се четат от вносителите. Проекторешенията се подготвят от докладчиците.

Атмосферата в заседанията е творческа. Който вземе думата, се стреми да допринесе за подобряване и на съдържанието, и на формата на материала. Не настоявам всеки да вземе отношение по всички въпроси. Често пъти на заседанията каним и административни ръководители, отговорници на партийни групи, профпредседатели, специалисти и др. Имаме случаи на внесени некачествени материали. Връщаме ги за дообработка или отлагаме тяхното разглеждане. След прегледа за повишаване боеспособността на първичните организации взискателността на бюрото към качеството на информациите, самоотчетите по проблеми, анализите, докладите, проекторешенията, програмите и др. се засили.

Решенията на първичната организация и на партийното бюро се завеждат в тетрадка от заместник-секретаря. Периодично в събрания се внасят отчети как се изпълняват някои от тях. Излишно е да се обременява организацията с отчети за всички решения, особено когато те са по конкретни въпроси и не е имало усложнения при изпълнението им.

Digitized by Google

От членовете на бюрото най-натоварени са заместник-секретарят и отговорникът по идеологическата работа. Това е нормално, като се имат предвид функциите на първичната организация като политически ръдоводител и организатор на трудовия колектив. Но от две години насам почти преодоляхме това явление, тъй като определяме отговорник за партийните групи и поръченията и двама отговорници за идеологическата работа.

Като партийна секретарка значително съм натоварена. Служебната ми заетост не може да намалее на сегашния етап. Аз съм заместник-председателка на окръжния комитет за Държавен и народен контрол. Заедно с председателя всичко сме 5 щатни служители. Занимаваме се с непосредствена контролна и организационна дейност в окръжната контролна система, която нашият комитет методически ръководи, координира дейността ѝ, целогодишно обучава кадрите, организира крупни контролни мероприятия и т. н.

Обществената ми натовареност може да намалее, ако се преодолеят някои слабости. Например да се премахне дублирането на месечните съвещания (полудните на партийните секретари от общинския и от учрежденския партиен комитет); да бъда освободена от окръжната група докладчици, чиито членове един път месечно са задължени да излизат с доклади и беседи пред трудовите колективи или да присъствуват на техни единни политически дни, когато докладчиците са местни хора. Липсата на секции от специалисти по отделни въпроси в рамките на окръжната група докладчици ни заставя по всеки въпрос месечно да се готвим много повече. Например аз съм педагог, служебно ръководя контрола в социалната сфера и имам известна компетентност. Но моите познания по въпросите на селското стопанство и научно-техническия прогрес са малко. За да се подготвя така, че да бъда полезна, трябва ми много време, което е за сметка на качественото изпълнение на други мои задължения.

ТОНЬО ЖЕЛЕВ — секретар на първичната партийна организация при обогатителната фабрика за талкомагнезит на НПК „Родопи“ в Кърджали:

— Намирам за излишно представителството в бюрото, включването на членове без конкретни задължения. Така се обременява работата му, спъва се неговата деловитост и оперативност при изпълнение на задачите.

Не съм привърженик на дългите отегчителни заседания. Провеждаме ги винаги, когато има да се решава някакъв проблем от производствен, социално-битов или политически характер и когато се разглеждат материалите за предстоящото партийно събрание. Подготовката им става под мое ръководство. В зависимост от въпросите, които се разглеждат, се ангажират отделни членове на бюрото да отговарят за изготвянето на материалите. Много често използваме безпартийни специалисти, компетентни по разглежданите проблеми. Полагаме усилия да даваме задълбочени и изчерпателни отговори на въпросите, които обсъждаме в заседанията и събранията. **Стремим се да не вземаме много решения, но да бъдат обосновани и реално изпълними. Строго държим за срочното им изпълнение.** Не оставяме без последствие, без да се отчете дали е изпълнено или не взето решение.

За съжаление има членове на бюрото, които са ангажирани повече. Истина е, че секретарите са претоварени с работа, но ако не са, това ще означава, че не си изпълняват задълженията както трябва и работата им ще бъде лоша. Секретарят се налага да работи така, че да не дава повод да се говори и да се чувствува, че партийната работа пречи на служебната и обратно. При това положение няма начин да не се претоварва.

Най-много ми допада работата с хората и повече време отделям в тази насока. Искам работниците да ме търсят за всички неща, затова ходя и често се срещам с тях. Убеден съм, че върша благородна работа в интерес на хората и въпреки

Digitized by Google

че ми струва много труд и нерви, място за оплакване няма.

СТОЯНКА КОРИТАРОВА — член на партийното бюро на първичната организация при цех „10“ на стопанския комбинат „К. Русинов“ в Пазарджик:

— Нашето партийно бюро е от 7 членове: секретар, заместник-секретар и председател на комисията за народен контрол, заместник-секретар по идеологическата работа, отговорник за стопанската дейност, отговорник за работата на партийните групи, отговорник за масовите организации и касиер. Членовете на бюрото са комунисти от основните участъци на цеха. Всички имат конкретни задължения, които знаят и изпълняват, носят своя дял от отговорността. **В своята работа партийното бюро използва знанията на много от нашите специалисти:** технолози, конструктори и др. Те са хора с богат опит, с организационни качества, компетентни са по различни въпроси. Едни са включени в комисията за народен контрол, други в помощ на масовите организации и в комисията по разработване на комплексна програма на цеха за повишаване качеството на продукцията.

Трудът на партийните активисти и по-конкретно на партийния секретар коренно се отличава от труда на останалите категории работници, защото той отговаря, както казва Ленин, не само за своята работа, но и за ръководените от него хора, за резултатите от техния труд. Задачите, които решава секретарят, изискват висока организационна култура, организираност, съсредоточеност, умение да отличава главното от второстепенното.

Добрата работа на партийния секретар свързвам с планирането и с организацията за изпълнението на оперативните планове. Организираността, деловитостта, инициативността и творческият му подход осигуряват задълбочено разглеждане на поставените въпроси и тяхното бързо решаване.

Заседанията на бюрото се провеждат редовно. **Отделяме голямо внимание на подготовката на докладите и проекторешенията.** Какво е характерно? Още в самите планове определяме групи, които ще работят по дадени проблеми. Така се постига по-голяма задълбоченост и обективност при разработването на материалите.

Партийното бюро се занимава с конкретни въпроси, от които зависи изпълнението на плана за даден период. Обсъждали сме въпроси, свързани с микроклимата в цеха, с идеологическото възпитание, с някои социални проблеми и пр. В заседанията при разглеждане на проблемите, свързани с качеството на продукцията, поддържането на наличната техника, спазването на трудовата и технологичната дисциплина проявихме пълно единодушие.

В зависимост от характера на материалите при формулиране на проекта за решение отговорникът предварително се консултира с партийния секретар, с членовете на бюрото. От всеки член на бюрото искаме да изрази своето мнение по обсъжданите решения. В повечето случаи успяваме да изработим ясни и точни решения, които по-лесно се изпълняват и още по-лесно се контролират.

Какво постигаме от предварителната подготовка?

Преди всичко компетентно анализираме проблемите и вземаме решения, които повишават авторитета на първичната организация, красноречиво говорят за нейната боеспособност. **Когато отчитаме изпълнението им, става дума не за мероприятия, а за резултати, за приноса на комунистите.**

Когато решенията не са свързани с дейността на административното или профсъюзното ръководство, стремим се да не им изземваме функциите, а с политически средства и форми да им помогнем да решават задачите. **Упражняваме контрол над дейността им.** В това отношение комунистите проявяват инициативност и творчество.

Digitized by Google

Всички членове на бюрото са пряко заети в производството, двама са началници на смени, един е старши контрольор, един е началник на цеха, трима са бригадири на производствени единици. Партийният секретар също работи на три смени. Въпреки че полага максимум усилия, не винаги успява да осъществява необходимия контакт с комунистите от другите смени. Когато се опитва да направи това, губи много лично време. Отговорността, която пада върху него, е голяма и е необходимо повече грижи да се отделят за създаване на по-добри условия на работа специално за него. Защото да бъде човек партиен секретар е призвание, не на всеки се удава. Сменната му работа пречи да обогатява своите знания по някои основни направления, отнема му възможността да проявява повече творчество и инициативност в партийната работа.

Нашето партийно бюро отблизо работи с преките ръководители, с бригадирите. Те редовно се отчитат как изпълняват своите служебни и обществени задължения. Положителна роля в това отношение изиграха конкретните поръчения на стопанските ръководители за активно участие в идейновъзпитателната работа сред колектива.

По решение на първичната организация проведохме два разговора: „Комунистът и дисциплината" и „Състоянието на машинния парк и най-пълното използване на капацитетните му възможности". Положителното в тях е това, че при предварителната подготовка на въпросите и тяхното обсъждане в партийните групи проблемите се изясниха, а членовете на трудовия колектив подсказаха какви решения да внесем за обсъждане в партийното събрание. Събранието проведохме без докладчик, внесохме само проекти за решения.

Прави ми впечатление, че твърде много се регламентира работата на бюрото и на първичната организация. Това до известна степен затруднява цялостното изпълнение на заплануваните мероприятия, понякога води до щурмовщина.

Трудът на партийните активисти е свързан с умението им да работят с хората, да завоюват тяхното доверие, да познават техните грижи, интереси, настроения. **Не може едно бюро компетентно да организира своята работа, ако членовете му не познават добре хората.** Тогава не можем да търсим ефект от партийната дейност. Основното в нея е прякото общуване с трудещите се, индивидуалното въздействие над тях.

МУСТАФА МУСТАФОВ — секретар на първичната партийна организация при Горското стопанство в Крумовград:

— Партиен секретар съм от 1974 година. От опита, който имам, и като се съобразявам с партийните изисквания, считам, че за членове на партийното бюро е необходимо да се избират комунисти, способни да осъществяват определена партийна дейност. **Не трябва да се оставя член на бюрото без конкретни задължения.** То е работен орган и всички в него са длъжни в съответствие с подготовката си, с възможностите си, с организационната си култура да участвуват в работата му.

Нашето бюро се стреми да **поставя на обсъждане в своите заседания и в събранията на първичната организация актуалните задачи и да организира тяхното решаване.** Това са задачите, произтичащи от решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, от следконгресните речи и доклади на др. Тодор Живков, от лекциите му пред слушателите и преподавателите от АОНСУ: интензификацията на производството, качеството на продукцията, новият икономически подход и механизмът за неговото приложение, социално-икономическите задачи и пр.

Секретарят на първичната организация носи политическа и морална отговорност за цялостната работа на партийното бюро, като се почне от годишното и оператив-

Digitized by Google

ното планиране на неговата дейност и се стигне до организацията за изпълнението на решенията. Освен основните въпроси, включени в годишния план, при изготвяне на оперативния, който при нас е тримесечен, предвиждаме резерв и за такива, които възникват в процеса на работата или се регламентират от по-горните партийни органи.

За докладчици определяме най-компетентните другари, които са в състояние да изяснят проблема, да анализират неговото състояние и да предложат най-ефикасни мерки за отстраняване на слабостите.

Редовно свикваме заседания на бюрото, отлагаме ги само в изключителни случаи. Те протичат стегнато и делово и не са отегчителни. Материалите обсъждаме задълбочено и излизаме пред събранието с конкретни проекти за решения. Добрата подготовка на събранията допринася за активното участие на комунистите в разисквания по проблемите, а конкретните предложения дават възможност да се вземат ефективни решения за подобряване на работата на първичната организация.

Заместник-секретарят и останалите членове на бюрото отговорно се отнасят към възложените им задачи в конкретните направления на партийната работа. Проявяват инициатива и творчество, предлагат и разработват проблеми за обсъждане в бюрото и в събрания.

Взетите решения се картотекират за отчет и контрол в специална книга. Периодически на заседания и събрания се обсъжда изпълнението им.

Членовете на партийното бюро не са натоварени прекомерно с друга обществена работа. За това способствува обстоятелството, че в стопанството разполагаме с достатъчно кадри, на които се възлагат обществени задачи. Значителна част от тях са преминали курсове в междуокръжната партийна школа в Стара Загора и други курсове за повишаване на идейно-политическата им подготовка.

Големите изисквания, които се поставят пред първичната организация, налагат секретарят да отделя повече време за своята самоподготовка, да е изряден в служебните си задължения и с личния си пример да увлича останалите за изпълнение на социално-икономическите задачи на стопанството.

На мене като секретар ми допада да изявявам своите организаторски качества и инициативност. Най-много време ми отнема писмената работа в бюрото и първичната организация. Тежи ми, когато трябва да се преборя с безпринципността при решаването на жизнено важни въпроси.

ЛЮБКА КОРТОВА — секретарка на първичната партийна организация при отдел „Обувки" на стопанското предприятие „Нармаг" в София:

— Партийната организация при отдела се състои от 30 комунисти, разпределени в две партийни и една партийно-комсомолска група. Комунистите са пръснати по магазини и щандове. Бюрото е от пет члена: секретар, заместник-секретар и председател на комисията за народен контрол, агитпроп, отговорник за обществените организации и председателят на профкомитета, който е без определени задачи в него. **Мисля, че е редно да има и свободни членове, които да оказват помощ на секретаря или на друг член, когато се налага, тъй като всеки от нас има пряка стопанска работа, а някои партийни задачи понякога не търпят отлагане.**

В партийното бюро всички задачи се изпълняват под ръководството на секретаря. В отдела най-много съм заета аз, защото водя най-сложната и най-тежката по асортимент група — дамските обувки, което налага всеки ден да посещавам складовата база, да поддържам пряка връзка с производствените предприятия, да посещавам магазините, в които се продават дамски обувки, а те са 35 на брой.

Вече 12 години съм секретарка на партийната организация. От дъл-

Digitized by Google

годишния си опит виждам, че е трудно да се съчетават партийната и стопанската работа. Стремя се в срок и качествено да изпълнявам и двете, но срещам трудности. Аз съм от секретарите, които основателно се оплакват от претоварване с обществена и служебна дейност. Затова мисля, че в отдели като нашия, чиито обекти са пръснати из цялата територия на столичния град, наложително е да се поставят конкретни партийни задачи на секретаря, и то не в последния момент и да се казва, че веднага трябва да бъдат решени. Много често се занимавам и с дейност, която може да бъде извършена от стопанското, профсъюзното или комсомолското ръководство. Далеч съм от мисълта, че партийното бюро не трябва да им оказва конкретна помощ.

Много ми тежи това, че членовете на партийното бюро не се захващат с конкретната работа, за която отговарят, а чакат непременно да бъдат подтиквани от секретаря. Липсва им инициативност. Тежи ми и безотговорното отношение на някои комунисти към изпълнението на стопански и партийни задачи.

Намирам за полезно партийното бюро непрестанно да се обновява, секретарят да бъде избиран най-много до пет поредни години. Така ще се работи с по-голямо желание.

КОЛЕКТИВИЗМЪТ — СИЛА НА БЮРОТО

Повикът за високо качество на продукцията, за висока дисциплина и производителност на труда в най-голяма степен се отнася за работата на партийното бюро. То не може да създава стройна организация на работа в първичната организация, ако само не е организирано, не може да стои начело на трудовия колектив, политически да ръководи благородния, съдбовния поход за високо качество навсякъде, във всичко, без неговата дейност да носи отличителния знак на високото качество.

За бюрото пътят към качествената партийна дейност минава през редица неизменни, предопределени от характера на партията марксистко-ленински принципи и норми на партиен живот и преди всичко от ленинския принцип на демократичния централизъм. **Единомислието и единодействието на членовете на партийното бюро** са главното условие, което „може да осигури простор на инициативата и творчеството на комунистите и безпартийните, на всички трудещи се и трудови колективи в социалистическото съзидание“[1]. Творческата атмосфера в заседанията на бюрото, за която разказва Г. Илиева, високата дисциплина и чувството за отговорност към съдбата на обсъжданите въпроси, за които споделя Б. Спасов, единомислието в заседанията, за което говори С. Коритарова, строгата взискателност за срочното из-

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, Партиздат, С., 1983, с. 9.

Digitized by Google

пълнение на решенията, за което споменава Т. Желев — ето някои от конкретните проявления на демократическия централизъм в практиката на партийните бюра. Те характеризират тяхната **политическа, партийна зрелост** и подсказват необходимостта от създаване на условия и предпоставки за проява на единомислие и единодействие, за взискателност и взаимопомощ, за критичност, принципност и другарство във взаимоотношенията и в дейността на членовете на партийното бюро.

Щом казваме, че бюрото е колективен орган, то участието на всички негови членове в дейността му е задължително за всеки, негова същностна черта. А това не оправдава включването на членове без конкретни задачи или пък ангажирането им в няколко изборни работни органа. **Колективизмът в работата на бюрото гарантира приноса на всеки негов член в общото дело.** Затова неизменно изискване за създаване на добра организация на работата му е всеки да участвува активно в обсъждането, вземането на решения и в организацията за тяхното изпълнение. Това означава преди всичко да се извърши подходящо разпределение на работата между тях, **всеки да има строго определено поле за действие и същевременно всички заедно да мобилизират силите на комунистите, а чрез тях и на трудовите колективи за претворяване в дела партийните предначертания.**

.Членовете на партийното бюро освен обществени ангажименти имат и преки производствени или служебни задължения. За да могат едновременно да се справят и с двете, налага се работата в бюрото да бъде правилно разпределена между всички. Така ще бъде не само справедливо от гледна точка на нашите социалистически принципи на взаимоотношения, но и от гледна точка на практическата дейност.

Как да се извърши правилно разпределение на работата в партийното бюро?

В практиката са утвърдени начини, които са давали и дават положителни резултати. И все пак, ако поставяме въпроса, то е за това, защото партийната дейност е творческа по своята същност. Шаблоните и формализмът нямат място в нея.

Всяка първична организация е изградена в дадено производствено, административно-стопанско, обслужващо, научно или учебно звено, в квартал или село. Всяко партийно бюро работи при строго определени обстоятелства — членски състав, трудов колектив, материална база, психологическа атмосфера, социална среда, задачи и т. н. Тези и много други фактори влияят върху неговата дейност, то самото е длъжно също да им влияе. Така че разпределението на работата в някои бюра, без да се иска, може да добие краските на шаблона, ако не е съобразено с тези много фактори и обстоятелства.

Някъде пък в стремежа си да конкретизират дейността на членовете на бюрото определят отговорници, чиито задължения по същество не са прецизно съобразени с принципите и нормите на партийния живот. Да вземем за пример отговорника за партийните групи и поръченията, за който споменават Г. Илиева и С. Коритарова. Такъв подход не е най-подходящ, не е оправдан от гледна точка на Устава, на колективизма в партията. Защо? Защото комунистите са разпределени по партийни групи, в тях се извършва политическа, организаторска и идеологическа дейност. Партийното бюро заедно с отговорниците на групите организират и активизират комунистите, подтикват инициативата и творчеството на колективите за изпълнение на решенията. Да се възлага при това положение само на един от тях грижата за партийните групи и поръченията, означава той да поеме върху себе си отговорността за дейността на първичната организация и на бюрото — отговорност, която носят всички заедно начело със секретаря.

Digitized by Google

Разбира се, в правата и задълженията на партийното бюро е да възлага поръчения на своите членове — да участвуват в събрания на една или друга група, да помагат в подготовката на един или друг въпрос за обсъждане, да организират изпълнението на някои решения и пр. **Отговорността за цялостната дейност обаче носи партийното бюро като колективен орган, то осъществява и ръководство над партийните групи.**

С други думи, универсална схема за разпределение на работата в партийното бюро не трябва да има. То следва да бъде съобразено както със задачите на организацията и колектива, така и с броя и качествата на членовете, с техните знания, опит, заетост, с характера на труда в колектива и преди всичко с многообразието на вътрешния живот на първичната организация. Задължително е обаче да се има предвид, че партийната дейност е единна, функциите на първичната организация са уставно определени и тя следва да изпълнява триединната си роля на политически ръководител, организатор и възпитател на комунистите и трудовия колектив. **Критерий за правилното разпределение на работата е възможността всички членове на бюрото заедно, водейки текущата работа в първичната организация, да постигат единство в изпълнението на задачите, които стоят пред тях.**

Партийното бюро може да създаде добра организация на своята работа, като **усъвършенствува планирането.** Чрез него се определят главните, неотложните задачи, които бюрото и първичната организация поставят на дневен ред за решаване, разпределят ги по важност и време. Чрез планирането бюрото се предпазва от стихийност, създава ритмичност, последователност в своите действия; мобилизира силите на комунистите и безпартийните, насочва ги към набелязаната цел. В опита, разказан от С. Коритарова, М. Мустафов и др., ценни са и актуалността на задачите, които включват в плановете, и организираността, деловитостта, инициативността, творческият подход за тяхното решаване. Точната формулировка на проблемите, определянето на хората, които ще работят по тях, и сроковете за изпълнение създават предпоставки за бърза реакция от страна на изпълнителите и възможност за конкретен, навременен контрол. Сега, когато призивът на партията е да се мобилизират трудещите се на борба за високо качество на продукцията, за висока дисциплина и висока производителност на труда; за повсеместна интензификация на производството, за прилагане на новия икономически подход и механизма за неговото внедряване; за решаване на социалните проблеми, за задоволяване на постоянно растящите материални и духовни потребности на хората, не можем да говорим за усъвършенствуване на планирането, ако тези проблеми не намерят място в плановете, ако не станат съдържание на заседанията и събранията, на организаторската работа на бюрото сред комунистите и безпартийните. Това означава то да осмисли партийните постановки с оглед на конкретните условия, да ги трансформира в конкретни задачи. Наред с актуалните проблеми на партийната политика да намери място в дневния ред и на онези въпроси, които са специфични за първичната организация и трудовия колектив. Разбира се, планът е ръководство за действие, а не догма и правилно постъпват онези бюра, които предвиждат резерв от време за задачи, поставени от ръководните органи на партията, и за такива, които възникват в процеса на работата.

Да планираш, да предвидиш актуалните проблеми е важно, но още по-важно е да осигуриш тяхното решаване. **Организацията за изпълнение на плана по същество е главното в работата на партийното бюро,** след като той е утвърден от първичната организация. Определянето на дневния ред на заседанията и събранията, предварителната

Digitized by Google

подготовка на материалите за тях, за което разказват С. Коритарова, Б. Спасов, Г. Илиева и др., създаването на обстановка за активно участие на повече комунисти в разискванията при вземането на решенията, воденето на отчет изпълнението им, търсенето на отговорност за съдбата им — ето далеч непълния набор от организационни инструменти за постигане на качествена партийна дейност.

Партийното бюро може да създаде стройна организация на своята работа, да извърши добро планиране, да направи подходящо разпределение на задачите, но качеството на дейността му няма да бъде на желаната висота, ако не повишава активността на всички свои членове, ако не включва в непосредствена партийна работа повече комунисти и безпартийни в различни комисии, работни групи и пр. **Разширяването на кръга на участниците в партийната работа,** привличането на повече партийни и безпартийни активисти в нея свидетелствува не само за задълбочаване на демократичните основи на партийния живот, на принципа на колективността, но представлява една от действените форми за практическо осъществяване на ленинската теза, че всички дела в партията се решават и водят от самите партийни членове.

Ролята на партийния секретар в организацията на работата на бюрото, естествено, е водеща. За него е писано. На Великотърновското национално съвещание др. Тодор Живков го нарече „централна политическа фигура". Безспорно е становището, че от него в най-голяма степен зависи нормалното, активното функциониране на бюрото или пък неговото бездействие. Именно когато изпълнява ролята си на централна политическа фигура, а не на администратор, на единоначалник, каквито случаи за съжаление има, не са възможни явления, за които говори Л. Кортова. Това означава последователно да прилага политически подход в дейността на партийното бюро, да преодолява административно-бюрократичните методи на работа, да осигурява творческа атмосфера, да създава възможност за творчески дискусии в заседанията и събранията, да се „дискутира и обсъжда решението, преди да бъде взето, а щом веднъж е взето — да се провежда в живота с комунистическа последователност и настойчивост"[1].

Партийният секретар е главният организатор на работата на бюрото. Но всеки негов член има определени задачи, конкретна работа, за която е натоварен да отговаря. Когато те се захванат да ги изпълняват, когато проявяват инициативност и творческо отношение към тях, когато поемат върху себе си личната отговорност за тяхната съдба, тогава могат да облекчат и без друго пренатоварения със служебни и обществени ангажименти секретар, да създадат нормални условия за пълноценна изява на всеки. А това е важна предпоставка за висококачествена дейност на цялото бюро.

Йордан ХАДЖИЕВ

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, с. 19.

Digitized by Google

УКРЕПВАНЕТО НА ДИСЦИПЛИНАТА

Първичната партийна организация при обособено производство „Текстилни възли“ в комбината за металорежещи машини „Победа“ в Сливен полага системни грижи за подобряване качеството на продукцията и дисциплината, за повишаване производителността на труда.

Какво се прави в партийната организация за нарастване политическата отговорност и трудовата активност на комунистите, на всеки член от колектива?

Разрешаването на редица въпроси, свързани с развитието на машиностроителния завод „Победа“ в Сливен, който е базово предприятие на Комбината за металорежещи машини, е в тясна зависимост от качествените изменения в съдържанието на партийната дейност. Проблемите опират до подкрепа от стопанското ръководство на инициативите, които възникват в колектива, до целенасочени действия за издигане самочувствието на всеки труженик, за създаване обстановка на зачитане мнението и стимулиране добрите прояви на трудовия колектив.

В своята организаторска и политическа работа първичната партийна организация със секретар Стоян Раднев се стреми да поставя на вниманието си въпросите, които са свързани с трудовата и технологичната дисциплина, за най-пълното използване на производствените мощности, усъвършенствуване социалистическата организация на труда. Предприемани са мерки за уплътняването на работното време, за снабдяването с материали и заготовки, премахването на самоотлъчките и текучеството на изпълнителските кадри. Борбата срещу тези и други нарушения се води чрез подобряване на индивидуалната работа с хората, засилване чувството за лична отговорност, обогатяване съдържанието на възпитателната работа в низовите колективи.

Партийната организация разглежда проблема за качеството на продукцията през призмата на изискванията, които ще постави Националната партийна конференция. Налице е тенденция за неговото подобряване, като се работи по собствена програма за обществен преглед на качеството. Комунистите Стефан Кънев, Дачо Никифоров, Иван Бонев и други са добри производственици и дават висококачествена продукция. С примера си те се стремят да увличат и останалите работници.

Членовете на партията с тревога се отнасят към факта, че се допуска некачествено производство. Причините за това са предимно от субективен характер. Те са свързани най-вече с недостатъци в квалификацията на някои работници. Наред с това отрицателно въздействие оказват липсата на някои режещи инструменти (профилни фрези, резбови калибри и други), излезлите машини от геометрична точност на работа, скритият леярски брак и неизправната екипировка на отделни детайли.

Партийната организация постоянно повишава взискателността си към бракоделците, стреми се да създава непримиримо отношение към безвъзвратното похабяване на труд и материали. Стана практика да се прави критична оценка на работата на партийните членове за създаването на възли с по-малко разход на труд, материали, енергия и горива. Обсъждат се конкретни случаи, когато се допуска брак на продукция от чугунени отливки. Не се отминават с мълчание случаите на изразходване на излишна енергия, недобросъвестно опазване на инструментите и екипировката, експлоатацията им при крайни режими на работа. С хората се водят разговори за повишаване коефициента на

Digitized by Google

сменност на машините, особено на скъпоструващите и високопроизводителните с цифрово-програмно управление. Загриженост се проявява към въпросите, които опират до техническата безопасност и промишлената санитария.

В центъра на политическата и организаторската работа на партийната организация стоят и проблемите за издигане образователното и професионалното равнище на трудовия колектив. Едни от хората повишават обучението си вечерно и задочно, а други се учат в професионално-учебния център. Преобладават краткосрочните форми за подобряване на квалификацията на изпълнителските кадри. В това отношение има да се желае още много. Занапред повече внимание ще се обръща за усвояването и прилагането на челния опит, придобиването на втора и следваща професия като важен фактор за по-широко внедряване на прогресивните форми на организация на труда.

В предприятието социалистическото съревнование се води под девиза „Всеки работник да се равнява по челника". Голям дял за правилното му провеждане се пада на партийното бюро, което полага усилия в борбата срещу формализма в неговото водене и отчитане, срещу подценяването на духовните стимули и нравствените мотиви на труд.

Централно място в дейността на партийната организация е отредено за създаването на творческа атмосфера, което позволява да се разгръща инициативността в работата на комунистите и останалите членове на трудовия колектив. В работата за подобряването на социално-психическия климат системно се изучават общественото мнение и настроение. Изисква се партийните групови отговорници и низовите ръководители своевременно да предават информация за постъпилите критични бележки и предложения от работниците, да настояват за бързото им решаване. Този подход съдействува за формирането на здрава трудова дисциплина, организираност и висока отговорност пред себе си и колектива.

Сега вниманието е насочено за по-нататъшното приложение на бригадната организация на труда от нов тип и обвързването на работната заплата с резултатите от дейността на спомагателните работници-специалисти. Партийната организация реално използва съществуващите възможности, за да се разгръща делова и целенасочена дейност, дълбоко да се осмислят и пълно осъществяват производствените задачи през следващите години съобразно изискванията, които ще предяви Националната партийна конференция.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И НОМЕНКЛАТУРНИТЕ КАДРИ

Другарят Райно КОПЧЕВ от общинския комитет на партията във Варна пита:

— Кои кадри са номенклатура на ППО? Кой взема решение за тяхното издигане и преместване? Може ли това да решават само секретарят и началникът? На места водят на номенклатурен отчет само началниците на отдели, на служби, бригадири и техните заместници, а останалите редови комунисти — не.

— Установената номенклатура на кадрите е свързана с един от основните принципи на партийното ръководство — грижата на партийните органи и организации за подбора, разпределението и възпитанието на кадрите. Някои считат, че такава номенклатура водят само партийните комитети от различните равнища. Поради това често при разместване, повишаване, снемане и уволняване на кадри не се взема мнението на партийното бюро или партийната организация.

Решенията на нашата партия за издигане ролята на първичната партийна организация като политически ръководител на трудовия колектив, като представител на партията в него и на колектива пред партията означават да се засилят всички нейни функции, включително и работата с кадрите. Затова с решение на Политбюро от 30 май 1980 година наред с общинските и другите вишестоящи комитети, които имат определена номенклатура с водене на подробни кадрови досиета, и с комбинатските, градските, общоселските, заводските, учрежденските, общостроителните и други комитети, които имат номенклатурни списъци с кадрови справки, широки възможности, права и отговорности за работа с низовите кадри в трудовите колективи са възложени и на първичните партийни организации. **Те съставят списъци на длъжности и на кадри, които водят на отчет.** Въз основа на това решение много партийни комитети прехвърлиха част от своите номенклатурни кадри на отчет в първичните организации. Така постъпиха например партийните комитети в металургичния комбинат „Л. И. Брежнев" — Кремиковци. В Русенски окръг повечето първични организации вече имат такива списъци. Специалният отчет на предвидените в тях длъжности и кадри предполага, че заемането на тези длъжности, а също така решенията за разместване, снемане и освобождаване на включените в списъка кадри става непременно съгласувано с партийната организация.

Какво представляват тези списъци?

Те включват, първо, наименованието на длъжностите, намиращи се на неин отчет. Например: бригадири, началници на смени, специалисти, председатели на обществени организации, секретарят на дружествения комитет на ДКМС, пропагандисти и пр.

В поименния списък на кадрите някои партийни организации в Русенски окръг са обособили два раздела — активистите на организацията и ръководните кадри на обществените организации в първия раздел и стопанско-административните кадри във втория. По-правилно би било тези списъци да се обособят в три части: в първата част — членовете на партийното бюро, партийните групови отговорници, пропагандистите, докладчиците, редакторите на местния вестник или ра-

Digitized by Google

диоуредба. Във втората част — административно-стопанските кадри и в третата — ръководителите на обществените организации — секретарите на комитета на ДКМС, председателят на профкомитета, на Отечествения фронт и пр.

Редно е да има и списък на резервните кадри за длъжностите, които са на отчет пред организацията.

Кой взема решение за обхвата на длъжностите и кадрите, които се включват в тези списъци? Това не е от компетенцията на секретаря на партийната организация и на началника. Предложението за длъжностите и кадрите, на отчет пред организацията, се уточнява от партийното бюро съгласувано с вишестоящия партиен комитет и се утвърждава от партийно събрание. В поименния списък освен заемащите тези длъжности могат да се включват и комунистите, избрани за членове на ръководствата на обществените организации. Съответните административно-стопански ръководители се уведомяват за длъжностите и кадрите от управленческата структура, които са на отчет пред организацията, за да знаят, че не могат да правят промени в тяхното служебно положение без съгласието на партийната организация.

Кой взема решение по различни въпроси, отнасящи се до тези кадри? Обикновено това е партийното бюро. При несъгласие с решението му от страна на кадрите или на ръководителя и при издигането и уволнението им е правилно въпросът да се обсъди от всички комунисти и те да си кажат становището.

Редовите комунисти не влизат в този списък на кадри, поставени под специални грижи и внимание на партийната организация. Те могат съобразно съществуващите трудови закони да бъдат размествани без необходимостта непременно да се съгласува това с партийното бюро или организация.

— Щом като партийното бюро и първичната партийна организация отговарят за партийното ядро, не е ли правилно при разместване на комунисти да се иска тяхното мнение? То задължително ли е за административните и стопанските ръководители?

Партийното ядро се създава по два пътя. Първо, чрез приемане в партията и, второ, чрез разместване на комунистите от един колектив в друг с поръчение. В практиката има случаи, когато редови комунисти се преместват без знанието на бюрото и организацията и се стига до закриване даже и на партийни групи. Или пък, когато административното и стопанското ръководство не са съгласни да освободят даден комунист, тогава поставят въпроса да се реши от бюрото, а когато не им е удобен, направо го освобождават или уволняват без тяхно знание. Не е ли редно за всеки комунист партийното събрание да има становище?

— Фактът, че комунистът не е номенклатурен и може да се правят промени в неговото трудово положение без непременно съгласуване с партийната организация или бюро, не означава, че те нямат отношение към предлаганите промени. Нуждата да се осигурява партийно ядро във всеки колектив налага предварително съответните ръководители да съгласуват с партийното бюро, когато предлаганото разместване отслабва боеспособността на партийното ядро и неговото влияние. Неправилно е, когато промени, водещи до закриване на партийни групи в даден низов колектив, се правят без негово знание. В такива случаи, както и при възражение на комуниста срещу предлаганата промяна в трудовите му отношения, при предложение за уволнение или за издигането му на някаква ръководна длъжност, както и при желание да напусне работа е правилно въпросът да се обсъди от партийното

Digitized by Google

бюро или от събранието. Не бива съдбата на комуниста да се решава само чрез съгласуване с партийния секретар. Той не може да подменя колективния орган. Становището на партийната организация или бюрото може да не се изпълни по преценка на вишестоящия партиен орган. То няма задължителна сила и при прилагане на изборното и конкурсното начало, ако съответният комунист не бъде избран или не спечели конкурса.

— Кои са основните изисквания, на които следва да отговаря първичната партийна организация, за да кажем, че тя е боеспособна и е в състояние да овладее всички процеси и да поведе трудовия колектив по всяко време за решаване на задачите, които поставя партията?

— Въпросът за боеспособността на дадена първична партийна организация не се решава само въз основа на изпълнението на производствените задачи, макар те да са едни от основните. Тя е политически ръководен орган и изпълнението на произтичащите от това функции се оценява по много показатели. Едни от най-важните са нейният авторитет сред колектива, възможността ѝ да осигури авангардната роля на комунистите съобразно изискванията на Устава, способността ѝ да осигури висока политическа съзнателност и социална активност на трудовия колектив в борбата за изпълнение на партийната политика и решения. В обобщен вид боеспособността ѝ може да се измери с това доколко тя умело представлява партията в колектива и съумява да трансформира и конкретизира нейната политика и да осигури нейното изпълнение и доколко успешно може да представлява интересите на колектива пред партията, да ги постави в съответствие с обществените интереси и да работи и воюва за тяхното отстояване и за задоволяване на законните му потребности.

Реалното измерение на нейната боеспособност е ефективността от работата, за която в Отчетния доклад на ЦК на БКП, изнесен пред Дванадесетия конгрес, бе определен един критерий — **„това е реалната способност на първичната партийна организация да бъде водеща сила за осъществяване на икономическите, социалните и идейновъзпитателните цели на партийната политика във всеки трудов колектив, на всеки участък от материалното и духовното производство“.**

Боеспособността зависи също от принципните другарски отношения между комунистите, от това, че те поставят винаги на преден план обществените интереси, зависи от тяхната социална активност, от преодоляването на негативните явления и от борбата им срещу недостатъците.

КЪДЕ Е ПРАВИЛНО ДА ЧЛЕНУВАТ?

Първичната партийна организация при РПК „Наркооп“ — Несебър е учредена през 1980 година. В момента наброява 22-ма членове, а колективът — 140, като през туристическия сезон в продължение на повече от 5 месеца нараства над 22-ма души. Кооперацията обслужва 10 селища от всичко 14 в селищната система. Застъпени са главно 5 дейности.

Членове на първичната организация служители са 7 души и са предимно от града, а работниците са 15 и са от селата. (В града имаме малко обекти, защото търговското обслужване се извършва от търговската организация стопанска дирекция „Търговия“.)

Digitized by Google

До момента сме приели 9 нови членове, от тях 8 са работници и 1 служител. Предстои да приемем още нови членове, предимно работници от дейностите, където комунистите са малко или въобще няма. Задачата е трудно изпълнима, защото за някои кандидати ни се разрешава, а за други не. Това стана причина в села като Гюльовца и Равда половината от комунистите да членуват при нас, останалите към териториалните партийни организации.

Нашето мнение е, че в интерес на първичната партийна организация, на самите комунисти, в интерес на кооперацията е всички да членуват в първичната организация при РПК „Наркооп". Не е по силите и възможностите на териториалните партийни организации, които имат да решават коренно различни въпроси, да се занимават с проблемите на новия икономически механизъм, с бригадната организация на труда, с вътрешностопанската сметка и всички останали проблеми, които все повече се поставят пред търговските организации. Това дава отражение и на дисциплината на самите комунисти.

Основните партийни мероприятия провеждаме в дните, когато се изплащат заплатите. Съчетаваме ги с отчитането на задачите, при съвещания с ръководството и т. н. и не се отразява на работното време на търговските обекти.

Михаил УЗУНОВ
секретар на първичната партийна организация
при РПК „Наркооп" — Несебър

— Българската комунистическа партия се гради на основата на териториално-производствения признак. Следователно първичните партийни организации се създават по място на работа и живеене на комунистите и се обединяват в градски, районни, общински и окръжни партийни организации. В член 47 от Устава на партията е казано, че първичните партийни организации се създават в промишлените, строителните, транспортните, търговските, селскостопанските предприятия и организации, в учрежденията и учебните заведения, в поделенията на въоръжените сили, в селата, махалите, кварталите и други. В същото време се допуска с разрешение на съответния окръжен комитет първична партийна организация да се създава по изключение и в няколко предприятия, влизащи в рамките на един стопански комплекс или друго обединение и са разположени главно върху територията на един район или няколко района на територията на един град. Следователно в първичната партийна организация в районната потребителна кооперация следва да членуват комунистите от управлението на кооперацията и тези от търговските обекти на територията на населеното място — център на селищната система. Комунистите от търговските обекти в останалите селища на общината следва да членуват в първичните партийни организации, на чиято територия работят. Така върху тяхната работа ще се осъществява по-добре партиен контрол.

Що се отнася до участието на тези комунисти при обсъждането на важни проблеми, касаещи целия трудов колектив, следва да се търсят други подходящи форми. Така например, когато първичната партийна организация при районната потребителна кооперация обсъжда такива въпроси, може да покани комунистите и от останалите обекти на свое събрание, като им даде възможност да изкажат своите виждания, съображения и предложения за решаването на проблемите.

Доводите, отнасящи се до това, че новият икономически механизъм, бригадната организация на труда налагали комунистите от цялата селищна система и работещи в кооперацията да членуват в една първична партийна организация, са неоснователни.

Digitized by Google

ЗАВЛАДЯВАЩИЯТ ПРИМЕР

За мен активната жизнена позиция на комуниста е последователното и неотклонно претворяване в дело на партийните решения: принципност, взискателност и непримиримост срещу проявите на „малката правда". Тя се проявява и в работата на първичната партийна организация, и в работата на трудовия колектив, и в личния и обществения живот. Но от особена важност е как я проявяваме в работата с комсомолците и с безпартийните. От всички проявления на активната позиция считам, че тя най-ярко се изявява в трудовата дейност.

Сега в нашия завод „Гаврил Генов" основните производства непрекъснато се модернизират, и то главно със силите на колектива. Нашите специалисти от базата за развитие и внедряване разработват нови технологии и асортименти, отговарящи на световните изисквания; за четвърти път сме първенци в Русенски окръг за принос в изобретателската и рационализаторската дейност; за 1982 г. сме носители на преходното „Червено знаме" на Министерския съвет за принос в повишаване на техническото равнище, качеството на продукцията, в изобретателската и рационализаторската дейност. В челните редици на трудовата битка са комунистите.

Ние от завода добре разбрахме постановките на др. Тодор Живков за собственика и стопанина. На всички стана ясно, че от нас не се иска нещо невъзможно, а отговорност към машините и съоръженията, към социално-битовата база. И в това отношение комунистът не с гръмки изказвания, а с личен и завладяващ пример трябва да покаже силата, по-високата съзнателност и да се открои като грижлив и сръчен стопанин. Затова на общозаводско партийно събрание ние обсъдихме авангардната роля и личния пример на комуниста. Видяхме, че все още е недостатъчен броят им сред ударниците и челниците в труда. Все още са малко онези, които работят с творчество и инициатива, и то така, че да увличат останалите.

Намират се и комунисти, които бавно напускат „удобната" си позиция на изчакване, на ослушване, боят се от риска в работата. За съжаление между тях се намират и някои ръководители.

Приложението на икономическия подход повиши отговорностите на комунистите. Трябва да отбележа, че някои комунисти свеждат икономическия механизъм единствено до работната заплата, каквото и да разискваме, те все поставят въпроса за материалното стимулиране. Същевременно в работата им не се забелязва реализация на високите партийни изисквания за качеството на труда и стопанисването. Те все още смятат, че с идването си на работа осигуряват и тарифната си заплата.

Критиката и критичният подход са регламентирани от партийните документи, но те са и морално задължение за всеки комунист. В нашата първична партийна организация има създадени условия всеки да каже и защити мнението си. Но на практика активността е различна. Има комунисти, които винаги са го-

Digitized by Google

До момента сме приели 9 нови членове, от тях 8 са работници и 1 служител. Предстои да приемем още нови членове, предимно работници от дейностите, където комунистите са малко или въобще няма. Задачата е трудно изпълнима, защото за някои кандидати ни се разрешава, а за други не. Това стана причина в села като Гюльовца и Равда половината от комунистите да членуват при нас, останалите към териториалните партийни организации.

Нашето мнение е, че в интерес на първичната партийна организация, на самите комунисти, в интерес на кооперацията е всички да членуват в първичната организация при РПК „Наркооп". Не е по силите и възможностите на териториалните партийни организации, които имат да решават коренно различни въпроси, да се занимават с проблемите на новия икономически механизъм, с бригадната организация на труда, с вътрешностопанската сметка и всички останали проблеми, които все повече се поставят пред търговските организации. Това дава отражение и на дисциплината на самите комунисти.

Основните партийни мероприятия провеждаме в дните, когато се изплащат заплатите. Съчетаваме ги с отчитането на задачите, при съвещания с ръководството и т. н. и не се отразява на работното време на търговските обекти.

Михаил УЗУНОВ
секретар на първичната партийна организация
при РПК „Наркооп" — Несебър

— Българската комунистическа партия се гради на основата на територално-производствения признак. Следователно първичните партийни организации се създават по място на работа и живеене на комунистите и се обединяват в градски, районни, общински и окръжни партийни организации. В член 47 от Устава на партията е казано, че първичните партийни организации се създават в промишлените, строителните, транспортните, търговските, селскостопанските предприятия и организации, в учрежденията и учебните заведения, в поделенията на въоръжените сили, в селата, махалите, кварталите и други. В същото време се допуска с разрешение на съответния окръжен комитет първична партийна организация да се създава по изключение и в няколко [illegible], близащи в рамките на един стопански комплекс или друг [illegible] и са разположени главно върху територията на един [illegible] или няколко района на територията на един град. Следователно в [illegible] партийна организация в районната потребителна кооперация е [illegible] да членуват комунистите от управлението на кооперацията и [illegible] от търговските обекти на територията на населеното място [illegible] системата. Комунистите от търговските обекти [illegible] на общината следва да членуват в първичните [illegible] на чиято територия работят. Така върху тяхната [illegible] по-добре партиен контрол.

[illegible] на тези комунисти при обсъждането на [illegible] трудов колектив, следва да се търсят [illegible] Така например, когато първичната партийна [illegible] потребителна кооперация обсъжда такива [illegible] комунистите и от останалите обекти на свое [illegible] да изкажат своите виждания, съ[illegible] на решаването на проблемите.

[illegible] новият икономически механизъм [illegible] на труда налагали комунистите от цялата [illegible] в кооперацията да членуват в една [illegible] основателни.

Digitized by Google

ЗАВЛАДЯВАЩИЯТ ПРИМЕР

За мен активната жизнена позиция на комуниста е последователното и неотклонно претворяване в дело на партийните решения: принципност, взискателност и непримиримост срещу проявите на „малката правда". Тя се проявява и в работата на първичната партийна организация, и в работата на трудовия колектив, и в личния и обществения живот. Но от особена важност е как я проявяваме в работата с комсомолците и с безпартийните. От всички проявления на активната позиция считам, че тя най-ярко се изявява в трудовата дейност.

Сега в нашия завод „Гаврил Генов" основните производства непрекъснато се модернизират, и то главно със силите на колектива. Нашите специалисти от базата за развитие и внедряване разработват нови технологии и асортименти, отговарящи на световните изисквания; за четвърти път сме първенци в Русенски окръг за принос в изобретателската и рационализаторската дейност; за 1982 г. сме носители на преходното „Червено знаме" на Министерския съвет за принос в повишаване на техническото равнище, качеството на продукцията, в изобретателската и рационализаторската дейност. В челните редици на трудовата битка са комунистите.

Ние от завода добре разбрахме постановките на др. Тодор Живков за собственика и стопанина. На всички стана ясно, че от нас не се иска нещо невъзможно, а отговорност към машините и съоръженията, към социално-битовата база. И в това отношение комунистът не с гръмки изказвания, а с личен и завладяващ пример трябва да покаже силата, по-високата съзнателност и да се открои като грижлив и сръчен стопанин. Затова на общозаводско партийно събрание ние обсъдихме авангардната роля и личния пример на комуниста. Видяхме, че все още е недостатъчен броят им сред ударниците и челниците в труда. Все още са малко онези, които работят с творчество и инициатива, и то така, че да увличат останалите.

Намират се и комунисти, които бавно напускат „удобната" си позиция на изчакване, на ослушване, боят се от риска в работата. За съжаление между тях се намират и някои ръководители.

Приложението на икономическия подход повиши отговорностите на комунистите. Трябва да отбележа, че някои комунисти свеждат икономическия механизъм единствено до работната заплата, каквото и да разискваме, те все поставят въпроса за материалното стимулиране. Същевременно в работата им не се забелязва реализация на високите партийни изисквания за качеството на труда и стопанисването. Те все още смятат, че с идването си на работа осигуряват и тарифната си заплата.

Критиката и критичният подход са регламентирани от партийните документи, но те са и морално задължение за всеки комунист. В нашата първична партийна организация има създадени условия всеки да каже и защити мнението си. Но на практика активността е различна. Има комунисти, които винаги са го-

Digitized by Google

тови да критикуват другите, без да забелязват собствените си грешки. Други много лесно и леко се съгласяват с критичните забележки, но на практика положителни промени в работата им не се забелязват. Трети дълго време събират смелост да вземат думата, да изкажат собственото си мнение, но считат, че не им се обръща достатъчно внимание и предпочитат да мълчат. Аз смятам, че това е пример на неактивна позиция. Нещо повече, със своята изчаквателна позиция комунистът въздействува и на останалите, те губят вяра, че може да има единство на мнения, предложения, решения и действия. Струва ми се, че при нас, в ежедневната ни работа, повече време отделяме на същността на критичните бележки и по-малко на това, как всеки комунист участвува в решаването им. И аз така си мисля: комунистът затова е комунист, открито да признава и приема допусканите от него грешки, смело и директно да критикува и защищава собственото си мнение. И то не чрез голословна и язвителна, а чрез творческа, градивна критика. Това според мен е пътят, по който всеки може да допринесе за издигане боеспособността на първичната партийна организация и пълното претворяване на партийните решения в конкретни дела.

Като млада комунистка чувствувам, че винаги ще бъда подкрепена от първичната партийна организация, от нейното бюро и смело изказвам и защищавам собственото си мнение. Като комсомолска секретарка това ми дава сили в ежедневната работа с хората.

Тук искам да поставя въпроса за „златната среда". Не е малък броят на комунистите, които лесно се примиряват и заемат позиция на пасивност и равнодушие към разглежданите проблеми. Проявяват търпимост към редица отрицателни прояви, т. е. заемат позицията на „златната среда". За съжаление на мен ми се струва, че броят на тези комунисти сред онези, които познавам, се увеличава. С това те не само изразяват „активната си жизнена позиция", но дават лош пример и на младите комунисти, те не могат да бъдат действен проводник на партията в трудовия колектив и на колектива в партията. Смятам, че позицията на „златната среда" е най-опасната, защото тя е бягство от борбата, от отговорността, тя е търсене на спокойствието. Всеки от нас трябва да си даде сметка, че това води до най-страшното — безразличието. Тук има и една друга злина, че позицията на равнодушие, на пасивност влияе пагубно и на възпитанието на младото поколение. И се питам: къде е коренът, кои са причините за заемане на подобна позиция? Смятам, че е необходимо партийното бюро на първичната партийна организация по-отговорно да подходи както по отношение на дневния ред на събранията, така и по предварителната им подготовка, да проявява системен и действен контрол върху изпълнението на решенията. Още повече трябва да се издига авторитетът на партийния групов отговорник и партийната група като най-малката градивна клетка на нашата партия. Прави ми впечатление, че в много материали, които излизат на страниците на нашия печат, са направени тези констатации, които правя и аз, но малко, все още много малко се говори и се предлагат пътища, за да се излезе от позицията на „златната среда".

Когато говорим за активна жизнена позиция, непременно трябва да я свържем и с изграждането, с формирането на младата личност, на младото поколение като боеви резерв на нашата партия. Засега не винаги достатъчно се ангажираме при проучването и предварителната подготовка на комсомолците за встъпване в редовете на БКП. За това говори фактът, че след приемането им някои млади комунисти недостатъчно, дори по-слабо от преди, се включват в партийния и обществения живот и с поведението си слабо се различават от безпартийните. Сякаш още с приемането им те директно попадат в „златната среда". Явно трябва сериозно да се

Digitized by Google

замислим върху нивото и качеството на идейно-политическата и индивидуалната работа с тях. Необходимо е да завишим критериите при подбора — не е достатъчна само висока трудова активност, а трябва да обърнем внимание още и на участието им в обществения живот, степента на тяхната съзнателност, дисциплина и дълбочината на марксистко-ленинските им убеждения. В това отношение и отговорността, и задълженията на поръчителите трябва да продължат докрай — до пълното предаване на опита, до цялостното изграждане на младия комунист.

През последните години излязоха редица партийни и държавни документи за работа с младите хора. Ръководството на нашия завод винаги се отнася с разбиране към младежките проблеми и оказва помощ при решаването им.

Като секретарка на комбинатския комитет на ДКМС аз провеждам разговори с новопостъпващите и желаещите да напуснат завода комунисти. Ежедневно се сблъсквам с проблеми от различен характер. Тревожи ме не толкова това, че някои млади хора подчертано се интересуват от трудовото възнаграждение, а това, че има такива, макар и единици при нас, които бягат от физическия труд, стремят се към високи заплати, без да дават необходимото в работата.

И тук аз виждам отговорността на комунистите с по-дълъг партиен стаж, на партийните бюра, на нас, младите комунисти, на работа в Комсомола. Да създадем от младите трудови хора добри граждани, комунисти — ето резултата на нашата активна позиция, ето богатството на нейния завладяващ пример.

Анисия КОВАРЩЕН

секретарка на комбинатския комитет на ДКМС в завод „Г. Генов" — Русе

САМОКРИТИЧНО ВГЛЕЖДАНЕ

Според мен всеки комунист трябва да участвува в живота на своята партийна организация и на трудовия колектив. Не може на едното място да бъде активен, а на другото — пасивен. Затова в никакъв случай не считам за редно, за принципно, че онзи комунист, който редовно на партийни събрания се изказва, а пряката му служебна или производствена дейност търпи упреци от всички страни, може да се причисли към активните. През моя поглед активността на комуниста се постига тогава, когато са налице следните условия: да няма различия между това, което говори, и това, което върши; да бъде принципен и да не се влияе от приятелски, роднински и лични съображения; да бъде правдив, критичен и честно самокритичен и винаги да заема позиция, която се подкрепя от болшинството, като изхожда от общонародните интереси; да работи така, че със своя личен пример да увлича останалите около себе си за изпълнение на партийните решения, за изпълнение на партийния Устав.

Безспорно, всеки комунист трябва да бъде непримирим към слабостите и винаги да воюва за тяхното преодоляване и ликвидиране. Ето защо съвсем не е случайно, че за

Digitized by Google

едни комунисти безпартийните имат положително мнение, а за други партийни членове — отрицателно.

Това показва, че не всички могат да бъдат сочени за пример в труда, в личния живот, в обществото. Това обаче подсказва, че когато се приемат нови партийни членове, трябва да се оглеждат от всички страни, а след приемането да им се помага за тяхното израстване.

Аз съм член на партията от 1954 г.; в партийната организация, в която членувам, са съществували и съществуват условия, при които всеки комунист може да изкаже своето мнение и съображения по обсъжданите въпроси. Друг е въпросът как изказаните мнения и съображения от комунистите ще се вземат под внимание и какво ще бъде становището на цеховото или на заводското ръководство спрямо тях и ако се приемат за ефективни и целесъобразни, какви мерки ще се предприемат, за да бъдат изпълнени.

Впечатленията ми са, че комунистите в цеховите партийни организации са активни и събранията протичат на ниво. Комунистите прелагат, изказват своите мнения и становища, но много от това, което се предлага, не се изпълнява, защото често пъти не е във възможностите на цеховото и стопанското ръководство.

Наистина в нашата първична партийна организация са създадени условия за критика, за лично мнение и лична позиция, но съществува една друга беда — едни и същи неща се разискват по няколко пъти; обещанията за изпълнение са едни и същи, но трудно се изпълняват. При тази обстановка комунистите вече започнаха да се въздържат от критика, активността намаля. Оттук пък идва другата беда — много безпартийни не ни вярват, защото нашите думи от събранията не са последвани от дела, от резултати.

В конфликтни ситуации с безпринципна позиция съм влизал както с комунисти, така и с безпартийни работници, служители и ръководители. Допреди 4—5 години винаги съм смятал и съм бил уверен, че ще бъда защитен за по-смела критика на някой нетърпими слабости и недостатъци, които пречат в работата на първичната партийна организация, на колектива. Сега вече не съм сигурен, а това неедноократно ми бе подсказвано от комунисти и безпартийни, че работата нямала да се оправи с моята критика, а само съм влошавал положението си. Така че понякога се питам аз като комунист не рискувам ли, въпреки своите принципни позиции, макар и подкрепяни и одобрявани от колектива. Нали винаги има възможност, ако ръководителят е недобросъвестен, да повлияе при случай на стимулиране в работата, при издигане в длъжност, определяне на заплати, даване на персонални. Едно поне комунистът не рискува в тези случаи — членството в партията, независимо че той вече няма да бъде такъв, какъвто е бил преди това.

Със съжаление трябва да кажа, че броят на комунистите в така наречената „златна среда“ се увеличава, а от това следва, че се увеличава и позицията на равнодушие, на безразличие. Много често в разговор с комунисти при нас могат да се чуят недоволство и упреци по редица въпроси, например:

„Защо да се изказвам, когато и без това може да мине, то си има хора за всичко“; „Нас, комунистите, не ни зачитат, по редица въпроси безпартийните са по-добре осведомени“, „Равнодушните по-добре си уреждат положението и по им се вярва“.

Смущава ме още това, че има много случаи на безотговорно отношение към опазването на социалистическата собственост, по спазване на трудовата, технологичната и финансовата дисциплина, сигнализира се, правят се финансови ревизии, откриват се редица нарушения и много други, но се замазват работите, защото все се намира някой да защищава нарушителите или техните покровители.

Като мисля за себе си, бих се причислил към онази категория ко-

Digitized by Google

мунисти, които от активни са преминали към „златната среда“, но клонят вече към равнодушните. Вина за това нося и аз, носят и комунистите от нашата организация; всъщност за равнодушието на комуниста до нас трябва да потърсим и вина в себе си.

Предлагам да се засили индивидуалната работа на ръководителите-комунисти от долу до горе, да посещават колективите, да разговарят с хората, да ги изслушват, а не само да минават през цеховете и да разговарят с 5—6 работници.

Да се организират още срещи на стари партийни кадри, на първенци в труда по въпросите за активната позиция на комунистите.

Може да се направи анкета или друго проучване за преобразуващата роля на личната позиция на комунистите; ако това се направи, нека в анкетата да участвуват предимно онези комунисти, чиято активност в първичната партийна организация е намаляла.

Кирил МАНОЛОВ

организатор по производството в машиностроителния завод „Първи май“ — Полски Тръмбеш

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ И НАУКАТА

ЕДНО НЕОБИКНОВЕНО СЪВЕЩАНИЕ НА АКТИВА

Да си призная, на такова необикновено мероприятие ми се случваше да присъствувам за първи път. Членовете на партийния комитет, ръководителите на Московския автомобилен институт, на неговите факултети и катедри дойдоха в автокомбинат № 1 на Главмосавтотранспорт, за да проведат тук съвместно съвещание на партийно-стопанския актив на двете организации. Но по броя на усмивките и сърдечните ръкостискания, по топлотата и непринудеността на обстановката това съвещание повече напомняше на среща между приятели-съратници.

Всъщност това беше именно така — институтът и челното най-голямо в съветската столица автостопанство, чийто парк наброява 2200 автомобила, вече дълги години действуваха като съдружници в укрепването на съюза между науката и производството. Техните отношения се изграждат въз основа на договор за социалистическо съдружие. Двете партийни организации бяха свикали това съвещание, за да отчетат с какво науката е помогнала на производствениците, какви нови нужди от научни изследвания са се появили и да определят в каква насока трябва да се усъвършенствува сътрудничеството.

Изказаха се много хора — и от учените, и от практиците. Лайтмотивът на встъпителното слово на началника на автокомбината, героя на социалистическия труд Генадий Краузе се свеждаше до следното: сътрудничеството с науката е много полезно. Така например с помощта на учените от МАИ (това е съкратеното название на института) беше разработен моделът за оперативно планиране на превозите на товарите по часов график. По тази схема панеловозите и другите автомобили извършват ежедневно по 800 рейса, като превозват от домостроителния комбинат до обектите на жилищното строителство точно онези изделия, които във всеки даден момент са нужни за изграждането на блоковете. На съвещанието ръководителите на автокомбината подчертаха: внедряването на разработките спомогна до голяма степен за зараждането на поточното жилищно строителство в Москва. Учените от института сътрудничат с практиците и в подобряването на диагностиката на колите, в разработването на системи за икономия на гориво и за експлоатация на гумите, в съставянето на нормативи за разхода на резервни части и по много други направления. Навсякъде са получени резултати, които задоволяват автокомбината.

Но от всичко това печели не само производството. Ректорът на института, докторът на техническите науки Валентин Луканин, който е и член на партийния комитет, обърна внимание върху двустранната полза от това сътрудничество. „Какво дава то на нашия институт като учебно заведение и като многоотраслово научноизследователско учреждение? — попита той и сам си отговори на въпроса: — Твърде много. Ние започнахме по-добре да разбираме каква практическа стойност имат нашите научни разработки. Благодарение на колектива на автокомбината сега вече знаем каква нужда има практиката от научните знания на нашите сътрудници. Главната задача на МАИ е да готви инженерни кадри. Стремим се да правим това, като използваме добрия пример. И мога смело да кажа: по-добра база, по-добро стопанство от вашия комбинат за тази цел трудно може да се намери."

Ректорът посочи големите резерви, които се крият в развитието на сътрудничеството, и обеща, че институтът ще се отнася внимателно към всички нови пожелания на комбината и ще търси нови форми на съвместна работа с практиците. Мисълта на В. Луканин за значението, което

Digitized by Google

сътрудничеството има за учените, беше подкрепена от професор Александър Ефремов от катедра „Изчислителна техника". „На нас просто ни провървя — каза той, — че преди пет години дойдохме в автокомбината и срещнахме съмишленици. Мисля, че от това повече спечелихме ние, учените. Сътрудничеството ни дава възможност бързо да внедряваме всичко ново, което се разработва в нашите лаборатории. Бих нарекъл това възвращаемост на производството по отношение на науката."

Съвещанието на партийно-стопанския актив беше интересно и с това, че на него стана дума не просто за разширяване на рамките и за усъвършенстване на сътрудничеството. И учени, и практици си поставиха задачата да го издигнат на качествено нова висота, да увеличат обема и мащабите на съвместната работа, да изработят нова структура на неговата организация и ръководство. По-специално автокомбинатът изрази пожелание моделът за оперативно планиране на превозите, прилаган в един домостроителен комбинат, да бъде доразработен така, че да задоволява потребностите и на трите домостроителни комбината, които стопанството обслужва и които произвеждат елементи за строителството на повече от 2 млн. квадратни метра жилищна площ.

Въз основа на договора между двете организации беше създадено научно-производствено обединение, бяха избрани съвет на обединението, президиум на съвета и председател на президиума — В. Луканин. Участниците в съвещанието утвърдиха и ръководителите на деветте направления в изследванията — по един представител на науката и на практиката за всяко направление. Беше решено да се осигури категорично изпълнение на всички набелязани задачи, като резултатите бъдат разгледани след половин година на поредното съвещание на партийно-стопанския актив, свикано този път в института.

— Искам да обърна вниманието ви върху една съществена подробност — отбеляза секретарят на партийния комитет на МАИ Виталий Апсин, който ме беше поканил на това мероприятие. — Тъй като договорът за социалистическо съдружие се сключва без взаимни финансови задължения, на основата на доброволността и взаимната заинтересованост, цялата организаторска работа по неговата подготовка, подписване и контрол върху изпълнението му ляга върху партийния комитет. Това е важна страна от дейността на партийната организация на института и на неговия изборен ръководен орган по усъвършенстване и най-пълно използване на нашия научен потенциал при решаването на проблемите на техническия прогрес. Важна, но съвсем не единствена.

С какъв именно научен потенциал разполага МАИ и как партийната организация се грижи за най-ефективното му използване?

ВОДЕЩО ВИСШЕ УЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ В ОТРАСЪЛА

Автомобилният институт, който през 1980 г. чествува половинвековния си юбилей, е водещ учебен, научен и методически център в Съветския съюз по подготовката на инженерни и научни кадри за автомобилния транспорт, пътно-мостовото и летищното строителство. Като базово учебно заведение на Министерството на висшето и средното специално образование на СССР МАИ подготвя проекти за учебни планове, разработва научни програми, оказва научна и методическа помощ на сродните вузове в страната. Той си сътрудничи със 114 висши учебни заведения в Сибир, Далечния изток, средноазиатските съюзни републики и други региони на страната, както и с редица учебни заведения в много социалистически и развиващи се държави. Сред петнадесетте хиляди студенти и аспиранти, които сега се учат в института, 700 души са представители на 60 страни от Африка, Азия и Латинска Америка.

И където и да отварях дума за сътрудничеството на института с България — в ректората или в партийния комитет, в деканатите или в катедрите — навсякъде реакцията беше учудващо еднаква: задоволство от направеното и надежда за понататъшно укрепване на контактите. Валентин Силянов, член на партийния комитет, доктор на техническите науки, професор, декан на пътно-строителния факултет, с гордост ми показа току-що издадената от московското издателство „Транспорт" монография „Автомобилни пътища. Проектиране и строителство". Подготвената от 12 съветски и 9 български учени книга излезе под редакцията на ректора на ВИАС в София, випускник на МАИ, професор Г. Щилянов и на проректора на МАИ по научната работа, водещ специалист в страната в областта на пътното строителство, професор В. Бабков.

— Тази монография е плод на голям и многогодишен съвместен труд — каза един от нейните автори В. Силянов. — В нея е разкрит и българският, и съветският опит в пътното строителство. Монографията е първият голям съвместен труд в тази област. С нито една друга страна институтът не е готвил такива издания.

МАИ сътрудничи с България в областта на науката и образованието от 1955 година. Той поддържа тесни връзки с редица български вузове. През различни години в него са получили дипломи за инженер-механик и инженер-строител 165 граждани на НРБ, а 23 са завършили аспирантура. Днес тук се учат 15 български студенти, както и аспирантите Н. Хинов, С. Енчев, Т. Петков и Б. Дунев. Професорите от МАИ са чести гости на българските вузове и производствени колективи, те провеждат съвместни научни изследвания по много направления.

Научният потенциал на МАИ винаги е внушавал респект. През юбилейната година в неговите 14 факултета и 45 катед-

Digitized by Google

ри, 2 проблемни и 9 отраслови научноизследователски лаборатории се трудеха известни учени в областта на автомобилостроенето, автомобилния транспорт, пътното, мостовото и летищното строителство, както и на редица смесени дисциплини. Сред тях имаше 100 доктори на науката и професори, 450 кандидати на науката и доценти, 10 лауреати на Ленинска и Държавна премия, 12 заслужили дейци на науката и техниката на Руската федерация.

Днес потенциалът от научно-педагогически кадри в института нарасна значително: преподавателската и научната работа се води вече от 120 професори (80 от тях са членове на КПСС) и от около 500 доценти, от които 350 са комунисти. Увеличи се и броят на катедрите — те станаха 47. Тридесет и осем от тях се ръководят от членове на КПСС, докато само преди пет години комунист беше едва всеки втори завеждащ катедра.

Учените в МАИ имат огромен брой важни научни разработки, които получиха широко приложение. Тук за първи път беше създадена теорията за бързоходния дизел с къс ход, която се използва в съвременното дизелостроене. За първи път бяха разработени методи за електронно-математическо моделиране на работните процеси в системите на автомобила, позволяващи да се съкратят сроковете за неговото проектиране, както и новата теория, въз основа на която се правят не само якостни изчисления на автомобила, но и изчисления за неговата надеждност и дълговечност. Учените в института обосновахa планово-предохранителната система на конвейерно техническо обслужване, маршрутната технология на ремонта, както и възможността за диагностициране на състоянието на възлите, агрегатите и системите, без те да се разглобяват. През 1982 г. на завеждащ катедрата „Пътностроителни материали", доктора на техническите науки, професор С. Шестоперов беше присъдена Държавната премия на СССР за разработване на научните основи за създаване на дълготраен студоустойчив бетон за транспортното и хидротехническото строителство.

За каквато и научна разработка да става дума, в успешното й осъществяване се чувствуват ръководното и насочващото влияние на партийната организация на института, която наброява 930 комунисти. Вече десет години поред те поверяват ръководството на партийната организация на кандидата на техническите науки, доцент Виталий Апсин, комунист с 22-годишен партиен стаж. След завършването на средното си образование той работи пет години в строителството по комсомолско поръчение, а след това завършва МАИ, работи като конструктор, успешно защитава кандидатска дисертация. Като учен и комунист В. Апсин се ръководи от решенията на XXVI конгрес на КПСС за повишаване ефективността на народното стопанство върху основата на по-нататъшния научно-технически прогрес и по-конкретно за повишаване ролята на науката във вузовете при решаването на важните проблеми на техническия прогрес. Тези задачи разбира добре и цялата партийна организация на института, която в състава на 19-членния партиен комитет избра 6-има професори и 10 доценти.

— Ние се стремим също — казва В. Апсин — за секретари на цеховите партийни организации и за отговорници на партийните групи да се избират най-авторитетните хора както по отношение на партийния стаж, така и на научната работа. Днес 10 от 13-те цехови партийни организации се оглавяват от професори и доценти. Това позволява на партийния комитет по-ефективно да провежда своята политика в областта на научните изследвания.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЛИНИЯ

А как партийният комитет провежда тази политика в живота, в какво вижда главната си задача? Като отговаряше на този въпрос, заместник-секретарят на партийния комитет по науката, завеждащият катедрата „Пътни машини", докторът на техническите науки, професор Владилен Баловнев каза:

— Партийният комитет дава генералната постановка, а неговият научен сектор, в който влизаме ние с професор В. Силянов, се грижи за реализирането на решенията.

В МАИ стана традиция партийният комитет да разглежда въпросите за ефективността на научните изследвания и за повишаването на научния потенциал не по-рядко от 3—4 пъти годишно — или на свои заседания, или на съвещания на партийно-стопанския актив на института. Когато след XXVI конгрес на КПСС трябваше да се определят задачите на колективa за повишаване ефективността на научните изследвания в периода до 1990 г. и за укрепване на връзките на института с производствени и научни организации в Москва и Московска област, партийният комитет след грижлива подготовка обсъди този въпрос през септември 1981 г. на свое заседание. Беше отбелязано, че научните колективи на катедрите и на другите подразделения извършват значителна работа и успешно са изпълнили социалистическите обещания в чест на XXVI конгрес на партията.

Партийният комитет одобри подготвения от учените план за мероприятията през настоящото десетилетие. Главното ударение обаче беше поставено върху премахването на недостатъците и върху разкриването на резервите за повишаване на ефективността и качеството на научните изследвания. С тази цел на партийните бюра на факултетите (във всяко бюро има заместник-секретар по науката) и на партийните групи в катедрите беше предложено да проведат събрания, да обсъдят и уточнят плановете на мероприятията, като обърнат особено внимание на уча-

Digitized by Google

стието на учените в изпълнението на важните целеви програми и на договорите за социалистическо сътрудничество с предприятията и организациите в Москва и Московска област, на по-активното ангажиране на студентите с научна работа, на повишаването на ефективността и качеството на подготовката на научно-педагогически кадри.

Когато цеховите партийни организации и партийните групи насочиха педагозите и студентите към по-активно и действено участие в решаването на проблемите на научно-техническия прогрес, партийният комитет свика през декември 1981 г. събрание на партийно-стопанския актив на института, което определи генералната линия на колектива в научните изследвания през единадесетата петилетка. Главното, върху което набляга партийната организация, беше факултетите и катедрите да концентрират основните си усилия върху изпълнението на целевите програми за автомобилния транспорт и пътното стопанство по повишаване производителността на двигателите и машините, съкращаване на разхода на енергийни ресурси и на другите материални разходи, за разгръщане на работите в областта на екологията. Беше решено съществено да се активизира научната работа на студентите и във всеки факултет, във всяка катедра да се организират творчески студентски научноизследователски групи. Особено внимание беше обърнато на ускоряването на внедряването на научните разработки; на подоброто използване на опита на института в организирането на студентски внедрителски бригади. Целта на тези отряди е на основата на научните разработки на преподавателите и студентите през учебната година да подготвят работни проекти, а през лятото, по време на ваканцията, да ги реализират в пътностроителните и транспортните организации.

В ръководството на „студентската наука" бяха привлечени доцент Виктор Финашин и бившият участник в студентските внедрителски отряди, днес старши преподавател Едуард Котляровски. По-енергично започна да действува и студентското конструкторско бюро, в което работят 187 души. Неговите ръководители със задоволство ми показаха интересните работи на своите възпитаници на ежегодната пролетна изложба на студентското научно-техническо творчество в МАИ.

Както ми разказа заместник-секретарят на комитета на Комсомола в института Сергей Монахов, само през учебната 1981—1982 година в научноизследователската работа са участвували 5480 студенти. 960 от тях са били привлечени към разработването на така наречените стопанско-договорни (заплащани от възложителите) и държавно-бюджетни (предвидени в програмата на самия институт) научни теми. По-пълно започна да се реализира изискването на партийния комитет дипломните проекти на студентите да се изпълняват по реални теми, предложени от промишлеността. През годината са били подготвени 545 такива дипломни проекта, като 151 от тях изпитната комисия е препоръчала за внедряване.

НАЙ-ВАЖНИЯТ РЕЗУЛТАТ

Когато попитах секретаря на партийния комитет Виталий Апсин какво той смята за най-важен резултат от дейността на изборния партиен орган в областта на научната работа след XXVI конгрес на КПСС, той помисли и отговори:

— Това, че от началото на сегашната петилетка успяхме да привлечем по-голямата част от нашите учени към участие в реализирането на държавните комплексни целеви програми по линия на Министерския съвет на СССР, Държавния комитет за наука и техника и отрасловите министерства. Значително укрепнаха връзките ни с научните и производствените организации. с учрежденията на Академията на науките на СССР, по-фундаментална стана тематиката на разработките, повиши се тяхната икономическа значимост.

В какво се изразява това? Ако преди 10 години стойността на една разработвана от института тема не надвишаваше 15 хиляди рубли, сега тя достига 40 000, а през 1983 г. задачата беше тази цифра да бъде 45 хиляди рубли. Цялата тази работа е свързана главно с определения от института курс катедрите и факултетите по-широко да сключват договори за социалистическо съдружие, с обединяването на усилията на неговите научни подразделения при решаването на големите проблеми. Благодарение на тези договори например съществено се повиши ресурсът на автомобилите „ЗИЛ—130", на дизеловите коли.

Договорите за социалистическо съдружие са действително рожба на партийния комитет, обект на неговите особени грижи и внимание. Тъй като те се сключват на обществени начала, най-голямата движеща сила при тяхната подготовка и реализация е партийният комитет. Той се договаря с партийните организации на заинтересованите организации и учреждения, подбира и утвърждава ръководителите на научните разработки, организира контрола върху изпълнението на договорите.

Много интересна е системата на този контрол. Днес учените в института провеждат изследвания по 140 договора за съдружие. Изпълнението на основните теми, които имат най-важно значение за народното стопанство, се контролира от партийния комитет и от неговия научен сектор.

Други, по-малко мащабни, се контролират от партийните бюра и партийните групи. На свой ред научният сектор на партийния комитет заедно с актива на факултетите и катедрите редовно анализира на свои заседания работата на партий-

Digitized by Google

ните организации и групи по изпълнението на договорите и плановете за научни разработки. Когато се разбира, че една или друга цехова партийна организация допуска сериозни недостатъци в работата, научният сектор препоръчва работата на тази партийна организация да се обсъди на заседание на партийния комитет и да се вземат съответни мерки за отстраняване на пропуските.

Който и проблем, свързан с усъвършенстването и по-доброто използване на научния потенциал, да вземем, по всеки партийната организация е успяла да направи много през последните години. Усилията на учените в катедрите и факултетите са станали по-целенасочени и по-ефективни. Секретарят на партийното бюро във факултета по хидравлика и системи на управление в транспорта и строителството професор Константин Навроцки разказа например, че ако преди две години докторите и кандидатите на техническите науки във факултета са били ангажирани в работата само върху 1—2 целеви комплексни програми, сега те разработват съвместно с отрасловите министерства повече от половината от 27-те теми, над които се трудят днес учените. Партийният комитет разглежда редовно въпросите за укрепването на научния потенциал и за подготовката на научно-педагогически кадри и благодарение на това в това отношение са постигнати положителни изменения. Ако през 1980 г. своевременно са представили за защита кандидатските си дисертации само 46 на сто от аспирантите, то през 1981 г. този процент е бил 65, а през 1982 г. — вече 71.

Усилията на партийната организация се отразиха благотворно и върху общите резултати от научната дейност на института. През 1981 и 1982 г. учените разработваха по стопански договори с предприятия и организации по 115—117 теми на обща сума до 4,5 млн. рубли годишно. През 1982 г. в народното стопанство на страната бяха внедрени 62 разработки на учени от МАИ с годишен икономически ефект над 12 млн. рубли. Ефективността на научните изследвания, отнесена към разходите за тях, е 2 рубли и 79 копейки на 1 рубла разходи. Съответните организации са потвърдили участието на института в изпълнението на 22 задачи от държавните планове за икономическо и социално развитие на СССР и на съюзните републики, на 27 задачи от комплексните целеви и най-важни научно-технически програми на Държавния комитет за наука и техника, на 9 задачи от плановете на Академията на науките на СССР, на 16 задачи от програмите и координационните планове на Министерството на висшето и средното специално образование на СССР. Това участие на института е по-значително, откогато и да е било по-рано.

ГРИЖА ЗА ПЕРСПЕКТИВАТА

Диапазонът на днешните интереси на учените от института е широк. Но както показаха разговорите и в партийния комитет, и в научните подразделения на МАИ, хората се безпокоят не толкова за изпълнението на набелязаното през настоящата петилетка, колкото за ролята на института в осигуряването на научно-техническия прогрес във втората половина на десетилетието — през дванадесетата петилетка (1986—1990 г.). На този въпрос партийният комитет придава много голямо значение.

— Тази работа е много важна за нас — каза Виталий Апсин, — защото ще позволи своевременно да се решат много въпроси с плановите и другите органи, по-ясно да се определи ролята на института в изпълнението на плановете на бъдещата петилетка. Ние се надяваме, че това ще се отрази положително върху финансирането на научните разработки, върху концентрирането на нашите сили по водещите направления и върху увеличаването на приноса на института в развитието на народното стопанство на страната.

Планът на научноизследователската работа през дванадесетата петилетка се съставя под ръководството на началника на научноизследователския сектор доцент Анатолий Степанов. Когато се срещнах с него, вече завършваше подготовката на предложенията, които партийният комитет реши да представи за обсъждане на следващото съвещание на партийно-стопанския актив. Като кани на това събрание професорско-преподавателския състав, партийния актив и стопанските ръководители на института, партийният комитет цели в откровена и делова обстановка да се обсъдят предложенията за перспективни планове, да се чуят мненията, предложенията и съветите на онези, с чиито усилия институтът ще развива науката по-нататък. По-късно резултатите от работата, извършена след събранието на актива, ще се обсъдят на заседание на партийния комитет и на събрание на партийната организация на института.

Дмитрий ГАЙМАКОВ

кандидат на историческите науки,
наблюдател на АПН

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Сега в селското стопанство се извършва голяма по мащабите си работа по усъвършенстване на организационно-управленческата структура. Главната цел е да се повиши качеството на организацията и на управленческия труд като предпоставка за повишаване качеството и ефективността на производството. Управлението на производството става по-действено, по-непосредствено, междинните звена се съкращават, а ръководствата на бригадите добиват повишена стопанска самостоятелност, свързана и водеща до повишена отговорност за крайните икономически резултати.

Организацията на производството е най-тясно свързана със съдбата на хората. Като прибавим, че сега в бригадите преминават (а и в бъдещите месеци ще преминат) редица специалисти от управленията на АПК и от други административно-управленчески звена, става ясно колко голямо значение има разяснителната работа. Нейното качество, нейната ефективност най-добре ще се проявят на базата на теоретическите разработки и практическите подходи, развити от другаря Тодор Живков. Това са постановките за социалистическата собственост и взаимоотношенията между собственика и стопанина; за използване на обективно действуващите стоково-парични отношения; за по-нататъшното усъвършенстване на управлението. Тяхното дълбоко осмисляне и приложение съобразно конкретните условия става първостепенна задача в работата на партийните комитети и първичните организации в ръководството на селското стопанство.

За да се получат практически изменения, необходимо е към всички ръководни и изпълнителски кадри от селското стопанство да се намери конкретна форма на лична ангажираност: в обсъждането — със свое мнение, в разработването на проблема — със свой метод и в изпълнението на взетите решения — със своя опит и личен принос. Всеки член на трудовия колектив да почувствува, че е малко само да одобри и морално подкрепи това, което се чертае. Иска се личен принос в организацията на производството, труда и управлението, в съдбата на трудовия колектив, в съдбата на АПК и на селското стопанство в страната като цяло.

С това разбиране много общински комитети на БКП извършиха конкретна работа в първичните организации. Комунистите подробно бяха запознати с целите и задачите, които се преследват с внедряването на бригадите от нов тип и двустепенната система на управление.

Digitized by Google

В Русенски, Разградски и други окръзи бяха направени конкретни творчески предложения, които ръководствата на АПК и ОАПС взеха под внимание при окончателното разработване на проектите. Тази степен на съзнание, отговорност и участие партийните, стопанските и обществените органи и организации постигнаха, като се опряха на конкретни факти, от които се вижда, че това, което се предлага, е реално и е продиктувано от живота и че то е по-добро от съществуващото, че само по този начин най-добре ще бъдат изпълнени решенията на ЦК на БКП и конкретните указания на др. Тодор Живков, дадени на Ноемврийското съвещание през 1983 г. Освен това в разяснителната и организаторската работа винаги се посочваше не само каква е икономическата изгода за обществото от новите форми на организация и управление, но и каква е пряката изгода за трудовия колектив и за отделния производственик. Без да се вземе под внимание ролята на личната заинтересованост, не може да се очаква голяма активност както в търсенето на нови решения, така и при тяхното провеждане в живота.

Следователно, за да се намери най-верният път към сърцата на хората и да се използва рационално колективният ум и опит, е необходимо да се издигне на по-високо ниво качеството на партийната работа главно в направление на научната доказаност и практическата целесъобразност на предложенията за усъвършенствуване организацията на производството, труда и управлението в АПК. За резултатите от този вид дейност партийните комитети и ППО биха могли да съдят по конкретната активност, която проявяват трудовите колективи, специалистите и производствениците при критичната оценка на съществуващата организация и управление, и по отношението им към предлаганите изменения. Особено по тяхното отношение към бригадите от нов тип, към икономическия подход, към двустепенната система в управлението, към акордния метод в организацията и заплащането на труда.

В резултат на извършената конкретна работа бяха разработени въпросите на бригадната организация без откъсване от обективните условия. Предварителният анализ показва, че в окръзите от равнинната част на страната бригадите от нов тип и двустепенната система на управление в АПК се изграждат при запазване на съществуващата степен на концентрация и специализация и се създават условия за нови специализирани бригади, за увеличаване на техния дял в бъдеще. В окръзите от планинските и полупланинските райони, имащи по-ниска степен на концентрация и специализация на производството, съответните ръководства на АПК и ОАПС проявиха конкретен творчески подход. Данните показват, че те се насочват предимно към създаване на смесени растениевъдни, смесени животновъдни и смесени растениевъдно-животновъдни бригади. Примерно в проектите на Силистренски, Толбухински и някой други окръзи от общия брой на бригадите около 30 процента се предвижда да бъдат смесени. В Софийски, Кюстендилски, Благоевградски и други окръзи с планинско земеделие броят на смесените бригади е над 70—80 процента.

Да се проявява научен подход е задължително във всяка дейност, необходимо е и в условията на селското стопанство, където разнообразието на обективните и субективните условия е изключително голямо, където много тясно се преплитат икономическите и социалните проблеми на хората, където територално-селищната и производствено-стопанската даденост имат взаимно влияние, взаимна зависимост и обусловеност. Всичко това в една или друга степен се взема под внимание при изграждането на бригадите от нов тип и двустепенната система на управление. Необходимо е на този фон да не се изпуска от внима-

Digitized by Google

нието на ръководните органи и важният въпрос за агроекологическия подход в земеделието.

Разяснителната и организаторската работа изискват най-напред да се разбере от всички ръководни и изпълнителски кадри, че става дума не за прекрояване на съществуващи бригади, а за създаване на качествено нови по съдържание, по функции. „Кое е качествено новото в организацията на труда на сегашния етап? Това е бригадната организация като основна форма за организиране на трудещите се в целия възпроизводствен процес — казва др. Тодор Живков — от съставянето на плана до реализацията на продукцията.“ На практика това означава стопанска сметка, самоиздръжка и формиране на фондове.

По проблема за степента на икономическия статут на бригадите също беше проявен конкретен подход. Общо за страната около 28 на сто от бригадите предвиждат да работят на статут разчетна сметка в банката, а останалите на статут разчетна сметка в АПК. Няма да се допуснат грешки и бригадите от нов тип ще изпълнят успешно своята икономическа и социална функция, когато сами преценят възможността си да водят със свои сили и на договорна основа пълнокръвен икономически живот и разширено възпроизводство, т. е. кога да минат на самостоятелна сметка в банката. Задържането или форсирането на този процес от горе ще се превърне в много сериозна пречка за изпълване на бригадите от нов тип с ново съдържание.

За разлика от промишлеността в селското стопанство факторите месторабота и местоживеене в голяма степен се покриват. Успоредно с това селскостопанският труженик има и лично стопанство, често пъти допълнителни производства на семеен рекорд, които предпоставки създават организационна специфика. Организацията на производството в селското стопанство се съобразява с териториалния и отрасловия принцип и с изискването за развитие на личното стопанство като естествено продължение на общественото. Работният ден на селяните започва в общественото производство и завършва в личното стопанство или обратно. Често пъти това лично стопанство служи за отглеждане на трудоемки култури, които АПК дава по договорна система на акорд. Важното е, че стопанинът на средствата за производство е АПК и бригадата, а само формите за използването им и главно използването на земята са различни. Това е едно богатство на форми за стопанисване, които подробно са обяснени в лекциите на др. Тодор Живков и те трябва творчески да се прилагат, да се вземат предвид с цялата им териториална и традиционна специфика при изграждането на новите бригади.

Следователно общонародните интереси налагат при изграждането на бригадите от нов тип и двустепенната система на стопанско ръководство да се държи сметка за изискванията и на общественото, и на личното стопанство. Водеща във всички случаи е организацията на обществения сектор, но тя е призвана, като се усъвършенствува, да предизвика съответно усъвършенствуване и във формите на личното стопанство, за да се постигне максимално сумарно увеличение на произвеждания продукт, на използването на природния потенциал и трудовите резерви.

В огромната по своя мащаб разяснителна и организаторска работа при внедряването на новия тип бригадна организация и форма на управление в АПК възможно е да се срещнат редица възражения, някои от които идват от инертността, от стария начин на мислене, от старите критерии и т. н. В тези случаи е необходимо да се помисли как да се помогне на хората по-добре да вникнат във фактите и, анализирайки ги, сами да се убедят, че техният подход е неправилен и пречи да се изпълняват успешно партийните решения. Това е еднакво

Digitized by Google

важно както при организирането на бригадите от нов тип, така и при формирането на колективите в структурните поделения на бригадите. Всяко натрапване на шаблонни форми при формирането на звената дава много лоши резултати, става основа за дестабилизиране на бригадите.

Бригадите от нов тип и звената в тях създават много добри обективни условия за максимално изпълнение със съдържание теоретическата постановка на др. Т. Живков за собственика — държавата, и стопанина — трудовия колектив. Опитът на редица окръзи недвусмислено показва, че бригадният и груповият акорд са ефективен инструмент в ръцете на стопанина само тогава, когато са съобразени с конкретните условия на производството, когато са създадени с най-активното и пряко участие на тези, които ще работят по този метод.

Бригадният и звеневият акорд дават възможност да се проявяват политическите, икономическите и социалните предимства на бригадата от нов тип: да се ликвидират безстопанствеността, преразходите и потребителските настроения; да се постави на здрава основа самоиздръжката на производството и се реализира на практика принципът за заработване на трудовото възнаграждение.

Бригадният и звеневият акорд на работа са онова решаващо звено, за което трябва да се хванем, ако искаме да изтеглим цялата верига от въпроси, свързани с изискването на икономическия закон — ръстът на производителността на труда да изпреварва ръста на работната заплата; ако искаме да спрем преразходите на материални средства и трудови ресурси. Акордният метод на работа дава възможност да се превърне в живо дело теоретическата разработка за стопанина и собственика. Всеки производственик, звено и бригада, когато работят на акорд, чувствуват, че те са стопаните, че няма друг вместо тях да носи отговорността за организацията на работния ден, за използването на материалните и трудовите ресурси, за най-рационално използване всяка минута работно време, защото от това зависи не само дневната, а преди всичко годишната заработка на всеки член от акордния трудов колектив.

Работата на партийните органи и организации се състои именно в това убедително да докажат, че предимствата на акордния метод са предимства на новия принцип за формиране и заплащане на работната заплата както за производственика и трудовия акорден колектив, така и за обществото. И не само да докажат, но под тяхно ръководство и помощ да бъдат организирани различните форми на акордното заплащане и изградени дееспособни акордни колективи, да бъдат разработени съответните нормативи и оформени додоговорните отношения. В утвърдените неотдавна от съответните държавни органи специфични правила за приложението на икономическия подход и неговия механизъм в селското стопанство договорната система става основа на взаимните икономически отношения между бригадите от нов тип и АПК. Това ще даде възможност всяка от страните на договора да носи конкретна материална отговорност, ако стане причина за щети и загуби на другата страна. Така трудовият колектив на юридическа основа може да прояви своите задължения или да защити своите права.

От изключителна важност за правилното функциониране на бригадата от нов тип в условията на двустепенната система на управление е проблемът за тяхното кадрово осигуряване. При ликвидирането на междинните звена — клоновите стопанства и производствените участъци, всички или основната част от ръководните кадри и специалисти трябва да се пренасочат в бригадите и техните поделения. Ръководен принцип в това направление е бригадите и техните поделения да се ук-

Digitized by Google

репят с висококвалифицирани, знаещи и можещи да работят с хората кадри. Сега в някои окръзи изниква много остро необходимостта в бригадите от икономически и счетоводни кадри, от ветеринарни лекари, зоотехници, инженери и агрономи. Може би в някои случаи, за да се отговори на тази необходимост, ще бъде целесъобразно да се извърши пренасочване към бригадите на селскостопански специалисти и от звената извън системата на ОАПС и АПК.

Изграждането на новия тип бригади (по предварителни данни около четири хиляди) по същество е формиране на трудовите колективи — стопани на социалистическата собственост. Както е известно, главният носител на социалистическото съзнание в колектива при осъществяването на поставените пред него задачи е първичната партийна организация. Оттук произтича значимостта за формирането на здрави партийни ядра. И в това отношение няма и не може да има готови рецепти. Уставът на партията дава възможност да се подходи съобразно задачите, териториалната и стопанскоорганизационната даденост. Има положителен опит на ППО в бригадите и на партийни организации, създадени в състава на първичната партийна организация, изявиха възможностите си постоянните и временните партийни групи. Важното е едно — там, където се формира трудовият колектив, независимо от неговата големина, да се осигурява партийно въздействие, да се насочват комунистите към възловите и отговорните участъци на производството, да се организират и сплотяват, за да повеждат след себе си хората при решаване кардиналните проблеми на нашето съвремие.

Работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации в селото навлиза в много отговорен етап. В дните пред Националната конференция укрепването на бригадите от нов тип и внедряването на двустепенната система на управление изискват да се разгърне активна работа в трудовите колективи за издигане на ново равнище дисциплината, качеството и производителността на труда.

Благой МАНОВ

Digitized by Google

ЕДИННИЯТ ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕН

В живота на първичната партийна организация, на трудовия колектив единните политически дни се утвърдиха като важна форма за идейно-политическо въздействие. Благодарение на тях хиляди хора се събират в един ден, за да получат информация, да разговарят по важен за тях въпрос. Да изразят своето становище и да направят рационални предложения. Единните политически дни още веднъж потвърдиха голямото значение на политическата агитация като средство за постоянна духовна връзка между партията и широките маси на трудещите се. Чрез единните политически дни се реализира двупосочната връзка на партийните комитети и организации с трудещите се. Те са мястото, където се изявяват общественото мнение и политическите настроения, а партийните комитети и организации разбират каква е идейно-политическата обстановка, какви са потребностите на хората, за да се набележат действени мерки за тяхното удовлетворяване.

Провежданите сега единни политически дни водят началото си от съветския опит, който бе творчески приложен при нашите условия. Като форма на масово-политическа работа с хората, единните политически дни имаха и своите исторически предшественици: събрания и митинги в първите години след Девети септември, събранията без оратор, вечери на въпроси и отговори и др. На тях и чрез тях трудещите се получаваха отговори на интересуващите ги въпроси, бързо се пресичаха пътищата на разните слухове, от друга страна, упражняваше се обществен контрол върху органите на властта и управлението.

Още тогава се прояви силата на нашата агитация и силата на единството между думи и дела. Тя учеше с примера и опита на най-добрите, не оставяше без отговор нито един въпрос, поставен от трудещите се. Тя печелеше доверието на хората преди всичко с истината за революцията, с правдата за успехи и трудности, с пълното покритие между думи и дела на многобройните агитатори, докладчици; тя бе агитация на примера на собствения живот и борба.

Като наследиха най-добрите традиции, единните политически дни сега оказват положително въздействие върху съзнанието на хората, върху формирането на идейни ценности, съответствуващи на новите социални условия.

Партийните работници, идеологическите кадри от всички равнища все повече се убеждават, че само с помощта на добре поставената агитационна работа е възможно да се стигне до всеки човек, до трудовия колектив и да се осигури обратната връзка. Да се разговаря с отделния човек, да се присъствува на разговор в бригадата или звеното и с очи и уши да се запознае с успехите и с нерешените въпроси на колектива, това е с нищо незаменима информация за мнението и настроението на хората. За тези разговори работниците си спомнят със задоволство, но и с огорчение, ако поетите от докладчика ангажименти не се изпълнят.

В единните политически дни се изявява социалната активност на хората. Чрез тях по специфичен начин идейновъзпитателната работа помага на трудещите се да разберат партийната политика, партийната позиция да възприемат като своя собствена жизнена позиция. Ето защо е необходимо винаги да се търси реалният, практическият адрес на всяка тема и задача на масово-политическата работа и особено в единния политически ден. Другарят Тодор Живков казва: „Нужна е яснота, нужна е конкретност, съдържателност, пълна откровеност в диалога с хората. Ние имаме успехи и постижения, които трябва да утвърждаваме и пропагандираме. В същото време не крием, че имаме и сериозни слабости и недостатъци. Те трябва да се изваждат на публичен показ, да се подлагат на обществена критика, за да се преодоляват“ (Т. Живков, лекция VI пред слушателите и преподавателите от Академията за обществени науки и социално управление при Централния комитет на БКП, с. 39).

В редица окръзи вече е въведена практиката, в съответствие с която един ден

Digitized by Google

в месеца ръководителите: партийни, профсъюзни, комсомолски, стопански, административни и т. н., отиват задължително в трудовите колективи за срещи с хората. Това става в предприятията и учрежденията, по местоживеене и АПК, по бригади и звена. В този ден не се планират други мероприятия, за да не се смущават и притесняват срещите на докладчици и слушатели.

Редица окръжни комитети на партията разработиха и разпространиха примерни методики за организацията и провеждането на единните политически дни. В тях на партийните комитети и организации се дава и примерна тематика, ориентирана главно към най-актуалните социално-икономически задачи като: прилагането на новия икономически подход и механизъм, интелектуализацията на труда, челния производствен опит, изграждането на социалистическата личност, формирането на социалистическото отношение към труда, утвърждаването на социалистическия начин на живот и т. н. Във връзка с предстоящата Национална партийна конференция се предвиждат разговори по въпросите на качеството.

Огромно мобилизиращо въздействие за изпълнение и преизпълнение на насрещните планове в район „Васил Левски" — София оказаха проведените през последните месеци единни политически дни на тема: „Някои проблеми на социално-икономическото развитие на района през осмата петилетка", „Икономичното използване на суровините, материалите, горивата и енергията", „Проблеми на професионалното ориентиране, подготовка и реализация на младите хора" и др. Положителното в тяхното провеждане е значителният обхват на основната част от трудовите колективи, училищата, кварталите.

Макар и още рядко, в единните политически дни в някои окръзи активно участвуват отговорни хора от министерствата и централните ведомства, както е например във Великотърновски, Пловдивски, Хасковски и други окръзи.

Почти навсякъде в страната единните политически дни се очакват с интерес от трудещите се и те се готвят и участвуват активно в тях. Задават въпроси, коментират, предлагат. Към партийните комитети се отправят стотици и хиляди въпроси, предложения. Така например в единния политически ден през септември м. г. в Габровски окръг са зададени около 4000 въпроса. Много окръжни и общински комитети обобщават и картотекират поставените въпроси и строго следят да се дава на трудещите се точен и компетентен отговор, и то в определения от закона срок.

В Ямболски окръг след проучване на предложенията, постъпили чрез докладчиците и общините, веднъж в тримесечието тематиката на единния политически ден се определя според конкретните потребности на отделните общини. По този начин се засилва инициативата на хората и се утвърждава творческият характер на единните политически дни, а, от друга страна, дава се възможност подбраните теми да се свързват с конкретните и актуалните задачи, които се решават в селищните системи.

В провеждането на единните политически дни активно участвува окръжната група докладчици, като за всяка община се определя група, ръководена от член на бюрото на окръжния комитет на БКП. Инструктажите на групата докладчици на окръжния комитет за предстоящия единен политически ден се правят от секретар на комитета. На тях присъствуват и секретарите на общинските комитети на партията, които от своя страна инструктират общинските групи докладчици. Така се създават условия за целенасоченост и еднопосочност в разговорите с хората.

Ямболският окръжен комитет на партията се ръководи от принципа, че централна фигура в единния политически ден е докладчикът. В неговите ръце е всичко, от което зависи срещата да бъде желана, необходима и полезна за дадения колектив. Той би трябвало не само компетентно да говори по обявената тема, но и да дава разяснения и по други въпроси, поставени от трудещите се, да съдействува за тяхното решаване. Ръководейки се от тези изисквания, окръжният комитет като цяло подготвя единния политически ден — т. е. това не е дело само на отдел „Пропаганда и агитация", а на всички отдели. Водещият отдел, отговарящ за провеждането на единния политически ден, в зависимост от темата се определя на оперативка на бюрото на окръжния комитет на партията още в началото на месеца. Материалите, които се дават в помощ на докладчиците, се подготвят от специалисти на дома за политическа просвета съвместно със сътрудниците на водещия отдел.

Подробна подготовка на единните политически дни се извършва в Пазарджишки, Разградски, Пернишки и други окръзи.

Организаторите на единните политически дни — партийните комитети, определят темите за шест месеца или цяла година. Като планово начало в работата това е добре, но все пак във всяка община или колектив има остри и актуални въпроси, които на място би трябвало да се обсъдят и получат отговор. Ето защо окръжните и общинските комитети трябва да се съобразяват с тези интереси и потребности и би следвало да включват темите от местно значение в единните политически дни. Разбира се, това не трябва да намали задължението — съдържанието на единния политически ден да се отделя от окръжния партиен комитет.

Второто важно условие за по-високото равнище на единните политически дни е инструктажът на групата докладчици. Участието на отговорни партийни, стопански, административни ръководители е радостен факт, но това участие трябва да се подготви чрез инструктаж и чрез самоподготовка над темата. По този на-

Digitized by Google

чин ръководителят-докладчик се подготвя за срещата си със слушателската аудитория, с различни групи от трудещите се и като отговаря на многочислените им въпроси, на свой ред изучава техните нужди, настроения, мнения. От това как докладчикът се отнася към провеждането на единния политически ден, от неговото лично въздействие и подготовка за доклада и доколко добросъвестно се отнася към разговорите и поетите задължения зависи ефектът от неговите срещи.

Успехът зависи и от съответния партиен комитет, отговорен за подготовката и провеждането на срещите в трудовите колективи. Преди всичко задължение на партийния комитет е да уведоми навреме трудовия колектив за деня и часа, за темата на единния политически ден. В тази предварителна работа много е важно колективът, партийната организация, хората да знаят с кого ще се срещат — секретар или член на бюрото на окръжния и общинския комитет, председателя или член на изпълкома на народния съвет, техни заместници, представители на министерство и т. н. Това е важно и поради факта, че се дава възможност на такива докладчици предварително да получат въпросите, за които е необходим конкретен и компетентен отговор.

Свързано с успеха на единния политически ден е и обстоятелството, че предварително ръководителят-докладчик организира приемни часове, за да се даде възможност на трудещите се да поставят своевременно въпросите, които ги интересуват, и особено тези, които имат строго личен характер. Приемните се организират по общини или в самите заводи и предприятия. За тях обикновено се съобщава чрез местните вестници или по радиоуредбите, и то най-малко 10—15 дни преди провеждането на единния политически ден.

Все във връзка с това партийните комитети и организации правят предварително разпределение на докладчиците по общини и предприятия, които разпределения имат траен характер, т. е. важат поне за едно тримесечие, за да може определеният докладчик не само широко да опознае хората и производствените проблеми, но и, което е по-важно, да има възможност сам да проследи как се решават въпросите преди това. Предварителната подготовка сега е от най-голямо значение за ефективността на единните политически дни.

Опитът по категоричен начин потвърждава, че всичко, което вършат партийните комитети и организации в единните политически дни, и особено участието на най-отговорните хора от окръга и общината повишава авторитета на партията. Трудещите се се уверяват на практика, че се проявява интерес към живота и труда им, към това, което ги вълнува. Убеждават се, че се зачитат техните препоръки, че се предприемат мерки за подобряване дейността на съответните стопански и държавни органи и т. н. Своевременните отговори, разяснения и решения ги радват и подтикват към по-голяма политическа и трудова активност, повишават увереността им в правилността на партийната политика. И съвсем справедливо др. Тодор Живков казва в своята шеста лекция пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП: „...това е новото в подхода към трудовия човек, към неговото място и значение в обществото и общественото развитие, към неговата реализация в живота“.

Второто по значение условие за равнището, за успеха на единните политически дни е предварителният инструктаж с докладчиците. Онзи, на когото предстои среща с трудов колектив, трябва много внимателно и дълго да се готви. Инструктажът ще му помогне, като го въведе в основната тема, в поставените цели, в конкретната обстановка, ще му окаже и методическа помощ. Пак чрез инструктажа компетентно и оперативно кадрите ще се запознаят с най-новите решения на Централния комитет на партията, с решенията на местните партийни органи и организации; инструктажът разширява кръгозора на докладчика и му помага по-добре да вникне в същността на проблема, който ще се разисква в единния политически ден.

След инструктажа вниманието на докладчика следва да се съсредоточи върху същността на предстоящите мероприятия, върху задачите, които трудовият колектив решава; да изучи формите и методите, спецификата в работата на всяка една организация, на всеки колектив, подобен подход приложи градският комитет на партията в София в единния политически ден, посветен на въпросите на качеството, през месец ноември м. г. Най-напред на инструктажа бяха поканени и присъствуваха отговорни другари от централните ведомства и министерства. Тези кадри бяха включени в групите, които по-късно посетиха колективите на предприятията и помогнаха за конкретно решаване на въпроси, отнасящи се до техните ведомства. В Завода за безалкохолни напитки — Благоевски район на столицата колективът отправи критични бележки към предприятията, снабдяващи завода със стъклен амбалаж, захар, за годността на транспорта. Със съдействието на представителя на Централния кооперативен съюз, включен в групата докладчици, още на следващия ден тези въпроси бяха поставени на сериозно обсъждане. На единния политически ден в Химико-фармацевтичния завод — Коларовски район на столицата участвува и заместник-министър на химическата промишленост. На срещата с колектива на завода той беше информиран за слабостите, които показват устойчивост и водят до оскъпяване на продукцията и влошаване на качеството на продукцията.

Ето това е една от същностите на единния политически ден — среща на ръково-

Digitized by Google

дителите с трудещите се; в този ден целият колектив на дадено предприятие трябва да знае, че за среща е дошъл определен ръководител, който ще ги информира по политически проблеми и ще отговори на въпросите им, свързани с тези проблеми. И което е също много важно — поставените от колектива въпроси и особено тези, които са от компетенцията на местните органи и организации, както и от компетенцията на съответния ръководител — да се решават много бързо, без отлагане и оповаване на други хора и организации.

За да има още по-пълно обхващане на трудещите се, след поредния единен политически ден по неговата тема би следвало да се включат агитколективите.

В редица първични партийни организации и трудови колективи политическата работа с хората се изчерпва единствено с провеждането на единния политически ден. Там остават на заден план груповите беседи, индивидуалната работа по темата на единния политически ден. Този извод се потвърди и в редица срещи и беседи по повод подготовката и провеждането на изборите за местни органи на държавната власт на 4 декември 1983 година.

Контролът за изпълнение на мерките, които се вземат по зададените въпроси и направените предложения, сигналите и критичните бележки, се води от комбинатските, общинските, районните и окръжните комитети на партията. Това е отговорно задължение. Как протича единният политически ден, какво е неговото влияние, какво въздействие оказва на хората и как те приемат неговото провеждане са въпроси с голямо политическо значение и те следва да бъдат постоянен прицел на партийния контрол.

Опитът през последните години в изпълнение решението на Секретариата на Централния комитет на БКП за усъвършенстване на устната политическа агитация от месец октомври 1980 г. показва, че у хората се формира най-голямо удовлетворение от единните политически дни тогава, когато се създава атмосфера за открит диалог и те могат да използват предоставената им трибуна и могат да се изкажат по всеки въпрос, който ги интересува, да посочат недостатъците в работата така, както те ги виждат. Удовлетворение чувствуват и тогава, когато по техните предложения се вземат мерки или най-малкото на следващия единен политически ден получават информация как се решават или защо не може да се решат техните предложения.

Безспорно единните политически дни дават възможност за бързо, ясно и убедително разясняване решенията на партията сред трудещите се за мобилизиране инициативата и творчеството им, за реализация на плановете и задачите, поставени от Дванадесетия конгрес на партията.

Георги БОРИСОВ

НАШИЯТ ОПИТ В ДЪЛГОСРОЧНОТО ПЛАНИРАНЕ НА КУЛТУРНИТЕ ПРОЦЕСИ

Процесът за повишаване качеството и ефективността, на интелектуализацията на общественото производство, прилагането на икономическия подход и новия икономически механизъм изисква качествена промяна в съзнанието на трудещите се, в техните естетически вкусове и интереси. Задачата на културния фронт днес е не само да задоволява естетическите потребности, а да ги развива и усъвършенствува до равнището на съвременните изисквания на обществото. Това означава, както отбелязва другарят Тодор Живков, „българската социалистическа култура в още по-голяма степен да навлезе в заводите, във фермите, в домовете на трудовите хора; общуването с ценностите на литературата и изкуството да стане жизнена необходимост за най-широките народни маси, да бъде извор на човешка бодрост и жизненост, на вдъхновение за труд, за творчество, за живот".

Всичко това налага системно да се изучават културните потребности на трудещите се и младежта, да се прогнозира тяхното развитие, да се осигурява изпреварващо влияние на културната дейност.

В тази насока Четвъртият конгрес на българската култура отчете, че едно от големите постижения в ръководството на тази дейност е разработването на дългосрочни комплексни програми за ускорено културно развитие в много кранща на страната.

Какво показва опитът на Кюстендилски окръг в това отношение? Окръжният ко-

Digitized by Google

митет на БКП, Комитетът за култура и ИК на ОНС с непосредственото участие на незабравимата Людмила Живкова разработиха и приеха дългосрочна програма за ускорено развитие на културата в окръга за периода до 2000-та година.

Няколко са факторите, които създадоха реални възможности за изработването на тази програма.

Преди всичко — археологическото наследство и многобройните паметници на културата. Още от древни времена в тази богата на слънце, плодове и лековити минерални извори земя се е зародила и разцъфтяла богата култура на местните тракийски племена. Резерватът „Пауталия—Велбъжд", крепостите по Земенското дефиле, колушката църква, църквите и манастирите от 12—14 век по поречието на р. Струма, величественият пазител на българския дух и народност от вековете Рилският манастир — всичко това е богат източник на патриотизъм и национална гордост.

Освен това богатата фолклорна традиция и необходимостта от нейното запазване и развитие в окръга бяха съществен подтик за създаване на програмата. Своеобразните обичаи, прекрасните обредни и битови песни, народните хора и танци, носията с характерните кюстендилски шевици и накити не са само неоценимо богатство, но и източник за естетическа наслада и творческо вдъхновение.

От изключително значение е и фактът, че в Кюстендилски окръг са родени и работили много видни български писатели, художници, музикални и театрални дейци, които имат съществен дял за развитието на националната ни култура. Сред тях се откроява патриархът на българската живопис Владимир Димитров — Майстора и неговите последователи от Кюстендилската живописна школа. Задачата е тези постижения на българската култура да се използват най-активно за комунистическото възпитание на трудещите се.

Съществен фактор при подготвянето на програмата бе анализът на достигнатата степен на културната дейност в окръга и необходимостта от нейното по-нататъшно обогатяване и развитие. Тук расте едно талантливо поколение от писатели, поети, художници, архитекти, които отдават своите сили и знания за пресъздаване образа на нашия съвременник. Непрекъснат ръст бележат и културните ни институти, които са призвани да дават своя принос в процеса на разпространението и възприемането на духовните ценности. За ефективното използване на целия този творчески потенциал бе необходимо правилно да се планира неговата дейност.

Задачата за изработването на дългосрочна програма ние свързахме и с изискването да се повишава непрекъснато нейната социална роля в процеса на цялостното социалистическо изграждане на Кюстендилски окръг. Беше използван и вече натрупаният опит по програмирането и планирането на културните дейности и процеси. Така например разработката и реализацията на окръжните програми за естетическо възпитание, както и на програмата „1300 години България" формират умения в кадрите от окръга по отношение на трансформацията на общите цели и задачи в конкретни цели и задачи за дадено населено място и трудов колектив с точно отчитане на социално-демографските и социално-психологическите особености на различните обществени групи и слоеве от населението, за изграждането на съответен механизъм за контрол и организация при изпълнение на програмите, за разработването на програми и мероприятия във всяко селище и работнически колектив. Ценен опит в тази насока бе натрупан и с разработването и осъществяването на програмата „100 години Владимир Димитров — Майстора".

Този е пътят, който логически доведе до приемането на дългосрочната програма за ускорено развитие на културата в Кюстендилски окръг (1981—2000 г.). На основата на опита в програмирането на културните процеси на регионално ниво нейната разработка преминава през няколко етапа. Преди всичко събрана бе прецизна и достатъчно обемна информация, която даде възможност не само да се види сегашното състояние на културните процеси, но и да се прогнозира бъдещото им развитие. Състоя се среща на окръжния комитет на БКП с представители на Комитета за култура за изясняване на основните направления, в които трябваше да се развие програмата. Формирана беше обединена работна група на Комитета за култура и окръжния комитет на партията. По-късно пристъпихме към обсъждане на работния вариант на програмата в ОК на БКП с членовете на работната група. Накрая бе обсъдена и утвърдена програмата на среща с председателството на Комитета за култура, бюрото на окръжния комитет на БКП и изпълкома на ОНС.

В основата на разработването на дългосрочната програма залегнаха основните принципи за програмиране и планиране на културните процеси, анализирани с необходимата аргументация и логика. Тук става дума за такива принципи като: единство и взаимна съгласуваност на отделните части на програмата с крайните цели; органична връзка на програмата с цялостното комплексно развитие на процесите и явленията във всички сфери и области на нашия живот — взети на регионално, национално и международно равнище; саморазвитие на човека по посока на едно преднамерено търсене на обществената творческа изява; съблюдаване принципа на диференциация. От особена важност е, че програмата по своята природа е отворена система.

На базата на тези принципи е определена основната цел на програмата: повишаване ролята на културата като универсален фактор и ефективна система за разгръщане творческите способности на тру-

Digitized by Google

дещите се от Кюстендилски окръг и създаване трайни условия и възможности за повишаване съвкупния им принос в социално-икономическото и културното развитие на окръга и страната.

В програмата са определени основните акценти и на някои уникални явления на културната дейност на окръга: развитието на художествената галерия „Владимир Димитров — Майстора" като основно звено в системата на Кюстендилската живописна школа; изграждането и утвърждаването на първия в страната коплексен център „Знаме на мира"; превръщането на Кюстендил в център на национални и международни културни прояви; изграждането и развитието на комплекса „Рилски манастир" като важен културен и туристически обект на страната; издаването на енциклопедия „Кюстендил" и други. В програмата са определени основните задачи в областта на художественото творчество, както и насоките в дейността на окръжните културни институти, разработени са интегрални проекти за развитието на художествено-естетическите качества на жизнената среда, разкрит е основният механизъм в организацията и управлението на културната дейност в окръга.

Общинските комитети на БКП, използвайки вече натрупания опит, на основата на окръжната комплексна програма обединиха усилията на общинските съвети за култура, общинските комитети на Отечествения фронт, общинските съвети на БПС и общинските съвети за народна просвета за разработването на програми, прогнозиращи развитието на културата в съответните селищни системи. Програмите отчитат специфичните особености на общините и поставят акцента върху най-съществената страна в социалните и културните процеси, която за едни е работническата класа и традициите в изобразителното изкуство, литературата и музиката (Кюстендил, Ст. Димитров, Бобов дол), за други — селскостопанските труженици и силата на фолклорните традиции (Драговищица, Рила, Невестино).

Следваща съществена крачка напред в усъвършенстване програмирането на културния живот в селищните системи бяха приетите на срещи на общинските партийни и държавни ръководства и ръководството на окръжния териториален комплекс „Култура" съвместни решения по изпълнение на 22-ро постановление на Министерския съвет и общинските дългосрочни програми за ускорено развитие на културата. Съвместните решения бяха основата, върху която културните институти и творческите обединения разработиха свои планове и уточниха количеството и вида на културните изяви в селищните системи.

Окръжният съвет за култура проведе пленум, на който обсъди работата по дългосрочната програма и прие решения за усъвършенстване на системата за контрол по нейното изпълнение.

На среща на председателството на Комитета за култура, бюрото на ОК на БКП и ИК на ОНС беше подписан съвместен работен план до 1985 г. за изпълнение на дългосрочната програма за ускорено развитие на културата в Кюстендилски окръг. Това наложи да се вземат допълнителни мерки за усъвършенстване на системата за управление на изпълнението на дългосрочната програма. Изграден бе координационен съвет в състав: председател — секретар на ОК на БКП, главен координатор и 16 координатори — ръководители на окръжни звена, отговарящи за всеки един от разделите на програмата. Към всеки координатор бе изградена научно-консултативна комисия, включваща и представители на обществените организации. Прекият и ежедневен контрол на дейността се осъществява от оперативно бюро в състав: главен координатор, зав. сектор „Култура" на окръжния комитет на БКП, секретарят на окръжния съвет за култура и ръководителят на лабораторията по култура към Научноизследователския институт по културата.

Тази система за управление дава възможност за осъществяване на непрекъснат контрол по изпълнението на дългосрочната програма.

Успешното решаване на такава сложна задача като управлението и контрола по изпълнението на дългосрочната програма за ускорено развитие на културата в окръга не може да стане само по административен път. Необходими са инициатива и творчество, необходимо е управленческите решения да се основават на научни методи — само в този случай може да се прецизира отношението субект—обект в тази област. Основното е да бъде създадена система за обратна връзка, която ще гарантира отворения характер на програмата, ще изследва ефективността от нейното реализиране. Тази дейност се осъществява с помощта на Института по култура при Комитета за култура и Българската академия на науките. С негово съдействие в Кюстендил бе открита регионална лаборатория по културата. Лабораторията има план за комплекс от изследвания в периода до 1985 г. и работи за неговото реализиране. Има успехи в обединяването на научния потенциал на окръга и ангажирането на научни работници от София за изследване ефективността от програмирането на културните процеси в окръга.

Наша задача е в бъдеще да развиваме и обогатяваме съществуващия опит в програмирането и планирането на културната дейност с цел да се повишава нейното качество, социалната ѝ роля и идеологическата ѝ ефективност в работата за всестранно развитие на съвременната социалистическа личност.

Миланка ГРОЗДАНОВА
секретарка на ОК
на БКП — Кюстендил

Digitized by Google

СУРОВИ ИЗПИТИ МЕЖДУ ЖИВОТА И СМЪРТТА

Когато читателят разлисти книгата на **Лазар Петров** с поетичното заглавие **„Орли в полето“**, тя непременно ще прикове вниманието му, докато не прочете и последната ѝ страница. Ще го грабне с достоверността и интересната фабула на документалните разкази за един от най-важните периоди от дейността на партията и нейните кадри. Просто и непосредствено авторът описва събития и факти, съдби на десетки комунисти и ремесисти във Врачанския край. Наред с детайли от дейността на известни революционни дейци като Димо Дичев, Данчо Димитров, Иван Нивянин, Васил Воденичарски, Крум Беличовски и други той отделя главното си внимание на редови и малко известни борци. В една от приятелските ни срещи през пролетта на миналата година авторът сподели главната си цел: „Исках да предпазя от забрава тези наши обикновени другари, чиято смелост, хладнокръвие, находчивост, издръжливост и саможертва са ме вълнували. Това са редниците на партията, без които нейното дело и нашето настояще биха били немислими. Ето например Снежанка от обезлюдяващото балканско село. Нима за нея трябва да си спомнят само онези, които видят барелефа ѝ на усамотената планинска чешма? Написах и за нея, за да я помнят не само оттам...“

От тези позиции авторът взема перото, макар и обременен с много житейски грижи като отговорен държавен ръководител в окръга — тогава беше председател на окръжния народен съвет във Враца. И обезсмъртява онези падналите и живи дейци от своя роден край, които в неимоверно трудни условия творяха успешно делото на партията.

Просто и непринудено Лазар Петров ни среща с различни герои в най-трудната им ситуация — когато балансират между живота и смъртта. В такива моменти най-добре се откроява тяхната морална и духовна сила. Изправени очи в очи с врага, в най-остър сблъсък с жестоки, безскрупулни палачи, загубили човешки образ, те предпочитат смъртта, но не се огъват пред тях въпреки повика на младостта им за живот и не изменят на делото. Каква душевна сила, каква идейна устойчивост в смъртната схватка с класовия враг!

Ярко са представени двата противопоставени свята — единият, морално извисен, горд, уверен, другият жесток, принизен до полудивашко състояние, вкопчили се в решителен двубой.

С особена любов авторът разказва за старите, калени в битките комунисти — Петко Лалов, Михаил Пончев, Георги Даскалов, Герго Петков, Христо Шабански... Тях той, тогава още непълнолетен, оприличава като дъбове сред фиданки. Показва ни ги в момент, когато държат най-тежкия изпит по революционна смелост — изтезавани до смърт, те сякаш не дават признак за искрица живот, но едва свестени, отново са нащрек срещу коварния разпит на палачите. Смазани от бой, те все пак намират сили, за да подкрепят и ободрят и по-младите другари, да им вдъхнат кураж: „Дръж се! — мълви в полусъзнание Шабански. — Не съм умрял, събирам сили. Издържим ли и днес...“ (с. 177).

Тяхното смело поведение и след изтезанията изумява дори озверелите полицейски агенти: „Ти или от самодива мляко си бозал, или някой ти е обещал червен комисар да те направи! Кажи поне две думи и ще те оставим!“ — подмамва го накрая с „обещания“ мъчителят, изумен от фанатичното държане на Герго Петков. И получава в отговор смелите по дързост думи: „Искам, като ви победим... аз да ви разследвам“ (с. 181).

Лазар Петров, Орли в полето — разкази, изд. „Народна младеж“, С., 1983, 181 с.

Digitized by Google

Чрез тези и други герои е показана съдбата на над 800 антифашисти само в ареста на околийския градец Бяла Слатина. Там и самият автор е изтърпял 63 дни непрестанни издевателства. Всеки е изправен десетки дни пред смъртта, когато скачат по ребрата му, бият, без да държат сметка къде, осакатяват го и повтарят: „Признавай!" В тези инквизиции борците успяват да запазят партийната си чест само със силата на духа — с издръжливост и мълчание, а понякога и с находчивост. Старият комунист Михаил Йончев, като вижда пребития непълнолетен другар, го съветва бащински: „Признавай, земляк!" И срещнал изненадания му поглед, мъдро обяснява: „Признавай, каквото и да е, което нищо няма да им послужи, или по-скоро измисли някоя глупост". Така се ражда „паролата" „Пинтекантропус еректус" — припомнена от уроците в гимназията, породила надежда у невежите полицаи, че най-после са успели да изтръгнат важно признание.

Заслужено внимание в разказите се отделя на партизаните, чийто живот авторът познава като един от най-изявените ятаци на отряда „Гаврил Генов". Запознава ни с Бачо Киро, Лазар Драйчев, Лазар Митов, Димитър Цонов, Роза, Иван Начев — Балкан... Тяхната героична съдба авторът описва просто, без излишни подробности, като спестява на читателя вълненията от жестоките детайли на покъртителния им край. Ето картината за двамата агрономи. Залегнали в изкласяващите ниви, те мечтаят за бъдещето, но там попадат на предател. Следва обкръжението им, завързва се неравен двубой: „Двама срещу хиляди — пише авторът.— Равнината ехтеше от стрелба и викове. После всичко затихна. Ниските жита не успяха да опазят своите агрономи... Идваше денят, когато село Струпен щеше да стане Лазарово" (с. 136).

С голяма обич авторът разказва за най-близкия си другар Иван Начев. За онова огнено момче от нашия край с проницателни очи, със смелостта на орел и непримиримостта на Ботев. Отговорникът на РМС в Белослатинската гимназия, а след смъртта на Колката — изпратен за отговорник в мъжката гимназия във Враца... На 18 февруари 1944 г. именно той изнесе доклада на нашето селско читалищно тържество за Васил Левски — един призив за борба против фашизма. И още същата нощ Иван Начев се отправя в партизанските колони, за да намери смъртта си в първите дни от участието на партизанския отряд във войната против фашистка Германия през октомври 1944 г. на Остри връх. Героят с осемте рани...

Не са забравени и онези, които бяха широката опора на революционната армия и всеки момент рискуваха да попаднат в смъртоносните лапи на врага. Така трагично загинаха ятаците Тошка, Славчо, Ангел, Цено и Рашо от Борован, осемте разстреляни в Липов дол, Цоло Върбанов от Липница, земеделецът Вешо Бешовски, син на партизанин и политзатворник, а сам зверски убит в ареста...

В разказите си Лазар Петров не се ограничава да ни запознава само с атмосферата на острите сблъсъци. Те бяха само финала на укрепналите в борбата ремсови и партийни дейци. А бойците на партията растяха в непосредствената работа с масите. Едновременно с това те ги печелеха неусетно на страната на революцията със своя чист и обаятелен образ, с уменето си да установят контакт с всеки, да му разяснят достъпно големите истини на живота. Непринудено в книгата е разказано за срещи с овчари, с пазачи на лозя, с различни селяни, за масовата работа на ремсистите чрез добре подбраните революционни пиеси, за които те намираха находчиви начини да ги промъкнат през иглените уши на цензурата, за оригиналните масови забави, съпроводени с революционни прояви, за ефекта от нелегалния вестник и преписаните комюникета от Радио Москва, за дръзкото развяване на червеното знаме на празника на труда под носа на врага — било на покрива на гимназията, било на крайселското самотно дърво „Китката". Така те ставаха любимци на населението, посрещани с възхищение, изпращани с вяра. И когато тези дейци поеха трънливите пътеки на нелегалния живот, след себе си оставиха сред народа широка, здрава и сигурна опора.

Трогателни са редовете, отделени за майките на революционерите — на Лазар Драйчев, на Роза, на Бачо Киро, на Балкан, за баба Ревка. В лицето на тези обикновени селски жени е пресъздаден образът на съвременната българска майка юнашка, споделила не само трудностите и горчилките на своите деца, дълго носила неизбърсаните сълзи, но и сама поела върху плещите си част от техния труден жребий.

Ето нашата съселянка баба Мита, майка на двама сина революционери — единият политзатворник, другият партизанин. Докато ремсистите вършат тайна работа в дома ѝ, тя застава „на пост" на улицата, скрила майчината тревога зад „безгрижната" женска работа. Изненадана от появата на полицаите, които търсят родния ѝ син, тя със своята селска находчивост веднага ги отклонява. Отвежда ги при един съименик на сина ѝ, пазача в общината, за да даде време на младежите да прикрият нелегалните материали и сами да изчезнат. За тази своя дързост тя стоически поема изтезанията.

Обобщеният образ на майките сполучливо е показан в думите на партизанския командир Христо Орловски: „...такива са нашите майки, майки героини. На тях след победата над фашизма народът трябва да издигне величествен паметник, паметник с най-краткия надпис: „Партизанска майка" (с. 76).

Такъв паметник, доколкото ни е известно, още няма, но сигурно ще има...

Широка е панорамата на революцион-

Digitized by Google

ната обстановка в разказите. Много са героите — едни показани по-подробно, други дадени само с няколко щрихи. Цялото произведение така е оценено от поета Николай Зидаров в краткия предговор към книгата: „У Лазар Петров са щастливо съчетани младежкият революционен опит и природната дарба на разказвач. В тази малка книга, пропита с човешка простота, той ни среща с хора, които е виждал, познавал и се прекланя пред безпримерните им добродетели..."

Наред с другите герои авторът на много места споменава и себе си. Своето присъствие той е преплел така, че подсилва достоверността на разказваното, внушава на читателя истината, че в него нищо измислено няма, че това, на което сам е бил свидетел, не е украсено.

Тази книга излезе в деня, когато авторът й влезе в болницата, и само след три седмици коварната болест го отне от нашите редици. Ако друг беше писал за героите в тази книга, непременно щеше да напише силен разказ и за самия Лазар Петров, защото със своята революционна борба преди Девети септември, с изтърпените нечовешки изтезания във фашистките затвори той заслужи широка почит и уважение.

Още по-голяма почит и уважение той спечели със своя безупречен живот и дейност и след народната победа. От затворническата килия той замина направо на фронта. Завръщайки се оттам — започна да следва агрономство с мечтата да бъде по-добре подготвен преобразовател на селския живот на социалистически релси. Но още от студентската скамейка разрушените от полицейските побоища три грънчини прешлена го стовариха на легло. Неподвижен почти четири години в гипсово корито, той живееше изпълнен с оптимизъм в нашето бурно революционно време. Вечер бригадирите наминаваха при него, за да му разкажат как е минал денят на кооператорите в родното ТКЗС. Той осмисляше живота си, като разказаното преразказваше и пращаше в централните и в окръжния вестник. И още там в гипсовата тясна „килия" той получи орден като селкор. С непозната сила на духа той издържа и тази втора „присъда", останала му в наследство от фашизма. А щом се изправи на крака, жаден за живот и дела, вля силите си пълнокръвно в нашето бурно развитие, отдавайки всичко и без да иска нищо за себе си. Като главен агроном и журналист, главен редактор на окръжния вестник „Отечествен зов", като председател на окръжния комитет на Отечествения фронт, после — на активните борци против фашизма и капитализма, като председател на окръжния народен съвет и накрая, макар и само четири месеца, като първи секретар на окръжния комитет на партията във Враца, навсякъде той бе все този кристално чист, с висок революционен дух и оптимизъм, неподкупен, всеотдаен и принципен деец, масовик, такъв, какъвто беше още в своите младини. Неуморен боец с дело, със слово и с перо. Неговият живот и пример оставят един светъл лъч в живота и дейността на партията, достоен обект на перо като неговото.

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

В. И. ЛЕНИН

СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 53

В този том от Събрани съчинения на В. И. Ленин са включени писма, бележки, телеграми и телефонограми, написани през юни—ноември 1921 година. Повечето документи в него отразяват огромната работа на Ленин във връзка с разясняването на новата икономическа политика и всекидневната му дейност в ръководенето на стопанското строителство. Смятайки подема на селското стопанство за първостепенна задача, партията и правителството наред с мерките за всестранно подпомагане на дребното селско стопанство отделят внимание на развиването на социалистически предприятия в земеделието. В. И. Ленин подробно изучава материалите за дейността на Главното управление на земеделските стопанства при промишлените предприятия към Висшия съвет за народно стопанство (Главземхоз), обединяващ големите съветски стопанства. Включените в тома документи осветляват огромната работа на партията и правителството за мобилизирането на всички сили и средства на съветската държава в борбата с глада в пострадалите от сушата Поволжие и Южна Украйна. В. И. Ленин отделя голямо внимание и на зародилото се сред трудещите се маси в капиталистическите страни движение за оказване помощ на гладуващите в Русия.

Много писма, записки и поръчения отразяват грижите на партията и В. И. Ленин за възстановяването и перспективите за развитието на промишлеността и транспорта, преустройването на тяхната работа в новите условия, снабдяването им с най-нова техника, както и за привличането на старите специалисти и грижливото отношение към тях. В. И. Ленин насочва цялата работа за осъществяването на плана ГОЕЛРО и непосредствено се занимава с въпросите, свързани със строителството на първенците на съветската електрификация — Каширската и Волховската електроцентрала. Реорганизацията на управлението на народното стопанство е насочена към последователното осъществяване на принципа на демократическия централизъм. Огромно внимание В. И. Ленин отделя и на усъвършенстуването стила на работа на партийните и държавните организации и на съветите. От документите се вижда, че той последователно провежда в практическата си дейност принципа на колективиост на ръководството и изисква строго спазване на партийната и държавната дисциплина, лична отговорност за възложената работа и проверка на изпълнението ѝ. При условията на новата икономическа политика, на известно увеличаване на капиталистическите елементи изключително важна роля придобива неотслабващата работа за укрепване на партията, за засилване на нейната идеологическа и политиковъзпитателна дейност, пропагандирането на марксизма и решителната борба с буржоазната идеология. Документите от настоящия том са ярко доказателство, че съветската власт последователно и настойчиво провежда политика на мирно съвместно съществуване между държави с различен социален строй.

Digitized by Google

132

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Цаголов, Н. А., ВОПРОСЫ ТЕОРИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ СОЦИАЛИЗМА. Избранные произведения, Изд-во Московского университета, М., 1983.

С тази книга се продължава публикацията на избраните произведения на ръководителя на катедрата по политическа икономия при Московския държавен университет заслужилия деятел на културата, доктор на икономическите науки професор Николай Александрович Цаголов. Първата книга — „Вопросы методологии и системы политической экономии", излезе от печат през 1982 година. В настоящата втора книга се прави анализ на същността, съдържанието и функционирането на системата на социалистическите производствени отношения. В третата книга, която е подготвена за печат, се разглеждат въпроси на историята на политическата икономия, на икономическата мисъл и стопанството.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ КУЛЬТУРА И ГАРМОНИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ЛИЧНОСТИ (автор. коллектив, ответ. ред. Н. В. Гончаренко), изд-во „Наукова думка", Киев.

В монографията се разкриват основните закономерности на въздействието на художествената култура, преди всичко на изкуството, за естетическото и нравственото развитие на личността, за изработване на активна жизнена позиция на членовете на обществото при зрелия социализъм. Показана е ролята на идеите и теоретическите постановки на XXVI конгрес на КПСС за формирането на новия човек и неговото мировъзрение. Осветляват се механизмите на идейно-естетическото и психологическото въздействие на художествените ценности върху вътрешния мир и творческата дейност на човека, критикува се антихуманната същност на буржоазното изкуство.

Максименко, П. Е., БОРЬБА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ ЗА УКРЕПЛЕНИЕ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНОГО ЕДИНСТВА ТРУДЯЩИХСЯ В ПЕРИОД ОБРАЗОВАНИЯ СССР, М., „Высшая школа".

Осветлява се дейността на КПСС за укрепване интернационалното единство на трудещите се в периода на образуването на съюзната многонационална социалистическа държава, ролята на партията в разобличаване политиката на буржоазните националисти, опитвайки се да възпрепятстват встъпването на националните републики в съюзна държава. Авторът разкрива движението за обединение на републиката, зародило се сред широките народни маси.

Косолапов, Н. А., СОЦИАЛЬНАЯ ПСИХОЛОГИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ, Изд-во „Наука", М., 1983.

Авторът разглежда теоретически и методологически въпроси в приложението на социалната психология при изучаването на държавната външна политика и международните отношения. Той анализира обществено-психологическите фактори, влияещи за формирането и осъществяването на външната политика на съвременните развити капиталистически държави, усложнението на тези фактори с мерките, които империалистите предприемат, за насочване на международното политическо отношение в своя полза. В книгата се разкрива и ролята на широките народни маси в отношенията между страните.

ПРАВДА ПРОТИВ ДЕМАГОГИИ И ЛЖИ: АГРЕССИВНАЯ СУЩНОСТЬ ИМПЕРИАЛИЗМА, ЕГО ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ДИВЕРСИИ. Сборник статей, М., Политиздат, 1983.

В сборника съветски политически и обществени дейци, известни журналисти-международници разобличават с конкретни факти агресивната същност на империализма начело със САЩ, целите и методите на широкомащабната им идеологическа диверсия, която провеждат техните пропагандни центрове срещу страните на социализма и всички сили на социалния прогрес. В основата на сборника са статии, публикувани в съветския печат.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

4 СОФИЯ, МАРТ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 4 МАРТ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

П. Русев — Ръководител от ленински тип 3

КАЧЕСТВОТО — ДЪЛГ И ОТГОВОРНОСТ

* — Новото в партийния контрол 5
Б. Наков — Бързи и конкретни мерки 28

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

П. Данев — Моралният пример на комуниста 31

Партийният комитет

И. Христов — Положителният опит 38

Ръководно политическо ядро и първообраз

М. Рибнишки — Колективът — стопанин 45
М. Делибалтова — Израстване 51

Страница на редактора

Д. Петков — Една организация за девет колектива? 55

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

* — За работата на партийните групи 56

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

М. Илиева — Уловени мигове 58

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Д. Аврамова — Интензификация на научната дейност 60
Б. Ангелов — Стилът се усъвършенствува 63
П. Янакиева — Пресметливо, със самочувствие и отговорност . . . 68
М. Александров — Търговското средище 72

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

И. Раденков, Д. Димчев — За право дело 76

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Н. Бозев — Сигурността и антивоенното движение в Европа . . . 86

КРИТИКА И КНИГОПИС

Р. Радев — Висока оценка на труда на български учен 91
Х. Николов — Съдържателно, целенасочено, достъпно 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2379. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 13. III. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев“

Digitized by Google

РЪКОВОДИТЕЛ ОТ ЛЕНИНСКИ ТИП

ПЕТКО РУСЕВ

Напусна ни завинаги генералният секретар на ЦК на КПСС ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ АНДРОПОВ.

Неговият живот беше пример на ръководител, на комунист, на човек.

Изминатият от него път — богат, изпълнен със себеотрицание, със всеотдайна служба на партия и родина.

Работник.

Комсомолски деец.

Участник в партизанското движение.

Партиен и държавен ръководител.

Генерален секретар на Централния комитет на КПСС.

Пламенен ленинец.

На всички постове доказа предаността си към Лениновото учение и дело, доказа способността си да го развива и обогатява. Значителен е неговият принос за теоретическото разработване на актуалните проблеми на съвременността, за характерните особености на социалистическото общество в съвременните условия. Принос, плод на задълбочен класов анализ на процесите в съветското общество и в международните отношения. В тази насока той ни даде образец. Образец на реализъм и прозрение в идните години.

Теоретическото му творчество е в органическо единство с организаторския му талант. Умееше да открива решаващите звена от веригата, да съсредоточава силите на партията и народа за тяхното решаване. Вграждаше своя талант в борбата за по-нататъшното издигане ръководната роля на партията, за неотклонното спазване на ленинските принципи и норми на партиен и обществен живот, за законност и справедливост.

И през всичкото време — скромен, принципен, човечен, обаятелен.

И затова беше обичан.

Голямо признание за голям ръководител.

И затова всички скърбим за него,

Digitized by Google

Израсна и се утвърди в нашите мисли и чувства като миролюбец, като спасител на човечеството. Цялата му теоретическа и практическа дейност се вдъхновяваше от идеята хората да живеят в мир. Неговите декларации, речи и доклади изразяваха непоколебимата ленинска външна политика за взаимно и равноправно сътрудничество, за отстраняване и окончателно ликвидиране на опасността от ядрена война.

По всички краища на света името на Юрий Андропов стана знаме на мирно съществуване и се произнася и днес с признание, с уважение.

Животът и делата му заслужиха това признание.

Юрий Андропов остави трайна следа в грижата за единството и сплотеността на социалистическите страни, на международното комунистическо и работническо движение, в подкрепата на националноосвободителните борби на народите.

Скърбят и българските комунисти, и българският народ. Нашите чувства бяха ясно изразени в съобщението на Централния комитет на Българската комунистическа партия, Държавния съвет и Министерския съвет на Народна република България: „Скръбни са тези часове и дни. Скърбят съветските хора, скърбят гражданите на социалистическите страни, скърбят трудещите се от цялата земя". Няма да забравим никога приноса на Юрий Андропов за непрестанното укрепване и по-нататъшното развитие на българо-съветската дружба и сближение — пример на пролетарския и социалистическия интернационализъм.

Скръбта прелива в готовност. Готовност и сплотеност под непобедимото знаме на марксизма-ленинизма. За неговото тържество. За неговото творческо развитие. Единни да вървим неотклонно по ленински път. Път спасителен. Път на всестранно сближение с великия Съветски съюз. Път на осъзнаване и осмисляне опита на партията, която първа дръзна да строи социализма и комунизма.

За нас няма друг избор. Той е един — винаги и всякога със съветските братя.

Digitized by Google

НОВОТО В ПАРТИЙНИЯ КОНТРОЛ

На 9. I. 1984 г. в Плевен се проведе съвместен семинар на окръжния комитет на БКП и редакцията на списание „Партиен живот", посветен на проблемите от лекциите на другаря ТОДОР ЖИВКОВ пред слушателите и преподавателите от Академията за обществени науки и социално управление — София. В него участвуваха секретари на общински комитети на партията, сътрудници в отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП, преподаватели от междуокръжната партийна школа, ръководители на масови организации в окръга и сътрудници от редакцията на списанието. Семинарът бе открит от Петко ЦОЛОВ — секретар на окръжния комитет на БКП. По разглежданата тема свои мисли споделиха Кирил СТЕРКОВ — зам.-директор на междуокръжната партийна школа, Янка КРУМОВА — преподавателка в междуокръжната партийна школа, Крум РАДЕВ — секретар на общинския партиен комитет в Плевен, Николай ГАЧЕВ — инструктор в отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП, проф. Йордан СТОИМЕНОВ — секретар на партийния комитет при Медицинския институт в Плевен, Ангел ДЕКОВ — секретар на окръжния комитет на Отечествения фронт, Парашкев ТОДОРОВ — секретар на общинския комитет на БКП в Долна Митрополия, Димитър ПЕТКОВ — зам.-главен редактор на сп. „Партиен живот", и сътрудниците в редакцията Георги СЪЙКОВ, Коста ДИМОВ, Иван МИЧЕВ, Петко СТАМОВ, Димитър КРАЛЕВ. Заключително слово произнесе Петко РУСЕВ — член на Централния комитет на БКП и главен редактор на списание „Партиен живот".

Семинарното обучение на ръководния партиен актив в Плевенски окръг е една интересна и полезна инициатива, която вече е доказала своята ефективност. Използваните дотогава форми за участие в партийната учебна година като факултети, университети, самостоятелна подготовка и пр. са се съпровождали с редица слабости и недостатъци и не спомагали за пълноценното овладяване от кадрите на новите, актуалните проблеми и постановки на партийната политика. Тогава върху основата на съветския опит се е родила идеята в рамките на окръга да се организират няколко семинара. Принципът на тяхното изграждане е лесен и много ефикасен: първият секретар на ОК на БКП ръководи семинар с всички първи секретари на общинските партийни комитети; председателят на окръжния народен съвет — с председателите на общинските народни съвети; секретарят на окръжния комитет на

Digitized by Google

БКП по организационните въпроси — с работниците на отдел „Организационен“ на окръжния комитет на БКП и със секретарите по организационните въпроси в общинските партийни комитети и т. н.

Характерното в подхода на окръжния комитет на БКП е, че той се е насочил към една по-съвършена форма на обучение на кадрите по тематика, която има подчертан теоретико-приложен характер. Това дава възможност да се излезе от сферата на наукообразните разсъждения и в свободен разговор теоретическите постановки се свързват тясно с практиката.

Семинарът е посветен на новия труд на другаря Тодор Живков — неговите лекции пред слушателите и преподаватели от Академията за обществени науки и социално управление. Те са един красноречив пример за творческо развитие на марксистко-ленинската наука за партията, за обогатяване на ленинските принципи и норми на партиен живот и на партийно ръководство в съвременните условия. Животът и развитието на нашето общество ярко и убедително потвърждават жизнената им сила. Всеобщо е убеждението, че преустройството на стила и разгръщането на творчеството в нашата работа могат да се постигнат само при задълбочено усвояване на новите постановки в лекциите.

Стремежът на окръжния комитет на БКП е на семинарите да не се провежда едно общо обсъждане на въпросите в лекциите, а да се разговаря по конкретна тема от тях, която по негова преценка има важно значение за окръга. В това проличава творческият подход на окръжния комитет — да съсредоточава вниманието на кадрите върху ония проблеми, които ще усъвършенстват работата на партийните комитети в окръга и ще изменят техния стил. Това е пример за прилагане на практическите подходи в една такава сфера на партийната работа, каквато е обучението на ръководния партиен актив.

П. Цолов: — Откривам първото за тази година занятие на изградения семинар с кадрите в областта на партийно-организационната работа при окръжната партийна организация. Темата е известна: **„Усъвършенстване и последователно прилагане на политическия подход в работата на партията“**. Уточнили сме се да поставим ударението главно върху проблемите на **партийния контрол** като съставна част на политическия подход.

В ТЕОРЕТИЧНИТЕ ПОСТАНОВКИ

Г. Съйков — Прави впечатление, че през последните години се засилва съществуващата връзка и зависимост между партийния контрол и политическия подход. На Дванадесетия конгрес на партията тя ярко бе подчертана, а в своята шеста лекция другарят Тодор Живков направо формулира **партийния контрол като едно от трите основни измерения на съвременния политически подход.**

Закономерно възникват въпросите: от какви обстоятелства е породена тази близост, какви основни предпоставки я подхранват и в какво се изразява сегашната засилената връзка и зависимост. Отговорите на тези въпроси ще ни разкрият до голяма степен диалектиката между тях на съвременния етап на обществено развитие.

Ще споделя някои най-общи съображения по тези въпроси. В една или друга степен те са засегнати в лекциите на другаря Тодор Живков.

Знаем, че политическият подход в партийното ръководство означава всички звена и институции на социалното управление да действу-

Digitized by Google

ват така, че в своята работа да изхождат от класови позиции, от коренните интереси на работническата класа и на народните маси. Тези интереси намират своя конкретен израз в политиката на нашата партия. Следователно чрез политическия подход, т. е. чрез използването на свойствените за партията като политическа организация методи и средства на действие тя трябва да накара, да застави, да убеди всички тези органи и организации, всички тези институции да действуват така, че да осъществяват докрай и напълно партийната политика. Става дума за активното им участие във всичките етапи — от формирането на партийната политика, създаването на нормативни, организационни, правни и други предпоставки и условия до конкретната реализация, т. е. от възникването на идеята до нейното осъществяване.

В предишните години политическият подход в значителна степен се свързваше с разработващата функция на партията като цяло, а също и с тази на местните партийни органи и организации. Действително това беше период, когато цялата партия под ръководството на Централния комитет, на Политбюро и с личното и активно участие на генералния секретар разработи редица важни, перспективни направления на своята политика във всички области и сфери на обществения живот за етапа на изграждане на развитото социалистическо общество у нас.

И ето ние сега имаме тези разработки. Те са ясно изложени в лекциите на другаря Тодор Живков и са конкретизирани като права и отговорности на отделните субекти на социалното управление.

Това са постановките за: икономическото ни развитие по пътя на повсеместната интензификация и високото качество чрез внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес и авангардните технологии; усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения и по-специално на икономическите отношения чрез прилагането на икономическия подход и неговия механизъм; бригадната организация на труда; утвърждаването на масовите организации като обществени гаранти; развитието на социалистическата държава и превръщането ѝ в общонародна; стопанина и собственика на социалистическата собственост; усъвършенствуването на трудовите отношения, които бяха разработени в партийната концепция за новия Кодекс на труда, и пр.

Това са перспективните, стратегическите направления на политическата линия за етапа на изграждане на зрелия социализъм. Те не са в някакъв краен, завършен вид. Те търпят и доработки, и конкретизиране, но като основни насоки на развитието и като отговорности на отделните субекти на социалното управление, на отделните звена и институции те съществуват. Следователно остава те да бъдат реализирани от тях пълно, точно и докрай. А това поставя на преден план необходимостта от засилването на партийната помощ и контрол.

П. Русев: — Още на Дванадесетия конгрес се каза, че имаме достатъчно разработки, решения, планове. Главното сега е помощ и контрол, контрол и помощ.

Г. Съйков: — На конгреса се подчерта също, че е време да се преборим докрай с рецидивите на практиката — да се приемат решения и да не се изпълняват.

Ще се подкрепя и с постановката, която беше залегнала в Тезисите на Дванадесетия конгрес — за съществуващо в някои области и равнища несъответствие между научнообоснованите решения на партийните конгреси и недостатъчната действеност на организаторската и политическата работа за тяхното навременно и цялостно реализиране.

Сега усилията вече са насочени към конкретното осъществяване на тези основни насоки в политиката на нашата партия. Централният комитет ни даде пример за такъв подход при подготовката на Национал-

Digitized by Google

ната партийна конференция. Той изисква не приемане на планове и мероприятия, не настройка, а реални, на дело изменения в качеството на продукцията и на всяка социална дейност.

След като главното в дейността на отделните звена на социалното управление вече не е толкова в участието им при разработването на политическата линия, а в пряката им организаторска работа за нейното претворяване в дела, то и тежестта в политическия подход при тяхното ръководство се премества към непосредствената помощ и контрол. Взискателният партиен контрол е този, който ще гарантира точното и докрай изпълнение на целите и задачите на партийната политика.

Следователно виждаме как съществуващата обстановка налага едно по-голямо застъпване между партийния контрол и политическия подход, едно покритие в значителна степен на едното с другото. Ето в тази силна взаимовръзка, стигаща до взаимно покритие, се крие същността на диалектиката между политическия подход и партийния контрол. С други думи, **от една страна, вече не е възможно да говорим за партиен контрол, без той да бъде пронизван изцяло от политическия подход. От друга, в сегашния етап на нашето развитие не е възможно да говорим за прилагане на политическия подход, без той да включва в значителна степен като задължителен елемент партийния контрол.** Ето това определя партийния контрол като една от задължителните съставки на съвременния политически подход.

От тези позиции стават ясни и посочените от другаря Тодор Живков **основни критерии за осъществяването на партийния контрол: първо,** спазват ли и овладяват ли ръководните звена и институции изискванията на икономическия подход и на неговия механизъм при решаването на производствените и стопанските задачи; **второ,** как контролираните звена се отнасят към трудовите колективи, зачитат ли техните права и интереси и по-специално правата им, залегнали в партийната концепция за новия Кодекс на труда, решават ли техните проблеми, стимулират ли активното им участие в изпълнение на производствените, икономическите и политическите задачи.

Тези критерии отразяват фактически възловите точки в партийната политика. В тях са концентрирани смисълът и съдържанието й на настоящия етап. Те се явяват мерилото за ефективността и за качеството на работата на различните органи и звена на социалното управление, а също така и на кадрите, които работят в тях. Тези критерии са бариерата срещу празнодумството, срещу формализма, срещу парадността и самодоволството. Важни са не гръмките фрази в докладите, не количеството на проведените мероприятия, не надутите отчети, а неуморната творческа работа и борба за пълноценното и докрай изпълнение на задачите на партийната политика. В този смисъл можем да разглеждаме критериите и **като пробен камък за реалното, за истинското, не на думи, а на дело политическо верую на кадрите, които работят в звената на социалното управление.**

К. Стерков: — Съгласен съм с постановката, че контролът и политическият подход не само са в диалектическа връзка, но и взаимно се допълват. Партийният контрол като категория на науката партийно строителство е свързан с категорията ръководен партиен процес, който е съвкупност от последователно взаимосвързани дейности за осъществяване на политиката на нашата партия. Ето защо в нашия разговор става дума за политически контрол, а не за качествен, финансов или друг вътрешноведомствен контрол. И ние търсим неговите специфични белези и характеристики именно като политически контрол. **Защото единствено Комунистическата партия като ръководна сила има право на контрол над дейността на другите звена на политическата сис-**

Digitized by Google

тема и само тя може да прави изводи и оценки за политическото равнище на кадри и институции.

Съгласно марксистко-ленинската теория всяко действие се проявява откъм форма и съдържание. Като форма контролът е свързан с инструментариума на партията. Той е едно от средствата на партийната дейност наред с планирането, решението, информацията и пр. Контролът като същност е една от функциите на Комунистическата партия — нейната контролна функция. А като взаимодействие с другите компоненти на политическата система той е принцип.

Като процес партийният контрол преминава през няколко етапа: **първо,** констативен или по думите на другаря Тодор Живков фотография на състоянието, **второ,** аналитичен, т. е. експертната оценка на фактите, които сме събрали, и, **трето,** коригиращ или преобразуване, изменение на състоянието.

Какви отклонения могат да се получат? Възможно е контролът да завърши на първия, констативния етап, т. е. да регистрираме фактите и всичко да си остане така, както е било. Съществува опасност контролът да бъде формален, като се извърши само по документи. Получава се така, че по документи всичко е наред, че няма слабости, а на практика има. Ето защо е необходимо партийният контрол да се използва и прилага комплексно с целия механизъм от методи, форми и средства.

Я. Крумова: — Искам да споделя свои мисли по някои изменения и нови изисквания при осъществяване на партийния контрол по отношение на държавните, стопанските и други управленчески органи и кадри. Те произтичат от новите критерии на политическия подход, от основните задачи и изисквания на провеждане на политическия курс на нашата партия.

Първо, разширява се обектът на партийния контрол като следствие от приложението на икономическия подход и неговия механизъм и на постановката за собственика и стопанина на социалистическата собственост. Доскоро полето на действие на партийния контрол се простираше само върху административните и стопанските ръководители като представители на държавата. Сега то се разширява, като обхваща и новите органи на самоуправление в трудовия колектив — бригадния съвет, стопанския съвет, бригадните събрания, общите събрания. Те, като представители на стопанина, вземат решения, носят политическа, икономическа, възпитателна, обществена отговорност за работата на всеки член в колектива. Новото е, че партийните органи и организации чрез своя контрол трябва да регулират взаимоотношенията на тези органи за управление. Особено важно е правилно да се разграничат техните функции. Да не се допуска смесване, изземване и дублиране, а всеки достойно да поеме и осъществява своите задачи и отговорности.

Второ, обогатява се тематиката на партийния контрол. Например как първичната партийна организация като политически ръководител влияе върху политическата атмосфера в колектива, как се преодоляват трудностите и отрицателните явления в колектива, как се работи за разгръщане на социалистическата демокрация. Контролът на партийните органи и организации е политически контрол и не трябва да се ограничава само с изпълнението на стопанските задачи. В практиката често не се упражнява партиен контрол там, където добре се изпълняват производствените планове. Това понякога внася успокоение, води до отпускане на някои ръководители. Те престават да търсят помощта на партийните органи и организации, което поражда опасност от застой в развитието и по-нататъшното усъвършенствуване на управлението на трудовия колектив.

Нужно е контролът да обхваща и такива проблеми като: как се из-

Digitized by Google

пълняват предложенията и поръченията на трудещите се; какво е участието на стопанските кадри в събранията на колектива; изучава ли се общественото мнение; как се решават социалните въпроси, води ли се борба за подобряване на дисциплината във всичките ѝ аспекти.

Трето, нов момент в съвременните измерения на партийния контрол е **приложението на комплексния подход.** Той е свързан с всеобхватността на контрола и с проверката на целия комплекс от фактори и средства, от които зависи правилното решаване на проблемите. Комплексният подход е особено необходим при контрола и оценката на стила на кадрите в съвременния етап.

Четвърто, ефективността на партийно-политическия контрол е в пряка зависимост от **степента на неговото демократизиране,** от привличането за участие в него на по-широк кръг от специалисти, на трудещите се.

П. Русев: — Другарката Крумова постави един много интересен въпрос. Това е въпросът за разширяване на демокрацията вътре и извън партията, което не е нищо друго освен осигуряване на условия за пряко, непосредствено участие на масите в управлението, не е нищо друго освен разширяване базата и издигане равнището на контрола. Колкото повече хора участвуват, толкова повече мнения ще има. Ще има и борба на мнения. А там, където има борба на мнения, по същество се извършва и оценъчна дейност. Това е една от формите за демократизиране на процесите на управлението.

В ХАРАКТЕРНИТЕ ЧЕРТИ

К. Димов: — Ще взема отношение по проблема за **компетентността и партийния контрол.** Тук чухме различни определения на контрола — принцип, научна категория, функция, елемент, компонент и т. н. И естествено е, когато поставяме въпроса за компетентността, да имаме желание да дадем някакво определение на партийния контрол. Да видим доколко познаваме характера, съдържанието му, неговата природа. Какво е мястото му в технологията на партийната дейност? И тогава да кажем подход ли е, форма, средство, метод... Смятам, че изказалите се досега не грешат, като в своя аспект на трактовката на проблема го определяха по различен начин. Но погрешно е да се предявява претенцията за дефинитивна точност, към което и да е от тези определения.

В различните случаи според целите и задачите, които си поставяме, по различен начин използваме силата и въздействието на партийния контрол. И обективно, неделимо в тези случаи — разграничаване на функциите, правилен подбор на кадрите, колективност и демократизъм, самодейност на колективните органи на самоуправление... — самият контрол се явява важна страна на стила, съдържа в себе си повече или по-малко от неговите черти, влиза в определено взаимодействие с тях. Придобива определеността било на подход, на средство, функция, елемент... — така както вече тук беше назоваван.

Немислимо е да говорим за компетентност, за задълбочено владеене и използване силата и въздействието на партийния контрол без точното познаване на неговите уставно-организационни основи, че той е в диалектическо единство, органически е свързан с политическия подход.

Защо поставям този въпрос? В някои случаи, щом стане дума за **правото на партиен контрол,** се има предвид, че след Дванадесетия конгрес то е всеобщо, пълно — приложимо е и по отношение на апарата в министерствата, учебните заведения... Но по-нататък за практическо-

Digitized by Google

то му осъществяване в специфичните условия на живот и дейност на съответния колектив, в отделните конкретни обстоятелства не се отделя необходимото внимание. Не се държи сметка, че това е на практика изявата на първичната партийна организация като политически стопанин на колектива, като политическо ядро и първообраз на неговото бъдещо състояние. Че това означава висока принципност, голямо умение, майсторство, такт. В партийната работа да се използва и педагогиката, и социалната психология. Иначе какво се получава в тези отделни случаи, когато всичко това се недооценява? Примери? В редакцията получихме съобщение от един бригадир от Южна България, в което той пише, че отговорникът на партийната група му казал: „Аз съм ръководната сила тук и ти нищо не можеш да правиш без мен". И още един случай: в една статия за положителен опит, поместена в наш всекидневник, се сочи изказването също на бригадир. В него той споделя, че преди да отиде при директора по даден проблем, минава през партийното бюро, за да го обсъдят, преценят... И това се сочи като положително тогава, когато цялата партия воюва за самоинициатива и отговорност. Да, абсолютен абсурд е, ако трябва например да се сложат греди в шахтата, да се минава през партийното бюро.

Партийният контрол е един сложен процес. И според мен всички ние тук сме още длъжници към първичните партийни организации и партийните групи, към партийните бюра и партийните секретари за тяхното обучение по отношение на подготовката им за уставно най-стриктно, организационно най-правилно и целесъобразно упражняване на партийния контрол. Да не бъде той дребнав, кампаниен. Да не се оказва опекунство, назидание. Напротив! Да бъде системен, действен, превантивен. Да формира убеденост, стремеж у този, който е контролиран, да усъвършенствува своя стил. Да поема отговорност, разумен творчески риск за решаване на проблемите, за които отговаря, в съответствие с високите критерии и изисквания, които др. Тодор Живков поставя в своята реч във Варна. След проверката да остане той с по-големи знания и умения.

Или да вземем друга страна на компетентността, за която говоря — необходимостта партийният контрол непрекъснато да бъде усъвършенствуван като обхват, като подход, като форма на политическо въздействие и ръководство. Тук вече дебело се подчерта, че партийният контрол е политически контрол. Той е един от мощните лостове на партийните органи и организации за осъществяване политиката на партията. А политиката на партията това са дълбоко осъзнатите интереси на масите. Борбата за тяхното осъществяване. Следователно не може да се говори за компетентност при контрола с единственото изискване чрез него да се повишава само отговорността на кадрите. Не! Все едно успехите ще бъдат половинчати, целите — неосъществени, ако в сърцевината на този контрол не се види, не се вплете **непрекъснатото издигане на социалистическата съзнателност на непосредствените творци на блага,** на социалистическата дисциплина и отговорност.

Контролът не може да бъде силен и действен, превантивен и мобилизиращ, ако е откъснат от своята социална основа, от своята жизнена среда. Живецът, неговата душа е днешният живот на трудовия колектив. Активната жизнена позиция на отделните комунисти, на всеки труженик. Ето защо може да приемем като основен белег на компетентността при прилагането на партийния контрол неговото привеждане в органическо единство с творчеството на масите.

Сам другарят Тодор Живков казва например, че новият икономически подход и неговият механизъм не преминат ли през съзнанието на масите, не завладеят ли умовете и сърцата на милионите творци на блага, те няма да изпълнят своето голямо предназначение.

Digitized by Google

Накрая ще маркирам само още един аспект на проблема. Гордиевият възел на всичко сега е качеството. То се явява главен критерий за дейността на кадрите от всички равнища, във всички сектори. И, естествено, критерий е за ефективността на осъществявания партиен контрол. Пределно ясно е, че високото качество на продукцията ще се постигне на базата на внедряването на авангардни технологии, с използването на най-съвременните постижения на научно-техническия прогрес. Но партията ръководи и направлява тези процеси. Следователно без партийно-организационна зрелост, без висока политическа компетентност, без свои, така да се каже, авангардни технологии партийните организации успешно не ще осъществят своите нови функции. А нима, условно да се изразя, такива авангардни технологии за нас не са теоретическите разработки и практическите подходи, направени от другаря Тодор Живков в неговите речи, изказванията след Дванадесетия конгрес и особено сега в лекциите му. Да, без тяхното насъщно използване като основа на целокупната партийна дейност не е възможно да се осъществи начертаната стратегия от конгреса, да се изпълва с все по-богато съдържание и партийният контрол. Това е немислимо сега да стане без съединяване в едно — и мисъл, и дело, — без превръщането в плът и кръв на новия ни социалистически живот големите идеи за собственика и стопанина, за противоречията в условията на изграждането на развитото социалистическо общество, за критиката и самокритиката, за първичната партийна организация като представител на партията в трудовия колектив и на трудовия колектив пред партията...

Н. Гачев: — Новата бригадна организация и вътрешностопанската сметка, внедряването постиженията на техническия прогрес, развитието и усъвършенстуването на трудовите колективи и редица други са нови моменти в партийната политика, които на пръв поглед са икономически задачи. Те обаче пряко опират до интересите и потребностите на работническата класа и на трудещите се, до повишаване на тяхното жизнено равнище. За решаването им ние във всички случаи трябва да подхождаме с политически средства и начини, защото се отнасят до хората, до същите хора, които ще ги претворяват в дела.

Ето защо от особена важност е как общинските комитети реализират политическия подход и същевременно своята контролна функция за решаването на всички тези задачи. Първият въпрос, който искам да засегна, е, че **политическият подход трябва да се реализира чрез авангардната роля на комунистите.** Когато в хода на своята организаторска работа общинските комитети откриват слабости и недостатъци в дадена първична партийна организация, то със силата на убеждението, със силата на критиката и самокритиката да ги поставят точно и конкретно на комунистите, на партийните комитети, на стопанските ръководители, които са комунисти и са изпратени с партийно поръчение на отговорна стопанска работа. Те лично да отговарят за тяхното преодоляване. Именно чрез използване на авангардната роля на комунистите ние в значителна степен можем и трябва да осъществяваме политическия подход.

Контролът и политическият подход са пряко свързани с **разграничаването на функциите** при осъществяване на партийното ръководство. Партийни комитети, които не съумеят правилно да възложат задачите на държавните органи или на обществените организации, не в пълна степен политически подхождат при решаването на въпросите. Това е една истина, която много пъти сме откривали и преоткривали и която за съжаление не всякога успешно практически успяваме да реализираме. И често пъти какво се получава. Проведе се пленум на общинския комитет, на който се приемат програми или конкретни мерки. Чрез тях се задължават ръководните органи и инстанции да осъществят определе-

Digitized by Google

ни мероприятия. След известен период се оказва, че тези задачи не са решени, че очакваните резултати не са се получили. И тогава отново започват да се правят нови програми, нови решения се вземат, без да се потърси строга отговорност от ония, които не са си свършили работата.

Ето един конкретен пример. През 1983 г. общинският комитет на партията в Долна Митрополия разработи мероприятия за утвърждаване на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост. Това е конгресната постановка за собственика и стопанина. Към решаването й комитетът пристъпи задълбочено и наистина с политически подход. В тази постановка се преплитат всички основни моменти на партийната политика на съвременния етап на развитие. Тук се отразяват и новият икономически подход, и неговият механизъм, и бригадната организация, и вътрешностопанската сметка, и фондоотдаването, и рентабилността на производството, и качеството на произвежданата продукция, и внедряването на постиженията на техническия прогрес.

Тези разработки трябваше да се конкретизират и приложат от всички трудови колективи в общината. Но резултатите не бяха еднакви. Имаше колективи, в които замисленото и разработеното от общинския комитет не бе осъществено напълно и докрай. Възниква въпросът — защо не се получиха? Една от причините е, че контролът в тези организации не е бил на висота. Да разкрие къде не са решени тези задачи, къде се допускат грешки, къде няма нужната компетентност, за да се окажат навреме помощ и подкрепа. Този пример показва, че **високи крайни резултати ще има само когато съчетаем политическия подход с партийния контрол.**

Накрая искам да споделя и някои съображения за ролята и работата на инструктора или по-точно на **представителя на окръжния комитет в общините.** Той не е човек, който само да поднася задачите, който да служи като куриер. Като пълномощник на окръжния комитет на партията той трябва да оказва конкретна помощ и контрол при решаването на всички основни проблеми и задачи. Вярно е, че главните форми на контрол са пленумите на общинските комитети и заседанията на бюрата. Правят се комплексни и местни проверки. Но с това не свършва работата. Важно е как общинският комитет на партията или неговото бюро, след като имат материала от дадена проверка, ще реагират на тези въпроси. Какъв ще бъде техният подход? Ще уловят ли например дали проверяващите напълно са били компетентни и качествено са си свършили работата? Дали реално са отразили състоянието? Това са важни въпроси, в решаването на които представителят на окръжния комитет трябва да окаже компетентна помощ на общинския комитет на партията.

Има и други форми на контрол, които за съжаление ние не напълно използваме. Такава е например **ежедневното събеседване с хората,** с ръководителите и с трудещите се. Когато инструкторът посещава даден трудов колектив, той отива при партийния секретар и стопанския ръководител. Но освен с тях той трябва да се срещне и с членовете на окръжния или общинския комитет на партията, които работят там. От тях да почерпи сведения за проблемите на тази партийна организация. Той трябва да се срещне с обикновения човек, с членовете на колектива. Те могат да му подскажат някои слабости, които евентуално биха били скрити при разговора, да речем, с някои отговорни другари. Тази форма трябва много по-често и по-ефективно да бъде използвана.

Д. Кралев — Подобно на армията, която се движи не с крачката на генералите, а с крачката на войника, така и нашата партия се движи с темпа, с крачката на първичната партийна организация. И ако искаме да ускорим движението, в нашия случай да получим действен и всеобхватен партиен контрол, следва да започнем оттам — от първична-

Digitized by Google

та партийна организация, от нея, която подобно на белите дробове дава живот на целия организъм.

Не отсега мен ме занимава **проблемността в партийния контрол.** Какви въпроси, кои проблеми поставяме на вниманието на партийния контрол? Отнася се повече до разграничаването на важното от маловажното, на политически събитийното от политически несъбитийното в живота на организацията и трудовия колектив, на голямата тема от дребнотемието. И тук неизбежно се налага мисълта за дневния ред на партийните събрания; за проблемността в контролните мероприятия на партийните органи. Понякога инерцията на дребнотемието се подсилва от уставното положение за събрание всеки месец, от регламентираните решения от горе.

Вторият проблем, който ме занимава, е за **взаимопомощта в партийния контрол.** Още в подготовката на дневния ред за събранието или за заседанието ние следва да се замислим: в какво и с какво биха могли да помогнат партийното бюро, първичната партийна организация на стопанското, на административното ръководство или на обществената организация, чиято дейност предстои да бъде оценена. Проблемът е не само за партийното другарство, за партийната взаимопомощ. Той има и методологически характер, тъй като оттук започва разликата между действителната грижа да се помогне и псевдогрижата; започва отграничаването на формализма от творчеството, на целеустремеността от самоцелното.

Взаимопомощта в контрола може и трябва да намери още по-голямо приложение в безброя от проверяващи звена, комисии и др., създадени и действуващи като временни помощни органи на партийните бюра и комитети. Главната им задача е да проучат, проверят, констатират и подпомогнат ръководния орган със свежа информация. Не по-маловажно тяхно поръчение обаче трябва да бъде помощта към проверяваните, помощта на място. Нека напомня, отнася се предимно за проверките в първичната партийна организация. Нали там всяка година близо една трета от съставите на партийните бюра се попълват с нови хора, подменят се партийни секретари и те именно най-много се нуждаят от тази взаимопомощ.

Следващият проблем, който ме занимава, е за **емоционалната и нравствена страна на партийния контрол.** Нали контролът е организирана и целенасочена дейност, в която контролиращи и контролирани влизат в сложни взаимоотношения и взаимовръзки. Ние говорихме повече за, така да я наречем, технологичната страна на контрола и по-малко за нравствено-емоционалната. Нека не забравяме, че процесът се осъществява от живи хора, със свои субективни виждания, със свои страсти и пристрастия. Нека си представим партиен секретар, който не долюбва стопанския или административния ръководител или се ръководи от користни подбуди. През събрание, през заседание той включва в дневния ред за обсъждане стопански въпроси. Не толкова да получат те партийна оценка, отколкото да се създава напрежение или да се формира негативно мнение за стопанското ръководство. В този случай липсват нужната добросъвестност, добронамереност, другарското отношение в партийния контрол. Нека си представим и другото: една проверяваща комисия идва, констатира, а после нейните изводи се поразминават с действителните факти. Тя или е умаловажила тези факти, или е понадула опасността от тях, с което подвежда ръководния орган и нанася вреда на проверяваните. В случая се касае за недостиг от правдивост, от обективност на проверката.

Нравствената страна на партийния контрол може да измерваме още с качества като: тактичност, уважение и зачитане достойнството на подконтролираните; да не се проявява високомерие, зла гордост за смет-

Digitized by Google

ка на авторитета на партията; да се проявяват чувство на висока принципност, борбеност и настъпателност. Партийният контрол е силен тогава, когато обхваща всички случаи на нарушения, на неизпълнения, когато постави под своята власт всеки комунист, бил той редови изпълнител или ръководител.

П. Тодоров: — Искам да поставя само един въпрос. Едно от условията партийният контрол да се утвърждава като съществен елемент на политическия подход и да става по-ефективен е отношението към мненията, предложенията и сигналите на комунистите. Ние имаме разработена цялостна система по приема на гражданите и работата с критичните бележки. Това е хубаво, но много са регламентираните събрания на първичните партийни организации. По този начин комунистите не винаги могат да вземат отношение по въпроси, които не са заложени в дневния ред. Ако се намали регламентирането, критичните бележки, сигналите и предложенията ще бъдат много повече, което ще повлияе много добре за утвърждаване на първичната партийна организация като опора на своите членове и ще засили нейната контролна функция.

П. Стамов: — По отношение на контрола в материалното производство тежестта трябва да се постави върху качеството на продукцията. Тук обаче се крият интересни предпоставки и форми на работа, за които искам да споделя някои свои мисли и виждания.

Кое бе характерното за контрола досега? Той беше предимно контрол на завършващия цикъл, т. е. контрол на крайния продукт. А практиката показва, че да получим по-висока ефективност от качеството на продукцията (тъй като качеството не е само за себе си), трябва да се върнем назад в технологичния процес и да разставим контрола равномерно навсякъде, по всички етапи на производството. Необходимо е пренасочване от контрол на продукта към контрол на технологическата операция. Например една съвременна машина може да сортира ябълките по големина, цвят, форма и т. н. Но ако ябълката е паднала при прибирането, набита се пуска в машината — набита излиза. И после изгнива в плодохранилището. Защо? Защото е нямало контрол при брането, при торенето, при третирането с различни растително-защитни препарати.

Партийният контрол по същество е контрол на качеството, независимо че никой не може да пренебрегне или отхвърли факта количество. Партийният контрол е насочен към качеството на всеки продукт, на всяка дейност, защото политическият подход изисква да се държи сметка за последействието на всяка дейност. Важното е какъв ще бъде мултипликационният ефект, какви предпоставки даваме на следващото звено, което поема продукта на нашата дейност, за да го изведе на по-високо равнище. И обратно, ако е съсредоточен към локалния ефект, той по същество няма да се отличава от финансово-стопанския контрол, ще го дублира.

Утвърждава се правилото, че за качеството на продукцията в предприятието трябва да отговарят всички. И тук се пораждат много спорове. Не замъгляваме ли отговорността? Смятам, че не се замъглява, тъй като по нов, по специфичен начин се поставя въпросът — никой да не може да каже: това не се отнася за нас. И тогава идва на преден план ролята на първичната партийна организация. Какво е взаимодействието между първичните партийни организации вътре в комбината, в предприятието, в аграрно-промишления комплекс, щом като всички отговарят? Получава се интересно явление. Вие вероятно сте го наблюдавали. Колкото по-малка е една първична партийна организация, колкото в технологически по-специализиран колектив е, толкова по-тясно се разглежда въпросът за качеството. По-малко се

Digitized by Google

говори какво е качеството на произведения продукт и какво отражение дава, когато той се подаде на следващото звено.

Ако вземем само за себе си всяко такова звено, то контролира главно количеството и по-малко говори за качеството, и то главно, ако изникне проблемът реализация. Целта е как да накараме хората да заговорят, да насочат вниманието си от количеството към качеството. Има такава идея — защо ние в отделния завод, в отделния аграрно-промишлен комплекс не потърсим успоредно с икономическите лостове и други форми за въздействие и за контрол между отделните първични партийни организации. В един комбинат ми разказаха, че първичните партийни организации от производството сключват договор с тези от обслужващото ги научно звено. Това е интересно, макар че никъде не е записано сключване на такива договори. Но веднага си задаваме въпроса — а не би ли могло с партийни форми и средства да се постигне същата цел? Няма ли възможност да се изгради съвет на партийните секретари по проблемите на качеството. Не може ли заводският партиен комитет, когато извършва преглед на качеството, в комисията или в работната група да привлече секретарите на първичните партийни организации, които имат отношение — да участвуват и да се явят с доклад. Вярно, че докато правят проверката и докато изготвят този доклад, може и да се родят спорове. Но нека дори да се скарат в името на качеството, а не всеки да тегли чергата към себе си и да доказва пред партийния комитет, че е на много голяма висота, но има обективни причини, които му пречат.

Проф. Й. Стоименов: — За нас във Висшия медицински институт прилагането на партийния контрол е трудно поради голямото разнообразие на дейности. Ние например трябва да осъществяваме контрол върху политическата работа на здравния работник. Като започнем от санитарката в амбулаторията и стигнем до професора, навсякъде здравният работник трябва да осигурява и политическо въздействие при контакта си с хората. Обръщаме сериозно внимание на тази страна от нашата работа и се стараем по-често партийните организации и групи да се отчитат за нейното равнище.

Друго направление, изискващо съответно и партиен контрол, е обучението и идейновъзпитателната работа със студентите. Това са кадри, които ще работят в продължение на следващите 30—40 години. Ние осигуряваме политическото изграждане на тези хора наред с тяхната качествена подготовка като професионалисти. С тях работят преподавателите в катедрите, професори, асистенти, доценти и други, работи и комсомолската организация. Това изисква не само постоянен и траен контрол, но и координиране на усилията.

Друг вид дейност е научноизследователската, която трябва да осигурява достигане на световните постижения или тяхното задминаване в нашата област. Тук също са нужни политическият подход и партийният контрол.

При нас има особености, които ни създават определени затруднения при осъществяване на партийния контрол. Бих искал да приведа известен пример. В нашата държавна и партийна структура до определено ниво точно и категорично се знае съотношението и съподчинеността между партийните и административните органи: Централен комитет — държавно ръководство, окръжен комитет — окръжно ръководство, общински комитет — общинско ръководство. По-нататък обаче се стига до звена, където съотношението между административно и партийно ръководство не е изяснено така категорично. При нас например партийният секретар на Висшия медицински институт и ректорът не са номенклатура на един и същи комитет. Вярно е, че това не е задължително. Но то създава някои трудности и изисква много

Digitized by Google

по-голям такт и умение за координиране на работата, което в голяма степен зависи от качествата и на единия, и на другия ръководител.

Партийният контрол трябва да се насочи към точна и реална оценка на качествата на ръководителя съобразно мястото, което той заема — неговата компетентност, култура, образование, неговия стил и метод на работа. В това отношение на партийния комитет е особено трудно поради факта, че при нас много от длъжностите са конкурсни или изборни. Избираме го, почти без да го познаваме, а след това се сблъскваме с редица негови лични качества, професионални и научни възможности.

П. Русев: — Затова сега в КПСС много голямо внимание обръщат на тези въпроси при атестиране на кадрите и при приемане на членове на партията. Да се подчертаят индивидуалните особености на човека. Ние не приемаме човек въобще, ние приемаме конкретния човек. И трябва да видим какъв характер, какви склонности, каква психическа нагласа и т. н. той има. Ако вземете препоръките, които даваме сега за приемане в партията, те всички са едни и същи, шаблонни. Това, което вие подчертавате — индивидуализация на личността, е много важно.

Й. Стоименов: — Точно в това е трудността! Провежда се конкурс, има рецензенти, има съответен начин на подбор и т. н. Но този човек в много голяма степен се избира задочно. И едва когато той поработи малко на съответното място, ръководството и партийният комитет могат да оценят дали правилно е подбран този човек. Избрали сме например ръководител на катедра и се окаже, че не е подходящ. Но по-нататък възможностите са ограничени. Много сложно става.

Не бива да превръщаме в самоцел контрола. Той трябва да е една гъвкава форма, приложима към различните дейности, тъй като целият наш обществен живот е твърде разнообразен, за да го поставим в тесни рамки. Това означава, че ние трябва да проявяваме творчество в осъществяването и на контрола, и на цялостното партийно ръководство съобразно конкретните условия и задачите, които трябва да се решават.

КАТО СРЕДСТВО ЗА РЪКОВОДСТВО

К. Радев: — След като целите и задачите на партийната политика са определени, след като имаме априлско доверие към кадрите, на настоящия етап особено важна е взискателността за нейното реализиране. Тежестта на партийното ръководство сега пада главно върху контрола и проверката на изпълнението.

Ще се позова на В. И. Ленин, който неведнъж е посочвал, че важното е да се изправят грешките навреме, т. е. да се осъществява **превантивен контрол.** За превантивността като контрол в различните етапи — от вземането на решението до крайния резултат — вече стана дума. Споменаха се и различните форми на контрол. Но освен проверката на място, справките и информациите и другите статистически данни, които получаваме, аз считам, че **главното е конкретната практическа работа в организациите.** Често другарят Тодор Живков поставя въпроса за засилване на живата, конкретната, делничната работа с хората. Мисля, че достатъчно справки и информации получаваме за крайните резултати, но за да бъде превантивен нашият контрол, е нужно да пренесем дейността на отделите на общинския комитет на партията в първичните партийни организации.

П. Русев: — Тука обаче има едно обективно условие. То е вън и

Digitized by Google

независимо от вашите стремежи дотолкова, доколкото зависи от по-висшата инстанция. Трябва бюрото на окръжния комитет и секретарите му да преустройват своя стил. Да освободят отделите от писане на излишни справки и информации. Те могат да се намалят изключително много. Така ще се освободят сътрудниците да отиват по места и да вършат жива организаторска работа. Някои изследвания показват, че има завеждащи отдел „Организационен", които по три-четири месеца в годината стоят в кабинетите си.

К. Радев: — Аз виждам този въпрос като отговорност и задължение и на бюрата, и на отделите в комитетите.

Всички сме убедени, че големите, мащабните задачи на съвремието се решават от трудовите колективи под ръководството на първичните партийни организации. Там е, така да се каже, тясното място в изпълнението на конгресните решения. И там трябва да се насочи сега партийният контрол.

И. Мичев: — В лекциите си и още преди това в речта си пред студентите другарят Тодор Живков насочи теорията и практиката към противоречията в обществото и мисленето. Искам да свържа **партийния контрол с противоречията.** Имат ли тези две явления някакви допирни точки? В каква зависимост или връзка се намират? Отговорите на тези въпроси са положителни. Най-общо казано, контролът на партийните органи е насочен към правилното разрешаване на противоречията. Може да го наречем ефикасно средство за тяхното привеждане в необходимото състояние. Да разширим тези мисли. В основата на връзката между тях лежи философското учение за диалектическото противоречие, което е коренът на всяко развитие. Без него нещата и явленията не биха съществували, не биха се придвижвали напред. Противоречието е свързано със закона за единството и борбата на противоположностите в процесите и явленията в природата, обществото и мисленето. Главната черта на този закон е възникването и разрешаването на противоречията.

Каква е тук задачата на контрола като вид партийна дейност?

Всеизвестно е, че в даден момент при всяко противоречие една от неговите противоположности е водеща и насочва явлението в определена насока. Чрез контролната си дейност партийният орган преценява дали правилно се развива това явление и най-важното коя противоположност трябва да се поощрява, да ѝ се дава път, за да се получи правилно развитие.

Един пример. Да вземем противоречието, което съществува между единоначалието и демократизма в предприятието. Това всъщност са двете противоположности на противоречието, които взаимно се проникват и същевременно се отричат. Между тях съществуват единство и борба.

Единоначалието изисква, задължава всички органи в предприятието да осъществяват единно управление на производствената дейност. То е проява на централизма. Необходимостта от единоначалието няма да отпадне и занапред. Партийните комитети и организации чрез контролната си дейност сега помагат да се реализира най-пълно единоначалието. Но другата противоположност на противоречието — демократизмът, изисква и участието на работниците в управлението на производствените дела. Защото развитието на производството не е възможно без разгръщане, без отприщване на творческата енергия на всички участници в трудовия процес. Чрез партийния контрол партийната организация поддържа такова съотношение между двете страни на противоречието, че тяхното единство и борба да извеждат производството до най-благоприятни резултати. Ако контролът е формален, неефективен или отсъствува, противоречието излиза от нормалните си

Digitized by Google

граници и превес взема едната или другата противоположност. Ако се засили единоначалието, ще обеднее творческото участие на работниците в управлението на производството. Ако то се подцени, може да се стигне до анархия в ръководството на предприятието, до грубо нарушаване на централизма.

Може да се вземе за пример също противоречието между формализма и творчеството, което опира до философския закон за единството между форма и съдържание. Намира израз в борбата между старото и новото. Тук по-релефно изпъква мястото на партийния контрол. Той трябва да забелязва кълновете на новото, да ги предпазва от формализма, да ги отглежда, да им осигурява съответните условия за развитие. Но също и тук голямото изкуство в контрола е това, да не се допуска откъсване на формата от съдържанието. Едното ще доведе до самоцелни мероприятия, а другото — до неефективни партийни форми на въздействие.

Философите разграничават противоречията по много признаци. Едни ги разделят на обективни и субективни. Има различия в подхода на партийните органи и контрола към тях. Дадените примери се отнасяха за обективни противоречия. Както видяхме, при тях ръководната контролна дейност не премахва противоречията: Противоречивата същност на явленията и нещата си остава. Противоположностите само се привеждат в определено съотношение, за да може явлението да се развива в прогресивна посока. Ако чрез контролната дейност премахнем противоречивата същност, противоположностите, това означава да изчезне източникът на развитие и въобще явлението.

Но същевременно партийната практика, казано по-грубо, гъмжи от субективни противоречия. Именно те пораждат най-много сблъсъци във всекидневието. Те не са свързани със същността на новото общество. Техен източник са слабостите и грешките в провеждането на партийната политика и са източник на деформации в обществения живот. Чрез партийния контрол се постига тяхното преодоляване. Особеността се състои в това, че субективните противоречия изчезват при тяхното разрешаване. А превантивността на контрола се изразява именно в това — да предпази обществото от тяхното появяване. Ако те са възникнали, да се преодолеят колкото се може по-бързо. Разрешаването на тези субективни противоречия и премахването на техните причини и последици изпълват съдържанието на контролната дейност на първичните партийни организации.

Основният извод е, че контролът на партийните органи и организации е едно от надеждните средства за решаване на противоречията, за привеждане на противоречивите им страни в съответствие, за правилно насочване на движението на процесите и явленията в партийната и социалната практика.

А. Деков: — Всяко звено от политическата система на нашето общество има определени отговорности в провеждането на партийната политика. Но те са взаимно свързани и обусловени. За да осъществява пълноценно своите задачи всяко едно от тях, то задължително трябва да са налице разбиране и взаимодействие с другите звена. Ето тук е особено необходима намесата на партийните органи. **Чрез политическия подход и контрола да координират и насочат усилията на всички към съвместна работа за изпълнение на общите задачи.**

На Деветия конгрес на Отечествения фронт другарят Тодор Живков постави задачата да се превърне тази организация в обществен гарант за правилното функциониране на селищните системи и на местните органи на народната власт. Проблеми по координацията възникнаха пред нас, когато с помощта на окръжния комитет

Digitized by Google

на партията заложихме в община Левски опит по утвърждаване на Отечествения фронт в обществен гарант. Разработихме специална програма, която се изпълнява от няколко месеца.

На какво обърнахме внимание? По време на самата разработка ние проведохме разговори в низовите организации на Отечествения фронт и в съответните първични партийни организации. Направихме снимка на сегашното положение, за да видим къде ние ще ръководим, къде ще бъдем помощник и къде ще упражняваме контрол. Върху основата на тази информация разработихме програмата, като определихме и нашите отговорности. Вниманието на низовите организации бе насочено към решаване на социалните задачи на селищната система. Това са нашите проблеми: строителството по стопански начин, самозадоволяването, благоустрояването и хигиенизирането, транспортните, търговските и административните услуги.

Свързахме нашата работа по-тясно с дейността на общинските народни съвети и с кметствата. Тук ние си поставихме задачата да подпомогнем масово-политическата работа, да работим по-добре за развитие на пряката и представителната демокрация, да издигнем на по-високо ниво работата на съветниците.

Важна наша задача бе да подобрим идейновъзпитателната работа по местоживеене. Тя трябва да бъде естествено продължение на провежданата в трудовия колектив. Работим за повишаване на трудовата активност, за издигане ролята на семейството, повишаване на раждаемостта и възпитанието на подрастващото поколение, за патриотичното възпитание.

Искам да подчертая, че и при разработката на програмата, и при нейното осъществяване голяма бе помощта, която получихме от окръжния и общинския комитет на партията. Общинският комитет изпрати с партийни поръчения 320 комунисти — ръководители на стопански и обществени организации на тази територия, да работят в низовите организации и в кварталните комитети.

С помощта на партийните органи и организации изяснихме много конкретно и точно задачите на всеки район, на всяка низова организация, на всяка махала — какво в годините на осмата петилетка ще правят по превръщането на Отечествения фронт в гарант.

Наред с координацията по изпълнение на задачите се уточниха и сферите за упражняване на контрол: кои проблеми ще контролира Отечественият фронт, над кои се упражнява партиен контрол от общинския партиен комитет, на кои от БЗНС и общинския народен съвет.

По този начин се получи една комплексност при решаването на въпросите и при упражняването на контрол.

Д. Петков: — Въпросът за партийния контрол е преди всичко въпрос за една от най-важните страни на взаимоотношенията на партийните органи и организации с органите на социално управление в обществената система. Ще се опитам да отговоря на въпроса, защо сега ролята на партийния контрол в политическото ръководство на партията се засилва, мястото, тежестта му се увеличава.

Ключ за отговор на този въпрос можем да намерим не само в общите принципи на партийното ръководство. Той се съдържа и в измененото място на органите за социално управление и на масовите организации в обществената система на развитото социалистическо общество. Другарят Тодор Живков в своите речи след Дванадесетия конгрес изясни, че обществените организации не могат да се разглеждат като трансмисии, които свързват партията с масите. Те, както и държавните и стопанските органи, са важни звена в политическата система на нашето общество. Порасна самостоятелната им роля и по-

Digitized by Google

висока е отговорността им в неговото развитие. Изменят се функциите им. Това, естествено, внася промени в съдържанието на партийното ръководство. Досега в практиката на някои партийни комитети и организации преобладаваше убеждението, че те трябва да решават всичко, да дадат задачите, а другите органи и организации само да ги изпълняват.

Сега профсъюзите обаче имат своя отговорност като гарант за определени страни от партийната политика. Държавните и стопанските органи също имат определени задачи и техните отговорности нарастват. Увеличават се и задачите на другите обществени организации — на Отечествения фронт, на Комсомола и т. н.

Какви изводи налага тази ситуация? По-добре и по-силно да се използват онези средства от организаторската работа и от политическото ръководство на партията, които ние обединяваме под научната категория партиен контрол. Разглеждането на контрола само като проверка на изпълнението на решенията или като проверка и контрол предимно на стила и методите на работа на държавните органи сега е недостатъчно. Сега ударението следва да се постави върху това как органите възприемат новите функции и задачи, които им се поставят, т. е. как те функционират като пълноправни и високоотговорни части от единната политическа система на нашето общество. Колкото по-добре партийният контрол осигури всеки един да поеме пълнокръвно своите функции и своите задачи, толкова по-успешно ще функционира цялата система, а оттам толкова по-ефективно ще бъде и партийното ръководство. Сега особено изпъква Лениновата формулировка за политическото ръководство с нейните три елемента; разработката на политическата линия, подборът и възпитанието на кадрите и проверката и контролът на изпълнението.

Партията има право като ръководна и направляваща сила да разработва политическата линия, да дава основни насоки за дейността на всяко звено в системата на социалното управление. Това е неотменен принцип на политическото ръководство. Обаче практиката показва, че немалко партийни комитети и организации обсъждат и приемат решения и по въпроси, които са от компетенциите на други органи и организации. Независимо дали това става по тяхна инициатива или поради желание за презастраховка у съответните кадри от управлението, това нанася двойна вреда — принизява тяхната отговорност и обременява излишно самите комитети и организации, като ги отклонява от тяхната жива политическа работа с масите. Нарушава се принципът на правилно разграничаване на функциите. Разковничето за отстраняване на този недостатък е да се намалят значително разглежданите проблеми и приеманите решения, а да се засили контролът. Той е онзи постоянен механизъм на взаимодействие на партийните комитети и организации с органите за управление, чрез който се усеща винаги пулсът на живота, проверява се и се въздействува на тези органи да изпълняват своите функции пълнокръвно. Фактът, че ще се явят пред политическия орган, за да дадат отчет как изпълняват задълженията, които произтичат от тяхното място в политическата система, доколко и как осъществяват партийната политика, има голяма мобилизираща сила. Затова предмет на партийния контрол сега не е само как се изпълняват определени решения, а как се конкретизира и осъществява порасналата отговорност за съответната сфера на обществения живот. Чрез контрола кадрите и органите се подтикват към инициатива и творчество, насочват се към разумен риск. Не можем да си представим съвременния ръководител, в която и да е област, без да бъде новатор. Без това качество няма истински комунистически ръководител — дръзновен, търсещ, пред-

Digitized by Google

приемчив. А в новото не всичко може да се предвиди, то предполага и разумно предвиден риск. Когато се извикат на отчет пред партийния комитет съответните кадри, естествено, един от важните въпроси да бъде за това, доколко дават път на новото и доколко са подготвени и имат отговорността да предприемат действия, които са свързани с разумен риск.

П. Русев: — Тук именно при риска се осъществява най-добре функцията на контрола като конкретна помощ и защита. Защото, когато има творчески риск, значи, че има и дръзновена личност. Тази дръзновена личност не винаги може да бъде разбрана. И тук именно контролът трябва да предизвиква риска и да защищава хората, които предприемат разумния риск.

Д. Петков: — Ние говорим за политическия подход и за контрола. Партийният контрол може да бъде само политически контрол, т. е. той е съставна част на политическия подход. За разлика от всеки друг контрол той отразява взаимодействието между политическия ръководител и органите за социално управление, затова може да бъде само политически контрол. Той осигурява изпълнението на партийната политика. Чрез специфични средства осигурява такова действие на политическата система, че то да бъде в унисон с интересите на обществото, с интересите на работническата класа, с интересите на изграждането на развитото социалистическо общество. В това отношение се изявява най-зряло и превантивната му роля. Ревизорският контрол е контрол, който се прави внезапно, за да разкрие нарушават ли се законите или не. Партийният контрол няма задача да изненада кадрите, че не си изпълняват задачите, а тъкмо напротив — да осигури те да си поемат функциите.

Следователно контролът е най-важното средство, чрез което партията организира и осъществява изпълнението на своите решения и на цялата си политическа линия. В неговото усъвършенстване смятам, че сега можем да търсим един от основните резерви за усъвършенстване и на партийното ръководство. Това налага, първо, по-добре да се обмисля кои въпроси трябва да се поставят в дневния ред на заседанията от гледна точка на изискванията да се разработва политическа линия, основните проблеми. Второто нещо е да се помисли по-добре за разграничаване на функциите. И в това отношение общинските партийни комитети има какво да усъвършенстват, защото един секретар на районен комитет на партията каза буквално: „Другари, ние нямаме време да се замисляме над разграничаването на функциите. Аз като първи секретар отговарям за строителството и нося цялата отговорност и организирам строителството.“ Правилно ли е и партийният комитет, и неговите кадри да се ангажират с дейност, която е предмет на друг орган? Да изземва тяхната работа? Той губи облика си на политически орган. Трето, да се намалят многото решения и тежестта да се прехвърли върху организацията на изпълнението и на контрола на органите. А значителна част от времето, което сега се хаби поради изместване на съответните други органи, да се употреби за пряка политическа работа с колективите.

П. Цолов: — Накратко искам да се спра на някои страни от опита на Плевенската окръжна партийна организация по осъществяването на контрола и проверката на изпълнението, като главно ще акцентувам на нерешените проблеми.

Онова, което характеризира дейността на окръжния комитет на партията, на неговото бюро, особено през последните години, са проблемността и комплексността, умението да се разработват всички глобални проблеми, очертаващи стратегията на развитието на окръга,

Digitized by Google

като на тази основа се планират и уточняват формите на контрол. По-широко се опира на науката, по-високи критерии се предявяват към решаването на проблемите на окръга. Повишава се взискателността към органите и кадрите, от които зависи съдбата на провеждането на партийната политика, на реализацията на партийните решения.

Под ръководството на бюрото на окръжния комитет на партията се утвърждава курс към по-голяма деловитост, към създаване на условия най-ръководните кадри повече време да бъдат в низовите звена, в общините сред партийните, държавните и стопанските органи. При нас се използва една такава форма — **водим на отчет всяко излизане на секретар на окръжния комитет на партията и член на бюрото в общините.** Целта е не само той да отиде в общинския комитет и да го информират, а да се срещне с трудовите колективи, да чуе техните въпроси и критични бележки. Те се завеждат на отчет в комитета и се следи за тяхното решаване.

Видими изменения настъпват и по отношение на **разграничаване функциите** на държавните органи и обществено-политическите организации и по разгръщане инициативата на кадрите. Този стил на работа се поема и от общинските комитети на партията.

През 1983 г. окръжният комитет на партията проведе два контролни пленума по основни въпроси — за техническия прогрес и за качеството. Пленуми с такъв характер проведоха и някои общински комитети. Положителни изменения настъпват и в първичните партийни организации както в техния вътрешнопартиен живот, така и по отношение на контролните им функции към административните и стопанските ръководства. В оценката, която беше приета на пленум на окръжния комитет на партията, ние споделихме тези основни тенденции, откроили се по време на прегледа за повишаване на боеспособността. Това се изтъкна и на отчетно-изборните събрания. На тях се направиха и заведоха на отчет 1974 критични бележки и предложения — средно по 2 на годишно събрание. От тях 1768 са насочени към местните партийни и административни ръководства и към обществените организации, 135 — към окръжните и 71 — към централните органи. Това е израз на активната жизнена позиция на комунистите, която в крайна сметка определя и атмосферата в една първична партийна организация. Ние сме си поставили задачата своевременно да осигурим изпълнението на всички критични бележки и предложения. Ако за някои това е невъзможно, по обратен път да информираме комунистите за причините.

Има форми на контрол и самоконтрол, които са типично плевенски и които са разпространени в цялата партия. Това са **самоотчетът и атестатът на комунистите** в първичните партийни организации. Те имат изключително голямо значение за повишаване на политическата и трудовата активност на комунистите, за развитие на способността им критично да гледат към недостатъците в живота на партийната организация и към собствените си слабости.

Всичко това е хубаво, но в крайна сметка откъде идва тогава неудовлетвореността на окръжния комитет на партията? Тя идва от неизползваните досега възможности. Главно поради недостатъци в организацията на контрола отделни въпроси не се решават добре в окръжната партийна организация. И ако ние очертаваме положителни изменения в живота на окръжната партийна организация след Дванадесетия конгрес на партията, можем самокритично да кажем, че най-бавно настъпват те в контрола. Най-много формализъм, най-голям шаблон има в контрола и организацията на проверката за изпълнение на решенията. Главно по тези причини бавно се решават редица въпроси на икономиката. С незадоволителни темпове се развиват

Digitized by Google

отделни общини. Това беше причината бюрото на окръжния комитет на партията да извърши кадрови промени в някои от тях. Там бяха изпратени опитни кадри, за да укрепят тези звена. Сериозни слабости допускаме и в областта на селското стопанство. Справедливо бяхме критикувани от другаря Тодор Живков за ниската продуктивност в животновъдството, за бавната интензификация на селското стопанство. Вярно е, че има и обективни причини, но много повече са субективните и те задържат нашето развитие.

Голяма част от нашата идеологическа работа в партийните организации не е насочена по посока на решаването на основните проблеми, които стоят в колектива. Провеждаме интересни инициативи и събрания, всяка година отчитаме идеална политическа учебна година, а в крайна сметка има и кражби, и бягство от труда, и груби нарушения на дисциплината. Какво значи това? Разминаване и недостатъчно точен адрес към комунистите.

Много израснаха нашите кадри. Затова ние никога не сме имали по-хубави програми, по-хубави разработки, отколкото сега. Но трябва да признаем, че сега много е отворена ножицата, изключително голяма е разликата между силни разработки и тяхната практическа реализация. Защото те стигат до общинските комитети или най-много до заводско равнище. По-нататък, в колектива и в първичната партийна организация, не отиват. Често пъти в окръжния или общинския комитет решенията ги отчитаме като изпълнени, но изменения не настъпват. Ето я яловата работа, за която ние говорим. Това е формализмът. С други думи, **пътят до първичната партийна организация независимо от многото положителни изменения, които отчитаме, остава все още много дълъг.**

Ето защо искам по-подробно да се спра на работата на онези органи, които по своето положение в структурата на партията са призвани да ръководят пряко първичните партийни организации — общинските комитети. Защото ние отчитаме някои недостатъци в тяхната работа, които пряко се отразяват на контролните им функции.

Все още организаторската им работа за изпълнение на решенията не съответствува на задачите, които са им поставени. Не са достатъчно оперативни. Една от причините е в увлечението към много разработки. Нужно ли е например общинските комитети на партията, освен тези от първа категория, да провеждат пленуми. Защо? Защото с изключение на Плевен и Червен бряг общинските комитети като правило имат трима, четирима, петима работници. Те трябва да проведат по четири пленума годишно. Един пленум не се готви за десет дена, а ние много критично се отнасяме към техните разработки. Най-малко четири месеца най-ръководните кадри пишат доклади и се откъсват от практическа работа с първичните партийни организации.

Заедно с увлечението към много програми и разработки поради слабости в стила на отделите на окръжния комитет ние често принуждаваме общинските комитети към писане на много информации и справки. Отново откъсване на кадрите, чиято главна цел и главен адрес на действие са първичните партийни организации.

Една невероятно голяма слабост, една болест, от която много партийни комитети не са се отървали, е **дублирането и изместването на други органи.** Вместо с политически подход да накарат другите органи и организации съобразно спецификата си да изпълняват своите задачи, общинските комитети избират по-лекия път — вземат техните функции и отговорности за пряко изпълнение.

П. Русев: — Всички тези въпроси ще бъдат предмет на обсъждане на следващия съвместен семинар, който редакцията на списанието ще проведе с ръководния партиен актив от Пазарджишки окръг. Той

Digitized by Google

ще бъде на тема „Общинският партиен комитет — оперативен орган за непосредствена политическа и организаторска работа“ и също ще бъде публикуван.

П. Цолов: — В резултат на тези слабости ние констатирахме, че все още опората на общинските комитети и общинските организации в масите при осъществяване на партийния контрол не удовлетворява. А тяхната сила е именно там, в опората на трудещите се, на редовите комунисти.

Съществена трудност са обширните територии на някои общини. Например в една общинска партийна организация, която е разположена в протежение на 40—50 километра, общинският комитет трябва да ръководи 50 партийни организации. С толкова малко кадри е трудно всеки ден да се осъществява контакт с тях. А животът показва, че всеки колектив и първична партийна организация имат проблеми, които всекидневно се изменят.

Недостатъчна е и помощта от страна на партийните комитети за реализиране на **правото на контрол на първичната партийна организация.** Всички сме единодушни, че положителни изменения настъпват и в тази изключително важна насока на тяхната работа. Известно е, че всички партийни организации имат право на контрол. На практика обаче то не се осъществява винаги. Понякога се провежда съвсем формално. В протокола решенията са много добре оформени — отчел се е стопанският ръководител. Но често той се отчита, като информира партийната организация за онова, което се решава. Той информира, а не се отчита. А някъде дори инструктира и дава указания. Аз намирам причините в няколко посоки. Една от тях е некомпетентност на много партийни бюра да осъществяват правото на контрол. Често многото смени, които правим в техния състав, макар и в рамките на нормалното, също се отразяват неблагоприятно. Недостатъчна помощ оказват общинските комитети на партията за повишаване квалификацията на секретарите на първичните партийни организации. Особено там, където те са работници.

Трудно е на партийния секретар, който много често е със средно образование, да опознае големите проблеми на колектива, на интензификацията, на икономическия механизъм и подход, на бригадната организация, на политическия подход. Трудно е да се извиси до такава степен, че да превърне партийното бюро и партийната организация в мотор на този колектив. Не в регистратор на събитията, а в мотор. Да подсказва, да насочва дейността на стопанския ръководител. Това е една изключително голяма задача пред общинските комитети и пред отделите на окръжния комитет на партията.

Има и друга причина — недостатъчното партийно възпитание на отделни стопански кадри. Един умен стопански ръководител, който знае, че няма друг по-заинтересован за изпълнението на задачите от партийната организация, винаги ще се стреми да създаде обстановка за упражняване правото на контрол. В същото време сме виждали и директори, които, ако са закъснели за събранието, сядат в деловия президиум, без да питат дали са избрани или не. Ние остро реагираме към такива прояви.

Но те свидетелстват, че е недостатъчна нашата възпитателна работа с кадрите, слаб е превантивният контрол по отношение на техните нравствени добродетели. Искам да направя една уговорка, за да бъда правилно разбран. Нашите кадри са единни и сплотени около априлската линия на нашата партия и ние имаме пълно основание да заявим, че имаме достатъчно компетентни, зрели и възпитани кадри, които могат да решават всички задачи, които партията поставя. И в същото време си даваме сметка, че главно сред низовите кадри

Digitized by Google

имаме и определени неблагополучия. Те именно се дължат на недостатъчния превантивен контрол и възпитателна работа.

Ето защо една от големите задачи на общинските комитети на партията е да засилят своята **възпитателна функция.**

Нарочно се спирам повече на някои негативни страни от нашата работа. Но не защото успехите ни са малко, не защото нашата работа е изцяло съпроводена с такива сериозни слабости, а защото считам определено, че възможностите на нашите кадри, на комитетите и организациите са много по-високи. Успешното решаване на многото сложни проблеми в развитието на окръга убедително свидетелствува за това. Искам да изразя увереност, че проблемите, за които днес разговаряхме, ще намерят практическа реализация в дейността на окръжната партийна организация.

П. Русев: — Според мен тук има няколко момента, които са много важни.

Първият момент. Не може да има подобряване на качеството на партийната работа, ако не се усвоят новите постановки на другаря Тодор Живков в лекциите, изнесени в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Те за нас имат методологическо значение. Повече на този проблем няма да се спирам, защото за него в списанието поместихме доста материали и не е нужно да се повтарям.

Вторият момент. Разглеждаме контрола като съставна част от приложението на политическия подход. Не случайно в лекциите той е на едно място заедно с въпроса за противоречията и демократизацията на вътрешнопартийния живот. Но за нас е извънредно важно да разберем, че контролът е грижа за качество.

Третият момент. Партийният контрол се осъществява в нови условия. Кои са те? **Приложението на икономическия подход и неговия механизъм, разработката на партията за собственика и стопанина.** Тази нова реалност, исторически сложна, изменя или по-точно обогатява обекта на партийния контрол. Това е много интересен въпрос. **Обект на партийния контрол е не само представителят на собственика, а и представителят на колектива.** Това много добре трябва да го разберем.

От нашите разговори и от практиката се вижда, че недостатъчно се разбира разликата между обект и предмет. Обект на контрола са институции, органи, лица, ръководители. Предмет на контрола е стилът на съответните органи. А стилът е единство от начин на мислене и начин на работа. Това има принципиално значение, тъй като това ни дава възможност, когато критикуваме, контролираме, да даваме оценка развива ли се мисленето в дадената институция или дадения орган. Много е важно! А не само да разглеждаме формите и методите. Да видим тези форми и методи рожба на компетентно мислене ли са или не. Ето един голям проблем за партийния контрол.

Четвъртият момент. Да вземем понятието „превантивност". Време е да се простим с едно остаряло разбиране за това понятие. Досега то се разглеждаше като годишно време. Да се извърши навреме. Вместо през април — през март и т. н. Вярно е! Обаче в съвременните условия, когато говорим за интензификация на целия наш фронт, трябва да се замислим повече и над това понятие, за неговото съдържание.

Контролът пронизва целокупния ръководен процес. Тук беше отбелязано, че сега понякога го свеждаме едва ли не само до изпълнителския процес. Не е правилно! Контролът фигурира в целия ръководен процес — в подготовката на решението, във вземането на решението, в процеса на неговото утвърждаване и на неговото изпъл-

Digitized by Google

нение. Централният комитет ни дава пример — всеки да отиде на Националната партийна конференция с реален принос. А реалният принос иска реален анализ, реална оценка, а това не е ли контрол, не е ли проверка? Същото е при обсъждането.

Особено много важно е превантивността да се осъществява в процеса на изпълнението. И тук за нас много голямо значение има сценарият. Той се характеризира с такова подреждане на операциите, щото всяка да подготвя условия, да осигурява предпоставки, следващото звено да мултиплицира ефекта. Именно контролът е призван да провери взетото решение отговаря ли на реалните нужди на живота, на действителността и ако се налага, да се видоизмени, да се доразвие. Погледнете как нашата партия постъпва с икономическия подход и неговия механизъм. Тя започна да го провежда и същевременно тя анализира, тя оценява, тя обобщава, прави изводи какво показва практиката и взема мерки да го усъвършенствува. Ето много важен момент на превантивността. Способни ли сме в процеса на изпълнението на решението, като обобщаваме практиката, да се учим да обогатяваме решенията, ако животът и нуждите налагат да го направим.

Тук един другар много добре засегна интересна тема — да контролираме, това означава да долавяме тенденциите. Това е венецът на проверката — да уловиш тенденциите. На един от последните пленуми другарят Тодор Живков разви тезата кадрите да умеят да гледат напред. И оттук да проверяваш означава да вникнеш в същността на нещата на всяко работно място, да доловиш тенденциите и да набележиш мерки, които да не позволяват да се проявят вредните резултати.

Петият момент. От какви позиции се извършва контролът? Всеки контрол да се извършва от позициите на последните политически разработки на нашата партия. Това е алфата и омегата. Например, ако ще правим проверка за равнището на демокрацията, не можем да подхождаме, както сме подхождали преди 10 години. Трябва да знаем новите постановки за развитието на демокрацията и от тия позиции да даваме оценка. Ето това означава политически контрол. И тук много се издигат ролята и отговорността на първичните партийни организации.

Шестият момент. Контролът върху взаимозависимостта между ръководната институция и колектива. За нас е много важно контролът да отговори ръководството дава ли своя принос за изграждане на колектива като основна клетка на обществото с всички необходими и присъщи определености — материални, духовни, социални. И особено съответната институция издига ли самоинициативата, самодейността и отговорността на колектива.

Седмият момент. Съотношение между контрол, противоречие и хуманизъм. Няма да сбъркам, ако кажа, че в шестата лекция на другаря Тодор Живков се поставя въпросът за противоречието, контрола и човещината. Няма контрол, който да не навлиза в противоречие. Няма контрол в чисти бели ръкавици. Ако той навлиза в противоречията, тук основно е той да е изпълнен с обич към човека, със защита на човека. В лекцията за партията е казано много добре — защита на творческите личности, на честните хора, на трудолюбивите хора. Това значи контрол.

Осмият момент. Става дума за интензификация на партийната работа и контрол. Много говорим за интензификация. Какво значи интензификация в партийната работа? Просто казано, интензификация е с най-малко време, сили, средства и изразходване на енергия да получим възможния най-добър резултат. Това е интензификация. В пар-

Digitized by Google

тийната работа интензификацията зависи от равнището на интелекта, на културата, на компетентността. Една от функциите на контрола е да обобщава и разпространява челния опит. Това означава на прост език, който отива да контролира, да се върне с една торба и да извади пред окръжния комитет оценка — еди-кой си колектив твори такъв положителен опит, плюс отрицателните анализи.

Само този елемент на контрола в съвременните условия обаче не ни задоволява. Сега има една нова постановка — контролът като **разпространител на идеи.** Т. е. вземаме дадена идея, ако сме я открили, и няма нужда да чакаме животът да каже правилна ли е или не. Можем веднага да я дадем на всички общински комитети. Какво постигаме с това? Постигаме по-динамично многократно повтаряне на положителния опит. Това е мултипликация — многократно повтаряне на положителния опит. И, второ, създаваме условия за творческо приложение на идеята и многообразие от форми, което е най-голямото богатство на партийната работа.

Деветият момент. В лекциите на другаря Тодор Живков има нов критерий за комуниста. Досега в нашите разработки говорехме за личен принос и все се препъваме само в даване на поръчения. Мерило за социалната активност на комуниста е не само неговият личен принос, а колко хора води след себе си. Ако този нов момент не се разбере, партийният контрол няма да постигне нищо. И на този фон се вижда, че партийното поръчение остава малко в сянка.

А какво значи активна позиция? Активна позиция означава не само да изразиш мнение, а изразявайки го, да спечелиш хората и да ги поведеш. Това е нов качествен момент. Партиен контрол, който не дава оценка на приноса, в този смисъл не може да съществува.

Смятам, че проведохме полезен разговор.

БЪРЗИ И КОНКРЕТНИ МЕРКИ

Трудовият колектив за 28 години е усвоил повече от 520 вида изделия, предназначени за 11 подотрасъла в социалистическата ни родина и за износ в 27 страни. Не само комунистите, но и комсомолците, всички членове на профсъюзната организация при машиностроителния завод „Млада гвардия" — Хасково, знаят тези няколко цифри. Фактите са достатъчни, за да ни убедят какво голямо икономическо и социално значение има големият проблем за качеството. С произвежданата машиностроителна продукция фактически се извърши революция в някои процеси на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Гордост за завода са: комплексните технологични линии за подготвителните цехове и ферментационните заводи на тютюневите комбинати; автоматизираната линия за сортиране на тютюна по цвят; седемте машини, предназначени за кухнята и общественото хранене; седемте вида изделия за „Винпром" и двата типоразмера разсадо-посадъчна машина за ориенталски и едролист тютюн.

Digitized by Google

Номенклатурата е богата, а качеството?! Ето проблема, който заводският партиен комитет никога не е забравял, а сега го подхваща с нова сила, с по-високи критерии, в светлината на речта на др. Т. Живков пред Националното съвещание във Варна.

И досега качеството е било предмет на разговори в партийните групи, на партийните събрания, на заседания на профсъюзното и комсомолското ръководство. Обсъждано е всяка седмица в деня на качеството. Отчитало се е като показател на съревнованието. Докладвало се е и в общинския и окръжния комитет на партията. Но сравнението е било винаги с минали години, със сродни и близки колективи от окръга, от страната.

Много са проблемите, за да се извоюва оценка „К". И заводският партиен комитет се е заел здраво с тях.

През миналата година една трета от продукцията е обновена. Успешно се внедряват нови технологии: заваряване на черни и неръждаеми метали в защитна среда; устройства за полуавтоматично заваряване, гарантиращи плътността и якостта на заваръчния шев; нова технология за нанасяне на пластмасови покрития, чрез които се повишава естетическият вид и се получава корозиоустойчивост; поставено е началото на стендово изпитание на отделни възли и детайли. Работи се и за завоюване на оценка „К" на зеленчукорезачната машина „ЗРМ—1". Променят се действуващите досега правила за организация на съревнованието, за да се насочат стимулите към качествените показатели. Подобряват се трудовата, производствената и технологичната дисциплина. Създава се система за картотекиране и щемпеловане на детайлите, възлите и агрегатите, като се гарантира познаването на прекия изпълнител и контрольор, за да може при евентуални рекламации да се търси лична отговорност от виновника.

За подобряване качеството в светлината на речта на др. Т. Живков е приета специална програма с два раздела: конкретни мероприятия, които ще се осъществяват до Националната партийна конференция, и други — след конференцията.

Наистина проблемите са много. Но партийното, профсъюзното и стопанското ръководство са се захванали с това, което е по техните сили и възможности: да подобрят чувствително работата на базата за развитие и внедряване, която създава, усвоява и подготвя за редовно производство новите образци; да усъвършенствуват решително кооперираните доставки, защото заводът като комплектуващ е свързан със 131 предприятия в страната и 12 фирми в чужбина; да се построи модерна бояджийна; да се усъвършенствува развитието на инструменталните технологии и инструментите; значително да се подобри технологичната и придружителната документация и снабдяването с мерителни инструменти; да се обучават и квалифицират кадрите...

Ето при такава сложна обстановка заводският партиен комитет се утвърждава като политически ръководител на борбата за съзнателна дисциплина, висока производителност на труда и високо качество.

Характерна особеност на партийната дейност е, че тя не страда от кампанийност. Последователно се разкриват нови страни, разглежда се качеството от различни аспекти. Непрекъснато се уточняват мерки. Свикват се и открити партийни събрания и се прави анализ-оценка за състоянието на качеството. Разисквания та са активни, критичните бележки — конкретни, предложенията — целесъобразни и твърде полезни. Посочват се нови проблеми и пътищата за решаването им.

Например в анализа и оценката на качеството на продукцията в трети шлосеро-монтажен цех „Уляна Громова" се казва: „По този въпрос ние редовно сме се занимавали, но резултатите не са такива, каквито трябва да бъдат... Досега ние санкционирахме нарушителите

Digitized by Google

с конфициента на трудово участие. Но на нито един от тях не е намален разрядът, не е наказан с последно предупреждение. Кратко казано, проявяваме либерализъм. С тази практика трябва да се скъса, макар и да се получат известни сътресения..." Тази постановка със същата загриженост е залегнала в оценките и на другите партийни бюра.

Заводският партиен комитет проведе разговор на тема „Комунистът, дисциплината и качеството на труда". Сега тази задача е сърцевината на политическата и възпитателната работа, осъществявана от него, от всички първични партийни организации, профсъюзните и комсомолските органи и организации. Разговорът се води на три равнища — в партийните групи, в първичните организации, в заводския партиен комитет.

Всеки комунист се подготвя и дава отговор на следните въпроси: моят личен принос за произвеждане на висококачествена продукция; какво съм допринесъл за повишаване на самоконтрола, за качеството на продукцията; с какво увеличавам ефективното време на машините; как работя за укрепване на трудовата, технологичната и планово-финансовата дисциплина; отношението ми към нарушителите на дисциплината и индивидуалната работа с тях.

По комсомолски дружества се прави преценка за ефективността на младежките форми и средства за подобряване на дисциплината и качеството на продукцията. Разговорът ще продължи и по профорганизации, като се използват самоотчетите на всеки член на трудовия колектив. Успоредно с разговора се провежда и широка, всеобхватна организаторска и политическа работа с хората, за да вникнат по-добре в теоретичните постановки и практическите подходи в речите и лекциите на др. Т. Живков, за да се създаде атмосфера всеки да заживее с проблема за високо качество.

Профкомитетът и заводският комитет на Комсомола системно убеждават профсъюзните и комсомолските членове, че постигането на високо качество трябва да се разглежда като въпрос на работническа съвест и чест, на престиж на трудовия колектив и на отделния труженик. Проведе се и среща с носителите на собствен качествен щемпел, които излязоха с призив към целия трудов колектив. Приготвят се диплянки с ликовете и успехите им. Връчват им се специални флагчета. Във вестник „Младогвардеец" и местната радиоуредба са открити рубрики за отличилите се в качеството. Всяко тримесечие по домовете и в училищата, където учат децата на най-добрите качественици и отличили се в производството, се изпращат поздравителни писма. Те имат предимство за почивка в станциите в Черноморец и Мичурин. Най-добрите качественици се издигат за контрольори.

В заводската комсомолска организация е разработена програма за комсомолско шефство на качеството на системи, машини, възли, детайли и агрегати. Досега шефството се прилагаше към завършената продукция. Сега в програмата се предвижда контролът да обхваща целия производствен цикъл на следните изделия: автоматична хлеборезачна машина, картофобелачна машина, зеленчукорезачна машина, пожарогасителите „Ятрус—6" и „Ятрус—12". Учредено е званието „Млад качественик". Към единадесетте дружества са изградени комсомолски контролни постове по качеството.

През тази година колективът на машиностроителния завод „Млада гвардия" в Хасково ще произведе обща промишлена продукция за около 21 милиона лева. И тя трябва да бъде висококачествена!

Борис НАКОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

МОРАЛНИЯТ ПРИМЕР НА КОМУНИСТА

ст. н. с. ПАНЬО ДАНЕВ
кандидат на философските науки

Решаването на многообразните и сложни проблеми на строителството на развитото социалистическо общество у нас в голяма степен зависи от дееспособността на трудовите колективи. Досегашният опит показва, че тази дееспособност се определя от това доколко първичните партийни организации са се превърнали в истински политически ръководни ядра, в първообраз на бъдещото състояние на колективите, доколко всеки комунист притежава не само необходимите политически и делови, но и нравствени качества.

Централният комитет на Българската комунистическа партия неотклонно следва Лениновото указание, че силата на партията се определя не толкова от числения ѝ състав, колкото от високите качества и преди всичко от идейната убеденост, организираност и дисциплина на нейните членове. Званието комунист не е някаква титла, която може да се присвоява пожизнено на партийния член. За разлика от другите звания, както сполучливо се изрази другарят Тодор Живков, „за званието комунист се воюва цял живот и с целия живот“[1]. С други думи, **авангардната роля на Комунистическата партия в обществото се отнася и до нравствената област.**

Моралният пример на комунистите — това е нравственост в действие; това е единство между думи и дела, между нравствена чистота и партийна принципност в личния и в обществения живот. Нравственото поведение на комунистите е еталон за поведение на членовете на трудовите колективи, на народа и младежта. Като подчертава, че в основата на комунистическата нравственост лежи борбата за пълната победа на комунизма, В. И. Ленин определя: „Да бъдеш комунист — значи да организираш и да обединяваш — ... да даваш пример за възпитание и дисциплина в тази борба.“[2]

Моралният пример на комунистите има **голямо възпитателно значение** за всички трудещи се и особено за младото поколение. Чрез чле-

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на Българската комунистическа партия, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа. Шеста лекция, Партиздат, С., 1983, с. 22.
[2] В. И. Ленин, Те и моралът, С., Партиздат, 1974, с. 111—112.

Digitized by Google

новете си партията осъществява живата връзка с народа, узнава настроенията на трудещите се, тяхното мнение, критичните им бележки и предложения. Чрез тях тя формира морална и политическа обстановка, разяснява своите замисли и решения, възпитава, организира, води масите. От своя страна трудещите се виждат в лицето на комуниста моралния образец на човека от утрешния ден.

Моралният пример на комунистите е свързан с насочване на партийните членове и кадри към **висши образци на социално поведение.** Той образува своеобразна „скала на моралните ценности" в многообразните сфери и дейности — трудова, управленческа, научно-творческа, културно-образователна, в бита и др., което изисква активно отношение за тяхното усвояване. Характерна особеност на изискванията към живота и дейността на комунистите и ръководните дейци на партията е, че те трябва да се свързват с най-високата „скала на моралните ценности": да поставят пред тях по-големи изисквания за социално значима дейност, за целенасочена и трайна обществена и личностна линия на поведение.

Успоредно с това пред членовете на Българската комунистическа партия и нейните кадри се поставя допълнително изискване: да бъдат не само „консуматори" на високи нравствени добродетели, **но и творци на комунистически морални ценности** в колектива, в който работят, в партийната организация, в която членуват, в квартала или селището, където живеят. Чрез своя начин на живот и морално въздействие на примера си да утвърждават в живота като висши нравствени ценности предаността към делото на социализма и комунизма, към партията и работническата класа; трудолюбие, дисциплина и самодисциплина; отговорност и самоконтрол; борбеност и неудовлетвореност от постигнатото; честност и правдивост, простота и скромност в личния си живот; непримиримост към отрицателните прояви и др. В крайна сметка това означава да насочват вниманието на хората към такива поведенчески актове, които отговарят на интересите на социализма и способствуват за пълната хуманизация на междуличностните и обществените отношения.

Широка и многообразна е **сферата за практическа изява и защита на моралния пример на комуниста в колектива** — труд, обществено-политическа дейност, междуличностни отношения и пр. Най-главната от тях е **трудът** (производствен, научно-творчески, управленчески, учебно-образователен и пр.), конкретният принос на всеки партиен член в изпълнение на поставените пред колектива задачи и цели.

Преобладаващото мнозинство от комунистите са безспорен **положителен пример за активно участие, дисциплина и отговорност в труда.** Този извод потвърждават и резултатите от социологическото изследване в Софийската градска партийна организация за авангардната роля на първичните организации и личния пример на комунистите от министерствата и централните ведомства. На поставения въпрос „Според вас как комунистите изпълняват служебните си задължения в сравнение с добрите безпартийни служители?" 30,7 на сто отговориха, че всички, а 63 на сто — повечето от тях изпълняват много добре своите задължения.

Творческият и ефективен труд в материалното и духовното производство е първоизмерител за социалната активност и моралната зрелост на комуниста. „Доброволен труд за благото на обществото", „Който не работи, не трябва да яде" — това е не само основно изискване на комунистическия морал, но и справедлива повеля на нашето време, защото отразява социалистическия принцип на разпределението на благата — според количеството и качеството на вложения труд.

В духа на съвременните постановки на Централния комитет на

Digitized by Google

партията се поставят **допълнителни морални критерии за участие в трудовата сфера.** Сега само един труд не достига, за да може човек да каже, че добре е изпълнил своя дълг към колектива и обществото. Необходимо е той да бъде висококачествен и квалифициран, да се извършва на основата на задълбочени знания, умения и опит, т. е. да бъде съобразен с интелектуализацията и с внедряването на върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Следователно моралното задължение на комунистите да се трудят, да бъдат пример за дисциплина и отговорност в колектива се свързва с **повишаване качеството на продукцията.** На съвременния етап борбата за високо качество на произвежданата продукция е първостепенна задача на партията и народа или по сполучливия израз на другаря Тодор Живков това е въпрос на живот и смърт. Този въпрос има не само икономическо, социално, политическо и идеологическо, но и морално значение. Главното в нравствената ориентация на комунистите в трудовия колектив сега трябва да стане тяхното непосредствено и активно участие в решаването на комплексните и сложни проблеми на качеството. В съвременните условия качествените показатели са най-важните критерии за дейността на всеки колектив, на всеки комунист и трудещ се. Това е така, защото колкото по-високо е качеството на продукцията, толкова по-ефективен е целият обществен труд. Оттук произтичат повишените изисквания към цялостната дейност на партийните организации: да насочат многообразните форми и средства на политическата, организаторската и идеологическата работа към решаване проблемите на качеството. Особено е необходимо комунистите да бъдат първоинициатори и творци за създаване обстановка на **морална нетърпимост** в колективите срещу онези, които нарушават технологическите изисквания и произвеждат лошокачествена продукция. **Производството на лошокачествена продукция трябва да се счита за аморално дело,** защото в крайна сметка противоречи на интересите на държавата и социалистическото общество, на всеки трудов колектив.

Съвременният научно-технически прогрес изисква да се усъвършенствува структурата на производството и да се обновява продукцията, като се изоставят остарелите и неефективни изделия и се стимулира всичко онова, което е на най-високо световно равнище. Въвеждането на нови технологии, реконструкцията и модернизацията, изучаването и внедряването на нашия и чуждестранния челен опит внасят **нови изменения в партийно-организационната работа.** Тя е призвана да съдействува за извършване на преврат в мисленето, в подхода и действията на всички работници и специалисти, особено на комунистите, за издигане на тяхната отговорност за съдбата на произвежданата продукция, на нейното качество. Моралният пример на комунистите има силно мобилизиращо и възпитателно въздействие върху членовете на трудовите колективи при решаване проблемите на качеството. С други думи, за повишаване качеството на продукцията сега е необходима войнствуваща комунистическа нравствена позиция, постоянна неудовлетвореност от постигнатото и неукротим стремеж на всеки член на Българската комунистическа партия да води след себе си членовете на трудовите колективи към най-високите върхове на научно-техническия прогрес.

Внедряването на **бригадната организация на труда** създава нова морална обстановка, която повишава ролята на личния пример на комуниста в трудовия колектив. В бригадите, работещи на вътрешностопанска сметка, най-ярко се проявява загрижеността на колектива за професионалното и общокултурното израстване на всеки свой член. Тук се възпитават комунистическите добродетели, утвърждават се нормите и изискванията на социалистическата нравственост. На основата

Digitized by Google

на единодействието при изпълнението на задачата се развиват колективизмът, другарската взаимопомощ, творческата активност и инициатива. В бригадата като първично производствено звено връзките между работниците имат ярък, най-непосредствен характер. От изпълнението на единната задача между нейните членове се зараждат и поддържат непрекъснати отношения на сътрудничество, на отговорност като стопани на резултатите от своя труд, на свързването им с производствените резултати на целия завод, предприятие и др.

Именно в бригадната работа комунистите трябва да бъдат първи в проявите на висока социалистическа съзнателност и нравственост, на самоконтрол и чувство за критичност и самокритичност, на обективна самооценка на личния принос на всеки в производствения процес; да се борят срещу някои възможни тенденции към абсолютизиране на личния интерес за сметка на колективните и обществените интереси. И тук изискванията към комунистите са по-големи: да утвърждават колективна нетърпимост към случаи, когато в дейността на отделни трудови колективи надделяват тесноведомствени, местнически настроения и интереси; когато съзнателно се укриват съществуващите резерви и възможности, занижават се производствените показатели с цел материално-финансовото облагодетелствуване на съответната бригада или предприятие за сметка на обществените и държавните интереси.

Примерът на комунистите, взискателността и отговорността на партийните организации, контролът, който те оказват върху дейността на стопанското и административното ръководство и пр., са могъщ фактор за преодоляване на такива по-характерни нарушения на трудовата дисциплина като неявяване или закъсняване за работа, неуплътняване на работния ден, отказ да се изпълняват възложените задачи, допускане на брак, разхищение на суровини, материали и горива, лошо стопанисване на обществено имущество (сгради, машини, съоръжения, инструменти, материали) и др.

В условията на повсеместното внедряване на икономическия подход и неговия механизъм на преден план излиза моралното въздействие на личния пример на комуниста за повишаване отговорността на членовете на трудовите колективи за **стопанисване на социалистическата собственост.** Преди всичко се увеличават правата и задълженията им по отношение на нея, нараства необходимостта „да се даде пълна възможност на трудовите колективи да бъдат стопани на социалистическата собственост, да я стопанисват с максимална ефективност, да я умножават и развиват в интерес на държавата, на народа, в свой собствен интерес"[1].

Главното е да се създадат такива условия и предпоставки, че от стопанисването на социалистическата собственост, от борбата против нейните разхитители да бъдат заинтересовани тези, които са нейни стопани — трудовите колективи. Но освен с икономически и наказателни мерки социалистическата собственост трябва да се охранява и със средствата на **нравственовъзпитателната работа.** Това се обуславя от обстоятелството, че грижата за опазването и умножаването на общественото имущество е основен принцип на комунистическия морал. Обществената собственост е свещена и неприкосновена, защото е икономическа основа на социалистическото общество и е общонародно благо. Именно поради това първичните партийни организации и всеки комунист трябва да показват на членовете на трудовите колективи конкретно и убедително с примери от техните пред-

[1] Т. Живков, Някои проблеми и задачи във връзка с изпълнението на решенията на XII конгрес на БКП, Партиздат, С., 1981, с. 27.

Digitized by Google

приятия, че тази собственост е тяхна, да се пресмята какво губи всеки един от тях, когато тя не се използва ефективно, когато се краде и разпилява. Само така ще се укрепи убеждението и инициативата им на нейни истински стопани.

Това поставя отговорни задължения пред партийните организации, пред всеки комунист: да не се примиряват с каквито и да е прояви на **посегателство върху социалистическата собственост,** да бъдат безкомпромисни към разхищенията на обществени блага, на суровини, материали, енергия, горива и др. Едно от най-съществените явления е именно посегателството върху обществената собственост. Някои материалноотговорни и други лица присвояват или с лека ръка отклоняват обществени средства и фалшифицират отчетни документи, спекулират с дефицитни и вносни стоки, търсят и приемат бакшиши и пр. Така те си създават връзки и „приятели" с цел по-лесно да решават служебни и лични въпроси. Подобни прояви оказват разлагащо влияние върху съзнанието на трудещите се и младото поколение. Те създават условия за злоупотреба, корупция, подмазвачество, за морално и политическо деформиране на личността.

За да се задоволяват по-пълно нуждите на населението с животинска и друга селскостопанска продукция, наред с кооперативния и държавния сектор Централният комитет на БКП и Министерският съвет със специални нормативни документи разрешиха на трудещите се да развиват и разширяват своето лично стопанство — животновъдство, зеленчукопроизводство и др. Но тези правилни и навременни документи се изопачават от някои хора. Именно поради недостатъчен държавен и обществен контрол се създадоха условия за стремеж към печалбарство в ущърб на обществото. Има дори случаи, когато такива недобросъвестни хора използват чужд труд за отглеждане на животните в своето лично стопанство и стават „работодатели" — реализират по нечестен път големи печалби. Нещо повече, те отделят цялото си внимание и време за развитието на своето лично стопанство и не искат да участвуват повече с труда си в обществения сектор. Тези несъзнателни и алчни за пари хора влияят отрицателно върху колективистичното съзнание на селскостопанските труженици, подкопават тяхната привързаност към обществения и кооперативния сектор, нанасят морални вреди и върху младото поколение. И не само това. Когато се абсолютизира такава практика, се създава сериозна материална предпоставка за разрив между лични, колективни и обществени интереси, спъва се възпитателната работа на партията за тяхното хармонично съчетаване.

Грижата на партията за повишаване на жизненото равнище на народа няма нищо общо с представата за еснафско битово благополучие, с алчния стремеж за забогатяване чрез накърняване интересите на социалистическото общество. Доказано е от практиката, че обществените средства и предмети на труда са необходим и действен фактор за формиране на присъщия именно на социализма обществен климат, в който човек не познава гнетящото чувство на неувереност в утрешния ден, в който господствуват колективистичен дух и другарска взаимопомощ, нравствен и социален оптимизъм. Съвкупността от всичко това означава принципно ново качество на живота на трудещите се маси, който в никой случай не се свежда до материален комфорт, а събира в себе си целия спектър на пълнокръвното човешко битие.[1] Това битие няма нищо общо с абсолютизацията на материалния за сметка на моралния фактор.

---

[1] Ю. В. Андропов, Учение Карла Маркса и некоторые вопросы социалистического строительства в СССР, сп. „Коммунист", 1983, кн. 3, с. 14.

Digitized by Google

Проблемът за **взаимоотношението между материален и морален фактор** в живота и дейността на комунистите има не само практико-приложни, но и теоретико-методологически аспекти в системата на партийната етика и нравственост. Моралът не е и никога не може да бъде функция на бедността. Тезата, че колкото човек е по-беден, толкова е по-морален, е демагогска фраза, зад която всъщност се прикрива политическото оправдание на социалната нищета.

Именно поради това, когато става въпрос за моралния пример на комуниста в трудовия колектив, неговата личност и начинът му на живот не трябва да се разглеждат от позициите на аскетизма и секстантството. Неприемлива и противоречаща е на близките и крайните цели на социализма тезата, че партийният член не може да бъде положителен морален пример сред трудещите се, ако притежава добре обзаведен апартамент, лека кола или вила. Въпросът има други измерения, а именно: **начинът на живот на членовете на Българската комунистическа партия в най-голяма степен да се основава на неразкъсваемото, на хармоничното единство между материални и духовни потребности, а тяхното потребление — на достигнатото равнище на социалистическия принцип на разпределение.** „Не трябва, разбира се, да удовлетворяваме тези потребности, които превишават нашите възможности — пише Ю. В. Андропов. — В същото време наше неотменно задължение е и ще бъде работата в две направления: първо, неотклонен ръст на общественото производство и на тази основа подем на материалното и културното равнище на живота на народа; второ, пълно съдействие за повишаването на материалните и духовните потребности на социалистическия човек.“[1]

Известна е марксистката постановка, че битието определя съзнанието. Тази постановка, която има достоверност на аксиома, се отнася и до формирането на нравственото съзнание. Но това не означава при всички случаи съзнанието и поведението на личността, равнището на нейната нравственост и пр. да се разглеждат като автоматичен продукт на битието, на материалните условия на живот. Ако само от тези позиции се опитаме да обясним нравствените отношения в първичната партийна организация и по-конкретно моралния пример на комуниста, закономерно би следвало всяко добре уредено материално битие да поражда високо морално съзнание и поведение и, обратно — лошите материални условия на живот да са първопричина за аморалните прояви на някои партийни членове. В социалната действителност обаче такава закономерност не съществува. Има случаи, когато и партийни членове посягат на обществената собственост или са носители на други аморални прояви, въпреки че тяхното материално индивидуално битие е много добре уредено. Не всеки, който притежава голямо и дори комфортно обзаведено жилище, вила или лека кола, е най-моралният, най-съзнателният член на Българската комунистическа партия. Но ако вярната постановка — битието определя съзнанието, се пренесе механично към такива житейски примери, логично следва изводът: високото материално битие да води до висока нравствена съзнателност и трайна линия на поведение. В живота на социалистическото общество се срещат и противоположни ситуации: комунистът все още не е решил задоволително проблемите на своето материално битие, живее например при лоши жилищни условия, а доходите на семейството му не са особено големи, но е носител на високи нравствени идеали, качества и добродетели.

Следователно общественото и индивидуалното битие не пораждат

[1] Ю. В. Андропов, Учение Карла Маркса и некоторые вопросы социалистического строительства в СССР, с. 15.

Digitized by Google

автоматично едно ли друго нравствено съзнание и поведение. Вярно е, че практиката не трябва да се обяснява чрез идеите, а идейните образувания трябва да се обясняват чрез материалната практика.[1] Но формирането и реализацията на нравствените възгледи, идеи, оценки, норми, поведение и пр. не могат да се изведат непосредствено и единствено от материалното битие. Защо? Защото комунистическият морал за разлика например от политиката стои много по-далеч от породилата го икономическа база. Нещо повече, той е такъв феномен, който в най-голяма степен може да се отдалечи от материалния фактор и да го изпревари. С това се обясняват научно-моралният ентусиазъм на комунистите и трудещите се, техният заразяващ идеализъм дори и тогава, когато са липсвали необходимите материални условия за добър живот в първите години на социалистическото строителство у нас.

Освен това в структурата на моралния пример на комуниста в трудовия колектив централно място заемат и **факторите от идейно естество:** комунистически идеали, убеждения, съвест и пр., които не се формират само в резултат на въздействието на общественото или индивидуалното материално битие, а са и субективен продукт на **възпитанието и самовъзпитанието, на самоконтрола.**

Дейността на партийните членове и кадри на всички равнища се регулира от законите на социалистическата държава, от програмните и уставните изисквания на Комунистическата партия, от общественото мнение. Тези органи изпълняват контролни функции върху тях с цел правилно и в срок да се реализират партийните решения, нормативните разпореждания, директиви и пр. Но контролиращите блокове в социалистическото общество не могат да бъдат навсякъде и всичко да виждат, т. е. да следят всяка крачка от дейността на всеки комунист. Това не е и нужно. Друго е необходимо: контролът да прераства в самоконтрол, „респектиращите въздействия на социалния контрол да се съчетават с развитието у личността на вътрешни сили на самоконтрол и отговорност“[2].

Комунистическата съвест е главният нравствен контрольор в дейността на комунистите и особено на онези от тях, които са на ръководна работа. Съвестта е субективното, личностното осъзнаване на дълга и отговорността пред другите хора, колектива, партията, обществото. Тя е вътрешният „съдия“ на комуниста, който контролира действията му, предпазвайки го от увлечения и грешки, от нарушение на моралните и политическите принципи на социализма.

Всеки комунист е най-строг съдия на постъпките си. При такава изградена „от горе“ и в морално (а не само в политическо и организационно) отношение личност, няма особено значение външният деонтичен императив — напомнянето за дълг, отговорност, дисциплина, строгото регламентиране или контрол от страна на партийната организация или други органи. Изпълнението на служебните задължения, активната жизнена позиция се възприемат от личността като нейна вътрешна даденост, като неотменна и най-главна част от смисъла на живота ѝ. Дължимото поведение приема вече нравствена окраска, т. е. престава да бъде принуждение, а се превръща в глас на собствената съвест. В своите спомени за Ленин А. В. Луначарски разказва следното: „Аз нито един път през живота си не чух Владимир

---

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 3, с. 38.

[2] В. Момов, Насрещното движение в теорията и практиката в дейността на столичния научно-идеологически комплекс. Проблемни ситуации и противоречия. Сб. „Идеологическите проблеми в творчеството на другаря Тодор Живков след XII конгрес на БКП“, С., 1982, с. 25.

Digitized by Google

Илич да говори за дълг. Той би се сконфузил много, ако някой му кажеше: „Вие добре изпълнявате своя дълг, какъв тежък дълг!". Навярно той би се разсмял... Владимир Илич не можеше иначе, това е неговата натура."[1]

Идеалът, към който трябва да се стремим, е формиране на комунистическото морално богатство у всеки член на Българската комунистическа партия, който да мотивира своята дейност въз основа на дълбока вътрешна убеденост, на единство на знания, убеждения и поведение.

●

По своето място като авангард на обществото и трудовите колективи членовете на Българската комунистическа партия и нейните ръководни дейци най-плътно се приближават до бъдещето, до нравствения идеал. Чрез своя начин на живот и социална дейност те са призвани и осъществяват по-пълно съвпадение между дължимо и реално поведение, между нравствени изисквания и действителност. С други думи, партийните членове са главен носител и субект на комунистическия нравствен идеал, който реализират посредством поведенческите си актове и нравствената чистота на вътрешнопартийните отношения. А това има силно регулативно въздействие върху народа и младежта, върху членовете на трудовите колективи, мотивира и целенасочва тяхната дейност за постигане на по-висши образци на нравствено поведение.

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ПОЛОЖИТЕЛНИЯТ ОПИТ

На съвременния етап от развитието на партията и страната изключително важно значение придобива умението да се обобщава опитът от работата на партийните органи и първичните партийни организации. Това помага да се насочват още по-целеустремено усилията им за своевременното изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на Дванадесетия партиен конгрес.

Като се ръководеше от това изискване, бюрото на Ленинския районен комитет на БКП в столицата прие програма за създаване на положителен опит в многостранната дейност на партийните комитети и организации в района като необходимо условие и важно направление за повишаване научното й равнище. Същевременно то се свързва с

[1] А. В. Луначарский, Русская литература, Избраные статы, М., 1947, с. 79.

Digitized by Google

решаването на конкретните проблеми на социално-икономическото развитие на района, с издигане ролята на първичните партийни организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи в различните звена на материалната, управленческата и духовната сфера.

И досега в районната партийна организация по отделни проблеми на партийната работа са провеждани мероприятия за създаване и обобщаване на положителния опит. Съществуващата практика обаче показва отсъствието на системност и последователност в планирането, наблюдението и обобщаването на резултатите. Не всякога е налице необходимата координация между отделите на комитета в работата по тази изключително важна задача.

Тези пропуски бяха отчетени при обсъждането и утвърждаването на мероприятията и проблемите в новата програма. Тя бе разработена с активното участие на всички отдели на комитета и ръководствата на обществено-политическите и масовите организации в района. На методическия кабинет на районния комитет на БКП беше поставена задачата да осигури необходимата литература и консултации от високо квалифицирани лектори по отделни проблеми в помощ на партийните комитети и първичните организации.

Каква беше структурата на приетата програма?

Най-напред бяха посочени проблемите, по които ще се създава и извежда положителен опит. След това бяха определени партийните комитети и първичните организации, в които ще се извършва изучаването и обобщаването, формата на извеждането и разпространението на създадения положителен опит и кой отговаря.

Приетата програма обхващаше три основни раздела: партийно ръководство на стопанската и инженерно-внедрителската дейност; повишаване ефективността на идеологическата работа в районната партийна организация; за по-нататъшното усъвършенстване на партийно-организационната дейност на партийните комитети и организации в района.

В първия раздел бяха включени няколко проблема като: партийната работа във връзка с електронизацията и автоматизацията на обучението в областта на образователното дело в района; интензификацията на научноизследователската и инженерно-внедрителската дейност — автоматизация на научния експеримент; развитието на инициативите „ВУЗ—интитут—завод—насрещен план“, както и „Всяка разработка — на равнище изобретение“ и изграждане на „ученическа асоциация“.

По първия проблем от този раздел опит бе заложен в партийната организация в Националната математическа гимназия и други училища. Резултатите бяха обсъдени на районно съвещание с актива. Сега този опит се прилага и в останалите учебни заведения в района. По този актуален и сложен въпрос функционира специален семинар за подготовка на кадрите с участието на научни работници. По останалите проблеми работата продължава.

За повишаване ефективността на идеологическата работа в системата на партийната просвета бе определен проблемът за научната организация на пропагандисткия труд като основа за реализацията на теоретическите разработки и практическите подходи на др. Тодор Живков, развити след Дванадесетия конгрес на БКП. Опитът бе заложен и създаден на първия етап в дейността на партийните комитети и организации в БАН и Държавния комитет за наука и технически прогрес, а на втория етап в министерствата и централните ведомства. В процес на подготовка е пленум на районния комитет на БКП и социологическо изследване по този проблем.

Digitized by Google

Другите въпроси, по които се работи, са свързани с ролята на икономическото образование за повишаване качеството на труда в условията на прилагането на икономическия подход и неговия механизъм. Извършват се проучвания в партийните организации от материалната, управленческата и духовната сфера. Постигнатите досега резултати бяха обобщени на състоялата се неотдавна районна научно-практическа конференция на тема „Икономическите знания — действен фактор за високо качество и ефективност". Тя бе организирана съвместно от районния комитет на БКП и Икономическия институт на БАН.

Други проблеми, по които се работи, са повишаване социалната активност на комунистите и трудещите се, развитие на синтеза „образование—наука—култура" в училищата на района. Предстои обобщаването на резултатите от изпълнението на районната програма, приета от пленум на комитета за естетическото възпитание на трудещите се и младежта в района. Обект на изследване са и някои проблеми на работата по местоживеене и изучаване на общественото мнение.

●

На широка основа е поставено създаването и извеждането на положителен опит в областта на партийноорганизационната работа. Централно място тук зае проблемът за правото на контрол на първичните партийни организации върху дейността на апарата в министерствата и централните ведомства. Обобщен бе опитът от работата им за периода след XII конгрес на партията. На проведената научно-практическа конференция бяха задълбочено разгледани въпросите за правилното овладяване правото на партиен контрол, за повсеместно и пълноценно реализиране на контролните функции на първичните партийни организации и за по-висока ефективност на контрола върху дейността на апарата. Изяснени бяха съдържанието на понятията ръководство и апарат в министерствата и ведомствата, голямото разнообразие на проблемите и формите на партийния контрол. Подчертано бе, че обект на партиен контрол са онези органи, организации и дейци, чиято дейност подлежи на контрол от страна на партийните организации. Същевременно се отбеляза, че партийните организации имат право на контрол върху работата на апарата за изпълнение решенията на партийните и държавните органи, на задачите, които, фигуративно казано, се решават пред техните очи.

Определянето на обекта на контрол на партийните организации в министерствата и централните ведомства, като контрол върху дейността на апарата, отчита тази особеност и поставя пред партийните организации реално осъществими задачи. С това на практика се създават и гаранциите за реализирането на това право. Конкретизирането на въпросите и органите, които се контролират, очертава съдържанието на контролната дейност. Като се отчита спецификата на предмета и обекта на партиен контрол, на практика се реализират правилно контролните функции на първичните партийни организации. Спецификата на работата в министерствата и ведомствата изисква партийните организации правилно да разбират и оценяват мястото и ролята на ръководството и апарата и умело да подбират проблемите и формите на партийния контрол. На конференцията специално внимание бе отделено на засилване превантивния характер на контрола чрез намеса в най-ранния момент от развитието на подконтролния процес. Материалите от конференцията, споделеният положителен опит бяха отпечатани и предоставени на партийните организации за ползване.

Digitized by Google

Значително място в извеждането на положителен опит бе отделено и на въпроса за повишаване ефективността на партийните решения в живота на партийните организации. Практиката и дейността на партийните комитети и организации показва, че силата и ефективността на партийните решения се залагат още в процеса на тяхната подготовка, до приемането и практическото им осъществяване. Опитът показва, че колкото по-дълбоко разработените документи проникват в живота, колкото по-пълно се отчитат процесите и явленията, реалната действителност и тяхното многообразие с особеностите на партийната организация и трудовия колектив и стоящите пред тях задачи, толкова и ефектът е по-голям.

Да се позовем на един пример. Обсъждането на въпроса за повишаване на качеството на продукцията и приетите съответно решения от заводския партиен комитет на ДП „Д. Благоев" е предшествувано от внимателна подготовка, която се води поетапно на основата на плана, разработен от специалисти. Към организацията и провеждането на различните мероприятия бяха привлечени като членове на работната група партийни активисти, специалисти от ДО „Българска полиграфия", челници и новатори в производството. Взети бяха предвид предложенията и изказаните мнения, направени по време на единния политически ден по качеството. Изучени бяха формите и методите на работа за осигуряване високо качество на продукцията, за внедряване постиженията на науката в практиката. По препоръка на работната група комисията за народен контрол извърши проверка как се спазват технологическите изисквания и стандартите непосредствено на работните места, доколко широко се внедряват новите технологически процеси, предложенията на рационализаторите, насочени към подобряване качеството на продукцията. В цеховете, където бяха разкрити пропуски, членовете на работната група в детайли анализираха причините и оказаха помощ на ръководителите и специалистите в разработката на конкретни мерки за ликвидиране на „тесните" места. Предварителното им обсъждане позволи критично да се погледне на проведената работа, да се оцени фактическото положение на работата по качеството на продукцията, равнището на партийното и стопанското ръководство на тези участъци и да се изработи колективно мнение по проблема, което да изключва субективни оценки. Опитът на партийния комитет в ДП „Д. Благоев" потвърждава, че само колективният орган може да определи оптимален вариант на партийните решения и ефективни мерки за засилване организаторската и политическата работа. Квалифицираното колективно изучаване и обсъждане на въпроса позволи дълбоко да се вникне в положителните процеси и отрицателните тенденции, които в ежедневната работа остават незабелязани, а това е много важно за ефективността на приетите решения.

От момента на приемане решенията за повишаване качеството на продукцията изминаха няколко месеца. Но в печатницата се извършва внедряването на системата за управление на качеството с оглед до Националната партийна конференция да се постигнат определени резултати.

По такъв начин своевременно приетите решения, целенасочеността на мероприятията по претворяването им в живота, системният контрол за изпълнението им в значителна степен ликвидираха недостатъците в работата при осъществяване на мерките за повишаване качеството на продукцията.

Много важен проблем, по който бе извършена значителна работа в партийните организации от отраслите на транспорта и съобщенията в района, бе единството на организаторската и политическата работа. Какво е по-характерното, което следва да отбележим? Както е извест-

Digitized by Google

но, този изключително важен ленински принцип на партийно ръководство е обусловен от сложността, характера и историческото предназначение и роля на партията. Неведнъж др. Тодор Живков е подчертавал значението на това единство: „Каквито и усилия да правя — изтъква той, — винаги виждам идеологическите проблеми в органическа връзка с политическите, стопанските, социалните проблеми, с проблемите на цялостното развитие на нашето общество".

Партийните организации в отраслите на транспорта и съобщенията в района с умение и политическа зрелост поставят в центъра на своята работа назрелите проблеми, които решават трудовите колективи. Те се стремят да използват най-подходящи форми и средства за изпълнението на социално значими цели, ясно и конкретно очертават перспективите за тяхното развитие.

Цялостната политическа и организаторска работа на партийния комитет и първичните партийни организации в Министерството на транспорта е насочена към реализиране на стратегическата задача да се задоволяват все по-пълно потребностите на народното стопанство от качествени и навременни превози чрез по-ефективно използване на икономическия подход и неговия механизъм, въвеждане на специален режим в експлоатационната работа, по-бързо, комплексно и качествено изграждане на материално-техническата база.

Партийният комитет и партийните организации в СО „БДЖ" чрез своята политическа и организаторска работа са съдействували за двете години на петилетката да бъдат превозени над шест милиона тона товари повече в сравнение с 1980 година. Обществената производителност на труда е преизпълнена с 3,1 пункта, електрифицирани са 315 км и са удвоени 197 км ж. п. линии или почти половината от петилетната задача е изпълнена. Подобрен е графикът за движението на пътническите и товарните влакове.

В резултат на целенасочената организаторска и политическа работа на партийната организация в СО „Автомобилен транспорт" са постигнати значителни резултати в осъществяването на курса за повсеместна интензификация на транспортната дейност чрез ускорено внедряване на научно-техническия прогрес и челния опит. Цикълът „изследване—внедряване" се намали от 2,5 на една година средно на задача, създадоха се условия обществената производителност на труда да се увеличава не с един-два, а с десет пункта годишно. Разработена и внедрена беше автоматична система за управление на междуокръжните превози и товари. Усилията сега са насочени към значително подобряване културата на транспортното обслужване. За това допринесе проведеният разширен стопански съвет, прераснал в национална среща с първенците-шофьори. Под наслов „Доверието е отговорност — мярата е взискателност" се разгръща движение сред шофьорите от пътническия транспорт за образцово обслужване на пътуващите граждани.

Партийните комитети и организации в отраслите на съобщенията в района също полагат максимални усилия за организационно и идеологическо осигуряване на основните задачи, за по-нататъшно развитие на отрасъла по интензивен път. Със своята дейност те съдействуват да се разширява обхватът и да се повишава качеството на пощенските, телефонните и телеграфните услуги, на мрежите за телевизия и радио в условията на електронизацията, автоматизацията и диспечеризацията на системата. За осъществяване на ускорената пускова програма беше извършена широка политическа и организаторска работа. Тази програма трябваше да бъде осъзната от всеки член на колектива като отговорна и неотложна. Партийният комитет в Софийски телефонни и телеграфни станции възложи конкретни поръчения на всички комунисти на ръководна работа за провеждане на разговори в от-

Digitized by Google

делните колективи. Разработени бяха нагледни материали. Въз основа на извършената многообразна, конкретна и съдържателна работа, при правилно съчетаване на принципа на единството на организаторската и идеологическата работа, програмата беше предсрочно изпълнена.

Разшири се използването на икономическия подход в работата на партийните и стопанските кадри. Наред с политическата оценка икономическият анализ и оценка станаха важно средство в организаторската и политическата работа на партийните организации. Проведените научно-практически конференции в СТТС по усъвършенстване на новия икономически механизъм и приложение на бригадната организация на труда, за ролята на икономическите знания като фактор за повишаване на обществената производителност на труда поставиха на вниманието на колективите важни задачи за реализирането на икономическите проблеми с идеологически и организационни форми и средства.

Проведена бе среща-разговор с пропагандистите от двата отрасъла на тема „Ролята и мястото на партийната просвета в решаване на задачите, произтичащи от теоретическите разработки и практическите подходи, развити от др. Тодор Живков след XII конгрес". На тази основа бяха изведени основните задачи в областта на партийната просвета в решаване на социално-икономическите задачи в отраслите на транспорта и съобщенията.

Проведените единни политически дни в СТТС по проблемите на качеството на съобщителните връзки и социалното развитие, както и по въпросите за дисциплината се отразиха положително за повишаване на социалната и трудовата активност на работниците.

Нараснаха изискванията към стопанските ръководни кадри да бъдат и политически дейци. От всички пропагандисти в двата отрасъла 38 процента са партийни, административни и стопански ръководители. Партийният комитет при СТТС работи по двегодишна програма за развитието на стопанските кадри като политически дейци. Все повече се утвърждава като стил в работата на партийните бюра критичният и аналитичен подход при обсъждане дейността на ръководните кадри и комунистите.

Засилва се проблемността в партийните събрания и се издига на по-високо равнище вътрешнопартийната демокрация. На открити партийни събрания, пред актива, първите ръководители разясняват партийните решения и поставят конкретните задачи за отраслите. Осмислянето на поставените пред отделните колективи задачи се извършва на сбирки на партийните групи, като се поставят конкретни поръчения на комунистите за политическо осигуряване на тяхното изпълнение.

Извършената досега значителна работа в осъществяване единство на идеологическата и организационната дейност, по-внимателният и конкретен анализ на партийната работа в това отношение показва, че постигнатото не отговаря напълно на сложността и значимостта на задачите, на възможностите на партийните кадри и членове.

Все още има случаи, когато идеологическата и организационната дейност не се свързват достатъчно и не са напълно подчинени на решаването на социално-икономическите проблеми на колективите, не съдействуват в нужната степен за мобилизиране силите, знанията и опита за изпълнение на задачите. Индивидуалната работа на партийните организации не винаги е системна и целенасочена. Не е преодолян докрай стремежът да се провеждат повече общи инициативи, не винаги работата се пренася в низовите звена и се търси определен резултат.

Digitized by Google

Резултатите от тези инициативи бяха обсъдени в бюрото на РК на БКП, а опитът на тези организации — споделен на градско съвещание.

●

Други проблеми от партийно-организационната дейност, които бяха поставени в програмата, са за създаване на положителен опит по издигане ролята на партийните групи в условията на прилагането на икономическия подход и неговия механизъм. Този опит е заложен в партийните организации във външнотърговските предприятия в района.

Приемането на млади комунисти на открити партийни събрания, работата за тяхната подготовка и израстване бе темата на секторни съвещания по групи организации. Тук акцентът бе поставен главно на проучвателната и предварителната подготовка на кандидатите. Значително внимание бе отделено на тяхната идеологическа и организационна подготовка, повишаване на организационната им култура и активно участие в партийния живот. В това отношение добър опит имат партийните организации в ДП „Д. Благоев", предприятието за услуги „Хигиена", външнотърговската организация „Химимпорт" и др.

На секторно съвещание с актива от партийните организации от сферата на търговията и услугите беше обсъдена работата им по възлагането, контрола и отчитането на партийните поръчения. Център на разискванията беше проблемът за качеството и дисциплината, културата на обслужването и в тази връзка за утвърждаване политическия характер на партийните поръчения.

В програмата са записани мероприятия за прилагането на нови, по-ефективни форми при подбора, оценката и издигането на ръководните и изпълнителските кадри. Като основа в тази област бе изучена и обобщена практиката на въведеното и действуващото изборно начало във висшите учебни заведения, научните институти и някои други звена. Опитът по този въпрос се наблюдава и обобщава в първичните партийни организации от системата на Министерството на външната търговия. Предстои обобщаването и обсъждането на резултатите в бюрото на РК на БКП, след което ще бъдат предприети мерки за неговото разширяване и в други звена на районната партийна организация. За правилното решаване на този проблем са привлечени научни работници и специалисти в тази област, за да може да се стигне до най-правилни решения.

Друг важен въпрос, по който е поставен и се извежда опит, е повишаването активността на комунистите от системата на Министерството на машиностроенето в района за интензивно развитие на отрасъла. Резултатите ще бъдат обсъдени на секторно съвещание с актива.

В близко време ще бъдат обобщени и въпросите, свързани с планирането на работата на първичните партийни организации в строителството и обсъдени на секторно съвещание.

Предстои отделите на районния комитет на БКП, партийните комитети и организации да обобщят изпълнението на приетата програма и да я актуализират с нови проблеми и задачи. Това ще съдействува за по-нататъшното повишаване научното равнище на партийната дейност, за осъществяване на задачите, които ще постави Националната партийна конференция.

Иван ХРИСТОВ
кореспондент на „Партиен живот"
за Ленински район — София

Digitized by Google

КОЛЕКТИВЪТ—СТОПАНИН

МЕТОДИ РИБНИШКИ
първи секретар на общинския комитет
на БКП — Петрич

Проблем с изключителна важност днес е трудовите колективи да станат на практика истински стопани на социалистическата собственост. Общинският комитет на партията в Петрич, захващайки се с неговото разрешаване, имаше предвид, че постигането на определени резултати в тази област е обусловено от взаимодействието на много фактори и условия. Според нас те са в две основни направления: **в усъвършенстването на организацията и управлението на пряката стопанска работа в предприятията и неговите низови звена** (бригада, цех) **и в партийно-организаторската и идеологическата работа на първичните организации** с ръководните кадри от всички равнища и вътре в низовите трудови колективи. Конкретизирани, тези задачи бяха формулирани в програмата на общинския комитет на БКП, в съответствие с която създаваме опит в Приборостроителния комбинат, комбината „Биляна", трудовопроизводителната кооперация „Стаханов", в две бригади от общостроителното предприятие и в една териториална производствена единица в селското стопанство.

Работата протече в три етапа. **В първия етап** се извърши подготовка на кадрите, изясняване на целите и задачите, изучаване на опита, който има досега, указанията и теоретичните разработки на др. Т. Живков. С тази задача се ангажира бюрото на общинския комитет на БКП и всички политически сътрудници на комитета. Бяха проучени мненията, предложенията на ръководни кадри, партийни секретари, бригадири, работници и др. Ние искахме да разберем как стоят тези проблеми в колективите, как мислят по тях най-различни хора. Проведохме редица срещи и разговори с много трудещи се. Добре протече срещата с участието на бригадири и секретари на първични организации, която даде интересни идеи и насоки за нашата работа.

В същото време нашите кадри — стопански и икономически, партийни и обществени, се обучаваха диференцирано, чрез семинари и самостоятелно изучаваха партийните документи. Определено може да се каже, че това беше период на осмисляне отговорността на задачите на партийните организации, на стопанските и икономическите кадри, период на повишаване на тяхната теоретична подготовка.

През този етап разработихме и редица документи, указания, насоки, правилници и други.

През **втория етап** се проведоха открити партийни събрания и разговори в 93 бригади. Каква е равносметката?

Digitized by Google

На откритите партийни събрания в Приборостроителния комбинат, комбинат „Биляна“ и трудовопроизводителната кооперация „Стаханов“ изключително внимание се обърна на подготовката на изнесените анализи и оценки на партийните бюра за състоянието на базата, колектива, стопанисването и задачите на стопанина. В тях цареше творческа атмосфера, висока активност и критичност. Направиха се над 470 предложения, разкриващи резервите и средствата за повишаване отговорността на трудовите колективи и стопанските ръководства. Изказалите се посочиха слабости в опазването и използването на материалната и битовата база, разкритикуваха случаите на безотговорно отношение към социалистическата собственост: пилеене и разхищение на основни и спомагателни материали, недобро поддържане на машините и съоръженията, лоша хигиена на работните места и битовата база, кражби и др. Почти всички изказали се подкрепиха критичните бележки, направените оценки и изводи в материалите на партийните бюра и бригадите.

Както в откритите партийни събрания, така и в разговорите в бригадите проблемът за стопанисването бе разгледан в трите му направления: използване, опазване и умножаване на социалистическата собственост.

Бюрото на общинския комитет на партията осигури присъствие на представители на комитета и конкретна помощ във всяка първична организация и бригада.

Какво показаха събранията?

Преди всичко те изиграха своята положителна роля за разкриване на състоянието и отношението на колективите и техните членове към социалистическата собственост. В периода на подготовката и в самите събрания се постигна по-нататъшно усвояване и осмисляне на съдържанието, което се влага в изискванията трудовият колектив да бъде действителен стопанин на социалистическата собственост. Фактически по този проблем се състоя една дискусия, в която взеха участие и онези хора, които смятаха за пасивни и че нямат отношение към него. И най-обикновеният работник, и ръководителят, и специалистите, всички започнаха да мислят по този проблем.

На събранията се очертаха насоките на бъдещата работа в трудовия колектив. Беше подсказано, че е недостатъчна конкретната партийно-политическа работа на първичните организации за създаване самочувствие във всеки колектив като стопанин, че се изостава във внедряването на бригадната организация на труда. При развитието на пряката демокрация в колективите се допуска понякога формализъм, което поражда равнодушие у работниците и специалистите, забавя се изпълнението на някои техни предложения. Разговорите в бригадите показаха и друга слабост — все още е ниска самокритичността в трудовите колективи. За случаите на безотговорно отношение към социалистическата собственост се говори предимно от позиция на критиката. Повече са предложенията и изискванията към стопанските ръководства, малко са предложенията за борба срещу нарушенията вътре в трудовия колектив, в бригадата като възпитател.

Това наложи да се вземат бързи мерки от общинския комитет на партията за решаване на някои проблеми. Преди всичко положиха се усилия да се поставят бригадите на стопанска сметка в предприятията, където се създава опитът. Изработиха се вътрешни правила за формиране на работната заплата, с което се осигури в определена степен икономическо обвързване на заплащането с резултатите в бригадата.

Конкретна работа се извърши за разгръщане на пряката демокрация в бригадите. Въведоха се листовки с информация за дейността

Digitized by Google

на стопанските съвети. Подобрява се работата на бригадните съвети, тяхното участие в решаването на проблемите. Обсъждането на наказанията и наградите на членовете на бригадите в събрания има своя реален ефект в повишаване дисциплината и самоконтрола вътре в тях.

Голяма активност и повишено самочувствие на работниците предизвиква **въвеждането на конкурсно-изборното начало** при определяне на бригадирите. Опасенията, че трудещите се ще изберат за свой ръководител по-либерален и по-невзискателен човек не се оправдаха. В комбинат „Биляна" вече двама бригадири са избрани по утвърдения правилник за конкурсно-изборното начало.

Направи се преглед на агитационните звена и агитаторите във всяка бригада. На всеки агитатор се поставиха нови поръчения за индивидуална работа. Въведе се система за инструктиране и набиране на информация за състоянието на психоклимата във всяка бригада. Подобри се качеството на радиорубриките на заводските радиоуредби и общинското радиостудио. Сатиричните витрини, фототаблата „Добри стопани, лоши стопани" будят интереса на хората и имат реално въздействие над тях.

По-определено намери своето място и политическата просвета. Давайки си сметка, че трябва да формираме икономическо мислене у ръководните и изпълнителските кадри, насочихме своето внимание към **подобряване качеството на икономическото образование.** В базовите предприятия изградихме сборни звена с бригадирите, във всички проведохме практически занятия по стопанисването. Те преминаха при голяма активност. Направиха се редица нови предложения.

Преразгледахме системата за водене на социалистическото съревнование. Разработихме нови показатели и условия, стимулиращи стопанисването от всяка бригада, от отделните ѝ членове. Сега социалистическото съревнование в общината се води не между отделните предприятия, а между бригадите по отрасли на базата на изпълнение на бригадния комплексен план. Въведе се месечно материално стимулиране на бригадите за добро стопанисване с 1,5—2 процента от общия фонд „Работна заплата". Отзивите в трудовите колективи ни показаха, че сме постъпили правилно. Състезавайки се помежду си, бригадите осъзнават още по-добре своята морална и материална отговорност за стопанисването в предпиятието. Това засилва значението на вътрешната организация във всяка бригада, сплотеността на нейните членове, дейността на нейните колективни органи за управление.

Като преценихме допусканите слабости и формализма от миналите години, резултатите от направената анкета сред работниците и специалистите, през тази година положихме специални грижи за разработката на насрещните планове. Използваха се най-различни форми.

Прави впечатление, че по-голяма част от предложенията са от производствен, организационен и икономически характер, докато в минали години преобладаваха предложения от социално-битов характер. Това показва, че хората разбират същността на нещата и на какво да се обръща по-голямо внимание.

Положителни изменения има в подхода на първичните организации за създаване на оптимален социално-психически климат в колективите. Проучванията показват, че в по-голяма част от тях доминират другарството, колективизмът, но има и колективи, където недостатъчно се създава обстановка на непримиримост към отрицателните прояви, съществуват конфликтни ситуации. Вземат се бързи мерки от партийните бюра и първичните организации, възлагат се поръчения за индивидуална работа. Решават се бързо някои лични проблеми на работниците, повишава се педагогическата подготовка на бригадирите.

Digitized by Google

Имайки предвид преобладаването на младото поколение в нашите предприятия, общинският комитет на БКП изработи и внедри система за адаптация на младите работници и специалисти, от която има положителни резултати.

По-конкретна и целенасочена е масово-политическата работа за утвърждаване на чувство за взаимопомощ, контрол, социалистическо отношение към труда, за отговорност и съзнателна дисциплина. Първичните организации по-бързо реагират на нарушенията и пропуските. Показателен е случаят в цех „Водомери" на Приборостроителния комбинат. След сигнал за пропуски в качеството на едно от изделията се определя комисия от цеха за анализ на пропуските в етапите на производството му. Организират се срещи между отделните бригади, предлагат се мерки и наказания от стопанското ръководство на виновните за лошокачествена продукция. Резултатът е красноречив. За кратко време са отстранени недостатъците и вече 5 месеца изделието няма рекламации.

През третия етап се сключиха договори между бригадите и стопанските ръководства. Предварително подготвихме образец, който беше обсъден в бригадите. Съобразно конкретните условия и обстановката се подготвя договорът. Освен това преди неговото подписване стопанските ръководители дадоха отговор или решиха онези проблеми, които бяха поставени по време на откритите партийни събрания и разговорите в бригадите. Договорите бяха подписани по специално утвърден ритуал.

Преценявайки, че работникът не може да бъде стопанин на своето предприятие, без да се изгражда у него чувство за стопанин на цялата социалистическа собственост, общинският комитет на БКП разработи мероприятия за разгръщане на движението за доброволен труд сред населението за благоустрояване и хигиенизиране на населените места под наслов „Моето родно място — мой дълг, моя отговорност". Само през пролетта на 1983 г. бяха засадени стотици дръвчета; подготвиха се за поставяне на плочки много тротоарни площи. Кварталните и селските комитети на Отечествения фронт възложиха поръчения на всяко семейство (за оформяне на дворове, огради; задължения за създаване, поддържане и опазване на зелените площи). Сключиха се договори между предприятия и квартали за финансиране на някои благоустройствени мероприятия, за помощ с механизация и др. Това беше съпроводено с широка масова и индивидуална разяснителна работа, с повишен самоконтрол между хората по местоживеене.

Ние добре съзнаваме, че да се управлява процесът на създаване чувство за отговорност за стопанисване на социалистическата собственост е продължителна и нелека задача. Той трябва да започне от училищната скамейка. Затова успоредно с работата в трудовите колективи и по местоживеене започнахме да разгръщаме инициативата в училищата „Пионерите, комсомолците — стопани на родното училище". Сега нашите деца и младежи не само по-добре пазят материалната база, но и участвуват в нейното ремонтиране, обогатяване. Ще посоча само два примера: във Второ основно училище в града децата сами озеленяват и поддържат класните стаи, участвуват в ремонта им. Резултатът е 5800 лв. икономисани средства. Учениците от средното професионално-техническо училище по машиностроене „Ю. Гагарин" сами озелениха района на училището, обзаведоха комсомолската стая и др.

Нашите усилия не се ограничават дотук. Сериозно внимание отделяме на участието на учениците в производствения процес на базовите предприятия, където сме заложили да създадем опит — в При-

Digitized by Google

боростроителния комбинат и в комбинат „Биляна“. За да има приемственост в традициите на работническите колективи, практикуващите ученици са поели свои задължения от тези на бригадите, където работят.

Изминаха повече от девет месеца от подписването на договорите, време малко, но и достатъчно, за да се видят някои положителни резултати, да се направят и първите изводи.

През този период трудовите колективи в общината работиха много добре, в резултат на което планът за социално-икономическото развитие за периода се изпълнява по всички показатели. В много бригади чувствително се повиши производителността на труда, подобри се дисциплината, взаимоотношенията между членовете на бригадите се утвърждават на нова основа и дават добри резултати.

В бригада „Яне Сандански“ в Приборостроителния комбинат се повиши производителността на труда на 1 лице на 116 процента, направиха се икономии на преки материални разходи за 6343 лв., снижиха се разходите за някои изделия с над 8 лв. за единица, което идва от нови конструкции, унифициране на някои детайли, замяна на вносни материали, срочно производство и т. н.

В девета бригада в комбинат „Биляна“ — направление конфекция, през изминалия период производителността на труда е повишена със 160 процента, чувствително е подобрена дисциплината, сведени са до минимум самоотлъчките.

Намалели са значително престоите на машините. За 9-месечието на 1983 г. само за Приборостроителния комбинат са 35 558 часа по-малко.

Комплексната бригада на Кирил Новков при Общостроителното предприятие направи редица предложения и бяха внедрени не само от бригадата и ръководството на предприятието, а и от предприятието, което произвежда арматура, кофражни платна и друг инвентар за строителите.

Положителни изменения можем да търсим и в повишаване творческата активност на работниците. Значително е увеличен броят и икономическият ефект от рационализаторските предложения, като в Приборостроителния комбинат за същия период на 1982 г. е бил 49 000 лв., а за 1983 г. — 101 000 лв.; за комбинат „Биляна“ — 11 000 лв. за 1982 г., а 33 000 лв. за 1983 г. В завод „Електроника“ само от едно рационализаторско предложение на работника Никола Стоянов са получени 35 000 лв. икономии на вносни материали, като е подобрено и качеството на изделието.

Могат да се посочат още положителни резултати от работата за превръщане на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост, и то във всички области и направления (икономическа, психологическа, морално-етична, в подобряване на социалната среда). Разбира се, в интерес на истината трябва определено да се каже, че това е едно добро начало, защото не става въпрос за еднократен акт, за някакво мероприятие, а за един процес, и то нелек, сложен; не кратък, а по-дълъг; за изменения не въобще, а точно в определени направления. По-важното е, че досегашната работа, анализирана и обобщена, ни показва как следва да подхождаме при решаване на значими сложни задачи.

Какво имам предвид?

За да се поеме от един колектив задължението да се превърне в стопанин на социалистическата собственост, стана ни ясно, че **е наложително някои етапи да се спазят:** да се усвоят понятията стопанин-**собственик;** задълбочено да се изучат теоретичните разработки на

Digitized by Google

др. Т. Живков; да се разговаря с комунистите, с хората в бригадите; да се решат много проблеми, които хората поставят. И не само това. Нужен е постоянен контрол, нужни са постоянни импулси за разнообразяване и обогатяване на дейността.

Не е възможно да се решава проблемът, ако общинският комитет на партията, заводският комитет и първичните организации не се захванат **с конкретното ръководство, с разработването на въпроса, с организацията и контрола на работата.** Естествено, че под тяхно ръководство профсъюзните, комсомолските и стопанските ръководства имат своите немалко и малки задачи, задължения и т. н. Но много са важни водещата роля на комунистите, личният пример, отговорността, която проявяват и поемат.

Разбира се, не може да се мине без необходимите изменения в икономическия механизъм и някои нормативни документи. Защото се получава така, че готовност у хората има, желание на ръководствата не липсва, но някои неща се решават от стопанската организация и министерствата.

В нова светлина видяхме проблема за собственика и стопанина на земята. Не от гледна точка на това кой е стопанин и кой е собственик, а от гледна точка на сегашното действително положение. В интензивен район, какъвто е и нашият, колективът на Промишлено-аграрния комплекс не е в състояние да реши задачите без помощта на колективите от другите отрасли и студентско-ученическите бригади. Даже не стои въпросът за помощ, а за цялостно отглеждане на някои култури. В такъв случай за определен период стопанин се явява друг колектив. В това отношение има какво да се помисли и за нормативно обвързване на страните, защото тази работа ще се разширява.

При прилагане на конкурсно-изборното начало за издигане на ръководителя, при приемане на нови работници, при определяне коефициента за трудово участие, наградите, наказанията и т. н. прякото участие на членовете на бригадите е от голямо значение. В това отношение имаше много гласове „за", много неща осъществихме, но имаше и „против", срещат се и някои все още нерешени проблеми, които не е достатъчно само да се записват в договорите, а практически да се осъществяват.

Организирана работа за превръщане на колективите в стопани на социалистическата собственост ще извършваме във всички колективи и отрасли, в учебни заведения и по местоживеене.

Разбира се, едно по-широко поставяне и захващане с този въпрос крие и някои опасности, с които ще се съобразяваме. Изведеният досега опит, размислите, идеите и предложенията, които се правят, ще обобщим и анализираме на пленум на общинския комитет на БКП. Готвим и насоки за бъдещата работа. На отчетно-изборните събрания в първичните организации се направи оценка на извършеното, по-цялостно ще се анализират резултатите на събранията в бригадите.

Кадрите и комунистите от Петричка община си дават ясна сметка, че предстои огромна работа, че е поета една голяма отговорност.

Digitized by Google

ИЗРАСТВАНЕ

Преди две-три години в софийския завод „Вълчо Иванов“ започна нещо, което преобърна всичко наопаки. Взеха да пристигат нови, съвременни плетачни машини. Първи дойдоха японските. Жените ги наобикаляха, гледаха как специалистът от фирмата демонстрира това чудо: натисне бутончето, машината бръмне и след малко изхвърли в чувалчето изплетения чорап. Приятно беше да се гледа, но когато ръководителите започнаха да посочват имената на работничките, определени да заработят на новите машини, настъпи смут. Плетачният цех забръмча. Най-неприемливото бе, че трябваше да преминат на две и три смени. В това почти женско предприятие винаги бяха работили на една, редовна смяна, та беше немислимо дори да се споменава такова нещо.

При Румяна Александрова, партийната секретарка, при профпредседателката Мария Радулова, при всички ръководители постоянно се нижеха жени, молеха да не ги поставят на смени. Една доказваше, че здравето ѝ не е в ред, друга — че няма кой да ѝ гледа децата, трета се оплакваше, че мъжът ѝ прави скандали, не дава да се продума за нощна работа...

И Румяна, и Мария Тасева, заместник-началник на цеха, и членовете на партийното бюро по женски разбираха всички тези тревоги и страхове. Но друг път нямаше — автоматичните високопроизводителни машини трябваше да работят непрекъснато. А поради това на смени щяха да минат не само плетачките, които ще ги обслужват, но и голяма част от работничките в шевния отдел.

Не беше лесно да се оправят ръководителите в тая олелия, да създадат най-подходящата организация. Хора са това, не може само с административна заповед.

В партийната организация обмислиха с какво комунистите ще помогнат в трудния момент. Решиха да изпратят с поръчение някои членове на партията първи да заработят на новите машини. Спряха се на по-младите, за които все пак ще е по-лесно да възприемат новото.

Заедно с тях пожела да опита и Стефка Тоцева. Комунистка от дълги години, тя се беше пенсионирала, но продължаваше да работи. Тази мила, скромна жена през всичките си трудови години в завода бе свикнала без много приказки да бъде винаги там, където е нужно. Заработи Стефка на смени. През всяка почивка жените я наобикаляха. Питаха, разпитваха...

— Не се бойте, има хляб в тия машини... — окуражаваше ги тя и обясняваше подробно колко полесно е на една жена да се труди при новите условия.

Освен Стефка партийната организация изпрати с поръчение Мила Нешева, активен профгрупорг, Елена Борисова, която трябваше да се преквалифицира от плетачка на шивачка, и други като тях. Тези жени, след като усвоиха новото, се заеха да обучават и други работнички. Една след друга, особено по-младите, вече се отзоваваха без много уговорки, щом им предложеха да поемат нови машини. Привличаше ги и по-доброто заплащане. Но главното в този нелек процес беше примерът, който дадоха комунистките, техният наистина индивидуален подход към всяка работничка.

Румяна Александрова е партийна секретарка в този цех от десет години. Тя познава добре почти всички жени. Знае коя има трудности в семейството, на коя трябва да се помогне, та да ѝ върви работата по-добре. Така е и с останалите членове на партийното бюро. Тъкмо

Digitized by Google

това се оказа най-полезното сега. Защото по-лесно можеш да се доближиш, да поговориш откровено с човек, който е споделял с теб тревогите си, който е сигурен, че може да ти се довери.

Така колективът на плетачния цех издържа с „отличен" тази първа проверка. Това беше и времето, когато се формираха комплексните бригади. Всеки ден носеше нещо ново, неизпитано, пълно с неизвестности. Преминаваха бариера след бариера. Хората се променяха с дни. Вече не гледаха уплашено новите машини, не се чудеха как ще се оправят в къщи, като тръгват за втора и трета смяна.

Наистина, това беше проверка. Проверка на стойностите, вграждани толкова години в човешките характери. Проверка на онова незабележимо на пръв поглед чувство, което те кара да се усещаш приобщен към един голям работнически колектив и с подсъзнателно самочувствие да говориш: нашият завод, нашият цех, нашата бригада... И когато се наложи, с цялата сложност на семейните проблеми, с трудностите на преквалификацията, да се приспособиш към това, което изисква от тебе твоят завод.

Но сложните нови процеси бяха проверка преди всичко на силата на партийната организация. На нейните възможности да бъде винаги най-близо до работниците, да им посочи най-верния път, сама да ги поведе. И тя издържа този изпит.

Това беше действително само началото на големия процес на обновление. Миналата пролет в завода пак пристигна нова техника — този път чехословашка. Пак се зарадиха дни и нощи, в които се решаваше бъдещето на производството. От това ще се усвоят ли бързо „Евите", както ласкаво наричат работничките тези машини, ще заработят ли без аварии, зависеше изпълнението на заводския план. Партийната организация, ръководството на завода отново обмисляха до най-големите подробности и кого да изпратят на новия труден участък, и как да организират работата там. Комунистката Даца Стоянова тръгна най-напред. С нея Кана Ангелова, секционните майстори Петър Петров и Олег Авишай. А заедно с тях, опитните, изпратиха и съвсем млади, новопостъпили, но образовани, интелигентни момичета. Такива хора са нужни за тази съвършена техника. И се получи. Умението, опитът на едните се сплетоха с бързите реакции и възможностите за възприемане на новото у другите. Но тези, дългогодишните работници, учеха незабелязано младите и на нещо друго: да са дисциплинирани, да гледат на завода като на нещо свое, да си обичат работата. Това нито в проспектите, нито в справочниците можеш да го прочетеш. Но за всичките тези неща бяха разговаряли предварително в партийното бюро, на събрания. Посветили бяха изпратените с поръчение в сложността на тяхната мисия.

●

За всички е ясно, че от недисциплинирания работник много не може да се очаква. Такъв човек не милее за работата си, него заводските тегоби не го тревожат. А допреди около две години в завода самоотлъчките, закъсненията, пропуските в един или друг технологичен процес не бяха рядкост. Свикнали бяха твърде много да си прощават. Партийната организация реши: така повече не може да продължава. Цялата партия разгръща повик за качество, за отговорност и взискателност — нима ние тук ще си правим оглушки?!

Събраха се ръководството и партийното бюро, профкомитетът и бюрото на комсомолското дружество. Стигнаха до извода, че не може другояче, освен да се търси сметка за всяко закъснение и отсъствие, за всяка немарливост. Съобщиха, разясниха на целия цехов колектив, че в бъдеще ще се прилагат строго предвидените за нарушенията санкции. Издириха редовно закъсняващ-

Digitized by Google

щите, тези с повече самоотлъчки, с нарушения на технологичната дисциплина и с лошокачествена продукция. Когато списъкът беше готов, залепиха го на видно място: срещу името — провинението и заповедта за наказание.

А ефект като че ли не се получи. Жените не се разтревожиха много — голяма работа, ще ме накажат и ще се забрави... Но вече не можеше да се спира дотук. По предложение на партийното бюро събраха всички, които са имали наказания през годината. Поканиха на този разговор и юрисконсултката на завода Анета Чернева. Тя обясни, че заради самоотлъчки и други нарушения ръководството има право да намали допълнителния годишен отпуск, че работникът губи право на допълнително заплащане. Някои неща вече ставаха по-ясни. Хората се позамислиха. А после, когато нарочно сформираната комисия определи на кого по колко ще се удържи от допълнителното заплащане, какви други санкции ще се налагат на всекиго конкретно, разбраха, че вече шега няма. Разтичаха се жените. Някоя получила болничен лист, но го захвърлила, друга въобще не си взела — бързаха да извадят дубликати, та да предотвратят наказанието. Други, които нямаха оправдания, идваха при началника на цеха, при партийната секретарка, молеха, караха се. Но не им отстъпиха. Постепенно стана ясно, че може и така — да има ред, дисциплина. Сега, ако на някого се случи един ден да не дойде на работа и не се е обадил предварително, на следващия ден настоява: пиши ми го неплатен, само да не е висящ, да не се води самоотлъчка...

Идват понякога млади момичета с неукрепнали характери. Макар че ги посрещат с топлота, че наставниците влагат толкова сили, за да ги учат, обграждат ги с внимание, някои от тях нехаят. Така беше и с Роска, и с Мария, и с много други. По домовете им ходеха пратенички на профкомитета да ги довеждат на работа. Защото партийната организация си има своя линия: да не се оставя никой да напусне, преди да е направено всичко да го задържат в завода. Та тези момичета можеха и да не останат. Пристигаха на работа, когато си искат, правеха бели. До гуша им идваше на бригадирките, но пак не се отказваха от тях. Наистина някои отпаднаха, но повечето и сега са тук. Семейства създадоха, деца народиха. Дойде им умът в главата, както се казва. Особено им е драго да облекат хубави рокли, да нагласят бебетата, да стъкмят количките с най-красивите възглавнички и одеялца и да пристигнат тежко-тежко в завода за заплатите си. Има някаква особена човешка красота в този порив да покажеш рожбата си, себе си в най-добрия вид на тези отрудени жени, които са брали толкова ядове с теб. Да видят, че ти си вече човек, на когото може да се вярва.

●

Неотдавна бях отново в завода. И отново заварих промяна. Токущо бяха пристигнали нови италиански машини с програмно устройство, които напълно премахват ръчния труд. Някогашните плетачки сега са операторки на плетачно производство. Затова пък колко много трябва да знаят, да научат работничката и майсторът, за да могат да нагласят програмата на тази умна машина.

Както и по-рано, колективът, комунистите, ръководителите са изправени пред изпитание. Пускането на новото оборудване в пробна експлоатация носи своите трудности. И пак, за кой ли път, партийното бюро даде поръчения на комунисти, които да тръгнат първи. Ето Траянка Костадинова е извадила един лист с кодове, с цифри и съсредоточено проследява програмата на своите 41 машини. Траянка получи орден „Георги Димитров" за това, че до 11 юли 1983 година изпълни своя петгодишен план. Няколко пъти тази млада жена преминава на

Digitized by Google

нови операции, на нови машини. И тя, и другите орденоноски — Данче Даскалова, Елена Брезнишка, винаги отиват там, където е най-трудно. И сега са тук. С тях трите са секционните майстори Иван Германов, Живко Маринкин и Божидар Кирилов. Не бе нужно да ги агитират. Те просто изпълняват своя дълг.

Новите високопроизводителни машини донесоха немалко проблеми. Сега например няма нужда от много плетачки, защото автоматите просто бълват чорапите, за които по-рано беше нужно толкова време. При това с високо качество. Но са необходими повече хора в следващите операции, особено в конфекционния сектор. И отново комунистите се захващат да обясняват, да убеждават жените да се преквалифицират. Какво да се прави — динамично е времето, хората са длъжни да са в крак с него.

Партийната организация умело оглавява тези сложни и трудни процеси, които преобръщат на сто и осемдесет градуса, както се казва, всичко сторено досега. Довчера съществувалите еталонни бригади трябва да се преустройват, цели групи работници да сменят професията си. Това са съдби, това са вълнения, тревоги. Това е преодоляване на виждания, на представи, които довчера са изглеждали стабилни, едва ли не вечни. Ето какви тежести носят на плещите си комунистите в този колектив. Те се чувстват отговорни за всичко, което става в цеха. Защото тяхната първична организация наистина е силно политическо ядро на колектива.

Времето сега тук тече бързо, скъпа е всяка минута. Но комунистите има кога да се занимават с хората, с техните проблеми. Ето, излизат от строя остарели машини. А на тях досега са работили жени, вече преминали младата възраст. Онази възраст, когато можеш да гледаш по-светло и безгрижно на живота, когато не те плашат непознатите затруднения. Това е още една тревога за партийната организация. Защото тези трудолюбиви работнички са вложили силите си в израстването на завода. Не могат да се освободят от тях, както от машините. При това работници са нужни, макар и с друга квалификация. И започват отново разговори, пренасочване на тези хора към други операции и професии. Помагат им да вървят по-безболезнено по пътя на стремглаво летящия живот на колектива.

Намериха време да помислят дори и за онова обикновено наглед нещо — как да разпределят четирите цветни телевизора, предоставени на цеха. Кой да ги купи? Кандидатите бяха двайсет и пет. Отначало мислеха да теглят жребий — така е най-лесно. Но дали ще е най-справедливо? И макар че това отне много време, пресметнаха трудовия стаж в предприятието на всеки от кандидатите. Степенуваха ги, а на почетно място поставиха семействата — нали в цеха има много семейни двойки, които тук са се запознали, тук са създали семейно огнище и деца са отгледали. Никой не се възпротиви, защото това беше най-справедливо.

Честно, открито, по работнически. Така партийната организация се отнася към всичко. От тази нейна позиция атмосферата сякаш е наситена с повече озон. Някак ведро, оптимистично е тук. Дори и когато е най-трудно.

Мария ДЕЛИБАЛТОВА

Digitized by Google

ЕДНА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ДЕВЕТ КОЛЕКТИВА?

Първичната партийна организация в Койнаре със секретарка Бистра Петкова обединява 35 комунисти. Тя обаче представлява 9 колектива с общоградско значение — градския съвет, пощата, кооперацията, училищата и пр. Именно това предизвиква към размисъл: правилно ли е изградена тя? Може ли на практика да изпълнява успешно политическите функции на боеви ръководител на тези общоградски звена и техните трудови колективи?

Вярно е, че в малкия град хората се познават. Все пак обаче проблемите на пощата и на съвета, на училището и кооперацията са различни. За да изпълнява успешно ролята си на представител на партията в тези колективи и техен представител пред партията, партийната организация трябва да разглежда тези проблеми, да им дава отговор, съответстващ на изискванията на партийната политика, да осигури висока активност на комунистите и на трудещите се, да организира изпълнението на приеманите решения. Възможно ли е тя да прави успешно това? При нормални условия тя би успяла да обсъди годишно не повече от един проблем на всеки от тези колективи. При това едва ли комунистите от пощата пълноценно могат да участвуват при обсъждането например на вътрешните проблеми на съвета или на училището... Може някой да каже, че това могат да бъдат задачи на комунистите по партийни групи. Но тогава с какво ще се занимава организацията?

Това е едното съображение, което ни кара да смятаме, че такова обединение на комунистите не е най-сполучливото.

Второто съображение се отнася до подхода към проблемите. Организацията обединява комунистите от колективи с общоградско значение. Това крие опасност при планирането на партийната работа и при подхода към разглеждането на въпросите да се дублира в известна степен градският комитет на партията. Планът и протоколите на организацията потвърждават, че такова опасение е основателно.

Вярно е, че Централният комитет на партията препоръчва окрупняване на малочислените организации. Това е правилно да се направи, когато комунистите са от един заводски колектив или от малки сродни колективи, от едно населено място с малки служби и звена, където не може или не е рационално да се изграждат самостоятелни организации. Но в ситуации като тази в Койнаре е естествено да се потърси такъв вариант на структурата на партийната организация, който ще позволи да се осигурява максимално ефективно политическо ръководство както на общите, така и на специфичните проблеми на колективите.

При наличието на градски комитет на партията, който упражнява непосредствено политическо ръководство на общоградските звена, по-правилно е да се намери друго решение. Вариантите могат да бъдат различни — за някои звена самостоятелна организация, за други по-малки, но сродни по характера на задачите и работата си колективи — обща с партийни групи или пък с организации в състава и пр.

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

ЗА РАБОТАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ

В редакцията се получават писма от партийни групови отговорници с молба да се разяснят отделни въпроси, които възникват във връзка с работата на партийните групи. По-долу се публикуват отговори на някои от тях.

Как се провеждат събранията на партийните групи? Уставът на КПСС не регламентира на какъв период от време трябва да се свикват събрания на партийните групи. Опитът показва, че те провеждат събрания, когато това е необходимо, в зависимост от интересите на работата. Не е толкова сложно комунистите от групата да се съберат и да решат оперативно някаква задача. Сферата на нейната дейност е ограничена на неголям участък, където всичко се вижда — и хората, и тяхната работа. В каква степен ще въздействува тя върху положението в колектива зависи от оперативността ѝ, от умението ѝ да откликва бързо на ежедневните, заслужаващи внимание процеси и явления, на нуждите на хората и производството, да определя отношението си към тях, да подкрепя полезната инициатива и челния опит, да преодолява недостатъците. Затова комунистите от партийната група следва да се събират само тогава, когато възникне необходимост да разменят мнения, да решат колективно един или друг въпрос.

Разбира се, има и въпроси, които, преди да бъдат поставени за обсъждане, трябва да се проучат обстойно, да се проверят фактите, да се поговори с хората и т. н. В тези случаи партийният групов отговорник и членовете на партийната група не трябва да бързат със събранието, не трябва да жалят време за подготовката му. В зависимост от въпроса, който ще се обсъжда, е целесъобразно на събранието на групата да се поканят представители на администрацията, профсъюзни и комсомолски активисти, отделни работници, колхозници.

Води ли се протокол на събранието на партийната група? Това зависи преди всичко от важността на въпроса, който се обсъжда, от значението, което той може да има в бъдеще за партийната група и партийната организация като цяло. В редица случаи воденето на протокол е оправдано и целесъобразно. Обикновено в партийните групи се водят протоколи само на организационни и отчетно-изборни събрания, а на останалите събрания вместо протокол партийният групов отговорник води записки в своя дневник (кой се е изказал, какви предложения и бележки са направени, на кого са дадени поръчения и т. н.).

Трябва ли партийната група да има перспективен план за своята работа? Партийната група е съставна част от първичната партийна организация. Тя работи в съответствие с нейните планове и решенията на партийния комитет и партийното бюро. Важното е партийните групи да бъдат осведомени за тези планове — перспективни и текущи. Когато имат плана на първичната организация, комунистите от партийната група определят какво участие ще вземат в общата работа. Партийната група съпоставя своите ежедневни грижи със задачите и плановете на партийната организация като цяло, като освен текущата работа отчита и перспективните въпроси. В дневниците на партийните отговорници се появяват предварителни планове-бележки, които служат на групата като своеобразно ръководство за бъдещето.

Практиката показва, че обикновено не

Сп. „Партийная жизнь", бр. 1, 1984.

Digitized by Google

е необходимо партийните групи да имат годишни планове. И това е понятно, защото механичното пренасяне на методите и прийомите на партийната работа от едно звено в друго по-малко от всичко може да донесе полза. Главното за партийната група е да реагира оперативно и делово на изменящата се обстановка в колектива на своето поделение. Най-често тук събранията се провеждат по горещите следи на събитията. Да се съставя план за работата на партийната група за една година, да се разпределят по месеци събрания с посочване на дневния ред би означавало да се сковава това низово партийно звено.

Има ли партийната група право на контрол върху дейността на администрацията? Уставът дава право на контрол върху дейността на администрацията на първичните партийни организации. Като техни съставни части, партийните групи, естествено, влияят върху колективите на поделенията, в които те действуват. Това позволява контролът да се задълбочи, да стане по-целенасочен, да обхване всички низови поделения. Партийната група има право да изслушва всеки работник, включително бригадира или майстора. Но контролът не се свежда само до изслушване на доклади. Дълг на партийната група е да разкрива недостатъците, да се стреми те да бъдат преодолени, да предпазва работниците от грешки и пропуски. Партийната група може и е длъжна да се намеси, ако по нечия вина се нанася вреда на работата, на интересите на държавата (да обсъди неправилна постъпка на даден комунист, да съобщи за разкритите недостатъци и мерките, взети от партийното бюро и т. и.).

Може ли партийната група да изслушва съобщения или отчети на комунистите? Не само може, но е целесъобразно, тъй като на групата са добре известни и силните, и слабите страни на всеки другар и той може да получи много ценни съвети и препоръки. Партията не приема нейните членове да бъдат пасивни и равнодушни. Дълг на комуниста е да бъде съзнателен и активен боец на партията. Другарското обсъждане в партийния колектив на самоотчети на членове или кандидат-членове на партията за тяхната работа, за изпълнението на уставните задължения е хубава, действена форма за контрол върху дейността на комунистите и средство за повишаване на тяхната активност. През последните години тази форма получи широко разпространение в много партийни организации. Много полезно е да се обсъждат самоотчети на комунисти, които се отнасят добросъвестно към изпълнението на своите производствени и обществени задължения. Това дава възможност опитът на активните партийни членове да се разпространи по-широко, да служи за пример на другите.

При обсъждане на самоотчетите могат да бъдат повдигнати въпроси, свързани с работата на цялата партийна организация, на стопанските ръководители. В такива случаи становището на комунистите трябва да бъде съобщено на партийното бюро, на партийния комитет.

Има ли партийната група право да наложи наказание на даден комунист? В Устава на КПСС на партийната група не е предоставено такова право. Но от същината на изискванията, които се предявяват към комуниста, от положенията за партийната дисциплина и задълженията на члена на партията произтича, че ако комунистът е допуснал грешка или се е провинил, партийната група е длъжна да поправи този комунист, да обсъди поведението му, да го разкритикува и му посочи неговите недостатъци. Понякога това е напълно достатъчно. Ако ли пък комунистът заслужава наказание, партийната група доклада своето мнение на партийното бюро на първичната (цеховата) партийна организация.

Може ли партийната група да изслушва самоотчети на безпартийни? Като съставна част на първичната (цеховата) организация, партийните групи участвуват в осъществяването на контрол върху дейността на администрацията в производствените поделения, в които те са създадени. Когато е необходимо, те могат да изслушват майстори, бригадири, технически ръководители, ръководители на отдели както комунисти, така и безпартийни.

Партийната група изслушва на свои събрания профгрупорзи, групови комсомолски отговорници, дава им съвети как по-добре да организират работата. Забелязала ценна инициатива на даден безпартиен другар, партийната група може да чуе неговия разказ за опита му и да съдействува за разпространяване на полезното начинание.

Digitized by Google

УЛОВЕНИ МИГОВЕ

Това бе преди повече от година. Гледах я, седнала в хола на нейното малко жилище в комплекс „Ленин", и не можех да ѝ се нарадвам. Цветята, книгите, леко потрепващите завеси, мебелите в бежово подсилваха красотата на късния следобед и тази хармония щеше да бъде безкрайна, ако не звънеше непрестанно телефонът, ако не почукваше отвреме-навреме раздавачът. Телеграмни и телефонни възторзи бяха в надпревара. Два-три дни преди това бе публикуван указът за удостояването ѝ със званието „Герой на социалистическия труд" и отзвукът отблизо и далеч бе спонтанен. Учени и общественици, животновъди и механизатори, учители и работници — приятели, познати, роднини, поздравяваха Атанаска Георгиева с радостното събитие:

„Искаме да те има на този свят!" — пишеха ѝ кравари от Пирдоп.

„Обичаме твоята готовност винаги да помогнеш на нуждаещ се другар" — твърдеше колектив от АПК в Горна Оряховица...

Търсех настроението ѝ в момента и се мъчех да го определя — за човека няма по-добро състояние от усещането за добре извършена работа.

— Гледам ви, крехка и тиха, в същото време с една динамична биография. Вие винаги сте търсила своето място в строя. Как смятате: че комунистът е просто един участник в борбата за общата победа на класата или че той е в същото време и един самостоятелен воин, непрестанно превъзмогващ трудности, които няма кому да прехвърли. По-точно — че неговото участие в общата победа е непременно низ и от много частни, ако можем така да ги определим, победи?

— Безусловно. Участието ни в общата победа неминуемо минава през нашите лични усилия и съдби, през нашето себеотрицание и доблест. Без това не би била достигната нито една голяма цел.

— Човек понякога не знае какви са силите му, докато не ги изпита.

— На младини често стигах до този извод. Стачкувахме в печатница „Култура", воювахме за правата си, участвувахме в нелегални срещи и конференции и често сами се учудвахме на резултата от нашите усилия, на собствената си устойчивост и смелост.

— А по-късно, когато сте бивала уволнявана от учителска работа в Златица (зная, че са ви арестували по време на учебен час) или при попаданията ви в арести, смятала ли сте, че докато човек не се предаде, той е по-силен от своята съдба?

— Там, където има воля, има и път. На това ме е учила още моята учителка от ранни години Тодорка Маринова, която бе комунистка и ми предаде първите уроци по революция. Благодарна съм ѝ...

И се връщаме към детството, към мъчителните години на недоимък и мъка. Атанаска е от многочленно семейство, останала рано без баща, израсла покрай близки роднини и по сиропиталища. Споменът от ония дни можем да типизираме с убийственото: „Сирак от войната, г-н директор!", което е била длъжна да произнася вместо поздрав при всяка среща с шефа на сиропиталището. Такъв бил редът. Атмосферата под този покрив формира една чувствителна и в същото време борбена душа. Младото момиче става функционерка на РМС. Сложните пътища на борбата я срещат със забележителни революционери. Нейната самоотвержена смелост се крепи от разбирането: „Не пренебрегвай врага, ако ти се струва слаб; не се страхувай от врага, ако ти се струва силен!"

Много са епизодите на борбата, към които се връщаме в този късен следобед, много са мигновете на риск, на докосване до смъртта...

По време на една блокада на квартала в нейния дом е Емил Марков. В двора се промъкват полицаите, а Райна, студентка, близка на Атанаска, но непосветена още в тайните на делото, облича набързо палтото си и тръгва бавно по стълбището, придавайки си най-безгрижния вид, който би могла да има. Гостът е със заредено оръжие, но разговорът с момичето полицаите се отдалечават обратно. Стъпките им заглъхват.

Диалогът между домакинята и госта, последвал след това, е кратък: „Отказаха се от смъртта". „А ние?" „И ние".

Друг път, в късен следобед, Атанаска води по един от булевардите детето на нелегален другар. Бащата трябва да види сина си от разстояние, детето не трябва да види баща си. Конспиративната роля е изиграна добре, но в душата на Атанаска

Digitized by Google

е останало наслоение, което стои и до днес. Като онези, другите мигове от кооперирането на земята в Софийско. Тежко, иде ти да заплачеш с глас, а се усмихваш. Защото и най-ясните неща понякога стигат до хората бавно. Мъчително. И ти си онзи, който трябва да поеме сълзите на другите и да ги стаи в себе си.

И се връща Атанаска в този миг към друг диалог с Емил Марков, малко по-обстоен. Тя: „Колко радост ще има след победата, колко песни. Няма да има никакви трудности." Той: „Идеализираш, ще бъде много трудно. Разбира се, от друг род ще бъдат сложностите, но ще ги има в невероятна степен." Тя: „Но народът ще бъде свободен, щастлив..." Той: „Разбира се. А нашата отговорност ще е същата. Ще трябват нови и нови победи..." И се връща Атанаска към онази победа, която иска от всекиго поотделно да побеждава. Да надмогва обстоятелства и сложности, за да става по-добър, отколкото е бил, за да води след себе си хора.

А хора след себе си тя винаги е имала и в това е нейното щастие. И винаги се е отнасяла към тях с доверие и радост.

Ето и сега.

Разговаряме ние за нейната съдба, а тя все се връща към съдбата на някой друг. И поставя този човек неизменно пред себе си. Ту Пенка Евтимова, ту агронома от Душанци, ту бай Кръстан, ту свинегледачката Руска, която „получава инфаркт, когато ѝ вземат прасетата" и която с вещина разказва за своя труд пред аудиторията на научни работници в Толбухин. Или пък — бай Георги от Дропла, „на когото хората и досега викат „председателя", макар че отдавна не е"...

Атанаска си спомня сложните години на началото на кооперирането на земята.

В Сливница по онова време никак не било леко да се убедят хората в предимствата на колективното обработване на нивите. Разяснителната работа не вървяла. Дори бащата на самия партиен секретар — един от най-добрите стопани в селото, бай Васил — не искал и да чуе за кооператива. Човекът се страхувал да изпусне животните и земята си от своите ръце, да ги предаде на някой, който ще ги съсипе. Партийният секретар не смеел да говори с баща си по този въпрос — знаел колко предирчив и строг човек е той. Наложило се Атанаска да се срещне с него.

Тя и досега помни с подробности чистата ограда, портичката, лехите с цветя, капака над торището, зеленеещия край него здравец, мушкатата по прозорците на обора, безупречния ред в този дом... Пред очите ѝ е стопанинът — умислен и строг, дялащ някакво дърво на двора. Нечаканата гостенка се провикнала отдалеч, за да подтисне страха си (откъде ще подхване нещата, какво ще излезе от това посещение). Бай Васил „се смилил" над нея, разговорили се, но подадената декларация отблъснал. Не искал да бърза с подписа, обещал на другия ден да иде в канцеларията.

Дълго чакала след това Атанаска, човекът не се появявал. Притеснението ѝ преливало, но нямало какво да се прави. Накрая дошъл, сложил подписа си и се строполил на бюрото. Свестил се с чаша вода. После разказал как, преди да дойде тук, ходил при другия си син, работник в Локомотивния завод в София, как обходил после нивите си, да се сбогува с тях... Атанаска написала с най-едри букви името му на дъската. Само ден след него в ТКЗС се записали 450 стопани. Такава авторитетна личност бил бай Васил.

Атанаска търси причината за влиянието на този човек над останалите и я намира не само във всеотдайния му труд, но и в неговата принципност, в безкомпромисността му. Председател на стопанството при учредяването му станал неговият син, дотогавашният партиен секретар, а бай Васил бил единодушно избран за член на контролния съвет. Когато след година съобщили на събрание, че награждават това ТКЗС за висок добив от царевицата, бай Васил направил възражение: „Тази земя може да дава много повече, преди аз съм получавал от нея двойно. Така че вместо да ни награждавате за този добив, трябва да ни накажете." Атанаска изтръпнала: успехът бил относителен, само на фона на общото изоставане.

Когато говори за тези хора, Атанаска Георгиева се възторгва от постъпките и доблестта им като от нещо съкровено, като от нещо пределно скъпо и важно:

— Аз съм длъжница на мнозина! — произнася тя и в думите ѝ няма нищо помпозно.

Половин век по селата — това са хиляди срещи, хиляди постъпки, безброй дилеми, безброй решени и нерешени въпроси. И като секретар на Софийския окръжен комитет на партията, и като сътрудник на селскостопанския отдел на Централния комитет на БКП, и като народен представител заслужилата деятелка на селското стопанство Атанаска Георгиева пътува, разговаря с хората, търси ги, доверяват ѝ се. Пенсионирана вече, обикаля отново страната като сътрудник на Комитета на движението на българските жени и на Националния музей „Георги Димитров".

— Не се ли изморявате? — питам.

— Натежават годините, но нима човек може да се затвори между своите стени?

И я гледам — спряла в хола на малкото си жилище. Ту бърза към телефона (от който сега вече не долитат поздравления, а тихите думи на внука ѝ, завърнал се от командировка в Шумен), ту отново сяда. И я чувам, говореща разпалено за поведението на някакво невинно момче, което трябва да бъде защитено...

Атанаска в халат. Каква мимолетна гледка. Усещам, че след малко ще стане, ще грабне палтото си и ще иде да види какво става с момчето. Тя трябва да разбере, да помогне.

Един трамвай ще се размине с друг и внукът ѝ няма да я свари в къщи.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ИНТЕНЗИФИКАЦИЯ НА НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ

Конгресните решения поставиха принципно нови изисквания и задачи към научния и инженерно-внедрителския потенциал. Проблемите за всестранната интензификация на научния труд са актуални и в най-голяма степен перспективни и за работата на Кирковската районна партийна организация в столицата, която ръководи 35 инженерно-внедрителски организации. Голяма част от тях са със структурно-определящ характер в основните отрасли на народното стопанство.

В района са обособени четири научно-производствени комплекса — по кароастроене, текстилна промишленост, геодезия, картография и фотограметрия, и съобщително строителство. Научните звена в тези комплекси обслужват не само районното и столичното стопанство, но дават своя принос в развитието на националната икономика, а някои от тях определят стратегията на научно-техническия прогрес в цели отрасли на народното стопанство.

Като има предвид тези характерни условия, районният комитет на БКП насочва вниманието на партийните и административните ръководства на инженерно-внедрителските организации към разработването и внедряването в практиката на задачи с висок икономически и социален ефект. Основа за тяхното изпълнение са решенията на проведения през 1981 г. пленум на районния комитет. На него бяха приети решения за териториално управление на научно-техническия прогрес и районна комплексна програма за ускореното му внедряване с четири целеви програми в основните научно-производствени комплекси.

В тези програми по същество се поставиха насоките на дейността на инженерно-внедрителските организации за реализиране на курса за интензификация. И сега вече равносметката е: определена дейност е извършена във връзка с **изясняването** на научно-техническите проблеми на районното стопанство и възможностите за тяхното решаване. И още нещо. Особено внимание на този въпрос се отделя при формирането на **насрещните планове** на научните колективи. Сремежът е да се създават все по-добри условия за ускореното разработване и внедряване на съвременните постижения за развитие и ускоряване на творческото сътрудничество между науката и производството, за основно и последователно изграждане на затворения цикъл „изследване—разработване—внедряване".

Когато говорим за насоките и проблемите на социално-икономическото развитие на района и мястото на инженерно-внедрителските организации, имаме предвид и необходимостта от по-нататъшно прилагане на принципите на **териториалната мултипликация** в решаването на задачите за интензификацията на инженерно-внедрителската дейност и нейното **районно териториално управление.** Кирковски район е един от районите, в които още през седмата петилетка се експериментира **териториалното управление на научно-техническия прогрес.**

Digitized by Google

Партийната работа в тази насока има своето определено място. Сполучлив опит е изградената и утвърдена от пленум на районния комитет районна обществено-държавна комисия за наука и технически прогрес. Подобни комисии се изградиха и в инженерно-внедрителските организации и предприятията към партийните комитети и партийните бюра. Това е форма за непосредствено и активно участие на всеки член от колектива в ускореното внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. Същественото за териториалното управление е, че за съответните научно-производствени комплекси на района са изградени работни групи, които решават конкретни задачи за районната икономика, свързани с повишаване техническото и технологическото равнище на изделията, качеството и ефективността на внедряваните разработки.

За всестранната интензификация на научния труд през последните години се създават необходимите условия за по-тясно интегриране на науката със столичната и районната икономика, непрекъснато се оптимизират организационните структури за съединение на научните изследвания с производствената дейност. Всичко това оказва своето влияние при насочването и регулирането на развитието на интензификацията на инженерно-внедрителската дейност. Но по редица причини, в т. ч. и поради недостатъчното използване на създадения в столицата и в страната опит при прилагането на обществено-държавното начало на ръководството на научно-техническия прогрес все още има какво да се желае за истинско териториално управление. Сполучлива форма е съветът на директорите с двете основни направления — едното е свързано с инженерно-внедрителските организации, а другото с материалното производство. Стремежът е възможно най-пълно да се изяснят принципите **по изграждането и функционирането на стройна система за териториално управление на интензификацията на научната дейност.** Такава интензификация, която да ни доведе до сериозен обществен ефект не само на районно и столично, но и на национално равнище.

Качествено нов момент в партийното ръководство е изграждането на **временни партийни организации и съвместни научни творчески колективи** в редица инженерно-внедрителски организации и предприятия. Такива се създадоха при „Балканкар прогрес" и комбината за електрокари „6-и септември" за внедряването на фамилия електрокари „Дружба", при българо-унгарското дружество „Интрансмаш" и завода за електро- и мотокари „Средец" за усвояването на робокар и др. Целта е да се засили **координацията на разработващата и програмната дейност** по основните направления на интензификацията, като се има предвид, че сега 80 на сто от общо произвежданата продукция в района е предназначена за износ, а до края на петилетката е планирано тя да бъде 90 на сто. Високи са изискванията, които се предявяват към научно-техническите и изпълнителските кадри в района.

Политическата работа на партийните органи и организации засилва ролята на комунистите за обединяване на силите на научните работници в мощни комплексни колективи, за решително подобряване на процеса на внедряване на научните резултати в производството. По-важните направления, по които се работи, са свързани с **изясняването на научно-техническите проблеми на районното стопанство и възможностите за тяхното решаване чрез плановете за научния и техническия прогрес.** Особено внимание на този въпрос се отделя при формирането на **насрещните планове** в научните и производствените колективи. Заедно с това стремежът е да се създават все по-добри условия за ускорено внедряване на научно-техническите постижения за развитие и укрепване на творческото сътрудничество между наука-

Digitized by Google

та и производството. Значително да се съкращава цикълът изследване—разработване—внедряване . По-ясно да се формира обликът на научно-производствените комплекси в района. През тази петилетка тези звена работят по 9 национални програми и в районната промишленост ще бъдат внедрени около 164 нови технологии, осигуряващи по-добра механизация и автоматизация на производството.

Най-добри постижения се очаква да се получат от съвместната разработка на българо-унгарското дружество „Интрансмаш" и института за електро- и мотокари, свързана със създаването на автоматизирана транспортна система на основа робокар; приложението на микропроцесори при автоматизиране на технологическите процеси и управлението на производството и разработването на импулсен регулатор от Централния научноизследователски институт по комплексна автоматизация; разработването на технология за оптическо стъкло с участието на Научния институт по информация и съобщения и Института по стъкло и фина керамика; внедряване на технологията за ефектни прежди от Института по облекло и текстил. Това са все разработки, които в най-голяма степен предполагат интензификация на научноизследователския труд, високото му ефективно използване и непрекъснатото повишаване на неговата производителност.

Съществуват и редица **нерешени проблеми.** Те са свързани преди всичко с **координацията** в работата на звената, отговарящи за разработването и внедряването на определена задача. Предстои работа за по-нататъшно **изясняване, конкретизиране и ресурно осигуряване** на задачите, залегнали в районната и в целевите програми, утвърдени от пленума на районния комитет на БКП. Прегледът на проблематиката в плановете на инженерно-внедрителските организации от района показва, че все още съществуват, макар и единични, случаи на дребнотемие. Но не винаги е достатъчно мобилизиране на творческите възможности на кадровия научен потенциал особено при формирането на насрещните планове.

Сега инженерно-внедрителските звена са заинтересовани да разработват и внедряват задачи на високо техническо ниво и с висок икономически ефект. Критерий за оценка вече са крайните резултати, които получават внедрителите на разработките. Доходът и самоиздръжката на научните организации са в пряка зависимост от размера на реализирания икономически ефект от внедряването на разработките.

На Дванадесетия конгрес на БКП в отчетния доклад др. Т. Живков подчерта, че грижата за качеството и техническото равнище на продукцията трябва да започва още в стадия на изследванията, да стои в центъра на вниманието още при проектирането, конструирането.

В процеса на подготовката за достойна среща на Националната партийна конференция районният комитет съсредоточи усилията си за решаване проблемите на качеството. Извършват се проверка-анализ и преоценка на извършеното досега за повишаване техническото и технологичното равнище на научните разработки, преглед на тематичните научни планове. Те се свързват с програмите за внедряване на авангардните научно-технически постижения, за повишаване обществената производителност на труда, с мероприятията за подобряване на трудовата, технологичната и финансовата дисциплина.

Сега повече отвсякога е нужна мобилизация на усилията на научния инженерно-внедрителски потенциал, особено на комунистите, за засилване на партийно-организационната, политическата и идеологическата работа за осъществяване в дела приетия от Дванадесетия конгрес на БКП курс за повсеместна интензификация.

Дора АВРАМОВА

Digitized by Google

СТИЛЪТ СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА

Белишката общинска партийна организация има дълголетни традиции в целенасочената работа с хората, за разгръщане на тяхната инициатива и творчество. Сега тази дейност все повече се обогатява и обновява, настъпиха редица положителни изменения. Протича активен процес на проблемно обогатяване на партийната дейност. Повишава се научността на партийното ръководство на икономиката, социалното развитие и духовната сфера. По-умело се прилага политическият подход. Нарастват активността и самодейността на първичните партийни организации. Намират приложение нови форми и методи на партийна работа, традиционните се изпълват с ново съдържание. Всичко това се свързва най-тясно с авангардната роля и личния принос на комуниста.

Първостепенна роля за решаването на задачите и постигането на конкретните цели общинският партиен комитет отдава на

КОМПЛЕКСНИЯ ПОДХОД

Новият икономически подход навлиза все по-дълбоко в живота на нашето общество. Той се превръща в един фактор, който оказва силно въздействие върху всички сфери на социално-икономическия живот. Процесите, които се развиват в тази насока, внасят изменения и в самата партийна работа, в дейността на партийните комитети и първичните партийни организации. Те предприемат инициативи и проявяват стремеж, които способствуват да се засилва активната позиция на комунистите, за да може в максимална степен да се създават реални условия и предпоставки за високо качество и висока дисциплина на труда.

Ето какво сподели Теофил Гьошев, първи секретар на общинския комитет на БКП: „За да може да се разчита на висока социалистическа активност на трудещите се, преди всичко се стремим да знаят хората какви са целите, които партийната организация и трудовият колектив ще постигнат на основата на стратегическата линия на партията особено сега, при прилагането на новия икономически подход и неговия механизъм. Няма по-привлекателно, по-активизиращо средство за нашите хора в производството и в обществено-политическия живот от ясната перспектива и конкретните задачи за решаване в близко време и по-далечно бъдеще. Изменят се организаторската и политическата дейност. Тези промени произтичат от сложните задачи в условията на новия икономически механизъм, от изискванията да внедряваме научно-техническия прогрес, да се борим за високо качество и дисциплина на труда. Твърде сложен се оказа и процесът за утвърждаване на селищната система, призвана да се развива като среда за удовлетворяване на материалните, социалните и духовните потребности на хората, за тяхната пълноценна трудова реализация и изява.“

Партийната практика сочи, че сегашните изисквания поставят пред общинските партийни комитети задачи, за които по-рано се считаше, че са от компетентността преди всичко на окръжния комитет на партията. Това най-добре може да се почувствува, когато човек се запознае на място с извършеното и очертанията на предстоящата работа на общинския партиен комитет.

Какво е характерното тук?

С нов подход комитетът пристъпва към редица проблеми от ма-

Digitized by Google

териалното производство, засягащи най-широк кръг от населението, решаването на които изисква съчетание на научната мисъл с практиката и инициативата от долу. Насочено беше ръководството на АПК към по-тесни връзки с научноизследователските институти. И в този край дойдоха научни сътрудници и специалисти от НАПС, с помощта на които бяха разгърнати възможностите и повишено самочувствието на редица специалисти, низови ръководители и първични колективи. Очерта се необходимостта от разработването на цялостна комплексна програма. Но до нейното формулиране се стигна чрез най-широко обсъждане на основните проблеми на открити партийни събрания. Взеха се предвид рационалните предложения, отчетоха се редица социални аспекти, които преди това не се виждаха или се смятаха за маловажни. По този начин се получи не само една програма, отчитаща обективните условия и възможности на субективния фактор, но в процеса на обсъждането ѝ редовите комунисти и най-активни труженици формираха в себе си ново самочувствие, което им позволява не само да решават поставените задачи, но и сами да си набелязват по-големи цели.

Използването на социално-психическата и демографската характеристика на населението при съставянето на програмата даде възможност да се подходи комплексно. Потърсиха се разнообразни пътища за партийно въздействие при нейното практическо осъществяване.

Какво прави впечатление?

Ясно е откроена целта. На преден план са поставени за решаване основните проблеми: подобряване използването на земята и материално-техническата база; по-ефективно използване на селскостопанската техника и транспорта; осигуряване на нови скотоместа чрез реконструкция и модернизация на съществуващата база в животновъдството; ускорено развитие на хидромелиорациите; по-ефективно използване на сушилната база за тютюна; масово внедряване научно-техническия прогрес и челния опит в животновъдството; усъвършенстване на социалистическата организация на труда и управлението; прилагане на вътрешностопанската сметка като основен метод на ръководство. Цялата тази дейност на конкретна целенасоченост съдържа мерки от политически, организационен, нравствено-психически характер.

Творческият и комплексен подход на комитета намира израз и в ръководството при определяне задълженията на основните звена на политическата система — народния съвет, профсъюзите, Комсомола и Отечествения фронт. Предприетите от тях инициативи сега по-рефно са насочени към подобряване условията на труда, взаимопомощта, създаването на подходящ социално-психически климат във вътрешноколективните взаимоотношения. На тези изисквания по-пълно отговарят подетите инициативи и почини за образцова социалистическа селищна система.

Вече има и редица положителни резултати. В началото на петилетката поради отслабена фуражна база и нарушения в технологията млеконадоят в кравефермата бе незадоволителен. За първи път през 1983 г. колективът увеличи средния млеконадой от 2540 на 3100 литра или ръст — 560 литра. Предаденото мляко е само първо качество. В най-неблагоприятната 1983 г. се стабилизира изкупната цена на произведения тютюн. Получени са 100 тона повече картофи от предшествуващата година главно за сметка на увеличения среден добив, който достигна 5 тона от отделни площи. Голяма крачка е направена в производството на люцерна, силажна царевица, сено, слама. Разширени са механизираните процеси при разсаждането и окопаването на тютюневите площи. Масово се прилага двойната игла при низането на тютюна. В резултат на всичко това и на подобреното качество от

Digitized by Google

тютюнопроизводството се очаква да се получат над 1 930 000 лв. с около 150 000 лева повече от предишната година.

Когато говорим за успехите, непременно трябва да споменем усилията, които се полагат, за да се включат по-активно младите хора в селскостопанското производство. Комитетът възлага конкретни задачи и отблизо следи и подпомага Комсомола и стопанското ръководство. Една от резултатните форми на работа е формиране на младежки звена с повишена степен на механизация в селата Дагоново, Краище и Бойка. Над 100 младежи и девойки работят в тютюнопроизводството, над 40 — в животновъдството, 13 — в автотранспорта, 12 — в други дейности на материалното производство.

●

Пленумът на общинския комитет утвърди комплексна програма за развитие на транспортните, радиотелевизионните и съобщителните услуги в селищната система за периода 1983—1985 година. В разработката участвуваха специалисти от отдел „Промишлено-стопански" на окръжния комитет на партията, на обединенията и ведомствата в София, окръжните ръководства на „Пътно управление", на Автокомбината, на съобщенията.

Кое е положителното?

Заседанието на пленума не се проведе по общоизвестната схема — подготовка на решения, разглеждане в заседателната зала, вземане на решения и след това организиране на изпълнението. Всички тези етапи вървят успоредно. Започна се с комплексна проверка във всички селища на общината. Изготви се всестранен анализ на състоянието на пътната мрежа, транспорта, съобщителните и другите услуги, за който много допринесоха и срещите с трудовите колективи по тези проблеми. Обявен бе приемен ден на окръжния народен съвет и много от повдигнатите въпроси се решиха веднага, а другите бяха отправени по компетентност към съответните органи и ведомства на територията на окръга. След това се проведе съвместно заседание на общинския партиен комитет и народния съвет. Програмата се обсъди с кметствата и отечественофронтовските активи в селата. По такъв начин хората в общината имаха възможност да споделят своите становища и предложения преди утвърждаването на програмата. Силата на този подход е, че се създават реални възможности в партийно-организационната работа да участвуват все по-активно повече хора. Широката и пълна информираност на комунистите и безпартийните, тяхното участие в предварителната подготовка на програмата не само я направи по-конкретна и изпълнима, но внесе във всички удовлетвореност и повиши самочувствието им.

Така партийните мерки стават по-целесъобразни, по-действени, получават всеобща подкрепа, повишават се качеството и ефективността на политическото ръководство.

Съществен момент на подхода при подготовката и провеждането на пленарното заседание за работата с Комсомола и младежта бе проучването, анализирането и преосмислянето на взаимовръзките между партийните, държавните, стопанските, масовите органи и организации и революционните дейци с комсомолския актив и дружества. Обърнато е специално внимание на въпросите за създаване на условия и обстановка за реализация на младежта в труда; повишаване инициативността, активността и отговорността на Комсомола пред обществото; решаване възникващите потребности на младежта и други. Какво се прави в тази насока?

Digitized by Google

Ускорено се извършват реконструкция и модернизация на материално-техническата база на производството. Същевременно се усъвършенстват неговата структура и организация, подобряват се условията на бит и култура. За задоволяването на тези потребности само през периода на 1981—1983 г. са разкрити над 220 нови работни места в промишлеността, строителството, обслужващата сфера и почивното дело. Вземат се мерки за изграждането и укрепването на младежките производствени единици, за разгръщането на младежкото научно и техническо творчество.

Много проблеми от най-различно естество има във вътрешната организираност по изпълнение на взетите решения. Особено се налага умението да се прави анализ и да се дава ясна конкретна оценка на изменѐнията, настъпили с изпълнение на решенията. Еднообразието и шаблонът се преодоляват, търсят се и се прилагат по-ефективни форми на работа. Сред факторите, които са спомогнали за постигнатото, най-ярко се откроява

ПЛАНОМЕРНИЯТ И ДЕЙСТВЕН ПАРТИЕН КОНТРОЛ

В прилаганата система на контрол се използват най-различни форми и средства. Конкретизират се и се разпределят задачите, които произтичат от решенията. Особен интерес представлява, както тук го наричат, специализираното контролно заседание на бюрото на общинския партиен комитет. По замисъл, организация и изпълнение това заседание съдържа много нови моменти в партийно-организационната практика. Много добре се помни заседанието от февруари 1983 г. с дневен ред: „Оценка на работата на членовете на бюрото на общинския комитет на БКП за изпълнение решенията, взети през 1982 г.“ Никак не е лесно, нито просто да се изработи и внесе за обсъждане оценка, с която да се даде точен отговор на въпроса, до каква степен всеки член на бюрото на комитета влага сили, знания, умения и опит и дава конкретен принос за практическото решаване на задачите, и то при високо качество и ефективност. По същество всеки член на бюрото е направил самоанализ, самовглеждане как изпълнява задълженията си, личното си отношение и разбиране на обществената значимост, която има като член на ръководния изборен партиен орган. Очевидно е, че в тази насока се разкрива широко поле за работа. От всеки комунист, избран в бюрото на комитета, се очакват дълбока принципност, инициативност към всичко актуално, висока култура в труда, бита и човешките отношения, съзнателна дисциплина.

Първият секретар на комитета поддържа непосредствена връзка с всеки член на бюрото и ръководните кадри. Ето един от начините. В определени дни се провеждат срещи. На тях се прави анализ на оказаната помощ на партийните бюра и организации, обсъждат се пропуските и начините за отстраняване. Където се налага, засилват вниманието и помощта. Един от белезите за силата на подобен подход са помощта и контролната дейност за развитието на някои черти в стила на кадрите като самоорганизираност, деловитост, високо чувство за отговорност към партийните задължения. Създава се атмосфера на повишено внимание и инициативност за умело съчетаване на служебните задължения с обществените поръчения.

Положителното е и друго. По някои основни решения бюрото прави отчет на съвещания пред актива. Често пъти тези отчети дават начален тласък на интересни инициативи, в реализирането на които се разгръща целенасочена и резултатна организаторска работа. Голяма помощ оказва и местният радиовъзел. Само през периода от 1982 г. до октомври 1983 г. са излъчени над 90 предавания, свързани

Digitized by Google

с изпълнение на решенията на общинския комитет по проблемите на селското стопанство, промишлеността, строителството, услугите и други.

Интересно е да се види доколко този стремеж на комитета да усъвършенствува и прилага политическия подход способствува да се разгръщат

ИНИЦИАТИВНОСТ, АКТИВНОСТ И ТВОРЧЕСТВО

Една от основните задачи на общинския комитет на партията е да насочва усилията на първичните партийни организации, за да бъдат те, както посочва др. Тодор Живков, главният носител на социалистическото съзнание в колектива при осъществяване на поставените пред него задачи. В тази насока интерес представлява и тематиката на някои пролеми, поставени в дневния ред на ППО. „Служиш ли за пример на безпартийните в борбата за високо качество и висока дисциплина на труда?", „Познаваш ли своето предприятие, познаваш ли своята професия?", „Заводът е наш — стопани сме ние!", „Боец ли си или свидетел в предприятието, учреждението, където работиш?", „Аз и моето семейство — пример на безпартийните в социалистическия бит и култура". От всеки комунист в случая се изисква да направи верен самоанализ за обществения си дълг като организатор и възпитател на безпартийните, като личност, която със своята дейност и поведение внася висока класова дисциплина, организираност и отговорност за всичко, което се върши в колектива, където той живее и работи.

В общинската партийна организация се работи целенасочено за създаването на обстановка, при която всеки ръководител, всеки комунист да се опира на първичната партийна организация, да търси нейното мнение, да се вслушва в препоръките ѝ. Особено внимание се обръща на предложенията и целесъобразните критични бележки. В почти всички първични партийни организации напоследък се обсъжда как се осъществяват дадените предложения и бележки. Онези, които пряко или косвено се опитват да задушават критиката, получават решителен отпор. Създадена е практика при всеки сигнал от подобен род да се извърши проверка и да се направят съответни изводи.

Опитът на първичните партийни организации показа, че всичко това повишава интереса на комунистите към вътрешнопартийния живот, към актуалните проблеми — технически, икономически, организационни, възпитателни. Пораждат се ценни идеи и предложения, разгръща се вътрешнопартийната демокрация, което се отразява благоприятно върху развитието на критиката и самокритиката, засилва се самодейният характер на първичните организации.

В този стремеж на търсения все повече се налага уменето подготовката за достойна среща на Националната партийна конференция да се издигне във важен фактор за увеличаване възможностите на партийното въздействие при реализирането на конкретните цели и задачи.

Полезна е инициативата на първичната организация при управлението на АПК за определяне и обявяване на обекти за образцови по дисциплина и висококачествена продукция, а ППО при администрацията на Завода за пластмасови детайли стана инициатор за качествено изпълнение на кооперираните доставки. Интерес буди и инициативата на организацията в с. Дагоново за организиране разговор в Отечествения фронт под наслов „Какво давам на държавата от личното стопанство". Усилията са насочени да се придаде организационен характер на партийните и правителствените указания за използване на съществуващите резерви в увеличаване селскостопанската продук-

Digitized by Google

ция. В резултат през 1983 г. от личното стопанство в селищната система са изкупени 188 000 литра мляко при 3,6 процента масленост и 229 тона месо.

Логично възниква въпросът: постигнатото отговаря ли на възможностите, на изискванията на задачите и потребностите, има ли непреодолими трудности? Ето какво сподели първият секретар на комитета: „Сега всички партийни, административни, стопански и други обществени органи и ръководни кадри са наясно какво и как трябва да се прави. Задачата е да се прави! Все още обаче в общината има ръководители, които понякога си поставят малки цели, което води до занижаване на критериите и отговорността."

Очевидно е, че в тази област се разкрива широко поле за работа на партийния комитет и организациите.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПРЕСМЕТЛИВО, СЪС САМОЧУВСТВИЕ И ОТГОВОРНОСТ

През изминалата година на селското стопанство в Русенски окръг бяха нанесени трайни и сериозни щети от продължителното зимно и пролетно засушаване. Особено тревожно бе положението в селищната система с център Сливо поле. Вземането на своевременни мерки за компенсиране на загубите бе належащо. Повече от всичко бяха необходими енергията и ресурсите на човешкото творчество като продукт на изява на същностните сили на отделната личност, на способността ѝ за целемотивирана дейност. В тази трудна обстановка още веднъж се потвърди голямата, незаменимата роля на субективния фактор. Политически водачи на колективите в тази борба бяха общинският партиен комитет и първичните партийни организации. Под тяхно ръководство се предприе разработването на конкретни програми за действие.

В първа бригада „Ангел Кънчев" се насрочи открито партийно събрание. На него задълбочено бяха обсъдени както обстановката, така и всяко компенсационно мероприятие. Всъщност сушата не ги беше сварила неподготвени. За предстоящите трудни месеци ръководителят Петър Здравков беше известен от дългосрочната прогноза за времето. За това бе потърсен съветът на специалистите. Този практически подход позволи ръководството на бригадата своевременно да организира поливането на есенниците. Партийното бюро възложи поръчения на комунистите. Стопанското ръководство формира групи за подготовка на съоръженията. Осигурена бе достатъчно вода за 5700 дка есенници. От тях 800 дка са полени 4 пъти, 700 дка — по два пъти. Останалите поради липса на достатъчно техника са поливани гравитачно. В създадената организация не остават без грижа и пролетниците. За царевицата са осигурени предвидените по инженерния проект три поливки, за соята и слънчогледа — също.

Digitized by Google

Силата на бригадата е в здравата ѝ връзка с науката. Затова хората успяват да се съобразяват с изискванията на сортовете, с предшественика, с разположението на блока и съседството му с други посеви. На тази база се формира умението на колектива да влага в производството възможния минимум материали, да проявява творчество и стопанска пресметливост.

През зимата, когато станали видни признаците на засушаването, партийното бюро и бригадният съвет се събрали и решили да изразходват за есенниците по-малко от предвидените по инженерния проект минерални торове. От научна гледна точка тяхното усвояване от растенията при тези условия не е било така ефикасно. Така опората в науката помага на бригадата да спести около 14 000 лв., без пшеницата и ечемикът да пострадат от недостиг на азот. Икономисани са и семена от засяване соята на оптимални разстояния. Разчитали и вярвали на гарантираната от специалистите висока кълняемост. И не се излъгали. При план 230 кг среден добив от декар получиха по 280 кг. Нещо повече — себестойността на 1 тон продукция е снижена с 3,2 пункта. Успели да опазят посевите от плевели, в резултат на което вместо запланураните по инженерния проект три окопавания извършили само едно. Три хиляди дка от царевицата засели директно върху ечемичено стърнище едновременно с жътвата на пшеницата. Полученият добив е най-висок в АПК и задоволява за условията на годината. Така, здраво свързани с науката, хората от тази бригада работят с амбицията да бъдат първи не на каква да е цена, а с цената на стопанската пресметливост, на разумния творчески риск и строга технологична дисциплина.

Амбицията и подходът на хората да се справят с трудната селскостопанска година изразяват най-точно настроението и чувствата, с които те работят. Целта бе да се произведе допълнителна продукция, която стойностно да компенсира загубите. Задачата е изпълнена, стойността на допълнително произведената продукция възлиза на 39 450 лв. За постигането на този резултат бе нужен висококачествен труд. Показаха го още при организацията на жътвата. Петте комбайна и сламопресите работиха образцово. Механизаторите жънеха на минимална височина, веднага след тях минаваха сламосъбирачките, които удвояваха откосите, за да действуват балировачките с пълен капацитет. Така зърното беше прибрано без загуби, а площите своевременно освободени за сеитба на втори култури.

Разнообразна по форма и съдържание през този период бе дейността на първичната партийна организация, нейната роля за разгръщане на трудовата и социалната функция на колектива. Тя обхваща различните инициативи по подготовката, създаването и утвърждаването на насрещния план. Усилията са насочени към издигане авангардната роля на комунистите в труда, за непрекъснато разкриване на резерви. И ако именно в тази бригада от цялата система на АПК — Сливо поле насрещният план се изпълни най-успешно, това е така, защото под ръководството на първичната партийна организация не само се търсят, а се и намират мащабни научно-технически и технологически решения. Тук успешно се изпълнява изискването на Дванадесетия конгрес на БКП за усъвършенствуване на възпитателната работа в трудовия колектив, за цялостно свързване с неговите задачи. Особено място се отделя на икономическото образование. В партийния клуб се извършва подготовка на всички членове. Тук всеки е получил необходимите познания за същността на бригадната организация на труда, за вътрешностопанската сметка, за формирането и разпределението на доходите и факторите, от които зависи размерът на работната заплата.

Digitized by Google

Икономическите стимули и принуда са практика, която въздействува върху качеството на труда. За това са видими и промените от социално-икономическо естество след създаването на новия тип бригада: изменено отношение към труда, съзнателно заработване на трудовото възнаграждение, грижливо отношение към средствата за производство. Много често например в окръга на събрания се повдига въпросът за резервните части за селскостопанските машини. Всички искат да ги намират в склада винаги в достатъчно количество. Много от престоите се обясняват по обективни причини именно от тази гледна точка. Този проблем в голяма степен бригадата решава сама. Комунистите Никола Александров, Назиф Идризов, Костадин Енев и други механизатори винаги изпълняват задачите си висококачествено, макар че за техните машини резервни части също липсват. Те съумяват да удължат междуремонтния период, възстановяват някои детайли със собствени сили и с помощта на ремонтните работници, защото знаят, че престоят само на „Т—150 К" за една смяна означава 120 лв. загуба. Не търсят оправдателни причини, а своевременно излизат от затруднена ситуация. Този подход е резултат от формираното съзнание и стремеж всеки да разходва материалите и средствата пестеливо. За това икономисаното гориво не е докарано „от калем", а е действително икономисано.

На едно от събранията на първичната организация е разгледана програмата на бригадата за икономии на материали и горива. Проектът за решение се допълва от многото предложения на комунистите. Успешното изпълнение на задачите донесе и очаквания ефект. Въпреки че поливането през пролетта не бе предвидено по инженерния проект, бригадата не е надхвърлила лимита си за горива. За това допринасят лимитно-чековата система и всекидневната отчетност. Стимулирането на пестеливите стопани и санкционирането на тези, които допускат преразход, оказа въздействието си. Мерките се свеждат както до поддръжката, така и до използването на машините и съоръженията. Всеки комунист е направил отчет на поетото обещание и на възложеното поръчение. Примерът е последван от комсомолската група и профгрупата.

Резерви за снижение на материалните и трудовите разходи се търсят не само от машините. Комунистът Сали Таукчиев, който отговаря за приемането, съхранението и експедицията на готовата продукция, допълнително е поел и длъжността на отчетник. Конкретен е приносът и на петимата комунисти от тракторно-ремонтната и дърводелската работилница за скъсяване срока на ремонтите, за повишаване качеството, за намаляване на брака.

Първичната организация е утвърдила практика преди започването на всяка кампания да се насрочи открито партийно събрание. На него комунистите получават своите временни поръчения, изказват становището си по разпределението на кадрите. Формираните екипи излизат с призиви, поемат обещания, споделят проблеми, правят предложения. Текущото отчитане на производствените резултати също става на открити партийни събрания. Това е една възможност организацията своевременно да долавя проблемите в хода на работата и да воюва за решаването им. В изслушваните отчети, оценки, доклади, информации и самоотчети намира реализация постановката на Дванадесетия конгрес на БКП за „контрол и помощ, помощ и контрол; контрол умен, проницателен, грижлив, постоянен и преди всичко превантивен партиен контрол върху работата на различните органи и институти и техните ръководни кадри".

Всеки от бригадата има самочувствието на член на колектив с добро име, с авторитет. Трудно е да бъдеш приет на работа тук, за-

Digitized by Google

щото текучество няма. Това обстоятелство е резултат от полаганите всекидневни грижи и внимание за поддържане на тесни връзки на първичната организация с трудовия колектив, с неговите членове; от умението да поставя и решава всички проблеми, които вълнуват хората — от голямата тематика до конкретните въпроси, свързани с условията на труда, бита и отдиха. Съществен дял заема индивидуалната политиковъзпитателна работа. Единният политически ден е утвърдена практика. Сред колектива най-често са секретарите на общинския комитет на партията, председателят на АПК. Срещите на първите ръководители на общината с колектива, с отделната личност допринасят за укрепването на взаимното доверие. От друга страна, те повишават умението на ръководните кадри, на партийното бюро системно да изучават всички явления и процеси, протичащи в трудовия колектив, да знаят всичко, което вълнува хората, и да оказват въздействие върху техните мисли, чувства и настроение. Тук е коренът на целенасочената всекидневно провеждана организаторска и политиковъзпитателна работа за мобилизиране на трудовия колектив.

Първичната партийна организация на открито събрание разгледа готовността за есенната кампания. Наред с прибирането на реколтата на бригадата предстоеше да внедрява технология за минимални почвообработки. Внесената техника — три плуга за безотвална оран за тежките трактори „Т—150 К“ изисква както добри ръце, така и ум и творческо отношение. Механизаторите имаха възможност да наблюдават демонстрираната технология за дълбочинно разрохкване на повърхностно овлажнени почви, високопроизводителни машини и съоръжения, изработени у нас и в СССР, технологии за безобращаеми почвени обработки и други на показното съвещание, което се проведе през септември в Сливо поле. Сега всеки член на колектива не само знае за световната тенденция за замяната на досегашната плужна обработка с новите технологии, а е убеден, че дълбочинното разрохкване осигурява оптимални условия за развитие на културните растения, за запазване на почвената влага; че ограничава действието на водната и ветровата ерозия и повишава производителността на труда с около 40 на сто.

Цялата дейност на бригадата е стимулирана от добре организираното социалистическо съревнование. Като показатели са заложени преизпълнението на селскостопанските задачи по обем, качество и време, използването на мощностите, икономията на гориво, масла, резервни части и други. За площадката на трудовата слава отговаря заместник-партийният секретар. Ежемесечно на таблото се виждат цифрите на постиженията и снимките на първенците. В решаващите дни на прибиране на реколтата съревнованието се отчита на тридневки. Наградите се връчват на място, в полския стан на механизираните отряди.

Много са характеристиките, с които може да се определи обликът на тази бригада — колективизъм, другарска взаимопомощ, висока квалификация на хората, приемственост в професията. За това допринася както наставничеството, така и здравата връзка с пионерите от основното училище. Те са сред бригадата, за да изнесат музикална програма по повод бележита годишнина, да се запознаят с най-новите машини. С особена привилегия се ползват децата на механизаторите, които провеждат своята производствена практика в бригадата.

Разнообразни са инициативите на първичната организация за разширяването на идейния и професионалния кръгозор на хората. В системата на политическата учебна година с помощта на ръководителя на бригадата Петър Здравков, който е и пропагандист, те изучават

Digitized by Google

най-новите моменти в организацията и интензификацията на селскостопанското производство, лекциите на др. Тодор Живков. Радушен прием сред членовете на колектива намират и лекциите по линията на дружество „Г. Кирков". Обмяната на опит, контактите със сродни бригади, посещения на изложби, панаири, забележителни места, театър, кино не са епизодично, а трайно явление в живота на бригадата. Между тях незаличим спомен е оставила у всеки тридневната екскурзия за обмяна на опит с механизаторите от с. Обнова — Плевенски окръг. Тя е съчетана с посещение на Панорамата в Плевен и родния град на патрона на бригадата — Трявна.

Когато бригадата отчита изпълнението на качествените и на натуралните показатели, това вече е показател за възможностите при трудни условия. А практиката показва, че онова, което е постигнато с повече усилия и умение, се цени повече. Така става и с натрупания опит от първичната организация, от бригадното ръководство при необичайните условия на миналата година. Той сега дава основание да се поемат новите задачи с по-голяма увереност, с по-голяма категоричност за достигане на набелязаните цели.

Пенка ЯНАКИЕВА
кореспондентка на „Партиен живот"

ТЪРГОВСКОТО СРЕДИЩЕ

Следващите редове са адресирани до партийните, държавните и обществените ръководства в селищните системи.

Партийната предвидливост в Основните насоки за по-нататъшно усъвършенствуване на териториалното и селищното устройство на страната, утвърдени от пленума на ЦК на БКП от март 1977 г., ни показа пътя, по който ще преобразим българските села и градове. Намери, образно казано, търсения ключ, с който постепенно ще заличаваме различията в обслужването на населението, независимо от месторабота-та и местоживеенето. Надхвърли досегашните ни представи за облика на селищата и посочи как изграждането на обслужващата сфера „да се осъществи в границите на селищната система", как „в общините да се създадат комбинирани, многофункционални, универсални комплекси и сгради, които ще се използват от обслужващите звена".

КОИ СА КОРЕНИТЕ НА ГЛЕДИЩЕТО ЗА ЕДИНСТВО НА ТЪРГОВСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ

Селищната система трябва да се утвърждава в управлението на търговията на дребно и на услугите в обсег на нейната територия. Една от причините това още да не е станало е липсата на комплексност, на единна мярка в обслужването. А оттук лесно може да се появи примирението, да заглъхне стремежът ни за равновесие между това, което е необходимо на населението, и това, което предлага па-

Digitized by Google

варът. Ето защо съсредоточаването на пазаруването на стоки за продължително употребяване е условие за осъществяването на комплексност в обслужването.

Отдавна сме се запътили към тази цел. Постигнахме немалко, но още сме в подножието на този връх. Предвижда се до края на 1985 г. да бъдат построени два градски универсални магазина: във В. Търново върху площ от 5000 квадратни метра и в гр. Ст. Димитров с търговска повърхнина на 3000 квадратни метра. Подобни обекти сега не се замислят другаде, понеже са скъпи. То се знае, универсалните магазини (търговски къщи) за продажба на нехранителни стоки, която дейност е живецът на търговското средище, ще ускорят въвеждането на по-съвършена организация на търгуване със стоки за обзавеждането на дома и за нужди, които възникват през по-дълги периоди. И тъй като този вид стоки служат на хората по-дълго време, не е оправдано тяхното снабдяване да се доближи до месторабота та и до местоживеенето на купувачите им, както това се налага за останалите услуги. Тъкмо при увеличаването на свободното време на гражданите разстоянието за пътуване при покупките на дълготрайни вещи е обратно пропорционално на разстоянието при покупката на продукти за храна, на стоки за всекидневни потребности, както и на различни битови услуги. Тогава къде по-добре би могло да се осигури широка номенклатура от допълнителни услуги освен в търговското средище на селищната система?

Ще бъде несправедливо да се пришие на обновяването на градовете укорът за тесногръдие и късогледство. Явно нещо друго ни пречи. Може би общинските съветници се грижат повече за днешния ден, сякаш в понятието „днес" не броди „утре". И каква заблуда се таи в схващането, че утрешният ден ни карал да губим днешния. Впрочем защо ни мами желанието да се нравим само на своето време и без да щем, ставаме причина да не се нравим на потомството? Защо потомците ще изкупуват грешките на предците?

В нашите кроежи на селищата понякога се слагат букаи на бъдещето, защото уж било сигурно, че едно „утре"днешният човек едва ли ще дочака. И животът ребром ни подтиква: каквото можеш да направиш днес, направи го. Излиза ни из ума, че бъдещето се зида именно днес. Ето кое ни дърпа назад в градоустройството на селищата.

Накратко. Някои общински народни съветници имат определен мандат и всеки от тях съвсем естествено иска някак си да се изяви. Иска начинанието му да се види и усети още през неговия мандат. Уви! Вековна е историята на градовете. Върху нея поколенията са оставяли своя отпечатък. Град се гради не за година, не за две. Затуй нека да строим така, че онези след нас да не го събарят издъно, щом не им уйдисват нашите представи. Нека поне черупката да се запази, а вътрешните ни в нея по свой вкус да прекрояват, разкрасяват. Такава е логиката на прозорливите.

Ето към това е насочена партийната ни политика за развитието на българските селища. Към нея общинските партийни комитети сега обръщат непрестанно очи, тя е в мислите им, когато чертаят как да се направи търговската мрежа. Иначе скоро ще преминат нашите дела. А това не прилича на строители на ново общество.

КАКВА Е ИДЕЯТА ЗА ТЪРГОВСКОТО СРЕДИЩЕ?

Въздействената сила на Основните насоки в териториалното и селищното ни устройство се усеща най-много с идеята за търговското

Digitized by Google

средище. Мисля си, та тъкмо в търговското средище е заключена съдбата на търговията на дребно. То свидетелствува за отгласа на партийната ни политика в търговската мрежа на селищните системи. И това ехо скоро не ще заглъхне.

Предстои наскоро да започне преустройството на участъка от Централната гара на София до Лъвов мост. Най-напред в южната част на гаровия площад ще се изгради голям обществено-обслужващ център. В югозападната му част ще има културен център с театри, кина и други обекти. Преустройството ще превърне важното кръстовище на столицата в оживено търговско средище и в място за отмора на столичани и на техните гости.

Такова търговско средище вече е почти завършено в Смолян. Наистина малко са градовете в страната, които имат такава възможност да започнат съвсем на ново, върху едно голямо зелено пространство. Центърът на града сякаш е съграден по родопската приказка: на педя от реката да е къщата ти, но да гледа на юг. Ще сбъркате обаче, ако мислите, че хубостта на търговското средище е в големината на неговата площ, която на всеки от четирите му етажа обзема по 1400 квадратни метра. Друго ще ви хареса. Тук е събрана кажи-речи цялата търговия на Смолян с дълготрайни стоки и сегашните магазини в кварталите „Устово“ и „Райково“ ще прекратят тази своя дейност, за да направят по-изгодно самото обслужване както за държавата, така и за клиентите от гледна точка на свободното им време. Който пести, той печели. Личи, че е спазен принципът: при пазаруването на отделни стоки в магазина да съществува постоянен ред на заделените за определени потребности места, където да намерите целия асортимент от даден вид. Тази подредба на търговския център по белезите на потребностите, естествено, прави по-компетентни продавачите и по-лесен изборът на стоки. Извозването им пък до щандовете и след покупката е отнапред предвидено, за да се снижи ръчният труд.

Разбира се, в търговското средище има ресторант, кафене и магазин за хранителни продукти за живеещите наоколо, но неговото предназначение е търгуването с предмети, които човек по-рядко търси, а по-дълго време ги ползва. И все ни се струва, че в цялата тази обстановка наднича пазарният свят на възрожденската ни чаршия. Та кой не знае, че цялото движение на жителите на селищата създава живота и на структурата на града. Търговското средище е обединителен център на потребителските интереси и на всекидневните пътувания на поселниците. Въобще подреждането на сградите в града си има своя граматика и в зависимост от самото подреждане градът и неговото комуникативно пространство се превръщат в поезия или пък в постоянен лош дразнител.

СЪЩИНАТА НА ТЪРГОВСКИЯ ЦЕНТЪР И НЕГОВИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ

Търговското средище обединява всички дейности, необходими за потреблението на стоки за дълготрайно използване. Изградено по такъв начин, то рязко опростява своите взаимоотношения, отслабва строго йерархичната пирамида с нейните етажи и стъпала. Засилва хоризонталните връзки на търговията на дребно в общините ни. Независимо кому и доколко се нрави търговският център, днес той стои начело на търговската мрежа.

Защо да не се убедим, че в потреблението две последователни „събития“ (подбудите за покупка у потребителя и местоположението на

Digitized by Google

търговския магазин) могат да бъдат причинно свързани от времето за пътуване, което, разбира се, е последица на скоростта на обществения транспорт на определен етап. Няма да бъде преувеличено да се каже, че търговското средище изцяло се осланя на обществения превоз, който описва гравитационното поле наоколо. Може би и по тази причина транспортът си остава най-парливата загадка на селищната общност.

Да се обгърне търговията на дребно в цялата ѝ сложност е мъчно. А защо да не се признае, че подреждането на търговските полюси с мярка „подвижността на хората" събира сякаш във фокус намерението на купувача. Струва ми се, че когато планирането на търговската мрежа се лиши от правото да си служи с обществения превоз като критерий, то не се издига, а се принизява, защото това е все едно да се отнеме неговата жизненост. Ето на кое можем да се уповаваме при усъвършенстването на търговията на дребно в нашите общини.

ОБИЧАИТЕ СЪЗДАВАТ ХОРАТА

Освен това в търговското средище възрожденските традиции надничат зад неговия свят от хора, бит, човешки вълнения и интереси. Наистина в днешната ни търговска мрежа тях вече ги няма, но те не са изчезнали, защото ние ще ги имаме в търговския център, пресъзданен от транспортната система, одухотворен от едно разпалено и все пак сдържано въображение на архитектите. Не става реч за възстановяване дюкяните на нявгашната чаршия, а пъстротата на нейното асортиментно съчетание да бъде основа за струпване на търговските дейности под един покрив. Когато пък погледнем търговското средище от страна на общуването между поселниците, ще усетим пак миналото. Така търговското средище, обвързано с обществения превоз, не се прощава с възрожденските ни традиции, а се кани да навлезе с тях в сегашната ни търговска мрежа.

Всички сме длъжни не само да градим нашите селища, но и да бъдем отговорни за съграденото. Ако ли не ни стигнат сили и време, да бъдем поне уверени, че все някой ще завърши постройката, стига основите да са здрави.

Търговското средище ще бъде непоколебима цел на планирането на търговската функция на селищната система. Изглежда съвременността в обслужването носи в себе си неговото бъдеще. Най-сетне приляга ни да управляваме бъдещето, вместо да допуснем то да ни управлява. Такава е партийната ни политика за търговската мрежа на общините ни.

Младен АЛЕКСАНДРОВ

Digitized by Google

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

ЗА ПРАВО ДЕЛО

Шестгодишно ходене по мъките

„...в хода на нашето социално-икономическо развитие назряват и се появяват нови противоречия, възниква борба между новото и старото."

Т. Живков

Читателят ни Игнат В. РАДЕНКОВ от Варна изпрати до редакцията дълго писмо, което публикуваме със значителни съкращения. В него той разказва за патилата и битките по пътя си в отстояването на партийната политика.

„Отвореното писмо"
започва с думите: „С това подробно изложение искам да запозная читателите на списание „Партиен живот" как един амбициозен колектив стана на крака да отстоява партийната директива и партийната правда за бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка и как е спъван не от кой да е, а от тия, които са задължени да организират, подкрепят, изучават и популяризират раждащия се челен опит".

И по-нататък из писмото четем: „Ние срещнахме много трудности. За жалост повечето от тях бяха от субективен характер. Много бяха срещите, дискусиите, конфликтите. Непосредствено след Националната партийна конференция (1978 г.) нашият колектив се ориентира по пътя на новата бригадна организация. Създадохме комплексна бригада в СМК—Варна, способна да поема и изпълнява комплексни задачи — от изкоп до ключ. Новата бригадна организация наруши на много хора интересите и спокойствието. По-рано работата вървеше по принципа: „Когато стане, както стане, колкото стане", а изпълнението на служебните задължения се изчерпваше до „наредих, телефонирах, заявих". Очертаха се две страни — от едната — амбициозен колектив и голяма перспектива и, от другата — бюрократизъм, бездушие, консерватизъм, завист, егоизъм.

Потърсих съдействието от ръководството на Строително-монтажния комбинат — Варна, но взе връх отрицателната страна. За жалост тя се оглавяваше не от кой да е, а от председателя на общокомбинатския профкомитет В. Бърнев. Моята вина се състоеше в това, че на отчетно-изборната профсъюзна конференция на СМК през 1979 година взех думата и казах, че 10 години водя една от най-големите бригади в комбината, но нито веднъж не съм виждал председателя на профкомитета В. Бърнев.

Започнаха да ни спъват с писани и неписани закони. Освен черногледството умишлено се забавяха бетоните, материалите, обезпечаването с механизация, ощетяваха ни сериозно в заплащането. Това внасяше смут в колектива.

Многократно искахме подкрепа и помощ от преките ни партийни, стопански и профсъюзни ръководства, но напразно. Обърнахме се за помощ и към по-висши инстанции. От тях не получавахме отговор. Намерихме се между чука и наковалнята. Ние завоювахме първо място в страната. Трудна ставаше всяка наша следваща стъпка. Борбата срещу нас продължаваше. Злостореше се, пречеше се, формираше се отрицателно мнение за колектива ни и за нашата организация. Често дейността ни се отразяваше в пресата, радиото и др. Тогава предприехме друга тактика — да ме изместват като човек, който стои начело на този колектив. Успяхме да внедрим в своя-

Digitized by Google

та работа основните организационни и икономически лостове. Разчупихме скептицизма и притокът на млади хора в строителството нарасна. Създадоха се условия да разделим колектива на две. Най-важното е, че пробивахме, разчиствахме пътя на новото, че увличахме и останалите, че издигахме постоянно котата, по която се равняваха другите колективи в страната. Големият колектив, икономически обвързан, застави всеки по сложната управленческа верига да бъде на мястото си. Бригадата беше удостоена с орден „Червено знаме на труда".

През май 1982 година от съответния отдел на Централния комитет на БКП ни препоръчаха да усъвършенствуваме бригадната стопанска система. Това съвпадна с нашите виждания. Ние бяхме длъжни да направим следващата крачка. Инж. Янчо Великов — директор на СМК, разработи материал, обоснован с всичките форми на икономическия механизъм. Отново пред колектива ни легна голяма задача. Но нашите ръководители не искаха да се нагърбват с такава трудност. Страхуваха се от множеството ведомствени сблъсъци. Новата форма задължава всеки да се побира в нормативния фонд. Ръководителите ни се плашеха от нашата непримиримост. Пълно примиренчество, уклончиви отговори, съвети за отстъпчивост, безконфликтност. Ръководствата на СМК и на Домостроителното предприятие сметнаха, че е трудно да се преборим и да прокарваме новото и затова решиха да опорочат внедряването на вътрешностопанската сметка, като стоварят вината върху колектива и преди всичко върху мен.

Винаги сме били добър колектив — търсещ, инициативен, постигали сме радващи резултати. Най-голямото удовлетворение през целия ми трудов път идва от това, че успяхме да привлечем около 60 млади хора и от един да създадем два нови колектива. Постъпих в болница. На втория ден след изписването ми започнах работа. Бяхме захванали една идея, която трябваше да се отстои докрай. Следващата 1982 година три пъти бях в болница. Да си призная, сега аз разбрах какво значи да се бориш за една нова идея. Оставиха обаче работата на самотек. Влошаваше се атмосферата. Умишлено с месеци не се решаваше моето място. Три месеца бях без заплата. Това не беше най-важното. Но то бе най-силното оръжие в ръцете на черногледците. Надигнаха глави и отрицателните герои в самата бригада. Те започнаха да формират отрицателно мнение за мен. Това „настъпление" дойде най-вече и от това, че в експеримента се реши да се премахнат груповите ръководители. Засегнати бяха завоювани лични интереси.

Необяснимо е защо в нашето ръководство цареше успокоение. А ние ходехме от врата на врата. Търсехме съдействие. Притиснати от фактите, ръководителите ни решиха най-после да излязат пред хората. Ние не се съгласихме формално да преминем напред и отказахме да подпишем договора. Новите бригадири се отчаяха. Аз се почувствувах виновен. Защо пък те да са изкупителните жертви? Вече най-открито започнаха да ни спъват. През десетте месеца на 1983 година едното монтажно звено не е работило 3 месеца поради липса на материали. За да получим 80 кубика бетон, трябваше да го заявяваме и да чакаме 20 дни. Не ни се откриваше навреме фронт.

Определено твърдя, че в борбата с противоречията някои се подведоха. Едни се преориентираха, а други решиха, че ще се „злепоставят" и затова още по-упорито започнаха да търсят поводи да отрекат постигнатото от нас. И си мисля — нека да злосторят, нека да чернят, но всичко да свърши с мен. Градили сме тухла по тухла и когато сме завършили сградата, тежко е да гледаш как рухва пред очите ти и си безпомощен, нищо не можеш да направиш. Не мога да отговоря на „пророците", с техните „съвети", които аз в началото успявах да разубедя. Защо ти трябва да търсиш и да вървиш по нови пътища? Не виждаш ли с какви трудности и рискове е свързано всичко това?... Истина е, че новото трудно си пробива път! Колко труд и нерви са нужни, за да се направи крачка към бригадната сметка!

Колкото до моята съдба, тя не е по-различна от тази на всички, които вървят отпред. С тази разлика, че там, където партийната организация е на мястото си като водеща сила и стои на здрави позиции, когато вижда голямото и е застанала на негова страна, нещата са съвсем различни. При нас точно това липсваше.

Какво е всъщност бригадната стопанска сметка? Имаме колективи, материали, механизация — остава организацията. И тогава, когато един колектив, доказал своите сили и възможности, заявил смело на окръжна партийна конференция, че ще сведе материалните разходи до минимум, а перото механизация до 50 процента, които само за СМК—Варна са милиони левове, няма кой да му помогне и да го подкрепи. При това не искаме кой знае каква помощ, а просто да не ни се пречи.

Написах всичко това, не за да порицая този или онзи. Винаги съм гледал голямото, значимото, а то е определящото за нашето развитие. Искам да се види истината, да се направят поуки и да се даде широк път на прогресивното. Другите колективи, устремени към него, не бива да минават по нашия трънлив път."

РАЗМИШЛЕНИЯ ВЪРХУ ФАКТИТЕ

Молим читателя за извинение, че ще започнем изложението за нашата проверка с една предварителна информация.

Digitized by Google

С Указ на Държавния съвет на НР България от декември 1983 година Игнат В. Раденков от Варна бе награден със званието „Герой на социалистическия труд“ за постигнати високи трудови успехи в европанелното жилищно строителство и му бяха връчени златна звезда и орден „Георги Димитров“. Благодарение на намесата на Централния комитет на Българската комунистическа партия възтържествува партийната правда.

●

Бяхме във Варна. Заедно с представители на окръжния комитет на БКП отидохме в СМК, в Домостроителното предприятие, на обектите, където се труди Игнат Раденков. Разговаряхме с много хора с един стремеж — да узнаем истината, да разберем вярно ли е написаното до редакцията. Откроиха се няколко възлови въпроса, но всички се свеждаха до борбата за изграждането на нова бригадна организация и за внедряването на вътрешната стопанска сметка.

— След Националната партийна конференция (1978 г.) създадохме комплексни и специализирани бригади и поточно-технологически екипи — започна Янчо Великов, генерален директор на СМК — Варна. — Дотогава много от бригадите бяха от по 5—6 души, а някъде и по-дребни. Дисциплината бе незадоволителна. От 55 малки изградихме 5 комплексни бригади. Игнат подкрепи тази инициатива. Комплектува бригада от 60 души. Пратихме го на строежа на ферибоота. За 40 дни направи чудо. Издигна административната сграда. Някои не вярваха на това. В края на следващата година той измъкна строителството на блок 2 във Владиславово. След тези постижения го оставихме в Домостроителното предприятие. Тук той даваше висока продукция. Благодарение на неговите качества и амбиции в новия цикъл вкарахме и монтажниците, които станаха водещо звено.

След това създават нова структура, която се оказва много сполучлива форма на организация. Тя е способна да поеме и изпълнява комплексни задачи — от копка до ключ. Кое е новото? То идва преди всичко от силата на въздействие на големия колектив и икономическата обвързаност. Решен е въпросът за трудовата и технологичната дисциплина. Самоотлъчките и закъсненията за работа са сведени до минимум. Лесно се осъществява координация между звената. Добре се спазват извършените видове работи от предните дейности. С взаимозаменяемостта престоите са сведени до нула. Създават се по-добри условия за правилното провеждане на партийно-политическата и културно-масовата дейност. Хората се убеждават, че новата бригадна организация означава по-висока производителност, по-добро заплащане. Изгражда се здрав колектив.

Успехите не закъсняват. Никой не може да отрече, че три поредни години (1980—1982 г.) бригадата на И. Раденков е национален първенец по броя на изградените жилища от един работник. Ето натуралните му показатели: 1980 г. — 5,06 жилища на член от колектива; 1981 г. — 6,83 и 1982 г. — 7,08.

От цялата страна идват да обменят опита им. При тези резултати изумява една констатация.

— Игнат не трябваше тодкова да бъде изтъкван — каза Я. Великов.

Защо? Не заслужава ли? Не трябва ли упрекът да се отправя към онези, у които се е загнездило порочното чувство на завистта!

— Нас ни обграждаше и една стара практика, останала от малките колективи — ще допълни И. Раденков. — Сутрин се точеха на работа до 9 ч. и след 15 ч. си заминаваха.

Digitized by Google

Тя не била „забелязана“ от стопанското, партийното и профсъюзното ръководство! Както и по-рано. А негативното влияело, оскърбявало хората. Всичко това давало отражение върху дисциплината, не секвали и лошите прояви на отделни личности.

Не обвиняваме съответните ръководства на СМК и Домостроителното предприятие, че след Националната партийна конференция през 1978 година не са предприели нищо. Не се съмняваме, че са набелязани мероприятия и са приемани решения. А работата с хората? А път на челния опит? Но случаят с И. Раденков подсказва, че в някои отношения е подходено формално, бюрократично. Стилът на стопанските дейци малко или повече се разминава с ленинските изисквания за принципност и правдивост към всеки.

С какво са подкрепени усилията на новаторите?

За завършени обекти бригадата получава по-ниски оценки за качеството, а и по други показатели. Фактите са безспорни. Комисии са установявали истината. Ето един от тях, който не бе отречен и от генералния директор на СМК, и от директора на Домостроителното предприятие:

През 1980 г. отчетните данни се дават така: „5,06 апартамента на член на колектива от четвърти поточно-технологичен екип и 5,05 за колектива на Игнат“. Само една стотна разлика. Това възмущава хората на Раденков. Следва рапорт до окръжния комитет на БКП. Назначена е нова комисия от 15 души — специалисти от различни органи, която дава предимство от 10 процента, но в полза на ощетените.

— Но и този резултат не отговаря на истината — оспорва Раденков. — Обадих се по телефона... И само след два часа ме извикаха в окръжния комитет на партията.

Там генералният директор на комбината започнал лично да изчислява резултатите. Само за три часа се установило, че постижението на четвърти екип е 4,44 апартамента на член от колектива, а на Игнат — съответно 5,17.

Изводът е един. **Ако е имало здрава ръка на стопанско ръководство, ако партийният комитет е упражнявал нужния контрол над стопанските дейци, ако той и профсъюзните ръководства бяха на мястото си, сигурно нямаше да се получат посочените аномалии, да се късат нервите на съзнателно работещите. Позабравили са, че те са длъжни да утвърждават ленинския стил в своята работа — да водят безкомпромисна борба с каквито и да са прояви, които пречат за осъществяването на партийната линия.**

ЕКСПЕРИМЕНТЪТ — БРИГАДНАТА СТОПАНСКА СМЕТКА

Добрата партийно-политическа и стопанска дейност споява бригадата на И. Раденков в единен колектив от 107 души. Строежът на 600 апартамента от такъв голям колектив става все по-трудно. По искане на Раденков решили, че е целесъобразно хората да се разделят на два екипа, които да имат самостоятелна задача. Тъкмо в този момент генералният директор на СМК и Игнат внасят докладна записка в стопанския съвет на комбината за последователно прилагане на икономическия подход в дейността на комплексните и специализираните бригади и технологичните екипи. Предлага се от 1. I. 1983 година двете комплексни бригади на Раденков да преминат експериментално на стопанска сметка.

Какво представлява експериментът? В него се предвижда пълна зависимост в целия производствен процес „от копка до ключ“ на всеки участник в изграждането на обекта. Крайният резултат трябва да доведе до по-високо материално сти-

Digitized by Google

мулиране и санкциониране на всички членове на колектива според техния принос. Бригадите се комплектуват напълно с необходимата работна ръка от различните специалности — включително съизпълнителите и подизпълнителите. Заплащането на труда се извършва в зависимост от определения от бригадния съвет на комплексния колектив коефициент за трудово участие. Приет е и трудов кодекс на бригадата от нов тип. Взети са решения, които задължават стопанското ръководство да направи необходимото за осъществяване на експеримента.

Изпъква най-болният въпрос — за ролята на ръководителя. Игнат е категоричен — бригадирът да ръководи изпълнението на цялата задача, а техникът — техническото изпълнение. Това обаче не се понравило на някои хора и предизвикало негативни настроения срещу И. Раденков.

Издадена е и заповед № 181/15. 4. 83 г. на СМК—Варна, с която Игнат В. Раденков е назначен за главен бригадир на VI и VIII технологичен екип. Със същата заповед се задължава директорът на Домостроителното предприятие да създаде необходимата организация за пълноценно провеждане на експеримента.

Човек очаква да̀ съзре как всички са се заели за работа и ще доведат начинанията до успешен край. Така ли е?

Не е достатъчно само да се каже, че новото трудно си пробива път. Нужна е била подкрепа, ефективни мерки за ограничаване на центробежните сили. Някои считат, че това е логичен сблъсък между старото и новото. Отнемат ли се права, засегнатите противодействуват, а понякога и не подбират средства. Отново битка.

Какво са предприели обаче стопанските дейци, партийните комитети, първичната партийна организация и профкомитетите, за да се осъществи решението на стопанския съвет?

Да вземем най-елементарни неща. Разяснен ли е статутът пред колективите, извършена ли е нужната партийно-политическа работа?

Дълго време стопанското ръководство не разяснява приетия документ.

— Свикаха колектива едва след 4—5 месеца — изтъква И. Раденков, — но не да обсъдим и подпишем договора по вътрешностопанската сметка, а да бъда разобличен и осъден аз. Всички рушители на дисциплината злословеха по мой адрес. А ръководството тихомълком се съгласяваше с тях. В този момент си казах: „Игнате, щом си се хванал на хорото, ще играеш“.

В крайна сметка предлаганият договор не се подписва, защото в него е имало много празноти.

— Истина е, закъсняхме, подписахме го едва през август — спокойно допълва Я. Великов. — Стъписаха се някои директори и технически ръководители.

Не! Работата според нас е по-сериозна. Онези, които трябвало да помагат, **са проявили безразличие, бездушие, бюрократизъм към съдбата на експеримента.** Намерило място и **равнодушието.** Като безплътна сива сянка то не останало настрана, пречело за намесата в конфликтните ситуации. Търпимостта и ненамесата са били благодатна почва за цъфтежа на отрицателните явления. Забравили думите на А. П. Чехов, който смята, че равнодушието е паралич на душата и е преждевременна смърт, че то развращава, свива кръга на човешката чувствителност, изгражда хора, които не се вълнуват от нищо.

Кому е нужно това?

И. Раденков отново сам тръгва от врата на врата, бори се с всички сили, за да преуспее новото начинание.

— Експериментът не върви, предупреждаваше ни Игнат — подчерта генералният директор, — аз му отговарях: „Не слушай хората. Съзнанието им не се променя лесно“.

Digitized by Google

Хубави думи! Но те никого не топлят. Защото атаките против Раденков не спират. Спънките продължават. Често материалите за екипите се доставят с голямо закъснение. Липсва бетон. Строителите бездействуват. Спада възнаграждението, намаляват обемът и производството. Понижава се дисциплината. Налице са настроения против Игнат. Защо? Хората от него искат да има повече работа, по-голямо възнаграждение, да получават и договорираните апартаменти. Но... спънки!...

— Какво е Игнат — започна П. Владов, директор на Домостроителното предприятие. — ...през 1983 г. за мен той е отрицателна фигура. Предните две години всички гледаха на него като амбициозен човек, спомагаше за мобилизиране на останалите. Набирането на младите хора бе главно негово дело. Не отговаря на истината, че работата на неговата бригада не е отчитана вярно.

— А генералният директор спомена, че това е факт неоспорим — възразихме ние.

Тогава П. Владов си спомни, че „само веднъж", през 1980 г., е ощетена бригадата на Игнат.

Учуди ни определението на П. Владов, че Раденков е отрицателна фигура. Недоумяваме! Защото хората от колективите, с които се срещнахме, говорят съвсем друго. Кой вижда по-точно нещата? Дали тези, които посещават екипите от време на време, или онези, които всекидневно са на строителните обекти? Там, където е и И. Раденков.

Учудваме се защо съответните ръководства стоят настрана по отношение на експеримента?

Правдиви са упреците на И. Раденков, че **стопанските ръководства на СМК и на Домостроителното предприятие са оставили** той сам да си блъска главата. **Те бягат от лична отговорност пред неизбежните трудности. За тях очевидно това е маловажен въпрос! Основанието ни е в техните действия и бездействия.**

Припомняме обаче, **че задачите, които партията днес поставя пред комунистите и всички трудещи се, могат да се решават от хора, които не се боят от сблъсъци. Време е и в СМК—Варна да се излезе на решителна битка срещу спокойствието и равнодушието, които грозят хубавото на живота.**

ПОЗИЦИИТЕ НА ПАРТИЙНИТЕ РЪКОВОДСТВА

„Партийните комитети и организации трябва решително да насърчават, подкрепят и защищават кадрите, които проявяват смелост и инициатива. Първичната партийна организация трябва да бъде постоянна колективна опора на своите членове в стремежа им да се развиват и усъвършенствуват като комунисти и граждани."

Т. Живков

Партийният комитет на Строително-монтажния комбинат през цялата 1983 година нито веднъж не се е занимал с експеримента. Единствено в заседанието си от 2 септември той възлага поръчение на секретаря на първичната партийна организация Д. Генчев „да осъществи целенасочена партийно-политическа и организаторска работа за внедряване на експеримента... и да го вземе на партиен контрол и отчет". И толкоз!

Далеч сме от мисълта да правим цялостна оценка за работата на партийния комитет. Спираме се само на конкретния случай.

Digitized by Google

За какво говори това? За неразбиране как да се подхожда към отглеждане на новото ли? Едва ли. Уверени сме, че секретарят, пък и останалите членове на партийния комитет в СМК са наясно по въпроса. Има немалко теоретически постановки по тези проблеми. Вероятно и при тях неведнъж е ставало дума за тях. Тогава? Подценяване към един така важен за страната ни въпрос? В партийния комитет са идвали сигнали за неблагополучията. Но без отзвук. Как да си обясним всичко това? Кое доминира? Безразличието към И. Раденков или към експеримента?

Пред нас П. Косев, секретар на партийния комитет на СМК, заяви: „Ние сме насочвали дейността си за творческо решаване задачите на Дванадесетия конгрес на БКП. Внедряването на стопанската сметка е стояло на вниманието ни".

— Игнат е споделял с мен, че го злепоставят и пр. — каза секретарят. — Аз го успокоявах: „Устата на хората не могат да се затворят".

Добро успокоение! Човекът си отива „доволен", с „импулс" за работа. Защото това са напътствия не от кого да е, а от секретар на партиен комитет. А нещата са оставени сами да се носят по течението.

А как да си обясним, че цяла година партийният комитет не е обсъждал работата по експеримента? Отговорът може да бъде само един. Липсвало е разбиране и желание. И да добавим.

Не по количеството от заседанията и книжнината, а от деловитостта, от практическите резултати трябва да се оценява работата на партийния орган. Изкуството да ръководиш не е в това да се умножава книжнината, а постоянно да се следи за изпълнение на решенията. Това обаче било на по-заден план. Както партийното, така и стопанското ръководство оставили на самотек въвеждането на вътрешностопанската сметка. Нямало е кой да им държи сметка. **Малко внимание са отделили на новото, което се ражда в живота. На онова, което се иска и от решенията на Дванадесетия конгрес на БКП.** Колко добре би било, ако всекидневно секретарят следи живота на колективите! Всичко това обаче в една или друга степен е принизило ролята на партийния комитет като водещ политически орган.

През март 1983 г. партийният комитет в Домостроителното предприятие разглежда информация за хода на експеримента. Докладва П. Владов. Взето е решение да се внедри експериментираната организация на труда.

Записано е добре, но съществени промени не настъпват.

— Носят се слухове за тенденция спрямо Игнат — подчерта Д. Великов, секретар на партийния комитет в Домостроителното предприятие. — Глупаво е да се мисли така. Въпросът опира до трудовата и до партийната му дисциплина. През февруари и март 1983 година той бе навсякъде другаде, но не и на работа. Целият колектив знае това.

В разговора се намеси и Генчев, секретар на първичната партийна организация. Той каза: „През 1981 г. Игнат е издигнат за член на партийното бюро. Тази година отново е избран единодушно. В началото той дълго време не беше на работа. Три пъти не е бил и на партийни събрания. Досега не сме обсъждали в бюрото и в организацията неговата дисциплина".

Както секретарят на партийния комитет, така и този на партийната организация изтъкваха, че И. Раденков има лоша партийна и трудова дисциплина.

Постарахме се да установим истината, да се доберем до фактите. Долавяхме, че двамата партийни дейци имат недобро отношение

Digitized by Google

към Игнат. И дума не продумаха, че подготвят нещо срещу него. А те очаквали само да си заминем. Свикано е заседание на партийното бюро, а непосредствено след него и партийно събрание. В докладна записка бюрото предлага да се разгледа партийната и трудовата дисциплина на И. Раденков.

Въпреки обясненията и искането на Игнат да се проверят фактите, събранието подкрепя предложението на партийното бюро да бъде наказан с „мъмрене".

Сега е трудно да се установи правдиви ли са обвиненията за нарушенията на партийната дисциплина от страна на Игнат. Истина е, че в някои протоколи са записани негови отсъствия. Минало е много време. Мъчно е да се докаже верността на провинението. Изпъква обаче един въпрос: ако е нарушавана партийната дисциплина, защо се изчаква да се натрупат повече „факти"? Редно е било на следващото заседание на партийното бюро, на партийното събрание да се потърси сметка от виновния. Това не е ставало. „Правилен" стил на работа! А то би действувало предпазващо, би влияло възпитателно и на останалите.

— Аз съм виновен, че съм изчаквал — сподели с нас Генчев. — Не разгледахме своевременно изнесените факти главно заради това да не създаваме настроение и конфронтация.

А как той би могъл да обясни следните факти?

На 11 октомври 1983 г. Д. Великов подписва кадрова справка на И. Раденков. В нея четем: „В работата си се отличава с активна трудова и организаторска дейност. Проявява непримиримост към слабостите. Творческа, търсеща, амбициозна личност. В резултат на организаторските му качества екипът, който ръководи през 1982 г., се нареди за трети пореден път на първо място в страната по натурална производителност на един работник... Изявява се като политически деец. Чрез системна агитационно-разяснителна работа обезпечава изпълнението на стопанските задачи и внедряването на новите форми на социалистическа организация на труда. Колективът, който ръководи, е челник по внедряването на БОТ и БСС в строителството. За висока трудова и политическа активност е награждаван многократно."

На годишното събрание на партийната организация, състояло се само месец преди това, в отчетния доклад четем: „Още се срещат членове на организацията, които подценяват ролята на партийното събрание, за което съответно им е търсена отговорност от партийното бюро. Тук трябва да посочим Г. Стоев, Д. Дякова, С. Петров. Освен тях отсъствия от събрания са допуснали И. Проданов, А. Савов, Х. Станчев, А. Паскалева. Активно участие в работата на събранията вземат комунистите... И. Раденков... и др. Дейно участие в партийното бюро при обсъждане на различни въпроси вземаха... И. Раденков..."

Безспорно е, че обвиняемият е сочен за пример с партийната си дисциплина. И изведнъж — наказание. Как да си обясним този факт? Не, това не е партиен подход! И още нещо. Щом Раденков е с лоша партийна и трудова дисциплина, защо единодушно са го избрали в партийното бюро? И то само месец преди това.

Нямаме желание да идеализираме И. Раденков. В борбата за право дело и той си има свои слабости. Понякога във взискателността си към рушителите на дисциплината е бил нетактичен. Не си е давал точна сметка за последствията от налаганите наказания. Чепат е. Хубаво е, че назовава нещата със собствените им имена и ги казва право в очите на хората. Но има случаи, когато забравя, че това трябва да става с конкретен подход към всяка личност.

Важното е обаче, че той винаги гледа устремено напред. Воюва за новото и смело защищава партийната идея.

Digitized by Google

Срещнахме се с К. Атанасов — първи секретар на районния комитет на БКП. Ето с какво той се оправда: „Били сме в СМК. Имат спорове. Чувал съм за тях. Преди две и половина години Игнат идва при мен. Неговите контакти са по-близки с окръжния комитет на партията. Не да си измиваме ръцете, но е излишно да се дублираме. Разговарях с партийния им комитет. Те да отговорят?! Те са партиен комитет с права."

Няма да спорим с първия секретар на районния комитет на партията. Но да се проявява по-голям интерес към работата на СМК за внедряването на експеримента. Партийният комитет носи пълна отговорност за това!

ПОЗИЦИИТЕ НА ПРОФСЪЮЗНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

„Професионалните съюзи сега са един от главните обществени гаранти за прилагане в живота на новия икономически подход и новия икономически механизъм."

Т. Живков

— През 1982 г. — каза П. Александрова, профпредседателка на VI поточен технологичен екип — се радвахме на големи успехи. Ходихме със средства на бригадата в Чехословакия и Унгария. А през 1983 година? Три месеца бяхме почти в престои. Нямаше бетон. Със седмици чакахме панели. Спаднаха производителността и възнаграждението. Трябваше да ни се предоставят 30 апартамента, а досега са дадени само 4. Как да отговаряме на хората? Започнаха да ни подхвърлят, че ги лъжем. В началото на 1983 година колективът се раздели по братски на два екипа. Оставиха ни обаче на самотек. Игнат няколко месеца беше без заплата, но и тогава стоеше между нас, като помагаше на хората.

А съревнованието?

— Няма го — с болка сподели тя. — Може ли да говорим за това, когато експериментът е в застой. Бях душата на колектива, а сега не смея да се покажа пред хората. Какъв авторитет ще имаме, когато не се изпълнява обещаното от ръководството ни. Няма жилища, намаля заплащането!...

М. Попова, профпредседателка в VIII технологичен екип от своя страна каза:

— Когато Игнат предложи от една да се обособят две бригади, ставаха мъже и плакаха, че се разделят от него. Ако сега има известен смут, то причините са в по-горните ръководители.

А мнението на бригадирите?

— Колективът на Игнат бе водещ — започна М. Танчев, бригадир на VI поточен технологичен екип. Правилно се разделихме на две, защото бяхме много. Стана по-стегната организация. В хората има желание за работа. Бедата е там, че съществуват неуредици. Площадките на двата екипа са на съвсем противоположни страни на града. Как да се осъществява добро ръководство? Често няма механизация, оборудване. Около 15 дни след разделянето на бригадата почти не се работеше. Започнахме така: нямахме обекти, липсваше желязо. След това един месец монтажниците бяха в престой. Писахме до различни инстанции. Не се намесваше нито партийното, нито профсъюзното и стопанското ръководство. Не им беше удобно да бъдат при нас и само да дават обещания. Партийният секретар идва при мен, но не

Digitized by Google

отива при хората. Изправя се пред мен с думите: „Слушай, ние сме те избрали за бригадир, сега решавай!“ Дълго време Игнат беше изолиран от хората. Понякога се подмятаха приказки: „Ако ще работите по игнатовски, няма да се разберем. Неговото не е най-прогресивното.“ Винаги той бе сред нас. Докато той е до мен, аз имам смелост. Но започнаха злите езици: „Какъв е вече Игнат?“ Отделни лица приглася́ха на неговите „доброжелатели“. Хората идват с желание в бригадата. Ние ги излъгахме. Цяла година ги мотаем с обещаните жилища. Постъпиха молби за напускане. Някои забравят какво изисква въвеждането на вътрешностопанска сметка. СМК не удържа като страна на договора. Самочувствието ни се убива. А какъв хубав колектив бяхме!

— Избраха ме за бригадир на осми поточен технологичен екип — каза С. Мехмедов. — Често обаче липсват материали. Пречупи се желанието на хората. Казах на Игнат, че не ме бива за бригадир, а той отвърна: „Не бой се, аз съм зад вас“. Той идваше при нас, когато беше и без заплата. Но нямаше подкрепа от ръководството. Три месеца не му отредиха място в двата екипа. Когато той мине из обектите, се запознава с положението, разяснява, показва на хората. Правеше всичко да се внедри експериментът, но отникъде не срещаше подкрепа.

Три месеца не му уреждат ролята в двата екипа! И то в решаващ момент!

— Говори се за експеримент — изтъкна В. Вълканов, отговорник на партийната група в шести поточен технологичен екип, — но той почти не съществува. За да не се осъществи тази идея, причините са извън нашите колективи. Те са нагоре, по веригата комбинат — СМК. Има въпроси, които не са дообмислени. Когато генералният директор разясняваше, на някои не им стана ясно какво представлява статутът. Понякога се питам: „Съзнателно или несъзнателно се проваля започнатото?“

Хората от екипите на И. Раденков говорят с болка. Мъчно им е, че те, които са били начело, трябва да се връщат назад. Търсят причините. И ги намират. **Започнато е благородно дело. Липсва обаче предварителна партийно-политическа работа.** Има немалко **несъобразности** със съществуващи нормативни документи. Налице са **противоречия** с БНБ, с ДОО, с Кодекса на труда, с разпоредби на Министерството на строителството, териториално-селищното устройство и архитектурата и пр. Всичко това очаква правилно решение. **Стопанското ръководство страни от начинанието. В немалко случаи то едва ли не е само наблюдател. Далеч от проблема са били и партийните, и профсъюзните органи. Ако всеки в кръга на своите компетенции е действувал творчески, целеустремено и със замах, работата неотклонно е щяла да върви напред, постиженията щяха да бъдат по-големи. А хората морално удовлетворени и горди.**

●

Истината победи. Останаха само огорченията. Припомняме ги за паметта на всички останали, за поука на партийните органи и организации, на стопанските ръководства, за да не се върви по трънливия път на И. Раденков. С вяра, че те ще направят изводи и за себе си. И да не се забравя, че днес за стила на ръководителя се съди по съдържанието на неговата дейност.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

СИГУРНОСТТА И АНТИВОЕННОТО ДВИЖЕНИЕ В ЕВРОПА

НИКОЛАЙ БОЗЕВ

Своеобразният ядрен десант на американската военщина в Европа, престъпната агресия в Гренада, откритата подготовка за интервенция в Никарагуа, грубото военно вмешателство във вътрешните работи на Ливан и откритите заплахи, отправяни към редица други народи и страни в Близкия Изток, Латинска Америка, Африка и другаде — всичко това свидетелствува за засилване авантюризма на американските управляващи кръгове. Външната политика на Вашингтон все повече се превръща в политика на „великодържавен тероризъм" по отношение на всички държави, които не се харесват на САЩ или не са съгласни с тях. Днешната администрация на САЩ, каза Ю. В. Андропов, „отиде толкова далеко, че е много съмнително дали у Вашингтон въобще съществуват някакви спирачки, че да не прекрачат чертата, пред която е длъжен да се спре всеки мислещ човек".

●

Особено опасни са намеренията и действията на САЩ в Европа. Без да се счита с волята на европейските народи, изразена така категорично в масовите антивоенни демонстрации в почти всички по-големи градове на западноевропейските държави, Пентагонът започна настаняването на ново ракетно-ядрено оръжие със среден обсег на територията на Западна Европа.

При тези условия борбата за мир, сигурност и сътрудничество значително се усложнява и затруднява, навлиза в нов етап.

ОТКЪДЕ И ОТ КОГО ИДВА НАРАСТВАЩАТА ОПАСНОСТ?

Дебело трябва да се подчертае: източник на нарастващата опасност в съвременната международна обстановка представлява главно и преди всичко открито милитаристичният курс на сегашното държавно ръководство на САЩ. Само за пет години военният бюджет на САЩ нарасна от 160 на 305 милиарда долара. Тук не влизат милионите и милиардите долари, които се отделят за изпълнението на научно-технически програми от граждански ведомства за военни цели. Размерът на тези средства най-добре се вижда, като се има предвид, че според специалистите общо в света днес се харчат годишно около 700 милиарда

Digitized by Google

долара за военни нужди. Под предлог за „довъоръжаване“ и „превъоръжаване“ нови оръжия и нови бойни средства се трупат във всички видове въоръжени сили и родове войски на Пентагона и Североатлантическия агресивен военен блок. В пълен ход е производството на трето поколение стратегическо ядрено оръжие „МХ“ и „Трайдънт—II“. Самият министър на отбраната на САЩ Каспър Уайнбъргър открито заявява: „Ние ще разходваме всичко, каквото трябва, за да увеличим военната мощ на Америка и да получим превъзходство над Съветския съюз“[1].

Бясната надпревара във въоръжаването се оправдава с мита за „съветската опасност“, с който се цели да се заблуди обществеността на Западна Европа, да се „докаже“ необходимостта от настаняването на новите американски ракети със среден обсег на действие на територията на редица западноевропейски страни — 108 балистични ракети „Першинг—4“ и 464 крилати ракети „Круз“.

Не е вярно, че планът на САЩ и НАТО за ядрено превъзходство в областта на оръжията със среден радиус на действие в Европа започва да се изпълнява след прословутото двойно решение на НАТО от декември 1979 г. и в отговор на съветските ракети „СС—20“, които, по твърденията на натовци, се появяват на бял свят във втората половина на 70-те години. Защо? Защото още през 50-те години САЩ започват в Западна Европа и в прилежащите на Европа морски и въздушни пространства да разполагат ядрени оръжия, нацелени към основни жизнени обекти на СССР и страните от Варшавския договор. Това са така наречените „средства на предното базиране“ на САЩ за „въздържане на противника“. Малко по-късно се появиха ядрени оръжия със същото предназначение в Англия и във Франция. Към 1974 г. на американските въздушни бази в Англия, ФРГ, Италия, Испания и Турция, на бордовете на авионосците на 6-и и 2-ри Американски флот в Европа се появиха повече от 700 ядрени единици със среден радиус на действие. Като се прибави и съответният брой национални английски и френски ракети от същата класа, става ясно кой хвърля пръв ръкавицата на ядреното предизвикателство.

При това положение Съветският съюз не можеше да не предприеме мерки за своята и на съюзниците си отбрана. През 1979 г. Л. И. Брежнев и президентът Картър признаха равенството в ядрената област и сключиха договора Салт—2, който САЩ така и не ратифицира. Същата година малко преди Декемврийската сесия на НАТО Лондонският международен институт за стратегически изследвания в годишния си доклад констатира, че в Европа съществува „приблизителен ядрен паритет“. А към това време замяната на остарелите ракети „СС—4“ и „СС—5“ със „СС—20“ е напълно завършена. За резонността на извършената замяна се изказват дори военни специалисти от НАТО. Така например Г. Тревертон, експерт към Държавния департамент на САЩ по това време, публично заявява, че от замяната на съветските ракети „качествени изменения във военностратегическата обстановка в Европа не са настъпили“. И от военностратегическа, и от тактическа гледна точка САЩ и техните съюзници нямаха никакви основания за двойното решение от декември 1979 г. за „довъоръжаване“ и преговори, т. е. за настаняване на ново американско ракетно-ядрено оръжие в Западна Европа. През 1979 г. американците решиха да започнат производството на ракетите „Першинг—2“ и крилатите ракети „Круз“. Четири години народите на Европа очакваха, че пред грозната опасност, която вещаят тези ракети, е възможно да настъпи просветление в съзнанието на американските държавни ръководители. Уви! Надеждите се оказаха напразни. В началото на декември м. г. настаняването на новите амери-

[1] Сп. „Международная жизнь“, 8, 1983 г.

Digitized by Google

кански ракети със среден обсег на действие, предназначени за нанасяне на първия ядрен удар, започна. На територията на Англия, ФРГ и Италия първите пратки заеха позиции и са приведени в бойна готовност. С тяхната далекобойност (2500—3000 км), точност на попадение в целта (30—50 м) и възможност за достигане на определени важни цели на територията на Съветския съюз и страните от Варшавския договор за 6—8 минути тези ракети внасят коренна промяна във военностратегическата обстановка както в Европа, така и в глобален мащаб. Новите елементи в обстановката, разгледани в светлината на американската доктрина за „допустимостта" на ядрената война, за възможността тя да бъде водена и спечелена дори в различни варианти — „ограничена" и „неограничена", „светкавична" и „продължителна", внасят основателен смут и тревога у всички народи и на първо място у народите на Европа.

Авантюристичните установки на стратезите на Пентагона не само се обсъждат, но и практически се залагат в стратегически планове на САЩ. В така наречената „Директива в областта на отбраната за 1984—1988 финансова година" открито се говори, че в случай на ядрен конфликт американските стратегически ядрени сили „трябва да са в състояние да заставят Съветския съюз да прекрати военните действия във възможно кратки срокове и при условия най-благоприятни за САЩ". В светлината на тази директива става още по-ясно защо вашингтонските управници отказват да декларират, че няма да използват първи ядрено оръжие и по този начин да последват примера на Съветския съюз; защо отказват да подпишат договор за неизползване на сила и за ненападение между НАТО и Варшавския договор; защо не желаят да отговорят на предложението на СССР за забрана използването на космоса за военни цели, на химическо, бактериологическо и друго оръжие за заразяване и унищожаване на живота на хора и растения.

Настаняването на новите американски ракети в Западна Европа взриви масата на преговорите в Женева. В редица официални документи съветската страна даде изчерпателни разяснения на световната общественост защо беше принудена да прибегне до преустановяване преговорите в Женева на дадения етап. Съветският съюз е готов и ще поднови своето участие в Женевските преговори само в момента, когато бъдат възстановени условията, съществуващи преди започване настаняването на новите американски ракети в Западна Европа. На масата на преговорите в Женева лежат такива предложения на СССР, които предвиждат съкращаване на ракетите на двете страни до нивото на 1976 година. С тези свои стъпки Съветският съюз изземва от ръцете на САЩ и последните възможности да спекулира с така нареченото съветско превъзходство в ракетно-ядреното оръжие, установено от СССР след 1976 г. с настаняването на ракетите „СС—20", както твърдят САЩ.

Твърдата политическа воля на СССР и на страните от Варшавския договор да държат своята отбрана на необходимата висота и да отстояват справедливия и здрав мир, да не позволят да се разговаря с тях от позиция на силата е изразена ясно и категорично на Софийското заседание на министрите на отбраната и на Декемврийското съвещание на секретарите на Централните комитети на Комунистическите партии от братските страни, състояло се през 1983 г. в Москва.

Във Вашингтон не скриват, че новите ракети ще позволят на Пентагона да започне сега прилагането на „плана Роджърс", който някога предвиждаше внезапно нанасяне на първия удар по суша, от въздуха и по море с ядрено, химическо, лазерно и друго съвременно оръжие на голяма дълбочина по територите на страните от Варшавския договор.

Digitized by Google

Забравя се само една малка подробност — тогава САЩ все още се считаха абсолютно неуязвими и абсолютно силни в ядрено отношение. Сега те нито са неуязвими, нито са по-силни и да очакват, че такива и други подобни авантюристични планове срещу Съветския съюз, срещу военния съюз на страните от Варшавския договор ще бъдат изпълнени безнаказано е, меко казано, наивно. Те добре знаят, че всеки опит да използват сила в Европа е обречен на провал. Да, но той крие в себе си голяма и непоправима опасност за стария континент да го покрие със смърт и пепелища.

Тази жестока перспектива, която задокеанските войнолюбци чертаят на Европа, европейските народи започват да разбират все по-ясно и по-добре.

ДУМАТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ НАРОДИ

Очакванията, че щом започне разполагането на ракетите, недоволните ще бъдат поставени пред свършен факт и антивоенното движение ще бъде разколебано и ще започне да затихва, не се оправдаха. Напротив, неговата сила и размах рязко нараснаха.

През изминалата година масовите народни протести в Европа против настаняването на новите американски ракети със среден обсег на действие на териториите на Западна Германия, Великобритания, Холандия, Белгия и Италия взеха по-непреклонен и целенасочен характер. В края на годината се вдигнаха на крак милиони европейци от различни среди и съсловия, с различни социални, религиозни и политически възгледи. Те по-организирано и по-настойчиво издигат лозунги с ясни и конкретни искания към своите правителства: за повече реализъм в политиката, за разграничаване на престъпния и опасен антиевропейски курс на президента Рейгън и неговата администрация, гласкащ Европа и света към бездната на страшната и опустошителна ядрена война.

По данни на социологически институти, извършващи допитвания до общественото мнение, голяма част от населението на петте западноевропейски страни отхвърля необходимостта от разполагането на новите американски ракети на тяхна територия: във ФРГ — 75,5, във Великобритания — 60, в Италия — 59,9, в Белгия — 79, в Холандия — 80 процента. В навечерието на пристигането на първата пратка крилати ракети „Круз“ в Англия привърженците на антивоенното движение организираха „лагери на мира“ около 102-те американски военни бази на територията на страната, съобщава в. „Морнинг Стар“. Английската лейбъристка партия на своята конференция в Брайтън с абсолютно мнозинство се противопостави на плана за разполагане на 160 американски ракети „Круз“ във Великобритания. На конференция на християнското движение за ядрено разоръжаване 4 хиляди делегати излязоха единодушно с призив към всички християни във Великобритания за още по-решителна борба против инсталирането на американски крилати ракети „Круз“ на английска територия.

На 21 ноември 1983 г. в Кьолн завърши Четвъртата конференция на привърженците на движението за мир в Западна Германия. 1500-те делегати на местните антивоенни организации призоваха всички противници на настаняването във ФРГ на новите американски ракети да масовизират и засилват своите акции по цялата страна. На състоялия се на 18 и 19 ноември 1983 г. конгрес на ГСДП внушителното мнозинство от делегатите се обявиха решително против настаняването на американските ракети на западногерманска територия. Партията на зелените внесе в Бундестага проектозакон, чрез който се настоява да се

Digitized by Google

проведе „консултативен“ референдум за проучване и съобразяване с мнението и настроението на обществеността. На своя Седми конгрес в Нюрнберг през януари т. г. Германската комунистическа партия прие решение за още по-широко участие в борбата против разполагането на ракетите на западногерманска земя, за всенароден референдум.

Под натиска на масите правителството в Белгия беше принудено да поиска отсрочка за разполагане на ракетите „Пършинг—2“ и „Круз“ на белгийска територия след 1985 година.

Датските профсъюзи се обявиха твърдо против настаняването на американските ракети в Дания, за продължаване преговорите между Изтока и Запада до постигане на взаимно приемливи резултати.

В Холандия, където Пентагонът и НАТО планират да разположат 48 крилати ракети, в антивоенното движение практически участвуват всички политически сили, всички социални слоеве на населението. Холандското движение за мир е най-масово и най-активно в Европа. Социологическо изследване показва, че две трети от холандската младеж от 14 до 20 години е против настаняването на американските ракети в страната.

Някога италианският парламент първи одобри двойното решение на НАТО и даде съгласие 112-те крилати ракети „Круз“ да бъдат разположени на територията на Италия. Сега Италианската комунистическа партия, редица буржоазни партии се обявяват против настаняването на италианска територия на новите американски ракети. Това дава тласък на пацифисткото, антивоенното и антиракетното движение в страната. В град Комизо на остров Сицилия, където започна настаняването на шестте ракети „Круз“, станаха бурни демонстрации, придружени от кървави сблъсъци с полицията.

Под лозунга за превръщане на Северна Европа в безядрена зона народите на скандинавските държави открито и решително се обявяват против инсталирането на новите американски ракети в Европа и за замразяване на ядреното въоръжение.

Балканите — безядрена зона! Тази идея, издигната високо от генералния секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Държавния съвет на Народна република България Тодор Живков, се посреща с удовлетворение и много надежди от балканските народи. При сегашната напрегната обстановка в Европа мирът на Балканите може да бъде осигурен само чрез реализиране на тази идея. Тя се възприема с разбиране от почти всички държавни ръководители на балканските страни. От идея тя все по-определено се превръща с практическа задача и програма за действие. Срещата на експерти от балканските страни в съседна Гърция за обсъждане на мерки за осъществяване на тази идея, както и неотдавнашната конференция в Атина за превръщане Европа в безядрена зона са съществен принос за осигуряване на мир и сигурност на нашия континент.

Положителен факт в борбата на миролюбивата европейска общественост представлява и свикването на Стокхолмската конференция по мерките за доверие, сигурност и разоръжаване в Европа. Това е проява на разум в международните отношения и ново доказателство за жизнеността и непреходното значение на общоевропейския процес, наченат в Хелзинки. Конференцията не може и няма предназначение да замести Женевските преговори, но тя може да спомогне за възвръщане към диалога. Диалог не само заради самия диалог, не от позиция на силата, към какъвто се стремят САЩ, а диалог на равни начала, честен и градивен, завършващ с конструктивни решения и споразумения, както го определи в своите отговори пред в. „Правда“ от 25 януари тази година Ю. В. Андропов.

Digitized by Google

ПЕРСПЕКТИВАТА ЗА ИЗХОД

Напрегнатата, сложна и изострена до крайност обстановка в Европа и света по вина на САЩ и амбициозната политика на президента Рейгън, насочена към усилено „довъоръжаване" и „превъоръжаване" на НАТО, както и откритата заплаха със сила извикват законен въпрос: възможно ли е при тези условия да бъдат обуздани съвременните подпалвачи на война? Отговорът се съдържа преди всичко в готовността и решимостта на европейските народи да защитят мира, да отстоят своето основно право — правото на съществуване. Остротата, с която се поставя днес проблемът за предотвратяване на военната опасност, изисква от политическите и държавните ръководители на всички народи и на първо място на европейските държави отново и още по-пълно да преоценят и осъзнаят своята епохална отговорност. Да покажат не само на думи своята привързаност към делото на мира и против конфронтацията и надпреварата във въоръжаването.

По всичко личи, че за предотвратяването на надвисналата със страшна сила над Европа опасност от ядрена война, фитилът на която може да бъде възпламенен дори случайно, не е въпрос само на едностранните усилия и борба на Съветския съюз и на братските социалистически страни.

С удовлетворение трябва да се отбележи, че тази истина на Запад започват да разбират не само комунистите и прогресивните хора, но и редица влиятелни буржоазни дейци и партии. На първо място положителна е еволюцията на западноевропейската социалдемокрация. Английските лейбъристи и западногерманските социалдемократи вече открито се обявиха против настаняването на американските нови ракети на територията на техните страни. Огромното мнозинство от социалдемократическите партии на Социалистическия интернационал, в това число и от страни — членки на НАТО, се обявиха против ядрената стратегия на Вашингтон, а председателят на ГСДП Вили Бранд открито говори за нова стратегия на Европа, която да прегради пътя на войната и да способствува за развитието на разведряването. На Запад все по-често се чуват гласове в съзвучие с предложенията, залегнали в Пражката декларация на Политическия консултативен комитет на държавите — участнички във Варшавския договор.

Разрастващата се мощ на антивоенното и антиракетното движение и политическата преориентация на влиятелни личности на Запад в полза на делото на мира и сигурността в Европа са показател, че европейските народи все по-добре разбират незавидната си съдба на ядрени заложници на САЩ. Нарастващата активност на западноевропейските миролюбиви сили заедно с мощта и решимостта на европейските социалистически страни, начело със Съветския съюз, са сигурна гаранция, че мирът в Европа може да бъде защитен.

Досегашните опити на американските агресори да изменят съществуващото равновесие на силите в своя полза останаха без успех. Те са обречени на провал и в бъдеще. Има кой да обуздае военните авантюристи. Съветската страна разполага с всичко необходимо, за да не позволи да бъде нарушено равенството на силите в полза на САЩ и НАТО. А това вдъхва вяра и упование на борците за мир. Съветският съюз и страните на реалния социализъм са гръбнак и преграда срещу нарушителите на мира в Европа и в света. На тяхна страна са всички прогресивни и миролюбиви хора по света, на тяхна страна е правдата, която, ако се наложи, могат да защитят и със сила.

Оптимистична е перспективата. Зад всеки, който вдигне глас против ядрената надпревара във въоръжаването, който поведе борба в защита на мира, в защита делото на Хелзинки, се изправя с цялата си морална, материална и военна мощ светът на реалния социализъм.

Digitized by Google

ВИСОКА ОЦЕНКА НА ТРУДА НА БЪЛГАРСКИ УЧЕН

Едно от най-големите удовлетворения, които човек може да изпита, е удовлетворението от високата оценка и искреното признание на труда си от хора, които самият той смята за свои учители. Същото приятно чувство изпитват и учителите, когато виждат, че ученикът им не само следва техния път, но и открива нови пътища, заявява за своє присъствие в областта, в която работи, казва своя дума. Излизането на книгата **„Психологически аспекти на управлението“** на **проф. Филип Генов**, доктор на психологическите науки, на руски език[1] отново ни връща към тази истина, която животът всекидневно потвърждава.

Книгата „Психология управления“ се представя на съветския читател с обширна и задълбочена встъпителна статия от един от най-големите съветски учени, патриарх на съветската психологическа школа, член-кореспондент на Академията на науките на СССР Б. Ф. Ломов и от доктора на психологическите науки В. Ф. Венда. Впрочем встъпителната статия има характер на високо компетентно научно изследване на цялостната научна дейност на проф. Филип Генов през последните години.

В същото време за читателя статията представлява безспорен интерес с идеите, които авторите разработват във връзка с влиянието на научно-техническата революция върху измененията на психологическата структура на производствения труд, при който все по-голяма роля ще изпълняват процесите на приемането и преработката на информация, на вземането на отговорни решения в условията на ограничен отрязък от време. В тази ситуация пред всеки ръководител, независимо от неговото място в системата на управлението, с още по-голяма актуалност изпъкват задачите за подбора, обучението и разпределението на кадрите, на работниците, защото от ефективността, точността и надеждността в действията на един човек нерядко зависят резултатите от дейността на целия производствен колектив. От друга страна, успехът на съвременното предприятие е възможен само при прецизна съгласуваност в работата на голям брой колективи, някои от които са в различни отрасли, на отдалечени разстояния и пр. Във всички тези случаи се проявява нарастващото значение на „човешкия фактор“ като съвкупност от психическите особености на взаимодействието на човека с другите хора и с машините в процеса на труда, при избора и успешното усвояване на професия, при проектирането и внедряването на нови оръдия на труда, при въвеждането на нова техника, на нови технологически процеси, на нови организационни структури, методи и средства на управление.

Тук обаче нямаме възможност да се спираме подробно на тези действително много интересни положения във встъпителната статия. Нека подчертаем някои от онези пунктове в книгата, които дават основание за по-важните оценки на труда на българския учен.

Сега във всички страни на света добре се разбира, че управлението на различните социални групи представлява един от най-главните теоретически и практически проблеми, който не може да бъде решен без опората на психологическата наука. В редица западни страни „организационната психология“ вече се обособява в самостоятелна наука. Направеното обаче от буржоазната организационна психология малко може да се използва при управлението на социалистическото общество. Напоследък се забелязва засилване на вниманието на марксистките учени към тези въпроси. Но резултатите в това отношение са все още скромни и в никакъв случай не намаляват необходимостта от по-нататъшни интензивни разработки на психологическите проблеми на управлението. Като изхождат от това, познавайки много добре равнището на теоретическата мисъл по тези въпроси, Б. Ф. Ломов и В. Ф. Венда подчертават, че **книгата на Филип Генов е една от първите монографии, в която не само се поставят, но се и решават проблемите на психологията на управлението от позициите на марксизма-ленинизма.**

Психологическите проблеми на управлението са представени в книгата във вид на определена система, на самостоятелен отрасъл на психологическата наука. Оригиналната теоретическа концепция Филип Ге-

[1] Филип Генов, Психология управления, М., изд. „Прогресс“, 1982, 422 с.

Digitized by Google

нов е защитил със солидни теоретически и експериментални аргументи. Именно в единството на теоретичната и експерименталната обосновка на психологията на управлението като самостоятелна дисциплина в рамките на психологическата наука се състои и голямото достойнство на книгата, заслугата на нейния автор.

Книгата има четири раздела. Филип Генов разбира, че не може да се направи нито крачка в изследването на конкретните проблеми, без да се изяснят и решат по-общите. В първата и втората част се излага концепцията на автора за психологията на управлението, обосновава се правото ѝ на самостоятелно съществуване, анализират се нейният предмет, задачи и методи. Като се спира на формиралите се вече различни направления в психологията — психология на труда, психология на творчеството, педагогическа психология, спортна, космическа и пр. психология, които изучават психическите особености на човека в различните видове дейности, Филип Генов доказва, че управленческата дейност е също отделен вид,, че професията на ръководителя е самостоятелна професия, при това от особено естество, която изисква и специална подготовка. Тя се отличава от всички други професии. За нея е характерен комплексът от особености, специфични за работата на политическия деец, на организатора, педагога, специалиста и творческия работник. Именно изучаването на особеностите на психическите процеси и състояния на човека в хода на неговата ръководеща дейност, установяването на оптималната структура от качества, които той трябва да притежава, съставянето на психологически характеристики на различните форми ръководна дейност — целият този кръг от проблеми съставлява според автора предмета на психологията на управлението. С особена задълбоченост, с непосредствена насоченост към практиката, към решаването на изключително важните и отговорни задачи около формирането на ръководителя от нов, социалистически тип се отличават разделите, в които авторът разработва проблема за психологическата структура на ръководителя.

Съчетаването в ръководителя на функциите на представител на партията и държавата в трудовия колектив с функциите на организатор на производството и на хората, на политически ръководител и възпитател изисква от него висока научна подготовка, творческа активност, верен подход, високи политически и нравствени качества. Мина времето на оня ръководител, който се оценяваше само по изпълнението на плана. Не е достатъчно вече и това, той да участвува в идейния живот в колектива като пропагандист на партийно звено или като докладчик. Сега ръководителят отговаря за цялостното състояние на трудовия колектив, за условията на труда и за здравето на хората, за морално-психическия климат, за чистотата на отношенията между тях. При това авторът на базата на огромен империчен материал от социологически изследвания, организирани по методика, разработена от самия него, показва, че колкото по-високо е мястото на даден ръководител в системата на управлението, толкова по-високи са изискванията към него, че степента на организираност, оптималност във функционирането на всяко звено от социалната система се намира в пряка зависимост от деловите, професионалните и идейно-политическите качества на ръководителя. Наред с другите фактори, които формират ръководителя, авторът отделя особено внимание на необходимостта той да има богат практически опит, да е извървял и изстрадал, да е заслужил заеманото място, да е социално съзрял за отговорността да ръководи хората. В тази връзка съвсем уместно Филип Генов привежда мислите на Фридрих Енгелс, казани в други условия и по друг повод, но не загубили своята актуалност, и днес могат да се припомнят на немалък брой хора, които бързо се устремяват към високия пост, мотивирайки своето желание с това, че имат съответния ценз. Именно за такива се отнасят думите на Енгелс, че академичното образование съвсем не дава офицерски чин с право на съответен пост в партията, че всеки ръководител трябва да започне своята работа от долу, че за да се заеме ръководно място в системата на управлението, не е достатъчно да имаш само теоретически знания, но и познания за условията, формите и средствата на работа, изобщо — професионална подготовка, необходимите нравствени качества.

Анализът на отделните качества логично довежда автора до съответни обобщения, до откриването на важни закономерности, които имат голямо теоретическо и практическо значение. Негова заслуга е, че той не само разработва системата от качества, необходими на ръководителя от различни равнища, че показва как трябва да се изграждат тези качества, но и разработва методика, чрез която може да се провери в каква степен тези качества са формирани, кога е нарушено единството от професионални, управленчески, идейно-политически и нравствени качества.

Разглеждайки цялостно процесите на управлението, Филип Генов анализира психологическите особености на всички участници в този процес — както на ръководителите, така и на изпълнителите, възникващите взаимоотношения между тях.

Особен интерес представлява последната част на книгата, в която се разглеждат психологическите проблеми на ленинския стил на ръководство. Авторът смята, че установилата се в литературата класификация за трите типа ръководство — демократичен, авторитарен и либерален — механично е заимствувана от буржоазната психология, не е пригодна за характеристика на социалистическия тип ръководител. Абсолютно прав е Филип Генов, правейки извода, че формалната логика при разсъжденията около различните стилове на ръководство трябва да отстъпи пред жизнената правда, пред логиката на практиката. А тази логика показва, че при определяне същността на стила на работа е необходимо да се използва класово-пар-

Digitized by Google

тийният подход, че главното, което определя стила на ръководство, са идейната насоченост и политическите цели на ръководството.

Това обаче в никакъв случай не означава, че в границите на социалистическия стил няма многообразие в подхода, в почерка на един или друг ръководител, което се определя от редица фактори: от личната подготовка на ръководителя, от неговите общи и индивидуални особености, от социалнопсихологическите особености на изпълнителите, от условията на работа, от характера на предприятието, от стила на вишестоящите ръководства. **Най-голямо постижение на социалистическия стил е ленинският стил на ръководство.** Разкривайки неговите психологически аспекти, в същото време авторът посочва и пътищата за овладяване на този стил от най-широк кръг ръководители.

В книгата се разглеждат четири главни черти на ленинския стил на ръководство: комунистическа идейност, принципност и целеустременост; научен подход; грижа за хората, опора на масите, възпитание на масите, умение да се учат от масите; колективност.

Експерименталната част на книгата се състои от няколко самостоятелни серии от изследвания, в които са обхванати над две хиляди и триста ръководители и повече от хиляда колектива. Тази огромна работа е позволила на автора на практика да провери своите хипотези, в които убеждава и читателя. В същото време солидният емпиричен материал прави книгата четивна, достъпна за широк кръг читатели.

„Психология управления" е двадесетият научен труд на Филип Генов, публикуван в Съветския съюз. Дори без да се коментира, този факт достатъчно убедително говори за големия интерес на съветските специалисти, на съветския читател към неговото творчество. А това е най-яркото доказателство за високата оценка и за истинското признание на автора, на плодотворните му усилия и на постигнатите от него резултати в разработката на важните и актуални проблеми на психологията на управлението. В същото време това е оценка и признание и на цялата българска психологическа школа, формирала се и развиваща се под непосредственото и благотворно влияние на съветската.

Радой РАДЕВ
кандидат на философските науки

СЪДЪРЖАТЕЛНО, ЦЕЛЕНАСОЧЕНО, ДОСТЪПНО

Сега вече не е необходимо да се доказва важната роля и значението на партийния секретар като централна фигура в партията на съвременния етап от нейното развитие. През последните години след Великотърновското съвещание това бе сторено достатъчно пълно и задълбочено както лично от др. Тодор Живков, така и от партийното строителство като наука и от непосредствената партийна практика. Нещо повече. Натрупан е вече значителен опит в стремежа непрекъснато да се издигат авторитетът и ролята на партийния секретар до равнището на съвременните изисквания. Един от най-ефикасните пътища за постигането на тази актуална и във всяко отношение благородна цел е организираното обучение на партийните секретари за разширяване и обогатяване на компетентността, политическата и организационната култура, осведомеността и практическата им подготовка.

В тази насока би трябвало да се търси и оценява безспорният принос и на Партиздат в лицето на добре замислената поредица **„Библиотечка на партийния секретар"**, която вече няколко години задоволява една много важна потребност.

През изтеклата година библиотечката на партийния секретар се обогати с четири нови заглавия. Не може да не се изтъкне преди всичко сполучливият, съобразен с нуждите на момента тематичен подбор на заглавията. Очевиден е стремежът на издателството да поднася книжките на библиотечката на съвременно идейно, съдържателно и литературно равнище, да превръща всяка от тях и всички заедно в действено средство за научен анализ и обобщение на партийната практика, в полезна трибуна за оценка и разпространяване на челния опит в партийната работа.

Първата книжка, излязла през 1983 година, е посветена на първичната партийна организация, на нейната същност, роля и функции. Неин автор е доц. Димитър Ананиев.

Едва ли е необходимо да се изтъкват мащабността и фундаменталното звучене на тази тема в библиотечка като разглежданата. Като основа на партията развитието на първичната партийна организация сега повече отвсякога занимава партийните органи и кадри от горе до долу, грижата за укрепване на нейната боеспособност вълнува всички комунисти. Разработването на тази тема, следователно, е повече от наложително, още повече, че

Digitized by Google

през последните години в ролята и функциите на първичната организация настъпиха важни изменения, започна положителен процес, който продължава и тепърва ще се развива и в ширина, и в дълбочина.

Всичко това поставя пред автора на тази разработка високи изисквания преди всичко що се отнася до доброто познаване както на теорията, така и на богатата партийна практика. Задачата му, както и на останалите автори в библиотечката, се усложнява от факта, че разработването на темата, първо, трябва да се събере в твърде ограничени обемни рамки и, второ, което в случая е изключително важно, да бъде поднесена достъпно за читателската аудитория, за която е предназначена, т. е. за хилядите партийни секретари, специалната партийна подготовка на които е разнообразна.

Внимателното прочитане на книжката оставя впечатлението, че Д. Ананиев умее да анализира от научни позиции сложните явления, процеси и изменения в партийната организация, да разкрива сегашното съдържание на понятия и термини, свързани с тези изменения. Нейната същност, роля и функции той разглежда задълбочено и компетентно, като се води главно от новите неща в живота и дейността ѝ. Особено внимание той основателно е отделил на постановките за първичната партийна организация като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив и като представител на партията в трудовия колектив и на колектива в партията. Авторът се е постарал да изясни и подчертае реалното и трайно съдържание на тези понятия. Във връзка с това наред с главата, в която се дава предметна и функционална характеристика на първичната организация, в книжката е отделена и глава, посветена на нейната роля за понататъшното развитие на основните функции на трудовия колектив — трудова, социална и възпитателна.

Що се отнася до тематичния обхват, структурата и начина на разработка на темата, авторът прави своя анализ само върху първичните партийни организации, изградени по производствен признак, макар че заглавието на брошурата е по-всеобхватно: „Първичната партийна организация: същност, роля и функции". При това положение читателят очаква да прочете, пък дори и в по-стегнат вид, за най-същественото и специфичното в характеристиката и на територималните (кварталните) ППО, които също би следвало да се разглеждат като ръководно политическо ядро и дори като първообраз на бъдещото състояние на онази социална структура (среда), в която са създадени, макар тя да не е трудов колектив. Разбира се, темата за кварталната първична организация може да бъде обект и на отделна книжка от библиотечката на партийния секретар.

В сегашния ѝ вид в книжката са намерили място анализи и разработки на въпроси, които нямат пряко практическо значение за партийните секретари. Такъв е въпросът например за еволюцията на формите на изграждане на първичната партийна организация в нашата партия от създаването ѝ до наши дни, както и на основните ѝ черти и принципи на работа. Разработката в някои моменти е поотежнена от използването на общотеоретическия, а не целенасочения популярно-практически подход на автора към темата, поради което на места той се впуска в по-общи разсъждения, които може би са трудно достъпни за част от читателската му аудитория. В случая предметният анализ на практиката с привличането на конкретни примери от нея биха направили изложението по-популярно и ще послужи по-добре на партийния секретар в неговата работа. В поднесения вид тя повече е научна монография с безспорни достойнства за такъв вид публикация отколкото практическо пособие с подчертано приложно предназначение.

Би могло да се предявят по-големи претенции и по отношение на мястото, отделено на характера и формите на работа на първичната партийна организация — още по-ярко би следвало да се открои политическата и идеологическата същност на тази дейност; по-добре да се очертае мястото на първичната организация в политическата система на социалистическото общество, предопределено от същността и главната ѝ роля на политически ръководител на всички останали звена и социални структури в тази система. Всичко това има извънредно важно практическо значение, тъй като с неразбирането на тези основни неща от характеристиката на ППО са свързани всички все още не ликвидирани окончателно отклонения и даже извращения в партийната дейност като администриране, опекунство, дори командуване, изместване, подменяне, дублиране и т. н. на държавните и стопанските органи и на обществените организации. За тези неща говори достатъчно категорично и ясно др. Тодор Живков в лекциите си, изнесени в АОНСУ.

Някои от авторите на останалите заглавия на тази библиотечка са или са били партийни работници в различни окръзи, водещ у които при разработката на темата е богатият непосредствен партиен опит. Техните публикации се налагат къде в по-голяма, къде в по-малка степен с анализите и обобщенията на челната партийна практика, както и на слабостите и проблемите, битуващи все още в живота на съответните окръжни партийни организации. Общото за тях са конкретното съдържание, пряката интерпретация на живота и дейността на първичните партийни организации, наситени с факти и примери. По съдържание и начин на разработка те стоят по-близо до интересите и възможностите на партийните секретари да усвояват и оползотворяват поднасяния им материал. В този смисъл, ако трябва да се търси оптималната творческа реализация на библиотечката, тези заглавия биха могли да се приемат в известен смисъл като основа, която, разбира се, трябва да се усъвършенствува по-нататък. На

Digitized by Google

първо място те би трябвало да се поосвободят от описателния подход към материала, а за сметка на това би следвало да се даде по-широк простор на авторовата позиция, на неговите вълнения и размисли, на ясната му оценка на фактите, явленията и тенденциите и най-важното — на научния им анализ, естествено, в тяхното диалектическо изменение и развитие. Защото, макар конкретният фактически материал, който се поднася в тези разработки, сам по себе си да бъди интереса на партийните секретари, за достъпността на разработваната тема ще бъде още по-полезен малко по-друг — жив, страстен, дори образен стил и език, който да намалява разстоянието между автор и читателска аудитория. Защото няма друга дейност, в центъра на която с такава категоричност, дълбочина и всеобхватност да стои човекът и единствено човекът с неговите интереси, проблеми, възвеления, страсти и вълнения.

Във второто заглавие на библиотечката е разработена темата за партийното бюро като колективен ръководител на ППО. Авторът й Христомир Рашев се е постарал предимно въз основа на опита на Русенската окръжна партийна организация да очертае характера, задачите, функциите и конкретните форми на работа на партийното бюро. Това е тема, непосредствено подчинена на първата — за първичната партийна организация. В основни линии авторът е обхванал най-важното от нея, което би представлявало интерес за партийните секретари. Предложените редица конкретни решения на разпределението, планирането и направляването на дейността на партийното бюро биха спечелили повече, ако научният анализ на опита, който ги подкрепя, се засили, без това да намалява популярността на изложението.

Третото и четвъртото заглавие са посветени на две също много важни теми — критиката и самокритиката в първичната партийна организация, от Георги Гърков и индивидуалната работа с комунистите и безпартийните от Димо Томов, която напоследък придобива все по-голямо значение за чувствителното повишаване качеството и ефективността на партийната работа.

И двете книжки обхващат широкия кръг от въпроси и проблеми, свързани с интерпретираните теми, общо взето добре обобщават и поднасят натрупания вече богат партиен опит от миналото и сега. Все още обаче и в тези разработки фактите и явленията от партийната практика не винаги се анализират и аргументират на онова научно равнище, което сега, на съвременния етап от развитието на партията, е абсолютно задължително като една от основните съществени характеристики на партийната дейност.

Като приложение на книжката за индивидуалната работа авторът й Димо Томов публикува „Системата за организация и ръководство на индивидуалната работа с комунистите и трудещите се в МЗ „Г. Димитров" в Бургас. Тя представлява един нагледен пример, от който интересуващият се партиен секретар би могъл да получи много, що се касае до практическото решаване на някои въпроси, свързани с организацията и ръководството на индивидуалната работа. Но за тази система се разказва повече кога и как е била организирана, докато читателят би желал по-добре да се убеди в правилността на едно или друго практическо решение, т. е. елементите на тази система да бъдат научно аргументирани.

От анализа на разглежданите заглавия би могло да се направят някои по-общи изводи и препоръки.

На първо място, съдържанието на отделните разработки следва по-строго да се придържа към конкретното предназначение на библиотечката. Наложително е да се разработват само онези неща от темата, които имат пряко отношение към подготовката на партийните секретари. Всичко друго, което само по себе си може да е важно, но лежи встрани от прякото предназначение на публикацията, трябва да се изоставя. Това неминуемо ще я направи по-целенасочена, а следователно и по-полезна. В този смисъл подборът на темите, начинът на разработката им, та дори стилът и езикът им, колкото индивидуални да са, не бива да се определят от субективните предпочитания на отделните автори.

На второ място, за да изиграе успешно ролята, която й е определена, библиотечката следва да поднася челния партиен опит задълбочено анализиран и обоснован.

С една дума, книжките трябва да бъдат преди всичко настолни практически пособия на партийните секретари, без при това да се принизява научното им равнище.

Библиотечката на партийния секретар натрупа вече добър опит, който би следвало да се анализира внимателно и в понататъшната реализация на иначе великолепната идея да се внасят необходимите подобрения.

Много е вероятно някои от горните оценки и препоръки да не бъдат приети от автори и редактори. Това е естествено. Все пак разработваната материя е сложна, недостатъчно добре овладяна, при това продължава да се развива подчертано динамично. На тази основа може да ни бъде възразено, че такава сложна и „тънка" материя е трудно и дори невъзможно да се поднася популярно, без опасността нещата да се вулгаризират. Че е трудно, трудно е, но че е невъзможно... Нима сме забравили кредото на Ленин за подобни случаи: „Максимум марксизъм, максимум популярност и простота..." Във връзка с това достатъчно е да посочим като най-пресен блестящ образец в тази насока лекциите на др. Тодор Живков, изнесени при това пред аудитория с много по-висока обща и специална подготовка, отколкото е голямата част от читателската аудитория на библиотечката на партийния секретар.

Христо НИКОЛОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ТОДОР ЖИВКОВ

ИЗБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 29

В двадесет и девети том от Избраните съчинения на генералния секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия и председател на Държавния съвет Тодор Живков са включени речи, статии, тезиси, интервюта и приветствия в периода от април 1979 до октомври 1979 година. Първият ръководител на нашата партия и държава разглежда важни въпроси на вътрешната и външната политика на Народна република България. В тома са публикувани речи на другаря Тодор Живков, произнесени при посещението му в Гърция, Турция, Чехословакия, Виетнам, Кампучия и Лаос, при гостуването у нас на партийни и държавни делегации и ръководители от други страни. Включено е и обръщението на другаря Тодор Живков до съветските хора по случай 35-годишнината от победата на социалистическата революция в България, отпечатано в списание „Огонёк" и други публикации, отразяващи действената сила на българо-съветската дружба. В редица свои речи и трудове другарят Живков разглежда въпросите за социалистическия начин на живот, за успешното прилагане на икономическия механизъм в селското стопанство, за усъвършенстуването на образователното дело у нас и други.

БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ В ЧУЖДАТА ЛИТЕРАТУРА 1968/1978

Библиография

В настоящия библиографски указател са включени материали, публикувани на чужди езици от българи и чужденци и издадени извън границите на нашата страна през периода 1968—1978 година. Материалите са разпределени в три главни дяла. В първия са поместени общи трудове върху историята на партията и на българското работническо движение, както и върху историята на България. Тук са включени и заглавия на съчиненията на видни партийни дейци, създатели и строители на Българската комунистическа партия и новата българска държава: Димитър Благоев, Георги Димитров, Тодор Живков и др., както и материали за живота и дейността им. Дял втори съдържа описанията на публикации върху историята на БКП, представени в три главни периода: 1. От създаването на марксистката партия в България до Великата октомврийска социалистическа революция. 2. Партията по пътя на ленинизма в борба против капитализма и фашизма (1917—1944 г.). 3. БКП — вдъхновител, организатор и ръководител на строителството на социализма в България (1944—1978 г.). В третия дял са включени материали, които поради специфичния си характер или поради това, че не засягат пряко дейността на БКП (профсъюзно, младежко, женско движение), не са намерили място в подразделите от периодизацията на партийната история. Указателят, дело на колектив, се издава по повод ознаменуването на 1300-годишния юбилей на България, 90-годишнината от основаването на Българската комунистическа партия и нейния Дванадесети конгрес.

ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ НА СОЦИАЛИЗМА

Въпроси и отговори

Жак Аройо

Политическата икономия на социализма е и приложна наука. Знанията, придобити от нея, служат за управление и преобразование на социалистическото стопанство в желаната насока. Предлаганото издание не обхваща всички въпроси на политическата икономия на социализма, но включва необходимото, за да се вникне в природата на социалистическия обществен строй, да се изяснят икономическите процеси в народното стопанство на нашата страна и формите на неговото управление. Авторът в отговор на въпроси изяснява в разбираема форма, научно категориите, законите и противоречията на социалистическото стопанство, разкрива основните жалони на икономическата политика на държавата, посочва пътищата на нейното по-нататъшно развитие. Книгата е предназначена за всички, които желаят да изучават политическата икономия на социализма, да вникнат в същността на социалистическия обществен строй и се интересуват от проблемите на изграждането на развитото социалистическо общество в нашата страна.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

В. И. ЛЕНИН

СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 54

В петдесет и четвърти том влизат писма, записки и телеграми, написани от В. И. Ленин през ноември 1921 до март 1923 година. Писмата са ярка характеристика за огромната работа на Ленин като ръководител на Комунистическата партия и съветската държава, на социалистическото строителство и външната политика. Редица писма съдържат важни положения за същността и значението на новата икономическа политика. В. И. Ленин посочва, че НЕП трябва да се разглежда в неразривна връзка с общите задачи и перспективите на социалистическото строителство, в светлината на плана ГОЕЛРО, с който трябва да се създаде икономическата основа на новото общество. От кореспонденцията се вижда какво голямо внимание отделя вождът на революцията на възстановяването на селското стопанство при онези много тежки условия. Една от най-неотложните грижи на партията, правителството и лично на Ленин по онова време е организирането на борбата с глада, за правилното разпределение на вътрешните продоволствени ресурси, на помощите отвън и на закупеното жито от чужбина. Едновременно с това В. И. Ленин смята за първостепенна задача развитието на вътрешната и външната търговия и създаването върху тази основа на устойчива финансово-парична система.

Кореспонденцията свидетелствува за настойчивите усилия на В. И. Ленин да се усъвършенствува държавният апарат, особено на неговото намаляване и поевтиняване. Той смята, че държавният и партийният контрол са важно средство за усъвършенствуване на управленческия апарат. Редица писма, включени в 54 том, са посветени на вътрешнопартийни въпроси. В. И. Ленин отстоява неуморно единството на партията и настоява да се пресича фракционната дейност на антипартийните групи, да се изхвърлят от редовете на РКП (б) чуждите елементи и хората, които позорят високото звание комунист. Той отделя изключително внимание на правилното подбиране и разпределяне на кадрите. Редица документи показват, че В. И. Ленин провежда последователно принципа на колективност в ръководството. Значително място в писмата заемат въпросите на културната революция, отразяват грижата на Ленин за развитието на науката и техниката, показват как той се бори за болшевишка партийност на съветския печат, как лично следи работата на издателствата, на редакциите на вестниците и списанията, критикува грешките и пропуските им, поощрява добрите им начинания. Няколко документа отразяват националната политика на партията, грижата на В. И. Ленин за всички народи в съветската страна, за сплотяването им, за дружбата и сътрудничеството, неговата решителна борба против великодържавния шовинизъм и местния национализъм. Част от писмата са посветени на международното комунистическо движение, на въпросите на външната политика: работата на Народния комисариат на външните работи и на Народния комисариат на външната търговия, подготовката за Генуезката конференция, взаимоотношенията с различни страни, преговорите за концесии.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

5

СОФИЯ, МАРТ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 5 МАРТ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

* — Пленум на ЦК на БКП 3
Уводна — Поръченията на избирателите 4

КАЧЕСТВОТО — ДЪЛГ И ОТГОВОРНОСТ

Д. Чобанов — Ролята на партийните органи и организации . . . 8
Д. Димитров — Изисквания към партийната работа 15

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

В помощ на партийните секретари

Д. Петков — Марксизъм-ленинизъм в действие 22

Информационното обслужване

* — Равносметка на дела и проблеми 31
С. Хинов — Изпълнението на едно решение 33
Г. Андреева — Събирането и използването на информацията . . 37
Р. Пътев — Основа за всеобхватен и верен анализ 40

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Радовски — Първичната организация и колективът 43
Б. Рахнев — Обществената ангажираност на партийните членове . . 48

Активната позиция на комуниста

К. Георгиева — В надпреварата с времето 51

Страница на редактора

П. Русев — Интересно! 56

Digitized by Google

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

К. Хелемяе — Партийната работа в аграрно-промишлените обединения 57

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

К. Димов — Профсъюзите и трудовите колективи 61
Я. Трифонов, Н. Балевска, Н. Христов — Разширява се производствената демокрация 70
М. Илиева — Човекът е мярка за всичко 77

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

А. Стамболиев — Дявол под кожата 81

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

К. Иванов — Измененията в икономическия механизъм 83
Д. Горанов — Колективът е убеден в своите възможности . . . 89

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Д. Кралев — Възстановяване и стабилизиране 92

КРИТИКА И КНИГОПИС

Р. Стоянов — Ценен съветник на партийния отговорник 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2423. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 2. IV. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПЛЕНУМ

НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

На 15 март тази година в резиденция „Бояна“ се състоя пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Освен членовете и кандидат-членовете на ЦК на БКП в неговата работа участвуваха и членовете на Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП.

Пленумът на ЦК на БКП обсъди и утвърди проект за Дългосрочна програма на партията за подобряване на качеството.

Централният комитет на БКП реши проектът за Дългосрочната програма да се внесе за обсъждане и приемане от Националната партийна конференция, която ще започне работа на 22 март 1984 година в Народния дворец на културата „Людмила Живкова“.

Digitized by Google

ПОРЪЧЕНИЯТА НА ИЗБИРАТЕЛИТЕ

Приемането на поръчения и борбата за тяхното изпълнение се утвърди като традиция на нашия социалистически демократизъм. Заръките на трудещите се не са просто искания и предложения за решаване на най-актуалните и всекидневни социално-икономически и културни задачи и потребности, а израз на политическото доверие, което те гласуват на своите представители, доверие към партията и нейната политика във всички области на социалистическото ни развитие. Поръченията са и форма за непосредствени и постоянни връзки на населението с народните съветници, с органите на държавната власт. В този смисъл те играят ролята на свързващо звено между пряката и представителната демокрация.

В материалите на Дванадесетия конгрес, в следконгресните доклади и речи на другаря Тодор Живков и особено в неговите лекции пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление нееднократно и много задълбочено се обоснова необходимостта от разгръщането и взаимното обогатяване на двата вида демокрация в етапа на изграждане на зрелия социализъм. Това издига ролята и значението на работата с поръченията на избирателите, защото не само приемането им, а и последващият процес на тяхното изпълнение са ярка изява на взаимната връзка и обусловеност между представителното и прякото начало на социалистическата демокрация.

Нашата партия и държава винаги са придавали голямо значение на работата с поръченията на избирателите. Важна стъпка в посока на нейното усъвършенствуване и нормативно урегулиране бе направена с приемането от Държавния съвет през 1978 година на Указа за поръченията на избирателите. В изпълнението му през декември 1982 година Министерският съвет и Националният съвет на Отечествения фронт внесоха доклад за разглеждане от Народното събрание, което на своята сесия обсъди задълбочено работата на народните съвети, на държавните и стопанските органи и на обществените организации по подобряване организацията за изпълнение поръченията на избирателите.

С приетите през миналия мандат поръчения бяха решени редица неотложни нужди на населението в сферите на благоустрояването, водоснабдяването, канализацията и топлофикацията на населените места. Постигнатото е резултат от активната работа на народните съвети и на обществените организации под ръководството на окръжните и общинските партийни комитети.

Започна мандатът на новоизбраните народни съвети, кметове и народни съветници в кметствата. Още на събранията за даване на предложения за поръчения трудещите се проявиха инициативност и високо чувство за отговорност. Масовите изказвания, хилядите пред-

Digitized by Google

ложения и изразената готовност от населението за лично участие с труда си в тяхното реализиране показват високата политическа активност и непосредственото участие на трудовия народ в управлението на страната. В този период народните съвети съвместно с комитетите на Отечествения фронт и другите обществени организации извършиха голяма организаторска работа по предварителното проучване на най-важните потребности на населението и на съществуващите възможности за тяхното задоволяване. Този реалистичен и конкретен подход позволи за поръчения да се приемат предложения, които изразяват действителните нужди на населението, които са осъществими реално и са съобразени с финансовите, материалните и трудовите ресурси на окръзите и селищните системи. Те бяха подредени по значимост и актуалност.

Анализът на приетите поръчения показва, че те са свързани предимно с комплексното изграждане на селищните системи, с решаването на назрели социални и културни проблеми и с подобряването на административното и комплексното обществено обслужване. Най-много са за строителство на жилища, детски заведения, пътища, благоустройствени обекти, водоснабдяване и канализация, изграждане на материалната база на транспортните, съобщителните, битовите и търговските услуги.

Работата с поръченията на избирателите сега навлиза в изключително отговорния етап на разработването и приемането на програмите за тяхното изпълнение. Пълноценното ѝ провеждане изисква да се повишат грижите и вниманието от партийните органи и организации. С политически подход, без да допускат грубо вмешателство и дребнаво опекунство, те следва да засилят своята помощ, конкретно ръководство и контрол. Главното е да се координират усилията на народните съвети и на всички други субекти на социалното управление, които имат определени отговорности при подготовката на програмите — Отечествения фронт, Българските професионални съюзи, Димитровския комунистически младежки съюз, стопанските органи и организации. Защото отдавна е отминало времето, когато се считаше, че изпълнението на заръките на населението е дело само на инициативността, служебното положение или „пробивната сила" на народния избраник.

Цялата дейност сега се осъществява в качествено новата обстановка на интензификация и интелектуализация на народното стопанство, в условията на повсеместното прилагане на икономическия подход и неговия механизъм. Това означава поръченията да се подредят и степенуват по значимост и актуалност, а разработените програми за тяхното изпълнение да се съобразят с принципа на стопанската сметка и самоиздръжката на окръзите и селищните системи. Нужно е те да съответствуват на финансовите и материалните възможности на народните съвети и кметствата, което ще гарантира тяхното навременно и качествено осъществяване.

Със собствени сили държавните органи могат да изпълнят ограничен брой поръчения. Това поставя на преден план задачата партийните органи и организации да насочат усилията на народните съвети и на ръководствата на обществените организации не само към по-пълното и ефикасно използване на собствените ресурси, а и към търсене и оползотворяване на допълнителни възможности за изпълнение поръченията на избирателите.

Една от най-важните сред тях е, като се използват икономическият механизъм и принципът на самоиздръжката, да се увеличават доходите на народните съвети. Това може да стане и чрез бързото и качественото изпълнение на тези от поръченията на избирателите, които

Digitized by Google

със своя социален и икономически ефект ще доведат до нарастване производителността на труда и печалбата на стопанските организации. Отчисленията, които ще получат народните съвети от по-високата печалба, ще им дадат възможност да изпълнят повече поръчения на избирателите. Приходите могат да се увеличат и чрез разкриването на допълнителни резерви в дейността на народните съвети като: повишаване рентабилността на ръководените от тях предприятия, по-рационално използване на строителни материали и техника, икономии на финансови средства и пр.

Много резерви се крият в усъвършенстването на взаимодействието на народните съвети с трудовите колективи в селищата и окръзите. Участието на предприятия и заводи в общата работа по изпълнение на поръченията следва да се постави на планова основа, като се сключват договори между народните съвети и стопанските организации, а отделни задачи се включват в насрещните им планове. Под ръководството на партийните комитети и организации да се набелязват конкретни мерки и се поемат инициативи от трудовите колективи за участие в озеленяване, благоустрояване и хигиенизиране на населените места и кварталите, в строителството на детски площадки и тротоарни настилки. За изграждането и поддържането на по-крупни социално-икономически обекти, които имат значение за няколко региона, могат да се сключват договори или да се създават асоциации между отделни селищни системи и стопански организации.

Големи са възможностите, които предоставя Законът за допитването до народа. Чрез провеждането на допитвания могат да бъдат събрани значителни средства и с трудовото участие на населението да се изградят допълнително обекти с важно социално и културно значение. През миналия мандат трудещите се в някои общини дадоха над 2 млн. доброволни трудови дни. Под ръководството на партийните организации тази инициатива трябва да се поощрява, обогатява и разширява. Това е един огромен и все още непълно използван резерв.

Всичко това налага партийните комитети и организации върху основата на строгото спазване на Указа за поръченията на избирателите и изпълнението на решенията на Народното събрание да оказват непосредствена помощ и подкрепа на народните съвети за усъвършенстване на тяхната организаторска работа. „Окръжните органи на народната власт ще повишават своята роля като звена, в които задълбочено и целенасочено се обсъждат и решават проблемите на икономиката, социалния живот и културата в различните райони на страната — отбелязва другарят Тодор Живков. — Селищните системи и техните ръководства — новите общини — са ново и особено важно звено от нашата политическа система. Всички органи от всички равнища — партийни, държавни, стопански, обществени, трябва да насочат усилията си, за да укрепят тези органи и ръководства като ефикасни институции.“ В тази постановка се съдържат основните изисквания и критерии за цялостната работа на народните съвети и на обществените организации, а също целите и задачите на партийното ръководство.

Като израз на връзката между пряката и представителната демокрация поръченията на избирателите характеризират потребностите на трудещите се. В тях се кръстосват съществени въпроси от общодържавно и местно значение и са важно условие за социално-икономическото изграждане на териториалните единици. Ето защо работата по тяхното изпълнение е пряко свързана с още по-яркото утвърждаване на народните съвети и кметствата като изразители на волята на трудещите се и грижливи стопани в своите региони.

Особено внимание от страна на партийните комитети и организации, от народните съвети и обществените организации е нужно да се

Digitized by Google

отдели на програмите за изпълнението на поръченията в селищните системи от IV и V функционален тип, от граничните райони и Странджанско-Сакарския край. В тези населени места стоят за решаване редица неотложни задачи. Голяма част от тях са поставени като поръчения и изискват влагането на значителни финансови и материални ресурси. От навременното им осъществяване зависи по-бързото развитие на тези общини и изравняването с другите в страната.

Разработените проекти на програми за изпълнение поръченията на избирателите се приемат на съвместни сесии с ръководствата на масовите организадии. По този начин се разширява обществената основа, създават се условия за въвличане на трудещите се не само при обсъждането на програмите, а и при тяхното изпълнение. Важна задача на партийните комитети и организации е под тяхно ръководство да се осъществи широка гласност на приетите програми сред населението, а също и да се разяснят причините, поради които някои от поръченията не са включени в програмите. В това направление са особено големи отговорностите на Отечествения фронт. Те са свързани с дейността на тази най-масова организация за по-нататъшното ѝ утвърждаване като обществен гарант за правилното функциониране, за укрепване ролята и значението на общините, на селищните системи, на местните органи на народната власт.

Изпълнението на поръченията е по същество една голяма по обем и качество политическа работа, която изисква стройна организация и контрол, неотклонна взискателност от страна на партийните органи и организации, за да се осъществява изцяло в съответствие с конгресните изисквания — комплексното задоволяване на непрекъснато нарастващите материални, духовни и социални потребности на народа. В дневния ред на заседанията на партийните комитети и бюра следва да намерят място периодичните преценки за резултатите и състоянието на работата с поръченията в окръзите и общините. Партийният контрол ще води до активизиране на представителите и на органите на народната власт, до укрепване в тях на убеждението, че работата за изпълнение на поръченията е сърцевината на тяхната дейност. Както за добре свършената работа, така и за несторено, за слабостите и грешките те ще се отчитат и пред партията, и пред народа.

Изключително отговорна е ролята на първичните партийни организации в кварталите. Комунистите там са в най-непосредствена връзка с всекидневието на трудещите се, където фокусират всички насъщни потребности на хората, което превръща кварталите в основното поле на държавната дейност на народните съветници. Наред с това именно в кварталите са най-богати възможностите за разгръщане на различни форми, почини и инициативи за непосредствено участие на трудещите се в изпълнението на поръченията. Важна задача на първичните партийни организации е да се утвърдят като действени щабове за ръководство на обществените организации и на групите народни съветници. Стремежът е всеки комунист от квартала да дава своя личен принос в организирането на трудещите се за участие в трудовата и обществената дейност.

Тези въпроси следва да бъдат в центъра на вниманието и на партийните организации, изградени в народните съвети. На свои събрания, на сбирки на партийните групи да се изслушват както обобщени отчети и информации, така и самоотчети за работата по изпълнението на поръченията. Така ще се подобри връзката между народните съветници и служителите от отделите и службите на народните съвети.

Добрата организация и системният контрол са най-важните условия за изпълнението на поръките на трудещите се, при това в определения срок и с високо качество.

Digitized by Google

РОЛЯТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

доц. ДОБРИ ЧОБАНОВ

На партийните органи и организации се пада особено място, роля и отговорност за непрекъснато усъвършенствуване ръководството на икономическата сфера. На съвременния етап, сред редицата крупни проблеми в дейността на партията в тази област, първостепенно място заема повишаването на качеството на продукцията. Това е ключовият проблем за изграждане на зрялото социалистическо общество у нас, за осъществяване на главната социално-икономическа задача — все по-пълното задоволяване на растящите потребности на обществото.

Кои са някои от основните страни, направления, изисквания и форми на работа, които се отнасят до ролята и отговорността на партийните органи и организации за повишаването качеството на продукцията? На първо място това предполага партийното ръководство на икономическата система в най-голяма степен да бъде насочено към преодоляване на формулираното от др. Тодор Живков противоречие между недостатъчно високото равнище на качеството на продукцията, между сравнително бавния темп на неговото повишаване, от една страна, и главните социално-икономически задачи, към чието решаване се стремим при изграждането на развития социализъм.[1]

Ключовият проблем засяга интересите на целия народ. Неговото решаване може да се осъществява с участието на целия народ. Това предполага партията и нейните органи и организации като изразители на интересите на работническата класа, на трудещите се да издигат на ново по-високо равнище своята способност и преобразователни възможности за най-пълна мобилизация на всички движещи сили на икономическия прогрес. В тази връзка пред партийните органи и организации, пред всеки комунист на преден план се поставят редица задачи и изисквания.

Първо. В съвременните условия, както справедливо сочи нашият пръв партиен и държавен ръководител, е необходимо „. . . не просто да преодолеем някои негативни явления, а да обърнем партията, държавата и целия народ с лице към този проблем“[2]. Мащабността, глобалният характер на тази задача изисква нейното решаване да овладее съзнанието на работническата класа, на трудещите се селяни, на

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем за изграждането на зрялото социалистическо общество, С., 1983, с. 8.
[2] Пак там, с. 31.

Digitized by Google

народната интелигенция, на останалите слоеве от населението и да се превърне в мотив на тяхната съзидателна дейност на всички участъци на изграждането на зряло социалистическо общество. Или тук не става дума за отделни, фрагментарни, едностранни мероприятия и подходи, а за един комплексен подход, който да обхваща повишаването на качеството във всички елементи на икономическата система — производителните сили, производствените отношения, връзката им със социалистическата надстройка, външноикономическите отношения.

Второ. Новата проблемна ситуация, в която протича дейността на партията и обществото, на икономическата система, изисква качеството на продукцията „...да стане определящ показател, критерий за оценка на резултатите от работата на всеки труженик, на всеки трудов колектив, на всеки ръководител и ръководен орган на различните равнища на обществената система"[1].

Както се вижда, при новата обстановка партийните органи и организации са длъжни да използват нови измерители на дейността на субективния фактор, на всички органи и кадри. Такива измерители, които да ориентират, да активизират и да оценяват всеки един от различните равнища на социалната система главно по резултатите от неговата дейност за най-съвременна продукция и качествени показатели, гарантиращи интензивно развитие на икономиката.

Трето. Фундаменталното решаване на проблема за качеството изисква от партийните органи и организации „...към него да се насочат главните сили на целия наш научен фронт, на цялата наша научна и лицензионна политика, на научно-техническото ни сътрудничество със социалистическите страни, покупката на документации и „ноу-хау", изпращането и приемането на специалисти"[2]. Това означава, че съществено следва да се подобри проблемното съдържание в работата на партийните органи и организации, отговарящи за различните структурни звена на научния фронт.

Четвърто. Партията разглежда проблема за качеството на продукцията не само в развитие, но и в диалектическа връзка с ролята на субективния фактор за решаването на другите стратегически проблеми, каквито са: повишаването на обществената производителност на труда, ускореното внедряване на научно-техническия прогрес, интензификацията на производството, интелектуализацията на труда, повсеместното прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм, ефективното ръководство и управлението на възпроизводствения процес и др. Всички те предполагат по-пълно да се използват изискванията и проявленията на цялата система от обективни закони на изграждането на развито социалистическо общество и др.

От всичко това следва изводът, че най-тясното подчинение дейността на партията за мобилизиране силите и възможностите на всички отряди на субективния фактор за непрекъснато повишаване качеството на продукцията се явява обективна закономерност на партийното ръководство на икономическата система в етапа на изграждането на развито социалистическо общество у нас.

●

Възниква обаче теоретичният въпрос за връзката на качеството на продукцията и качеството на партийното ръководство, което е политическо ръководство на държавните, стопанските, обществените органи и организации и научно-техническите и творческите съюзи. Или

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем..., с. 30.
[2] Пак там, с. 22.

Digitized by Google

тези фактори, на които обществото е предоставило материалните, финансовите и трудовите ресурси за решаване на икономическите задачи. Правилното разбиране на това положение има важно методологическо значение за разграничаване на функциите на партийното ръководство от това на останалите субекти на ръководство и управление на икономическата система.

Партията ръководи борбата за високо качество на продукцията с политически средства. В какво се изразява връзката между качеството на партийното ръководство на икономическата система и качеството на продукцията в тази система? В какви направления следва да се усъвършенствува тази връзка? Кои са факторите и условията, от които зависи равнището на тези отношения и връзки? Към решаването на кои задачи се налага още по-конкретно да се насочва дейността на партийните органи и организации? В какви форми следва да се реализира тяхната дейност в съответствие с новите критерии?

Диалектиката на повишаването на качеството на продукцията като функция на качеството на партийното ръководство произтича от диалектиката между качеството на продукцията и качеството на дейността в най-общ смисъл.

Качеството на продукцията е функция на широк кръг от индивидуални и кооперирани дейности между хората. Но в нашата трактовка на проблема ще разгледаме неговото повишаване като функция, като резултат на ръководната партийна дейност. А тя е „...тип социална дейност, която се осъществява върху основата на задълбоченото и всестранно познаване и съзнателно използване на действието на закономерностите за развитието на обществото и природата, на закономерностите в развитието на партията, на спазването на принципите и нормите на партиен живот и ръководство“[1].

Качеството на резултата от дейността (продукцията) зависи от такива компоненти и фактори, каквито са: субектът, предметът, средствата, целите, условията, операциите на дейността, нейната организация и т. н. То се определя още и от редица фактори: научни, технически, технологически, суровинно-материални, икономически, социални, кадрови. Решаващи за него са равнището и ефективността на научните изследвания, на конструкторските и технологическите разработки, общата техническа и технологическа подготовка на производството...

При използването на различните фактори, както показва опитът, са възможни няколко варианта за повишаване на качеството на продукцията.

Първи вариант — когато качеството на продукцията се повишава пропорционално на увеличаване на употребените количества ресурси; втори — когато повишаването му се постига с по-висок темп на увеличаване ресурсите; трето — когато темпът на повишаване на качеството изпреварва темповете на използваните ресурси; четвърти — когато повишаването на качеството на продукцията се извършва с намаляване темповете и количеството на ресурсите.

Новото в съвременните условия е, че повишаването на качеството на продукцията трябва да се извършва по пътя на интензификацията, което означава неговите темпове да изпреварват темповете на увеличаване на ресурсите. Или повишаването на качеството на продукцията да се постига при намаляване темповете на изразходване на ресурсите — материални, финансови и трудови.

Главният проблем е да се подобрява качеството на целесъобразната човешка дейност, дейността на отделния производственик, на тру-

---

[1] Речник по партийно строителство, С., 1983, с. 322.

Digitized by Google

довия колектив, на стопанската единица, на териториално-селищната единица и т. н. А главният път за това е неговата интелектуализация.

Оттук произтича и задачата да се издигат равнището и качеството на ръководната дейност на основното ядро на субективния фактор — партията. Да се повишава качеството на партийната работа. Следователно през следващия период все по-отчетливо ще се формират две тенденции. Първо, още по-широко ще се проявява диалектическата връзка и взаимодействие между тях. Второ, ще се засилва тенденцията да се изследват те като самостоятелен обект. И в двата случая следва да се мотивират новите измерения за мястото, ролята и отговорността на партийните органи и организации за повишаване качеството на продукцията.

●

Изграждането на развитото социалистическо общество в условията на 80-те години изисква да настъпват съществени изменения в качеството на партийното ръководство на икономическата система и особено на свойствата, които го образуват. Това означава съществено да се подобрява, да се обогатява неговата теоретико-методологическа основа в съответствие с обективните закономерности и принципи. А също така, като се обобщава натрупаният собствен опит от партийните органи и организации, използва се световноисторическият опит на КПСС и другите братски комунистически и работнически партии.

Или това ще рече да се усъвършенстват целият инструментариум и механизъм. Всички структурни компоненти на партийното ръководство да придобиват нови съвременни измерения, конкретизирани в определени качества — висока организираност, научна обоснованост, творчество, размах, — които засилват действената, преобразуваща сила на партийните органи и организации. Една от насоките на дейността на първичните партийни организации например е да овладяват новите проблемни ситуации, фактори и условия.

Научната обоснованост, задълбоченост и компетентност на партийното ръководство на икономическата система за повишаване на качеството се обуславя от мащабността, сложността и многоплановостта на проблема за качеството като обект на дейност на всички субекти на икономическата система — държавни, стопански, обществени органи и организации и творчески съюзи. Всички те имат свои подходи, форми и начини на работа. Така например изградена е държавна система за качество и стандартизация към Държавния комитет за наука и технически прогрес, в министерствата и стопанските организации са създадени отделни звена и системи за неговото повишаване. В обществените организации — Българските професионални съюзи, Комсомола, научно-техническите съюзи, действуват комисии, щабове, творчески групи и т. н. По силата на своите пълномощия широкомащабна дейност извършва и Комитетът за държавен и народен контрол и др.

Възниква въпросът при тази обстановка на какви специфични изисквания и качества трябва да отговаря дейността на партийните органи и организации като политически ръководители на процеса за повишаване качеството на продукцията.

В това отношение изискванията и задачите биха могли да се групират в четири групи:

Първо, това са изисквания към качествата и свойствата на ръководната дейност при определяне насоките, темповете, обема, пропорциите, подходите и развитието на компонентите на икономическата система. Така е, тъй като да се произвежда съвременна продукция означава преди всичко научно ръководство на комплексното и опти-

Digitized by Google

мално развитие на икономическата система. Пред партийните органи и организации изпъква задачата да ръководят с политически средства и форми на работа цялостния процес във всички отрасли и сфери. Правилно да определят полето, сферата на действие и основните задачи на различните фактори. От гледна точка на тези изисквания напълно основателно на Варненското съвещание бяха определени полето, насоките и основните задачи на дейността на правителството, на министерствата, на предприятията, на АПК, на трудовите колективи, на научния фронт, на обществените организации. Очертана беше и широка панорама от проблеми, отнасящи се пряко към дейността на партийните органи и организации, под чието ръководство и контрол се провежда цялата работа за повишаване качеството на продукцията.[1]

С особена сила сега пред партийните органи и организации изпъква проблемът правилно да ръководят цялостната дейност на различните социални формирования за изграждането и укрепването на отделните териториални и отраслово-стопански системи за управление на качеството, да завишат критериите, да не допускат формализъм и бюрократизъм, да създават атмосфера на задълбочено, творческо и конкретно проучване, анализиране, оценяване и решаване на въпросите. Да се създават координираност, целенасоченост и ефективност в дейността на различните системи като съставни звена на цялостната държавно-обществена система за качеството. Особено наложително е да се засилва отговорността на органите и кадрите за прилагането на икономическия подход за сметка на административния подход, да се издига ролята на съзнателното използване на моралните и материалните стимули и въздействия.

Второ, ново развитие следва да получат ленинските принципи и норми за работа с кадрите. Налага се да се усвои тяхното съвременно съдържание. „За да управляваш, е нужно да си компетентен, нужно е напълно и с точност да познаваш всички условия на производството, нужно е да познаваш техниката на това производство, на нейната съвременна висота, нужно е да имаш известно научно образование. Ето условията, на които трябва да отговаряме на всяка цена."[2] Оценката за съдържанието на преподготовката на някои отряди от кадрите в духа на изискванията, формулирани от Ленин, в условията на интензификацията и новия икономически подход налага извода, че са необходими организирани мерки, ускорени форми за изучаване както на обществено-политическите и научно-техническите, организационно-технологическите аспекти на ръководството на икономическата система, така и на проблемите на автоматизацията, микроелектронизацията, гъвкавите автоматизирани производствени системи. Защото всички те имат решаващо значение за внедряването на научно-техническия прогрес. Без такива допълнения в подготовката на някои отряди кадрите трудно ще се оправят с нарастващите изисквания на съвременния етап.

Тези изисквания в сегашните условия биха могли да се преценяват в три аспекта:

— от гледна точка на това как подборът и разпределението на кадрите във всички звена на икономическата система са насочени попълно да отговарят и на изискванията за подобряване на качеството на продукцията;

— да се изведе на преден план подобряването на работата с кадрите, които се привличат в различните държавни, стопански, обще-

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем..., с. 35—37.
[2] В. И. Ленин, Съч., 4 изд., т. 30, с. 430.

Digitized by Google

ствени звена (системи, комисии, групи и т. н.) за повишаване качеството на продукцията. Специално внимание да се отдели на политическите и деловите им качества, за тяхната подготовка, компетентност и способност да работят ефективно, резултатно и действено;

— да се усъвършенствува структурата на качествата на ръководните и изпълнителските кадри.

От съществено значение е партийната работа по формиране на качествата на ръководителите да бъде подчинена на изискванията, които имат силата на обективна необходимост — системата от качества, които притежава или има потенциална възможност да развие даден ръководител, да отговаря на системата от дейност, необходима за определената ръководна или изпълнителска длъжност. Макар и да се нуждае от допълнително аргументиране, сама по себе си тази формулировка може да служи за достатъчно основание за подобряване на работата с кадрите за решаване на ключовия проблем. Тук особено важно значение — сочи др. Т. Живков — „...имат личният пример, принципното поведение на ръководните и изпълнителските кадри — комунисти, земеделци, комсомолци, безпартийни"[1].

Трето, непрестанно нарастващи са изискванията към партийния контрол в икономическата система за увеличаване социалната роля на неговата функция, за повишаване качеството на продукцията. Това изискване предполага самата категория „партиен контрол" да бъде обогатена с нови свойства: компетентност по тези въпроси, познание на факторите и условията за повишаване качеството; способност да се вниква в новите условия, да се използва силата на превантивността на контрола, да се разкриват резервите, умение да се обобщават резултатите от контрола и да се организира своевременно прилагането на направените препоръки, да се оценява как ръководството отговаря за състоянието на контрола.

На Варненското съвещание по същество бе формулирана цяла система от принципи, ориентирани към съществено повишаване отговорността на органите и кадрите при управлението на процеса на качеството. Тези принципи имат функционална и проблемно-съдържателна насоченост. Първият принцип изисква заедно с издигането им в йерархията на икономическата система непрекъснато да се повишават тяхната роля и отговорност за качеството. Вторият — управлението да се насочи към превантивен контрол, позволяващ да се откриват и отстраняват отклоненията от качеството там, където те възникват, а не да се търсят, след като целият продукт е завършен. Третият принцип е — в контрола на качеството, особено на кооперираните изделия, активно да участвуват всички производители, за да могат да следят работата на онези, които се намират пред тях във веригата на производствения процес.[2]

Четвърто, изискванията към качеството на съдържанието и формите на организаторската и политическата работа за мобилизиране на комунистите, трудовите колективи и всички слоеве от народа за решаване на ключовия проблем. Тези изисквания характеризират партийните органи и организации не само като субект, но и като обект на ръководство. Това предполага да се разширява обхватът на формите на партийната работа с цел да се включват всички съставки на субективния фактор на икономическата система и да се активизира и направлява неговата дейност за повишаване на качеството по цялата верига на възпроизводствения процес.

Формите на политическата, организаторската и идеологическата работа в най-висока степен да ориентират първичните партийни орга-

---

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем..., с. 29.
[2] Пак там.

Digitized by Google

низации и трудовите колективи към творчество, инициативност, действеност, организираност, дисциплина. Към лична и колективна отговорност, изпълнителност, точност, творческа фантазия и др. Само по този начин ще се разкриват всички проявени и потенциални интелектуални и творчески възможности на отделната личност, тъй като „... централна фигура е производителят и той носи главната отговорност за качеството"[1].

Новото съдържание на партийната дейност за повишаване на качеството на продукцията предполага да се повишава действената сила на формите на партийно-организаторската и политическата работа още в две направления:

На първо място се налага **да се обогатява в качествено отношение съдържанието на формите на вътрешнопартийния живот,** които са свързани с повишаване единомислието и единодействието на партийните организации, с личния пример, с авангардната им роля. Различни са пътищата за постигането на тези цели — приемане на нови членове, отлична подготовка на събранията на партийната организация, много добра организация на учебната година, нови изисквания при издигане на кадрите, усъвършенствуване на дейността за възлагането на партийни поръчения, нови изисквания при подбора на състава на партийните органи... Изобщо нови качествени изисквания при организиране на вътрешнопартийния живот. Може да се направи обобщението, че от равнището на качеството на формите на вътрешнопартийния живот зависи в решаваща степен силата на ръководното въздействие на партийните организации върху трудовите колективи.

На второ място, на преден план излизат изискванията за **насищане с ново съдържание и намирането, и използването на такива форми, които поставят проблема за качеството на най-широка основа, които се организират съвместно с държавните, стопанските и обществените органи и организации под ръководството на съответните партийни органи и организации.** Във връзка с това все повече се налага да се засилва ефективността на организираните повсеместни прегледи на качеството на работата и продукцията на всеки трудов колектив: прегледи и определяне първенците в качеството; научно-практически конференции; дни на качеството в окръга, общината и стопанската единица; свързване социалистическото съревнование с качеството; създаване на школи, комисии, щабове, съвети, секции; ден за преглед работата на специалистите по качеството; кабинети по качеството; различни видове изложби, системи по управление на качеството. И още — текущи и перспективни графици за атестиране на продукцията; организиране на проверки, периодически разбор на качеството; система за информиране на трудовите колективи за неговото равнище; колективни договори за качеството и др.

●

Проблемът за повишаване качеството на продукцията в икономическата система е най-тясно свързан и с подобряването на партийното ръководство и на социалната сфера, на политическата система, на духовната област и т. н. И особено с взаимното въздействие и взаимно проникване между основните системи на обществото. В случая се налага да подчертаем, че повишаването качеството на продукцията е основно магистрално направление в партийното ръководство на икономическата система. От неговото научнообосновано и правилно организиране и реализиране ще зависят темповете за глобалното решаване на стратегическия проблем за повишаване на качеството на продукцията.

[1] Т. Живков, Качеството — ключов проблем..., с. 29.

Digitized by Google

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПАРТИЙНАТА РАБОТА

ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
парторг на ЦК на БКП
при търговско-промишлено обединение „Булгартабак"

Въпросът за повишаване производителността на труда е стоял винаги в центъра на икономическата политика на партията. В продължение на повече от две десетилетия у нас производството се развиваше екстензивно. Това беше не само понятно, но и необходимо, неизбежно. От Деветия конгрес насам ЦК на партията поставя много навреме въпроса за повишаване ефективността на производството и неговото качество. На Дванадесетия конгрес бе подчертано ясно и категорично, че етапът на екстензивното развитие е вече отминал и че навлизаме в нов етап, в който производителността на труда може и трябва да се осъществява вече само на базата на най-рационалното използване на интензивните фактори. На конгреса стана дума за повсеместна интензификация не само на производството, но и на всички сфери на нашия обществен живот. Това се налага от много теоретически и практически причини, от вътрешни и международни фактори. Следователно става дума за повсеместна интензификация, за повишаване качеството на всички сфери на човешката дейност, в това число и на партийната работа.

●

В новите условия нараснаха и нарастват извънредно много изискванията към партийната работа. Това е обяснимо, като се има предвид, че партийните органи и организации са призвани да осъществяват политическо ръководство не само на народното стопанство, но и на цялата социална система. Определяйки правилно задачите на държавните и обществените органи и организации, дейността на партийните организации не се изчерпва само с осъзнаването на потребността от интензификация. Нужно е цялостната партийна работа да получи във всички направления по-интензивно влияние, въздействието да става по-ефективно. Постигането на ярките цели на партийната политика трябва да става по възможно най-късия път, с максимална икономия на време, на труд и средства. И в партийната работа трябва да се борим за „безотпадни технологии", за по-висока производителност на партийно-политическия труд, за изучаване и внедряване на челния опит и т. н. В живота, преди да си поставяме по-отговорни задачи, необходимо е да имаме вече подготвени кадри, които да организират тяхната реализация. В този смисъл интензификацията на цялостния наш живот може да се осъществи при условие, че се повишава качеството на партийната работа в най-широкия смисъл на думата, защото каквото е равнището на качеството на партийния живот и ръководство, такова е то и на всички други сфери.

Няма да е правилно да се прави груба аналогия между принципите на ръководството на икономиката и партийната работа. Струва ми

Digitized by Google

се обаче, че ръководната дейност, независимо къде се осъществява, има някои всеобщи изисквания, които трябва да се спазват навсякъде.

Например вземането на ръководно решение навсякъде изисква предварително проучване на проблема. Ако става дума за икономиката, трябва да се познават добре националните и особено световните постижения по интересуващия ни въпрос, да се преоценяват собствените обективни и субективни възможности, каква е крайната цел на едно такова решение — икономическа, политическа, социална, и какъв ефект се очаква. Така е и в партийната работа. Ние се ръководим от ясната програма на партията. Но на всеки етап задачите се конкретизират и се заемаме с главната, с основната. В това се изразява и борбата за качество в партийната работа. Всички задачи, които решават партийните органи и организации, са свързани пряко или косвено и с целите и задачите на международното комунистическо и работническо движение, на световната социалистическа система. Нашата партия и нейният Централен комитет са служили винаги за пример как да се изучават постиженията на другите братски партии и преди всичко на КПСС и как творчески да се прилагат при нашите условия. От степента на изучаване теорията и практиката на социализма в голяма степен зависи доколко ще успеем да целенасочим усилията на комунисти и безпартийни и целесъобразността на действията ни. Програмно-целевото мислене и действие на партийните кадри и организации няма да е ефективно, ако не им е ясно предварително какво трябва да се направи, след като за всичко партията има решения. Тогава те ще вървят екстензивно, ще измерват работата количествено, ще има много извънреден труд, ще се разпилява обществен труд.

Идеите, които ръководителят натрупва в процеса на предварителното проучване, намират своята реализация в проектирането, в планирането. И тука аналогията има място. Често казваме, че др. Тодор Живков е архитект на априлската линия на партията. Да, това е така. От целия предаприлски опит, от всестранното познаване на световния и наш революционен процес под негово ръководство бе разработена генералната линия на партията. В партийната работа ролята на проект играят решенията, които се вземат. От тяхното качество ще зависи добре изяснената цел, най-късият път до осъществяването на тази цел, с най-малко разход на време, труд и средства, с по-малко „капитални вложения".

В работата на нашата първична организация — когато се приемат решения, предварително ги оглеждаме и главно в следните аспекти: кое налага да имаме такова партийно решение, каква е крайната му цел, кой ще организира неговото изпълнение, в какъв срок от време, кога и как ще се отчете. По такъв начин генералните постановки придобиват конкретно проявление, стават конкретни дела и резултати. Така организирано, изпълнението на едно реално решение влияе положително на качеството на цялата партийна работа и на дейността на всички други звена, които касаят това решение.

И най-добрият проект, и най-доброто партийно решение не биха могли да изменят нещата, ако не се организира тяхното изпълнение творчески. В процеса на реализацията се проверява неговата ефективност, качеството на партийните форми, на организаторската и политическата работа. Тук некачественият труд ще носи винаги „дефектна продукция". Ако в областта на производството търсим повишаване на производителността на труда и чрез икономия на жив и овеществен труд, то в партийната работа също е много важно да се прави икономия на време и на труд, особено като се има предвид, че партийните мероприятия протичат предимно в извънслужебно време.

Digitized by Google

Както в стопанската, така и в партийната работа много важно изискване е умението да се прави анализ на резултатите, на методите и формите и в партийната работа да се оценяват резултатите от нашия труд, неговата производителност и ефективност.

Качеството на партийния труд също трябва да се подобрява, защото без това не може да се получи желаната интензификация и в производството. Нали партийният труд, изявен в партийното решение, обосновава необходимостта да се повишава производителността на труда на основата на най-рационалното използване на интензивните фактори, сочи кои са тези фактори и какви са пътищата за постигането им. Колкото повече навлизаме в изграждането на развития социализъм, толкова повече ще растат изискванията към партийния труд, към неговата ефективност.

●

Подобряването на качеството на партийната работа означава още и по-резултатен, по-ефективен, по-съвършен и съвременен стил и метод, по-действен начин за достигане на дадена цел.

Партийният деятел не е тесен специалист само в някоя област. Впрочем добре е той да има и такава подготовка, но все пак, ако не познава проблемите на съвременното обществознание, ако не усвои най-характерните черти на ленинския стил и метод на работа, едва ли може да разчита на траен успех, на ефективност от своята дейност.

Много често например започна да се експлоатира понятието научен подход в партийната работа. Без да навлизаме в подробности, най-общо казано, партийната работа и ръководство отразяват степента на овладяване и прилагане на науката.

Решенията на партийните конгреси, теоретическите и практическите обобщения, които се правят в приетите от тях документи, са върхове в нашето обществознание в националните ни условия. Следователно усвояването на големите конгресни идеи е една от най-съществените черти на научния подход в партийната работа. Но не е достатъчно само да се усвоят тези идеи. Те трябва да се реализират в практиката, да станат не само програмни и уставни завоевания, но и реална действителност. Мисля, че най-късото определение за интензивността на партийния труд може да се даде така: научнообоснованите решения на партията по най-късия път да изменят бързо практиката, и то революционно в най-общия смисъл на тази дума.

Многократно е подчертавано, че правото на контрол е една от основните политически функции на партията. Неговата ширина и дълбочина се определят преди всичко от равнището на социалистическата съзнателност на масите, на комунистите. Вече почти всички първични организации имат право на контрол над дейността на различните ръководства извън партията. В първичната организация плащаме членски внос, посещаваме събрания, отчитаме се, учим се, наказват ни, когато е необходимо, там се конкретизира генералната линия на партията и се организира нейното превръщане в живо дело. Аналогично е положението и на другите равнища на партийно ръководство.

На XII конгрес, на октомврийското съвещание бе обърнато много сериозно внимание, че у нас няма неизяснени проблеми, имаме по всичко решения, но налице е просто рецидив — да не се изпълняват решенията. Какво означава контролът да стане по-интензивен? Най-добре е, когато партийните органи и организации пристъпят направо към осъществяването на дадено решение, например на конгреса или на ЦК на партията, вместо на всички равнища да се умува, да се

Digitized by Google

съставят програми и доклади, да се създават собствени концепции, да се вземат нови решения и т. н., като се смята, че това е научен подход при конкретните условия.

Например в нашата първична организация ние се занимаваме с проблемите, поставени от партийния конгрес, точно така, както са записани в неговите решения, като се ръководим от нашите конкретни условия, без да изчакваме мероприятията на районния или градския комитет на партията. Не случайно търговско-промишленото обединение „Булгартабак" има големи успехи. По най-важните качествени показатели обединението ще изпълни плана даже преди края на петилетката. Независимо от това, че първичната организация е в управлението на стопанската организация, тя редовно оценява работата на стопанското ръководство в подхода за интензификация на производството от конгресните позиции. Убедени сме, че в недалечно бъдеще ще се впрегнат всички интензивни фактори и резултатите ще бъдат още по-добри. Така че от качеството на контрола зависи качеството на всичко, което контролираме.

Партийният контрол трябва да обхваща преди всичко стила и методите на работа на всички непартийни звена, каква организаторска, техническа, технологическа, социална, просветна, учебна и културна дейност организират те, за да се изпълняват решенията на партията, произтичащи от нейната генерална линия. В нашето общество има немалко органи, които се занимават с контрол от най-различно естество. Но контролът, за който става дума, е единствен и той е единствено право на партията. Този контрол не робува на дребнотемие, той се осъществява по главните направления на нашата политика.

Качеството и ефективността в партийната работа и ръководство най-много зависят от деловитостта в работата на партийните организации. След като всичко е ясно в политиката на партията, не са нужни постоянно лозунги, за да не се изпада във фразеология, в революционно съчинителство, нужно е преди всичко да се участвува в боя, в изменението на обстановката. Ето защо интензивността и тук зависи от субективния фактор. Няколко изисквания към кадрите — този златен фонд на партията, трябва постоянно да растат. Какво имам предвид?

И партийният деятел, и редовият член трябва да бъдат преди всичко **революционери** в най-хубавия смисъл на тази дума — хора с усет към новото, към бъдещето, които умеят да прогнозират, да търсят все нови и нови похвати, така че най-добре да се изпълняват партийните указания. Един ръководител комунист, независимо от мястото, което заема, няма ли тази черта в своя стил или я е загубил, неволно се превръща в спирачка на прогреса.

Повишаването на качеството на партийната работа зависи и от умението на кадрите, а оттам и на партийните организации, да открият кое е главното във веригата от задачи, каквито често пъти пред нас се поставят в немалка степен. Така например в областта на икономиката на всеки етап партията решава някоя стратегическа задача. Винаги обаче е било много важно да расте бързо производителността на труда — като всеобщ закон. ЦК на партията, като оцени всички условия, обстановка и фактори, намери, че главното сега е на базата на най-рационалното използване на интензивните фактори да се увеличава производителността на труда не с проценти, а с пъти. Така стои въпросът и с други стратегически лозунги на партията, издигани на конгреси и национални конференции. Такъв подход е необходим в работата на всеки партиен орган и организация, умението от многото задачи да подберат главната, за която, като се хванат, ще изтеглят цялата верига от задачи.

Digitized by Google

Нашата първична партийна организация например намира, че най-главното в областта на стопанската организация е да се въведат малоотпадни технологии в производството, защото те решават едновременно няколко други важни задачи. Тези технологии осигуряват няколко хиляди тона икономия на суровини. Преработката на отпадъците дава такъв продукт, който сериозно подобрява качеството на изделията. Икономическият ефект от това ще бъде няколко десетки милиона лева допълнителна валута. Много са задачите пред нашата стопанска организация, но основната за момента е тази. Така един по-интензивен подход в партийното ръководство ще се отрази най-благоприятно и на интензификацията на производството.

Да вземем друг пример. В цялостния стил на нашата първична партийна организация слабо звено са проблемите за партийния контрол, за критиката и самокритиката. Става дума преди всичко за контрол и критика по най-важните задачи сега, за онова, което трябва да се решава час по-скоро и против всичко онова, което пречи на нашето развитие. Това в тази област е най-важното, с което ние се занимаваме. Ако успеем да издигнем на по-високо равнище тези два фактора в партийния живот — контрол и критика, неизбежно работата ни ще се подобри. Това е и конкретност, и определяне на главната задача, с която се заемаме.

Изучаването и внедряването на челния опит е най-ефективното капитално вложение, което често пъти не иска пари, а просто организация. По този въпрос се допускат и някои слабости. Често тази задача се смята за чисто профсъюзна, пропагандира се надълго и широко, правят се съвещания за обмяна на опит и т. н. Става дума за челен опит в производството. Ефектът от този опит е доказан, стопанското ръководство го знае. Защо е нужен такъв дълъг път да изминава новото, за да стигне масово до практиката. Няма ли да е по-добре доказалият предимствата си челен опит да се внедрява със заповед, задължително. Няма време да се чака всички да се убедят, щом ефектът е доказан. Ако ръководните кадри бъдат с такова развито чувство за деловитост, нещата ще се развиват по-добре.

Мисля, че в партийната работа, в това число и в дейността на първичната организация, трябва да има и разпоредителност в най-добрия смисъл на думата. След като е гласувано решение, партийният секретар е упълномощен по-нататък да разпорежда кога, как да се организират кадрите или комунистите, или колективите в изпълнение на решенията. Колективността при вземането на решенията не отрича деловитостта в партийните органи. Напротив, в борбата за решаване на задачите изключително голяма е ролята на партийния ръководител, който по силата на гласуваното му доверие може да разпорежда. Това е също важен елемент на деловитостта.

Деловитостта, като важна черта на ленинския стил, а това е преди всичко стил на интензивно въздействие, изисква от комунистите и особено от ръководните кадри да притежават и други лични качества: да бъдат хора знаещи, борци против консерватизма, предприемчиви, организирани в своята всекидневна работа, с висок социалистически морал и авторитет.

Ленинският стил изисква партийните органи да не дублират държавните, тъй като в крайна сметка това често води до намаляване на отговорността на ръководителите на държавните органи, до стремежа тя да бъде прехвърлена върху партийните органи, а у тях неволно се зараждат елементи на ведомствен подход към работата.

Това още веднъж ни убеждава, че в партийната работа намеси ли се ведомствеността, нарушават се принципите на партийно-политическото ръководство. Ще приведа един пример.

Digitized by Google

Посетих няколко окръжни комитета на партията и техните отдели „Селскостопански". На две места разговорът ни започна с това: „На много ниска цена изкупувате тютюна". Опитах се да ги убедя, че това не е тяхна работа. Има си български държавен стандарт, при оценяването документите се подписват от служители на „Булгартабак" и АПК. Препоръчах им да се отнесат до органите на АПК защо е ниска цената, защо е ниско качеството, защо е много малко първата класа и т. н. Не може да има интензивност на партийното влияние, когато то се уеднаквява с критериите на стопанските дейци, смесва се с чисто ведомствени интереси.

Повишаването на качеството и ефективността на партийното ръководство изисква постоянно да се повишава **взискателността** като черта на стила. Разбира се, всичко трябва да започне със самовзискателността, със самооценката за собственото развитие, със самооценъчни критерии за това, което ръководителят изисква от другите да правят, той самият дали го прави. Взискателността е най-добрият израз на доверие. Ръководителят, когато изисква, отговаря не само за личните си действия, но и за действията на колектива, за неговото творчество, размах, инициатива и самоинициатива. Следователно, когато се критикува, не значи нищо друго освен желание да се преодолеят недостатъците, да се разчиства всичко онова, което пречи или създава трудностите по нашия път напред. Но когато човек изисква, трябва да знае преди всичко какво, доколко и по какъв начин, така че всичко да се приема и с убеждение.

За да се издига по-нататък партийното ръководство, необходимо е на този етап да се усъвършенствува колективният принцип на ръководство. Той придобива и нови измерения. Ако става дума за колективно вземане на решение, ние се предпазваме от субективизъм, особено ако има обстановка за делово, честно и откровено обсъждане, без приспособяване към мнението на ръководителя. Колективността днес предполага близка работа с целия партиен актив, който е богат не само с политически знания, но и с голяма професионална и научна подготовка. Най-добър е оня колективен метод, който може да извлече всичко ценно от „сивото вещество".

Много често говорим за принципи и за принципност. Това е изключително важно. Но едва ли някой може да формулира най-точно понятието принцип. Според мене принципите се проявяват винаги като конкретна практика. Ето защо конкретният подход в мисленето и действието е едно важно условие за повишаване качеството на партийното ръководство. Практиката е богата с примери на шаблони, когато не се отчита конкретната обективна и субективна обстановка. Партиите на Ленин и Георги Димитров са давали многобройни образци на творческо приложение на марксизма-ленинизма за утвърждаване на непоклатимите принципи на изграждането на социализма. Нашата работа е преди всичко с хората, независимо от това дали става дума за производствената или извънпроизводствената сфера. Ние въздействуваме, ръководим, направляваме, контролираме, поставяме задачи и отчитаме само чрез кадри, специалисти, изпълнители и пр. Без познаване на трудовите, политическите, социалните, психологическите и др. функции на човека, не можем правилно да му определим нито задачите, нито взискателността и въздействието си върху него.

●

След всичко казано дотук, мисля, че не е трудно да се направи изводът: обстановката и задачите налагат да се разграничават функ-

Digitized by Google

циите на политическото ръководство от тези на всички звена за социално-икономическо управление на нашето общество. Знае се, че обществото е един изключително сложен механизъм. Затова партията създава редица обществени органи и организации и подходяща държавна организация, чрез които тя успешно направлява всички процеси.

През тази отчетно-изборна кампания присъствувах на редица събрания и конференции на заводски и първични организации. В много от тях и този път пролича неумението по икономическите въпроси да се разграничат от дейността на стопанските ръководства.

ЦК на партията разработи много задълбочено проблемите на интензификацията на производството, обоснова историческата ѝ необходимост и начерта пътищата за осъществяване на този нов етап в нашето развитие.

В подхода на заводските партийни комитети и бюра в тези организации няма поврат към тези въпроси. Нещата си продължават с повествование за стопанската работа, без анализ на стила и метода за осъществяване задачите по интензификацията. Затова изключително важни проблеми като механизацията и автоматизацията, малоотпадните и безотпадните технологии, химизацията на производствените процеси, икономията на живия и овеществен труд, икономическият подход, фондоотдаването и др. все още не стоят в центъра на вниманието на партийните органи и организации. Може би трудно ще се изменят нещата, ако не успяваме да се разграничаваме в подхода към оценка на стопанската работа, ако в първичните организации не се заемем с изискването за рязко повишаване на производителността на труда. Ако партийните органи се заемат изключително с това, което др. Тодор Живков начерта в областта на интензификацията, ако се упражняват ефективен контрол и помощ на стопанските ръководства, тогава и партийният труд ще стане по-качествен. Мисля, че тук ние даваме много „извънреден труд, не намаляваме разходите", не проектираме достатъчно ефективно, не утвърждаваме програмно-целевия подход. Ефективността на партийната работа се измерва в крайна сметка с това, което става в практиката, било производствена или в друга сфера на нашия живот.

Има още много фактори, от които зависи повишаването на интензивното въздействие на партийното ръководство. Качеството е най-синтезиращият показател за интензификация и зрелост на една икономика. Качеството в партийната работа, може да се каже, е също един обобщаващ показател за ефективността на цялостната партийно-политическа работа. Когато говорим за интензификация и на извънпроизводствената сфера, трябва да се разбира, че става дума с по-малко труд, с по-малко мероприятия да се повишава качеството на работата във всяка дейност, да се увеличава политическата, нравствената, културната, правната и пр. ефективност. Така че интензификацията в партийната работа и ръководство е необходима и за партийната работа. В последна сметка дали по-бързо или по-бавно ще се осъществяват партийните задачи за интензификацията на производството зависи от това дали по примера на ЦК на партията ще успеем да повишим на подобаваща степен интензивно силата на партийното влияние и ефективността на партийния стил и методи на работа.

Digitized by Google

В ПОМОЩ НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

МАРКСИЗЪМ-ЛЕНИНИЗЪМ В ДЕЙСТВИЕ

Излезе седмата лекция на другаря Тодор Живков, в която той отговаря на въпроси на преподаватели и слушатели от Академията за обществени науки и социално управление и на отделни граждани във връзка с предишните му шест лекции. В нея особено ярко са синтезирани новаторските теоретически и практически разработки на Централния комитет на нашата партия и специално на неговия генерален секретар на Дванадесетия конгрес и след това във връзка с по-нататъшното изграждане на развития социализъм в Народна република България. Лекцията е убедителна илюстрация на верността на нашата партия на основните принципи и положения на великото марксистко-ленинско учение. Вярност, която се изразява в тяхното последователно спазване и обогатяване. Читателят още повече ще се убеди колко дълбоко се познава историческото наследство на класиците на нашата революционна наука и как умело и творчески се използва то като метод за изследване и за изменение на днешната наша действителност. Той ще види нагледно и как нашата партия и специално другарят Тодор Живков внасят оригинален принос в развитието на теорията и практиката на развития социализъм. Ето защо в лекцията е обоснована най-характерната същност на априлската генерална линия на партията, чието най-точно определение е **марксизъм-ленинизъм в действие.** Тя помага научните и практическите постановки на партията да се овладеят от кадрите, от комунистите и трудещите се и да се превърнат в материална сила.

●

Особено дълбоко е аргументирана научната основа на съвременната политика на нашата партия. Политическите, икономическите и социалните решения на Дванадесетия конгрес и на Централния ко-

Digitized by Google

митет са продиктувани от добре изучените и овладени обективни закони на общественото развитие, от законите на диалектиката, на марксистката политическа икономия и на научния комунизъм. От тези позиции другарят Живков още веднъж изяснява, че **обществото не се развива произволно, а по закони, които не зависят от волята и желанието на хората. Субективният фактор не може да променя или отменя тези закони и да прави, каквото си поиска. Неговата роля е да опознае изискванията им, да се съобрази с тях, да им осигури простор и условия за пълна изява.** Колкото по-добри условия се осигуряват за това, толкова по-успешно ръководителите и партийните комитети и организации изпълняват своята мисия и роля в историческия процес на развитието на обществото.

Особено важна е диалектическата постановка, подчертана от автора, че източник на развитието на природата, обществото и човешкото мислене са вътрешноприсъщи противоположности, които са в единство и борба. Те имат своя обективна основа, включително и в социалистическия строй, и без тях е немислим прогресът му. И в него постоянно възникват и се разрешават различни вътрешни противоречия. За разлика от експлоататорския обществен строй при социализма те нямат антагонистически характер. Могат да се превърнат в източник на социални извращения и сътресения, само ако не се разрешават своевременно и по този начин станат спънка за развитието. Именно затова усилията на партийните комитети и организации следва да се насочат не толкова към ограничаване на предизвиканите от тях последици, а към отстраняване на причините (обективни или субективни), които са ги породили. Ето защо ролята на субективния фактор зависи от **„неговата способност вярно да осмисля новите процеси и явления, навреме да разкрива проявилите се противоречия, своевременно да мобилизира трудещите се за тяхното преодоляване“** (с. 67). Това има особено голямо значение за цялата ръководна политическа работа на партийните комитети и организации, за нашите кадри. То трябва да съставлява сърцевината на техния подход към действителността, към всяко явление, към всеки факт на икономическия и обществения живот в страната, в дадения колектив.

Едно от най-силните оръжия за откриване на противоречията и отстраняване на недостатъците са критиката и самокритиката. Те са важна движеща сила на нашето развитие. **„Социалистическото общество не може да се обновява, ако не се самокритикува. Степента на критиката и самокритиката е своеобразен критерий за неговата зрелост“** (с. 68) — обобщава своята мисъл авторът. Който не е овладял този метод, не може да има трайни и големи резултати.

Това са истини с непреходно значение за теорията и за практиката.

●

В лекцията другарят Тодор Живков се спира отново на четири главни закономерности на нашето развитие, залегнали в теоретическите и практическите разработки на партията, в нейната работа и борба за по-нататъшно изграждане на развития социализъм.

„Кои закономерности имам предвид?

Първо, осъществяването на научно-техническата революция в условията на изграждането на развития социализъм.

Второ, усъвършенстването на социалистическите обществени отношения и по-специално на отношенията между собственика и стопа-

Digitized by Google

нина на социалистическата собственост, които са сърцевината на този процес.

Трето, обективното действие на закона за стойността и на свързаните с него стоково-парични отношения.

Четвърто, нарастването на ролята на народните маси като творци на историята, разгръщането на социалистическата демокрация като главно условие за по-нататъшното усъвършенствуване на дейността на цялата наша политическа система" (с. 3—4).

●

Не случайно на първо място е разгледана органическата взаимовръзка на научно-техническата революция с прогреса на изграждането на зрелия социализъм.

Марксистко-ленинската теория е изяснила закономерната революционна роля на изменението на производителните сили в развитието на обществото. Научно-техническият прогрес извършва невиждана досега революция в производителните сили. Тя из основи променя оръдията на труда и технологията на производството чрез автоматизацията и кибернетизацията му на базата на електронноизчислителните устройства и системи, на микроелектрониката, роботиката, биотехнологиите, атомната енергетика и пр. Наред с това съществено се изменя трудовата дейност на хората. Пред нашите очи човекът започва да излиза от сферата на непосредствено звено в производствения процес и, както предсказа Маркс, застава наред с него. При тези условия наука и производство все повече се съединяват. „Науката, образно казано, днес се вправа в производството, става негово сърце и душа. Без науката, без нейните постижения, без тяхното бързо и ефективно внедряване в производството е немислим ускоренят растеж на обществената производителност на труда, немислимо е да се направи каже крачка напред в която и да е област на обществения живот" (с. 6).

Тази обобщена оценка за ролята на науката има особено значение и за хората от научния фронт, и за кадрите от всяко звено на производството и обществения живот. Това е програмно изискване на сегашния етап на нашето развитие. То следва да се усвои като азбучна истина. Цялата дейност да се пониже от него и да се подчини на него.

Внедряването на научно-техническите постижения изменя базата на производството и осигурява неизмеримо по-висока производителност на труда и качество на продукцията. По този път се решават побързо и историческите задачи на социализма, каквито са многостранното развитие и социалната реализация на личността, преодоляването на съществените различия между умствения и физическия труд, изравняването на селото с града.

От тези научни позиции необоримо убедително е обоснована същността на начертаната от Дванадесетия конгрес на партията стратегия за повсеместна интензификация на производството. Тя се налага не само от това, че са изчерпани възможностите за екстензивно развитие. Главното е, че научно-техническата революция открива възможността и прави задължително интензивното развитие. Позволява то да обхване не толкова отделни отрасли, а цялото материално производство и непроизводствената сфера. Ето единствения път сега да се върви в крак със световния прогрес. А такова е призванието на развития социализъм. Неговото по-нататъшно изграждане и постигането на главната победа над капитализма — осигуряването на по-висока

Digitized by Google

производителност на труда, е възможно само по този път. Средствата за интензификацията са преди всичко качествено новите оръдия и средства на труда, новите технологии. Те изискват пълно и цялостно прилагане на постиженията на науката и техниката. Преходът към предимно интензивен път не може да се постигне чрез усъвършенстване на отделни машини, а когато се внедряват цели автоматизирани системи, линии, авангардни технологии и техника. Стратегията е интелектуализация на производството и труда, при която „мислещи" машини ще работят по поръчка и под контрола на човека.

В лекцията се изяснява качествената разлика между материално-техническата база на развития социализъм и на напредналите капиталистически страни. Разбира се, тя не се състои в машините, техниката и технологията, плод на научно-техническия прогрес. Коренната разлика е в тяхната социално-икономическа същност и функциите, в целите и задачите, които обществото си поставя и решава чрез нея.

При капитализма научно-техническата революция осигурява на буржоазията по-голяма печалба, а за пролетариата — масова безработица.

При социализма тази революция се извършва в интерес на трудещите се, на цялото общество и помага да се разкрият и проявят напълно неговите исторически предимства. Тя е предпоставка, която изисква многостранно развитие на личността. Затова партията си поставя за цел да осигури необходимите условия и гаранции за участие на всички и на всеки отделен труженик във внедряването на научно-техническите постижения. В тази дейност ние сме улеснени и от международната социалистическа икономическа интеграция, от нейните възможности и предимства.

В лекцията са изяснени някои въпроси, свързани с участието на България в международното разделение и интеграция на труда. Изминалите четири десетилетия от нашата революция доказаха по най-убедителен начин, че това участие е обективна необходимост за нас. На него се дължат в решаваща степен нашите икономически, научно-технически и социални резултати, порасналите възможности за ускорен напредък във всички области. **Сърцевината на нашата интеграция е всестранното сближение и сътрудничество със Съветския съюз.** Без това ние не можем да се развиваме в крак с научно-техническия прогрес, да постигаме съвременно и ефективно производство. Но за да бъде ефективно участието ни в международното разделение на труда, се налага да се следва още по-последователно пътят на интензификация, на повишаване обществената производителност на труда и издигане качеството и надеждността на нашата продукция.

●

През последните години нашата партия разработва последователно мерки за усъвършенстване на производствените отношения на зрелия социализъм. Това е породено от новото състояние и развитие на производителните сили на обществото.

Главният път, **сърцевина на усъвършенстването на обществените отношения, е разработката за държавата като собственик и трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост.** Постановката за развитие на взаимоотношенията между собственика и стопанина произтича не само от тази закономерност. **„През нея, през нейната реализация преминават действието и ефективното използване на всички останали закономерности на изграждането на зрелия социализъм у нас"** (с. 89).

Digitized by Google

Както се вижда, тази теоретическа и практическа разработка на другаря Тодор Живков има особено важно значение. В нея виждаме оригинално решение на един въпрос, който възниква още в първите години след Великата октомврийска социалистическа революция. Тогава Ленин се противопостави на исканията на представителите на анархосиндикалната линия, които предлагаха общонародната собственост да се разпокъса и се отдаде в собственост на отделните колективи. А това неминуемо би раздробило единното социалистическо стопанство и би го лишило от възможностите му да се развива по единен план. Би ликвидирало предимствата на новия строй, основан на обществена собственост върху средствата за производство.

Нашата партия намери такъв изход, който може да осигури най-подходящото съотношение между централизма и демократизма в управлението на икономиката. Държавата запазва правото на собственик на средствата за производство. Като ги поверява за стопанисване и управление на трудовите колективи, създава качествено нова степен на заинтересованост и ангажираност на отделната личност и на тяхната общност. Целта е да се постигне съответствуваща на изискванията на развития социализъм социална активност на трудещите се. Тя предвижда и се опира на цяла система от условия, средства и механизми, база от мотиви, подтици, стимули и въздействия, които формират и предизвикват стремеж към творчески труд. Така се създава предпоставка всички социалистически труженици да издигнат своята социална роля в обществото до осветлената им от теорията роля като съзнателни и активни творци на историята, на развития социализъм и комунизма. В лекцията са приведени нови аргументи и елементи на тази постановка.

Естествено, възниква въпросът, дали новата постановка за ролята на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост не се появява късно. Взаимоотношението между собственика и стопанина е една от най-важните съставки на производствените, на цялостните обществени отношения на социализма. Като излиза от марксисткото положение за определящата роля на производителните сили, другарят Живков изяснява, че новата роля на трудовия колектив е закономерен извод от качествените и количествените изменения на социалистическата собственост. Създаването на огромна и качествено нова производствена база, на която от името и по пълномощие на народа действителен собственик е държавата, предизвика обществената необходимост „да се намери нова форма за още по-пълно обвързване на личния и колективния интерес с обществения, за разгръщане на личната и колективната инициатива, за осигуряване на нова по-ефективна връзка между хората и средствата за производство“ (с. 22).

Тази необходимост бе осъзната от партията. В съответствие с изискванията на съвременните производителни сили на **страната бе намерена форма за адекватна активност на хората** — издигане ролята на масите в историческия процес, управлението на обществото. В центъра на социалистическите трудови отношения се поставя трудовият колектив. Това е голямо теоретическо и практическо завоевание на нашата партия. Творчески е решен въпрос със стратегическо значение за развитието не само на трудовите, а и на цялостните политически отношения на развития социализъм. Защото **става въпрос за изключително важно развитие на социалистическата демокрация въобще. Чрез прякото и реално участие на колектива в управлението на производството масата трудещи се получава непозната за експлоататорските общества възможност да участвува във всекидневното управление.**

Правата на собственика и стопанина основателно предизвикват към размисъл: а къде е разграничителната линия между тях? Авторът

Digitized by Google

на лекцията дава научно издържано и важно за практиката разяснение на този въпрос. Разграничението между тях не бива да се абсолютизира. **„Собственикът и стопанинът в нашата социалистическа държава се намират в диалектическо единство“** (с. 24). Тяхното диалектическо взаимоотношение е сложно. От една страна, собственикът, т. е. държавата, не просто предава на колектива средствата за производство и се освобождава от решаване на стопански въпроси. Напротив. Тя изпълнява такива функции както за народното стопанство като цяло, така и за отделните му отрасли и звена чрез административните и стопанските органи, като се започне от министерството и се стигне до предприятието. От друга страна, колективът (а не предприятието, което е организационно-производствена структура) като част от народа и заедно с него също е собственик на социалистическата собственост. Но това си право той е делегирал на държавата. „... заедно с целия народ — той е упълномощил държавата да изпълнява функциите на собственик на тази собственост, с което се запазват единството и целостта ѝ, осигурява се нейното развитие в интерес на обществото“ (с. 25).

Широкият кръг от пълномощия и функции, които придобива трудовият колектив, предстои не само да се доизяснят и правно регламентират, но и да се усвоят, да станат присъщи на него като цяло. Той да се извиси до самостоятелен субект на трудовите отношения наред с държавата, предприятието и работника. В рамките на своите компетенции като стопанин да може да взима решения, които имат законодателна сила, т. е. да бъдат окончателни.

Задачата е теоретическата постановка да получи съответна практическа реализация, което изисква немалко усилия и време. И както предупреждава другарят Живков: „Предстои ни голяма организаторска, изследователска и възпитателна работа. Нужни са не само икономически, правни и държавни норми, но и значителни промени в начина на мислене и в стила на работата на ръководните и изпълнителските кадри, на всички трудещи се“ (с. 26).

Няма ли това да стесни или да изпразни от съдържание единоначалието като основен принцип на управление, да принизи авторитета на стопанския ръководител? Основателен въпрос. Практиката е показала, че за да има ред, организираност и разпоредителност в икономиката, нужно е единно ръководство с високи пълномощия. Това именно налага запазването при социализма на единоначалието. Тези функции на стопанския ръководител не бива да се накърняват, ако искаме да имаме успех в икономиката. Но те трябва да се съобразяват с издигането на обществената и управленската роля на стопанина в лицето на колектива.

Диалектическите взаимоотношения държава—колектив (собственик—стопанин) най-ярко се материализират във взаимоотношенията стопански ръководител—колектив. Стопанските ръководители, от една страна, са членове на трудовия колектив и неразделна част от него. Именно това е основанието да се въведе изборното начало за низовите ръководители. В бъдеще все повече тази практика ще се разпростре и за други категории стопански ръководители. Като политически дейци и мандатьори на партията те ръководят преди всичко хората, колектива. На практика те са и негови представители във взаимоотношенията с държавните, стопанските и обществените органи и организации. Същевременно (и трябва да подчертаем — това е главното) те са представители на собственика, задължени да представляват и провеждат държавната политика, да бъдат на страж на обществените интереси. Така в двете си същности те стават своеобразно съединително звено между общонародните и колективните интереси, които не са ан-

Digitized by Google

тагонистични. Още повече, че задачите и на ръководителите, и на колектива са еднопосочни — да пазят и умножават средствата за производство и да ги използват най-рационално за задоволяване потребностите на обществото и на трудещите се.

●

Възловият въпрос за собственика и стопанина е тясно свързан с по-нататъшното усъвършенстване на икономическия механизъм, разработен на основата на икономическия подход. Това е друга група въпроси, чрез които нашата партия се стреми по-пълно да отчита действието на обективните икономически закони на социализма и специално закона за стойността. Самият механизъм не е нищо друго освен разработка на подходящ инструментариум, за да им даде пълен простор за действие. В своята лекция другарят Тодор Живков е изяснил някои съществени изменения, които се внасят в този механизъм сега, за да изпълнява още по-добре тази роля.

На първо място се издига стимулиращата му роля за ускоряване на научно-техническата революция. Внедряването на най-новите постижения на науката и техниката става централен въпрос на всички звена на управленската система, на всички ръководители. Това се вменява като постоянна и пряка отговорност на първите ръководители на стопанските звена. Ето защо израстването и равнището на заплатата им се поставят в пряка зависимост от нейното изпълнение. Внедрените разработки и полученият резултат ще бъдат определящи и за възнаграждението, оценката, даването на научни степени на научните работници в приложните институти и в инженерно-внедрителските организации.

След Януарския пленум на ЦК на БКП се извършват структурни и функционални промени в системата на управление на народното стопанство. Ориентацията е към двузвенната система, каквато се въведе в аграрно-промишлените комплекси. Ще продължи усъвършенстването на структурата и функциите на Министерския съвет, на отрасловите министерства като органи на държавно управление и пр.

С някои изменения в самия икономически механизъм се цели да се освободят предприятията от дребнава оперативна опека и да се даде простор на тяхната инициатива. Новост е въвеждането на акордния принцип, който изключва административните разпореждания на вишестоящите органи. На колектива се предоставят средства за производство и финансови ресурси, като се изискват от него определени крайни резултати. Той е задължен само да спазва предварително определени от собственика правила на поведение.

Поради особеното значение на качеството, централен въпрос сега е да се намерят подходящи изменения в икономическия механизъм за стимулирането му. Предприятията ще носят отговорност не само за качеството, но и за реализацията на своята продукция на вътрешния и външния пазар. По този начин се установява твърдото правило всеки да получава това, което заслужава, и добре работещите да не се ощетяват за сметка на лошо работещите, както беше досега.

Промените в икономическия механизъм правят още една крачка, подсказана от практиката, за да се въведат икономическите методи на управление.

Читателят ще прояви особен теоретически и практически интерес към друга група въпроси, на които се дава отговор в лекцията на генералния секретар на Централния комитет на партията. Един от тях е дали разширяването на стоково-паричните отношения създава въз-

Digitized by Google

можности за поява на негативни явления. Специфичното, но закономерно запазване и усъвършенствуване на тези отношения при социализма е преди всичко мощен стимул за развитието на икономиката и за издигане жизненото равнище на народа. Те са обективна необходимост и затова са единствено верен път за функциониране на икономиката. Всякакъв опит да се ограничат или елиминират те е проява на субективизъм, който води до диспропорции и сътресения.

Както подчертава и другарят Живков, тяхното действие обаче води неизбежно до съществуване на някои отрицателни явления като алчност, стремеж към лек живот без труд или за лично обогатяване за сметка на обществото, готованство и пр., и пр. На тези явления трябва да се поставят непреодолими бариери. Авторът изяснява няколко пътя за това. Един от тях е усъвършенстването на разпределителните отношения, за да се прегради пътят на използвачите, спекулантите, готованците. Другият е по-ефективното прилагане на законите и административните разпоредби срещу опитите да се злоупотребява и се посяга на общественото благо, да се получават нетрудови или спекулативни доходи. Значителна роля има и социалният контрол срещу отклоненията от законите и нормите на социалистическото общество. И не на последно място следва да се активизира идеологическата и възпитателната работа, която да бъде по-бойка и настъпателна, непримирима.

Главното е да се търсят причините, които пораждат отрицателни явления и най-напред те да се отстраняват. Социална несправедливост се появява например, когато се деформира социалистическият принцип на разпределение. Той не отрича, а изисква диференциация в доходите съобразно количеството и качеството на труда на всеки труженик. Тя стимулира по-добрия труд, подтиква към по-висока ефективност на труда и производството и ускорява темповете на социално-икономическото развитие. Уравниловката в разпределителните отношения е социално несправедлива и обществено вредна. Вредно е и едностранното прилагане на икономическите стимули, като се подценяват духовните стимули, които издигат социалистическата съзнателност, чувството за отговорност и дисциплина, патриотизма. В своето хармонично единство материални и духовни стимули са онова могъщо средство, чрез което се въздействува най-силно върху личността и чрез раздвижване на вътрешни мотиви и пориви се издига нейната социална активност.

●

В своята цялост новаторските решения на Дванадесетия конгрес и на Централния комитет на партията след него бележат, както изтъква другарят Живков, **„началото на нов етап в по-нататъшното разработване и осъществяване на априлската генерална линия“** (с. 75). Когато читателят вникне в тези разработки, когато ги осмисли всестранно, ще се убеди колко вярна и прецизна е тази оценка. Те внасят още по-голяма яснота по основните проблеми на нашето бъдещо развитие. Осветляват пътя ни със стратегически теоретически и практически решения, идеи и постановки за продължителен период напред. Като цялостно продължение и развитие на априлската линия тези решения и разработки потвърждават не само нейната жизненост, но и източниците на силата ѝ.

„Априлската линия е стратегия за ръководство и действие, тя чертае магистралния път на строителството на зрелия социализъм и на постепенния преход към комунизма в България“ (с. 78).

Digitized by Google

Един от първоизточниците на силата и жизнеността ѝ е **умението на партията да търси и намира научнообосновани решения с огромно практическо значение за движението ни напред**" (с. 79). Верността към тази линия всички кадри и партийни звена доказват със степента на овладяване и прилагане на това умение.

Вторият източник на силата и жизнеността ѝ е разкриването на възможностите и практическата проява на инициативата и създателната сила на милионите трудещи се. Това не е гола декларация, а основна истина на съвременната политика на партията. То се потвърди от целия ход на нашето социалистическо развитие. Който не осъзнае и практически не прилага тази истина, не е марксист-ленинец. Защото именно Ленин ни завеща, че **политиката се прави от народните маси,** а не от шепа активисти.

Цялата лекция е илюстрация на **третия източник на силата и жизнеността на априлската линия — творческия подход към общите закономерности, съобразно специфичните условия на българската действителност. На тази основа тя продължава благоевско-димитровските традиции да създава и развива собствен революционен опит като неразделна част от опита на световното комунистическо движение.** Този подход характеризира цялата история на нашата партия, на нейното колективно ръководство. Това се потвърждава с много примери. Достатъчно е само да посочим преустройството и развитието на нашето селско стопанство на социалистически релси, прилагането на обществено-държавното начало в управлението, новия икономически подход и механизъм, постановката за стопанина и собственика...

Въпреки това нашата партия като партия интернационалистическа не се отнася нихилистично, с високомерие или пренебрежение към интернационалния опит на световното комунистическо движение и специално на КПСС и на братските социалистически страни. Тъкмо напротив — без да копира механично този опит, тя черпи с пълни шепи от него и смята за свой исторически шанс възможността да следва пионерския пример на КПСС, да взема ценното от опита на всички братски партии.

В пълен синхрон с изискванията на развития социализъм **априлската линия се опира на най-новите постижения на марксистко-ленинското учение.** Стремежът с науката да се развива във всички направления, на нея да бъде подчинена цялата ни всекидневна практика. Теория и практика да бъдат винаги в единство.

Подхождайки исторически, разглеждайки априлската линия в динамика, другарят Живков с присъщата му откровеност посочва, че по нашия път е имало не само успехи, а и слабости, и недостатъци. Допускали сме и много грешки. Като изброява някои от тях, авторът обаче подчертава, че трябва да си даваме ясна сметка за своите грешки в миналото, за остарелите средства и форми в дейността ни, за неправилните методи на работа и да се освобождаваме от всичко, което ни тежи и ни спъва. Само така можем да вървим успешно напред. Така ни е завещал Ленин и ние трябва да бъдем верни на неговия завет.

Поради тези свои източници и предпоставки априлската линия е силна и жизнена. И както изтъква авторът, наш исторически дълг е да следваме, усъвършенствуваме и обогатяваме тази линия, за да изведем българското общество към подстъпите на комунизма.

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

РАВНОСМЕТКА НА ДЕЛА И ПРОБЛЕМИ

На 9 и 10 февруари т. г. в София се проведе Национално съвещание по въпросите на **по-нататъшното усъвършенстване на информационното обслужване на партийните органи и организации.** На него присъствуваха сътрудници от информационно-социологическите сектори на окръжните комитети и от Информационно-социологическия център на Централния комитет на БКП. Съвещанието бе открито от **Янчо ГЕОРГИЕВ** — член на ЦК на БКП и завеждащ Информационно-социологическия център.

Преди повече от година Секретариатът на ЦК на БКП прие поредица от решения, които като конкретизация на конгресните постановки разглеждаха различни страни и моменти от многостранната дейност по информационното обслужване. Той постави конкретни задачи и изисквания за решително подобряване на работата в тази важна сфера на партийната дейност. Това определи и характера на съвещанието. То нямаше за цел тепърва да изяснява проблемите и задачите, произтичащи от решенията, а да прецени как върви тяхното изпълнение.

На четирите тематични заседания участниците в съвещанието се отчетоха за извършеното в окръзите и споделиха своите планове и виждания за бъдещата работа. Те посочиха трудностите и нерешените докрай проблеми, зададоха въпроси и направиха конкретни предложения за подобряването на информационно-социологическата дейност в окръжните и общинските партийни комитети. По отделните теми се изказаха представителите от почти всички окръжни комитети в страната, в резултат на което се разкри действителната панорама на състоянието, на успехите и слабостите в изпълнението на решенията на Секретариата на ЦК на БКП. В хода на дискусиите същевременно се осъществи една богата и ползотворна обмяна на положителен опит, който на място се мултиплицираше в нови идеи и хрумвания за бъдещи начинания и дела.

Една от основните теми, по които разговаряха участниците в съвещанието, бе **„Осигуряване на ръководните органи и кадри с необходимата им информация“.** Това е важно направление на информационно-социологическата дейност. Обработената и предоставена на ръководните партийни кадри актуална информация във вид, удобен за ползване, спомага те да имат точни и верни ориентири в практическата си дейност, навреме да следят различните социални процеси и явления и бързо да се ориентират в тях. За опита на окръжния комитет във Варна говори **С. Калева** — зав. сектор „Информационно-социологически“. Освен използването на бюлетините на Информационно-социологическия център на ЦК на БКП те издават и разпространяват сред ръководните дейци в окръга свои бюлетини и брошури — „Бюлетин по вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации“, „Актуална информация“, „Информация за ръководителя“ и др. Тя посочи перспективите и бъдещите начинания, замислите на окръжния комитет са тази дейност да се модернизира и автоматизира.

Много бяха изказванията по темата **„Изучаване на информационните потоци и усъвършенстване организацията и използването на информационните масиви“.** Почти всички участници споделиха, че е подета работата по „инвентаризацията“ на информационните потоци в окръжните комитети на партията. Макар и да е подходено по различен начин, навсякъде стремежът е да се създаде подходяща организация по изграждането, съхраняването и използването на информационни масиви. Обърнато бе внимание на трудностите и нерешените проблеми. Те се свеждат главно до недостига на съвременна техническа база, до непълното използване на получаваната и съхраняваната информация, до малкото материали по челния опит в тази дейност.

Интересен опит сподели **В. Вълканова** — инструктор в сектор „Информационно-социологически“ на окръжния комитет на БКП във Враца. Със съдействието на Информационно-социологическия център на ЦК на БКП там се прави пълно и точно изследване на потоците информация. Целта е не само да се види количеството на входящата и изходящата информация, а и да се открои картината на движението ѝ вътре в окръжния комитет — между отделите и другите негови звена. Това ще спомогне тя да бъде оптимизирана.

Digitized by Google

Важно място в работата на съвещанието заеха разговорите по темата **„Функциониране на системите за изучаване на общественото мнение, за събранията на първичните партийни организации и за критичните бележки и предложенията на комунистите и трудещите се“.** Такива постояннодействуващи системи има изградени вече в значителен брой окръзи. Те са ефикасно средство за анализ на партийните и обществените явления и процеси за точна оценка на състоянието им и върху тази основа за верни и компетентни ръководни решения. Много точно бяха илюстрирани тяхното значение и полза в изказването на **П. Богоев** — зав. сектор „Информационно-социологически“ на окръжния комитет на БКП — София. Изградените в окръжната партийна организация системи функционират вече няколко години, което позволява да се анализира и оцени по-пълно тяхната ефективност. Др. **Богоев** приведе примери от действието на системата за събранията на първичните партийни организации. Както самите данни, така и съпровождащите ги анализи позволяват на отделите в окръжния комитет особено на отдел „Организационен“ да предприемат конкретни мерки за по-качественото протичане на събранията. В сравнение с началните години на действието на системата сега първичните партийни организации по-редовно провеждат събрания. Повишила се е активността на комунистите. Подобрения има в подготовката на събранията, в тяхната тематика, по-често се посещават те от представители на вишестоящите органи.

Наред със споделения опит и постижения изказалите се по тази тема засегнаха редица проблеми и недостатъци в този вид информационна дейност. **Първо,** не задоволяват точността и достоверността на първичната информация, която се подава от общинските партийни комитети, и особено на тази от първичните партийни организации. Това поставя на преден план необходимостта да се повишават подготовката и компетентността на информаторите и изобщо на всички дейци, които работят в информационните звена. **Второ,** още по-пълноценно, комплексно и многократно да се използва информацията от системите. За целта е нужно да се повишава информационната култура на кадрите, способностите им за самостоятелно и задълбочено осмисляне на данните. В това направление са особено полезни използваните в Габровски окръг диференцирани семинари при обучението на партийния актив, на които се разглеждат теми като например „Анализ и оценка в партийната работа“ и пр. **Трето,** да се ускори реакцията на партийните комитети по данните от постояннодействуващите системи. Това с особена сила важи за тези от системата за критичните бележки и предложения, по които често се реагира и им се отговаря много бавно.

Участниците в съвещанието се отчетоха и обмениха опит **по работата със социолозите и психолозите в предприятията,** чийто брой след решението на Секретариата на ЦК на БКП непрекъснато се увеличава. Все по-продуктивен става техният труд, нараства социалната ефективност на проведените от тях социологически изследвания. Те се организират в различни съвети и клубове към окръжните комитети на партията, в които повишават своята подготовка, обменят опит, търсят съвети и помощ.

През миналата година работещите в софийските предприятия социолози и психолози са осъществили над сто теми в изследователската си дейност.

Посочено бе, че за някои райони в страната не достигат квалифицирани специалисти. Все още социолозите и психолозите бавно се утвърждават като необходим съветник и помощник на стопанското и партийното ръководство. Нужно е да се повишават тяхната квалификация, знания и умения, да се увеличава майсторството им, да овладяват те напълно „информационния занаят“. Обърнато бе внимание на слабости в изготвяните от тях планове за социологически изследвания, които често страдат от едностранчивост и са далеч от наболелите въпроси на социалната практика.

Интересен опит бе споделен и по въпросите за **по-нататъшното утвърждаване на секторите „Информационно-социологически“ в окръжните комитети като специализирани звена за научна организация на информационното обслужване,** а също така и по тяхната работа и взаимодействие с общинските комитети.

Обширно заключително изказване направи **Я. Георгиев.** Той се спря и на някои важни предстоящи задачи.

Първо, да се усъвършенствува организацията на информационните потоци в окръжните комитети. Сега продължава да съществува и недостиг, и излишък на информация, което налага да се подобри работата по нейното набиране, обработка и използване. Целта е да се изучат трайните информационни потребности на всеки орган и ръководител и така да се организират потоците от информация, че да ги задоволяват напълно. По опита на Враца да продължи да се изследва входящата и изходящата информация. По този начин окръжните комитети ще се самоизучават и на тази основа ще оптимизират движението на информационните потоци. Нужно е да усъвършенствуваме постояннодействуващите системи, като се предпазваме от увлечението да увеличаваме техния брой, а по-пълноценно да използваме съществуващите. Добри резултати ще се получат при условие, че се повишава информационната култура на кадрите. В противен случай подаваната информация няма да осигурява нужния ефект.

Второ, особено внимание да се обърне на изучаването и използването на общественото мнение. В това направление има и определени постижения, и натрупан опит. Ясните виждания на Централния комитет на партията задължават всички партийни органи да насочат усилията си към преодоляване на допусканите слабости. Наред

Digitized by Google

с тематични изследвания положителен е опитът на тези комитети, които събират данни и правят месечни и седмични информации за най-коментираните вътрешни и външнополитически въпроси. Да се преодолее все още съществуващата на места самоцелност в изучаването на общественото мнение.

Трето, решително да се подобри работата със социолозите и психолозите в предприятията. Сега главното е не да увеличаваме техния брой (може би някъде, където те са твърде малко, това все още е нужно), а да насочим работата им към изследване на проблемите на трудовия колектив. Да изучават процесите и явленията в него и да предлагат на ръководствата конкретни решения. Без да опекунствуваме, да помогнем на вече назначените социолози и психолози да се утвърждават, да намират най-важните теми, които съответствуват на големите проблеми в предприятията и стопанствата. Да ги предпазваме от увлечение в провеждане на много анкети, защото често информацията може да се набере и по други канали.

Четвърто, да продължи работата по утвърждаването на секторите „Информационно-социологически" като специализирани звена за научна организация по информационното обслужване в окръжните комитети. Необходимо е да се повишават подготовката и майсторството на кадрите, те да израстват като професионалисти. Много е важно секторите да се самоизучават, да се види какви задачи изпълняват, няма ли разминаване с изискванията — това е един от пътищата за тяхното самоутвърждаване. Нужно е да се анализират и взаимоотношенията с другите звена в комитетите. Опитът, който се залага сега в Ловеч и Враца, следва да продължи да се развива и да обхваща всички окръзи.

Собствена информация

ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕДНО РЕШЕНИЕ

СИМЕОН ХИНОВ
зам.-завеждащ Информационно-социологическия център на ЦК на БКП

В Отчетния доклад и другите материали на Дванадесетия конгрес, в теоретическите разработки и практическите подходи на другаря Тодор Живков научнообосновано са очертани главните пътища и основните средства за най-ефективното решаване на поставената от конгреса задача — решително да се усъвършенствува информационното обслужване на партийните органи и организации.

След конгреса Секретариатът на Централния комитет на партията прие редица решения, в които бяха конкретизирани и доразвити постановките и задачите в тази сфера на партийната дейност. Това са решенията за работата на Пловдивската окръжна партийна организация по изучаване на общественото мнение, за работата на окръжния комитет на БКП — Враца по решаване на въпросите, повдигнати в писмата на гражданите и при техния прием в партийните органи, за по-широко използване на социологическите и психологическите знания за усъвършенствуване на производството и др.

Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП от 28 декември 1982 г. засяга основните страни на информационната дейност на местните партийни органи като цяло. В края на миналата година Информационно-социологическият център и отдел „Организа-

Digitized by Google

ционен", на които е възложено да упражняват контрол и оказват методическа помощ за изпълнението на това решение, направиха преглед на осъществяването на приетите мероприятия.

Главният извод е, че са налице **успешни стъпки в изпълнение на решението и се очертават първите положителни резултати.**

Какви са **основните констатации?**

Първо, съществува стремеж от страна на повечето от окръжните партийни комитети **информационното осигуряване на подготвяните проекторешения** по основни въпроси да се привежда в съответствие с критериите и изискванията, посочени в решението на Секретариата на ЦК на БКП. Въвежда се практиката внасяните в бюрата проекторешения да не се разглеждат, ако не се основават на достатъчна информация за действителното състояние на проблемите, за най-новите научни постижения и за челния опит в съответната област. Всяко от тях да се съпровожда със справка за взетите преди това решения по обсъждания проблем и за резултатите от изпълнението им.

В отделни партийни комитети се създава опит по прилагането на някои съвременни методи („мозъчна атака" и др.) за набиране и анализ на информация по проблеми, които предстои да се обсъждат. Увеличава се и методическата помощ от страна на Информационно-социологическия център на Централния комитет, на който е възложено да разработи примерни указания за работата в тази насока.

Във всички окръжни комитети на БКП се осъществяват конкретни мерки за по-пълното изучаване на трайните информационни потребности, търсят се пътища и форми за тяхното задоволяване. Това се отнася по-специално за потребностите на комитетите от научно-техническа и социално-икономическа информация. Установени са връзки с филиалите на Централния институт за научно-техническа информация и с териториалните информационно-изчислителни центрове. Уточнени са характерът, видът и обемът на информацията, която допълнително следва да се предоставя на окръжните партийни комитети. Изпратени са и конкретни заявки за такава информация до Информационно-социологическия център. Заслужава внимание инициативата на окръжните комитети на БКП в Пловдив, Ст. Загора и Варна за издаването на бюлетин „Информация за ръководителя". С него се осигурява научно-техническа информация по структуроопределящите направления на промишлеността в съответния окръг. Районните комитети на партията и районните народни съвети в столицата съвместно с Централния институт за научно-техническа информация са утвърдили програми за осигуряване на информация по проблемите, свързани със социално-икономическото развитие на районите.

Второ, налице са положителни изменения в усъвършенстване **организацията на информационното обслужване.** В част от окръжните комитети (Враца, Силистра, Пазарджик, Хасково и др.) се извършва конкретна практическа работа за „инвентаризиране" на постъпващата и на наличната информация, за да се изгради съвременна организация на информационните масиви. Целта е да се създадат оптимални условия за нейното правилно тематично класиране и съхранение, за актуализирането ѝ и многократното ѝ използване с оглед както да се преодолява недостигът, така и да се отстранява излишната и дублираща се информация. Методическа помощ в тази насока ще окаже Информационно-социологическият център, който върху основа на проведени експерименти в някои окръзи разработва „Типов проект за картотекиране, актуализиране и многократно използване на набираната информация в окръжния комитет на БКП".

Интересен е експериментът в Разград, където е изграден съвет по информационно обслужване, ръководен от секретар на окръжния ко-

Digitized by Google

митет. Във Видин също се внедряват нови форми на работа. Утвърдена е система за усъвършенстване на информационното обслужване на окръжния и общинските партийни комитети, разработена на основата на опита на градския комитет на БКП — София. Важно звено на системата е изграденият кабинет по информационно обслужване, където са интегрирани усилията на секторите „Информационно-социологически" и „Деловоден" на окръжния комитет.

В голяма част от окръжните партийни организации в Габрово, Перник, Варна, гр. София и др. се извършва конкретна практическа дейност по усъвършенстването и по-ефективното използване на информацията от изградените постояннодействуващи системи: за събранията на първичните партийни организации, за изучаване на общественото мнение, за контрола на партийните решения, за работата с критичните бележки и предложенията на трудещите се. В Пазарджик, Хасково, Враца и др. се предприеха мерки за внедряване на електронна обработка на данните от системата за събранията на първичните партийни организации. От началото на 1984 г. по този начин се обработва информацията от системата общо в 15 окръжни партийни комитета. Съдействие на комитетите в тази насока се оказва и от страна на Електронноизчислителния център на Централния комитет.

Трето, повишено е вниманието на комитетите към специализираните звена за информация. Постигнати са определени резултати в организационното и кадровото укрепване на секторите „Информационно-социологически". Попълнени бяха с подходящи сътрудници секторите на окръжните комитети в Бургас, Кърджали, Пловдив и Кюстендил. Желателно е да се реши този въпрос в Сливен, Смолян и Шумен.

Партийните комитети полагат усилия да се изпълни със съдържание постановката от решението на Секретариата на ЦК на БКП секторите да се развиват като специализирани звена за научна организация на информационното обслужване на окръжните комитети.

В духа на новите изисквания бе актуализиран и примерният статут на секторите „Информационно-социологически", който е изпратен за ползване от окръжните партийни комитети.

Предприети са мерки за изграждане на специализирани звена в общинските партийни комитети и за разширяване общественото начало в тяхната дейност. В общинските комитети от първа група и в повечето от половината от другите общински и от районните партийни комитети в страната са изградени сектори, групи, съвети или комисии по информационното обслужване. В някои общински комитети на партията (Ловеч, Търговище, Варна и др.) за завеждащи сектори на обществени начала са привлечени щатни социолози от аграрно-промишлените комплекси, а също и от промишлени предприятия.

Четвърто, разгръща се по-системна работа за **обучението на партийните кадри** и повишаването на **информационната култура** на сътрудниците в партийните комитети. В много окръзи (Варна, Михайловград, Враца, гр. Толбухин и др.) бяха проведени курсове на окръжния партиен актив. Като лектори в тях участвуваха отговорни сътрудници на Централния комитет на БКП. Към окръжния партиен университет в Плевен е обособен факултет по информация и социология на труда и управлението.

Направеният преглед на програмите за обучението на кадрите в междуокръжните партийни школи обаче показва, че те не са напълно съобразени с постановките на решението на Секретариата на Централния комитет от декември 1982 г. Възлови въпроси на информационно-социологическото обслужване на местните партийни органи все още не са намерили подобаващо място в тематиката на обучението на партийните кадри по места.

Digitized by Google

Желателно е сега при подготовката на новите учебни планове и програми за различните форми на обучение на партийните и стопанските кадри в Академията за обществени науки и социално управление и в междуокръжните партийни школи по-широко да се включат проблемите на информационно-социологическото обслужване на ръководната партийна дейност.

Отбелязаните дотук изменения и първи положителни резултати са едно добро начало. Те обаче не дават основание да се счита, че са използвани всички съществуващи възможности и резерви. Би следвало работата в това направление да продължи още по-системно и в по-голяма степен да се прилага програмно-целевият и комплексен подход. Усилията следва да се насочат и за преодоляването на съществуващи недостатъци.

В отделни окръжни и общински партийни комитети все още не е разбран напълно смисълът на решението на Секретариата на ЦК на БКП от 28 декември 1982 г. За това свидетелствува фактът, че предприеманите от тях мерки са насочени предимно към подобряване работата на специализираните звена за информация, а не към решаване на главните проблеми и новите задачи в сферата на информационното обслужване.

В голяма част от общинските комитети все още работата е в начален етап — приемането на мерки за неговото разясняване и изпълнение. В това отношение изоставане е допуснато в почти всички окръзи.

Във връзка с изграждането на информационно-социологически звена в общинските партийни комитети заслужават внимание два въпроса. Първо, в някои общински комитети от трета, четвърта и пета група са изградени сектори „Информационно-социологически" в състав от 5—9 нещатни сътрудници. Възниква необходимостта бюрата на тези комитети да обсъдят целесъобразността от съществуването на секторите и те да се преустроят като помощни информационни звена (групи, комисии и др.) съобразно спецификата и конкретните условия на работа.

Другият въпрос е, че много от тези информационни звена все още съществуват формално. Предприетите от тях мерки имат главно организационен характер, а практическата им работа не е изпълнена с необходимото съдържание. Изключение са случаите като например изградените сектори в общинските комитети на Плевенски окръг, които имат изяснени задачи и действуват пълнокръвно. С тях в окръжния комитет периодично се провеждат инструктивни съвещания и други мероприятия за обмяна на опит.

Анализът на първите резултати от изпълнението на решението на Секретариата на ЦК на БКП по информационното обслужване дава основание да се очертаят и някои **по-непосредствени задачи.**

Продължава да е актуална задачата **да се изучат и систематизират трайните информационни потребности на съответния партиен комитет и се създаде съвременна организация за тяхното най-пълно задоволяване.** В това направление е нужно да се активизира работата по създаването и разпространяването на положителен опит диференцирано за различните видове и категории комитети. Много важно е във всеки един от тях да се създаде стил на взискателност към внасяната информация в съответствие с формулираните изисквания към нея, особено когато ще се обсъждат и ще се решават ключови проблеми на партийната работа и ръководство.

Би било правилно в близките няколко месеца **да завърши работата по разработването и приемането на конкретни мерки за изпълнение решението на Секретариата на ЦК на БКП** от всички общински партийни комитети. Тя да се предхожда от проучване състоянието на информационно-социологическото обслужване в съответната общинска

Digitized by Google

партийна организация. Сектор „Информационно-социологически“ и отдел „Организационен“ на окръжните комитети на БКП да изучат случаите на създаване на дублиращи се информационни звена в някои общински комитети, да направят нужните уточнения и вземат налагащите се мерки.

Първостепенно внимание следва да се отдели на кадровото укрепване и разгръщането на работата в изградените и изграждащите се понастоящем информационно-социологически сектори в общинските партийни комитети (първа група) и в окръжните градове. В това отношение да се използва в максимална степен разработеният примерен статут за техните задачи и организация на работа. На тази основа бюрата на общинските комитети (първа група) и районните комитети на БКП могат да утвърждават статут на своите сектори „Информационно-социологически“.

И занапред Информационно-социологическият център и отдел „Организационен“ на ЦК на БКП ще осъществяват системен контрол и организационно-методическа помощ в работата на окръжните и общинските комитети за изпълнение на особено актуалната сега задача — информационното обслужване на местните партийни органи да се издигне на равнището на високите изисквания и критерии на Дванадесетия конгрес.

СЪБИРАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯТА

ГАНКА АНДРЕЕВА
секретарка на окръжния комитет
на БКП — Силистра

Част от необходимата за ръководството на окръга информация се набира чрез постояннодействуващите системи на окръжния комитет на БКП — Силистра.

Усъвършенствувана бе системата „За комплексно изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се“, като бе актуализирана в духа на решението на Секретариата на ЦК на БКП. Укрепиха се звената, които събират и предават за обработка първичната информация. В окръжния и общинските партийни комитети се създадоха обществени съвети, а в първичните партийни организации комисии за изучаване на общественото мнение. С този актив се изследва трудовата и обществено-политическата активност на над 9700 комунисти, заети непосредствено в сферата на материалното производство. Извършват се тематични проучвания по актуални въпроси на производството, снабдяването и обслужването. Широко се използва информацията, която се получава като обобщение на критичните бележки и предложенията от обществените организации, от партийните комитети, от гражданите в личните им писма, сигнали и жалби, от провежданите единни политически дни. Въпросите, които засягат

Digitized by Google

основни проблеми на дейността на окръжния комитет на БКП и работата на другите окръжни органи, се внасят за разглеждане на заседания на бюрото под формата на отчети, анализи и информации.

Положителни промени по тези проблеми настъпиха и в редица общински партийни комитети — Силистра, Тутракан, Дулово, Зафирово и други. Редовно се внасят за разглеждане в заседания на партийните комитети докладни записки и информации, продиктувани от многократно поставени въпроси от трудещите се. Критичните бележки и предложенията се разглеждат при посещение на самото място от работниците на партийните комитети, с което по-оперативно се решават възникналите проблеми.

В окръжния комитет на БКП и в някои общински комитети се изисква внасяните в бюрата проекторешения да се основават на достатъчна информация за действителното състояние на проблемите, за най-новите постижения и за челния опит в съответната област. Установена е връзка с филиала на Централния институт за научно-техническа информация и териториално-изчислителния информационен център за характера, вида и обема на информацията, която трябва да се предоставя на партийните комитети.

Голямо внимание се отделя на системата за подготовка, контрол и проверка на изпълнението на взетите решения от окръжния комитет, от партийните комитети и организации. В бюрото периодично се внасят справки и анализи за изпълнението на приетите решения. С въвеждането на микропроцесорната система „Изот—1003—С“ се постигна по-голяма оперативност в информационното обслужване на отделите на окръжния комитет и партийните комитети по състоянието на тези въпроси.

Чрез постоянно действуващата информационна система „За вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации“ се следят редовното провеждане на събрания, техният дневен ред, активността, проявявана от комунистите по разглежданите проблеми, поставените критични бележки и предложения. Информацията се изготвя от всички първични партийни организации и общинските партийни комитети, което дава възможност да се наблюдават зараждащите се и развиващите се процеси и тенденции.

На основата на данни от протоколите на общинските партийни комитети се издават бюлетини за разглежданите въпроси на заседанията на бюрата и пленумите. Те са ефикасно средство за обмяна на опит в различните направления на дейността в окръжната партийна организация. Всеки месец се подготвя календарен план с мероприятия, които предстоят да се провеждат в окръга. С него се внасят подобър ред, организираност и координация в дейността на отделите и другите органи за социално управление.

Подобрява се информационно-социологическото обслужване и в общинските партийни комитети. В Силистра и Тутракан са изградени сектори „Информационно-социологически“, а в останалите — обществени съвети, които се оглавяват от секретари на комитетите. Утвърдени са и примерни основни положения за устройството и дейността на тези звена. В общинските партийни комитети се получава и обобщава информация за състоялите се събрания и другите мероприятия, които са проведени или предстоят да се проведат в селищната система. Своевременно се обобщават критичните бележки, въпросите и предложенията на комунистите и трудещите се, които ще се решават от окръжните органи и организации. Отзивите и коментарите по време на всенародното обсъждане на партийната концепция за новия Кодекс на труда се събираха всяка седмица. До централните и окръжните ръководства бяха изпратени стотици предложения. Много от тях бяха

Digitized by Google

въведени в системата за контрол от общинските партийни комитети.

На по-високо равнище се издигна и работата по използването на социологическите изследвания в управлението на материалното производство, на социалните и духовните процеси.

В изпълнение на тази задача и на решението на Секретариата на ЦК на БКП „За по-широко използване на социологическите и психологическите знания за усъвършенстуване на производството" окръжният комитет разработи и прие програма за по-широко използване на този вид изследвания.

Социологическите изследвания са насочени към изучаване условията на работата в трудовите колективи, организацията на производството, изграждането на насрещните планове и инженерните проекти, качеството на продукцията, дисциплината, обществената производителност на труда, прилагането на научно-техническия прогрес и други.

През 1983 година окръжният комитет проведе две социологически изследвания: „Усъвършенстуване работата на окръжния и общинските партийни комитети с кадрите в селското стопанство", в което участвуваха 3967 изпълнителски и ръководни кадри, и „Изграждането на активна жизнена позиция — основна задача на политическото и икономическото образование на трудещите се", при което бяха анкетирани 1062-ма слушатели в политическата учебна година. Информацията от тези изследвания бе използвана в подготовката на материалите за пленуми на окръжния комитет на БКП. Социологически изследвания бяха проведени и в общинските партийни организации: в Силистра по „Внедряването на бригадната организация на труда" и в Дулово — „За ролята на идеологическата работа в борбата с отрицателните явления в живота". С помощта на Института за социално управление при Академията за обществени науки и социално управление бе изследвано социално-демографското развитие на селищните системи Тутракан и Иширково и бяха съставени техните социални паспорти. Проведени бяха социологически изследвания и в трудовите колективи на стопанския комбинат „Камъшит", Лесопромишления комбинат, комбината „Оргтехника", завода „Добруджа", завода за горивни уреди „Терма" и други. При подготовката на насрещните планове за 1984 година бяха направени проучвания и анкети сред работниците и специалистите за разкриване на допълнителни резерви за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

На фона на посочените положителни резултати оценяваме, че не всичко е направено за привеждане на нашата работа в пълно съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес и решението на Секретариата на ЦК на БКП за информационното обслужване на местните партийни органи. Все още неефективно се използва постъпващата информация за анализ на обективните процеси и тенденции, върху основата на която да се разработват и предлагат ръководни решения. Не винаги се прилагат новите съвременни методи при подготовката на материалите, които се внасят в бюрото на окръжния комитет, и на приеманите от него решения. Наложително е да се издигне научното равнище на социологическите изследвания, да се повиши квалификацията на социолозите и психолозите.

Предстоящата окръжна научно-практическа конференция на тема „Усъвършенстуване информационното обслужване на местните партийни органи — основа за повишаване равнището, качеството и ефективността на ръководната партийна дейност", която ще се проведе с помощта на Информационно-социологическия център на ЦК на БКП, ще обобщи опита, създаден в окръга през последните години, и ще съдействува за подобряване информационното обслужване на партийните органи и организации.

Digitized by Google

ОСНОВА ЗА ВСЕОБХВАТЕН И ВЕРЕН АНАЛИЗ

РАЧО ПЪТЕВ
секретар на окръжния комитет
на БКП — Габрово

В своята дейност след Дванадесетия конгрес окръжният комитет на БКП — Габрово осъществява конкретна и системна работа по информационното обслужване. Тя се изразява преди всичко в подобряването на съдържанието и задълбочаването на анализа на създаваните собствени информационни материали. Тримесечните, шестмесечните и годишните анализи по информационната система за партийното събрание и някои страни на вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации сега се правят по-обстойно и по-цялостно. Като се използват възможностите на електронната обработка, при анализите се разкриват трайни тенденции, а при нужда се извлича и диференцирана информация. Например в началото на юли 1983 година бе направен кратък анализ на събранията на първичните партийни организации по качеството. Разкритите недостатъци чрез сигнална информация своевременно бяха посочени на общинските комитети, а изводите, използвани при събранията в останалите първични организации, през следващия месец.

Особено полезен е и анализът, който шестмесечно и годишно се извършва по проблематиката и по вземаните решения от пленумите и бюрата на общинските партийни комитети. Той своевременно се предоставя както на отделите на окръжния комитет, така и на самите комитети и им помага за подобряване на работата. В резултат и на това общинските комитети в окръга намалиха претрупаността на дневния ред и броя на решенията на своите заседания.

Чрез съществуващата в окръжния комитет информационнотърсеща система може бързо да се види за 4—5 години назад тематиката на заседанията за всеки общински комитет, а при нужда да се намерят съответните документи и материали и се използват за преценка или нови разработки.

Втора година в окръжния комитет се прави подробен анализ и на работата на заводските и приравнените към тях комитети. Обработените данни се предоставят за ползване и за изменение на състоянието.

Значителна и полезна информация постъпва по системата за изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се. Тя бе усъвършенствувана след решението на Секретариата на ЦК на БКП от януари 1982 година. Използват се осем основни канала и други източници на информация. Тя се обработва всеки месец. По нетърпящи отлагане проблеми се подават сигнални записки и справки на по-късо време — обикновено седмично, или се използват двуседмичните оперативки с ръководители на държавните органи и на обществените организации в окръга.

Чрез използването на повече канали, чрез по-прецизното подбиране на източниците и чрез повторното анализиране на наличната ин-

Digitized by Google

формация се постигат по-пълна обхватност и по-вярна оценка на действителното състояние в трудовите колективи в кварталите и в селищата на окръга.

Цялостно се извличат, регистрират и отправят за решаване всички въпроси, критични бележки и предложения на трудещите се. През окръжния комитет годишно минават по 450—500 въпроса към различни окръжни и други държавни органи и стопански организации. Само през изминалата година бяха изпратени за решаване и бе отговорено на 465 въпроса, от които 128 от централните и окръжните средства за масова информация.

Значително място в информационната дейност на комитета заемат събирането, обработката и съхраняването на тематична информация за различни проблеми на работата на партийните, държавните и обществените органи в окръга. Всяка година освен планираните и поръчаните от Централния комитет на БКП проверки и проучвания под ръководството на окръжния комитет се правят по 3—4 проучвания на други проблеми. Те разкриват причините, очертават зараждащи се тенденции, посочват пътища и средства за решаването на съществуващите проблеми.

През последните две години са разгледани общо 10 теми. През 1982 година те бяха: за работата на първичните партийни организации с въпросите, предложенията и критичните бележки на трудещите се; за работата на кметствата по решаването на проблемите на населението; за търговското обслужване в окръга и други. През 1983 година усилията се насочиха към изучаване състоянието на трудовата дисциплина, като бяха обхванати още пет други нейни направления: финансовата и договорната дисциплина; използването на служебните моторни превозни средства в работните и почивните дни; работното време на магазините, ателиетата за услуги, младежките клубове и дискотеки и др., проверка на посетителите на тези заведения през работно време. Бе изследвано комплексното обслужване в кметствата и в съставните села на окръга, като бяха обхванати общо 68 вида услуги за населението. Цялостно се проучи работата на окръжните и общинските съветници с избирателите. По всичките тематични проучвания бе предизвикано и осъществено обсъждане на получените резултати в бюрото на окръжния комитет или в изпълнителния комитет на окръжния народен съвет и се предприеха съответни практически мерки за изменение на състоянието. Например при проверката на комплексното обслужване на кметствата и съставните села в окръга бе събрана разностранна и обективна информация, която заедно с допълнителните данни за работата на самите кметства и на съветниците послужи за разкриване на редица проблеми. Тя бе използвана за обсъждане и решаване от бюрото на окръжния комитет на въпросите за подобряване на работата и издигане ролята на народните съветници през следващия мандат.

В ръководната дейност на окръжния комитет все по-широко се използва и социологическата информация. От 1980 година досега са проведени няколко изследвания: за ръководните кадри, за социално-психическия климат в бригадите, за работата на първичната партийна организация като политическо ядро на трудовия колектив в условията на новия икономически механизъм. При тях освен анкетното проучване се прилагат и други методи: документационно проучване, анализ на съдържанието и т. н. Събраната информация намери широко приложение в ръководната дейност — за подготовката и провеждането на пленуми на окръжния комитет, на заседания на бюрото, на окръжни съвещания по проблемни въпроси, на научно-практически конференции и други. Тя се използва по няколко пъти при раз-

Digitized by Google

лични разработки и решения на комитета до изчерпването на възможностите й, до решаването на разкритите проблеми.

Окръжният комитет се стреми да прилага и нови форми за събиране на информация. През март и май 1983 година бяха организирани разговори по дисциплината и по качеството. За разлика от друг път те бяха проведени по изисквания, близки до метода „мозъчна атака". Това даде възможност при участието на добри специалисти, работници и общественици да се разкрият много по-вярно факторите, причините и направленията на проявление на недостатъците в дисциплината, в качеството и техническото равнище на продукцията, поточно да се насочат усилията и се предприемат ефикасни мерки за преодоляването им.

През последните години постигнахме определени резултати в подобряване съдържанието и повишаване изискванията към материалите, които се внасят за обсъждане в бюрото на окръжния комитет. Прилаганата съпровождаща справка съдействува да се спазват основните изисквания към вносителите: обем, съпоставка и отчет за предишни решения, съгласуване със заинтересовани ръководства, практически мерки по организацията на изпълнението и т. н.

При подготовката на материалите и решенията се използва по-добре и съхраняваната информация по класификационната схема на деловодството на комитета, а също така и наличните информационни материали в отделите. Полагат се усилия данните за световните и националните постижения, които се съдържат в получаваните бюлетини от Комитета за единна социална информация, Комитета за наука и технически прогрес и други, по-системно да се използват при обсъждането на проблемите на окръга и по-умело да се съпоставят с тях собствените постижения.

Предприехме мерки да се подобри и систематизира съхраняването на информацията. Освен в деловодството и в сектор „Информационно-социологически" е уточнена и тази, която се намира в отделите и останалите сектори. През м. октомври тя бе „инвентаризирана" и описана в издадения специален справочник. Поради недостатъчната материална база на окръжния комитет информационните материали не се обединяват в единен масив, а се съхраняват в съответните отдели и сектори, но за всеки от тях се знае точно определеното му място. Поставили сме си и задачата за по-пълно разкриване на действителните информационни потребности. За целта проучихме интересния опит на Врачанския окръжен комитет на БКП, който ще ползваме в нашата работа. Учим се и от ценния опит на редица други окръжни комитети в страната и особено от богатия опит на КПСС.

Значително спомага за подобряване на информационното обслужване на окръжния комитет доброто взаимодействие между звената в комитета. Системна е съвместната дейност на сектор „Информационно-социологически" с отдел „Организационен" във всички направления и начинания. Добро взаимодействие има и с останалите отдели, а също така и с окръжните контролни органи: окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП, окръжния комитет за държавен и народен контрол и т. н.

По-добре се използват техническите средства в информационното обслужване. От м. април 1983 година в окръжния комитет работи терминално устройство за отчитане изпълнението на плана. Създадени са програма и система за оперативно наблюдаване и на задачите по внедряването на научно-техническия прогрес.

Digitized by Google

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И КОЛЕКТИВЪТ

СТРАХИЛ РАДОВСКИ
секретар на Благоевския районен комитет
на БКП — София

В районната партийна организация все повече се повишава ролята на първичните организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи в борбата за високо качество на продукцията. Натрупа се положителен опит в утвърждаването на политическия подход в дейността им. На практика се осъществява препоръката на др. Тодор Живков вътрешният им живот да се превръща в образец на социалистически обществени отношения.

Кое е характерно за стила и методите на работа на първичните организации в това отношение? Към какво насочваме вниманието им, каква помощ им оказваме?

Преди всичко се стремим да усъвършенстваме планирането. Защото **плановостта и перспективността** винаги са били и си остават важно условие не само за осигуряване на целеустременост, последователност и резултатност в партийната дейност, но и за повишаване на нейното качествено равнище. Този подход все по-успешно се утвърждава в практиката на районния и заводските партийни комитети, на първичните организации. Новото в следконгресните години е, че **перспективното планиране на партийната работа се свързва с насрещните планове за социално-икономическото развитие на трудовите колективи, с борбата за високо качество навсякъде и във всичко.** С участието на широк кръг специалисти разработихме комплексна програма на районния комитет за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП. Общопартийните и районните задачи бяха конкретизирани в програми и мерки на партийните комитети и първичните организации. При обучението на партийните секретари, при обмяната на положителния опит в полудните с тях специално внимание се отделя на планирането.

Комунистите в събрания се запознаха с докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет „За някои неотложни въпроси на прилагането на икономическия подход и усъвършенстването на управлението“ и с решенията на Януарския пленум на ЦК на БКП (1984 г.). Станаха конструктивни обсъждания, в резултат на които първичните организации обогатиха своите планове за 1984 година, актуализираха дейността си за по-резултатно прилагане на икономическия подход в работата на трудовите колективи. Качеството на продукцията, дисциплината и производителността, състоянието на бригадната организация, социалните въпроси на колективите — ето далеч непълния списък на проблемите, вписани в плановете,

Digitized by Google

станали теми на дневния ред на събранията на организациите и на заседанията на бюрата.

Обогатената и актуализирана тематика стана основа за повишаване равнището на вътрешнопартийния живот, за обогатяване на подходите, стила и методите на политическата и организаторската работа. Първичните организации повишават взискателността към своите членове, в резултат на което расте личната им отговорност, авангардната им роля. По-настойчиво осъществяват курса за интензификация на всички дейности, по-конкретно и по-компетентно разглеждат и решават въпросите. През 1983 година проблемите на интензификацията са 29,5 на сто от обсъжданите в заседания на бюрата и 26,9 на сто в събрания на първичните организации от материалната сфера въпроси. Значително е засилен партийният контрол над дейността на държавните и стопанските ръководства в това направление. През годината са отчели своята дейност пред първичните организации 163-ма стопански и административни ръководители, а на 23-ма е потърсена партийна отговорност.

За да растат активността и инициативността на комунистите в борбата за високо качество, първичните организации разширяват вътрешнопартийната демокрация. Все повече комунисти включват в подготовката на събранията, в разработването на проекти за решения. Засилват критиката и самокритиката, подобряват работата с критичните бележки и предложенията на трудещите се. Така се създава благоприятна обстановка за задълбочено обсъждане на въпросите, правят се предложения и препоръки за подобряване на работата, остро се критикуват носителите на недостатъци. Такава атмосфера се чувствуваше на отчетно-изборните събрания и конференции. На тях например бяха направени над 2100 критични бележки. Положително е това, че те са свързани главно с изграждането и пълнокръвното функциониране на бригадите от нов тип, с ритмичното снабдяване на трудовите колективи с материали, с мерките за подобряване на битовото обслужване, с качеството на продукцията и дисциплината.

За районния комитет на БКП и за първичните организации е важно това, че хората живо се интересуват от актуалните проблеми, търсят начини и средства за тяхното решаване и в първичните организации намират сигурна опора. За такова отношение, разбира се, допринася и създадената система за работа с критичните бележки и предложенията на трудещите се. Всички поставени въпроси се картотекират, партийните органи и организации следят за тяхното изпълнение, информират комунистите и безпартийните за резултатите.

●

В центъра на вниманието на районната партийна организация и на трудовите колективи стоят сложните разнообразни задачи, поставени от Дванадесетия конгрес на БКП. Главното в тяхната дейност е борбата за интензивно развитие на икономиката на основата на девиза на градската партийна организация „През осмата петилетка — ускорено внедряване на научно-техническите постижения и челния опит, високо качество и рентабилност!“

Програмният характер на тези изисквания определи както позицията на районния комитет на БКП, така и на първичните организации. За изпълнение на 49-о постановление на Министерския съвет под тяхно ръководство колективите разработиха програми и мерки за усъвършенствуване на техническото равнище на производството, за неговото обновяване и за повишаване качеството на продукцията. Чрез партийните групи извършиха конкретна политическа, организаторска и идео-

Digitized by Google

логическа работа сред трудещите се: определиха задачите, разясниха ги и мобилизираха комунистите и безпартийните за тяхното изпълнение.

Първичните организации и партийните групи организираха трудовите колективи от научноизследователските и инженерно-внедрителските организации да осъществяват инициативите „Всяка разработка — на равнище изобретение!", „Институт — завод — съвместен насрещен план". Прилагането на икономическия подход, разработването и приемането на програми и мерки за подобряване качеството на научните разработки с участието на специалисти от висшите учебни заведения и от материалното производство, където се внедряват, съдействуваха за мобилизиране на творческите усилия на научните колективи в изпълнението на насрещните планове.

Резултатът?

Планът за наука и технически прогрес за първите три години на осмата петилетка е изпълнен по всички основни показатели. Разработени са 9670 теми и задачи, внедрени са 6724. В завод „Витоша" са внедрени автоматизирани системи за подготовка на производство АМ—1, във фабрика „Леда" — нови технологии за изработване на ножове за кроене и др.

Колективът на института по електропромишленост „Никола Белопитов" на основата на задълбочени научно-технически изследвания и чрез внедряване на челния наш и чуждестранен опит разработи комплектни електрозадвижвания за металорежещи машини с цифрово-програмни устройства и роботи, асинхронни електродвигатели с общо и специално предназначение, комплектни полупроводникови устройства и др. От внедрените научни разработки за 1983 година е получен икономически ефект от 8 500 000 лв., а само от 11 изобретения — допълнителен ефект от 1 159 000 лв.

Тези постижения се отразиха върху общите резултати. С 58 дни предсрочно беше изпълнен планът за социално-икономическото развитие за трите години на осмата петилетка. Създадена е надпланова печалба за 45 000 000 лв. През 1983 г. в сравнение с 1980 г. съвкупната печалба нарасна с 16,9 на сто, чистата продукция — с 21 на сто, а обществената производителност на труда — със 17,8 на сто. Постигнато е снижение на материалните и други разходи на 100 лв. обемен показател с 5,7 пункта.

●

Успоредно с интензивното развитие на икономиката се води и **борбата за високо качество.** За изучаване и осмисляне на задачите, съдържащи се в речта на др. Тодор Живков пред Варненското съвещание, се проведоха открити партийни събрания, на които ръководителите на стопанските и научните организации, на останалите звена в района направиха критичен анализ на слабостите и недостатъците, които съществуват, посочиха мерки за тяхното преодоляване.

По решение на районния комитет на БКП в партийните групи започна разговор на тема „Дисциплината, качеството и аз". Кабинетът по партийно-организационните въпроси и отдел „Организационен" разработиха методически указания. Изискванията, целите и задачите на разговора, неговата организация бяха обсъдени на полуден на партийния секретар и на отраслови срещи с груповите отговорници.

Под ръководството на партийните бюра и профкомитетите такъв разговор започна и в профгрупите. Разисквания в трудовите колективи и бригадите се съчетават с критична и самокритична равносметка за ефективността и качеството на работата, за личния пример, за отговорността на всеки комунист и всеки член на колектива. По време

Digitized by Google

на разговорите в партийните групи от материалната сфера постъпиха над 850 целесъобразни предложения за подобряване на качеството и дисциплината. Под ръководството на районния комитет на БКП партийните, стопанските и обществените органи и организации по места проведоха държавно-обществения преглед на производството и качеството на продукцията. Бяха взети конкретни мерки за укрепване на трудовата, технологичната, производствената и договорната дисциплина, за усъвършенствуване на управлението и контрола върху качеството. Засили се взискателността към недисциплинираните, по-голямо внимание се отделя на гласността на резултатите, на положителния опит, на моралното и материалното стимулиране, на критиката и самокритиката, на организацията на труда и др. В завод „Витоша" например работниците и инженерно-техническите кадри направиха 2800 предложения за подобряване на качеството и дисциплината, колективът на фабрика „Леда" — над 700 предложения. Значителна част от тях бяха включени в разработените инженерни проекти за 1984 г.

Във всички трудови колективи се проведе **единен политически ден** на тема „Високо качество и съзнателна дисциплина — патриотичен дълг и нравствен критерий за всеки колектив и труженик!" Разговорите, които станаха в бригадите и трудовите колективи, помогнаха за изясняване на редица проблеми, свързани с качеството и дисциплината.

Трудовите колективи от материалната сфера и научноизследователските институти актуализираха комплексните системи за управление на качеството. Благодарение на това в завод „Витоша" внедриха 32 броя заводски нормали. Оборудваха заводска лаборатория по качеството. Упражняват активен контрол — предварителен, междуоперационен и краен, при приемане на готовата продукция.

В завода за безалкохолни напитки „Стоян Сюлемезов", във фабрика „Леда", в стопанския комбинат „Винпром" обвързаха проблемите на качеството, бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка, което дава положителни резултати.

●

След Дванадесетия конгрес на БКП партийните организации извършиха **конкретна организаторска и политическа работа** сред трудовите колективи от материалната и извънматериалната сфера **за по-пълното прилагане на икономическия подход и неговия механизъм.** Изучаваха се теоретическите разработки на др. Тодор Живков, свързани с ролята на държавата като собственик и на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост, усъвършенстването на бригадната организация на труда, стоково-паричните отношения при социализма и последователното прилагане на икономическия подход и др.

В трудовите колективи, бригадите, участъците, секциите, отделите **идейновъзпитателната работа** е подчинена на формирането на личността в условията на новия икономически подход. Партийните комитети, бюра и групи се стремят да подобряват вътрешноколективните отношения неразделно с решаването на конкретните стопански и политически задачи, с укрепването на дисциплината и организираността на трудовите колективи, с развитието на инициативата на масите.

Прилагането на този подход в дейността на партийните комитети при строително управление — 2 на „Софстрой", Автокомбината — София—град, на партийните бюра при фабрика „Леда", управление „Строителна механизация", завода за безалкохолни напитки „Стоян Сюлемезов" и др. допринася за укрепване на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка.

Digitized by Google

Така стоят нещата и в трудовите колективи от нематериалната сфера. В тях също се утвърждават новият икономически подход и неговият механизъм. В трудовите колективи на външнотърговските организации и дружества са разработени изисквания, свързани с икономическия механизъм, които отчитат приноса в изпълнението на валутните програми от страна на отделни кантори и специалисти, с което реално се повишава творческата активност на кадрите.

Положителни резултати постигнаха и в Медицинската академия. Благодарение на творческия подход на нейното ръководство и на дейността на отделните институти през 1983 г. бяха осигурени постъпления за над 10 000 000 валутни лева. Ръководството на фармацевтичния факултет при Висшия медицински институт — София разкри собствени лаборатории за производство на лекарствени средства. Тази и други дейности дадоха възможност на факултета да премине на пълна самоиздръжка.

Приложението на икономическия подход в дейността на 12 института и звена на Медицинската академия напълно потвърждава извода, че той успешно може да се прилага и в нематериалната сфера, но е необходимо да се отчитат някои специфични особености, които да се отразяват при разработването на нормативните документи.

●

Постигнатите положителни резултати в приложението на икономическия подход в предприятията и организациите от материалната и нематериалната сфера, подобреното качество на продукцията, повишената дисциплина обаче не отговарят напълно на възможностите и на новите по-високи изисквания. Предстои ни да вложим още много усилия за пълното внедряване на вътрешностопанската сметка, за изграждането на бригадите от нов тип. Първичните организации не са овладели напълно политическия подход при приложението на научно-техническите постижения. Не се използват пълноценно формите на партийния контрол за изпълнение на партийните решения. Все още се срещат празноти в работата за издигане на социалистическата съзнателност на трудещите се, за утвърждаването на колективите като стопани на социалистическата собственост.

За районния комитет на БКП и партийните органи и организации това означава, че се налага още по-настойчиво да утвърждават политическия подход. Главното сега е първичните организации да създават условия и предпоставки за изпълнение на задачите, съдържащи се в докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП от 22 декември 1983 г., утвърдена от Януарския пленум на Централния комитет (1984 г.). Затова насочваме усилията им да разгръщат творческите възможности на всеки трудов колектив за разкриване на резервите, за ускорено внедряване на научно-техническите постижения в практиката; политически да осигурят изграждането на бригадите от нов тип и в тях да се прилага вътрешностопанската сметка.

Новият икономически подход и неговият механизъм ни задължават да търсим действени мерки за строго спазване на договорната дисциплина, за усъвършенствуване на нормативната база; задълбочено да използваме икономическия анализ при формирането и вземането на съответни решения. Така всяка първична организация, всеки партиен орган ще се превръщат в политически гарант за изпълнение на стоящите пред тях задачи, ще изявяват своята роля на водеща сила в живота на трудовите колективи, в дейността на всеки комунист, за да посрещнат достойно 40-годишнината на победата на социалистическата революция в нашата страна.

Digitized by Google

ОБЩЕСТВЕНАТА АНГАЖИРАНОСТ НА ПАРТИЙНИТЕ ЧЛЕНОВЕ

Качеството на партийно-организационната дейност зависи от много фактори и се постига по различни начини. Един от тях е като се подобрява обществено-политическата ангажираност на комунистите. В това отношение в Горнооряховската общинска партийна организация си поставихме две основни задачи. **Първо,** да изменим подхода в работата с поръченията като лостове за разпределяне на задачите, за мобилизиране и използване възможностите на всички комунисти в борбата за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната дейност. **Второ,** да изясним и в максимална степен във всяка първична организация да решим въпроса за обществената ангажираност на комунистите.

На практика под една или друга форма в предприятието или квартала комунистите са включени в обществена дейност. Но как се използват силите и възможностите на всички? На колко от тях са възложени поръчения? Колко работят по убеждение, по личен почин, по самоинициатива? Колко и какви поръчения да се водят на отчет, кой да ги възлага, как да се отчита работата по местоживеене? Отговорът на тези въпроси за нас беше важен, за да потърсим пътища и начини да регулираме и направляваме този процес.

В отдел „Организационен" на общинския комитет на БКП изяснихме някои от въпросите. Изучихме опита на Видинската общинска партийна организация. Помощ ни оказа кабинетът по партийно-организационната работа при окръжния комитет на БКП. В нашия кабинет разработихме план, утвърден от бюрото на общинския комитет. В него предвидихме разнообразни инициативи.

Едно от мероприятията беше да се обобщи досегашният опит на първичните организации в комбината за услуги „Раховец", в комбината за складова техника „Янтра" и др. От наблюденията и анализа на фактите в тези организации направихме извода, че е необходимо ангажираността на комунистите да се регулира от местните партийни органи, те да направляват и ръководят този процес. Така се стигна до поръченията за работа по местоживеене.

Инициатива, в която бяха включени всички първични организации, беше изготвянето на списъци, в които се отрази участието на комунистите в различни форми на изява извън първичната организация. Данните подробно бяха анализирани в организациите, което позволи по-конкретно да се използват възможностите на комунистите, като им се възлагат конкретни поръчения. Разбира се, с всички се водиха индивидуални разговори.

В плана записахме и осъществихме изискването **да се обогатят отчетите на комунистите.** Чрез сътрудниците на общинския комитет и в полудните с партийните секретари насочихме бюрата да правят не въобще отчети, а по определени проблеми. Така комунистът се стреми към по-активна изява.

Предвидихме и повече от една година **подготвяме научно-практическа конференция** на тема „Качеството на партийно-организационната работа". В тази връзка по партийни групи се състояха разговори на тема „Позицията на комуниста".

Digitized by Google

От значение за нас беше и записаното в плана мероприятие за атестиране на партийните членове на комсомолска възраст за участието им в изпълнението на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС.

В подготвителния етап проведохме и **преглед на обществената ангажираност на комунистите.** От него събрахме богата информация за фактическото положение по организации. Данните показаха, че натовареността не е равномерна. От 25 до 30 на сто от членския състав имат по 3—4 важни обществени поръчения (членове на партийни бюра, участници в ръководствата на масови организации, работа по местоживеене и пр.). Същевременно една голяма част от комунистите с добри възможности стоят без значими обществени задачи и се задоволяват само да изпълняват отделни поръчения от първичната организация.

Когато анализирахме данните на заводско равнище, оказа се, че тук нещата са още по-тревожни, тъй като отделни активисти са заети в няколко дейности под различни форми (в движението на българските жени, в Българския червен кръст, в Комитета за защита на мира, в различни комисии, помощни органи и пр.). Такъв анализ направихме и на общинско равнище за членовете на комитета и бюрото.

На основата на опита на заводските партийни комитети при комбината за складова техника „Янтра" и комбината за услуги „Раховец" разработихме **примерен образец за обществената ангажираност** на заводско равнище. В него се предвижда на активист да се възлагат не повече от две значими обществени задачи. Подобно преразпределение и регулиране на ангажираността бяха направени и в първичните организации. В комбината за складова техника „Янтра" например на едни комунисти заетостта се намали, а на други се увеличи. Заводският партиен комитет регулира този процес по време на подготовката на отчетно-изборните събрания.

Изменихме и подхода при възлагането на партийните поръчения. Отказахме се от съществуващата практика да се разглежда и оценява обществено-политическата ангажираност на комуниста само по работата му в първичната организация в предприятието, службата и пр. Потърсихме неговото място и ролята му в изпълнението на задачи и по местоживеене. Това по същество беше въпросът, на който искахме да дадем отговор. Защото сложните проблеми на кварталите и селата трудно могат да се решават само от териториалните партийни организации. Още повече, че в отделни квартали на Горна Оряховица и в по-големите селища — Драганово, Поликраище, Долна Оряховица, живеят средно по 300—400 комунисти. Но структурата на първичните организации и техните партийни групи не позволява да се възлагат поръчения на всички по местоживеене.

По указание на общинския комитет на БКП на основата на препоръките на бюрата на кварталните партийни организации съобразно необходимостта изградихме **временни партийни групи в кварталите,** в които са включени комунисти, работещи в предприятията на общината. Те са създадени на територията на низовите отечественофронтовски организации. Числеността им зависи от броя на комунистите, които живеят там. Обикновено наброяват около 10—15 членове. Отговорниците им се утвърждават от общинския комитет на БКП. Предоставили сме на кварталните партийни организации непосредствено да работят с тях. По тяхна преценка при решаване на значими политически задачи ги канят да участвуват в инициативите. С други думи, главната задача на временните партийни групи е да осигуряват единство в действията на комунистите по местоживеене при обсъждане и решаване на възникнали проблеми, да организират хората от кварталите в об-

Digitized by Google

ществена дейност. Така те се явяват помощници на първичните организации в кварталите при осъществяването на големи политически мероприятия, каквито са изборите, благоустрояването със собствени сили и с доброволен труд, участието във всекидневната политическа и културно-масова работа и пр.

Общинският комитет на БКП ръководи и контролира правилното изграждане и нормалното функциониране на временните партийни групи. Методическата помощ на отдел „Организационен" и на кабинета по партийно-организационната работа се изразява в обобщаване и разпространяване на положителния опит. В цялостната им дейност обаче най-активната страна са първичните организации по местоживеене.

Там, където не са изградени временни партийни групи, не е изяснено кой кого да търси в квартала за възлагане на поръчения. Постъпва се формално при връчването и отчитането им. Не е достатъчна взискателността в отделни първични организации към комунистите, които не са включени в работа по местоживеене, някои членове, включително и ръководители на предприятия, пасивно се отнасят или бягат от обществена ангажираност.

С поръченията по същество се решава въпросът за „подтикната-та", „предизвиканата" активност, което е важно, но не е достатъчно. **По-важно е да се формира потребност от лично участие на комуниста в изпълнението на обществени задачи.**

Вече стана дума за разговорите в партийните групи на тема „Позицията на комуниста". Те дадоха добри резултати, особено в работата на партийните организации в предприятието „Сотир Зринов", в полиграфическата база на Захарния комбинат, в „Битова техника" на комбината за складова техника „Янтра" и др. Те се почувствуваха в повишената активност на комунистите при обсъждането на въпроси от дейността на първичните организации, в отчетно-изборните събрания, в изпълнението на решенията. За съжаление срещат се и комунисти, които се движат по средата при изпълнението на служебни и обществени задачи, не се изявяват като авангард. Формите за въздействие върху тях след прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичната във всяка организация са различни. Във възловата партийна организация на гара Горна Оряховица се водят индивидуални разговори, в градската партийна организация в Долна Оряховица в събрания оценяват обществената ангажираност на отделните комунисти и др. Те дават резултати. За нас обаче стана ясно, че за решаването на този проблем се налага да се повиши взискателността във всички първични организации към онези, които стоят настрана от обществена дейност. Да се осъзнае истината, че комунистът е комунист не само на работното място, а навсякъде и във всичко.

Разбира се, имаме още много нерешени въпроси, но това, което вършим, дава резултати, то е вярна стъпка в правилна посока за повишаване качеството на партийно-организационната работа, за издигане авангардната роля на комуниста на равнището на съвременните изисквания.

Борис РАХНЕВ
зав. отдел „Организационен"
на общинския комитет на БКП —
Горна Оряховица

Digitized by Google

В НАДПРЕВАРА С ВРЕМЕТО

Членувам в партията от 15 години, секретарка съм на първичната партийна организация в предприятие „Недялко Царев" — Ямбол от 4 години. Винаги живо са ме интересували проблемите, свързани с формиране на личността на комуниста, с повишаване на неговата позиция в труда и в личния бит. Затова с интерес посрещнах материалите, които се отпечатват в списание „Партиен живот" на тази тема; за мен те са правдиви, изводите и препоръките — много полезни. Голямо впечатление ми направи споделеното от др. Иван Георгиев от Берковица. И от другите изказвания почерпих знания и положителен опит в различните направления на многостранната партийна работа.

Според мен активната жизнена позиция е много важно качество не само за комуниста, а и за всеки член на нашето общество. В този смисъл тя е вътрешно убеждение, прогресивна движеща сила, която води комуниста вярно по правилния път в труда, в обществения живот, в семейството. Можем да кажем, че активната жизнена позиция е една закономерна последователност на условията, в които живеем и работим, на тяхното благотворно влияние. В същото време е необходимост, продиктувана именно от нуждата да се укрепва и развива социалистическото ни общество.

За комуниста активната позиция означава той да бъде за пример навсякъде; длъжен е и трябва да умее правилно да защити и подкрепи политиката на нашата партия, на колектива, в който работи. В същото време да е достатъчно силен, за да може да разкритикува допусканите грешки и слабости, да посочва вярната посока, без да се страхува от неприятни последици за себе си, тъй като активната позиция на комуниста е борба, постоянна и упорита, принципна борба срещу появилото се у някои хора дори и у комунисти безразличие, бездушие, консумативно, потребителско отношение в начина на живот; по-нататък комунистът изразява своята активна позиция, когато се стреми да въздействува положително, да възпитава у младите работници и колеги трудови навици, другарски чувства и отношения, когато подкрепя слабите, вдъхва им увереност и сили да се борят с онези, които издевателствуват над тях.

В нашата партийна организация членувам вече 7 г. Тук дойдох направо от института и искам да заявя, че точно тук, в производството, е „бойното поле", мястото за изпитанието на дело на позицията на всеки комунист. Работата в трудовия колектив, мащабността на задачите, условията на работа са фактори, които подлагат на изпит качествата на всеки комунист.

Болшинството от членовете на първичната партийна организация при нас са хора с лично мнение, с лична позиция, умеят да защитят позицията си. Тъй като сме предприятие на местната промишленост, обезпечаването ни с материали е около 50 процента. Въпреки това

Digitized by Google

години наред нито един месец не познаваме неизпълнение на плана, често сме и първенци. Това се дължи не само на високоотговорните снабдители, но и на отговорността на всеки началник на цех, на всеки от колектива. В нашето предприятие не познаваме престои поради липса на материали. Особено тежко е снабдяването в трикотажното ни производство. Там от 18 г. снабдител е комунистът Костадин Тодоров — „бай Коста", както го наричаме. Всяка седмица най-малко два пъти той пътува до Кюстендил или Михайловград, до други градове, но с всички усилия от негова страна цехът не помни спиране или неизпълнение на плана си. Такъв е бай Коста и навсякъде — активен на събрание, обективен, ще ти каже истината, така че да не те заболи, а да я приемеш като препоръка. Нито веднъж не се е оплакал от пътуванията, нито пък е спекулирал с тях, не е проявил излишни претенции към заплата или други облаги. Такъв е и с колегите си, затова и всички го уважаваме, награждаван е многократно.

Години наред цехът „Шивашка конфекция" „боледуваше", не изпълняваше плана си, а оттам и заплатите на работниците бяха ниски. Уж ръководството беше от комунисти, но цехът не получаваше развитие. По настояване на партийното бюро с партийно поръчение там бе изпратен комунистът Иван Колев — човек отскоро в предприятието, но с дълъг партиен и производствен стаж, с доказани положителни качества. И действително цехът се промени. През тази година той редовно е в първите редици на социалистическото съревнование, редовно преизпълнява плана си, дисциплината коренно се подобри, ритмичността също, а оттам и заплатите на работниците. С този успешен избор се гордеем и ние, ръководството, партийното бюро. Другарят Колев е заместник-партиен секретар, председател на комитета за народен контрол, най-добрият пропагандист, председател на доброволния отряд. И навсякъде той се справя отлично, не се оплаква, не мърмори, не хленчи от многото ангажименти.

Жените-комунистки също активно се изявяват навсякъде. Книговезката Желязка Господинова е партиен групов отговорник на цех „Книговезки" от 6 г., а в самия цех е от неговото създаване — преди 16 г. Тогава тя е била 19-годишна, а в цеха били само две — тя и отговорничката. Този цех се разрасна. Сега в него работят 36 работнички и услугите им обхващат целия Ямбол и окръга. Желязка е най-квалифицираната работничка, с много силно развито чувство за отговорност. Тя изпълнява най-спешните и сложни поръчки, наставничка е на повечето млади работнички. Наскоро имахме голяма поръчка от Държавната печатница — София. Поради временни затруднения тази поръчка бе заплашена от проваляне, а с това и цехът застрашен от липса на работа. Партийната група взе инициативата в своите ръце. Организира се двусменна работа на ножа, на който преминаха един работник и Желязка. И въпреки че е трудоустроена, тя сама предложи и премина на смени в този критичен период, а при това е майка на 2 деца. Резултатът бе положителен, поръчката — изпълнена. Желязка още веднъж ни убеди в своите положителни качества, в своята активна жизнена позиция.

Комунистите на комсомолска възраст също имат своята правилна позиция. Георги Бъчваров години наред работи като техник в цех „Картонаж", а там техниката е морално и физически остаряла. Въпреки това нито машините, нито производството са спрели. Самият Георги е неспокойна натура — вечно бърза, вечно нещо има да ремонтира. Наскоро поради заболяване на началника на цеха той го заместваше близо 4 месеца и планът се изпълняваше ритмично. Георги е и член на партийното бюро, на заводския комитет на Комсомола и е деен пропагандист.

Digitized by Google

В същото време в организацията има и други „категории“ комунисти, едни от които са с правилна позиция в труда, в обществения живот, в семейството, но се страхуват да изразяват мнение на събранията било от притеснение, било от боязън за последствията, други вечно мърморят, недоволни, чакат облаги от членството си в партията, проявяват консуматорско отношение към обществото.

Работи при нас жена, членка на партията, при това е и профпредседателка на цехов профкомитет, но тя винаги, във всеки момент е недоволна от заплащането си, предизвиква непрекъснато пренаблюдение на нейния процес, а с това предизвиква и възмущението и подигравките най-вече на безпартийните около нея. Има и други, които често мърморят: „Нас ни командуват безпартийните“. Искат да кажат друго тези комунисти, че не са били избрани в ръководните органи или не са успели някъде да наложат своето мнение. А обстоятелството, че не притежават необходимите качества, че безпартийният в случая е по-достоен, това не се признава. Има и други, които симулират „творчески ентусиазъм“, а в същото време делата им доказват обратното.

Но от всички най-страшни са безразличните, кротките, сивите, „златната среда“.

В нашата организация те са няколко комунисти, едни и същи години наред. В резултат на провежданата с тях работа някои успяхме да „събудим“, включихме ги в обществения живот на предприятието. Но няколко продължават да пасуват, особено на събрание, дори дремят при обсъждане на много сериозни и интересни въпроси. Много съм мислила, анализирала съм причините. Според мен причината е една — някои от тези другари са приети в редовете на партията, за да изпълни организацията количествено задачата си по подобряване на социалния и качествения състав; партийното ръководство не се е задълбочило преди всичко върху качествата на тези комунисти. И досега бившият партиен секретар казва: „Аз сгреших с приемането на няколко комунисти, те нямат вътрешно убеждение, нямат огън“. Така че въпросът за приема на нови комунисти е много сериозен и той създава условия за образуване на подобна „златна среда“. Решила съм занапред според характера на разглеждания въпрос да вдигнем тези другари, да ги включим по-активно в работата на организацията. Ние трябва да се преборим с тази „златна среда“ и това ще стане, защото при нас тя не расте, дори намалява. При приемане на нови комунисти първата ни препоръка е активна позиция навсякъде, изказване още на първото събрание, за да се преодолеят страхът, стеснението.

Формирането на активна жизнена позиция е дълъг процес, който започва от най-ранните години с възпитателното въздействие на средата, в която се намира човекът — семейство, училище, трудов колектив, общество, формира се с помощта на личния пример на родителите, ефективното възпитание в училището, положителните процеси в трудовия колектив. Считам обаче, че всеки комунист носи у себе си огромна отговорност за формирането на своя позиция, и то не каква да е, а с високи качестевени добродетели.

За да успее да формира такава позиция в себе си, комунистът преди всичко трябва да осъзнае истински необходимостта от нея. И тук виждам ролята на партийната организация — да помогне, да въздействува върху него за достигане до това убеждение. Това трябва да стане умело, с другарска загриженост и помощ.

В нашата организация членува млад комунист — Иван Желязков. Преди две години секретарят на заводския комитет на ДКМС и останалите активисти многократно сигнализираха за пасивността му, неговото дружество бе на последно място, никакъв организационен живот, поръченията не изпълнява. В слу-

Digitized by Google

жебната си работа също проявява немарливост, вечно недоволствува. Това наложи от наша страна да възложим поръчение на члена на бюрото — комуниста Васил Чернев, директорът на предприятието и аз да проведем многократни срещи и разговори. Отначало той не се съгласяваше с нас и изтъкваше различни дребнави причини за свое оправдание. Но в края на краищата Иван се промени. Тази промяна настъпи както в пряката му служебна работа, така и в обществената и сега той е един от най-добрите активисти.

Особено много се нуждаят от помощ при оформяне на активната жизнена позиция младите комунисти. Някои от тях като че ли имат 20-годишен трудов стаж — изградени, мъдри, разумни, обичащи своята работа. Но има други — все още са нестабилни, с неизградени принципи, поддаващи се на отрицателно влияние. Струва ми се, че особено важно място в живота на човека заема училищният период. Там именно трябва правилно да се изгражда новият човек, да се възпитава в дух на уважение към труда, на колективен живот, на вярност към партийната политика, да не се идеализира животът, да не се крие истината. А това сякаш все още не достига на нашата образователна система. Също така много необходимо е да се подобрява работата на партийните групи и преките цехови ръководства по изграждането на активната позиция на всеки комунист — чрез индивидуална работа, чрез разговори, чрез поръчения.

В първичната партийна организация, откакто членувам в нея, винаги е имало активност. Особено в последните години, а най-вече и по време на прегледа за издигане ролята и боеспособността си поставихме за цел да работим така, че качеството на нашата работа да се превръща в стил на партийната организация. Това постигаме по няколко начина: преди всичко стремим се да провеждаме събранията не формално, а като поставяме в дневния ред най-сериозните проблеми. Освен това материалите държим да не бъдат „кротки“, а „зъбати“, критични, обективно отразяващи истинското състояние на нещата и пряко назоваващи виновните. В същото време да са и самокритични. В такъв дух са изказванията на ръководителите. Това създава възможност на комунистите да „влязат в крак“, да се освободят и другарски да споделят своите виждания. И действително неотдавна имахме открито партийно събрание по въпросите на качеството на продукцията. Само комунистите, които се изказаха, бяха десет, останалите бяха безпартийни. Критично, самокритично, насочващо те дадоха точните направления за бъдещата работа по подобряване качеството на нашата продукция. По този начин и безпартийните станаха свидетели на правилната позиция на комунистите, на боеспособността на първичната партийна организация.

Така е и на останалите наши събрания.

Разбира се, има някои ръководители, които по един или друг начин успяват да си отмъстят на изказалите се против тях комунисти. Това те правят внимателно, за да не се наложи нашата намеса. И това е един от факторите, който кара много от комунистите да премълчават някои неща, да се превръщат в мълчаливи свидетели. Затова смятам, че по-често трябва да се извършва кадрова оценка на ръководителите на всички нива от принципна позиция, доколко те са запазили в себе си не само административните си качества, но и всички останали, които изискват ленинските принципи: деловитост, честност, принципност, компетентност, вярност към политиката на партията.

Към ръководителите — стопански, административни, от обществените организации, трябва да сме особено взискателни, така смятам и така се стремя да постъпвам на практика. Иначе ръководителят става вреден за себе си и за целия колектив, който ръководи.

Имала съм в практиката си два

Digitized by Google

случая, когато първичната партийна организация не се е съгласила с мене. Първият: един от комунистите — човек на възраст, дългогодишен работник, престана да посещава партийното събрание и да плаща членски внос. Многократно разговаряхме и въпреки това той продължи все така. След изтичане на тримесечния срок в партийното бюро обсъдихме неговото положение и решихме да отпадне от редовете на партията. На събранието обаче се получи точно обратното — комунистите предложиха да се проведат още няколко разговора, да се сформира група за тази цел и на следващото събрание самият той да изрази своето мнение. Така и стана. Комунистът сега е пред пенсия, все още членува в организацията. Тогава благодарих на организацията за проявеното другарство и сама за себе си направих извод, че не съм работила достатъчно добре с човека.

В другия случай при разглеждане на работата по техническия прогрес партийното бюро взе решение да бъде потърсена отговорност от заместник-директора в предприятието, който отговаря и за техническия прогрес. Партийната организация се стъписа, не беше се говорило години наред за партийна отговорност, за наказание на отговорен стопански ръководител. Решението беше пред провал. Тогава най-активните взеха правилно отношение, след тях и останалите, доказа се, че действително извършената работа по рационализаторската дейност и техническия прогрес бе незадоволителна, дори слаба. Критикуваните другари се посърдиха, пък през настоящата година се стегнаха, плана преизпълняват, движи се работата и по останалите направления на техническия прогрес.

За да се изгражда у всеки комунист истинска, активна жизнена позиция и тя да оказва своето положително въздействие върху боеспособността на първичната партийна организация, а оттам и на целия колектив, особено е необходимо да се работи за изграждане, създаване на благоприятна среда за развитие или по-точно да се работи върху самия трудов колектив, от една страна, със семейството, от друга, по образованието, от трета. И тук голямата отговорност на първичната партийна организация: да подобрява, и то решително, индивидуалната работа, да работи за издигане още повече на личния пример на комунистите, върху ленинските качества на ръководителите, особено много да издига нивото на партийното събрание и най-вече на качеството на разглежданите материали, на взетите решения; и преди всичко изпълнението на решенията — качествено, отговорно, в срок, творчески, според създалите се условия.

инж. Катя ГЕОРГИЕВА
секретарка на първичната
партийна организация
при СП „Н. Царев" — Ямбол

Digitized by Google

ИНТЕРЕСНО!

Научих го и го видях в Плевен. По-точно на окръжната отчетно-изборна конференция. На всички делегати беше раздадена информация как са изпълнени предложения и критични бележки, направени от делегатите на предната, XXIV окръжна партийна конференция.

Това е положителен опит и оригинално начинание на окръжния комитет, своеобразен отчет пред конференцията, по-нататъшно засилване на демократизма в партийния живот.

И още нещо. На всички делегати са раздадени специални картони (листове), за да могат те да поискат думата, писмено да направят предложения и критически бележки. Те после се изучават и обобщават от окръжния комитет. Не мога да не подчертая, че този подход съдействува да се разширява пряката демокрация.

След конференцията също ще бъдат обобщени основните критически предложения, ще се определи кой и докога отговаря за тяхното решаване. Така подготвен, документът ще бъде раздаден на членовете на комитета и ще се контролира тяхното изпълнение. На следващата конференция ще бъде отчетено какво е направено и какво не е постигнато.

И в Русе. Тук също са подходили оригинално в подготовката на окръжната конференция. И то от години наред. И пак в областта на информацията. На всеки делегат се дава брошурка, в който се разказва кога е станала първата окръжна конференция, кой е прочел отчетния доклад, кои са избрани в бюрото на новия окръжен комитет. И така е вече четиридесет години. Богат летопис, който с внимание се чете, защото делегатите и комунистите научават важни неща за своята окръжна организация.

Такива инициативи са многообразия на практическия опит, който заслужава да бъде изучаван.

Петко РУСЕВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНАТА РАБОТА В АГРАРНО-ПРОМИШЛЕНИТЕ ОБЕДИНЕНИЯ

По инициатива на Виляндиския районен комитет на Комунистическата партия на Естония през 1975 година в този район беше създадено първото в републиката аграрно-промишлено обединение. То беше ръководено от съвет, в който наред с ръководителите на колхозите и совхозите, предприятията „Селхозтехника", „Селхозхимия" и други учреждения влязоха и първият секретар на районния комитет и председателят на районния изпълнителен комитет. През 1979 година виляндиският експеримент беше „пренесен" в Пярунски район. А през 1981 година РАПО (районни аграрно-промишлени обединения) бяха създадени във всички райони на Естония.

За да стане управлението на аграрно-промишления комплекс на републиката ефективно и да отговаря на изискванията на времето, през март 1983 година беше създадено аграрно-промишлено обединение на стопанска сметка на Естонска ССР. Същевременно бяха закрити Министерството на селското стопанство, Държавният комитет по производствено-техническо осигуряване на селското стопанство и Държавният комитет по мелиорация и водно стопанство на републиката. В Агропром бяха включени и научно-производственото обединение „Естонселхозхимия" и управлението на птицевъдната промишленост. Начело на Агропром на републиката застана първият заместник-председател на Министерския съвет на ЕССР Хейно Велди.

Вдъхновители на промените в управлението на селското стопанство бяха районните комитети на партията.

РАЙОННИЯТ КОМИТЕТ НА ПАРТИЯТА И РАПО

Ролята на районните комитети на партията в механизма на партийното ръководство е извънредно отговорна. Чрез районния комитет всички нива на партийната структура са свързани с нейното основно звено — първичната партийна организация на трудовия колектив.

В селата живее и се труди една трета от състава на партийната организация на Естония. 15 хиляди комунисти работят непосредствено в селскостопанското производство. От тяхната активност зависят в голяма степен по-нататъшните успехи на селото.

Виляндиският експеримент, а след това пярунският опит са свързани непосредствено с името на Валтер Удам. Отначало той работеше като първи секретар на районния комитет във Вилянди, а след това стана ръководител на партийната организация на един по-слаб в икономическо отношение район — Пярунския.

В Пярунското аграрно-промишлено обединение влязоха 15 колхоза и още толкова совхоза, организации и преработващи предприятия, които обслужват селското стопанство, а така също горски стопанства и риболовният колхоз „Пярну калур". РАПО е разделено на 9 производствени зони, във всяка от които влизат по три-четири стопанства.

Откакто съществува аграрно-промишленото обединение, 91 първични партийни организации на Пярунски район значително укрепнаха. В стопанствата са създадени 150 партийни групи. Към преустройството на управлението бяха привлечени ентусиастите на новото. Смяната на ръководителя обикновено водеше до кадрови промени и в другите звена на управлението на стопанството, особено в подбора на главните специалисти — главни агрономи, зоотехници, ветеринарни лекари, главни счетоводители. Районният комитет на партията смята, че е необходимо секретарите на партийните организации да имат вис-

Digitized by Google

ше образование или да се учат в съответния ВУЗ, да имат опит в обществената работа и да умеят да се ориентират в производствените дела.

Отначало тези изисквания към секретарите на партийните организации на стопанствата предизвикаха възражения от страна на председателите на колхозите и директорите на совхозите. Те смятаха, че при една такава кадрова политика производството може да загуби много добри специалисти. Но животът разсея тези опасения. Специалистите, избрани за секретари на партийните организации, се ползват с голям авторитет. На своите партийни събрания комунистите обсъждат насъщните проблеми и намират оптимални решения.

Например вече няколко години Дора Кяспер, който е агроном по образование, работи като секретар на партийната организация в совхоз „Аудру". Комунистите в това стопанство отделят немалко внимание на икономическите въпроси. Голямата заслуга, че години наред совхоз „Вяндра" е сред най-добрите по производство на мляко, принадлежи на партийната организация, която се ръководи от опитния специалист Яан Тезане.

В Пярунски район има ярки примери, които показват какво може да постигне един колхоз, когато има дейна първична партийна организация. Някога колхоз „Халинга" беше едно от най-изоставащите стопанства в района. Районният комитет на партията препоръча за нов председател Лембит Тамвере, който преди това работеше като главен инженер на един от най-добрите пярунски колхози „Едаси". В колхоза се съгласиха с тази кандидатура и избраха Тамвере за председател. За секретар на партийната организация беше избран енергичният млад специалист Юло Лепик. Със своя пример в работата комунистите съумяха да сплотят колхозниците, които повярваха в успеха, и по такъв начин да повишат активността на всички трудови колективи без изключение. През 1978 г. в „Халинга" получаваха помалко от 2900 литра мляко от крава. През 1980 г. надоите се увеличиха до 4001 литра. Събраха по 35,7 центнера зърно от хектар. От всеки хектар обработваема земя бяха получени до 3700 кръмни единици и това беше най-добрият показател в района. В сравнение с миналите години доходите се увеличиха с една трета.

В колхоз „В. И. Ленин" възникнаха трудности с производството на мляко. Комунистите вложиха много сили и енергия, за да поправят нещата в животновъдството и взеха този производствен участък под свой контрол. В резултат на това през 1981 година в колхоза събраха значително повече сено, отколкото през миналите години. По-добре е организиран и контролът върху племенната работа, върху качеството и съхраняването на фуражите.

На Всесъюзния конкурс за най-добри показатели в развитието на племенното животновъдство стопанството получи трета награда.

НОВИ УСЛОВИЯ — НОВИ ИЗИСКВАНИЯ

На XVIII конгрес на Комунистическата партия на Естония преминаването на Валтер Удам в икономически по-слаб район беше дадено като пример за препоръчителна в условията на републиката форма за работа с ръководните кадри. Тази форма — разместването на първите секретари на районните комитети на партията и председателите на районните изпълнителни комитети от един район в друг с цел укрепване на районите — беше наречена интегриране по хоризонтала. За четирите години дейност на обединението в Пярунски район се смениха половината от секретарите на първичните партийни организации. Това беше предизвикано от необходимостта много участъци да бъдат укрепени с кадри. Смяната на ръководителите доведе до кадрови изменения и в другите звена на управлението. Районният комитет на партията препоръча тридесет и осем квалифицирани специалисти, предимно комунисти, проявили се като умели организатори на производството и с опит в работата с хората. Особено внимателно се подхождаше по-конкретно към подбора на специалистите в животновъдството.

Във Виляндиски район всеки четвърти от 3600-те комунисти има висше образование. Тук внимателно следят израстването на младите партийни членове. За най-добри селскостопански кадри се смятат онези от тях, които са израснали в родния колектив.

Първият секретар на Виляндиския районен комитет на партията Рейн Елвак разказва:

— Способностите на специалиста се виждат най-добре в производствените зони. Тук не само се закалява, а и се проверява характерът на младия комунист. Той е пред очите на всички. И не само в своето стопанство, а в цялата зона. Затова когато препоръчва даден специалист за ръководна длъжност, районният комитет на партията се вслушва внимателно в мнението на първичните партийни организации.

Петер Ляяне беше на тридесет и една година, когато стана директор на големия совхоз „Абя" в района. Това стопанство е трудно, не достига работна ръка, част от хората са загубили вяра, че престижът на колхоза ще се възстанови. След като завърши селскостопански техникум, Петер Ляяне започна работа в „Абя" като механик в животновъдната ферма, а след това — като инженер по техника на безопасността. Завърши задочно Естонската селскостопанска академия. Беше назначен за главен инженер на совхоза.

По характер Петер Ляяне е истински селянин — упорит, целенасочен, уравновесен. Още по време на работата му във фермата съселяните забелязаха една такава закономерност: ако механикът се захване с нещо, той го довежда докрай, колкото време и усилия да изисква това.

Digitized by Google

За всички беше естествено, че на 23 години той беше приет за член на партията. След като стана директор на совхоза, Ляяне посети много пенсионери. Интересуваше се как живеят, канеше ги поне временно да участвуват в общия труд. И онези, на които здравето позволява, отново тръгнаха на работа, а някои от тях — на постоянна.

Новият директор не обещаваше никому лек живот. Той ръководи совхоза вече трета година. Тук нещата значително се поправиха. Увереността на директора, че открилата се пред „Абя" нова порспектива е реална, се предаваше на целия колектив.

На село влиянието на личността на комуниста е огромно. Това се потвърждава и от случая с Уно Антон и Ено Кивиорг. На колхоза „Тарвасту" беше необходим нов председател. Някога това стопанство беше едно от челните в републиката. Но с времето и управата, и председателят загубиха чувство към новото. В условията на аграрно-промишления комплекс те трябваше да преразгледат много неща в своята дейност, да се издигнат над своите тясно местнически интереси. Разбира се, комунистите се стараеха да намерят кандидатура за нов председател преди всичко в своя колектив. Те си спомниха за бившия млад агроном на едно от отделенията на стопанството — Уно Антон. Но уви, той вече беше председател на колхоз „Кярстна".

Партийната организация на „Тарвасту" доказваше на районния комитет на партията, че ръководител на едно такова голямо и сложно стопанство, каквото е техният колхоз, не може да бъде човек, който няма председателски опит. И това не можеше да се отрече.

Уно Антон беше избран за председател на колхоз „Кярстна" на 34 години. Той успя да изведе стопанството от числото на изоставащите. Тук започнаха да получават добри добиви от зърно, фуражни култури и картофи. Повиши се продуктивността на животните. Уно Антон не искаше и да чуе за преместване.

Но комунистите от „Кярстна" разбираха, че в новите условия успехите на тяхното стопанство зависят в голяма степен от състоянието на нещата в цялото аграрно-промишлено обединение. Те обсъдиха на събрание създалата се обстановка от всички страни. Редом с Уно Антон през последните години ярко се прояви личността на комуниста Ено Кивиорг. Партийната организация предложи неговата кандидатура за поста председател на колхоза.

Така Уно Антон стана председател на „Тарвасту". И след известно време нещата тук тръгнаха добре. През първата година след избирането му за председател добивите от зърнените култури и картофите се увеличиха, започна строителството на ново хранилище за картофи.

Завеждащият отделение в колхоза Ено Кивиорг стана председател на „Кярстна" на 35 години. Както и по-рано, стопанството стабилно увеличава обема на селскостопанското производство. През 1982 година тук беше получен значително по-голям добив от хектар, отколкото средно за района.

ЗОНАЛНИТЕ СЪВЕТИ И СТИЛЪТ НА РАБОТА НА РАЙОННИЯ КОМИТЕТ

Напоследък в районните центрове на Естония се провеждат по-малко съвещания, събрания на актива и семинари. Това стана възможно благодарение на създадените в условията на РАПО съвети за координация на стопанската дейност и възпитателната работа в производствените зони. В тези съвети влизат ръководителите на всички стопанства и предприятия в зоната, секретарите на партийните организации, председателят на изпълнителния комитет на Съвета на народните депутати, директори на училища, работници от културно-просветните учреждения, председатели на профсъюзни комитети. Обикновено съветът се оглавява от ръководителя на едно от стопанствата, а негов заместник е секретарят на партийната организация на същото стопанство. Всички въпроси на зоната се решават колегиално. Практиката е такава — старият се да стигнат до общо мнение във всичко и да не допуснат волеви решения.

Сега районният комитет на партията не се безпокои, че един или друг секретар може да се окаже сам лице срещу лице със своите проблеми и грижи. Той винаги може да разчита на помощта на представителния зонален съвет.

Сега работниците от апарата на районния комитет прекарват несравнимо повече време по места, отколкото по-рано. В Пярунския районен комитет стана норма работниците от апарата максимум всеки втори ден да бъдат в стопанствата, да се срещат с комунистите и тружениците от селското стопанство.

Образуването на производствените зони в значителна степен повлия върху организацията на социалистическото съревнование. По-рано най-добрите се излъчваха на две равнища — общорайонно и вътрешностопанско. На представителите на по-слабите стопанства беше трудно да се мерят с челните, които от година на година обираха всички награди. Сега се появи ново — зонално равнище.

Производствените условия в стопанствата на зоната са повече или по-малко еднакви, докато в мащабите на района те твърде съществено се различават. Резултатите от вътрешнозоналното съревнование могат да се оценят и съпоставят поточно. В новите условия шансовете да излезеш победител в социалистическото съревнование се увеличиха девет пъти (по броя на производствените зони в Пярунски район).

Във Виляндиски район се появи нова

Digitized by Google

форма на съревнование — между производствените зони вътре в РАПО. Резултатите се обобщават от представители на двете зони. Деловите срещи са съпроводени от спортни и други съревнования, от изяви на художествената самодейност.

С ГРИЖА ЗА ПЕРСПЕКТИВАТА

Образуването на РАПО, начело на което стоят способни, висококвалифицирани специалисти, облекчи съществено работата на районния комитет на партията за развитие на селскостопанското производство. Съсредоточаването на управлението на селското стопанство в ръцете на съвета и апарата на РАПО им позволява да провеждат тази работа целенасочено. Спокойният и обмислен в детайли ритъм на дейността на РАПО създава увереност не само в ръководителите от различните равнища, но и във всички селски труженици.

Затова пък в новите условия районният комитет е в състояние по-успешно да се занимава с организационната и идеологическата работа в РАПО, с възпитанието на кадрите и проверката на изпълнението на партийните решения. Например Пярунският районен комитет на партията по-често обсъжда на пленуми въпросите на перспективната работа, главните насоки за развитие на селското стопанство в района. На свой ред това изисква не само от апарата, но и от партийните активисти да познават задълбочено икономиката и проблемите на селскостопанското производство. Бюрото на районния комитет обсъжда по-обстойно и делово въпросите, свързани с дейността на партийните организации на село.

Първият секретар на Пярунски районен комитет на Комунистическата партия на Естония Валтер Удам вижда в създаването на РАПО повратна точка в живота на естонското село. В полза на това твърдение говорят резултатите. Изоставащият някога по селскостопанско производство район премина в числото на челните. Ако през 1979 година РАПО като цяло получи 11 милиона рубли доход, то към края на XI петилетка, т. е. през 1985 година, тук планират да увеличат дохода на 20 милиона рубли.

В републиката са убедени, че образуването на единното аграрно-промишлено обединение на Естонска ССР и преустройството във връзка с това на партийната работа са залог за нови успехи в развитието на селското производство. През 1983 г. стопанствата на републиката предадоха на държавата 170 хил. т зърно (през 1982 г. — 162 хил. т), преизпълнен е включително и планът за доставки на пшеница.

И, както се казва в материалите на Декемврийския пленум на ЦК на КПСС, за комунистите главното днес е „да дават тон и достоен личен пример в работата, да правят всичко за развитие на икономиката и социалните отношения, за подобряване живота на хората, във всичко неотклонно да се ръководят от високите ленински принципи“.

Карл ХЕЛЕМЯЕ

Digitized by Google

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

ПРОФСЪЮЗИТЕ И ТРУДОВИТЕ КОЛЕКТИВИ

Списанието досега многократно е помествало материали за различни страни от партийното ръководство на Българските професионални съюзи. За богатството и съдържанието на профсъюзните форми, средства и методи на работа. Как най-масовата организация на работническата класа у нас, на всички трудещи се, нейните органи и кадри се преустройват, поставят ръката си върху пулса на най-важните проблеми на социалистическото управление на производството, на стопанисването, как все по-властна да бъде думата на непосредствените творци на блага, да се разширява и задълбочава — да процъфтява социалистическата демокрация...

Но ето и сега имаме един твърде ценен опит, постигнат от профсъюзните органи и организации в Ловешки окръг. Той бе задълбочено анализиран, оценен на наскоро отминалия пленум на окръжния съвет.

Темата в дневния ред на пленума бе развитието на икономическата демокрация в трудовите колективи. В неговата работа взеха участие Петър Дюлгеров — председател на Централния съвет на БПС, кандидат-член на Политбюро на Централния комитет на БКП, секретарите на окръжния комитет, на общинските, комбинатските и заводските партийни комитети. Жив интерес към този изключително важен проблем проявиха и председателите на централните комитети на БПС в страната, на окръжните съвети, научни работници...

Разбира се, главният акцент на подготовката и провеждането на пленума не бе само заключителното заседание. Пътят, извървян до него — подходът, конкретните практически действия, осъществявани цели две години, резултатите се явяват едно богатство, към което беше насочен интересът на всички.

Впрочем дошлите за пленума секретари на Централния съвет на БПС, много от сътрудниците на неговите отдели „Организационен" и „Икономически", научни работници от научноизследователския институт по профсъюзни проблеми „Георги Димитров" и др. съвсем не бяха гости. Толкова пъти вече те идваха тук, живяха с проблемите на местните профсъюзни органи и организации. Потопиха се в трудностите, влагаха знания и сили за тяхното най-правилно решаване.

Digitized by Google

НАЧАЛОТО НА ПОДГОТОВКАТА на пленума идва след Деветия конгрес на профсъюзите. След програмната реч, произнесена от първия ръководител на нашата партия др. Тодор Живков. Още тогава Ловешкият окръжен съвет на профсъюзите се насочва към претворяване в живота на новите задачи. На заседание неговото бюро утвърждава работна програма. В същото време осъществяването ѝ съвпада с подготовката на организираната от окръжния комитет на партията научно-практическа конференция по усъвършенстване на бригадната организация на труда в промишлеността като решаващ фактор за високо качество и висока производителност. Активно участие в нея вземат и всички профсъюзни органи и организации в окръга. Многопосочни са нейните цели. А сред тях — да се анализира състоянието и степента на демократичен живот в бригадните колективи. Да се определят насоките за профсъюзното участие и отговорност в този процес...

Така поставената на широка основа дейност с двегодишна перспектива напред повишава изключително отговорността буквално на всяка една първична профсъюзна организация, нейния дълг, инициатива и творчество в работата. Централният съвет на БПС подкрепя изцяло породените тук идеи и решава едно от средоточията на неговата непосредствена, жива организаторска работа да бъде тяхното разширяване, обогатяване. Със силите на свои научни и организационни кадри той съдействува за тяхната теоретико-методологическа осмисленост, за практико-приложната им целенасоченост. Изключително важният, актуален и в същото време в недостатъчна степен изяснен проблем е включен и в неговата работна програма за изпълнение решенията на Деветия конгрес на профсъюзите и задачите, произтичащи от програмната реч на др. Тодор Живков пред конгреса.

В ИЗЦЯЛО ОБНОВЕНИЯ ЛОВЕЧ, града, съхранил очарованието на древна и възрожденска святост, горд с „тайната" на голямата магия на Кольо Фичето, пристигнахме един ден преди пленума. Такава беше програмата. С два специални автобуса от София, от другите краища на страната. И — на работа! Пак повтарям — тук нямаше гости. Знанията, опитът, силите, възможностите буквално на всеки един трябваше да се използват. Защото проблемите на профсъюзния живот и поспециално проблемът за развитието на икономическата демокрация е неподвластен на формализирания подход, на традиционализма, инертността, шаблона — било в теоретическата му трактовка, било в практико-приложния му вид. Главното негово съдържание е непрестанен ръст, усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения, на социалистическата съзнателност. А в специфичните условия на живот и дейност на всяко звено пътищата, формите, средствата, методите не могат да бъдат досущ еднакви, повтарящи се.

Разделени на различни „потоци", всички членове на окръжния съвет, профсъюзният актив на Ловешката окръжна организация, гостите поехме към различни заводи за срещи и обмяна на опит. Така успяхме да сверяваме анализа, оценките, набелязаните мероприятия в материалите за пленума, предварително раздадени на всеки един, с живота. А това бяха: докладът на окръжния съвет „За работата и задачите на профсъюзните органи и организации в Ловешки окръг за развитието на демокрацията в трудовите колективи", проектът за работна програма на окръжната организация за периода 1984—1986 го-

Digitized by Google

дина и теоретико-проблемният доклад „Ролята на профсъюзите за развитието на социалистическата демокрация“, разработен специално за пленума от научноизследователския институт по профсъюзни проблеми „Георги Димитров“ при Централния съвет на БПС.

На път за комбината „Машстрой“ в Троян за мен беше голямо удоволствие запознаването ми с Пенка Мирчева, кранистка в Дървообработващия завод в село Глоджене, член на бюрото на окръжния съвет на профсъюзите. Съвсем младо момиче, всеотдайно на своята професия, ненавиждащо чиновничеството в неговата уродлива, бюрократична изява. С нейното средно специално образование способна „да седне зад бюрото“, да избегне студуването, вибрациите на машината. Но на всички възможности и предложения досега от подобен род тя е казала своето твърдо работническо „Не“. И как само реално, ясно, земно разсъждава по големия проблем „демокрацията“. Че това е маята на хляба, който трудещите се произвеждат. Това е и желязна дисциплина, и висок професионализъм в работата. Всичко от всеки работник, началник, организатор... да се прави с ум и сърце. С обич. Като за свое най-близко, родно нещо да се милее по социалистическата собственост... По-късно щях да чуя подобни разсъждения по тези въпроси и от бригадирите Данко Василев, Иван Василев, Евстати Дочев, които сами по себе си са отражение на високия ръст и зрелост на днешната наша работническа класа — истински стопанин в своя дом.

От моята събеседничка чух още редица полезни неща за подготовката на пленума.

Проведени са ценни инициативи за превъплътяване на правото, което профсъюзите получиха, да организират дейността на трудовия колектив и на колективните органи на управление, да участвуват в разработването и осъществяването на техните решения, да бъдат главен обществен гарант за прилагане в живота на новия икономически подход и неговия механизъм. За теоретическото овладяване и осмисляне съдържанието на икономическата демокрация в конкретните условия на производствените звена е организирано обучение на профсъюзния актив. Голям интерес събудили дискусиите и семинарите, проведени с участието на лектори от Централния съвет на БПС, от неговия научноизследователски център.

„Поставихме си за цел — разказаха ми организаторите на пленума — с наша помощ да се формира опит в шест основни профсъюзни организации за действително разгръщане на демократизма в трудовите колективи.“

Кои са те?

В завод „Елпром“ — Тетевен и в комбинат „Машстрой“ — Троян усилията са били съсредоточени към проблема „Профсъюзната организация — организатор на дейността на колективните органи на управление“.

Профсъюзната организация на машиностроителния комбинат „Балкан“ в Ловеч се е заела от позицията на принципно новите условия и изисквания да намери най-правилно решение на проблема „Развитие на демократизма чрез организиране на социалистическото съревнование на икономическа основа“.

Приложението на инициативата на варненския комбинат „В. Коларов“ — „Профсъюзната организация — гарант за социалистическо стопанисване“ — е възложено на завод „Елпром“ — Троян.

На профсъюзната организация в Домостроителния комбинат темата е „За усъвършенствуване информираността на трудовите колективи като същностна черта на социалистическата демокрация“.

А пред организацията на завод „Елпром“ — Ловеч целта е най-

Digitized by Google

пълното разгръщане на демократизма в управлението на производството в условията на бригадната организация на труда от нов тип.

Разбира се, неотменно изискване към всички профсъюзни организации, особено тези, на които е поръчано формирането на челен опит, е дейността им да бъде подчинена на търсенето и използването на специфичната профсъюзна позиция и форми на работа при осъществяването на партийната стратегия за развитието на производствената демокрация.

— В това отношение — записах си споделения от домакините опит — изключително полезни бяха проведените събрания, срещи, разговори в бригадните колективи за обсъждане едногодишните резултати от формирането на определения челен опит. Дори се състояха и заводски практически конференции, на които се приеха мерки за по-нататъшното му усъвършенствуване. Това позволи на широко демократична основа да се чуят мненията и препоръките на самите работници. Да бъдат направени съществени поправки в заводските правила и документи по бригадната организация на труда и стопанската сметка, заплащането, договорите за стопанисване, вътрешните правила за работа на бригадните съвети... Разбира се, както и при всички други наши големи начинания, не бихме постигнали и най-малки резултати, ако непрекъснато не се опираме на близката помощ и контрол на партийните комитети и организации. Само в такава атмосфера е възможно най-тясното взаимодействие между профкомитетите и стопанските ръководства — и по приложението на новия икономически подход, и на сегашните изменения и допълнения в неговия механизъм. И в края на краищата непрекъснато да се развива социалистическият демократизъм.

ЗАПОЗНАВАНЕТО НИ С ОПИТА на профсъюзната организация в комбината „Машстрой" — Троян започна с „екскурзионен оглед" на по-важните звена на производството, на магазина, ателиетата, залите... С неговата продукция, която дава доброто самочувствие на колектива пред Националната партийна конференция. Записвах си отделни неща от най-интересното, което срещаше погледът ми. Например: табла с надпис „Колективът предлага, обсъжда, решава"; тетрадка за работнически предложения; план за работата през третото тримесечие на бригадния съвет при инструменталния цех; план за работата на общото събрание, планове за дейността на колективните органи на управление; договори за социалистическо съревнование...

И ето дойде ред за кръглата маса. Председателят на профкомитета Цачо Нанковски, директорът на комбината Иван Попов, бригадирът Данко Василев и други негови колеги разказаха най-същественото от опита на комбината, на трудовия колектив, свързано, разбира се, с темата на чакания следващия ден пленум в окръжния център. И по-конкретно научихме за опита на стопанските съвети, бригадните съвети и общите събрания на бригадите.

— В условията на новия икономически подход неизмеримо нарастват ролята и функциите на колективните органи — заговори Цачо Нанковски. — От тях се изисква не само да участвуват в управлението на производството, а да извършват управленска дейност, като решават основните въпроси от производствената и социалната дейност на трудовите колективи. А това на практика се оказва твърде сложно дело.

Как в комбината се подхожда към този проблем?

Digitized by Google

Първо, в подготовката за пленума е извършен цялостен преглед на организационното състояние и дейността на колективните органи — от бригадния съвет до събранието на пълномощниците. На тази основа е направен всестранен анализ на положителните и слабите страни в работата им. Преценено е, че те не изпълняват пълноценно своите задължения поради слабости в организацията на работата. Особено обезпокояваща е била слабата активност на членовете на тези органи при обсъждането на различните проблеми. Причините? Незадоволителният подбор, недостатъчната квалификация и обучение на участниците в тях, слабостите в планирането на тяхната дейност и т. н.

На тази основа с помощта на специалисти от отдел „Икономически" на Централния съвет на БПС и от окръжния съвет още в края на 1982 година е приета практическа програма за усъвършенстване на тази толкова важна дейност. Първата стъпка, направена след това, е разясняване на събрания на профорганизациите конкретните функции, права, задължения на колективните органи и отделните техни членове. Но въпреки това отново чувствително подобрение не е настъпило. Защо? Защото само с разяснителна работа нещата не могат да добият нормален ход. Важното, решаващото е да се разкрие коренът на причините и тогава да се действува конкретно, целенасочено за тяхното премахване. И може да се каже, основната причина, свързана с подбора и подготовката на делегатите, е премахната в началото на 1983 година. Тогава от избраните на събрания на първичните профсъюзни организации 268 пълномощници в делегатското събрание 52 процента са работници, 68 процента — орденоносци и първенци в социалистическото съревнование, 80 на сто са с висше и средно образование. Половината от всички са комунисти.

Почти всички тези 268 души са включени в различните форми на обучение — постояннодействуващите школи по профсъюзни проблеми, курсовете за икономическа подготовка, звената на партийната и на профсъюзната учебна година и др. „Практиката показва, че само с това не се решава проблемът — продължи да разказва Нанковски. — Новите задачи, които се поставят пред колективните органи за управление, налагат качествено да се измени нашата работа за квалификацията и обучението им. Остро стои въпросът да им се осигури диференцирана подготовка — икономическа, специализирани знания по методите и средствата за управление на машиностроителното производство. Да им се помогне да изградят в себе си управленски умения."

По-нататък той разкри придобития в комбината вече опит в това отношение. Разказа за специализираните курсове в професионалноучебните центрове, за диференцирано обучение на членовете на колективните органи. За подобрената плановост и проблемност в тяхната дейност. Че при очертаването на близката или по-далечна перспектива на тяхната дейност се вземат предвид въпросите, които в най-голяма степен вълнуват колектива и са постъпили като работнически предложения. На четири от проведените през миналата година сесии на събранието на пълномощниците са обсъждани въпроси, свързани с важни вътрешнозаводски икономически, социални, производствени проблеми или за внедряването на съвременни постижения на научно-техническия прогрес.

Грижа на профкомитета сега е разгръщането на още по-конкретна, целенасочена работа за издигане авторитета на пълномощниците и членовете на стопанския и бригадните съвети. Да има почит, обществена признателност към тяхната дейност. За тази цел тук вече е разработена вътрешна система за тяхното морално стимулиране.

А нима за правилното, пълноценното действие на колективните органи няма решаващо значение и самата организация на техните събра-

Digitized by Google

ния и заседания? Тук, в комбината, те протичат планово. На пълномощниците, на членовете на стопанския съвет най-малко три дни преди обсъждането на даден проблем се раздават разработените материали, с което им се осигурява възможност за добра подготовка и активно участие.

НЕУСЕТНО МИНАХА ЧАСОВЕТЕ ни в комбината. И колко още щекотливи, недостатъчно изяснени страни, въпроси се очертаха. Но трябваше да се бърза. От 19 часа вечерта в модерния културен дом на завод „Елпром"—Ловеч щеше да започне дискусията. Очакваните с толкова голям интерес коментари по най-новите изменения и допълнения в правилника за икономическия механизъм. Произтичащите от това възможности за още по-богат и съдържателен живот на трудовите колективи. За по-разгърната дейност на профсъюзите. Как плацдарм на битката за повишаване на обществената производителност на труда, на качеството на продукцията, за икономии... вече става предприятието...

Дискусията бе популяризирана сред трудовите колективи като една от интересните и много полезни предварителни инициативи, предхождащи пленума. Тя бе афиширана и в бригадите, където в специално поставени кутии се набираха въпроси, изказваха се становища, мнения, Така че, може да се каже, по задочен път в нея участвуваха много работници и специалисти от окръга.

Интересна бе и процедурата на провеждането на дискусията. Ръководещият я доцент Кръстьо Петков, директор на научноизследователския институт по профсъюзни проблеми, още в самото начало призова към истинска дискусия, а не конференция. „Моля, участниците да не ползват никакви писмени материали, да не четат предварително подготвени изказвания, да говорят кратко, лаконично, ясно. Всеки има право да задава въпроси, да отправя реплики. Но единственото условие е това да става чрез водещия. А негово право е да се намесва, да прекъсва, да отправя въпроси. Главният обект на дискусията ни, на първо място, са някои от нерешените въпроси. С колективни усилия да се опитаме да си изясним, да доразвием някои от идеите, които вече са заложени в практическата работа на колективите от Ловешки окръг. Като използваме присъствието на гостите, заемащи отговорни длъжности, да адресираме към тях проблеми, които са свързани с усъвършенстването на нормативни документи, без което се затруднява развитието на икономическата демокрация в трудовите колективи."

В процеса на дискусията при аргументацията на различни позиции изказващите се разкриха едно наистина голямо богатство на придобития досега опит. Как бригадните колективи са запознати със същността, целите и задачите на икономическата демокрация, с необходимостта от нейното непрекъснато развитие. Че това е невъзможно да стане без действително преустройство, в духа на критериите и изискванията на конгресните решения, на дейността на първичните профсъюзни организации. Те заедно със стопанските ръководства да осигурят усвояването буквално от всеки работник и специалист на конкретното съдържание на икономическия механизъм, неговото пълно приложение в специфичните условия на всяко звено и работно място. Защото именно в правилното използване на механизма се коренят икономическите основи на демократизма в живота и дейността на трудовите колективи.

Digitized by Google

В резултат на системната и многопосочна дейност, осъществена в подготовката за пленума в Ловешки окръг, все по-голяма част от трудещите се напълно съзнателно възприемат новите методи на стопанисване. С повишена активност участвуват в изработването и изпълнението на насрещните планове, на вътрешнозаводските нормативни документи. Тукашната практика вече недвусмислено сочи, убеждава, че в бригадите, в които работниците са с по-високо образование, имат добра професионална и политическа подготовка, активността, творчеството в работата, поемането на разумен творчески риск са по-големи. И производствените, и социалните задачи се решават по-успешно. Всъщност и това е една от непоклатимите опори на действителния демократизъм. Добра основа е например, когато се провежда разговорът „Моите права — моите задължения", да не се допускат шумотевица, формализъм. Или цялата масово-политическа работа — лекционната пропаганда, семинарите, курсовете, индивидуалните срещи и разговори... — по големия проблем за собственика и стопанина на социалистическата собственост да звучи убедително, мобилизиращо, а не декларативно, самоцелно. Да формира у всеки активна жизнена позиция.

Високи градуси на разпаленост, страст и темперамент имаше по време на дискусията, когато се коментираха отделни проблемни ситуации от практиката, когато някой се заемаше да разплете даден „омагьосан кръг", да разкрие вредата от субективизъм.

ВОДЕЩИЯТ: — Да се спрем на двата принципа на управление — единоначалието и демократизма, т. е. широкото участие на колективните органи директно в управлението. Стопанският ръководител, от една страна, е представител на държавата и отстоява обществените интереси в трудовия колектив. Това в много случаи е една много сложна роля. Овладява ли се тя? Има ли нужда от още някакво нормативно регламентиране? И още: с даването на много големи права на бригадите има ли опасение, че ще се изпусне редът в предприятието? Някой от тук присъствуващите директори нека каже почувствувал ли е при решаване на отделни въпроси ограничение, притеснение от страна на колективните органи за управление или от профкомитетите?

СТАНОВИЩА:

● Ако едно стопанско ръководство наруши връзката между демократизма и единоначалието, ефективността от неговата работа, от управлението на производството е невъзможно да отговаря на новите критерии и изисквания.

● Директорът, цялото стопанско ръководство не се ли опират на колективните органи — на общото събрание на пълномощниците, на бригадите, на стопанския съвет, нямат ли добро взаимодействие с профкомитета, добри резултати няма да има.

● Всички решения на директора по главните производствени и социални проблеми трябва да бъдат продукт на тясно взаимодействие с колективните органи, бригадните съвети, защото, когато се отиде до самия работник, става ясно, че интересите и на „собственика", и на „стопанина" са в органическо единство.

● Имаме случаи, когато колективните органи отказват приемането на дадени материали на първо четене. В стопанския съвет стана дискусия дали във вътрешните правила за работната заплата, които

Digitized by Google

внесохме за разглеждане, са отразени високите критерии и изисквания, които др. Тодор Живков постави за издигане на бригадите от нов тип, за заплащане според качеството — стимулиране, санкциониране. Всичко това се отложи за второ заседание.

ВОДЕЩИЯТ: — В практиката има случаи колективни органи да вземат решения, а когато след това се стигне до неблагополучия, отговорност от тях не се търси. А правилно би било, който решава, той да отговаря?

СТАНОВИЩА:

● Кой за взето колективно управленско решение при несполука е пострадал от това? Кой при непостигане на набелязаните цели, на желаните резултати е носил отговорност? Тук очевидно трябва да се излезе от примитивното схващане, че въпросът за колективната отговорност може да се сведе само до заплащането — стимулиране или санкциониране. Тук въпросът опира до установяването на съразмерни отговорности между отделните звена на производството. Опира до превантивността на контрола. До правилно прилагане на принципа за единството в действията и разграничаването на функциите между различните субекти на управление.

● Какво ще бъде основанието например за погрешно решение на стопанския съвет да се санкционират работниците (които са около 50 на сто), участвуващи в него? Те не получават заплатата си и никакви облаги от това, че участвуват в управлението. Тогава как да се прилага принципът на колективна отговорност за взетите решения?

Логиката на този въпрос е заложена в Правилника за икономическия механизъм, т. е., че целият колектив носи последствията от добрите или лошите решения. Това се отразява в резултативния фонд „Работна заплата“, във фондовете на предприятието...

● Според правилника сумите за наложените санкции, вноските за нанесените щети се вземат от фондовете на предприятието. Но понататък я няма персоналната отговорност — кой е виновен за това? Има стопански ръководители, които в такива случаи се крият зад решенията на колективните органи.

Тук, когато думата взе един профсъюзен деятел и рече: „Този въпрос не е толкова дискусионен, защото функцията на даден колективен орган не е да взема управленски решения...“, избухна буря от учудване, негодуване на участниците в дискусията. И с право. Не само, защото това мнение беше в дисонанс с ясните разработки в икономическия механизъм, но и с реалната практика.

ДИСКУСИЯТА ПРОДЪЛЖИ до късно вечерта. Рано на следващия ден всички се запътихме към просторния салон на завод „Балкан“, където бе определено да се проведе пленумът. Успехите на този завод, на профсъюзната организация щяха да бъдат безспорно най-подходящата атмосфера за един такъв форум. В почивките можеше да се видят действителните образци на най-съвременна организация на социалните и културните проблеми на колектива. Защото този колектив действително бе заслужил да бъде и колективен участник в пленума. Всичко, каквото се анализираше, оценяваше в залата, по радиоуредбата, достигаше до всяко кътче на завода, до всяко работно място.

Digitized by Google

С голямо внимание участниците в пленума изслушаха речта на др. **Петър ДЮЛГЕРОВ.** Развитието и усъвършенстуването на социалистическата демокрация е програмен, стратегически въпрос — каза той. — Това е главният път на развитие и усъвършенствуване на нашето общество, на политическата система, на социално-икономическите отношения. Този процес стои в основата на априлската генерална линия на партията и е нейна същностна черта. Дванадесетият партиен конгрес изведе проблемите на социалистическата демокрация в централно звено на новата социално-икономическа стратегия. В неговите документи и особено в следконгресните трудове на другаря Тодор Живков са разработени оригинални идеи и постановки, посочени са пътищата и практическите подходи за по-нататъшното обогатяване демократичната същност на нашата обществена система, за осъществяване на преход към адекватни на зрелия социализъм демократични начала в управлението на производството и обществото. Тези разработки дават основание да се счита, че е поставен нов етап в развитието и усъвършенствуването на социалистическата демокрация. Характерните черти на този нов етап са, на първо място, че развитието и усъвършенствуването на социалистическата демокрация се поставят на здрава икономическа основа. На второ място, увеличават се правата и отговорностите на трудовия колектив. На трето място, преминава се от съвещателни форми за участие на трудещите се в управлението на производството към форми за вземане на колективни управленски решения. На четвърто място, силно се разгръща пряката демокрация, която намира ярък израз в насрещното планиране и в бригадната организация на труда от нов тип. На пето място, новият етап се характеризира с демократизирането на всички фази на възпроизводителния цикъл, с навлизането на демократичните начала в нови области и сфери. Нашата практика успя да свърже в здраво единство демократизма в развитието на производството и демократизма в разпределението на благата. Спазването на тази диалектическа връзка предпазва от опасни деформации в живота на трудовите колективи.

Такива са основните тенденции и новите моменти, които характеризират партийната линия за развитието на социалистическата демокрация в съвременните условия, в условията на повсеместната интензификация и приложението на икономическия подход. Демокрацията не е самоцел, не е лозунг, не е фасада, а е насъщна необходимост, обективна потребност. Защото повсеместната интензификация, изграждането на материално-техническата база на развития социализъм са крупни и сложни задачи от ново естество...

Пленумът прие работна програма на окръжната профсъюзна организация.

Коста ДИМОВ

Digitized by Google

РАЗШИРЯВА СЕ ПРОИЗВОДСТВЕНАТА ДЕМОКРАЦИЯ

На Дванадесетия конгрес, както и в разработката и лекциите си след него, другарят Тодор Живков определи новата роля и отговорност на профсъюзите в развитието на демократизма. Те получиха правото да организират дейността на трудовия колектив, на неговите органи за управление, да бъдат главен обществен гарант за прилагане в живота на новия икономически подход и неговия механизъм.

Като оцени важността и актуалността на тези проблеми, окръжният съвет на БПС — Ловеч реши да ги постави на обсъждане на пленарно заседание. Ние бяхме длъжни да анализираме практиката, да разгледаме слабостите и недостатъците, да определим основните насоки за по-нататъшната работа на профсъюзните органи и организации. Предлагаме някои от основните изводи и проблеми, възникнали при подготовката и провеждането на пленума.

ГЛАВНО УСЛОВИЕ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕМОКРАЦИЯТА В ТРУДОВИТЕ КОЛЕКТИВИ

Основен момент в работата на профкомитетите и профорганизациите като гарант беше участието им в разработването и утвърждаването на вътрешните нормативни документи на предприятията, осигуряващи правилното приложение на икономическия подход и неговия механизъм. Вниманието беше насочено преди всичко към наредбите за организация на работната заплата, правилата за бригадната организация на труда, правилниците за организация на вътрешностопанската сметка. Разбира се, разработването и приемането на тези документи бяха съпроводени от широка разяснителна работа, за да могат трудещите се да осъзнаят замисъла на икономическия подход, да осмислят новите методи на стопанисване. Можем да отчетем, че компетентното участие на членовете на профкомитетите, комисиите и съветите към тях в работни групи, разработващи вътрешните документи, допринесе за по-доброто им качество и тяхното приемане от колективите. Голям принос за това имаше най-вече широкото им предварително обсъждане в първичните трудови колективи — звената, отделите, бригадите.

Ще споменем, че все повече стават тези, които добре разбират, възприемат и прилагат новите методи на стопанисване на основата на пряката материална заинтересованост. Това позволи да се постигне широко, активно и ефективно участие на трудещите се в изграждането и изпълнението на насрещните планове. Показателна е активността на колективите от „Елпром" — Троян, „Елпром" — Ловеч, Химикофармацевтичния завод, завод „Т. Кацаров" и други.

В тази насока все по-добре намират своето място профкомитетите и профорганизациите в основните предприятия на окръга. Те успешно разграничават своята работа по прилагането на икономическия механизъм от тази на стопанските и другите ръководства. Все по-вярно определят какво самите те ще вършат по насрещното планиране, по внедряването на бригадната организация на труда, по разпределението на

Digitized by Google

резултативния фонд „Работна заплата“, по дейността на колективните органи за управление. Задачата сега е тази практика да се възприеме от всички предприятия на окръга.

Отправен момент в разгръщането на демократизма в труда и трудовите отношения е работата на профсъюзните органи в първичния трудов колектив, в бригадата. Това е така, защото в тях има реални условия за непосредствено участие на членовете на колектива в управлението на неговата дейност. В бригадите от нов тип сега виждаме най-чувствителни прояви на демократизиране на управлението и прерастването му в самоуправление. Профсъюзните органи и организации не могат да изпълняват своята роля на обществен гарант на икономическия подход и механизъм, ако не поставят в центъра на своята работа преди всичко първичния трудов колектив.

УТВЪРЖДАВАНЕ НА БРИГАДАТА

На практика се оказа твърде отговорно и трудно дело да се постигне в новите бригади непосредственото съчетание и единство на отделните елементи на производствения процес, да намерят пряко проявление стимулите за ефективно използване на ресурсите и стопанисването на социалистическата собственост.

Добър пример в тази насока има в завод „Елпром“ — Ловеч, в който са изградени 21 бригади от нов тип и са обхванати 87,1 на сто от работниците. Най-важното тук е, че те се изградиха на основата на конкретно разработен проект за организация на производството и труда. Именно това бе и първата икономическа и организационна предпоставка, която осигури те да се изградят на основата на технологически завършен детайл, полуфабрикат, изделие и формиране на съответната им нормативна себестойност за разходите, върху които работниците могат да влияят.

По такъв начин на бригадата се дават задължителни планови задачи, а тя от своя страна формира насрещен план по показателите: обем на продукцията в натура и стойност; численост на бригадата; средна работна заплата; норматив за неизбежен технологичен брак; нормативна себестойност за единица изделие. Изпълнението на плана става грижа на отделния работник, защото всеки е наясно, че от крайните резултати зависи трудовото му възнаграждение.

Положителен опит за издигане ролята на бригадните колективи като стопани на социалистическата собственост има в завод “Елпром“ — Троян. Първоначално бе извършен експеримент в седем бригади, а от месец декември м. г. опитът се разпространи във всички останали. По настояване на бригадните съвети стопанското ръководство разработи и нормативи за разход на скъпи режещи инструменти и инструментална екипировка.

В края на миналата година профсъюзните организации в заводите „Елпром“ — Троян и Ловеч проведоха практически конференции, на които обсъдиха развитието на икономическата демокрация в условията на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка. От разговорите в бригадите и от обсъжданията на конференциите се потвърди действената сила на постановката за колектива-стопанин. Сега у никой няма съмнение, че най-надеждните основи на стопанисването на социалистическата собственост са материалната заинтересованост и отговорността на бригадния колектив. Основният извод е, че стопанската сметка, самоиздръжката, заработването на всеки лев от заплатата, икономическите стимули и санкции трябва да се прилагат кон-

Digitized by Google

кретно, съобразно специфичните условия на производството. Стана ясно, че само на тази основа може да се повишават дееспособността и жизнеността на всички форми на пряката демокрация, да се активизира участието на трудещите се в управлението на производството.

Но в бригадната организация на труда се допускат все още много слабости. Не са малко проблемите, които не са доведени докрай, а някои процеси на консолидиране и утвърждаване на колективите не се развиват цялостно. Има прояви на страх да се даде пълна самостоятелност на бригадите. На много места стопанската сметка и самоиздръжката се прилагат половинчато, като не се търси лична отговорност за нанесени щети и лошо качество. Не се отчита приносът в използването на оборудването, икономиите на суровини, качеството, дисциплината.

НАСРЕЩНОТО ПЛАНИРАНЕ В БРИГАДАТА

Това е нов момент в социалната практика и дейност на профсъюзите. С въвеждането на бригадните насрещни планове се сложи естественото начало за непосредствено включване на работниците в управлението на производството.

Миналата година бе решаваща за приложението на бригадните насрещни планове. Началото беше трудно. Недостатъчният опит и колебанията за структурата и съдържанието им водеха до примитивизъм. Не навсякъде се залагаха ефективни технически и технологически решения, не се осигуряваше необходимата обвързаност с насрещните планове на трудовите колективи в предприятията.

С приложението на новите методически указания за съставяне на насрещните планове на бригадите тези слабости в голяма степен се преодоляха. Внесе се нужната яснота за структурата и съдържанието на плана, определиха се периодите и технологията за неговото правилно съставяне. Сега всички бригади на стопанска сметка от промишлеността, строителството, транспорта и търговията приеха насрещни планове за 1984 година. За пример могат да се посочат насрещните планове на бригадите в „Елпром" — Троян. Постъпиха 3010 предложения при обща численост на персонала 2300 души. От тях 680 се отнасят до икономии на суровини, материали, горива и енергия; 504 — до повишаване качеството на продукцията; 208 — до усъвършенствуване на бригадната организация на труда и стопанската сметка; 312 — до намаляване на ръчния, физически тежкия и непривлекателен труд. Икономическият ефект от тези предложения възлиза на 386 хил. лева.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ — ФАКТОР ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Привеждането на социалистическото съревнование на икономическа основа доведе до прилагането на нови форми, които разшириха възможността за проявлението на демократизма в трудовите колективи. Сега на равнище окръг се води съревнование между селищните системи и трудовите колективи за най-високи резултати по комплексното изпълнение на насрещните планове. Организирани са и редица целеви съревнования за: намаляване разходите на материалните и енергетичните ресурси; подобряване качеството на продукцията; производството на допълнителни стоки и услуги за населението; подобряване на тър-

Digitized by Google

говското и, битовото обслужване на трудовите колективи; подобряване изобретателската и рационализаторската дейност; подобряване условията на труда и бита.

Все повече се утвърждава в практиката опитът на комбината за металорежещи машини „Машстрой" — Троян за обществена защита на личните и колективните творчески планове и бригадните насрещни планове. Тази нова форма на демокрация успешно се провежда и в други предприятия. Тя спомага за повишаване качеството и съдържанието на личния и бригадния насрещен план, за осъществяване на най-пряка връзка между тях и насрещния план на предприятието. Съдействува за популяризиране участието и приноса на колектива като цяло. В същото време обществената защита засилва ангажираността и отговорността на специалистите и колектива за изпълнение на поетите задължения.

Измени се подходът в организацията и ръководството на социалистическото съревнование. Сега то започва в процеса на изграждането на насрещните планове. В последните години все по-широко приложение намира организирането на целево съревнование за максимално разкриване на резервите непосредствено след разпределението на държавните задачи по бригадните колективи. При това широко се използват морални и материални стимули, които несъмнено влияят за повишаване трудовата и творческата активност, насочена към преизпълнение на държавните задачи чрез бригадните насрещни планове.

Анализът на постигнатото обаче показа, че все още необосновано се подценява съревнованието между звената в бригадите, както и индивидуалното участие. Налице е едно пренебрежение към личните творчески планове като основна форма за индивидуално включване в социалистическото съревнование.

ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ЗА РАБОТА С ПРЕДЛОЖЕНИЯТА НА ТРУДЕЩИТЕ СЕ

Досега в нашите предприятия на много предложения на трудещите се не се обръщаше достатъчно внимание и авторите не получаваха отговор. Това е една от най-съществените причини много от работниците и специалистите да не проявяват активност при разкриването на резервите и разработването на насрещните планове.

Нормативното уреждане на работата с предложенията на трудещите се сега създаде възможност за изграждане на цялостна система за работа с тях. Заслужава внимание опитът в завод „Елпром" — Ловеч. След приетата съвместно със стопанското ръководство и утвърдената със заповед на директора вътрешна наредба в завода сега не остава нито едно предложение без внимание и отговор. Това се оказа решаващо условие за активността на работниците и специалистите. На такава основа се изгради работата с предложенията и в завод „Елпром" —Троян, машиностроителния комбинат „Балкан" и други. В по-голяма част от останалите предприятия с по-малък състав се издадоха заповеди на директорите, с които се регламентира работата с предложенията на трудещите се.

Засега все още недостатъчно добре се решава въпросът за стимулиране на предложителите. Това може да става чрез съревнованието и по линия на рационализаторската дейност, но тези възможности не се използват достатъчно от профсъюзните и стопанските ръководства. Не е решен добре и въпросът за обществената гласност на изявите на трудещите се.

Digitized by Google

ПОДГОТОВКАТА НА ТРУДЕЩИТЕ СЕ ЗА РАЗГРЪЩАНЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА В ТРУДОВИТЕ КОЛЕКТИВИ

Най-общият стремеж е принципите и лостовете на икономическия подход да се превърнат в разбираеми от всеки работник понятия и величини, чрез които той да осъзнава производствените си задачи, сам да определя своето място и отговорност в постигането на високи крайни резултати.

Свой дял в икономическата подготовка на изпълнителските кадри имат формите на профсъюзната просвета. През последните години се даде предимство на звената с икономическа тематика. Определено място намират и другите форми на масово-политическата работа — индивидуалните срещи и разговори, лекционната пропаганда, семинари, курсове... През последните две години в трудовите колективи от материалното производство са изнесени над 1500 лекции, свързани с интензификацията на производството и неговото управление.

В комплекса от фактори, съдействуващи за по-нататъшното разгръщане на демокрацията на икономическа основа, съществено място заема информираността на трудовите колективи. Дванадесетият конгрес на партията я обоснова като същностна черта на социалистическата демокрация. Това е принципно нов момент, принципно нова партийна постановка, за практическото приложение на която потърсихме и нови решения. Нашите усилия се насочиха към постигане на по-висока степен на конкретност, достоверност, системност, обективност и действеност на информацията. Сега тя все повече се адресира до отделния човек и съдействува за развитие на неговата инициатива. Използваните в окръжната профсъюзна организация форми за информираност способствуват за оперативно формиране на общественото мнение, за правилно ориентиране на трудовите хора. И най-главното е, че те мобилизират трудещите се в решаването на стопанските, възпитателните и социалните проблеми на трудовите колективи.

Арсеналът, който прилагаме, е широк и разнообразен. Стремим се трудещите се да получават по-пълна информация от провежданите конференции, пленуми и от заседанията на профсъюзните организации, съвещанията и семинарите с актива, профсъюзните и работническите събрания. Максимално използваме резултатите от обобщените статистически данни, анализите на социологическите изследвания, отчетите на профсъюзните органи. Те позволяват конкретно да се изучава състоянието на трудовите колективи и перспективите за развитието им и дават възможност своевременно да се отстраняват слабостите и недостатъците.

Предстои още много да се направи. Не е достигнато такова усъвършенствуване на информационния процес, при което всяко изложение пред колектива да бъде дълбоко идейно, целеустремено, тясно свързано с проблемите на съответния колектив, с делата и хората на завода, фабриката, бригадата, учреждението.

Едва ли бихме се справили успешно със задачата за пълноценен гарант за приложението на икономическия подход и неговия механизъм, ако не приведем нашите знания, умения и компетентност в съответствие с високите изисквания и отговорности. Защото, по думите на другаря Т. Живков, да бъдеш обществен гарант, трябва да знаеш, да можеш, да разбираш, да защищаваш общонародните интереси, интересите на колектива.

Профсъюзната демокрация като съставна и неделима част на процеса на демократизация на цялото общество оказва непосредствено

Digitized by Google

влияние върху развитието на демократичните принципи в трудовите колективи. От една страна, тя се подчинява на общите закономерности и изисквания на социалистическата демокрация, а, от друга страна, допринася за нейното по-нататъшно усъвършенствуване и обогатяване.

Много профкомитети успешно прилагат демократичното начало в дейността си като организатори на трудовите колективи. Голяма принципност и непримиримост в отстояване правата на своите членове проявяват профкомитетите в завод „Елпром" — Троян, „Глоком" — Гложене, Строително-монтажния комбинат, общокомплексните профкомитети в Александрово, Луковит, Априлци... Профсъюзните дейци тук избягват формалната демокрация и широко изучават общественото мнение.

Първостепенно значение за разширяването на демократизма в трудовия колектив имат по-нататъшното развитие на общественото начало, въвличането в активна обществена дейност на хилядите профсъюзни членове. Този въпрос не е нов за окръжната профсъюзна организация. Системно и задълбочено се работи още от 1980 година, когато след едногодишна подготовка се проведе пленум на окръжния съвет по тези проблеми. В тази насока профсъюзните организации все по-добре изпълняват функциите си на школа за управление, школа за възпитание. Сега всеки трети, а в много организации и всеки втори профсъюзен член има обществено поръчение. Най-многоброен е активът, включен в комисиите и съветите към профкомитетите.

Опитът показва, че без активизиране на комисиите и съветите към профкомитетите и профгрупите не е възможно пълно реализиране на предоставените ни права и отговорности. Не е възможно и изпълнението на задълженията по внедряването на икономическия механизъм без широкото и компетентно участие на целия кадрови потенциал.

Разширяването на общественото начало изисква и премахването на някои слабости в това направление. Има профкомитети, които не търсят начини за активизиране на комисиите, оплакват се от бягство от профсъюзната работа, а не се занимават с разкриване причините за това явление. Не по-малко важна е качествената страна, т. е. всеки активист да бъде личност действително активна, с висока отговорност да отстоява оказаното му доверие. В съответствие с изискванията на принципа на демократическия централизъм по-голяма актуалност придобива сега и редовното отчитане на кадрите пред профсъюзните членове. Тези отчети ще способствуват за възпитание на чувство за дълг и отговорност за състоянието и делата на колектива и ще позволяват по-ясно да се очертаят задачите и задълженията на всеки.

По-нататъшното развитие на профсъюзната демокрация изисква да се осъществят и редица други мерки. Проведено наскоро проучване в окръга показва, че за присъствие на различни заседания и съвещания председателите на профкомитетите отделят 35—40 на сто от работното си време, а за непосредствени контакти с профсъюзните членове само около 30 на сто. Практиката да се търсят и ангажират само председателите неволно принизява ролята и авторитета на останалите членове на профкомитетите, изкуствено свива обхвата на профсъюзната демокрация. Съставеният предварително график, задълбоченото обмисляне на въпросите на дневния ред, строгият контрол на направените предложения и конкретните решения са широко използвани методи на работа, които повишават активността на профсъюзните членове. Практиката на водещите организации в окръга за задълбочена и конкретна подготовка на събранията показва, че в тях има големи възможности за участие на трудещите се в управлението.

Но не всички събрания са резултатни. Защо? Защото се подготвят набързо и се обсъждат едни и същи въпроси. Не винаги участву-

Digitized by Google

ват стопанските ръководители или пък тяхното присъствие е почти формално. Съвсем естествено е, че у хората се убива желанието да правят творчески предложения, да проявяват активност при решаването на въпросите, обсъждани на събранието.

Успешно развитие както на профсъюзната демокрация, така и на икономическата демокрация е възможно само при условие на последователно утвърждаване на ленинския стил на работа. Само чрез усвояването му в неговите съвременни измерения е възможно профсъюзната демокрация да се превърне в реално поведение на работниците и ръководителите.

С удовлетворение можем да посочим, че в нашата окръжна организация нарасна броят на профсъюзните органи, чиято дейност се отличава с творчество в работата, с изпълнителска дисциплина, с висока организираност, с широки и задълбочени връзки с масите, колективност в ръководството, със съчетаване на личната и колективната отговорност.

Но една част от профсъюзните организации, вместо да се преустройват, вървят по стария традиционен път и се занимават едва ли не само с организиране на слабоефектни мероприятия. Те не съсредоточават вниманието си на проблемните въпроси, нарушават демокрацията, колективността в ръководството. Допускат грешки в работата с актива, не повишават своята роля в развиването на производствената и обществената активност, в усъвършенстването формите и методите на конкретната работа с всеки профсъюзен член.

В заключение може да се каже, че профсъюзните, стопанските и колективните органи за управление на окръга ще подчинят своите интереси, права и отговорности за изпълнение на работната програма на пленума, насочена към по-пълното разгръщане на социалистическата демокрация. Задачата е не да делим работата на парче, а да създадем такава организация и такива взаимоотношения, които ще ни позволят най-добре да съчетаем принципите и изискванията на производствената и профсъюзната демокрация. От тази гледна точка оценяваме, че пленумът има дълбоко принципен замисъл за по-нататъшното усъвършенстване дейността на окръжната профсъюзна организация, за по-точното определяне мястото, ролята и задачите на всеки профсъюзен орган, на всяка организация в цялостния процес на демокрация на социалното управление.

Янко ТРИФОНОВ
председател на ОС на БПС

Недка БАЛЕВСКА
секретарка на ОС на БПС

Иван ХРИСТОВ

Digitized by Google

ЧОВЕКЪТ Е МЯРКА ЗА ВСИЧКО

Сбирката беше импровизирана. Заводският партиен комитет трябваше предварително да вземе отношение по характера на административна заповед, която предстоеше да бъде оповестена пред колектива. В списъка на хората, които щяха да бъдат наказани, бе и член на комитета, но това не беше всичко. Дочули за заповедта, при партийния секретар Иво Нетов бяха дошли мнозина от потърпевшите, изтъквайки своите успехи в работата, посочвайки, че на техния цех се крепи цялото производство на завода, че са довчерашни първенци...

Всичко това бе вярно, но то не беше цялата истина. Колкото и инцидентни и преднамерени да бяха кадрите на показания преди ден видеофилм, те бяха безпощадни. Тези хора се бяха шляли в работно време и камерата бе уловила маршрутите им. Това бе нова заводска техника, която, явно, не беше купена, за да снима фасадата на нещата, а малко повече техни страни. Разбира се, по-добре е човек да попадне в кадър, когато се настанява в президиум или когато ръкопляска в края на отчетен доклад, но този път се бе получило по-другояче. Точно хора, които при други обстоятелства са снимани, когато им връчват награди, сега трябваше да се видят в изобличаващ ги филм. Във филм, последван от заповед за наказания, в която се говореше за неритмичност в изпълнението на плана.

В заводския комитет стигнаха по-далеч. Търсеха се причините за всичко това. Правеха се сравнения между натоварването в различните десетдневки на месеца, между различните месеци на тримесечието. С цифри и факти се доказваше, че на финалите се щурмува, че зад общото изпълнение и преизпълнение на плана се крие повтарящо се изоставане в началото на отделните периоди.

Привикнал да анализира всичко заобикалящо го, инженер Нетов размишляваше за склонността на някои хора зад общата фасада на благополучието да намират за себе си удобни места. За позиция тук не ставаше дума, просто за удобство. Подслонени добре, те се отчитаха заедно с колектива. Заводският комитет поведе борба срещу това. Тези проблеми бяха поставени в партийните групи, в бюрата на първичните организации, на заседания на заводския комитет. Видеотехниката заедно с други технически средства бе включена в арсенала на призваните да засилват въздействието. Операторите бяха изпълнили най-добросъвестно задачата си, но тъй като това бе ново — точно такава прожекция никой не бе очаквал — съпротивата беше спонтанна. Реагираха не само засегнатите, а преди всичко мнозина, които сега не са, но винаги биха могли да бъдат предмет на подобно изобличаване. Негодуваха и хора, които по принцип винаги се изказваха, че критика трябва да има, и то настъпателна...

Налагаше се комитетът да бъде свикан извънредно.

На заседанието Нетов прочете заповедта на директора, преди да бъде разгласена тя в завода, и помоли присъствуващите да вземат отношение както по цялостния текст, така и по провинението на члена на заводския партиен комитет, фигуриращ в тази заповед.

Изказани бяха мнения за смекчаване на отделни фрази и думи, за видоизменяне на написаното. Имаше и други гласове, които твърдяха, че филмът помага да отчетем минусите на уравниловката, да потърсим индивидуалния принос в използването на оборудването, за да могат не само да се стимулират икономите, но и да се санкционират преразходите. Относно факта, че предстои да бъдат наказани и първенци, мнозина настояха това да стане, тъй като за човека трябва да се съди не по неговите хубави качества, а преди всичко по това как той използва тези качества.

Отначало засегнатият мълчеше, но някъде по средата на разискванията взе думата, за да се позове на качеството на стоманата и изобщо на трудните обстоятелства, при които се работи и за които никой не го пита. Той е началник на цех не от вчера, но с удоволствие ще си даде оставката още сега, ако така ще се дебнем и ще се филмираме...

Този ултиматум съвсем не удължи заседанието. Без разточителство председателствуващият Нетов събра кратките и точни преценки на присъствуващите и обобщи в полза на принципното решение на комитета: за заслугите — похвали, за провиненията — наказания. Човек еднакво достойно трябва да посреща всичко, до което е стигнал. И ако след верига от добри дела е извършил и нещо лошо (а това е съвсем логично), да го посрещне, позовавайки се на себе си, търсейки собствените си качества, а не качеството на стоманата. Инак само ще си говорим, че думите никога не трябва да се разминават с делата, че същността на работата не бива да се заменя с формата.

По-късно споделих, че вероятно някои са очаквали след заседанието на комитета да бъде предложено заповедта да бъде видоизменена.

— Не — каза Иван Христов от заводския профкомитет. — Нашите хора добре знаят как работи партийният комитет. Та нали само личностите могат да възпитават личности, само характерите — да изграждат характери. Всеки в завода неднократно се е убеждавал в навременността и принципността в действията на комитета. Това е най-авторитетното място в на-

Digitized by Google

шия „Елпром“, където с вещина и уважение се разглеждат проблеми, отнасящи се както до портиера, така и до директора. Щом се отнася до работата, до резултатите от работата, тук йерархия няма...

В общинския партиен комитет ми бяха разказали как един ден директорът на „Елпром“ и един от заместниците му се появили при първия секретар, оплаквайки се, че в заводския партиен комитет са обсъждали работата им и са набелязали мерки за подобряването ѝ. Спорили дълго на самото заседание, те решили да потърсят подкрепа и от по-отговорно място. Че какво ѝ е на работата? Първенци са, сочени са във всички доклади за пример. Какви изводи ще се правят, какви препоръки ще им се дават точно сега? Първият секретар Бешев ги изслушал внимателно и още по-внимателно ги помолил да вникнат в препоръките на заводския партиен комитет.

Припомням това на инженер Нетов, но той съвсем не се захваща да коментира случая. Дори не се досеща за кое точно обсъждане на работата на стопанското ръководство става дума, тъй като периодически по възлови въпроси от дейността на завода различни представители докладват в заводския комитет. Заседанията по правило са бурни, но какво чудно има в това? И като някакво ехо от този факт Нетов продължава:

— Винаги съм улавял нещо тревожно в мига, в който даден колектив получава някакъв приз. Още когато отекват празничните слова за връчването на дадено знаме, аз си мисля, че това знаме е преходно и че ако трябва да се задържи, силите трябва да бъдат удвоени. Може и да съм максималист, но аз най-много изисквам от себе си и от другите именно в седмиците, които следват след часа на наградата и похвалата. Това е опасното време на отпускането и точно тогава другите могат да те изпреварят. Какъв първенец си, ако си затваряш очите в такива дни?

— Вероятно в такава фаза е попаднал въпросният доклад на вашите директори на заседание на заводския комитет и те са се стъписали от високите изисквания.

— Възможно е, но даже и да не е било непосредствено след получаването на някаква награда, отношението на заводския комитет е било принципно правилно. В нашата дейност ние се стремим да обръщаме достатъчно внимание върху, както един другар веднъж се изрази, градивното недоволство от постигнатото, което неизменно поражда стремежа към високи идеали и ценности. Така че дали някой се е оплаквал някъде или не, това е без значение. Важното е, че решението на комитета е изиграло ролята си, подтикнало е към размисъл, внесло е безпокойство, извело е хората от състоянието на блаженство. С една дума, съдействувало е за разгръщане на определени интегрални свойства, а това вече не е малко. Може първоначалната реакция да е и недоволство, и почукване на по-горестоящи врати. Може да е и закана, но това не е от особено значение, ако се породи енергия за следващи социално значими резултати.

— Формулирайте, моля ви, по-точно позицията на заводския партиен комитет при вземането на решения.

— Анализ на недостатъците, разкриване на причините, които ги пораждат, определяне на мерки за тяхното преодоляване...

— Но ако всичко това не бъде разбрано правилно от хората, чиято работа обсъждате? Някои болезнено преживяват факта, че са им посочени слабости, а както личи от протоколите на вашите заседания, нещата тук се казват персонално, без да се съобразявате с ранговете!

— Цялата наша възпитателна работа насочваме в съгласие с изискването личността да се самооценява според мярата на околните, според критериите на колектива. И ако от всекиго изискваме самооценката му да включва и самоуважение, и самокритика, защо това да не важи и за директорите?

— Дори когато те не ви разбират изведнъж?

— Дори тогава.

Бях убедена, че това е така. Спомних си лицето на началника на цеха, когото критикуваха точно по такъв начин, че да го накарат да забрави за качествата на стоманата и да се върне към своите лични качества.

Всичко разказано дотук има своя голям смисъл, ако характеризираме по-добре мястото на действието. Знае се, че то е завод „Елпром“ в Ловеч, но това не е достатъчно. В доклади на пленуми и конференции това място е типизирано като територия на дръзновението. Защо? Ако трябва да го определим най-кратко, ще посочим, че завод „Елпром“ завърши един етап на интензивно развитие, като за четири години удвои продукцията и утрои печалбата. Но ако питате секретаря на заводския партиен комитет инженер Иво Нетов, ще стане ясно, че това определение е непълно. Според него акцентът е в продължението на всичко извършено, което гласи, че същите цели — удвояване на продукцията и утрояване на печалбата — са поставени и за следващите четири години. И тук вече е сложността. Тук вече са горещите точки на територията.

На едно неотдавнашно партийно събрание в завода първият секретар на окръжния комитет на партията Петър Балевски изрази тревога от текучеството в някои от цеховете. Далеч по-малко от средното за страната и за окръга, тук все пак го има. Един от работниците от механичния цех, Антон Маринов, изпитвач на шлосерни детайли, както бе говорил за нерешения на места въпрос с течовете на масло от машините, както го бе обяснявал с необходимостта от профилактика на техниката, от редовното ѝ поддържане и ре-

Digitized by Google

мент, се бе прехвърлил на друга важна тема, абсолютно свързана с първата:

— Тревожи ме фактът — бе казал той, — че двама наши работници, ръководени от лични интереси, напуснаха завода. И това са хора, майстори в професията, работили по 15—20 години в цеха и сега, съблазнени от възможността с договор да получат по две-три хиляди лева, постъпиха на работа в селското стопанство. Идват нови хора, но един добър машиностроител се готви за 8—10 години. А цехът разполага със съвременно високопроизводително и точно оборудване, с много добри условия за труд, може би най-добрите от всички механични цехове на основните промишлени предприятия в нашия град. Разбира се, и изискванията към нашата работа са по-големи, машините сложни, производството трудно, изисква квалификация, умения...

В потока от проблеми, изплували на събранието, първият секретар на окръжния комитет бе уловил мислите на изпитвача на детайли Маринов и ги бе продължил в изказването си. Касаеше се за корените на нещата. „Нещо е станало — бе казал секретарят, — нещо не е в ред. Кое?". И той бе търсил този отговор в детайлите на условията, създавани в механичния цех за повишаване на обществената и трудовата активност на всеки човек, на всяка отделна личност.

След събранието инженер Нетов отново и отново премисляше нещата, претегляше ги, търсеше техните „за" и „против". Мислеше за своята съдба, заставяща го да се сблъсква с най-различни характери и личности, със ситуации, коя от коя по-заплетени и сложни. Постъпил в завода веднага след дипломирането си, той бе уловил началния период на неговото утвърждаване, на налагането му сред останалите предприятия в града и всичко тук му бе познато и скъпо. Започнал като технолог, младият инженер по-късно бе станал главен технолог на завода, а през последните осем години е секретар на заводския партиен комитет. Не че другите длъжности бяха по-леки, но тази, последната... И преди не игнорираше човешките действия и постъпки, мотивите на различните поведения, но сега това изцяло го поглъщаше. Машините си бяха машини, но човекът решително бе станал мярка за всичко в неговата работа.

Наскоро след поемането на секретарската длъжност срещна в някакво интервю на писателя Хайтов изказване за щампата. Говореше се за героя-щампа и се визираше и партийният секретар, за когото на сцената и в книгите си има всичко строго определено — от интонацията на речта до ватенката. Той съвсем не се канеше да се вмести в тази матрица, но го бе впечатлило друго, към което бе решил да се устреми, каквото и да му струва това. Ставаше дума за себеотрицанието, за умението да прежали себе си, да надвие „земното притегляне", инстинкта за самосъхранение и да приеме чуждите ядове за свои. И още — за готовността да разбира хората, да ги обича въпреки греховете им и да открива в тях неповторимото, човечното. Дори ако понякога го няма, да го измисля това човечно в името на честното търсене на истината... Много се бе вричал пред себе си тогава. Удържал ли бе, устоял ли бе на думата си?

Мислите му го върнаха към изказването на изпитвача на детайли Маринов. Защо все пак бяха напуснали тия двама опитни работници?

Нетов търсеше минуси във възпитателната работа, но отиваше и по-далеч. Крайно недостатъчни са средствата, които се формират в бригадите за стимулиране: като правило около един лев средно месечно на човек. Разбира се, тук има нерешени проблеми около оползотворяването на вътрешните резерви, но има и проблеми на механизма и на схемата за формиране на фонд „Работна заплата", които не стимулират разкриването на резервите.

През 1984 година, за да се повиши в завода работната заплата спрямо отчета на предходната година с три на сто, трябва да се снижат материалните разходи на сто лева стокова продукция с два лева, за четири на сто — с 5 лева, а за 10 на сто икономистите изобщо не бяха пожелали да смятат...

Предстоеше ново партийно събрание и инженер Нетов се подготвяше да говори за постигнатото само като начало на големите цели, стоящи пред колектива на завода сега и в бъдеще. Кое го тревожеше? Все още трудно се скъсваше с обемните показатели за сметка на качеството и ефекта. По редица решаващи проблеми в едни или в други случаи налице бе чист формализъм. Отчита се например, че през последните три години работническите предложения във връзка с насрещния план са нараснали от 336 на 1267. Това е добре. Но ни е трудно да признаем, че те водят само до 5 на сто от реализираната икономия на материални разходи. Трябва да се преодолее всичко това. Предложенията да бъдат обмисляни обстойно, да не са инцидентни, да се отнасят до същността на делото. А за това е необходима сериозна работа в партийните групи, в бригадите...

Или да вземем нещо друго: не функционира добре системата за изпълнение на договорните отношения бригада — заводско ръководство и често се стига до опрощаване на персоналната вина. Не е намерен най-верният път и за пълно разгръщане на заинтересоваността и отговорността през призмата на качествено новата роля на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост. Тук има нерешени въпроси от специалистите в завода за изнамиране на икономическите лостове за стимулиране и принуда. Практически не е решен въпросът със заинтересоваността на бригадите за достигане техническата възможност на оборудването и максималното му използване по време. Този опит с филмчето е една лястовичка, на която при това някои ис-

Digitized by Google

кат да отрежат крилата още преди да е тръгнала да прави пролет...

Носител на високи отличия, колективът на завода е комплексен първенец в промишлеността на общината през последните три години, първенец на окръга за последната година и носител на знамето на юбилейното съревнование в чест на 90-годишнината на Ловешката партийна организация. Но не за това мисли сега инженер Нетов, подготвяйки се за поредното събрание. Изходен пункт на неговия размисъл е тезата, че успехите на „Елпром" са безспорни, но именно те трябва да бъдат конструктивна основа за критичен анализ на резервите, които все още тук не са усвоени. Той би искал да започне примерно така: „Наше задължение е не само повсеместно да създаваме обстановка за работа с високи критерии, но и обстановка, при която дори един принизен критерий не може да си пробие път".

Може би точно тази позиция на партийния секретар и на партийния комитет в „Елпром" привлича толкова много хора, идващи отблизо и отдалеч, за да се запознаят с опита на този завод. Тук успехите са в много посоки, но нека за следващия въпрос да изберем само една от тях, отнасяща се до главните резултати, постигнати в реализирането на програмата за широко участие на трудовите колективи в стопанското управление.

Питам инженер Иво Нетов какво поточно е направено в тази насока и той отговаря:

— Пряката демокрация с най-пълна сила се проявява в първичните трудови колективи. Създадохме бригади от нов тип. Изграждането им започнахме през 1980 година, тогава те бяха две, сега са 19. Освен че са на собствена стопанска сметка, всяка от тях има завършен цикъл на производството.

До този резултат не се е стигнало лесно. И секретарят разказва за сложния път на промените и нововъведенията, които обикновено са процес, а не кратко действие. Така в механичния цех първоначално предложението за нова бригадна организация не било посрещнато добре. Всъщност тогава то изобщо не успяло да си пробие път. Разяснителната работа се оказала безпочвена, тъй като нямало организационно-технически условия за такава промяна. Едва след две години хората от този цех сами дошли в заводския комитет и поискали съдействие. Изградени били три бригади, като преди това, без прекъсване на производството, само за десет дни били разместени 250 машини.

Но това е само едната страна на въпроса. Отначало колективните органи на управление не поели функциите си, те просто съществували на книга. Наложило се да бъдат укрепени бригадните съвети, да се вложи съдържание в работата на общите събрания в низовите звена. Обстойно били разяснени правилата на работа в бригадите от нов тип, приети от заводското ръководство. Потърсен бил начин и за измерване на резултатите от такава важна дейност, каквато е опазването на социалистическата собственост. Създаден бил вътрешен норматив за използване на оборудването от всяка бригада. Нещо повече — взето било общо решение на колектива на завода предварително да се считат като рекламирани онези лошокачествени детайли, които предидущото звено е подало на следващото, като стойността им ще се удържа от заработения фонд на бригадата, произвела недоброкачествена продукция.

Интересувам се от съдбата на девиза, приет тук: „Всички резерви — в действие, максимални резултати — навсякъде" и секретарят на заводския комитет отново е пределно точен:

— Позовавам се преди всичко на качеството на насрещното планиране, чиято технология при нас вероятно не е по-лоша от тази в другите заводи. Функционират комисии и работни групи, приемат се работни програми, расте броят на предложенията на работниците и специалистите и реализираният от тях икономически ефект. Но какво не ни удовлетворява? От корекция се нуждаем преди всичко в подхода. Засега с насрещния план решаваме въпроса за формата и в много по-малка степен за съдържанието, за използването на цялата организаторска работа за атакуването на проблемните показатели, където действително се иска работа за изменение на обстановката. Освен това изпълнението на взаимните задължения по мероприятията, приети с насрещния план между стопанско ръководство, цехов колектив, бригада, профкомитет, не е изведено на необходимото ниво. Изпълнението на мероприятията епизодично се контролира, а отчетът пред бригадите и цеховете е рядко явление. Това създава в известна степен чувство за кампанийност и формалност при изготвянето на насрещния план и ни пречи да реализираме ефективно високата цел — максимално участие на всеки член на колектива по всяко време и на всяко работно място за разкриване и реализиране на всички резерви.

Слушам инженер Нетов и си мисля: друг на негово място би разказал за положителните резултати в работата с предложенията. Само в бригада „Ленин", която се състои от 50 души, по време на насрещното планиране са били записани 120 работнически предложения.

Това ме връща към направената вече констатация за склонността на Иво Нетов да прониква зад фасадата на нещата, да търси причините на прояви и явления.

Разказаха ми, че веднъж на едно събрание на първична партийна организация в завода мнозинството от присъствуващите демонстративно зачеркнали при гласуването предложената в новата проектолиста дотогавашна секретарка. Тя била дисциплинирана и работлива и това изненадало заводския секретар, който по-късно решил за себе си да изясни този случай. Оказало се, че провалянето на тази жена в избора било предварително подготвено от друга свръхамбициозна бивша

Digitized by Google

секретарка, която, докато отсъствувала продължително време от работа поради отпуск по майчинство, с неудоволствие следяла резултатите от дейността на избраната след нея секретарка на партийната организация. При новия избор решила да осуети потвърждаването на тази кандидатура, предварително припомняйки поотделно на всички засегнати по различен повод от критика хора за какво са бивали съобщавани в доклади и в изказвания. Тази „акция" успяла. За съжаление присъствуващият от окръжния комитет представител приветствувал активността на събранието, неговата позиция. На човека отвън му се видяло съвсем добре, че хората отхвърлят нещо в един проект, че те се вълнуват и обсъждат дълго. За обратния знак на тази активност гостът изобщо не помислил. За Нетов обаче било ясно, че нещо става. По-късно разузнал причините за предварително режисирания избор. Още по-късно комунистите сами разбрали вината си, сами се разкритикували и предложили потърпевшата си колежка за член на заводския партиен комитет. Позовали се на факта, че тя с изключително достойнство посрещнала както отсъствието на тяхното доверие, така и възвръщането му. Изпълнявала задълженията си по-добре от преди, мобилизирала силите си за труд. Не позволила да се коментира грозната постъпка, а на приятелите си обяснила: „Работата създава хора, интересът — хитреци".

Връщам Иво Нетов към този случай от неговата практика и той се смее:

— Тогава, на събранието, като слушах фразите за принципност, се помъчих да бъда философ, казвайки си, че е много по-лесно да опознаеш човека въобще, отколкото който и да било отделен човек в частност.

Мила ИЛИЕВА

Очерци, разкази, фейлетони

ДЯВОЛ ПОД КОЖАТА

Фейлетон

В гъстака на градския парк дяволите имаха среднощна оперативка. Тарторът им сви вежди, придаде на четинестия си сурат делови вид и започна седмичния контрол върху дяволската работа на подчинените си.

— Кой ще запърви? Ти! — стрелна с пронизващите си очи той сгушилото се до близкия храст дяволче с наболи рогчета. — Разкажи, малкият, какви злодеяния стори на хората през седмицата!

— Аз, аз — поде с трепереш глас дяволчето, като подви опашка от стеснение — подучих един ученик да изтърбуши в киносалона дунапрена на стола си. С ножче. Ей така — цръп, цръп по дамаската. После — с пръсти... На друг подшушнах да не отстъпва в трамвая мястото си на възрастна жена. А на една...

— Достатъчно! Като начало е добре за едно младо изчадие дяволско — похвали го тарторът.

Digitized by Google

— Ние — удари копитца по войнишки отговорникът на дяволчетата, по-старша възраст — здраво „държим в ръцете си“ цяла тайфа мамини синчета. Така ги обработваме, че накъдето ги побутнем — натам вървят. И след себе си диря оставят: чупят в подлезите на булевард „Ленин“ лампи, стъкленн витрини, къртят мраморните им плочи. Сумати телефонни слушалки и цели апарати изскубнаха и отвлякоха. И в центъра на столицата, и в новите й квартали. На сол направиха някои от новите стъклени навеси при автобусните спирки... После се хвалят помежду си кой какво „геройство“ е извършил. Кой ще ги възпре? Ха, ха, ха! За такива „дребни неща“ всеки си затваря очите. Не е моя работа, казва, и си отминава...

— Добре, добре! Сече ти акълът — потри одобрително ръце тарторът. — Я сега да докладват по-старите кадри! Ама, колеги, дайте нещо по-така, по-изтънчени дяволи... Ти! — насочи той орловия нокът на показалеца към един кокалест дявол, космат като горила.

— Аз, високоуважаеми сатанаиле — угоднически му се ухили дяволът, — подведох сина да свие от портфейла на баща си няколко десетачки и ключовете от служебната му „Волга“. След това с мацката си и с още една двойка запрашиха с колата извън града — та пред една механа. Ядоха, пиха, веселиха се — ум да ти зайде!...

— Ха, ха, ха! — присмяха му се дяволите. — И това ако е демонско дело?

— Не бързайте! — дигна длан кокалестият, като се усмихна злорадо. — На връщане, като наду оня синковец „Волгата“ с размътена глава и на един завой... бамм! — та в дълбокото дере! Долу — ох, ох, ох, мехлем ми падна на душата! И четиримата в колата — на кайма! Край.

— Чиста работа! — възкликна тарторът. — Добър актив, колега!

— Няколко нощи — взе думата друг дявол — човърках в душата на един главен счетоводител. Борих се със съвестта му, разбишках всички спирачки на счетоводителската му клетва и най-после се хвана на въдицата ми. Навих го да подправи счетоводни документи и хлътна със стотина хилядарки. Вътре са още двама книговодители от счетоводството им. И всичко стана с „благословията“ на директора на предприятието. То се знае, в неговия джоб влезе най-големият пай от далаверата.

— Е, а после? Разкриха ли ги? — попита един дявол.

— Работата се опече по мерак. Главният счетоводител и книговодителите го окошариха в затвора.

— Да приключваме вече! — почука тарторът с ноктите на десницата по дънера, който му служеше за бюро. — Добра работа сте свършили през седмицата. Но за да има още по-голям ефект от нашите деяния, трябва да пипаме по-изтънко. С още по-съвършени дяволски методи. Според новите условия. Не забравяйте — в зелените му зеници блеснаха злите пламъчета, — че днешните са много силни противници. От година на година те все по-яко ни притискат до стената. За нас те са по-опасни и от господа, и от тамяна му!

Тарторът скръцна със зъби, пое дъх и продължи лукавите си указания.

— Но, хъмм! — завъртя заканително с глава той. — Има една област, в която сме запазили позиции още от време оно. Наш обект си остава чо-ве-кът! Или, както те го наричат, субективният фактор. Люта битка ще водим за съзнанието на този техен субект!

Тарторът хвана косматия пискюл на опашката си и избърса с него запенената си от злоба уста.

— Влизайте под кожата на някои лица в учрежденията, в заводите, в АПК. Във всяка стока може да се намери и мърша. Имаме изпитани оръжия за това: бюрократизма, безотговорността и равнодушието, недисциплинираността, алчността и прочие, и прочие... Подстрекавайте душителите на критиката! От всякакъв вид и ранг. Облягайте се на слабия контрол... Това са все наши помощници в борбата ни против хорските планове за повече и по-качествено.

Тарторът разтегна уста в ехидна усмивка.

— И запомнете! Изпуснем ли и тая позиция, за която стана реч, допуснем ли противниците да ни улучат със своите оръжия, ще се пръснем във въздуха с всичките ни дяволии яко дим...

...Резкият звън на будилника ме стресна в леглото. Разтърках очи и се опомних: „Ама че сън! Сякаш е наяве. Само че отде се взеха тия опашати дяволи? Ние си ги имаме и без опашки...“

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ИЗМЕНЕНИЯТА В ИКОНОМИЧЕСКИЯ МЕХАНИЗЪМ

КОСТАДИН ИВАНОВ

В решенията на Дванадесетия конгрес на БКП е записано, че „Нашата икономическа политика може успешно да се реализира, ако последователно и повсеместно се внедрява новият икономически подход. Въпрос над въпросите сега е всички съставни елементи на новия икономически подход и неговия механизъм да се прилагат комплексно във всяка стопанска организация, във всяка бригада, във всяка социална дейност."

В лекциите, изнесени пред слушатели и преподаватели в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, и особено в докладната записка „За някои неотложни въпроси по прилагането на икономическия подход и усъвършенствуване на управлението", която бе обсъдена и приета на Януарския пленум на ЦК на БКП, др. Тодор Живков с ленинска мащабност и политическа далновидност дава цялостна концепция за по-нататъшното усъвършенствуване на социалното управление в условията на развитото социалистическо общество. Въз основа на марксистко-ленински анализ на нашия и световния социалистически опит в областта на социалното управление той разработи и формулира основните положения на икономическия подход.

Досегашната практика по прилагането на икономическия подход и неговия механизъм в нашата страна потвърди жизнеспособността и правилността на неговите принципи. Наред с това възникна потребността да се внесат някои изменения и допълнения в нормативните документи по икономическия механизъм с оглед по-пълно и по-активно да се приложи системата от икономически лостове, нормативи, показатели и форми за стимулиране на трудовите колективи.

След многократни обсъждания в широк мащаб предложените изменения и допълнения на икономическия механизъм бяха утвърдени от Министерския съвет с Постановление № 40 от 12 октомври 1983 година и Постановление № 2 от 31 януари 1984 година. Те са отразени в актуализирания Правилник за икономическия механизъм, който е отпечатан в масов тираж и изпратен на министерствата, стопанските организации и предприятията.

Digitized by Google

С извършените изменения и допълнения на икономическия механизъм се търси нормативно-практическо решаване на редица назрели въпроси, които др. Тодор Живков разглежда в докладната записка до Политбюро на ЦК на БКП от декември миналата година и във втората лекция, изнесена пред слушателите и преподавателите в АОНСУ при ЦК на БКП. С тези изменения се попълват някои празноти и се отстраняват слабите места в съществуващите нормативни документи, без да се нарушават или отменят основните принципи и изисквания на икономическия подход и неговия механизъм. Напротив, с извършените изменения и допълнения се цели да се създаде възможност за по-пълна изява и за по-последователно прилагане на икономическия подход на различните равнища на управление — министерства, корпорации, стопански организации, предприятия и бригади и в различните дейности на народното стопанство. Внасят се уточнения и допълнения на някои постановки на икономическия механизъм, на отделни негови елементи, форми, икономически лостове, нормативи и на системата от показатели за оценка и стимулиране на дейността на трудовите колективи и отделните работници и специалисти.

За решаването на някои проблеми, поставени в докладната записка, не са създадени все още необходимите условия и предпоставки и не е извършена съответната подготовка. Поради това те ще бъдат обект на третиране и практическо реализиране през деветата петилетка. Става дума преди всичко за важни, съществени страни на действуващия икономически механизъм. За това, че е необходимо да се изгради икономически обоснована система за допълнително облагане и регулиране на печалбата и дохода на предприятията в стопанската организация, за изземване и преразпределяне чрез цените и данъчните форми на диференциалната рента в селското стопанство и в отраслите на добивната промишленост.

Един от основните принципи на икономическия механизъм е резултативно-остатъчният характер на фонд „Работна заплата", неговото заработване чрез обвързване размера му с ефективността на стопанската дейност. Възприетият конкретен ред и начин за свързване размера на фонд „Работна заплата" с размера на общия доход на стопанската организация в процеса на прилагане се оказа не напълно подходящ и съпоставлив. Съотношението между общия доход и фонд „Работна заплата" на стопанските организации в базисния период (предходната година) е различно от съотношението между прираста на общия доход и прираста на фонд „Работна заплата". Стимулите, които поражда този начин на свързване на фонд „Работна заплата" с общия доход са не винаги икономически обосновани и целесъобразни. Необходимо е очевидно да се търсят по-подходящи форми за създаване на зависимост на фонд „Работна заплата" с реализирания икономически ефект, измерван чрез печалбата и общия доход. „За голяма част от тези проблеми ние все още нямаме готовност. По всяка вероятност към тях ще можем да пристъпим от началото на следващата година. По този начин 1985 г. ще бъде пробна година за усъвършенствувания икономически механизъм, който ще действува цялостно през годините на деветата петилетка" — заяви др. Тодор Живков в седмата лекция пред слушателите и преподавателите в АОНСУ при ЦК на БКП.

Към какво са насочени извършените допълнения и изменения на отделните моменти и форми на икономическия механизъм, какви проблеми се решават чрез тях?

С преобладаващата част от изменения и допълненията на икономическия механизъм се цели да се засили заинтересоваността на трудовите колективи, на предприятията и стопанските организации да раз-

Digitized by Google

виват икономиката по интензивен, а не по екстензивен път. Въвеждат се допълнителни стимули за:

— внедряване на научно-техническите постижения и повишаване ефективността на икономиката;

— подобряване качеството на произвежданата продукция и на извършваните услуги;

— пестеливо и икономично използване на суровините, материалите, енергията и горивата;

— по-ефективно използване на наличните основни производствени фондове, срочно въвеждане и усвояване на новите производствени мощности;

— повишаване обществената производителност на труда, абсолютно или относително намаляване числеността на заетия персонал в производството и особено на административно-управленския персонал;

— ускоряване обращаемостта на оборотните средства и постепенно преустройство на дейността по материално-техническото снабдяване на търговска основа.

Съществуващите досега стимули за използване на отделните фактори за интензивно развитие се запазват. С възприемането на допълнителни стимули се цели да се засили тяхното въздействие, да се открои по-ярко разликата между разпределението на дохода и печалбата, получени в резултат на интензификация на производството и разпределение на дохода и печалбата, реализирани по екстензивен път.

Повишава се заинтересоваността на трудовите колективи ефективно и пълноценно да използват трите елемента на обществения труд: средствата на труда, предметите на труда и живия труд. Чрез внедряване на съвременните постижения на науката и техниката рязко да увеличават обществената производителност на труда и подобряват качеството и конкурентоспособността на произвежданата продукция.

Степента на важност и възможността за използване на отделните фактори за интензивно развитие на икономиката са различни в отделните предприятия и стопански организации. Това зависи преди всичко от характера на тяхната дейност. За едни от тях по-голямо значение има ефективното използване на суровината, материалите и енергията, за други — по-пълното използване на основните и оборотните производствени фондове, за трети — трудовите ресурси и организацията на труда. Независимо от това чрез кои от факторите на интензивното развитие предприятията ще осигурят по-висока ефективност (само чрез едни или чрез няколко от тях), въз основа на икономическия механизъм ще получат съответни стимули, които намират проявление в заделянето на повече средства за фонд „Работна заплата“ и за финансиране на социално-културните мероприятия, предвидени в техните програми.

За разлика от екстензивния път, при който увеличаването на стопанските резултати (печалба, общ доход и др.) е за сметка на съответно нарастване на разходите за труд, материали, производствени фондове, интензификацията на производството означава тези резултати да се получат при относително по-малки разходи на материални и трудови ресурси на единица продукция. Възможностите за това са заложени в характера на социалистическата икономика, в характера на производствените отношения на развитото социалистическо общество. Тези възможности се реализират чрез ускорено и цялостно внедряване на научно-техническите постижения в производството, чрез изделия и енергоизточници, нови суровини и материали, чрез повишаване квалификацията на работниците и специалистите и подобряване организацията на производството и труда.

Digitized by Google

В икономическия механизъм се прилага диференцираният подход при стимулиране на колективите за постигнатите финансово-стопански резултати. Ако нарастването на печалбата и общия доход се дължи на екстензивни фактори, стимулите са минимални, а в отделни случаи (ако това е постигнато с увеличена численост на персонала, зает в производството или с преразход на суровини и материали, брак и фири над допустимото) се налагат санкции. Когато същият размер нарастване на печалбата и общия доход е постигнато по интензивен път, стимулите са сравнително силни и осезаеми за трудовите колективи.

Ако нарастването на печалбата е постигнато чрез нарушаване системата на цените или чрез използване на монополното положение на производителя или търговеца при определяне дефицитност на суровините или горивата, на стопанските организации и на техните ръководители се налагат съответни икономически, административни и наказателни санкции. Освен това реализираната по този начин печалба се изземва и внася в държавния бюджет.

Със значителна част от измененията и допълненията на икономическия механизъм се внася по-голяма яснота, разграничаване и уточняване на правата и отговорностите на социалистическата държава като собственик и трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост.

Разширява се социалистическата демокрация в областта на социалното управление. Предоставят се широки, реални права на трудовите колективи. За да бъдат действителни организатори на възпроизводствения процес, предприятията се превръщат в основни стопанско-организационни и социални единици на икономиката, които работят на стопанска сметка и самоиздръжка. Някои от функциите и компетенциите на стопанските предприятия и обединенията се предоставят на предприятията. Дава им се право например да организират и извършват външнотърговска дейност, да отчитат и разпределят валутните и финансовите резултати, да образуват парични фондове с целево предназначение, включително и фонд „Валутен", и т. н.

При определяне и разграничаване на правата и отговорностите на различните равнища на управление — бригади, предприятия, комбинати, корпорации, е приложен следният принцип: функции и компетенции, които по своя характер са такива, че може ефективно да се управляват и изпълняват на по-ниско ниво, да не се предоставят на по-високото ниво на управление на икономиката.

В резултат на това се повиши ролята на бригадата и нейния трудов колектив. Бригадата се изявява като основна клетка на предприятието. На нея се възлага непосредственото стопанисване на ресурсите и на производствените мощности в рамките на задължителните правила, установени от социалистическата държава. Тя носи отговорност за възложените ѝ задачи по производството, подобряване качеството на продукцията, стриктното спазване на технологичната и трудовата дисциплина, икономичното използване на суровините и материалите.

Създава се възможност още през тази година взаимоотношенията между бригадите и предприятията да се изграждат на основата на бригадния акорд, съобразно принципа — предоставяне на производствени и финансови ресурси срещу постигане на определени крайни резултати и свързване на материалните стимули и икономическата отговорност с тези резултати. С оглед на развитие и укрепване на стопанския демократизъм взаимоотношенията както между бригадите, така и между тях и предприятията ще се изграждат на основата на вътрешни договори.

Редица функции, които досега се изпълняваха от Министерския съвет и от комисиите към него, се предоставят на отрасловите и функцио-

Digitized by Google

налните министерства и ведомства. Отрасловите министерства се превръщат в държавни органи, които ръководят целия отрасъл, а не само дейности на отделни стопански организации и предприятия, които са на тяхно организационно подчинение. Извършваните от тях досега задачи и функции, свързани с организацията на възпроизводствения процес, се прехвърлят на непосредствените стокопроизводители — трудовите колективи на бригадите, предприятията и комбинатите, които са стопани на социалистическата собственост. В качеството си на държавни органи министерствата ще действуват от името на държавата-собственик и ще изпълняват произтичащите от това функции и компетенции.

С редица постановки на икономическия механизъм се изясняват правата и отговорностите на участниците в инвестиционния процес — инвеститори, строители, проектанти, доставчици на оборудване и други. Дава се възможност на стопанските организации-инвеститори да се изявят като организатори и координатори на цялостния инвестиционен процес. С допълнителни стимули и санкции се създава единство в интересите на различните участници в инвестиционната дейност и преди всичко взаимна заинтересованост от срочното завършване, въвеждане и усвояване на новите производствени мощности.

Целта на някои изменения и допълнения на икономическия механизъм е да се създават условия и предпоставки за по-непосредствено свързване на стопанските предприятия и организации с изискванията на вътрешния и външния пазар, да се осигурят, там където е възможно, преки връзки и взаимодействие между производителите и потребителите, в резултат на което да се повишава ефективността на общественото производство и се подобрява структурата на производството и потреблението на вноса и износа.

Значителна част от измененията и допълненията на икономическия механизъм са насочени към подобряване системата на планиране, финансиране, кредитиране, ценообразуване и заплащане на труда на различните равнища на социално управление и в различните производствено-стопански дейности.

На отрасловите министерства се предоставят планово-разпоредителни функции. Внасят се уточнения в характера и разграничения в обхвата и номенклатурата на контролните цифри и държавните планови задачи на стопанската организация и предприятията през течение на годината. Дава се право тези корекции да бъдат само в намаление, ако произтичат и се налагат от обективни причини, които не са взети предвид при утвърждаването на задължителните планови задачи. Това се възприе с цел чрез системата на планиране да се даде гаранция на трудовите колективи, че няма да се изземват разкритите резерви с насрещния план чрез увеличаване на задължителното планово задание през годината. Към това са насочени и някои от измененията в системата на финансиране, кредитиране и ценообразуване.

Подобрява се организацията на работната заплата. Във всеки трудов колектив заплатата се поставя в по-силна зависимост от непосредствения стопански резултат и от качеството на продукцията. В тази връзка на основата на акорда индивидуалните работни заплати на работниците и служителите в стопанските организации, предприятията, цеховете, участъците и бригадите се поставят на първо място в зависимост от повишаване качеството, икономично и ефективно използване на суровините и материалите, подобряване използването на машините, ускореното внедряване на научно-техническите постижения и др.

Индивидуалните работни заплати на работещите по контрола на качеството се определят според присъдените рекламации.

Digitized by Google

Възприет е нов начин за формиране на работната заплата на ръководните кадри и специалистите в отрасловите и функционалните министерства. Средствата за фонд „Работна заплата“ се поставят в зависимост от нарастването на обществената производителност на труда. Условия за увеличението на фонда са изпълнението на задачите за качеството и за намаляването на материалните разходи в съответствие с критериите на Октомврийското национално съвещание през 1981 г. и задачите за валутното салдо, рентабилността и основните натури.

В изложението дотук направихме опит да разгледаме характера на измененията и допълненията на икономическия механизъм и преди всичко какви цели се преследват и какви проблеми се решават чрез тях. Не съществува възможност да се изброяват и посочват поотделно конкретните изменения и допълнения. Това не е необходимо, тъй като те са намерили място в актуализирания Правилник за икономическия механизъм и в посочените постановления на Министерския съвет.

Както правилника, така и постановленията са публикувани в масов тираж и са предоставени за изучаване и ползване от всички, които се интересуват и имат нужда от тях в текущата икономическа работа.

От казаното дотук произтича недвусмислено изводът, че икономическият подход и неговият механизъм са важно средство и предпоставка за изпълнение на основната задача в областта на икономиката, поставена от Дванадесетия конгрес на БКП — интензификация на производството и повишаване на неговата ефективност. Икономическият механизъм създава възможности и стимули за изпълнение на тази задача. Дали тези възможности ще станат действителност и реалност зависи от трудовите колективи — стопаните на социалистическата собственост. За целта е необходимо не само добре да се изучи и познава икономическият механизъм, а да се овладее по същество и се превърне в ръководство за действие за вземане на управленски решения в процеса на производството и реализацията, при разработване и изпълнение на насрещните планове в бригадите, предприятията и стопанските комбинати, при организиране и отчитане на социалистическото съревнование, при оценяване и стимулиране труда на всеки член на трудовия колектив.

Няма съмнение, че повсеместното творческо прилагане на икономическия подход и неговия механизъм сега е една от най-главните политически задачи на партийните комитети и организации. Под тяхно ръководство всички субекти на социално управление у нас да поемат своя дял, своята отговорност за по-нататъшно усъвършенстване ръководството на народното стопанство.

Digitized by Google

КОЛЕКТИВЪТ Е УБЕДЕН В СВОИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ

В решенията на Дванадесетия конгрес на БКП е дадена зелена улица на производството на зърно. Интензификацията на селското стопанство, въвеждането на авангардни технологии станаха всекидневна наша необходимост. Целта беше една — да получим повече и по-евтина продукция с високо качество. Производството на повече зърно, както се отбелязва в партийните документи, е не само въпрос на икономика, а въпрос на стратегия, въпрос на политика.

Колко скромно е дадено в рубриката на вестник „Кооперативно село" — от 2 000 000 декара по 1000 кг царевично зърно. Земеделието измина дълъг път от някогашното състояние, когато човек напъваше жили с мотиката и сърпа, до днешното, когато напъните се измерват със стотиците конски сили на тракторите и комбайните, умножени със силата, заложена в торовете, хербицидите и хибридите. Радва ни нашата земя, тя ни дава обилни плодове. А не подозираме колко малко вземаме от нея и как изглеждаме като лоши стопани в нейните очи. Нашите институти и научни работници ни предоставят сортове и хибриди с високобиологични възможности при пшеницата, ечемика и царевицата. Необходимо беше да се заздрави дисциплината за осигуряване на бройките растения в декар. Да се преодолее тази стара погрешна практика — да се реколтират 3000—3200 царевични растения в декар вместо 7500—8000 броя. Нашата зърнопроизводителна бригада стана известна в окръга и страната през последните две години с това, че прилагаме с успех авангардните технологии за отглеждане на царевицата на поливни площи при интензивен и суперинтензивен агрофон.

В програмата за 1983 година основното беше поръчението на окръжния комитет на БКП и ОАПС да получим от 2000 дка царевица, отглеждана по суперинтензивна технология, по 1550 кг от декар; от 1000 декара, отглеждани на високоинтензивен агрофон, по 1300 кг и от 1000 декара при обикновена технология — по 1020 килограма. Това ни даде възможност да наблюдаваме на различни нива развитието на царевицата. Уверени в резултатите от предните години, започнахме още по-сериозно да подготвяме площите от есента. Проведоха се всички агротехнически изисквания в строго определените срокове съгласно технологията за получаване на високи добиви. Царевицата я поливахме четири пъти. Последната поливка завърши на 2 септември, поливахме дотогава, докато зърното премина восъчна зрелост. Тук може би много хора сгрешиха, като спряха поливането след августовските дъждове. Влажността поддържахме над 80 на сто, която следяхме с електронен влагомер.

Създадените условия на осигуреност на растенията изключват сами по себе си най-малките грешки, които за такива посеви са фатални. Царевицата се развиваше нормално и въпреки голямата гъстота и високите температури всички растения засякоха мамули.

Борбата водим за получаване на високи добиви от царевицата от преди осем години, когато добивите бяха 400—450 кг от декар. В резултат на търсенето на по-прогресивни технологии, които да ни доближат до правилния път, чрез многократни опити в последните няколко години нашите усилия се увенчаха с успех. Въпросът за получаване на 1 тон царевично зърно не е проблем. Това е традиция на нашия колектив. Само по себе си се разбира, че психологическата ба-

Digitized by Google

риера по отношение на новите технологии е преодоляна. При посещението на много наши и чужди делегации беше им предоставено на място да видят физиологическото състояние на царевицата. Тя не пострада от нищо и за нищо, развиваше се нормално, достигна височина 330—350 см. Всекидневно следяхме по нарочно поставената мярка (летва) и записвахме данните в тетрадка. Имаше моменти при най-активно развитие растежът достигна 10—12 см за 24 часа. Всичко това изисква, когато човек се захване с нещо ново, голямо, да заложи честта си, да проявява стопанска пресметливост, предприемчивост, да поема и голяма отговорност.

Нашата професия — земеделието, е много сложна, с календара никога не се схожда. Но можем бързо да сменяме линията на производството. Ако тази година сме пропуснали нещо, то следващата веднага можем да коригираме. Не е като в завода — за смяната на една линия се изисква много време. Всички данни могат да се вземат от голямата книга — полето, стига да желаем това. Ръководителят има възможност да изявява своите способности, да приложи в практиката своята и най-прогресивната научна мисъл при производството на хлебно и фуражно зърно.

Прибирането на царевицата стана без всякакви загуби и ако имаше, то те бяха под допустимото.

През трите години на осмата петилетка ние завоювахме добри икономически резултати. През 1981 година от 10 300 декара получихме по 803 килограма от декар, през 1982 година от 9700 дка — по 812 кг от декар и през 1983 година от 7000 дка получихме по 1253 килограма.

Себестойността в различните години е от 30 до 50 на сто по-ниска от планираната.

За трите години от пшеница, ечемик и царевица от 61 210 дка сме получили 38 687 тона — средно на 1 декар по 632 килограма зърно.

От горните икономически данни е видно, че за трите години на осмата петилетка резултатите са добре изразени — както добив, така и реализация. Нашият колектив през 1983 година завърши осмата петилетка за производството на царевично зърно и през 1984—1985 година ще произвежда царевично зърно за деветата петилетка. Само за 1983 година сме получили от суперинтензивни посеви от 2000 дка по 1722 кг зърно, от 1000 дка от високоинтензивен агрофон по 1436 кг, а от 1000 декара по обикновения начин по 1300 кг. От поливната царевица — 4000 дка, сме получили по 1545 килограма.

Горепосочените данни красноречиво говорят за нашите дела и успехи, които не са случайни в производството на царевично зърно и се дължат на труда на целия наш колектив, на бригадата и най-вече на механизаторите, които не пожалиха силите си и работиха всеотдайно за получаване на тези резултати.

Ние реално виждаме получаването на 2000 кг от декар, но наличната техника не отговаря на новите технологии и добивите. Комбайните, с които разполагаме, не могат да поемат огромната маса, а камо ли да се отсее зърното. Аз се обръщам с молба към нашите търговци да доставят нови мощни комбайни, машиностроителите да направят здрава техника за прибиране на царевичака, за да можем да осигурим животновъдството с този ценен фураж, с който нашите бащи и деди изхранваха животните, а ние го заравяме или изгаряме на полето. През 1983 година получихме една сечка за насичане царевичака след комбайните, обаче какво се оказа — видите, които са сложени за изнасяне на нарязаната маса, се свлякоха и не можаха да удържат на 500 дка, и то друго освен един барабан няма, а струва 8000 лева. То парите, че са много, много са, но поне да е стабилно изделието.

Нужна ни е по-модерна техника! Техника, която да отговаря на

Digitized by Google

технологиите за високи добиви, и ние можем да увеличим добивите за сметка на техниката. Сегашната прибираща техника не е в състояние да прибира получените резултати. Много говорим за грижите за механизаторите, но, честно казано, малко е направено. Само един факт — за извозването на механизаторите нямаме превоз от години наред, а районът ни е дълъг 14 километра. Какво правят нашите механизатори? Движат се всеки поотделно с трактори на празен ход, изразходва се гориво, износват се части по неравните пътища, губи се време. Искаме най-после да ни се даде едно микробусче, ще го платим, но да осигурим на бригадата превоз.

Искам да взема отношение по опазване на нашата продукция. При създадените условия нашите стопани да гледат животни за държавата по 11 постановление на Министерския съвет нямам нищо против. Но ние тук сме партиен форум и аз мисля, че когато образувахме ТКЗС, беше създаден устав какво трябва да притежава кооператорът. В първите години на нашия народ партията обеща да създаде добри условия за живот, културни придобивки, безплатно лечение и учение, но да е обещала на някого, че ще го прави милионер? За 40-годишната ми практика не съм никъде чул и срещал.

Пример — гледа 100—150 шилета, къде ще ги гледа, като при нас нямаме гори, нямаме пасища. Ходи из блоковете, пуска ги нощем в средата на посева, накрая ги предава на „Родопа", взема 10 000 лева чиста печалба.

Нашият механизатор взема 5000 лв., а ние казваме много. Друг гледа по 20—30 свине за угояване, не желае да отиде на стопанска работа. Раздават се телета от 6 до 10 броя — с какво ще ги отгледа, като няма нищо, освен да краде. Отива в стопанския двор, взема една каруца силаж от обществения и го закарва в къщи. А когато взема парите, нищо не внася в обществената каса и почва да води агитация — вижте колко пари вземам. Всичко това е насочено към общественото. В домовете ще видите кон с каруца, пък някъде и по два. На каква уставна форма са? Млади хора, седнали в каруцата, ходят из полето да крадат и не ходят на друга работа, но защо да ходят, когато по този начин се изкарва голяма печалба. Не е ли време нашата партия и нашето общество да приведат в ред тези неща. На крадците да им бъде доказано, че партията може да се справи с тези разхитители и печалбари. Нашият склад е отворен и не е заключен, опазването му е наложително, независимо какъв начин ще се намери да прекъсне тези печалбари, защото те не са в интерес на нашата държава, те извращават 11 постановление на Министерския съвет.

Трябва да отбележим, че постиженията в областта на царевичното производство са само едно доказателство, една увереност, че нашата земя, попаднала в ръцете на добри стопани, действително ни дава реална възможност да превърнем земеделието във високоинтензивно. Поради това пред нас стоят редица нерешени въпроси в областта на растениевъдството.

Нашият колектив е убеден в своята сила и възможност и че с помощта на институтите по царевица, пшеница и ечемик и занапред ще вървим по този труден, но благороден път.

Под ръководството на градския комитет на БКП — Тръстеник и ръководството на предприятието ще положим максимални усилия да превърнем в живо дело решенията на Националната партийна конференция и в чест на 40-годишнината от Деветосептемврийската революция да изпълним плана за продукцията за четири години.

Димитър ГОРАНОВ
ръководител на бригада в Тръстеник
(изказване на окръжната партийна конференция — Плевен)

Digitized by Google

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И СТАБИЛИЗИРАНЕ

Подобно на приказната жар-птица Полша се възражда от политическата криза и икономическата разруха, връхлетяла страната в продължение на година и половина. Жаравата от онези събития тлее още, но Полша се възстановява. Всеки, който през тези месеци посети страната на Словацки и Мицкевич, на Костюшко и Домбровски, непременно ще усети едно неприкрито удовлетворение, че е настъпил ред на улицата, спокойствие на работните места; ще усети и един нарастващ оптимизъм, вяра в жизнените възможности на класата, на партията, на цялата политическа система да преодолее кризата и да продължи по-нататък социално-икономическото развитие на страната. И тази надежда най-често се изразява в двете думи: възстановяване и стабилизиране. Мисля с тях започна и Франтишек Кубичек, заместник-председател на Плановата комисия при Министерския съвет. Самият Кубичек е завършил Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на КПСС, работил е в апарата на Централния комитет на ПОРП, а по време на военното положение е изпратен на работа в Плановата комисия. Неговият разказ ни запознава с редица субективни и обективни причини за бавната крачка на възстановителния процес. В резултат на икономическите сътресения и стачната война в предшествуващите години националният доход е намалял с 26 процента. Едно интересно явление — за времето на трагичните събития в Полша, когато магазините вече са били полупразни, населението се е увеличило с 1,5 млрд. души. Друг обективен фактор за по-ниския национален доход е намаленият фонд на работното време: установена е 42-часова седмица, снижена е границата за пенсиониране.

За по-нататъшното стабилизиране на икономиката и нейното бъдещо развитие според другаря Кубичек големи надежди се възлагат на новата икономическа политика. Инициатори за нейното разработване са политическата комисия при Централния комитет на партията и другарят Войчех Ярузелски, който оглавява тази комисия. Нейните по-главни принципи са: краткосрочно и дълготрайно планиране, като цялото общество се приобщава към съставяне на плана, редовно се информира за икономическото положение в страната. Следващи принципи, на които се основава новата икономическа политика, са: модернизация, научни прогнози, анализи, поставяне на постижими цели, самодейност на производството и управлението, по-голяма самостоятелност на предприятията, самофинансиране (подобно на стопанската сметка и самоиздръжката при нас), самоуправление — по-голямо участие на работниците в управлението на производствения процес.

Тъй като и по-късно стана дума за тези органи на самоуправление, пък и полските другари считат, че това е тяхно творчество в управлението и демократизацията на производството, нов подход и нов механизъм, за да се преодолее бюрократично-догматичният метод на управление, то наложително е да се върнем към предисторията на явлението. Когато през 1981 г. е въведено военното положение, един от първите декрети е бил за статута на тези органи за самоуправление — работническите съвети; очертани са тяхното място, значение, права и задължения, механизми на изграждане. Например в завод „Валтер" в Радом, в който се произвеждат пишещи машини, работническият съвет се състои от 102-ма души, от него е излъчен изпълнителен комитет от 15 души. Съставът на работническия съвет се избира с тайно гласуване от целия колектив на завода. Всеки работник има инициативата да предложи кандидати за този съвет, но партийните комитети съблюдават един принцип — около 50 процента от кандидатите да бъдат комунисти, с цел да се осигурят партийното ядро и партийното влияние в него.

Така в завод „Валтер" председател на изпълнителния комитет на работническия съвет е другарят Хофман, комунист, инженер, заместник-завеждащ производствения отдел. В състава на работническия съвет са включени работници, инженери, други специалисти. По своята функция и съветът, и неговият изпълнителен комитет

Digitized by Google

са колективен съветник на директора, но нямат власт над него. Те поставят въпроси относно развитието на техническия прогрес, на социалното развитие на колектива, предлагат проекти за административни решения, подсказват идеи за икономия на материали, суровини и енергия. Ако възникне някакъв непреодолим спор между работническия съвет и дирекцията, то при Министерския съвет е сформирана помирителна комисия, която взема окончателно решение спрямо спорещите страни. Според другаря Богдан Прус, първи секретар на окръжния комитет на ПОРП в Радом, в 112 предприятия при тях тези органи на самоуправление се развиват добре и нещо, което е показателно за оздравителния процес, че почти всички комунисти, предложени в тези работнически съвети, са били избрани. Независимо от дейността, от функцията и задачите на работническите съвети окръжният комитет на партията запазва и осъществява правото си да предлага и утвърждава ръководните кадри в заводите — директори, секретари на партийни комитети. Разбира се, уточнява другарят Прус, в кандидатлистите се предлагат комунисти, които са се утвърдили като добри специалисти, ръководители на производството, знаещи и можещи, ползващи се с авторитет.

●

Процесът на възстановяване и стабилизиране в една или друга степен се отнася и за живота на самата партия, за укрепване на нейните организации и ръководни органи, за възстановяване на нейното влияние върху полското общество. Другарят Ежи Майка, завеждащ отдел „Информационен" при ЦК на ПОРП, определи сегашното състояние в партията така: спрямо 1981 г. е много добро, спрямо уставните изисквания все още е доста далеч, доста се изостава.

Събитията в предшествуващите три-четири години, но най-вече от онази 1981 г. са поставили на най-сериозно изпитание политическата зрелост, идеологическата подготовка, боеспособността на всяко партийно членство. Мнозина са върнали партийните си членски книжки, други са били изключени. В настоящия момент партията е с 1 млн. души по-малко, което представлява близо една трета от предишния й състав. Другарят Майка изтъква няколко причини за появяване на това противоречие в самата партия. Между Седмия и Осмия конгрес на тяхната партия е било насърчено масовото приемане на млади хора в партията. Идеята, добра от пръв поглед, се е изродила в полуидея, тъй като са приемали без оглед на идеологическата подготовка, на политическата закалка, едва ли не единствен показател за членство е станала младата възраст на кандидата. Това своеобразно масовизиране на партията, изразено в цифри, е към 600 000 души нови членове. И не случайно през време на събитията партийните книжки са връщали главно две групи: новоприетите и най-старите, които са били шокирани от грешките на ръководството. Анализът показва, че напусналите са предимно политически неустойчиви хора, чиновници или влезли в партията, за да правят кариера.

Другарят Ежи Майка смята, че, отърсвайки се от тях, партията се е засилила. Оздравителният процес е продължил понататък. Близо 60—70 хиляди са изключени за проявени капитулантство и ревизионизъм; други 10 хиляди са изключени за лично облагодетелствуване, за използване на служебното си положение за лична изгода, за нравствена разпуснатост.

Един друг проблем съществува за партията и който не е решен окончателно. Отнася се за онези 10 000 души, изключени по време на разюзданата дейност на „Солидарност". Те са били обвинявани от местните дейци на „Солидарност" в хиляда гряха, разбира се, с единствената цел, за да бъдат очернени, оклеветени в трудовите колективи и в обществото. Сега положението на тези изключени комунисти се оценява отново, възстановяват се в партията, реабилитира се тяхното име.

●

Промяната, възраждането на партията се свързва с нейния Девети конгрес. Положителното е отражението от неговите решения; пораства партийното влияние, макар и с по-бавни темпове; утвърждава се един по-голям демократизъм в начина на работа и ръководство, съчетани с централизма. Счита се за положително привличането на по-голям брой работници в ръководните органи на партията, в сегашния състав на Централния комитет например 50 процента са работници. Пак Деветият конгрес е внесъл някои изменения в изборите за партийни органи и нашият читател бе информиран още тогава, но аз искам да приведа думите на секретаря на заводския партиен комитет в завода за грамофонни изделия „Фоника" в Лодз другаря Павлак Кшищов: „Инженер съм по автоматика. Нямах намерение да ставам секретар на заводския партиен комитет. На годишната отчетна конференция получих повече гласове и ето ме в партийния комитет. Работата ми в завода се увеличи два пъти, защото пак съм инженер по автоматика, заплатата си получавам като инженер, а трябва да ръководя и една организация от 690 комунисти, 13 първични партийни организации с 28 партийни групи".

През декември приключваха отчетните изборни събрания и конференции до районно равнище (околийско равнище) и изборът се извършваше според новото уставно положение — секретарите на партийните организации от различните степени да се избират чрез непосредствен избор от събранията и конференциите, и по състезателния принцип. В окръжните комитети на партията в Лодз и Радом споделиха, че

Digitized by Google

този начин на избор им е помогнал да бъдат издигнати за партийни секретари комунисти, ползващи се с доверието и на партийните организации, и на трудовите колективи.

В Полската обединена работническа партия сега се отделя изключително внимание на цялостната идеологическа работа с комунистите и с безпартийните. В самия Централен комитет са създадени три идеологически отдела: „Информационен", „Пропаганда и агитация", „Средства за масова информация". Отдел „Информационен" например има за задача всестранно да информира партията и обществото, както и да набира обратна информация за общественото мнение и настроение; на следващо място, но не и на следващо по значение, е да се разобличава буржоазната идеологическа диверсия, да се преодолява огромният поток от дезинформация. Променил се е тонът на пропагандата, вместо идеологическия шум настъпва по-голям реализъм в идеологическата работа. Другарят Ежи Майка казва, че буржоазната пропаганда сама попада в мрежите на своята дезинформация, тъй като партията сега не скрива нищо от обществото, води с народа пряк, открит и честен диалог. Ускорила се е бързината на информационния отклик: кадрите и партийните организации се информират с бързи писма, а в някои случаи и по телекса; под прякото информационно въздействие на Централния комитет са 49 окръга, 9 варшавски района, 208 най-големи предприятия, които имат структуроопределящо значение в полската икономика. До околийските, останалите заводски организации и първичните партийни организации информационното обслужване се осъществява непосредствено от окръжните комитети на партията. Много често и с определена ефективност се използва изпреварващата информация. В края на миналата и началото на тази година партията и държавата бяха предприели широк разговор с населението относно предстоящото повишаване на цените с цел да се даде по-бърз тласък на икономическото развитие в най-важните отрасли на народното стопанство. Дискусията се водеше по телевизията (почти всяка вечер), по радиото, във вестниците. Имаше и недоволство, правеха се предложения, но откритият диалог помогна да се въведе една реформа, която в друг случай би предизвикала социални изненади.

За променения тон и стил на идеологическата работа са помогнали и поуките от отминалите събития и от новата оценка на нейното значение, което й се отдава в самата партия. През май миналата година се е състоял пленум на Централния комитет по идеологическите въпроси. Главната му цел е била да се преодолеят грешките от миналото като: цитатничество, грандоманство, самоувереност, самовлюбеност, шаблон, догматизъм и насочи тя към действителни преобразования в мисленето и поведението на личността чрез диференцирано въздействие спрямо различните социални групи. Навсякъде се изказва увереността, че в настоящия момент идеологическата работа на партията има конкретен адрес — социалистическия труженик в народна Полша.

●

Голямата грижа на полската обединена работническа партия си остава възстановяване на профсъюзите. Процесът върви бавно, не с крачка, а стъпка по стъпка. Бих я нарекъл стабилна стъпка по пътя на преодоляване на кризата в доверието. Една от първите грижи, когато се е въвело военното положение, е била да се преодолее политическата и организационната деградация на профсъюзното движение. С решение на Министерския съвет през 1982 г. са очертани основните принципи за изграждане на бъдещите профсъюзи. В Радомския завод за пишещи машини на името на легендарния герой от гражданската война в Испания генерал Валтер е била създадена инициативна комисия от 35 души. Сегашният председател на профсъюза в завода Владислав Новицки, шлосер, комунист, е бил избран в тази комисия. Необходима е била продължителна разяснителна работа сред работниците, за да ги убедят в ролята на новите профсъюзи. „Много тежко ни беше да работим — споделя другарят Новицки, — бившите членове на „Солидарност" ни обиждаха, присмиваха ни се, наричаха ни какво ли не. С помощта на партийния комитет, на дирекцията на завода успяхме да организираме първата профсъюзна конференция". На нея присъствували 105 делегати, избрани от 1200 души. След дискусията конференцията избрала и свои ръководства: профкомитет от 15 души и ръководно бюро от 4 души. Председателят на профсъюза сега по професия е бояджия, безпартиен. Останалите трима са заместник-председатели. И тримата са комунисти, и тримата са пряко ангажирани в материалното производство. От общия състав на заводския колектив 40 процента членуват в новия профсъюз. Може да се каже, че в почти същото съотношение е стигнало членството в новите профсъюзи, отнасящо се за цялата страна. Ще ми се да повторя още веднъж: процесът на възстановяване и стабилизиране е необратим, макар движението да е стъпка след стъпка то ни изпълва с увереност за укрепване на социализма в братска Полша.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

ЦЕНЕН СЪВЕТНИК НА ПАРТИЙНИЯ ОТГОВОРНИК

В брошурата си „Наръчник на партийния групов отговорник" Паньо Данев е предоставил първите страници на новата инструкция на Централния комитет на БКП за изграждането, работата и ръководството на партийните групи. Това създава много предимства и улеснение както за авторското изложение, така и за практиката на партийните отговорници.

Последователно, задълбочено и актуално авторът разглежда най-важните проблеми, стоящи за решаване от цялата партия, от народа на сегашния етап. С умение той систематизира и в една добра форма дава главното съдържание, същността на партийната постановка за всеки от тях. Успешно са поднесени и някои теоретически разработки и практически подходи, съдържащи се в многогодишното творчество на др. Тодор Живков до наши дни. Всичко това реално помага на партийните групи да видят и своите специфични задачи, подстъпите за работа, своя принос в изпълнение на партийните повели.

Ясно, прегледно авторът определя главните направления днес в дейността на партийните групи. Основната тяхна задача е да извършват организаторска и политическа работа в съответните участъци и звена, където са изградени, за реализиране на целите на партийната организация, за засилване на комунистическото влияние сред безпартийните. Чрез политически средства и методи те въвличат работниците в бригадите и другите низови звена активно да участвуват в съставянето и ритмичното изпълнение на стопанските и особено на насрещните планове. Тяхно задължение е и да въздействуват за повишаване на личния принос на всеки комунист, на всеки член на колектива за разгръщането и внедряването на научно-техническите постижения. Сърцевина в целокупната им дейност е умело да прилагат политическия подход при решаването на всички проблеми от социалното развитие на първичните трудови колективи, в отношенията им с административно-стопанските ръководства. За скромните размери на наръчника всяко от тези направления получава правилна и достатъчна разработка.

Особено ценни са страниците, посветени на дейността на партийните групи сред трудовите колективи в условията на производствените бригади. Тук добре са намерени предпоставките, които партийната група може реално да създаде за ефективното функциониране на бригадната организация, за приложението на икономическия подход и неговия механизъм.

Актуално звучи разработката на автора по въпросите за дейността на партийните групи за повишаване качеството на продукцията. По проблемите на качеството има издадени редица важни документи. На първо място това е програмната реч на др. Тодор Живков пред Варненското съвещание от м. май 1983 година. Заслугата на автора в това отношение е, че е съумял да даде главното и да посочи специфичните задачи на партийните групи, какъв да бъде подходът им в работата за повишаване на качеството.

Добре е показана ролята на партийните групи за издигане отговорността на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост. Авторът правилно изтъква, че „освен с икономически и наказателни мерки социалистическата собственост трябва да се охранява и със средствата на политическата, организаторската и нравственовъзпитателната работа..." (с. 53, 54).

Сполучливо се диференцират и задачите на партийните групи в борбата за дисциплина навсякъде и във всичко. Умест-

Паньо Данев, Наръчник на партийния групов отговорник, Партиздат, С., 1983, 125 с.

Digitized by Google

но се напомня, че с трудовата си дисциплина комунистите трябва да бъдат образец на дисциплинираност и отговорност за членовете на първичните колективи, където са изградени и работят съответните партийни групи. Чрез своя пример и отношение към труда комунистите формират сред безпартийните в трудовия колектив убеждението, че задоволяването на техните лични интереси може да става само на основата на решаването на колективните и обществените интереси, чрез издигане на отговорността за качеството на извършената дейност.

Отговорите, които авторът дава в края на книгата на 25-те въпроса от практиката на партийните групи, създават цяла галерия от реални ситуации. Те са своеобразна илюстрация на приложението на теорията, на инструкцията на Централния комитет, поради което имат не само конкретно, но и методологическо значение. Действително част от въпросите занимава отдавна партийните отговорници. Отговори на тях са давани и от други автори. Но в настоящия наръчник те се дават така, че да задоволят потребността от тяхното най-актуално тълкуване.

При евентуално преиздаване и преработка на наръчника може да се предложи на автора да помисли за по-цялостно разработване и на някои също така важни направления от дейността на партийните групи. Такива според нас са следните задачи на партийните групи: за утвърждаването на социалистическия начин на живот, за развитието на социалистическата демокрация и за формирането на социалистическата личност. Евентуално едно следващо издание би спечелило, ако по-цялостно се разработят и въпросите за работата на партийните групи по местоживеене. В кварталите живеят немалко комунисти. Те имат широко поле за дейност сред населението, което прекарва тук голяма част от своето свободно време и където се решават все по-широк кръг проблеми на бита и общественото възпитание.

Независимо от тези препоръки имаме всички основания горещо да препоръчаме наръчника на партийния групов отговорник от Паньо Данев. Вярваме, че отговорниците на партийните групи ще го приемат като свой близък помощник, като ценен съветник.

Рачо СТОЯНОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО И СОЦИАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Марко Марков

В този си труд проф. д-р Марко Марков изследва актуални въпроси на връзката, взаимоотношението и взаимодействието между партийното ръководство и социалното управление. В книгата се разкриват същността и насоките на развитие на тези социални явления, обективните и субективните фактори на ръководната и управленската дейност и пътищата за тяхното усъвършенствуване. Очертават се границите на партийното въздействие върху решенията на държавните и стопанските органи. Авторът разкрива влиянието на интелектуализацията, икономизацията и демократизацията върху съвременните форми на управление. Той прави аргументирани изводи и обобщения, които имат и практическо значение. Книгата е предназначена за специалисти, научни работници, партийни кадри и други.

УЧРЕЖДЕНСКАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Елен Петров

Какви са ролята и мястото на учрежденската партийна организация в народния съвет при новите условия? Какви са задачите и формите на партийния живот при тях? Какви са техните близки и далечни перспективи? Кои са пътищата за превръщането на народните съвети в органи на обществено комунистическо самоуправление в духа на постановките на Дванадесетия партиен конгрес?

На тези и редица други въпроси, свързани с по-нататъшното разширяване на социалистическия демократизъм и засилването на връзките между управленските и партийните звена в народните съвети, авторът дава обобщен отговор, основаващ се на систематизирани теоретични разработки и личния си опит.

БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

Справочник

Това комплексно справочно издание, дело на авторски колектив (съставител и отговорен редактор проф. Димитър Шопов, д-р на икономическите науки) съдържа основни положения и методически разработки за бригадната организация на труда в народното стопанство с конкретизация по основните отрасли. Авторите изясняват същността и характерните черти на бригадите от нов тип, начина на тяхното изграждане и планиране на дейността им, организацията на труда и работната заплата, бригадната стопанска сметка, управлението на бригадата, партийната и профсъюзната дейност в нея и др.

Справочникът е разработен в съответствие с действуващите нормативни документи, методическите разработки във връзка с тяхното приложение и челния опит в областта на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка. В него са отчетени и особеностите на бригадите от нов тип в промишлеността, строителството, транспорта, селското стопанство и вътрешната търговия.

СТРАНИЦИ ИЗ ТЕХНИЯ ЖИВОТ

Стоян Стоимейов

В новото допълнено издание, както и в предишните две, авторът предава своите спомени за някои партийни дейци, литератори и общественици с няколко щрихи, за други разказва по-обстойно, като винаги изхожда от своите непосредствени възприятия и впечатления от срещите, разговорите, съвместната работа с тях. Този път той предлага на вниманието на читателя някои моменти от живота и дейността и на такива изтъкнати дейци на партията като Тодор Живков, Енчо Стайков, Сава Гановски, Антон Попов, Раденко Видински, Жак Натан и др.

Чрез обрисовката на своите герои авторът интересно разкрива политическата обстановка у нас през 30-те и началото на 40-те години.

Digitized by Google

/32

ISSN 0204—8574

В. И. ЛЕНИН

СЪБРАНИ СЪЧИНЕНИЯ

Том 55

Петдесет и петият том на Събрани съчинения на В. И. Ленин съдържа писмата на Владимир Илич до близките му от 1893 до 1922 година. Тук е препечатано съдържанието на запазени писма, бележки и телеграми, изпратени от него до майка му М. А. Улянова, до по-голямата му сестра Анна Илинична Улянова — Елизарова и до мъжа ѝ Марк Тимофеевич Елизаров, до брат му Дмитрий Илич Улянов, до малката му сестра Мария Илинична Улянова и до жена му Надежда Константиновна Крупская. В тома са поместени 279 писма, телеграми и бележки на В. И. Ленин, както и 16 общи негови и на Н. К. Крупская писма. Последните са или писма на Владимир Илич с добавка от Надежда Константиновна, или негова добавка към нейни писма. В писмата на В. И. Ленин до близките му се съдържат не само богати биографични сведения. Целият негов живот е посветен на революционната борба за щастието на трудещите се и е неотделим от тази борба, от работата за делото на пролетариата. Сред достигналите до нас писма на В. И. Ленин до близките му най-обширно са представени периодът на заточението в Сибир, 1900—1902, 1908—1910 и 1912—1914 година. В тях се осветлява подробно историята на написването и издаването на класическите трудове — „Развитието на капитализма в Русия“ и „Материализъм и емпириокритицизъм“, както и дейността на В. И. Ленин за създаването на първия общоруски марксистки вестник „Искра“ и през периода на пребиваването на Владимир Илич в Полша. Писмата на Н. К. Крупская са ценно допълнение към писмата на В. И. Ленин. Повечето от тях са от периода на заточението в Сибир и емиграцията. В тези писма живо и ярко се описват съвместният им живот, работата, почивката и срещите им с другарите.

В настоящото пето съветско издание на съчиненията на В. И. Ленин са включени около девет хиляди документа, повече от половината от които не са включени в предишните издания, около 1100 произведения са публикувани за пръв път. Те допълват известни Ленинови трудове и отразяват неговата многостранна теоретична и организаторска дейност. Излизането на Събрани съчинения на В. И. Ленин е ярка проява на грижата на Комунистическата партия на Съветския съюз за издаването на Лениновото идейно наследство, на вниманието ѝ към пропагандирането на ленинизма. Тяхното публикуване има особено голямо значение за цялото международно комунистическо и работническо движение.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

6 СОФИЯ, АПРИЛ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 6 *АПРИЛ* *1984 година* *XXXI*

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

ВИСОКО КАЧЕСТВО — НАВСЯКЪДЕ И ВЪВ ВСИЧКО

На всенародна борба за високо качество! (Решение на Националната конференция на БКП) 3
Встъпително слово на генералния секретар на ЦК на БКП ТОДОР ЖИВКОВ 4
Заключително слово на другаря ТОДОР ЖИВКОВ 16

40 ГОДИНИ

Е. Лагадинова — Българската жена и изграждането на развитото социалистическо общество 19
С. Чакъров — Духовен феномен 25

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Партийният комитет

А. Пелтекова — Демократизмът в работата с кадрите . . . 32
В. Николов — Оценката — стимул за бъдещата работа . . . 35
С. Атанасов — Партийните кабинети 38

Ръководно политическо ядро и първообраз

Х. Колева — Образец на социалистическата демокрация . . . 39
С. Златков — Партийният организатор в бригадата 45
Г. Колев — Взискателността 49
Р. Ангелова — И резултатът не закъсня 50

Партийните групи

Б. Ангелов — Борба за високо качество и дисциплина . . . 52
В. Златева — Близо до хората 56

Digitized by Google

Отговори на въпроси

• — Как да определяме членския внос 59

Страница на редактора

Й. Хаджиев — Попаднал в друга зала 60

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

А. Колчагов — 25 години доброволни отряди на трудещите се . . 61
Х. Райчев — Животът в квартала 64

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

И. Куков — Качеството започва от човека 69
Г. Трендафилов — Пет минути 72

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Д. Кръстев — Възвърнато самочувствие 73
С. Ралев — Качеството — постоянна партийна грижа 77

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

А. Алиев — Системна информираност на първичните колективи . 81
Й. Цонев — Естетическият вкус на производителя 88

КРИТИКА И КНИГОПИС

С. Ангелова — Новият учебник по партийно строителство . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров**, **А. Веселинов**, **К. Димов**, **Д. Димчев**, **К. Иванов**, **Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева**, **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев**, **П. Стамов**, **Д. Станоев**, **П. Трендафилова**, **Н. Фотев**, **Й. Хаджиев**, **Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2455. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 17. IV. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев“

Digitized by Google

НА ВСЕНАРОДНА БОРБА ЗА ВИСОКО КАЧЕСТВО!

РЕШЕНИЕ
на Националната конференция на Българската комунистическа партия

Националната партийна конференция подчертава ключовото значение на проблема за качеството в глобалната стратегия на партията за изграждане на зряло социалистическо общество у нас. Конференцията високо оценява и единодушно утвърждава речта на Варненското съвещание и встъпителното слово на генералния секретар на ЦК на БКП Тодор Живков и Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството като теоретическа, политическа и организационно-практическа основа и ръководство на дейността на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации, на трудовите колективи за решително повишаване на качеството.

Конференцията оценява положително работата на партийните и другите органи и организации за разгръщане на творческите сили и енергия на тружениците на социализма, на целия народ за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес.

Конференцията изразява дълбока благодарност на комунистите, сдружените земеделци, отечественофронтовците и комсомолците, на всички трудещи се за всеотдайния труд, който влагат за осъществяване на партийните предначертания, за неотклонно провеждане на курса за повсеместна интензификация, за все по-пълното задоволяване на материалните, духовните и социалните потребности на хората.

Националната партийна конференция е убедена, че работническата класа, селскостопанските труженици и интелигенцията, партийните, държавните и обществените органи и организации, трудовите колективи ще приемат решенията за подобряване на качеството като свое кръвно дело и ще вложат всички сили, ум, знания и воля за тяхното претворяване в живи дела.

Digitized by Google

ВСТЪПИТЕЛНО СЛОВО

на генералния секретар на ЦК на БКП ТОДОР ЖИВКОВ

Драги другарки и другари делегати,

Драги гости,

През изтеклите четири десетилетия след победата на социалистическата революция нашият народ, под ръководството на Българската комунистическа партия, завоюва огромни успехи: и в изграждането на материално-техническата база на социализма; и в утвърждаването и усъвършенстуването на социалистическите обществени отношения; и в развитието на духовната култура; и във формирането на нова социалистическа личност; и в повишаването на жизненото равнище — във всичко.

През целия този период и особено след Априлския пленум на Централния комитет в центъра на партийната политика винаги е бил трудовият човек с неговите потребности и интереси, с неговите стремежи и въжделения.

Тази именно политика, въплътена в генералната априлска линия, осигури динамично развитие на икономиката, на всички сфери на обществото, доведе до укрепване на морално-политическото единство на народа, позволи ни да повишаваме непрекъснато материалното и духовното равнище на живота.

Ние, комунистите, основателно се гордеем с успехите на нашата родина; с тези успехи основателно се гордее целият народ. Но нам е чуждо самоуспокоението, нам е чуждо главозамайването. Като оценяваме по достойнство постигнатото, ние не си затваряме очите както пред слабостите и недостатъците, така и пред новите проблеми на понататъшното успешно изграждане на развития социализъм в Народна република България.

На сегашния етап ключовият проблем, който възниква пред нас с цялата си острота и категоричност, е проблемът за качеството.

Разбира се, този проблем всякога е стоял пред нашата партия. Решавали сме го съобразно възможностите си. Ударението обаче поставяхме върху количествените показатели, защото това отговаряше на обективните условия, при които се развиваше страната.

Сега положението е коренно различно. Стои вече задачата не за какво да е, а за генерално решаване на проблема за качеството като обективно изискване, като първостепенен технологически, икономически, социален, политически и идеологически проблем. Това е задача,

Digitized by Google

към която се налага да подходим по новому, с нови виждания и с нови критерии.

Защо?

— Защото от изпълнението на тази задача в най-голяма степен зависи провеждането на курса на Дванадесетия конгрес за повсеместна интензификация.

— От нейното изпълнение зависи разширяването и задълбочаването на участието ни в международното разделение на труда и в социалистическата икономическа интеграция.

— С нейното изпълнение е свързано укрепването на отбранителната способност на страната в сегашната сложна международна обстановка.

— От генералното решаване на проблема за качеството зависи в края на краищата непрекъснатото повишаване на материалното и културното равнище на живота на отделния човек, на целия народ.

Ето защо ние гледаме на проблема за качеството като на ключов проблем на настоящето и бъдещето, ключов проблем на изграждането на зрелия социализъм в нашата страна.

Високото качество трябва да се завоюва не само в един или друг отрасъл, а във всички отрасли, във възпроизводствения процес и в обществото като цяло. Нашият девиз е и ще бъде: **„Високо качество навсякъде и във всичко!“** Като се ръководим от този девиз, ние естествено ще даваме предимство на производството като решаваща сфера на човешката дейност, без да подценяваме другите сфери на обществото.

От собствен опит знаем, другари, че проблемът за качеството е сложен, труден и всеобхватен. Ето защо ние можем да го решаваме само с обединените усилия на работническата класа, на селскостопанските труженици, на специалистите, на българските учени, на целия народ.

Това е основното съображение на Централния комитет, за да постави този проблем на всестранно и задълбочено обсъждане на настоящата Национална партийна конференция.

В доклада на Националното съвещание във Варна през месец май 1983 година беше подчертано: главното при подготовката на Националната партийна конференция е да се явим на нея не само с изяснени теоретични позиции и с практически програми, но и с видими изменения в производствената дейност.

Какво е постигнато във връзка с това?

След съвещанието се разработиха програми за подобряване на качеството в различните отрасли и сектори на народното стопанство, по окръзи и предприятия. Получиха се и първите обнадеждаващи резултати в подобряването на качеството на промишлената продукция. Делът на продукцията с високи качествени показатели, отговарящи на изискванията на световния пазар, нарасна през второто полугодие на 1983 година в сравнение с първото с около 2 пункта. Такива положителни изменения са постигнати в машиностроенето, химическата промишленост, производството на химически материали и други.

Но смятам, че ще се съгласите с мен — в никакъв случай не можем да бъдем доволни от постигнатото. Факт е, че редица стопански организации и предприятия все така не спазват стандартите и изискванията и произвеждат нискокачествени изделия. Има немалко случаи, когато кооперираните детайли, които се доставят за производството на крайна продукция, в преобладаващата си част са некачествени и трябва да се подменят. Правят се допълнителни разходи за премахване на допуснатите дефекти. Тези факти не могат да не ни тревожат.

Другари, преди Националната партийна конференция се проведоха

Digitized by Google

отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации и отчетно-изборните конференции на общинските и окръжните организации на партията. Оценката на Централния комитет е: те преминаха на високо идейно-политическо равнище, в духа на делово, творческо и критично обсъждане на работата по изпълнението на решенията на Дванадесетия конгрес, на задачата да се повишава качеството във всички сфери на обществения живот. Това ни дава увереност, че комунистите, нашият народ ще се заемат още по-енергично с решаването на този проблем.

Искам от тази трибуна да благодаря на всички трудещи се, на учените и специалистите, на дейците от средствата за масова информация, на всички, които взеха участие във всенародното обсъждане на проблема за качеството и допринесоха за първите положителни резултати.

ЗА КАЧЕСТВОТО И ЗА НЯКОИ ОБЕКТИВНИ ЗАКОНОМЕРНОСТИ НА ИЗГРАЖДАНЕТО НА РАЗВИТИЯ СОЦИАЛИЗЪМ У НАС

Другарки и другари,

Вие сте запознати с материалите от Националното съвещание във Варна и с проекта за Дългосрочна програма за подобряване на качеството. Това ми позволява да не правя доклад, а във встъпително слово да поставя само **някои основни въпроси и аспекти на нашата работа по издигане равнището на качеството.**

Кое е новото и главното в подхода на партията?

Новото и главното е: високо качество — във всичко и навсякъде — може да се постигне само тогава, когато проблемите на качеството се поставят и решават съобразно действието на обективните закони и закономерности на изграждането на развития социализъм.

Кои обективни закономерности имам най-вече предвид?

На първо място, имам предвид **научно-техническата революция** като обективна закономерност. Сега високо качество може да се постига само чрез активно участие в научно-техническата революция, чрез овладяване на върховите научно-технически резултати.

Какво следва от това?

Първо. От това следва, че за да повишаваме качеството, трябва да обновяваме съществуващата техника, технология и продукция преди всичко върху основата на принципно нови научно-технически постижения. Необходим е във връзка с това нов подход в капиталовложенията: 70—75 на сто от тях да се насочват към обновяване на производствените мощности чрез внедряването на авангардни технологии. В този дух да се осъществява и реконструкцията, и модернизацията.

Второ. Чрез обновяване трябва да осигурим по-нататъшно развитие и усъвършенстване на структурата на производството, като обърнем особено внимание на отраслите и производствата, които са главни носители на научно-техническия прогрес.

Неведнъж сме подчертавали, че нашата икономика е отворена. От това следва, че участието ни в международното разделение на труда и особено в социалистическата интеграция и преди всичко в интеграцията със Съветския съюз е и трябва да бъде едно от главните стратегически направления на нашата икономическа политика.

Това ни задължава при усъвършенстване на структурата на производството да се ръководим от три неща:

— Да продължим развитието на отраслите, в които нашата страна е специализирана в рамките на социалистическата общност, като осигуряваме висококачествена продукция.

Digitized by Google

— В съответствие с постиженията на научно-техническата революция **да развием нови приоритетни производства,** които ще ни позволят да завоюваме нови позиции на социалистическия пазар, на международния пазар върху основата на високо технологическо равнище и високо качество на продукцията.

— По-нашироко да преминем към **строителство на малки и средни предприятия** със сравнително малки капиталовложения, но на най-високо технологическо равнище. С тяхното изграждане ще подобрим качеството на богата номенклатура от материали, възли и детайли за обслужване на големите производствени единици и за производство на някои висококачествени стоки за населението. При нашите условия това е значителен резерв, който следва максимално да използваме. С тези предприятия ще решаваме и редица социални въпроси на селищните системи.

Трето. Успехът в борбата за високо качество е немислим **без творческата работа на българските учени, на нашите научни колективи в търсенето на нови решения, които най-пряко се отнасят до повишаване на качеството.** В това отношение има още много да се желае.

Главните усилия трябва да насочваме към водещата сфера на научно-техническия прогрес — технологиите; да задълбочаваме кооперацията на нашите научноизследователски звена със съответните институти в Съветския съюз и останалите страни от социалистическата общност и научно-техническото сътрудничество с други високоразвити държави; **да издигаме ролята на българската наука в използването на чуждестранния научно-технически и производствен опит.** Време е да създадем модерна научно-организационна и научно-информационна база, която ще ни позволи своевременно да намираме и прилагаме най-новите и най-перспективните научни и технически постижения. Необходимо е да премахнем бюрократичните прегради пред инициативата, свободата и размаха на действие на учените, на научните институти и на висшите учебни заведения, да променим обществения статут на българския учен. **Обстановка на много по-високо уважение и признание, на нови критерии за морална и материална оценка на откритията и постиженията на българските учени — това сега ни е нужно повече отвсякога.**

Със становището на българските учени и специалисти трябва да се съобразяват всички, които формират научно-техническата политика на страната, които ръководят и направляват работата и борбата за издигане равнището на качеството.

Научно-технически прогрес и качество, качество и научно-технически прогрес — това трябва да бъде нашето ръководно начало!

На второ място, имам предвид **усъвършенстването на социалистическите обществени отношения и по-специално на отношенията между собственика и стопанина на социалистическата собственост като обективна закономерност. Този е практическият път за създаването на най-непосредствена икономическа връзка между човека и средствата на труда, между човека и научно-техническия прогрес, между човека и качеството на продукта от неговия труд.**

Отношенията между държавата като собственик и трудовия колектив като стопанин имат фундаментално значение за усъвършенстване на управлението на народното стопанство. Те са смисълът, те са съдържанието на новия икономически подход и на неговия механизъм.

Какво следва от това?

— От това следва, че **всеки трудещ се, всеки трудов колектив трябва да бъде пряко** — материално и морално — заинтересован от бързото внедряване на съвременни производствени технологии и техника, от

Digitized by Google

тяхното най-пълно използване, от производството на висококачествена продукция.

— **Широко да внедряваме бригадната организация на труда на стопанска сметка.** Тя е основна организационна форма за реализиране на непосредствената икономическа връзка между производителя и качеството. Чрез бригадата от нов тип трудовите хора реално разполагат със средствата за производство и реално могат да носят отговорност за производството и за неговото качество. Няма никакви причини да отлагаме безкрайно организирането на бригади върху икономическа основа.

— **Необходимо е да постигнем, пак върху икономическа основа, най-ефективно взаимодействие между държавното и насрещното планиране.** Трябва да бъдем наясно: държавното планиране носи основната отговорност за осигуряване на условията за високо качество на производството. От него, от държавното планиране, се определя накъде колективите ще насочат главните си сили. Но същевременно трябва да се знае: държавната задача представлява минимално задание, което правителството поставя пред трудовите колективи. С насрещните си планове те, трудовите колективи, осигуряват и по-високо качество, и по-висока производителност на труда, и по-икономично използване на суровините, материалите и енергията. С насрещните планове трябва да се осъществява пълната обвръзка на развитието на предприятията и организациите и да се решават всички въпроси на самоиздръжката и самофинансирането.

— За да встъпят трудовите колективи в правата си на истински стопани, отношенията между тях и държавата-собственик трябва да се изграждат върху икономическа основа и да се дава преднина на прилагането на акордния принцип.

Така трудовите колективи ще се освободят от дребнава оперативна опека, ще могат да разгърнат своята инициатива в борбата за високо качество.

— **На трето място,** имам предвид **обективното действие на закона за стойността и на свързаните с него стоково-парични отношения.**

Какво следва от това?

Първо, от това следва, че качеството не може да се повишава чрез субективизъм и волунтаризъм. **Само като прилагаме последователно новия икономически подход и неговия механизъм, ще извършим коренен поврат.** Така най-добре ще се съобразяваме с изискванията на закона за стойността и на стоково-паричните отношения.

Второ, главното и определящото тук е **да осигурим икономическата връзка и сблъсъка между производството и пазара.** Така ще се създадат условия произвежданите у нас изделия все повече да бъдат конкурентноспособни на външния пазар, да бъдат търсени и желани на вътрешния пазар. Нам е особено **нужна пряка среща на потребителя с производителя, на която потребителят да предявява своите изисквания за високо качество.** Критериите за качеството на стоките трябва да бъдат еднакви, без оглед на това, дали те са предназначени за вътрешния или за международния пазар.

Трето, важен лост за решаване на проблемите на качеството е **разгръщането на икономическото съревнование между производителите.**

Четвърто, необходимо е **да повишаваме ролята на ценообразуването** в борбата за високо качество. Няма защо да крием — тук се допускат своеволия и големи безобразия.

В отношението между качеството и цените трябва последователно да се ръководим от правилото: цената да се определя от действителните потребителни свойства на стоката и от необходимите разходи за нейното производство; за по-добро качество да се дава по-висока цена,

Digitized by Google

като цената на единица потребителна стойност се снижава. Икономически, а и социално обосновано е рязко да се намалява — за сметка на производителите — цената на некачествената стока, на остаряващата, излизаща от мода и нетърсена продукция.

Особено внимание трябва да отделяме на международните цени, по които нашата страна изнася своята продукция. В това отношение Министерството на външната търговия носи главната отговорност. Тук няма място за вмешателство отвън, няма място за дилетантство.

Пето, съществена промяна трябва да настъпи във **връзката между качеството и работната заплата.** Качеството следва да излезе на предно място в системата на материалното стимулиране на труда. Това означава, че качеството на труда и на произвежданата продукция трябва да бъде основен фактор за диференциация на заплащането.

Шесто, да издигнем ролята на държавния бюджет, на финансово-кредитната дейност за повишаване на качеството: чрез добре премислена система от премии, надбавки и отбиви върху цената, чрез мита и данъци трябва да стимулираме ускореното внедряване на нови технологии и производства, бързото техническо и технологическо обновяване на съществуващите мощности. Тези икономически лостове трябва да използваме също така и за ограничаване и дори за спиране на производството и на вноса на недоброкачествена продукция.

На четвърто място, имам предвид **нарастващата роля на народните маси като творци на историята и разгръщането на социалистическата демокрация.** Тази обективна закономерност с всеобщо значение се проявява с още по-голяма сила при изграждането на развития социализъм. Време е сега тя да се прояви и при решаването на проблемите на качеството.

Какво изисква това?

Това, другари, изисква **да се опрем на интереса на всички слоеве на нашия народ навсякъде да се работи по-добре и по-качествено.**

Това изисква пълна мобилизация на силите и знанията и на работническата класа, и на селскостопанските труженици, и на интелигенцията, на целия народ. В борбата за високо качество активно трябва да се въвличат трудовите маси, пълноценно да се използват трудът и творчеството на всеки социалистически труженик. На нашето общество сега са необходими мненията и предложенията на всеки трудов човек и на всеки трудов колектив — как да се работи, какво и как да се подобри, за да се постига все по-високо качество.

На предно място тук, естествено, са **проблемите на работническата класа,** а сред тях — проблемът за **всеобщо повишаване на квалификацията на работниците.** Паралелно с него обаче трябва да се формира във всеки трудов колектив **елитно ядро** от висококвалифицирани и творчески мислещи работници. Това ядро трябва да бъде опора на всички — и във внедряването на научно-техническите постижения, и в повишаването на качеството — и така да тегли напред целия трудов колектив.

Необходим е **нов подход към професионалната квалификация на младежта.** Стремежът ни трябва да бъде все по-големи групи млади работници и селскостопански труженици да постигат най-висока квалификация преди тридесетгодишната си възраст.

Най-трудният въпрос е въпросът за **кадрите.** Това е въпрос на въпросите. Необходими са ни кадри, кадри и пак кадри — и учени, и специалисти с висока квалификация, и ръководители, и прочие. От тях най-вече зависят овладяването на нови технологически позиции и производството на висококачествени изделия.

Време е **да оценим незаменимата роля на специалистите** в производството и в целия наш трудов фронт. Нека си припомним изключи-

Digitized by Google

телните грижи на Ленин за специалистите. Особено важно е да осигурим на специалистите постоянен контакт с постиженията на световната наука, техника и практика, необходимото повишаване на квалификацията им във висшите учебни заведения и така нататък.

Съществуващата практика за обучение на специалистите с висше образование трябва да претърпи много сериозни изменения. Висшите учебни заведения са длъжни да дават такава подготовка на завършващите студенти, която да им открива широки възможности да се включат в производството и в социалното управление, да могат да работят не как да е, а на равнището на изискванията на съвременната наука и техника.

Ръководните кадри във всички области на обществения живот трябва да бъдат винаги на висотата на новите задачи, да играят водеща роля във всенародната борба за високо качество.

Така ли е навсякъде обаче?

За съжаление, не е така. Не са малко ръководните кадри, които живеят и работят с вчерашни представи, които не могат или не желаят да преустроят своето мислене, своя подход съобразно новите изисквания на живота. Не бива да се примиряваме и с наличието на ръководни звена, които са се бюрократизирали, превърнали са се в спирачка, в стена, в която се разбива всяко ново начинание. Ето в този именно смисъл последователното прилагане на **конкурсното и изборното начало** ще даде възможност решително да подобрим нашата работа по подбора и издигането на способни, делови и идейно-политически изградени ръководители и специалисти, които се ползват с доверието на трудовия колектив.

ЗА ЕФИКАСНИ МЕХАНИЗМИ В РЕШАВАНЕТО НА ПРОБЛЕМА ЗА ВИСОКО КАЧЕСТВО

Другари,

Използването на обективните закони и успешната работа за подобряване на качеството изискват да приведем в действие съответните механизми.

Без да изчерпвам въпроса, искам да отбележа, че главното и същественото сега е да се внедрява **цялостно и повсеместно подобреният**, съгласно решенията на Януарския пленум на Централния комитет, **Правилник за икономическия механизъм.** Тук повече компромиси и суетене са недопустими.

Нужно е още веднъж да подчертая: сърцевината на икономическия механизъм е обвързването на доходите на трудовите колективи, на отделните техни членове и на ръководните органи с качеството на работата и с нейните резултати.

Трябва съществено да подобрим действуващите механизми в областта и на науката, и на инженерно-внедрителската дейност, и на взаимоотношенията между внедрителските организации и производствените предприятия. И тук основното трябва да бъде: засилване на икономическия, материалния и моралния интерес както на научните колективи, така и на производителите и на другите потребители на научните резултати от постигането на високо научно-техническо равнище и високо качество. При определяне на изследователските теми и задачи и при тяхното осигуряване последователно да се прилага програмно-целевият подход.

От съществено усъвършенствуване се нуждае механизмът на планирането. Качеството трябва да пронизва всички обвръзки на държав-

Digitized by Google

ния план. Количествен ръст в държавния план трябва да се залага върху основата на високо качество. Планът трябва да се смята за изпълнен не само когато е постигнат обемът на предвидената продукция, но преди всичко — ако тази продукция е на равнището на предвиденото качество. Ето това е главното, това е същественото.

Необходимо е организационните и управленските механизми час по-скоро да се усъвършенствуват съгласно решенията на Януарския пленум на Централния комитет. Във връзка с това правителството и неговите органи трябва да приключат със структурните преустройства и с определянето на функциите и компетенциите на съответните звена. Така ние залагаме предпоставките за повишаване на качеството на управлението, от което в най-голяма степен зависи висококачествената работа на стопанските организации, на предприятията и на трудовите колективи.

Не е нужно да се убеждаваме от какво жизнено значение е сега да издигаме навсякъде равнището на плановата, технологическата, договорната, трудовата, финансовата и валутната дисциплина. За укрепване на дисциплината трябва да използваме целия арсенал от икономически стимули и санкции, които са включени в подобрения Правилник за икономическия механизъм и в действуващия Кодекс на труда.

Недопустимо е повече да се примиряваме с подценяването и дори с пренебрегването на правните механизми в борбата за качество. От позициите на закона следва да държим за стриктното изпълнение на договорните задължения, да осигуряваме бързо разглеждане и решаване на арбитражните дела. По проблемите на качеството правните органи могат да имат само една позиция — да бъдат безкомпромисни при разглеждане на спорните въпроси между организациите и предприятията, между стопанските ръководства и отделните труженици.

Сегашната система на контрол върху качеството на продукцията търпи сериозна критика и се нуждае от дълбоко преустройство. За да превърнем контрола в мощен и ефикасен механизъм за подобряване на качеството, е необходимо повсеместно да внедряваме входящия, технологическия и изходящия контрол, като използваме съвременни технически средства; да развиваме и най-широко да прилагаме самоконтрола върху качеството на собствената продукция; държавният контрол върху качеството на продукцията за износ да бъде изключително строг и да не допуска некачествени стоки на външните пазари. За да ограничаваме влиянието на субективната оценка, следва широко да използваме автоматизацията на контрола върху качеството.

Целесъобразно е да приложим и при управлението на качеството натрупания опит в използването на обществено-държавното и държавно-общественото начало. Правилно ще бъде в непродължително време да започне създаването на съответните съвети за управление на качеството като държавно-обществени органи с главна задача да защищават интересите на потребителите. В тях енергично трябва да участвуват не само производителите, но и потребителите — предприятията, търговските организации, обществените организации и населението.

Тези и други механизми трябва да обхванат целия жизнен цикъл на продукцията — от технико-икономическото задание до нейното използване от потребителите; и всички равнища — от отделния работник и бригада до висшите изпълнителни органи на държавната власт.

Януарският пленум на Централния комитет реши да продължим работата по усъвършенстването на икономическия механизъм, за да влезе в сила глобално от началото на следващата петилетка. С това ще приключим на сегашния етап разработването и прилагането на

Digitized by Google

тази крупна за нашите условия реформа, която започнахме преди няколко години. Най-същественото за тази реформа е, че в нея се отчитат по-пълно изискванията на обективните закони на нашето обществено развитие и тъкмо поради това тя има принципно, решаващо значение за повишаване качеството на работата във всички области на нашия живот.

ДЪЛГОСРОЧНАТА ПРОГРАМА НА ПАРТИЯТА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Другари,

Няколко думи за Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството. Това е документ с изключителна важност, който Централният комитет внася за обсъждане и приемане от настоящата партийна конференция.

Какво е най-характерно за Дългосрочната програма?

— Тя чертае основните икономически, технически, технологически, политически и идеологически насоки за **глобално решаване на проблемите на качеството.**

— Тя е **комплексна,** защото обхваща целия възпроизводствен процес, всички негови страни и фактори.

— Тя е **дългосрочна,** защото очертава жалоните в подобряването на качеството до края на осмата и през деветата петилетка, а в редица области и до 2000-та година.

— Тя е **отворена,** защото непрекъснато ще се обогатява в съответствие с най-новите постижения на научно-техническия и социалния прогрес, ще се допълва с нови средства и форми, които ще се появяват в работата на трудещите се.

— **Тя е адресирана до всеки член на нашето общество, до целия народ.** Човешкият фактор ще бъде решаващ за нейното реализиране.

С две думи, **програмата трябва да се възприеме като неделима част от общата стратегия за изграждането на зрелия социализъм в нашата страна.** Изпълнението ѝ ще ускори нашето обществено-икономическо развитие, ще съдействува да расте и да укрепва още повече авторитетът на Народна република България в света като надежден и предпочитан партньор във външноикономическите, научно-техническите и културните взаимоотношения.

Необходимо е, следователно, веднага след завършването на конференцията навсякъде и всички да се захванем упорито и неотстъпно с практическата работа за нейното претворяване в живота.

ЗА ПАРТИЙНАТА И ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА В БОРБАТА ЗА ВИСОКО КАЧЕСТВО

Другари делегати,

Всеобхватният и всепроникващ характер на проблема за качеството налага да се обединят усилията на целия народ, на всички звена в системата на обществените дейности и на социалното управление. В нашата политическа система такава обединяваща, мобилизираща и целенасочваща сила е Българската комунистическа партия.

Именно тя, Българската комунистическа партия, е призвана да осъществява връзката между изискванията на обективните социално-икономически закони и активността на трудещите се маси.

Ето защо единството на икономическия и политическия подход

Digitized by Google

трябва да стане първата и най-главна грижа на партията, на всички нейни органи и организации в борбата за високо качество. Ние можем да повишим активността на масите, както вече казах, ако се опираме на икономически механизми, които засилват материалната заинтересованост и материалната отговорност на хората. **Но ние в никаква степен не подценяваме и не бива да подценяваме създаването на необходимите политически и идейни условия за повсеместно разгръщане на инициативността на трудещите се и на ръководителите, за демократичен контрол върху всички дейности.**

Сега е нужно както **разграничаване на функциите**, така и **засилване на политическото въздействие** на партийните органи и организации върху стопанските органи и организации — в центъра и по места.

Партийното въздействие, помощ и контрол трябва да се насочат преди всичко върху **подходите, методите и стила на работа** на държавните и стопанските органи и на ръководните кадри. Овладяването на лостовете и спазването на изискванията на икономическия подход и на неговия механизъм е въпрос не само на тяхната стопанска, но и на тяхната **политическа отговорност.**

Всеки стопански и държавен деец е длъжен **да зачита правата и интересите на трудовите колективи и да дава простор за изява на тяхната инициатива и активност.** Това също така е въпрос на политическа отговорност. Всеки у нас трябва да разбере: **главният извод, изводът на изводите от провеждането на нашата крупна реформа и от постановката за държавата като собственик и за колектива като стопанин на социалистическата собственост е решително да издигаме ролята на трудовия колектив във всички сфери на нашия живот.** Това наше ново виждане за трудовия колектив има кардинално значение и в борбата за високо качество, и в разширяването на социалистическия демократизъм, и в работата за ускоряване на обществено-икономическото ни развитие.

В борбата за високо качество е необходимо максимално **да се повишава личната отговорност** на всеки комунист, на всеки трудов човек, на всеки ръководител. Именно партийните органи и организации трябва да осигурят необходимата морално-психическа атмосфера на обективност, взискателност и критичност при оценката на качеството на всяка работа.

Партийните органи и организации трябва с много по-голяма категоричност да изразяват и да защищават обществените, колективните и личните интереси в тяхното единство; да разобличават всички случаи на волунтаристични, технократични или бюрократични посегателства върху тях.

Заедно с това те трябва да засилят борбата срещу проявите на криворазбран либерализъм, при който с лека ръка се подминават и не се санкционират строго и принципно нарушенията на плановата, технологическата, финансовата и трудовата дисциплина.

Идеологическата работа е призвана да съдействува за утвърждаването на новия подход към проблема за качеството, на съвременните критерии за високо качество. В общественото съзнание да насаждаме култ към високо качество.

Грижата за качеството е грижа за човека. Това е най-дълбокият и вдъхновяващ мотив на нашата политическа и идеологическа работа по проблемите на качеството. Участието в борбата за високо качество — ето я мярката за действителния ръст на човека; идеен, политически, морален, професионален.

Всеки българин трябва да заживее със съзнанието, че качественият щемпел на всичко, създавано в нашата страна, е атестат за собственото му професионално, гражданско и лично достойнство, визитна картичка на социалистическа България.

Digitized by Google

ЗА СЪВРЕМЕННОТО МЕЖДУНАРОДНО ПОЛОЖЕНИЕ

Другарки и другари,

Настоящата конференция ще обсъжда и ще реши въпроси, най-непосредствено свързани и с мястото, което България заема в социалистическата общност, и изобщо — в света.

Свързани са в икономически план — с международното разделение на труда и със социалистическата интеграция.

Свързани са и в политически план — с широката гама от международни отношения, които в края на краищата се свеждат до въпроса за мирното съвместно съществуване и сътрудничеството между държавите с различен обществен строй, до кардиналния въпрос за мира и войната.

Какво накратко следва да се каже за международната обстановка днес?

Нашата оценка за международното положение е добре известна. Известни са и многократно повтаряните и допълвани важни миролюбиви инициативи и предложения на Съветския съюз и на другите страни — членки на Варшавския договор. С пределна яснота нашата обща позиция против войната, в подкрепа на мира, на разведряването, на равноправния честен диалог, на сътрудничеството беше отново изложена от генералния секретар на ЦК на КПСС Константин Черненко в предизборната му реч в Москва.

Намеренията и целите на войнствуващия империализъм по отношение на нас също така са известни. Новото през последните години е все по-откритото превръщане на тези намерения и цели в държавна политика на Съединените американски щати, подкрепяна от техните съюзници в НАТО. Политиката на най-агресивните империалистически кръгове днес се осъществява в няколко главни стратегически направления: бясно въоръжаване с оглед съотношението на силите решително да се измени във вреда на социализма; дискриминационни мерки в областта на търговията със стоки и технологии; обработка на общественото мнение в капиталистическите страни в антисъветски и антикомунистически дух и усилия за идейно-политическо и морално ерозиране на социалистическите страни.

Тези агресивни кръгове очакват надпреварата във въоръжаването да доведе до изтощаване на икономиката на социалистическите страни, до снижаване на жизненото равнище на нашите народи и оттук — до значително отслабване на социалистическите страни поотделно и на социалистическата общност като цяло.

Както се вижда, в сметките на империалистите има и силно желание, и своеобразна логика. Вярното обаче е само едно: ние, държавите — членки на Варшавския договор, няма да допуснем установеното съотношение на силите да се измени в наша вреда; ние отстояваме и ще отстояваме с всички сили принципа на военния паритет и еднаквата сигурност.

Да, след Втората световна война положението в света никога не е било така сложно, напрегнато, тревожно, както през последните години.

Сериозна политическа грешка със значителни последици и в стратегията, а в тактиката на борбата против силите на войната обаче ще бъде да се смята, че авантюристичната политика на войнствуващата империалистическа реакция се ползва с пълната и безрезервна подкрепа на всички партийни, държавни, обществени дейци, на всички делови кръгове в Съединените американски щати и останалите страни от НАТО и следователно — хлъзгането към термоядрената война е неизбежно и необратимо. Факт е, че значителни ръководни буржоаз-

Digitized by Google

ни кръгове са запазили способността трезво и реалистично да оценяват нещата. Нещо повече: мирът и разведряването имат поддръжници във всички класи, съсловия и кръгове на обществото в капиталистическите страни. В борбата против термоядрената война активно участвуват световното комунистическо и работническо движение, необвързаните и развиващите се страни, националноосвободителните движения, широките народни маси в света. Силите на мира са несравнимо по-могъщи от силите на войната.

Ние сме оптимисти. **Ние правим и ще правим всичко, за да се върне светът към разведряване и сътрудничество.** Ние сме убедени привърженици на взаимноизгодното сътрудничество с всички страни и във всички области — наука, техника, производство, търговия. Това сътрудничество е нужно не само на нас и ние вярваме, че то ще си пробива все по-широк път, отхвърляйки всички изкуствени прегради. В името на мира нашите страни не позволяват и няма да позволят съотношението на силите да се измени в полза на империализма, тоест в полза на войната.

В името на мира нашите страни излизат с нови и нови международни инициативи.

В името на мира Народна република България полага усилия за превръщане на Балканския полуостров в зона, свободна от ядрено оръжие. Това, че правителствата на балканските държави поставиха този въпрос на дневен ред, представлява голяма морално-политическа победа над силите на войната. Успехът на това благородно начинание ще бъде наш, балкански принос към борбата на народите за разведряване и мир в света.

Колкото до започнатия кръстоносен поход срещу комунистическата идеология, нашият отговор е ясен: **в областта на идеологията няма място за компромиси. Друга позиция ние нямаме и не можем да имаме!**

Драги другари,

Ние сме убедени, че политическата и идеологическата работа на партията в борбата за високо качество ще намери пълната подкрепа на Българския земеделски народен съюз, на Отечествения фронт, на Профсъюзите, на Комсомола, на всички обществени и творчески организации. В тази борба още повече ще заякне идейно-политическото единство и сплотеност на нашия народ около генералната априлска линия на Българската комунистическа партия.

Ние сме убедени, че работническата класа, селскостопанските труженици и интелигенцията, партийните, обществените и държавните органи и организации, трудовите колективи ще приемат решенията на Националната партийна конференция за подобряване на качеството като свое кръвно дело и ще вложат всички сили, ум, знания и воля за тяхното претворяване в живи дела.

Няма никакво съмнение, че успешното изпълнение на Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството ще укрепи нашата всестранна мощ и значително ще увеличи възможностите да изпълняваме с чест своя патриотичен и интернационален дълг като партия, като социалистическа държава, като народ в борбата на човечеството за мир, за социален прогрес, за социализъм.

(Словото на другаря Тодор Живков бе изслушано с голямо внимание, често прекъсвано с одобрителни овации и ръкоплясканя и изпратено със ставане на крака и бурни възгласи „БКП", „БКП".)

Digitized by Google

Заключително слово на другаря ТОДОР ЖИВКОВ

Драги другарки и другари делегати,

Драги гости,

С утвърждаването на Дългосрочната програма Националната партийна конференция приключва своята работа. На мен, като на председателствуващ последното заседание, не ми остава нищо друго, освен да я обява за закрита. Така е предвидено по предварителния сценарий.

Но, както знаете, аз неведнъж съм нарушавал сценария и, ако ми позволите, ще го наруша и този път. **(Оживление.)**

Какво бих искал да споделя с вас?

ПЪРВО. По оценката на конференцията.

Смятам, че ще изразя нашето общо мнение — Националната партийна конференция обсъди делово, в критичен дух и с конструктивни предложения проблема за качеството като кардинален проблем на нашето по-нататъшно развитие.

По време на всенародното обсъждане преди конференцията и на изказванията тук, в тази зала, ние отново се убедихме, че борбата за високо качество не е нито кампанийна, нито кратковременна, а наша стратегическа задача, която трябва да осъществяваме настойчиво и неотстъпно.

Конференцията потвърди, че сме избрали верния път: в борбата за високо качество — навсякъде и във всичко — да се опираме на обективните закономерности, на коренния интерес на трудещите се да работят по-качествено и по-резултатно, за да живее нашият народ все по-добре и по-добре.

ВТОРО. За нашата работа в изпълнение на решенията на конференцията.

Кое е главното и същественото?

Главното и същественото е веднага и последователно да се заемем с реализирането на Дългосрочната програма за подобряване на качеството. В Народна република България са налице необходимите предпоставки за това. Трябва обаче решително да скъсаме с традиционния начин, по който постъпваме в подобни случаи — да свикваме събрания, заседания и конференции, да говорим надълго и нашироко, да поемаме обещания, а на практика нещата да се изменят бавно.

Сега ни е нужен друг, нов подход, за да стане Дългосрочната програма дело на всеки работник, на всеки учен, на всеки специалист. Приетите конкретни програми по предприятия, по отрасли, по селищни системи и окръзи трябва да се поставят в пълно съответствие с Дългосрочната програма. В тези програми да намери своето конкретно място всеки работник, всеки селскостопански труженик, всеки учен и специалист, всяка партийна и обществена организация, всеки държавен и стопански орган.

Повтарям: нужна е конкретна делова работа, нужни са конкретни мерки, нужни са всекидневни конкретни резултати! **(Бурни ръкоплясканя.)**

Digitized by Google

ТРЕТО. За нашата решимост да доведем докрай борбата за високо качество.

Преди малко подчертах, че в Народна република България са налице необходимите предпоставки, за да водим с успех борбата за високо качество. Но ние не си правим илюзии: по пътя на това крупно дело ние ще се сблъскваме и занапред с неизбежни трудности от различен характер — трудности, свързани с преустройството на техническата база, с последователното прилагане на икономическия подход и на неговия механизъм, с недостатъчна съзнателност и дисциплина, с все още ниска квалификация. Искам да се спра на въпроса за преодоляването на инертността, на старите виждания, на старите подходи у немалка част от ръководния състав — в центъра и по места.

Всички ние, които седим в тази зала, или — нека да го кажа по-внимателно — повечето от нас, събраните в тази зала, носим някакъв пагон и смятаме, че знаем и можем повече от другите, които са с по-нисък чин. Това е хубаво. Ръководител без самочувствие не е добър ръководител. Такъв ръководител е истинско нещастие и за колектива, който ръководи, и за работата. Какво мисли един ръководител за себе си е важно, още по-важно е какво мисли за него неговият ръководител, но най-важното си остава какво мисли за ръководителя ръководеният от него трудов колектив. **(Оживление, ръкопляскания.)**

Всички знаем: нашият народ обича хубавите приказки, цени красноречието, ръкопляска на ораторите. И все пак настава ден или час, когато хората казват: този наш другар много хубаво говори, ама я да видим какво е свършил! **(Бурни ръкопляскания.)**

И така, хубавите пожелания, нужните разговори приключиха, конференцията е пред закриване, дойде времето на делата.

Ние разполагаме с много и добри ръководни кадри. Няма съмнение, че те съзнават огромната важност на приетите тук решения и искрено желаят да постигнат прелом в работата на ръководените от тях звена. Нужно е обаче сега, след като се обърнахме с лице към проблемите, да ги хванем здраво в ръцете си, а те, проблемите, са много и най-различни, те са, както сме привикнали да казваме, проблеми на всички равнища. С две ръце, колкото и да са „ръководни" тия ръце, не можем да ги обхванем. Нужни са много ръце, ръцете на милиони хора, ръцете на всеки човек. Ще успеят само тези ръководители, които разберат това. **(Бурни, продължителни ръкопляскания.)**

И още нещо: борбата за високо качество не е и не може да бъде поприще за ония, които вдигат ръка и гласуват за новото, но в същото време не желаят да изменят своя начин на мислене и на действие.

Другарки и другари,

Както всички добре знаете, след Дванадесетия конгрес на партията ние решаваме цял комплекс от назрели проблеми на нашето развитие, вървим напред по целия фронт на изграждането на зрелия социализъм. На този широк фронт на работа и борба се калят нашата воля и нашето единство, издига се все повече ръководната роля на партията като всепризнат авангард на българския народ, засилва се сплотеността на трудещите се около партията и нейната генерална априлска линия.

Разрешете ми с непоколебима увереност в успеха на всенародната борба за високо качество да обявя настоящата Национална партийна конференция за закрита.

(Всички стават прави. Залата се оглася от бурни, дълго нестихващи аплодисменти и възгласи „БКП, БКП", „С БКП — напред!".)

Digitized by Google

40 ГОДИНИ

Тази година ние чествуваме славен юбилей. Изминаха четири десетилетия от социалистическата революция в България, която измени из основи цялата страна, нейната икономика, нейната древна култура, нашия прекрасен народ.

Кратък, много кратък е този исторически отрязък от време в нашата 13-вековна история. Той не беше никак лек. Преодоляхме неимоверни трудности, наследени от икономическата изостаналост на страната и от ниското му социално и културно равнище. Не жалехме себе си. Рушахме старото и съзиждахме новото, без да спираме. Извисихме страната и нейния достоен народ, спечелил световно признание и уважение с икономическа и духовна мощ, която смайва и привлича мислите на милиони.

Изградихме България на трудещите се.

България с високоразвита индустрия, с колективно модерно земеделие, с висока култура.

Малко страни в света, освен социалистическите, могат да се представят пред историята с такъв социален подвиг.

България без антагонистически класови различия, с растяща социална еднородност на населението.

Една България без кризи, безработица и социални сътресения.

Една малка страна, устремена с априлска дързост към върховете на света, решила да ги достигне на всяка цена.

Ние знаем стойността на постигнатото.

То е плод преди всичко на ръководната роля на партията, на нейното благоевско-димитровско ръководство, на нейния творчески генерален априлски курс.

То е плод на труда на нашия дръзновен народ.

То е плод на щедростта и помощта на нашия велик съюзник Съветския съюз.

От този брой откриваме специална рубрика, посветена на юбилея, за да направим обзор на изминалия период, да се поучим от собствения опит и от допуснатите грешки, да почерпим поуки за изпълнението на смелите предначертания на Дванадесетия конгрес, на Националната партийна конференция.

С нов прилив на енергия и вдъхновение от миналото под ръководството на партията още по-смело да овладяваме бъдещето!

Digitized by Google

БЪЛГАРСКАТА ЖЕНА И ИЗГРАЖДАНЕТО НА РАЗВИТОТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ОБЩЕСТВО

ЕЛЕНА ЛАГАДИНОВА
председателка на Комитета на движението на българските жени

Четиридесетгодишният юбилей на социалистическата революция у нас е повод за равносметка на изминатия път, за рапорт пред партията за участието, успехите и постиженията на българския народ в изграждането на социалистическото общество, за самокритично и критично вглеждане в нашите дела и проблеми. Колкото повече се отдалечаваме от този ден, толкова повече се доближаваме до осъществяването на неговите цели и идеали, разкриват се широките възможности на социалистическия строй, толкова по-убедено можем да оценим завоеванията на целия наш народ през годините на творческо съзидание и възход, несравними по своите темпове и достигнати върхове в обществено-икономическото и културното развитие в многовековната история на българската държава.

В това величаво дело е внасяла и внася своя принос и българската жена. Върнем ли се във вековете, ще я видим като един от най-здравите стожери в богатата душевност на народа, в непреодолимия му стремеж към истина, красота и свобода, към човечност и мир. Откърмила достойни чеда, вдъхнала им обич към родната земя и непримиримост към злото и неправдата, тя не се колебае да вземе оръжие в ръка, когато съдбините на народа повеляват това. Образът на гордите хайдутки, на скромните просветителки и учителки от епохата на Възраждането, на участничките в националнореволюционното движение, в борбите на работническата класа и трудовото селячество срещу капитализма и фашизма и на съвременните строителки на социалистическото общество се сливат в един обобщен образ, въплътил найчистите въжделения на българския народ в неговите стремления и борчески усилия за правда и свобода.

И ако трябва с една дума да определим трудния път на българката в сложната историческа съдба на народа ни, това е думата борба. Борба, която я правеше естествен съюзник на всяка свободолюбива идея, на всеки светъл идеал, на всяко родолюбиво и революционно дело. И затова още в зората на нашето столетие партията на българските марксисти съзря у пролетарката и бедната селянка потенциалната революционна сила, а представителките на онеправданите и потиснатите класи тръгнаха под знамето на комунистическите идеи, които единствено им чертаеха ясния път за социално освобождение и равенство. Повече от девет десетилетия революционната партия на българските комунисти в непримирими битки против капитализма и фашизма последователно воюва и отстоява свободата, равноправието и на трудовата българска жена. Победата на Деветосептемврийската революция преди четиридесет години донесе свободата на целия трудов народ, включително и на жената.

Digitized by Google

През тази година нашата общественост ще отбележи и една друга дата в историята на Комунистическата партия — 70-годишнината от създаването на женското социалистическо движение у нас. В трудните години на сурови класови и социални битки социалистическото женско движение се зароди и расна с ръста на класата и партията, крепна с борческите традиции на поколения предани синове и дъщери на народа, записа в героичния летопис на безсмъртието не едно име на пламенни патриотки и интернационалистки, отдали целия си живот за тържеството на комунистическите идеали. Воювали със слово и перо, с мисъл и дело, с оръжие в ръка, с всеотдайност и жертвоготовност, поколения комунисти, мъже и жени дадоха живота си за днешния ден на социалистическа България. Признателните поколения свеждат глави пред подвига и паметта на онези, които вградиха в основите на социалистическата ни родина своя живот.

●

През изминалите четири десетилетия от победата на социалистическата революция Народна република България бележи най-високите върхове в своето икономическо, политическо и културно развитие. От изостанала аграрна страна тя се превърна в развита индустриално-аграрна държава с мощна за мащабите си промишленост, с високопроизводително селско стопанство, с определени завоевания в областта на науката, образованието, здравеопазването, социалната политика, културата. Всичко това стана здрава основа за провеждането и превръщането на марксистко-ленинските принципи за осъществяването на равни права за мъжете и жените във всички области на живота в условията на социалистическото общество в действителност.

През 1945 г. Георги Димитров в писмото си от Москва до делегатките на Първия конгрес на БНЖС се обръща към българските жени с думите: „Жените са огромна сила, когато те са организирани, политически съзнателни и активни. Целият опит учи, че без участието на жените не е мислимо нито едно голямо народополезно дело. Победата на Отечествения фронт над фашизма даде на нашите жени равноправие. Те напълно заслужиха това.“[1]

Безспорни са огромните заслуги на българските жени в строителството на развитото социалистическо общество, защото прогресът и приносът на жените в социалистическа България са неделими понятия. В тяхното диалектическо единство са заложени кълновете на зараждането и развитието на едно общество без експлоатация и потисничество, на обществото на социализма и комунизма.

В своето слово пред Първата национална конференция на Комитета на българските жени през 1968 г. другарят Тодор Живков подчерта: „Какъвто е животът на жената в едно семейство, какъвто е животът на жената в едно общество, такава е и характеристиката на самото семейство, характеристиката на самото общество“.

Проблемите за жената, децата и семейството през тези четири десетилетия са стояли винаги на вниманието на най-високи партийни и държавни форуми, на стопански и обществено-политически организации, на изтъкнати учени и специалисти в различни области. Политиката на БКП за жената, децата и семейството намери материален израз в цялото наше социалистическо законодателство. Постепенно, на всеки етап от обществено-икономическото ни развитие, в съответствие с растящите възможности на обществото се разширява все повече кръгът от въпроси, които нашата партия и държава решават диференцирано и комплексно в интерес на трудещите се и техните семейства.

[1] Д. Благоев, Г. Димитров, За жената и семейството, Изд. на Отечествения фронт, С., 1979, с. 247—248.

Digitized by Google

Решението на Политбюро на ЦК на БКП от 6 март 1973 г. и последвалото го решение на Държавния съвет на Народна република България за издигане ролята на жената в изграждането на развитото социалистическо общество е своеобразно обобщение на опита на партията и същевременно представлява цялостна, научнообоснована програма за издигане ролята на жената в труда, в обществено-политическия живот, в управлението, за създаване на по-добри условия за все по-хармонично съчетаване на майчинството с професионалната ѝ реализация.

Участието на българската жена в строителството на социалистическото общество през годините след революцията се очертава най-ярко в няколко направления.

Едно от главните завоевания на социалистическото общество е гарантирането на правото на труд, създадените възможности жената да разгръща професионалните си интереси, да овладява нови професии и специалности. Да се разкриват възможностите и практически да се проявяват инициативата и съзидателната сила на трудовите хора — това е априлската политика на партията. Ако се вгледаме в изминалите години, ще видим как непрекъснато расте заинтересоваността на хората трудът им да бъде спорен и щастлив и за самите тях, и за цялото общество. Изграждането на материално-техническата база и колективизацията на селското стопанство осигуриха условията и създадоха реалните предпоставки за масовото навлизане на жените в общественополезния труд. Въпросът за участието на жената в сферата на общественополезния труд бе напълно решен през 60-те и 70-те години. С това бяха създадени и реалните, решаващите предпоставки за икономическото изравняване на жената с мъжа, което е в основата на нейното равноправие. Днес в НРБ на 100 жени в активна възраст 86 учат или работят. Те представляват 49,0 на сто от общия брой на работниците и служещите. Висок е относителният дял на жените в различните отрасли на народното стопанство. Те са почти половината от заетите в промишлеността, три четвърти в сферата на здравеопазването, социалното осигуряване и физкултурата, в системата на образованието. Жените са 48,8 процента от заетите в селското стопанство, 45,9 на сто в горското стопанство. Те са 52,4 на сто от заетите в електротехническата и електронната промишленост, 48,6 — в каучуковата и химическата промишленост, 74,1 — в текстилната, 54,1 — в хранително-вкусовата, 87,3 — в шивашката, 62,6 — в полиграфическата промишленост и пр. Както показват данните, относителният дял на жените в структурата на работната сила е много висок, а в редица отрасли на народното стопанство той далеч надхвърля половината от заетите. Това са предимно някои високопроизводителни отрасли на промишлеността и селското стопанство и най-непосредствено свързаните с тях системи на образованието и здравеопазването.

Наред с масовото навлизане на жените в общественото производство в годините на народната власт бе решен и един от най-важните въпроси на обществения прогрес — ликвидирането на неграмотността. Измени се образователната и професионалната структура на трудещите се. Развитието на производителните сили и темповете на научно-техническия прогрес поставят нови и все по-високи изисквания към образованието, професионалната подготовка и квалификацията на жените. Днес жените и девойките имат достъп до всички специализирани средни училища, полувисши учебни заведения, различни курсове и школи за квалификация и преквалификация. Половината от учащите се във всички учебни заведения са девойки и жени. Те са 51,1 на сто от учащите се във висшите учебни заведения, 71,7 в полувисшите институти, 43,2 в средните професионално-технически училища, 50,2 в общообразователните трудово-политехнически училища. Положителните изменения в образователния статус на девойките и жените

Digitized by Google

предизвикаха, естествено, и изменения в професионалната структура на трудещите се. Жените представляват 46,2 на сто от специалистите с висше и 56,8 от специалистите със средно специално и полувисше образование. Те са 34,8 на сто от инженерите, 51,9 от лекарите, 48,7 от икономистите, 41,3 от агрономите, 40,2 от зоотехниците, 67,4 от специалистите в системата на просветата.

В годините на народната власт за жените широко се отвориха вратите и на културните институции. Жените са 48,6 на сто от артистите, 30,3 от художниците, 21,3 от композиторите, 64,0 от журналистите, редакторите, преводачите и други литературни сътрудници. Жени са 39,0 процента от научните работници и 52,4 от заетите в отрасъл наука и научно обслужване, една област на човешката дейност, която беше почти недостъпна за тях преди социалистическата революция.

Разностранните интереси на жените и техните постижения в различните области на науката, изкуството и културата привличат все повече жени в различните творчески съюзи. Сега те са 33,8 на сто в съюза на журналистите, 9,5 в съюза на писателите, 71,3 в съюза на учителите.

За четиридесет години коренно се измени участието на жените в обществено-политическия живот и управлението на страната. Още в първите дни на народната власт с Програмната декларация на Отечествения фронт от 14 септември и с Наредбата-закон от 16 октомври 1944 г. бе провъзгласено равенството между мъжа и жената, което по-късно бе въведено в конституционен принцип чрез вписването на специални текстове в Димитровската конституция (чл. 72, 1947 г.) и в Новата конституция на НРБ (чл. 35, 1971 г.). Наред с правото на труд и образование жената в НРБ получи и равни политически права.

Постепенно и уверено навлиза жената в тази също така недостъпна и непозната област — социалното управление. През годините на народната власт жената, която редом с мъжа се е сражавала, воювала, гинала и побеждавала в героичните битки за свободата на своята родина, трябва да се учи да стопанисва и управлява народното богатство, защото то е и нейно, резултат и от нейния труд. А това е сложен и продължителен процес. Необходими са образование, знания, опит и призвание, твърдост и упоритост. Още в Първото народно събрание през 1945 г. бяха избрани като представители на народа 16 жени. Сега в Осмото народно събрание (1981 г.) броят на жените народни представители е 87 или те представляват 21,75 на сто от народните представители. Първенци в труда, видни представителки на науката и културата, изтъкнати обществени и политически деятелки от различни поколения са удостоени с доверието на народа да го представляват във върховния орган на народната власт.

Расте относителният дял и на жените съветници към народните съвети. По време на изборите, проведени на 4. XII. 1983 г., бяха избрани 19 161 жени за народни съветници, което представлява 37,0 процента.

През тези четири десетилетия много жени са заемали високи и отговорни постове като членове на ЦК на БКП, на Политбюро, Държавния и Министерския съвет, министри, зам.-министри, председателки и зам.-председателки на изпълнителните комитети на окръжните, общинските и районните съвети и кметове.

Сега жените, ръководителки на предприятия, учреждения и организации, представляват 22,7 на сто, на функционални, структурни части са 30,3 на сто, на производствени структурни части са 14,0 на сто, а 23,7 на сто от главните специалисти са жени.

Висок е относителният дял на жените в редовете на масовите обществено политически организации. Те са 49,7 на сто от членовете на Отечествения фронт, 48,8 на сто от членовете на Българските профе-

Digitized by Google

сионални съюзи, 49,8 на сто от членовете на ДКМС. Те заемат и почти половината от ръководните длъжности в тези организации на различни равнища, като особено силно е представителството им в ръководствата на низовите звена, там, където възникват и следва да се решават проблемите на отделния човек в конкретната ситуация. По такъв начин жената набира и трупа опит в ръководството на управлението на обществото, което строи, в което живее.

Всичко това говори за напредъка, за ръста на завоеванията, за реалния принос на жените в изграждане на социалистическа България. Дълги са списъците на жените, челнички в труда, на първенците в завода и на полето, в лабораторията, в института, навсякъде, където кипи трескава работа, където е трудно, където е необходимо да се влезе в надпревара с времето, с трудностите със себе си. Заслужени са и наградите им — звания, ордени, държавни отличия.

С особена грижа, почит и уважение е окръжена у нас жената-майка. В нашата страна се извършва огромна работа за създаването на най-благоприятни условия за съчетаване щастието на майчинството с радостта от активно участие на жената в обществения труд.

През изминалите четири десетилетия поетапно и планомерно се създаваха онези благоприятни условия, които гарантираха на жената образование, висока професионална реализация, пълноценно участие в общественополезен труд, все по-активно присъствие в цялостния обществено-политически живот и управлението на страната, като се отчиташе естествената и главната ѝ функция — да бъде майка. През годините на народната власт в съответствие с нарастването на икономическите възможности на обществото непрекъснато се разширяваха и обогатяваха социалните придобивки както на всички трудещи се, така и на жените и техните семейства. Като се има предвид, че 85 на сто от работещите жени са майки, главната насока в политиката на партията е да се решават с предимство проблемите на работещите жени-майки. Трудещите се жени във всички отрасли на народното стопанство имат право на платен домашен отпуск по бременност и раждане в зависимост от поредността на детето от 120 до 180 дни. След този срок, в случай че детето не е настанено в детско заведение, майката получава месечна помощ в размер на минималната за страната работна заплата в продължение на 6 месеца за първо, 7 — за второ, 8 — за трето и по 6 месеца за всяко следващо. Майката има право и на неплатен домашен отпуск до навършване на 3-годишна възраст на детето, който се зачита за трудов стаж при запазване на работното място.

Месечните добавки към заплатата на единия от родителите се увеличиха от 1979 г. както следва — от 5 на 15 лв. за едно дете, от 20 на 40 лв. за две деца, от 55 на 85 лв. за три деца. Държавата оказва еднократно парична помощ на семействата при раждането на децата в размер на: 100 лв. за първо дете, 250 лв. за второ дете, 500 лв. за трето дете. От 1979 г. за децата до 3-годишна възраст държавата отпуска безплатно лекарства за лечение при домашни условия. Със същото улеснение се ползват бременните жени и майки на деца до 1-годишна възраст.

През 1982 г. само са изплатени 685,7 млн. лв. помощи за бременност, раждане и отглеждане на децата, което представлява 75 на сто от всички изплатени помощи.

Нашата държава предвижда за строителството на детски заведения всяка година милиони левове. Сега на 1000 деца до 3-годишна възраст се осигуряват 208 легла в детските ясли, което е два пъти повече в сравнение с 1979 г., а от 1000 деца от 3 до 6-годишна възраст 611 посещават целодневни детски градини. Обществото поема

Digitized by Google

по-голямата част от издръжката на детските ясли и значителна част от издръжката на детските градини.

Всички режийни разноски по издръжката на ученическите столове, в които са обхванати 44,2 на сто от учениците, се поемат напълно от държавата. Въпросът за ученическото хранене се решава различно в отделните селищни системи. Редица предприятия и аграрно-промишлени комплекси заплащат изцяло или частично разходите за храната на учениците в столовете, а в някои селища се осигуряват и безплатни закуски.

С всяка година растат средствата, които държавата отделя за насърчаването на раждаемостта, за осигуряването на широка и ефективна система на детското и майчиното здравеопазване, за охраната на труда, социалното осигуряване. Това е така, защото майчинството у нас е признато за социална функция на жената, което предопределя системното планиране и осъществяване на различните и комплексни по характер мероприятия.

Майчинството у нас получава и високо обществено признание. Със звания, ордени и други отличия са наградени за периода 1952—1982 г. 833 046 многодетни майки, от които 977 със званието „Майка-героиня".

Грижата за укрепването на семейството и усъвършенстването на вътрешносемейните отношения у нас се свързва и с намаляването на обема на домакинския труд. Особено внимание партията обръща на усъвършенстването на търговското и битовото обслужване, за разширяване на производството на стоки за народно потребление, за по-високо качество на услугите.

Такива са данните. Те безспорно сочат пътя на съзряване, на порасналото съзнание за отговорност, потвърждават целесъобразността на вложените усилия и средства, сочат правилността на цялостната партийна и държавна политика по проблемите на жената, децата и семейството в социалистическото общество.

Но тези успехи и много задължават. От равнището, което сме достигнали, въз основа на задълбочен анализ на процесите и явленията следва да се обърнем към предстоящите задачи и проблемите, които поражда сегашният етап в нашето обществено-икономическо развитие, да се вгледаме с по-голяма взискателност към въпросите, които не сме решили или сме могли да решим по-добре.

Това са проблемите, свързани преди всичко с икономическото развитие на страната ни, с утвърждаването на стабилни темпове в развитието на всички отрасли на народното стопанство в условията на интензификация на всички сфери на материалното производство при приложението на икономическия подход и неговия механизъм. Това са въпроси, жизнено важни за по-нататъшното развитие на нашето общество, които бяха поставени на Дванадесетия партиен конгрес и последвалите го речи, изказвания и лекции на др. Тодор Живков. Към тяхното решаване са насочени усилията на народа ни, включително и на двумилионната трудова армия на българските жени.

На първо място партията поставя днес въпроса за качеството. Качество и ефективност на продукцията, качество и ефективност от всяка дейност. Тази повеля на времето изисква да се решават конкретно, действено, с държавнически усет и подход въпросите за подобряването и привеждането в съответствие с нормативите работната среда, условията на труд. Направено е много, но качествена работа и качествена продукция могат да бъдат произвеждани при ускорено и непрекъснато повишаване на квалификацията и преквалификацията на трудещите се. Човекът, като основна производителна сила, със своите съвременни знания и опит при спазване на изискванията на техноло-

Digitized by Google

гичната и трудовата дисциплина в съответната трудова среда е в състояние да отговори на изискванията за високо качество и ефективност. За жената решаването на тези въпроси диференцирано и комплексно е особено важно. Като се има предвид неотменната функция на жената — да бъде майка, следва и за в бъдеще още по-прецизно да се оценява и организира работното място, условията на труд на всяка жена на всяко отделно работно място, за да се опазват репродуктивните ѝ способности и майчинството.

От друга страна, жената-майка все в по-голям размер по време получава платен отпуск за раждане и отглеждане на децата. Това налага да се пристъпи конкретно в зависимост от професията и характера на труда към въвеждането на действени, ефективни форми за квалификация и преквалификация на жените по време и след продължителен отпуск по майчинство, да се поддържа качеството на работната сила, от която в най-голяма степен зависят качеството на труда, качеството на продукцията.

На тези въпроси особено внимание обръща генералният секретар на ЦК на БКП Тодор Живков в партийната концепция за новия Кодекс на труда, както и в лекциите пред слушателите и преподавателите в АОНСУ по най-важните проблеми на развитието на народното стопанство и техническата революция, по проблемите за собственика и стопанина в условията на приложение на икономическия подход и неговия механизъм и свързаните най-непосредствено с това проблеми на социалната политика и развитието и усъвършенстването на политическата система на обществото.

За изпълнението на тези задачи през изминалите четиридесет години се създадоха необходимите условия, има в достатъчна степен развити държавни механизми и обществени сили, които под ръководството на партията и занапред, всеки според своите компетенции и висок професионализъм, ще дава принос за възхода на българския народ, за по-нататъшното изграждане на зрялото социалистическо общество. Именно затова българската жена има всички основания да се радва на своите успехи, на своя спокоен трудов ден, да гледа с вяра и оптимизъм в бъдещето.

ДУХОВЕН ФЕНОМЕН

Няма друга дума, която да изрази по-точно духовната изява на Чехларе през първата половина на тоя век: основаването на партията през 1903 г., Деветоюнското и Септемврийското въстание през 1923 г., изселването на селото през 1943 г., масовото въстаническо движение през 1943 г., в което загинаха едни от най-вдъхновените негови ръководители — Кольо Кичуков, Тодор Боев, Минчо Димитров, Атанас Вранчев, Христо Байрев и Дечо Петров Бутев.

Образуването на първата партийна група в селото от Христо Кацаров, Александър Маринов и Митьо Йонов само десет години след Бузлуджанския конгрес е преди всичко резултат на повишения културен уровен на чехларци. Основаното още от времето на турското

Digitized by Google

робство училище вече тридесет и три години отваря очите на чехларци, буди у тях любов към книгата, прави ги грамотни и способни да възприемат новите идеи. Младата интелигенция в лицето на народните учители първа възприема идеите на научния социализъм и ги пренася в родното си село. Най-подготвения и вдъхновен пропагандатор на марксизма през 90-те години на миналия век е народният учител Георги Сребрев. Той учи децата на четмо и писмо, а пред възрастните за първи път произнася думата социализъм и имената на първоучителите Маркс и Енгелс. По това време в селото проникват и се четат „Работнически вестник", брошури и книги с марксическо съдържание. Това са някои от предпоставките и подбудите за **създаване на партийната организация през 1903 г.** Още в самото начало пропагандирането на социалистическите идеи в селото се свързва с читалището, което става и традиционен просветен клуб на партията. Под неговата стряха младите социалисти събираха будните младежи, четяха им книжки и беседи за бъдещото по-справедливо общество, готвеха от своите слушатели общественици и революционери. Двадесет години партията работи при легални условия. Това ѝ дава възможност публично да развива своите идеи, да прави достояние на населението своите програми, да води идейна и политическа борба с другите буржоазни партии и идеологии. Това обстоятелство помогна твърде много за разпространяване на социалистическите идеи сред населението, за привличане на все по-широки слоеве под комунистическото знаме.

За разлика от буржоазните партии, които излизаха пред населението с предизборна програма за постове и служби на властта, партийната организация даваше на хората идеи за ново, по-справедливо и хуманно общество. Буржоазните партии привличаха в своите редици и издигаха на ръководни длъжности като кметове, полска и горска стража неграмотни или полуграмотни хора, които не можеха да се противопоставят на просветените и интелигентни ръководители на социалдемократическата организация (т. с.). В крайна сметка те се опираха на силата на властта и изгодите от нея, а партията — на своите идеи за по-голяма справедливост. Това обстоятелство играе решаваща роля за спечелване симпатиите на населението от страна на партията. Поради високата идейност и безпределната чистота в изборите през 1913 и 1915 г. тя надминава по число на гласовете всички буржоазни партии, а през **1919 година общинският съвет е вече комуна.** За по-малко от две десетилетия първото поколение комунисти (т. с.), пионери на социалистическите идеи в Чехларе и Средногорието, изведе партията от малката пропагандистка група до най-главната политическа сила, способна да ръководи не само културния живот, но и органите на местната общинска власт. Беше извършен поврат в съзнанието на повечето от хората към новите идеи с надежда към бъдещото преустройство на живота на по-справедливи и хуманни начала.

Деветоюнският преврат през 1923 г. свари Чехларе управлявано от комунистите в демократично сътрудничество с другите партии. Селяните посрещнаха с оръжие в ръка преврата, като арестуваха назначената от превратаджиите общинска управа и възстановиха законно избрания общински съвет на комуната. Назначената управа на „Сговора" също така беше смутена от нарушения нормален обществен живот и не оказа никаква съпротива. В затвора попаднаха двадесет души, между които и ръководителите на комуната и партията в селото — Кольо Радев, Митьо Йонов, К. Мангъров и др.

На 20 септември чехларци отново арестуваха назначената сговористка общинска управа и **установиха работническо-селска власт.** И заедно с въстаналите средногорски села Медово, Долно ново село, Пъстрово, Верен и др. отидоха на помощ на чирпанските антифаши-

Digitized by Google

сти за овладяване на Чирпан. Ръководители на въстанието бяха Минчо Манджуков, Р. Иванов, Т. Недев. Както Деветоюнското, така и Септемврийското въстание претърпяха неуспех. Ръководителите и най-дейните участници в двете въстания попаднаха за кратко време в затвора. Властта на превратаджиите още не беше укрепнала и не беше в състояние във всички райони на страната да разгроми партията и останалите антифашистки сили. В Средногорието революционният кипеж продължаваше. Отстъпилите в Балкана въстаници, ръководени от партията, продължаваха да будят духа на населението, да набират сили и оръжие за подготовка на ново въстание. Чехларе е в центъра на тоя кипеж. Поддържа с всичко необходимо четата на Янко Иванов, която обединява в своите редове въстаници от Източно Средногорие, от с. Дълбоки до с. Свежен.

Фашистката власт обаче до края на 1924 г. укрепи своите позиции и през април 1925 г. премина в настъпление с цел да разгроми партията и Земеделския съюз, обединени в „Единен фронт". Тази офанзива на фашистите, станала известна в историята като „априлски събития", действително нанесе големи погроми, доведе до физическо изтребление на ръководните кадри на партията. Не правеше изключение и Средногорието. Някои от чехларските комунисти бяха хвърлени за по-продължително или по-кратко време в затворите, бяха бити и изтезавани, а един от най-младите — Ради Иванов, емигрира в СССР. С това завърши цяла една епоха на революционен кипеж — на две въоръжени въстания и богата самоотвержена обществена дейност за привличане на най-будните слоеве от населението към идеите на социализма през легалния период на партията от 1903 до 1923 г. Започваше нов период, с малки прекъсвания, на открита фашистка диктатура, лишаване на народа от елементарните демократични свободи, преминаване на партията в дълбока нелегалност.

Поколението на първите организатори на партията и пропагандатори на идеите на научния социализъм извърши велик подвиг, който не може да отразим напълно в една статия. Но сме длъжни по справедливост да кажем, че те не само посяха семето на социалистическите идеи, а и извършиха истински революционен поврат в съзнанието на населението към идеите на социализма, водиха героична борба с оръжие в ръка за защита на тези идеи против настъпващия фашизъм. Направеното от тях стана траен процес, който фашистите не можаха да преодолеят с открит терор и насилия през следващите две десетилетия. Важно обстоятелство партията да остане водеща сила и в най-тежките времена на фашистки терор беше и това, че комунистите винаги са вървели ръка за ръка с дейците от околните средногорски села като: Медово, Долно ново село, Верен, Православен, Пъстрово, Турия, Александрово, Брезово, Свежен, Розовец, Зелениково и много други, а така също и с двата крупни революционни центъра — Пловдив и Стара Загора.

Новото поколение от революционни дейци, което излезе на общественото поприще след Септемврийското въстание, трябваше да продължи борбата в условията на открита фашистка диктатура, когато за комунистическа дейност се издаваха смъртни присъди и се издигаха бесилки. Затова пък това поколение се закърми с героичните прояви на септемврийци, с романтиката и легендите, останали в народната душа. Затова и най-ярките представители на това поколение бяха личности емоционални, възприемали идеите на партията чрез героичното, чрез саможертвата на септемврийци, чиято кръв още димеше по разрушените барикади. Такива бяха Кольо Кичуков и Сребрьо Бабаков. Двадесетгодишни, през 1928 г. те възстановиха партийната организация като легална Работническа партия. Край себе си

Digitized by Google

имаха широк кръг от млади комунисти и ремсисти като Димитър Въневски, Таньо Каратанев, Кольо Маринов, Койчо Генов, Койчо Миневски, Дечо Петров, Моньо Салджийски и др. В Чехларе закипя отново политическият живот при легални и полулегални условия. Още през 1931 г. партията завоюва абсолютно мнозинство на парламентарните избори, а **през 1932 г. селото беше обявено за КОМУНА по парламентарен път.** Въпреки възникналите спорове между разните поколения комунисти обективно мъдростта на „старите" и революционната енергия на „младите" бяха обединени в един поток на общественото поприще, висш израз на което бяха изборните резултати. Макар изборната победа да беше извоювана по демократичен път, то животът се движеше по законите не на Чехларската комуна, а на буржоазната демокрация. Скоро комуната беше разтурена, събранията разгонвани от полицията, а Сребрьо Бабаков, Кольо Кичуков, Моньо Салджийски и Дечо Петров бяха интернирани или хвърлени в затвора.

По това време у нас станаха сериозни политически промени — на **19 май 1934 г. беше обявена военнофашистка диктатура.** Бяха обявени извън законите Работническата партия и РМС. Това беше изключително тежък период в живота на партията в цялата страна. Трябваше да се търсят нови легални пътища за обществена дейност, чрез които да стига до народа партийната политика. Приспособяването не стана изведнъж. През 1935—1936 година в Средногорието още повече се разрасна въоръжена нелегална съпротива срещу режима и терора на военните. Кольо Кичуков става четник в четата на Петко Манолов, Сребрьо Бабаков — ятак на нелегалните, а Дечо Петров — секретар на районния комитет на партията, който през 1935 година беше преместен от с. Верен в Чехларе. Едновременно с това се водеше просветна и стопанска дейност в читалището и кооперацията. По това време Сребрьо Бабаков беше познат не само на чехларци, но и в околните села като непреклонен и твърд комунист, като един от най-добрите стопани в селото, пословичен със своята работливост. Признаваха го и приятели, и врагове. Така той стана председател на кредитната кооперация „Съгласие". Това не беше само изборен успех на партията. Избирането на Сребрьо Бабаков за председател съвпада и с един бурен подем и влияние на партията на културния и обществения живот в селото през **втората половина на тридесетте години. Чехларе преживяваше истински културен взрив,** непознат дотогава в неговата история — единадесет души студенти и над петнадесет гимназисти. Това беше млад високоидеен отряд на партийната интелигенция, който даваше тон на културния живот в селото. В тоя отряд влизаха студентите Йоно Митев, Кольо Кадирев, Дончо Калчев, Иван Чакъров, Атанас Вранчев, Христо Байрев, Моньо Генов и др. Те изнасяха реферати в читалище „Пробуда" и в кооперация „Съгласие", подготвяха вечеринки. По тоя начин **духовен ръководител на населението беше партията,** а официалната власт не се изявяваше на културното поприще, защото беше представена от полуграмотни или неграмотни хора. Тя събираше само данъци и глоби. Името на Сребрьо Бабаков беше неразделна част от този културен подем на селото. Няма да бъде правилно, нито пък справедливо да търсим кой има най-голяма заслуга във формирането на това явление, истински феномен на Средногорието: на пълно идейно, културно и политическо надмощие на партията над официалната власт още няколко години преди решителните събития на въоръжената съпротива през 1941—1944 г. Въздействието на най-младия, още юноша, агитатор на партията Христо Байрев, който чете реферат на тема „Вредата от алкохола", се отразяваше не само върху младите. Разпалените коментари на събитията от Кольо Кичуков въздействуват в друго направление. Йоно Митев, Иван

Digitized by Google

Чакъров, Атанас Вранчев и др. със своите реферати будеха мислите и чувствата на чехларци, формираха общественото мнение, отричаха несправедливите порядки на буржоазното общество, палеха надеждите и мечтите на хората за едно по-хуманно, по-справедливо общество. Това обединяване на силите, познанията и талантите на всички създаде чехларския феномен, който се прояви и получи своите истински измерения в годините на съпротивата.

Въоръжената борба, която започна нашата партия след нападението на хитлеровска Германия над Съветския съюз на 22 юни 1941 г., постави на изпитание не само моралните устои и силата на идеите на комунистите, но стана поле, поприще на техните лични изяви, инициатива и творчество.

Поколението млади комунисти, което стоеше начело на духовния и политическия подем през тридесетте години, посрещна войната срещу СССР като посегателство върху своите идеи, като смъртна заплаха срещу надеждата на хората за нещо по-справедливо и по-хубаво. Те възприеха курса за подготовка на въоръженото въстание не само по силата на партийната дисциплина. Те направиха всичко доброволно, сякаш търсеха повод да изявят натрупаната духовна енергия. Наймладият, едва седемнадесеттодишен, Христо Байрев напусна училищната стая, прекрати писането на разкази и като омагьосан се впусна да събира оръжие и съмишленици от околните села. Сребрьо Бабаков — най-възрастният по това време (тридесет и три годишен), напусна общественото си положение като председател на кооперацията, първокласното си стопанство и многолюдната си челяд и се залови с опасната игра, сякаш беше роден за това. Студентите Атанас Вранчев, Иван Чакъров, Йоно Митев напуснаха университетските аудитории и се завърнаха в село, за да реализират своите идеи, с които години наред будеха душите на хората. Напуснаха мирния труд най-одухотворените младежи от селото — Минчо Димитров, Пеньо Главчев, Петър Бутев, Патьо Доков. Читалищното радио, където се слушаше редовно и открито Радио Москва, беше станало център на политическата агитация. Разпален като на театрална сцена, Кольо Кичуков вещаеше пред насъбралите се слушатели близкия разгром на хитлеровска Германия. Духовете бяха наелектризирани така, сякаш не хитлеристите бяха пред Москва, а Съветската армия обкръжаваше Берлин. Фактически духовната власт в Чехларе още в първите дни след обявяването на войната беше в ръцете на партията. **Официалното обявяване на Чехларската чета на 4 ноември** беше само един формален акт. Комунистите направиха тази крачка в един крайно неблагоприятен момент за тяхната лична съдба — пред настъпващата зима, когато хитлеристите навлизаха дълбоко в съветската страна, а Съветската армия водеше тежки отбранителни боеве на хиляди километри от нашите граници. Фашизмът беше на върха на своето всесилие. Като истински средногорци първите не питаха дали ще бъдат последвани от другите райони на страната, колко време ще продължи борбата.

Имаше хора, а има и сега, които считаха постъпката на чехларци за „неразумна", излизането им за преждевременно, не съответствуващо на обстановката, поради липсата на революционна ситуация. Наистина, ако първите бяха от „разумните", от „мъдрите", нямаше да направят тази рискована стъпка и можеха да намерят хиляди оправдания за отлагане на своето излизане. Но тогава те нямаше да бъдат способни да поведат другите след себе си и Чехларе нямаше да бъде партизанска столица, нямаше да преживее всички превратности на въоръжената съпротива, без да склони глава пред най-големите изпитания.

Друга особеност и неизменна черта на чехларските комунисти и

Digitized by Google

жителите като цяло е развитото им чувство за хуманизъм към всички борци, които са търсили помощ и закрила в селото. По подобие на батачани чехларци приемаха в своите редове още в ранната пролет на 1942 година потърсили убежище при тях подгонени борци както от Средногорските села, така и от Пловдив, Стара Загора, София и други места. Това качество спомогна много Чехларската чета да стане център на съпротивата в Средногорието, да стане основател на отряд „Христо Ботев" и изходна база на масовото въстаническо движение през 1943 година, а селото — ангажирано всецяло с всички свои ресурси в услуга на партизаните.

Още от началото на 1942 г. противникът предугаждаше важната роля, която играе Чехларе в цялата система на съпротивата в Южна България и във високата идейност на Чехларската партизанска чета. Още през март 1942 година старозагорският областен директор настоява пред дирекцията на полицията да се унищожи Чехларската чета, да се направи провал в селото като главен център на партизаните и парашутистите, за да се спре по-нататъшният ход на въоръжената борба. Вместо това през 1942 година от селото излизат двадесет нови партизани и Чехларската чета стана ядро на основания на 14 юли 1942 г. на наше землище отряд „Христо Ботев". През 1943 г. Чехларе стана изходна база на масовото въстаническо движение в Средногорието, а чехларските дейци — най-ревностни негови апостоли и ръководители.

Тогава фашистките управници направиха заключението, отразено в полицейски документи: „Чехларци не признават законната власт, не плащат данъци, открито агитират за съпротива срещу властта и възхваляват СССР. Единствената мярка срещу това село, което признава само партизаните, е неговото изселване." На 13 август 1943 г. над 600 души чехларци бяха разселени в двадесет околии, в седемдесет и две селища, по четирите краища на „велика" България. Изселването е върхна точка на чехларската съпротива до степента на „епопея" и съставна част на духовния феномен не само за това, че е единствено в страната, а за това, че нито един от интернираните не падна на колене и не поиска милост от силните на деня. Изселването не спря устрема на партизанското движение, което през есента прерасна във въстаническо, а Средна гора, макар и временно, се превърна в свободна партизанска територия. Чехларските ръководители, които първи запалиха огъня през 1941 г., станаха командири и комисари, най-вдъхновените привърженици и водители на партизански отряди и бригади. Най-първите между тях бяха Сребрьо Бабаков — Мороза, Дечо Петров — Щокман, Таньо Каратанев — Добри, Атанас Вранчев — Кренкел, Иван Чакъров — Томата, Христо Байрев — Седов. Под тяхно ръководство дружините станаха отряди, отрядите — бригади. Отряд „Христо Ботев" надхвърли осемстотин души, „Васил Левски" — триста и петдесет. Бяха блокирани и временно освободени над осемдесет селища, нападнати и обезоръжени бяха много военни постове и полицейски групи.

Приносът на чехларските дейци и ръководители надхвърли рамките на селото. Тяхната дейност по размери придоби характер общо средногорски и тракийски. Те решаваха задачи от общонационално значение. Щокман свърза своето име и стана уважаван ръководител на масовото въстаническо движение не само в Източно Средногорие, но пренесе пожара и в Карловско, и в Централна Средна гора като командир на бригада „Васил Левски". Кренкел вдигна на борба поречието на Марица, чак до Раднево и Марица—Изток, Томата привлече във въстаническото движение селата от поречието на Марица до Казанлък, Седов обиколи партизанските дружини на двата отряда

Digitized by Google

„Христо Ботев“ и „Васил Левски“. **Огненият път, по който вървяха, ги отведе на тяхната Голгота:** Кольо Кичуков и Тодор Боев — на 7 април, връх Юндола, Минчо Димитров — на 7 октомври на бесилката в Старозагорския затвор, Атанас Вранчев — на 3 ноември край с. Златна Ливада, Христо Байрев — на Стефанов камък — Средна гора, Щокман — в Стара планина.

В случая **феноменът на духа на първите от Чехларе** е тяхната мисия да увлекат след себе си цялото население до такава степен, че въпреки големите нещастия, които сполетяха стотици хора от различни възрасти и социално положение, с различни убеждения и лични симпатии, нито един от чехларци не поиска милост, нито пък се съгласи да сътрудничи на властите против народните борци. Каква беше тая магия на доверие между борците в Балкана и техните помагачи от пеленачето до столетника, която никакви превратности на съдбата не можаха да прекъснат? Ние няма да я тълкуваме сега, само ще отбележим, че това доверие, изградено по невидимите пътища на човешкото общуване и личния пример на безкористната и чиста служба на народа, е сърцевината на чехларския духовен феномен, посят през 1903 г. и достигнал своето величие на 13 август 1943 г., когато цялото село пое кръста към своята Голгота.

Въоръжената борба както по време на Септемврийското въстание и последвалия го период на четническото движение (1924—1925 г.), така и през антифашистката съпротива (1941—1944 г.) се водеше на високо политическо ниво, от първия до последния ден на народната победа. Това достойнство будеше симпатии у населението, а също така обезоръжаваше противника да хвърля клевети срещу партизаните и техните ръководители. Противникът беше заставен да признава в своите писмени документи високите морални качества на борците, да сочи техния безспорен авторитет сред населението като общественици и ръководители. Той беше заставен да признава политическия характер на партизанското движение в Средногорието и да води борба с него като със свой политически противник. Всичко това произтичаше от дълбоко хуманния характер на въоръжената борба, която се води от нашия народ, както през септември 1923 г., така и през съпротивата 1941—1944 г.

Поради всичко това по подобие на Панагюрище от Априлското въстание Чехларе остана неповторимо от времето на антифашистката съпротива. В продължение на четири години то беше център на всички значителни събития в Средногорието, като принесе в жертва пред пантеона на свободата дванадесет свои синове. От фалангата на първите, които запалиха пожара, почти никой не остана жив.

За Чехларе, като духовна общност, градена от най-будните негови синове в продължение на няколко поколения, тая саможертва е висока цена, непоправима болка и трагедия, която няма да бъде изживяна много години наред. Останалите живи техни другари заедно с останалите ятаци и помагачи и всички страдалци от това време веднага след победата единодушно се включиха в кооперативното стопанство, в което виждаха паметника на своите свидни чеда. С невиждан ентусиазъм всички се заловиха за изграждането на новия живот, идея и мечта на народните борци от 1903 г. до победния край.

Слави ЧАКЪРОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ДЕМОКРАТИЗМЪТ В РАБОТАТА С КАДРИТЕ

Прилагането на принципа на демократическия централизъм в кадровата дейност не подлежи на дискусия. Въпросът е каква да бъде мярата в съотношението между централизма и демократизма, за кои моменти в кадровата работа на една стопанска организация демократизмът се явява разумно и целесъобразно условие за осъществяване на правилна управленска дейност?

Каква мяра между двете категории би била оптимална за кадровата работа в рамките на една стопанска организация? Тя се определя най-общо от нивото на развитие на производството и на обществените отношения, от конкретно-историческите условия, от равнището на управленската дейност.

Естествено, окончателно решение за това кой на каква длъжност да бъде издигнат, кой ще бъде най-подходящ за конкретното място — номенклатура на организацията, взема партийният комитет съвместно с вишестоящото стопанско ръководство. Те поемат отговорността за подбора и оценката. Тук централизмът е необходим и неизбежен.

Но преди да се вземе окончателното решение, за да се осъществи правилен избор, целесъобразно и разумно е да се разшири демократизмът, процесът на информираност да се постави на широкодемократична основа. Защото масите с особен усет долавят всичко положително и отрицателно в поведението на кадрите. Затова Ленин сочеше, че те трябва да имат право да ги оценяват, да ги сменят, да знаят и проверяват всяка най-малка крачка в тяхната дейност.[1] „Естественият подбор“, пълната гласност, изборността и всеобщият контрол осигуряват това, че всеки деец се оказва в края на краищата на „мястото си“, залавя се с най-подходящата за неговите сили и способности работа.[2]

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 231.

[2] В. И. Ленин, Съч., т. 5, с. 501.

Digitized by Google

На основата на тези постановки в Стопанския нефтохимически комбинат в Плевен бяха потърсени конкретните елементи в структурата на кадровата дейност, по отношение на които би било целесъобразно и възможно да се разширява демократичното начало.

За целта бяха проучени предимствата и проблемите, които ражда експериментираното в продължение на година и половина **конкурсно и изборно начало,** като подход при подбора и издигането на кадрите на ръководни стопански длъжности — номенклатура на партийния комитет и партийните бюра. Въз основа на резултатите от социологическото проучване, след задълбочено обсъждане на въпроса в партийния комитет бе направен изводът, че конкурсното и изборното начало са верният път за осъществяване на по-качествен подбор, за усъвършенстване както на кадровата дейност, така и общо на ръководната дейност в комбината. Ето защо след актуализиране на Наредбата за провеждане на конкурс и избор бе разширен обхватът на длъжностите, обявени за конкурси, и бяха прецизирани онези елементи от новия подход, които позволяват разумно да се разширява демократичната основа за подбора и издигането на кадрите.

Разширен бе демократизмът и в друг структурен елемент на кадровата дейност — в оценката на действуващите ръководни стопански кадри. Разработената система за работа с критичните бележки, мнения и предложения на работниците и специалистите от комбината бе едно от средствата за поставянето на тази оценка на демократична основа. Многократното отправяне от колективите на едни и същи критични бележки свидетелствува за това, че съответният ръководител, от когото зависи решаването или поне придвижването на проблема, или се е отнесъл формално към поставения въпрос, или не е обяснил достатъчно добре, че искането е неоснователно, или, че е основателно, но на дадения етап не би могло да бъде осъществено. Тук могат да се направят изводи и за конкретния пряк ръководител, който, от една страна, трябва да познава и отстоява интересите на колектива си, но, от друга страна, да отстоява интереса и на стопанската организация, като намери начин да разясни, да убеди подчинените си при неоснователност на искането. Това в крайна сметка означава да умее да поддържа дисциплина в колектива.

Направените рационални предложения от колективите също са показател и оценка за работата на ръководителя на съответния колектив. Добър е този ръководител, който съумява да събуди и правилно да насочва енергията на колектива, създавайки такава организация в него, че у членовете му обективно да се поражда интерес за търсене на резерви, за предлагане на средства и пътища за усъвършенстване на техния труд, на условията за работа, на отношенията им и т. н.

Демократизмът в оценката на действуващите ръководни стопански кадри на средно ниво (началник на цех, отдел или друго структурно звено) **бе разширен чрез въвеждането на атестация от колектива.** При предварителното разширено обсъждане на тази идея немалка част от хората отричаха целесъобразността на такъв подход. Възражения имаше не само от страна на ръководителите, по отношение на които той трябваше да се приложи, но и от страна на по-вишестоящи ръководители, от някои секретари на първични партийни организации. Аргументите се свеждаха до предположението, че колективите ще дадат висока оценка не на добрия, а на „добричкия" ръководител, т. е. на този, който не изисква кой знае колко от тях, и че при това положение подобен подход може да доведе не до издигане на нивото на ръководната стопанска дейност, а тъкмо обратното: всеки ръководител, знаейки, че ще бъде оценяван и от колектива си, ще снижи нивото на своята взискателност спрямо подчинените си.

Digitized by Google

На тези аргументи партийният комитет противопостави освен известните Ленинови постановки и впечатленията си от личните наблюдения и от провежданите разговори с работниците за това, че колективите ценят и уважават не „мекушавия и добричък", а строгия, но принципен ръководител. Подобно отношение се диктува закономерно от обективните обстоятелства. В условията на действуващия икономически механизъм от ефективността на работата на съответното производствено звено, за чийто ръководител става въпрос, зависи възнаграждението на членовете на колектива. А тази ефективност в голяма степен зависи от качествата на прекия стопански ръководител и от неговия стил на работа. Той е, който трябва да положи всички усилия, за да докаже и изиска от вишестоящото стопанско ръководство осигуряването на предварителните условия за ефективен труд на своя колектив: качествена суровина, изправна техника, съобразена с изискванията на охраната на труда, подходящи условия за работа и т. н. И когато са осигурени тези предварителни предпоставки, той има всички морални основания да предявява изисквания и към своя колектив. А и колективът знае, че при тези условия от него зависи как ще се води технологичният режим, как ще се експлоатира и поддържа оборудването и в крайна сметка как ще се изпълни планът за продукцията, какви икономии ще се реализират, т. е. зависи възнаграждението на всеки член от колектива. Ето защо взискателността на ръководителя към подчинените му по отношение на дисциплинираност, квалификация, компетентност, качествена работа и т. н. не се разминава, а тъкмо обратно, тя е напълно еднопосочна с личните интереси на членовете на колектива — в случая получаването на по-високо възнаграждение, на удовлетвореност от труда. Това е обективната основа колективите да са също толкова заинтересовани, колкото и вишестоящото ръководство, да имат за свой ръководител способен специалист и талантлив организатор.

Дискусията завърши с решението да се експериментира идеята „Колективът атестира своя ръководител". За целта бе разработена анкетна карта, критериите за оценка в която са съобразени с новите изисквания, на които трябва да отговаря съвременният ръководител. Анкетирахме членове на колективите, които работят повече от една година със съответния ръководител. Техните оценки бяха съпоставени с оценките, които дадоха по същата карта и преките вишестоящи ръководители на оценяваните кадри, както и с оценките на атестационната комисия при последното им атестиране.

Експериментът показа, че твърде съществени различия в трите оценки няма и че поставянето на общата крайна оценка (средноаритметична от трите) на такава широкодемократична основа при всички случаи намалява субективистичния елемент в нея. Колективите не само вярно оцениха своите ръководители, но и доказаха убедително, че трябва да им се предостави такова право и че тъкмо те са хората, които имат най-пълни и непосредствени впечатления, защото в течение на години почти всекидневно са с ръководителя, видели са реакциите и поведението му в различни ситуации. За такива важни страни от дейността на стопанския ръководител в трудовия колектив като обективността му при стимулирането на членовете на колектива, отношението му към лични въпроси на подчинените си, както и за това дали колективът му има доверие и в каква степен, те дадоха веднага оценката си, докато вишестоящите ръководители бяха затруднени да отговорят или поне нямаха категорични оценки.

Не се потвърдиха и опасенията, че ако ръководителят е наказал справедливо някои от подчинените си, те тенденциозно ще дадат понески оценки на всички въпроси. Даже и да е имало някои такива

Digitized by Google

случаи, те нямаха решаващо значение и колективът като цяло не сгреши в общата си оценка за ръководителя. Тя бе твърде близка до оценката „от горе", дори малко по-висока от нея. Ето защо спокойно можем да се доверим на колектива. По този начин създаваме възможности и за укрепване на взаимното доверие и уважение между колектив и ръководител.

Демократизмът като средство за поставяне всеки на мястото му и за издигане на нов тип стопански ръководител **бе въведен и в друг структурен елемент на кадровата ни дейност: в процеса на подбора и оценката на резервните кадри за ръководни стопански длъжности.** Мнението на комисиите за подбора на резервните кадри и мнението на партийните бюра и комбинатския партиен комитет, които също са колективни органи за оценка, се допълниха от информацията, която получихме от анкетните карти за атестиране на действуващите ръководители. В картите бе дадена възможност на колективите да посочат поименно кого смятат за равностоен по качества на сегашния си ръководител или дори за превъзхождащ го. И тази информация бе взета предвид при актуализиране списъка на резервните кадри за съответните стопански длъжности.

Така бе изграден един относително завършен механизъм за разширяване на демократизма в управлението на кадровата дейност в Стопанския нефтохимически комбинат — Плевен. Демократизмът — не самоцелен и едностранчив, а основа за успешно централизирано ръководство, необходимо условие за правилна управленска дейност и средство за издигане качественото й ниво.

Анелия ПЕЛТЕКОВА
социолог в Стопанския нефтохимически комбинат — Плевен

ОЦЕНКАТА — СТИМУЛ ЗА БЪДЕЩАТА РАБОТА

Приемането на оценки на кадрите винаги е била важна част от кадровата работа на партията. Главната цел, която си постави окръжният комитет на партията, бе да се направи комплексна политическа оценка за приноса на партийните бюра и секретарите на първичните партийни организации в изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес.

Как подходи окръжният комитет на партията?

Преди всичко се уточниха критериите, определиха се новите по-високи изисквания към тяхната работа в съответствие със задачите, произтичащи от повсеместното внедряване на икономическия подход и неговия механизъм, проблемите на техническото равнище и качеството на продукцията.

Не беше лесно да се направи една такава комплексна оценка, защото повърхностният подход можеше да окаже негативно влияние

Digitized by Google

върху работата и израстването на кадрите. Необходимо беше да се познават много добре стилът и методите на работа на партийните бюра, състоянието на вътрешнопартийния живот, силата и влиянието на партийната организация върху развитието на трудовите колективи. Нужна бе подробна информация за работата на отделния член на партийното бюро, на секретаря като централна политическа фигура в целокупния живот на първичната партийна организация. Много общински партийни комитети проведоха предварително разговори с дългогодишни партийни и стопански кадри с голям опит за това, как най-добре да се подходи, как да се намери вернният път, за да бъдат оценките реални. Например в гр. Толбухин отговорниците от политическия апарат за отделни партийни организации разговаряха с комунисти, с членове на трудовите колективи, със стопански ръководители. Интересуваше ги въпросът: как те чувстват ръководната роля на първичната партийна организация, доколко ефективно тя играе ролята си на политически ръководител на трудовия колектив. С членовете на партийните бюра се водиха разговори за силните и слабите страни в дейността на партийния секретар.

Набраната информация и личните впечатления спомогнаха да се уточни подходът към изготвяне на оценки, в съдържанието на които намериха място проблемите на:

— качеството на приетите програми и мероприятия по внедряването постиженията на научно-техническия прогрес, внедрителската дейност;

— трудовата и технологичната дисциплини и качеството на продукцията;

— ефективността от организаторската и политическата работа на партийната организация за усъвършенствуване на бригадната организация на труда и приложението на вътрешнобригадната стопанска сметка.

Този подход в най-голяма степен даде своето положително отражение за повишаване отговорността на партийните бюра и на секретарите, а също така и за разширяване връзките на партийните комитети с активите на първичните партийни организации. По същество разговорът за стила и методите на работа на партийните бюра се превърна в своеобразно продължение на прегледа за повишаване ролята и боеспособността на първичните партийни организации.

В Машиностроителния завод за полуремаркета и контейнери, в завода за ел. табла, в комбината „Млечна промишленост“ и други пред партийните бюра се предявиха сериозни претенции за правилната разработка на заводските стандарти и нормали по комплексната система за управление на качеството на продукцията. В обувния комбинат „Добрич“, стопанския комбинат „Метал“ и в Завода за електронна нестандартна апаратура на широка основа се разискваха проблемите за качеството на продукцията, изпълнението на плана за съвкупната печалба и обществената производителност на труда. В оценките на партийните бюра и комитети в строителството акцентът беше поставен на съдържанието на партийната работа по качеството и темповете в жилищното строителство. На високо равнище преминаха разговорите в селските партийни организации и преди всичко в комплексните бригади за промишлено производство, където специално внимание се отдели на необходимостта от непрекъснато подобряване организацията на труда и внедряването на челния опит. В дух на взискателност преминаха заседанията на бюрата на общинските партийни комитети в гр. Генерал Тошево, Тервел, Каварна и Балчик, като определящо място в приеманите оценки взеха проблемите на съдържанието и качеството на идеологическата и организационната дейност, състоянието

Digitized by Google

на планирането и проблемността в партийната работа, партийното ръководство на обществените организации и др. Успоредно с това персонално се оценяваше работата на всеки член на партийното бюро — доколко и в каква степен решава въпросите, за които отговаря. Постави се ударението на стила и методите на партийния секретар, на деловите и политическите му качества, на силните и слабите страни в дейността му като централна фигура в живота на първичната организация.

Разговорите показаха, че под ръководството на първичните партийни организации в трудовите колективи, сред комунистите и безпартийните е налице висока политическа и трудова активност — гаранция за успешното провеждане на курса за повсеместна интензификация, за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, приложението на икономическия подход и неговия механизъм. Заедно с това от оценките на вътрешнопартийния живот личи, че в основната си част първичните организации в окръга се утвърждават като ръководни политически ядра на трудовите колективи.

Анализът на резултатите от проведения разговор показа, че е налице положителен ефект в няколко насоки.

Първо, бюрата на общинските партийни комитети влязоха в пряк и откровен диалог с около 4000 комунисти, което допринесе за по-пълното опознаване на партийните кадри и активисти, за по-конкретното изучаване проблемите на партийните организации и способността на бюрата за тяхното решаване.

Второ, партийните бюра имаха възможността да видят себе си отвътре, да сверят критериите си с тези на окръжния и общинските партийни комитети. Това доведе до промяна в техния стил и методи на работа, в подхода им при решаване на проблемите, стоящи пред тях.

Ето какво разказва Георги Петров — секретар на партийния комитет в обувния комбинат „Добрич“: „За първи път се приемат такива оценки за дейността на партийните бюра, секретарите на ППО и комбинатския партиен комитет от бюрото на общинския партиен комитет. Трябва да кажа, че този подход, задълбочените и критични разговори, които станаха, ни доведоха до сериозни размисли по работата ни като колективни органи на политическо ръководство. Критичните бележки, които ни бяха отправени по проблемите за качеството на продукцията, по съдържанието на партийно-организационната ни работа, ни накараха по-добре да осмислим нашите подходи и критерии в работата си.“

Положителен момент е активното участие на членовете на бюрата на общинските партийни комитети в обсъжданията на оценките. Това доведе до по-точното открояване на съществуващите слабости и положителните моменти в работата на бюрото и секретаря на първичната организация. Нещо повече, една част от въпросите, които се повдигнаха по време на заседанията, намираха веднага компетентно решение от общинските комитети.

Възприетият от окръжния комитет подход и добрата организация позволиха не само да се оценят реално и комплексно партийните кадри, а и да се опознаят по-добре действителното състояние и проблемите на партийните организации. А подобряването на работата с първичните партийни организации и трудовите колективи е залог за успешното изпълнение на производствените програми и за осъществяване на големите и отговорни задачи на партийната политика във всички области на обществения живот.

Васил НИКОЛОВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

ПАРТИЙНИТЕ КАБИНЕТИ

Варненски окръг има единадесет общински, четири районни, осемнадесет комбинатски и двадесет и четири смесени кабинета. За подобряване на работата им през тази година методическият съвет на Научния център по партийно-организационната работа и Домът за политическа просвета разработиха тематичен план. В него е предвидено един път в месеца да събират завеждащите кабинети от окръга и да се обсъждат актуални въпроси, което ще обогатява тяхната непосредствена работа. Сбирките ще се провеждат в оня кабинет, който има най-добър опит по поставения проблем. Така например на вниманието на завеждащите кабинети на 3 февруари т. г. бяха поставени следните въпроси:

— Планиране работата на кабинетите.

— Разговор — обмяна на положителен опит, по темата „Задачите на партийните кабинети по обучението на партийния актив и младите комунисти".

— Семинарно занятие: „Практическото занятие в системата на партийната просвета".

Срещата премина при голяма активност. Бяха зададени много въпроси. Ще посоча само няколко от тях.

— Необходимо ли е към кабинетите да се създават секции по изучаването на положителния опит в партийната работа?

— Как да се осъществява координацията между заводските, комбинатските, районните, общинските и окръжния кабинет?

— Колко методически съвета да се изграждат към съответните партийни комитети?

— Използват ли се пълноценно наличните технически средства и не се ли проявява консерватизъм — особено по партийно-организационната работа?

— Какви форми са за предпочитане при обучението на актива и други.

На въпросите бяха дадени съответни отговори. Бяха направени предложения и в бъдеще срещите да имат приложен характер, за да съдействуват за подобряване на работата.

Предвижда се на най-близките предстоящи срещи пред завеждащите кабинети да бъдат поставени следните въпроси: „Работата на кабинетите от окръга по изучаване, обобщаване, създаване и внедряване на положителния опит по партийно-организационната и идеологическата работа" и „Мястото и ролята на партийните кабинети за изпълнение решенията на Националната партийна конференция" и т. н.

Стефан АТАНАСОВ

Digitized by Google

ОБРАЗЕЦ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Въпросът за развитието и усъвършенстването на вътрешнопартийната демокрация като образец на социалистическата демокрация е пряко свързан с ръководната роля на партията. Творческото осмисляне и практическото развитие на този проблем се налага от необходимостта първичните партийни организации да превръщат своя вътрешен живот в образец на социалистическите обществени отношения.

Фактическият материал за направените изводи и разсъждения е събран на територията на общинския комитет на партията в Пловдив. Съвместно със сектор „Информационен" на общинския комитет се проучиха броят и тематиката на проведените събрания, активността на комунистите. За определяне самодейността на партийните организации като средство за развитие на вътрешнопартийната демокрация се проследи връзката между тематиката на партийните събрания и събранията на колективите. Проучиха се и текущите архиви на добри партийни организации от материалното производство и научни звена. Използвани са и оценки на районните и общинските комитети за резултатите от прегледа за издигане боеспособността на първичните партийни организации.

Актуалността и значимостта на темата се определят както от обективно протичащите в партията и обществото процеси, така и от стоящите пред партийните органи задачи. Най-общо те могат да се изразят в следните изводи: издига се ролята на партията като решаваща сила, която гарантира развитието на социалистическата демокрация както чрез провежданата от нея политика на демократизация на социалното управление, така и чрез разгръщане на вътрешнопартийната демокрация: обективно протичащите процеси на демокрация в обществото са съпроводени с активното участие на личността в тях; повишават се ролята и отговорността на партийните организации и те са естествен център, където все по-непосредствено се решават новите по-сложни задачи; качествено нова е ролята на трудовия колектив в социалистическите обществени отношения; расте необходимостта от комплексно приложение на икономическия механизъм в народното стопанство и свързаната с него икономическа демокрация.

Този процес има две страни. От една страна, партията провежда политика за разгръщане на демократизма във всички сфери на социалистическото общество. От друга страна, тя разгръща вътрешнопартийната демокрация като образец на социалистическия демократизъм.

Digitized by Google

Какво показват резултатите от наблюденията в Пловдивската община и какви изводи могат да се направят?

Налице са ясно очертани тенденции на засилване вниманието на първичните партийни организации към развитие и усъвършенстване на вътрешнопартийната демокрация. Те се проявяват както в редовния им организационен живот, така и в способността им да разясняват, конкретизират и изпълняват партийната политика.

Нараства броят на партийните събрания. Това е предпоставка не само за редовен организационен живот, но и за приобщаване на колектива към партийната политика. Докато през 1978 г. са проведени 12 530 събрания, то през 1983 година общият им брой нараства на 16 461. Завишен е и делът на откритите партийни събрания. Няма в общината първична партийна организация, която всеки месец да не е провеждала организационно събрание.

Качеството на вътрешнопартийната демокрация е свързано с умението **да се поставят на обсъждане жизнено важни въпроси от живота на колектива.** Анализът на дневния ред на партийните събрания показва, че тематично те са насочени към актуални проблеми на партийната политика и нейното идеологическо и организационно осигуряване. По икономическата политика на партията за първото полугодие на 1983 година са проведени 997 събрания, колкото през цялата 1978 година. Увеличават се и събранията по икономия на материално-енергетични ресурси — по качеството на продукцията, по внедряване на научно-техническия прогрес.

Тези данни за първичната партийна организация в цеха за дамски обувки на завод „П. Ченгелов" — Пловдив имат следните измерения. На заседание на партийното бюро през второто шестмесечие на миналата година са обсъдени 13 въпроса. Седем от тях са по икономическата политика на партията: качеството на обувките за износ; усъвършенстване на бригадната стопанска сметка и приноса на всеки работник; обсъждане на насрещния план; икономия на кожи и спомагателни материали... Същите въпроси се обсъждат и на партийни събрания.

Развитието и обогатяването на вътрешнопартийната демокрация е свързано с **издигане ролята на партийното бюро като колективен орган.** Утвърдена е практиката всички въпроси, които се внасят за обсъждане на партийни събрания, да се обсъждат в бюрото. Колективността е съчетана с личната отговорност, което се потвърждава от нарасналия брой на събранията по дисциплината. По-умело се използват и изпълват с ново съдържание утвърдилите се форми като: работа с помощните органи към партийното бюро; комисия по ефективност и качество; идеологически комисии; работни групи по проблеми, комисии за народен контрол, подготовка на съдоклади...

Демократизмът в партията намира конкретен израз в **повишаване активността на комунистите.** Нейните измерения се проявяват както чрез увеличаване участието в подготовката на събранията, така и чрез направените изказвания и предложения. Да вземем за пример изказванията — 20 на сто през първото тримесечие за 1978 г., 21 на сто през 1982 и 23 на сто през 1983 година. Нарасналата активност се проявява и с изпълнение на все повече партийни поръчения, пряко свързани със задачите на колектива.

В общинската партийна организация от няколко години се работи по инициативата „Отчет пред революцията", свързана с поемане на лични обещания от комунистите. Ежегодно над 32 000 комунисти отчитат изпълнението на поетите обещания. Тази инициатива осигурява развитието на демократизма в партията, защото чрез нея се създава възможност за творческо участие в живота на партийната организация

Digitized by Google

и колектива. От друга страна, поетите обещания от комунистите отразяват собственото им виждане за тяхното място и роля в реализиране на партийната политика.

Вътрешнопартийната демокрация в значителна степен се определя от нивото на критиката. Според анализите тя е насочена главно срещу злоупотребата със служебното положение, ходатайствата, малката правда и нарушенията на партийната дисциплина. В годините след XII конгрес в партийните организации се проявява тенденция за нарастване на критичните бележки и предложенията. Предпоставки за това са не само обективно развиващите се процеси на демократизация, но и внедрената в окръжната партийна организация система за работа с критичните бележки. В съответствие с нея преди всяко събрание партийният секретар докладва за мерките по повод отправената критика от комунистите. Това повишава взискателността и увеличава критичните бележки към пропуските. Те са свързани предимно със слабостите в производството, бригадната организация на труда, вътрешностопанската сметка и качеството на продукцията. В районните комитети са създадени специални картотеки, чрез които се следи за тяхното изпълнение.

Повишената активност на комунистите създава условия за разгръщане на критиката и самокритиката и в трудовите колективи. Традиция е на партийните събрания в текстилния комбинат „Марица", комбинат „Ален мак", Електроапаратурния завод... да се търсят различни форми за отговор на отправената критика. В едни организации се използват събранията на колективите, в други възможностите на нагледната агитация и т. н. А във всички цехове на комбинат „Марица" има кътове, където се поставят писмено отговорите на поставените въпроси.

Не бихме могли да разглеждаме направленията за развитие на вътрешнопартийната демокрация, без да анализираме самодейния характер на първичните организации, проявяващ се както в умението да се конкретизира партийната политика и инициативата при изпълнението, така и в осигуряване на възможност сами да решават местните въпроси.

За самодейността съдим главно по получените положителни резултати от изпълнението на насрещните планове. Показател за нейното ниво е и това, каква част от обсъжданите въпроси са по плана на организацията и каква част са регламентирани. Налице е слаба тенденция на намаляване на регламентирането.

Но развитието на вътрешнопартийната демокрация не е самоцел. Така както първичната организация трябва да се превръща в образец на бъдещото състояние на трудовия колектив, така и нейните вътрешнопартийни отношения трябва да станат образец за изграждане отношенията в производствения колектив.

Внедряването на икономическия подход и неговия механизъм създава благоприятни предпоставки за ускоряване процесите на превръщане на вътрешнопартийната демокрация в образец на икономическата демокрация. Всеизвестно е, че целта на социалистическата демокрация е да осигури реалното участие на всеки член от обществото не само във формите на представителната демокрация, но и в управлението на производствените процеси. Приложението на такива принципи като изборност, отчетност, колективност в управлението на производството издига икономическата демокрация. Тя се осъществява главно чрез повишаване ролята на колективните органи на управление (стопански съвети, бригадни съвети, събрание на пълномощниците...), по-пълно участие на колективите при разработка на насрещните планове, въвеж-

Digitized by Google

дане на вътрешностопанската сметка и др. В общината 88 процента от работниците са обхванати в бригадната организация на труда.

Увеличените права и възможности на низовите колективи да решават въпросите на производството повишават отговорността и възможностите на партийните организации като ръководители и инициатори в процесите на демократизация. Сега те по-близко ръководят работата на бригадните съвети, осигуряват по-благоприятен психически климат в колективите, създават условия за обективно определяне коефициента на трудово участие.

Демократизацията на производството е свързана и с **конкурсното и изборното начало при издигане на стопанските ръководители**, като се спазват и прилагат ленинските принципи за работа с кадрите. Във всички предприятия е въведен конкурс при назначаване на специалистите, началниците на отдели, цехове, бюра. Партийните организации създават обстановка на обективна преценка на участвуващите в конкурсите специалисти и оценяват политическите качества на кандидатите. Процесите на демократизация пряко зависят от умението да се поставят нови критерии към дейността на кадрите, да се подкрепят проявените от тях инициативи, да се създава обстановка на доверие и грижа към тях.

Превръщането на вътрешнопартийната демокрация в образец на социалистическа демокрация зависи не само от повишеното умение да се поставят на обсъждане пред комунистите актуалните проблеми на партийната политика, но и да се свеждат тези въпроси до колектива, да се превръща в основен мотив в дейността на всеки негов член. От позицията на партийната организация в значителна степен се определя участието на колектива при решаване на въпросите, които най-пряко засягат както обществените, така и личните интереси. За тези процеси можем да съдим по това колко и по какви проблеми се провеждат събранията на трудовите колективи, какви решения се вземат. Например в бубинажния цех на Завода за асинхронни електродвигатели в Пловдив работниците разглеждат речта на другаря Т. Живков пред Варненското съвещание, приемат мероприятия за изпълнение на насрещния план, прави се отчет на стопанския ръководител пред колектива, контролира се изпълнението на решенията, обсъжда се работата на комисията за народен контрол... А в комбината за мотокари „Рекорд“ ежемесечно на събрания на трудовите колективи се вземат решения по изпълнението на качествените показатели на плана, реконструкцията и модернизацията на основните производствени фондове, икономичното използване на материално-енергетичните ресурси...

Обогатяват се съдържанието и формите на връзките на партийните организации с колектива: привличане на работници и специалисти в подготовката на събранията; увеличаване броя на откритите партийни събрания; изграждане на партийно-комсомолски групи; участие на безпартийни при приема на млади комунисти... В партийните организации от Обединените заводи за пишещи машини се утвърди поставянето на поръчения на безпартийни ръководители и обсъждане кандидатите за партийни членове на открити събрания. Тези процеси намират своите измерения и в усъвършенствуване партийното ръководство на профорганизациите и комсомолските дружества.

Развитието на икономическата демокрация е свързано и с издигане ролята на **трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост.**

В Пловдивската община широко разпространение намери движението, зародило се в Комбината за цветни метали под наслов „Колектив за най-добро стопанисване на социалистическата собственост“. Не-

Digitized by Google

говата цел е да повиши опазването на социалистическата собственост, да засили обществено-политическата и трудовата активност на всеки работник. Разработената методика за целево съревнование под същия девиз създава условия всеки работник и колектив да поемат конкретно обещание.

Не може да се разглежда диалектическата връзка между вътрешнопартийната и социалистическата демокрация, без да се свързва тя с въпроса за **качеството на продукцията и дисциплината.** Повишените изисквания към качеството на партийната дейност осигуряват по-висока ефективност в работата за създаване атмосфера на висока лична и колективна отговорност от резултатите на всяко работно място. Създава се възможност за участие на всеки работник и специалист в конкретна работа по качеството — във всички етапи на неговото формиране — от конструирането на новите изделия, през технологичното и инструменталното осигуряване до производството, сервизното осигуряване и връзката с клиентите. Един пример от дейността на първичните партийни организации в текстилния комбинат „Марица". В рамките на обществено-държавния преглед започва преглед по партийни групи под наслов „Моят личен принос за намаляване на нестандартната продукция". В 47 партийни групи 497 комунисти от комбинатската партийна организация се отчитат и поемат нови задължения. В сбирките на всички групи участвуват директорът и секретарят на комбинатския партиен комитет, за да може по-бързо да се вземат мерки за осъществяване на направените предложения и критика. Решенията на партийните събрания по тези поводи се публикуват в заводската многотиражка. В комбинатския комитет се приемат текущи оценки на номенклатурните кадри за работата по качеството и също се дава гласност чрез вестника. Нагледната агитация с конкретни данни за всяко звено показва какви са челните постижения в страната и в чужбина, колко лева икономия ще се получи при намаляване на брака с 1 процент. Посоченият пример е доказателство за нарасналото умение на партийните организации да популяризират най-добрите постижения. В комбината работят над 400 школи за челен опит, където се изучава работата на героите на социалистическия труд и орденоносците.

Стана практика в дейността на партийните организации да се привличат безпартийни специалисти при проучване на отделни аспекти от производството, при разясняване икономическата политика на партията. В комисията за ефективност и качество към партийната организация към цех „Месодобив" на месокомбината „Родопа" при проверките се привличат безпартийни специалисти, което дава голям икономически и социален ефект. В първичните партийни организации в комбинат „Марица" обект на системен контрол е нормативната база за суровини и материали, в Комбината за трактори — ритмичността в производството и реализацията, в комбината за мотокари „Рекорд" — внедряването на вътрешностопанската сметка . . .

Развитието на социалистическата демокрация е пряко свързано с повишаване ръководната роля на Комунистическата партия, защото именно тя е онази сила, която създава условия за демократизиране на цялото общество. Всеизвестно е, че партийният контрол е важен фактор за ефективността на нашата политическа система, за последователното провеждане в живота принципите на социалистическия демократизъм. Партията с нейния политически подход осигурява развитието на демократизма в социалистическото общество, неприкосновеността на правата на отделните граждани и трудовите колективи, прогреса на човека.

Правото на контрол е в съзвучие с демократизацията на производството. Първичните партийни организации усъвършенствуват него-

Digitized by Google

вата реализация както чрез подбора на въпросите, по които контролират стопанското ръководство, така и чрез формите на отчет. Главен обект на проверката са стилът и методите на работа на стопанските кадри.

Проблемите.

Нивото на вътрешнопартийната демокрация и на социалистическата демокрация не е еднакво за всички партийни организации и колективи. Нещо повече, в някои звена тези процеси се задържат поради принизяване на политическия подход и принизяване на критиката и самокритиката. С най-голяма сила това се отнася за партийните организации в научните институти и звена.

В немалко първични партийни организации в подготовката на събранията участвуват не повече от трима-четирима комунисти, и то главно членовете на партийното бюро. Не се осигурява предварително информация по обсъжданите проблеми и това води до ниска активност на събранията. Така например при подготовката на събранията в химическия завод „Агрия" участвуват от 3 до 7 души. Толкова се и изказват. Същата е обстановката и в партийните събрания при цех „Бубинажен" на Завода за асинхронни електродвигатели, където се изказват от 2 до 4 души.

В други организации се полагат усилия за развитие на вътрешнопартийната демокрация, но тя не оказва влияние на процесите на демократизация на колектива. Така се получава, когато събранията протичат формално и не се вземат никакви решения. Демократизацията се ограничава и от големия брой събрания, проведени по решения на вишестоящите органи. Прекаленото регламентиране задържа самодейността, инициативата и творчеството в партийната дейност.

Може да се направи заключението, че в Пловдивската община съществуват добри предпоставки за развитие на социалистическия демократизъм. Налице е необходимата социална и икономическа база за превръщането на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост. Сега задачата е тези предпоставки да станат дело на първичните партийни организации на трудовите колективи.

Решенията на XII конгрес и последвалите го пленуми на ЦК на партията дават пример и създават условия за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация. Следователно нейното ниво във всяка първична партийна организация е в зависимост от дейността на партийния секретар, на партийното бюро, на всички комунисти. В този сложен процес имат свое място и местните партийни органи, които чрез конкретен диференциран подход създават условия за преодоляване на съществуващите слабости за по-бързо и целенасочено разпространение на челния опит по превръщане на вътрешнопартийната демокрация в образец на социалистическата демокрация.

Христина КОЛЕВА
кандидат на философските науки

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ ОРГАНИЗАТОР В БРИГАДАТА

В изпълнение решенията на XII конгрес на БКП изминалите три години от осмата петилетка бяха години на стремителен възход на нашия окръг, на творчество, на съзидание. Въведени са основни фондове, равняващи се на трите предшествуващи петилетки, взети заедно. Тези години достойно ще стоят по-високо сред тях, придвижили смело Пернишки окръг в неговото социалистическо осъществяване.

Всичко това е дело на трудовите колективи, резултат на ръководната и направляваща роля на окръжната партийна организация, на първичните партийни организации, на партийните бюра и комунистите.

Бурното развитие на икономиката на окръга доведе до формирането на нови многобройни трудови колективи особено в изграждащия се крупен по своите мащаби Пернишки промишлен комплекс с неговите три национални обекта.

Тези новоформиращи се колективи в началото много често са с 1—2-ма комунисти, което не позволява да се изгради партийна група. Изучавайки опита на КПСС, по решение на бюрото на окръжния комитет на БКП вече трета година се изпращат с поръчения ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАТОРИ в онези участъци, бригади, ферми, строителни обекти, смени, отдели, служби и други звена, където няма възможност да се изгради партийна или партийно-комсомолска група.

При изпълнението на срочни задачи като например прибирането на селскостопанската продукция в механизираните отряди, при извършване на строително-монтажни работи, по време на изборите и други, където няма комунисти, с решение на съответния партиен орган и с партийно поръчение също се изпраща партиен организатор в новоизграденото звено.

За партийни организатори в трудовите колективи се изпращат подготвени, принципни, настойчиви и инициативни комунисти, специалисти във водещите професии, челници и първенци, които добре познават колектива, умеят да работят с хората. Те са необходимо звено, което свързва съответния партиен комитет, първичната партийна организация и комунистите с низовата клетка — трудовия колектив, и действуват като представители на първичната организация сред безпартийните и на безпартийните в първичната организация. Функциите им продължават до формирането на партийно ядро и избирането на отговорник на партийната група или секретар на първичната организация.

Този съветски опит се използва от всички партийни комитети в окръга. Сега в окръжната партийна организация работят 379 партийни организатори. Само общостроителният партиен комитет е изпратил 109 души в отделните трудови колективи, общинският комитет на БКП — Брезник — 68 души, общинският комитет — Радомир — 12 и др.

Партийният организатор се утвърждава и дейността му се направлява от съответния партиен комитет, партийна организация и партийно бюро, които му оказват методическа помощ, подсказват конкретни пътища и методи за решаване на задачите. Като се запознава с решенията на съответното партийно бюро, първична организация и комитет, той си определя кръга от въпроси, с които трябва да се захване, обмисля какво ще направи в бригадата, в колектива.

Digitized by Google

В своята всекидневна работа той се ръководи както от плановете на съответната първична партийна организация, така и от събитията на деня. Ако възникнат например нови производствени задачи, той мобилизира членовете на колектива за тяхното изпълнение. Ако някой работник подобри организацията на своя труд, той подхваща и разпространява опита. Ако колективът проявява интерес към новите събития в страната или чужбина, той разяснява техния смисъл.

За да извършва всичко това, партийният организатор трябва ясно да разбира политиката на партията, актуалните задачи и закономерности на комунистическото строителство. Ето защо партийните бюра и секретарите на първичните организации работят непосредствено с тях, системно ги събират, организират лекции, изслушват от тях отчети за работата им, информират ги за взетите решения. При обсъждане на важни въпроси, свързани със съответния колектив, партийните бюра канят на заседанията си партийните организатори. Те участвуват също в семинари, организирани от първичните организации, присъствуват на инструктажи на място, обучават се съвместно с отговорниците на партийните групи.

Досегашната работа на партийните организатори показва, че те се утвърждават като авторитетни личности, които успешно работят за изпълнението на ПОЛИТИЧЕСКИТЕ, СТОПАНСКИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ задачи, умело ръководят и насочват дейността на малките и новоформиращи се трудови колективи в осъществяване политиката на партията.

Как направляват осъществяването на тези задачи?

Партийният организатор сплотява работниците от бригадата, от смяната в дружен колектив, най-активно влияе за подобряване на производството, на комунистическото им възпитание, включва ги в активна обществена дейност, създава обстановка за изпълнение на партийните решения, за осъществяване **политическите задачи** в трудовия колектив. Извършва действена организаторска работа за формиране на **политическа съзнателност** в колектива. Много често отделни труженици се нуждаят да се разяснява информация за важни моменти от вътрешната и външната политика на партията. Това е всекидневна задача на партийния организатор и той го върши с удовлетворение. Така например низовият стопански ръководител, бригадирът на звеното не винаги вникват в дълбочината на проблемите, които в определен момент поставят ЦК на БКП, ОК на БКП или общинският партиен комитет, и не се заемат в достатъчна степен с тяхното решаване. Дори важни въпроси не се поставят своевременно пред колектива, не се работи незабавно да се създаде обстановка за изпълнение на редица партийни решения. Именно тук намира поле за изява партийният организатор.

Да вземем например използването на производствените мощности в процеса на изграждането на Завода за тежко машиностроене край Радомир, новия Циментов завод в Темелково и др. Трудовите колективи тук разполагат със скъпо струваща техника, която бездействува по различни причини. В същото време организаторската и политическата работа не са достатъчно конкретни и резултатни за бързото изграждане и ефективното използване на тези мощности. Естествено, тук намира своето място партийният организатор. Освен това той следи внимателно за възпитателните последствия на приетите решения от бригадния съвет и работи безусловно за изпълнението на партийните решения, укрепва чувството за стопани на социалистическата собственост, за нарастване на колективната заинтересованост в крайните резултати, носи отговорност не само за себе си, но и за колектива.

Digitized by Google

Изпратени с поръчение в трудовия колектив, партийните организатори се отнасят критично към своята работа, оценяват реално съществуващите слабости и недостатъци, осъзнават отговорността, която носят при изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на XII конгрес на БКП, Националното съвещание във Варна и Националната партийна конференция по качеството. Това особено се отнася до изпълнението на насрещния план, до повишаване качеството на продукцията, дисциплината, производителността на труда, бригадната организация на труда. Всички тези изисквания се считат като една многостранна задача — и икономическа, и политическа, и организационна, и кадрова, и нравствена. Осъществяването им е процес, който е свързан понякога с необходимостта да се преодоляват негативни елементи в съзнанието и психиката на хората, на създадените и формирани досега стереотипи в подходите, в оценката, мисленето и действията на част от членовете на колектива.

Интензификацията на народното стопанство поставя нови изисквания и към качеството на труда, и към качествата на личността. Нима е възможно да се говори за висока организационна култура без усет и стремеж да се реагира на новите теоретически разработки и практически подходи на другаря Тодор Живков в следконгресния период, без наличието на достатъчно икономическа култура. В изграждането на нова организационна култура у членовете на трудовия колектив несъмнено място имат и партийните организатори. Именно те помагат на ръководството на колектива за по-пълното прилагане на вътрешностопанската сметка, за растежа на обществената производителност на труда и намаляването себестойността на продукцията, за срочното въвеждане, бързото овладяване и най-пълното използване на производствените мощности, за икономия на финансови и материални средства. Оказват помощ при икономическия анализ, воюват за изменение на нещата особено при анализа на причините за недостатъците в работата и дейността на колектива и търсят помощ, съдействие за решаване на проблемите и трудностите.

Съвместно с бригадира, бригадния съвет, профсъюзния и комсомолския ръководител партийните организации запознават със задачите всеки работник и полагат грижи за тяхното осъществяване. Участват в работата на съвета на бригадата, като при необходимост поставят пред ръководството обсъждането на назрелите въпроси и тяхното оперативно решение.

Главна функция на трудовия колектив е изпълнението на производствените задачи. Тази функция колективът не може да осъществи, ако няма в него **здрав социалнопсихически климат.** И не само от убежденията, мотивите, субективните позиции, но и от идейно-нравствените, социалнопсихическите отношения зависи социалната активност на всеки член от колектива. Ето защо партийните организатори от окръга се стремят да овладеят вътрешноколективните, служебните и междуличностните отношения. Овладявайки тези процеси, с цялата си енергия те полагат усилия да създават добър психически климат, като с поведението си, с предаността си към БКП, с навреме забелязаната и поддържана инициатива, с намирането на свободна минутка за разговор с всеки за производството и за домашните му грижи, обкръжавайки го с внимание, те съдействуват за формирането на по-високи нравствени качества у всеки член на колектива.

Болшинството от партийните организатори проявяват умение да видят от всички стоящи проблеми пред колектива главните, да съсредоточат вниманието си върху тях и чрез създадения добър психически климат да намерят ефективни способи за решаване на поставените задачи. По този начин много наши партийни организатори изпълват със съдържание думите на др. Тодор Живков, че всеки ръководител, неза-

Digitized by Google

висимо от неговия ранг и място, трябва да възпитава масите в комунистически дух, да умее да работи с тях и да ги организира, да притежава високи морални качества и да дава личен пример, да умее да работи с трудовия колектив.

Опитните партийни организатори сочат, че здравият психически климат е едно от условията за успешна работа в колектива. Успехите, които имат, се дължат и на вече утвърдили се принципи на поведение. Ето какво изтъкват за себе си партийните организации от общостроителната партийна организация на националния обект „Червена могила“:

— Стремим се да управляваме себе си, защото онзи, който не умее да прави това, е непригоден да направлява други. — Не потискаме другарите си със своя авторитет. Стремим се нашето мнение да стане тяхно убеждение. Никога не използваме власт дотогава, докато не се убедим, че всички останали средства за въздействие не довеждат до желания резултат.

— В отношенията си към колектива колкото е възможно по-малко употребяваме „Аз“, а повече „Ние“.

— Критикуваме мнението, а не човека, изказал това мнение.

Какви изисквания предявяват партийните органи към дейността на партийния организатор?

Внимание към трудовия човек, умение да се разговаря с него от душа, да се проникне в неговия душевен мир, голяма любов към хората и да е чужд на равнодушието. Да умее да организира колектива, да познава задачите, които стоят пред него, да познава средствата за постигане на целта и хората, на които е възложена работата. Той е длъжен добре да изучи колектива си и да знае на какво е способен, какви възможности има всеки негов член поотделно. Всички тези качества са необходими във всекидневната работа на партийния организатор.

Партийният организатор трябва да притежава високо политическо съзнание, да има творческо отношение към задълженията си, да работи над себе си, да бъде взискателен към другарите и към себе си, да има чувство за отговорност пред трудовия колектив и първичната организация. Да проявява уважение към майсторите-ветерани и да държи винаги да тържествува принципът „Един за всички, всички за един“.

Партийният организатор трябва да се ползва с доверието и подкрепата на другарите си, да се опира на актива, но и да се съобразява с изоставащите и трудните, без да се поддава на влиянието на нарушителите на дисциплината, на обществения ред, когато те натрапват на колектива волята си и го тласкат към лоши дела. Организаторът трябва да знае, че колективът, когото той организира, не е прост сбор от работници, а група за действие и всеки негов член трябва да се чувствува като частица от единен механизъм.

Макар че е твърде кратък периодът за разпространяване и утвърждаване на този съветски опит, считаме, че това е една сполучлива форма за партийно влияние в трудовия колектив и дейността на партийния организатор ще се засилва все повече и повече.

Решенията на Националната партийна конференция по качеството, както и тези на Дванадесетия конгрес на БКП ще служат като постоянен заряд в нашите практически действия. Оставащите две години от осмата петилетка ще наситим с мащабни цели и задачи, осъществявани от трудовите колективи под прякото ръководство на партийните организации, на комунистите, в това число и на партийните организатори.

Славчо ЗЛАТКОВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

ВЗИСКАТЕЛНОСТТА

В отчетния доклад на партийното бюро във вагоноремонтния цех при ж. п. гара Горна Оряховица в порядък на самокритика е записано, че „партийното бюро начело с партийния секретар проявява либерализъм и често се задоволява само с другарски разговор или бележка, а не търси партийна отговорност", когато някои комунисти не изпълняват партийните си задължения или ги изпълняват лошо.

В монтажния цех на хладилния завод „Антон Иванов" има оплаквания, че „някои бригадири и други ръководители избягват сблъсъците, които са резултат на неизпълнена определена задача... заобикалят случая или търсят начин да оправдаят виновниците".

Комунистите от партийната организация при базата за развитие и внедряване при комбинат „Георги Костов" — София са единодушни, че „партийното бюро не проявява необходимата политическа взискателност към стопанското ръководство и не търси партийна отговорност", когато се провалят партийни решения, не се изпълняват от комунисти административно-стопански задачи.

Три различни партийни организации — една и съща констатация: бягство от острите, но необходими разговори, бягство от сблъсъците, произтичащи от неизпълнени партийни и стопански задължения, липса на взискателност...

А и трите партийни организации добре изпълняват ролята си на политически ръководства, имат голям принос за реализацията на производствената програма. И същевременно изразяват неудовлетвореност, като истински комунисти отчитат свои слабости в стила на работата си. На този фон в една или друга форма изразяват грижата си по проблема взискателност към всички и във всичко. Защото знаят и разбират, че успехите им биха били значително по-големи, ако се проявява нужната взискателност, ако се търси от всички отговорност за поръчаното дело. Но дотук се свършва всичко: не се прави анализ защо, по какви причини съществува това явление и какви са последствията от него. В отделни разговори със секретари, членове на партийни бюра или редови комунисти на въпроса защо като се знае, че трябва да се изисква, не се прави това, на какво се дължи, че някои стопански ръководители-комунисти заобикалят и изкуствено избягват остри ситуации, които в интерес на работата са нужни, обясненията обикновено се свеждат до това, че „нали трябва да се разчита на съзнателността им", „... искаш някак си с добро", „... да не се засягат честолюбието на другарите" и други от този род. Не само в тези партийни организации съм попадал на такива случаи и съответно обяснение за тях. Изглежда, че те са доста разпространени.

За комуниста, получил по-краткотрайно или за по-продължителен срок поръчение, за определен случай или за система от задачи, има само едно положение — добросъвестно да се изпълни и в срок партийната повеля. Комунистите са хора реалисти — понякога нещата в живота на цеха, завода или квартала може през това време съществено да се изменят, може да настъпи важна промяна в положението на комуниста, комуто е възложена определена задача, естествено в такъв случай партийният орган ще отчете това. Но тогава, когато проблемът стои и поръчението не се изпълни, следва да се търси партийна отговорност.

Проявите на либерализъм означават опрощаване слабостите и грешките на комунистите. А това са грешки, слабости или отрицателни прояви, които пряко или косвено дават съответно отражение върху производствената програма на колектива, т. е. засягат се интересите на трудовия колектив, а оттук и на цялото ни общество. Имаме ли тогава право да опрощаваме недостатъци, допуснати от комунисти? Или да разчитаме само на съзнанието, или да чувствуваме неудобство от това, че други не си гледат работата и ние проявяваме към тях взискателност в една или друга форма?

Да се избягват сблъсъците всъщност означава партийното ръководство да се преструва, че нищо не знае, нищо не е чуло, нищо не е провалило, само и само да има спокойствие, да не се изострят нерви. Но фактически ще има спокойствие само за носителя на нарушението, на неизпълнената задача. За трудовия колектив и за обществото това спокойствие струва скъпо и прескъпо. Да не говорим, че, когато не се санкционира едно неизпълнение на партийно решение или нарушение на партийния Устав или социалистическия морал, независимо по какви причини, дава отрицателно отражение, създават се илюзии, че може да се вземат решения, може да се възлагат партийни поръчения, но не е беда, ако те не се изпълняват.

Някъде са склонни да оправдаят този либерализъм, отминаването на такива грешки и слабости като маловажни случаи, дребни нарушения, несъществени пропуски. Но известно е, че всичко голямо започва от малкото и на пръв поглед несъщественото. Нима трябва да чакаме всичко това да се задълбочи и разшири и тогава да се вземат мерки.

Да се критикуват партийните членове и да се изисква от тях, когато се наложи, това е право и задължение на партийното ръководство, на цялата партийна организация. Именно право и задължение. Кога-

Digitized by Google

то не се изпълнява определена задача с по-малко или по-голямо значение, длъжни сме да реагираме, да изискаме. Всяко премълчаване е за сметка на партията. Разбира се, когато става дума за взискателност, даже когато трябва да се отиде на остър сблъсък, това не означава да се удря по бюрото, да се стискат зъби, да се вика и отправят заплахи или закани. Не! И при най-суровата критика, при налагането и на най-тежкото партийно наказание следва да се щади достойнството на комунистите. Защото и най-острата критика, и най-тежкото партийно наказание е израз на грижа, внимание и уважение към комуниста. Те са могъщ фактор за възпитание на партийните членове.

А заобикалянето на грешките и техните носители, замазването на нарушенията или тяхното опрощаване, независимо по какви съображения, в крайна сметка отслабват партийната организация и намаляват нейния авторитет и ръководна политическа роля в трудовия колектив.

Господин КОЛЕВ

И РЕЗУЛТАТЪТ НЕ ЗАКЪСНЯ

На едно събрание на първичната партийна организация в завод „Арсо Поптодоров" в Благоевград бяха обсъдени проблеми, свързани с качеството на продукцията, с възможностите на комунистите да влияят положително върху него, с техните конкретни задачи по организирането на колектива. Събранието бе подготвено добре, говореше се съвсем конкретно, с цифри и имена. Имаше критика, че не се поддържат добре и не се стопанисват някои машини, че се пропуска некачествена продукция. Но понеже всичко се назоваваше точно, понеже се боравеше с факти, нямаше на кого да се сърдим. Активността беше висока, дори и тези работници и ръководители, които не бяха засегнати пряко, бяха повлияни от духа на разискванията. И резултатът не закъсня. Ремонтът на машините започна още на следващия ден, дефектите по детайлите намаляха.

Впрочем не само този конкретен, видим резултат е важен. По принцип всяко събрание отразява състоянието и живота на организацията, способността ѝ да открива и делово да решава конкретните проблеми на производството и на възпитанието на хората. Нещо повече — всяко наистина добро събрание обогатява този живот и тази способност, позволява да се разкрива действената, активната позиция на партийните членове. И в това е неговата ефективност.

Пътят към интересното, резултатно събрание започва с определянето на дневния ред. Каква тема да изберем? В най-общи линии отговорът на този въпрос се очертава още в резолюцията на годишното отчетно-изборно събрание. Там са набелязани основните насоки в дейността на организацията, главните проблеми, които стоят за разрешаване пред нея и пред колектива през годината. По-нататък задачите се конкретизират в шестмесечните планове, където се формулират и темите на събранията за следващия период.

Още в подготовката на проекта на плана се стремим да привлечем колкото се може повече комунисти. В заседанието освен членовете на партийното бюро — 7 човека, участвуват и четиримата отговорници на партийни групи. А дотогава в партийните групи и в лични разговори сме разменяли мнение с активисти, бригадири и други. И така, повечето от членовете на организацията имат отношение към подготовката на плана още преди да се постави той на обсъждане от колективния орган — събранието. Това си има своето значение — когато темите са огледани от повече хора, по-малка е вероятността да бъде пропуснато нещо важно, а и комунистите се чувствуват лично ангажирани и лично убедени, че тези проблеми следва да бъдат обсъдени, че такава постановка на въпросите най-добре ще съдействува за конкретизиране на партийната политика, за изпълнение на поставените от партията задачи.

Забелязали сме, че събранията, свързани с производствената дейност на колектива — с реконструкцията и разширението на завода, качеството на произвежданата продукция, внедряването на научно-техническите постижения и рационализаторската дейност, организацията на социалистическото съревнование, използването на производствените фондове и други — протичат по-активно. Критиката там е по-силна, правят се повече предложения, а подготвените предварително проекти за решения се разширяват и обогатяват. Много от тези събрания са открити, в обсъжданията участвуват и безпартийни — бригадири, началници на участъци, профсъюзни активисти, челници.

Digitized by Google

При просветните събрания и при събранията, които разглеждат идеологическата работа на първичната организация, „градусът“ не е така висок. Може би си казва думата и известна непривичност на тематиката, и самочувствието, понижено от не особено високото образователно равнище на състава, и традицията на такива събрания да бъдем повече слушатели, и непреодоляното докрай неумение да свързваме идеологическата проблематика с непосредствените задачи на колектива. Но явно е, че трябва по-точно и по-задълбочено да си изясним причините за това явление, за да можем да ги отстраним.

В партийните групи няма такова перспективно планиране на събранията. Това обаче не омаловажава тяхната роля, не намалява значимостта им в живота на групата, на малкия трудов колектив. В определен период например качеството на продукцията в първи участък значително се влоши, незалепените детайли на мебелите застрашително се увеличаваха. Отговорникът на групата предложи да се свика открито партийно събрание, на което бяха поканени началникът на отдел „Технически и качествен контрол“, началникът на участъка. Събранието не се проведе инцидентно. Проблемите бяха анализирани, имаше предложения, критични бележки.

Подготовката на сърбанията върви по няколко посоки. Естествено, главното е възможно най-пълно да бъдат изучени и компетентно да се разработят въпросите, които ще се обсъждат. За докладчици определяме най-подготвените по отделните проблеми —, обикновено това са активни партийни членове, началници на отдели, инженери. Когато проблемите са по-сложни, в помощ на докладчиците и за подготовка на другите материали определяме комисии. Събранието е и школа за партийните членове, особено за най-младите. Затова се стараем на тях да отделяме повече внимание при подготовката — да ги ангажираме в комисиите, да им поверяваме ръководството на някои събрания, което има своето значение за придобиване на организационен опит. При самата разработка на материалите заостряме вниманието върху анализа на проблемите, върху разкриването на слабостите и недостатъците, изясняването на пътищата за тяхното преодоляване. Стремежът е да се дава политическа оценка на дейността на организацията и на колектива, да се изясняват задачите на всеки комунист при решаването на проблемите. Това не винаги успяваме да постигнем — така в някои случаи събранието придобива облик на производствено съвещание, получава се дублиране, не може да се реализира пълно ръководната политическа роля на организацията.

Добрата предварителна подготовка, качествено изготвените материали, актуалността на разглежданите въпроси, точно формулираните проекторешения са от решаващо значение за активното участие на комунистите в събранието. И освен това е важно да се създаде атмосфера на свободно и принципно обсъждане, на деловитост и критичност. Дори тогава, когато обвиненията в някое изказване са неоснователни, не е имало случай да се отнеме думата. Нали е важно човек да разбере, да почувствува грешката си, а за това може да помогне само обоснованият, аргументиран отговор.

Тревожи ни обаче, че някои комунисти и сега най-често просто присъствуват на събранията, без да изразят своето мнение дори по въпроси, които добре познават, да защитят дадена позиция. Разговаряла съм много пъти с такива хора — струва ми се, че съществува някаква психическа бариера, страх и неудобство да не би да кажат нещо не както трябва. Опитваме се да премахнем тази бариера, като даваме възможност на човека да се изкаже, независимо че повдигнатият въпрос може да излиза извън рамките на дневния ред. Обръщаме внимание на активността на комунистите на събранията и при отчетите им — една утвърждаваща се при нас форма на индивидуална работа. А освен това полагаме усилия да се активизира дейността на партийните групи и на профгрупите, където работниците най-добре се познават, чувствуват се съвсем „в свои води“ и психическата бариера не действува.

Да се съберат поне един път в месеца, за да обсъдят възникналите проблеми, да потърсят заедно пътища как най-добре да осъществяват партийната политика на участъка, където работят — това е уставно задължение на членовете на първичните партийни организации. Но как ще изпълняваме това задължение, как ще постигнем най-висока ефективност, зависи от всеки от нас. И ние като партийно бюро, като партийна организация ще свършим както трябва работата си, ако съумеем да възпитаме такова чувство за отговорност у всеки от своите другари комунисти.

Райна АНГЕЛОВА
секретарка на първичната
партийна организация в завод
„Арсо Поптодоров“ — Благоевград

Digitized by Google

БОРБА ЗА ВИСОКО КАЧЕСТВО И ДИСЦИПЛИНА

В малките колективи връзките между хората са по-непосредствени, по-тесни, по-динамични. Именно поради това партийните групи имат възможност да правят партийната работа по-конкретна и оперативна, да въздействуват на всеки човек. Най-ярко това проличава при формирането на воля, готовност и умение у работниците и специалистите съзнателно да участвуват в решаването на производствените задачи в първичните трудови колективи. Като се опират на челниците, новаторите и рационализаторите, на профсъюзните и комсомолските активисти, партийните групи в цеховете, бригадите, смените, механизираните звена, строителните обекти, службите в Благоевградски окръг разкриват и подсказват къде и за сметка на какво могат да се намалят разходите на материали, горива и енергия, какви са вътрешните резерви за подобряване на качеството, за укрепване на дисциплината. Така расте броят на интересните инициативи за решаване на насъщните въпроси и задачите на дадения колектив.

●

Работниците и специалистите от благоевградския текстилен комбинат „Гоце Делчев" виждат пряка връзка между подобряването на организацията на труда, повишаването на технологичната дисциплина и качеството на продукцията и инициативността и активната дейност на партийните групи. Те се ползват с висок авторитет и влияние в комбината. Показателен е фактът, че при решаването на производствени и кадрови въпроси партийното и стопанското ръководство се опират на тяхното мнение, вслушват се в предложенията им.

Тук ще разкажем за партийната група в смяна „Червена" на тъкачния цех с отговорник Иван Шалдев. По нейна инициатива всеки месец се разработват конкретни задачи за най-рационално използване на вътрешните резерви, за икономия, за подобряване на качеството. Групата съчетава повищения контрол и взискателността с конкретни грижи към всеки работник. Утвърждават се резултатни форми за обмяна на опит — например челниците поемат шефство над новопостъпващи и изоставащи работници. Поощряват се взаимопомощта и другарството. В празнична обстановка се чествуват юбилеи на ветерани на предприятието, в свободните дни се организират излети. Всичко това намира всеобща подкрепа и непрекъснато потвърждава, че партийната група е близо и тясно свързана с интересите и потребностите на работниците от смяната.

Показателен е примерът, за който ни разказа отговорникът на групата: „Преди година на свое събрание направихме преценка как всеки комунист лично допринася за по-

Digitized by Google

добряване качеството на продукцията. И макар че всеки се представи действително с добри резултати, това се оказа далеч недостатъчно. Защото в партийната група сме 15 човека, а в смяната — 120. Така че главен въпрос на разговора стана как да увлечем всеки работник от смяната не само да поеме лично обещание, но и да се бори упорито за неговото изпълнение, да превъзмогва трудностите, които не са малко. И това се постигна."

Какво направи партийната група? Какъв подход използва за решаване на задачата? Много помогна разговорът с всеки работник поотделно по въпросите: „Познаваш ли своите права и задължения в нашия колектив? Какви трудности срещаш и какво предлагаш да се направи за подобряване качеството на продукцията?" На основата на този разговор се откроиха силните страни и пропуските в работата на всекиго. На специално събрание на партийната група бе направен критичен анализ на дейността на бригадирите и секционните майстори, възложени бяха конкретни поръчения. Разговорите се пренесоха в профгрупата, в комсомолската група. По този начин разкриването на вътрешните резерви за подобряване на качеството се превърна във въпрос на чест и дълг за всеки работник в смяната. В такава творческа атмосфера се роди идеята на всяко 15 число от месеца да се издава бюлетин за качеството. В него се записва каква продукция със знак за качество представя всеки работник — така може да се види своевременно кой дава най-високо качество и кой е бракоделец. И, естествено, хората станаха по-взискателни към себе си и към другите.

Практическа насоченост получи и нагледната агитация в тъкачния цех. Освен бюлетина за качеството на всяка тъкачка тук са витрината „Стършел" с мостри от дефектна продукция, която се бонифицира при окачествяване, „мълниите", където се посочват пропуските в тъкането заедно с указание за отстраняването им, профилактичната оценка за техническата изправност на становете, която началникът на смяната и бригадирът правят всеки ден. На това място се поставят и отговорите на въпросите, зададени на събрания на смяната. Например „Защо планът за качеството на становете „Янтра" и СТБ е еднакъв?" — пита тъкачката Вена Маркова, на която ръководството дава отговор: „Ще се регулира!"

Резултатите не закъсняха. Продукцията със знак за качество, която смяната произведе за декември м. г., представлява над 90 на сто при планов показател 86 на сто. Колективът изпълни всички икономически показатели за януари. Тези постижения сполучливо се вписват в успехите на комбината, който преизпълни плана за суровите тъкани с 1000 м, а за готовите — с 4000 метра, като даде първо качество с два пункта над предвидените.

●

Широко поле за изява на партийните групи разкрива една инициатива, известна под наслова „Героят е винаги в строя", която се превърна в движение. Само в Благоевградската селищна система в него са включени 190 бригади. Тази инициатива се налага като ефективна и полезна форма за класово-партийното и патриотичното възпитание на работническата класа. Бригадите с имена на герои поемат допълнителни задължения да изпълняват определен процент или норма за своя патрон, да работят висококачествено, да не нарушават трудовата и технологичната дисциплина, да служат за пример на другите бригади, да имат богат обществено-политически и културен живот. Организатори на цялата тази дейност са преди всичко партийните групи.

Започва се с изучаване живота и делото на патроните. Членовете на бригадите посещават паметни мес-

Digitized by Google

та, свързани с дейността им, срещат се с техни близки и съратници. Създават се тесни връзки с активни борци против фашизма и капитализма, приятели на бригадите. Опитът показва, че в трудовите делници на тези бригади партийните групи реално осъществяват ефективно политическо въздействие. Главен критерий, по който сега се оценяват тези бригади, е преизпълнението на насрещните планове по срок, по качество и количество. В тях чувствително се повишава дисциплината, намаляват проявите, несъвместими със социалистическия начин на живот, укрепват и се разширяват взаимопомощта и другарството. Най-добре това се откроява в работата на партийните групи в завод „Георги Димитров", в Тютюневия комбинат — Благоевград и други.

Знае се, че активността на партийните групи в много голяма степен зависи от техните отговорници. Стремежът е това важно поръчение да се възлага на комунисти, които работят във водещи професии, на първенци в производството, носители на новото в партийната практика. На последното си отчетно-изборно събрание например комунистите от отдел „Окачествители" в комбинат „Биляна" — Петрич за осемнадесети пореден път избраха за групов отговорник Мария Култуклиева. С какво тя е спечелила всеобщо уважение и висок авторитет не само сред комунистите, но и сред безпартийните? Ето какво сподели за нея Маргарита Велева, секретарка на комбинатския партиен комитет: „Това е човек, който със своята душевност, трудолюбие, скромност, принципност, професионална квалификация умее да привлича хората към себе си, да ги организира за съвместна работа. Радва се на сполуките на всекиго в колектива, съчувствува и помага в беда".

Луксозното производство на „Биляна" получи заслужена оценка в цялата страна. В това признание са вплетени и усилията на партийната група, силите и знанията на всеки член на колектива в отдел „Окачествители". Комунистите владеят отлично най-отговорните операции, развиват активна професионална и политическа работа за строго спазване на технологичната дисциплина, за прецизен и своевременен контрол в целия производствен процес. Групата знае по всяко време настроението на колектива, използва разнообразни форми за укрепване на връзките с безпартийните. Важно място в организираните от нея открити партийни събрания заемат въпросите на съревнованието, на социалистическото стопанисване, вътрешноколективните отношения, взаимопомощта, самоконтрола, изпълнението на личните обещания и други. Тази конкретна насоченост на разговорите създава атмосфера, в която всеки член на колектива вижда, че и неговото мнение е нужно, че думата му тежи при обсъждане и решаване на назрелите проблеми на качеството, при отстраняване на слабостите. Расте увереността в собствените сили, укрепва и се развива чувството за отговорност пред колектива.

Беседите и личните контакти на Георги Бояджиев, отговорник на партийна група в с. Елешница, му помагат вярно да преценява доколко пасивността на отделни комунисти зависи от собствената им нагласа и отношение и доколко е резултат на неизползвани възможности в организаторската работа на групата. На тази основа непрестанно се вземат мерки за издигане ролята на партийното поръчение. Създадена е ефективна организация за възлагане, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението на поръченията.

От опита на бюрото на първичната партийна организация в клон

Digitized by Google

„Братски труд" — гр. Сандански със секретар Димитър Тимушев личи как с годините се оформя стройна система за ръководство на работата в партийните групи.

Цялостната дейност е поставена на планова основа. Всяка партийна група има конкретна програма и формира собствен положителен опит по определен проблем. Комунистите в цех „Металнопресов" с отговорник Димитър Андреев работят за издигане ролята на партийната група по подобряване качеството на продукцията и ефективно използване на материалите. Групата с отговорничка Виолета Чинчева в участък „Електронагреватели" съсредоточава усилията си в укрепването на новата бригадна организация на труда. В участък „Леяри" търсят пътища и средства за усъвършенстване на индивидуалната работа. Тематиката на събранията насочва комунистите към по-критична преценка на собствената им дейност. Работата на партийните групи за подобряване на трудовата и технологичната дисциплина, на качеството на продукцията и социалистическото стопанисване в колектива, за развитие на трудовата и социалната активност, за увеличаване на икономиите и намаляване на материалните разходи — това са част от въпросите, които са обсъждани през последните две години. На събранията се прави конкретен и критичен анализ на колективните усилия от гледна точка на партийните изисквания за високо качество и ефективност на производството. В процеса на тези разговори се породиха идеи за решаването на производствени и други проблеми. Създадена е практика отговорниците на групите да докладват за различни насоки от работата на комунистите на събрания на първичните партийни организации, на заседания на бюрата, на съвещания с актива. Така периодично се анализират формите и средствата за работа, обменят се новости в партийната практика.

Пример за компетентно, близко ръководство на партийните групи, за внимателно, грижовно отношение към тях дават окръжният и общинските комитети. Бюрото на ОК на БКП утвърди практиката да обсъжда състоянието и дейността на групите — цялостно или отделни страни. През 1980 г. то разгледа проблема за издигане ролята на партийните групи, а през 1982 г. — работата на партийните комитети и организации за по-нататъшното укрепване на групите като политически ядра на малките трудови колективи. При подготовката на това заседание бе проверена дейността на всички общински, заводски, учрежденски и общоселски комитети и на над 500 първични организации. Резултатите от проверката предварително бяха обсъдени в общинските комитети. Това даде възможност да се помогне конкретно, да се отстранят редица недостатъци. На първо място вниманието се насочи към структурата на партийните групи. След Дванадесетия конгрес на БКП в окръга са изградени 700 нови партийни групи и сега техният брой надхвърля 1700.

Развитието на активността на групите стана предмет на обсъждане и в общинските комитети. В Благоевград бе направен едногодишен преглед за издигане ролята на партийните групи; в гр. Гоце Делчев на пленум бе отчетена работата на общинския комитет на БКП и на първичните организации с партийните групи в духа на изискванията на Дванадесетия конгрес; общинските комитети в Симитли, Първомай, Сатовча и Хаджидимово организираха разговори в първичните организации за ролята на групите за изпълнението на партийните решения.

В системата от мерки за издигане ролята на партийните групи окръжният и общинските комитети особено наблягат на политическата и деловата квалификация на груповите отговорници в курсове, семинари, научно-практически конференции, срещи за обмяна на опит, групови и индивидуални консултации и други. Някои комитети — в Благоевград, Сандански, Петрич,

Digitized by Google

Разлог и гр. Гоце Делчев, диференцират обучението по отрасли и направления.

Полезна се оказа практиката в деня на партийния секретар да се обменя опит и по усъвършенстване ръководството на партийните групи. По-системни са сега грижите на общинските комитети на БКП за повишаване самочувствието на груповите отговорници, по-широко се прилага духовното стимулиране. На определени периоди от време бюрата на общинските комитети на партията се срещат с тях. На тези срещи първите секретари разясняват актуалните задачи, разисква се каква е ролята на партийните групи в тяхното изпълнение. Този подход създава удовлетворение у отговорниците на групите, повишава самочувствието им.

Разговорът под наслов „Комунистът и качеството", който сега се води в окръжната партийна организация, също дава тласък на активността и инициативността на партийните групи. Расте делът им в общия труд, в борбата за високо качество и дисциплина.

Проблемът сега е да се постигне още по-голяма системност в работата, хубавият опит, натрупан от отделните комитети, да става все повече масова практика. Защото наред с положителното в подхода, наред с грижите за усъвършенстване на ръководството на партийните групи не са редки случаите в някои общински, заводски и общоселски комитети повече да се говори за подобряване на работата, вместо да се действува конкретно. Така се стига до епизодични мероприятия, до общи информации, които не дават възможност задълбочено да се изследва състоянието на групите, да се вземат действени решения. А е безспорно, че без постоянна, организирана, целенасочена дейност не може да се издига ролята на партийните групи, да се засилва тяхната дееспособност.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на „Партиен живот"

БЛИЗО ДО ХОРАТА

Труден отрасъл е животновъдството. Още по-труден е, когато от овцефермите и кравефермите се виждат корпусите на модерните заводи, белите фасади на административните сгради и на научноизследователските институти в столичния град, а стопанските дворове не предлагат привлекателни битови условия или добра организация на труда. Тогава възникват редица остри проблеми пред стопанското ръководство и особено пред партийната група: да усъвършенстват бригадната организация на труда, да подобряват социално-битовите условия на животновъдите, да прилагат новия икономически подход и неговия механизъм, за да създават не само предпоставки за нормална работа, но и притегателни сили за осигуряване на младо работническо попълнение в животновъдството.

Партийната група в животновъдната ферма в с. Бистрица се състои от седем комунисти, които работят сред колектив от 55 души — овчари, телчари, фуражири. Бли-

Digitized by Google

зостта до хората им позволява активно да въздействуват за повишаване на тяхната съзнателност, непосредствено да свързват организаторската си дейност с конкретните задачи на трудовия колектив.

Чрез комунистите от групата партийното бюро и първичната организация най-добре чувствуват всяко изменение в обстановката, долавят настроенията и управляват творческата активност на хората. Разбира се, за това се иска такт, умение, повишени грижи от страна на партийния групов отговорник и на членовете на бюрото.

Съдържание на работата на партийната група са жизненоважни проблеми: подобряване условията на труда, повишаване квалификацията на работниците... На събрания комунистите обсъждат изпълнението на производствените задачи, състоянието на работната ръка, на трудовата и технологичната дисциплина, въпроси на храненето на животните и др.

Миналата година ръководствата на аграрно-промишления комплекс „Средец" и на фуражно-животновъдното стопанство в квартал „Симеоново" поставиха задачата да се внедри машинно доене на овцете в десетте стада. Когато овчарите разбраха за новата техника, някои се отнесоха към нея с недоверие, страхуваха се да не намалеят млеконадоят и маслеността на млякото. Тревогата беше най-голяма сред добрите стопани, които с много труд, с постоянни грижи постигат високи резултати.

Партийната група внимателно обсъди въпроса. Комунистите в индивидуални разговори изясниха същността на задачата и предимствата на машинното доене. Запознаха се и с мненията на овчарите. В крайна сметка бяха организирани петнадесетдневни квалификационни курсове, които помогнаха на хората не само да овладеят новата техника, но и да приемат нововъведението като крачка напред в усъвършенстването на организацията на труда в животновъдството.

Членовете на партийната група непосредствено изучават проблемите, свързани с пряката им работа. Това им дава възможност да ги оглеждат и оценяват от много страни. В резултат на това се чувствува авангардната им роля в усъвършенстване на бригадната организация на труда и в подобряване качеството на продукцията. Партийният групов отговорник Малин Николчов и зоотехникът Илия Денев добре се сработват и насочват усилията на комунистите и безпартийните към актуалните задачи: да използват резервите и възможностите на всяко работно място.

Несъмнено бригадната организация на труда способствува за повишаване личната отговорност на всекиго за крайните резултати. Комунистите добре разбират къде е мястото им. С личния си пример добринасят да се повишава социалната активност на трудещите се, да се разширява вътрешнопартийната демокрация, да се засилват критиката и самокритиката. За тях е ясно, че колкото по-добре си гледат работата, толкова по-голяма и по-реална е възможността да се повишава качеството на продукцията. Ето защо, когато на събрания стане дума за отчетите, които са нещо постоянно в живота на партийната група, критичният градус се повишава. Нали с тях се цели да настъпят положителни промени! И действително настъпват. Показателни в това отношение са резултатите: преизпълнен план за млеконадоя, повишена масленост, намалена смъртност, подобрен породен състав на животните и др. В редиците на първенците са овчарите Стоян Алексов, Борис Джелепски, Петър и Дина Станиславови, Здравко Оронов, Славчо Тодоров.

За ръста на производството, за повишената производителност на труда свой принос имат комунистите с организираността си, с дисциплинираността си. А те са плод на грижите на партийното бюро и на партийния комитет за идеологическото и организационното израстване на комунистите от групата. Непрекъснато се въздействува вър-

Digitized by Google

ху тях за повишаване на съзнателността и чувството им за отговорност, за подобряване на взаимоотношенията, за засилване на другарската взаимопомощ. Формите са различни: отчети в събрания, индивидуални разговори, морални и материални поощрения.

Вярно, идейновъзпитателната работа от ден на ден се обогатява, но са необходими още сили, за да се утвърдят в практиката по-разнообразни и действени форми: вечери-портрети на първенците, тържествено приемане на млади работници и изпращане в пенсия на ветерани и др. С тях ще се помогне да се популяризира трудната професия на животновъда, ще допринесат за професионалното ориентиране на младежта от селото.

Партийното бюро, разбира се, е далеч от мисълта, че при нас в партийните групи всичко е гладко и наред, че няма сложни проблеми и редица слабости. Напротив, извършеното досега е едно хубаво начало. От него се вижда какво още не ни достига, търсят се форми и средства за най-благоприятно решаване на неотложните задачи.

Въпросът за привличане на млади хора в селското стопанство например не е напълно решен, макар че през 1983 година дойде младо попълнение в овцефермата и в тракторната бригада. На него се разчита да отговори на високите изисквания, поставени от Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

Битовото уреждане на гледачите също стои като наболял проблем и пред първичната организация, и пред ръководството на фуражно-животновъдното стопанство. Жалко, че много от проблемите все още стоят в сферата на предложенията, а животновъдите, както и всички трудещи се се нуждаят от повече грижи, от повече удобства, съобразени със съвременните изисквания на живота.

Дали трудностите произтичат от организационни пропуски или от неподходящи форми на работа — трудно е да се каже категорично. Но тук всъщност опираме до едни много важни въпроси — как гледаме на правата на трудещите се, какво искаме от тях и какво им даваме? Точният отговор на тези въпроси ни позволява да видим защо все още продължава да съществува текучество в животновъдството. И не можем да не оправдаем онези животновъди, които предпочитат да работят във ферми с по-добри битови условия.

От само себе си се разбира, че партийната група не е в състояние сама да реши много от проблемите. Някои от тях стоят на вниманието на ръководните органи, с тях се занимава и партийното бюро. Такива са въпросите за асфалтирането на стопанския двор, за изграждането на заслони в балкана за лагерно отглеждане на животните, за снабдяването с фураж и др. Партийната група разполага с възможности, има сили да участвува в тяхното решаване, но не сама. Резерви винаги се намират, иска се само повече с отворени очи да се гледа на овчарите и на останалите животновъди.

Вера ЗЛАТЕВА
заместник-секретарка на
първичната партийна организация
в с. Бистрица — София

Digitized by Google

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

КАК ДА ОПРЕДЕЛЯМЕ ЧЛЕНСКИЯ ВНОС

При събирането и отчитането на членския внос в партията срещам неразбиране от страна на някои комунисти. В какъв смисъл?

Работещите в аграрно-промишления комплекс получават 90 на сто от заработеното през месеца, а аз им събирам членски внос върху сто на сто от него. Това, разбира се, върша по указание на общинския комитет на БКП в Попово. Партийните членове обаче не са съгласни така да се постъпва, защото не винаги в края на годината получават 100 на сто от заработеното. Така се случи през 1983 година, взеха едва 95 на сто. В бъдеще е възможно да получат и над 100 процента. Тогава по-лесно ще се оправим с допълнителната ведомост за разликата. Но при сегашното положение излиза, че им събираме членски внос в повече. Какво да правим с него? Ще го връщаме ли? Как ще бъде най-правилно да събираме членския внос?

Цанко РИЗОВ
секретар на първичната партийна организация
в с. Долец, Търговищко

— След Дванадесетия конгрес на БКП в съответствие с новия икономически механизъм, с който се усъвършенствува заплащането на труда на работниците, селскостопанските труженици и служителите, се направиха някои изменения в Инструкцията за определянето и отчитането на членския внос в Българската комунистическа партия. В забележката към точка 2 от нея е записано, че членският внос се изчислява върху получения доход за съответния месец независимо дали се изплаща авансово по-малко заплата и дали в получената сума се включва разликата до редовната заплата за минали месеци, премии, целеви награди и допълнително възнаграждение за изпълнение на планове, за сезонност и други. Това се отнася за всички отрасли на народното стопанство.

Следователно неправилно е членският внос на комунистите, заети в АПК, да се събира и върху сумите, които в текущия месец не се изплащат. Съгласно инструкцията това ще стане в месеца, когато тези суми бъдат изплатени, и в размер, в който се изплащат.

Що се отнася до събрания в повече членски внос за изтеклите месеци от годината, редно е да се възстанови на комунистите.

Как е целесъобразно да стане това?

При изчисляването на членския внос на комунистите за следващите месеци е необходимо да се приспаднат надвзетите суми.

Digitized by Google

ПОПАДНАЛ В ДРУГА ЗАЛА

„Вместо написаното изказване е взел банковия си отчет!" „Не си улучи аудиторията!" „Попаднал е в друга зала!"

Тези шеговити реплики на участници в отчетно-изборна конференция по адрес на някои неподходящи за случая изказвания засягат едно явление, наблюдавано на различни места по различни поводи:

Състои се отчетно-изборна конференция, делегатите се изказват, говорят предимно за своята стопанска дейност, по-малко за партийната; малко за опита, повече за резултатите.

Организирана е научно-практическа конференция. Очаква се теоретически и практически да се изясни темата. Участниците в нея разказват изобщо за своята работа, за своя опит, за своите резултати.

Пленарно заседание на партиен комитет. Обсъжда се значим, актуален проблем. Членовете на комитета, понякога и гостите, се изказват и говорят за опита на своята организация, за нейната работа.

Съвещание с актива за обмяна на положителния опит в дадена област или направление. Редят се изказвания пак за работата, за резултатите, за задачите въобще.

Различни партийни форуми на различни равнища със строго определен състав, права и задължения, с различно предназначение. Участниците в тях жадуват да чуят конкретни, съобразени с потребностите изказвания. А те твърде често са еднакви и по форма, и по съдържание.

Защо се получава така!

Причините вероятно са много: и неумение политически да се подходи към обсъжданите въпроси, и използване на дежурни изказвачи, и престижен стремеж да се покажат нещата в розова светлина, а не да се изясни същността им и т. н. Струва ми се обаче, че основната причина е в подмяната на същността на събитието. Например отчетно-изборната конференция се свиква, за да даде оценка на дейността на изборния орган, да се откроят положителните страни и недостатъците в работата му, да се подскажат идеи, които ще я обогатят, ще я усъвършенстват; да се помогне в избирането на новото партийно ръководство, в него да се включат най-подходящите, най-способните комунисти, които са в състояние да организират изпълнението на записаните в резолюцията проблеми и пр. Ето това понякога липсва, затова и изказванията си приличат като кибритени клечки!

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

25 ГОДИНИ ДОБРОВОЛНИ ОТРЯДИ НА ТРУДЕЩИТЕ СЕ

Те възникнаха по инициатива на трудещите се през 1959 година, а на 9 март 1960 година с Постановление на ЦК на БКП и Министерския съвет бе утвърдено и регламентирано тяхното създаване. В този партиен и правителствен документ се отбелязва, че с оглед по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация борбата с неморалните и противообществените прояви за в бъдеще ще се води не само от държавните органи, а преди всичко чрез широкото участие на трудещите се и обществените организации.

От двете обществени формирования — групите за съдействие на народната милиция и въоръжените работнически отряди — се изградиха доброволните отряди на трудещите се. Чрез тях те вземат доброволно, непосредствено и масово участие в осъществяването на такива държавни дейности като: охраната на обществения ред, държавната граница и социалистическата собственост, осигуряването на безопасност на движението по пътищата и борбата с престъпността. По своя състав, по начина на своето формиране, по характера на изпълняваните задачи те израснаха и се утвърдиха като истински кълнове на утрешното всестранно участие на трудещите се в комунистическото самоуправление. Тяхното изграждане и развитие свидетелствува за дълбоките социални изменения, настъпили в нашето социалистическо общество, за морално-политическото единство на нашия народ, за единството между интересите на личността и обществото.

През изминалите 25 години под ръководството на партията те укрепнаха и се превърнаха в изпитан и надежден помощник на специализираните държавни органи в борбата с правонарушенията и престъпленията. Сега непосредствено в борбата с отрицателните явления участвуват стотици хиляди отрядници — представители на работническата класа, селяните-кооператори и народната интелигенция. Те се изявяват като активни и непримирими борци срещу нарушенията на социалистическия правов и обществен ред и на социалистическия морал.

В пълно съответствие с основните насоки в развитието на политическата система на нашето общество Секретариатът на ЦК на БКП реши ръководството на доброволните отряди да се осъществява от

Digitized by Google

изпълнителните комитети на народните съвети. Принципът на двойното подчинение, от една страна, на Народната милиция и, от друга, на народните съвети и кметствата, внесе по същество единство в ръководството на силите и средствата на специализираните държавни органи и обществеността в охраната на обществения ред, спазването на законността, опазването на социалистическата собственост и защитата правата на гражданите. Създадоха се условия задачите на доброволните отряди да се определят и решават по-точно и в перспектива, да се обхване широкото разнообразие от функции, които те изпълняват.

Партийните комитети, изпълнителните комитети на окръжните и общинските народни съвети и поделенията на МВР разработиха и приеха решения, програми и мероприятия за организационното и политическото укрепване на отрядите и за усъвършенстването на тяхната дейност. Решиха се редица кадрови проблеми, подобри се качественият състав на отрядите. Над 30 на сто от отрядниците са комсомолци, а 50 000 са с висше образование.

Подобрява се участието на доброволните отряди на трудещите се в охраната на обществения ред. Над 5000 отрядници участвуват всекидневно по маршрути и постове в патрулните участъци на Народната милиция. Около 1500 отрядници спомагат да се осигурява безопасност на движението в окръжните градове и в София. Във Варна, Бургас и Коларовски район на столицата се използват отрядници в смесени наряди със служители от Народната милиция и след полунощ.

Повишава се тяхната роля по охраната на държавната граница. Отрядите в с. Ваксево — Кюстендилски окръг, с. Надеж — Благоевградски окръг, с. Капитан Андреево — Хасковски окръг, с. Весово — Ямболски окръг, с. Арда — Смолянски окръг, с. Мечка — Русенски окръг и др. са образец на висока активност, чувство за отговорност и всеотдайност в работата по охраната на границата и поддържането на паспортно-граничния режим. Изградените 84 тилни гранични постове се поддържат от над 6000 отрядници.

С помощта на поделенията на Народната милиция се подобрява участието на доброволните отряди на трудещите се в охраната на социалистическата собственост, в борбата с разхищенията, безстопанствеността и дребните посегателства. Само през миналата година са разкрити и предотвратени над 56 000 престъпления от този род. Положителна е равносметката по охраната на селскостопанската продукция в редица окръзи — Пловдив, Плевен, Толбухин, Кюстендил, Ямбол, Враца и други. През 1983 година съвместно с Народната милиция, с групите за народен контрол и самостоятелно те участвуваха в над 1430 рейда и 604 операции. Бяха организирани над 30 000 поста и патрули за охрана на блоковете, площадките и стопанските дворове. Изпратени са над 1400 сигнала до стопанските ръководства за констатирани разхищения.

Успех имат и доброволните отряди в промишлените предприятия. В завод „8-и март“ в София отрядниците се ползват с голям авторитет. Участвуват активно в охраната на завода, водят борба против разхищенията. Системно сигнализират на стопанското ръководство за всяка нередност. В резултат на това нарушенията в завода непрекъснато намаляват.

Ценен е опитът на доброволните отряди в Корабостроителния завод в Русе. Заводският щаб е съставил схема на маршрутите и постовете, които се поддържат всекидневно с наряди от отрядници. В щаба се води непрекъснато дежурство. Във върховите моменти на работата в завода се назначават наряди за поддържане на пропускателния режим. Тези успехи се дължат на грижите на заводското ръководство,

Digitized by Google

което е осигурило специални помещения на щаба, телефонна връзка и облекло за нарядите.

Добре се използват отрядниците за осигуряване на безопасност на движението по пътищата. В страната са изградени 1202 специализирани отряда с 52 770 отрядници. Все по-широко се прилага практиката към отделни райони, кръстовища и участъци от пътя да се прикрепят отряди и наряди, с което се повишава тяхната роля и отговорност. В Троянската селищна система бе обогатен опитът за използването на всички отряди по безопасността на движението, който се утвърждава в работата и на други селищни системи.

Постигнатите успехи са плод на непрестанното изучаване на положителния опит на доброволните народни дружини в СССР, на високото гражданско съзнание, всеотдайност и упоритост на хилядите отрядници. Те са резултат и на системните грижи и внимание от страна на партийните комитети и организации, на непосредственото им ръководство от изпълнителните комитети на народните съвети, на помощта на обществените и стопанските органи и организации, на взаимодействието с органите на МВР и на порасналия опит и умение на щабовете на доброволните отряди.

Новите, още по-високи изисквания, които се предявяват към доброволните отряди, безспорно налагат непрекъснато да се повишава техният авторитет като една от главните обществени сили за борба с нарушенията на социалистическата законност и обществения ред, за ведра социална среда и за утвърждаване на социалистическия начин на живот.

Асен КОЛЧАГОВ

Digitized by Google

ЖИВОТЪТ В КВАРТАЛА

Общинският комитет на БКП във Варна полага големи грижи за работата по местоживеене. Стремежът е да се повишават социалната активност на населението и приносът му в благоустрояването, хигиенизирането, опазването и умножаването на създаденото. Той се занимава системно с многообразните проблеми на кварталите, селата и новоизградените жилищни райони на общината, има натрупан опит в решаването им, инициатор е на редица интересни идеи.

В тази си дейност комитетът отделя заслужено внимание на работата за издигане ролята и усъвършенствуване функциите на общинската организация на Отечествения фронт, стреми се да създаде най-благоприятни условия и предпоставки за разгръщане на нейните организаторски и политико-възпитателни възможности. В бюрото и в отделите на комитета периодично се обсъждат различни страни от дейността на общинския комитет на Отечествения фронт.

Сложните и динамични социално-икономически процеси, които възникват и се развиват по местоживеене, не могат успешно да се овладеят и направляват, ако не се издига боеспособността и засилва ръководното влияние на кварталните партийни организации. Това налага общинският комитет на партията да извършва конкретна работа за тяхното укрепване, за активизирането на вътрешния им живот, за издигане равнището на провежданите от тях събрания.

Кварталните партийни организации оказват непосредствена помощ и всестранно съдействие на комитетите и низовите организации на Отечествения фронт. Заедно с тях организират мероприятия за активизиране участието на населението в обществено-политическия живот и в изпълнението на социално-икономическите задачи по местоживеене. На партийни събрания и заседания на партийните бюра редовно се разглежда работата на отечественофронтовските организации, приемат се мерки за тяхното укрепване.

Варненската общинска партийна организация е пионер в създаването на временни партийни групи, които съдействуват за издигане по местоживеене авангардната роля на комунистите, нечленуващи в териториалните организации на партията. През последните няколко години те се утвърдиха като активни проводници на партийната политика сред кварталната общественост, като добри организатори и реализатори на важни задачи и мероприятия с акционен характер. На много места тези групи осигуряват добре подготвени кадри за просветните звена, за агитаторските колективи, за контролните органи и различните комисии към отечественофронтовските ръководства.

В резултат на усъвършенствуваното партийно ръководство сега голяма част от низовите организации на Отечествения фронт са в добро организационно състояние, проявяват по-голяма самоинициатива, дейността им става по-съдържателна и целенасочена.

Важен фактор за положителните изменения в развитието и изявата на отечественофронтовските ръководства и организации е грижата за увеличаване на партийното ядро в тях, за укрепването им с млади, инициативни, опитни и авторитетни кадри, които умеят да работят с хората. Сега всеки девети член от състава на общинската партийна организация е ангажиран на отговорна работа в Отечествения фронт.

Digitized by Google

Комунисти са 64 на сто от председателите на кварталните и общоселски комитети, 45 на сто от председателите на низови организации и около 43 на сто от членовете на техните ръководства.

Със съдействието на кварталните партийни организации и комсомолските дружества по местоживеене се извършва активен процес на подмладяване на общинската организация на Отечествения фронт. През последните три години тя увеличи състава си с близо 15 000 нови членове. Повечето от тях са предимно млади и образовани хора. Много от новоприетите комунисти още при утвърждаването им в районните комитети на партията получават като своя първа заръка да се включат активно в живота и дейността на Отечествения фронт.

Варненската общинска партийна организация има богат опит и утвърдени традиции в изпращането на партийни членове с поръчения да работят в Отечествения фронт. Само във връзка с изборите за народни съвети, кметове и съветници в кметствата през декември 1983 година в помощ на кварталните отечественофронтовски ръководства бяха изпратени над 9000 комунисти. Много от тях се включиха в избирателните комисии, в доброволните отряди на трудещите се, други бяха лектори и агитатори.

Партийните комитети и организации по месторабота и местоживеене вземат действени мерки за издигане авангардната роля на комунистите в организациите на Отечествения фронт, системно обсъждат тяхната дейност, изслушват самоотчети за работата им и правят съответни изводи. Този подход допринася да се повишава личната им отговорност за поръчаното дело, да се стимулира тяхната обществено-полезна дейност в кварталите и селищата, където те живеят.

Общинският и районните комитети на партията, повечето заводски партийни комитети своевременно реагират на сигналите за проявена пасивност, лош пример или непристойно обществено поведение на комунисти по местоживеене. Впоследствие тези партийни членове не само променят отношението си към отечественофронтовската дейност, но и сами проявяват висока взискателност към другите за активно участие в обществено-политическия живот по места.

Грижата за обучението на активистите на Отечествения фронт е важна предпоставка за тяхното израстване, за повишаване на ръководните им умения. Всяка година във варненския филиал на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП (АОНСУ) преминават теоретико-практическа подготовка 40 новоизбрани председатели на квартални комитети и низови организации. Членовете на комитетите диференцирано се обучават в организираните курсове на районно равнище. Голяма част от активистите са обхванати в звената на партийната учебна година по месторабота и по местоживеене.

Общинският и районните комитети на партията оказват конкретна помощ за подобряване клубната база на Отечествения фронт, която се използва съвместно от всички политически и обществени организации в кварталите. Със средствата на предприятията и районните народни съвети и с доброволния труд на населението се извършва ремонт на клубовете, обновява се обзавеждането им. По инициатива на общинския комитет на Отечествения фронт периодично на съревнователна основа се правят прегледи на състоянието на клубната база. И все пак за мащабите на Варненската общинска организация на Отечествения фронт, която наброява над 145 000 души, този проблем остава един от нерешените въпроси на обществено-политическия живот в града.

Системната организационна помощ на партийните органи води до положителни изменения в стила и методите на работа на общинския, районните, кварталните и общоселските комитети на Отечествения фронт. Сега те проявяват по-голяма инициативност и деловитост, об-

Digitized by Google

съждат и решават най-важните и общественозначими проблеми по местоживеене, внимателно изучават мненията и политическите настроения на гражданите, стремят се максимално да отговорят на техните интереси и потребности.

С помощта на общинския комитет на БКП значително се подобри организацията на работата на общинския комитет на Отечествения фронт. Редовно се провеждат съвещания с работниците на комитета, с районните и кварталните активи. На тях се отчита изпълнението на решенията, споделя се опит и се поставят нови задачи. Това съдействува за повишаване организационната култура на отечественофронтовските кадри. В стила на общинския и районните комитети на Отечествения фронт се утвърждава стремежът да се издигат равнището и ефективността на контрола за изпълнението на решенията и възложените поръчения.

Бюрото на общинския комитет на Отечествения фронт системно изслушва информации и доклади от отделни районни и квартални комитети, членове на пленума, народни съветници, активисти. Това засилва отговорността им за решаването на проблемите по местоживеене, обогатява ги с нови идеи. Особено резултатна форма на контрол са комплексните проверки, които всяка година се организират от комитета. Те са добър повод да се установи делови контакт с кварталните комитети и низовите организации, да им се окаже помощ на място, да се обобщи опитът им и се вземат ефективни решения.

Развитие бележи колективността в работата на общинския и районните отечественофронтовски комитети. При разработването на важни въпроси, програми и други документи се привличат широк кръг специалисти, научни работници, обществеици. Като компетентни помощни звена се утвърждават изградените на обществени начала: съвет по идейновъзпитателната дейност, комисия по социалното управление, комисия по стопанските задачи.

Подобренията в стила и методите на работа на посочените комитети води до положителни изменения в дейността на кварталните и низовите организации на Отечествения фронт. Засилва се тяхното влияние сред населението, подобрява се взаимодействието им с трудовите колективи, с ръководствата на предприятията и училищата, с народните съвети, специализираните органи и другите обществени организации.

След XII конгрес на БКП и IX конгрес на Отечествения фронт още повече нарасна реалният принос на общинската отечественофронтовска организация в решаването на социално-икономическите задачи на Варненската селищна система, в развитието и усъвършенстването на нейното управление. Населението участвува активно по местоживеене в изпълнението на районните комплексни планове за социалноикономическо развитие. Нараства броят на домакинствата, които поемат обещания за полагане на доброволен труд в благоустрояването, хигиенизирането и опазването на създаденото, за увеличаване производството на селскостопанска продукция от личните стопанства. През деветте месеца на 1983 година са положени общо 550 233 трудови дни, произведени са 1010 тона месо, 856 000 литра мляко, 1 824 053 броя яйца. Събрани са и са предадени на държавата 6359 тона вторични суровини.

Преди няколко години по инициатива на градския комитет на партията в обществено-политическия живот по местоживеене беше внедрен одеският опит, който сложи организирано начало на съвместната работа между предприятията и кварталите. Творчески доразвит и обогатен съобразно новите условия и задачи, той прерасна в движението „Завод — квартал — училище — районен народен съвет". В него

Digitized by Google

е вложен голям политически, икономически и социален заряд. Сега всички квартали и много низови организации на Отечествения фронт имат сключени договори с определени предприятия, училища и съответните районни народни съвети за изпълнението на благоустройствени и други социално значими мероприятия. Натрупан опит в приложението на политическото ръководство на инициативата „Завод — квартал — училище — районен народен съвет" има в район „Възраждане". През 1983 година по този почин тук са изпълнени задачи за над 2 500 000 лева. Само за довършителни работи в детските учебни заведения, в търговските магазини и обектите за услуги са вложени повече от 3000 доброволни трудови дни от гражданите на района.

Важен момент в договорите „Завод — квартал — училище — районен народен съвет" е грижата на шефствуващите предприятия за организационно и кадрово укрепване на кварталните комитети и низовите организации на Отечествения фронт, за повишаване на тяхната дееспособност. Добър пример в това отношение показват партийните комитети, профсъюзните и комсомолските ръководства на Летищен комплекс — Варна, научно-производствения комплекс „Черно море", завод „Метал" и други. В резултат на оказаната помощ значително се подобри дейността на кварталните комитети и отечественофронтовските организации в кварталите „Г. Петлешев" — II, IV, IX и X; „Михаил Иванов" — I и други. Партийният комитет в комбината за дизелови двигатели „В. Коларов" по своя инициатива проведе няколко срещи с живеещите във ведомствените жилища на комбината работници и служители. Това помогна изградените тук низови организации, които се водеха като слаби, да активизират своята дейност.

По време на подготовката за изборите по договорите „Завод — квартал — училище — районен народен съвет" бяха сформирани групи от най-отговорните ръководни кадри на предприятията и стопанските организации — директори, партийни и комсомолски секретари, председатели на профкомитети. Разпределени според броя на избирателните секции, те имаха задача да окажат практическа помощ и съдействие на кварталните ръководства, с които са в договорни отношения. Договорите, които се сключват, се превръщат в конкретен насрещен план за строителство, благоустрояване, реконструкция и модернизация на учебната база на училищата, изпълнение на поръченията от мандатната програма на съответните районни народни съвети. Всяка година под ръководството на районните комитети на партията се провеждат срещи с активите на предприятията и кварталите за обсъждане на проекто-договорите и на конкретните политически и организационни мерки, които ще осигурят изпълнението им.

Настъпилите качествени изменения в сътрудничеството и съвместната работа на Отечествения фронт и трудовите колективи в район „Възраждане" са резултат на постоянните грижи и внимание на районния комитет на партията. На свои заседания и на съвещания със секретарите на партийните комитети, със съвета на директорите, с актива на политическите и обществените организации той редовно поставя на обсъждане този въпрос, отблизо следи и ръководи изпълнението на задачите, взема действени мерки за решаване на възникналите проблеми. Свой принос за постигнатите успехи имат също: районният съвет на Българските професионални съюзи, районният комитет на ДКМС и районният народен съвет, които развиват активни взаимоотношения с районната организация на Отечествения фронт.

Важно място на работата по местоживеене отделя и районният комитет на БКП — район „Приморски". По този проблем през 1982 година той проведе специален пленум, на който анализира и оцени ефективността на партийното ръководство на районната организация

Digitized by Google

на Отечествения фронт и утвърди мерки за неговото по-нататъшно усъвършенстване. По решение на общинския партиен комитет сега в района успешно се експериментира новата инициатива „Отечественият фронт — обществен гарант за стопанисване на социалистическата собственост по местоживеене". Тя доразвива творчески опита на комбината за дизелови двигатели „В. Коларов".

Другите районни комитети на партията също се откроява със свой принос и подход в решаването на проблемите по местоживеене, в приложението на зародилите се във Варненската селищна система обществено-политически инициативи.

Общинският комитет на БКП е не само инициатор на тези почини, които са широко популярни в града и окръга. Той оказва непосредствена помощ на Отечествения фронт и народните съвети за тяхното реализиране в живота, обобщава придобития опит и организира внедряването му в обществената практика. Към ръководствата на предприятията и местните органи на държавната власт комитетът проявява голяма взискателност за изпълнението на поетите от тях договорни задължения.

В бюрата на общинския и районните комитети на партията, на оперативки и съвещания с активите, системно се изслушват отчети и се набелязват допълнителни мерки за развиването и задълбочаването на връзките „Завод — квартал — училище — районен народен съвет", оценява се извършената от Отечествения фронт работа за стопанисването на кварталната обществена собственост.

Независимо от постигнатите положителни изменения в партийното ръководство над дейността на комитетите и организациите на Отечествения фронт има и нерешени въпроси. Необходимо е преди всичко да се преодолее подценяването на работата по местоживеене от някои ръководни кадри и комунисти. Не навсякъде при тяхното атестиране и отчитане на поръченията им се оценява участието им в работата на временните партийни групи и Отечествения фронт. Има квартални партийни организации, които рядко обсъждат и решават съществени въпроси, поради което не са се наложили като действени политически ръководства по местоживеене. Не е преодоляна тенденцията на застаряване на отделни квартални партийни организации. Нужни са по-големи и настойчиви усилия за попълването им с повече млади комунисти. Недостатъчно е направеното досега за организационното укрепване и активизиране на всички низови организации на Отечествения фронт, за засилване на тяхната дееспособност.

Основите са поставени. Повишеното внимание, с което общинският и районните комитети на партията в последно време се отнасят към работата по местоживеене, е сигурна предпоставка за трайното отстраняване на тези недостатъци.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

КАЧЕСТВОТО ЗАПОЧВА ОТ ЧОВЕКА

В макароненатa фабрика на Толбухинския зърненофуражен комбинат произнасят името му с малко по-особено чувство. Не, не е пресилено, точно така е — стане ли дума за Желез Железов, началника на трета смяна, този, при когото си се спрял, няма да почне да умува какво да ти отговори, няма да вдигне с безразличие рамене, няма да ти каже няколко вежливи думи от немай-къде — нали, все пак, началство е... Не, когото и да попиташ нещо за Желез, всеки ще ти отговори с такова хубаво чувство, с такава една скрита нежност, та чак да му позавидиш на тоя Желез.

Че какво толкова прави?

Наглед — нищо особено. Просто си изпълнява служебните задължения като организатор на производството... Брашното, водата и яйчевият прах се смесват в дозатора, перките на бъркалката поемат тестото и след като го обработят, както те си знаят, го препращат на матрицата. Добило там съответната си форма, тестеното изделие влиза първо в предсушилнята, за да се отърве от влагата си, сетне се вмъква в сушилните тунели. Оттам — в силозните клетки. За да се пъхне накрая в лъскавото найлоново руло и да дойде при пакетировъчната машина. Нейните челюсти монотонно се отварят и се сключват, отхапват без насита едри късове от рулото. И гледаш — тези великански хапки неочаквано са се превърнали в познатите ни торбички с кускус или с макарони, с фиде, с юфка (над 30 вида тестени изделия потеглят от фабриката към търговската мрежа).

Вярно, на всяка брънка от технологичната верига си има хора — зорки очи и сръчни ръце помагат на машините по-добре да си вършат работата. Не че няма доверие на подчинените си, но Желез просто иска сам да вижда всеки момент какво става в смяната: добре ли се меси тестото, спазва ли се технологичният режим при формоването и изсушаването му, осигурено ли е постоянно движение на линиите? Опитният му поглед опипва придирчиво неспирния поток на тестените изделия — еднакви ли са по форма и цвят, не се ли получават отломки, здраво ли са залепени торбичките? Разбира се, Желез не само вижда какво става всеки момент тук и там, не само се вслушва в „пулса" на работната смяна, но и веднага се намесва — без суетене, без излишен шум, когато се получи някаква задръжка. А като всяка работа, и тая не е застрахована от изненади, колкото и да се стараеш. Вчера например се скъса ремъкът на екцентрика на тръсината за брашно на линия П—400. Не е изключено и да прегорят пластинките на челюстите на някои от пакетировъчните машини. Или пък да се препълни силозната клетка — и да няма място за готовата продукция. Да, може всичко да се случи, но началникът на смяната нали затова е сложен, трябва така да направи, че и аварията бързо да се отстрани, и технологичният процес да не спира, и качеството да не пада. Впрочем макароненатa фабрика приключи миналата година с преизпълнен план и без нито една рекламация. За тази година имат две амбиции — да заслужат честта да работят със собствен качествен щемпел и да кандидатствуват за оценка „К" на юфката и на късите линирани макарони.

●

Още щом отвориш вратата, в лицето ти лъхва топлина. Не неприятна, дразнеща топлина, а такава една влажна, пропита със сладкия аромат на леко препечено тесто. И шумът на машините не е някой режещ, стържещ, оглушителен, а някак си омекотен, сякаш във вата обвит.

И дали от топлия влажен въздух, омайващ главата (термометърът показва 34 градуса, но нерядко живачето се покачва и до 40 — в зависимост от производството), или от този странен, „мек" шум, или пък от двете заедно, но понякога Желез

Digitized by Google

има странното усещане, че хем той е във фабриката — изпотен, със сандали на бос крак, сновящ от етаж на етаж, хем фабриката е в самия него — с всичките й сушилни тунели, силозни клетки и пакетировъчни машини...

Вече 10 години е тук, познава работата си в тънкости, може да замести, когото и да е от хората си — завършил техникум по механотехника, поначало обичащ машините, от него става и шлосер, и електротехник, и... всичко, от каквото в момента има нужда производството.

Началникът на смяната изисква това и от своите хора. Дойде ли нов човек при него, той първо ще го разведе из цялата фабрика, ще му покаже „как се правят макаронитe" от забъркването на тестото до пакетирането на готовите изделия и пътем ще му каже: „При нас трябва да си „печен" във всичко. Където се наложи, да бъдеш готов да заместиш — и то да заместиш като майстор в работата си. Хващаш се на пресата, на пакетировъчната машина, в тестените изделия — навсякъде да можеш! И тъкмо това е интересно при нас." Новакът се съгласява — пък и как да не се съгласи, как да устои на тая мека, сърдечна усмивка, озарила слабичкото, продълговато лице на младия мъж, как да не се остави да бъде убеден от спокойния му дружелюбен глас...

„Той, Желез, си е такъв — така ще те подхване, че да нямаш сърце да му откажеш... — добродушно се усмихват по негов адрес пакетировачките Митка Станчева и Нюртен Адилова. — И няма да го видите намръщен, сърдит из цеха. Даже нас, ако нещо ни е криво, ще се старае да ни успокои."

„Той грешка няма! — намесва се в разговора ни Мария Дичева, която наблизо лепи етикети. — Държи си на работата и главното не си придава важност: вижте ме какъв началник съм... При Желез това го няма! Трябва да се свърши нещо съвсем бързо — той не тръгва да търси други, а сам се залавя. Не се бои, че ще му се прекърши фасонът на началник..."

Секретарката на първичната партийна организация във фабриката Живка Иванова също не може да каже лоша дума за Желез: „Когато се постави дадена задача, всеки различно я приема и изпълнява. Един трябва да бъде подсещан, на друг пък трябва да се стои над главата... Желез Железов не е нито от едните, нито от другите. Отличава се с особено чувство за отговорност и дисциплинираност. Освен това умее да работи с хората — няма случай да е разпоредил нещо и да не е изпълнено. Когато Желез е във фабриката, ние сме спокойни — той навсякъде ще надникне! На мене ми е правило впечатление как приема смяната. Някои негови колеги поогледат отгоре-отгоре и кажат: „Добре!". А Желез тръгва от работно място на работно място по целия технологичен процес. По характер е прям — като види нещо нередно, и с началника на цеха, и със свои колеги — началници на смени, ще се спречка. Убеден ли е, че е прав, не си кротува пред ръководството, не се страхува, че като се обади, ще му стане „тежка службата"... Така че не случайно е избран за отговорник на партийната група и за председател на комисията за народен контрол.

...Питаме Желез кой е най-големият му успех досега, като мислено се приготвяме да запишем цифри на тонове и проценти, а той кротко се усмихва: „Най-големият ми успех? Ами това, че повечето от работниците искат да дойдат в моята смяна... И че никой от моите не е пожелал да отиде в друга бригада."

Как Желез си обяснява това?

„Всеки си има тертип на работа. И може би моят най им подхожда? — вдига рамене той. Помълчава малко и продължава. — Трябва като ръководител не само да си разбираш от работата, както се казва, да си „спец" в нея, но и да не забравяш, че работиш с живи хора. Те да знаят, че могат да разчитат на теб, и ти да знаеш, че можеш да разчиташ на тях."

Топлина и влага като в парник, шумно — с други думи, условията за труд не са от най-привлекателните... Ако му се удаде случай, не би ли отишъл другаде?

„Обичам си работата — откровено си признава Желез. И може би, страхувайки се, че признанието му ще прозвучи малко изкуствено, неубедително, бърза да поясни: — В трудните години останах, та сега ли да се махна? А имаше време, когато сме мъкнели чували с брашно на гръб... Хората не се задържаха, планът не се изпълняваше! А какво мене ме е задържало в трудните години? Това, че аз съм човек оптимист... — споделя той. — Все вярвам, че утре нещата ще се подобрят, няма да бъде като днес. И така стана! — щастливо, по момчешки се усмихва той. — При нас вече всичко е механизирано, няма „черна" работа. Колективът ни е хубав, стабилен, от добри работници. При нас има взаимопомощ, има другарство!" — натъртва Желез и в гласа му прозвучава гордост.

●

На отчетно-изборната конференция на комбинатската партийна организация взе думата и Желез Железов. В изказването си специално се спря на въпроса за качеството... В макаронената фабрика започна да се прилага комплексна система за управление на качеството на продукцията. Добре. Чувствително е засилен самоконтролът — особено след въвеждането на ежедневните контролни карти. Но Желез предлага тази доказала резултатността си форма на контрол да обхване не само основните, но и спомагателните звена, целия производствен цикъл! Засега Толбухинската макаронена фабрика е най-модерното предприятие в страната за производство на макаронени изделия. Тук има пълна автоматизация — от подаването на суровината до пакетирането на готовата продукция. Към двете поточни

Digitized by Google

автоматични линии (за къси макаронени изделия) през т. г. ще бъде прибавена нова линия — за дълги макарони. Всичко това е много добре — и като настояще, и като перспектива. Но колективът на макаронената фабрика, както вече споменахме, си е поставил две отговорни задачи — оценка „К“ за две изделия (в момента цялата продукция е с оценка „I“) и работа със собствен качествен щемпел. И в изказването на Желез прозвучава не толкова като призив, колкото като настойчиво искане към комбинатското ръководство: осигуряване на твърди пшеници за производство на макаронени изделия; текстовото и цветовото оформление на опаковките да отговарят на международните стандарти; преминаване на макаронената фабрика на стопанска сметка.

...Младата жена, отговаряща за протокола от конференцията, направи знак на слизащия от трибуната Желез да ѝ даде изказването си. Разгръщайки след това гъсто изписаните карирани листа, тя откровено си въздъхна:

— Леле, как ли ще разчитам тоя нечетлив почерк...

Стоящата наблизо Улвие Бекирова, секретарка на комбинатския партиен комитет, я апострофира:

— Може почеркът му да е нечетлив, но затова пък говори съвсем четливо, нали?

●

Твърдите пшеници ще подобрят брашното, опаковките ще станат по-привлекателни за погледа на купувача, стопанската сметка по своему ще импулсира колектива. Да смятаме ли, че въпросът с качеството на продукцията ще бъде решен?

Желез се усмихва малко мечтателно, малко безпомощно: де да беше толкова лесно... Практиката показва, че можеш да имаш и модерно оборудване, дори пълна автоматизация, и отлични суровини, материали, а качеството на продукцията ти да бъде далеч под отличната оценка. Къде, къде се крие онова малко дяволче от народната приказка, което, разсърдило се на своите по-възрастни побратими, разваля всяко тяхно начинание, колкото и умело да е подготвено?...

Желез е категоричен: без качество на труда не може да има качество на продукцията! Добре, качество на труда. Но какво съдържание влага началникът на трета смяна, организаторът на производството от Толбухинската макаронена фабрика в това понятие „Качество на труда? — замисля се той и сетне убедено продължава: — Според мен това означава най-съзнателно да изпълняваш всички свои задължения към производството. Но да не бъдеш сляп изпълнител. Да влагаш максимум съобразителност, инициативност. Да си способен да изпревариш нещата, да ги „видиш“ предварително, да избегнеш аварията. Производството изисква от тебе бързи решения — бързи, но и правилни! Ето, сутринта при нас спря токът. Продукцията остана в поточните линии — в бъркалките, в предсушилнята... Имаше опасност да се развали. Вярно, ние не знаехме, че точно сега ще спре токът, но знаем, предварително сме помислили как да действуваме при подобна ситуация. Какво направихме, след като отново дойде токът? Пуснахме вентилаторите да „одухват“ продукцията — така се отнема известно количество влага. Обезвъздушихме водната отоплителна инсталация. Завъртяхме (на интервали) продукцията — поради нарушаването на температурния и технологичния режим макаронените изделия може да се слепят, да се деформират. И постепенно производственият процес навлезе в нормалния си ритъм.“

Желез набляга, че под съзнателна трудова дисциплина (впрочем той не признава друга трудова дисциплина освен съзнателна...) трябва да се разбира дисциплинираността не на отделния работник, а на цялата бригада. „Това е главното условие, без него не може по-нататък!“ — твърди Желез. А какво е това „по-нататък“? „По-нататък — това е връзката на технологичната дисциплина с качеството на продукцията“ — уточнява той. И добавя, че без квалификация на кадрите не може въобще да се говори за технологична дисциплина — неукият, неопитният работник не би знаел какво да иска от машината, а как и ще контролира производствения процес?... „Трудова дисциплина, технологична дисциплина... — изброява Желез. — Но и без социалнопсихически климат — в колектива не можеш да минеш, ако искаш качество на продукцията“ — казва той. Ако трябва да степенуваме тези три условия, кое от тях ще сложим на първо място? „На първо място бих сложил... нещо съвсем друго — усмихва се Желез. — Това, без което не може да има нито трудова, нито технологична дисциплина, нито пък подходящ микроклимат — организацията на работата, стилът и методите на ръководство. Ръководство на всички равнища — от директора до началника на смяна. Ако искаш качествена продукция, трябва да осъществяваш качествено ръководство! Колективът е едно не само много умно, но и много хитро същество, ако мога така да го нарека... Непрестанно те следи с десетките си сетива, непрестанно преценява всяка твоя дума, всяка твоя постъпка — и съответно реагира...“

На входа на фабриката отдалече се чете лозунгът „Качеството — работническа съвест и чест, престиж на трудовия колектив!“. Как Желез би коментирал този призив? „Качеството е работническа съвест — обяснява Желез, — защото от резултатите от труда на отделния човек зависят резултатите от труда на целия колектив. А чест и престиж за нас ще бъде, защото единствено макаронената фабрика от целия Зърненофуражен комбинат ще кандидатствува за оценка „К“ на свои изделия, за собствен качествен щемпел!“

Иван КУКОВ

Digitized by Google

ПЕТ МИНУТИ

Фейлетон

Иван Дрямката се почеса по врата: до обяд имаше толкова свободно време, че можеше да раздаде от него на цялото градче. Добре се случи, че щом излезе от халите (беше се отбил да се информира какво ново има по щандовете), срещна Бялото Анче, снабдител в агрокомплекса. Ама то, Анчето, едва не се сблъска с него, та половин час се оплаква от зрението си, напоследък му се мержелеело, като четял вестник и лекарят го съветвал да си тури очила.

Завързаха разговор. Ще попита някой, какво толкова ще си приказват тези двама яки мъже, кротко застанали в сянката на старата липа. То човек, като не бърза за никъде, винаги може да намери с какво да си почеше езика. Ето на и двамата са родени в едно село, двамата взеха жени от един род и се обръщат един към друг на баджанак; сега живеят в различни посоки на градчето, ала пак има какво да ги събира: съседни им са лозята, почти по едно и също време се срещат на ракиения казан, в една кръчма се отбиват след работния ден. Отвориха дума за ракия, за хубави мезета, макар че бе още далеч до, така нареченото, ракиено време.

Покрай мезетата и ракията се сетиха за Бабинмарин Семо. Както и да се напряга Иван Дрямката, не може да си спомни кога за последен път е видял Семо, тя и къщата му беше някъде накрая, та това обстоятелство още повече го затрудняваше.

Бялото Анче се мъчи да му обясни и чертае с крак квартали, улици, пресечки, докато най-сетне стигне къщата на Семо. Продължително възклицание — Иван Дрямката се сеща: къщата е една нисичка, човек, ако се изправи в нея, главата му ще щръкне над покрива. Голям ракиджия е този Семо — седне ли до шише ракия, ама онези шишета, в които продават швепс, крак не помръдва, докато не му види дъното.

— Само че Бабинмарин Семо умря — поклаща глава Анчето, — умря и не му мигна окото, дори докторите не успяха да му помогнат.

— Ракията му е помогнала — забелязва философски Иван Дрямката, после смигна на другия. — Той като умря, дъщеря му нали е жива.

Хванаха се за дъщерята. Тя като малка била едно кльощаво момиче, дрешките висели на нея като на закачалка, пък и малко грозничка била — досущ на баща си приличала. Сега да я видиш! Отърсила се в една жена, не ти е работа. Само като те погледне и може да те вкара в грях.

Сянката на липата се премести, двамата обаче не се оставиха да ги улови слънцето — и те се преместиха. Сянката пак се дръпна — те преди нея; сянката слезе от тротоара и пропълзя по асфалта на уличното платно — те обаче са врели и кипели хора, на една сянка ли ще се оставят да ги излъже — рипнаха подир нея.

Разговорът тече като от ракиен казан. Хубаво е да срещнеш човек, с когото можеш да си побъбриш за туй, за онуй, да размениш информация, да си обогатиш впечатленията.

От Семовата щерка се прехвърлиха в агрокомплекса при телефонистката Янка, разведена неотдавна; после приказката им се завърти към болницата, но не се спря при болните — какво да им одумваш на болните, виж, сестрите са друга работа. Тук и двамата изпуснаха едновременно тежка въздишка — що не се превъртят малко годините назад, защо...

В момента единствено телата им се въртяха според сянката, докато в един миг и двамата се изправиха лице срещу лице с часовниковата кула. Показваше дванадесет и пет. Иван Дрямката дръпна за ръкава своя събеседник и чукна два пъти по ръчния си часовник. Бялото Анче погледна часовниковата кула, после опули очи в своя часовник: не може да повярва, кога мина това време, кога стана дванадесет и пет, кога...

Махнаха си за довиждане и всеки забърза по своята улица. Потичваха и продължаваха да се косят: кога мина това време, кога прехвърли дванадесет, та цели пет минути изгубиха от тяхното лично време. За пет минути колко къщна работа щяха да свършат...

Георги ТРЕНДАФИЛОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ВЪЗВЪРНАТО САМОЧУВСТВИЕ

— Преломът започна с кадровото укрепване.
— Равнището на партийната работа формира в трудовите колективи дисциплина и отговорност.
— Инициативата се нуждае от организираната подкрепа на вишестоящите органи.

Разположил част от земите си в плодородната Златия, аграрно-промишленият комплекс в с. Якимово неоправдано беше изпаднал след учредяването му през 1979 г. в незавидно положение. Не че сега всички проблеми са ликвидирани, но обновлението е видимо. То започна преди повече от година, когато бюрото на окръжния комитет на партията реши да изпрати на работа в този район проверени ръководни дейци и специалисти от окръжния център и с това да се сложи началото на едно сериозно кадрово комплектуване. Първият заместник-председател на ОАПС Янко Симонски бе избран за председател, последваха го и други кадри от окръжните звена.

●

Новото ръководство се зае с привличането на опитни кадри за главни специалисти, за ръководители на бригадите от нов тип и на животновъдните ферми. Тази дейност се извърши под прякото ръководство на общинския партиен комитет и на съответните първични партийни организации. Първата задача на обновеното ръководство беше да се подобри организацията на производството и труда, да се затегне дисциплината в комплекса. Размерът на бригадите бе оптимизиран, някои от тях увеличиха броя на земеделските култури. Птицевъдството на комплекса изцяло премина към специализираното държавно предприятие по птицевъдство в с. Якимово. Производството на захарното цвекло се концентрира от три в две бригади. За повишаване ефективността на селскостопанското производство се увеличиха площите със слънчоглед от 16 хил. на 25 хил. дка, мярка, която допринася както за подобряване на сеитбооборота, така и за засилване на икономическата ефективност в производствената дейност. Три пъти се увеличиха площите на хибридната царевица и ечемика за целорастенийно прибиране. Бригадната организация успешно се допълва с акордната система.

Digitized by Google

По този начин се отглеждат изцяло хибридната царевица и зеленчуците. Това осигурява високи добиви от културите и качествена продукция, разшири кръга на заетите в селското стопанство — работници, служители, пенсионери.

Създадена беше ферма за телеугояване, за която дейност се използва освободената база на птицевъдството. Сега комплексът след предаване на необходимите бройки на телеугоителното предприятие в Лом насочва останалите в собствената си ферма за угояване, от която се получава положителен икономически ефект. С цел да се създаде ред и да се намали разпиляването в комплекса се създаде единно складово стопанство за минерални торове, което се намира непосредствено до гара Д. Церовене. По такъв начин торовете се съхраняват на едно място и при нужда се разпределят направо за използване. Създаден е централен пункт за растителна защита със съвременна база за съхранение и подготовка на препаратите за третиране на земеделските култури.

Промените в ръководството, организацията и структурата на производството още през изминалата година дадоха добри резултати. При извънредно неблагоприятните климатични условия — продължителната суша, ветровата ерозия, заменена с проливни дъждове, бригадата в Якимово получи по 690 кг ечемик от дка, бригадата в Комощица по 450 кг пшеница; не останаха назад и другите с по 8—12 тона домати, по 230 кг фасул, 235 кг слънчоглед, над 500 кг царевица при сухи условия и над 1000 кг грозде от дка. Увеличи се и млеконадоят от кравите. Тези резултати възстановиха вярата на кооператорите и засилиха тяхната социална активност в борбата за по-високи производствени резултати, за подобряване качеството на продукцията.

●

Положителните изменения в дейността и на резултатите в АПК — Якимово в най-голяма степен се дължат на подобреното партийно ръководство на селскостопанската дейност от страна на общинския партиен комитет и първичните организации. Значителна е ролята на първия секретар на комитета Иван Велков, човек, врял и кипял в селското стопанство. И той е избран отскоро на този отговорен пост, но успешно създава в ръководните органи и първичните организации психическа настройка на взискателност и доверие. Положителните успехи се дължат на големите грижи не само за кадровото комплектуване, но и на работата с кадрите: квалификация, решаване социалните проблеми на специалистите (за целта в строеж е жилищен блок) и т. н.

В дейността на партийния комитет и първичните организации последователно и резултатно се внедрява единство на политическия и икономическия подход и на практика тясно се свързва организационната, политическата и идеологическата работа със задачите на производството. Особено внимание се отделя на подбора на въпросите, които се обсъждат и решават в заседания и събрания. В това отношение големи са грижите за равнището на проверките и подготовката на качествени материали, което осигурява делова обстановка при обсъждането и приемането на ефективни решения. Комитетът и организациите се опират на общественото мнение, на настроенията в колективите, на критичните бележки, на въпросите и предложенията на комунистите и трудещите се. Тук партийният контрол е не само уставно право, а задължение, влязло в стила на работа както на комитета, така и на партийните организации, съставлява неизменно звено в организацията на изпълнението. Създадена е система за информиране по

Digitized by Google

изпълнение на решенията; за оказване на помощ и контрол в това отношение. В заседания на комитета и в събрания на организациите вече е практика да се правят оценки, което повишава отговорността и активността на всички комунисти.

●

В центъра на внимание са въпросите на селскостопанското производство. Още в началото на 1983 г. на разширено заседание на комитета бяха разгледани проблемите за поврат в селскостопанската дейност. Приеха се мерки за разяснение на новия подход в управление на производството. Оттук започна и обновлението в цялостната дейност на комплекса. В комитета по доклади на ръководители от АПК се обсъждат въпросите за осигуряване на типизираното хранене на животните; анализи за изпълнение на плановете на АПК по тримесечия; инженерния проект за есенната кампания и др. Комитетът приема конкретни решения, в които се дава политическа оценка на дейността на съответните ръководители и ръководства, насочват се към мерки за решаване на проблемите, конкретно се ангажират общинският народен съвет, обществените и масовите организации за собствен дял в помощ на селскостопанското производство, набелязват се конкретни задачи на първичните организации. Този подход издигна ролята на партийното решение, активизира дейността на всички фактори, от които зависи неговото изпълнение.

Политическото ръководство на селскостопанското производство в значителна степен се повлия от прегледа за боеспособността на ППО. Задълбочено се обсъждат анализи за състава, приемането на нови членове, прогнози и мерки за осигуряване на силно партийно ядро във всички производствени единици. Направи се сериозно обновление на състава на партийните секретари, като се издигнаха по-млади хора, с по-високо образование и с по-добри политически качества.

●

Конкретни грижи общинският партиен комитет полага за издигане ролята и повишаване равнището на партийното събрание. За това допринасят анализите на проведените събрания — тяхната редовност, проблемност, тематика, качество на материалите и решенията, оценка на контрола на изпълнението. Особено много допринася отчетът на комунисти за работата им, който дават на партийни събрания. Създават се условия за оценка и анализ на дейността, издига се авангардната им роля. Активността на всеки комунист се акумулира в засилване самодейността и инициативността на първичните организации при решаване на проблемите на колективите. Във всяка дейност те отделят особено внимание на непрекъснато укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, на въпросите на качеството на труда и на селскостопанската продукция. През лятото те бяха начело в борбата за компенсиране на загубите от неблагоприятните климатични условия. Добре работят с бригадните съвети, които се утвърдиха като истински колективни ръководства и на практика решават всички производствени и социални въпроси на бригадите. Извърши се целенасочена организаторска и политическа работа за срочно и качествено прибиране продукцията от пролетните култури и за качествена сеитба на есенниците. Осигурен е достатъчно каче-

Digitized by Google

ствен фураж, прилага се типизираното хранене на животните. Попълно се използват възможностите на профсъюзните организации за работата в трудовите колективи. Подобрена е работата по организацията на социалистическото съревнование, което започва с разкриване на резервите при формирането на насрещните планове. Общокомплексният профкомитет разработи програма за социалното развитие на колективите, грижи се за нейното реализиране, което засилва социалната активност на трудещите се. Решаващ е делът на организациите на Отечествения фронт за внедряване на семейния акорд, на общинския народен съвет и кметствата за осигуряване на допълнителна работна сила във върховите моменти, следствие на което цяла година комплексът не ползва бригади отвън.

Кадровите промени в стопанското ръководство доведоха до утвърждаването на стил на ръководство, характерен с повишената компетентност, оперативност, разпоредителност, съчетана с колективност и засилен контрол за качествено изпълнение на производствените задачи; с отношението към внедряването на новостите и челния опит, с грижите за квалификацията на ръководните и изпълнителските кадри. Подобреното ръководство осигурява добри икономически резултати, които възстановиха доверието на трудещите се и тяхната увереност, че могат да постигнат по-високи добиви и по-висока продуктивност.

●

На фона на тия положителни изменения в комплекса още по-остро изникват ония проблеми, които по необясними причини спъват развитието, създават обективни бариери пред творчеството и инициативността.

Голям проблем за зърнопроизводството е недостатъчната складова база за съхранение на зърното. Наличната на АПК се ползва от окръжното зърнено-фуражно предприятие в Лом, което държи предадените от комплекса количества хлебно и фуражно зърно, без да изгражда собствена складова база. По тази причина се забавя прибирането на царевицата, допуска се похабяване на зърно, което престоява под открито небе.

За повсеместното прилагане на стопанската сметка комплексът изпитва голяма нужда от счетоводни и икономически кадри, които през кризисния период са напуснали работа. Ръководството сега е изпратило стипендианти, но те ще се върнат след 5 години, а в окръжния център има достатъчно икономически кадри, които няма кой да насочи към АПК.

Финансовото състояние на АПК се затруднява и от факта, че той е формиран преди 4 години от производствени единици на три комплекса и при отделянето му не е получил полагаемите му се оборотни средства, поради което сега ежемесечно изпада в просрочие. По тези проблеми партийното и стопанското ръководство работят, но не всичко е по техните възможности и компетенции, което налага вишестоящите органи да окажат помощ за решаването на проблемите. На това имат право труженици, които осигуряват големи количества хлебно и фуражно зърно, зеленчуци и животинска продукция на страната.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

КАЧЕСТВОТО — ПОСТОЯННА ПАРТИЙНА ГРИЖА

Независимо от развитието на промишлеността в района на Поморийската селищна система селското стопанство остава от първостепенно значение. То е основата на винарската промишленост, от него в значителна степен зависи развитието на туризма в този край. Голяма част от вината и коняците са търсени на международния пазар, с плодовете и зеленчуците в прясно състояние задоволяваме различни по вкус и равнище изисквания на нашия и чуждестранния турист. Ето защо трудовите колективи от АПК, специалистите с висше и средно образование, ръководителите от всички равнища са подложени на многостранна оценка като производители с критерии световно равнище.

Проблемите на интензификацията и конкретно на качеството на продукцията в селското стопанство след Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия заемат важно място в дейността на общинския партиен комитет и първичните партийни организации, но особено след Националното съвещание във Варна вниманието и грижите се повишиха. След съвещанието комитетът постави няколко важни задачи в партийната работа:

На първо място, да се анализира и оцени задълбочено и критично качеството на труда и на продукцията в аграрно-промишления комплекс и да се уточнят задачите за решаване съобразно поставените в доклада на др. Тодор Живков високи изисквания. Във възможно кратки срокове със средствата на комплексния подход в партийната работа да поведем решителна борба за изменение на отношението и съзнанието на ръководните кадри, специалистите и изпълнителите към проблема качество; да се засилят контролът, взискателността и отговорността на всички кадри — ръководни и изпълнителски, за подобряване качеството и ефективността на продукцията.

Част от тези задачи бяха решавани през изминалите години, в резултат на което комплексът бе отличен и с правителствени награди. Но на Варненското съвещание др. Тодор Живков разгледа проблема за качеството в цялата негова дълбочина и ширина, в неговата взаимовръзка с всички фактори на интензивно развитие и посочи, че решаването му трябва да се търси не в завършващата фаза, както например обикновено това ставаше в селското стопанство — при прибирането и реализирането на продукцията, а на всички етапи на производствения процес и в неразривна връзка с другите фактори на интензивно развитие. Очевидно това налага промяна в мисленето и действията, прилагане на комплексен подход, рязко засилване ролята и отговорността на субективния фактор.

Какво бе извършено и какво се върши в общинската партийна организация по проблема качество на селскостопанската продукция?

Непосредствено след Националното съвещание в общинския комитет на партията с участието на целия актив направихме критична оценка на състоянието на качеството на продукцията във всички отрасли — включително и в селското стопанство. В съответствие с указанията на Секретариата на ЦК на БКП проведохме открити партийни

Digitized by Google

събрания във всички трудови колективи, на които бе обсъдена оценка и се приеха мероприятия за подобряване качеството на произвежданата продукция. Това бе само началото.

Още в процеса на прегледа в общинския комитет на партията постъпи богата информация за състоянието на трудовата и технологичната дисциплина, за материално-техническата база, суровините и материалите и тяхното използване, прилагането на икономическия подход и други въпроси, имащи пряко отношение към качеството на произвежданата продукция във всички производствени единици.

Държавно-общественият преглед позволи не само да се направи снимка на съществуващото положение, но и експертна оценка с конкретни изводи и насоки за работа. В съответствие с това и в изпълнение решенията на пленума на окръжния комитет на БКП от 11 и 12 март 1982 г. по интензификацията на селското стопанство предприехме мерки най-важните въпроси на интензификацията и качеството на производството в АПК да заемат още по-широко място както в работата на пленума и бюрото на общинския комитет на партията, така и в работата на апарата и сътрудниците на комитета.

Политическата, организаторската и идейновъзпитателната работа с ръководните кадри, специалистите и целите трудови колективи изцяло бе насочена към промяна на тяхното отношение към качеството като проблем, осъзнаване на неговата изключителна важност и потребността от решаването му. В бригадите и звената бе изнесен цикъл от беседи на тема „Качеството — ключов проблем за изграждане на зрялото социалистическо общество", проведохме занятия и във всички звена на партийната учебна година.

Активизирана бе работата на партийните групи. В партийните и обществените организации се поде разговор за приноса и отговорността на всеки под наслов „Качеството — мой дълг и отговорност". Този разговор продължава и си остава постоянна задача, като периодично на събрания на първичните организации се прави оценка на постигнатото. На комунистите са връчени конкретни партийни поръчения. Важни въпроси на интензификацията на производството залегнаха в творческите планове на специалистите, чието изпълнение периодично се отчита.

Под непосредственото ръководство на общинския комитет на партията първичните партийни организации бързо преустроиха и активизираха своята дейност за изпълнение на задачите, поставени от Варненското съвещание. В техните планове за работа широко място заеха въпросите за качеството на продукцията, дисциплината, производителността на труда, качеството на агротехническите мероприятия, внедряването на авангардни технологии, приложението на икономическия механизъм и други. Особено добре заработиха по тези въпроси първичните организации към лозарските бригади в Поморие, към управлението на АПК, в селата Бата, Ахелой и гр. Каблешково.

Общинският комитет на БКП отблизо ръководи и контролира дейността на ръководството на АПК и специалистите за осигуряване високо качество на труда и продукцията. През юли 1983 г. в бюрото на общинския комитет на партията тяхната работа бе задълбочено и критично обсъдена. По-високите изисквания наложиха актуализиране на приетата по-рано комплексна система за управление на качеството. Допълнителни мерки взехме за по-добро организиране на деня на качеството.

Много внимание и грижи отделя общинският комитет на партията за пълна мобилизация на трудовите ресурси от селищната система, което позволява по-бързо прибиране на реколтата като важна пред-

Digitized by Google

поставка за високо качество на селскостопанската продукция. Така например през 1983 година ечемикът бе прибран за 10 дни, а пшеницата — за 12 работни дни. За необикновено кратък срок — до 25 октомври — бе прибрана гроздовата реколта — две седмици по-рано от други години. Подобно бе положението и с редица плодове и зеленчуци, което допринесе да се повиши качеството и да се намалят загубите.

Периодът след Дванадесетия конгрес на партията и Варненското национално съвещание за нашата общинска партийна организация е време, през което се направи значителен прелом във внедряването на върховите постижения на научно-техническия прогрес и челния опит в селското стопанство. Може би това е и най-отличителният белег за подхода на общинския комитет на партията и за промененото отношение на партийните и стопанските кадри в аграрно-промишления комплекс към проблемите на интензификацията и качеството. Съществен е приносът в това отношение на изградения към АПК научно-производствен съвет, в който са включени известни учени от цялата страна, и на 20-те бригади за ускорено внедряване на техническия прогрес и челния опит.

В изпълнение на утвърдената от общинския комитет на БКП програма за технически прогрес на широки площи се внедриха новите сортове пшеница „Чародейка", „Скития", „Зенит" и „Супер Плиска", които и при условията на силно засушаване през 1983 г. дадоха по 350 кг среден добив.

Внедрена бе и нова технология при пръскането на лозята — малкообемно дребнокапково с работен разтвор от 5 до 30 литра, с което се подобрява качеството на мероприятието и се осигурява значителен икономически ефект. Използвани бяха нови препарати срещу болестите и неприятелите. За определяне на торпотребността се използва листната диагностика.

През 1983 година се приложи интегрирана борба с болестите и неприятелите по лозята и овощните градини. Икономическият ефект от тези новости възлиза на над 300 хил. лева. Внедрена бе инсталация за автоматизирано капково напояване на ябълкова градина от 400 декара. Този метод засега е най-съвременният. В резултат на него освен значителната икономия на вода и труд рязко се увеличава продукцията от екстра качество. При поливането се въведоха и редица новости — намагнетизирване на водата, използване на гъвкави тръбопроводи и други. При облагородяването на лозов посадъчен материал се внедриха биостимулатори, с което се увеличи процентът на първокласните лозички.

За повишаване качеството на продукцията от грозде, плодове и зеленчуци важна роля изигра засиленият партиен контрол за спазване технологията при извършване на всички операции, свързани с производството и реализацията на селскостопанската продукция. Спазването на технологичната дисциплина е едно от най-важните изисквания, което общинският комитет и първичните организации предявяват към всички специалисти и производственици.

Голямо внимание се отделя на работата с кадрите — за повишаване на квалификацията им, за овладяване на икономическия подход и неговия механизъм, за усъвършенствуване на техния стил и методи на работа.

Под близкото и конкретно ръководство на общинския комитет на партията и първичната партийна организация борбата за високо качество и ефективност на селскостопанското производство в селищната система се разгръща на широка обществена основа. Всички обществе-

Digitized by Google

ни организации имат приети съответни мероприятия и работят за тяхното изпълнение. Социалистическото съревнование умело се използва като мощен фактор за повишаване инициативата и творчеството на многохилядния колектив на аграрно-промишления комплекс. Заедно с материалните широко се използват моралните стимули — удостояване със звания „Отличник", „Ударник", „Отличник-качественик", връчване на грамоти, изпращане благодарствени писма и други. В местния вестник и в предаванията по радиоуредбата са разкрити специални рубрики, чрез които се дава широка гласност на резултатите от социалистическото съревнование в борбата за високо качество, дисциплина и производителност на труда.

В резултат на цялостната политическа, организаторска, идейно-възпитателна работа настъпиха съществени изменения по комплексното решаване на проблемите на качеството на труда и производството. За това говорят и постигнатите конкретни резултати. Така например от всичкото предлагано за консумация грозде 87 на сто е екстра качество, а за преработка — 81 на сто е първо качество. От цялото производство домати 60 на сто са екстра качество, ябълките — 58 на сто, прасковите — 85 на сто. От цялото производство краве мляко 99 на сто е първо качество, а от овчето — 98 на сто.

Нов подтик за подобряване работата на партийните организации и трудовите колективи от АПК дава извършващата се в продължение вече на няколко месеца подготовка за провеждане пленум на общинския комитет на партията по качеството и дисциплината.

Настъпилите положителни изменения в подхода и решаването на проблемите, свързани с качеството на селскостопанската продукция и постигнатите конкретни резултати, ние оценяме само като начална стъпка. За да отговорим на високите изисквания, които сега предявява Националната партийна конференция, предстоят ни още много дела.

Стоян РАЛЕВ
първи секретар на общинския комитет
на БКП — Поморие

Digitized by Google

СИСТЕМНА ИНФОРМИРАНОСТ НА ПЪРВИЧНИТЕ КОЛЕКТИВИ

АЛИ АЛИЕВ
секретар на окръжния комитет
на БКП — Разград

Изпълнението на задачите, поставени от Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция и в докладите, лекциите и изказванията на др. Т. Живков след конгреса, изискват да се повишава ролята на субективния фактор, непрекъснато да се усъвършенствува неговата мирогледна и професионална подготовка. Това засяга съзнанието и реализацията на личността, отношението му към социализма, към труда и социалистическата собственост, начина на заработване на трудовото възнаграждение, участието в планирането, организацията и изпълнението на задачите, отношението към правата и задълженията на трудовите хора. Ролята на идейновъзпитателната работа на окръжната партийна организация се състои именно в това: да формира общественото и индивидуалното съзнание на човека в съответствие с новите задачи от класово-партийни позиции, задълбочено и аргументирано да разкрива тяхната същност, да формира активна жизнена позиция у всеки, да повишава трудовата и политическата активност, да издига на по-високо равнище качеството на труда, творчеството и новаторския подход на трудещите се. В това отношение най-голяма важност придобива ежедневната политическа работа в трудовите колективи, тяхната информираност по проблемите, които се решават в страната, окръга, населеното място и предприятието. Както подчертава др. Т. Живков, за съзнателната активност на личността „е необходимо всеки трудов човек да бъде добре информиран за задачите, които трябва да се решават на неговото работно място; за задачите на трудовия колектив, в който работи; за задачите на населеното място, в което живее; за плановете и намеренията на страната като цяло“[1].

[1] Т. Живков, Развитие и усъвършенствуване на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията, С., 1983, с. 44.

Digitized by Google

Проблемът за информирането на трудовите колективи по техните актуални задачи заема важно място в дейността на партийните комитети и организации, на стопанските ръководители, държавните органи и обществените организации. Заложеният опит в окръга за осъществяване изпреварващата роля на идеологическата работа изисква богата и навременна информираност на трудовите колективи. В окръжната партийна организация се създаде правилно отношение към изпреварващата информация. На този проблем ние гледаме от два аспекта — в широк и в тесен смисъл. В широк смисъл: още преди да сме приели решение по някои проблеми, психически и идеологически се стремим да подготвяме трудовите колективи за тяхното осъществяване. Разбира се, тази форма на работа не е станала система в дейността на всички партийни комитети и организации. В тесен смисъл: изпреварващата информация подготвя своевременно трудовите колективи за изпълнение на задачите по отделни партийни и правителствени документи. Първичните партийни организации се стремят да информират трудещите се така, че всеки труженик ясно да разбере своето място и роля за осъществяването на тези решения. Освен това стремим се да подхождаме диференцирано, както и да дозираме информацията по отделните проблеми.

Практиката показва, че общата информация по даден въпрос не дава конкретна представа на личността за правилно виждане и определение на стоящите пред нея задачи. Затова диференцираният подход и дозировката на информацията съобразно интелектуалните и професионалните възможности на отделни категории трудещи се, техните интереси и настроения дават възможност по-добре да се осмислят задачите на всеки. Подобен подход на работа формира по-бързо и по-добре съзнателното отношение на трудовите хора към конкретните задачи, повишава тяхната творческа дейност в търсене и приложение на новостите в науката и техническия прогрес, за да се разкриват допълнителни резерви за изпълнението на насрещните задачи.

Курсът за повсеместна интензификация на основата на най-новите постижения на научно-техническия прогрес, на интелектуализацията и приложението на новия икономически механизъм поставя отговорни задачи за повишаване подготовката на субективния фактор. Сега идеологическият актив много по-бързо откликва на необходимостта от разясняване и изучаване на актуалните проблеми на нашето социално-икономическо развитие, на новите партийни и правителствени документи и решения. По такъв начин идеологическата работа в окръга допринася за въоръжаване на трудовите колективи със знания за закономерностите и задачите на изграждането на развитото социалистическо общество, съдействува на трудещите се да повишават своята теоретическа и политическа подготовка и умение за успешното решаване на новите социално-икономически задачи. Няма да бъде пресилено, ако кажем, че идейновъзпитателната работа все по-активно подпомага субективния фактор, за да осъзнае той, да подеме и реши успешно новите социално-икономически задачи.

Сега основното съдържание на цялата идеологическа работа и преди всичко на партийната пропаганда в окръга е насочена към изучаване, осмисляне и практическо приложение на задачите, поставени от др. Тодор Живков в неговите лекции пред слушателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. В първичните партийни организации са изградени 713 учебни звена, в които 16 947 комунисти и безпартийни активисти изучават теоретическите постановки и практическите насоки на нашия пръв партиен и държавен ръководител. Участниците в звената с подчертан интерес изучават учебното съдържание и активно участвуват в обсъждането на тези

Digitized by Google

много важни документи. Усвояването на поставените проблеми се осъществява в тясна връзка със задачите на трудовите колективи. Стремежът е да се анализира състоянието на работата в конкретните предприятия, да се видят ролята и мястото на всеки колектив, на всеки отделен труженик в решаването на ключовите проблеми на нашето обществено развитие. Голяма част от занятията преминават като теоретико-практически. На тях постъпват много предложения за подобряване на работата. Те се обобщават и предоставят на съответните органи и ръководители за изпълнение. Добре работят по картотекирането и контрола на изпълнението на предложенията първичните партийни организации в Кубрат, Юпер, Завет, Сеново. В Кубрат са заведени на отчет 285 предложения, постъпили при обсъждането на първите три теми от учебния план, в Юпер само на практическото занятие по качеството са направени 35 предложения. В семинара при управлението на Автокомбината в Разград, където участниците още в началото на учебната година приеха обещание за личен принос за повишаване качеството на обслужването, на практическото занятие по първа тема са направени 32 предложения, някои от които със значителен икономически ефект.

Особено важен момент в дейността на партийните комитети и организации в информирането на трудовите колективи е засилването качеството и оперативността на идеологическия отзвук. Стремежът е както на въпросите, възникнали по повод на важни партийни и правителствени документи и решения, така също и по актуални вътрешни и международни събития на трудовите колективи да се дава своевременен отговор.

По-нататъшното усъвършенстване и развитие на устната политическа агитация в духа на решенията на Секретариата на Централния комитет на БКП допринася за системното информиране на трудещите се в окръга. Партийните комитети и организации отделят нужното внимание за подобряване работата на групата докладчици и агитколективите на първичните партийни организации. Активна работа извършват окръжната и общинските групи докладчици, в които са включени над 730 партийни, държавни, стопански и обществени ръководители. Техните контакти и срещи с хората спомагат по-бързо да се разясняват и местните проблеми, да се формира правилен идейно-класов отклик на събитията.

Важен фактор за информирането на трудещите се и за изучаване тяхното мнение и политическо настроение са изградените 517 агитационни колектива в окръга. Постоянно над 4691 агитатори общуват с трудещите се, информират ги за актуалните задачи, които трябва да решават в бригадите, цеховете, предприятията. Чрез групата докладчици и агитколективите разяснихме основните положения на партийната концепция за новия Кодекс на труда. На срещите и разговорите бяха направени 3298 предложения, от които 1327 в материалното производство. Интересни разговори станаха в трудовите колективи по време на разясняването на доклада на др. Тодор Живков на Варненското съвещание. Два пъти единният политически ден в окръга беше посветен на качеството, дисциплината и производителността на труда. Тези проблеми станаха основна задача на агитколективите в Научно-производствения комбинат за антибиотици, в предприятията „Д. Стефанов", „Дружба", „Мир" и др. По бригади бяха разкрити причините за незадоволителното състояние на качеството, слабостите, които се допускат на работните места.

Държавно-общественият преглед по качеството, специализираната лекторска група по тези проблеми, дните на качеството в трудовите

Digitized by Google

колективи и организираните срещи-разговори „Качеството — критерий за ефективността на нашия труд“ и „Качеството — съвест и дълг на всеки работник“ също допринасят за своевременното информиране на трудовите колективи, за изучаване и практическо приложение на познания, опит и инициативи. Целият колектив на завода за стъкло и порцелан „Д. Стефанов“ работи под наслов „Работно място, участък, бригада, цех, предприятие — гарантирано качество“. Опитът на завода бе споделен на съвещание с партийния и стопанския актив на окръга.

За мобилизиране силите на трудещите се значителна роля играят разговорите, организирани от първичните партийни организации и професионалните съюзи, на тема „Моите права, моите задължения“, „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост“ и др. По последната тема беше проведена окръжна научно-практическа конференция. Опитът на трудовите колективи беше обобщен и популяризиран. Бяха поставени и конкретни задачи за опазване и правилно стопанисване на обществената собственост. По първа тема бяха проведени над 1723 разговора, на които само в Разградската селищна система бяха направени над 3000 предложения.

Редица партийни комитети и организации търсят различни форми за информиране на трудовите колективи, за да бъде осигурена обратна информация на техните въпроси и предложения. Така например общинският партиен комитет в Сеново води на отчет предложенията и въпросите на трудещите се от партийни събрания, на срещи на съветниците със своите избиратели, на оперативки, на занятията на политическата просвета и други. После тези въпроси, предложения се изпращат до компетентните инстанции; получените отговори се систематизират и със специален бюлетин се изпращат до първичните партийни организации. По такъв начин трудещите се получават своевременен отговор на поставените проблеми.

Интерес представлява изграденият към районна болница в Кубрат „Справочно-информационен клуб“. За него отговаря зам.-секретарят на първичната партийна организация по идеологическите въпроси, той проучва, събира и картотекира медицинската информация, информацията от други сфери и области на живота. В определено време всеки член от колектива на болницата има възможност да получи желаната информация.

Голяма активност трудещите се проявяват и при приемането на насрещните планове. На събрания в колективите се прави критичен анализ на икономическите показатели, обсъдиха се новите контролни цифри за 1984 г. Направени бяха над 30 хиляди работнически предложения, от тях 11 хиляди приети за внедряване с икономически ефект над 7 млн. лева. Най-голям е броят на направените предложения за ефективно използване на машините и съоръженията, усъвършенстване на техниката и технологиите, икономията на суровини, материали и енергия, подобряване на трудовата дисциплина и организацията на труда.

Идеологическата работа съдействува за превръщането на насрещния план в действен план на трудещите се, план за изява на знанията, инициативите и отговорността на всеки работник и специалист. В процеса на разработването на насрещните планове идейновъзпитателната работа беше насочена към по-пълното и задълбочено осмисляне функциите на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост, разясняваха се новите права и задължения на колектива, на отделния работник. Преди всичко идеологическата работа се стремеше да формира ново отношение към икономическия подход, внедряването на неговия механизъм, към новата организация на труда и нейната сърцевина — стопанската сметка и самоиздръжката.

Digitized by Google

Все по-определено място в идейновъзпитателната работа на партийните организации заема работата за осигуряване на изпреварващата информация и знания, мнение и действие на кадрите и работниците за внедряване на челните постижения на научно-техническия прогрес и още по-тясното свързване на науката с практиката. Изградените 47 школи за челен опит, клубовете на орденоносците и наставниците все повече се утвърждават като подходящи форми за изучаване и разпространяване знанията и уменията на първенците в труда. Инициативата на партийното и стопанското ръководство на Научно-производствения комбинат за антибиотици „Чрез авангардни технологии — към високо качество и ефективност" намери отклик сред челните колективи в окръга. Разшири се информационното обслужване. Интелектуалните сили на специалистите и кадрите бяха насочени към изпреварващо знание и мислене, което доведе до внедряването на нови технологии.

Търсенето на постиженията на съвременната наука и техническия прогрес става практика в дейността на много кадри и специалисти; можем да разберем тяхната неудовлетвореност от постигнатото, творческото им отношение към изпълнение на поставените задачи. Идеологическата работа укрепва техния оптимизъм, вярата им в собствените сили и възможности, мобилизира ги за срочно и качествено изпълнение на стопанските задачи. Това намери израз в успешното и предсрочно комплексно изпълнение на плана за социално-икономическото развитие на окръга през трите години на осмата петилетка: предсрочно бяха изпълнени социално-икономическите програми за 1981 г. с 12 дни, за 1982 г. — с 18 дни и за 1983 г. — с 10 дни. За същите три години произведохме промишлена продукция — 67 млн. лв. над държавната задача.

Значително внимание в окръга се отделя на разясняването и внедряването на бригадната организация на труда в селското стопанство. В това отношение пред идеологическата работа беше поставена задачата на достъпен език да се разяснят пред селскостопанските труженици основните принципи на новата бригадна организация. Целта бе да се осъзнае от всеки, че качествено новите социално-икономически задачи, породени от бригадната организация на труда, не могат да се решат със стари методи и средства, а трябва да се води борба с инерцията в управлението на икономическите процеси и в икономическото мислене. Трябва да признаем, че се наложи да поработим, у една част от хората трябваше да преодолеем предубеждението, съмнението и резерва, с който първоначално се възприемаха бригадите от нов тип.

Високите показатели на инженерните проекти внесоха известни смущения и у някои ръководители и специалисти. Тогава възложихме на идеологическия актив да разясни, да популяризира и убеди хората в предимствата на бригадите от нов тип. Планирахме и проведохме курсове, семинари, теоретико-практически занятия в системата на политическата просвета и икономическото образование, разговори, срещи със специалисти от научните институти; макар и не така бързо, селскостопанските работници вникнаха в принципните положения на икономическия подход и неговия механизъм, разбраха същността и характерните особености на бригадната организация на труда, заработиха с желание за изграждането им.

Положителните резултати, получени в моделните бригади, показаха ясно — избрали сме верния път. Всички осъзнаха, че пълноценното използване на земята, пълното натоварване на енергопаситената техника, внедряването на челните постижения на селскостопанската наука и практика са сигурен залог за успешното решаване на

Digitized by Google

партийните изисквания. С идейновъзпитателната работа съдействувахме за изграждане на такъв тип бригади, в които бързо да нараства производителността на труда, решително да се увеличава чистата продукция, която създава отделният човек от бригадата.

Стремим се да създадем истинско уважение към произведената висококачествена стока, да получим висока реализация за вложения социалистически труд. Масовата и индивидуалната работа на партийните комитети и организации мобилизират силите на селскостопанските работници за цялостно реализиране на инженерните проекти на бригадите. Особено внимание отделяме на интензивното сеитбообръщение, с което се постига най-висок коефициент на използване на земята; по-добре се използва наличната техника, преди всичко като се повишава коефициентът на сменност; поддържането и експлоатацията на техниката станаха по-ефективни.

При утвърждаването на бригадите от нов тип особено място в идейновъзпитателната работа бе отделено на по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация, на участието на отделния селскостопански работник в живота на бригадата.

На проведените разговори във всички бригади от нов тип „Моите права — моите задължения", „Насрещният план — творческо дело на целия колектив" оживено се дискутираха самоуправлението на бригадния колектив и проблемите, свързани със стопанската сметка и самоиздръжката, приложението на най-новите технологии в растениевъдството и животновъдството.

Бригадите от нов тип в окръга работят на лимитно-чекова сметка. Тази сметка — дава ежемесечна (може да се каже и ежедневна) информация на ръководителя на бригадата: какво трябва да произведе, какви разходи е направил до момента, с какви ресурси да разполага. По този начин се създават условия в бригадния колектив да се повишат взискателността и самоконтролът, личната отговорност и другарското сътрудничество, непримиримостта срещу всеки, който се стреми да вземе повече за сметка на колектива. Расте броят на механизаторите и другите селскостопански работници, които се чувствуват стопани на земята и техниката, в мнението им се вслушват ръководствата, вземат се под внимание техните предложения.

Практиката сама ни убеди, че администрирането и опекунството нанасят повече вреда, отколкото полза. Сега в болшинството от бригадите се провеждат редовно заседания на бригадните съвети и бригадни събрания, като се прави анализ на стопанските резултати, на материалните и трудовите разходи, утвърждава се заплащането на труда на всеки член от бригадата.

По време на отделни селскостопански кампании изграждаме механизирани отряди. В тези случаи ние се стремим да пригодим идеологическата работа, нейното съдържание, форми и механизми към новите условия: основните усилия на политиковъзпитателната работа се пренасят на полето; сформират се временни агитационни колективи; изграждат се временни партийни, профсъюзни и комсомолски групи. Благодарение на всичко това в значителна степен успяхме да създадем обстановка на висока трудова активност, взаимна отговорност и самоконтрол за срочно и качествено извършване на отделните селскостопански мероприятия.

В резултат на задълбочена организаторска и конкретна идейно-политическа работа със селскостопанските работници окръгът се нарежда на челните места в страната по производство на селскостопанска продукция. Въпреки трудните климатични условия през трите години на осмата петилетка ние дадохме на държавата 3375 тона хлебно и фу-

Digitized by Google

ражно зърно над плана. Вече години наред Разградски окръг стои на челно място по производство на мляко от фуражна крава, което от 3893 литра през 1980 г. се увеличи на 4245 литра през 1983 г., при 3215 средно за страната. Постигнатите резултати не ни удовлетворяват. В окръга е създадена творческа атмосфера за повишаване производителността на труда, намаляване себестойността на произведената продукция, за комплексно изпълнение на задачите през осмата петилетка.

Постигнатите резултати в идейновъзпитателната работа в първичните трудови колективи е добро начало. Но ние добре осъзнаваме, че има още редица слабости, които пречат за повишаване ефективността на идеологическата работа. Не всички първични партийни организации осигуряват пълна, навременна и изпреварваща информация, някъде незадоволително се използват агитаторските колективи за провеждане на ежедневна политическа работа с хората.

Ние дълбоко осъзнаваме, че мащабността и сложността на строителството на развитото социалистическо общество, дълбоките положителни изменения в културата, образованието и интересите на хората, бързото развитие на научно-техническия прогрес, усъвършенстуването на социалистическата демокрация и изострянето на идеологическата борба между двата свята водят до все по-голямо засилване ролята и значението на информацията. Затова в бъдещата дейност на партийните комитети и организации стои задачата постоянно да развиват и усъвършенствуват информационната система, да подават колкото е възможно по-богата по съдържание, бърза и оперативна информация, което ще допринесе за изпълнение на поставените от XII конгрес на БКП изисквания към идеологическата работа, за осъществяване на постоянно духовно общуване между партията и широките народни маси.

Digitized by Google

ЕСТЕТИЧЕСКИЯТ ВКУС НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Проблемът за качеството на изработваната продукция се отличава с голямо богатство и многостранност. За неговото по-пълно и резултатно решаване трябва да се вземат предвид социалната, икономическата, техническата, нравствено-естетическата и другите му насоки. Не на последно място следва да се постави и неговата естетическа страна. Защото продукцията е резултат както на обективните условия, при които се изработва, така и на субективните, на личностните качества на хората, които пряко произвеждат, които организират производството и го довеждат до консуматора.

Въпросът за естетическия вкус на производителя, за неговата естетическа култура е въпрос на пръв поглед личен. Ако производителят има здрав и непоколебим усет за красивото и хармоничното, ако той не понася безобразното и грозното, ако го дразни нехармоничното и недовършеното, това ще се отрази и върху качеството на изработваната от него продукция.

Но известно е, че естетическият вкус, естетическата култура са резултат както на някои предразположения, така и на дълъг и упорит процес на обучение и възпитание. Усетът към хубавото се придобива не изведнъж. До него се достига по пътя на упоритото насочване, на многогодишните контакти с обектите на красотата, по пътя на непрекъснатото подобряване социалната и трудовата среда, на ефективността на обучението.

Тук същественият въпрос е: защо има нискокачествено производство? Защото в отделни случаи имаме гонене само на високи количествени измерения; защото производственикът не е технически обучен; защото е бил в лошо психическо състояние или пък чисто и просто изработва продукция, отговаряща на неговия естетически вкус и култура.

Да вземем конкретен пример. Производственикът работи в цех на печатница, където от ръкописа на автори се ражда книгата. И като резултат от неговия труд се получава (както това не е рядко!) книга с цели бели (неотпечатани) страници, с разместени редове, с измачкани листове, с черни петна по страниците и т. н.

Сигурен съм, че ако се проведе анкета защо този човек работи така лошо, ще се дойде до истината, че той при добрия ръкопис и относително добрите обективни условия за работа е допуснал посочените слабости, защото те не са влезли и в рязко противоречие с нивото на естетическото му изискване. Защото неговият естетически вкус е толкова нисък, художествената му взискателност към себе си е толкова принизена, че всичко посочено не го дразни, не му прави впечатление, не накърнява представата му за онова, което трябва да се произведе.

Нашата социалистическа съвременност наложи трудът да съдържа в своята същност и да формира красотата. Той се нуждае жизнено от красотата, разглеждана в цялото нейно многообразие. И не е трудно да отгатнем защо това е така. Та нали социалистическият труд е свободен от експлоатация, той е труд на хора, които увеличават своята съзнателност, които влагат в него своя ум, своите дарби и способности.

Digitized by Google

Но красотата на социалистическия труд може да бъде нарушена и накърнена, ако организаторите на производството не се замислят достатъчно върху средата, в която протича този труд, ако не правят възможното той да обогатява тружениците, да подхранва жаждата им за хубавото. Съвременната наука е казала своята дума. Тя е разработила норми по редица въпроси, които се отнасят до осветлението на работното място, до шума, до почивката, до функционалната музика, до работното облекло. Всичко това не бива да бъде пренебрегвано, ако искаме да запазим силите на трудовия човек и да създадем условия за тяхното по-нататъшно разгръщане.

Особено важно е да се осмисли по нов начин свободното време на производителя, бил той в сферата на промишлеността, на селското стопанство или образованието и науката. Безспорно, свободното от труд време е необходимо за възстановяване на силите, за отдих. Но темповете, с които се развива днес животът, изискват производителят да може през свободното време да получи повече информация, да бъде в крак с развиващите се събития. И не само това. Той трябва да повишава и своята квалификация, да усвоява тънкостите на професията. Общуването обаче с обектите на красотата: природа, художествена литература, музика, пластични изкуства, театър, кино, танцово изкуство и т. н., не бива нито да бъде подценявано, нито да бъде поставяно на по-заден план. Защото посещението на красив природен кът, на художествени изложби, присъствието на концерти, отделянето на време за литературни четения или театрални спектакли и пр. не е лукс, нито пилеене на сили. То е жизнено необходимо — нещо, което пряко е свързано с цялостното изграждане на личността.

Схващането, че изграждането на културата на човека, че разширяването на неговия кръгозор, че формирането на естетическия му вкус приключва със завършването на дадена степен на образование е много остаряло. Непрекъснато се развива естетическата култура, менят се художествените оценки, израстват нови поколения творци. И ако работничката-тъкачка, ако работникът в завода за радиоапарати, ако учителят, ако научният работник в Института за пластмаси и т. н. не искат да изостават от живота, не искат да скъсват със своето време, те трябва да водят активен културен живот.

При това активният културен живот на производителя е необходим не само от обществена гледна точка. Той е оправдан и с оглед на самочувствието му, с оглед на по-съвършената му професионализация, която е опора на това необходимо самочувствие. Маркс казва: „Ясно е, че човешкото око възприема и се наслаждава иначе, отколкото грубото нечовешко око, човешкото ухо — иначе, отколкото грубото неразвито ухо и т. н.“[1].

А човекът е устроен така, че ако не сме се срещнали с двулично и лицемерно същество, ако нямаме работа с антисоциална личност, онова, с което той обогатява и развива естетическия си вкус, онова, с което допълва естетическата си култура, не може да не даде по-рано или по-късно отражение върху производствената му дейност.

Както е известно, една от най-силните страни на нашата партия се изразява в това, че тя винаги предусеща и разбира новото, актуалното, исторически необходимото. И не само му дава път, но и върши всичко възможно за неговото развитие, за извисяването и победата му. В това отношение не прави изключение и проблемът за естетическото възпитание. Той беше отдавна доловен и оценен като един много съществен и важен въпрос, който не остана настрана от вниманието на висшите партийни органи. Така в Програмата на партията в раздела „Задачите на партията в развитието на духовната култура на

[1] К. Маркс и Ф. Энгельс. Об искусстве, т. I, М., 1967, с. 126.

Digitized by Google

съвременен етап“ се казва: „Формирането на новия човек изисква да се разгърне работа за естетическо възпитание на народа и особено на подрастващото поколение, като се предприемат всестранни мерки за естетическо възпитание и естетическа активност на тружениците на социализма. Да се преодолява исторически сложилият се разрив между материално-производствената и естетическата сфера — в това се състои една от основните задачи на социалистическото развитие“. Десетият конгрес на БКП постави задачата за разработването на национална програма за естетическо възпитание, която бе осъществена от Комитета за култура.

Всенародната програма за естетическо възпитание послужи като основа за изграждане на такива програми във всички окръзи на страната и постепенно се премина към градовете, селищните системи и кметствата. Заедно с това свои мероприятия за естетическо възпитание приеха редица държавни ведомства и обществени организации. Практиката показа заедно с това, че приетите програми не бива да се схващат като нещо веднъж завинаги утвърдено и отлято в най-подходяща форма. Допълването и актуализирането съобразно новите партийни и държавни постановки, съобразно новоизникнали проблеми са наложителни и те се извършват.

През изтеклите години след приемането на комплексната програма бяха постигнати редица успехи във всички области на художественото възпитание на народа. Те са широкоизвестни и няма да ги изброявам. Само ще посоча факта, че под близкото и непосредствено ръководство на окръжните комитети на БКП, на общинските партийни комитети, на партийните комитети, бюра и организации в трудовите колективи в цялата страна бе разгърната интензивна работа за формирането у трудовите хора на естетически чувства и укрепваща готовност производствените и социалните задачи да намират своето решение в съответствие със съвременните естетически изисквания. На редица места в страната (Стара Загора, В. Търново, Русе, Габрово, Варна, Смолян и Кюстендил) бяха проведени пленуми по естетическото възпитание в сферата на труда и се приеха дългосрочни програми за работата в тази област.

Както показват някои анализи на изпълнението на Всенародната програма за естетическо възпитание, самият труд изменя постепенно своя характер, като работниците повишават своята квалификация и тежкият ръчен труд се заменя с механизиран. По-голямо внимание сега се обръща и на работната среда. В предприятията се организират и курсове по промишлена естетика и дизайн. А всичко това е подчинено на големите проблеми за социалистическата организация на труда, на новия икономически механизъм, на целта да бъде постигнато високо качество на продукцията.

Така например в отчета за работата на районната партийна организация за естетическо възпитание на трудещите се и младежта от Димитровски район на столицата за последните пет години се отчита, че в редица трудови колективи като тези на млекокомбината „Сердика“, обувния завод „9-и септември“, завода „Кл. Ворошилов“ и др. в показателите за социалистическото съревнование са включени и естетически показатели. Голяма роля за естетическото възпитание на трудовите хора играят също така трудовите ритуали и празниците. В същия софийски район са организирани вечери на най-добрите качественици „Златни ти ръце, майсторе“, празнуват се годишнини на челниците и първенците, чествуват се празници на работническите династии, провеждат се ритуали за приемане на млади работници в колектива и др. Вече 20 бригади са завоювали правото да носят името на прославения син на нашия народ Георги Димитров и в тях наисти-

Digitized by Google

на не само продукцията е първокачествена, но и производствената среда отговаря на съвременните изисквания.

Художествената литература, пластичните изкуства, театърът, киноизкуството, танцът, музеите и др. заемат все по-съществено и важно място в осъществяването на естетическото възпитание на народа. Така например в изпълнение на целевата програма „Издателската дейност — фактор за всенародно естетическо възпитание" различните издателства осъществяват много оригинални инициативи. Появиха се нови библиотеки, нови поредици. През годините на изтеклата петилетка на българските читатели се предоставиха над 250 млн. екземпляра книги. Подобри се работата на обществените библиотеки и значително се увеличи броят на личните библиотеки. На сцените на българските театри през 1983 г. са изнесени около 18 хил. представления, които са гледани от около 6,5 млн. зрители, организирани са повече от 700 изложби с около 3 млн. посетители, повече от 12 хил. концерта са слушани от повече от 5 млн. слушатели и т. н.

Важна роля в цялостното художествено възпитание на съвременния човек играе и художествената самодейност, която се ръководи от специален център за художествена самодейност. Сега в нейните прояви участвува рекорден за нашите условия брой на самодейци, които скоро ще достигнат 600 000 и са обединени в близо 25 хил. колектива. А движението „Знаме на мира" разкрива огромни възможности за изява на дарбите на децата и юношите, за тяхното патриотично и интернационално възпитание.

Училището също дава своя съществен принос за естетическото възпитание на подрастващите. Министерството на народната просвета изработи цялостна система за художественото издигане на младите, в която са намерили място не само българският език и литература, руският език и литература, изобразителното и музикалното изкуство, но са въведени и такива нови дисциплини като основи на естетическото образование, основи на естетиката и др.

Под ръководството на партията в нашата страна се разгръща една широка и многостранна дейност за естетическо изграждане на трудещите се, която обхваща най-различни възрасти, включва хора с най-различни професии. Никога досега в тази всеобемна работа не са участвували толкова много специалисти, не са се очертавали такива широки перспективи, не са поставяни такива съществени задачи. Наистина направеното представлява нещо, което нито трябва, нито може да се отрече.

И все пак като се връщам към мисълта, изразена в началото на статията, не мога да отмина факта, че все още отделни хора остават вън от системата за естетическото възпитание или недостатъчно са обхванати от нея. И когато тези хора са производители, те поради ниския си естетически вкус, поради слабата си естетическа култура не могат да отговорят на сериозните потребителски изисквания.

И тъй кои са причините, които пречат за по-високото художествено изграждане на съвременната личност? Причините безспорно са много и имат различно естество, но аз ще се опитам да ги сведа до някои основни.

Преди всичко немалко деца и юноши не получават по отношение на художественото си възпитание онова, което следва да получат в своето семейство. Поради голяма заетост, а понякога и поради нехайство или пък поради незнание и неумение родителите не създават онази атмосфера, която трябва да съществува, за да могат подрастващите да се ориентират към истински доброто и хубавото, да изградят своя система от ценности. Недостатъчни са и грижите за естетическото възпитание на младите в училището. Много е направено там, много се

Digitized by Google

прави, но и понякога не всичко се прави. Училището трябва по-тясно да съгласува своята дейност с дейността на родителите, за да се получи резултатно сътрудничество. Разбира се, не би трябвало да се сковават учениците, да се приучват на парадна дисциплина, а дълбоко в себе си да остават недисциплинирани. Но все пак училищният ред не бива понякога да съжителствува с външната разхвърляност, с грубата неугледност. Щом естетическият вкус се изгражда цялостно, той не бива да бъде миниран от външна разхайтеност. А не са малко случаите в съвременното училище, когато възпитаникът не изпълнява своите задължения, не влиза в ритъма на едно постепенно усвояване на знанията и уменията. И ако това у него остане незабелязан и неизправен навик, няма ли той да се пренесе в бъдещата му дейност на производственик, на организатор или ценител на производството?

У нас се търсят начини и средства за естетизиране на труда, за неговата по-голяма привлекателност, а оттук — и резултатност. Но заедно с това все още налице е фактът, че не е изкоренено неритмичното снабдяване на производствените предприятия с необходимите първични материали, което налага слабата заетост през едни дни и щурмовщината — през други. А нима щурмовщината сама по себе си не носи умора, отегчение и заедно с това възможност за лошокачествена продукция?

Съвременният човек чрез многото литература, чрез средствата за масова информация и други, както и чрез непосредствено присъствие има огромни възможности да общува с художествената култура, да влиза в допир с най-първите й представители. И това е едно огромно негово предимство пред хората от миналото. Но не винаги литературата, спектаклите, концертите са на необходимата идейна и художествена висота. Понякога те са ориентирани към ниски и средновисоки потребности. Тревожно е например положението с лошата естрадна музика, която нерядко се стреми да спечели слушателя и зрителя поскоро с високите си децибали и с прекалените нехармонични движения на изпълнителя, отколкото с първичната си музикална стойност. И не е чудно, че млади хора, „възпитани“ с нейните образци, не желаят да слушат класическа или народна музика. Или да вземем някои преводни книги, и то преди всичко от приключенския жанр или от фантастиката. Младият читател има нужда от тях, защото те разширяват хоризонтите му, стремят се да дадат отговор на големия въпрос на бъдещето. Но техният относителен дял не порасна ли вече толкова много, че измести другите дялове на литературата? И идейно-художественото им ниво понякога не бележи ли рязко спадане?

Проблемът за естетическото възпитание не е и не може да бъде кампаниен. Той не се решава в определено число години. Художественото изграждане на човека е нещо твърде трудно, сложно и заедно с това — отговорно. За него заслужава да се вложат повече сили, повече енергия, повече средства. Защото нашата социалистическа съвременност не може да не пробужда и да не възпитава у човека художника, не може да не се стреми да осъществява знаменитата мисъл на Горки, че естетиката е етика на бъдещето. А онзи производственик, онзи организатор и ценител на производството, който е естетически извисен, е и гарант за високо качество на продукцията, за сигурна среща с това бъдеще.

доц. Йордан ЦОНЕВ

Digitized by Google

НОВИЯТ УЧЕБНИК ПО ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО

Наскоро излезе от печат новият учебник по партийно строителство на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП.

Кое наложи неговото издаване?

В резултат на нарастващата ръководна роля на Българската комунистическа партия и поради необходимостта от все по-пълно теоретическо осветляване на практическата дейност на партийните комитети и организации в борбата им за изграждане на развитото социалистическо общество интересът към науката партийно строителство значително се увеличи. Партийната практика е динамична и партийното строителство непрекъснато се развива и обогатява. Налагат се нови форми и средства в партийната работа, някои изменения в организационната структура на партията, в нейния вътрешен живот, в целокупната ѝ дейност. Всички тези изменения непрекъснато се анализират и обобщават, чрез което се доразвива и обогатява и науката партийно строителство.

Освен това в редица партийни документи и особено в документите на Единадесетия и Дванадесетия конгрес, в докладите и речите на другаря Тодор Живков се развиха нови принципни положения, които са безспорен принос в теорията на партийното строителство. Те също трябваше да бъдат отразени в новия учебник, тъй като предишният излезе от печат преди седем години, през което време настъпиха редица изменения и в партийната практика, и в науката партийно строителство.

Новият учебник е дело на двадесет научни работници главно от Центъра по партийно строителство на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Редактори и съставители са доц. Георги Бърдаров (отговорен редактор), проф. Кирил Иванов и проф. Милка Величкова. Той е предназначен за кадрите, които се обучават в академията и по-конкретно в Института за висше партийно-политическо образование, в Института за усъвършенстване на ръководни кадри, във филиалите на АОНСУ, в междуокръжните партийни школи, а така също и за всички партийни, профсъюзни, комсомолски и други обществено-политически дейци, които самостоятелно изучават партийното строителство. Това му предназначение предопределя и теоретико-методологическия характер на по-голяма част от разработките. В него са включени само основните проблеми на науката партийно строителство. Значително място е отделено на общотеоретическите проблеми, теорията и методите на вътрешнопартийната дейност, партийното ръководство на обществото, ленинския стил и научната организация на работата на местните партийни комитети и техния апарат. Това обстоятелство се потвърждава и при запознаването с тематичния план и съдържанието на новия учебник. В тях се съдържат значителни положителни изменения. Почти половината от разработените теми са нови.

Важно място в учебника се отделя на **закономерностите на развитието на комунистическата партия**. И това е напълно естествено. За да бъде една система от знания наука, тя трябва да изучава и закономерностите на своя специфичен обект. Разработването на тази тема е още един аргумент, че системата от знания по партийно строителство е наука. Изясняването на закономерностите за възникването и развитието на комунистическата партия, за техния обективен характер се налага и от изострянето на съвременната идеологическа борба.

Партийно строителство, Учебник, авторски колектив, Академия за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, С., 1983, 383 с.

Digitized by Google

Познаването на закономерностите на техните изисквания и съобразяването с тях е важно условие за успешно и ефективно развитие на вътрешнопартийния живот и на партийното ръководство. Защото научността в партийната дейност изисква тя да бъде съобразена не само със закономерностите на общественото развитие, но и със закономерностите на развитието на партията. В този смисъл в учебника се прави успешен опит да се изяснят принципите, ръководните положения при тяхното изследване, а така също и обективните предпоставки, които ги обуславят. Разкрива се съдържанието и се прави разграничение между категориите закон и закономерност. Прави им се сполучлива класификация в зависимост от използването на различни признаци. Разкриват се особеностите в действието и използването им. Подробно се анализира и разкрива същността, съдържанието и проявата им в условията на социализма.

Авторите са разработили и темата **„Идейно-политически и организационни основи на комунистическата партия“**. Самостоятелен параграф те посвещават на идейно-политическите основи, който по същество се включва за първи път в учебника. Защото са първата и неотменима предпоставка за обединяването на комунистите, за изграждането на партията като съюз на единомишленици. Идейните принципи на партията са органически свързани с нейните политически принципи, на базата на които идейното обединяване на комунистите се допълва с изграждането на тяхното политическо единство. И затова се говори за идейно-политическо единство. На основата на организационните принципи пък идейно-политическото единство се допълва с организационно единство. В резултат на това партията става съюз не само на единомишленици, но и на единодействуващи. Логически следва и тяхната разработка, като за тази цел авторите са отделили особено внимание на доразвитието и обогатяването им в годините на социалистическото строителство.

Нов проблем, разгледан като самостоятелна тема, е за **функциите на комунистическата партия**. Разработката им е много съществен момент, тъй като те са израз на социалното предназначение на партията, на нейната същност като марксистко-ленинска авангардна организация на пролетариата и изразяват основните направления на нейната целенасочена дейност. Това спомага още по-пълно да се разкрие същността на комунистическата партия. Изясняването на този проблем е важно и поради това, че функциите са една от основните категории на партийното строителство, което спомага за доразработването и обогатяването на категориалния му апарат.

Основно понятие на партийното строителство е и категорията **партийна дейност**. Малко публикации са посветени на нейната същност, структура и единство. А ролята, значението и мащабите ѝ нарастват изключително много в условията на социализма, което се обуславя от нарастване на ръководната и направляваща роля на комунистическата партия в обществото. Ето защо е похвално разработването на този проблем в учебника. За да се изясни по-пълно същността на партийната дейност, сполучливо се разкриват както нейните характерни черти, така и структурните ѝ елементи. Немаловажен е и въпросът за нейното единство. В тази връзка се изясняват предпоставките за успешното приложение на принципа, а също така, макар и накратко, и организационната технология, която осигурява правилното му приложение.

Изминаха пет години от създаването на **общинските партийни комитети** като качествено нов орган за непосредствена политическа и организаторска работа в селищните системи. Дванадесетият партиен конгрес обобщи натрупания опит в тяхната работа и определи задачите им до 1985 г., а в по-общ план и до 1990 година. Това звено съвършено правилно намира място и в новия учебник, тъй като теорията се доразвива и обогатява на основата на анализа и обобщението на най-новата партийна практика. В този смисъл заслужава положителна оценка опитът да се доизяснят някои въпроси, свързани с мястото, ролята, функциите и задачите на общинските партийни комитети като качествено нови органи, с техните задължения и отговорности за развитието на вътрешнопартийния живот в общинските организации и на социалните процеси в селищните системи.

В стария учебник съществуваха отделни теми за партийното решение, планирането на партийната дейност, организацията, контрола и проверката на изпълнението. Похвално е усилието да се изяснят в новия учебник същността и структурата на партийния ръководен процес в тесен и широк смисъл и горепосочените дейности да се разгледат като негови основни елементи.

В предишния учебник самостоятелен раздел от четири заглавия е посветен на партийното ръководство на държавните органи и масовите организации на трудещите се. В новия тези въпроси се разглеждат по-сполучливо. Те са обединени в една тема: **„Партийно ръководство на политическата система на социалистическото общество“**. Авторите дават определение на същността на политическата система, разкриват нейните структурни елементи и ролята на комунистическата партия като нейна ръководна сила. В същото време те изясняват и същността, и структурата на партийното ръководство — основни функции, принципи, методи, форми и средства за осъществяването му. Усъвършенстването на партийното ръководство на политическата система на социализма е задача актуална, издигната и от Дванадесетия конгрес. На този въпрос беше посветена самостоятелна лекция на другаря Тодор Живков пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление.

Важна страна в ръководната дейност на

Digitized by Google

партията е грижата ѝ за развитието на духовната сфера. Тук особено място заема **партийното ръководство на науката, образованието, изкуството.** На тези въпроси в новия учебник е посветена самостоятелна тема.

В учебника се разглежда и **ленинският стил на партийна работа и ръководство.** Това е основна категория на науката партийно строителство. Тя непрекъснато се използва и в теорията, и в партийната практика. Стилът на работа и ръководство е първостепенен фактор за нормално развитие на партията и за осъществяване на нейните функции. С непрекъснатото повишаване на ръководната ѝ роля расте и значението на стила на работа и ръководство. Неговото усъвършенстване е една от основните задачи, поставени от Дванадесетия конгрес. За това несъмнено ще допринесе и запознаването на партийните кадри със същността на категорията ленински стил, с характерните черти и творческия му характер, разработени в учебника.

Нова самостоятелна тема в учебника е и **въпросът за качеството и ефективността на партийната дейност.** Сега, когато основен въпрос в нашата работа е повишаването на качеството и ефективността навсякъде и във всичко, когато е налице всенароден поход за решаването на тази задача, включването на тази тема в учебника е много навременно и целесъобразно. В съвременните условия актуалността на проблема се обуславя от качествените изменения, които настъпват във всички области на обществения живот, от усъвършенстването на политическата система и по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация, от международната обстановка. Тук авторите обръщат особено внимание върху качеството на партийната дейност, от което зависи доколко тя ще бъде резултатна и полезна. Важно място в учебника се отделя и на критериите и показателите, тъй като умението те да се прилагат правилно в практическата работа е една от важните предпоставки за повишаване качеството на партийната дейност. В тази връзка именно са изяснени същността и характерните черти на критериите, като сполучливо се класифицират в зависимост от използването на различни признаци.

Неотменна част от цялостната дейност на партийните комитети и организации е **работата с документите.** Партийните документи съпровождат изпълнението на функциите на партийните органи и организации и представляват материална основа на техните действия. От това как е организирана деловодната работа в голяма степен зависи оперативността, организацията, културата и равнището на работа на партийния апарат, на приемането на ръководни управленски решения. Хубаво е, че авторите анализират развитието и усъвършенстването на деловодната дейност на партията в годините на социалистическото строителство, като посочват и основните задачи на партийното деловодство на съвременния етап.

Измененията в тематиката и допълненията в съдържанието на учебника съответстват на новия етап както в развитието на партията, на нейната цялостна дейност, така и на науката партийно строителство. Те ще подпомогнат партийните кадри и членове с обогатяване на теорията по актуалните проблеми на вътрешнопартийния живот и партийното ръководство на обществото. Още повече, че темите са разработени в съответствие с ръководните постановки на Дванадесетия конгрес на партията, с новите теоретически постановки и практически подходи за решаване на актуалните задачи.

Въпреки положителните изменения към учебника могат да се направят и някои бележки и препоръки.

Необходимо е да се помисли дали безрезервно трябва да се приема постановката за броя на функциите на комунистическата партия: най-обща (висша), политическа, организаторска, възпитателна и международна. В редица свои произведения В. И. Ленин обоснова положението, че партията изпълнява три взаимно свързани и взаимно обуславящи се функции — на политически ръководител, организатор и възпитател на трудещите се маси. Ние считаме, че няма основание да се подменя даденото от Ленин означение и трябва да се опираме на него. Освен това в документи на БКП и КПСС се посочва, че партията изпълнява три основни функции. Те се осъществяват от всички нейни органи и организации. Някои автори ги разчленяват, като обособяват нови функции, в резултат на което числеността им се увеличава. Причина за това е използването на много и различни критерии, както и тяхното смесване. Всеки подход е полезен дотолкова, доколкото разкрива диалектиката на функциите. Затова би било полезно да се спомене в учебника за съществуването на различни мнения относно техния брой.

По въпроса за първичната партийна организация като основа на партията, политическо ядро и първообраз на трудовия колектив са използвани новите постановки, които даде Дванадесетият партиен конгрес. Но в учебника те само са цитирани. Все още обаче има кадри и редови комунисти, които не са ги усвоили и осъзнали напълно, макар че след конгреса бяха публикувани редица статии по тези въпроси. Разработката на тази тема би спечелила, ако, макар и накратко, се дадеше тълкование на постановките за първичната партийна организация като представител на партията в трудовия колектив и на трудовия колектив в партията; като опора на своите членове в стремежа им да носят с чест званието „български комунист"; като естествен център, социална среда, където непосредствено ще се решават новите, по-сложни задачи; за призванието ѝ да превръща своя вътрешен живот в образец на социалистически обществени отношения.

Би могло да се отправи едно пожела-

Digitized by Google

ние и към темата за партийната дейност. Направената разработка е много ценна и полезна поради посочените по-горе съображения. Но анализът на партийната практика показва, че повече недостатъци се допускат в използването на формите, методите и средствата (механизмите), чрез които се осъществява единството. А този въпрос е важен и актуален. Не случайно на него беше обърнато специално внимание в шестата лекция на др. Тодор Живков. Ето защо считаме, че разработката би спечелила, ако в нея се отделеше по-голямо място и внимание на организационната технология, която дава възможност успешно да се прилага принципът за единството на партийната дейност.

Може да се помисли целесъобразно ли е да не се разглежда в учебника въпросът за педагогическите и психологическите аспекти на партийната дейност — проблем важен и актуален, правилното разбиране и решаване на който несъмнено води до повишаване на нейното качество и ефективност.

От този характер могат да се направят и още други бележки и препоръки. Те обаче не намаляват значението на новия учебник. Издаването му представлява нова крачка в пропагандата на партийното строителство. Овладяването и творческото приложение на съдържащите се в него постановки несъмнено въоръжават партийните кадри, всички ръководни дейци, комунистите с умението вярно да анализират, обобщават и оценяват положителните и слабите страни в дейността на партийните комитети и организации, да овладяват ленинския стил на работа и ръководство, да усъвършенстват своята дейност. А това е много съществена предпоставка за постигане на високи резултати в претворяването на партийната политика в дела, за издигане равнището на качеството и ефективността на партийната дейност.

Стефка АНГЕЛОВА
кандидат на философските науки

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Русин Донев

В книгата се изясняват механизмите за взаимодействие на образованието с другите сфери на обществения живот. Авторът разкрива социалната същност и характера на труда в образованието, специфичното проявление на икономическите закони и приложението на икономическия подход и новия икономически механизъм в тази сфера на човешката дейност. Той разглежда и проблеми на социално-икономическата ефективност на образованието, взема отношение по дискусионни въпроси и изказва съображения по неразработените проблеми. Основен метод за изследване при разработка на проблемите е теоретичният анализ от позициите на марксизма-ленинизма. Използвани са още методът на наблюдението, анализът на съдържанието и анкетният метод.

НРАВСТВЕНИ ОСНОВИ НА ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

Паньо Данев

Авторът разглежда в теоретико-методологически и практико-приложен аспект проблеми, свързани с повишаване ролята на комунистическия морал в живота и дейността на Българската комунистическа партия, на нейните членове и ръководни дейци. Той изследва въпроси на партийната етика и морал, взаимодействието между нравственото и политическото начало в работата на партийните органи и организации, съвременните изисквания към поведението и качествата на комунистите, моралния климат в първичните партийни организации и трудовите колективи и други. Книгата представлява интерес за научни работници, партийни кадри, лектори, пропагандисти.

БРИГАДАТА — ШКОЛА ЗА ВЪЗПИТАНИЕ

Сборник

През м. май 1983 г. в Разградски окръг се проведе Национално съвещание по въпросите на идейновъзпитателната работа в бригадите от нов тип в селското стопанство. На съвещанието бе обобщен опит и по други страни на работата за изграждането на бригадите в съответствие с Тезисите на Политбюро на ЦК на БКП от април 1980 година за последователното прилагане на икономическия подход и усъвършенстването на социалистическата организация на труда в селското стопанство. В настоящия сборник са поместени докладите и изказванията на съвещанието, както и други материали из опита на партийните, стопанските и обществените организации в тези бригади в Разградски и в някои други окръзи.

ИСТОРИЯ НА КЮСТЕНДИЛСКАТА ОКРЪЖНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БКП

Авторският колектив с ръководител и отговорен редактор проф. д-р Добрин Мичев дава в „История на Кюстендилската окръжна организация на БКП " широка панорама на работническото революционно движение в този борчески край на родината. В тринадесет глави на книгата авторите проследяват възникването и развитието на това движение, всяка стъпка на партията като ръководител на революционните борби на трудещите се в Кюстендилски окръг против капитализма и фашизма, по укрепването на народнодемократичната власт и изграждането на развитото социалистическо общество. Изучавайки славните революционни традиции на Кюстендилския край, както казва проф. Добрин Мичев в предговора, трудещите се ще черпят нови сили и вдъхновение за изграждането на социализма и комунизма в този прекрасен кът на татковината. Книгата ще служи като ценно помагало в политиковъзпитателната работа на окръжната партийна организация за комунистическото възпитание на многохилядната армия от комунисти, комсомолци и отечественофронтовци.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Фединин, В. К., Комаровский, А. Б., СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ СОРЕВНОВАНИЕ: Попул. словар-справочник, М., Политиздат, 1983.

Авторите на речника-справочник — докторът на икономическите науки В. К. Фединин и кандидатът на икономическите науки А. Б. Комаровски са систематизирали в него най-важните понятия, които най-често ще срещнат организаторите и участниците в съревнованието. Речникът съдържа три групи термини: 1) Общи термини, определящи съдържанието и функциите на съревнованието; 2) Термини, отнасящи се към въпросите на организацията на съревнованието; 3) Термини, разкриващи най-важните почини и инициативи. Статиите са снабдени с илюстративни материали — схеми, диаграми.

Король, В. С., РАЗВИТОЙ СОЦИАЛИЗМ И НАРОДНОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, Киев, изд. объединение „Вища школа".

В монографията се разглеждат постановките на XXV и XXVI конгрес на КПСС във връзка с реализацията на комплексната програма на икономическите и социалните мероприятия, осъществявани на основата на съзнателното използване на икономическите закони на социализма и насочени към повишаване ефективността на производството с цел най-пълно удовлетворяване растящите потребности на цялото общество, на всеки негов член. Осветляват се характерните черти на растежа на благосъстоянието на народа в етапа на зрелия социализъм.

Коровяковский, Д. З., ПОЛИТЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ В УСЛОВИЯХ ЗРЕЛОГО СОЦИАЛИЗМА, М., изд-во „Высшая школа", 1983.

Книгата е посветена на актуални проблеми на развитието на научно-техническата революция, показано е нейното влияние за формиране на новите технически начини на производство. Голямо внимание в нея се отделя на въпроса за усъвършенстване на социалистическите производствени отношения, на перспективата за развитие на обществената собственост на средствата за производство, на механизмите на действие и използване на икономическите закони, за подобряване на социалистическото стопанисване.

Кореневская, Е. И., СОВЕТЫ НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ И КОМПЛЕКСНОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНОВ: ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ВОПРОСЫ, М., изд-во „Советская Россия", 1983.

Сред многото сложни проблеми, възникващи в процеса на управленската и планова дейност на Съветите на народните депутати и техните органи, един от най-важните е проблемът за взаимоотношенията между създадените на тяхна територия народностопански комплекси. В книгата се анализира опитът, а така също се дават и научно-практически препоръки за усъвършенстване на организационно-правовите форми на ръководство на органите на държавната власт за комплексно развитие на региона.

УПРАВЛЕНИЕ НАРОДНЫМ ХОЗЯЙСТВОМ — СЛОВАРЬ (под ред. Р. А. Белоусова; Сост. Н. И. Иванова), М., Политиздат, 1983.

В речника, в кратка, но популярна форма, се разкрива съдържанието на понятия и термини на управлението, които гражданите срещат във всекидневната си практика в стопанството. В тяхна помощ значително място в речника е отделено на термините, характеризиращи функциите, методите, стила на органите за управление, за усъвършенстване на стопанския механизъм, на научната организация на труда, автоматизираните системи на управление на всички равнища.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

РОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

MAIN/JOB

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

7 СОФИЯ, МАЙ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 7 МАЙ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

ВИСОКО КАЧЕСТВО — НАВСЯКЪДЕ И ВЪВ ВСИЧКО

* — Общинските партийни комитети — проблеми, търсения, опит . 3

40 ГОДИНИ

Н. Папазов — Крепнат и се развиват дружбата и всестранното сътрудничество 32

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

К. Дилчев — Новите теоретически постановки — основа за творчество 41
И. Мичев — Преди да вземеш думата 48

Партийните групи

В. Степанов — Събранието 55

Активната позиция на комуниста

* — Нашата публицистична анкета 59

Страница на редактора

Г. Съйков — За съмненията или за ... печалбарството . . . 66

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

Т. Петков — Ефективността на контрола 67

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

И. Игнатов — Кълнове 71

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Г. Матеев — Позицията на трудовия колектив и качеството . . . 72

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

Д. Димчев — Недомлъвките 78

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

И. Овчаров — Задача с непреходно значение 82

Р. Любомирова — На преден план — качеството на учебно-възпитателния процес 89

КРИТИКА И КНИГОПИС

П. Томов — Информационно-социологическото обслужване на партийната работа 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров**, **А. Веселинов**, **К. Димов**, **Д. Димчев**, **К. Иванов**, **Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева**, **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев**, **П. Стамов**, **Д. Станоев**, **П. Трендафилова**, **Н. Фотев**, **Й. Хаджиев**, **Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2499. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 7. V. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ОБЩИНСКИТЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ — ПРОБЛЕМИ, ТЪРСЕНИЯ, ОПИТ

С решението на Секретариата на ЦК на БКП „За някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи" (1979 г.) на общинските комитети на БКП бяха дадени права и задължения партийно да ръководят целокупния стопански, политически, идеологически и културен живот в селищните системи.

Пред тях бяха поставени задачите да провеждат непосредствена организаторска, политическа и идеологическа работа сред трудещите се за изпълнение на социално-икономическите планове, да ръководят пряко първичните партийни организации и да работят за укрепването им като непосредствени политически щабове в колективите, за издигане на авангардната роля на комунистите. Поставено бе също така изискването да осъществяват партийно ръководство на стопанските организации и предприятия и техните поделения, да насочват и контролират работата на общинските народни съвети и кметствата, да направляват дейността на обществените организации.

Макар че периодът, изминат от създаването на общинските комитети на БКП, не е голям, той е достатъчно плодотворен, наситен с богата и разнообразна дейност, с коренни изменения в развитието на общините.

През този период общинските комитети на БКП се превърнаха в истински органи на политическо ръководство, служат си с политически средства, постоянно усъвършенстват своя стил и методи.

Като се утвърждават все повече и укрепват под благотворното въздействие на решенията на XII партиен конгрес, на теоретическите разработки и практическите подходи на др. Тодор Живков, развити в неговите доклади, речи, лекции в Академията за обществени науки и социално управление, общинските комитети на партията са готови да поемат новите големи изисквания, които постави Националната партийна конференция, за подобряване на качеството като ключов проблем на глобалната стратегия за изграждането на зряло социалистическо общество, като проблем, в разрешаването на който фокусира стратегията на Дванадесетия партиен конгрес за повсеместна интензификация и интелектуализация на народното стопанство, на всички други дейности в страната.

Националната партийна конференция с пълна сила изтъкна, че

Digitized by Google

„главното сега е подобряването на качеството да стане сърцевина на работата на партийните и обществените органи и организации", да се издига качеството на ръководството на местните партийни органи, като техният стил да се отличава с подчертана компетентност, деловитост, организираност и дисциплина.

Големи изисквания постави Националната партийна конференция и към общинските комитети на партията — все по-пълно да овладяват функциите си на политически ръководители на селищните системи, непрекъснато да утвърждават организационно-изпълнителската и контролната си дейност, главната насока, центърът на тяхната работа да се пренесе в първичните партийни организации.

Партията е ръководна и направляваща сила в социалистическото общество. Качеството на политическата, организаторската и идеологическата ѝ дейност, на нейните органи, организации и членове е решаваща предпоставка за мобилизация, организация и планомерно използване на съществуващите резерви за издигане ролята на субективния фактор. Съвсем естествен и логичен е изводът, че колкото по-високо е качеството на партийната работа, толкова по-добре ще се използват обективните възможности за повишаване на съзнателността, дисциплинираността и организираността на трудещите се, на техните организации, т. е. по-големи ще бъдат ролята и значението на субективния фактор в обществения прогрес.

Проблемите за повишаване на качеството навсякъде и във всичко и във всички области на живота сега още по-наложително се поставят в центъра на партийното внимание, на партийните, държавните и обществените органи и организации, пред трудовите колективи. В битката за повишаване на качеството, както предупреждава др. Тодор Живков, ще се натъкнем и на много подводни камъни предимно в сферата на организацията и управлението — формализъм, бюрократизъм, недисциплинираност и безотговорност, нехайство и пр. Това означава, че борбата за качество изисква преди всичко да се издига качеството на дейността на партийните органи и организации, на кадрите, които работят в тях, да се подобрява организацията на управленския труд, организационната култура на ръководните и изпълнителските кадри във всички области на живота.

Проблемът за усъвършенстване работата на общинските комитети на партията като действени партийни органи в светлината на лекциите на др. Тодор Живков, изнесени пред слушателите и преподавателите от АОНСУ, на решенията на Националната партийна конференция по качеството наскоро бе разискван на теоретико-практически семинар, организиран от първичните партийни организации в сп. „Партиен живот" и отдел „Организационен" на ОК на БКП — Пазарджик.

В семинара взеха участие първите секретари на общинските комитети на партията в окръга. Встъпително слово произнесе СТОЯН СЪБЕВ — секретар на окръжния комитет на БКП.

Свои мисли споделиха ИЛИЯ КЕЛЕШЕВ — зав. отдел „Организационен" на ОК на БКП, първите секретари на общинските партийни комитети: ДИМИТЪР ШУЛЕВ — Велинград, ЛУКА ВОДЕНИЧАРОВ — Септември, ДИМИТЪР БОЙКОВ — Пещера, НЕНО ФИНДЖЕКОВ — Панагюрище, ГЕОРГИ СТАНКОВ — Батак, ГЕОРГИ ГЕЛИН — Ракитово, НИКОЛА ГЪЛЪБИНОВ — Белово, ТОДОР ИВАНОВ — секретар на общинския комитет на БКП в Пазарджик, и ЙОРДАН ХАДЖИЕВ — зав. отдел в редакцията на списанието. Заключително слово произнесе ПЕТКО РУСЕВ — член на ЦК на БКП и главен редактор на сп. „Партиен живот".

В семинара взе участие и ПЕТКО ПЕТКОВ — кандидат-член на ЦК на БКП и първи секретар на ОК на БКП — Пазарджик.

Digitized by Google

РАЗМИСЪЛ И ПРАКТИЧЕСКИ ИЗМЕНЕНИЯ

Стоян СЪБЕВ: — Днешната среща е инициатива на партийните организации на редакцията на сп. „Партиен живот“ и на отдел „Организационен“ на окръжния комитет на БКП и смятаме да премине като теоретико-практически семинар, посветен на изключително важен за партията проблем, поставен от XII партиен конгрес — „Усъвършенстване на работата на общинските партийни комитети като действени оперативни органи“. Тяхната биография не е голяма — точно 5 години от създаването им. В тях бяха изпратени висококвалифицирани и опитни кадри, които имат определен принос общинските комитети да се утвърдят като политически стопани на изградените селищни системи, като политически гаранти за тяхното комплексно развитие. Това, разбира се, не означава, че всичко е постигнато, особено що се касае до обогатяването на техния стил, до превръщането им в пълнокръвни оперативни органи и преодоляването на склонността им да копират организацията и стила на окръжните комитети. Затова и окръжният комитет целенасочено полага усилия да им помага в стремежа да се превръщат в действени, ударни, целеустремени органи на партийното ръководство, поставили в центъра на вниманието си първичните партийни организации и трудовите колективи. Даваме си сметка, че трябва да се прилага различен опит и за различните структури на общинския партиен комитет — за изборния актив, за апарата на комитета, за обществения актив. Цялата ни дейност в това отношение се основава на ленинските принципи на ръководство и норми на партиен живот, на стремежа да ги изпълним със съдържание и действеност.

Повишената роля на общинските комитети на БКП е резултат от много и различни фактори и предпоставки, но главното, според нас, е да има компетентно и енергично ръководство, което да умее от класово-партийни позиции да оценява фактите и явленията, да превръща теорията на социалистическото строителство, стратегическите лозунги на партията в практическо ръководство за действие, да води активна борба срещу негативните явления и да не бяга от парливите въпроси на всекидневието. Все още се срещат неизживян технократизъм, смесване на функциите при прилагането на политическия подход и това от своя страна претрупва комитетите и партийните работници, отклонява ги от главното, от политико-организаторската работа за въвличане на трудещите се в изпълнението на партийната повеля. Нерядко на партийна работа идват и кадри без нужния обществено-политически опит и подготовка, без необходимото умение да общуват с хората, да намират път към ума и сърцата им.

Ние водим активна борба да повишаваме мобилизиращата роля на партийните решения чрез тяхната научна обоснованост и актуалност, извеждането на главното звено и намирането на най-ефективните средства и форми за постигане на целите. Направихме много за усъвършенстване на партийната информация, на планирането, за което определен дял има и комплексната програма, подготвена заедно с отделите на ЦК и Академията за обществени науки и социално управление. Наред с това все още не можем да постигнем високо равнище в планирането на изпълнението, в конкретизацията на общопартийните директиви, а това лишава от действеност стила на общинските комитети на БКП. Навярно по-активно, с повече форми следва да работим за повишаване идейно-теоретическите знания на партийните работници и преди всичко по партийно строителство.

Digitized by Google

Особени са грижите ни за повишаване на културата в труда на партийния комитет, за неговата рационална организация на работа — за високоорганизиран процес на ръководната дейност и планомерно, координирано партийно въздействие, точно разпределение на задачите. Едва ли бихме постигнали прелом в работата, ако сериозно не се преборим с количествения подход в работата, с книжнината и заседателщината — и в бюрата, и в пленарните заседания, и в апарата. Ние сме за общественото начало, за координираното въздействие, но сме убедени, че създаваме излишна натовареност, особено на най-отговорните партийни кадри в общините, с многобройните комисии, групи, щабове и пр., които се създават паралелно със съществуващи за тази цел органи и размиват отговорността между всички. Ние сме за съвременна оргтехника, единна за цялата система на партията и насочена главно да облекчи труда на политическия сътрудник, за да отиде той сред партийните членове и колективите. Не сме за схематизиране на партийната работа, но е правилно да систематизираме редица процеси, да усъвършенстваме технологията, механизмите на работа, да помислим за ефективността на бюджета на работното време в апарата и по видове дейности, да се върнем към ленинския регламент за изложение в заседанията на бюрата и комитетите и още много други форми, средства, проблеми. Главното е да изкореним без остатък всякакъв формализъм и бюрокрация, да придадем по-голяма целеустременост и оперативност в своята дейност, да изградим в такава среда партийния работник като сплав от политическа зрелост, комунистическа деловитост и нравствена чистота. Само на тази основа можем да прилагаме ленинския стил, да издигаме авторитета и действеността на общинския партиен комитет.

Много трябва да преосмислим и колективното начало на партийното ръководство, да се повишава ролята на изборния актив особено в изпълнението на решенията, но да не допускаме формален колективизъм или пилеене на време за застраховка зад колективното решение, по всякакъв повод да претрупваме бюрото с обсъждания и апарата с писане.

Списъкът от проблеми може да се продължи и с организацията на контрола и проверката на изпълнението, и с ефективността и многообразието на формите и средствата за общуване с партийните членове и др. Всеки от тях може да бъде отделна тема за разговор. Ако се огледаме критично, ще видим още много неща, които могат да се опростят или усъвършенстват, да намалеят или да се откажем от тях като ненужни. В същото време практиката поражда нови форми и инициативи и трябва всичко полезно да приемем на въоръжение. Справедливо е да отбележим, че и окръжният комитет на БКП следва да усъвършенствува своя стил за създаване на по-благоприятни условия за превръщането на общинските партийни комитети в оперативни органи на политическо ръководство. Главното е творчески да се отнесем към този проблем. Пример и импулс в тази насока са идеите и постановките на др. Тодор Живков в лекциите му пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление за усъвършенстването на политическия подход в условията на сегашната социално-икономическа стратегия на партията за високо качество, да ги прилагаме в единство с новия икономически подход, за ролята на масовите организации като гаранти при реализацията на определени аспекти от тази стратегия, за политическото съдържание и критерии на партийния контрол, за развитието на вътрешнопартийните отношения, за работата на първичните организации, за превръщането на идеологическата дейност в материална сила при решаването на ключовите проблеми на развитието ни и пр. Очевидна е необходимостта

Digitized by Google

тези идеи и постановки да намерят своето практическо приложение в стила на общинските комитети.

Националната партийна конференция с нова сила и с конкретни насоки начерта пътя за постигането на високо качество в самия политически ръководен процес. Това също ще бъде импулс за работата ни, за нови изводи и дела. Вярваме, че и днешният разговор ще стане повод за размисъл и за практически изменения.

ДЕЛОВИТОСТ И ДИСЦИПЛИНА

Илия КЕЛЕШЕВ: — Какви по-съществени мероприятия осъществи окръжният комитет на БКП, които характеризират определени страни от неговия подход за усъвършенстване дейността на общинските партийни комитети?

От първостепенно значение е формирането на ръководствата на местните партийни органи с подготвени и квалифицирани кадри, които са в състояние да осигурят перспективното развитие на селищните системи. Осигуряването с кадри бе решено сравнително добре, но сега проблемът е постепенно да намаляват пътуващите и да се подготвят местни дейци, без да се понижава достигнатото равнище. Този проблем не е лек. Изграждането на общинските ръководства породи многократно по-голяма потребност от ръководни работници, а стремежът е да се издигат местни кадри. Особено труден е този въпрос за малките общини.

Възприетият подход за планиране дейността на окръжния комитет на БКП намери приложение и в работата на общинските комитети.

Усъвършенствуваха се системата на информационното обслужване на местните партийни комитети, вътрешнопартийният живот, деловодната дейност, контролът за изпълнение на решенията и пр. Приетият правилник за работата на апарата на окръжния комитет на БКП и разработените на тази основа общински правилници дадоха възможност да се въвежда по-стегната организация на дейност, по-точно да се определят функциите и задълженията и пр.

Създадената обстановка на по-високи критерии от страна на окръжния комитет се пренася в дейността на повечето общински партийни комитети, засилва се взискателността към членовете на изборните органи, благодарение на което по-системно и целенасочено е тяхното участие в живота и дейността на първичните организации и трудовите колективи. С усъвършенстването на стила на окръжния комитет на БКП стремежът е основната част от времето на политическите работници да преминава в селищните системи, което дава отражение и в критерия за организацията на работа на общинските комитети на партията.

С участието на окръжния комитет на БКП се подготвиха пленуми по проблеми, които се отнасят до всички общини. Наред с обсъжданията и решенията на пленума в дадената община окръжният комитет на БКП излиза с програмно изложение, а в някои случаи и с решение на бюрото. На тези пленуми участвуваха всички първи секретари на общинските комитети и след това, без да се налага да се провеждат пленуми по същата тема при тях, направо се приеха опера-

Digitized by Google

тивни мероприятия за действие. Такива бяха пленумите по мобилизационно-бойната готовност в Панагюрище, за повишаване ролята на партийния секретар, за използването на бригадирския труд в гр. Септември и пр. Същият подход прилага бюрото на окръжния комитет на БКП при обсъждането на проблеми из дейността на партийните организации, като се приемат решения, адресирани към цялата окръжна организация. Регламентирането на формите за тяхното осъществяване се свежда до минимум, благодарение на което не е нужно всяка община да организира проучвания, писане на доклади и решения, а да се набелязват само оперативни мерки за работа.

По-нататък искам да се спра на въпроса за комунистическата деловитост.

Често пъти в практиката използваме понятието деловитост. Което ни е ясно, да се решава, без да се изчаква и без да се разработват и приемат програми и решения.

Но самата деловитост като понятие е значително по-сложна и богата по съдържание.

Първо — деловитостта предполага висока професионална компетентност, а тя от своя страна по същество е сплав от знания и практически опит, които превръщат уменето в навик, в привичка да ръководиш ефективно, а не въобще.

Именно затова и окръжният комитет на БКП се стреми в общинските комитети на партията да постъпват на работа сътрудници, идейно убедени, с висше образование по съответните специалности, с необходимата квалификация и практически опит.

Второ — деловитостта предполага и определени организаторски способности. Тези способности са и вродени. Има примери, когато подготвени и знаещи кадри не могат да се утвърдят като добри партийни секретари, добри политически работници. Затова качествата на кадрите трябва да се изучават в конкретната им работа, на място.

Трето — комунистическата деловитост изисква идейност и партийна принципиалност, революционна воля и размах за довеждане докрай изпълнението на партийното решение, мащабност на мисленето и действието.

Деловитостта е невъзможна и без живата, непосредствена връзка с хората.

Болшинството от кадрите на общинските комитети на партията в окръга притежават уменето да работят с хората, да ги увличат, да ги мобилизират.

Като проблем си остава уменето да откриваме своевременно кадрите с делови качества, да даваме път за тяхното развитие и системно и целенасочено да им помагаме в процеса на тяхното израстване и усъвършенствуване.

Комунистическата деловитост е органически свързана с проблема за партийната дисциплина, което допринася в максимална степен за точното изпълнение на решенията на партийната политика. Тя е в неразривна връзка със съзнанието за лична отговорност към поръчаното дело, защото предполага и стриктно определяне на функциите, задълженията и правата на органите и кадрите.

Ето защо нашата всекидневна дейност е насочена към утвърждаването на тези елементи на деловитостта в стила на работа на кадрите и партийните органи и организации от окръга за повишаване качеството и ефективността на партийното въздействие.

Digitized by Google

БЮДЖЕТЪТ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ

Димитър ШУЛЕВ: — Деловитостта и оперативността в работата на апарата на общинския комитет на партията зависят преди всичко от правилната организация на неговия труд.

Един от главните фактори за целенасочената и ефективна организация на труда на апарата е планирането бюджета на работното време на партийния работник. Това означава да се създадат условия за оперативност, всестранно да се обмисля всяка дейност, най-детайлно да се разчитат силите, времето и в крайна сметка всяка партийна задача да бъде доведена своевременно до необходимия край.

Общинският партиен комитет във Велинград при планирането бюджета на работното време на апарата се ръководи от посочените погоре изисквания и от потвърдения от партийната практика извод, че проблемите се решават успешно, когато се степенуват по важност и усилията се насочват към по-малко на брой основни задачи. В противен случай силите се разпиляват, захващат се много неща и мероприятия, без да се свършват в необходимия срок.

Една приблизителна снимка на бюджета на работното време на партийния работник от апарата на общинския комитет на партията показва, че средната продължителност на работния ден обикновено надхвърля рамките на регламентирания от 8,30 часа. Общият фонд работно време на партийния работник приблизително се разпределя така:

— непосредствена работа и оказване помощ на първичните организации — около 30 на сто;

— проучване и разработване на писмени материали — около 20 на сто;

— участие в регламентирани заседания, съвещания, оперативки, инструктажи и други — около 20 на сто;

— контрол и помощ за изпълнение решенията на партийните органи от общинския народен съвет, кметствата, обществените организации, стопанските ръководства и др. — около 13 на сто;

— организаторска работа за провеждане и участие в масови мероприятия в общината и окръга — около 6 на сто;

— нерегламентирани срещи и разговори — 11 на сто.

Тази картина за разпределение бюджета на работното време през седмицата в отделните дни се променя. Не е еднакво и разпределението за политическите сътрудници от различните отдели, тъй като имат различни отговорности и изпълняват и някои специфични функции. Например оказва се, че времето за организаторска работа на сътрудниците от отдел „Организационен" и отдел „Пропаганда и агитация" е над 40 на сто от общото работно време. Контролът на изпълнението на решенията отнема над 20 на сто и на трето място е разходът на време за проучване и разработване на писмени материали — около 20 на сто. Кадрите от стопанския отдел пък изразходват най-много време — над 50 на сто, за обща организаторска работа и контрол по изпълнение решенията на партийните органи. За разработване на писмени материали, събиране, обработване и подаване на партийна или друга информация изразходват над 30 на сто и т. н. По наша преценка относителният дял от време за този вид дейност от отдел „Стопански" е сравнително висок и търсим форми и средства да го намалим.

Немалък е относителният дял на времето, което се отделя от всички политически сътрудници за организиране на масови мероприятия не само по партийна линия — чествувания, техническа обработка, съ-

Digitized by Google

биране на сведения, обобщаване на информация, но и за участие в работата на различни органи като техни членове. Тук се чувствува необходимостта и в това отношение вземаме мерки по-прецизно да разпределим кадрите, да осигурим по-голяма оперативност, деловитост, да намалим книжността в работата, да създаваме условия за икономия на време и по-голяма ефективност от партийната дейност.

Общинският партиен комитет отчита, че за постигането на оптимален бюджет на работното време е необходимо пълно и всестранно да бъдат определени и разграничени правата, отговорността и функциите на партийните работници. Само на основата на пълна яснота какво и как трябва да се прави може да се осъществи творчески подход и да се осигурява системност в работата. Ето защо още през 1975 година беше утвърден правилник за работата на апарата на ГК на БКП, в който бяха уточнени въпросите, свързани с функционалните задължения на комитета, неговото бюро, отдели и сътрудници. Този правилник се допълни и обогати през 1981 година след изграждането на селищните системи.

С правилника се утвърдиха специфичните и общите задачи на отделите, уточниха се отговорностите на всеки сътрудник.

За да се осигури възможност да се отделя повече време за оперативна работа от страна на щатните политически сътрудници и по-правилно да се планира бюджетът на работното им време, обърнато беше по-голямо внимание на общественото начало, главно, като се изграждат нещатни отдели, в които да се привличат активни сътрудници. За да се постигне по-голяма синхронизация в сложната и многопосочна дейност на апарата на общинския комитет на партията и за икономия на време, са необходими по-добра плановост и координация в дейността на отделните звена и сътрудници. Това се осъществява чрез ежеседмичните оперативки при първия секретар, по време на които се отчитат и се запознават всички работници от апарата на комитета, ръководителите на масовите организации, председателят на общинския народен съвет, началникът на районното управление на МВР и секретарите на заводските партийни комитети със задачите за седмицата, синхронизират се по време и по място и се уточняват задълженията на всеки. Едновременно с това всеки сътрудник съобщава основните проблеми, с които ще се занимава, и на специална бланка ги записва и оставя при първия секретар. Това дава възможност да се избегне ангажирането на повече сътрудници с едни и същи задачи, по-добре и повече посещения се организират в първичните организации и колективите.

За по-точна информация и икономия на време въведохме тетрадки в общинския комитет и първичните организации, в които нашите работници отразяват какви основни задачи са разисквани, какви проблеми са решавани и какво трябва да се проконтролира от сътрудника на комитета, който по-късно ще посети първичната организация. Всеки сътрудник на комитета е задължен през седмицата да посети най-малко две първични организации и да окаже конкретна помощ, за което се отчита на оперативките.

В отделите се разглеждат предимно устни информации. Напоследък се утвърждава практиката и в бюрото по някои въпроси да се внасят устни информации, а писмени са само проекторешенията, за да се пести време.

За събирането на информация, критични бележки, предложения и за тяхната обработка се изгради съвет по информацията към комитета, който се ръководи от един от неговите секретари. Това даде възможност да се създаде по-добър ред и да се събира предимно нужна-

Digitized by Google

та информация, като има и определен сътрудник, който се занимава с нейната организация.

Разбира се, могат да се посочат още редица неща, които правим в това направление, тъй като проблемът за правилното изграждане на работното време на политическия деец зависи и от перспективното планиране, от бройките щатни работници, от конкретните особености на района и задачите, от подготовката на кадрите и т. н. Но главното, основният извод, който можем да направим сега, за да изпълним изискванията на Националната партийна конференция за качеството, е, че независимо от постигнатото налага се още по-добре да усъвършенстваме планирането и разпределението на работното време, като насочим усилията си преди всичко към онези форми, които ще доведат до най-голяма ефективност от труда на партийния работник.

БЮРОТО НА КОМИТЕТА

Тодор ИВАНОВ: — Пазарджишката селищна система има 24 селища. В нея е и окръжният град. Промишлеността ѝ обхваща 54 на сто, а селското стопанство — 50 на сто от тези на окръга. Това в голяма степен определя мащабността и отговорността на задачите, които стоят за решаване пред общинския комитет на БКП.

Бюрото на комитета има много големи и важни политически и организационни функции в ръководството на цялостния икономически, политически и духовен живот на селищната система. В дейността му е концентрирано умението да се организира и ръководи ефективно целокупният живот в нея.

Ето защо да се усъвършенствува постоянно работата на бюрото на комитета е било винаги наша главна грижа. Тя започва още от планирането на неговата дейност. С утвърдилото се вече перспективно и текущо оперативно планиране се определят проблемите, които предстои да бъдат внесени в бюрото за обсъждане и решение. Ние се стремим още с планирането на въпросите да постигнем желаното разграничаване на функциите между партийните и другите органи, да се освободим от дребнотемието. Това позволи в заседанията на бюрото централно място да заемат проблемите за усъвършенствуване ръководството на икономиката, организаторската и политическата работа, за подбора и възпитанието на кадрите и редица други въпроси, които изискват решаване или становище на бюрото.

Осъществихме редица мерки за подобряване организацията на работа на бюрото и апарата на комитета на основата на утвърден за целта правилник. Намалихме заседанията. Част от въпросите, с които се занимавахме по-рано, бяха предоставени на отделите, като се повиши и съгласуваността между тях.

Приетият и действуващ при нас правилник за работата на бюрото и апарата на общинския комитет на БКП създаде реални предпоставки за организираност и деловитост. Вносителите на материали се известяват за това още с приемането на плана. Един месец преди заседанието същите се уведомяват повторно от съответния отдел, който

Digitized by Google

трябва да осигури материалите в комитета 15 дни преди заседанието на бюрото. Това дава възможност да се следи за качеството им.

Въведена е практика внасяните в бюрото материали да се обсъждат предварително в заседания на отделите, което допринесе за по-голяма задълбоченост и всестранен анализ. В зависимост от обсъжданите материали в някои от заседанията на бюрото и отделите се канят и специалисти в съответната област. В редица случаи при подготовката на материали се изграждат работни групи или комисии от специалисти — членове на общинския комитет и други, които съдействуват по-квалифицирано да се изучат най-актуалните проблеми от социално-икономическото развитие. Така подходихме при разработването на комплексната програма на общинския комитет на БКП за изпълнение решенията на XII партиен конгрес, на програмата за развитие на образованието в селищната система, за намаляване на ръчния труд и други. Тази практика се разширява и при подготвянето на доклади, информации, оценки, мероприятия и решения по актуални за общината проблеми.

Създадената делова и творческа обстановка в заседанията на бюрото позволява неговите членове свободно, с необходимата компетентност, взискателност и критичност да участвуват в обсъждането на проблемите. Средно на заседание вземат отношение по трима-четирима души. През 1981 г. са обсъдени 41 основни въпроса, като са направени 130 изказвания, през 1983 г. — съответно 46 — 111. В интерес на истината трябва да отбележим, че по-голяма е активността на секретарите на комитета и вносителите на материалите, а по-малка на останалите членове на бюрото — една слабост, която се стремим да преодолеем.

Бюрото отделя голямо внимание и за осъществяване на контролните си функции. Затова се насочваме към правилното формулиране на решенията и своевременната организация за тяхното изпълнение. В това отношение ни помага и създадената информационна система. Периодично в бюрото се внасят информации за изпълнение на решенията, подлага се на анализ извършеното.

Това, така да се каже, е едната страна за осъществяване контролните функции на бюрото. Друга, не по-маловажна, това е периодичното приемане на оценки на номенклатурни кадри и изслушване в заседания на отчети, оценки и информации по актуални въпроси, по които са взети решения, приети са мероприятия или програми. Практика стана при приемане на мероприятията и програмите да се набелязват и контролни мероприятия, което засилва отговорността. Най-ценното за нас обаче е това, че по този начин пред бюрото се разкрива възможността активно да въздействува върху хода на работата и да предотвратява грешки и отклонения. За да бъде това така, налага се постоянно да се изучава фактическото положение по места. Именно натам е насочено и изискването към членовете на бюрото в тяхната работа с партийните комитети и първичните организации, с трудовите колективи, с обществените и държавните органи и организации.

Усъвършенствува се и провежданият от общинския комитет на БКП ден на отделите в трудовите колективи. Той се оказа сполучлива форма на контакт и общуване на членовете на бюрото и апарата на комитета с партийния актив и колективите, на комплексна проверка и квалифицирана помощ на място. Тази практика ние и в бъдеще ще обогатяваме и разширяваме.

Digitized by Google

ДЕН НА БЮРОТО

Лука ВОДЕНИЧАРОВ: — Една от формите за по-активно общуване с трудещите се и за придобиване умение да се работи с масите, която се наложи в нашата практика и има големи възможности, е провеждането на ден на бюрото и апарата на общинския партиен комитет в колективите, в предприятията и по местоживеене в селищната система с център гр. Септември.

Целта, която си поставихме с него, има няколко главни направления:

— срещите на членовете на бюрото и апарата на комитета с отделните производствени колективи и звена по предварително избран въпрос дават възможност те да се изясняват по-добре и да се свържат с конкретните задачи на колектива и селището, да се определят най-добрите форми, средства и механизми за тяхното цялостно решаване;

— подобрява се работата на общинския и другите партийни комитети и първичните организации с предложенията, критичните бележки и поставените въпроси от трудещите се;

— изучава се по-добре политическото настроение на хората по най-актуалните проблеми на страната, окръга и общината;

— обогатява се информационната база за подготовката и вземането на решения от бюрото.

Подходът при провеждането на деня е следният: с плана за работата на бюрото на общинския комитет на БКП се определят темата, мястото и времето на деня, който се организира всяко тримесечие, ръководейки се от основните задачи, залегнали в комплексната програма. Сътрудници на комитета, съгласувано със съответното партийно ръководство, изработват план за организацията и провеждането му.

В подготвителния период отделите на общинския комитет проучват поставения основен въпрос, помагат на съответните ръководства при разработката на материалите, предлагат проект за решение. Ангажират се и представители на по-вишестоящите органи и организации, които имат отношение към поставения проблем.

Денят започва със среща на членовете на бюрото и апарата на комитета с партийния, стопанския и обществения актив на колектива или селището. Секретарят на партийния комитет или първичната организация запознават присъствуващите с основните задачи, които се решават от колективите и ръководствата в момента. Поставят се и нерешените проблеми и от представителите на другите органи. След разисканията първият секретар прави обобщение и отговаря на поставените въпроси.

След това се провеждат срещи на членовете на бюрото и апарата с трудовите колективи по определения въпрос, който е и предмет на заседанието на бюрото. Там се вниква по-задълбочено в специфичното естество на въпроса, обогатява се информацията, активизират се членовете на колектива, които със своите мнения и предложения участвуват във вземането на съответните решения.

Организира се и личен прием на първия и другите секретари на комитета и председателя на общинския народен съвет с граждани.

Събраната информация се обобщава от политическите сътрудници на общинския комитет и се предоставя на първия секретар във формата на протокол със срокове и отговорници за проучване и решаване на поставените въпроси.

Digitized by Google

След срещите с колективите и личния прием на секретарите и председателя на ИК на общинския народен съвет на място се провежда и самото заседание на бюрото с участието на ръководители на партийния комитет или първичната организация, на стопанските и обществените органи. Предварително те се запознават с материалите. След разискванията първият секретар прави оценка на проведения ден и запознава присъствуващите с основните пунктове в протокола. Някои от въпросите, които имат по-дългосрочен характер, се картотекират в комитета. Периодично на оперативки и срещи се прави оценка на изпълнението на задачите, записани в протокола.

Досега бюрото на общинския партиен комитет е провело 3 свои заседания по този начин:

— в Стопанския комбинат за стоманени тръби — по въпросите на социалното развитие на трудовия колектив;

— в с. Ветрен — по перспективите за социално-икономическото развитие на селището;

— в колективите на ж. п. възел — Септември — по въпросите на укрепването на дисциплината в ж. п. транспорта за изпълнение на 75-то постановление на Министерския съвет.

От поставените въпроси на проведените досега дни 70 на сто са решени, 20 на сто се проучват и 10 на сто са неоснователни.

Например в колектива на СКСТ се поставиха редица проблеми от социално-битов характер, които се решиха напълно — механизираното отваряне и затваряне на входовете в цех „Основен", редовното доставяне на тонизиращи напитки за работниците, редовността на автобусния транспорт, ритмичното зареждане на магазина с хранителни стоки. Други въпроси като строителството на почивна станция са в процес на изпълнение.

При срещата с трудовите колективи от с. Ветрен поставените въпроси от социално-битов характер в голямата си част бяха решени, което по наша оценка се отрази върху активността на селскостопанските труженици.

Поетото обещание от трудещите се за 1984 година и досегашната им работа показват, че успешно ще се изпълни и планът за четвъртата година на осмата петилетка. В процес на изпълнение е поставеният въпрос за свързването на с. Ветрен с автомагистрала „Тракия". Това ще бъде придобивка с голямо стопанско и социално значение както за жителите на с. Ветрен, така също и за цялата Септемврийска селищна система и други селища на окръга.

На последната среща, която се проведе с трудещите се от ж. п. възел — Септември, се поставиха голям брой запитвания, които се отнасят до развитието на ж. п. възела и укрепването на дисциплината.

На много от поставените въпроси се отговори на място, други се решиха впоследствие от компетентните органи, трети са в процес на решаване. С най-голяма острота на тази среща се постави проблемът за липсата на резервни части за локомотивите — серия „75" и „76", което създава предпоставки за нарушаване на трудовата дисциплина, за текучество на кадрите, за неритмично извозване на влаковете и неизпълнение на плана. Този въпрос общинският комитет на партията постави пред ж. п. управление — Пловдив, което взе бързи мерки.

Проведените заседания, взетите решения, приетите мерки и получените резултати по повдигнатите въпроси ни дават основание да вярваме, че пътят, който сме избрали, е правилен.

В какви направления смятаме да усъвършенствуваме тази форма на работа в бъдеще?

Digitized by Google

На първо място, да подобряваме проблемно-тематичното съдържание на провежданите дни и да разширяваме дневния ред на заседанията.

Второ, да разнообразяваме формите и да провеждаме повече срещи с членове на трудовия колектив, като предварително се организират анкети, допитвания, идейновъзпитателни мероприятия и други, което ще подготви колектива за по-активно участие.

Трето, част от проблемите, поставени от трудещите се, изискват намесата на по-вишестоящи държавни и стопански ръководства, затова в бъдеще ще каним техни представители да участвуват в самите заседания.

Смятаме, че постигнатото от нас е положително и съществува възможност за по-нататъшното му развитие и усъвършенствуване.

ПЛЕНУМЪТ

Димитър БОЙКОВ: — В общинския комитет на БКП — Пещера са избрани 55 членове и 13 кандидат-членове — представители на 1650 комунисти, обединени в 58 първични партийни организации. Съставът на комитета е добро съчетание на опита и политическата закалка на старите революционни кадри с дръзновението на младите и зрелостта и всеотдайността на средното поколение.

През последните три години са проведени дванадесет пленарни заседания на общинския комитет. Въпросите, които се обсъждат на пленумите, се планират в перспективни и годишни планове, които се утвърждават от самия пленум. Това позволява на неговото внимание да се поставят, от една страна, най-важните, най-актуалните задачи, които ще се решават от общинската партийна организация, и, от друга, по-продължително и задълбочено да се изучават проблемите.

Най-често пред пленумите се поставят за обсъждане и решаване жизнено важни въпроси, свързани със социално-икономическото развитие на селищната система — годишни планове и оценки за изпълнението им, програми за интензификацията на селскостопанското производство в АПК и разгръщане движението за образцова селищна система. В областта на партийно-организационната и политическата работа бяха обсъдени някои основни проблеми в кадровата работа, ролята и боеспособността на първичните партийни организации, състоянието на партийната пропаганда и др.

Бюрото и апаратът на общинския партиен комитет полагат големи усилия за качествената подготовка и провеждане на пленарните заседания. В това отношение бюрото утвърждава подробни планове и мероприятия, в които се уточняват основните въпроси за проучване и разработване мероприятията, които ще се провеждат. Изграждат се комисии и работни групи, в които се включва и една значителна част от членовете на комитета. Те участвуват в проверките и оказват помощ на първичните организации в разработването и обсъждането на отделни въпроси.

Повече от две години продължи подготовката на пленума по кадровата работа. През този период пред партийния и стопанския актив

Digitized by Google

бяха изнесени редица лекции по най-актуалните въпроси на работата с кадрите. С помощта на комисиите във всички първични организации и заводски партийни комитети беше направен цялостен преглед и оценка на кадровата дейност, утвърдиха се номенклатурните и резервните кадри, приеха се мерки за подобряване работата по подбора, разпределението, обучението и възпитанието на дейците. Този подход помогна в периода на подготовката на пленума да се подобри значително работата с кадрите, а на самия пленум задълбочено да се анализира състоянието, да се определят ясно и точно задачите и приемат конкретни решения.

Този подход — ангажиране на широк актив, в това число и голяма част от членовете на общинския комитет — беше използван и при подготовката на пленумите по интензификация на селскостопанското производство, движението за образцова селищна система, състоянието на пропагандата на марксизма-ленинизма и др. По такъв начин докладът и проекторешенията стават колективно дело на комисиите, отделите, секретарите и бюрото на общинския партиен комитет.

На членовете на комитета предварително се раздава проектът за решение, а докладите се четат на самите заседания. Трудно и неоправдано е докладите да се размножават по-рано.

Никой не се задължава и никому не се регламентира какво да каже, а се предлага на комунисти, които добре познават проблемите, да вземат отношение, да споделят положителен опит, да направят критични бележки и предложения. Това не пречи и останалите участници в пленума свободно да изразяват своето мнение.

При обсъжданията в пленумите се проявяват зрелост, обективност, критичност. Недостатъчна е може би все още самокритичността, макар че и в това направление има съществени положителни изменения. Има членове на комитета, които през целия изтекъл мандат не са се изказвали. Причината за това трябва да търсим преди всичко в недостатъчната работа с тях, но определено влияние имат и така наречените „щатни изказвачи", които стават и се изказват на всяко заседание. Това формира пасивност и спокойствие, че има кой да вземе думата.

През миналия мандат за първи път пленумът обсъди и утвърди поръчения на всички свои членове, което повиши тяхната активност. Отчитането на поръченията ставаше при обсъждане на отделни въпроси на пленарни заседания. Някои другари направиха самостоятелни отчети. Сега подготвяме предложение за поръчения на новоизбраните общински комитет, които ще поставим на обсъждане и утвърждаване на следващото пленарно заседание.

Освен постоянни поръчения на членовете на комитета се възлагат и други задачи. По-голямата част от тях са постоянни докладчици в трудовите колективи на единните политически дни. Всички участвуваха в подготовката и провеждането на отчетно-изборните партийни събрания.

Най-голяма помощ членовете на комитета оказаха по време на прегледа за повишаване на ролята и боеспособността на първичните партийни организации. В продължение на повече от година те участвуваха в техните мероприятия, помагаха им по-своевременно и компетентно да решават проблемите.

Digitized by Google

ЛИЧНИЯТ ПРИМЕР НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИТЕТА

Нено ФИНДЖЕКОВ: — Ние винаги сме оценявали необходимостта от по-конкретно участие на членовете на комитета в решаването на различните задачи както на отделните трудови колективи, така и на общината като цяло. В това отношение сме се стремили да търсим постоянно нови форми и средства.

Нашите усилия са насочени преди всичко към подбор на членовете на комитета. От неговите 75 членове 44 са специалисти с висше и полувисше образование, 19 са работници, между които трима герои на социалистическия труд, 12 — селскостопански труженици. Средната възраст на неговите членове е между 30 и 40 години, а 23 на сто са на възраст до 30 г. **Полезна е практиката системно да следим изявите и развитието на членовете на общинския комитет на партията в периода между конференциите, което ни помага и за по-качествения подбор според техните политически и делови качества.** Голямо внимание отделяме и на подбора на кандидат-членовете на комитета, които са главен резерв за попълване на основния състав. На последната конференция на общинската партийна организация съставът на кандидат-членовете беше обновен с 16 нови, млади и действително перспективни кадри.

Членовете на комитета участвуват в редица работни комисии и групи — за проверка изпълнението на по-важни решения на бюрото и комитета, в разработването на перспективните планове и др. Особено полезна и резултатна се оказа тази форма например при изготвянето на комплексната програма на общинския комитет на партията за изпълнение решенията на XII конгрес на БКП през периода 1981—1983 година. В работните групи за разкриване и определяне насоките за решаване на отделните проблеми на социално-икономическото развитие на общината участвуваха почти всички членове на комитета. Този подход осигури една добра програма, която съответствува на обективните потребности на нашата община и отразява до голяма степен високите изисквания на XII конгрес на БКП.

С конкретни задачи се ангажираха членовете на комитета за изпълнение на неговите решения за подобряване на битовите и производствените условия в животновъдството, за превръщането му във високоефективен отрасъл, като се използват научно-техническият и производственият потенциал на промишлените предприятия в общината чрез шефската помощ и сътрудничеството между АПК „Оборище" и предприятията. Рожба на това сътрудничество са оригиналното техническо решение за механизиране процеса на доене при овцете, производството на инсталации за капково напояване, създаването на фуражни кухни, значителното подобряване на битовите условия в животновъдството и др.

Активно е участието на членовете на общинския комитет в подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания и конференции на партийните организации, което през последните години е значително по-резултатно и в това отношение ние непрекъснато повишаваме нашата взискателност. Ударението тук поставяме не само на присъствието на събранията, а главно на личното участие на отговорниците за събранията в подготовката на материалите така, че те в най-пълна степен да отразяват състоянието и проблемите на първичните организации и да съдържат действени мерки за тяхното решаване в съответствие с партийните изисквания.

Digitized by Google

Комитетът и бюрото повишават непрестанно своята взискателност и непримиримост към тези свои членове, които не се съобразяват със съвременните изисквания, откъсват се от колективите и с личния си пример не служат за образец на комунисти. Към някои от тях бяха приложени сурови, но справедливи мерки.

През миналата година на свой пленум комитетът наказа и отстрани от своя състав двама от дългогодишните си членове за нарушения на социалистическата законност. Друг от членовете, подготвен директор, за поставяне на личните си интереси над обществените на последната отчетно-изборна конференция беше предложен да бъде избран за кандидат-член на комитета, което по същество е и наказание, и грижа за запазването му като ръководен кадър. Потърсена бе партийна отговорност и от други 5-има членове на комитета за нарушение на партийния Устав, морал и поведение.

За нас главен измерител за активността на членовете на комитета е не само това да бъдат добри и всеотдайни труженици. За да докажат високата си отговорност на членове на комитета, нужно е преди всичко те да бъдат борци за изпълнение на задачите, поставени от партията и колектива, в който работят. В това отношение могат да се посочат редица примери. Убедително осъществява своята отговорност на член на комитета Георги Гелин — овцевъд. Получи се така, че внедряването на едно техническо нововъведение в овцевъдството — доилна машина за овце, което трябваше да разчупи вековната традиция, беше застрашено, тъй като не се приемаше от овцевъдите. С личния си пример Георги Гелин доказа предимствата на новата технология и помогна много за разчистване пътя на внедряването ѝ. Отделно от това Гелин прояви лична инициатива и бяха значително подобрени битовите и производствените условия в една изостанала овцеферма, където през миналата година бе изпратен на работа.

Добър пример дават и героите на социалистическия труд Димитър Ангелов — ръководител на младежка шофьорска бригада на МОК „Медет", и Никола Македонски — бригадир на миньорска бригада от МОК „Панагюрски мини". Техните колективи станаха инициатори за разгръщане в общината на движение за предсрочно изпълнение на насрещните задачи.

В нашата работа по засилване отговорността на членовете на комитета имаме и нерешени въпроси, допускаме и слабости. Има и другари, чиито задължения се свеждат само до присъствие на заседанията, без да участвуват в обсъждането на въпросите. Все още някои от тях формално и некомпетентно помагат на първичните организации. В бъдещата си работа считаме за особено необходимо да активизираме членовете на комитета за решаване проблемите по местоживеене. В това отношение пристъпваме към изграждане на постоянни групи, в които се включват членовете на комитета, които живеят в кварталите и селищата на общината. Искаме да използваме техния богат опит и възможности за решаване на въпросите за естетизиране на околната среда, на самозадоволяването, на възпитанието на подрастващите и др.

Digitized by Google

ОБЩЕСТВЕНОТО НАЧАЛО

Георги СТАНКОВ: — Сложните и отговорни задачи, които постави Националната партийна конференция по качеството, новите моменти и изисквания, съдържащи се в речите и лекциите на др. Тодор Живков, ни задължават да осигурим по-пълноценно, компетентно и всеобхватно ръководство на обществено-политическия живот. А с малобройния апарат, с който разполагаме като малък общински комитет, не можем да отговорим на тези изисквания. Затова все по-резултатно и широко прилагаме общественото начало в партийната работа, като се ръководим от опита и традициите на общинската партийна организация и от разбирането, че щатният партиен апарат не е в състояние да овладее и ръководи всички проблеми и процеси на обществения живот без умелото използване на актива.

В своята работа общинският партиен комитет в Батак прилага различни форми и подходи за привличане на повече комунисти, за използване на техния практически опит. Главно внимание отделяме на отделите на обществени начала. Бюрото на комитета утвърди три отдела на обществени начала: „Организационен", „Стопански" и „Пропаганда и агитация". В тях са включени членове на комитета, секретари на заводски и първични партийни организации и сътрудници на обществени начала с добър организационен и практически опит. Тяхната дейност способствува в много голяма степен да се подготвят материалите за бюрото, да се извършват проверки и да се набира обективна и навременна информация за състоянието на първичните партийни организации и трудовите колективи. Главен проблем за нас сега е да се активизира дейността на всички сътрудници от отделите, да се повишава тяхната подготовка и авторитет.

Освен нещатните отдели за разширяване на общественото начало създаваме постоянни и временни комисии по определени проблеми. Изградени са комисия за проучване на кандидатите за встъпване в редовете на БКП, по нагледната агитация и политическата украса и др. В зависимост от задачите може да се изграждат временни комисии и работни групи. По принцип за ръководители на тези временни органи се утвърждават членове на бюрото на общинския комитет на БКП.

Когато говорим за разширяване на общественото начало, трябва да отбележим, че по-голямата част от цялостната партийна работа в общинската организация е на обществени начала. Ние нямаме щатни секретари на заводски комитети и първични организации, а с помощта на обществения актив решаваме кадровото осигуряване на ръководните партийни органи, на масовите обществено-политически организации, на държавните и стопанските органи. Много добре беше организирано използването на обществения актив по време на прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичните организации, на подготовката и провеждането на общинската отчетно-изборна конференция.

Успоредно с това трябва да отбележим, че разширяването на общественото начало в общинската партийна организация се съпътствува от редица проблеми. Характерът на нашата дейност изисква да се увеличи броят на комунистите с обществен ангажимент, но това става много трудно. Една част от тези, които имат желание да работят, се натоварват с по няколко обществени задължения, което намалява качеството от тяхната дейност. Има комунисти, на които не се поста-

Digitized by Google

вят обществени задачи поради прекомерни служебни задължения. Не се използват пълноценно възможностите на стопанските и административните ръководители.

Главният проблем е подготовката на обществения актив. Сегашните задачи, които се решават, изискват качествено нови критерии и затова трябва да проявяваме всекидневни грижи за обучението, за повишаването на идейно-политическата закалка и специалната подготовка на обществените сътрудници. А с нашите ограничени възможности това не винаги го правим. По-голямата част от кадрите се подбират от Батак, а в Нова махала и Фотиново не се търсят всички възможности за привличане на общественици.

От изключително значение за подобряване на общественото начало е намаляването на книжнината и формализма в партийната работа. Общинският комитет на БКП, обществените органи и комисии. първичните организации проявяват непрекъснат стремеж да рационализират работата си, да избягват книжнината, бюрократизма и формализма при изпълнението на възложените задачи. Проявява се по-голяма инициативност и настойчивост при решаване на редица важни практически въпроси. Партийният актив се запозна с опита на Ставрополската краева партийна организация, споделен от работната група на окръжния комитет на БКП, и бяха набелязани някои мерки за подобряване организацията на труда на апарата на общинския комитет на БКП и бюрата на първичните организации. В това отношение се създава по-ефективна система за участие на щатните работници и обществените сътрудници на комитета в подготовката и провеждането на събранията на първичните организации и в масово-политическата работа на трудовите колективи.

ЕДИНСТВО НА ОРГАНИЗАТОРСКАТА И ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА

Георги ГЕЛИН: — Още при създаването на общинските партийни комитети бе казано, че те се създават за делово и оперативно ръководство на цялостния обществено-политически и икономически живот в общината. Но какво означава това не се изясни. Затова още от изграждането на комитета полагаме немалко усилия да копираме стила и методите на работа на окръжния комитет на партията.

Неговите отдели в известна степен като че ли подхранват подобен подход.

Практиката обаче се възправя срещу този стил и метод на работа и ръководство. С трима партийни работници — двама секретари и един инструктор — иди копирай разгънатия, детайлизиран и твърде много специализиран апарат на окръжния комитет. И струва ми се, че именно тук се крие причината за затормозяването в някои случаи на партийната работа. Окръжният комитет на партията със своите отдели и сектори всекидневно „произвежда" решения, указания, постановки. Но при нас, имам предвид нашата селищна система, няма съответният апарат, който да поеме тази „продукция", поради което често пъти тя остава сама за себе си.

Digitized by Google

Искам да взема отношение към проблема за единството на организационната и идеологическата работа на общинския комитет на БКП в Ракитово.

От гледна точка на теорията тази страна от дейността на партията е добре разяснена от конгресите на партията, в речите, лекциите и изказванията на другаря Тодор Живков, от сп. „Партиен живот". Ние също имаме богат практически опит. И все пак струва ми се, че има какво да се каже като тълкуване, разбиране, като проблеми, които практиката поставя.

Още в началото считам за необходимо да се подчертае, че единството на организаторската и организационната с идеологическата работа е заложено в самата същност на партията, те са неразривно свързани, зависими, имат свои специфични, твърде характерни черти, които се отличават една от друга, дават основание да съществуват относително самостоятелно в дейността на партията, да има и съответни отдели в структурата на партийния апарат.

Същностна черта на дейността на един общински партиен комитет е работата за мобилизация и организация на трудещите се за осъществяване политиката на партията, като стига до последно разчленяване на функциите, до последно възможно конкретизиране на целите и задачите. Тя трябва да заговори с конкретните срокове, цифри, хора и да ги включи в руслото на политиката на партията. По своята същност, природа, съдържание тя е масова политическа дейност, ориентирана към хората, провеждана чрез хората, протичаща сред хората. Ето тук именно се крие и обективната основа на единството на организаторската и идеологическата работа на партията. Организаторската работа на партията в последна сметка има за задача да организира усилията на трудещите се, да ги направи съпричастни в осъществяването на партийната политика.

Като имаме предвид крайните цели на организаторската и идеологическата работа, не можем да не стигнем до разбирането за безусловната необходимост и изключителната значимост на правилното им разбиране и съчетаване.

Всяко подценяване на едно от тези две изисквания в дейността на партията ще доведе до неблагополучие, до намаляване на нейната ефективност.

И организаторската, и идеологическата работа имат един и същи обект, протичат в партийните организации, в трудовите колективи. Тяхното правилно съчетаване зависи преди всичко от възможностите, от политическата и професионалната подготовка, от умението на щатните работници в общинския партиен комитет, както и от подготовката на секретарите на първичните партийни организации, на другите кадри в селищната система.

Един аналитичен поглед в практиката показва, че тя е богата на сполуки, когато една организация, един трудов колектив при правилен подход се вдигат в името на определени задачи и ги решават от височината на изискванията на Дванадесетия конгрес. Ще си послужа с един пример. Тази година на нас не ни стигат средствата, свързани с дейността ни за по-нататъшно развитие на селищната система. Преценихме, че изходът е в провеждането на референдум, който да реши хората да отделят по 2 на сто от своите доходи за строителството в селищната система. Уточнихме се средствата за Ракитово да се насочат към довършване на читалището, един обект, към който по наша преценка има отношение цялото население. Гласуването е тайно. Започнахме. Първия ден референдумът се проведе в три учреждения. Всичко мина много добре. Сред организаторите започна да се говори,

Digitized by Google

че едва ли ще се намери човек, който да гласува против. На следващия ден в една от смените на ДЗ „Вела Пеева“ от 120 човека 65 гласуваха с „да“ и 55 с „не“. Едва не се провалихме. Нашата реакция бе незабавна. Изяснихме защо така се е получило. Оказа се, че организацията за провеждане на референдума била безупречна — списъци, бюлетини, урни, комисии и т. н., всичко бе подготвено както трябва. Но в случая бе подценена политическата, разяснителната работа сред работниците. Тя се е изразила едва ли не в едно съобщение пред смяната, където не са и присъствували всички работници. На хората не бе ясно какво значи да гласуват с „да“ и какво значи с „не“, не беше обяснено за какво са необходими средствата. Взетите незабавно мерки за подобряване на разяснителната работа, проведените кратки заседания на бюрата на първичните партийни организации, а след това и на целите трудови колективи ни осигуриха по-нататъшния добър успех на референдума.

При нас в общината партийно-организационната дейност е точно адресирана, конкретизирана до последния детайл — отговорник, час, ден, форма и т. н. Не зная дали няма да сбъркам, но мисля, че при нас поне е така. В областта на организаторската работа на комитета и първичните партийни организации сякаш относително сме по-добре, докато в идеологическата работа наред с многото добри прояви и резултати има недостатъци, които сериозно ни смущават. Обхватът на идеологическата дейност продължава да е ограничен. Значителна част, и то немалка от населението, е вън от нашето идеологическо въздействие. С цел да се избегне поне в един обект този недостатък започнахме да търсим нови форми, да вкарваме в действие нови сили за въздействие. Така убедихме трудовия колектив на ТЗ „Никола Божанов“ да работи две съботи по 30 минути в повече на ден и политическата работа с колектива да се върши в рамките на работното време, като по този начин обхващаме всички смени и всички хора от завода, без отсъствия, без да се създава обстановка за бързане и претупване на задачите и мероприятията.

Общинският партиен комитет е едно звено в системата на партията. То се натоварва или се самонатоварва с определен обем работа. Същото се отнася и до първичните партийни организации. Не са редки случаите, когато обемът на работа не се дозира — нещо, което никак не е леко, надхвърля възможностите на комитета, на организацията, обстоятелство, което намалява ефективността на партийната дейност. Засега мярката на окръжния комитет на партията към всички общински партийни комитети струва ми се, че е една и съща, а кадровото осигуряване е съвсем различно.

Във връзка с това се налага по-диференциран критерий за оценка дейността на кадрите. И всичко това искам да свържа с професионалната и идейно-теоретическата подготовка на партийните работници, на секретарите и членовете на бюрата на първичните организации, на ръководителите на предприятията и учрежденията. Усилията, които полага общинският партиен комитет в това направление, по мое мнение, са неудовлетворителни. Засега съществува една система за подготовка на част от партийните кадри — окръжният партиен университет.

Считам, че е време да се преоцени дейността на този университет. Може би за нас ще бъде по-добре, ако във Велинград се организира подобен университет, който да обхване по-широк кръг кадри от трите селищни системи — Велинградска, Сърнишка и Ракитовска.

Кадрите трябва да се формират и като добри организатори, и като добри идеолози. И затова в единния политически ден и в идеологическите оперативки изискваме наред с другите кадри да присъствуват и

Digitized by Google

ръководителите на предприятията и учрежденията, защото те могат не само пряко да приемат, но и да решат на място въпросите, да дадат отговор.

РЪКОВОДСТВО НА ПЪРВИЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Никола ГЪЛЪБИНОВ: — Нашата селищна система — Белово е малка, лесно управляема, с 8 населени места, 35 първични партийни организации и 1196 комунисти. Това създава условия за близка връзка между общинския партиен комитет, комбинатския комитет в комбината за малограмажни хартии „Д. Благоев", общостроителния комитет във водносилова каскада „Белмекен—Сестримо" и първичните партийни организации.

Безспорен фактор са и порасналите възможности на партийния актив за ефективно ръководство, помощ и контрол на организациите.

Щатният апарат на политическите работници в общинския партиен комитет се състои от трима секретари и двама инструктори. Щатни са и секретарите на комитетите в комбината за малограмажни хартии и водносиловата каскада. Ето защо разчитаме и на обществения актив. Към общинския комитет са привлечени на полудневна работа четирима пенсионери и са изградени три нещатни отдела — „Организационен", „Пропаганда и агитация" и „Стопански" с общо 25 добре подготвени и с голям опит другари.

Прегледът за повишаване ролята и боеспособността на първичните партийни организации, в който участвува активът, помогна в значителна степен за по-цялостното разкриване на вътрешнопартийния им живот, на ръководните им възможности, показа и наличието на редица недостатъци. Направихме изводи и приехме мероприятия за понататъшното подобряване на стила и методите, за укрепването на дисциплината, за издигането ролята на личния пример на комунистите.

Практически резултат от активизирането на организациите бе подобреното изпълнение на стопанските задачи на общината. Ето някои примери: през мандата, който отчетохме на общинската конференция през януари т. г., в сравнение с предишния печалбата в промишлеността нарасна с 57,9 на сто, в строителството — над 4 пъти, обществената производителност на труда в промишлеността с 22,3 на сто, в селското стопанство — 2,2 пъти, в строителството с 67,3 на сто. Относителният дял на атестираната продукция в промишлеността от 61 се увеличи на 67 на сто, а на тази с висша оценка за качество от 6 на 16 на сто.

Общинският партиен комитет изисква от бюрата да държат на отчет изпълнението на мероприятията с по-траен характер и решението на пленума, посветен на резултатите от прегледа.

Изработили сме паспорти на всяка партийна организация, които съдържат основни данни за състава и дейността им. Периодично ги допълваме с нова информация. Тези документи дават яснота за състоянието на организациите. В същото време следва да бъде помислено за усъвършенстването им, тъй като се създава значителна книжнина, ангажират се доста хора с писмена работа, която може би не съответствува на търсения ефект.

Digitized by Google

Утвърждава се практиката всяко тримесечие да се информира бюрото на общинския партиен комитет за вътрешния живот на първичните партийни организации, което оказва положително въздействие, тъй като се засилва контролът, открояват се мерките, които е наложително да бъдат взети.

За подобряване квалификацията и компетентността на партийния актив новоизбраните бюра се обучават всяка година в курсове, където се изнасят лекции на актуални теми, обменя се и опит. Като резултатна форма за подготовка използваме полудните на партийния секретар, в които участвуват и други членове на бюрата. Там се изнасят беседи и информации, дава се оценка по изпълнението на основни задачи, прави се инструктаж.

В отделни партийни организации създаваме положителен опит по основни проблеми на партийната работа, който се обобщава, споделя и внедрява в практиката. Например в организациите на КМХ „Д. Благоев" се работи по подготовката, приемането и контрола на партийните решения; във ВК „Белмекен—Сестримо" — по възлагането и отчета на партийните поръчения и отчета на комунистите; в териториалните организации в Белово и Момина клисура — по дейността с комунистите по местоживеене и др.

Членовете на общинския комитет на БКП отговарят за отделни организации с поръчение активно да участвуват в техните по-главни мероприятия, да им оказват помощ. Особено внимание придаваме на присъствието им на партийните събрания. Не случайно на свой пленум комитетът се занима с въпроса за равнището на партийното събрание.

Направена бе решителна крачка за подобряване количествения и качествения състав на първичните партийни организации чрез планомерно и целенасочено регулиране на приема в партията. Укрепна партийното ядро в редица участъци. При новоприетите рязко е увеличен делът на младите хора с по-високо образование, на жените, запази се високият процент на работниците. Повишиха се изискванията към тях.

Засилихме грижите и към състава на партийните бюра. Системно оценяваме работата на секретарите на първичните партийни организации, което съдействува за тяхното правилно възпитание и изграждане на отговорността им. Стремим се да подкрепяме ръководствата на организациите, да създаваме условия и стимули за разгръщане на техните сили и възможности.

Вследствие повишената взискателност от наша страна в последно време се отделя по-голямо внимание от различните органи и ръководства към сигналите, критичните бележки и предложенията на комунистите, организациите получават своевременен отговор на вълнуващите ги въпроси.

Работата ни е насочена към утвърждаването на първичните партийни организации като пълноценни, компетентни, дееспособни политически стопани на предприятията, учрежденията и селищата. Чрез създаването на временните партийни групи по местоживеене и други форми целим да бъде затвърдено убеждението, че комунистът има задължения не само там, където се труди, но и където живее.

Настъпиха чувствителни положителни изменения в състоянието на немалко първични партийни организации. Например териториалните организации в Голямо Белово и Габровица, които години наред бяха сочени като застаряващи, анемични, не изпълняваха пълно ръководната си роля, излязоха от незавидното положение.

Разбира се, имаме слабости. Така например състоянието на партийната организация в с. Дъбравите не се подобрява, което подсказва,

Digitized by Google

че в нашия подход има едностранчивост, че работата ни с отделни партийни организации няма нужния комплексен характер. Не ни задоволява организацията на дейността на апарата, посещенията в първичните партийни организации, които не винаги оставят следа или положителни изменения.

Бих искал да поставя два въпроса, които според нас имат връзка с проблема и изискват да се решат.

В работата ни с първичните партийни организации немаловажно място заема отчетът на партийния състав. Такъв сектор при нашия комитет няма. При досегашната практика се бави обслужването на комунистите и предоставянето на необходимата ни информация. При това често данните съдържат неточности и грешки. Налага се да водим своя отчетност, която да обслужва само нас. Смятаме за възможно такъв сектор да бъде изграден при нас на обществени начала.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СТРУКТУРАТА

Йордан ХАДЖИЕВ: — Общинският комитет на БКП ръководи първичните организации в общината. Неговите решения за тях са задължителни. Членовете на комитета и сътрудниците от апарата му непосредствено участвуват в живота и дейността им. Такава е и препоръката на Дванадесетия конгрес на БКП и на Националната партийна конференция: главното в дейността на общинските комитети да бъде непосредствената организаторска и политиковъзпитателна работа с комунистите и сред цялото население. А това по същество означава, както подчерта др. Тодор Живков на Дванадесетия конгрес, „да засилват партийното влияние във всички сфери на обществения живот, а не само в решаващите участъци".

Партийното влияние обаче се осигурява по различни начини: и чрез укрепване на партийните ядра, и чрез регулиране на състава (попълнение, разпределение, обучение, възпитание на кадрите), и чрез засилване взискателността към всички комунисти и т. н.

Тези задачи непосредствено се изпълняват от първичните организации, от партийните организации в състава на първичните, партийните групи според правата и задълженията им, предвидени в Устава на БКП, в партийните документи. Разбира се, това върши и общинският комитет на БКП. Но нещо, което повече му подхожда, повече му приляга, от което в голяма степен зависи боеспособността на първичната организация и на нейните вътрешни звена — партийните организации в състава ѝ и партийните групи, е: първо, да усъвършенствува структурата на първичната организация и, второ, да помага тя да се изпълва с подходящо съдържание.

Неподходящо изградената структура на първична партийна организация не може да изпълни предназначението си. Но и правилно, подходящо изградена, а без съответствуващото ѝ съдържание, също не дава желаните резултати. Ето защо от общинските комитети на БКП се иска да отделят повече внимание на този голям проблем.

Известно е, че изграждането на структурата на първичната партийна организация става на основата на принципа на демократиче-

Digitized by Google

ския централизъм и по териториално-производствения признак. В член 47 на Устава и в решението на Секретариата на Централния комитет на БКП от май 1978 г. е посочено къде и как се създават, дадени са и няколко варианти. На отделни места в практиката обаче се наблюдава едно явление, което трудно бихме си обяснили другояче освен като противоречие във вътрешноорганизационния живот: противоречие между научнообоснованите решения на ръководните партийни органи и формите за тяхното изпълнение, по-точно, за тяхното неизпълнение.

За какво става дума?

Организационната структура следва да отразява и обслужва класовия и народностния характер на партията. Ленин ни учи, че „характерът на организацията на всяко учреждение се определя естествено и неизбежно от съдържанието на дейността на това учреждение" (Събр. съч., т. 5, с. 461). Тъй като партийната работа, каквато извършват партийните органи и организации, е работа с хората, това налага партийната структура по-пълно да е съобразена и с измененията в социалната структура на обществото. Да е достатъчно стабилна, за да се създават традиции, да се натрупва опит, но не и догматично неизменна.

В обществения живот се срещат разнообразни, специфични административно-управленски, производствени и други структури. Партийните документи дават богати възможности за създаване в тях подходящи структурни звена. В партийната практика на редица места за съжаление почти е шаблонизирано структурното оформление.

Остро казано, но е така! Дори опитни партийни кадри понякога робуват на неприемливи тези — например на такава за „най-подходяща големина на първичната партийна организация", която според тях позволява комунистите по-лесно да се събират за събрания и да бъдат по-активни.

Неубедителна теза!

Неубедителна, защото комунистите могат да бъдат съвсем малко на брой, но да са пръснати на различни места, на десетки километри един от друг, в резултат на което трудно да се събират. И обратно, първичната партийна организация да наброява много членове, но всички да работят на едно място, което им позволява бързо да се включват във всякакви инициативи.

Несъстоятелна, защото много комунисти могат да се изкажат, да вземат решение, но нищо да не изменят с него, ако въпросът, който обсъждат, стои извън техните възможности да го решат.

Неприемлива, защото някъде такива първични организации с „най-подходяща численост" са по същество излишно раздробени, от тях се искат неща, които не могат да изпълняват. На първо място, не могат да изпълняват политическата си функция: не могат да определят задачите на трудовия колектив, защото други, на друго равнище в завода, в предприятието, в селото ги определят; не могат да решават някои кадрови въпроси, които пряко ги засягат, защото се решават например на заводско равнище...

Те могат да бъдат добри организатори и възпитатели на комунистите и безпартийните в трудовия колектив, където са изградени, но това съвсем не е достатъчно. Тези функции могат да изпълняват и партийните организации в състава на първичната, и партийните групи. В Устава на БКП например е записано, че основно задължение на партийните групи е „да извършват организаторска и възпитателна работа, да разясняват партийната политика сред трудещите се и ги мобилизират за изпълнение на задачите".

На Националната партийна конференция (1978 г.) др. Тодор Живков посочи, че някои първични партийни организации са много

Digitized by Google

раздробени. Последва решение на Секретариата на Централния комитет от май 1978 г. Дванадесетият конгрес измени и допълни Устава в това отношение. Разполагаме с много варианти за избор съобразно конкретните условия. Могат да се изграждат първични организации, партийни организации в състава на първичната. И в едните, и в другите, където има подходящи условия, могат да се създават партийни групи. Също и съвети на партийните секретари.

Въпреки създадените условия за най-подходящ избор някои кадри от окръжни и общински комитети на БКП не изграждат партийни организации в състава на първичната и съвети на секретарите. Кръстиха ги „без права". И какво се получи? Има цели окръжни партийни организации, в които не е изградена нито една партийна организация в състава на първичната, нито един съвет на секретарите. А животът и при тях е богат, разнообразен, както и в другите окръзи.

Какво означава: „Не искат да ги изграждат!"

Някои комунисти, особено ръководни кадри, не искат и събрания да посещават, но Уставът не е съгласен с тях: за непосетени партийни събрания в продължение на 3 месеца партийното им положение се обсъжда. Впрочем не е изолирано явление да се говори за творчество в партийната работа, а да се действува по шаблон, т. е. да не се изпълняват решенията на ръководни партийни органи. Получава се така, че лесно си преобръщаме езика, трудно си сменяме навика!

Стремежът е да се изграждат партийни комитети, повече първични организации и още повече в тях партийни групи.

Причините, разбира се, са различни. Ето някои от тях.

Първо, търси се, както гласи народната мъдрост, „на баницата мекото и на работата лекото", защото не е все едно да се подготви и свика заседание на партиен комитет и събрание на първична организация, макар и на три месеца веднъж.

Второ, по-престижно е да си секретар на партиен комитет, отколкото на партийно бюро, нищо, че комунистите в завода, предприятието или селото са едни и същи.

Трето, по-лесно е да се администрира, да се разпорежда, отколкото да се убеждават хората, нищо, че ще се разминем с демократическия централизъм, с колективизма!

Някой ще възрази, че не съм прав. Добре!

Дванадесетият конгрес на БКП и Националната партийна конференция искат да разширяваме демократизма. Кое е по-демократично? Партийният комитет в завода, предприятието, селото, съставен от 9, 11, 13 или 15 членове, сам да решава въпроси на завода, предприятието, селото и чак на две-три години на отчетно-изборната конференция да се отчете пред комунистите! Или първичната организация, комунистите от завода, предприятието, селото в общо събрание, та било то и на три месеца, да си кажат думата по обсъжданите общи въпроси?

Тук опираме до едно явление, срещу което, ако не се вземат мерки, може обективно съществуващото противоречие между демократизма и централизма да се изостри. Партията, членският състав например е узрял за разширяване на демократизма, а понякога някои партийни кадри се „наслаждават" на силата на централизма, без която, разбира се, партията не може . Но те трябва да бъдат в единство. В цикъла от лекции, изнесени пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, др. Тодор Живков отново ни припомни истината, казана на Дванадесетия конгрес на БКП: „...да се полагат грижи за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация като образец на социалистическата демокрация".

Digitized by Google

Ето защо задача над задачите на общинските комитети на БКП е да използват всички варианти от структурни форми, които дават Уставът на БКП и решенията на ръководните партийни органи съобразно конкретните условия. Тяхна постоянна грижа е правилно да изграждат структурата на първичните партийни организации, да им помагат да обогатяват своята работа, живота и дейността на вътрешните звена — партийните организации в състава на първичните и партийните групи. Още по-широко да използват възможностите на съветите на партийните секретари там, където има подходящи условия за това. Да разнообразяват и обогатяват съдържанието на работата им, да изпълват структурата с подходящо съдържание.

Петко РУСЕВ: — Днес проведохме полезен разговор.

Заключителното слово ще подчиня на лекциите на др. Тодор Живков и на решенията на Националната партийна конференция.

Какви са задачите, които Националната партийна конференция определя за общинските комитети? Първо: „Необходимо е те все по-пълно да овладяват функциите си на политически ръководители на селищните системи, за да мобилизират трудещите се и населението в борбата за високо качество". Второ: „Главната насока в издигането на равнището и ефективността на работата на общинските комитети е пренасяне на центъра на тяхната дейност в първичните партийни организации". Същността е те да осигурят условия да расте ръководната роля на първичните организации, да се разгръща тяхната политическа и организаторска работа, да мобилизират масите за изпълнение на Дългосрочната програма за подобряване на качеството, утвърдена от Националната партийна конференция.

Като имам предвид тези две основни насоки в дейността на общинските комитети, ще разсъждавам по няколко въпроса.

Няма да сбъркам, ако кажа, че изпълнението на решенията на Националната партийна конференция, чийто девиз е „Високо качество навсякъде и във всичко", ще бъде осъществен, ако **непрекъснато усъвършенствуваме нашия стил.** За мене стилът като понятие е единство между начин на мислене и начин на действие. Ако искаме да имаме правилен, ленински, априлски стил, трябва да притежаваме съответно богато теоретическо и зряло политическо мислене и същевременно, и едновременно то да бъде в единство с цялата система от ефективни форми и средства.

Тук има три момента, които са важни за общинските комитети.

Първият момент обхваща критериите както за равнището на мисленето, така и за начините на неговото осъществяване. Имаме един най-общ критерий и няма да говоря много по него — марксистко-ленинската идеология, класово-партийния подход в съзвучие с партийната политика, ръководното положение на ленинските принципи и норми на партиен живот. Без тях не може да има ленински стил. Казването обаче само на тази истина не решава въпроса, тъй като и теорията на марксизма-ленинизма, и ленинските принципи и норми на партиен живот, и политиката на партията непрекъснато се обогатяват и развиват. Затова смятам, че когато говорим за априлски стил в дейността на общинските комитети, това означава, че критериите за него са новите теоретически завоевания на партията, новите богатства в ленинските принципи и норми на партиен живот, разработени в лекциите на др. Тодор Живков пред слушателите и преподавателите в

Digitized by Google

Академията за обществени науки и социално управление, във встъпителното и заключителното му слово пред Националната партийна конференция и утвърдената от нея Дългосрочна програма за качеството Не решим ли този въпрос, не вникнем ли в новите теоретически разработки и в развитието на ленинските принципи, не можем да говорим за съвременен стил особено сега, когато разгръщаме общонародна борба за високо качество. Да вземем ленинския принцип за демокрацията. Колко много е обогатен — непосредствено участие на комунисти и безпартийни в управлението, пряка демокрация, издигане на вътрешнопартийния живот като образец на социалистическа демокрация, на обществени отношения и т. н., и т. н. Да вземем партийния контрол. И той е обогатен, тъй като вече контролираме не само изпълнението на задачите в производствената сфера, а имаме и ново задължение — да проверяваме как се прилага икономическият подход, как се оценява отговорността на ръководителя за състоянието на колектива и т. н. Следователно, без да се простирам нашироко, главният критерий за обогатяването на стила на общинските комитети, доста труден и драматичен процес, е дали той отговаря и претворява новите теоретически разработки на партията.

Вторият момент се отнася до научността. Нямам намерение да доказвам, че нашата политика е научнообоснована и че в това се крие нейната сила. Нямам намерение да споменавам, че в партийните комитети е натрупан огромен опит в това отношение. Искам само да сложа ударението върху една страна — **борбата против наукообразието, наукообразните мъгли и облаци.** Да воюваме за простота, яснота в нашите научнообосновани програми и действия. Вземете речите на др. Тодор Живков, вземете Дългосрочната програма за подобряване на качеството. Всеки работник може да ги прочете и разбере. Простотата не означава ненаучност. Простотата, обратно, означава дълбока научност, тъй като, осъзнал законите на развитие на реалния социализъм, казано още по-просто, осъзнал потребностите на обществото, общинският комитет изяснява проблеми, предприема действия, прилага форми, достъпни, разбираеми за хората.

Третият момент се отнася до стила като изкуство. Това, че стилът трябва да бъде класово-партиен, марксистко-ленински, да отговаря на изискванията на ленинските принципи и норми — с всичко съм съгласен. Но тук има нещо друго — майсторството, изкуството, умението да осъществим тези изисквания, това съдържание, тези постановки, които се съдържат в партийните документи.

Ето кое сега също придобива изключително значение. Защото може правилно да се разбира значението на колективността като висш принцип на партийно ръководство, но ако в осъществяването на този принцип се допуска мудност, книжност, мотаене, потискане на демокрацията — имаме ли стил? Ето защо и върху тази страна, върху майсторството следва също да се замисляме повече, да им отделяме необходимото внимание.

Следващият голям въпрос, на който искам да обърна внимание и който за нас и в теорията, и в практиката има първостепенно значение, се отнася до повсеместната битка, повсеместната грижа **за единство между политическия подход и икономическия подход.** Не е излишно да напомня написаното в Дългосрочната програма: **„Политическият подход да се прилага в единство с икономическия подход“.**

Защо поставям този въпрос?

Ако вземем наши теоретически разработки, наши статии, наши доклади, виждаме, че органическата спойка между тези два подхода

Digitized by Google

не се осъществява, както трябва. Или се занимаваме само с политическия подход откъснато, самостойно, или пишем само за икономическия подход и неговия механизъм също откъснато и самостойно. Тук ни предстои да вършим огромна работа.

Какво означава политически подход? Политически подход означава въздействие върху масите с политически средства, като главното е методът на убеждението.

Какво означава икономически подход? Казано най-просто, това е стопанска сметка и самоиздръжка.

Следователно, ако искаме да усъвършенствуваме стила в работата на бюрото, в работата на пленумите на общинските комитети винаги и всякога, трябва да държим за единството на тези два подхода. Ако ще прилагаме политическия подход, трябва да търсим и икономическия отзвук. Ако откриваме икономическия отзвук, трябва да видим пък как той се отразява върху политическото настроение на масите. Това е един диалектически, взаимнообвързан процес, който сега е сърцевина на стила на общинските комитети.

Две думи за **разграничаването на функциите.** Теоретически почти всички сме наясно по този проблем, а на практика допускаме невероятни смесвания, преплитания. Или общинският комитет си губи времето в несвойствени задачи, които са присъщи на стопанските и административните ръководства, и изоставя политическата работа сред масите, или пък те, мислейки се само за стопански ръководители, не се занимават с политическа дейност и пр.

Тук има един основен критерий, за който сме длъжни да си спомним. Партийните комитети и организации, ако искат да си усъвършенствуват стила — да се занимават с въпроси, **които искат партийно становище.** Въпрос, който не изисква партийно становище, да се предостави на съответните органи. Още повече политическата система на социализма непрекъснато се обогатява с нови разработки. Вече не разглеждаме субектите на социално управление като трансмисии, т. е. като органи, които пренасят политиката, а като част от политическата система, като гаранти за определени страни от развитието на нашето общество. Щом това е така, стилът следва да бъде изменен, така щото с решенията си, с подхода си да отговорим на това изискване на партийните документи. Да дадем възможност на останалите субекти на социално управление да се почувствуват като гаранти, отговорници за състоянието на политическата система.

И още нещо за стила на общинските комитети.

Изменението на техния стил трябва да се изрази и в друга насока. Ние тука разсъждаваме, а не пишем рецепти, не даваме указания. **Центърът на тежестта да падне върху документа, който ще бъде приеман на заседание на комитета или на бюрото.** И тука могат да настъпят много интересни изменения. Нямам нищо против да се привличат хора на обществени начала, да се сътрудничи с научни центрове, обаче пред пленумите на общинския комитет или пред бюрото да се стремим да внасяме решения за изменение на положението. И те да се обсъждат. При това положение можем по някои въпроси, не по всички, на пленарни заседания на общинските комитети да не изнасяме доклади, информации и да опростим работата. Да отидем, ако е необходимо, към мотивирани устни изложения. Ако проблемът не налага писмени материали, да започнем направо обсъждане на решението. И ще освободим отделите на общинските комитети, техния апарат от писане на книжнина. В това отношение можем да направим наистина решителна стъпка.

Националната партийна конференция, борбата за подобряването

Digitized by Google

на качеството изискват смели мерки в това отношение. Даже може да се експериментира. Защо да не експериментираме? Защо да не търсим по-опростени форми? Нали тогава няма да пилеем работното време на кадрите, за да решим втората задача, поставена от Националната партийна конференция пред общинските комитети — пренасяме работата сред хората, сред първичните партийни организации.

В този смисъл в пленарните заседания на общинските комитети и в бюрата по-смело да пристъпим към изпълнение на онази задача, която др. Тодор Живков постави в своята шеста лекция — в колективните органи на партията и в първичните партийни организации да създаваме атмосфера за дискусии до вземане на решенията, което можем да постигнем, когато внасяме проекти за решения и дадем възможност за свобода на мнения, както правилно тук беше посочено, да се отървем от предварително режисирани изказвания, които намаляват социалната активност на колективния орган.

Мисля, че когато приложим този стил, той неминуемо създава предпоставки да се издига отговорността на кадрите. Те трябва да внесат вариант за решение, а не доклад, не информация. Начинът на тяхното мислене се изменя. Едно е да пишеш информация за бюрото, друго е да готвиш проект за решение, и то със съзнание за неговото качество. Кадрите по този начин се учат да мислят отговорно, да поемат риск.

Тук ще ви прочета един много интересен стих на Маяковски:

„Какво ще гледаш надалече,
стой си и чакай циркуляр.
Защо да мислиш ти,
щом мисли ръководния другар".

Как вярно го е доловил Маяковски.

С такъв стил ще решим последния голям въпрос — **съединяване на колективното обсъждане с личната отговорност.**

Ние сме за свободно участие на хората в обсъждане на въпросите и в партията, и в обществото. Но ако искаме да бъдем делови, не е ли възможно да имаме такъв случай — добре подготвено решение, всички са съгласни с него, а излишно политиканствуваме. Политиканствуването е враг на деловитостта. Защо е нужно да си губим времето? Защо не започнем направо неговото изпълнение и пренесем центъра на тежестта върху проверката на изпълнението? Ще напомня думите на Ленин: „Главен и на дневен ред е сега лозунгът именно за практичността и именно за деловитостта ... Никое училище, никой университет не струва нищо, ако нямаме практическо умение". Борбата, грижата за това умение следва да изпълва нашия стил.

В заключение. Има много да работим за изменение на нашия стил в духа на последните партийни документи. И колкото повече обогатяваме мисленето, което е извор на правилния стил, толкоз ще имаме и по-богати, и по-ефективни форми.

Digitized by Google

КРЕПНАТ И СЕ РАЗВИВАТ ДРУЖБАТА И ВСЕСТРАННОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

НАЧО ПАПАЗОВ
председател на Общонародния комитет
за българо-съветска дружба

Социалистическата революция в България победи в резултат на два главни и решаващи фактора — последователната и героична борба на народните маси, ръководени умело от своя авангард — Българската комунистическа партия, и решаващата помощ на Съветската армия. Опитът на нашата антифашистка борба показа най-убедително, че партията разшири своето влияние сред трудещите се маси благодарение на тясното свързване на борбата на нашия народ против фашизма и чуждите поробители с борбата на съветския народ за разгрома на най-опасния враг на човечеството — хитлерофашизма. „Историята на българското комунистическо движение от октомври 1917 година до септември 1944 година — сочи др. Тодор Живков — с пълна сила потвърждава този извод, доказва великата истина, че колкото повече се издигат авторитетът и влиянието на Съветския съюз в една страна, толкова повече в тази страна растат и крепнат нейното собствено революционно движение, силата и влиянието на нейната комунистическа партия.“[1]

Със самоотвержения труд на народа, под ръководството на партията България, която преди 40 години беше на едно от последните места в Европа по своята икономическа изостаналост, днес, в условията на победилата социалистическа революция и изграждането на развитото социалистическо общество, се превърна в мощна социалистическа държава с развита индустрия и модерно селско стопанство, с постоянно повишаващо се жизнено равнище на трудещите се и процъфтяваща култура; с утвърждаващ се социалистически начин на живот. Това стана възможно, защото България е неделима част от съдружието на социалистическите страни, с които я свързват общи цели и

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 14, с. 283.

Digitized by Google

задачи, един и същ възвишен идеал. То се дължи преди всичко на неотстъпната линия на нашата страна на все по-тясно и всестранно сближаване със Съветския съюз, със съветския народ.

●

Въплътила най-съкровените въжделения на нашия народ, проверена и закалена в бурни и тежки изпитания, българо-съветската дружба за нас, българите, винаги е била знаме, вяра и опора. Тя отдавна се е превърнала в могъща съзидателна сила на социалистическия възход на България, в непресъхващ извор на вдъхновение и национално самочувствие за нашия народ. Днес под ръководството на Българската комунистическа партия тази дружба укрепва и процъфтява, прераства във всестранно сътрудничество и все по-тясно, органично сближаване между братските ни партии, страни и народи. Станала дело и съдба на милионите хора, тя успешно изпълнява своята интернационална мисия.

●

Главен фактор за победата на социализма в България е верността към марксизма-ленинизма, прилагането на общите закономерности на социалистическата революция, проявили се в опита на Съветския съюз. След победата на Деветосептемврийската социалистическа революция ние с пълно доверие се опряхме на съветския пример, на съветския опит в строителството на новото общество. Практиката и у нас потвърди световноисторическото значение и всеобщата валидност на основните принципи за изграждане на социалистическото общество, разработени от В. И. Ленин и блестящо приложени от КПСС и съветския народ при изграждането на социалистическото общество в СССР.

Българската комунистическа партия виждаше в Съветския съюз решаващата опора и гаранция за успешното преодоляване на следвоенните трудности, за възстановяване на народното стопанство, за уреждане на международното положение на страната, за укрепване на народнодемократическата власт, за победата на социалистическия обществен строй.

Още от първите години след народната победа последователно се сключиха множество политически, стопански и културни договори и спогоди между правителствата на двете братски държави.

Първият съюзнически договор за дружба, сътрудничество и взаимна помощ между нова демократична България и СССР бе подписан на 18. III. 1948 година в Москва. За първи път в нашата история българо-съветската дружба получи юридически израз. Този договор беше не само важен документ за двата народа и за двете партии, но той стана и едно от важните звена на политическото сътрудничество между социалистическите страни, имаше голямо интернационално значение. Той утвърди качествено нови междудържавни отношения. Гарантирайки свободата, независимостта, суверенитета и териториалната цялост на България, той стана образец на равноправни отношения между една велика и една малка социалистическа държава.

Българо-съветската дружба получи широк простор за развитие след Априлския пленум на ЦК на БКП (1956 г.), който възстанови напълно ленинските норми на ръководство и развиване на нататък димитровската линия за творческо прилагане на опита на КПСС в социалистическото строителство и насочи нашето развитие към всестран-

Digitized by Google

но сближаване и сътрудничество със Съветския съюз. Тя даде простор за обогатяване и усъвършенствуване формите на сътрудничество и взаимопомощ между двете страни, превърна се във велика материална и морална движеща сила. И ако ние успешно преодоляхме трудностите и не се люшкахме, ако избегнахме сътресенията, които преживяха някои други социалистически страни, главната причина е, че избрахме пътя на Съветския съюз, ръководихме се от основните принципи на социалистическото строителство в СССР, черпехме от неговия опит и без колебание, уверено и твърдо вървяхме при всички обстоятелства рамо до рамо и сърце до сърце с нашите съветски братя.

Българо-съветската дружба стана реален фактор за съвременното динамично и стабилно развитие на страната. В последните десетилетия тя се превърна в жизнено верую и елемент на националното съзнание на българския народ.

Закономерен резултат от все по-голямото сближаване на НРБ със СССР бе подписаният през май 1967 година нов договор за дружба, сътрудничество и взаимна помощ. Той потвърди общото решение на двете партии да издигнат дружбата, сътрудничеството между своите страни, партии и народи на нова висота.

Българската комунистическа партия записа в своята Програма, че и в бъдеще ще развива и задълбочава с всички сили братството, единомислието и единодействието с КПСС, ще провежда курс на всестранно сътрудничество и сближаване на Народна република България със Съветския съюз.

Процесът на постепенно сближаване на социалистическите страни като обективна закономерност обхваща всички елементи на социалистическото общество. Особено внимание се отделя на интеграцията и специализацията в материалната сфера, което се определя от обективния процес на интернационализация на производителните сили в световен мащаб, от съвременната научно-техническа революция. Засилването на интеграционните процеси на НРБ със СССР през последните десетилетия, курсът на всестранно сближаване е закономерен процес, осъзнат и утвърден от субективния фактор — двете братски партии и държави. В това отношение историческо е значението на решенията на Юлския и Октомврийския пленум на ЦК на БКП (1973 година) и на Декемврийския пленум на ЦК на КПСС (1973 година). Юлският пленум на ЦК на БКП, като обобщи дотогавашния опит на сътрудничеството и изхождайки от новите условия на изграждането на развито социалистическо общество, прие Основни насоки за развитието на всестранното сътрудничество и сближаване на Народна република България със СССР в съвременния етап.

Днес вече не е възможно да си представим България и нейния утрешен ден без плодотворния, съвместно изработен курс от централните комитети на нашите партии за всестранно сътрудничество и сближаване между нашите страни и народи. Неговото последователно прилагане в живота от двете братски партии, непримиримостта им към ревизионизма, национализма и националния нихилизъм превръщат българо-съветската дружба в нагледен пример на социалистически интернационализъм в действие.

●

В общия комплекс на двустранните българо-съветски отношения главно и определящо значение имат връзките и сътрудничеството между БКП и КПСС. Тяхното непрекъснато усъвършенствуване е реша-

Digitized by Google

ващ фактор за постигане на историческата цел — всестранно сближаване между двете братски партии, страни и народи.

Централните комитети на БКП и КПСС направляват отблизо развитието на всестранното сближаване, определят съгласувано неговите темпове, мащаби, пътища и форми. Първостепенно значение за реализиране на възприетия курс имат размяната на посещения и делегации, на срещи, разговори и консултации между най-отговорните партийни и държавни ръководители на НРБ и СССР и преди всичко личните срещи между първите партийни и държавни ръководители. На тях се обсъждат актуални въпроси за по-нататъшното задълбочаване на българо-съветското сътрудничество и за повишаване на неговата ефективност за по-бързото решаване на задачите на социалистическото строителство и на укрепване на световната социалистическа система, проблеми на международното положение, на световния революционен процес.

Единомислието и единодействието, взаимният обмен на опит на БКП и КПСС стана непоклатима основа за задълбочаване на интеграционните процеси, за всестранното сближаване на НРБ със СССР. Голямо разнообразие и масовост придобиха връзките и сътрудничеството между местните органи на БКП и КПСС. Под непосредственото ръководство на партийните комитети в този процес са обхванати вече по-голяма част от местните държавни и обществени органи и организации, културни институти, стотици трудови колективи. В областите, които поддържат преки дружески връзки с български окръзи, има около 60 млн. население.

Един от характерните моменти в развитието на процеса на всестранното сближаване е постоянно разширяващите се и обогатяващи се връзки и сътрудничество между обществените организации на двете страни. Изпълнявайки най-различни функции, те като гаранти на една или друга специфична страна на нашата общонародна политика служат все повече като действен канал за участие на трудещите се както в управлението на държавата и на цялото общество, така и в развитието на дружбата и братството със СССР. Тези организации играят полезна роля в системата на политическата надстройка, дават своя принос за международния авторитет на България. В етапа на изграждането на развитото социалистическо общество у нас и на неговото усъвършенствуване в СССР нарастват ролята и значението на обществените организации и движения, които активно съдействуват за укрепването на политическия съюз между НРБ и СССР, за опознаването и сближаването на милионите хора от двете братски страни. Определен принос в тази насока имат и Общонароднинят комитет и комитетите за българо-съветска дружба.

В подписаните дългосрочни и оперативни програми, споразумения и планове между обществените организации на НРБ и СССР са конкретизирани принципите, направленията, методите, средствата и формите на тяхното сътрудничество. Те предвиждат осъществяването на крупни, с голямо значение за интернационалното и патриотичното възпитание на трудещите се и младежта прояви и мероприятия като месеци и дни на българо-съветската дружба, дни на взаимен обмен на опит, фестивали на дружбата между българската и съветската младеж, влакове и походи на дружбата.

Развитието на сътрудничеството и връзките между български и съветски работници, селскостопански труженици и интелигенция има огромно възпитателно значение. Срещите със съветските хора, с партийните и държавните ръководители на братската съветска страна, са и делови разговори и преговори, и школа за социалистическото строителство и вдъхновение за нашия народ, и дълбоко лични празници. Близките контакти, широката обмяна на опит, другарската взаимопо-

Digitized by Google

мощ все повече се превръщат в наше всекидневие, стават реална материална сила в работата и борбата за постигане на общата велика цел. Те представляват здрави и вечно жизнени артерии, по които тече взаимното уважение и братската любов на нашите народи един към друг, признателността на българския народ към неговия по-старши брат — великия съветски народ.

●

Развитието и задълбочаването на всестранното българо-съветско сътрудничество днес е насочено към решаване на стратегическите социално-икономически задачи, които стоят пред нас. Решаващо значение има разгръщането на тези процеси в сферата на материалното производство. Сърцевина на сътрудничеството в производствената сфера стана международната специализация и кооперирание в рамките на СИВ.

Икономическите и научно-техническите взаимоотношения на НРБ със СССР се характеризират с дългосрочно планиране на интеграционните процеси, насочени към координирано развитие и рационално използване на икономическия и научно-техническия потенциал на двете страни за повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията. Двустранен орган за икономическо и научно-техническо сътрудничество е Междуправителствената българо-съветска комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество, към която е създадена Постоянна подкомисия за научно-техническо сътрудничество.

Сега в изпълнение решенията на XII конгрес на БКП и на Националната партийна конференция по качеството, при сложните международни условия още по-остро изпъква задачата да се работи за подобряване на качеството и ефективността на общественото производство и за повишаване на производителността на труда. Развиващата се международна специализация и кооперирание допринася все повече за прогресивни и ефективни изменения в структурата на производството в социалистическите страни, за издигане на техническото и технологическото му равнище. За решаването на тези задачи у нас голяма роля играе Генералната схема за специализация и кооперирание в отраслите на материалното производство между НРБ и СССР до 1990 година. Нейното реализиране способствува за нарастване на икономическия потенциал на България в количествено и качествено отношение.

Изискванията за интензификация във всички области и преди всичко в материалната сфера откриват нови простори в развитието на братските българо-съветски връзки. През осмата петилетка (1981—1985 г.) се предвижда да се разшири икономическото ни сътрудничество във всички основни отрасли на народното стопанство. Взаимните доставки на машини, съоръжения и други стоки в сравнение с 1976—1980 година ще се увеличат 1,4 пъти. Между двете страни са подписани над 100 споразумения, с които се осъществява международно разделение на труда в рамките на СИВ.

Динамично се развива взаимният стокообмен. България заема трето-четвърто място в стокообмена на СССР, а Съветският съюз — първо място във външнотърговския обмен на НРБ. Около 55 на сто от целия български износ е предназначен за СССР. Съветският съюз удовлетворява над 65 на сто от импортните потребности на нашата страна от машини и съоръжения и около 80 на сто от суровини, горива и метали. Съгласно подписаната дългосрочна търговска спогодба се предвижда стокообменът между НРБ и СССР за периода

Digitized by Google

1981—1985 година да надхвърли 40 млрд. рубли. Делът на машините и съоръженията в нашия износ надхвърли 57 на сто.

През текущата петилетка на 120 промишлени обекта, главно в структуроопределящите отрасли — енергетика, химия, машиностроене и металургия, ще бъдат реконструирани и модернизирани с помощта на СССР.

НРБ участвува в изграждането на 7 обекта на територията на СССР: газопровода „Союз", Киембаевския азбестов миннообогатителен комбинат, Уст-Илимския целулозен завод, далекопровода Винница — Албертиша, производствени мощности за феросплави и железосъдържащи суровини и др., срещу което получава суровини и материали.

Редовно функционира пуснатата в експлоатация през 1978 година фериботна линия „Варна — Иличовск" — един от най-крупните обекти на интеграцията между двете страни, по която се превозват около 3 милиона тона товари годишно.

Развиват дейност създадените съвместни институти и организации: „Интерпрограма", „Електроинструмент", „Дунайтранс", конструкторското бюро за обогатителни машини за цветната металургия „Совболгарцветмет", съвместни лаборатории по роботика, прахова металургия, съвместни конструкторски бюра.

Особено значение за изграждането на зрелия социализъм у нас имат върховите постижения на СССР в областта на научно-техническия прогрес и българо-съветското научно-техническо сътрудничество. Създават се условия за ефективно съединяване на изследователската, производствената и реализаторската дейност на двете страни при решаването на основни проблеми на научно-техническата революция. В широки мащаби се осъществява обменът на производствено-технически опит, научно-техническа документация и информация в различни области на производството, науката и техниката. Важна форма на това сътрудничество е взаимният обмен на специалисти. Само през 1977—1982 година 2312 съветски специалисти оказаха научно-техническа помощ на нашата страна, а 7640 български специалисти бяха командировани в СССР. Други ефективни форми на това сътрудничество са съвместните разработки и обменът на научно-техническа документация и лицензии. Голяма роля играе въздействието на съветската научно-техническа мисъл и нейната база върху създаването и развитието на съвременни клонове на науката и техниката у нас, за подготовката на творчески кадри. Нашата страна се опира на могъщия икономически и научно-технически потенциал на СССР и следва селективна научно-техническа политика, концентрира вниманието си главно в областите, в които се специализира и кооперира.

Научно-техническото сътрудничество между НРБ и СССР за периода 1981—1985 година е оформено тематично на основата на Генералната схема за специализация и кооперирание в областта на материалното производство между НРБ и СССР до 1990 година и обхваща над 420 отраслови и междуотраслови проблема.

България се утвърждава като световен производител на електронна продукция. Но ние не можем да си представим днес нашата електронна промишленост без интеграцията и сътрудничеството със Съветския съюз. Това сътрудничество започва от микроелектронните елементи, минава през микропроцесорните устройства и миникомпютрите и завършва с големите електронноизчислителни машини, които могат да служат като едно от доказателствата на равностойното сътрудничество и кооперирание между страните—членки на СИВ.

Задоволство предизвиква и фактът, че нашата страна започна да предоставя на Съветския съюз свой научно-технически опит в област-

Digitized by Google

та на селското стопанство, леката и хранително-вкусовата промишленост, металургията и електрониката. Конкретен пример за това е изпълнението на решенията на Междуправителствената българо-съветска комисия за икономическо и научно-техническо сътрудничество от май 1982 година за модернизацията, реконструкцията и изграждането в СССР на нови заводи за хранително-вкусова промишленост при техническо съдействие на НРБ. Тези факти красноречиво говорят, че българо-съветската дружба е дружба от нов тип, че тя е дружба не само на равноправни, но и на равностойни партньори.

Икономическото и научно-техническото сътрудничество на НРБ със СССР ускорява изграждането на материално-техническата база на строящото се развито социалистическо общество у нас. Постигнатите успехи в резултат на труда на народа под ръководството на БКП, на сътрудничеството ни със страните от социалистическата общност и преди всичко със СССР доведоха след X конгрес на БКП до изграждането, образно казано, на още една нова, втора България.

●

Българската комунистическа партия като ръководна сила в обществено-политическия живот у нас, реализирайки една от основните закономерности на социалистическото строителство — осъществяването на културната революция, се ползва широко от опита на КПСС и в духовното изграждане на съветското социалистическо общество. Преустройството на българската култура върху марксистко-ленинската основа най-добре се очертава в Програмата на партията, където се посочва, че тя се обогатява, „като черпи жива вода“ от трите непресъхващи извора: нашата социалистическа съвременност с нейния патос, дръзновение и величие, с нейната сложност, многоликост и комунистическа целенасоченост; хилядолетната българска култура и преди всичко нейните възрожденски, революционнодемократични и пролетарски традиции; прогресивната култура на човечеството, световната социалистическа култура и на първо място културата на Съветския съюз.[1] Като се опря на постановката на Ленин, че социализмът е съзнателно дело на масите, нашата партия извърши огромна работа за издигане образователното, научното и културното равнище на българския народ.

В процеса на сближаване и взаимно обогатяване на двете братски култури се използват различни форми и методи на съвместна дейност. Нов тласък за задълбочаване на духовното сближаване на българския и съветския народ даде създаването на Междуправителствената българо-съветска комисия за културно сътрудничество през 1979 година.

Непрекъснато се усъвършенствува планирането на културните връзки между двете страни. Все по-интензивни стават контактите между ръководителите на наши и съветски министерства, ведомства и организации в културната област. Провеждат се мащабни комплексни прояви, свързани с важни годишнини в живота на българския и съветския народ. Повишава се качеството на обмена на културни ценности.

Търсенето на нови форми на взаимно обогатяване на двете братски култури е насочено и към формирането на хармонично развита социалистическа личност на основата на нравственото и естетическото възпитание като комплексен подход.

---

[1] Програма на БКП, Партиздат, С., 1971, с. 90.

Digitized by Google

Засили се съвместната творческа дейност. Представители на българското и съветското изкуство обединяват усилия за създаване на значими художествени ценности. Усъвършенствуват се координацията и единодействието на двете страни на международните културни форуми.

Една от важните сфери на българо-съветските отношения е сътрудничеството в областта на образованието и подготовката на кадри. Съветските висши учебни заведения и институти са истинска ковачница на специалисти за най-съвременните и сложни области на нашето народно стопанство. С помощта на СССР е изграден основният наш научен потенциал. Близо 20 хил. български граждани са учили и специализирали в съветската страна. Ежегодно в различните институти на Академията на науките в СССР се обучават около 700 аспиранти по особено важни специалности. Сътрудничеството в областта на образованието води до сближаване на учебните програми във ВУЗ, до съвместна научна дейност и тясна координация при подготовката на кадри на дългосрочна перспективна основа. Пряко си сътрудничат 19 наши и 29 съветски висши учебни заведения.

●

Взаимоотношенията на НРБ със Съветския съюз винаги са били и ще бъдат гранитният стълб, крайъгълният камък на международната политика на нашата страна. Те са непресъхващ извор на нашия оптимизъм, на националното ни самочувствие. Народна република България и СССР като верни единомишленици и съюзници действуват заедно на международната арена в името на мира и сигурността на народите. Нашите партии дейно участвуват в международното комунистическо и работническо движение и твърдо отстояват принципите на творческия марксизъм-ленинизъм. Българската социалистическа държава активно съдействува за укрепването на световния мир, за утвърждаване на разведряването в международните отношения. На тази цел е подчинена и цялата нейна дейност за мир и добросъседски отношения на Балканите, за превръщането им в безядрена зона, за мир в Европа и света. Малка България е инициатор и домакин на движението и детската асамблея „Знаме на мира“ и на много други културни и политически начинания с трайно миролюбиво и хуманно значение.

Основа за провеждането на политическата линия на двете държави на международната арена в рамките на Варшавския договор стана приетата на XXIV конгрес и доразвита от XXV и XXVI конгрес на КПСС Програма за мир. Нашата партия и държава възприеха като своя тази програма и заедно с всички социалистически страни се включиха най-активно в работата за реализирането ѝ.

Изострянето на международната обстановка на границата на 80-те години от най-реакционните империалистически среди начело с военнопромишления комплекс на САЩ застави социалистическите страни да сплотят по-тясно политическите си редици. В рамките на Политическия консултативен комитет на Варшавския договор приемат съгласувани решения по най-важните политически и военни въпроси на нашето време, които имат огромно значение за бъдещето на човечеството. Ярък пример е Декларацията на Политическия консултативен комитет на Варшавския договор, приета в Прага през януари 1983 година, и Съвместната декларация на ръководителите на страните от социалистическата общност, подписана в Москва на 28 юни същата година. БКП и НРБ безрезервно подкрепят декларациите на Съветския съюз към народите, в които е изразена непреклонната решимост

Digitized by Google

на КПСС и съветския народ да дадат заслужен отговор на авантюристичната и милитаристична политика на сегашното американско правителство и на блока НАТО, надеждно да гарантират сигурността на СССР и на цялата социалистическа общност.

●

Нерушимата дружба, всестранното сътрудничество и сближаване между НРБ и СССР, събрали обичта и светлите идеали на нашите народи — братя, се изпълват с богато съдържание, претворяват се в исторически дела. Заедно със СССР и другите страни от социалистическата общност ние създадохме и създаваме един нов свят, нови обществено-политически и производствени отношения. В центъра на този нов свят е първата страна на зрелия социализъм — СССР. „. . . Ние — подчертава др. Т. Живков — винаги сме смятали за свой най-голям исторически шанс възможността да следваме първопримера на Комунистическата партия на Съветския съюз и на Съюза на съветските социалистически републики, да се учим от опита на другите социалистически държави. Разбира се, става дума за ленинско отношение към интернационалния опит, което не копира механично, а творчески съчетава общото и специфичното, националното и интернационалното в строителството на социалистическия обществен строй.“[1] България и Съветският съюз показват на света обаятелен образ и пример на равноправие, братска дружба и взаимоизгодно, плодотворно сътрудничество. Стъпка по стъпка се формират отношения, достойни за идващата комунистическа епоха в живота на човечеството. Този път има вече в условията на НРБ своята богата 40-годишна история. За нас, българите, той означава суверенитет, свобода, независимост и благоденствие, както и преимуществото да бъдем между първите, които изграждат новия свят, градят новите отношения на бъдещото комунистическо общество.

„Ние, съветските хора — сочи генералният секретар на ЦК на КПСС К. У. Черненко, — сме много близки с българския народ: свързват ни историческите ни съдби, културата ни, писмеността ни.

Великият октомври и българската революция направиха от нашите народи не само кръвни братя, но и най-близки приятели във великата битка за освобождаване на трудовия човек и за създаване на нов свят — свят на свобода и щастие за народите. Наше общо знаме стана марксизмът-ленинизмът. Именно под това знаме рамо до рамо с вас ние вървим уверено към победата на комунизма в здраво единство със страните от социалистическата общност.“[2]

Българо-съветската дружба е велико завоевание на народите на нашите братски страни в борбата им за победата на социализма и комунизма. С всяка измината година все по-ярко изпъква нейната жизненост, нейната историческа роля на основна движеща сила на нашето социалистическо развитие. Българо-съветската дружба за нас е условие и гаранция за бъдещия възход на социалистическото ни отечество, за утрешния комунистически ден на Народна република България.

---

[1] Т. Живков, Априлската линия на БКП — марксизъм-ленинизъм в действие. Седма лекция, Партиздат, С., 1984, с. 82—83.

[2] К. У. Черненко, в. „Работническо дело“, 6 декември 1979.

Digitized by Google

НОВИТЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИ ПОСТАНОВКИ—ОСНОВА ЗА ТВОРЧЕСТВО

доц. КОНСТАНТИН ДИЛЧЕВ
кандидат на историческите науки

Творчеството е същностна черта на партийната дейност и на партийния стил в частност. Без него са немислими успешната работа и борбата на партията и на революционните сили за изграждането на новия обществен строй.

Творчеството има богато съдържание. В най-общ план, отнесено към социалната дейност, то означава да се внесе в нея нещо ново, съпроводено с използването на допълнителни източници и движещи сили за постигане на определени цели, в случая — на целите и интересите на работническата класа и на произтичащите от тях задачи на съответния исторически етап.

Творчество в партийната работа има само тогава, когато то се основава и разгръща на класова основа, „по законите на революцията, по законите на ленинизма“[1]. И в тази връзка творческо е онова, което е в духа на ленинските принципи, което ги развива и обогатява. Защото и самите принципи не могат да се прилагат творчески, без да се отчитат особеностите и спецификата на конкретните условия. Ето защо в теорията и практиката на партийното строителство творчеството може да се определи като приложение на принципите, на тяхното марксистко-ленинско съдържание към конкретните условия.

Творчеството не може да се разглежда откъснато от взаимодействието между теория и практика. Както е известно, силата на марксизма-ленинизма е в неговото постоянно развитие. От друга страна, да се прилага творчески теорията в практиката е основна задача, дълг на всяка комунистическа партия, на всеки комунист. Партията — отбелязва К. У. Черненко — винаги, през цялата своя история показва образци на истинска творческа връзка на теория и практика.[2]

---

[1] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Проблеми, задачи, подходи, Партиздат, С., 1982, с. 345.

[2] К. У. Черненко, Вопросы работы партийного и государственного аппарата, М., 1980, с. 169.

Digitized by Google

Поради това новите теоретически разработки и практически подходи, в които от марксистко-ленински позиции се осветляват назрелите проблеми на общественото развитие, са в същото време методологическа основа и оръжие за разгръщане активността и инициативата на комунистите и трудещите се в изграждането на развито социалистическо общество. Новите разработки, както и практическите подходи за тяхното осъществяване — се отбелязва в решението на Политбюро на ЦК на БКП от 30 юли 1982 г., — са ярко доказателство за умението на партията, на нейния Централен комитет и лично на другаря Тодор Живков да откриват своевременно назряващите проблеми в развитието на страната, да разработват творчески от позициите на марксизма-ленинизма пътищата за тяхното разрешаване, да мобилизират комунистите и всички трудещи се в борбата за изпълнение на партийните решения.

Следователно с новите теоретически постановки **партията не само даде пример за творчество, но създаде и реални предпоставки за неговото масово разгръщане в практиката.**

Както е известно, новите разработки са адресирани към всички социалистически труженици. От тази гледна точка въпросът за единството между тях и практиката засяга в по-голяма или в по-малка степен значителен кръг от хора. Проявява се закономерна тенденция на разширяване субекта на творческо съединяване на новите теоретически идеи на партията със социалната практика. То обаче поставя някои въпроси пред партийната дейност — преди всичко да се усъвършенствува механизмът на осмисляне и овладяване на новите разработки в най-тясна взаимовръзка със специфичните условия и конкретните нужди. Как да стане това?

За тази цел могат да се използват най-различни подходи и форми. Например в Кирковската районна партийна организация са поставени поръчения на членовете на партийните бюра целенасочено, в зависимост от направлението, за което отговарят, да се запознаят подробно с новите идеи, постановки. На такава основа да анализират и оценят процесите и явленията в първичните партийни организации и в трудовите колективи и да излязат с конкретни предложения за решения. Това се оказа особено полезно, за да могат членовете на ръководния орган в светлината на новите изисквания творчески да подходят към своите непосредствени обществени задължения като избраници на комунистите. Тази форма е една от многото възможни. Защото в живота, в практиката се съдържат най-богатите източници на творческа дейност.

●

„Творческото“ е заложено в съдържанието, в самата същност на новите теоретически разработки. В тях са осветлени основните, най-актуалните проблеми и въпроси на общественото развитие. А както е известно, **умението да се разкрие и изведе на преден план решаващото звено е един от най-важните критерии за революционно творчество.** В своите разработки другарят Тодор Живков не само разкрива **кои са назрелите проблеми, но и как, по какъв начин те следва да се решават,** като се изхожда от марксистко-ленинската теория, от развитието на революционния процес, от натрупания опит на братските социалистически страни и преди всичко от съветския опит, от реалните завоевания и перспективите на изграждането на развитото социалистическо общество у нас.

Digitized by Google

Истинско творчество на съвременния етап може да съществува само в онази дейност на партийните органи и организаци, на трудещите се, която е насочена към изпълнението на партийните решения, на актуалните задачи на общественото развитие. А това ще рече — дейност, която осигурява **постигането на високи резултати.** „Историческо творчество е възможно там и тогава, където и когато се осъществява гъвкава стратегия и тактика, основаващи се на принципи, чието приложение осигурява победата на новия обществен строй."[1] Тази мисъл на др. Т. Живков изразява важна същност на новите теоретически постановки. В тях са разработени стратегическите задачи, дават се тактическите решения за **завоюване на челни позиции, на още по-високи резултати в социалистическото строителство.** Оттук следва важен методологически извод за партийната практика — да се усвои и въплъти в живота, в трудовия колектив **духът на новите разработки за постигане на върхови постижения в качеството и на обществената производителност на труда.** Това е мощен стимулатор и активизираща предпоставка за мобилизиране силите и инициативата на трудещите се. И не може да бъде иначе, защото значимите и големи, но реални и съответстващи на коренните интереси на хората, на колективите цели и задачи сами по себе си пораждат у тях стремеж към активна и съзидателна дейност.

Творчеството се характеризира и със способност да се види бъдещето в настоящето, да се погледне напред, в перспектива. В. И. Ленин — отбелязва К. У. Черненко — „неуморно призоваваше да се мечтае, да се поглежда в бъдещето, високо ценеше способността към фантазия като към творческо въображение"[2]. Тези важни характеристики на революционното творчество в никакъв случай не са загубили своето значение и в съвременните условия. Нещо повече — и научно-техническата революция, и икономическият подход, и Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството, в които фокусират актуалните проблеми на развитието, са устремени и към бъдещето. Тяхното осъществяване в живота предполага творческо въображение. И именно поради това, че то понякога не достига у отделни организации, колективи и дейци, новите постановки и стратегическите решения на партията се прилагат повече или по-малко едностранчиво, откъснато от перспективите на утрешното развитие на съответните колективи. **И колкото по-умело новите постановки се конкретизират съобразно местните условия, като се разкриват перспективите на бъдещето развитие, колкото повече, решавайки своите конкретни проблеми, колективите заживяват със задачите на утрешния ден, толкова в по-голяма степен у тях има стремеж към творчество.** Това е една характерна, исторически потвърдена движеща сила на революционното развитие — притегателната сила на комунистическия идеал, на предстоящите задачи на социалистическото и комунистическото преустройство.

●

В своите разработки след Дванадесетия конгрес другарят Тодор Живков отдели специално внимание на **източниците на общественото развитие, на диалектическите противоречия.** Няма да бъде пресилено, ако се каже, че новите идеи и подходи, развити от него, фокусират в основния въпрос за издигане ролята на партийните органи и органи-

[1] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм. Проблеми, задачи, подходи, с. 345.

[2] К. У. Черненко, Вопросы работы партийного и государственного аппарата, с. 183.

Digitized by Google

зации в разкриването, изучаването, решаването и преодоляването на противоречията в условията на изграждането на развито социалистическо общество. Това е проблем с огромно значение за общественото развитие, за максимално разгръщане и ефективно използване на нови източници и движещи сили, за издигане научното равнище на партийното ръководство.

По своята същност процесът на разкриването, изследването, решаването и т. н. на противоречията е творчески процес. Нека разгледаме тази взаимовръзка. Както отбелязва другарят Тодор Живков, революционният процес не е праволинеен, не протича в лабораторни условия по възприети формули и схеми, а е сложна и противоречива историческа реалност.[1] За разкриването и решаването на отделното противоречие няма и не може да има готово предписание. Необходим е творчески подход за преодоляването му на основата на марксистко-ленинската теория и методология, като се опознават задълбочено реалните процеси и явления и се отчитат закономерните тенденции на развитието. „Ние — отбелязва др. Т. Живков — ... трябва да повишаваме творческата роля на субективния фактор, да засилваме неговата способност да анализира вярно реалните процеси и явления, да разкрива навреме появилите се противоречия, да мобилизира трудещите се за тяхното навременно разрешаване."[2] Кое е обаче главното? То дебело трябва да се подчертае — **противоречията в изграждането на развитото социалистическо общество да се решават така, че да побеждава новото, да се утвърждават прогресивните тенденции в нашия обществен строй.** Такава е най-дълбоката същност на новите теоретически разработки. Това е първостепенна задача пред партийните органи и организации, пред субективния фактор.

От друга страна, самото влагане на творчество в работата е диалектическо противоречие. Става дума за това, че съответният субект на социална дейност въздействува по нов, специфичен, различен начин върху процесите и явленията за разлика от шаблонния, нетворческия и т. н. подход. Такава промяна поражда възникването на нови взаимодействия, разкрива допълнителни източници на развитието. Това е сложен и труден процес. Понякога трябва да се преодоляват редица бариери. Борбата с шаблона, със старото, но пуснало корени, с бюрократизма, а и, разбира се, с псевдотворчеството — тази борба неминуемо съпътствува внедряването на новото. И колкото по-широко се разгръща тя, толкова по-голяма е гаранцията, че новите разработки ще намерят практическа реализация в живота. „Не са малко ръководните кадри, които живеят и работят с вчерашни представи, които не могат или не желаят да преустроят своето мислене, своя подход съобразно новите изисквания на живота — подчертава др. Т. Живков от трибуната на Националната партийна конференция. — Не бива да се примиряваме и с наличието на ръководни звена, които са се бюрократизирали, превърнали са се в спирачка, в стена, в която се разбива всяко ново начинание."[3] От тези постановки на конференцията произтича ясна и в същото време трудна и отговорна задача преди всичко пред партийните органи и организации — да повишават своята решимост и категоричност за утвърждаването на новото, за безрезервна подкрепа на инициаторите на начинания, да разобличават и пресичат случаите на волунтаризъм, технократизъм и бюрократизъм.

---

[1] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм. Проблеми, задачи, подходи, с. 343.

[2] Пак там, с. 246.

[3] Т. Живков, Встъпително слово пред Националната партийна конференция, Партиздат, С., 1984, с. 20.

Digitized by Google

Това са и важни критерии, които в новите разработки се извеждат с „няколко пункта“ напред, що се отнася до оценката на реалната способност на партийните комитети и първичните организации да управляват назрелите процеси на общественото развитие.

Творчеството в труда се определя от степента на социално освобождение на личността, от равнището на нейната съзнателна (по отношение на обществото, на неговите потребности) активна дейност.[1] Следователно в условията на новото общество, на строителството на социализма и комунизма, едновременно с прехода от царството на необходимостта в царството на свободата се развива и обогатява и процесът на утвърждаване на творчеството като същностна черта и най-важна характеристика на съзнателната човешка дейност. В. И. Ленин свързваше реалните успехи в изграждането на новото общество със степента на превръщане на партийната политика в собствено, в живо творческо дело на милионите.

Това принципно марксистко-ленинско положение лежи в основата и пронизва новите разработки и идеи на партията, на другаря Тодор Живков след конгреса. „Творческите, съзидателните сили на народа като цяло и на всеки човек поотделно — това е неизчерпаемият потенциал, с който разполага нашето общество“[2] — отбелязва той от трибуната на конгреса.

В своите разработки другарят Т. Живков обоснова актуалните страни на някои важни закономерности на общественото развитие: научно-техническата революция, усъвършенстването на социалистическите обществени отношения и по-специално на отношенията между собственика и стопанина на социалистическата собственост, закона за стойността, нарастващата роля на народните маси като творци на историята и разгръщането на социалистическата демокрация.[3] В основата на подхода на партията за използването на тези закономерности лежи творчеството, разгръщането на активността и инициативата на трудещите се, на колектива, на отделния човек. Не случайно при разработването на актуалните задачи на общественото развитие — за внедряването на научно-техническия прогрес, на нова техника и технология, на новия икономически подход, на комплексната и многостранна борба за високо качество и др. тежестта се поставя върху онези закономерни връзки и механизми, които стимулират разгръщането на творческата активност на трудещите се.

Особено характерен в това отношение е **подходът на партията за постигането на високо качество.** В борбата за високо качество активно трябва да се въвличат трудовите маси, пълноценно да се използват трудът и творчеството на всеки социалистически труженик. „На нашето общество сега са необходими мненията и предложенията на всеки трудов човек и на всеки трудов колектив — как да се работи, какво и как да се подобри, за да се постига все по-високо качество.“[4] Взаимо-

---

[1] Диалектика социального познания и революционного действия, М., 1981, с. 270.

[2] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм. Проблеми, задачи, подходи, с. 76—77.

[3] Т. Живков, Априлската линия на БКП — марксизъм-ленинизъм в действие. Седма лекция, с. 3—4.

[4] Т. Живков, Встъпително слово пред Националната партийна конференция, Партиздат, С., 1984, с. 18.

Digitized by Google

връзката „творчество—качество“ е тема на отделен разговор. Но онова, което следва специално да се отбележи, е, че в настоящия момент, както никога досега, **стимулирането и разгръщането на творчеството в борбата за високо качество е изведено като една от най-важните политически задачи на партията.**

Опората в трудещите се, в работническата класа, в целия народ, утвърждаването на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост, необходимостта да се зачитат неговите права и интереси, да се дава простор за изява на активността и инициативата му — това са въпроси с изключително важно значение в борбата за високо качество, въпроси на политическа зрелост, „на политическа отговорност“, както дебело беше подчертано в материалите на конференцията. В тази генерална цел се съдържат и предприеманите от партията действия за усъвършенствуване на политическата система. Защото в крайна сметка развитието на социалистическия демократизъм е едно от най-важните условия за разгръщане на творчеството на масите и в същото време то е негово най-ярко проявление.

В Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството се отделя голямо внимание на необходимостта **центърът на дейността на общинските партийни комитети да се пренесе в първичните партийни организации,** там, където се решават проблемите. Това е сложен процес. Той включва в себе си преди всичко два основни момента.

На първо място, да се утвърждават позициите и да се засилва престижът на самите низови звена — на първичните организации, на трудовите колективи, на техните ръководни органи и др. като субекти в осъществяването на партийното ръководство и на социалното управление; да се повишават техните права и отговорности, и, разбира се, да се засилват гаранциите за тяхната реализация на практика.

На второ място, партийната дейност и респективно социалното управление да се свърже още по-тясно с живота и проблемите на първичните партийни организации, на трудовите колективи. Това ще допринесе за разгръщане на творчеството в работата както на широките трудещи се маси, така и на съответните общински ръководни и управленски органи и дейци.

Да се отиде при хората, да се вникне в техните проблеми, грижи, вълнения, да се поведе откровен разговор с тях — в това няма нещо принципно ново. То винаги е било основно изискване към стила на партийна работа и ръководство. Кое обаче е новото? То е свързано с порасналата социалистическа съзнателност, с по-високата активност на трудещите се, с повишеното чувство на критичност и самокритичност у тях за преодоляване на пречките и бариерите, които спъват постъпателното развитие напред. Установяването на непосредствени връзки с колективите, с трудещите се, запознаването с техните проблеми е необходимо, но недостатъчно. **Главното е тези проблеми да се решават.** За съжаление това не всякога става. Нека като пример посочим единните политически дни. Изключително полезна форма за връзка с хората, с техните проблеми. Но нейната роля и престиж значително намаляват, когато поставените въпроси остават неразрешени. Нещо повече, това оказва отрицателно въздействие върху активността на хората. В момента в столичната партийна организация на основата на опита на КПСС се внедрява практиката на беседи на представители на партийни органи с комунисти, с членове на трудови колективи. Самите срещи допринасят полза, що се отнася до свързването с масите. Това е безспорно. Но степента на техния ефект се определя в крайна сметка от степента на решаване на повдигнатите въпроси.

Digitized by Google

Следователно пренасянето на центъра на дейността на районните и общинските комитети в партийните организации и трудовите колективи е диалектически процес и предполага наред с другото **ръководните органи да отидат при хората, а проблемите на хората „да отидат" там, от където зависи тяхното решаване — в дневния ред на заседанията на комитетите и бюрата, на стопанските съвети, на партийните събрания, при други инстанции и пр.** Това сега е едно от основните звена от кръга въпроси, които влияят върху създаването на обстановка за пълноценна и ефективна реализация на правата и големите възможности на първичните партийни организации и на социалистическите трудови колективи.

●

Развитието на творческото начало в трудовата и в обществената дейност предявява високи изисквания към стила на работа на партийните комитети и организации. **Творческото отношение към работата е характерна черта на партийния, на ленинския стил на работа и ръководство.** Но и самият стил като цяло, като начин на действие, като комплекс от най-важни и непрекъснато развиващи се средства, форми и методи на работа, основани на научната теория, на ленинските принципи, е стил, който е и не може да не бъде творчески.

Както стана въпрос и по-горе, внедряването на новите теоретически постановки и практически подходи предполага усъвършенствуване стила на работа на партийните органи и организации — усъвършенствуване на класово-политическия подход, издигане равнището на научността в работата, повишаване умението да се мисли и действува с оглед перспективата, способност да се прилага по-умело диалектическият подход за разкриване и преодоляване на противоречията, опора в масите, в техните творчески сили и способности и др. Осъществяването на новите постановки предполага по-нататъшно развитие и на някои качества у ръководните и изпълнителските кадри — самостоятелно творческо мислене, желание да се експериментира, да се формира нов опит, смелост в постъпките и готовност да се рискува и др. Формирането на такива качества е показател за развитието на творческия стил на работа.

Но и теоретическите разработки съдържат цяла система от нови подходи, средства, методи и форми на работа. Много често в нашата марксистко-ленинска литература чувството за новото се извежда като основна черта на целенасочената творческа дейност. А самото творчество се разглежда като процес на претворяване на новото в социалната практика, в обществен прогрес. Ето защо творческото е заложено в новите теоретически постановки не само като съдържание, но и като стил чрез разработените в тях нови подходи, стредства, форми и методи на работа.

Разбира се, творчеството в никакъв случай не означава да се отричат утвърдените, наложилите се в живота средства и форми на работа. Както подчертаваше М. Суслов „... истински творческият подход в работата няма нищо общо с нихилистичното отношение към тези форми и методи ... които вече са разработени и изпитани в практиката"[1]. Важното, същественото е изпитаните, проверените методи и форми да се прилагат по нов начин, като се отчитат настъпилите изменения в

[1] М. А. Суслов, Дело всей партии, Доклад на всесоюзном совещание идеологических работников, октября 1979.

Digitized by Google

условията и в съдържанието на задачите на общественото развитие на съвременния исторически етап. От тази гледна точка творчеството изисква да се засилва диалектическото единство на приемственост и новаторство в работата на партията, на нейните органи и организации, на социалния субект.

●

Творчеството именно поради това е творчество, защото не търпи рецепти, предписания. Как ще подходи съответният комитет към осъществяването на новите разработки — това е функция от неговата зрелост, от конкретните условия. Но важното е, че всяко творчество и особено социалното трябва да се вдъхновява, насочва и организира. Към него трябва да се подхожда от научни позиции, с познаване на същността, особеностите му и т. н. По-горе бяха изказани някои съображения, които засягат отделни страни на този социален феномен. Неговото задълбочено изследване и осветляване в съвременните условия е важна задача на нашата теоретическа мисъл.

ПРЕДИ ДА ВЗЕМЕШ ДУМАТА

Според социолозите около 40 на сто от работното време на партийния работник се използва за подготовка и участие в масовите форми на работа. Знаем, че веднъж месечно комунистът присъствува на партийно събрание. В повечето случаи той посещава и съвещания, събрания, конференции, където се изказва или слуша другите. Въпреки че това е извънработно време, не може да не се държи сметка за пълноценното му използване. Но това не се отнася само за комунистите. Много са поводите, при които човек е подложен под въздействието на устното слово. Затова неговото качество не бива да се подценява.

... Вече си на трибуната. Обгръщаш залата. Колко погледи — обнадеждаващи, очакващи, учудващи ... Има и безразлични. И такива, които реят в пространството някъде зад тебе.

Но това начало ти е познато. Заговорваш развълнувано и се съсредоточаваш. Интересуват те само твоите мисли. Как по-точно, по-бързо и по-ясно да ги предадеш на другите ...

А какво става с погледите? Време е да се провери. Добре! Съвсем малко са тези, за които ти все още не съществуваш.

Тогава по-смело напред ...

Щастливо начало. И може би затова то се постига толкова трудно. В следващите

Digitized by Google

ще обърнем внимание преди всичко на някои от случаите, когато не се води борба за **качеството на устното слово,** когато неговото подценяване намалява желаното въздействие върху слушателите.

На общинската отчетно-изборна конференция в Габрово думата взема работничка, секретарка на първична партийна организация. Притаена, залата очаква думата на представителката на работническата класа. Минават минута, две и вече се чувствува, че нещо не е в ред. Словата прелетяват над редиците, не вълнуват делегатите.

Причината? Тя си служи с думи и словосъчетания, които не са характерни за нейната среда. В завода, в цеха взаимоотношенията се изграждат съвсем с други изрази. Тя не говори на езика на работниците. Явно, някой ѝ е „помогнал" и я е насочил към общите фрази, към абстрактните понятия. Хората очакват и на трибуната тя да бъде част от своя колектив. Овладяването на шаблонизиралите се фрази не се приема като достойнство. Модерните думи застават като бариера между нея и аудиторията. Въпреки че съдържанието е богато, то не може да се реализира с натруфени словесни одежди.

И ето накрая тя каза няколко думи от себе си. Чудо! Бариерата се вдигна. Думите ѝ се докоснаха до сърцата на хората.

В някои изказвания се употребяват понятия, които имат по-богато съдържание от названите от нас неща. Например вместо „големи усилия" се казва „огромни" и т. н. Слушателят веднага улавя това и отслабва вниманието си към говорещия. За него той е човек, който иска да го заблуди и затова го слуша с недоверие. Трудно е да се омаят хората с гръмки слова, с натруфена реч. Получава се някаква неестествена картина за действителността, която е непозната за слушателите. Това е деформиране на реалното състояние на нещата, предаване на неестествен вид на явленията: всичко върви по мед и масло; изобилие от успехи; едва ли не „епидемия" от инициативи. Просто да слушаш и да завиждаш...

Но въпреки това в залата никой не се учудва. Никой не е заразен от пламенното слово. Никой не е развълнуван от големите успехи. Никой не е спечелен от „хармоничното развитие на колектива", от „блестящите перспективи", „от огромните постижения". Увереният в себе си оратор не чувствува студенината в залата. Неговите думи са преградили плътна стена. И той продължава да убеждава как успехите ще доведат до по-големи успехи...

Защо все пак се получава така, че понякога от трибуната се отправят такива хубави епитети и словосъчетания, а в залата царува скуката. А друг използва най-обикновената реч, а го слушаме с явен интерес. Сигурно е, че всеки желае да спечели доверието на хората, на които говори. Но малко успяват. Защо? Каква тънкост са овладели успяващите? Явно не е само формата, нито само богатото съдържание. Някакво съчетание между двете. Когато те се допълват и не си пречат. **Как да намериш такава форма, която да ти покаже от коя страна да обърнеш съдържанието към слушателите? Как компетентността по обсъждания проблем умело да се съчетае с начина на поднасянето на слушателите?**

Трудно е предварително да се определи с точност това съотношение между формата и съдържанието в изказванията. Нагласата на аудиторията е твърде променлива. Гъвкавостта и реагирането на нейните изменения е най-важното. Да се прецени кое интересува по-голямата част от слушателите. Ще съумее ли да го открие? При успех и двете страни взаимно се допълват.

Digitized by Google

●

Да се поддържа будно съзнанието на слушателите. Затова няма точна технология, готови рецепти. Различни са хората, различни са и техните възможности и средства. **Но всеки, във всеки момент, когато е на трибуната, трябва вътрешно да отчита контакта си със залата.** И същевременно да реагира със своя арсенал от възможности за задържане вниманието върху себе си. В никакъв случай не бива да допуска охлаждане на отношенията между него и аудиторията.

Ето и някои от признаците за това.

Противоречието започва постепенно. Изказващият се говори разпалено, вглъбен в мислите си, вярващ в тяхната правдивост и сила. Според него е казал нещо важно, поглежда към деловия президиум, към залата и констатира, че насядалите там говорят помежду си за съвсем други неща. Техните външни реакции не са в съзвучие с ритъма на неговата реч. От залата долита лек шум, с тенденция за засилване. Някои го гледат безизразно, а други запълват времето си с междусъседски разговори. Разбира, че е останал насаме със своите мисли и вълнения. Ако не успее да внесе прелом в общуването, изходът е да намери начин да завърши изказването си колкото се може по-бързо. Това е най-честият изход от създалата се ситуация.

Но били сме свидетели и на по-тежки случаи. Аудиторията е излязла от нетърпение. Връзката между двете страни се прекъсва с разрив. Слушателите започват да ръкопляскат, преди още да е свършил. Те направо апелират той да слезе от трибуната. Някои се осъзнават и спират, а други продължават да говорят разпалено, като че нищо не се е случило.

Справедливо е да добавим, че подобен разрив може да се получи не само по вина на лектора. Възможно е аудиторията да не е подбрана съобразно разглежданата тематика, претрупване на програмата, неспазване някои психологически и педагогически изисквания при провеждането на масовите партийни форуми... Но ние разсъждаваме от страна на човека пред трибуната. За случаите, когато той затрупва хората с излишна информация. А те желаят полезно да си прекарат времето. Да прибавим и приятно. Да се поучат от компетентните мисли, да се насладят на добре подредени слова, на изкусни словосъчетания.

Лошо се възприемат и така нареченнте „щатни" изказвачи. За тях казват, че са жадни за слушатели. Вземат ли думата, забравят да свършат. Увличат се и някак си вътрешно се импулсират, самонавиват се и продължават с неотслабващ ентусиазъм. Но така и самозапалването им не се предава зад трибуната. Аудиторията се държи настрана. Но това не ги интересува. Те продължават да си задоволяват някакви свои вътрешни потребности. Може би жажда за изява, болезнена амбиция за утвърждаване, чувство за всестранна компетентност... Тежки заболявания. Почти неизлечими.

●

Първото впечатление не бива да се подценява. Наслушали сме се на изразите: „Считам, че поставеният за обсъждане въпрос е важен...", „Правилно партийният комитет поставя за разглеждане този важен проблем...", „Обсъждането на този въпрос ще допринесе..." и т. н. Изказващият поставя преградата още в началото. А колко труд,

Digitized by Google

умение, дори и талант трябват след това да се доближиш отново до хората.

Други започват с дълги тиради от прекалени хвалебствия към доклада, към органа, който се отчита. Слушащите го оставят с впечатление, че целта му е не да каже истината, а да се издокара, да се хареса със своите ласкателства. Това прави лошо впечатление и навежда на мисълта, че се злоупотребява с дадената дума, че тя се използва за нечисти цели. Разбира се, подобен подход на някои активисти е преднамерен. Тайните им помисли са насочени към седящите в президиума.

Много скука, да не кажем мъка причинява на слушателите така нареченото „кръжене около целта“. Обикновено се започва с дълго предисловие, което служи за „загряване“. Съобщи се темата и след това се започват тиради, които нямат връзка с нея. Мисълта е омотана като пашкул в толкова излишни думи, че нейният зародиш едва се усеща. Присъствуващите се уморяват от нетърпение, от очакване да чуят най-после същността на изложението. Но говорещият каца за момент на целта и пак излетява в пространството. Завършва словото си, без да е удовлетворил създадените от него надежди „за така важния въпрос“. След изтощителните обиколки около темата обикновено той самоуверено напуска трибуната.

Понякога организаторите сами усложняват нещата. На едно съвещание решават, че трябва да се разнообразят изказванията, като се включи челник от производството. Без да познават неговите възможности да изразява мислите си пред много хора, те го изкарват на трибуната. Какво се получава? В своята професия той е в стихията си. На работното си място той плува в свои води. Но тук организаторите го поставят в неестествени за него условия. Той не може да се изяви така, както в своя колектив. Трудно е човек да бъде първенец в много дейности. Всяка от тях изисква определена дарба. Освен това организаторите са му редактирали изказването и са го изпълнили с такива слова, които правят речта му още по-неестествена.

Обикновено това се получава, когато се цели да се разнообразят изказванията по професии, отрасли, териториално и т. н. Като замисъл е правилно, но би трябвало много да се внимава при подбора на хората.

В други случаи провеждащите мероприятието предварително уеднаквяват изискванията към изказващите се. С предварително насочване, с указания да се говори само за успехите... Понякога те със страх посрещат прозвучалите от трибуната противоположни на доклада становища. Счита се, че това е слабост в тяхната организаторска дейност. Това произлиза от болезнения стремеж за утвърждаване на всяка цена. И те го внушават на изказващите се. Но така се загубва мярата. Всеки започва с голямото значение на събитието, което едва е започнало. Предварителните оценки са неаргументирани и звучат неестествено. Те са необходими за организаторите, но дадени в началото на събитието, те го изсушават, обезценяват, намаляват неговото качество. Или прекаленият стремеж за утвърждаване се превръща в бумеранг за тях.

Друг пример. В предния край на салона е поставена маса. На нея стоят лица с техническата задача да събират изказванията. Но като се вгледаш в това, което извършват, констатираш, че те ги имат предва-

Digitized by Google

рително и следят само за някои допълнения. Може би и това е причина за скуката в някои масови форми. Като че ли присъствуваш на представление със строга регламентация кой кога ще се появи на трибуната и какво ще каже. **Предварителната помощ към изказващите, макар и необходима, много често ги шаблонизира, загубва се оригиналността, индивидуалността, емоционалността.** Няма мисъл, която да се ражда на трибуната. А животът е динамичен. Всеки ден обогатява, доразвива нашите мисли, идеи, схващания.

Още за готовите изказвания. Представителят на по-горния партиен орган пристъпя към трибуната, изважда готовото изказване и си забива главата в него. Но то е съчинено там, в кабинета. При друга обстановка. При друга нагласа. Много от разсъжденията се разминават с действителността, въпреки че са написани от сътрудниците, които отблизо познават този район. Това именно е бедата. **Често пъти представителите на партийните комитети искат от сътрудниците си не факти и данни за района, а готови изказвания.** Някои от тях дори за първи път ги прочитат там, на трибуната. Все едно че сервират позастинало ядене. Трудно можеш да завладееш хората с речта си, без да си изпитал мъката над белия лист. Мъка, която впоследствие стократно се отплаща.

●

Много пъти партийният деец застава пред хора от различни колективи, с различни професии и интереси.. Как да се изкаже така, че **вътрешните проблеми на звеното, на колектива, на отделния човек да заинтересоват разнородната по състав аудитория.**

Един положителен пример. На трибуната на общинската отчетно-изборна конференция в Габрово застава учителка. Мислите си тя изразява точно и ясно. Понякога се позапъва, когато търси подходящата дума. Речта ѝ не е гладка. **Но чувствуваш, че тя мисли и говори, говори и мисли.** И ти сам започваш да мислиш редом с нея. Убеждаваш се, че проблемът образование дълбоко те засяга. Не можеш да не я слушаш, въпреки че тя не те спечелва със звучна реч и ефектни фрази, а с логичната последователност в изложението. Разбираш, че времето ти не минава напразно. **Научаваш за нови връзки между явленията. Виждаш, че те имат и друга страна, за която ти не си предполагал.** Става ти болно защо не е решен още някой от въпросите. Възниква негодувание срещу органите, които не си гледат съвестно работата.

Това са признаците, че вече си спечелен от ораторката. Вие сте съмишленици — заедно негодувате, заедно одобрявате. Желаеш да продължи повече вашето общуване. **Човек не може да се наслади на умното слово. То е храна, която не пресища, колкото и да я консумираш.**

Още един пример. На градската отчетно-изборна конференция в София думата взема Нешка Робева. Отначало всеки би помислил как тя ще намери връзката между партийната работа и спортната дейност. Но накрая всеки беше с убеждението, че тя съществува. Успехът на Робева беше в това, че тя умело разкриваше политическия характер на спортните прояви. Не само това. **Тя стигаше до обобщения, с които убеждаваше, че за всеки успех, независиво в каква област е, са необходими понякога едни и същи морални, физически, психически... качества.** И тая всеобща връзка тя я разкриваше последователно и образно, без директни внушения. Тя караше всеки да се замисли за необ-

Digitized by Google

ходимостта от тези качества. „Говорят за мен, че съм прекалено взискателна. Така е. Но моята взискателност е еднаква за всички, затова тя се понася по-леко.“ Нима това не се отнася и за партийната дейност!

Тя успя да предизвика вниманието на слушателите. То се задържа и до следващия оратор. Но той не съумя да го запази и постепенно невидимата завеса между неговите разсъждения и присъствуващите се спусна. И двете страни съществуваха без взаимност, уважение и полезна връзка.

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Не бива с лека ръка да се отминават несполучливите изказвания. **Най-голямата вреда е, че хората привикват да си губят времето на тези масови мероприятия, при които най-често слабият доклад се допълва от ниското равнище на изказванията.** Така важни инициативи се превръщат в безполезни ритуали. Присъствуващите заживяват с мисълта, че това са необходими неща в обществения живот и най-търпеливо изслушват безполезните слова. **А устната реч е най-важното средство, с което партийният работник полага голяма част от своя труд.** Чрез нея неговите мисли, идеи, предложения достигат до хората. Силата на въздействието най-много зависи от качеството на говоримото слово — на изказването, на речта, на доклада... Ненапразно народът е сътворил мъдростта: „Добрите слова облагородяват човека, а лошата дума може да затъмни и слънцето“.

Представителят на партията непрекъснато общува с хората. **Неговото слово веднага получава обществена оценка.** Познати са ни изразите: „Харесва ми изказването на Иванов“, „Петров много говори, но нищо съществено не каза“, „Не разбрах какво искаше да ни обясни Стоянов“ и т. н. Въобще обществената присъда на словото на партийния работник много често бива многопосочна. Може би са изпълнили дълга си тези дейци, които са спечелили по-голямата част от слушателите.

Думите на партийния работник винаги се свързват с неговите дела. Хората, които го слушат, имат представа за личността му. Наблюдавали са го в различни ситуации, оценявали са го като човек. Свързвайки думите с делата му, те вярват или не вярват на думите му. Ето какво пише до редакцията един секретар на партийна организация от гр. Елена: „На заседание на градския комитет се разглеждаше партийното положение на един от членовете на бюрото. В него участвуваше и един от секретарите на окръжния комитет. Когато се прочете предложението за наказание, секретарят нареди от трибуната: „Да не се обсъжда предложението, направо да се гласува“. И всички гласуваха. След една седмица ни извикаха на обучение в окръга. Същият секретар два часа ни чете лекция по вътрешнопартийната демокрация. На думите ли да вярваме или на неговите постъпки.“

Явно слушателите не са пасивни. Те не се доверяват така леко на оратора от трибуната. Ако той не е заслужил тяхното доверие и извън трибуната, думите му ще преминават покрай тях.

Правдиво ще бъде да свържем устната реч с така ценното качество на партийния деец — популярността. **Какво означава ръководителят да добие популярност? Преди всичко това е всеизвестност, свързана с много публични изяви, които са формирали в голяма част от партийния актив и извън него мнения за неговата компетентност, деловитост, отзивчивост и други желани от широките народни маси ценни качества.** Историята на партията е пълна с подобни примери. Най-изявените партийни дейци са добили своята популярност и чрез публичните изяви с

Digitized by Google

устната си реч. Застанали очи в очи с хората, те ги спечелват за правдивата партийна кауза. Не само ги спечелват, но ги и повеждат към практическото изпълнение на партийните предначертания. **Словото не е самоцелно. То има смисъл, когато подтиква към действие, когато слушащият го не само обогатява своите знания, но и изменя поведението си в желаната насока.**

В разсъжденията досега натежават несполучливите изяви на партийните дейци и активисти. Но би трябвало да се вземе предвид особеността, че добрите изказвания поне в момента на слушането не те карат да разсъждаваш за самите тях. Ти си вглъбен, вкопчен в идващите от трибуната мисли, изживяваш ги, въздействуват ти, обогатяват твоя вътрешен свят. Съзнанието ти е заето в това как да запаметиш повече неща, как да не пропуснеш съприкосновението с полезната мисъл, която така добре ти допада.

●

Добре помисли, преди да изречеш: „Искам думата". Преди да се изправиш пред хората, които те посрещат с толкова надежди.

Има ли какво ново да им кажеш? Ще им осмислиш ли времето? Ще оставиш ли следа след вашата среща? Подготвен ли си? Компетентен ли си? ...

Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

СЪБРАНИЕТО

В БРИГАДИТЕ И СМЕНИТЕ, в производствените участъци, животновъдните ферми и строителните площадки, в учрежденията и учебните заведения действуват низовите звена на партията — партийните групи. Сега техният брой в КПСС надхвърля 690 000. И навсякъде, където те работят съгласувано и целеустремено, по-успешно се реализират решенията на XXVI конгрес на партията и последвалите го пленуми на ЦК на КПСС.

Активността на партийните групи много зависи от равнището на техните събрания. Именно тук колективно се обсъждат и се решават най-важните въпроси на партийните групи, определят се основните направления на тяхната дейност, търсят се пътища и средства за постигане на целите.

Много отговорници на партийни групи — партгрупорзи — и тези, които не се избират за първи път, и другите, които сега са оглавили партийните групи, се вълнуват от въпроса: какво да направят, за да бъде всяко събрание активно, да оставя следа в живота на групата, положително да въздействува за подобряване на обстановката в колектива.

В Устава на КПСС не е посочено в какъв срок се свикват събранията в групите. Но както показва опитът, за да могат комунистите навреме да забележат и да подкрепят ценното начинание, да допринесат за разпространение на челния опит, да отстранят всички пречки, затрудняващи колективната дейност, е нужно да се събират поне един-два пъти месечно. Напомняме това, защото някъде смятат, че за съвместното обсъждане на едни или други въпроси от производствения и обществения живот на колектива е достатъчно събранието на първичната организация или на организацията в нейния състав — цеховата партийна организация.

Така за последния отчетен период комунистите от шлосерния участък на ремонтен цех № 11 в Кокчетавския приборостроителен завод са се събрали всичко на всичко три пъти. Естествено, това се е отразило на работата на групата. Тя е изпуснала от погледа си много наболели въпроси от производствената дейност на участъка, по същество се е самоотстранила от контрола за изпълнението на партийните поръчения, не е потърсила отговорност от комунистите, които нарушават трудовата дисциплина, примирявала се е с недостатъците.

А всъщност не е толкова сложно да се съберат комунистите от партийната група. Те се трудят, дето се казва, рамо до рамо, добре познават обстановката в колектива. Затова при необходимост могат да обсъдят назрелия проблем преди началото или след свършването на смяната, а в екстрени случаи — даже през обедната почивка. В оперативността, в приемането на незабавни мерки за решаването на която и да е задача е отличителната особеност на събранията в групата. Да речем, нужно е да се подобри съревнованието между тружениците от бригадата, участъка, фермата, да се повлияе на нарушителите на трудовата дисциплина — и комунистите незабавно се договарят за съвместни действия.

На централната електростанция на Магнитогорския металургичен комбинат поради авария спрял третият турбогенератор. Изпълнението на държавния план било застрашено от провал. Незабавно се събрала партийната група в специализирания ремонтно-строителен участък на тръста „Востокенергочермет". Поканили и майсторите, бригадирите. Разговаряли кое е причинило аварийната обстановка и как качествено и бързо да ремонтират агрегата. На събранието били изказани резки, но справедливи бележки по адрес на инженерно-техническите кадри, които принизили взискателността както към себе си, така и към работниците за състоянието на оборудването; били разработени и мерки за по-бързото пускане на агрегата в действие.

КАКТО ВИЖДАМЕ, САМИЯТ ЖИВОТ подсказва избора на дневния ред в партийните групи. На събранието се внасят за разглеждане въпроси, които вълнуват колектива и имат първостепенно значение за неговата дейност. Разгърната програ-

Сп. „Партийная жизнь", кн. 6, 1984 г.

Digitized by Google

ма за работата на партийните групи, на всички комунисти се съдържа в решенията на XXVI конгрес на партията и на последвалите го пленуми на ЦК на КПСС. Съгласно тези решения в партийните групи е важно да се обсъждат такива ключови проблеми като усъвършенстването на организацията на производството, чувствителното повишаване на производителността на труда, снижаването на себестойността и подобряването на качеството на продукцията, изпълнението на плана за договорираните доставки и поръчки.

Сега партийните групи в много промишлени предприятия придават особено значение на въпросите, свързани със засилването на партийното влияние в бригадите, с формирането на здрав морално-психически климат в тях, с развитието на трудовата и обществената активност на трудещите се, възпитаването на висока отговорност за изпълнението на плановите задачи и на обещанията. Верен ориентир в тази насока е решението на ЦК на КПСС „За по-нататъшно развитие и повишаване ефективността на бригадната форма за организация и стимулиране на труда в промишлеността".

В определянето на дневния ред следва да участват непосредствено всички комунисти от групата. Правилно постъпват онези партгрупорзи, които се стремят да развиват инициативата на другарите си при поставянето и обсъждането на назрелите въпроси, съветват се с майстора, бригадира, с безпартийни активисти, преди да внесат един или друг въпрос за разглеждане от комунистите.

На фуражната площадка на совхоз „Красная долина" в Северния район на Оренбургска област зачестили повредите на разпределителя на фуража. При партгрупорга, животновъда-механизатор С. М. Бадретдинов дошли безпартийните работници У. В. Панова, Н. П. Рябов и В. П. Сардин и предложили въпросът да се обсъди на открито партийно събрание. Те доказали с факти, че закъсненията в храненето на животните са и по вина на някои недобросъвестни работници, и поради мудност, а дори и небрежност на специалистите, обслужващи механизмите. Скоро на открито партийно събрание се състоял откровен, принципен разговор за отношението на всеки член на колектива към непосредствените производствени задължения. Всички виновници за престоите на фуражоразпределителя си получили „по заслугите". Това помогнало — след известно време не само се подобрила експлоатацията на механизмите на площадката, оздравена била и самата обстановка в колектива, укрепнала трудовата дисциплина.

Стремейки се да насочат дейността на низовите партийни звена в руслото на общите за партийната организация задачи, да им помогнат да определят своето място в решаването на най-важните народностопански проблеми, цеховите и първичните организации, вишестоящите партийни комитети и сами понякога препоръчват на групите дневния ред на поредното събрание. В това, разбира се, няма нищо осъдително. Главното е да не се увличат с подобни препоръки, да не скованат инициативата на комунистите при избора на въпросите, които те трябва да обсъдят.

На събранията на партийните групи се изнасят и въпроси, засягащи участието им в контрола, осъществяван от първичните организации върху дейността на администрацията или на апарата по изпълнението на директивите на партията и правителството и по спазването на съветските закони. За тази цел комунистите изслушват отчети на бригадири, майстори, звеневи, технически ръководители, началници на сектори и отдели.

Но ето дневният ред е определен. В неговата важност и целесъобразност комунистите не се съмняват. Как да се подготви събранието?

ОСОБЕНА ПОДГОТОВКА не винаги е нужна. Обаче опитът показва, че понякога се налага комунистите предварително да изучат и да осмислят отделни въпроси. И колкото по-основателно те правят това, толкова по-голяма е гаранцията, че събранието ще даде желания резултат, че неговото решение по-пълно ще въплъти в себе си колективната мисъл и ще стане ръководство за действие на партийните групи.

Колективът на втора смяна от първи цех в шивашко и крояческо производство „XXVI конгрес на КПСС" на лвовското трикотажно обединение „Лъч" бил един от най-добрите в предприятието. Произвежданите от него изделия се търсели от потребителите. И изведнъж потребителското търсене намаляло, започнали да постъпват рекламации. За да открият причината за появилата се тенденция, комунистите решили да свикат партийно събрание. Но преди да се съберат, те извършили доста работа. Заедно с профсъюзните и комсомолските активисти минали по цялата технологична верига. Разговаряли както с ветерани на производството, така и с млади работници. Мнението било единодушно: нужно е да се усъвършенствува организацията на социалистическото съревнование, като главното внимание се съсредоточи на качеството на продукцията.

Сериозното изучаване на въпроса позволило на комунистите да приемат конкретни мероприятия, за чието изпълнение групата установила най-строг контрол. Така след събранието преразгледали условията за трудовото съперничество сред работниците от смяната: цялата система от мерки за морално и материално стимулиране в тях вече насочва колектива към качествено производство. Партийната група успяла широко да развие договорните начала в съревнованието: сега тук сключват договори за съревнование производствениците от всички специалности — шивачи, настройчици, контрольори. Това позволило изпълнението на поетите задължения да се постави на взискателния взаимен контрол на съревноваващите се. Комунистите поговорили с

Digitized by Google

ветерани в труда, помолили ги да поемат шефство над младите работници.

По инициатива на партийната група в смяната всеки месец се провеждат дни на качеството. На тях се отчитат резултатите от съревнованието за званията „Най-добър в професията" и „Отличник по качеството", изясняват се причините за постъпилите рекламации, разработват се мерки за отстраняване на недостатъците, дават се препоръки как по-бързо да се ликвидира бракът. Заедно с народните контрольори комунистите от групата системно организират рейдове по спазването на технологичния процес и резултатите от тези рейдове се поместват в „Сатиричен лист", който бичува бракоделците. Дейността на партийната група, насочена към повишаване отговорността на всеки производственик за честта на фабричната марка, допринася рязко да се увеличи производството на висококачествена продукция.

СЪЗДАВАНЕТО НА ДЕЛОВА обстановка на събранията много зависи от партгрупорга. Обикновено той ръководи събранието — освен отчетно-изборното. Без предвзетост, без да натрапва волята си, партгрупоргът следи присъствуващите да не се отвличат в изказванията си от обсъждания въпрос, да не изглаждат острите ъгли, да не се ограничават с констатации за пропуските, а да водят взискателен, конструктивен разговор за наболелите въпроси. За това допринасят и информациите. Изискването към тях е да са предел но конкретни, да не премълчават недостатъците в дейността на участъка, бригадата, смяната, в организаторската и политическата работа, фактите за несъзнателно отношение към труда независимо за кого се отнасят те. Такива информации и доклади не оставят хората равнодушни, те винаги „запалват" аудиторията.

В някои партийни групи информации (доклади) изнасят само партгрупорзите. Едва ли можем да се съгласим с това: те не винаги могат обстойно да познават всички проблеми, да виждат пътя за решаването им. Освен това подобна практика по никакъв начин не помага да се развива активността на комунистите. За изказвания и информации (доклади) на събранията партийният групов организатор може и трябва да привлича и други комунисти — майстори, бригадири, началници на смени и участъци, редови работници.

Заедно с това следва да подчертаем, че по някои въпроси въобще не е нужен доклад. Да речем, в участъка има извънредно произшествие: поради недобросъвестно отношение на един комунист към възложената му работа не може да бъде изпълнена задачата на смяната. Веднага след работния ден групата може да се събере и да обсъди постъпката на другаря си, да изкаже мнението си за него, да вземе съответно решение.

Обстойното разглеждане на въпросите предполага другарска обстановка, в която всеки комунист свободно отправя критични бележки, не се стеснява да зададе въпрос и да изрази свое мнение, не се бои да не развали отношенията си с тези, които критикува. Партийните групи се стремят да избягват онези недостатъци, на които обръща внимание Юнският пленум на ЦК на КПСС от 1983 г. Няма да е голяма полза от събрание, което протича по подготвен сценарий, но го няма заинтересованото, открито обсъждане, изказванията на участниците предварително се редактират, а инициативата и още повече критиката се фризира и приглажда.

Колкото по-смело и по-конкретно говорят комунистите, когато обсъждат насъщни въпроси от живота на колектива, на партията и страната, колкото по-активно участвуват те в реализирането на взетите решения, толкова по-успешно нашата партия ще изпълнява своята историческа мисия.

Висока взаимна взискателност е характерна например за събранията на партийната група в участъка за изработване на модели в леярния цех на Кишиневския тракторен завод. Там не звучат гладки отчети, хвалебствени речи и рапорти за постижения, а се прави критичен, аналитичен разбор на внесения за обсъждане въпрос. Истината се казва без съобразяване с „авторитета", без страх „да не стане нещо". Всеки се отнася към себе си и към другаря си строго, според високата мярка на партийната отговорност и партийната дисциплина. Ако някой направи опит да се измъкне от острия разговор, веднага го поправят, напомнят му да говори по същество, без излишна словоохотливост. И е закономерно, че участъкът успешно се справя с плановете и обещанията.

Принципността при поставянето на въпросите в партийните групи, създаването на условия за критика от долу, ефективността на мерките, взети на основата на изказванията, много зависят от началника на участъка, от майстора, от бригадира, от тяхната реакция на критичните бележки и на предложенията на комунистите. Затова партийните групи са длъжни решително да пресичат опитите за потискане на критиката, да поправят, а ако се налага, да искат наказание за онези, които приемат справедливите забележки по свой адрес като подронване на авторитета, поставят личните интереси над обществените, отмъщават на критикувалите ги другари. Събранието е проява на вътрешнопартийната демокрация и административният тон, рязкото пресичане на изказващите се противоречи на самата му същност.

ИНТЕРЕСИТЕ НА ДЕЛОТО ИЗИСКВАТ мненията на комунистите, техните бележки и предложения да бъдат реализирани, за тях да се информират съответните партийни и стопански органи и ведомства. Това обикновено е грижа на партгрупорга. Той записва всички предложения на своите другари и решенията на събранието в дневника си. В някои партийни групи едва ли не за всяко събрание се води протокол. Такава практика не може да се приеме за

Digitized by Google

целесъобразна. Протокол се прави на отчетно-изборното събрание и при обсъждането на най-важните въпроси. В останалите случаи може и трябва да се ограничаваме с кратка записка в дневника. Още повече, че решенията на събранията на партийните групи са лаконични, предено конкретни: кой за какво отговаря, сроковете за изпълнение.

Какво да бъде решението на събранието на групата може да се види от практиката на партийната група в участъка за покритие на едрокалибрените детайли в цеха за метални покрития на московския автомобилен завод „Ленински комсомол". Така, като обсъди подготовката на колектива за изборите за Върховен съвет на СССР, групата реши: „1. Комунистът В. П. Нечипорук да се погрижи за организирането на лекции и беседи. 2. Комунистката Л. А. Стаматова да подготви специален брой на стенвестника „Галваник". 3. Комунистът Г. И. Шагалов да осигури отчитането на съревнованието между работниците от участъка под девиза „Роднят „Москвич" — с високо качество!" и да запознае колектива с резултатите.

Организатор на изпълнението на решенията е партгрупоргът, но всеки комунист носи отговорност за реализирането на колективно взетото решение, проявява настойчивост и инициатива за постигане на поставената цел. Именно дружната, сплотена работа на комунистите във всички участъци на производствения и обществения живот осигурява успех.

За съжаление на последните отчетно-изборни партийни събрания се даваха други примери, когато, приемайки решение, партийната група не контролира неговото изпълнение — в резултат трябва да се взема решение втори, трети път. От протокол в протокол минават например някои предложения на комунистите от партийната група във втори участък на строително управление № 112 в Ростов на Дон, които те са дали на събранията по подобряване организацията на производството. Но положението не се изменя, поражда се пасивност.

Ноемврийският пленум на ЦК на КПСС (1982 г.) постави въпроса така: трябва да стане правило всяко решение да се приема само тогава, когато са изпълнени предишните решения по този въпрос или са възникнали някакви нови обстоятелства. В тази връзка заслужават всестранна поддръжка партгрупорзите, които, организирайки изпълнението на решенията, проявяват строга взискателност към онези, които не се вслушват в мненията на комунистите, не смятат, че са задължени да носят цялата отговорност за възложената им задача. Важно е също така редовно да се информират комунистите какво е направено по решенията, взети на предишните събрания, как се реализират критичните бележки и предложенията.

Така постъпват партийните групи в транспортния участък на Жденневския завод от производственото обединение „Електрон" в Закарпатска област, в механизирания шавашки поток на втори цех в Бакинската фабрика за обувки, в първа автоколона на Сочинското товарно автотранспортно предприятие № 1, във втори участък на мина „Замковска" във Ворошиловградска област, в монтажния участък на ленинградския завод „Серго Орджоникидзе". Техните партгрупорзи не оставят без внимание нито една критична бележка на комунистите. Изпълнението на решенията се обсъжда на събрания. Ако някой комунист се отклонява от едно или друго поръчение и по този начин поставя под заплаха изпълнението на приетото от събранието решение, партийните групи предявяват към него строга взискателност. Случва се друг просто да не знае как да изпълни задачата — на него се оказва необходимата помощ. Но при всички случаи партийните групи се стремят да доведат започнатото докрай.

Партийното събрание е школа за политическо възпитание. Като участвува в него, комунистът се учи колективно да осмисля фактите от производствения живот и социалните явления, изработва си активна жизнена позиция. Затова правилно постъпват онези партийни комитети, първични и цехови организации, които постоянно следят дейността на низовите партийни звена, анализират и обобщават практиката на подготовката и провеждането на техните събрания, като навреме разкриват и отстраняват съществуващите недостатъци, мобилизират комунистите и безпартийните в борбата за подем на общественото производство, за укрепване на трудовата дисциплина, за усъвършенствуване на идейното възпитание на трудещите се.

В. СТЕПАНОВ

Digitized by Google

НАШАТА ПУБЛИЦИСТИЧНА АНКЕТА

В какво според Вас се изразява активната позиция на комуниста?

Как преценявате отговорността на комуниста за формиране на своя позиция с високи политически и нравствени качества? В това отношение — приносът на личната позиция за повишаване боеспособността на първичната партийна организация?

Създават ли се в първичната партийна организация условия, за да може всеки комунист да изкаже своето мнение, да обоснове и защити своята позиция?

Случвало ли се е да влезете в конфликт с безпринципната позиция? Чувствувате ли се уверен, че ще бъдете защитен за критична оценка на слабостите и недостатъците в живота на партийната организация и трудовия колектив? В този смисъл — какво рискува и какво не рискува комунистът?

Увеличава ли се според Вас или намалява броят на комунистите, чиято позиция е в така наречената златна среда, или позиция на равнодушие, на търпимост към отрицателните факти и явления.

Бихте ли препоръчали мерки, за да се активизира още повече преобразуващата роля на личната позиция на комунистите?

Отговориха ни:

Недко ТИЛЕВ — първи секретар на общинския комитет на БКП — Перущица:

— Главното в активната позиция на комуниста се състои в неговия непрекъснат стремеж да се интересува, да изучава партийните и правителствените постановки, задачите и проблемите, които произтичат за обществените организации. На тази основа комунистът е длъжен да осмисли и определи сам за себе си задачите, които стоят пред него, според мястото, което заема в първичната партийна организация, в колектива, в обществото като цяло, да поеме отговорност за възложените задачи. Активната жизнена позиция трябва да се търси по всяко време, навсякъде и във всичко, защото комунистът не живее изолирано, а е съпричастен с всичко това, което е начертала, ръководи и осъществява партията. **Основният израз на активната позиция на комуниста е и трябва да се търси в отношението, което има, и в позицията, която заема в решаването на задачите.** В настоящия етап от нашето развитие ние решаваме много по-сложни проблеми отпреди, с други мащаби и измерения, критерии. Именно отношението, приносът и стремежът на комуниста да се решат задачите цялостно изразяват неговата активна позиция.

Считам, че не винаги в първичните партийни организации се създават условия, за да може всеки комунист да изкаже своето мнение или да обоснове и защити своята позиция по няколко съображения.

Не винаги на вниманието на първичната партийна организация се поставят въпроси, които вълнуват всички комунисти и които са главното и решаващото за постигането на дадени цели и задачи.

В същото време много от въпросите се подготвят и обсъждат на такова равнище, че комунистите и особено тези с по-ниско образование остават равнодушни към тях, тъй като не ги вълнуват или се раз-

Digitized by Google

минават с техните грижи. Често недостатъчната теоретическа подготвеност, липсата на дар слово, както се казва, притеснява комунистите да изкажат своето мнение и да защитят своята позиция. Получава се на практика така, че дори и да има много рационалност в това, което се излага, то се взема едва ли не като некомпетентно мислене и изказване от някои ръководни дейци. Или често при изпълнение на дадена задача не се търси мястото на всеки комунист. Това е и една от причините за пасивността в част от комунистите, страх да не се изложат, да не им се присмеят.

Многократно ми се е случвало да вляза в конфликт с безпринципна позиция. Твърдо съм защищавал позицията, която според мен е била принципна, партийна. Характерът на нашата партийна организация е такъв, че няма случаи на изразена и защитена безпринципна позиция, създали сме възможност всеки да сподели спокойно и обосновано своето становище по въпросите. Що се отнася до това какво рискува и какво не рискува комунистът, какво мислят комунистите за риска в своята работа, бих споделил от други първични партийни организации. **Комунистите в преобладаващата си част са уверени, че ще бъдат подкрепени за своите критични оценки.** Но има случаи, когато въпросите са специфични и не се познават от всички и тогава се чувствува известна неувереност, защото критични бележки правят преди всичко комунистите, стоящи близко до проблема. Не са редки случаите, когато не се подкрепят гласно критичните оценки, бележки, предложения и др., за което говори фактът, че след събранието на практика се провежда „второ събрание", където в свободно изразени мнения се подкрепят критичните бележки, дори се добавят нови. Получава се така, защото има ръководители, които не искат да вникнат дълбоко в проблемите, не се изказват гласно, но успяват да формират отношение към критично изказващите се. И след такива случай, ако някой напусне или го преместят на друга работа, комунистите коментират случаите като следствие от критиката. В този смисъл някои се въздържат да се изказват, и то критично.

Дали се увеличава или намалява броят на комунистите, чиято позиция е в така наречената златна среда. Според мен те не се увеличават, но и бавно намаляват, защото това е позиция, която е заложена до известна степен в природата на човека и ако искаме техният брой да намалява, това трябва да го свършим още докато извършваме подбора с кандидатите за приемане в партията. Новото попълнение трябва да бъде от хора с активна позиция. Съществува и една категория „обидени" комунисти, на които не им е свършено това, което те са искали, независимо че искането им не е било в съответствие с принципите и нормите на нашето време. Именно тези „обидени" най-често мълчат и с примера си заразяват и другите.

Някои мерки, които трябва да се вземат за активизиране на личната позиция:

— Повече грижа и отговорност на първичните партийни организации за поддържане на високо политическо и професионално равнище всички форми на работа.

— При подбора и приема в партията качествата на кандидатите да не се оценяват едностранчиво, а комплексно — такъв, какъвто трябва да бъде комунистът по Устав.

— Всеки комунист да се поставя в условия на ръководещ и отговарящ при изпълнение на решения, задачи, мероприятия и др.

— Да се осигуряват от първичната партийна организация условия за изява на всеки.

— Да се усъвършенствува подходът при подготовката на материалите, събранията и решенията на първичната партийна организация, в

Digitized by Google

които всеки комунист да може да участвува и види произтичащите за него задачи.

Стойчо ДРАГНЕВ — секретар на първична партийна организация при IV рудоуправление — Рудозем:

— Считам, че всяка личност има своя позиция, която се формира от образованието, семейството, социалната среда, към която принадлежи, и идеологическото възпитание. Тази позиция се проявява ежедневно, ежечасно; тя е определено мнение по даден проблем, оценка на някоя постъпка и действие, мисли за отделни страни в работата, критични бележки за недостатъци, мисли и препоръки за подобряване на работата, казано накратко — тя може да бъде изразена с думи и в дела.

За комуниста позицията е определена и целенасочена от Устава и Програмата на партията, т. е. отношението към цялостния живот на първичната партийна организация, към трудовия колектив, към всички прояви на обществено-политическия живот.

Основната задача на нашата партийна организация, на партийното бюро и комунистите от рудоуправлението е да осигуряват партийно ръководство на трудовия колектив и със средствата на партийно-политическата работа да мобилизират кадрите и специалистите за изпълнение на отговорните стопански задачи. Това произхожда от мястото, което заемат отделните комунисти в дирекцията на рудоуправлението, където освен че се приемат ръководни решения, се организира и контролира тяхното изпълнение. След Дванадесетия конгрес на партията ние се заехме да убедим комунистите и членовете на колектива, че тяхната бъдеща дейност трябва да има един главен ориентир — внедряване на върховите постижения на научно-техническия прогрес. Това изискване трябваше да стане и основен критерий за социалната активност на всеки.

През 1981 г. предстояха реконструкция и модернизация на обогатителната фабрика и подмяна на флотационните машини без спиране на производството. Целта беше да подобрим извличането на металите и да повишим качеството на концентратите. Това беше потребност и в интерес на колектива и обществото. Без по-нататъшната интензификация на производството ние не можехме да постигнем високоефективна икономика.

С подготовката на организационно-техническите мероприятия изникна въпросът за недостиг на неквалифицирана работна ръка. Обсъдихме въпроса в партийното бюро и решихме да го поставим за обсъждане на събрание на първичната партийна организация. Изникнаха много въпроси, изказаха се становища и мнения в подкрепа за допълнително трудово натоварване с цел да се съкрати срокът за пускане на обекта. С активното участие на комунистите и членовете от колектива завършихме предсрочно изкопните работи, по-рано изляхме бетона, навреме бяха монтирани машините. Обектът беше пуснат в действие предсрочно. В момента технологията за извличане на металното съдържание е на световно ниво. **Считам, че тук комунистите изразиха своята политическа позиция и не само това — положихме усилия и тя стана позиция на безпартийните.** Наистина преодолявахме неочаквано възникващи трудности, нарушихме ритъма на тихата и спокойна работа в канцеларията, по-важното бе друго — **борбеността за превръщане на позицията ни в позиция на всички.**

Случвало се е активната позиция на комунистите от нашата първична партийна организация да бъде определена и от въздействието на външните обстоятелства, т. е. от обстановката в селищната система, където се намира предприятието ни. Спомням си, в изпълнение на строи-

Digitized by Google

телна програма „Смолян—1300“ на Рудоземската селищна система беше предаден за довършителни работи обект Българска народна банка — Смолян. Необходима бе квалифицирана и неквалифицирана строителна работна сила. Комунист от организацията предложи да отработим по 5 трудови дни на обекта и същевременно да отправим призив към партийните организации в общината, стопанските ръководства и обществените организации да се присъединят към инициативата. Бюрото на общинския партиен комитет в Рудозем високо оцени инициативата ни, подкрепи я и по определен график се изпълниха обемите работа и обектът бе предаден в необходимия срок и качество. Така активната позиция, формирана в организацията ни, се превърна в база, която стимулираше социалната активност в цялата селищна система. На комунистите са предоставени възможности да изразят, да обосноват и защитят своето мнение, своята позиция — това е принцип на вътрешнопартийния живот. Подкрепям мнението на Веселин Павлов в неговото писмо, публикувано в сп. „Партиен живот“ (бр. 1, 1983 г.), че за активната или пасивната позиция на комунистите влияе подготовката на събранията и особено това, че на тях не винаги се обсъждат значими проблеми от живота на колективите. Тук е важна ролята на партийните бюра, каква е тяхната професионална, политическа и идеологическа подготовка. Хората поначало са в някаква степен активни. Достатъчно е да бъдат подбрани и предлагани за обсъждане проблеми, свързани с потребностите и интересите на колектива, и ние ще видим как активността ще се увеличи.

Но това не е достатъчно. Зад едрите и гръмки фрази не можем да търсим активната позиция, само единството на слова и на дела може да доведе до желания резултат. Понякога върху активността влияят незнанието, по-слабата квалификация и въпреки голямото желание резултатите се разминават с него. През 1981 г. в изпълнение решението на Централния комитет на БКП за самозадоволяване със селскостопански продукти ни бе предоставена земя. Трябваше да я засадим с картофи. След определена партийно-политическа работа започнахме изпълнението с активното участие на всички. Орахме, копахме, садихме, торихме и т. н., но искания резултат не получихме, възстановихме само посадъчния материал. Кои бяха причините? Като на неопитни в селскостопанската дейност ни бяха предоставени некачествени семена. Не потърсихме специалисти при провеждането на агромероприятията, а някои от тях поведохме в неподходящи метеорологични условия, нарушихме и други някои фактори, влияещи върху развитието на растенията. Всичко това отчетохме открито и прямо пред колектива, критиката бе остра, но правдива. След това оживено събрание набелязахме нови мерки, реални, изпълними. Поучихме се от собствените слабости и през следващата година не ги допуснахме. Резултатите бяха много добри — получихме по 2 тона картофи от декар.

За формирането на активна позиция у комунистите от голямо значение е социалнопсихическият климат в партийното бюро и партийната организация. При нас считам, че този климат е добър, използваме различни форми, за да се поддържа доброто му равнище.

Партийната оценка е другата форма на работа, чрез която се стремим и да формираме, и да поддържаме активната позиция на комунистите. Съставяме я всяка година и представлява критичен анализ на трудовата и обществено-политическата дейност на всеки от първичната партийна организация. Смятам, че както търсенето на партийна отговорност е важно средство, за да стимулира у комунистите волята за преодоляване на различни трудности, така и партийната традиция за изказване на благодарност и признателност въздействува

Digitized by Google

за поддържане на по-висока активна лична позиция. В организацията ни е вече традиция тържествено да изпращаме комунисти, които напускат поради това, че са навършили години за пенсия или преминават на друга работа. Всичко това създава благоприятна социална атмосфера и всеки член се чувствува и достоен за организацията, и че ще бъде защитен от нея.

Разбира се, в партийната работа и в работата с хората се срещат трудности. Понякога се употребяват думите „конфликтна" и „заядлива" личност. И в нашата организация сме имали сблъсъци на мнения и позиции, но те са били в интерес на производството.

Колкото до поддържането на активна жизнена позиция у комуниста, у личността изобщо, може да стане с ежедневна, конкретна и близка работа с всеки, като най-голям дял за тази отговорност носим ние, избраните в партийните бюра, стопанските и административните ръководители.

Янчо ПАВЛОВ — работник в завод „Антон Иванов" — Пловдив, герой на социалистическия труд:

— Активната политическа позиция на комуниста е преди всичко съзнателно участие в стопанския и в обществено-политическия живот, конкретен принос за изпълнение на партийните решения; тя е още високо чувство за отговорност, взискателност и самовзискателност, непримиримост към слабостите и недостатъците, неудовлетвореност от постигнатото. **С партийна страст трябва да се укрепва политическата позиция. И да се пази от дребнавост и заядливост, за правилната позиция да се воюва докрай.**

Що се отнася до нравствените качества, най-много са нужни честност, прямота във взаимоотношенията с хората, трудолюбие и всеотдайност при изпълнение на поставените партийни задачи и поръчения. Личният пример в труда, семейството и обществения живот трябва да бъде еднопосочен, т. е. да не бъде само добър работник, за което получава високо трудово възнаграждение, а всеотдаен общественик, подчинявайки личните си интереси на обществените. Бездушието и формалното отношение принизяват в голяма степен ролята и мястото на комуниста. Пречат той да формира активна позиция, а едва ли да я защитава. Нерешителността, понякога безразличието да бъдат своевременно решени проблемите в колектива правят комунистите пасивни, нанасят се чувствителни рани на цялата партийна организация, принизява се авторитетът на организацията. Безпартийните започват да се съмняват в силите и възможностите на комунистите, на партийната организация.

В живота на нашата първична партийна организация малко членове участвуват активно при обсъждане, решаване или изпълнение на една или друга задача. Определено считам, че поради намалени изисквания и критерии към всеки комунист няма и достатъчна активност. Някои нямат достатъчен стремеж да осмислят, да вникват в същността на въпроса, който се обсъжда и решава. Обикновено те се ориентират към становището на партийното бюро и рядко изказват лично мнение.

Неоценима е ролята на комуниста в ежедневната му работа с хората. Той общува с тях непосредствено и по този начин успешно изпълнява **една от своите основни задачи — живата връзка на партията с масите.** Тук най-силно се проявява личната му позиция по въпросите, вълнуващи безпартийните. При тези контакти комунистите не трябва само да се задоволяват с разясняване и убеждаване, а да се стремят добре да изучат общественото мнение и на тази основа да положат усилия да го формират в една посока с партийните задачи.

Digitized by Google

В нашата първична партийна организация има създадени условия за изразяване на лично становище и мнение по обсъжданите въпроси. Предоставена е добра възможност всеки по своему да обосновава и защитава своята позиция. Но всичко това опира и до желанието и умението на комунистите, и до това как са поставени въпросите от партийното бюро, от секретаря. Определен недостатък, свързан с активността на комунистите, е обстоятелството, че обобщените в крайна степен лични становища и мнения, оформени в становище или решение на първичните партийни организации, често пъти не намират реално практическо покритие в действителността. С други думи, вземат се решения, правят се предложения, а някои ръководни кадри не правят необходимото да се материализират, прикривайки се зад обективните причини. Това обезверява комунистите, които при следващите събрания предпочитат да си останат пасивни, защото считат, че няма полза, няма ефект. Или, както все още се казва, „чешат си езиците".

Не ми се е случвало да вляза в конфликт с безпринципна позиция, но съм имал случаи, които можеха да доведат до конфликтна ситуация. Не само че бях защитен, но се взеха под внимание моите становища и предложения.

Безспорно, когато влезе в конфликт, поставяйки на критична оценка допусканите слабости и недостатъци, комунистът може да загуби от спокойствието си, а някои и службата, работата. Но в същото време той ще спечели обичта и уважението на останалите комунисти и безпартийни, тъй като и те живо се интересуват от решаването на проблемите, и ще защити най-вече званието комунист. Чувствувам пълна увереност, че когато имам право критично и самокритично да се отнасям към цялостната дейност и живот на първичната партийна организация, да пречупвам чрез моето лично участие изпълнението на едно или друго партийно решение, аз винаги ще бъда защитен.

Напоследък се забелязва слаба тенденция към увеличаване броя на комунистите в така наречената златна среда. Много са факторите и причините, които влияят, но ще посоча само някои от тях. На преден план изпъква многократното поставяне на едни и същи въпроси, които така или иначе не се решават. Други са от съображения да не си развалят отношението и съответно да запазят спокойствието си.

На следващо място бих поставил онези проблеми, отнасящи се до по-голяма компетентност, квалификация, сили и възможности на кадрите, за да се решават проблемите системно и последователно.

Ангел ВЕЛИКОВ — секретар на първична партийна организация при завод „Крум Бъчваров" — Видин:

— Всеки комунист е длъжен и трябва да има своя позиция в живота, почиваща на високи политически и нравствени качества; отговорността за нейното формиране е изключително голяма.

Личната позиция на комуниста за повишаване боеспособността на първичната партийна организация е от особено значение. Преди всичко тя трябва да бъде принципна, да изхожда от общопартийните и общодържавните интереси, комунистът да притежава високи нравствени качества — другарство, взаимопомощ и най-вече висока съзнателна партийна и държавна дисциплина, с личния си пример да увлича останалите за изпълнение на партийните решения.

В нашата партийна организация от години наред са създадени условия всеки комунист да изкаже свободно своето мнение, да защити своята позиция и след това да работи за нейното реализиране.

По-често ми се е случвало да се сблъскам с безпринципната позиция, ставало е по различни проблеми. Така например в конфликти съм влизал с комунисти и с безпартийни по спазването на трудовата

Digitized by Google

и технологичната дисциплина, по качеството на техния труд и продукция. Други поводи са били слабото участие на комунистите в общественo-политическия живот, в занимаията на партийната учебна година. В сериозен конфликт с някои комунисти влязох при подмяната на партийните документи. Партийното бюро реши съвсем основателно да удължи срока за подмяната на документите на двама. За единия от тях основанието ни бе неговата изключителна пасивност и равнодушие към живота на първичната партийна организация; на втория — за нарушаване на партийната и трудовата дисциплина — има самоотлъчки, често се напива през време на работа... На събранието за съжаление се явиха „защитници", бяха трима души. Отминавайки мотивите на партийното бюро, те характеризираха посочените другари като изключително тихи, скромни и трудолюбиви хора, които едва ли на мравката път не минават. Наложи се решително да се противопоставим на тази погрешна позиция. Много аргументирано и задълбочено бяха изложени позициите на партийното бюро, бяха направени допълнения към изложените данни, които умишлено бяха премълчани, за да се запази до известна степен техният авторитет и да им се даде възможност да се поправят. Събранието единодушно утвърди предложението на партийното бюро.

По отношение на критичните бележки и оценки по работата на партийната организация и колектива напълно съм уверен, че ще бъда защитен и подкрепен както от комунистите, така и от вишестоящите партийни органи и организации. Стига, разбира се, критичните бележки и оценки да са правилни, верни и справедливи.

Комунистът, когато критикува, когато прави оценка, винаги рискува, защото според мене всички станахме много чувствителни към критиката, към негативните оценки. И за да бъде рискът по-малък от ответни действия, то критиката, както посочихме по-горе, трябва да бъде принципна, градивна, правдива и същевременно придружена от самокритика.

Според мен броят на комунистите, чиято позиция е в така наречената златна среда, които проявяват търпимост към отрицателните явления, се увеличава особено в слабите, анемични партийни организации, които все още не са се утвърдили като авангард в колективите.

С равнодушието трябва да се води конкретна, целенасочена, постоянна и непримирима борба като чуждо и вредно явление в нашия обществено-политически и стопански живот.

Какви мерки бих препоръчал за активизиране преобразуващата роля на личната позиция на комуниста:

— По-голяма помощ да се оказва от вишестоящите органи за издигане ролята, боеспособността и самодейния характер на първичната партийна организация и тяхното утвърждаване като политически ръководители на колективите.

— Да се издигат авторитетът, ролята и отговорността на партийния секретар — да се утвърди статут за същия, да бъде защитен както по партийна, така и по държавна линия не само морално, но и материално, за да може да бъде по-самостоятелен, да проявява по-голямо творчество и инициатива в своята работа. **Партийният секретар е недостатъчно защитен,** той става отговорен ръководител само тогава, когато трябва да се търси отговорност за неизпълнение на някаква задача, а при постигане на положителни резултати той остава на заден план или се забравя.

— За секретари на партийните организации да се издигат силни личности, смели и принципни комунисти, притежаващи високи политически и нравствени качества, в които комунистите вярват.

Digitized by Google

ЗА СЪМНЕНИЯТА ИЛИ ЗА...ПЕЧАЛБАРСТВОТО

Накрая представителят на научното звено убедително подхвърли:

— И няма да струва скъпо! По наша преценка само около 40 хил. лв. Разбира се, не всичките са лично за нас. Нашата група ще получи само 40 процента, а останалите са за лабораторията. Няма как, нали сме на самоиздръжка!

Светли перспективи чертаеше пред ръководителите на Строително-монтажния комбинат в Разград техният събеседник. Ако се реализира предложената от него програма за обучение, то наставниците в предприятието ще повишат своето умение да работят с младите хора. А това значи да се намали текучеството, по-бързо да овладяват майсторството младежите. Та нали това са най-болните им проблеми! И най-малко с осем процента щяла да се повиши производителността на труда, както разпалено им гарантираше представителят.

А, от друга страна, много им се виждаха парите, които им искаха. Колко неща биха могли да направят с тях за колектива, който ги е заработил с труда си — биха поевтинили храната в стола, биха осигурили квартири за летния отдих, биха подобрили условията за труд и почивка, биха...

— Ще трябва по-бързо да решавате! Защото вижте колко договори вече сме сключили с други окръзи! Запълни ли се капацитетът на лабораторията, и край — повече не приемаме! Да знаете!

Пак се замисли ръководството. Да-а, наука е това, велика сила! Бързо и ефективно се решават проблемите, когато внедряваш постиженията на техническия прогрес. Пък и солидно научно звено се е захванало с тяхното предприятие. И фирмата ѝ внушава доверие — „Проблемна научноизследователска лаборатория с плаващи производствени участъци (ПНИЛ с ППУ) по експериментална психология към Софийския университет „Климент Охридски"!

А „червейчето" на съмнението гризе ли, гризе... Уж програма, а то двадесетина лекции. Само по две хиляди за лекция!! (По хонорарните таблици тази сума е стотици пъти по-малка.) И дали наистина ще се повиши производителността на труда, след като опитните майстори чуят за предмета, задачите и методите на психологията на труда, за педагогиката и андра..., андрагегиката (пфу, не може да го изрече човек!). Пък и уж майсторите ще възпитават младите представители на работническата класа, ще ги градят като достойни строители на развития социализъм, а в програмата има само една, и то накрая, лекция по проблемите на класово-партийното възпитание!

Край на съмненията тури окръжният комитет на партията. След неговата намеса съвременните остапбендеровци бяха изпроводени поживо-поздраво от територията на Разградски окръг.

Но проблемът за действията на подобни „емисари" остава! Защото някъде има наивници и те успяват... Вярно е, че трябва да се съединява науката с практиката, да се внедрява научно-техническият прогрес, научните звена да преминават на самоиздръжка. Но търгашество с науката не ни трябва! По закон у нас дори изобретателят получава възнаграждение от признатото си изобретение едва когато то се внедри и даде икономически ефект! А с дейността на тези, които се стремят в мътна вода риба да ловят, може би ще е нужно да се занимават съответните компетентни органи.

Георги СЪЙКОВ

Digitized by Google

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

ЕФЕКТИВНОСТТА НА КОНТРОЛА

Дванадесетият конгрес на БКП постави задължение постоянно да се усъвършенствува контролната дейност, като се упражнява контрол умен, проницателен, грижлив, постоянен и преди всичко превантивен партиен контрол. Нужен е контрол, който да изгражда атмосфера на нетърпимост към нарушенията на дисциплината и посегателството на социалистическата собственост.

Окръжната контролно-ревизионна комисия на партията във Видин прие присърце тази задача. През декември 1981 година на своя пленум тя разгледа проблема „По-нататъшно подобряване съвместната дейност на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП с окръжната контролна система, органите на Министерството на вътрешните работи, съда и прокуратурата".

Пленумът постави следните задачи:

— да се координират и концентрират усилията на контролните органи от всички равнища и отрасли за създаване обстановка на непримиримост към нарушенията, извращенията, престъпленията и техните носители;

— да се прилага и усъвършенствува качествено нов подход в съгласуваната дейност с окръжната контролна система, органите на Министерството на вътрешните работи, съда и прокуратурата;

— да се установи тясно взаимодействие с партийните комитети и първичните партийни организации;

— нито една постъпка на партиен член да не се отмине без партийно отношение, изводи и мерки.

След пленума бяха разработени и утвърдени комплексни програми за съвместно действие на комисията ни с окръжната контролна система, органите на МВР, съда и прокуратурата. В тях намериха отражение въпроси като:

— координиране на годишните планове за съвместни или съгласувани проверки по най-важните проблеми, които решава окръжната партийна организация;

— система за редовна информация от горепосочените органи и периодически анализи за характера и тенденциите на отрицателните явления, установени от тях;

— задачи, които обуславят превантивния характер и гласността на координираната контролна дейност;

— мероприятия за активизиране взаимодействието между ревизионните комисии и останалите контролни органи на равнище община.

На тази основа през 1982 година бяха извършени съвместни проверки с партийните комитети и останалите контролни органи по ефективното използване на суровините и материалите в структуроопределящите предприятия в окръга, транспортното обслужване на населението, приложението на икономическия подход и неговия механизъм в селското стопанство, бригадната организация на труда и други. Всеки намираше мястото си в кръга на своята компетентност.

При проверката в Телефонния завод в Белоградчик например бе установено, че добре се изпълняват мероприятията от комплексната програма за икономии на суровини и материали. Но този въпрос не стоеше като първостепенна задача пред всички членове на трудовия колектив. Много ценна суровина се похабяваше. Не се оползотворяваше отпадъчната пластмаса.

По препоръка на бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП се проведоха събрания на първичната партийна организация и на останалите обществени организации, на които бе обсъден въпросът за икономии на суровини и материали, горива и електроенергия. Възложиха се партийни, профсъюзни и комсомолски поръчения и работата чувствително се подобри.

През 1983 година извършихме проверки по проблемите: „Работата на отговорните комунисти за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес и челния опит; по спазването на законността и Устава на БКП и др.

Тези проверки се извършваха съвместно с отделите на окръжния комитет на БКП, като се привличаха и други специалисти. За целта се разработваха специал-

Digitized by Google

ни програми. Въпросниците се изпращаха предварително на партийните и стопанските ръководства, за да се запознаят с кръга на проблемите и да набележат мерки за подобряване на своята работа.

При проверката за внедряване бригадната организация на труда в завод „Бдин", фабрика „Коста Йорданов", трудовопроизводителните кооперации „Боян Чонос" и „Тройка" наред с положителното бяха констатирани и редица слабости. Установи се, че не се осигурява двупосочност на сключените договори с бригадите, не се използват възможностите, които дава Правилникът за икономическия механизъм за формирането на фонд „Бригадир", не се сключват договори между технологично свързани бригади. Партийните бюра и първичните партийни организации не се задълбочават в проблемите на бригадната организация на труда и колективните органи за управление, допускат формализъм. Въпреки че системно се занимават с горните въпроси, правят повърхностни, обикновено само положителни изводи и не вземат ефективни решения, за да се подобри работата.

Резултатите и изводите от проверките се предоставят на окръжния комитет на БКП. А той след това запознава всички комунисти и ръководни стопански кадри от проверяваните предприятия. Препоръките на комисията за подобряване на работата се разглеждат и на съвместни заседания на партийните и стопанските ръководства и се приемат мероприятия за отстраняване на установените слабости. Това помогна бригадната организация на труда и дейността на колективните органи за управление на производството да се устроят съобразно изискванията на Правилника за икономическия механизъм.

Стана практика всяка година съвместно с партийните комитети, с останалите контролни органи и с ревизионните комисии на БКП да извършваме масова проверка за опазването на социалистическата собственост. За целта се разработват специални програми, прави се солидна предварителна подготовка. Програмите се съгласуват с партийните комитети и се обсъждат на съвместно съвещание с всички контролни органи, с председателите на ревизионните комисии, на общинските и заводските комитети за държавен и народен контрол. Провеждат се и инструктивни съвещания с изградените работни групи. Това става както на окръжно равнище, така и по селищни системи и предприятия.

При тези проверки нашето внимание беше съсредоточено върху следните възлови проблеми:

— да се направи обективна преценка за ефекта от дейността на окръжната контролно-ревизионна и ревизионните комисии на БКП и се определят тяхната роля, място и задачи във връзка с развитието, използването и опазването на материално-техническата база в окръга;

— да се окаже непосредствена помощ на партийните комитети, бюра и първични партийни организации в прилагането на по-висока взискателност и отговорност към партийните и стопанските кадри за ефективното използване на основните производствени фондове и опазването на социалистическата собственост;

— да се съдействува на партийните органи и организации за разгръщането на ефективна и целенасочена политическа, организаторска и възпитателна дейност за всестранно реализиране правата на трудовия колектив — стопанин на социалистическата собственост.

По наше предложение окръжният комитет на БКП възложи на партийните комитети:

— да актуализират или разработят нови програми или мероприятия за политическа и организаторска дейност по опазването на обществената собственост, като съсредоточат вниманието си за подобряване на плановата и договорната дисциплина, правилно съхраняване и използване на продукцията, суровините и материалите, ограничаване и ликвидиране на посегателствата върху социалистическата собственост; да насочат усилията на отечественофронтовските, профсъюзните и комсомолските организации, на държавните и стопанските органи за ефективно стопанисване на социалистическото имущество и за създаването на обстановка на нетърпимост към отрицателните прояви; да повишат критериите на взискателност и отговорност към стопанските кадри и комунистите за опазването на социалистическата собственост и други.

Законен е въпросът, има ли промени след това? Да! Промени настъпиха преди всичко в отношението на партийните комитети и първичните партийни организации по този проблем. Всички комитети разработиха програми за политическата и организаторската работа по опазването на социалистическата собственост. Състояха се събрания на първичните организации. Създаде се по-добра координация в борбата срещу разхищенията и безстопанствеността. По инициатива на комисията ни и отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП бяха запознати всички партийни комитети с опита на общинския комитет в с. Макреш. Общинският комитет на БКП в с. Бойница създаде щаб, който се ръководи от секретаря, отговарящ по проблемите на отдел „Пропаганда и агитация". В него влизат представители на обществените организации и останалите контролни органи. Същият работи по шестмесечни планове. Всеки месец той се събира и координира усилията в селищната система по опазването на социалистическата собственост. Станаха открити партийни събрания, на които се говори по проблемите за стопанисването на земята. На заседания на партийния комитет са разглеждани въпроси, свързани с икономии на горива, енергия и фуражи, използването и оползотворяването на техниката и други.

Digitized by Google

Докато по-рано партийните организации отделяха незначително внимание на похабяването и обсебването на социалистическата собственост, сега реакцията им рязко се повиши. Почти не остава проява от подобен род без политическа оценка, а понякога се налагат и строги партийни наказания.

Примери могат да се изброят много. Те показват, че партийните организации повишават критериите и взискателността си към нарушителите на социалистическата собственост.

Измени се и отношението на общинските съвети, кметствата и на стопанските ръководства към обществената собственост. Почти всички съвети проведоха сесии по опазването на социалистическото имущество. Активизира се дейността на постоянните комисии по спазването на законността. Към кметството в с. Делейна е изградена комисия за опазване на социалистическата собственост. В нея влизат председателят на комисията за народен контрол, бригадирите, членове на доброволния отряд, полските пазачи, общественици-пенсионери. Тя се събира всеки месец, отчита състоянието на работата и се поставят нови задачи. И докато по-рано дребните кражби в селското стопанство бяха масови, сега са рядко явление.

При съвместната проверка в стопанския комбинат за помпи „Георги Димитров" се констатира, че нещата не стоят добре. По наше предложение стопанското ръководство разработи специални мероприятия и актуализирана програма за опазване на социалистическото имущество, за икономии на суровини и материали, горива и електроенергия и за намаляване на наднормативния брак. Организира широка разяснителна работа за създаване у всеки член на трудовия колектив дълбоко вътрешно убеждение в необходимостта от опазване и правилно изразходване на социалистическата собственост.

След проведените мероприятия нарушенията намаляха, комбинатът изпълни годишната си програма за икономии на суровини, материали, горива и енергия и за намаляване на наднормативния брак.

Търсейки пътища и форми за осъществяване решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, сред видинските химици се зароди инициативата „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост", което по същество беше закономерно изискване, обективна необходимост, свързана със специфичността на възпроизводствения процес в Стопанския химически комбинат — Видин. Заслуга на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство е, че те правилно оцениха ролята, значението и ефекта на тази творческа работническа инициатива. Съществена роля за подем на възникналото движение изиграха политическото ръководство, квалифицираната помощ и постоянният контрол, осъществяван от комбинатския партиен комитет.

Много усилия положиха ревизионните комисии на партията в Стопанския химически комбинат за широко внедряване на инициативата. Съгласувано с партийния комитет, съобразно своята компетентност, те извършиха редица съвместни проверки за приложението на подетото дело.

При последната проверка през септември 1983 година бе констатирано, че в комбината са реализирали обещанията за завоюване званието „Образцов колектив" 7 цеха, 8 лаборатории, 2 работилници и 3 отдела. За усъвършенстуване на почина е проведено обучение с партийните бюра и низовите стопански ръководители. Изучен, обобщен и разпространен е опитът на най-добре работещите колективи. Установени бяха и съществени пропуски. В някои звена, които са завоювали званието „Образцов", е настъпило самоуспокоение.

Обобщените резултати от проверката бяха внесени с конкретни предложения в комбинатския партиен комитет, който прие съответни решения. Изгради се комисия за преатестиране на образцовите звена. След тези мерки чувствително се активизира и подобри политическата, организаторската и възпитателната дейност на партийните комитети и първичните партийни организации по приложението на хубавата инициатива. От изоставащо в миналото звено за 1982 година комбинатът предостави на народното стопанство надпланова продукция за над 10 милиона лева, снижи материалните разходи с 4,07 лева на 100 лв. стокова продукция, даде 12 746 хил. лв. надпланова печалба и толкова надпланов общ доход. За 1983 година комбинатът преизпълни производствената си програма по всички показатели.

Комисията ни положи много усилия за по-добра информираност на партийните комитети и първичните партийни организации по отношение на отрицателните прояви, допускани от комунистите. Преди подаваната информация бе непълна. За нарушенията на комунистите не се сезираха партийните организации. Това ограничаваше техните възможности за съответни оценки и изводи. Окръжният комитет за държавен и народен контрол не даваше справка към решенията си за провинилите се партийни членове. Други държавни органи като: Българската народна банка, Хигиенно-епидемиологическия институт, районния център по стандартизация, метрология и контрол по качеството, държавния технически контрол по строителството, митницата и други не уведомяваха окръжната контролно-ревизионна комисия за негативните прояви на комунистите. На практика тези органи не съдействуваха да се завишава партийният контрол и да се търси строга отговорност от провинилите се членове на партията.

Всичко това не позволяваше на партийните организации да направят верни оценки и изводи за негативните прояви на комунистите.

Сега тези неща са изживени. По наша инициатива специализираните контролни

Digitized by Google

органи изпращат в окръжната контролно-ревизионна комисия на партията справка за наказаните комунисти. Те са по определен образец и предварително се съгласуват с всички, които имат отношение по въпроса. Тези документи се анализират и завеждат на отчет. На ревизионните комисии се изпраща съответна информация, за да проверяват по документацията партийните бюра и организации вземат ли отношение по простъпките на партийните членове. От държавния финансов контрол получаваме справки за онези комунисти, които са нарушили финансовата дисциплина и са причинили щети на предприятията, а районният център по стандартизация, метрология и контрол по качеството — за членовете на партията, които са виновни за произвеждането на некачествена продукция, и т. н.

При всички проверки и ревизии на окръжната контролна система и специализираните органи, където са установени отклонения от действуващите нормативни актове по вина на партийни членове, извършващият проверка уведомява своевременно директно или писмено партийния комитет или секретаря на първичната партийна организация. Дава се кратко описание на установеното нарушение и предявените административни наказателни мерки към нарушителите-комунисти. Въз основа на тези материали и на допълнителна проверка от заинтересованите партийни ръководства партийните органи и организации правят политическа оценка и изводи, разглеждат поведението на провинилите се комунисти. На събранията присъствуват и председателите на съответните ревизионни комисии.

При ревизия на аграрно-промишления комплекс в с. Ружинци бяха начетени бившата счетоводителка К. Чолакова с над 5000 лева, И. Михайлова — главна специалистка, със 112 лева и М. Ангелов — главен инженер, с 432 лева. Наред с информацията на държавния финансов контрол партийното бюро направи допълнително проучване за мотивите, поведението и условия, при които е извършено нарушението, и внесе писмено предложение в партийната организация. Партийното събрание изключи от редовете на БКП един и наказа с „Мъмрене" останалите двама.

Основна наша задача при съвместната и съгласуваната дейност с другите контролни органи и партийните комитети е превантивността. Стремим се и прилагаме някои форми, които спомагат за нарастване превантивния характер на контролно-ревизионната дейност като: предварително оповестяване темата на проверките, техните цели, задачи и обекти, критичен анализ на обстановката и отклоненията в поведението на комунистите, използване средствата за масова информация за обществено въздействие и други.

При проверките например в Стопанския химически комбинат, в аграрно-промишления комплекс — Ружинци и други за спазването на законността и Устава на БКП темата беше обявена няколко месеца по-рано. На подлежащите да бъдат проверявани бяха раздадени въпросници, за да имат пълна представа за целите и обхвата на проверката. Това помогна предварително да се отстранят много пропуски, да се вземат практически мерки за осъществяване на набелязаната цел.

Процесите за осигуряване на пълно и ефективно взаимодействие в борбата с отрицателните прояви в окръга не протичат гладко. Има редица нерешени проблеми. Някои органи допускат либерализъм, други се увличат в обратна посока. Налага се да се изработят единни критерии. Съществуват и елементи на формализъм. Понякога партийните организации се информират непълно. Не са редки случаите, когато специализираните органи ни занимават с въпроси, които не са нарушения и т. н. Подобни белези се съдържат и в информацията, която се изпраща в окръжната контролно-ревизионна комисия. Ето защо ние всяка година обсъждаме изпълнението на съвместните комплексни програми, правим аналитичен разбор на резултатите от съгласуваната дейност, развитието и насоките на отрицателните тенденции и въздействието на наказателно-възпитателните мерки на партийните и държавните органи и бележим допълнителни мерки за подобряване на нашата работа.

Съвместно с отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП на всяко полугодие анализираме данните от система 5 за наказанията, наложени от първичните организации и партийните комитети, и на тази основа се правят изводи и оценки за бъдещата дейност. Отминаването на простъпките и изплъзването от партиен контрол са явления, които силно намаляват боеспособността на първичните партийни организации. Затова се стремим да помагаме на партийните организации за формиране на завишени критерии и строга взискателност, които да отговарят на изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП.

В случая не става дума за увлечение към поголовно налагане на наказания, а за партийно отношение към пропуските, слабостите и нарушенията на комунистите. Задачата е да им се показват недостатъците и онова, което е следвало да извършат, да се накарат да направят изводи за собственото си поведение, да видят грешките си и да се поучат от тях. А когато е необходимо, да се търси и партийна отговорност.

Тошо ПЕТКОВ

председател на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП — Видин

Digitized by Google

КЪЛНОВЕ

Фейлетон

Беше приятен слънчев ден. Палметната градина, натежала от плод, чакаше да свалят от клоните й златните ябълки.

И ето в селото пристигна бригада от служители на стопанско предприятие. Започна работа. Не мина много време и четирима бригадири, незабелязани от никого, се отделиха от групата. Намериха орехова сянка, поставиха палет за маса и четири пластмасови кофи за столове. Отвориха бутилка с ракия, измъкнаха тестето карти за игра, лист и молив и седнаха. Пийнаха. Раздадоха картите и започнаха игра на бриджбелот: емоционално, амбициозно!

По някое време оттам мина бригадирът на стопанството Григор, на рамото си носеше тесла. Практично! Види ли разкован палет — трак, трак с теслата, заковава го веднага. Спря при белотаджиите и отбеляза:

— Рано парсахте работата, бе другари! — и взе да чука с теслата едно пиронче на палета, на който играеха карти.

Тогава скочи единият от четиримата и му викна:

— Какво, бе, ти нас с теслата ли ще плашиш!

Рипнаха и другите. Един от тях грабна пластмасова кофа, вдигна я над Григор и се закани:

— Сега ще я нахлузя на главата ти. Окото ми няма да мигне!

Усети Григор, че с тези бригадири шега не бива, та обърна другия край:

— Защо да ви плаша, бе другари! Щом ви е сладко, пийте си! Не ви мисля злото. Хора сме, ще се разберем по човешки...

— Това вече е друго! С мирна мисия може. При нас само с добро... разбра ли, мой човек! — поясни му онзи, първият. — Сядай тук и удари една ракийка.

Пийна си Григор. После наряза студени домати. Посоли ги със солничица. А бригадирите продължиха да играят. По едно време отвориха дамаджанка и го обърнаха на вино. Нарязаха и шпеков салам.

Пийва Григор. Дъвче. И разсъждава: „Винцето е хубаво, но не върви на полето с това градско мезе!“ И отиде, та донесе сланина. Пийват белотаджиите, замезват със слаинка и блъскат картите. Пийва Григор, усмихва се кротко и дъвче шпеков салам. Абсолютно единство на мисъл и действие. Пълна кооперация. Хармония!

Към четири часа пристигна рейсът. Приготвиха се белотаджиите да си отиват, а онзи, първият, му вика:

— Слушай, бе Григоре! Пихме ли си сладко? Пихме! Нека се разделим като приятели: пиши ни във ведомостта по два лева... да не ставаме за резил.

— Как да ви пиша, бе другари! Като не сте работили? — противи се Григор. — Аз да лъжа, в никакъв случай!

— Много честен се извъди, бе! Лежа цял ден. Яде и пи повече от нас и ще получиш надница, нали? На това ти честно ли му викаш! — пояснява му отново онзи. — Сядай и пиши!

Седна Григор и се замисли: „Нормата е 350 килограма ябълки на човек, а тези нямат набран килограм. Какво да им пише!“ И от виното ли, дето изпи, или да им угоди, писа: 10 по 151 игра на белот. После отчетничката изчисли: набрани 1510 килограма ябълки сорт „Белфльор“... и начисли съответната сума.

В предприятието на профсъюзно събрание ръководството с радост отчете резултатите от бригадата — за първи път преизпълняваха нормите. Посочиха четиримата белотаджии за пример. Обявиха ги за първенци — най-много ябълки бяха набрали, а профпредседателят пред всички каза: „Мога смело да заявя, че това са нови кълнове на отговорно отношение към бригадирския труд в нашия колектив...“

Времето си вървеше. След три месеца в клоновото стопанство пристигна финансов ревизор. Започна ревизия.

Когато проверяваше първичната отчетност, ревизорът се натъкна на особен документ. Нямаше грешка! 10 по 151 игра на белот — пишеше. И осчетоводено... А ябълки сорт „Белфльор“ в стопанството нямаше! Преди осем години бе изкоренено последното дърво.

Ревизорът повика бригадира Григор, разговаря с отчетничката и разбра каква е работата. Съобщиха в предприятието и онези върнаха незаконно взетите пари за срам на целия им колектив...

На следващата година, есента, бригадата с четиримата белотаджии отново посети селото. Григор ги срещна на полето. Когато се видяха, усмихнаха се взаимно и потънаха в палметната градина, доволни от богатата реколта.

Иван ИГНАТОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ПОЗИЦИЯТА НА ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ И КАЧЕСТВОТО

Години наред партийната организация, стопанското ръководство и трудовият колектив на завод „Болшевик" в Габрово работят за повишаване качеството на продукцията. Този проблем е основен и актуален още от създаването на предприятието, защото от произвежданите в него режещи и измервателни инструменти в голяма степен зависи и качеството в много други звена. Той е неизменно сърцевина на работата на целия колектив и е най-точният измерител, най-верният показател за личната дисциплина, чувството за отговорност и професионалната подготовка. И особено сега, когато всеки е изправен пред жизнено важните социално значими цели, начертани с Дългосрочната програма на Националната партийна конференция.

Активната позиция за висококачествена продукция се проявява както във взаимоотношенията между членовете на трудовия колектив, така и в отношението им към конкретната трудова дейност. Тя най-ярко отразява осъзнаването на икономическата политика на партията и най-непосредствено разкрива стремежа на трудещите се към комунистическите идеали.

Кои са факторите за утвърждаване и развитие позицията на колектива?

Преди всичко от значение са **характеристиките на колектива, съдържанието на неговата дейност.** В случая завод „Болшевик" е с богати революционни традиции, утвърден опит и авторитет в производството на инструменти. Продукцията му е позната не само у нас, но и в редица страни. От държавно-обществения преглед по качеството беше направен изводът, че основните параметри на изделията, предназначени за износ, съответствуват на стандартите на Съвета за икономическа взаимопомощ и тези на водещите фирми и страни, т. е. те са на световно равнище.

Един от факторите за формиране на активната позиция за реализиране на високо качество на продукцията е изграденото здраво политическо ядро. От 1600-те членове на трудовия колектив 280 са комунисти, разпределени в 12 първични партийни организации към структурните звена на завода. По цехове и бригади се осъществява ефективна връзка на партийната организация с безпартийните, реализира се успешно политическо ръководство на социално-икономическите процеси.

Digitized by Google

Позицията на колектива за високи качествени показатели на изделията е тясно свързана с **умелото съчетаване на политическия и икономическия подход от ръководните кадри.** За това голямо значение има фактът, че секретарят на комбинатския партиен комитет инж. Никола Даскалов работи в този колектив вече 20 години. Започнал е работа като електротехник, после като инженер, ръководител на група, началник на конструкторското бюро и главен инженер на завода.

Директорът на завода Нено Недялков Ненов работи в това предприятие 25 години. Започнал е като работник и последователно е издиган на ръководна работа. Заради неговите положителни политически, делови и нравствени качества е изпратен да следва в редовния курс на АОНСУ при ЦК на БКП. Аналогично е положението и с останалите ръководни кадри.

Този подход на работа с кадрите дава възможност успешно да се конкретизира икономическата политика, да се приложи комплексен подход при поставяне и решаване на производствените задачи. Високата им професионална подготовка и жизненият опит позволяват да се извършва правилно степенуване на задачите, да се открият основните и второстепенните направления при определяне на качествените показатели. Това е много важно, защото, макар че е необходимо да се отчитат всички фактори, затъването в дребните неща замъглява погледа към голямата цел.

Един от въпросите, които се решават сега, е свързан с реалната оценка на трудово-производствените умения и производствените резултати на всеки член от колектива, за да се открият пропуските и празнотите в техническата подготовка и практическата дейност на работниците, специалистите и ръководните кадри. На тази основа се осъществяват мерки за привеждане на подготовката им в съответствие с изискванията на практиката.

Важен фактор за високо качество на продукцията е **привеждане на материално-техническата база на съвременно равнище.** И в тази насока успехът винаги и навсякъде започва с компетентност, перспективност и решителност в действията. Това изискване се определя от сложността на производствените процеси, динамиката на умножаващите се и мащабни задачи. Под ръководството на комбинатския партиен комитет стопанското ръководство осъществява през тази петилетка втория етап от реконструкцията и модернизацията на завода. Тя има за цел да осигури високо равнище на технологичните процеси за повишение качеството на продукцията до челните световни постижения. Така например с въвеждането на твърдосплавни пластини, режещи с покрития, ще се увеличи производителността на труда у потребителите до 2,5—3 пъти. За да се поддържа завоюваната позиция по качествените показатели, се предвиждат по-нататъшно повишаване надеждността и подобряване естетическия вид на инструментите. Паралелно с това ръководството на завода полага грижа за снабдяване със съвременна материална база на училищата, които подготвят основните изпълнителски кадри. Там се осигуряват съвременни условия за придобиване на знания и професионална квалификация на бъдещите работници.

ПОЛИТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО И КОНТРОЛ

Политическото ръководство на социално-икономическите процеси осигурява верни критерии за работа и оценка на социалните явления и резултатите от дейността на субективния фактор. Затова формирането на активна позиция за производство на продукция с високо качество изисква „да се усъвършенствува, да се издигне на нова висота по-

Digitized by Google

литическият подход на партията и социалистическата държава при вземането на решения и тяхното осъществяване"[1].

Проблемът за качеството винаги е стоял на вниманието на партийната организация. Тя периодически го обсъжда и взема необходимите решения. Още през 1957 година колективът излиза с призив към предприятията, които използват неговата продукция, да дават отзиви за качествените показатели. През 1972 година заводът е един от тези 8 предприятия, които са инициатори на габровския почин да се работи така, че да се създават условия за висока обществена производителност на труда в предприятията, които ползват продукцията на техния колектив.

По решение на комбинатския партиен комитет в края на 1983 година се проведоха събрания на трудовите колективи, на които присъствуваха представители на потребителите на произведените от тях инструменти. Съвместно се обсъдиха положителните и негативните страни по техническото им равнище и експлоатационните качества.

Сега се изгражда система за набиране на информация за качеството на инструментите при експлоатация чрез предоставяне от завода на специални карти на потребителите. Тази информация ще се предава на специалистите от лабораториите и техническите отдели за анализ и набелязване на мерки в бъдещата работа за подобряване на качеството. Този опит е взаимствуван от сродни инструментални заводи в Германската демократична република.

Първичните партийни организации също съчетават правилно политическия и икономическия подход. Добре се виждат и отчитат обективните условия и възможностите на трудовия колектив в разгръщане на борбата за създаване на повече потребителни стойности с по-малък разход на материали, суровини и енергия. Непрекъснато се работи за издигане авангардната роля на комунистите. В партийната организация при цеховете за производство на фрези и протяжки със секретарка Елена Семова са приети важни и необходими мероприятия за ефективно използване на съвременната материално-техническа база и спазване на технологичната дисциплина. Опитът и познанията ѝ като среден специалист ѝ позволяват да работи умело за въвличане на комунистите и безпартийните за усъвършенствуване на професионалната им квалификация. Партийната организация успешно съчетава борбата за високи качествени показатели с обемното изпълнение на плана.

Бюрото и първичната партийна организация при цех „Шублери" също работят успешно за утвърждаване на активна позиция към качеството на продукцията. Тук комунистите са водещи при своевременното внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. Към цеха работи творческа група, която развива и използва възможностите на членовете на колектива за въвеждане на редица подобрения в производствения процес. Същевременно се обръща внимание и на възпитателната работа за издигане на организираността, прецизността и чувството за отговорност. На тази основа постоянно се усъвършенствува организацията на труда, в чието съдържание органически се съчетават върховите постижения на научно-техническия прогрес и предимствата на социалистическия начин на живот.

Положителен е опитът и в цех „Твърдосплавни инструменти" с партийна секретарка инж. Нели Радева. Тук се изработват твърдосплавни пластини по лиценз. Сега завършва внедряването на инсталация за нанасяне на многослойни износоустойчиви покрития на твърдосплавните пластини. Задачата, която стои пред колектива, е не само да се достигат качествените показатели на лиценза, а и световните

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, С., Партиздат, 1981, с. 84.

Digitized by Google

постижения в тази област. За целта е проведено открито партийно събрание с целия колектив за запознаване с основните направления за подобряване на качеството. Приети са конкретни мерки за подобряване на техническата подготовка на производството, издигане на трудовата и технологичната дисциплина, подобряване реда в цеха и на отделните работни места. Особено внимание се обръща на качеството на конструктивните и технологичните разработки за новите изделия и пресформите, на операциите пресоване и синтероване за строго спазване на предписаните режими. От тези две операции зависят качествените показатели на твърдосплавните пластини.

За повишаване на трудовата активност на всеки работник беше раздадена анкетна карта, в която той отразява своите виждания и прави предложения за повишаване качеството на продукцията, свързана с неговите трудови операции. Партийното бюро на открито заседание с актива на цеха е обобщило резултатите. Направени са ценни предложения, които се отнасят главно до окомплектуване на инструмента с необходимите резервни части и спомагателни материали, за поддържане точността на машините в рамките на паспортната точност. На това заседание е поставен въпросът за търсене на нови форми и методи за активизиране на колектива в борбата за високо качество. Особено съдържателна работа е извършена за развитие на движението за производство със собствен качествен щемпъл. Тази дейност се съпътствува с идейновъзпитателни мероприятия, които са особено резултатни при младите работници. Сега те се включват по-активно в обществения живот, проявяват по-голяма самоинициатива.

За повишаването на качеството голямо значение има умението на партийната организация да работи с бригадния съвет. На неговите заседания се прави анализ на производствените резултати, отчитат се постиженията и недостатъците на отделни работници, набелязват се мерки за подобряване на работата. С решенията на бригадния съвет се запознава цялата бригада.

Интересна форма на работа е обединяването усилията на специалистите от завода с тези на основните потребители. Анализирайки досегашната практика, партийното и стопанското ръководство са стигнали до извода, че при разработване на инженерните проекти за повишаване техническото равнище и качеството на инструментите се изхожда само от заводските, вътрешните проблеми. Недостатъчни са контактите с потребителите. Затова в периода на държавно-обществения преглед по качеството на продукцията беше отчетена необходимостта и се изградиха съвместни колективи със специалисти от предприятията, които закупуват инструментите.

Проучванията и анализите на партийния комитет показват, че индивидуалната подготовка на немалка част от работниците не отговаря на квалификационните изисквания за тяхната работа. Също така и системата за повишаване квалификацията на кадрите не отговаря на сложните и мащабни производствени задачи. Това обуславя необходимостта да се направи преценка на извършената досега работа, да се усъвършенствува системата за обучение и проверка на знанията и практическите възможности на тружениците. За тази цел е въведена специална карта за провеждане на изпити по практика. В нея са отразени основните параметри според изискванията на стандартите и техническата документация, технологично определеното време, за което трябва да бъде изпълнен даден вид обработка. За председатели на комисиите са назначени заместник-директорите. В техния състав са включени още и отговорният технолог на изделието, отговорният контрольор и нормировчикът.

Активната позиция за произвеждане на продукция с високо качество е свързана с **умението да се разграничават функциите между пар-**

Digitized by Google

тийното и стопанското ръководство и упражняването на ефективен партиен контрол. Богатите по разнообразие задачи, свързани с качеството, редовно се обсъждат от партийните органи и се вземат необходимите решения. В своята повседневна управленска дейност стопанското ръководство се ръководи от тях. Същевременно инициативите, намеренията и предложенията на стопанското ръководство се обсъждат в партийната организация и се контролира ритмичното изпълнение на поставените задачи.

Съществуват и редица нерешени въпроси и трудности. Не е осъществено например метрологично осигуряване на всички процеси. В някои производствени звена има износена и морално остаряла техника. Назряла е необходимостта от въвеждането във всички участъци на по-прецизни машини. На известна част от работниците не е приведена квалификацията на равнището, което изисква съвременната производствена практика.

За развитие на творческата активност на трудовия колектив в борбата за повишаване качеството на продукцията голяма роля играе

ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНАТА РАБОТА

Нейното място и роля се определят от необходимостта хората да осъзнаят целите и общественото значение на задачите, свързани с качеството. Само съзнателните труженици могат да реализират ефективност на крайните резултати от труда. Ето защо идейновъзпитателната работа предхожда и съпровожда изпълнението на всяка производствена задача. Позицията на партийния комитет е, че не е достатъчно само да се разясняват и осъзнаят поставените цели. През време на работата възникват трудности, противоречия, допускат се грешки и идеологическата работа трябва да допринася за своевременно нанасяне на корекции. Да спомага да се вниква по-задълбочено в качеството като явление с комплексен характер. Че то преди всичко задоволява определени потребности и интереси, има разнообразни характеристики — функционална, естетическа трайност, надеждност, ергономичност...

За подобряване на възпитателната работа сред колектива наред с икономическите фактори се използва и многообразие от масови и индивидуални форми на идеологическо въздействие. Така например на комуниста Илия Христов, който е настройчик в пресовия участък, и на безпартийния техник Досьо Вълчев е била възложена задачата да изяснят кои са причините за напукването на пластините „фикс перфект" при пресоване. На комуниста Съби Генов е възложено поръчение да следи за годността на машините в механичния участък за произвеждане на качествени пластини. Чрез конкретни партийни поръчения целево се насочват и разпределят усилията за изпълнение на задачите. Всеки комунист има постоянно или временно поръчение. Те са насочени главно към усъвършенстване на трудовата и технологичната дисциплина, към повишаване професионалната подготовка и квалификацията на кадрите.

Постигнати са и някои конкретни практически резултати. През последните месеци на годината няма санкционирани работници за второ представяне на продукцията. Доскоро качеството на извършваните операции се следеше от контролните работници. Сега всеки е снабден с контролен уред и сам проверява произвежданата от него продукция.

Идейновъзпитателната работа допринася да се осъзнаят материалните и духовните фактори за високо качество на продукцията, което дава възможност за изграждане на активно отношение към производ-

Digitized by Google

ствените задачи. Същевременно високото качество на продукцията трябва да изменя положително човека, да допринася за усъвършенстване на отношенията между хората. Всеки труженик се самоусъвършенствува, което влияе положително на производството. Укрепват и се развиват в същото време трудовата, технологичната и нравствената дисциплина. Съзнателното и доброволно спазване на утвърдените обществени изисквания за висококачествена продукция характеризира голямата морална и политическа зрелост на колектива.

За утвърждаване на позицията на трудовия колектив към производството на продукция с високо качество от голямо значение е издигане ролята на челниците, рационализаторите. Опитът на първенците е голям резерв. Усъвършенствува се работата с всеки работник с оглед неговата съзнателност и трудово-творческа активност да се издигат до равнището на първенците.

Съдържателна и разнообразна дейност развива клубът на челниците в завода. Негови активни членове са носители на ордени и медали, ветерани, наставници, майстори в производството, челници в труда. Многостранна дейност е насочена към изграждане на високи професионални качества у работниците, към утвърждаване на висока организираност и дисциплина, подчертан усет към новото, непримиримост към слабостите и недостатъците. Работата на наставниците е свързана с предаване на своя производствен и житейски опит, възпитание на ново отношение към труда, формиране на многостранно развити социалистически личности. За да бъдеш добър наставник, е необходимо да притежаваш тези качества, които формираш, и да обичаш тези, на които въздействуваш.

Както се подчерта и на Националната партийна конференция, идейновъзпитателната работа е призвана да изяснява и сложната природа на качеството като динамична величина. Многостранният комплекс от знания и умения на тружениците, тяхната професионална подготовка и психологическа нагласа за трудово-творческа изява не са неизменни. Динамичните промени в материалните условия на труда и обществения живот обективно изискват да се изменя и качеството на труда, да се усъвършенстват професионалните възможности, организираността, прецизността и творческите възможности на трудещите се. Наред с това е необходимо да се изграждат и утвърждават социалистическите нравствени добродетели, които имат решаващо значение за обогатяване на мотивите за творческа активност в повишаване качеството на труда във всички дейности.

Активната позиция на трудовия колектив за висококачествен труд отразява основните изисквания към общата и професионалната подготовка на работниците и специалистите, тяхното многостранно развитие и реализация. Те се обуславят от изискванията на съвременната научно-техническа революция, от ускореното социално-икономическо развитие при изграждане на развитото социалистическо общество. На сегашния етап на развитие не е възможно да се решава успешно задачата за повсеместна интензификация без разнообразната и богата по съдържание ръководна дейност на партийната организация в трудовия колектив за изграждане на активно отношение и борба към повишаване на качеството на труда.

Гено МАТЕЕВ
кандидат на философските науки

Digitized by Google

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

НЕДОМЛЪВКИТЕ

В писмото си до редакцията Иванка Нешева от Клисура пише: „Седемнадесет години работих като завеждаща ТРЗ на горското стопанство в Клисура. Напуснах по собствено желание при създадена ситуация в резултат на финансова ревизия. Бях поканена да се върна на работа в стопанството на освобождаващата се длъжност завеждаща ТРЗ. Имам 9-годишен син, на който моето отсъствие от къщи по 10—12 часа на ден се отрази неблагоприятно. Разбрах, че др. Шентов, секретар на градския комитет на партията, имал особено отношение към мен и трябвало да се съгласи за назначаването ми. Изненадана бях от това, защото при напускането ми по неговите думи длъжността не била номенклатура на градския комитет на БКП. Защо тогава се иска съгласието му? Другарят Шентов започна офанзива срещу мен. Първото обяснение, което оповести, беше, че колективът на стопанството е против моето връщане. Второто, мълвата говорела...

Мога ли да повярвам, че колективът, в който работих 17 години, бях партийна секретарка 5 години и профпредседателка до деня на напускането ми и благодарение на който бях избрана за член на Централния комитет на профсъюза на работниците от горите и горската промишленост, може да е против моето завръщане? Съмнявам се в това.

Вярвам в човешката и в партийната правда и затова се обръщам към вас."

●

Когато получих задача да отида в Клисура, дълго мислих: „За какво ще пиша? Та нали молителката е напуснала по собствено желание?" И все пак у мен имаше известно съмнение за причините на нейната стъпка. Реших, че най-добре ще е всички важни събития да предам с думите на хората, с които ще разговарям.

Бях в Клисура. Срещнах се с Б. Спиров — секретар на градския комитет на БКП, с Е. Балинова и Ив. Шентов — бивши секретари на комитета, с хора от горското стопанство. Запознах се и с някои документи.

ДОКАЗАТЕЛСТВАТА

Първият въпрос, който привлече вниманието ми, бе: Защо Ив. Нешева е напуснала предприятието?

— Сблъсъкът бе много силен — сподели тя. — Това е първопричината.

Съмнението обаче не ме напускаше. Мислех си: „Навярно е забъркана в нещо и се плаши от ревизията? От честолюбие, от срам иска да избяга далеч от погледа на хората, с които е работила дълго време".

— Прави се ревизия на горското стопанство — подчерта Ив. Шентов. — Установени бяха нередности в начисления на труда и заплатите. Като началник на ТРЗ тя не си е отваряла очите.

— А с какво беше санкционирана за провиненията? — попитах аз.

— С нищо — отговори Ив. Шентов.

— В ревизионния акт от нея не се търси абсолютно никаква отговорност — заяви главният счетоводител на стопанството. — Тя не фигурира и в заповедта за наложените наказания. Нарушенията са извършени в страничната дейност на предприятието, за което бяха санкционирани директорът и главният счетоводител.

А П. Стоилкова, председателка на профкомитета, допълни: „При финансовата ревизия станаха спречквания между ръководни кадри и тя поиска да бъде освободена. Събраха ни на извънредно партийно събрание. Бяхме категорични да не си отива. Огорчена обаче, тя си замина".

Трудно бих повярвал, че за „слабостите", посочени от бившия секретар на градския комитет на партията, виновната няма да получи административно и партийно наказание. И все пак тя няма наложена санкция! Тогава? Нима са проявили либерализъм, снизхождение?... Не! Вярваме, че тя не е била съгласна с някои неуредици в страничната дейност на стопанството, не се е примирила с нарушенията. Отказала да извърши беззакония, поради което се получил и сблъсъкът. Държи на честта си и си отишла.

Намерила работа в друго селище. Разделя се с колектива точно когато е била председателка на профкомитета. Комунистите настоявали тя да не напуска. Интересно е,

Digitized by Google

че в този момент от градския комитет на партията не са направили необходимото, за да я задържат в стопанството. Това е учудващо? Ще кажете: защо? **Та нали тя е на изборна длъжност? Още повече, че партийната организация желаела, настоявала за нейното оставане!** Кой е трябвало да се намеси? Естествено, партийният орган, в чиито обсег е предприятието. Но... **това не станало.** Защо ли? Може би да има „основание" за подобна пасивност! Нима е „нужно" да се бъркат навсякъде и за всекиго?! ... **Какво от това, че партийната организация застанала зад комуниста!** Безспорно е, че тя е пренебрегната. А пръв дълг на комитета е да прави всичко необходимо за издигането на ръководната ѝ роля. Защото тя е представител на партията в колектива и на колектива в партията.

КАКЪВ РАБОТНИК Е БИЛА ИВ. НЕШЕВА?

За мен тя е непозната. Лице, изпратило жалба до списанието ни. Ще си послужа с преценките, дадени ѝ от лицата, с които беседвах.

— Тя е кадърен човек — каза Б. Спиров. — Добър специалист. Оценката за дейността ѝ като партийна секретарка и общественичка е добра. В стопанството не можаха да намерят човек, който да я замести.

— Аз работих в горското стопанство с Нешева — посочи Е. Балинова. — Като служителка е много добра. Оценката за работата ѝ като партийна секретарка беше положителна.

— Контактна личност — изтъкна А. Пандев, директор на горското стопанство. — Ползва се с добро име в колектива ни. Нямаше по-добър служител, който да я замести в пряката ѝ работа. Партийното бюро няколко пъти ми предлага да я върнем на предишната ѝ длъжност.

— Истина е, че като партийна секретарка и председателка на профкомитета тя имаше хубава дейност — допълни П. Стоилкова.

Безспорно е, че трудовата и обществената дейност на Нешева е оценявана положително. Хората ѝ вярвали. Избирали я на отговорни места. А тя навсякъде оправдавала доверието им. Стремяла се да дава своя принос за доброто на колектива. И затова я уважавали.

●

Минава време. Нешева била поканена, пък и тя желаела да се върне на овакантяващото се място в горското стопанство. Точно на същото, където е била и преди. Пречело ѝ се. Подала молба до общинския комитет на БКП в Карлово. Тук не взели отношение и предоставили със случая да се занимае градският комитет на партията в Клисура, който е в тяхно подчинение.

— Да, по повод на жалбата ѝ — каза Б. Спиров — се занима комитетът ни.

Било е 15 август 1983 година. В протокол № 9 от заседанието на градския комитет на БКП е записано: „... др. Шентов предложи на вниманието на членовете на комитета за обсъждане кандидатурата на Ив. Нешева за началник ТРЗ при горското стопанство, като съобщи, че се прави такова предложение от общинския съвет на професионалните съюзи и се изявява желание от самата нея".

Присъствуващите реагирали. Но как?

Ето и мотивите им:

А. Бардуков: „Ще сгрешим, ако я върнем в този колектив".

М. Балабанова: „За този колектив нейното връщане ще изиграе отрицателна роля".

Е. Балинова: „Работила съм с нея и разбирам колективът защо не я иска, затова го подкрепям".

Б. Спиров: „Аз съм споделял и преди, че нейното връщане няма да е полезно".

М. Лучева: „Подкрепям общото становище, че няма да е полезно връщането ѝ в горското стопанство".

Това са изказванията. В тях се взирах няколко пъти. Стремях се да не пропусна нещо съществено. Не може да не вярвам, че те са отразени точно. **Какво прави впечатление?** Всички подкрепят направеното предложение, но нито един **не посочва конкретно обвинение,** от което да се вижда каква е вината на жалбоподавателката. С какво ще се навреди, ако тя се върне в предишния си колектив. Може би това, което „знаят", го таят в себе си? **Това ли е партиен подход, другарска грижа за комуниста?** Те обаче са били длъжни да го изкажат в заседанието на комитета. Да чуят и молителката. И всичко да бъде отразено в протокола, да има конкретни аргументи и те да притежават нужната стойност. Да служи за вземането и на най-вярно решение. Минава време, а в крайна сметка за случая ще се съди и от този документ.

Накрая в същата точка от посочения протокол четем: „Градският комитет реши: не дава съгласие др. Нешева да бъде назначена за началник ТРЗ при горското стопанство поради формиралото се отрицателно обществено мнение и изказаните опасения от редица работници и служители от стопанството, че с нейното завръщане в стопанството ще бъде нарушен социално-психическият климат".

— Имате ли доказателства за отправените обвинения? — попитах Б. Спиров и Е. Балинова.

И двамата ми отвърнаха, че нямат, но... така се говорело!...

Ще ми се на **решението** на градския комитет да отделя малко повече място. Защото то е документ не на какъв да е орган, а е дело на градския комитет на Българската комунистическа партия. На партията, която е заслужила доверието и обичта на народа ни. И то благодарение на нейната принципност, обективност, честност,

Digitized by Google

на високите ѝ човешки и комунистически добродетели.

В случая става дума за човек, за комунист, за дългогодишен обществен деятел в Клисура — партиен секретар, председател на профсъюзен комитет, радиопрограмен ръководител в града, член на Централния комитет на профсъюза на работниците от горите и горската промишленост.

Има ли основания, за да се вземе горното решение? Позовават се на чуто, недочуто, на мълвата, на приказки от улицата. Определено бих казал, че това не подобава на един орган, какъвто е градският комитет на БКП. В никакъв случай не бих се съгласил с него, че той трябва да гради позицията си по този начин. Ако комитетът има безспорни доказателства, това е друго. Тогава биха изпъкнали и въпросите: „Защо това не е отразено в протокола от 15 август 1983 година? Защо, когато Нешева е била в горското стопанство, не ѝ е търсена отговорност? Защо не са се намесили и ако тя има провинения, да получи заслуженото?" Тъй както повелява и Уставът на БКП.

Но всичко това е липсвало. Не го отрече и Ив. Шентов. Напротив. Тя напуска предприятието с добър актив — председателка на профкомитета. И с партийно събрание, което е настоявало тя да остане.

В случая е подценено партийното събрание. И то сега, когато се издига неговата роля. **Защото то е колективен орган на първичната партийна организация. Но то може да осъществява своята организаторска и възпитателна функция, когато въпросите на вътрешнопартийната демокрация намират най-пълно проявление.** И не друг, а именно тя е основата и гаранцията за вземането на най-правилни решения за смела борба против своеволията, за потъпкването на моралните норми и за нарушенията на партийния Устав.

Решението на комитета почива на недоказани неща. Недомлъвките нанасят тежки рани. Те грозят красивото в човешките отношения. Забравено е, че този документ трябва да се гради на безспорни доказателства. Нужно е в случая да напомним следното: **доказателството е метод за установяване на истинността на дадено твърдение, което до този момент или не е било разглеждано от гледна точка на истинността, или пък е имало съмнение относно неговата достоверност. Смисълът на доказателството е в това, че фактите не си противоречат едни на други, но и задължително произтичат едни от други. При това изходни факти или съждения трябва да бъдат смятани за достоверни както от субекта, така и от обекта на доказването.**

С решението си партийният комитет трябва да допринася за развитието на социалната активност на комунистите и трудещите се, да въздействува възпитателно. Тъй както изисква Уставът на БКП, решенията на партийните конгреси и тези на Централния комитет на партията.

Още един въпрос буди недоумение. Защо е било нужно комитетът да взема решение за назначаването на Ив. Нешева? Дали въпросът не би могъл да бъде уреден само от секретарите на комитета? Още повече, че в този момент длъжността заеждаща ТРЗ не била номенклатура на градския комитет на БКП. Интересно е, че няколко месеца след това заседание по предложение на Ив. Шентов комитетът решава същата длъжност в горското стопанство да стане негова номенклатура. А не след дълго време тя отново е заличена от списъка.

Случаят с Ив. Нешева подсказва, че към нея отделни лица в една или друга степен имат създадено отношение. Другояче не биха могли да се обяснят и някои моменти в съдържанието на решението. **В него е отбелязано, че редица работници и служители се опасяват, че с връщането ѝ ще бъде нарушен психоклиматът в стопанството.** Допускаме, че може да има отделни личности, които да не я искат. И все пак така ли е?

При срещата ни с някои ръководни дейци от горското стопанство те говорят друго. И то е записано в предните редове. Как бихме си обяснили и факта, **че при напускането ѝ не друг, а партийната организация, политическият ръководител на колектива, държи тя да се върне? А как да се даде отговор на въпроса, когато единодушно партийното бюро приема решение тя да бъде назначена на работа в горското стопанство?**

Ако Ив. Нешева притежаваше качества, които ѝ се приписват от някои лица, а и в решението на комитета, струва ми се, че комунистите в никакъв случай нямаше да се застъпват за нея. Напротив, щяха да ѝ дадат заслуженото. Ето това е трябвало да види и прозре градският комитет на партията!

●

Отскоро тя отново е на работа в горското стопанство. Дошла с радост, връща се при близки хора. Посрещнали я добре. Сега нейното едничко желание е да работи, тъй както се е трудила и преди. Да дава частица от себе си за успехите на колектива. Какво по-хубаво от това!

●

Атаките срещу Нешева обаче не спират. Те идват не от хора от горското стопанство, а от другаде. На 27. I. 1984 година, съвсем наскоро след пребиваването ми в Клисура, градският комитет на БКП има заседание. По настояване на Е. Балинова е включена и допълнителна точка. Записали: „Запознаване на градския комитет с жалбата до сп. „Партиен живот" от др. Ив. Нешева и вземане на отношение от комитета". Хвърлят се упреци, че тя клевети

Digitized by Google

и имала прояви, несъвместими на човек с партиен билет.

В изказването си Ат. Пандев подчертава: „Струва ми се, че има лични ежби между двете личности. Нешева е много необходим кадър за горското стопанство и затова отново е назначена на работа. Взето е решение на партийното бюро."

При срещата ни Ив. Нешева заяви: „Е. Балинова е настръхнала срещу мен, че съм се върнала отново на предишното си място. Упреква ме, че съм я клеветяла в писмото си до редакцията."

●

В заседанието на комитета извикали и Нешева. **Обвинили я в клеветничество. Основание? Изпратила писмо с подобно съдържание в списание „Партиен живот"!** Въпреки многото упреци тя била категорична, че никого не клевети.

Накрая в протокола записали: „Предвид на това, че въпросът е поставен пред повисш орган — редакцията на сп. „Партиен живот", който по-компетентно ще се произнесе, градският комитет не взема решение.

Сегашният градски комитет на БКП не възразява др. Нешева да остане на работа като началник на ТРЗ в горското стопанство — Клисура."

И все пак решение има. Сложен е край на една несправедливост, която дълго време е тегнела над едно семейство.

Тежки съмнения са отправени към един човек, към комунист! **Правдиви ли са те?**

Препрочитах молбата на Ив. Нешева до списанието. Колкото и да се взирах, не открих тенденция да се оклеветят и злепоставят дадени личности. Същественото в нея е, че молителката излага някои пречки, които са спъвали завръщането ѝ на работа в родния град. Тъй както ги вижда и усеща. Може би не всичко е претегляно до сантиграм, но то няма белег на клеветничество. Ни най-малко пък и стремеж да бъдат очернени някои лица. Още повече, че тя съзнава къде изпраща писмото си. Пише не къде да е, а до издание на Централния комитет на партията. Обръща се към него с голямата вяра да възтържествува партийната правда.

А може би заслужава засегнатите да се замислят и върху думите, изречени от Ат. Пандев!

Има над какво да се разсъждава от случая с Нешева. Защото **въпросът опира и до партийния подход, до умението да се работи с хората, до повишаване качеството на всяка дейност. Да става така, че от всеки въпрос, който се поставя на вниманието на градския комитет на БКП, да има трайни следи. Да има поука, да се действува принципно, възпитателно, да се дава положително отражение в дейността на градската партийна организация.**

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

ЗАДАЧА С НЕПРЕХОДНО ЗНАЧЕНИЕ

ИВАН ОВЧАРОВ
първи секретар на ОК на БКП — Ямбол

Ние си давахме сметка, че проблемите за формиране на активна социалистическа личност са сложни и многостранни, не са започнали вчера и няма да свършат утре, че тяхното успешно решаване зависи от единните усилия на цялата политическа система — като се започне от семейната среда, премине се през училището и продължи в обществените организации и в трудовия колектив; като се съчетават в единство въздействието на социалната среда и на идеологическата работа на партията.

●

В нашата дейност се ръководим от твърдото убеждение, че социалната среда и нейното непрекъснато усъвършенствуване са най-важна предпоставка за формиране и утвърждаване на активна жизнена позиция на личността. „Хората — казва Маркс — са продукт на обстоятелствата и на възпитанието, следователно изменените хора са резултат на други обстоятелства и на изменено възпитание."[1]

Безспорно промяната в социалната среда виждахме в практическите мерки на окръжната партийна организация, за да бъдат осъществени решенията на Дванадесетия партиен конгрес, да изкристализират в конкретни дела теоретическите разработки и практическите подходи, разработени от другаря Тодор Живков след конгреса. Заехме се с проблемите на по-нататъшната интензификация на промишлеността и селското стопанство в окръга. За тази цел организирахме пленуми на окръжния и на общинските комитети на партията. Окръжната партийна организация заживя с въпросите на по-успешното прилагане на новия икономически механизъм, за укрепване на социалистическата дисциплина: планова, технологична, финансова, трудова и нравствена; за издигане значението на качеството като ключов проблем на нашето време; порасна влиянието на икономическите лостове и механизми в производствената и в непроизводствената сфера.

Организаторската и идейно-политическата работа се насочиха към създаване на новаторска по същност и творческа по размах нагласа у кадрите на всички звена и равнища, за да бъдат решавани успешно социално-икономическите задачи — днешни и предстоящи, за да се осъществи диалектическата зависимост — качеството на ръководството, на социалното управление да се измерва във високото качество на

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 3, с. 4.

Digitized by Google

продукцията и обратно високото качество на продукцията да бъде водещ критерий за качеството на ръководната дейност.

В настоящия момент стопанските кадри полагат по-голямо умение, повече са техните грижи за създаване на реални материално-технически условия и организационно-икономически предпоставки за ускорено внедряване в практиката на съвременната техника и технологии, на челните постижения.

В производството са внедрени нови изделия, в организацията на труда на една част от работниците и кооператорите настъпиха положителни изменения — намаляват операциите, изискващи прилагането на физически тежък и непривлекателен ръчен труд. Партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации добре осъзнават обективната необходимост и осъществяват практически мерки за решително повишаване ефективността на икономиката на базата на обновлението и внедряването в производството на авангардни технологии, повишаване производителността и качеството на труда.

Подобрените условия за работа и отдих, ясната производствена перспектива, високото качество на произвежданата продукция постигнаха определени социалнопсихически изменения: повиши се социалният престиж на трудовите колективи, порасна техният социален оптимизъм, у труженика се формират чувства на гордост от професията и от резултатите на неговия труд.

Редица партийни и стопански ръководства като в химическия комбинат „Димитър Димов“, тъкачния комбинат „Тунджа“, мебелния завод „Стоян Златев“, стопанския комбинат за селскостопански машини „Сила“, завода за електро- и авточасти „Елпром“ — Елхово, държавни мини „Васил Коларов“ — Тополовград успешно работят за непрекъснатото усъвършенствуване на социалната среда; това от своя страна засилва интереса на младите работници към тези предприятия, задържа специалистите, работещи в тях, стимулира личната и колективната социална активност.

В строителството обаче и в отделни направления на селското стопанство, както и в някои промишлени предприятия партийните и стопанските ръководства не полагат достатъчно усилия за подобряване и усъвършенствуване на условията на труда. В много случаи това става причина част от завършващите средните професионално-технически училища по селскостопанско производство и индустриализирано строителство да не постъпват на работа по разпределение.

Известна е марксическата постановка, че личността е не само и не просто продукт на въздействие на социалната среда, но и сама влияе върху нейното прогресивно развитие и в това най-ярко се проявява активността на жизнената позиция.

Следователно в съвременния етап на дълбоки изменения в социално-икономическата и духовната сфера от личността, особено от комуниста се изисква не само да се съобразява и приспособява към промените, но и активно да участвува в изграждането на зрялото социалистическо общество, да бъде носител на ново качество на труда, на нова степен на подготовка и реализация. В този смисъл **преобразуващата роля на активната позиция на личността най-ярко се проявява в работата на трудовия колектив и преди всичко в изпълнението на личните и на колективните насрещни планове.**

Настъпиха съществени изменения в подхода на партийните и стопанските ръководства при формирането и приемането на насрещните планове; подобри се участието на ангажираността на отделните работници и специалисти в разработването на инженерните проекти и насрещните планове. Сега особено внимание се отделя за тяхното оптимизиране, за по-широко и активно участие на трудовите колективи в

Digitized by Google

непрекъснатото търсене на източници и възможности за изпълнение на качествените и обемните показатели на плана. Разкриването на допълнителни резерви в по-голямата част от трудовите колективи се превръща в съзнателно убеждение. Определено можем да кажем, че партийната повеля — насрещният план да се формира от всички, намери добър отзвук сред трудовите колективи на стопанския химически комбинат „Димитър Димов", специализираната монтажна организация по автоматизация, комбината за хидравлични елементи „Иван Тенев", „Булгарплод", „Заводски строежи", Горивни и строителни материали и окръжната пласментно-снабдителна организация.

Активно участвуват и селскостопанските труженици при формирането на насрещните планове в бригадите. С методическата помощ на специализирани групи от окръжния аграрно-промишлен съюз и аграрно-промишлените комплекси се разкриха допълнителни резерви за производство на 40 хил. тона зърно над държавната задача.

Активизира се рационализаторската и изобретателската мисъл в окръга, личната заинтересованост за съдбата на колективното дело намира проявление в десетки предложения и инициативи. **През миналата година например трудещите се направиха 18 274 организационно-технически предложения, 4020 от тях бяха включени в инженерните проекти с предполагаем икономически ефект от 6 748 000 лв.**

Интересен е един друг факт — болшинството от предложенията са свързани с повишаването на качеството на продукцията, други от тях се отнасят за допълнителни икономии на материално-енергетични ресурси, подобряване използването на оборудването, намаляването на ръчния труд и с решаването на редица социално-битови въпроси.

С по-голямо умение и пораснал опит партийните, държавните и стопанските ръководства прилагат принципите на новия икономически подход и неговия механизъм. Сега възнаграждението и общественото признание на работниците се определя по-точно според вложения труд и неговите резултати. Взаимопомощта, контролът и самоконтролът се утвърждават като основа на принципни междуличностни другарски взаимоотношения. Повишават се отговорността, заинтересоваността и активността на трудещите се, настъпват качествени изменения в труда на отделния работник и на трудовите колективи като цяло.

●

Окръжният и общинските комитети на партията, първичните партийни организации отделят по-голямо внимание за усъвършенствуване организацията, формите и съдържанието на пропагандата и агитацията, за да се повишава ефективността от идеологическото въздействие върху социалистическата съзнателност и активност на личността.

Главното, характерното в работата на окръжната партийна организация, в дейността на държавните и обществените органи е системната, последователна и целенасочена идейновъзпитателна дейност в партийните организации и трудовите колективи. **Идеологическата работа на окръжната партийна организация по-пълно се съобразява с големите предимства, които се създават в бригадите в условията на новия икономически подход и неговия механизъм.** Идеологическото въздействие е съсредоточено преди всичко към формирането на съзнателни и активни труженици, у които все по-ярко се открояват такива качества като самокритичност, критичност и взискателност към другите, деловитост, творческо мислене и непрекъснато търсене на нови, по-ефективни форми и методи за изпълнение на плановите задачи.

Съществен принос за изграждането на здрав мироглед и формирането на активна жизнена позиция има марксистко-ленинското обучение на комунистите, безпартийните активисти, на всички трудещи се.

Digitized by Google

През последните години нарасна значително обхватът на комунистите в системата на партийната учебна година. Отделите „Пропаганда и агитация“, бюрата на първичните партийни организации придобиха по-голям опит в подбора и подготовката на пропагандистите. Преди няколко години си поставихме задачата да включим повече ръководни кадри в пропагандистката работа. Сега 57 на сто от пропагандистите са ръководни кадри, а 92 на сто участвуват в движението „Пропагандистът — активен борец за високо качество и висока ефективност“.

Чрез непрекъснатото усъвършенствуване на планирането на политическата просвета и икономическото образование **постигаме по-успешно единство на целите, задачите, формите и средствата при осъществяване на идеологическото въздействие.** Особено значение в това отношение имат личните творчески планове на пропагандистите. Стремежът е максимално да се реализира залегналият във всяка тема и дисциплина идейновъзпитателен ефект.

В окръжната партийна организация са създадени по-благоприятни организационно-технически и методически предпоставки за задълбоченото изучаване на марксистко-ленинското теоретично наследство; теоретичният коментар се осъществява в тясна връзка и единство с проблемите на нашата съвременност и социалната практика в окръга. Всичко това допринася за формирането на активна политическа позиция на личността в борбата за социалистическото изграждане на Ямболския край.

Новите идеи на генералния секретар на Централния комитет на нашата партия все повече стават същност на духовния климат и начина на живот на комунистите и трудовите колективи в окръга. Те дават нарастващо положително отражение и в цялостната идейновъзпитателна дейност на окръжната партийна организация. Партийната постановка, че главен критерий за ефективността на идеологическата работа са промените в съзнанието и поведението на личността, които се материализират в социална активност в строителството на зрялото социалистическо общество, става същност, основа на идеологическата ни дейност.

Задълбоченото изучаване и творческото осмисляне на въпросите на интензификацията, ефективността, обществената производителност на труда, социалистическата собственост, научно-техническия прогрес, качеството, дисциплината и други са съизмерими с повишаването на трудовата и политическата активност при изпълнение на социалноикономическите задачи на трудовите колективи.

Специални теоретически и практически занятия бяха посветени на проблемите за висока производителност, дисциплина и повишаване качеството на продукцията, разработени от другаря Тодор Живков в речта му пред Варненското съвещание (1983 г.), като ключови проблеми на политиката на партията. Това позволи теоретическите постановки за качеството на труда още по-тясно да се обвържат и съчетаят с обсъждането и на практическите подходи за конкретното решаване на съответните задачи в трудовите колективи.

Стремежът ни е да се преодолява излишното теоретизиране и неумението на някои идеологически кадри да осъществяват тясна връзка с живота, да се ограничават проявите на формализъм и примитивизъм, които пречат за формирането на активна жизнена позиция на личността.

В съответствие с партийните изисквания за засилване на творческия характер на идеологическата работа **в окръжната партийна организация се отделя много по-голямо внимание на непрекъснатото ускоряване бързината на идеологическия отзвук, на обогатяването и**

Digitized by Google

усъвършенстването на диалога между партията и народа, между първичните партийни организации и трудовия колектив.

Създават се условия и предпоставки за постоянното изучаване на общественото мнение и политическото настроение на масите, за своевременното информиране на комунистите и трудещите се.

За постигането на тези цели партийните органи и организации в окръга полагат системни грижи за подобряване качествения състав на агитационните звена и повишаване ефективността от тяхната дейност. Сега в съставите на окръжната и общинските групи докладчици са включени най-отговорните комунисти, умеещи да убеждават със силата на словото, а с трудовата и обществено-политическата си дейност служат за пример. Тяхното участие в диалога с трудещите се способствува не само да се разяснява политиката на партията, но и да се отговаря незабавно и компетентно на хората по вълнуващите ги въпроси, да се вземат практически решения.

Показателен в това отношение е опитът на общинската партийна организация в Елхово. На специален пленум бяха обсъдени проблемите за ускоряване бързината на идеологическия отзвук. Утвърдените комплексни мероприятия доведоха до изграждането на стройна информационна система, до осъществяване на бърза обратна връзка, до формирането на позитивно обществено мнение и активна политическа позиция при изпълнението на партийните предначертания.

В окръжната партийна организация процесът на обогатяване на съдържанието на политическата агитация е с положителна и трайна тенденция. Подчертан е стремежът на първичните партийни организации и партийния актив за по-непосредствено общуване с трудещите се и за постигане на резултатно идеологическо въздействие. Убедителен пример за това е разясняването на важни партийни и държавни документи и решения от национално и местно значение.

Партийните комитети и организации полагат непрестанни грижи за подобряване на индивидуалната политическа работа с хората с цел издигане ролята на субективния фактор и повишаване участието на трудещите се в производството и управлението. Чрез този подход на навременен и открит диалог на партийната организация с трудовия колектив се постига необходимата активност на комунистите, комсомолците, безпартийните в решаването на социално-икономическите задачи. Трудовите колективи на редица предприятия като „Тунджа“, „Димитър Димов“, „Георги Калчев“, „Елпром“, АПК — Ямбол и Тенево подемат нови задължения, почини и инициативи за усъвършенстване на организацията на труда и повишаване качеството на продукцията. Починът на деветте предприятия от община Ямбол „Качеството — грижа и отговорност на всеки работник и специалист, на всеки трудов колектив“ в чест на Националната партийна конференция и 40-годишнината от социалистическата революция има много последователи в окръга. Партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации по-умело използват в агитационната работа личния пример и авторитет на орденоносците и челниците в труда. В чест на Националната партийна конференция работничката от текстилния комбинат „Тунджа“ Добрина Пенева излезе с призив към работническата класа от окръга за обявяването на дните до големия партиен форум за дни на ударен труд. Тази инициатива намери широк отзвук сред трудовите колективи.

Важна роля за повишаване на творчеството и активността на трудещите се играе наставническото движение, което придобива все по-масов и действен характер. Досегашната работа на наставниците в много предприятия е една от главните причини за бързата производствена и социална реализация на новопостъпилите. В контакта между

Digitized by Google

тях се предават производствени умения и се формират нравствени добродетели, положително отношение към труда и социалистическата собственост. Сега, при утвърждаването на учебните производствени комплекси, нараства ролята на наставничеството за учащите се от третата степен на единното средно политехническо училище.

В окръга работят над 3 хиляди наставници, които обучават около 5 хиляди млади работници и учащи се. На широка основа е поставено наставничеството в текстилен комбинат „Тунджа", стопанския комбинат за селскостопански машини „Сила", комбината за хидравлични елементи „Иван Тенев", производствения клон „Кабиле", аграрно-промишления комплекс в Елхово, производствения клон „Коста Стаматов" — Тополовград и др. За пример са наставниците—герои на социалистическия труд, Йорданка Марова и Божидар Живков, знатните работници и орденоносците Янко Петров, Златка Кьосева, Васил Господинов, Добрина Пенева и др.

Важно значение за засилване на политическата позиция на личността има редовната информираност на трудещите се по важни въпроси на партийната политика. Практикуваме много форми, но една от тях се утвърждава при нас преди всичко със своята обхватност и ефективност — това са единните политически дни. Утвърждава се политическият подход в тяхното съдържание: изнасят се беседи, организират се дискусии, проучване общественото мнение и настроение по такива актуални проблеми като икономическия подход и внедряването на неговия механизъм, изграждането на бригади от нов тип в селското стопанство, плана за социално-икономическото развитие на страната и окръга, подобряване услугите и самозадоволяването на населението, изпълнението на окръжната комплексна програма по зърнопроизводството, разясняване и реализиране на Постановление № 22 на Централния комитет на БКП и Министерския съвет на Народна република България; качеството, производителността на труда и дисциплината в трудовите колективи.

Бих желал да споделя опита ни по организацията, ръководството и резултатността от единните политически дни в Теневската селищна система.

Общинският комитет на партията в Тенево отделя голямо внимание и грижи за подбора, обучението и повишаването на компетентността на групата докладчици и агитколективите. Темите за единните политически дни се обявяват предварително чрез местните средства за масова информация. В деня на провеждането на единния политически ден се организират срещи, събрания, индивидуални разговори по темата и други въпроси, които вълнуват хората. Всички въпроси, предложения, критични бележки се картотекират. След като внимателно и задълбочено се проучат, съответните компетентни органи дават своевременен отговор на трудовите колективи и на отделните трудещи се. В резултат на всичко това се решават бързо проблемните ситуации в селищната система.

За обогатяване на единните политически дни използваме опита и на побратимените с окръга Андижанска област на УССР и окръг Хале на ГДР.

Не само в Теневската община, но и в целия окръг е създадена добра система за проучване на критичните бележки и предложенията и за даване на своевременен отговор на поставените въпроси.

Специално внимание отделяме на срещите на най-отговорните партийни, стопански и административни дейци със средношколската и трудовата младеж. На тях обсъждаме важни въпроси, свързани с професионалната подготовка и социалната реализация на младите хора, за изграждането им като многостранно развити личности.

Digitized by Google

Сполучлива форма за укрепване доверието на хората, за повишаване на социалната и трудовата им активност е установеният единен приемен ден в целия окръг. В този ден на срещи с ръководители от различни органи, с народни представители се поставят и решават редица социални, производствено-икономически и лични въпроси. По този начин растат, обогатяват се и се задълбочават контактите на ръководните кадри с трудещите се.

●

Повишаването на социалната активност и утвърждаването на активна позиция са немислими без засилването на компетентността и деловитостта на партийните и обществените органи и организации по ръководството и управлението на идеологическата дейност.

Непосредствено след Дванадесетия партиен конгрес се заехме с теоретичното осмисляне и практическото приложение на тези важни постановки. Общинските партийни комитети в Елхово, Тенево и Страл-джа организираха пленуми по проблемите, отнасящи се до работата на общинските партийни организации за формиране на активна позиция у трудещите се. Интересна според нас бе подготовката на тези пленуми. Тя включваше мероприятия за теоретичното изясняване на основната тема, разговори в първичните партийни организации за личния пример на комунистите, за социалните условия и психическия климат в първичните партийни организации и в трудовите колективи за формиране на активна позиция у социалистическия труженик. Последваха два пленума на окръжния комитет на партията. На тях бяха задълбочено обсъдени проблемите за комплексния подход в идеологическата работа, както и приносът на идеологическата работа за формирането на активна жизнена позиция на личността. Приети бяха програма и мероприятия, които сега са ръководно начало за издигане научното равнище на организацията и ръководството на идеологическия процес.

Порасна помощта на окръжния комитет към общинските партийни комитети за повишаване качествените страни на идеологическата дейност. Почти се е утвърдила традицията на системни срещи, семинари, методическа помощ с идеологическите кадри и идеологическия актив на общините.

Особено значение за ефективността на идеологическото въздействие има пряката и непосредствена дейност, която се осъществява в трудовите колективи. Първичните партийни организации в производствените клонове „Петър Момчилов“ и „Кабиле“, комбинат „Сила“, автостопанство — Елхово, ЦНСМ „Яница“, във Веселиново, Радовец, Инзово и др. по-умело планират и организират своята идеологическа работа, като я съчетават с решаването на конкретните задачи на трудовите колективи. По-добре се координират силите и възможностите на обществените организации за осъществяване на индивидуална работа с различните категории трудещи се.

Националната партийна конференция въоръжи с нови познания и методология партийните органи и организации, включително и по ръководството и организацията на идеологическата работа. За нас сега имат програмно значение думите на другаря Тодор Живков, казани в неговото встъпително слово: „Грижата за качеството е грижа за човека. Това е най-дълбокият и вдъхновяващ мотив на нашата политическа и идеологическа работа по проблемите на качеството, участието в борбата за високо качество — ето я мярката за действителния ръст на човека: идеен, политически, морален, професионален“.

В това виждаме и главната цел, към която трябва да се стреми, и главния резултат, с който трябва да се сдобие идеологическата работа на Ямболската окръжна партийна организация.

Digitized by Google

НА ПРЕДЕН ПЛАН — КАЧЕСТВОТО НА УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Изключително важният, труден и отговорен етап от развитието на образователното дело — етапът на изграждане на новото единно средно политехническо училище — поставя пред нови изпитания първичните партийни организации в учебните заведения. Под тяхно ръководство се извеждат на преден план и се решават възловите за преустройството на образованието проблеми, под тяхно ръководство към тези проблеми се приобщават не само педагогическите дейци, но и учащите се, родителите и цялата общественост.

Един от възловите въпроси в тази насока е за качественото усъвършенствуване на учебно-възпитателния процес. Неговото всестранно теоретическо и практическо осмисляне и решаване е сега дълг и грижа на първичните партийни организации в училищата на Кирковски район — София.

●

Защо проблемът за качеството на учебно-възпитателния процес е на преден план в дейността на партийните организации? Най-синтезираният отговор на така поставения въпрос се свежда до няколко основни момента.

Преди всичко, защото той е дълбоко свързан с генералната цел пред образованието — изграждането на многостранно развити личности, с осъзнати потребности и интереси, готови за пълноценна социална реализация. А това е немислимо без качествени изменения във всички компоненти и страни на учебно-възпитателния процес, без качествено ново отношение между неговото съдържание и форма.

Освен това проблемът за качеството на учебно-възпитателния процес е с решаващо значение за непрекъснато нарастващата социална роля на образователното дело. Това е така, защото в учебно-възпитателния процес и чрез него се осигурява изграждането и развитието на личността на всеки отделен ученик и той може да изпълни тази роля, ако гарантира вярното откриване на личността на всеки ученик, въз основа на което да се насочи неговото професионално ориентиране. А това е реалната основа за качествена професионална подготовка и пълноценна социална реализация на младата личност.

От особено значение е и фактът, че проблемът за качеството на учебно-възпитателния процес се отнася до една изключително отговорна задача. Партийната повеля за осигуряване на високо качество навсякъде — във всички дейности и сфери на общественото развитие, с пълна сила се отнася и до образованието, и до учебно-възпитателния процес. Нещо повече — за духовната сфера това е задача с изпреварващо значение. Утрешният социалистически труженик, който продължително трябва да развива качеството на своя труд, се учи днес на прецизност и отговорност и трябва да осъзнае не само съвременните, но и бъдещите изисквания към качествените изменения в производството и труда.

Посочените моменти в отговора на поставения въпрос обясняват вниманието на училищните първични партийни организации към про-

Digitized by Google

блема за качеството. Но само повишено внимание към този възлов за преустройството на образованието проблем не е достатъчно. Необходима е последователна и всеобхватна работа за неговото теоретическо осмисляне и практическо решаване.

●

Под ръководството на районния комитет на БКП започна подготовката на научно-практическа конференция на тема „Качеството на учебно-възпитателния процес — решаващо условие за изграждане на многостранно развита личност". Проведен бе разговор, организиран от първичните партийни организации в профгрупите на учителските колективи, с участието на всички учители. Темата бе „Как разбирам проблема за качеството на учебно-възпитателния процес?" По време на разговорите се търсеха многостранните измерения на понятията качество и учебно-възпитателен процес, разкриваше се диалектическата им взаимовръзка, обменяше се опит от работата по интензификацията на обучението. Много от размислите бяха насочени към факторите, определящи качеството на учебно-възпитателния процес, най-отговорно мислите бяха насочени към дейността на учителя — решаващият фактор за многостранното развитие на ученика.

Качеството на учебно-възпитателния процес и неговото партийно ръководство бе един от основните въпроси и на годишните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации в учебните заведения. Учителите-комунисти с партийна отговорност разглеждаха не само неговата същност, но и анализираха състоянието му, разкриваха пътищата за неговото успешно решаване. Особено внимание беше отделено на въпроси като: ръководната роля на партийната организация, значението на личния пример на учителя-комунист, необходимостта не само от изучаването, но и от създаването на челен педагогически опит. Главно с тези въпроси бяха свързани и решенията на събранията. В същото време на редица първични партийни организации бе поставена задачата да изведат положителен опит. Така например първичната партийна организация в 34 основно училище „Адалберт Антонов—Малчика" работи по партийното ръководство за усъвършенстване на идеологическата дейност, партийната организация в 19-о ЕСПУ „Елин Пелин" — по проблема „Мястото и отговорността на ученика в изграждането на новото ЕСПУ". Първичната организация в Междуучилищния център по трудово-политехническо обучение разработи педагогически изисквания за издигане качеството на учебно-производствения процес в условията на реалното производство.

С определено значение за изясняване и за вземане на практически решения за качеството на учебно-възпитателния процес беше и проведеният единен политически ден в учебните заведения. Особено полезни се оказаха разговорът, който партийните организации и училищните ръководства проведоха с пионерските и комсомолските активи, и съвместните решения, които приеха в този ден.

Със задълбоченост, загриженост и творчески търсения качеството на учебно-възпитателния процес бе обсъдено на конференции в изградените шест комплекса „Образование, наука, култура, производство". Много от изнесените доклади и съобщения съдържат както богатството на научните разработки, така и многостранния положителен опит на редица учители. Интерес представлява работата на В. Луканова от 142-ро ЕСПУ „Веселин Ханчев" за развиване творческото мислене на учениците чрез самостоятелната работа в урока по химия. М. Попова, секретарка на първичната партийна организация в също-

Digitized by Google

то училище, търси организационни форми на диференциация в чуждоезиковото обучение като един от факторите за ефективност на учебно-възпитателния процес. Творчески търсения и свой опит споделиха Нина Иванова — учителка във 2-ро ЕСПУ „Емилиян Станев" — по възпитанието на нравствени позиции у ученическия колектив, Бойка Милева от 51. основно училище „В. Демирджийски" — за естетическите аспекти при социалното изграждане на учениците от I до III клас, Калина Аначкова от 20-о основно училище „Йордан Йовков" — за качествените изменения в обучението по история, и още много други.

Към повишаване качеството на учебно-възпитателния процес е насочена и квалификацията на учителите. В района бе въведен единен квалификационен ден с учителите от всички училища. В методическите обединения през месец февруари бе разгледана темата за качеството на учебно-възпитателната дейност чрез съответния учебен предмет. Дейността на районната школа на директорите и заместник-директорите през тази учебна година също е подчинена на този проблем. Особено внимание се отделя на ръководно-контролната дейност.

●

И все пак остава възловият въпрос за учебно-възпитателния процес. Как да се разглежда той в условията на извършващото се преустройство на образованието, от една страна, и, от друга, в условията на всенародния подем за издигане качеството на всички дейности във всички сфери? Към какво да се насочат усилията на първичните партийни организации в учебните заведения?

Става дума за сложни количествени и качествени изменения по цялата верига на учебно-възпитателния процес, за най-съществени и енергични изменения в основното структурно звено — урока, за нови взаимоотношения между урочна и извънурочна дейност и т. н. Става дума за сложни изменения в съдържанието на учебно-възпитателния процес, произтичащо от промени в учебните планове, програми, учебници и т. н. Става дума за нови взаимоотношения между основните подходи и принципи в учебно-възпитателния процес, при което особено се откроява необходимостта от ново взаимоотношение между общообразователната и професионалната подготовка, и то въз основа на единството между политехнизма и професионализма като водещи принципи, за осигуряване на дълбока взаимовръзка между идейно, общообразователно, трудово-политехническо обучение и професионална подготовка въз основа на вярно професионално ориентиране на всеки ученик, за необходимостта от качествено ново взаимодействие между образование, наука, култура и производство и т. н.

Всичко това обуславя необходимостта от изменения в труда както на учителя, така и на ученика. Видоизменя се и се засилва позицията в учебно-възпитателния процес и на такива фактори като семейство, трудов колектив и др.

Няма момент и страна от учебно-възпитателния процес, който да не опира до първичната партийна организация, да не зависи от партийното ръководство. Но възелът за осезателното издигане качеството на учебно-възпитателната дейност е в ръцете на учителя — основният й с нищо незаменим фактор. Затова сега силите и грижите на партийните организации са насочени преди всичко към учителите и особено към учителите-комунисти.

Пред първичните партийни организации стои задачата за издигане политическата съзнателност на всеки учител. Най-общо тази съзна-

Digitized by Google

телност се изразява в отношението на личността към партийната политика, в случая към партийната постановка за преустройство на образователното дело, и се отразява положително или отрицателно върху социалните позиции на личността. Това изисква чрез партийната работа да се осигурява такова възпитателно въздействие върху всеки учител, при което той да осъзнае и политически да осмисли същността на преустройството и образованието, да осмисли новите функции на образователната система, да осъзнае генералната цел, поставена от партията пред образованието. Така тази идея ще се превърне във вътрешно убеждение на всеки учител, в двигател за издигане качеството на неговия труд.

Наред с формирането на политическата съзнателност все по-важно място в дейността на първичните партийни организации заемат проблемите на нравственото възпитание. Това е така, защото то има основно значение във формирането на жизнената позиция на личността, в повишаването на нейната социална активност, в утвърждаването и усвояването на новите социалистически нравствени ценности. А знае се, че нравствената същност на личността се проявява навсякъде и във всичко, измерва се с конкретни дела. Нравствената съзнателност е неотделима от политическата, защото е неотделима от практическите действия за осъществяване на партийната политика. Днес не може да се съди за добро и зло, за красиво и грозно, не може да се оценяват постъпките и поведението на когото и да било извън задачите на общественото развитие.

Решаването на сложните и трудни проблеми по преустройството на образованието предявява определени изисквания към усъвършенствуване на всички страни от нравственото съзнание на учителя, които са свързани преди всичко с характера, с волята, с оценъчните способности на личността. И още нещо. От учителя днес, както никога досега, се изисква непрекъснато да развива и своите познавателни качества, да усъвършенствува и разгръща всестранно способностите си. Именно затова усилията на първичните партийни организации са насочени главно към изграждане на нова политическа отговорност и висока професионална компетентност у всеки учител. Без тях е немислимо преустройството на образователното дело. А ведно с тях изключително нараства и ролята на педагогическото майсторство.

Педагогическото майсторство не е нещо, което е внесено отвън в педагогическата дейност. То не е и придатък към научната подготовка на учителя, а дълбоко осъзната, същностна и целенасочено изграждана черта на педагогическата дейност. Днес педагогическото майсторство не може да се разглежда извън генералната цел пред образованието. Основният въпрос сега е как всеки учител да осмисли тази цел, как от мястото, което заема в структурата на образованието, да я превърне в цел на своя личен педагогически подход, как майсторски да я претворява на дело.

Голямата задача пред партийните организации сега е към какви практически дейности да се насочва учителският труд, как да се издига качеството на учебно-възпитателния процес и да се осигурява многостранното развитие на ученика. От особена важност е умението на учителя да прониква в личността на отделния ученик и на тази основа педагогически да осигурява неговото развитие. Друго изискване се отнася до способността на учителя навреме и добре да включва в учебно-възпитателния процес всички останали фактори — наука, култура, производство, т. е. да осигурява на практика по-богато взаимодействие между тях. Умението да се разкрива личността на отделния ученик тук добива още по-конкретен и диференциран израз. По този начин учебно-възпитателният процес привежда ученика в активна позиция, позво-

Digitized by Google

лява му да разгръща и изявява творческите си способности, а това е вече една от гаранциите за възпитаване у ученика на вяра в собствените му възможности.

Основно по своето значение е изискването към учителя да възпитава нова отговорност в аудиторията. Тя се свежда до това как се учи всеки ученик, как се труди, какво лично допринася за преустройството на образованието, за качеството на учебно-възпитателния процес. Особено актуално е изискването да се възпитава у всеки ученик умението да се самоизучава и самовъзпитава, да изгражда у себе си готовността да подчинява своите лични потребности и интереси на обществените.

●

Към тези сложни и отговорни задачи са насочени усилията на първичните партийни организации в учебните заведения на Кирковски район. Тяхното решаване изисква творчество и всеотдайност, чрез което все повече ще се издига качеството на учебно-възпитателния процес.

А най-верният критерий за неговата стойност е степента на развитието на личността на ученика.

Рахила ЛЮБОМИРОВА
кандидат на педагогическите науки
зав. отдел „Образование и култура"
в Кирковски РК на БКП — София

Digitized by Google

ИНФОРМАЦИОННО-СОЦИОЛОГИЧЕСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Дванадесетият конгрес на Българската комунистическа партия постави задачата **решително да се усъвършенствува информационното обслужване на партийните органи и организации.** Приеманите от тях ръководни решения трябва да се основават на достатъчно **пълна, комплексна, обективна и навременна информация** за новите явления и назряващите проблеми в живота на партийните организации и трудещите се, за челния опит и постиженията на науката, за хода на изпълнението на поставените задачи.

Сборникът с материалите от Националното съвещание по въпросите на информационно-социологическото обслужване на партийните органи, проведено през март миналата година в Плевен, отговаря на една назряла потребност в партийната дейност. В него се съдържат основните доклади и изказвания, направени пред съвещанието, в което участвуваха отговорни работници на Централния комитет на БКП, завеждащите сектори „Информационно-социологически" на окръжните комитети на партията, партийни и стопански ръководители от Плевенски окръг. Целта на сборника е не само да се осветлят въпросите на информационното обслужване, но и да се обобщи и популяризира положителният опит в тази област на партийното ръководство на социалните явления и процеси.

Голяма заслуга да се разкрият основните проблеми на информационно-социологическото обслужване има Милко Балев — член на Политбюро и секретар на ЦК на БКП, който направи обстойно и компетентно изказване на съвещанието. Нашата партия е в много отношения „пионер в тази област", подчерта другарят Балев (с. 7). Известно е, че още през 1967 г. се създават първите специални системи за информация в партията и оттогава насам те непрекъснато се развиват. Трябва да се отбележи, че списание „Партиен живот" има също заслуга за използването на социологическите методи при набиране на социална информация за нуждите на партийното ръководство. През 1966 и пролетта на 1967 г. в район „Васил Левски" на София районният комитет под научно-методическото ръководство на редакционни работници от списанието направи социологическо изследване по въпросите на новата икономическа система.

Интересът на партията и лично на другаря Тодор Живков към проблемите на информационно-социологическото обслужване произтича от самата същност на априлската генерална линия. С материалите в сборника се доказва убедително, че тя противопоставя на субективизма и волунтаризма научнообосновани методи за разкриване на обективните закономерности, умение да се съобразява с динамиката на изменящите се конкретни условия в нашата страна. Да се прояви тази характерна особеност на априлската линия не е възможно без постоянен поток от многостранна социална информация, без ясен социологически и партийно-политически поглед върху функционирането и развитието на партията и на цялото наше общество.

Редица материали от Националното съвещание, публикувани в сборника, дават възможност на читателите да се убедят, че връзката между партия, класа и народ е двустранна. Изключително голямо достойнство на нашата партия е, че тя поддържа тази именно връзка на най-високо равнище. Това особено добре е показано в основния доклад на Янчо

Сборник, Проблеми на информационно-социологическото обслужване на партийните органи, С., Партиздат, 1984, 195 с.

Digitized by Google

Георгиев, член на ЦК на БКП, завеждащ Информационно-социологическия център на Централния комитет, и на социолозите от окръжните комитети на БКП. Не случайно и много прозорливо др. Тодор Живков още през 1970 г. подчерта, че „опитът, който всеки от нас има, и интуицията, на която ние често разчитаме, са вече крайно недостатъчни, за да можем и в бъдеще да ръководим успешно".

В сборника многократно се изтъква, че грижите за информационното обслужване на партията са същностна особеност на априлската линия. Нейни отличителни черти са: непрекъснатото изучаване и съобразяване с потребностите, интересите, мненията и настроенията на трудещите се; осигуряването на непрестанно усъвършенстващи се демократични форми за използване на колективния ум на партията и народа по най-различни социални проблеми; стремежът да се осигурява информация за челните наши и световни постижения в различни области; осигуряването на информация по назряващите противоречия, по остри и злободневни проблеми, които изискват бърза намеса и управленски решения; осигуряването и съобразяването с информация по стратегическите направления на нашето развитие във всички области и многостранното използване информация от различни източници за осигуряването висока степен на научност на партийното ръководство.

С материалите в сборника се отговаря на потребността от нови виждания, анализи и подходи, които намират ярък израз в доклада на др. Тодор Живков пред XII конгрес на партията, в речите му след него и в лекциите му в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Тъй като в областта на информационното обслужване на партията сега се намираме на нов етап, следва тази дейност да се издигне на качествено ново равнище. Причините за това са няколко. Едната от тях се обуславя от световните процеси в областта на информацията, а другата от равнището, на което се намира нашата страна днес, от задачите, поставени от др. Тодор Живков на Дванадесетия конгрес на партията, в неговите речи след конгреса и в лекциите му. Затова Секретариатът на Централния комитет на партията е приел редица ключови решения по проблемите на информационната дейност. Прилагането на тези решения са добре показани в материалите от съвещанието особено как се реализират те в работата на партийните комитети в Плевен, Пловдив, Червен бряг, Враца, Габрово, Ловеч, София, Пазарджик и други.

В публикуваното в сборника изказване на др. Милко Балев са подчертани няколко кардинални въпроса, които имат отношение към задачите, произтичащи от решенията на Централния комитет за информационно-социологическото обслужване.

Първият кардинален въпрос, който осветлява, е **„за разработката на цялостен модел на партията като информационна система, въз основа на който да се оптимизират по-нататък събирането, движението и използването на информацията** от отделните органи и кадри на различни равнища" (с. 13). По-нататък той разглежда възможностите на тази система и какво трябва да представлява тя.

Вторият кардинален проблем, според др. Милко Балев, е за **ефективното обвързване, за единството между информационната система на партията и единната система за социална информация"** (с. 13). Във връзка с поставената задача от др. Т. Живков на Дванадесетия конгрес на партията за създаването по същество на информационна индустрия читателят ще намери отговор защо този проблем има кардинално значение.

Партийните кадри от всички равнища ще намерят в сборника отговор на много конкретни въпроси, свързани със съдържанието на партийно-информационната дейност днес. Това съдържание безспорно е свързано с новите теоретически разработки и практически подходи, направени от др. Т. Живков.

Вторият въпрос, който има важно значение, е за **характера на партийната информация.** В материалите на сборника и особено в тези на др. М. Балев се дават следните по-съществени характеристики: партийната информация трябва да обхваща всички страни и етапи на обществения живот; да синтезира различни видове специална информация, да отразява обществените събития, явления и процеси през призмата на дейността на партийните организации, през полезрението на потребностите на политическото ръководство; да е наситена с фактически материал и едновременно с това да има и обобщаващ характер.

На много места в сборника се подчертава, че на партийната информация са присъщи научният, политическият подход към фактите, класовият, марксистко-ленински анализ на явленията и процесите, които са способни да тласнат, да дадат импулс към обобщение, към необходимите изводи и решения. Обръща се внимание и на крайностите, които се срещат в партийната информация: едната е с претоварени примери, факти и цифри, често тенденциозно подбрани, а другата, в която конкретността потъва в множество общи фрази, декларации и с нищо неподкрепени изводи. В тази връзка са дадени много ценни съвети и положителен опит как да се събира, обработва и използва информацията за партийните органи, как да отразява социално значими процеси, явления, събития, отношения.

Качеството на партийната информация зависи много от нейната политическа извисеност, от това доколко помага на партийните органи да се решават назрелите задачи. Затова тя трябва да бъде целесъобразна, изпреварваща, постоянна и тематична. Както в основните доклади, така и от разказания положителен опит на окръжните комитети на БКП, на общински партийни комитети всеки партиен деец ще намери какво още е необходимо, за да се

Digitized by Google

усъвършенствува, интензифицира информационно-социологическото обслужване на партийната работа. Едно от изискванията е професионалното извисяване на информационната дейност. Това добре се разкрива в доклада на др. Янчо Георгиев и от изказванията на други участници в съвещанието. Наред с усъвършенстването на постоянно действуващите системи за събиране и обработване на социална информация, с курсовете за професионална подготовка съвещанията всяка година също много помагат на работниците от тази сфера да вършат своята работа по-качествено.

Голяма помощ в това отношение ще окажат публикуваните материали в сборника на окръжните, общинските и първичните партийни организации, на партийните комитети и бюра. Защото усъвършенстването на информационното обслужване в партията е един от най-важните въпроси на партийното строителство, един от основните фактори за издигане ръководната роля на партията. С нарастване инициативата на трудещите се и с поставянето на все по-сложни задачи се увеличават и информационните потребности на низовите, местните партийни звена. Интересен опит в тази насока е показан в материалите на завеждащите сектори на окръжните комитети на БКП в Пазарджик, Плевен, на ръководителите на общинските комитети в Долна Митрополия и Червен бряг, на социолозите от заводите във Видин и Михайловград.

Друг съществен въпрос, който повдигна в своето изказване др. М. Балев, е за необходимостта от **повишаване на информационната култура на ръководните кадри.** Значението на този въпрос особено много нараства сега, след Националната партийна конференция по качеството, когато се подчертава голямата роля на научно-техническата революция и повсеместната интензификация, на внедряването в производството на световните постижения. Кадрите ще намерят отговор на въпроса как да търсят и развиват постоянно в себе си нагласата да изучават и осмислят информацията за сферата, в която работят. Това е голям въпрос, наложен от обективното развитие на нашата страна. Много добре щеше да бъде, ако в сборника беше поместен и материалът за ролята и мястото на средствата за масова информация в тази насока. А опит има в много редакции на централни и местни вестници и списания.

Ценен опит се съдържа в материалите на сборника и по проблемите на **усъвършенстването организацията на окръжните информационни звена,** за подобряването на техния стил и метод на работа. Те са станали опорни пунктове на окръжните комитети на партията, на техните отдели, както и на отделите на ЦК на БКП. Положителното въздействие на решението на Секретариата на ЦК на БКП от декември 1982 г. за по-нататъшното усъвършенстване на информационното обслужване на местните партийни органи даде нов тласък на тази дейност. В светлината на това решение е разказан богат опит от различните окръжни и общински партийни комитети. Този опит се обогатява и разширява и колкото по-бързо стига до всички, толкова по-ефективен ще бъде за партийната работа. Затова колкото по-често той намира място по страниците и на партийните списания, толкова ще бъде по-полезен между националните съвещания на тази тематика.

Броят на **заводските социолози** у нас непрекъснато расте. Сборникът в този си вид и за тях е също ценно помагало и може би в бъдеще по-широкият анализ и на техния положителен опит ще бъде особено полезен. Това е така, защото те са там, където се решават въпросите, там, където се търсят решения и от политически характер, както и на различни социални противоречия.

Петър ТОМОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ЛЕНИНИЗМЪТ — РАВНОСМЕТКА НА ЕДИН ВЕК

Васил Иванов

В съвременната епоха ленинизмът като нов етап в развитието на марксизма е всепризнато учение на международното комунистическо и работническо движение. В края на двадесетия век ще се навършат 100 години от възникването и формирането на ленинизма. И колкото повече минава времето, толкова повече неговата роля и значение се повишават. Заедно с историята на възникването на това всепобеждаващо учение авторът на книгата, проф. д-р Васил Иванов, обръща най-голямо внимание на творческия характер на ленинизма, на неговото сегашно творческо развитие, на новите проблеми и задачи, които съвременността поставя, на тяхното тълкуване в светлината на ленинизма. Наред с това в този труд се показват тежките изпитания, които ленинизмът е трябвало да понася и преодолява в своето развитие, както и необикновените трудности, които той среща и сега по своя път. От възникването на ленинизма до днес буржоазията и другите реакционни сили водят активна и яростна борба срещу него. Сега тази борба взема широки размери и още повече се изостря. Авторът убедително показва голямата истина, че ходът на времето дава възможност на света по-пълно, по-добре и по-високо да оцени делото на Ленин. Неговият закономерен характер се изразява в обстоятелството, че Ленин и ленинизмът са не само рожба на нашата епоха, но и най-верни изразители на нейния дух, на законите и тенденциите на общественото развитие, мощни негови двигатели и вдъхновители.

СОЦИАЛНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАТА СИСТЕМА НА РАЗВИТОТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ОБЩЕСТВО

Продан Стоянов

Авторът изследва важни аспекти и проблеми на взаимодействието на образователната система с другите сфери и области на обществения живот. Той разглежда необходимостта от изграждането в етапа на строителството на развитото социалистическо общество на цялостна социално-педагогическа система като синтез, интеграция между образователната система и институции и фактори на социалната среда, които имат предназначението да участвуват във формирането и реализацията на социалистическата личност. В глава първа на книгата се разглежда въпросът за усъвършенствуване на социално-педагогическата система в съвременните условия на изграждането на развитото социалистическо общество. В глава втора се анализират някои положения от теоретичните основи на социално-педагогическата система, разглеждат се нейната структура и функции. В трета глава се характеризират основни подсистеми, форми и звена на социално-педагогическата дейност с учащите се от шест до осемнадесетгодишна възраст. В четвърта и пета глава се осветлява опитно-експерименталната дейност, както и опит, натрупан в страната в развитието на образователното дело в годините след X партиен конгрес. Специално внимание е отделено на обобщаването на изводите от опитно-експерименталната работа по изграждането на социално-педагогическата система, проведена в Пазарджишки окръг. В шеста глава на книгата се третират проблеми, свързани с осъществяване на курса към интензификация на социално-педагогическата дейност.

АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ НА ДЪРЖАВНИЯ И НАРОДНИЯ КОНТРОЛ

Авторският колектив с редакционна колегия: Михаил Динев — отговорен редактор, Марко Марков, Мира Величкова и Крум Бонджов, изследва проблемите за същността на социалния контрол и на неговите системи, някои методологически принципи, конкретни методи и подходи. Теоретическите разработки в книгата имат непосредствено практическо значение, свързани са с дейността на контролните органи, отразяват техния богат и многостранен опит. Социалните и управленските аспекти на контрола са анализирани с оглед работата на непосредствените изпълнители на контролните функции, на партийните, обществените и стопанските органи, на всички, които участвуват или съдействуват да се осъществява и усъвършенствува контролната функция.

●

Партиздат пусна от печат и следните книги:

„Известия на Института по история на Българската комунистическа партия при ЦК на БКП“ — том 46, 47 и 48; **„Теория и практика на икономическото строителство в КНР“** от **Е. Корбаш**; **„Бъдещият световен ред“** от **Георгий Шахназаров**; **„Интерпол — мит и действителност“** от **Константин Радионов**; **„Африка: политико-икономически справочник“**; **„Империализмът и милитаризацията на „третия свят“** от **Иван Атанасов и Никола Георгиев**; **„Велик строеж на нашето време“** от **Генадий Лугошкин**; **„Супероръжия“** от **Тодор Ачдреев** и романа **„След бурите“**, кн. I от **Сергей Залигин**.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

/32

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ РАБОТА: ОПЫТ, ПРОБЛЕМЫ, Выпуск первый (редкол. Л. М. Кравчук (руководитель), Б. В. Иваненко, А. В. Меркулев и др.), Киев, Политиздат Украины.

В светлината на решенията на XXVI конгрес на КПСС и постановлението на ЦК на КПСС „За по-нататъшното подобряване на идеологическата, политиковъзпитателната работа" в книгата се анализират основните направления, формите и методите на работа на партийните и комсомолските организации в Украинската ССР за формирането в младежите на комунистическо убеждение, трудова закалка и активна жизнена позиция. Предназначена е за идеологическите работници, за широкия партиен и комсомолски актив.

Лащинский, И. Т., СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ СОРЕВНОВАНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБЩЕСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА, М., Политиздат, 1983.

В монографията е показано влиянието на социалистическото съревнование върху ръста на ефективността в производството, за усъвършенстване на стопанисването. Организацията на съревнованието се разглежда като важно направление в реализацията на принципа на демократическия централизъм. Авторът се спира и на проблемите за насрещното планиране и в тази връзка анализира основните принципи на организация на съревнованието и неговото стимулиране.

МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКАЯ ЭСТЕТИКА, учеб. пособие для вузов (Л. В. Алехина, В. Р. Аронов, М. Н. Афасижев и др.) под ред. М. Ф. Овсянникова, М., изд-во „Высшая школа", 1983.

В написването на учебника са взели участие видни учени от висшите учебни заведения и научноизследователските учреждения, разработващи проблемите на естетиката и теорията на изкуствата. В книгата са съчетани постановките на теорията с насъщните задачи на естетическото възпитание на младежта. Широко са застъпени основните документи и материали на XXVI конгрес на КПСС, отнасящи се до проблемите за развитието на съветската литература и изкуство.

Маслов, В. И., УПРАВЛЕНИЕ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИМ ПРОИЗВОДСТВОМ И КЛАССОВАЯ БОРЬБА, М., изд-во „Наука", 1983.

Авторът изследва проблема за управлението на капиталистическото производство и борбите на трудещите се за участие в управлението. Показана е еволюцията на методите на управление на производството при капитализма през последните двадесет години, тяхното влияние върху положението на работническата класа. Анализират се позициите на основните класи по проблема за участието на трудещите се в приемането на решения на различни равнища на икономиката.

Хараламов, Н. М., ТРУДНАЯ МИССИЯ, М., Воениздат, 1983.

В годините на Великата отечествена война авторът на тази мемоарна книга е възглавявал съветската военна мисия в Англия. Мисията поддържала контакти с командването на въоръжените сили на съюзните страни, решавала много въпроси, свързани преди всичко с откриването на Втория фронт в Европа, както и с доставката на оръжия за Съветския съюз. Авторът разказва за трудностите, които са срещнали членовете на съветската военна мисия, за срещите им с видни политически дейци и военачалници от съюзните страни.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 2 1 1985

8 СОФИЯ, МАЙ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 8 МАЙ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Комунистът — образец на дисциплинираност . . . 3

ВИСОКО КАЧЕСТВО — НАВСЯКЪДЕ И ВЪВ ВСИЧКО

Р. Куртева, Д. Петков — Стъпалата на творческите търсения . 9

Инициативи в окръзите

Б. Ангелов — Формиране на нов опит 24

40 ГОДИНИ

Ж. Петров — Коренни социално-класови преобразования . . . 27
Б. Илиев — Време на жестоки схватки 34

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ. ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

В помощ на партийните секретари

П. Трендафилова — Проблемите на качеството — в центъра на партийната работа 37

Ръководно политическо ядро и първообраз

И. Златков — В състава на първичната 44
М. Тарагошева — Положителна равносметка 50
М. Иванова — Безспорни предимства 54
Т. Рахнев — Завоювани позиции 55
Д. Кръстев — Първичната организация в общинския комитет . . 58
С. Георгиев — Първостепенни задачи 61

Digitized by Google

Активната позиция на комуниста

С. Попов — Пътят на майстора 65

Страница на редактора

Д. Станоев — Голям човек 69

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

А. Назифов — Идеологическата работа сред младежта 70

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

***** — Икономически механизъм и дисциплина 77

В. Манахилов — Акордната система в селското стопанство . . . 84

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

Д. Кралев — Двете страни на медала 89

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Д. Господинова — Заводският вестник и колективът-стопанин . 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров**, **А. Веселинов**, **К. Димов**, **Д. Димчев**, **К. Иванов**, **Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева**, **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев**, **П. Стамов**, **Д. Станоев**, **П. Трендафилова**, **Н. Фотев**, **И. Хаджиев**, **Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2549. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 29. V. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев"

Digitized by Google

КОМУНИСТЪТ — ОБРАЗЕЦ НА ДИСЦИПЛИНИРАНОСТ

„Изключително значение ние отдаваме и трябва да отдаваме на дисциплината. Дисциплината — във всички нейни разновидности: трудова, технологична, финансова, държавна. Дисциплина за всички — от министъра до работника. Степента на дисциплинираност е критерий за ръста на личността, на трудовия колектив, на неговото съзнание, на неговия морал."

Тодор ЖИВКОВ

Националната партийна конференция (март 1984 година) утвърди забележителен документ — Дългосрочна програма на партията за подобряване на качеството. С нея тръгваме на научно изяснен, организиран, целенасочен днешен и утрешен поход към високото качество в сферата на производството, на обслужването и в духовната област.

Днешен, защото още сега, непосредствено след конференцията, има задачи, свързани с качеството, които можем и трябва да решим, без да чакаме указания, без специална подготовка.

Утрешен, защото има разстояния до високото качество, които ще преодоляваме след многостранно, задълбочено, продължително, аналитично проучване; дълъг път, който ще трябва да извървим, съпроводен с упорит, постоянен труд и неуморно дръзновение.

Успехът на днешния и утрешния поход е немислим без дисциплина. Защото тя, както посочва др. Тодор Живков в лекциите си пред слушателите и преподавателите в АОНСУ при ЦК на БКП, **е въпрос на въпросите,** въпрос не само икономически, но и политически, идеологически, възпитателен.

●

Комунистът е образец преди всичко със своята партийна дисциплина, която е най-зряла форма на дисциплина в нашето общество. Тя е дисциплина в редовете на авангарда на работническата класа — Комунистическата партия. Тя е условие за единство, организираност и централизъм в партията. Всеки комунист е задължен да изпълнява решенията и указанията на вишестоящите органи, на своята първична партийна организация, да претворява в дела Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството.

Дисциплината на комуниста има много измерения, богата характеристика — доколко и как той изпълнява уставните си задължения във

Digitized by Google

всяка работа, по всяко време, на всяко място; с дейността си утвърждава ли ленинските принципи и норми на партиен живот, създава ли психическа нагласа, умения, способности всеки около него да действува в главната насока на партийната политика — борба за високо качество навсякъде и във всичко. Дисциплината на комуниста преди всичко е **съзнателна, дисциплина по личен почин, по вътрешен подтик, по осъзната необходимост, проявява се в творческото изпълнение на задачите, в чувството за отговорност за поведението и качеството на работата** на целия колектив.

В нашата страна много са комунистите, които съзнателно, творчески изпълняват своите уставни и служебни задължения, служат за пример със своята дисциплина, с работата си. Срещаме ги в заводите и по полята, в административните учреждения и в обществените заведения, в културните институти и в научните звена — навсякъде, където се трудят комунисти. Те не са окичени с отличителни знаци, но не е трудно да ги открием. **Те са политически фигури, организатори и възпитатели на безпартийните** в борбата за овладяване на всички фактори — научни, технически, технологични, суровинно-материални, икономически, социални, кадрови, от които зависи високото качество на продукцията, на всяка дейност. Дисциплината ги краси. Тяхното поведение е скромно. Техните действия са целенасочени. Те са вглъбени, всеотдайни в работата си. Постъпките им нямат нищо общо с показността, с парадността, с шумотевицата.

Един от тях е например Цветан Моев — шофьор от „Автобусни превози" на Автокомбината в София—окръг. Той превозва пътници от едно до друго населено място както хиляди шофьори. Човек, като го гледа отстрани, не би го отличил от другите. Щом влезе в съприкосновение с него обаче, лесно откроява качествата на комуниста, на героя на социалистическия труд. Те личат в отношението му към пътниците, към движението по пътищата, към превозното средство, към другарите му по работа.

Пътят му през деня например може да е труден, самото пътуване — напрегнато, изморително. След като приключи поредния маршрут, докато не приведе автобуса в добро състояние, в пълна готовност за следващия курс, той не се успокоява, не престава да се грижи за него. Колата трябва да бъде в изправност, а той — готов в определения час да седне зад волана и да потегли на път, за да пристигне също в определения час на определеното място. Защото от неговата точност, от дисциплинираността му, от изправността на машината зависи ще пристигне ли навреме на уреченото място всеки, седнал в автобуса, или ще пилее време, ще къса нерви по автогари и пътища, а след като закъснее, припряно ще върши работата си. Но на всеки е ясно, че от припряна работа високо качество не може да се очаква.

Комунистът Цветан Моев дълбоко е осъзнал цената и на едното, и на другото. Знае и своята роля. Преценява какво зависи от него и се стреми винаги да бъде на поста си: автобусът да е в ред, той да бъде безупречен. Оттук нататък и благата дума с пътниците не скъпи, и острата приказка не спестява, ако някой не се съобразява с правилата на нашето социалистическо общество...

Дисциплинираният комунист обикновено е **с висока култура, с богати знания. Той е майстор в професията си, мъдрец в отношенията си с хората и най-вече — силен в дейността си.**

Слабият не винаги може да бъде дисциплиниран. Той може да бъде смирен, послушен, безразличен, равнодушен. От него може да се очаква да угодничи, да се подмазва, но не и да твори, да гори в работата си.

Digitized by Google

Дисциплинираният е съзнателен и силен, той устоява на съблазните на леността, сам се отърсва от лепкавия прах на непостоянството, брани се от ръждата на нехайството. Понякога е конфликтен, отваря фронт на онези, които плащат данък на застоя, на мудността, на суетата. Той е ласкав, дружелюбен, сговорчив и всеотдаен, когато вижда у ближния стремеж към новото, прояви на инициативност, на деловитост, на творческо отношение към работата. На такъв е готов да подаде ръка, да подложи дружеско рамо под товара му.

Комунистът е действена личност, стреми се към прогреса, бори се за изпълнение на партийната политика. Но това може да върши, разбира се, само знаещ човек, само онзи, на когото му е ясно не само какво да направи, но и как да го направи. Ето защо той трябва много да знае, да вижда надалече, да предвижда развитието на процесите и явленията около себе си. Оттук идва неговата сила, изворът на постоянството му, на настойчивостта му, на инициативността му. Това пък го задължава да заляга над самообразованието си, да обогатява постоянно своите знания и опита си, да усъвършенствува своето професионално майсторство, за да има с какво да служи за образец. Не празни, целомъдрени приказки за дисциплина, не паунови пози на дисциплинираност, а конкретни стъпки към конкретни дела — ето отличителните черти на образеца, на комуниста.

За комуниста е много важно да бъде образец на дисциплинираност навсякъде и във всичко, защото примерът е заразяваща сила. Той показва как трябва да се служи на великата идея, как да се изпълнява партийната политика. Но това не е всичко. За партията не е достатъчно единствено дисциплинираността на комуниста, дори и когато го сочат за пример. До него следва да се нареждат и заобикалящите го. Защото сега, както посочи др. Тодор Живков в заключителното си слово пред Националната партийна конференция, „Нужни са много ръце, ръцете на милионите хора, ръцете на всеки човек". Ще ги осигурим, ще ги имаме налице, когато над тях разпростерем силно партийно влияние. Как? Чрез комунистите!

Дисциплинираният комунист не върви сам. С обаянието си, с принципността си, със съзнателността си, с действеността си той е обединяващ център, притегателна сила за безпартийните. На него всеки може да разчита, да му се довери, да го последва безотказно. Личното поведение на комуниста, неговото новаторско отношение към работата за подобряване качеството на продукцията, на всяка дейност, добросъвестният, всеотдайният му труд, нравственият му облик са ориентири за другите, оказват силно, дълбоко всестранно въздействие върху поведението им, върху живота на трудовия колектив. „От примера и въздействието на отделния комунист, от неговия труд и начин на живот, дръзновение и отговорност, от неговите лични качества и обществени изяви — казва др. Тодор Живков — зависи в голяма степен авторитетът на нашето партийно дело."

С други думи, дисциплината на комуниста не е само строго спазване на уставните норми и принципи, но и умение, способност в различни условия, при различни обстоятелства да се действува в полза на партията, на работническата класа, на социалистическото общество за решаване на актуалните проблеми, които стоят пред тях. Дисциплината на комуниста не е само средство за укрепване и развитие на централизма в партията, но и **мощен фактор за разширяване на вътрешнопартийната демокрация.** Защото тя е едно от най-важните условия, предпоставка, която осигурява не толкова и не само единство и организираност в партийните редове и в трудовите колективи, което безспорно е много важно, но и лична самостоятелност, широка самоинициатива и самодейност на комунистите. А това е сигурна гаран-

Digitized by Google

ция за повишаване качеството на партийната работа, чието конкретно изражение е широкото партийно влияние във всички сфери и звена, над всички слоеве трудещи се за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и на Националната партийна конференция.

●

Дисциплината на комуниста не идва даром, не пада като манна небесна. **Тя се създава, кове се непрестанно, упорито, целеустремено от първичните партийни организации и партийните комитети.**

Откъде да тръгват, какви методи, форми и средства да използват?

Ленин ни учи, че строгата дисциплина в революционната партия се държи, проверява се и се подкрепя: „... **първо**, от съзнателността на пролетарския авангард и неговата преданост към революцията, неговата издръжливост, самопожертвователност и героизъм; **второ**, от неговото умение да се свърже, да се сближи, до известна степен, ако искате, да се слее с най-широката маса трудещи се; **трето**, от правилността на неговата политическа стратегия и тактика, щото най-широките маси върху собствен опит да се убедят в тази правилност. Без тези условия опитите да се създаде дисциплина се превръщат в пустословие, във фраза".

С други думи, укрепването на партийната дисциплина зависи от правилността на политическата линия и от ефективността на организацията и стила на ръководството, на вътрешнопартийния живот, от идейно-политическата подготовка и нравствената зрелост на партийните членове, от формирането у тях на волеви качества и психологическа готовност за спазване на дисциплината. Оттук и задълженията на първичните организации и партийните комитети — да създават тези необходими предпоставки за укрепване на партийната дисциплина; да бъдат опора на комунистите в стремежа им да служат за образец на безпартийните.

За партията като политическа организация методите на работа са предопределени от нейния характер, от същността ѝ. Ето защо началото трябва да започва **от партийното събрание като висш ръководен орган на първичната партийна организация.** То е ковачница на дисциплината, тук комунистът се къпе в очистителните струи на критиката и самокритиката. На събранието се определят настъпателната линия, позицията за действие; възлагат се задачите, дават се оценките.

Събранието обаче не би могло в най-висока степен да изиграе положителна роля за укрепване на дисциплината, ако не се **актуализира неговата тематика**, ако не се **обогатява съдържанието му**, ако комунистите не обсъждат въпросите, свързани с качеството на всяка дейност, с ускоряването на научно-техническия прогрес, с усъвършенстването на бригадната организация на труда. Проблемите на вътрешния живот на първичната партийна организация, политическата и възпитателната работа, условията на труда и бита на хората трябва да бъдат тяхно съдържание. Защото укрепването на дисциплината не е възможно без системно да се подобрява качественият състав на организацията, без правилно да се възпитават комунистите, без постоянно да се повишава идейно-теоретическата и професионалната подготовка на партийните членове. Защото подготовката на комуниста е необходимо условие, което му дава възможност органически да съчетава у себе си партийността с компетентността, дисциплинираността с инициативността и творческия подход в работата.

Върху укрепването на дисциплината на комунистите пряко влияе **предварителната подготовка на събранието.** Участието им в нея, от една страна, пряко ги ангажира в разработването на решенията, а

Digitized by Google

после и в тяхното изпълнение. От друга страна, плановостта, целенасочеността и последователността в работата на партийните бюра и първичните организации, предварителната подготовка способствуват да се повишава действената сила и политическата насоченост на решенията. Внася се ред, комунистите се учат на организираност, създават се у тях навици, стават по-дисциплинирани.

Първичните партийни организации и партийните комитети могат и са длъжни да заздравяват дисциплината, като организират **системен, своевременен и всеобхватен контрол и проверка на изпълнението на решенията.** Тук много е важно да се изясняват задачите, да се конкретизират, да се създава организация на действие. И правилно постъпват онези първични организации, партийни бюра и комитети, които изясняват на отговорниците за изпълнението на решенията какво им предстои да извършат, създават организация за делова работа, запознават комунистите с резултатите от решенията, широко прилагат отчетите.

При използването на тези форми на контрол много е полезно всеки да дава отговор как работи за укрепване на връзките на първичната организация с трудовия колектив, пропагандира ли политиката на партията и нейните решения сред безпартийните, доколко и какво прави за сплотяване на колектива, какъв личен принос внася за повишаване качеството на продукцията, проявява ли непримиримост спрямо нарушителите на обществения ред, спазва ли дисциплината във всички нейни разновидности. Всичко това е много важно, защото комунистът постоянно чувствува партийната подкрепа, грижата на първичната организация, нейното непосредствено ръководство. И когато това ръководство е стъпило здраво на партийните принципи, когато е последователно, непримиримо, взискателно, не допуска либерализъм към никого, когато за безпринципността и недисциплинираността търси отговорност, за допуснатите грешки взема мерки, комунистът не може да не държи сметка за своето поведение. Така се установява на практика социалистическа социална справедливост и се създават необходимите предпоставки за засилване на инициативността и творческите прояви, стремежа към конкретни дела.

Няма нищо по-мобилизиращо, по-задължаващо средство за спазването на реда и дисциплината от стройната организация на труда. Тя не само респектира, но и възпитава, създава навици, които стават същност и на първичната организация като стил на работа, и на отделния комунист като поведение. Там, където цари ред, няма място за разпуснатост. Едното е враг на другото.

Организацията на работата е добра предпоставка за повишаване на дисциплината, а **самата тя в най-голяма степен е дело на ръководителите.** Те преди всичко я създават. Не може да съществува научна организация на труда, без да има кой да я изгради, да я утвърди, да я ръководи и направлява. Ръководителят е човекът, който дава личен пример на организираност и дисциплинираност. Той носи отговорност пред партията и народа не само за своята лична работа, но и за всички трудещи се, за целия производствен участък, административна служба, научно звено и т. н. За него се съди по цялостните резултати от дейността му във всички области — производствена, политическа, възпитателна. Той не е само административен, технически, стопански ръководител, но и политически деец. А това изисква да поддържа тесни връзки с трудещите се, да живее с проблемите, които ги вълнуват, да знае настроенията на хората, да ги разбира, да печели доверието и безрезервната им подкрепа.

Личната дисциплина на комуниста-ръководител не се свежда само до неговото непосредствено ръководство на производствения процес,

Digitized by Google

административното, общественото обслужване, до постоянните му връзки с подчинените. Вярно, всичко това е много важно и нужно. То му позволява да знае силните и слабите места в производството, в служебната дейност и същевременно да насочва главните сили към решаващите звена. Изискванията обаче са много по-високи. Преди всичко той трябва да дава личен пример на комунистите, които не са на ръководна длъжност, да възпитава и учи работниците и своите помощници и в негово отсъствие да проявяват висока съзнателност и дисциплина, да разгръщат творческата инициатива, да се трудят за постигане на висококачествена продукция, да влагат страст и умение, знания и сили за изпълнение на мерките за повишаване на качеството в сферата на производството, на обслужването, в духовната област. Защото няма дисциплина, ако липсват конкретни доказателства и прояви на творческо търсене, на неуморна активност и безрезервна всеотдайност, на безкомпромисна и безпощадна непримиримост и нетърпимост към слабостите и недостатъците.

Ръководителят не само на думи, но и на дело трябва да показва какво поведение и отношение да има всеки към качеството на продукцията, към организацията на труда, към социалистическата собственост и производството. Това го задължава да засилва икономическите санкции за неспазване на дисциплината, за да се утвърди навсякъде пряка заинтересованост от добрата организация на работата, от точността, експедитивността, рационализирането на личния труд и т. н. „Спазването на обществената дисциплина — както казва др. Тодор Живков — трябва да се превърне в един от основните критерии за обществена оценка на индивидуалния и на колективния труд чрез заплатата, чрез длъжностното повишаване, чрез духовното стимулиране."

Първичните организации и партийните комитети трябва да бъдат особено **взискателни и внимателни при подбора и издигането на ръководителите.** За такива да издигат хора дисциплинирани, с будно политическо чувство, с висока идеологическа и професионална подготовка, способни своевременно да преустройват своя начин на мислене и стил на ръководство в съответствие с настъпващите изменения, да търсят и прилагат ефективни форми и методи на работа, да се опират на първичните партийни организации. Същевременно за тях трябва да се полагат грижи задълбочено да изучават теорията и практиката на партийното строителство, на социалното управление, положителния опит в партийната, стопанската и друга дейност и особено забележителните разработки на др. Тодор Живков в книгата му „Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България". Когато ръководителят е политически зрял, професионално подготвен, той е в състояние широко да се опира на трудещите се и да осъществява линията и политиката на партията за повсеместна интензификация на производството, за прилагане на Правилника за икономическия механизъм, за повишаване на качеството на продукцията и на всяка дейност.

●

Пред първичните организации и партийните комитети стои задачата да използват възможностите на всички партийни звена от всички равнища за укрепване на дисциплината на комунистите, богатия арсенал от форми, средства и методи на организаторската и политико-възпитателната работа за повишаване на тяхната съзнателност, да разширяват вътрешнопартийната демокрация, за да създават необходимите предпоставки всеки по осъзнат дълг, по вътрешен подтик да чувствува лична отговорност за равнището на дисциплината в колектива, където се труди.

Digitized by Google

СТЪПАЛАТА НА ТВОРЧЕСКИТЕ ТЪРСЕНИЯ

Комбинатът за дизелови двигатели „Васил Коларов“ във Варна е постигнал значителни резултати в практическото прилагане на важните новаторски решения на нашата партия за превръщане на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост и за разширяване на социалистическата демокрация.

Тук ще разкажем за натрупания опит и за продължаващите търсения за неговото обогатяване.

КОЛЕКТИВЪТ-СТОПАНИН

Годините след Дванадесетия конгрес на партията бяха особено богати и напрегнати за комбината. Сложната и динамична дейност на заводската партийна организация, на обществените организации и стопанското ръководство, на самия трудов колектив, изправени пред сериозни производствени задачи, бяха изпълнени с издирване на нов подход за тяхното изпълнение. По своята дълбочина и смелост то наподобяваше условията на експериментална площадка. Налагаше се сами да водят борба със своите недостатъци, с онова, с което са привикнали, да преодоляват навици, нагласа, закостенялост, да променят организацията и стила на работа.

Цялата страна знае инициативата на варненските дизелостроители. Профсъюзната организация една от първите в страната осъзна и възприе на практика новата си роля на гарант за превръщане на трудовия колектив в грижовен стопанин на социалистическата собственост.

С нея започна работата за намиране на необходимия поврат в обществените отношения в колектива, които произтичат от новите му функции и отговорности на стопанин. Това беше дълъг процес, съпроводен с много неизвестности, с трудности, дори с грешки.

Веднага след конгреса започна търсенето на практическия път за прилагане на новите теоретически разработки и практически подходи на партията за изпълнението на неговите решения. Началото потвърди колко важно е да се използва изпреварващата роля на идеологическата работа.

Партийният комитет подготви докладчиците и агитаторите. За разясняване на конгресните решения избра разговор с бригадите на тема „Колективът и стопанисването на социалистическата собственост“. Тази форма на работа позволи да се разгърне интересна и особено по-

Digitized by Google

лезна дискусия на партийната организация с трудовия колектив. Вниманието беше насочено към издигане ролята и отговорността на бригадата за изпълнение на предстоящата твърде внушителна задача пред комбината — да утрои през петилетката произвежданите дизелови мотори. Работниците не само по-добре разбираха значимостта на партийните разработки, но и изразяваха мнението си за приложимостта им в условията на комбината. Същевременно един щаб начело с главния директор инж. Б. Воденичаров търсеше практическите форми за конкретизирането им, обобщаваше мненията на работниците. Усъвършенствуваше се бригадната организация. Първичните колективи се оформяха комплексно — за завършено изделие или завършен цикъл производство. Задълбочи се вътрешнобригадната стопанска сметка.

Откровената дискусия позволи да се направи нова крачка напред. Работниците подсказваха сполучливи решения за подобряване на организацията и качеството на труда. Тяхна е идеята в състава на бригадите да се включат настройчиците, шлосерите по ремонта, а също контрольорите по качеството на производствените операции. Нарастваше загрижеността и отговорността им не само за машините и съоръженията, но и за продукта на своя труд. Това беше доказателство за осъзнаване и практическо формиране на отношенията им като по-грижовни стопани на социалистическата собственост.

Така конгресните изисквания и предизвиканите размишления на бригадните срещи поставиха във фокуса на цялата партийно-политическа и стопанско-организаторска работа изясняването, конкретизирането и практическото прилагане на разработката за собственика и стопанина в комбината.

Налагащото се ново отношение към материалните фондове намери своя завършен вид в **колективно достигнатата идея бригадите да оформят с двустранен договор правото и задължението си да стопанисват машините и съоръженията, да отговарят за тяхното използване и за изпълнението на възложените им от комбината задачи. С това те поемаха и отговорността за резултатите от упражняването на това право.** Така сложното оборудване за около 30 млн. лева получи своя конкретен адрес — 66 бригади. Отговорността в тях се задълбочаваше и придобиваше своя персонален завършек. На всяка машина се появи табелка кой отговаря за стопанисването ѝ. По този начин бе сложена черта на безадресността, която често пораждаше безстопанственост.

В центъра на родилата се инициатива застана профсъюзната организация. В съответствие със своето ново място в политическата система на зрялото социалистическо общество и специфичната си връзка с колектива тя се задължи да бъде гарант за правилното изпълняване на функциите на стопанин от страна на бригадите.

Разбира се, такова едно зачисляване на машините към определени стопани сега се различава коренно от предишни подобни доброволни инициативи в съревнователната практика. В случая тя стана външен израз на започващите дълбоки **промени в положението на първичния колектив в системата на производствените и обществените отношения в заводския колектив и в обществото. По своето съдържание тези промени издигат бригадата като основно звено в цялостната политическа система на социалистическото общество, в неговото управление, в отговорността за неговото състояние.**

В какво се състоят промените, настъпили в комбинат „Васил Коларов“, и какво е новото положение на първичния трудов колектив?

Първо, чрез усъвършенствуваната бригадна организация и стопанската сметка се създаде по-добро свързване **на интересите на обществото, комбината, колектива и отделната личност.** Това засили ма-

Digitized by Google

териалната отговорност и ангажираността на колектива и на всеки работник за по-доброто използване на предметите и средствата на труда като условие за повишаване на своето благополучие.

На **второ място, издигнати бяха правото и отговорността на бригадата и на нейните колективни органи да решават основните си въпроси. На практика те получиха възможността да се самоуправляват.** Работниците можеха не само всеки месец да актуализират насрещния си план. Те получиха съвсем нови права — да решават някои въпроси, предвидени в икономическия механизъм. Непосредствено да се занимават с разпределението на фонд „Работна заплата", да обсъждат и приемат правила за своята работа и пр. Ангажираха се да участвуват в ускоряване на научно-техническия прогрес и за облекчаване на ръчния и тежък физически труд. За тази цел в бригадите бяха създадени технико-икономически съвети, които да се грижат за работническите предложения.

Издигна се ролята и на още една много важна функция на трудовия колектив. **Естествено се засили взаимната грижа за възпитанието, дисциплината, професионалното израстване на всеки, за подобряването на междуличностните отношения и другарството.**

Сега, когато инициативата има зад гърба си вече две години, може да се сумират някои резултати, които илюстрират ефективността на новата позиция на работника и първичния колектив в производството. Ефективността на изменените обществени отношения.

На първо място бихме поставили един особено важен социално-политически резултат. След поемане ролята на стопани активността и инициативността рязко нараснаха. През 1981 г. 12 на сто от работниците имаха предложения за подобряване на работата. Скоро на всеки двама един се оказа с творческа позиция. Нарасна и трудовата активност.

За трите години след конгреса комбинатската продукция е удвоена по обем в сравнение с последната година на предишната петилетка. Особено изразителна е качествената страна на този ръст — обществената производителност на труда е увеличена 7 пъти. Сега губещият все още през предишната петилетка комбинат осигурява над 10 млн. лева печалба. Фондоотдаването, пресметнато спрямо обща продукция, също е удвоено, а изчислено на чиста продукция, е по-високо 8,4 пъти. Ръчният труд бе намален с 20 на сто.

Други резултати още по-непосредствено и неоспоримо показват какво носи промяната в ролята на колектива като стопанин на социалистическата собственост. Използването на оборудването е увеличено с 10 на сто, като престоите са намалени с 247 000 машиночаса. Рязко намаляха разходите за ремонта. От изпълнението на специалната програма „Материали—85" за 3 години са икономисани 1 200 000 лева. Материалните разходи за 100 лв. продукция са намалени с 20 пункта. Технически неизбежният брак е сведен от 1,6 през 1981 година на 0,78 на сто — повече от два пъти намаление. Усвоено е производството на вносни детайли, от които за 1983—1984 г. ще се спестят около 1 300 000 валутни лева.

След Варненското съвещание през май 1983 г. основен проблем стана борбата за повишаване на качеството. Бригадите си поставиха за задача да произвеждат само висококачествено. Уточнена бе заводска система за управлението на качеството. В резултат на това до края на 1983 г. два пъти намаляха в процентно отношение рекламациите. Вече 97 на сто от продукцията е атестирана на средно световно равнище. Най-доброто признание за постигнатото в областта на качеството е подписаният договор с фирмата „Перкинс", по чийто лиценз се произвеждат дизеловите мотори, за научно-техническо и производстве-

Digitized by Google

но сътрудничество. Специално признание е получил разработеният в комбината нов трицилиндров дизелов мотор Д—2900.

На своята общокомбинатска отчетно-изборна конференция партийната организация оцени, че в основата на тези резултати лежи инициативата за превръщането на трудовия колектив в стопанин.

Тези факти потвърждават мисълта на другаря Тодор Живков в неговата седма лекция, че когато се вземат последователни мерки за по-нататъшно издигане ролята на отделния човек и на трудовия колектив, когато се създадат реални икономически и политически гаранции и е включена пълноценно съзидателната енергия на главната производителна сила — човека, тогава се получава „висок технологически ръст на производството и управлението, висока производителност на труда..."[1]

Успехите са значителни, но колективът на комбината имаше по-високи задачи и цели. Причините да не се достигнат те са, от една страна, субективни, в самия него. Трудно е изведнъж цялостно и трайно да се измени ролята на колектива, той да усвои новите функции. През този период се налагаше често да се сблъскват с трудности и нерешени въпроси на икономическия механизъм. Сериозни спънки предизвикваха и колективите, които им доставят полуфабрикати, а те са вече 40 на брой. И сега има бригади, които бездействуват с дни и седмици поради неполучени навреме детайли или разполагат с дефектни, от които трябва да произвеждат висококачествени мотори. Това затруднява ритмичната работа, внася смущения в организацията и дисциплината, пречи по-пълно да се прилагат някои изисквания на икономическия механизъм. Бригадите, поставени при тези трудни условия, настоятелно искат да сключат договори със стопанското ръководство, чрез които то да се задължи да им осигурява ритмична работа. Но и да сключи тези договори, ръководството не би могло да устои на такова задължение, защото причината е извън неговото въздействие.

КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД В УПРАВЛЕНИЕТО НА ИНИЦИАТИВНОСТТА

Когато преди две години бригадите изясниха и поеха своите нови функции на стопани на социалистическата собственост, вниманието на партийния комитет и стопанското ръководство, на профорганизацията и ДКМС бяха съсредоточени главно върху прилагането на икономическия механизъм и произтичащите от това изменения в организацията на работата и въвеждането на материалните стимули. Своето място в нововъзникналите отношения намери стопанското ръководство и профорганизацията като гарант на тази инициатива. Партийната организация чрез своята активна идеологическа дейност даде началния тласък на творческите издирвания. Тя упражняваше своето политическо ръководство при изясняването и решаването на новите въпроси, разясняваше приетите решения.

Тогава обаче не оставаше време **да се изясни как трябва самата партийна организация да преустрои своята работа, за да издигне своята политическа ръководна функция при новите условия.**

Оставаше на втори план и един друг много важен въпрос. В момент, когато бяха намерени съществени икономически и организационни лостове за рязко издигане на инициативността на бригадите, важна част от колектива остана сякаш в сянка. Специалистите, които са не-

[1] Т. Живков. Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, с. 250.

Digitized by Google

говият главен интелектуален потенциал, бяха в основни линии извън действието на включените фактори.

Поради това партийният комитет счете, че работата не е завършена докрай. Освен че трябваше да се намери път за издигане ролята на комунистите и специалистите, нужно бе да се затвърди постигнатото и да се намери по-богат механизъм за въздействие, за да се закрепи и повиши още повече социалната и творческата активност и инициатива на всички. Практиката показва, че ако няма подходящи постоянно действуващи разностранни средства за активизиране на творческия потенциал, инициативността може отново да спадне.

Това подтикна партийният комитет да потърси продължение и доразвитие на заводската инициатива за колектива като стопанин.

Като се ръководеше от постановката на Дванадесетия конгрес за издигане на революционно-преобразуващата роля на партийно-организационната и политическата работа, партийният комитет в комбината съсредоточи своето внимание към издигане творческата активност на колектива. **Поставена беше целта да се постигне такава колективна и личностна нагласа и съответни икономически, организационни и други условия, които да осигурят и предизвикат всеки да се отнася активно и творчески към предмета на своята трудова и обществена дейност, към заобикалящата го действителност.** Не само добросъвестно да изпълнява възложените му задачи, но **да мисли, търси и предлага как тя да се усъвършенствува. В това се виждаше реалната предпоставка възприетата функция колективът да бъде стопанин, да се изяви в своя най-пълен вид. Това означава да се осигури такава градивна творческа позиция у всеки член на комбинатския колектив, която най-пълно да реализира изискванията на партията за нарастване на ролята на народните маси в историческия процес, за развитие на социалистическата демокрация.** Нали колкото по-широка по обхват и по-масова, колкото по-дълбока по съдържание е творческата инициатива, толкова по-пълно и реално е участието на хората в управлението.

Разбира се, творческите заложби не са еднакви у всички. Не всеки може да открие нещо голямо. Но практиката на социалистическото строителство показва, че колкото повече хора търсят и предлагат, колкото повече хора участвуват в разкриването на недостатъците, в преодоляването на противоречията, в подобряването на условията на своето работно място, толкова повече идеи се раждат. Понякога непретенциозни предложения предизвикват значителни решения.

Въпросът беше как да се въздействува на всеки да отприщи своите възможности, да бъде предизвикан и заинтересован да мисли и предлага?

Активността в нейната висока проява — творческата инициатива, е плод на личностни качества, проявени в резултат на сложни взаимоотношения на човека със социалната среда, в която живее и работи. Това предизвика да се търси комплексен подход за нейното осигуряване и направляване. Този подход възприе и Националната партийна конференция като най-съществен елемент в насоките на партията за решаване на кардиналния въпрос на нашето време — издигане качеството на продукцията. Изисква се такова въздействие върху предмета на труда, което да обхване цялата му възпроизводствена верига.

Ако този подход може да осигури високото качество на продукцията, толкова повече той се налага, за да се влияе постоянно на много по-сложния обект за въздействие — човека, за да изяви той напълно своите способности.

За постигането на поставената цел **комбинатският партиен комитет разработи и прие програма и методически указания за нейното изпълнение.**

Digitized by Google

Комплексността в подхода при разработването на тази програма се изразява, първо, в това, че е направен опит да се включат в координирано действие всички органи и организации в комбината, всеки със своите специфични функции и връзки с колектива и форми на работа. На второ място, да се използват в единство икономическите, идейно-политическите и духовните, организационните и социалните фактори, които създават и поддържат постоянна заинтересованост, ангажимент и нагласа за участие в управлението на обществените дела на колектива. На трето място, творческата инициатива бе съсредоточена преди всичко към стратегическите проблеми на партийната политика — интензификацията и техническия прогрес и повишаване качеството на продукцията. Едновременно с това създадената система на работа и организацията за изпълнението ѝ предизвикват и поощряват всички да мислят и предлагат идеи, засягащи всички други общи материални, социално-битови и духовни потребности.

С други думи, **програмата цели да доразвие и издигне на по-висока степен натрупания опит, василколаровци да станат наистина грижливи стопани, комбинатът да стане на практика техен втори дом, за чието развитие те влагат умствените и трудовите си способности.**

ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ — ПОЛИТИЧЕСКИ ГАРАНТ

С утвърждаването на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост се повишиха изискванията към партийното ръководство и комунистите. За да развива и утвърждава функциите си на политически ръководител на колектива според съвременните критерии, комбинатската партийна организация трябваше да направи нови решителни стъпки. Необходимо беше тя да излезе извън рамките на извършваната разяснителна и организаторска работа и да очертае своя конкретен дял за по-нататъшното утвърждаване и развитие на подетата инициатива. На практика това означаваше да се потърсят най-подходящите пътища и средства за компетентно политическо ръководство, да се осигурят условия за повишаване авангардната роля на комунистите. А още по-конкретно казано, **това означаваше с повишена отговорност и взискателност да се постави въпросът за личния пример на комуниста, за неговото мобилизиращо въздействие върху заобикалящите го и се издигне ролята на първичната партийна организация като първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.** Само по този начин може да се прояви резултатно и комплексно партийното влияние в колектива и практически да се осъществи ролята на организацията като опора на комунистите и представител на партията в колектива.

Осъзнатата необходимост, че при новите условия се налага да се повиши ръководната роля на партийната организация в цялостната дейност на трудовия колектив, наложи в програмата за по-нататъшно разгръщане и управление на творческата инициатива и социалната активност на всички трудещи се водещо място да заеме девизът **„Комунистът — образец на социалистически стопанин“.** Чрез него дейността на партийната организация се насочва към мобилизиране на всички духовни, морални, физически сили на комунистите, за да участват те творчески и активно със свой конкретен дял в управлението и дейността на колектива и да бъдат пример за подражание. Това е важно условие и изискване, без което е невъзможно утвърждаването на първичната партийна организация като **„генератор и носител на новото,** като водеща сила, която подкрепя новаторите, първенците, работещите качествено и високопроизводително“[1].

[1] Национална партийна конференция, Партиздат, С., 1984, с. 189.

Digitized by Google

Убедеността на комбинатската партийна организация в силата и значимостта на собствената ѝ дейност за осъществяване на постановките на Дванадесетия конгрес и Националната партийна конференция (1984 г.) намира израз още в първия раздел на програмата, озаглавен: **„Партийните органи, организации и групи — политически гаранти на инициативата и творчеството на трудещите се, дейността на комуниста — образец за подражание“.** Както съдържанието на този раздел, така и осъществяваната вече работа за неговото изпълнение показва, че стремежът е практическото реализиране на изискването на Националната партийна конференция (1984 г.): „Мерило за дейността на комуниста да бъдат неговият личен принос, неговата способност и умение да въвлича другарите си от трудовия колектив в общия подем и борба за най-високо качество.“[1]

Включените мероприятия се открояват със своята двустранна насоченост. От една страна, те създават условия за демократизиране на вътрешнопартийния живот и на тази основа за засилване на отговорността, принципността и самовзискателността във взаимоотношенията на комунистите, на тяхната активност. Това е пътят за по-нататъшното утвърждаване на всяка първична партийна организация в комбината като действителна опора за своите членове, за да могат те навсякъде и във всичко да носят с чест званието комунист. От друга страна, устроеният по този начин вътрешен живот на партийните организации позволява тяхната дейност сред трудовите колективи да се организира и осъществява така, че всички да ги чувстват и приемат за своя „постоянна колективна опора ... в стремежа им да овладяват нови високи критерии, които да се утвърждават като вътрешна потребност на всеки труженик“[2].

Доказаната в трудовото ежедневие на комбината въздействуваща сила на личния положителен пример на комуниста накара партийния комитет да обогати досегашните форми на работа и да потърси нови. Целта е **чрез личното старание и концентрираната помощ на партийните групи, бюра и организации да се създадат условия всеки партиен член да прояви творчество и инициатива според своите възможности в управлението на колектива.**

Взаимното обвързване на ангажимента на всеки комунист с помощта и грижите на организацията да му бъде опора в стремежа да се изяви като образец в трудовата и политическата активност и в творческата инициатива става чрез **личния творчески паспорт.** В него се формулират задачите и проблемите, които той се нагърбва да реши, да даде своя принос в трудовия колектив и които могат да гарантират на дело да се изяви неговата авангардна роля при новите условия на висока активност на целия колектив. За да отговаря на тези изисквания, личният творчески паспорт се обсъжда и утвърждава от партийната организация. След това комунистът постоянно и системно се отчита за изпълнението му пред партийната група, бюрото или организацията, като заменя изпълнените ангажименти с нови. В него се конкретизират онези направления на индивидуалната дейност, чрез които той действително може да бъде в челните редици на колектива и да дава пример на всички със своето отношение към социалистическата собственост. Към тях спадат творческите задачи от политически, икономически, научно-технически, производствен, социален и друг характер, чието изпълнение е свързано с развитието на колектива като истински стопанин. Предвидени са задълженията за производство на висококачествена продукция, която да се приема от първо представя-

[1] Национална партийна конференция, с. 190.
[2] Пак там, с. 189—190.

Digitized by Google

не, отношението към постиженията на научно-техническия прогрес, определено от Дванадесетия конгрес като лично и колективно партийно поръчение, изискването комунистът да намалява брака и да увеличава икономиите на материали и енергия далеч над средната задача, поставена пред колектива, и т. н.

В първия раздел на програмата са очертани правата, компетенциите и задълженията не само на отделната личност, а и на партийните групи, първични организации, бюра, партиен комитет. Партийната група например се включва още в самото начало на подготовката на творческия паспорт чрез организирания от нея разговор на тема „Моите права и задължения като стопанин". Тя е тази, която дава персонална оценка за конкретния дял на комунистите в борбата за повишаване качеството и производителността на труда, за икономии на суровини и енергия, за внедряване съвременните постижения на научно-техническия прогрес. В групата се обсъждат допуснатите от комунистите нарушения на трудовата дисциплина, на изискванията за висока култура на труда и производството, превишението на допустимия технологически брак, пониженото качество на продукцията и т. н. Тя първа реагира и търси причините в случаите на слаба активност и разминаване с уставните критерии за дейността на комуниста.

Първичната партийна организация утвърждава и контролира изпълнението на поетите ангажименти в личния творчески паспорт на комуниста, носи отговорност за равнището на критиката и самокритиката в колектива, за реалното въвличане на всички в управлението, за равнището на инициативността. В изпълнение на тези свои задължения тя защищава, насърчава и поощрява комунистите, които проявяват критичност и непримиримост към слабостите, творчески риск и висока отговорност в своята работа. Проявява взискателност към онези комунисти, които пасивно наблюдават недостатъците. Системно обсъжда състоянието на инициативността. При подготовка на решения по важни въпроси се допитва до целия колектив. Периодично обогатява съществуващите социално-демографски характеристики и възлага на социолога да проучва причините за задържане на активността. Заедно с партийния комитет партийните организации **осъществяват компетентно политическо ръководство на стопанските органи и обществените организации в комбината, контролират и оценяват тяхната работа за създаване на условия за разгръщане инициативата на всички трудещи се и за реализиране на техните творчески идеи и предложения.** В края на всяка година на общо партийно събрание се оценяват резултатите и се изясняват задачите за по-нататъшното утвърждаване и развитие на инициативата „Комунистът — образец на социалистически стопанин".

Важно място в работата за засилване на обществено-политическата и трудовата активност се отрежда на идейно-политическата работа. Обучението в звената на партийната учебна година и на обществените организации се насочва непосредствено към активизиране на личността. Ефективността от тяхното въздействие ще се измерва с породените идеи и предложения за усъвършенствуване на обществените отношения, издигане качеството и ефективността. Предвидена е по-богата разяснителна, професионално-творческа и квалификационна дейност за издигане компетентността и съзнателността на членовете на колектива.

Всички мероприятия, включени в програмата на комбината, са подчинени на една обща цел — засилване на партийното влияние върху всички звена, които могат да способствуват за мобилизиране творческата енергия на целия колектив и за нейното целенасочено използване в борбата за подобряване на качеството във всяка дейност.

Digitized by Google

РЪКОВОДИТЕЛИ И СПЕЦИАЛИСТИ — ИЗЯВЕНИ ТВОРЦИ

На Националната партийна конференция другарят Тодор Живков във встъпителното си слово изтъкна, че е време да оценим незаменимата роля на специалистите в производството и в целия наш трудов фронт. „Необходими са ни кадри, кадри и пак кадри — и учени, и специалисти с висока квалификация, и ръководители, и прочие. От тях най-вече зависят овладяването на нови технологически позиции и производството на висококачествени изделия.“[1]

Наистина, когато се говори за творчество и инициатива, на първо място вниманието следва да се насочи към ръководителите и специалистите, които са главните носители на интелектуалния потенциал на колектива. Поради своята висока научна квалификация и опит, място и отговорност за производството, те имат възможността и задължението да изменят и развиват и технологията, и предметите, и средствата на труда, и неговата организация. Ръководител или специалист, който през годината не е сътворил нищо, който няма творчески принос за подобряване условията на работа и живот на колектива, е пропилял значителна част от своето време, не е оправдал общественото си призвание. Тяхното място в системата на управление им позволява да имат значителна роля и въздействие за изява на творческите заложби и инициативата на колектива. Ако не са предизвикали и дали път на творческите търсения на подчинените, те не са се изявили като политически ръководители.

Възможностите на ръководителите и специалистите в комбината се потвърждават освен от постигнатите високи производствени, технико-икономически и качествени показатели и от приноса им в техническия прогрес. Те разработиха новия дизелов мотор, внедряват 38 автоматични и полуавтоматични линии, имат ясна концепция за модернизиране на производството и за внедряване на нови технологии. През изминалите три години 260 предложители са внедрили 505 рационализаторски предложения. Само за миналата година икономическият ефект надхвърля 210 000 лева, значително повече, отколкото за предишните две години. Още 647 000 лева са реализирани от 53 мероприятия по инженерните проекти. Значи у тях има значителни възможности.

Поради това в програмата си партийният комитет на второ място е разработил **мерки за включване в максимално действие на интелектуалния и политическия потенциал на тази особено важна част от колектива. Поставена е задачата да няма нито един ръководител или специалист без свои творчески задачи и принос.**

В духа на усъвършенствувания икономически механизъм и на Националната партийна конференция най-напред бяха потърсени съответни икономически мерки за повишаване материалната им заинтересованост и отговорност за резултатите на своя труд и на ръководения от тях колектив.

Стопанският съвет прие усъвършенствуваните правила за организацията на работната заплата. В тях е уточнено как да се формира заплатата на различните специалисти и ръководители, включително от базата за развитие и внедряване, съобразно личния принос на всеки. Комплексната оценка се определя преди всичко въз основа на внедрените разработки по плана за наука и технически прогрес, качеството, равнището и ефекта от тях.

Неизпълнението им в срок, превишаването на предвидените материални разходи, допускането на щети и вреди, рекламации водят до съответни санкции, определени чрез процентно намаляване на трудовото възнаграждение. Освен това; разбира се, са включени целеви на-

[1] Национална партийна конференция, с. 50—51.

Digitized by Google

гради и премии и съответни възнаграждения по фонда за стимулиране на техническия прогрес съобразно ефекта от внедрените разработки.

В своята програма партийният комитет на тази основа доразвива и обогатява средствата, чрез които ще се направлява и издига още повече творчеството в работата на специалистите и ръководителите. Поставена е задачата всеки от тях да осигури от свой личен творчески принос ефект не по-малък от годишното му възнаграждение.

Наред с главното, активизирането на личната инициатива, в програмата се предвиждат редица други мерки за въздействие върху този отряд на колектива.

Партийният комитет е приел върху себе си задължението да запознава системно специалистите със стратегическите задачи на комбината и да разпределя, конкретизира и наблюдава пряко творческия ангажимент по тях. Партийните организации ще предложат мерки за подобряване бюджета на времето им, за да се освободят те максимално от несъществени оперативно разпоредителски задачи и **да съсредоточат своето внимание към нови решения за повишаване на качеството, внедряване на техническия прогрес и повишаване производителността на труда.** Партийните бюра ще наблюдават пряко големите задачи, с които са се ангажирали номенклатурните на организациите кадри, и ще ги подпомагат и контролират до довеждането на разработката им докрай. **В центъра на партийния контрол се поставя стилът на ръководство и работа, за да се отстранява бързо всичко, което пречи и задържа активността.**

Направено е предложение до стопанското ръководство да обогати служебните характеристики, да организира по отдели и служби оперативки, на които да се обсъжда веднъж месечно специално какви идеи са се родили и какво ново е направено. Веднъж годишно да се прави цялостна равносметка какво всеки ръководител или специалист е допринесъл със своето лично творчество за комбината, като с тази оценка се запознава колективът, който ръководи. Така дейността им ще получава по-голяма гласност и ще бъде под обществен контрол.

В областта на своята компетенция научно-техническото дружество системно ще организира творчески сбирки за запознаване на своите членове с новости в металообработването и дизелостроенето и ще обсъжда възможностите за изучаването и внедряването им. Заедно с профорганизацията организират целево съревнование въз основа на личния творчески план. Той се обсъжда и утвърждава от дружеството. В него се включват поетите от всеки творчески задачи.

Ще се води отчет и на масовостта и ефекта от творческата инициатива на ръководения колектив.

Дружеството ще организира творчески колективи за разработка на по-важни технически и технологически въпроси на комбината. Значителните творчески идеи и разработки ще поставя на колективна дискусия. Имената на най-изявените творци ще вписва в книгата за научно и техническо творчество в комбината.

Димитровският комунистически младежки съюз си поставя задачата да допълни общозаводските грижи към младите специалисти със своите специфични форми на работа — движението за техническо и научно творчество на младежта, клубовете по интереси и други, за да разгърне в максимална степен младежката творческа инициатива. Младежите и досега имат ярко откроен творчески принос в комбинатския колектив. Представените на Дванадесетия национален преглед на ТНТМ в Пловдив през миналата година — „Методики за ускорени стендови изпитания на двигател Д—3900 на износоустойчивост са удостоени със златна значка на ЦК на ДКМС и с грамота бе отличен приносът на заводската комсомолска организация в развитието на движението за ТНТМ.

Digitized by Google

Задачата всеки ръководител и специалист да бъде непременно творец, който не се спира пред обмисления риск, който търси и допринася със своите лични усилия за развитието на комбината, е залегнала и в условията на съревнованието за висока творческа инициатива. Предвидено е класирането и награждаването на най-добрите технически и специални служби да става само ако всички специалисти имат реална творческа инициатива с определен ефект. А в съревнованието между специалисти и ръководители се изискват значителни по-високи постижения, носещи икономически ефект, надхвърлящ значително тяхното трудово възнаграждение.

Основната оценка на ръководителите ще се формира освен от личния им творчески принос и от масовостта и ефекта на проявената инициатива на ръководения колектив. С това е направен опит да се опредмети едно основно изискване към съвременния социалистически ръководител. То бе изразено от Юрий Андропов на Юлския пленум на ЦК на КПСС от 1983 г. с думите: „...критерий за оценка на дейността на кадрите трябва да бъде един: равнището на политическото съзнание и на трудовата активност на масите". А другарят Тодор Живков подчерта пред Националната партийна конференция, че за развитието на техническия прогрес трябва пряко и най-голяма отговорност да носи ръководителят.

В ЦЕНТЪРА НА ВНИМАНИЕТО — ИНИЦИАТИВНОСТТА В БРИГАДАТА

Двете групи на колектива — комунистите като политически авангард и ръководителите, по своите политически и служебни ангажименти са задължени да дават пример на творци, да търсят преобразуващи идеи и решения. **Въвличането в творческа дейност на всички работници и служещи е по-важно и по-трудно.** Само тогава ще се осигури такова високо равнище на пряката социалистическата демокрация, каквото е възможно и необходимо на сегашния етап на развитието на социализма у нас. Това е и основният замисъл на разработената програма и на работата за нейното осъществяване.

Като се отчитат досегашните резултати и реалните творчески възможности на хората, които все още нямат необходимата подготовка за решаване на най-сложните въпроси, с програмата е поставена висока, но реална задача: поне двама от всеки трима работници да имат свой принос в подобряването на заводската действителност. **Приносът може да се изрази в посочване на проблеми, които изискват решение, в предлагане на идея от производствен, технически, организационен, технологически, социален и пр. характер или лично решаване на някои въпроси.** Ако се постигне такава инициативност, може да се очаква, че около три четвърти от колектива реално ще се изявят с най-висшата висококачествена и ефективна форма на участие в управлението. Това е смисълът на издигнатия девиз „Другарю, ти си стопанин в комбината!"

Цялата дейност се съсредоточава в първичния колектив. Поради това **основните задължения за издигане на активността са на партийната група, бригадното ръководство и колектив, профорганизацията и комсомолското дружество.** Те имат задължението да организират така самоуправлението на бригадата, че тя всеки месец да се събира, да обсъжда и решава основните въпроси: да съставя и актуализира насрещния план, да определя коефициентите на трудовото участие и заплащането на труда, да конкретизира бригадните условия за прилагане на икономическия механизъм и за организиране на социалисти-

Digitized by Google

ческото съревнование, да се грижи за подобряване условията и охраната на труда, на социално-битовото обслужване и развитието на трудовия колектив, да избира бригадира, бригадния съвет и делегати за цеховите и общокомбинатските събрания. Предварително първичните колективи се запознават с най-важните въпроси, които предстои да се обсъждат от общото и делегатските събрания, и изказват своите мнения и предложения по тях, като дават съответни поръки на своите делегати. В подготовката на своите въпроси да включват работници, които да проучват, обмислят и предлагат решения.

Отговорността за подготовката и провеждането на тези събрания поемат профорганизациите като гарант на трудовия колектив-стопанин и ДКМС (много бригади са изцяло младежи). На партийните групи са възложени политическата отговорност и контролът за осигуряване на необходимите условия и възможности всеки да може да участвува реално в управлението на колектива съобразно предписанията на икономическия механизъм и основните положения на партийната концепция за новия Кодекс на труда.

Стопанският съвет отново след Националната партийна конференция усъвършенствува икономическите основи за засилване интереса и ангажимента на всеки преди всичко за постигане на високо качество. В какво се изразяват те?

При достигане на всички предвидени качествени показатели на произведената продукция бригадният фонд „Работна заплата" се увеличава с 2 на сто. На работниците, постигнали същия резултат, коефициентът на трудово участие се увеличава с 0,2. Индивидуалният носител на собствен качествен щемпел получава 5 на сто добавка към тарифната заплата, ако няма санкция през месеца.

Същевременно се въвежда санкция за неизпълнение на качествените показатели. За всеки процент — по 0,5 на сто намаляване на фонд „Работна заплата" на бригадата и с 0,2 коефициента на трудово участие, по 5 на сто намаление на тарифната заплата за всеки акт за некачествено изделие. Предвид на голямото значение на квалификацията за повишаване качеството, потърсена е икономическа връзка за засилване стремежа за повишаване на разряда. Когато работниците, определени от бригадния съвет да повишат квалификацията си до един месец след приключване на курсовете не са издържали изпит за нов разряд, коефициентът за трудовото им участие се намалява с 0,1 на сто, а когато извършват работа с 2 разряда по-висока от квалификацията им — с 0,05 на сто.

За обслужващите работници е предвидена синтезирана оценка на качеството на труда. Пълната си заплата получават при оценка добра, а ако имат по-ниски оценки — удовлетворителна, незадоволителна и лоша, възнаграждението им се намалява с определен процент.

Другите стимули и санкции са приети съобразно предписанията на икономическия механизъм.

В оценката на работата на бригадите влизат четири основни елемента, които влияят върху възнаграждението — ритмичност в производството на детайлите, качеството им, производителността на труда и стопанисването на машините и съоръженията. За всеки процент повишаване или намаляване на производителността на труда плановият коефициент за трудово участие се увеличава или намалява с 1 процент. За неуплътняване на работното време се намалява от 0,05 до 0,1 на сто. За всеки акт на неправилна експлоатация на машините, технологичната екипировка и контролните инструменти коефициентът се намалява с 5 на сто, а за добро стопанисване се увеличава също с 5 на сто.

Digitized by Google

Още преди Националната партийна конференция в ролята си на стопани бригадите подеха широко движение „Територия на гарантирано качество“ и за придобиване на собствен качествен щемпъл. В него се включиха и стотици работници. Девет бригади и много работници вече са придобили звание.

Това са по-важните решения, които служат като икономически регулатори на старанието в работата. На тази основа са включени и побогати идейно-политически, морални, организационни, управленски и други средства за въздействие върху активността на личността.

Те започват от призива към всеки да мисли и предлага нещо ново за подобряване условията и работата в комбината, грижата за широка информираност за задачите и проблемите на колектива и страната и продължават с включването на различни средства за разгласяване, обществено признание, материално и морално отличаване на всеки според заслугите и помощ за довършване на предложената идея, ако силите на предложителя не са достатъчни да я доведе до приложно състояние.

Как по-конкретно се организира тази многостранна ежедневна работа?

На видно място в участъка на бригадата е поставена тетрадка за предложения. В нея всеки по всяко време може да впише своя идея, да подскаже проблем за решаване, да отправи критическа бележка и пр. Предвидено е за всяко полезно предложение да се дава еднократно възнаграждение и веднага да се оповести чрез радиоуредбата, вестника или специалното табло. На бригадно събрание всеки научава за автора и дадената идея. **Целта е едновременно да се окаже обществено признание на техните автори, да се предизвика и у други желание и амбиция да мислят и предлагат и дадените идеи да се поставят под обществен контрол.** Практиката е показала, че когато ръководителят събира лично такива предложения, увлечен от ежедневните грижи, с месеци няма време или забравя да се заеме с тях. Това е една от сериозните бариери пред инициативността. Всеки в такъв случай си задава въпроса: каква полза има да мислиш и предлагаш?

Предвидено е през годината да се прави среща с най-добре проявилите се работници-творци в повишаването на качеството, производителността на труда, в стопанисването, икономията на материали, в решаването на различни социални задачи на колектива.

Работниците могат да дадат своите предложения и на други форуми — например на събрания на своята обществена организация, на служебни събрания и съвещания. За да се въведе добър ред в работата с тези предложения, предвидено е всички те да се събират в колектива, където работи предложителят, и оттам да се направлява, организира и следи изпълнението им.

Кой и как ще работи с така събираните предложения? Това е възловият въпрос, от чието правилно решаване зависи съдбата на започнатото дело.

Когато бригадите поеха стопанисването на социалистическата собственост, много дискусии предизвика въпросът кой и как да отговаря за работническите предложения. Мненията се разграничиха — едни смятаха, че това е естествено задължение на стопанското ръководство, други виждаха мястото на профкомитетите, трети считаха, че има достатъчно органи и всеки трябва да поеме своята част от тях. Но всички те не задоволяваха, защото и досега има тези органи, а дейността не беше добре уредена. А трябваше тя да се засили значително. Значи нужни са и специални, макар и помощни органи. Тогава решиха да създадат **бригадни технико-икономически съвети, които да канализи-**

Digitized by Google

рат преди всичко научно-техническото и производственото творчество на първичните колективи. Те станаха обединителното целево организационно звено. Досегашната практика и известният съветски опит показват, че такова решение е правилно. В процеса на работата, естествено, се разшири обхватът на тяхната дейност. Вместо само с технико-икономически предложения, наложи се те да поемат грижата за всички предложения, независимо от техния характер. Те имат вече определен опит, който сега обогатяват и развиват.

Още през 1982 година създадените тогава 36 бригадни съвета събраха 886 предложения, от които 314 бяха внедрени до края на миналата година с икономически ефект 256 000 лева, а 258 са в разработка и внедряване.

Какви са задачите на тези органи и как те работят?

Те са обществени органи, съставени от специалисти и работници, избрани от колектива. В тях са включени членове на колектива с творчески заложби, които имат специални интереси и постижения в тази област. Съветите се ръководят от съответния бригадир, началник на цеха и пр.

В методическите указания така са конкретизирани техните задачи:

Всяка година по време на обществения преглед на обществената производителност и подготовка на инженерните проекти и насрещните планове изясняват нерешените въпроси и предстоящите за изменение технически, организационни, технологически и други елементи на производството в зависимост от показаното от производствената практика и перспективите за развитие и популяризират сред колективите проблемите и темите, които се нуждаят от разработка.

Съвместно с научно-техническото творчество и профкомитетите създават колективи за решаване на едни или други по-важни проблеми и осигуряват помощ на онези, които са дали вече идея, без да могат сами да я доведат до приложено решение.

Съвместно с профкомитетите организират всяка година преглед на всяко работно място, на състоянието на всяка машина и обсъждат заедно с работниците как може да се подобряват условията на труда и да се повиши неговото качество и производителност.

Преди съставянето на насрещния план се допитват до всеки работник и изискват предложения, идеи, сигнали за недостатъци и нерешени въпроси.

Привличат отделни работници и групи да помислят по направените предложения и по нерешените проблеми, преди колективно да се обсъди насрещният план.

Организират системно допитване в колективите за съществуващи нередности, нерешени въпроси и предложения по някой особено остър и важен въпрос, за да активизират инициативата.

Най-малко веднъж седмично бригадните технико-икономически съвети обсъждат постъпилите творчески предложения и вземат отношение по тях. Предлагат за внедряване тези, които не изискват допълнително изясняване. Другите отправят до съответните органи — рационализаторските предложения до ТИС на комбината, предложенията по социалната програма, до бригадните, цеховите и комбинатските ръководства в зависимост от техния характер и необходимостта на определено равнище да се вземе решение, като съгласуват срока за изясняване и за отговор.

Определят предложенията, които имат икономически и социален ефект и еднократно възнаграждават вносителя и предлагат как да се популяризира инициативата му.

Digitized by Google

Всеки месец бригадните технико-икономически съвети информират бригадните събрания за резултатите от творческата инициатива — колко и какви предложения са постъпили, кои са авторите им, какъв е очакваният или окончателен ефект, изказват им публична благодарност пред целия колектив и обявяват наградите.

Общият съвет на комбината получава, обобщава и оценява информацията на цеховете, бригадите и отделите и веднъж на годината подготвя информация за делегатското събрание.

След като получи отговорите за предприетите мерки по изпратените предложения, преценява правилността им и при несъгласие търси съдействие от по-горния съвет.

Контролират работата по предложенията до внедряването им.

По интересните предложения организират публична защита на събранията на колектива или пред други компетентни органи.

Събират информация и дават гласност на изпълнението на дадените вече предложения. На четиримесечие информират съответните партийни, стопански и профсъюзни органи за изършеното и когато констатират, че инициативността и творчеството намаляват или не съответствуват на поставените цели, предлагат и търсят тяхното съдействие.

Като отчете важността на работата на технико-икономическите съвети, **комбинатският партиен комитет формира специален свой помощен орган, който ще подпомага ръководството на тази важна политическа дейност в комбината. Той отговаря за разгръщане на творчеството и инициативността и за работата на тези съвети.**

В обогатените правила за социалистическото съревнование са включени и съответни условия за материално и морално стимулиране на най-добре проявилите се бригади и работници като стопани и като инициативни участници в управлението. Първенците се определят съобразно масовостта и средния ефект от работническите предложения на човек от първичния колектив. Изискванията за масовост на предложителите са по-ниски в сравнение с технико-икономическите служби, в чийто състав преобладават специалистите с висока квалификация.

За да се засили ангажиментът и на обществените организации към активизирането на своите членове, предвидено е да се присъждат определени награди и на тях, ако със своята дейност осигуряват масовост над възприетата общокомбинатска цел.

Поставените в програмата цели и предвидената дейност не са ограничени по време. Тя има принципен характер. Очевидно не всичко с нея е решено. Но тя обогатява започнатата преди две години работа, дава й по-завършен вид, включва в действие нови средства и механизми, чрез които обстановката, отношенията и дейността на колектива още по-добре ще се преустроят в духа на партийните решения и изисквания.

Дейността на комбинатската партийна организация за утвърждаване на достигнатото и за практическото постигане на по-висока степен на активност и творчество, за издигане ролята на комунистите и на колектива като действителни стопани на социалистическата собственост показва нейния стремеж да решава конкретно и творчески задачи с голяма обществена значимост. Тя е избрала за свой път към осъществяването на поставените от партията цели постоянните грижи за разкриване и разгръщане на творческия заряд на всеки дизелостроител.

Румяна КУРТЕВА
кандидат на философските науки
Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

ФОРМИРАНЕ НА НОВ ОПИТ

Благоевградската окръжна партийна организация търси, организира и разгръща творческа, последователна и целенасочена работа с комунистите и всички трудещи се за изпълнение на задачите, поставени от партията. Една от инициативите е подготвящата се научно-практическа конференция на тема **„Първичната партийна организация — политически ръководител на трудовия колектив в борбата за високо качество и висока дисциплина на труда“.**

Целта на конференцията е да съдействува да се повишат знанията и обогатят партийно-организационните и политическите форми, методи и средства на работа в борба за изпълнение на решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Да се създадат още по-добри условия всяка първична партийна организация и всеки партиен комитет да формират собствен положителен опит.

Бюрото на окръжния комитет на партията утвърди специален план, в който определя основното съдържание, формите и последователността на работата. В него са записани задълженията на отделите на окръжния комитет на БКП, на бюрата на общинските партийни комитети, на партийните организации и кадрите.

Кабинетът по партийно-организационната работа подготви методическа разработка за изпълнението на приетия план. Предназначението ѝ е да подпомогне партийните организации и комитети, за да може организационно-методическата и научно-практическата работа да отговарят на изисквания, които да водят до формирането на положителен опит на всеки етап от провеждането на конференцията.

Как ще се решават задачите от гледна точка на научния подход и партийно-организационната практика?

Работата се извършва върху основата на натрупания опит — прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичните партийни организации; държавно-обществения преглед за качеството на продукцията; превръщането на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост; повишаването на качеството и ефективността на партийния контрол и проверката на изпълнението и други проведени инициативи и начинания в окръжната партийна организация.

Конференцията не е само вътрешнопартийно мероприятие. В нея ще участвуват и други органи и организации. Те ще подходят съобразно конкретните задачи и специфичните функции на колективите.

Заслужава внимание идеята да се организират специални мероприятия за изясняване на принципни изисквания по съдържанието, формите и методите за създаване на положителен опит. Извършеното досега и набелязаното за по-нататъшната работа се оказва твърде полезно за партийните комитети и организации. На семинари и събрания се разисква по необходимостта от творчески, делови, динами-

Digitized by Google

чен стил за овладяването на критериите за оценка на партийно-организационната и политическата работа, за по-дълбоко вникване в същността на съвременните проблеми и изисквания към тяхната преобразуваща и изпреварваща роля. Създават се условия за среща на партийната теория и на новостите в партийното строителство с конкретната практика. Заедно с окръжния комитет на БКП, с отделите му активно участие в подготовката и провеждането на конференцията вземат: научни работници от апарата на Централния комитет на БКП, Академията за обществени науки и социално управление, списание „Партиен живот", преподаватели от междуокръжната партийна школа, общинските, заводските, учрежденските и общоселските партийни комитети, първичните партийни организации и партийните групи.

Научно-практическата конференция ще премине през три етапа. През първия, който обхваща февруари—септември 1984 г., низовият партиен, стопански и обществен актив чрез курсове и семинари ще бъде запознат с актуалните проблеми и съдържанието на новите подходи, разработени от др. Тодор Живков, формите, методите и средствата на партийната работа и ръководство в борбата за високо качество и дисциплина на труда.

Специално внимание ще се отдели за обучението на комунистите в системата на политическата просвета. В дните на партийния секретар присъствуващите ще бъдат запознати с проблемите на качеството у нас и на други страни.

В първичните партийни организации и в партийните групи ще се състои тематичен разговор-самоанализ под наслов „Комунистът и качеството". Той ще помогне на всеки комунист своевременно да си изясни сложността и отговорността на задачите, които произтичат от партийната политика за ускореното обществено развитие. Да определи ролята си, свързана със спазването на технологичната дисциплина, повишаването на професионалната си квалификация, творчеството и самоконтрола в труда.

Тематичният разговор-самоанализ ще стане в събрания на партийните групи и първичните партийни организации; заседания на партийните бюра; срещи с комунисти, които са носители на челен опит и инициатори за постигането на високо качество и дисциплина в бригадата, цеха, смяната, участъка, звеното, службата и пр. Обсъждането на самоанализа на комуниста ще бъде съпровождано с предложения, поемането на обещание за личен принос по усвояването и внедряването на научно-технически постижения и челен опит. По преценка на партийното бюро, на първичната организация или на партийната група на комуниста ще се възлагат поръчения за решаване на конкретни задачи. На партийни събрания ще бъде направен критичен анализ на боеспособността на първичната организация като ръководен и политически щаб на колектива, ще бъдат определени и основните направления на дейността ѝ в борбата за високо качество и дисциплина. В тази връзка особено внимание ще се обърне на проблемите: издигането на авангардната роля и личния пример на комуниста; повишаването на качеството и ефективността на политическото въздействие върху работата на стопанските ръководители и специалистите да прилагат целия комплекс от организационни, технически, икономически, материални и морални фактори; засилването на партийното ръководство за издигане равнището на профсъюзната и комсомолската дейност по създаването на най-подходящ социалнопсихически климат и вътрешноколективна взаимопомощ и контрол; създаването на стройна система на контрол и взискателност за непрекъснато повишаване на профе-

Digitized by Google

сионалната квалификация; повишаването на отговорността за масовото внедряване на челния производствен, технически и социален опит и други.

Вторият етап обхваща четвъртото тримесечие на 1984 г. Отличителното в него е, че в духа на Националната партийна конференция ще се извърши задълбочен, всестранен преглед на **стила и методите** на работата на общинските комитети и техните бюра, на заводските, общоселските и учрежденските партийни комитети. Същественото е, че всеки комитет ще изготви комплексен самоанализ. Главен критерий за оценка на качеството и ефективността на стила и методите ще бъде разработката и практическото решаване на проблемите, които поставят Националната партийна конференция и конкретната обществена практика. Особено внимание ще се отдели доколко те осигуряват единодействие на различните органи на социално управление, как разгръщат тяхната инициатива и активност, грижите за повишаване на квалификацията и отговорността на кадрите на всички равнища в селищната система. Обобщаващо съдържание на работата през този етап ще бъде темата **„Политическият подход и неговото приложение в дейността на партийния комитет за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция“**. Анализ и оценка на съществуващия опит и определянето на мерки за формирането на опит ще стане по преценка на съответния комитет на пленарно заседание, научно-практическа конференция или на съвещание с актива.

Под непосредственото ръководство на бюрото на окръжния комитет на БКП периодически ще се прави анализ на работата и ще се предприемат допълнителни мерки за подобряването ѝ. Ще се извършват прегледи, наблюдения и други форми за научна организация и партийно ръководство по формирането на опита. Ще се въведе текущ поток от информация, която дава гласност на положителната дейност. Предвиждат се диференцирани срещи с членовете и кандидат-членовете на окръжния комитет на БКП. Те ще се посветят на въпросите за активното им участие в живота и дейността на първичните партийни организации, в които членуват, за приноса им по формирането на положителния опит.

Важен момент в третия, заключителния етап (началото на 1985 г.) е анализът на дейността на отделите в окръжния комитет на партията. Тук вниманието ще бъде насочено към проблемите каква еднопосочност, съгласуваност, комплексност и единство се създава между политическата, идеологическата и организационната работа за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и на Националната партийна конференция. Друга отличителна черта ще бъдат анализът и оценката на резултатите от първия и втория етап. Ще станат обсъждания на новото във формите, методите и средствата на работата за постигане на тези резултати. Ще се определят насоките на бъдещата работа по утвърждаването и обогатяването на положителния опит.

На заключителното заседание, с участието на окръжния партиен, държавен, стопански и обществен актив, ще се изнесе доклад на тема „Работата на партийните органи и организации в светлината на решенията на Националната партийна конференция за високо качество и висока дисциплина на труда“. Ще споделят опит секретари и членове на бюрото на окръжния комитет на БКП, секретари на общинските и заводските комитети, на първични организации, партийни групови отговорници.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

КОРЕННИ СОЦИАЛНО-КЛАСОВИ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ

доц. ЖЕЛЯЗКО ПЕТРОВ
кандидат на философските науки

Социално-класовата структура на всяко общество се определя от начина на производство в него. Тя израства от самите отношения в производството и в диалектически снет вид отразява всички обществени отношения. Затова смяната на един начин на производство с друг означава смяна и на социално-класовата му структура.

В социално-класовата сфера социализмът е коренно противоположен на капитализма. На мястото на раздираното от класови, национални и расови противоречия и вражди капиталистическо общество в социалистическото се формира нова социално-класова структура от две дружески класи — работническата, тази на кооперираното селячество и социалистическата интелигенция. Техните отношения се основават на единни интереси, цели и идеология, на братство, сътрудничество и взаимопомощ. Формира се идейно-политическото и моралното единство на народа. Обществото се превръща в „единен кооператив на трудещите се"[1] — както посочи В. И. Ленин.

Социалистическата революция завари България като изключително бедна. В международните справочници тя се сочеше като една от най-изостаналите страни в Европа. Това, което даваше икономическия ѝ облик, беше **земеделието.** Но то се характеризираше с ниска производителност, със слаба техническа въоръженост. Почти единствена теглителна сила там беше добитъкът. Земята беше притежание на 1 103 900 частни стопани, раздробена на 12 млн. парцела, със среден размер 3,5 дка.

Изостаналостта на селското стопанство обуславяше бедността на обществените отношения в нашето село. Тя не позволяваше, както писа Маркс, „никакво разделение на труда при неговото обработване, никакво прилагане на науката, следователно и никакво разнообразие на развитието, никаква разновидност на талантите, никакво богатство на обществените отношения"[2].

Още по-изостанала беше **промишлеността до 9. IX. 1944 г.** Тя беше представена от няколкото фабрики, мелниците, маслобойните, дарак-

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 37, с. 333.
[2] К. Маркс, Фр. Енгелс, Съч., т. 8, с. 20.

Digitized by Google

чийниците и пр. Такива нейни основни отрасли като металургия, машиностроене, химия, енергетика практически капиталистическа България нямаше. По производство на основна промишлена продукция на глава от населението нашата страна изоставаше до 20 пъти от редица европейски държави.

Тази изостаналост на икономическото развитие на страната обуславяше съществуването на съответна **социално-класова структура.** В навечерието на революцията в страната ни работническата класа беше около 300 хил. души, буржоазията — около 90 хил. и дребната буржоазия около 2,5 млн. души. Две години след победата на социалистическата революция тя имаше следния вид: работници — 19 на сто, селяни-кооператори — 3 на сто, селяни—частни стопани — 65 на сто, служещи — 7 на сто, други — 6 на сто. През 1948 г. само 8 на сто от заетите работеха в промишлеността.

Дълбоки преобразования настъпиха в социално-класовата структура на обществото в годините на строителството на социализма. Вярна на марксизма-ленинизма, нашата партия започна настъпателна и последователна борба за ликвидиране на остатъците от старото общество и за строителството на новото, за решаването на въпроса „кой—кого" в полза на социализма. Постепенно бяха подривани и превземани позициите на буржоазията от града и селото, дребните собственици се кооперираха. По този начин се ликвидираше социално-класовата структура на капиталистическа България и се формираше новата, социалистическа социално-класова структура.

Изключително голямо значение за тези процеси имаше **Априлският (1956 г.) пленум на ЦК на БКП.** Той сложи началото на нов етап в социално-икономическото развитие на страната и оказа огромно влияние върху протичането на социално-класовите процеси. Проведените мероприятия се оказаха решаващи за окончателното формиране на социално-класовата структура на социалистическото общество у нас. Това стана в края на преходния период, когато беше завършено кооперирането на селското стопанство и беше ликвидирана буржоазията като класа.

Владимир Илич Ленин учи, че „социалната структура на обществото и властта се характеризира с изменения, без изясняването на които не може да се направи нито крачка, в която и да било област на обществената дейност"[1]. Ето защо тя постоянно отделя голямо внимание на социално-класовите процеси и провежда такава политика, която има за резултат прогресивни изменения в социално-класовата структура. А от друга страна, тя направлява, насочва, ръководи тези процеси. В своята програма, приета на Десетия конгрес, партията постави задачата с изграждането на развитото социалистическо общество в нашата страна то да застане пред прага на социалната еднородност.[2]

●

Социално-класовата структура изразява най-съществените социални различия, интереси и отношения в обществото, които възникват на основата на производствените отношения и съответното разделение на труда. Тя е основна подсистема на обществото и е съвкупност от обективно сложилите се социални общности от хора, които се намират в определени отношения и взаимодействия. Ето защо тя е **„един от найточните показатели за качествения скок, който социализмът прави в**

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 20, с. 179.
[2] Програма на БКП, С., Партиздат, 1971, с. 45.

Digitized by Google

развитието на обществения прогрес"[1]. Основно място в нея заемат класите. Тяхната динамика стои в основата на измененията и в другите социални групи.

Най-важно място сред всички социални групи заема работническата класа. Това свое място тя завоюва в борбата за социализъм, сплотявайки останалите слоеве трудещи се около себе си. По силата на редица обективни фактори и субективни качества, които притежава, тя играе ръководна роля в строителството на новото общество, което се изгражда в името на нейните исторически интереси и цели. Както заяви другарят Тодор Живков в една от лекциите си, изнесени пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, **„работническата класа е главната класова политическа сила, на която се опира развитието на социалистическия съзидателен процес.** Тя е класата, която е свързана с най-новия начин на производство. Тя е класата, която единствено може да ръководи обществото, без да се превръща в негов експлоататор. Тя е класата, която може да изрази интересите на цялото общество"[2]. Тя е социалният разум и социалното сърце на социалистическата обществена система. От 362 000 през 1948 г. тя достигна 2 610 543 души през 1982 г. От една незначителна социална група в обществото тя стана вече преобладаваща част от него. През 1948 г. тя е 19 на сто, а през 1975 г. — 60,5 на сто, а само от активното население — 65,2 на сто. Това увеличение е особено голямо след Априлския пленум на ЦК на БКП. Така например за периода 1950—1956 г. средногодишният ѝ прираст е бил 40 хил., а за периода 1970—1978 г. — 98 хил. души. Трябва да се отбележи, че в условията на интензификация и интелектуализация на производството темповете на нарастване на производствените работници намаляват. Въпреки това те все още изпреварват темповете, с които се увеличават работниците в непроизводствената сфера.

Големи **качествени промени** настъпиха в работническата класа в годините на социалистическото строителство. На първо място, настъпиха съществени **структурни** изменения в нея. С най-бързи темпове нарасна промишленото ядро на класата, най-прогресивната ѝ част. Този ръст е неразривно свързан с бързите темпове на индустриализация на страната ни след Априлския пленум. За тези години работниците, заети в промишлеността, се увеличиха от 448 хил. през 1957 г. на 1 132 540 души през 1982 г. Нашата партия се ръководеше от марксистко-ленинската теза, че промишлените работници са ядката, челната, най-развитата част на работническата класа и провеждаше политика на нейното бързо увеличаване. С най-бързи темпове нараства броят на работниците, свързани с най-прогресивните подотрасли на промишлеността. Формират се нови отрасли на нашата икономика, на промишлеността, а с това и нови отряди на работническата класа.

Съществени изменения настъпват в **професионалната,** образователната и квалификационната структура на работническата класа. Изчезват професии, в които преобладава тежкият физически труд, и се пораждат нови, свързани със съвременните отрасли на материалното производство, с интелектуализацията на труда — апаратчици, настройчици, професии с висок социален престиж, към които се ориентират предимно млади хора с високо образование и квалификация.

Расте **образователното** равнище на работническата класа. В нея се формира вече един слой с висше образование. Само за периода 1965—1975 г. работниците със средно и полувисше образование се увеличиха

---

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 22, с. 439.

[2] Т. Живков, Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията, лекция пета, С., Партиздат, 1983, с. 8—9.

Digitized by Google

с 212 131 души, а тези с по-ниско от основно намаляха с 538 925 души. Броят на инженерно-техническите кадри се удвои за 10 години и от 196 351 през 1970 г. нарасна на 388 595 през 1981 г. Една голяма част от тези кадри са вътрешно присъщ слой на работническата класа.

Трябва да се отбележи, че картината на образователното равнище на работниците не е еднаква по отрасли и професии. Най-високо образование имат работниците в прогресивните отрасли и с най-престижните професии. Независимо от големите успехи в това отношение, то все още изостава от задачите, които поставят пред нея материалното производство и научно-техническият прогрес. Ето защо нашата партия разглежда повишаването на образователното равнище на класата като стратегическа задача.

С бързи темпове се повишава и **квалификацията** на работническата класа. Младите ѝ членове навлизат в нейните редици с висока квалификация, а останалите постоянно я повишават. За периода 1970—1981 г. школи и курсове за квалификация и повишаване на квалификацията преминаха 4 067 197 работници. От заетите в промишлеността работници висока квалификация имат 23,28 на сто, а средна — 39,58 на сто.

Известно е какво значение отдаваше В. И. Ленин на **стажа в редовете на работническата класа**, на потомствените работници. Четиридесет години след победата на социалистическата революция в нашата страна голяма част от нея има вече голям трудов стаж. Около 60 на сто от работниците имат над 10 години трудов стаж. Този факт има съществено значение за съзнателността на класата, за нейната социална активност в изпълнението на историческата ѝ мисия.

Големи изменения настъпиха в **характера и съдържанието на труда** на работническата класа. В резултат на повишената фондовъоръженост и енерговъоръженост на труда работникът въздействува на предмета на труда с чужда енергия, посредством машини и механизми. Редица производствени процеси са напълно механизирани или автоматизирани. В тях решително навлиза електрониката. С основание се говори за начало на роботизация на производството. Все повече се интелектуализира трудът на работниците. Сбъдва се предвижданото на Маркс, че работникът ще застане редом с производството, вместо да бъде неговият главен агент.

●

Съществуването на кооперативна собственост върху средствата за производство в селското стопанство обуславя съществуването на **другата класа в нашето социалистическо общество — класата на селяните-кооператори.** „Селяните са друга класа — писа В. И. Ленин — ... У нас още съществуват класи, за премахването им ще бъдат нужни години наред ..."[1] Тя е рожба на социалистическата революция в нашата страна. От пъстрата селска маса при капитализма се формира единната класа на селяните-кооператори, които никой не може да върне към миналото, към частния начин на стопанисване и производство. Класа, която, както пише другарят Тодор Живков, е активен носител на „социалистическите обществени отношения, на нови принципи и норми на поведение, на ново отношение към труда, към обществената собственост, към реда и интересите на социалистическото общежитие"[2].

Тази класа в нашата страна завърши своето формиране в преходния период. Тогава тя показваше една постоянна тенденция към увели-

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 42, с. 297.
[2] Т. Живков, Избр. съч., т. 4, с. 281.

Digitized by Google

чаване. От 2,6 на сто от селското население през 1949 г. през 1956 г. тя вече беше 46 на сто. В същото време обаче в нашата страна протичаше процес на бурна миграция, главният резултат от който беше намаляването на селското население и по-конкретно на селяните-кооператори. Намаля относителният им дял в социално-класовата структура на страната от 37,5 на сто през 1965 г. на 14,4 на сто през 1975 г., докато за същото време делът на работническата класа се увеличи от 41,7 на сто на 60,6 на сто. Този процес като цяло беше положителен, защото, от една страна, се удовлетворяваха нарастващите потребности на развиващата се индустрия от работна сила, а, от друга, се ликвидираше скритата безработица, наследена от капитализма. Така се осигуряваше работа за излишната работна ръка, създадена в резултат на механизацията на селското стопанство. „Закономерно е придвижването на население и работна сила от селата към градовете — пише другарят Тодор Живков, — от селското стопанство към другите отрасли на народното стопанство. Този процес е положителен и от гледна точка на създаването на повече национален доход."[1]

Най-решителни изменения в класата на селяните-кооператори настъпиха в резултат на аграрно-промишлената интеграция. Тя внесе съществени промени в нейната природа и облик. Главният техен резултат е решителното „оработничаване" на селяните-кооператори.

Аграрно-промишлената интеграция не е само следваща стъпка към по-нататъшно обобществяване на кооперативната собственост. Тя е откритата и успешно приложена от нашата партия форма на синтез на промишлеността и земеделието, на сближаване и постепенно сливане на двете форми на собственост, а с това и сближаване на двете класи, свързани с тях. И макар че между двете форми на собственост все още съществуват известни различия, те, както заяви другарят Тодор Живков в една от лекциите си, **„вече много плътно са се приближили една до друга; между тях продължава да протича ускорен процес на сближаване и взаимно обогатяване."**[2]

В резултат на аграрно-промишлената интеграция настъпиха коренни изменения в **характера на кооперативната форма на собственост,** а оттам и в социалната природа и в облика на класата, свързана с нея. Главното, което характеризира тези изменения, е сближаването на двете класи, постепенното заличаване на различията между тях.

Преди всичко аграрно-промишлената интеграция издигна на нова, по-висока степен обобществяването на средствата за производство в селското стопанство. Така например през 1981 г. на един аграрно-промишлен комплекс се падат 192 000 дка обработваема земя с 2846 заети лица и с 2039 хил. лв. основни фондове по пълна първоначална стойност. По този начин трудовите колективи в комплексите осъществяват организация на труда и производството в огромни по обем предприятия. И което е също важно, те с успех организират чисто промишлено производство.

По думите на другаря Тодор Живков, действителен собственик на двете форми на собственост е държавата по поръчение и пълномощие на народа, а стопани са трудовите колективи. Това съвсем не означава, че държавата е някаква външна сила, стояща над и противостояща със своите интереси на тези на трудовите колективи. Напротив, в определена степен и смисъл колективите също са собственици, а държавата изпълнява функции на стопанисване. Както посочва той, „функциите на трудовия колектив като стопанин на дадена общонародна собственост

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 13, с. 552.
[2] Т. Живков, Развитието на социално-икономическите отношения и управлението на народното стопанство, лекция втора, с. 7—8.

Digitized by Google

се намират в неразделна връзка с функциите на държавата като неин собственик"[1].

Стопани на собствеността в аграрно-промишлените комплекси са трудовите колективи, селскостопанските работници и специалисти. С една дума, тружениците в селското стопанство. Сбъдва се идеята на Енгелс „едни и същи хора да се занимават със земеделие и промишлен труд, вместо да се върши това от две различни класи"[2].

На мястото на старите колективи в селското стопанство, съставени или от селяни-кооператори, или от селскостопански работници, се създадоха нови колективи, които обединяват представителите на двете класи и на интелигенцията. На практика в нашата страна се осъществява онзи път на сближаване и сливане на двете класи, а по-късно и на ликвидирането им, на който обръщаше внимание В. И. Ленин. Той считаше, че за унищожаването на класите е необходимо да се поставят всички граждани „в еднакво отношение към средствата за производство на цялото общество, това значи — всички граждани да имат еднакъв достъп да работят с обществените средства за производство, на обществената земя, в обществените фабрики и така нататък"[3].

Изграждането на аграрно-промишлените комплекси създаде възможност в тях да се съсредоточи мощна материално-техническа база. Производствените фондове на едно заето лице нараснаха през 1981 г. на 267,4 на сто в сравнение с 1970 г. Механичните двигатели в селското стопанство на 1000 дка обработваема земя се увеличиха от 148 през 1970 г. на 246 конски сили през 1981 г. Всичко това измени коренно характера и съдържанието на труда на селскостопанския труженик, който в значителна степен се сближи с този на работническата класа, заета в промишлените отрасли.

Изменеиията в материално-техническата база и в характера на собствеността в селското стопанство доведоха до уеднаквяване доходите на тружениците в него и в промишлените отрасли. Различията, които все още съществуват, се дължат на факта, че по своята степен на развитие производителните сили в селското стопанство все още изостават от тези в промишлените отрасли.

●

Особено важно място и роля в обществото заема социалистическата интелигенция. Тя е главният носител на научно-техническия и културния прогрес на обществото. В. И. Ленин посочи, че „без ръководството на специалистите от различните отрасли на знанията, техниката, опита, преминаването към социализма е невъзможно"[4]. Интелигенцията в нашата страна попълва своите редове от работническата класа, селяните-кооператори и по пътя на собственото си възпроизводство. И тук нашето наследство от капитализма беше незавидно, независимо от формално демократичната образователна система и традиционния стремеж на българина към науката.

В етапа на изграждане на развитото социалистическо общество броят на интелигенцията изключително бързо нараства. Специалистите с висше, полувисше и средно специално образование, заети в народното стопанство, се увеличиха от 99 517 души през 1951 година на 906 956 души през 1981 г. В епохата на научно-техническата революция, на интелектуализацията на труда ролята на науката постоянно нараства,

---

[1] Т. Живков, Развитието на социално-икономическите отношения и на управлението на народното стопанство, лекция втора, с. 9.
[2] К. Маркс, Фр. Енгелс, Съч., т. 4, с. 335.
[3] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 24, с. 355.
[4] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 36, с. 165—166.

Digitized by Google

а оттук и на интелигенцията. Тя няма други интереси и цели освен тези на работническата класа. Затова заедно с класите тя е социална база на изграждащото се развито социалистическо общество в нашата страна.

Още в борбата за власт Българската комунистическа партия широко се опираше на интелигенцията. И днес тя продължава тази своя традиция. „Без интелигенцията — пише другарят Тодор Живков — социализмът не може да се развива, той е просто немислим. Нещо повече. Заедно с ускоряването на техническия прогрес, заедно с духовното обогатяване на народа неизбежно ще се издига ролята на всички нейни отряди в различните области на живота.“[1]

●

В етапа на изграждане на развитото социалистическо общество се ускорява процесът на ликвидиране на класовите различия в нашата страна. Това става, както беше посочено, по линия на усъвършенстване на производствените отношения, на сближаване на двете форми на собственост. В резултат на това двете класи плътно се сближиха и по своето културно-техническо равнище, и по условията и начина на живот.

Главна тенденция в развитието на социално-класовите процеси у нас е постепенното преодоляване на социално-класовите различия и изграждането на **социална еднородност на обществото.** Трябва веднага да се отбележи, че изграждането на социално-еднородното общество не трябва да се свързва с преодоляването само на класовите различия. Това е много по-обемна задача, която включва преодоляване на различията между града и селото, между умствения и физическия труд, на вътрешнокласовите различия и пр. Но класовите различия заемат решаващо място сред останалите.

Издигнатата на Двадесет и шестия конгрес на КПСС и потвърдена от последвалите го пленуми постановка за възможността да се ликвидират класовите различия и се изгради безкласова структура на обществото „главно и на първо място в историческите рамки на зрелия социализъм“ има изключително голямо значение и за социално-класовите процеси в нашата страна независимо че ние сме в етап на изграждане на зрелия социализъм. Тази теза най-вярно отразява социално-класовите процеси, които се извършват и у нас. В резултат на аграрно-промишлената интеграция практически в голяма степен са преодолени основните класови различия, посочени от В. И. Ленин в статията му „Великият почин“. С успех се преодоляват и такива от второстепенен характер като психологически, степен на съзнателност, културни, битови, начин на живот и пр.

С преодоляването на класовите различия социалната структура на обществото ще се запази, но тя ще бъде безкласова. С това обществото ще направи една от най-решителните си крачки към пълната социална еднородност.

Успоредно с преодоляването на класовите постепенно се преодоляват и останалите социални различия. Този процес е изключително труден, сложен и противоречив. Но с неговото осъществяване в социалистическото общество се формира определена степен на социална еднородност, залагат се основите на пълната социална еднородност, която, както посочи другарят Тодор Живков в доклада пред Десетия конгрес на партията, „е задача на втората фаза на комунистическата формация“[2].

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 16, с. 19.
[2] Т. Живков, Избр. съч., т. 18, с. 552.

Digitized by Google

Голямо значение има целенасочената дейност на партията в това отношение. Така например в нашата страна е създадена еднаква социална осигуреност за всички трудещи се, равни условия за използване на обществените фондове. Като обобщи успехите, Дванадесетият конгрес на партията посочи, че „всички тези прогресивни изменения в работническата класа, селскостопанските труженици и интелигенцията съдействуват за постепенното премахване на съществуващите различия между тях, за създаването на сравнително еднакви условия на труд, на живот и на развитие на всички трудещи се“[1].

ВРЕМЕ НА ЖЕСТОКИ СХВАТКИ

Когато човек наближеше нашето село. Слатина, Ловешко, преди да е зърнал къщята, виждаше тополи, забили острието високо в синьото небе. И колкото наближаваше, толкова повече те израстваха пред погледа му. После идваше ред и на самото село. Къщиците, пръснати в широка долина, ниски, повечето схлупени и свити, сякаш се свеняха от своята сиромашия. А тополите из дворовете се кипреха високи и тънки като моми и невести и придаваха голяма живописност на пейзажа. Лете като високи зелени фонтани, избликнали из земята, а зиме като пилони от кристално стъкло...

Късно през есента на 1918 година, след завръщането на войниците от фронтовете, в село се основа организация на Комунистическата партия. Но през 1923 година дойде монархофашисткият деветоюнски преврат. Оттогава насетне тези красиви дървета, тополите, почнаха да вземат по един своеобразен начин участие в политическия живот на селото. На Първи май горе, върху самия връх на някоя от най-високите тополи, затрептяваше червено знаме. То първо срещаше изгрева на слънцето и пърхаше в небесната синева като пламък.

Пред тази картина хората вдигаха взор нагоре, едни сияеха от радост, други цъкаха с език в почуда кой ли ще да е безстрашният слатинчанин, който се е покатерил чак там. А чорбаджиите на селото бълваха змии и гущери. Стражарите пък бяха длъжни незабавно да свалят това знаме, за да не размирява селото. С лозунгите по стените и с хвърчащите позивчета те лесно се справяха, но това там горе, червеното знаме, много ги тормозеше и злепоставяше пред началството. Не можеха да се покатерят чак до върха на тополата, то бе недостъпно за тяхната ръка и затова го простреляваха от земята. Стреляха, докато улучат и пречупят клончето с трепкащия пряпорец. Но това нещо бе доста трудна работа. По-лесно бе да отсекат самата топола и те я отсичаха.

Така се заредиха първомайските дни в Слатина — с червено знаме на топола и с червени надписи по стените.

Една година на този ден младежите-ремсисти поднесоха твърде интересна изненада на своите съселяни — боядисали щъркел с червена боя и сутринта го пуснали. Разбира се, това не беше само тяхно изобретение, бяха го правили и на други места, но за нашето село бе нещо съвсем ново и много интересно. Дали защото се бе видял в съвсем необичайна премяна или близките му не го пускаха в гнездото с нея, но щъркелът правеше кръгове над къщите и не кацаше никъде. Кротката птица се носеше плавно над пробудените дворища, над празнично дъхащите улици и предизвикваше изблици от възторг. Децата, сочейки нагоре, крещяха с все сила: „Червен щъркел, гледайте червен щъркел“. Тази гледка възбуждаше до крайна степен въображението и любопитството им — защо изведнъж е станал червен! Отгоре на това той имаше дързостта с въздушната си разходка да прави „червена агитация“ над цялото село, и то в присъствието на самите полицаи, пред свирепите им погледи. Един от стражарите, възмутен пазител на обществения ред, вдигнал карабината и се прицелил в ниско летящия щъркел, но един стар човек му викнал:

— Сакън! Недей! Голям грях ще сториш. Щъркелът е божа птица, не се убива. Който убие щъркел, умира му най-милото в къщи.

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи на партията, С., Партиздат, 1981, с. 14.

Digitized by Google

Полицаят се сепнал, поразмислил малко и намерил за по-добре да не умира нито жена му, нито някое от децата му. По телефона обаче дошло нареждане от началството веднага да се застреля щъркелът.

Така загина щъркелът-първомаец. Падна той в една ливада под селото, пронизан от полицейски куршум, за да възкръсне след това в спомените и анекдотите по адрес на полицията.

Оттогава насетне властта вземаше отрано мерки да не стават такива неща. През нощта срещу самия празник местната общинска власт заставаше нащрек. Пристигналите от Ловеч полицаи засилваха охраната на онези тополи, където предполагаха, че може да бъде окачено знаме. И уж се стараеха, не мигваха до заранта, слухтяха и дебнеха със заредено оръжие в ръце и пак не успяваха да лишат изгрева на слънцето в нашето село от най-хубавата му първомайска гледка — да се ветрее във висините над тополите пурпурното знаме.

Наближаваше Първи май 1933 година. Дадена бе задача да се извеждат трудовите хора на улицата, да се въвличат в открита борба с полицията, за да се каляват... Слатина, където работеше една от първите и дейни партийни организации в околията, трябваше да покаже ясно и недвусмислено какво мисли за настоящето си и към какво бъдеще желае да върви. Повече от седмица, преди очаквания Първи май, тя захвана тайна подготовка за многолюдна манифестация, която да потегли от самата люлка на сиромашията — „Бодил махала", и да премине през цялото село.

Вечерта преди Първи май от Ловеч довтасаха неканени гости — двама униформени и двама цивилни полицаи. Види се властта отрано бе подушила нашите приготовления и по своему се стягаше за празника. Дори и недотам находчивият селски кмет се оказа доста предвидлив, като издаде строга заповед до директора на училището всички ученици заедно с учителите си да прекарат Първи май от рано сутринта до вечерта вън от селото. Очевидно теренът трябваше да бъде очистен от всякакви деца за по-успешно развитие на полицейските операции.

Хората замръкнаха с едно неясно смутно предчувствие. Гласяха се за празник, а съзнаваха и предчувствуваха, че наближава нещо лошо. Някаква подтискаща тревога се натрапваше, промъкваше се подло в душите. Заранта ветрецът донесе откъм „Бодил махала" бодрите звуци на „Дружна песен". Манифестантите се събираха. Ние, учителите, поведохме децата към поляните над селото и нарочно отклонихме колоната през мегдана „Джамията" в квартала „Бодил махала", да видим и да поздравим сладкогласите манифестанти. На обраслия с бурени и бодил мегдан се бе скупчила вече значителна група мъже, сред които се мяркаха и жени. За първи път слатински жени излизаха на първомайска манифестация.

Сред множеството на висок прът се диплеше червено знаме. Някой подхвана сам, а миг след това гръмко, ведро и стройно песента „Напред, другари млади!".

Не очаквах децата да проявят интерес към това, което ставаше около червеното знаме, но те веднага прекратиха своята песен и мнозина от тях заразмахваха за поздрав. И моето четвърто отделение не остана равнодушно, и то се оживи и по своему изрази детските си възторзи. Видях ученика си Георги Минков, едно едрично и набито хлапе, как вдигна на тояжка червено елече. Вдигна и калпачето си и го размаха за поздрав към пеещите хора с червеното знаме. Главата му, остригана с груби ножици, бе шарена като диня, но хубавичкият Георги не се стесняваше от това и викаше нещо с все сила. А там, до знамето, бе неговият баща — бай Минко — един от основателите на партийната организация. Крушката не бе паднала далеч от корена си.

Този ден поляните, постлани с тучна зелена трева и полски цветя, посрещнаха с целия си разкош малките гости. Към обед училищният слуга Моньо Недков донесе тревожната вест, че в селото станало голямо сражение между манифестантите и полицията. Самият Моньо не бил там, но чул от хората, че имало и убити, и ранени, но колко са никой не можал да му каже.

С двама мои колеги се отделихме настрана и седнахме край гората, загледани към селото. То лежеше пред нас тихо и спокойно, сякаш нищо лошо не бе станало. От крайните къщи се зададоха няколко мъже. Те бързаха и подтичваха. Минаха близко до нас, но не се отбиха и се шмугнаха в гората. Познахме ги. Това бяха дейни комунисти в селото.

Вечерта си тръгнахме. Децата пееха, а мен сърцето ми се свиваше от лошо предчувствие. Заварихме селото потопено в смут и печал. Очевидци ми разказаха подробно какво се бе случило.

Заранта на пеещия мегдан в „Бодил махала" се озовали четиримата полицаи. Опитали се с ругатни и псувни да разпръснат манифестантите, преди още да са тръгнали из улиците, но се уверили, че нищо не могат да направят и затова отишли в общината да питат своите началници как да постъпят. През това време манифестацията потеглила покрай горната чешма и по широката улица се отправила към центъра на селото.

То било такова празнично настроение и такива песни, че всичко живо излязло на улицата да гледа и се радва. Музиката вървяла най-напред. Музикантите надували инструментите колкото сила имат, та „Дружна песен" се чувала дори извън селото. Подир тях пристъпвал знаменосецът Пет-

Digitized by Google

ко Митев, придружен от двама манифестанти, следвани от редица мъже, жени, млади и възрастни, и всички пеели. Бързали към центъра на селото, да залюлеят хоро, та младо и голямо да разбере, че това е най-хубавият и най-светлият празник на работния народ, но първомайското хоро не се залюляло. Станало нещо много жестоко.

В такъв момент на радостна възбуда никой не видял откъде се появили четиримата полицаи. Те тръгнали срещу колоната на манифестантите с насочено срещу тях оръжие, завикали и закрещели хората да спрат и да се разпръснат, а човешката маса като река, запълнила бреговете си, течала невъзмутимо и отнасяла всичко по пътя си.

— Назад, пръскайте се! — крещели полицаите и насочвали оръжието си. Но можел ли някой да спре потока, да прегради пътя му? Още повече се сгъстявали редиците. Тогава изведнъж пропищели куршуми над главите. Песента секнала. Настръхнала, човешката маса се втурнала напред. Но изстрелите зачестили. От първите редици паднали като подкосени неколцина. Допреди няколко мига тук ехтели музика и песни, а сега се носело рев и писък, смесено в хаотичен вой. Като ранена мечка заревала човешката тълпа и се хвърлила настървено с тояги и камъни срещу стрелящите полицаи, които с бяг се спасили в общината. По петите им се нахвърлили много жени начело с Василка Христова и хвърляли камъни подир бягащите бабаити. Много камъни и тояги настигали бегълците. Но точно в тоя момент цял камион полицаи се изсипал в центъра на селото и се втурнал в атака.

Обидената и окървавена манифестация се стъписала и се разпръснала. Само за няколко минути улиците и площадът опустели.

Тази вечер не замръкнаха при челядта си десетина от най-личните комунисти. Полицаите ги отвлякоха в Ловеч на първомайски „прием" в полицейските зандани. Не вечеряха с домашните си и други шестима, които се бяха укрили в гората. Подир няколко дни, когато духовете се бяха поуталожили, те се прибраха по домовете си. Но дойдоха изневиделица стражари и ги откараха в Ловеч. Още трима не се прибраха в село: Цонко Данков, Ангел Тодоров и Дойчо Станчев. Те бяха откарани в болницата, за да извадят лекарите куршумите от телата им и да лекуват раните им.

Накрая всичко приключи със съдебен процес. Задържаните в полицейското управление бяха изправени на подсъдимата скамейка. Не можаха да ги осъдят в нарушение на законите, но ги осъдиха да заплатят една доста голяма парична сума за обезщетение на пострадалите полицаи, контузени с камъни и тояги. Чудна съдийска логика наистина! Те първи предизвикаха безредиците, те стреляха в мирните и невъоръжени хора, а в края на краищата — да им плащат пари тъкмо тези, срещу които са били полицейските куршуми! В същото време за тримата осакатени манифестанти, останали за дълго време неработоспособни, нито пукната пара за обезщетение.

Нямаше как, присъдата следваше да бъде изпълнена. Партийната организация пусна доброволна подписка между своите членове, между сдружените земеделци и безпартийните. Ощетителите бяха обезщетени. Но тези, на които тъй грубо и цинично бе помрачен светлият празник, не се вайкаха за станалото. То повече ги сближи и побратими в единен фронт, за да влязат още по-дружни в наближаващите класови битки, чийто тътен вече се долавяше като изпод земята.

Окървавената първомайска манифестация в Слатина по онова време бе отразена на страниците на прогресивния печат. Нейните изстрели и вопли отекнаха и далече от границите на нашата страна, за нея писаха чуждите вестници и списания — органът на Френската комунистическа партия вестник „Юманите", някои италиански, югославски и други вестници.

Бочо ИЛИЕВ

герой на социалистическия труд, заслужил деятел на селското стопанство

Digitized by Google

В ПОМОЩ НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

ПРОБЛЕМИТЕ НА КАЧЕСТВОТО — В ЦЕНТЪРА НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Решенията на Националната партийна конференция, програмните задачи във встъпителното слово и заключителните думи на другаря Тодор Живков, Дългосрочната програма са нов убедителен израз на ленинската априлска линия на партията. Другарят Тодор Живков, стратегът и организаторът на априлския курс, обоснова паметни теоретически постановки и практически подходи, които са надеждна основа на Дългосрочната програма. В нея се включиха колективната мисъл и социалният опит на нашата партия, на обществото, постиженията на народа през четирите десетилетия след победоносната Деветосептемврийска социалистическа революция.

Българската комунистическа партия винаги е отчитала значението на качеството на продукцията. Новото сега е в постановката, в подхода. Във встъпителното слово другарят Тодор Живков подчерта, че задачата е не за какво да е, а за **генерално решаване на проблема за качеството като обективно изискване, като първостепенен технологически, икономически, социален, политически и идеологически проблем. „Това е задача, към която се налага да подходим по новому, с нови виждания и с нови критерии.“**[1] Девизът „Високо качество — навсякъде и във всичко“ се отнася с повелителна сила не само до един или друг отрасъл, а до всички отрасли, до целия възпроизводствен процес, до общественото ни развитие.

В Дългосрочната програма за глобално решаване на проблемите за качеството точно адресирано са очертани основните икономически, технически, технологически, политически и идеологически на-

[1] Национална партийна конференция, март 1984 година, Партиздат, с. 40.

Digitized by Google

соки, засягащи дейността на всеки член на нашето общество за продължително време. Подчертава се, че качеството може да се подобри само с обединените усилия на работническата класа, на селскостопанските труженици, на специалистите, на учените. „Постигането на високо качество трябва да се разглежда като въпрос на работническата съвест и чест, на престиж на трудовия колектив и на отделния труженик."[1] Този извод, направен от другаря Тодор Живков, е израз на дълбоко виждане не само на многостранната същност и съдържание на понятието „качество на продукцията", но и на ролята на комунистическата нравственост като движеща сила в процеса на създаване висококачествена материална и духовна продукция.

●

За решаването на този многостранен, многопосочен и многообхватен процес основният дял от работата и отговорността се пада на комунистите, на партийните организации. Както и най-съвършените двигатели биха останали в покой, ако липсват подходящи източници на енергия, така и най-дръзновените замисли биха били неосъществена амбиция, ако не е целенасочената политическа и организаторска работа на партийните комитети и организации. Тя именно е „вечният двигател" на инициативата на комунистите, на творческите търсения на трудещите се. Затова приемаме като дълг записаното в Дългосрочната програма: **„Главното сега е подобряването на качеството да стане сърцевина на работата на партийните и обществените органи и организации"**. Това е изискване да се подобри качеството и на самата партийна работа. Партийните органи и организации да създават идейни условия за повсеместно разгръщане инициативите на трудещите се, атмосфера за задълбочено и конкретно проучване въпросите на качеството. Тази истина е добре разбрана и възприета от Великотърновската общинска партийна организация, където организаторската, политическата и идеологическата работа е насочена към последователно проучване и решаване проблемите на качеството. Във всички предприятия са приети разгърнати програми за повишаване на техническото равнище и качеството на продукцията. Общинският партиен комитет осъществява действен контрол на стопанските ръководства за изпълнение на всяка точка от програмите. Важна роля в това отношение играе териториалната система за управление на качеството, която е здраво обвързана с комплексните системи за управление на качеството в предприятията. Утвърждава се денят на качеството, който се огранизира едновременно в цялата селищна система и дава възможност точно, подробно да се проучват отделните проблеми и да се вземат своевременно мерки за най-добри решения. Проучва се: как се прилага усъвършенстваният Правилник за икономическия механизъм, овладяват ли се всички лостове на икономическия подход; пресичат ли се волунтаристични посегателства върху обективните закони и върху правата на трудовите колективи; как се осъществява усъвършенстването на организацията на труда в бригадите; системата за контрол над качеството в колективите. Оправдават се очакванията и от изградените в първичните партийни организации комисии за контрол на работата на стопанските ръководства по внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес и подобряването на качеството на продукцията. Непрестанният стремеж на общинския партиен комитет да търси ефективни форми

[1] Национална партийна конференция, март 1984 година, Партиздат, с. 29.

Digitized by Google

за решаването на проблемите на икономиката има редица конкретни измерения. С помощта на Съюза на научните работници в България възложил на изтъкнати учени да рецензират насрещните планове за 1984 г. и програмите по качеството на продукцията на структурообразуващите комбинати и заводи в общината. Целта е с помощта на науката да се потърсят допълнителни резерви за повишаване ефективността на общинската икономика. В резултат били разкрити резерви за около един милион лева.

Така действуват и други партийни комитети. По инициатива и под непосредственото ръководство на партийния комитет в научно-производствения комбинат „Текстилно машиностроене" в Габрово, с участието на челници и новатори в производството, инженерно-технически специалисти, е извършен обществено-държавен преглед по качеството; в основните цехове се организират работнически трибуни — разговори по качеството. Разработени са и се осъществяват комплексна програма и организационно-технически мероприятия за ускоряване внедряването на достиженията на науката и техниката, механизацията и автоматизацията на производството, развитието на бригадната форма на организация и стимулиране на труда, подобряване използването на основните фондове, икономия на материални ресурси, укрепване на трудовата дисциплина.

Партийният комитет е орган за политическо ръководство, той не управлява стопанството непосредствено, а го ръководи чрез хората, чрез кадрите, чрез първичните партийни организации. Неговият подход към проблемите на качеството е **политически подход.** Това предполага той да бъде освободен от всякакви ведомствени, местнически влияния, винаги и във всичко неотстъпно да провежда принципната партийна линия, да осигурява държавнически подход към качеството. В програмата на първо място се поставя изискването за подбора, подготовката, рационалното, обмислено разпределение на кадрите, тяхното възпитание; организационно-политическото укрепване на партийните организации; повишаване дисциплината и авангардната роля на комунистите, на онези, в чиито ръце е решаването на този съдбовен за нас проблем.

Утвърдилото се в нашата партия и в обществото доброжелателно отношение към кадрите сега все повече предстои да се съчетава с висока взискателност и принципност, при издигането им да се взема предвид тяхната преданост към идеите на партията, професионалната им подготвеност, организаторски способности, висока култура, умение мащабно да мислят, да чувствуват новото и да го разпознават в практиката. От партийните комитети в най-голяма степен зависи на ръководни места да застават хора, политически зрели, компетентни, способни умело да водят борбата за високо качество навсякъде и във всичко.

Утвърждаването на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост засилва потребността и повишава ролята на политическото им ръководство. Развитието на концентрацията и специализацията на производството усложнява междуколективните отношения, в някои моменти затруднява тяхното управление. Това налага единство на икономическия и политическия подход, разграничаване на функциите на партийните органи от тези на държавните и стопанските ръководства и заедно с това засилване на партийното въздействие върху работата на стопанските органи. В програмата особено се подчертава партийните органи да не допускат подмяна, дублиране на държавните, стопанските и други органи. Това нанася вреда и на организационно-политическата, и на стопанската работа.

Digitized by Google

Всъщност всичко се свежда до елементарно изискване: всеки партиен, държавен, стопански орган и всеки ръководител да се занимава добре със своята работа и да носи за нея пълна отговорност. Опитът показва ефективността на такива форми за политическо ръководство на междуколективните отношения като общи събрания на комунистите от колективите, участвуващи в изработването на дадено изделие; събрания или конференции на представители на партийните организации от колективите, които отговарят за качеството на крайния продукт; срещи на партийни комитети и бюра от производствената и търговската организация. „Ръководителите носят и трябва да носят отговорност пред себе си и пред трудовия колектив, пред потребителите и обществото не само за качеството на собствения си труд, а и за качеството на резултатите от работата на колектива, който ръководят.

Българската комунистическа партия ще провежда неотстъпно линия на повишаване отговорността на ръководителите за качеството по цялата управленска верига."[1] Неизбежен провал очаква онзи ръководител, който не съумява да активизира колектива. С две ръце, както каза другарят Тодор Живков, колкото и да са „ръководни" тия ръце, не може да обхванем проблемите. Това е по силите на много ръце, ръцете на милиони хора, ръцете на всеки човек. Ще успеят само тези ръководители, които разберат това.

Партийните организации имат достатъчно действени форми за издигане отговорността на кадрите, стига умело да ги използват. Тоа са и отчетите пред партийното събрание на ръководителите на предприятия, учреждения, институти, организации или на отделни производствени подразделения за изпълнение на партийните решения, на стопанските задачи. Опитът показва, че това е ефективна форма за възпитание на кадрите, за изменение в положителен смисъл на работата, ако, разбира се, отчетът се предшествува от дълбоко изучаване, квалифициран анализ, а в хода на обсъждането се дава взискателна, строга и справедлива партийна оценка. Резултатна е практиката ръководителите, когато се налага, да се викат в партийните комитети, където с тях се води принципен, взискателен разговор за техните производствени и обществени дела, за личното им поведение.

В документите на конференцията дебело се подчертава необходимостта от партийна грижа за кадрите. Да се насърчават, подкрепят и защищават онези кадри, които проявяват смелост, инициативност и новаторство и са готови да поемат творчески риск и отговорност.

Сега, когато се повишава трудовата и обществено-политическата активност на трудещите се, разгръщат се техните творчески инициативи и самодейност, голямо значение има информирането им за живота на партията, гласността по работата на партийните организации. Това е действено средство за укрепване връзките на партията с трудещите се. То не се измерва с броя на събранията, съвещанията и заседанията, нито от това колко речи са произнесени на тях. Същността е в това, всички важни въпроси, засягащи дейността на партийната организация, на колектива, да се решават колективно, делово, конкретно, да се отчита мнението на комунистите и трудещите се. Сега вече не може да се ограничим с общи разговори на заседание на бюрото или на събрание на комунистите за недостатъците в производството. Налага се да се говори за конкретни работници, които стоят зад тези недостатъци, да се поощрят онези, които с труда си, с делата си до-

[1] Национална партийна конференция, март 1984 г., Партиздат, с. 81.

Digitized by Google

принасят за отстраняването им. Партийните органи и организации са призвани с много по-голяма категоричност да изразяват и да защищават обществените, колективните и личните интереси в тяхното единство; да разобличават всички случаи на волунтаристични, технократични или бюрократични посегателства върху тях.

Нашата партия винаги е гледала на развитието на икономиката не като на самоцел, а като на средство за все по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа. В този дух е постановката в Дългосрочната програма, че въпросът за повишаване на качеството на продукцията има огромно социално значение. Да се осигурява производството на висококачествени продукти ще рече да се задоволяват повече, по-големи и по-висши потребности на членовете на нашето социалистическо общество в съответствие с техните нарастващи покупателни възможности; по-цялостно да се изпълнява главната социално-икономическа задача, утвърдена от Дванадесетия конгрес.

Грижата за качеството е грижа за човека. Това е най-дълбокият и вдъхновяващ мотив на нашата политическа и идеологическа работа по проблемите на качеството. Участието в борбата за високо качество — ето я мярката за действителния ръст на човека: идеен, политически, морален, професионален. Сега повелята е: всеки българин да заживее със съзнанието, че качественият щемпел на всичко, създавано в нашата страна, е атестат за собственото му професионално, гражданско и лично достойнство, визитна картичка на социалистическа България.

Широко място в Дългосрочната програма се отделя на идеологическата, на политиковъзпитателната работа. Тя е призвана да съдействува за утвърждаването на новия подход към проблемите за качеството, на съвременните критерии за високо качество. На ясен за всекиго език да дава отговор на въпроса: защо високото качество сега е неотменима повеля и необходимост и какво означава това за работата на всеки труженик, на всяка социалистическа стопанска организация. Да разяснява, че да се осигурява производство на висококачествена продукция означава реалният социализъм още по-пълно да се изявява като общество, в което целият производствен и възпроизводствен процес се осъществява в интерес на трудещите се и за благото на народа. Да утвърждава и развива у трудещите се особено у младежта увереността, че социализмът е жизнено общество, да укрепва у тях чувството на гордост, че живеят и творят при социализма. Да утвърждава и развива социалистическия начин на живот, да възпитава идейно многостранно развиващата се личност.

Постановката на Дванадесетия конгрес за превръщането на идеологическото съдържание на партийната политика в материална сила на нашето развитие получи конкретно измерение в Дългосрочната програма: **„Основна задача на идейновъзпитателната работа да бъде ефективното използване на формите и средствата на пропагандата и агитацията, за да се превърне борбата за постигане на най-добро качество в разбиран , убеждение и мотив за действие на всички трудещи се“**[1].

Партийните организации да създават условия да се чува по този въпрос гласът на работниците и на специалистите. Всички предложения и препоръки да се обмислят най-внимателно и на всяко от тях да се дава публичен отговор пред колектива: приема ли се или не се приема и защо. „Никога досега изучаваният материал в системата на партийната пропаганда не е предизвиквал такъв интерес — казва пропа-

[1] Национална партийна конференция, с. 193.

Digitized by Google

гандистът Михаил Николов от мебелния завод „Никола Вапцаров" в Червен бряг. — При разглеждането на първите лекции на другаря Тодор Живков се направиха много и целесъобразни предложения за усъвършенстване организацията на труда, за нови технически и управленски решения, възникнаха идеи, начинания за подобряване климата в трудовия колектив, на взаимоотношенията ни с другите колективи по веригата производство — потребление. Те станаха повод за събрания в партийната организация, за разговори в бригадите, за обсъждане и вземане мерки от партийното, профсъюзното и стопанското ръководство в завода."

Друго изискване, което предявява пред идеологическата работа Дългосрочната програма, е: **„Да се полагат непрекъснати грижи за развитието на човека като основен фактор в производството, в обслужването, в научно-техническата революция и в борбата за непрекъснато подобряване на качеството"**[1].

По пътя за високо качество предстои да се преодоляват пречки и трудности, да се обновяват производствени мощности, да се установява система на безупречен контрол по цялата верига на производствения процес, да се използват максимално суровините, да се осигури висока съзнателна дисциплина, да се изучава много по-широко и точно, отколкото досега, търсенето на пазара, да се осъществи така нужен сблъсък на производителя и потребителя, та да се почувствува високият критерий на купувача. Решаваща, с нищо незаменима тук е ролята на човека. Край машината или на полето, под земята или пред металургичната пещ, в учебната стая или на бюрото, в поликлиниката или зад търговския щанд — той, човекът, е в крайна сметка онази сила, от която зависи качеството на продукцията, културата на обслужването. От неговите убеждения, знания, умения, отговорност, дисциплина зависи качеството. Като прилагат комплексния подход, партийните организации могат да постигнат единство на идейно-политическото, трудовото, нравственото, естетическото възпитание, да повишават ефективността от дейността на всички възпитателни органи и институции, партийните, обществено-политическите и масовите организации и движения, училището, семейството и трудовия колектив.

Постановката в Дългосрочната програма идеологическата работа на партийните комитети и организации да осигурява израстването на човека като многостранно развита личност, с изграден марксистко-ленински мироглед, с верни класово-партийни критерии, ново икономическо мислене за единството на интересите на социалистическия труженик, на трудовия колектив, на всички социални групи и слоеве от населението, на цялото общество; с висока образователна и професионална подготовка, с активна политическа позиция е във висша степен свързана с готовността и способността на човека да се отнася уважително към труда, към хората. Известно е, че онова, което правим, което произвеждаме, е въпрос не само на организация, на технология, то е свързано и с нравствената характеристика на човека, зависи от обстановката, която всеки създава около себе си. Грубостта, бездушието, формализмът неминуемо рефлектират върху настроението на хората, върху тяхната нагласа за работа, а оттам и върху качеството на труда, на производството.

Там, където се решават проблемите на качеството, в колективите, сред хората, е мястото на идеологическата работа. Там тя ще изпълнява мисията си на постоянен и мощен духовен стимул и опора на инициативността на хората, на непримиримостта им към всичко, което

[1] Национална партийна конференция, с. 193.

Digitized by Google

пречи на техния стремеж за по-ефективен принос в труда и обществените работи. Да подкрепя всеки конструктивен работнически глас, всяко градивно изказване и предложение, всяка честна и принципна критика; да дава отпор на всеки опит да се пренебрегва мнението на трудещите се, на всякакви нездрави настроения, произтичащи от егоистични лични или групови интереси. Създават се възможности да влияе непосредствено на живота на колективите. Правят се събрания в бригадите и в другите първични колективи, на които се изказват работници, специалисти, служители; на много бригадни и стопански съвети звучи мъдрото слово на наставници, първенци в производството, герои на труда. Идеологическите работници, агитатори, пропагандисти, докладчици, лектори да се вслушват в мненията на трудещите се, в техните предложения, критични бележки. По такъв начин те не само ще разпространяват и пропагандират „мисълта и идеите на партията", но ще допринасят „да се чуе и гласът на народа", така ще се осъществи ролята на идеологическата работа на „обратна връзка", на източник на информация и форма на изява на общественото мнение. Нужно е, както казва другарят Тодор Живков, да търсим винаги реалния, практическия адрес на всяка тема и задача в идеологическата работа. Нужна е яснота, конкретност, съдържателност, пълна откровеност в диалога с хората. Ние имаме успехи и постижения в борбата за високо качество — да ги утвърждаваме и пропагандираме. Имаме и слабости и недостатъци — да ги извеждаме на публичен показ, да ги подлагаме на обществена критика, за да се преодоляват.

Голямо значение за бъдещата работа на партийните комитети и организации има изискването, което се поставя в Дългосрочната програма — да се изведат на преден план качествените показатели при осъществяването на идеологическата дейност. Да се засилва активността, настъпателността и непримиримостта ѝ срещу всичко, което е в разрез с новите критерии и изисквания и пречи за повишаване на качеството. Индивидуалната работа се утвърждава все повече като откровен диалог с човека. Нагледната агитация, силата на заводската радиоуредба и заводския вестник получиха нови импулси. Усъвършенствува се системата на политическото образование и икономическото обучение и възпитание на комунистите и безпартийните. Обогатяват се формите и методите на масовата пропаганда и агитация. В практиката на партийните организации здраво и трайно навлизат единните политически дни. Задълбочава се квалификацията на идеологическите кадри. Всичко това е предпоставка да се повишават качеството и ефективността на идеологическата дейност. Реалистична оценка на постигнатото, трезво отчитане равнището на съзнателност и политическа култура на трудещите се, изучаване, популяризиране и внедряване на най-добрия опит в идейното възпитание, търсене средства за диференцирано въздействие, такива са някои от изискванията, които поставя пред партийните организации Дългосрочната програма.

●

Високо качество — навсякъде и във всичко! Навсякъде и във всичко! Само така може да се реализира програмата на Дванадесетия партиен конгрес за повсеместната интензификация, да се разширява и задълбочава участието ни в социалистическата икономическа интеграция, да укрепва отбранителната способност на страната и в крайна сметка непрекъснато да се повишава материалното и културното равнище на всеки човек, на целия наш народ.

Петранка ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

В СЪСТАВА НА ПЪРВИЧНАТА

ИВАН ЗЛАТКОВ
кандидат на икономическите науки

На съвременния етап все повече се задълбочава и обогатява взаимната връзка между развитието на социализма и ролята на партията в него. Поради това **„постоянното създаване на условия за по-нататъшното издигане на равнището на идейния и организационния живот на партията е първостепенна жизнена потребност“**[1]. Непрестанно нарастват изискванията към вътрешнопартийния живот, към всестранната дейност на партийните органи и организации. Този процес е естествено следствие от характера на задачите, които се решават от обществото под ръководството на партията: повсеместна и всестранна интензификация на икономиката и другите социални дейности, повишаване качеството на труда и на продукцията, усъвършенствуване на политическата система на обществото.

Развитието на взаимоотношенията между държавата като собственик на средствата за производство и трудовия колектив като техен стопанин, между самите трудови колективи издига ролята на партията като политически регулатор на тези отношения. Особено ярко тази роля се проявява в борбата за повишаване на качеството. **Проблемите на качеството застават в центъра на партийната работа, превръщат се в сърцевина на всестранната дейност на нейните органи и организации.** А това изисква и ново качество на самата партийна дейност.

Съществено условие за повишаване качеството на партийната работа и на вътрешнопартийния живот е по-нататъшното развитие на организационната структура на партията и на нейната основна клетка. В литературата тя е определена като „строеж и вътрешна форма на организация на първичната партийна организация, проявяваща се като единство на устойчиви взаимовръзки между нейните елементи“[2]. Тя е скелетът, върху който се изгражда вътрешнопартийният живот, формират се и се развиват вътрешнопартийните отношения.

Организационната структура на първичната партийна организация не е неизменна, а динамична. Още в резолюцията на Десетия конгрес на РКП (б), през 1921 г., е записано: „Партията на революционния марксизъм съвсем отрича търсенето на абсолютно правилна, годна за всички стадии на революционния процес форма на партийната организация, както и методи на нейната работа. Напротив, формата на организация и методите на работа всецяло се определят от особеностите

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, Партиздат, С., 1984, с. 212.
[2] Речник по партийно строителство, Партиздат, С., 1983, с. 462.

Digitized by Google

на дадената конкретна историческа обстановка и от задачите, които непосредствено произтичат от тази обстановка."[1]

Динамизмът на партийната структура обаче е относителен. Не всяко изменение в задачите и целите на партийната дейност води автоматично до промяна на организационната структура. Взаимодействието между организационната структура на първичната партийна организация и задачите, които тя решава на даден исторически етап, отразява диалектиката на формата и съдържанието. Както всяка форма, така и организационната структура на партията е по-устойчива в сравнение със съдържанието на дейността ѝ. Именно поради това на определен етап от развитието на съдържанието на партийната дейност то влиза в противоречие с организационните форми, в чиито рамки тя се е провеждала. Отговорна задача на ръководните партийни органи е своевременно да разкриват появилите се противоречия между съдържанието на партийната работа и организационните форми, в които тя се осъществява, и да предприемат научнообосновани мерки за неговото разрешаване. Такъв стил характеризира дейността на Централния комитет на БКП, неговата априлска линия и политика. Пример за такъв подход е решението на Централния комитет на БКП за окрупняване на първичните партийни организации и за укрепване на партийните организации в състава на първичната, взето още на Националната партийна конференция през 1978 година: „Сега е необходимо **да се преодолее несъответствието между структурата на първичните партийни организации и настъпилите промени в структурата на управлението на икономиката...**

Върху тази основа **възникна потребността от окрупняване на първичните партийни организации и изграждането на единни и мощни заводски и комбинатски партийни организации. Що се отнася до цеховете, участъците и бригадите, в съгласие с Устава на партията и с постановките в проектотезисите, в тях следва да се изграждат организации и групи, които да бъдат в състава на първичните партийни организации.**"[2]

През периода след Националната партийна конференция от 1978 година беше извършена значителна работа за изпълнение на отбелязаната по-горе задача. Обогати се съдържанието и се усъвършенствуваха формите на работа. Ценен опит в това направление създадоха столичната партийна организация и партийните организации от Бургаски, Варненски, Врачански, Пловдивски и други окръзи.

Все още обаче далеч не всички въпроси на усъвършенстването на структурата на първичните партийни организации са решени. Доказателство за това, че процесът на окрупняването на първичните партийни организации протича бавно, са следните факти: относителният дял на малките първични организации с до 10 членове е намалял за периода от 1978 до 1984 година (м. януари) едва с три пункта. Партийните организации в състава на първичната също са се увеличили незначително. Създаденият положителен опит в изграждането и работата им не се популяризира широко и не се превръща в масова практика.

Съвсем естествено възниква въпросът: кои са причините, които задържат окрупняването на първичните партийни организации, изграждането на повече организации в състава на първичните и активизирането на тяхната работа?

Анализът на партийната практика показва, че причините се коренят главно в неизбежните трудности, с които се сблъскват многочисле-

---

[1] РКП(б) в резолюции и решения на конгресите, конференциите и пленумите на ЦК, том I, Издателство на БКП, 1953, с. 444—445.

[2] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, 1978, с. 53—54.

Digitized by Google

ните организации и организациите, изградени в техния състав. Тези трудности в никакъв случай не бива да се подценяват или пренебрегват. Те се проявяват най-силно в процеса на индивидуалната работа с партийните членове, при осъществяване на функциите на първичната партийна организация като опора на комунистите. Тези функции се осъществяват по-трудно в по-голямата първична организация. В по-малкия партиен колектив комунистите се чувстват по-свободно, по-често могат да вземат думата на събрания. В многочислената първична организация се затруднява и събирането на комунистите на събрания, защото трябва да се отчита свободното време на повече хора, да се осигуряват по-големи помещения.

Като отчитаме и признаваме тези трудности, не бива в никакъв случай да надценяваме тяхното значение, да се откажем от търсене на възможности за преодоляването им. А такива възможности реално съществуват. Важно място сред тях заема **активизирането на работата в структурните звена на първичната организация — партийните групи и партийните организации в нейния състав.** Именно в тази връзка **проблемът за партийната организация в състава на първичната придобива изключителна актуалност.**

Какви са нейните възможности да подпомогне работата на многочислената първична партийна организация, утвърждаването ѝ като опора на комунистите? Уставът на БКП определя, че „Тези организации имат всички функции, права и задължения на първичната партийна организация освен правото да приемат и да изключват партийни членове и да решават общи въпроси на предприятието, учреждението и др., каквито права има първичната партийна организация"[1]. Следователно Уставът предоставя на партийните организации в състава на първичната широки пълномощия за работата с комунистите. Те могат да решават всички въпроси с изключение приемането и изключването от партийните редове. По тези въпроси те могат да разискват, но не могат да вземат окончателни решения. **Поради това квалифицирането им в практиката като организации „без права" е неправилно. Това понятие не отразява тяхната същност, а само една несъществена страна, страничен белег, който формира не правилото, а изключенията от него.**

Новото и същественото, което следва да се подчертае, е, че на партийните организации в състава на първичната не само са предоставени почти всички права и отговорности на първичната организация. В някои отношения те разполагат и с по-големи възможности от нея.

Преди всичко с изграждането на партийните организации в състава на първичната се увеличава изборният партиен актив. Когато в дадена първична организация има само партийни групи, то към изборния актив освен членовете на партийното бюро се включва още по един комунист от всяка група — отговорникът. Ако към тази първична организация се формират не групи, а партийни организации в нейния състав, изборният актив се увеличава чувствително, защото в него вече се включват по няколко души от всяко структурно звено — членовете на бюрата от всяка партийна организация. Даже ако тези организации са малочислени — до 10 членове, и се избира само секретар и заместник-секретар, пак изборният актив е два пъти по-голям от този при партийните групи. А ако в някои от по-големите организации се изградят и партийни групи, което се допуска от Устава на БКП, тогава количеството на актива нараства още повече.

Увеличаването на изборния партиен актив съдействува за усъвършенстване на вътрешнопартийната демокрация. Защото, когато повече комунисти са включени в изборните ръководни органи, те могат да

[1] Устав на Българската комунистическа партия, Партиздат, 1981, с. 57.

Digitized by Google

поддържат контакти с по-голям брой партийни членове, да се информират от тях за мнението им по различни въпроси и да го представят в съответния ръководен орган. Така повече комунисти могат да участвуват в обсъждането и решаването на партийните дела по линията не само на формалните връзки и отношения, но и на неформалните контакти.

На второ място, окрупняването на първичните организации и активизирането на партийните организации в техния състав съдействуват непосредствено за развитие на пряката демокрация в партията. Ако в завода, комбината или аграрно-промишления комплекс е изградена една единна и мощна първична партийна организация, общопартийните дела в нея се решават на събранието от всички комунисти. Съгласно внесените изменения в партийния Устав от Дванадесетия конгрес на БКП в първичните организации, в чиито състав са създадени партийни организации, задължително се провеждат общи събрания на комунистите един път на три месеца или четири пъти годишно. Партийното събрание е широко представителен форум, висш и реален израз на пряка демокрация в партията. На събранието всеки комунист непосредствено, без посредничеството на партийния комитет или на делегати, може да участвува в обсъждането и в решаването на партийните дела. А ако първичните организации са изградени по цехове, тогава събирането на всички комунисти на общо събрание остава само възможност, която на практика много рядко се реализира. Даже отчетно-изборните събрания, които се провеждат на две години веднъж, се заменят в повечето случаи с конференции, поради големия брой на комунистите, членуващи в заводската или учрежденската организация. В тези случаи общите дела на комбинатската или заводската партийна организация се обсъждат и решават от съответния партиен комитет или от отчетно-изборната конференция. По този начин пряката демокрация е заменена с представителна. А на съвременния етап е актуално тъкмо обратното — партийните организации да дадат пример, първообраз — и с форми и подходи, и с конкретни действия — за разгръщане на пряката демокрация. „На нашето общество — подчертава другарят Тодор Живков — сега са необходими мненията и предложенията на всеки трудов човек и на всеки трудов колектив — как да се работи, какво и как да се подобри, за да се постигне все по-високо качество.“[1]

Какъв е изводът?

Окрупяването на първичните партийни организации и създаването на дейни партийни организации в техния състав стимулират развитието на пряката демокрация в партията, което сега е нейна актуална задача и от гледна точка на вътрешнопартийния живот, и от гледна точка на примера, който се дава на останалите обществени организации и движения и на държавните органи.

На трето място, партийните организации в състава на първичната имат по-големи възможности за оказване на организирано партийно въздействие върху малките, първичните трудови колективи в сравнение с партийните групи. Партийният колектив, организиран в партийна организация в състава на първичната, е в значителна степен по-самостоятелен, разполага с много по-силни и ефективни лостове за политическо въздействие върху трудовия колектив в сравнение с партийната група. Партийната организация може да взема самостоятелни решения, да прави политически оценки за състоянието и равнището на работа на съответния трудов колектив, за работата на кадрите, да осъществява контрол над дейността на административните и стопанските ръководства и за работата на апарата от министерствата и другите централни и местни учреждения и ведомства. Партийните групи имат по-ограничени

[1] Национална партийна конференция, март 1984 г., Партиздат, С., 1984, с. 50.

Digitized by Google

възможности при осъществяването на тези функции. Главната им роля е да подпомагат партийните организации при изпълнението на посочените по-горе задачи в колектива, сред който са формирани.

На сегашния етап от борбата за реализиране курса на партията за повсеместна и всестранна интензификация, за подобряване на качеството на труда и на продукцията ролята на първичните трудови колективи все по-силно нараства. Те именно осъществяват по-голямата част от функциите на стопанисването на социалистическата собственост. Поставяйки въпроса: кои трудови колективи имаме предвид, когато говорим, че тяхната роля на стопани трябва да получи юридическа сила, другарят Тодор Живков отговаря: „По мое мнение това се отнася главно за трудовия колектив в низовите звена — предприятие, цех, бригада. Защото това е общността, в която хората работят съвместно. Тук контактите и взаимният контрол се осъществяват най-добре, а интересите най-силно обединяват членовете на колектива. Що се отнася до териториално разделените комбинати, до стопанските организации, редица от постановките и практическите решения, насочени към издигане ролята на трудовия колектив, губят своя действен смисъл и значение, тъй като при тях имаме съвкупност от няколко колектива."[1]

Анализът на партийната практика показа, че при формирането на структурата на първичната партийна организация са възможни няколко подхода:

— създаване по няколко първични партийни организации в един завод, комбинат, аграрно-промишлен комплекс, учреждение и т. н. за всяко отделно организационно звено (цех, отдел, участък и т. н.);

— създаване на една единна първична партийна организация в завода, комбината, учреждението, аграрно-промишления комплекс с партийни групи по структурни звена;

— създаване на една първична партийна организация в завода, комбината, аграрно-промишления комплекс с партийни организации в нейния състав за по-малките структурни звена. В някои от тези партийни организации могат да се изграждат и партийни групи.

Кой от тези три подхода е за предпочитане? Трудно е да се отговори категорично. При решаването на този проблем следва да се отчитат много фактори и условия: числеността на трудовия колектив, вътрешната му икономическа и управленска структура, характерът и интензивността на връзките между отделните структурни звена на колектива, характерът и мащабите на задачите, които се решават, числеността на комунистите и тяхното разпределение по отделните звена на трудовия колектив. Нужно е да се отчита и различието в правомощията на отделните партийни звена — първична партийна организация, партийна организация в нейния състав, партийна група. Неправилно е да се дават и рецепти. Това обаче не снема от теорията на партийното строителство задачата да обоснове някои методически постановки и препоръки при решаването на сложния въпрос за формиране вътрешната структура на първичната партийна организация. Тук ще споделим свои мисли и предложения, имащи характер на хипотеза.

Както е известно, в нашата теория и практика вече широко навлязоха понятията: „основен трудов колектив", с което се обозначава колективът в едно стопанско предприятие, и „първичен трудов колектив" — за обозначаване на колектива на бригадата. В бъдеще именно тези два вида трудови колектива ще се развиват и утвърждават като стопани на социалистическата собственост. С относително по-устойчива структура и по-голяма икономическа самостоятелност е основният трудов

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, Партиздат, 1984, с. 263—264.

Digitized by Google

колектив. Съставът на първичния колектив е по-подвижен, а самостоятелността му е по-ограничена, макар че с приложението на бригадната стопанска сметка тя ще се развива и разширява. Като се съобразяваме с това, **считаме за най-целесъобразно в основния трудов колектив да се изгражда първична партийна организация, а в първичните трудови колективи — партийни организации в състава на първичната и партийни групи.** Както всяка схема, така и тази отделя, абстрахира главното, основното. В нея не могат да се вместят всички житейски ситуации. Възможни са по-сложни положения, отклонения от схемата. Ако например на територията на един район или на няколко района в един и същи град е изграден стопански комбинат, целесъобразно е всички комунисти да се обединят в една първична организация, а по предприятия (по основни трудови колективи) да се изградят партийни организации в състава на първичната с партийни групи по първични трудови колективи. Възможно е също така в по-малките предприятия към първичните колективи да не се изграждат партийни организации в състава на първичната, а направо партийни групи.

При конкретното формиране на вътрешната структура на първичната партийна организация следва да се отчита и броят на комунистите, тяхното разпределение в отделни звена. Уставът на БКП определя само минималния брой на комунистите за създаване на първична организация, а Инструкцията на Централния комитет на БКП за изграждането, работата и ръководството на партийните групи — само минимума от комунисти за една група. И в двата случая този минимум е трима души. Максималният брой не се регламентира от Устава, с което се създава възможност за по-голямо творчество от страна на първичните организации и партийните комитети. Това не означава, че на максималния брой на комунистите не трябва да се обръща никакво внимание. Трудно можем да си представим например как ще работи една партийна група, ако в нея са включени повече от 15—20 комунисти. Защото силата на партийните групи е в тяхната оперативност, в бързината на политическата реакция, в конкретната работа с комунистите и с безпартийните. А голямата по численост партийна група губи тези свои предимства.

Числеността на първичната партийна организация също така не може по наше мнение да се увеличава прекомерно. Защото съществува уставна норма, според която всички комунисти от първичната трябва да се събират най-малко един път месечно или на три месеца (ако има организация в състава ѝ) на общо събрание. Освен това обсъждането на най-важните персонални въпроси за комунистите: приемане и изключване от партията, се решава в първичната организация. В партийна организация, която обединява няколко стотици комунисти, работещи в различни смени, в териториално отдалечени участъци, тези уставни изисквания много трудно биха се спазили.

Формирането на организационната структура на първичната партийна организация е много сложна и отговорна работа. Към нея следва да се пристъпва внимателно, след солидна подготовка, като се отчитат преимуществата и недостатъците на всички възможни варианти, без да се робува на типови схеми и шаблони. Творческият, научнообоснован подход е особено необходим днес, когато в решаването на ключовите проблеми на нашето развитие се налага да се включат активно всички трудещи се. Както посочи в заключителното си слово пред Националната партийна конференция др. Тодор Живков, „Нужно е обаче сега, след като се обърнахме с лице към проблемите, да ги хванем здраво в ръцете си, а те, проблемите, са много и най-различни, те са, както сме привикнали да казваме, проблеми на всички равнища. С две ръце, колкото и да са „ръководни“ тия ръце, не можем да ги об-

Digitized by Google

хванем. Нужни са много ръце, ръцете на милионите хора, ръцете на всеки човек."[1]

Борбата за новото изисква и нов подход, ново мислене и действие, които следва да се проявяват с пълна сила при усъвършенстването на организационната структура на първичната партийна организация.

В процеса на изпълнението на Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството ще се обогатяват и усъвършенстват всестранно функциите както на основните, така и на първичните трудови колективи. А именно те — първичните трудови колективи — са звената, които свързват общонародните с личните интереси, политиката на партията с активността на трудещите се. И затова именно тук следва да действуват силни политически ядра. **Практиката доказва убедително, че партийните организации в състава на първичната са онова партийно формирование, което може успешно да изпълнява ръководната роля на партията в първичните трудови колективи.** Поради това бъдещето ще поставя все по-отговорни и сложни задачи пред партийните органи и организации за тяхното укрепване и развитие.

ПОЛОЖИТЕЛНА РАВНОСМЕТКА

За по-пълното и ритмично задоволяване на народното стопанство и населението с превози Дванадесетият конгрес на БКП посочи необходимостта да се подобрява използването на транспортните средства и да се повишава качеството и ефективността на транспортното обслужване. За изпълнението на тези отговорни задачи възникна потребността да се усъвършенствува структурата на първичната партийна организация. Партийното бюро с чувство за отговорност се отнесе към решаването на този въпрос. В заседание анализирахме съществуващото положение и видяхме трудности, които пречат за нормалното развитие на първичната организация като естествен център, социална среда, където непосредствено се решават новите по-сложни задачи. Налице беше тенденция на намаляване на посещаемостта на събранията и на участието на комунистите в различните инициативи; отлагане на събрания поради липса на необходимия минимум присъствие. Основната причина за това явление беше различното естество на работата на комунистите от отделните производствени направления.

В търсенето на път за излизане от това състояние общинският комитет на БКП предложи да се обсъдят възможностите за **изграждане на партийни организации в състава на първичната, като се вземат предвид условията на работа в автостопанството, структурата на автомобилния парк, особеностите на транспортния процес,** а така също и обстоятелството, че по-нататъшното издигане на ръководната роля на партията най-тясно е свързано с превръщането на партийните организации в активни органи за политическо ръководство на цялостния живот на колектива.

[1] Национална партийна конференция, Партиздат, С., 1984 г., с. 69—70.

Digitized by Google

След изясняване на редица проблеми решихме в първичната партийна организация при „Товарни превози" да се изградят три партийни организации в нейния състав: в „Товарни автомобили", в „Междуокръжни превози" и в „Товарен сервиз и администрация". При разпределението на комунистите по партийни организации се стремяхме структурата на първичната да съответствува на структурата на трудовите колективи. Членовете на партийното бюро разпределихме в отделните партийни организации, за да съдействуват за организационното и идейното им укрепване, за своевременното решаване на проблемите, свързани с подобряването на организацията на труда и качеството на обслужването на товародателите.

Новата структура на първичната организация способствува в максимална степен да се осъществява партийно влияние сред целия колектив. Нейните вътрешни звена по-плътно се доближиха до структурата на транспортния процес, осигури се по-непосредствено общуване с хората, по-отблизо се следят проблемите, усъвършенствуваха се производствените и личностните отношения. С новата структура се осъществи по-пълна съгласуваност за оперативно решаване на назрелите въпроси, постигна се по-голяма посещаемост на събранията и конкретност при разглеждането на проблемите; повиши се активността на комунистите, намаля загубата на работно време, увеличи се партийният актив. Например едно сравнение между изказалите се през 1981 и 1983 г. показва, че броят им се е увеличил с 30 на сто. Средно в събрание на партийните организации в състава на първичната по обсъжданите материали вземат думата 8 комунисти.

●

Основно направление в работата на партийното ни бюро е да **обогатява вътрешния живот на партийните организации.** В това отношение си поставихме две основни задачи: **първо,** да откроим проблемите, с които ще се занимава първичната организация, и, **второ,** да изясним функциите на партийните организации в нейния състав, да изпълним всекидневието им с конкретно съдържание. За партийното бюро и първичната организация определихме основните, общите въпроси, които обсъждахме в събрание веднъж на три месеца. Разбира се, в началото не можехме да преодолеем известно дублиране на въпросите, които обсъждаха партийните организации в състава на първичната и самата тя. Това обаче не ни разколеба, а ни накара по-настойчиво да търсим специфичното в работата им. Първичната организация и бюрото се захванаха с проблеми като въвеждането на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка, изграждането на комплексни шофьорско-монтьорски бригади; използването на моторните превозни средства и изпълнението на плана за печалбата като критерий за ефективност на транспортната дейност; работата на стопанското и профсъюзното ръководство за изучаването и внедряването на челния опит, новите почини и инициативи в автостопанството; състоянието на трудовата дисциплина и мерките за намаляване на текучеството и самоотлъчките; използването на наставническото движение като фактор във възпитателния процес; състоянието на дейността на колективните органи на управление в процеса на неговото демократизиране и др.

На вниманието на партийните организации в състава на първичната поставихме въпросите, свързани с усъвършенстването на бригадната организация на труда, борбата за икономии на горива, части и електроенергия, укрепването на трудовата и технологичната дисциплина, подобряването на качеството на ремонтната дейност и обслужване-

Digitized by Google

то на товародателите, ефективното използване на моторните превозни средства и сервизното оборудване, организацията на транспортния процес, осигуряването на сигурен и безавариен транспорт и много други.

Наред с тези въпроси пред тях поставихме и проблемите, свързани с подобряването на социалния и качествения състав, състоянието на партийните групи, авангардната роля на комунистите и др.

Актуалната проблематика на заседанията и събранията на бюрата и партийните организации в състава на първичната е показател за способността да се определят главните, съществените проблеми в дейността им и правилно да се направляват действията и силите на комунистите и безпартийните в първичните трудови колективи за тяхното решаване. Под тяхно ръководство се утвърди практиката задълбочено да се анализира изпълнението на производствените задачи и приносът на комунистите. Породи се инициативата за безрекламационно обслужване на товародателите.

В заседанията и събранията им в повечето случаи докладват партийните секретари, членовете на бюрата, ръководителите на бригадите. Това е своеобразен показател за засиления стремеж проблемите да се разглеждат съобразно изискванията на политическия подход, да се открива какво още не достига в дейността на партийните организации и комунистите за издигане на авангардната им роля и личния им пример сред транспортния колектив в борбата за високо качество и дисциплина.

●

Партийното бюро и първичната организация отделят голямо внимание на **утвърждаването на партийните секретари като централни политически фигури в колективите**, укрепването на партийните организации и техните бюра като представители на партията в трудовите колективи и на колективите в партията. Ръководейки се от Лениновото изискване за подбора и издигането на кадрите, насочихме се към избора на опитни активисти за секретари, притежаващи необходимите делови и политически качества, умения да работят с хората, успешно да съдействуват за превръщане на партийната политика в практическа дейност на трудовите колективи.

Подготовката и обучението на секретарите се извършва от бюрото, партийния комитет при автокомбината и общинския комитет на БКП. Всеки месец в бюрото провеждаме срещи със секретарите на партийните организации в състава на първичната, анализираме изпълнението на поставените задачи, информираме ги за проблемите, които ще решават. Каним ги да присъствуват на нашите заседания. Всичко това им дава възможност да бъдат в течение на актуалните въпроси от автостопански мащаб, бързо да реагират на тях, да поемат отговорност за решаване на задачите, да обогатяват своя опит. Присъствуват и на съвещания на стопанския и обществения актив на автостопанството и автокомбината. У самите партийни секретари се чувствува стремеж да повишават знанията си по партийно строителство. Проявяват интерес и към опита на други партийни организации. По пътя на самоподготовката се стараят да натрупат знания. В помощ са им списание „Партиен живот“, Библиотечката на партийния секретар и други партийни издания.

За да повишаваме активността на секретарите, задължаваме ги да се отчитат, да докладват в бюрото по различни въпроси, например за ролята на партийната организация в борбата за икономии на горива, енергия и части, за безрекламно и качествено обслужване на товародателите, за състоянието на дисциплината и др. Положително влия-

Digitized by Google

ние върху тяхната дейност оказват и оценките, които бюрото на първичната организация приема преди отчетната кампания. Те способстват за засилване на отговорността им за цялостното социално-икономическо развитие на трудовите колективи, където са изградени партийните организации. Контролът, който упражняват, също засилва активността им, помага за усъвършенствуване на техния стил, обогатява методите им на работа.

●

Усъвършенствуването на структурата на първичната организация позволи значително да се увеличи броят на комунистите, отчитащи се в партийните организации. Преди се отчитаха средно 20—25 членове годишно, а сега техният брой нарасна на 45—50. С това се създаде възможност да се засили отговорността им за всичко, което става в бригадите. Постоянно се следи и знае личният им дял както в производствената, така и в обществено-политическата дейност.

Разбира се, за организационното израстване на партийните организации в състава на първичната благоприятно влияние оказа и прегледът за издигане ролята и боеспособността им. Разработените с помощта на партийното бюро мероприятия бяха насочени към бъдещата им дейност. Самият преглед им даде възможност да разкрият своите организаторски и политико-възпитателни способности, да насочат усилията на комунистите и безпартийните към решаването на основните стопански задачи, да осъзнаят още по-добре необходимостта от системно и компетентно упражняване на партийния контрол над дейността на бригадните ръководства. Инициативите, които осъществиха през време на прегледа, допринесоха за засилване на тяхното влияние сред колективите.

Партийните организации в състава на първичната са в най-тясна връзка с колективите. Затова тяхно е задължението да издирват, оценяват, подготвят и предлагат на първичната кандидати за приемане в редовете на партията. Благодарение на подобрената работа в това отношение през 1982—1983 година приехме за членове на БКП 11 младежи и девойки, достойни представители на работническата класа.

●

Равносметката за натрупания двегодишен опит от дейността на партийните организации в състава на първичната е положителна. По безспорен начин защитиха целесъобразността на тяхното изграждане и съществуване. Тази организационна структура показа, че е подходяща за утвърждаване ръководната роля на първичната партийна организация.

Маргарита ТАРАГОШЕВА
секретарка на първичната партийна организация
при автостопанство „Товарни превози" — Сливен

Digitized by Google

БЕЗСПОРНИ ПРЕДИМСТВА

По решение на Димитровския районен комитет на БКП в първичната партийна организация при комбинат „Сердика“ бяха изградени четири партийни организации в нейния състав: една в производствената дирекция с пет партийни групи в нея, друга в търговската дирекция с три партийни групи, трета в икономическата дирекция с две партийни групи и четвърта в техническата дирекция с една партийна група. Създаването на такава структура на първичната организация се наложи от непрекъсваемия производствен процес, от разнообразието в дейността на комбината, от различното работно време на комунистите и от трудностите при осъществяването на по-непосредствено партийно ръководство над първичните трудови колективи.

Чрез диференцирано разпределение на комунистите по партийни организации се осигурява организирано партийно влияние сред трудещите се, установява се по-близко взаимодействие между партийната организация и трудовия колектив. Така комунистите навреме разкриват и по-успешно решават възникващите проблеми в живота на колективите, създават атмосфера на висока организираност, отговорност и дисциплина.

Партийните организации в състава на първичната и избраните от тях бюра с желание започнаха да решават задачите. Всяка работи по годишен и тримесечен план. В тях са включени основните, специфичните въпроси. И четирите партийни организации водят редовен организационен живот. Съгласно Устава на БКП провеждат най-малко едно събрание месечно.

Изграждането на партийни организации в състава на първичната даде възможност по-задълбочено, по-аналитично комунистите да разглеждат въпросите, възникнали в един или друг участък, отдел. Те извършват организаторска и възпитателна работа, мобилизират безпартийните за изпълнението на социално-икономическите задачи. Партийните организации и бюрата им се интересуват от личните съдби на хората, вникват в проблемите на икономиката, техниката, организацията на труда. Стремят се да имат ясна представа за всичко, за да помагат, когато е нужно, да поправят онези, които грешат.

От няколкогодишната практика виждаме, че в партийните организации в състава на първичната се създават по-добри условия всеки комунист да каже и да защити мнението си. Хората по-добре се познават, знаят и положителните си качества, и слабостите си. В събранията им близо 90 на сто от присъствуващите вземат думата, споделят свои мнения и предложения по разглежданите въпроси, докато в общите събрания на първичната организация броят на изказващите се е около 5—6 души.

В резултат на усъвършенствуването на структурата на първичната организация се повиши активността на комунистите, а чрез тях и на безпартийните в обществените организации. Подобри се работата на учебните звена и психоклиматът по места, укрепнаха трудовите колективи. За засилване на политическата позиция на комунистите партийните организации използват сполучливи форми: правят индивидуални оценки, анализират изпълнението на партийните поръчения, комунистите се отчитат. В събрания партийните бюра докладват как работят партийните групи за подобряване на качеството на продукцията, за образцовото поддържане на машините, за опазване на социалистическата собственост и др. Разглеждат въпроси, свързани с налагането, снемане-

Digitized by Google

то и отменянето на партийните наказания, а за изключването на членове от редовете на партията излизат с предложения пред първичната организация. Те имат условия и възможност да работят с по-голям актив от комунисти и безпартийни при осъществяването на различни инициативи.

Партийните организации в състава на първичната играят положителна роля и при подбора на кандидатите за членове на БКП. Те поддържат по-тесни връзки с младите хора, по-активно ги включват в обществения живот на колектива. В събрания обсъждат кандидатурите и излизат с предложения пред първичната организация за приемане на нови членове.

Между бюрото на първичната и бюрата на партийните организации се поддържа тясна връзка. В заседанията на бюрото на първичната винаги присъствуват и четиримата партийни секретари. Понякога те ни информират за дейността на техните организации, за изпълнението на поръчения и задачи. Заедно с тях организираме общите инициативи. Партийното бюро анализира работата и на четирите партийни организации. Анализът показва, че техният авторитет е пораснал, дейността им помага за засилване на партийното влияние сред колективите, за издигане на личния пример на комунистите.

Мария ИВАНОВА
секретарка на първичната партийна
организация при комбинат „Сердика" — София

ЗАВОЮВАНИ ПОЗИЦИИ

Между четирите организации в състава на първичната в завода за електрически машини „Васил Коларов" — София е и нашата, обособена като самостоятелно партийно звено в началото на 1976 г. Тя обхваща комунистите от всички функционални отдели, средно 45 човека, които са разпределени в четири партийни групи.

Значителният брой на членовете и широката гама от проблеми в различните отдели наложиха да се създаде именно партийна организация в състава на първичната, а не партийна група. Тази структура дава възможност проблемите да се обсъждат и да се решават от повече комунисти, партийната работа да се разпредели върху по-широк актив. С конкретни задачи например са натоварени членовете на бюрото — 7 на брой. През последните две години установяваме традиция в заседанията да участвуват и отговорниците на групите, независимо дали са членове на бюрото или не — така те получават информация „от извора", а и самото обсъждане на проблемите е по-ефективно, по-компетентно, защото в него отговорно и организирано се включват повече хора.

Задачата ни, както навсякъде, е политическото ръководство на колективите на отделите. То започва още с подготовката на плана на организацията. В първото си заседание след годишното събрание бюрото

Digitized by Google

обстойно разглежда въпросите и критичните бележки на комунистите и предстоящите задачи в зависимост от спецификата на всеки отдел. На тази основа се определят онези проблеми, които изискват конкретно партийно ръководство и чието решаване ще даде максимален ефект за дейността на отделите и на завода. През това полугодие например основни задачи, които партийната организация политически решава, са усъвършенстването на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка, издигане на ролята и отговорността на функционалните отдели за осигуряване и ефективно използване на материалите и на трудовите ресурси, за повишаване на качеството и др.

Досегашният ни опит показва, че в много случаи е най-добре материалите, които ще се разглеждат от партийното бюро и от събранието, да се подготвят от работни групи. В тях се включват не само комунисти, а и безпартийни началници на отдели и други водещи специалисти. Най-често такива групи формираме, когато се проучват производствени проблеми, но напоследък използваме тази практика и в други случаи — например при подготовката на събрание за анализиране състоянието на политическата учебна година в партийната организация, профорганизацията и комсомолското дружество.

През февруари т. г. партийното събрание обсъди анализ за ритмичността на производството. На пръв поглед може да изглежда, че темата не е най-подходяща за партийна организация във функционалните отдели на завода, проблемът е по-скоро за комунистите от някой цех. Но станалите разисквания, критичният партиен подход показаха, че осигуряването на ритмично производство започва именно с работата на нашите отдели. В плановия отдел — с правилното съставяне на оперативния план-график. В техническия отдел — с навременното предоставяне на необходимата технологическа документация. В „Инструментално стопанство" — с инструменталното осигуряване на производствената програма. В производствено-разпределителния отдел — с навременната предпланова информация за осигуреността с материали. Работната група включваше специалисти от различните направления, това позволи проблемът да се анализира задълбочено, компетентно и всеобхватно. Материалите бяха обобщени с участието на члена на партийното бюро, заместник-директора по производствените въпроси инж. Иван Машкаров. Критичните моменти се оказаха главно в подготовката на план-графика и в диспечерския контрол за изпълнението на определените за деня задачи. В тази насока бяха и решенията, които събранието прие — да се подобри прогнозирането и съставянето на план-графика, да се осигурява необходимата информация за всекидневното изпълнение на графика от отделните звена. Този пример показва колко необходимо, колко важно е да умеем да осигуряваме политическо влияние върху процесите, а не да администрираме, да даваме партийна оценка за решаването на проблемите, а не само да набираме информация за обективните или субективните причини, породили едни или други пропуски. Той потвърждава, че партийната организация в състава на първичната е в състояние да осъществява системен и ефикасен партиен контрол върху дейността на стопанското ръководство, да открива проблемите, които затрудняват работата на трудовия колектив, и пътищата за тяхното преодоляване.

Партийната ни организация се стреми да поставя онези въпроси, чието решаване е в нейните възможности, защото иначе рискуваме да се въртим в омагьосания кръг на думите. В същото време ние не можем да отминаваме и онези проблеми, които надхвърлят нашата компетентност, но са тясно свързани с качеството на работата на колектива. В такива случаи търсим съдействието на стопанското ръководство на завода, на ръководството на първичната партийна организация. Не

Digitized by Google

можем например да бъдем спокойни за работата на отдел „Технически и качествен контрол“ — след многото реорганизации съставът му намаля, проблем е и квалификацията на кадрите. Партийната организация вижда този проблем, полага усилия да направи това, което е във възможностите ѝ — организиран бе например курс за квалификация. А освен това поставихме пред заводското ръководство въпросите за кадровия подбор, за организирането на предварителен контрол при първичните операции, който ще предотврати излишното пилеене на труд и материали.

В контрола, който организацията осъществява, активно участвуват партийните групи. Така се постига повече конкретност и оперативност. Преди време например възникнаха проблеми в отдел „Енергомеханичен“ при определянето на коефициента за трудово участие от бригадните съвети. Допуснато бе един от бригадирите сам да определя коефициента, с което се нарушаваше принципът на бригадната организация на труда, формирането и разпределянето на фонд „Работна заплата“. Партийната група обсъди този въпрос и чрез поръчения установи по-системен контрол за правилното прилагане на коефициента за трудово участие, а партийното бюро и организацията бяха информирани за взетите мерки.

В заводската първична партийна организация членуват около 120 комунисти. Естествено, при този голям брой по-трудно се работи непосредствено с всеки човек, макар че формите на индивидуалната работа не се пренебрегват. Но основната част от нея е съсредоточена в партийните организации в състава на първичната и в партийните групи. При нас например няма комунист, на когото да не е възложена конкретна задача. Дългосрочните и краткосрочните поръчения, които използваме, се групират в няколко направления — по контрола върху изпълнението на спешни производствени задачи, по политическата работа в дадения отдел, бригада, участък, по осъществяването на отделни партийни решения. Наистина има какво да се подобрява в прилагането на поръченията. Информацията за работата с тях, приета на заседание на бюрото, и отчетите на комунистите на събранията показват, че съществуват пропуски при разпределянето на партийните задачи и при контрола за изпълнението им. На някои партийни членове, с доказани организационни възможности и със съответни административни функции, са възложени твърде много поръчения. За да избегнем пренатоварването, напоследък поставяме поръчения и на безпартийни другари — обикновено водещи специалисти и началници на отдели. Взехме мерки и за по-системен контрол върху изпълнението на поръченията.

Съгласно Устава нашата организация няма право да приема партийни членове. Но това не означава, че можем да оставим настрана грижата за подбора и подготовката на ново партийно попълнение. За нас това е много актуален въпрос, не случайно сега в решенията на партийната ни организация на него е отделено специално внимание.

Трифон РАХНЕВ
секретар на партийна организация
в състава на първичната партийна организация
в завода за електрически машини
„Васил Коларов“ — София

Digitized by Google

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ОБЩИНСКИЯ КОМИТЕТ

Общинският комитет на БКП в Михайловград успешно се утвърждава като непосредствен ръководител на първичните партийни организации, за изявата им като действителни ръководни политически ядра на трудовите колективи. Сполучливо провежда организаторската и политическата си работа сред колективите и трудещите се от селищната система за изпълнение на програмата за политическо, икономическо и културно развитие на общината в чест на 60-годишния юбилей на първото в света антифашистко въстание.

Комитетът успешно направлява и координира дейността на местните органи на държавната власт, ръководствата на стопанските и обществените органи и организации, на културните институти. Измерения за това са резултатите от извършеното голямо по обем капитално, културно и жилищно строителство, на първия етап на мемориала „Септември 1923", посветен на героичното Септемврийско въстание. На много по-високо равнище се решават сега проблемите на научно-техническия прогрес и челния опит в промишлеността, селското стопанство и строителството. Интензификацията на общественото производство се превърна в решаващ фактор за повишаване на неговата ефективност. Нови успехи се постигнаха в търговията, транспортното и комунално-битовото обслужване на населението от селищната система.

Проведеният на високо равнище преглед за издигане ролята и боеспособността на първичните партийни организации помогна да израснат още повече авторитетът и силата на общинската партийна организация.

●

За осъществяването на тези крупни дела бюрото на общинския комитет на БКП се опира на своя политически помощник — първичната партийна организация в комитета. С дейността си тя оказва ефективно политическо въздействие върху партийния апарат, който все по-активно се изявява като помощен орган на комитета за проучване и разработване проблемите на партийната и социално-икономическата дейност в селищната система, за организацията и контрола по изпълнение решенията на пленума и бюрото. Политическият апарат много допринася за усъвършенстване подходите, стила и методите на партийното ръководство на всестранната дейност в общината.

Под активното въздействие на първичната партийна организация партийният апарат със своята организаторска работа много допринася за изграждането на комитета като ръководен колективен орган в общината, като работещ партиен колектив, чиито членове конкретно се ангажират с изпълнението на партийни поръчения, свързани с решаването на проблеми на партийната, стопанската и културната дейност на територията на общината.

В това отношение значително се усъвършенствуваха подходите, стилът на партийното бюро и партийната организация за политическо въздействие върху работата на политическия апарат на комитета, на своите членове. Как всичко това се осъществява?

На първо място партийното бюро и организацията отделят голямо внимание и полагат грижи за подобряване работата на политически-

Digitized by Google

те и техническите сътрудници на комитета за непрекъснато повишаване качеството на проучването и разработването на въпросите, които се внасят за обсъждане и решение в заседанията на бюрото и пленумите на общинския партиен комитет. Редица от тези материали предварително се разглеждат на партийни събрания, което много допринася не само да се повишава тяхното качество, но и чувството за отговорност у работниците на апарата за изпълнение на взетите решения. Така се подходи при подготовката на целевите програми: за развитието на научно-техническия прогрес в общинската икономика; на програмата за изучаване, обобщаване, формиране и внедряване на положителен опит в партийната работа; на доклада за проведения преглед за издигане ролята и повишаване боеспособността на първичните партийни организации, който бе предназначен за пленарно заседание на комитета.

Тези предварителни колективни обсъждания обогатяват материалите с конкретни факти и оценки, които подобряват качеството им. Те стават действително общо дело. Този подход към подготовката на материалите подобрява качеството и целенасочеността им, прави ги добра основа, върху която бюрото и комитетът вземат научнообосновани решения.

Друго направление в работата на първичната партийна организация е да запознава своите членове на партийни събрания с оценки, информации за социално-икономическото развитие на селищната система, на различните отрасли и сфери на дейност с резултатите от изпълнението на поставените задачи и приетите от комитета целеви програми. Обикновено тези оценки и информации се правят от съответния секретар на общинския партиен комитет. По този начин комунистите — политически и технически сътрудници, получават пълна, обективна и аналитична информация за състоянието на работата и за положението във всестранното развитие на селищната система. Партийната организация има възможност да взема съвсем конкретни и целенасочени решения за работата на своите членове за по-активно политическо въздействие и контрол върху дейността на факторите, от които зависи решаването на проблемите. Като правило в тези случаи на комунистите, в това число и на най-ръководните, се възлагат партийни поръчения за изпълнението на определени задачи. По такъв начин работата по възлагането и отчитането на партийните поръчения става непрекъснат процес.

През 1983 година на партийни събрания бяха обсъдени оценки на работата на различните органи, организации и колективи за реализирането на общинската програма за достойна среща на шестдесетгодишнината на Септември — 1923 година. Запознавайки се с оценките и разглеждайки своята работа в това отношение, партийната организация приемаше допълнителни конкретни мерки за усъвършенстване на организаторската, политическата и изпълнителската работа сред трудещите се, за по-активно участие с доброволен труд за срочно и качествено завършване на пусковите юбилейни обекти. Разгледана бе оценка на работата в общинската партийна организация за прилагането на бригадната организация и бригадната стопанска сметка, за резултатите от извършения преглед на кадровата работа на отделите на комитета и др.

Обсъждайки програмата за работа по изучаване, обобщаване, формиране на собствен опит и за неговото внедряване в общинската партийна организация, на събрание на първичната партийна организация възникна и идеята за картотека на въпросите, по които ще се създава положителен опит в определени организации. Конкретно се ангажираха партийните членове да оказват помощ и контрол.

Най-голямо внимание и грижи отделя партийната организация за осигуряването на близко, конкрет-

Digitized by Google

но, непосредствено ръководство и помощ на първичните партийни организации в общината от комунистите в апарата на комитета. При разглеждането на въпроси от този характер организацията излиза с предложения пред бюрото на общинския комитет на БКП за проучване, разработване и внасяне за решение на отделни страни по ръководството на организациите, за издигане равнището и боеспособността им, за възлагане на поръчения на комунистите за работа в определени организации. Така бе постъпено с проблемите за състоянието и ръководството на партийните групи в условията на новия икономически механизъм, за състоянието на критиката и самокритиката, работата с въпросите и предложенията на трудещите се и пр.

Важно направление в дейността на партийната организация в общинския партиен комитет е осигуряването на редовна информация на комунистите по най-актуалните проблеми на партийната политика, на международното комунистическо и работническо движение, на международната обстановка. За тази цел се канят и компетентни лектори от централните органи и институти. Това е ефективна форма за повишаване знанията на комунистите — политически работници, което им помага в практическата партийна работа.

През последните години много конкретно бюрото на първичната партийна организация работи по подбора, възлагането, контрола и отчитането на партийните поръчения на комунистите. Полага усилия възлагането на поръчения да се прави в зависимост от подготовката, възможностите и наклонностите на отделните партийни членове. Ефективна форма за контрол на работата по изпълнение на поръченията е отчетът на комунистите на партийни събрания. Тя много допринася за по-доброто изпълнение на уставните им задължения, за издигането на авангардната им роля в дейността на организацията. През 1983 година на всички партийни членове бяха възложени трайни партийни поръчения главно в три направления. Първо, за оказване на конкретна помощ на кварталните партийни организации по изграждането и дейността на временните партийни групи, за политическа работа по местоживеене и организиране изпълнението на задачите в кварталите, произтичащи от програмата за подготовката и честването на шестдесетгодишния юбилей на Септемврийското въстание. Те оказаха голяма помощ за организирането на трудово участие на гражданите в изграждането на юбилейните обекти. Второ, оказване на конкретна помощ на комбинатските и заводските колективи по реализирането на поетите от тях обещания за предсрочното изпълнение на насрещните планове за деветмесечието до 23 септември; осигуряване на високи добиви от колективите на бригади в АПК от царевица за зърно. Трето, по изграждането на отделни обекти от мемориала „Септември 1923", на културни и търговски обекти, реконструкцията на производствени мощности с оглед повишаване производителността на труда.

В процеса на изпълнението на тези партийни поръчения комунистите се отчитаха за извършеното и получаваха допълнителни задачи, което засилваше активността и чувството им за отговорност за поръчаното дело.

Системата в работата на партийната организация е да прави оценки на партийни събрания на извършеното за изпълнението на решенията на общинския комитет на БКП и първичната партийна организация. Оценявайки тази дейност, организацията търси отговорност от комунистите, актуализират се при нужда някои пунктове от решенията в съответствие с настъпилите изменения в условията и обстановката, приемат се други срокове и мерки, за да бъдат докрай и качествено изпълнени решенията на организацията и вишестоящите органи.

Digitized by Google

Тези подходи в практическата работа на партийната организация усъвършенстват нейния стил в партийния апарат, издигат нейната роля като активен политически помощник на бюрото на общинския партиен комитет в неговата ръководна и многостранна работа.

За изявата на първичната партийна организация в апарата на комитета много полезна и плодотворна бе дейността на неговите секретари. Организацията има принос за създадената обстановка на истинско другарство, взаимопомощ, на инициативи и творчество, при която непрекъснато се обогатява, развива и усъвършенствува нейният вътрешнопартиен живот, както и дейността на партийния апарат. В това направление сега активно работи и новоизграденият кабинет по партийно-организационната работа на общинския комитет на БКП, който разполага с добра база. Завоевание на организацията е по-активното участие на комунистите от политическия апарат в работата на първичните партийни организации, на трудовите колективи, там, където се решават практическите задачи, произтичащи от решенията на общинския комитет на БКП и другите вишестоящи органи. Те участвуваха пряко в разкриването на резервите в партийната и производствената работа, за осигуряване на качествен труд и качествена продукция. Комунистите, които работят в общинския партиен комитет, участвуват непосредствено в усъвършенстването на съдържанието и организацията на политическата и възпитателната работа на първичните организации в трудовите колективи, за обогатяването на техните методи, форми и средства за политическо въздействие за изпълнение на сложните социално-икономически и културни задачи в общината. Цялата тази дейност утвърди първичната партийна организация като активен политически помощник на бюрото на общинския партиен комитет, за издигане на по-високо равнище неговата ръководна и многостранна дейност като политически ръководител на общината.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПЪРВОСТЕПЕННИ ЗАДАЧИ

Въпросите на качеството, производителността на труда и дисциплината заемат важно място в политическата, организаторската и идеологическата дейност на първичната партийна организация в първи предачен цех на текстилния завод „Петко Енев" — Нова Загора. Чрез използваните средства, форми и методи на работа за идеологическо въздействие се цели да се повишава съзнанието сред изпълнителските и ръководните кадри, да се формира нов начин на мислене, да се засилва личният принос на всеки член на колектива за изпълнение на задачите.

В звената за политическа просвета пропагандистите се стремят да свързват изучаваната материя с всекидневната практика, като използват конкретни примери от живота на предприятието. Организираните мероприятия като: ритуали за приемане на млади работници в редовете на работническата класа,

Digitized by Google

за изпращане на членове на колектива в пенсия, за кръгли годишнини, рождени дни и други оказват благотворно влияние за повишаване на отговорността, изграждането на съзнателно отношение към труда, създаването на по-добри взаимоотношения и засилването на чувството за колективизъм.

Извършваната масово-разяснителна работа спомага всеки труженик навреме да осмисля своите задачи. Това допринася по-бързо да се подготвят, обсъдят и приемат лични и колективни творчески планове. Те се водят на отчет и резултатите периодично се изнасят на видно място.

Партийното бюро полага грижи да се повишават образованието и квалификацията, да се обогатява опитът на голяма част от колектива. На сравнително добро равнище протича работата на курсовете за повишаване на знанията по специалността, за усвояване на втора професия, в школите за предаване на челен опит и др. Благодарение на това сега може да се извършва почти пълна взаимозаменяемост на преките ръководители. Успешно се решава и задачата за придобиване на една от основните професии в цеха от всеки спомагателен работник, за да може при нужда да помагат в производството.

Първичната партийна организация се отнася с повишено внимание за развитието на нейния самодеен характер и издигане равището на събранията. В техния дневен ред се включват актуални въпроси от живота на организацията и на целия колектив. Обсъждани са отчетите на бригадирите за дейността на отделните производствени звена, проблемите за качеството на труда и дисциплината, работата на масовите организации и др. Предоставя се възможност комунистите свободно да изразяват мисли, да споделят свои съображения, да направят конкретни предложения и изложат мнения, критично и самокритично да се отнасят към съществуващите слабости и недостатъци. Тази обстановка поражда високата активност.

Контролът над дейността на цеховото ръководство и бригадите допринася да се повишава качеството на работата на всеки труженик. Партийното бюро отблизо следи извършеното от бригадирите и бригадните съвети, обсъдените въпроси на бригадните събрания. Нараснало е умението на бригадирите да организират, ръководят и отчитат дейността на поверените ни колективи. Успешно се справят с възложените им задачи комунистите Иван Мартинов, Митко Динев, Станчо Тончев и др.

Разнообразяват се формите на контрол на първичната партийна организация за спазването на трудовата, производствената и технологичната дисциплина. На организираните разнообразни мероприятия (закрити и открити партийни събрания, срещи, разговори, дни на качеството, събрания на партийните групи и др.) се изясняват същността и значението на този въпрос. Преобладаващата част от колектива разбира, че за дисциплината на всеки работник и специалист се съди по резултата от неговия общественополезен труд. Стремежът е да се премахнат нарушенията в тази насока, които се допускат предимно от отделни спомагателни работници. А някои от тях заемат възлови места в производствения процес.

Първичната партийна организация и нейното бюро умело използват поръченията за срочно изпълнение на задачите. Изпитано средство, за да се мобилизират силите на комунистите, са онези заръки, които са свързани с качествените показатели на продукцията, спазването на технологичната дисциплина, рационалното използване на суровините и др.

Първи предачен цех на текстилния завод „Петко Енев“ се намира в един динамичен и важен етап от своето развитие. Като усъвършенствува организаторската и идеологическата си дейност, своя стил и методи на работа съобразно изискванията на времето, партийната организация прави необходимото, за да се засилват нейната взиска-

Digitized by Google

телност, деловитост и умение да довежда до успешен завършек всяко започнато дело.

●

Заводската партийна организация при вълненотекстилния комбинат „Георги Димитров" в Сливен се стреми да изпълнява ролята си на политически ръководител на трудовия колектив в борбата за интензификация на производството.

Какво е сторено за създаването на предпоставки за висококачествен труд?

Завишени са партийните изисквания при търсенето на нови форми и средства в партийната дейност. Създават се необходимите условия за интензивно развитие. Успешно се прилагат икономическият подход и неговият механизъм при изпълнението на разработените програми и инженерни проекти, при усъвършенстването на социалистическата организация на труда.

Принос за тези постижения имат и заводският партиен комитет със секретар Валентина Димова, първичните партийни организации, стопанското ръководство на комбината и останалите обществени органи и организации. Висок е приносът на челниците в труда. Гордост за колектива е постигнатото от Д. Грахов, И. Георгиев, И. Тодев, Д. Вълдева, М. Салиев, С. Джонев, Т. Колева и др. Всички те вече работят за деветата петилетка.

Заводският партиен комитет и партийните бюра осигуряват непосредствено политическо ръководство при подготовката и приемането на насрещните планове на колективите. В края на миналата година например в партийните групи и в профгрупите се обсъдиха новите постановки и изисквания за съставянето на бригадните планове. Състояха се открити партийни събрания, където бяха дадени много предложения за подобряването организацията на работа, за икономии на суровини и материали, оптималното използване на техниката, подобряването на трудовата и технологичната дисциплина. Работническите предложения са картотекирани. Създадена е ефективна система за работа с тях. Една част имат характер на рационализации. Те са обсъдени от съответната комисия и ще залегнат в насрещния годишен план за социално-икономическото развитие на комбината.

Заводският комитет на БКП контролира осъществяването на програмата за интелектуализация на производството през годините на осмата петилетка. Умело се направлява дейността по реконструкцията и модернизацията на комбината. През трите години на петилетката са модернизирани почти всички производствени звена. Политическата дейност е свързана с усвояването на новите мощности, с обучението и квалификацията на обслужващия персонал, формира социалистическо отношение към машинния парк.

В комбината са овладени нови и се усъвършенстват наличните технологии. По този начин са създадени нови изделия като печатни прежди, прежди тип „Мохер", печатни одеяла, завеси и други. Внедрена е автоматизирана система за управление на производството с няколко подсистеми: материално-техническо снабдяване, реализация на продукцията, основни средства, отчитане на движението на малоценни и малотрайни предмети, оперативно отмерване труда и технико-икономическите показатели в тъкачното производство.

Рационализаторската дейност на работниците, техниците, инженерите, икономистите има свой принос за реконструкцията на производството, за прилагането постиженията на науката. Активни рационализатори са комунистите Л. Каракачанова, И. Ковачев, А. Найденов, Т. Георгиев и др. Партийният комитет държи да се увеличи чувствително броят на решените задачи от тематичния план за рационализаторската дейност. Съществуват и слабости. Малко са жените-рационализаторки. Преобладава

Digitized by Google

дребнотемието, заобикалят се главните въпроси на производството в комбината.

Успешно се използва партийният контрол за изпълнението на програмата за намаляването на ръчния на тежкия и непривлекателен труд. В резултат на това се повиши степента на механизация и палетизация на вътрешноцеховия транспорт. От внедрените през изминалите три години на петилетката 68 мероприятия е облекчен трудът на 380 работници, което е само едно добро начало. Налице е несъответствие между високия темп на внедряването на научно-техническия прогрес и повишаването на квалификационно-образователното равнище на изпълнителските кадри. То се отразява отрицателно върху интензификацията на производството. Това наложи да се предприемат конкретни стъпки за изменението на тази обстановка.

Сега 27 души по редовен път продължават образованието си във висши учебни заведения, а задочно и вечерно се учат 144 човека.

Безспорно е, че с повишаване образованието на хората ще се помогне и по-добре да се усвояват икономическите знания.

Активна е дейността на заводската партийна организация за подобряване качеството на продукцията. Този проблем постоянно стои на вниманието на колективите, обсъжда се на събрания и съвещания, предприемат се конкретни мерки за отстраняването на слабостите. Повишени са взискателността и отговорността на всекиго.

Благодарение на това нараства относителният дял на продукцията от първо качество, намаляват нестандартната продукция и бонификациите. Увеличава се делът на изделията, които са получили оценка „К". Повишена е взискателността на партийното ръководство към комунистите и останалите служители от отделите „Технологичен", „Производствен", „Технически и качествен контрол". Сега се засилва личната и колективната отговорност на тружениците от предачните цехове за гарантиране на бездефектна продукция. Погледът на партийните бюра и комсомолските ръководства е обърнат към укрепването на трудовата и технологичната дисциплина. При решаването на тези въпроси се търси по-голяма опора в съзнателните работници и специалисти, които са огромното мнозинство от целия трудов колектив на вълнено-текстилния комбинат „Георги Димитров".

Неотменна партийна грижа е постоянно да се разнообразява и попълно да се задоволява населението със стоки. В това направление постиженията са безспорни. На Международния панаир в Пловдив на вълнено-текстилния комбинат са присъдени четири златни медала и две награди „Златни ръце" на артикулите „Лиана", „Юндола", „Амур", „Надя" и др. Всяка година нараства броят на внедрените нови артикули, като само за миналата той бе 19, а обновлението на асортимента в десени и разцветки е около 60 на сто. Независимо от тези постижения пред комунистите, пред целия десинаторски колектив и пред останалите специалисти стои задължението да разнообразяват колекцията от тъкани за дамско, официално и абитуриентско облекло. Те са в дълг към клиентите за предлагането на интересни модни дамски манта и леки шрайхгарни тъкани.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ПЪТЯТ НА МАЙСТОРА

Добрият майстор се ражда, ако е чиракувал при още по-добър майстор.

Тръгне ли човек да учи занаят, най-напред сърцето го парне от мисълта: „А при какъв майстор ще попадна?" Някога на тях по-често казваха „чорбаджия", „моя чорбаджия", което повече ги ласкаеше, отколкото „моя майстор". Но истинският мъж винаги държеше преди всичко на своето честно име, което го защищаваше с майсторлъка, с направата си в занаята.

От дете мечтаех да стана ковач. Родителите клоняха да имам някакъв занаят, защото не можеха да ме издържат да уча в гимназия, а по-големият ми брат беше се вече записал в техникум.

Волю-неволю тръгнах по прихлупените работилници.

Помня имената на всички майстори, при които се учех за майстор-ковач. Преминах през три етапа, ако мога така да кажа, докато почувствувах, че мога вече да не се срамувам от ръцете си, по-точно от това, което ръцете ми правеха.

●

Моят първи майстор се казваше Иван Ангелов. Той имаше коларо-железарска работилница. В нея се изработваше всякакъв инвентар за една къща. На бай Иван често му бягаха чираците и калфите, както тогава наричаха учениците и помощниците на майсторите. И аз отидох при него с доста голямо притеснение и неувереност, че ще се задържа дълго.

Причините бяха две.

Израснах в Смядово, Шуменско. Съседът ни Димитър Янкулов беше ковач. Махленските деца го помнехме вечно облечен в ръждивочерните му дочени дрехи да върти ковашки чук, да разпалва въглищата с духалото и да ни се усмихва срещу вратата, където се скупчвахме да го гледаме. Понякога, ако нямаше много работа, майсторът нагряваше тънки ненужни телени парчета или пластинки и ни даваше да си изковем разни дреболии.

Бързо се привързах към бай Димитър, много исках да уча за ковач, а не при коларо-железар.

И втората причина — попаднах при майстор, от когото бягаха всичките му помощници. А аз исках сигурност и много се плашех да не ме изгони. За Иван Ангелов се говореше, че е много взискателен към чираците и калфите си, че е държал да са все край него, да го гледат в ръцете. Дори първата среща, когато майка ми ме отведе при него, остави в душата ми горчива утайка.

— Може. Да дойде, ако се наема майстор да става и да не хайлазува...

Излязохме. По пътя взех да се препъвам. Срещна ни една съседка и попита мама какво ми е, да не съм болен, че така съм пребледнял.

— Не е болно, ами го цаних за чирак на Иван Ангелов.

Нашенката си отвори устата от изненада:

— Було Пено, ти да нямаш зеде дете, та ще го даваш на оня Иван — той ще му изсмуче силиците и ще го изрита...

Хубав, лош — нямах друг избор. Приех.

Подир толкова години, когато нямам причини да не говоря истината, веднага искам да кажа, че аз действително попаднах при един голям майстор, който държеше за доброто име на своята професия, искаше с направеното в работилницата си да се наложи не в селото, а в цялата област. И това негово желание бе раздразнило хората, а избягалите мързеливи помощници бяха злословили за него.

Изискванията му бяха големи към нас, чираците и калфите, но щом аз почнах да ги задоволявам, той веднага оцени прилежанието ми, от суровото му лице изчезна сянката на недоверие и бръчките му се разведриха в дружелюбна усмивка. Ако ми възложеше да свърша една работа за четири часа, аз я оправях за два, но винаги гледах да бъде изпипана, сякаш са я работили неговите ръце. Той рядко ме хвалеше, но винаги даваше да се разбере, че е доволен.

Разбрах, неговото недоволство беше свято: той искаше от нас само да нямаме кусури в работата си. И понеже почна за кратко време високо да оценя моята направа, майсторът смени и грубия си тон.

— Ласко, направи това... Ласко, отивам там и там, като се върна, шините да са пробити и колелата на каруцата „обути".

Всички ме наричаха Лазар Кабаджов, а моят майстор, страшилището на селски-

Digitized by Google

те чираци и калфи — Ласко.

Моят брат завърши техникума и стана служител в съвета. Понякога идваше да ме навести в работилницата, да се поразведри от канцеларията. Майсторът ми е възложил срочна работа, заминал е нанякъде си и аз знам, че като си дойде, ще иска да я види свършена. Брат ми стана човек със самочувствие — по-голям, работи в съвета — и иска да го гледам в очите. Той говори, аз не го гледам, а въртя чука, бързам да извая по-добре работата, която ми е заделил майсторът.

— Какво — ядосва се брат ми, — мислиш си, че ще свършиш работата на Иван Ангелов, та пренебрегваш брата си?

— Не, бате! Аз като дойда в съвета и те намеря на заседание, ти прекъсваш ли речта си, за да излезеш с мен до кръчмата?

Имам много приятни преживелици с бай Иван Ангелов и всички са свързани с овладяването на майсторството, с подобряването на коларо-железарските сечива.

Възложи ми работа за цяла седмица, а аз я свърша за три дни.

Откара стоката на панаира. Сложи си ядене и завивки да кара три дни, а вечерта си дойде.

— Какво има, бай Иване?

— Много ми харесаха стоката, Ласко, разграбиха я и си дойдох. Утре ще закарам нова...

Още в края на първата седмица той ми даде надницата на истинския майстор.

— Ласко, ето ти тия пари... тая седмица си ги заслужи...

— Майсторе, защо? Ами другите чираци? — възразявам аз. Но той махва с ръка: да не съм се грижел за другите и добавя:

— На тебе занаятът ти иде отръки и ми е съвестно даром да ми изкарваш стока, дето хората я грабят, още преди да съм я изнесъл на сергията...

Бай Иван Ангелов е още жив. Гони деветдесетте. Често го навестявам, взаимно се радваме на присъствието си, спомняме си хубавите дни, когато „лепех" за ръцете си наученото от него.

— Дядо Иване, ти ми даде главното в занаята — пред хората лице да ми бъдат направените от мен каруци...

И виждах, че сега пък моите думи на признателност го сгряваха така, както някога, когато аз се топлех на неговия огън...

●

Отбих военната си служба и постъпих на работа в Шумен.

Комбинатът „Мадара" още се строеше и ме изпратиха на специализация в Сопот. Там прекарах три години.

Не мога да отмина това време, то ми помогна да видя собствения си растеж от коларо-железарската работилница, където всичко се вършеше на ръка, аз изведнъж попаднах в напълно механизиран и автоматизиран цех — механизирани чукове, електрически преси. Постъпих в младежка бригада, но с опитни и образовани майстори, които ме научиха бързо да разчитам конструкторските чертежи и технологии в ковашката професия. И с тяхна помощ се изкачих на второто, по-горно стъпало в моя живот.

Мога ли да забравя Любо и Иван? Те още нямаха четиридесет години, а правеха машини за износ по целия свят. Гледах ги и мечтаех само да ги догоня, да се изравня с тях и целия си трудов стаж да прекарам край механичния чук — това беше пределът на моето желание.

От дете мечтаех да бъда ковач — достигнал бях до механичния чук — и никога не съм мислил да сменям работата си.

В Сопот натрупах много — защитих разряди и като монтьор, и като оксиженист, и като електроженист, но тях ги имам само за резерв, да са ми в помощ, когато е нужно в цеха. Никога не съм мислил да се разделя с ковачлъка. Но при обемната ни работа често се налага да търсим монтьор за машините или електроженист за заварките. Вместо да си губя времето да търся от другите бригади и цехове, аз сам си я свършвам. И това много ми помага и за извършване на по-голяма по обем работа, и за по-добро качество.

През петдесет и осма година аз се завърнах от Сопот в Шумен като напълно оформен майстор-ковач и мислех, че това е напълно достатъчно, за да работя на най-големите механични чукове и да обучавам младите си помощници.

Излезе, че всяко производство има безбрежни простори.

●

В комбинат „Мадара" пристигнаха съветски специалисти. Прикрепиха ме към Наполеонов — името му само какъв респект внушаваше, а да не говорим за неговия ум, за тежките му ръчища. Дойде от Москва: здрав, усмихнат, спокоен, уверен в себе си. Специализиран беше изключително в направата на клапани и аз трябваше да усвоя зиловското производство, една съвършено непозната за нашите майстори технология, да гоня световни показатели, тъй като нашите коли щяха да пътуват по пътищата на цял свят.

Първите руски думи, които научих от Наполеонов, бяха всмукателни и изпускателни клапани. Идваше за кратък срок и беше много настоятелен час по-скоро да овладеем новата технология, за да бъдат сигурни, че ще даваме само доброкачествени мотори.

Четвърт век има от раздялата ни с Наполеонов. И сега си мисля, че той беше олицетворение на дисциплината. И реших да тръгна по неговия път.

Съветските специалисти живееха на хотел. Започнах като тях да идвам по-рано на работа, да си подготвям машините и да изпреварвам другите майстори. Завършихме цялата операция и започнахме да

Digitized by Google

изпробваме клапаните от новата технология.

— Другарю Наполеонов, клапан хорош? — питам го.

В тона на моя руски език той отговаря:

— Хорош, Лазаре, у нас так делается...

Българо-руските ни думи не бяха много точни, но нали сърцата ни биеха в един и същи ритъм, нали очите ни гледаха в обща цел — нито един клапан не излезе дефектен.

Тогава моите другари проявиха героизъм. Толкова голям цех — сега сме над четиристотин работници — да овладееш нова технология и да пуснеш серийно производство, което иска добра подготовка от всеки настройчик.

Това беше моят трети етап на възход в живота: само за пет-шест години от каруци започнах да произвеждам най-сложни детайли и механизми за автомобили.

Започнахме със сто хиляди клапана в месец, а скоро достигнахме до триста хиляди. И никакъв брак! Бригада от двайсет и осем човека. От шейсет и първа година съм безсменен бригадир в ковашкия цех. Избрахме си за патрон името на апостола Левски и не го посрамихме.

Цялата бригада сега е на хоризонтално-ковашки машини — моята детска радост и мечта.

Съветският специалист Наполеонов много държеше точно да овладеем технологиите, за да имаме качествена продукция. Обясняваше ми всяка операция, всяка новост от своя завод и от личния си опит ми довери.

— Ето — хорошо, а ето — плохо! — кратко и ясно ми казваше Наполеонов.

В петък отбирах най-хубавите и най-лошите образци от клапаните, занасях ги в къщи и по цял ден ги разглеждах с лупа на светлината, за да разбера тайната на успеха му. Опитът ни в автомобилостроенето беше оскъден и трябваше да си отваряме очите на четири.

Новите чертежи на непознатите технологии също изучавах щрих по щрих в къщи. Не захващах никаква работа, ако не знаех какво ще представлява в цялост.

Съветските специалисти останаха три месеца, убедиха се, че сме стигнали тяхното техническо равнище и доволни си заминаха за Москва.

●

Четвърт век съм в комбинат „Мадара". От чирак на бай Иван Ангелов за няколко години станах учител на младите си помощници: от майстор на каруци достигнах до съвършенството на майстор на автомобили.

Станах герой на социалистическия труд — най-новият съм в Шуменски окръг — и мисля, че две неща сега са главни в моя живот: да даваме само висококачествена продукция и да предаваме опита си на по-младите, за да не посрамят марката на комбинат „Мадара".

Доброто качество идва от добрата квалификация на всички членове на бригадата. По-трудно ни е да предаваме своя опит. Младите идват от училищата с големи знания, много от тях мислят, че знаят повече от нас, което често ги подвежда. Но скромните, трудолюбивите, сериозните веднага запрятат ръце и искат да приложат на практика своята теоретическа подготовка. Те бързо израстват. Във всеки завод и цех има място за изява на всички.

Доброто качество е, което ще ти създаде лице пред колектива. Практиката проверява, пресява и оставя в производството най-достойните. Мъжете! Ковашката професия е само за мъже, много тежка и отговорна работа и със сладникави обещания и няколко зазубрени формулки далече не се отива. Всички виждаме кой е дошъл гол-голеничък в цеха, с много амбиции, а с малко познания и опит.

Най-интересна ми е работата с младите. Четвърт век работя между комсомолци. И сега, когато станах два пъти повъзрастен от помощниците си, намирам начин да се разбера с тях. Зная, че си имат лични грижи, ергенски тревоги, вълнуват се от пъстротата на житейските радости, от музиката и футбола, нощем остават до късно, но деликатно се пригаждам към проблемите им, предразполагам ги, за да спечеля доверието им и бързо ги въвличам в работата, за да овладеят най-новата технология.

Искам до последния си трудов ден да остана ковач на механичния чук. Колкото и още да работя, знам, че все ще дойде ден да напусна комбината, но моето място не бива да остане празно. И затова главна грижа ми е отглеждането на младата смяна.

Успях да задържа стотици младежи на работа в ковашкия цех, която е измежду най-трудните в комбината. Всеки ден да нагряваш тонове безформен метал и да го превръщаш в красиви детайли. Мога ли да не съм доволен от принесената полза?

Любимо занимание ми е да открия съвсем непознат младеж, да го запаля в ковачлъка, да пожелае сам да се преквалифицира и аз да го изградя като майстор в нашия цех. Още никого не съм посъветвал да се срамува от физическия труд и никой от моите ученици не е избягал от комбината.

Дисциплината и опитът имат голямо значение за доброто качество на извършената работа. Но от организацията в бригадата зависи най-много какви ще бъдат крайните резултати. Всички за един и един за всички — този принцип налага бригадната организация. Той заздравява колектива и колективът тръгва напред, без да допуска провал в цялата технология на обработката, защото всеки се чувствува отговорен пред останалите.

Бригадният съвет оглежда всеки член на колектива и пред всички отдава заслуженото му. Откритият и честен анализ на достойнствата на работника го подтик-

Digitized by Google

ват към себеусъвършенствуване. И ако един ден някой от тях ме изпревари, аз съм готов да си остана само край механичния чук и да работя, докато имам сили в ковашките си ръце, в тези ръце, с които се старая да привлека моите наследници да ме заместят.

В комбината влизам пръв и последен си отивам.

Избран съм в ръководствата на няколко организации, а като народен представител отделно си имам грижи при отчитането пред избирателите. Но държа да подчертая, че всичките си обществени задължения ги върша извън работно време. Бригадир съм толкова години, но не се отделих от ковашкия чук. И като комунист, и като комсомолец, и като профсъюзен активист, и като член на ръководствата на други обществени организации аз винаги намирам начин да изпълня задачите си в моето лично време. Мисля, че само така работниците могат да вярват и приемат авторитета на своя най-пряк ръководител — когато знаят, че той се труди повече и дава по-качествена продукция от тях.

Често излизам да говоря пред пионери, средношколци и млади работници. Разказвам им за моя първи майстор бай Иван Ангелов, за сопотските машиностроители, за московския ми учител Наполеонов, за нашата бригадна организация на труда, която успя да завладее умовете и сърцата на всички членове, да ги приучи всеки поотделно да мисли за колектива, което ни направи силни като юмрук.

Често от работнически активисти съм слушал да се оплакват, много ги притеснявало, когато излязат да говорят на събрание или пред големи колективи. Мисля, че те са на погрешен път. За четиридесет години в България израснаха много добре подготвени партийни, организационни, административни и технически ръководители. Идват от Съветския съюз, от Академията за обществени науки и социално управление, от университетите и институтите. Силата на работническите активисти — партийни, комсомолски, профсъюзни, отечественофронтовски — се изразява в техния личен пример, в умението им да кажат пред всички истината за нашия живот, да изтъкнат положителния опит и да разкрият с умение и познаване на работата недостатъците в производството и обществените сфери. А нашите ръководители, вслушвайки се в тежката работническа дума, която не е нищо друго, а дълбока грижа за преобразяването на живота и постигането на световни показатели в производството, могат да програмират повярно и по-добре бъдещото развитие на нашето зряло социалистическо общество. Няма кой да ни оправи слабостите, освен ние самите, няма откъде да внесем железни строители на социализма. Нашата страна има достатъчно жизнени ресурси, подготвени кадри и силни личности, които са в състояние да изведат своето отечество на висота, от която да бъдем забелязани и видени от всички хора по света. Другото е лентяйство, готованство, примиренчество и в крайна сметка — капитулантство пред грижите на всяко ново стъпало в живота...

Комунистът няма право да спре. Често чувам от лениви хора:

— Бай Лазаре, стана герой на социалистическия труд, защо не напуснеш комбината, ковашкия занаят и да си гледаш живота?

Как така ще напусна завода? Та тук, в ковашкия цех, аз всеки час и всеки ден защищавам моето звание на герой на труда! Тук аз искам да меря ръст с колегите си от цял свят...

Спас ПОПОВ

Digitized by Google

ГОЛЯМ ЧОВЕК

Наскоро разговаряхме с партиен секретар. И той ми разказа следния случай.

— Навърши 60 години бай Киро. Много добър шофьор при нас. Решил да отпразнува годишнината си с най-близките си хора. Поканил синовете и дъщерите си, братята и сестрите си заедно с многолюдните им семейства. Дойде и при мене. Навел глава, малко стеснително заговори:

— Другарю партиен секретар, утре ще чествувам 60-годишнината си. В къщи. Каня и вас — партийното бюро и административното ръководство. Ще бъдем в домашна среда.

Казах на директора. Събрах и партийното бюро. Решихме да отидем. Взехме цветя и скромен подарък. На другия ден заедно пристъпихме в дома на бай Киро. Близките му се бяха събрали. Масите бяха заредени с ядене и пиене, но никой не беше седнал. Очакваха нас. Стана ни много мило. Наобиколиха ни хората, ръкуваха се с нас, радваха се, че сме зачели техния близък. Но най-много около нас се въртяха внуците на бай Киро. Те ни оглеждаха, някак учудено, после отправяха поглед към бай Киро, после пак към нас. След малко бай Киро излезе, последван от внуците си. Като се върна, развеселен, с широка усмивка, той спря при нас и ни разказа.

Наобиколили го внуците му. Заразпитвали го кои сме, какви сме, откъде сме и защо и ние сме дошли. Разказал им той, че това са неговите ръководители, че еди-кой си е директорът, а другият до него е партийният секретар, казал кои са и другите. Внуците мълчаливо слушали. Когато той свършил, единият, ученик във втори клас, за първи път го изгледал с известно любопитство и учудено възкликнал:

— Дядо, ти си бил голям човек, бе!

Мило му станало на бай Киро. Прегърнал го и го целунал. А и на нас ни беше много благодарен, както той на шега го каза, че сме издигнали авторитета му сред внуците. Пък може би и не само сред тях.

И наистина. Струва ми се, че не само внуците, но и всички близки на бай Киро се радваха на нашето присъствие, за това, че сме го уважили.

С това партийният секретар свърши своя разказ. А аз, след като се разделихме, дълго си мислих по въпроса. Колко малко му трябва на човека. Уважението, благата дума. Това той иска. А понякога толкова малко го правим! Това не само стопля, но и действува възпитателно. Нали внуците много неща ще забравят, но дали ще забравят колко „голям човек" е бил дядо им и че в дома му лично при него са идвали директорът и партийният секретар.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА СРЕД МЛАДЕЖТА

Програмата на партията за подобряване на качеството, утвърдена от Националната партийна конференция, е план за действие на цялото наше общество. Но поради дългосрочния ѝ характер тя в най-голяма степен е адресирана до младото поколение. Затова задачите, обединени в девиза „Високо качество — навсякъде и във всичко", изискват да се обърне повече внимание на идеологическата работа сред младежта.

„Комсомолските организации със специфичните си форми и средства на работа следва да мобилизират силите и знанията на младото поколение за подобряване на качеството във всички социални сфери. В центъра на тяхната политическа, организаторска и идейновъзпитателна дейност да бъдат овладяването и прилагането на съвременните научно-технически постижения и челния опит, поемането на комсомолска гаранция за качеството на продукцията и услугите, за културата на обслужването."[1]

●

Нарастващото значение на младежта в борбата за високо качество обуславя потребността от всекидневно партийно ръководство на идейновъзпитателната работа сред нея. В Русенската окръжна партийна организация то се осъществява на основата на богати традиции, реални достижения, при развита стройна мрежа от идеологически институти, силен кадрови потенциал и на верен и обективен анализ на идеологическия климат в комсомолските организации и трудовите колективи. Годините след Дванадесетия конгрес се характеризират с творчески подход на окръжния и общинските комитети на партията към проблемите на идеологическата работа. С тези въпроси през 1983 г. се занима пленумът на окръжния комитет.

Кое е най-същественото в този подход? — Стремежът органически да се съчетава реализацията на идеите и принципите на изграждането на развито социалистическо общество с все по-пълното разгръщане на творческите сили и способности на трудещите се и особено на младежта.

В многостранното партийно ръководство на идеологическата работа сред младежта сега първостепенно място придобива въпросът за нейното съдържание. Под непосредственото ръководство, помощ и кон-

[1] Национална партийна конференция, Партиздат, С., 1984, с. 198.

Digitized by Google

трол на окръжния и общинските партийни комитети комсомолските комитети осмислиха задълбочено богатото идеологическо съдържание на XII конгрес на БКП и новите разработки и подходи на другаря Тодор Живков след него и разгърнаха практическа дейност за изпълнение на произтичащите от тях задачи.

Партийните органи и организации започнаха да отделят по-голямо внимание на основните проблеми на идейното и класово-партийното възпитание, като по-тясно ги свързват със задачите на стратегическия курс за повсеместна интензификация и високо качество на продукцията.

Под ръководството на отдел „Пропаганда и агитация" и дома за политическа просвета на окръжния комитет на БКП се внесоха изменения в системата за политическа просвета сред младежта. Полагат се по-системни грижи за усъвършенстването на организацията и обогатяване на съдържанието на комсомолската учебна година, националния политически конкурс, лекционната пропаганда и масово-политическата работа. С всяка измината година расте броят на обучаващите се в системата на политическата просвета на Комсомола. Докато през учебната 1978/1979 г. бяха 29 541, през 1983/1984 г. са 31 481. Отделно в системата на партийната и профсъюзната учебна година участвуват 6000 младежи и девойки.

Наред с разширения обхват, благодарение на комплексния подход на партийните органи и организации към цялостната работа по възпитанието на младежта — осигуряване на тясно единство на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание, политическата просвета на Комсомола все по-тясно се свързва с образователното равнище, възрастовите и психическите особености на различните слоеве младежи. За това спомогна и активната дейност на информационно-социологическия сектор на окръжния комитет на БКП и на окръжното социологическо дружество.

Социологическото изследване на свободното време на младежта от Русенски окръг и други проучвания, които общинските партийни комитети правят, допринасят да се разкриват онези процеси, тенденции и явления, които ориентират правилно идеологическата работа сред младежта. Бих искал да посоча как резултатите от тези проучвания се ползват в идеологическата практика.

Общинският комитет на БКП в Сливо поле извърши проучване за ролята на идеологическата работа за утвърждаване на социалистическия начин на живот сред трудещите се и младежта от селищната система. Резултатите показаха, че силите на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации са пръснати по различни направления, а материалната база за възпитателна работа се използва неефективно. Реши се да се групират и концентрират силите на всички органи и организации за по-голяма резултатност във възпитанието. Проучването помогна да се види кои форми на идеологическата работа са интересни и какви съвременни проблеми занимават младежите. Благодарение на това съдържанието на комсомолската учебна година се насочи предимно към дисциплините: „Научно-техническият прогрес и младежта", „Актуални проблеми на комунистическата нравственост", „Личност, морал, красота", „Световният революционен прогрес и младежта". Сега в преобладаващата част от комсомолските организации — в общините Русе, Бяла, Сливо поле, в заводите — за печатни платки, „Дунарит", в учебните заведения — икономическия техникум, математическата гимназия и гимназията с изучаване на руски език, изучаването на лекциите на др. Тодор Живков тясно се свързва с проблемите и задачите, които решават окръгът, общините, партийните организации, трудовите и ученическите колекти-

Digitized by Google

ви. Практическата насоченост на занятията към въпросите на качеството, дисциплината, икономиите, планирането повиши активността на участниците и засили интереса у младите хора към теорията и практиката на социалистическото строителство.

Проведеният през април тази година в окръжната комсомолска организация поход „Априлската генерална линия — мой дълг и отговорност“ показа ярки примери на зрелост, творчество и инициатива сред младежките колективи. В рамките на общомладежката инициатива „Научно-техническият прогрес — територия на младежкото дръзновение“ младежките творчески колективи от окръга разработиха 563 теми с икономически ефект над 5 млн. лева. В изградените 512 школи за челен опит се обучават 3200 души. Над 4000 младежи и девойки стигнаха резултатите на челниците, а 12 230 повишиха своето образование и квалификация.

Популярна е и подкрепената от окръжния и общинските комитети на БКП инициатива на окръжната комсомолска организация „Автоматизацията и електронизацията — окръжен младежки обект“. В процеса на реализирането ѝ много дружества и организации поеха комсомолско шефство над разработването и внедряването на научно-технически постижения. Въпреки че цифрите не могат най-пълно да измерят възпитателното въздействие, през 1983 година икономическият ефект от младежкия принос в това дело само в селищна система Сливо поле е над 50 хиляди лева.

На обявения на 15 март тази година общомладежки ден за икономии в окръга се реализира икономия от материали, суровини и енергия за над 60 хиляди лева. Събрани са и са предадени на държавата 362 т метали, 25 т хартия и над 100 000 броя стъклен амбалаж. Увеличи се младежкото участие при формирането и изпълнението на насрещните планове, в борбата за икономии на материални и енергетични ресурси, в намаляването на ръчния, физически тежкия и непривлекателен труд.

Над 40 на сто от заетите в машиностроенето, което е основен отрасъл на русенската икономика, са на младежка възраст. Млади специалисти и работници активно участвуват във внедряването на високопроизводителна електронна и електронизирана техника, на роботите и информационно-управляващите системи.

Над 60 ордена, медали и други правителствени отличия получиха младежки трудови колективи в годините след Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. Те са израз на признанието на труда и завоеванията им.

Младият механизатор — орденоносец от бригадата от нов тип в с. Ряхово — Никола Аврамов обеща да произведе от 850 декара царевица по 1250 кг зърно от декар. Въпреки неблагоприятните климатични условия през тази пролет той успя в оптималния агротехнически срок образцово да засее поверените му площи.

Наред със засиления стремеж за тясно свързване на идейновъзпитателната работа сред младежта със задачите на интензивното развитие на окръга, комсомолската просвета дава здълбочени политически, естетически, нравствени, правни и други знания, съгражда мироглед и критерии, без които младежта трудно може да се реализира пълноценно и ефективно. При една анкета в младежкия трудов колектив на говедовъдния комплекс в с. Сливо поле по проблемите на нравственото възпитание 42 на сто от анкетираните сочат трудолюбието като най-съществена черта на членовете на колектива. За нейното формиране има голям дял идейното възпитание.

От казаното в никакъв случай не следва да се създава впечатле-

Digitized by Google

ние, че в марксистко-ленинското образование на младежите от окръга няма слабости. Има достатъчно. В някои общини не задоволява равнището на занятията. На други места се игнорират възрастовите, образователните и професионалните особености на младежите и девойките. Не се работи навред настойчиво и творчески за подготовката на комсомолските пропагандисти, за да могат умело да свързват младежките проблеми с теорията на марксизма-ленинизма. Засилването на приложния характер на комсомолската политическа просвета няма повсеместен характер, не обхваща всички отряди на младежта. Това са слабости, които в най-голяма степен рефлектират в партийното ръководство. Партийните комитети и организации се заемат с тяхното отстраняване. Домът за политическа просвета организира консултации и разговори с комсомолските пропагандисти по отделни теми; открити показни занятия в системата на партийната просвета с участието и на комсомолските пропагандисти. Показателите на движението „Пропагандистът — активен борец за високо качество и ефективност" се актуализираха с изискването за високо качество от всеки пропагандист и участник в учебните звена. Повиши се броят на комунистите, пропагандисти в Комсомола. През учебната 1983/1984 г. те са 510 при общо 909 комсомолски учебни звена. За работата на мнозинството от тях като Светлозар Нурев, Елена Желязкова, Тодор Тодоров, Христина Ковачева, Габриела Димитрова и други е характерно, че още с планирането създават предпоставки за тясно свързване на знанията с конкретни задачи — предвиждат диференциране на обекта и индивидуализиране на формите и методите за въздействие на младите хора не само в трудовия колектив, но и извън сферата на производството — при решаване на социално-битовите въпроси, в семейството, при организиране на свободното време. Пропагандистите-комунисти със своите познания, култура и ерудиция в по-голямата си част умеят да разказват достъпно, живо и завладяващо, с младежки дух те правят привлекателна и най-„сухата" теория. Като правило в ръководените от комунистите комсомолски учебни звена се разработват повече реферати, подготвят се повече практически занятия.

В някои от общините като Сливополската се разгърна наставничеството на дългогодишни партийни пропагандисти над по-млади. Например Вяра Радева от с. Борисово е пропагандист-наставник на Анастасия Попова, а Сийка Стоянова от с. Малко Враново — на Зорка Петкова. Те им помагат със съвети и литература при съставянето на личните творчески планове, заедно подготвят практическите занятия, анализират ефекта от открито занятие.

В борбата за високо качество под ръководството на партийните комитети и организации комсомолските дружества в Русенски окръг си служат и с други идеологически средства — лекционната пропаганда, политическата агитация. Разгърна се активна дейност за интегриране силите и възможностите на окръжния съвет на дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков", обществените организации, научните и творческите съюзи за действена и актуална лекционна пропаганда, адресирана до ума, емоционалната и волева сфера на младите. Само през 1983 г. сред различните слоеве на младежта в окръга са изнесени над 1500 лекции. Към университета по марксизъм-ленинизъм при окръжния комитет на БКП функционира средношколски факултет за обществено-политически знания с 250 участници. Към общинските съвети на дружеството „Георги Кирков" в Русе и Бяла има школи на младия лектор, в които участниците изучават методиката за качествени изменения и усъвършенствуване на лекционната пропаганда сред младежта.

Усилията на много партийни организации се насочват към мла-

Digitized by Google

дежките трудови колективи и местата, където живее и твори младежта, да станат те център на всекидневна идеологическа работа както на комсомолските, така и на партийните, профсъюзните и отечествено-фронтовските организации.

Партийните комитети в СД „МПВУ", СХК „Гаврил Генов", АПК — Русе, ОПК — Ново село и др. чрез сполучливи форми за масово-политическа работа концентрираха вниманието на младежките трудови колективи върху възлови проблеми, свързани с подобряване на качествените показатели на продукцията. Като цяло масово-политическата работа въздействува по-пълно върху индивидуалното и колективното съзнание на младежта. Стотиците докладчици при окръжния комитет на БКП и агитатори на първичните партийни организации чрез традиционните единни политически дни установяват контакти с младежите и девойките и превръщат позицията на партията в позиция на младежта.

Със средствата на нагледната агитация активно се съсредоточава вниманието на младите работници и селскостопански труженици върху възлови и неотложни задачи на младежките трудови колективи. Например отдалеч грабва погледа площадката на трудовата слава на бригадата от нов тип в с. Сливо поле, разположена настрани от пътя Русе—Силистра. На нея надпис: „Тук се труди младежки трудов колектив „Ангел Кънчев". На ярко оформени табла са поставени девизът на Националната партийна конференция, насрещният план на бригадата, обещанието на младите механизатори и снимките на първенците.

С успех се използват и такива форми като работническите трибуни, дискусиите, радиотрибуните, срещите-диалози на младежите с партийните, държавните и стопанските дейци. На тях по предварително проучване на въпросите, които вълнуват младежите, се води разговор по съвременни сложни събития и явления, разясняват се смисълът и насоката на вътрешната и външната политика на партията. Това помага на младите хора правилно да се ориентират и точно да определят гражданската си позиция. Предимство на тези форми е, че ръководителите непосредствено общуват с младежта, имат възможност с факти и примери да показват успехите и трудностите, установяват директна обратна връзка; изучават младежката аудитория, нейната психология и настроение, водят откровен разговор по съществуващите недостатъци и за пътищата за тяхното преодоляване.

За да няма измамна илюзия за леснина в борбата за високо качество и производителност, отговорни партийни, държавни, стопански и обществени дейци все по-често отиват на откровен диалог с младежта. В този диалог те доказват правилността на генералната линия на партията, но разкриват и конкретните за града, общината, колектива противоречия и отрицателни явления. Например в Сливополската селищна система главните противоречия сега са свързани с изискванията за интензивно развитие на селскостопанското производство и породеното от силно развитите дейности по 11-о постановление на Министерския съвет за самозадоволяване потребителско отношение. Това отношение мотивира почти всички отрицателни явления: кражби на селскостопанска продукция, нарушаване на трудовата и технологичната дисциплина, оеснафяване. Общинският партиен комитет правилно оцени, че то е свързано с дребнобуржоазния принцип да се вземе колкото може повече от държавата (в случая и от колектива) и да се даде колкото може по-малко на обществото и през периода 1980—1983 г. създаде и формира собствен положителен опит в партийната работа по проблемите на отрицателните явления, в който доминират формите и средствата на идеологическата работа.

Откровеният диалог с младежта и надникването в „опаката" стра-

Digitized by Google

на на живота дава възможност на партийните комитети и организации по-добре да опознаят истинското състояние на нещата в комсомолските дружества и трудовите колективи, да изслушат критичните бележки, предложения и мнения по различни проблеми, оперативно да откликнат и да вземат действени мерки, за да не се деформира отрано младежкото съзнание.

Партийното ръководство на идеологическата работа сега в условията на сложната и комплицирана международна обстановка с надвисналата над мира заплаха е насочено и към разобличаване на социалния и политическия лик на империализма, засилване на идеологическата борба за защита на социалистическата общност и класовите позиции на нашето общество. Активни борци против капитализма и фашизма в навечерието на 40-годишнината на социалистическата революция с живи разкази разкриват пред поколението, което не е изпитало ужасите на войната, смисъла на отшумелите величави и сурови дни на мъжество и изпитание на нашата партия и народ.

Ние разбираме, трудно дело е това, ръководството на тези идеологически дейности не е лишено от слабости. Някои партийни комитети и бюра отминават с мълчание, недооценяват опасността от проявите на нихилизъм и еснафска мания сред някои младежки кръгове за чужди стоки. Това е така, защото пропагандата и агитацията не са адресирани точно към техните носители. Отпадането на тази част от младежта от идеологическо въздействие показва, че в някои комсомолски организации масово-политическата работа е обща, че тя не се използва като постоянно оръжие от партийните и комсомолските комитети. От друга страна, общуването с всички отряди на младежта по всички значими и щекотливи проблеми е под възможностите на някои от членовете на групите докладчици и агитколективите. Недостатъчната им теоретическа и методическа подготвеност води до опростенчество, примитивизъм и формализъм. За тяхното преодоляване сега окръжният комитет на БКП създава система за обучение на докладчиците и агитаторите. Но това е продължителен процес.

Освен пряко участие и ръководство на идеологическата работа сред младежта партийните органи и организации подпомагат, контролират и координират усилията на всички други органи и организации, на средствата за масова информация, на различните учреждения и ведомства, които участвуват във възпитанието на младежта. Тази дейност в общинската партийна организация — Сливо поле се оглавява от изградените към по-големи първични партийни организации идеологически комисии. В Завода за плодови сокове — Сливо поле идеологическата комисия съставя единен координационен план за идеологическа работа, помага при планирането ѝ в комсомолското дружество, в профорганизацията, организира общите мероприятия, изучава, обобщава и внедрява положителен опит.

●

Ефективността от съчетаването на изработената от партийните органи научнообоснована линия на идеологическа работа сред младежта, от умението да се подготвят кадрите, да се създава необходимата организация, да се контролира, анализира и оценява цялостният идеологически процес е очевидна. При това успоредно с идеологическото осигуряване на икономическата работа окръжният комитет на БКП полага усилия и изисква от общинските и местните партийни комитети икономически и социално да осигуряват идеологическата работа — да

Digitized by Google

създават материална база и кадри, да разкриват и преодоляват нарушенията на социалистическата дисциплина и законност, да водят борба срещу нарушителите на комунистическата нравственост — използване на служебното положение от някои ръководители за лично облагоденствуване и други явления, които обезценяват работата на стотици идеологически кадри. Това е едно от големите достойнства на партийното ръководство на идеологическата работа сред младежта.

Сега след Националната партийна конференция партийните комитети и организации от окръга гледат на този опит само като първа извоювана позиция и база за по-нататъшни дела по изпълнение на нейните решения, да изясняват задълбочено и се борят настъпателно за високо качество на труда, на продукцията, на услугите, на работата.

Ахмед НАЗИФОВ
секретар на общинския комитет
на БКП — с. Сливо поле,
Русенски окръг

Digitized by Google

ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ И ДИСЦИПЛИНА

Консултация

В условията на стопанската сметка и самоиздръжката — ако тя е доведена до отделните бригади, звена, участъци, до всеки работник — ще се засилват самоконтролът и самодисциплината на всеки труженик. Ще се проявява по-силно и по-действено взаимният контрол между работещите в отделните производствени звена. Борбата за по-добро качество ще стане общонародно дело. Ще се създава нетърпимост към нарушителите. При това положение външният специализиран контрол, осъществяван чрез съответни органи, ще бъде по-ефикасен и по-малко конфликтен. Неговите действия няма да влизат в противоречие с интересите на работниците и специалистите.

Сега неотменно изискване е под политическото ръководство на партийните комитети и организации докрай и повсеместно — във всяка бригада и във всеки производствен участък, да се приложат постановките на икономическия механизъм в областта на качеството. Да се създаде обстановка, при която всеки работник и специалист по собствено убеждение и защитавайки своите интереси, ще се бори за по-високо качество на продукцията.

Необходимостта от действено политическо ръководство на тези процеси произтича и от това, че въпросът за качеството на продукцията има не само производствено-технологичен, икономически, а и социален, морален, нравствен характер. Така например работникът, който произвежда недоброкачествена продукция, пряко или косвено ощетява себе си като потребител на тази продукция. Защото сега в някои случаи в качеството си на творец на блага той се стреми, ако е възможно, да получава по-голямо възнаграждение и тогава, когато с неговото участие е произведена продукция с по-ниски потребителски и технико-икономически свойства. А като гражданин-потребител на тази продукция и услуги негодува, протестира.

Недоволството и възмущението на недобросъвестния производител в повечето случаи е насочено обикновено към държавата, към предприятията, а не към самия него, тъй като именно той е произвел тази лошокачествена продукция, той е извършил лошокачествено ремонта и услугата. Ето защо сега, когато имаме решенията на Националната партийна конференция, Дългосрочната програма на партията за подо-

Digitized by Google

бряване на качеството на този момент, следва да се наблегне особено силно — в ежедневната изпълнителска, разяснителна, възпитателна работа, — за да се преодолее посоченото противоречие. Да не се допуска разминаване в оценката на явленията от позициите на гражданина-работник, специалист и гражданина-потребител. А този жизнено важен въпрос е пряко свързан и с постановката, формулирана от другаря Тодор Живков за държавата — собственик на средствата за производство, и за трудовия колектив-стопанин.

Между производството и потреблението има обективно съществуващи връзки и взаимодействие. Тези връзки и взаимоотношения следва да намерят проявление и във взаимоотношенията на предприятията-производители и предприятията-потребители. А няма съмнение, че това ще стане толкова по-успешно, когато в целокупната дейност и на едните, и на другите в икономическата организация на производството се прилага последователно икономическият механизъм.

Когато се разбере от всички — и от работниците, и от ръководителите, — че ако някой произведе лошокачествени изделия, но получи трудово възнаграждение, което се полага за стандартна и за висококачествена продукция, по същество ощетява себе си и своите колеги, които купуват и потребяват тази продукция. Да, всеки гражданин, работник, служител, труженик на социалистическото общество, същевременно е и потребител на материални и духовни блага. И изискванията, оценките за неговото поведение като съзидател и потребител трябва да бъдат еднакви. Това единство е присъщо на социалистическите производствени отношения. С него следва да се съобрази системата на управление на икономиката, системата за оценка на качеството на стоките и качеството на вложения труд, неговото заплащане.

Какво произтича от всичко това?

При разработване на вътрешните правила за организация на производството и заплащането на труда в отделните бригади, производствени звена и други поделения основни критерии да бъдат качеството на изделията и качеството на вложения труд. Компромиси в това отношение не бива да се правят. Всякакви отстъпки и опрощаване вината на лошоработещите като бумеранг се връща към тях и към техните колеги. А сега още плащаме „данък" на криворазбрана „добрящина" и „социална" загриженост към работниците и специалистите, които не изпълняват добросъвестно задълженията, произтичащи от трудовия договор. Това действува демобилизиращо и разложително на трудовия колектив като цяло — и на лошоработещите, и на дисциплинираните, добросъвестните работници, специалисти. Води до уравниловка.

С усъвършенствуване на икономическия механизъм се създават условия и предпоставки за преодоляване на недостатъците в организацията и заплащането на труда. Но реализирането им зависи в значителна степен от субективния фактор — ръководители, специалисти и работници, контролни звена, колективните органи на самоуправление в предприятията, бригадите, от стопанската организация.

Както е известно, икономическият механизъм не действува автоматично. Неговите постановки обаче имат нормативно задължителен характер и следва да се спазват и изпълняват, а от нарушителите да се търси съответна отговорност.

Съществен момент при прилагането на механизма е решаването на социалните проблеми на труженците в бригадата или в предприятието. Но естествено е, че една от главните страни на партийно-политическата и организаторската работа сега е решаването на този насъщен проблем да съответствува на постъпилите икономически резултати, а не откъснато и независимо от тях. Между социалната дейност на тру-

Digitized by Google

довия колектив и икономическите резултати да има единство и взаимна обусловеност.

Необходимо е, каза другарят Т. Живков в третата лекция, изнесена пред слушателите и преподавателите в АОНСУ, да се активизира нашата идеологическа и възпитателна работа. Тя не може и не бива да остава откъснатa от икономическите проблеми, които решаваме. Тя трябва да бъде бойка и настъпателна, да формира и подкрепя гражданската позиция на личността.

Именно този подход сега следва повсеместно да се прилага, за да бъде преодоляно посоченото „противоречие" между интересите на гражданина-труженик и гражданина-потребител.

Икономическият механизъм изисква размерът на трудовите възнаграждения да съответствува на количеството и качеството на вложения труд. Между качеството на труда и качеството на продукцията да има пряка и непосредствена връзка, въпреки че това са две отделни категории на социалистическата икономика. Различията в размера и съотношението на трудовите възнаграждения на отделния работник и специалист трябва да съответствуват на различията в качеството и количеството на вложения от тях труд, на различията в качеството на произведената стока и извършената услуга. Уравниловката в заплащането на труда в тези случаи е икономически необоснована и социално несправедлива. „Диференциацията в заплащането на труда при социализма не само е неизбежна, тя е важен лост за ускоряване на темповете на нашето социално-икономическо развитие."[1]

Прилагането на икономическия механизъм изисква работната заплата на всеки член на колектива да зависи не само от резултатите на неговия личен труд, но и от резултатите на колективния труд на поделението, на предприятието. На тази основа се повишава съзнанието на отделния работник, че той е член на трудов колектив и следва да се съобразява с всестранните му интереси. Така е, тъй като не отделният работник, а трудовият колектив е стопанин на социалистическата собственост.

Във встъпителното си слово пред Националната партийна конференция нашият пръв партиен и държавен ръководител формулира изключително точно и кратко огромната роля и значение на качеството в условията на развитието на социалистическото общество. Грижата за качеството е грижа за човека. Това е така, защото, първо, по-високото качество на стоките и услугите осигурява по-пълно и по-трайно задоволяване на изискванията и нуждите на потребителите, второ, качеството е главен фактор за интензификация на производството и повишаване на неговата ефективност. Това означава повече национален доход и доход за потребление на едно лице, т. е. повишаване на реалните доходи на населението, нарастване на неговия жизнен стандарт. И на не последно място в качеството като във фокус намират израз и взаимно се преплитат и допълват икономическите, социалните, естетическите, психологическите и други интереси на гражданите-производители и гражданите-потребители. В синтезиран вид единството на тези интереси намира проявление в една проста житейска истина — както работим, така и ще живеем. Затова сега е необходимо всеки труженик да вникне в правотата на тази истина и да я превърне в ръководно начало на своята ежедневна работа. Това ще се прояви в засилване взискателността към качеството на извършваната от него и от неговите колеги работа. В по-широко прилагане на самоконтрола и взаимния контрол в трудовия колектив и между отделните трудови колективи,

[1] Т. Живков, Априлската линия на БКП — марксизъм-ленинизъм в действие, Партиздат, 1984, с. 51.

Digitized by Google

като се повиши чувството за лична отговорност, за професионален, граждански и работнически дълг към бригадата, към предприятието, към самия себе си.

Отделният работник да почувствува, че когато ръководно начало в неговата съзидателна дейност са обществените и колективните интереси, ще бъдат защитени и осигурени и неговите лични интереси и стремежи. Че само на основата на единството в интересите се постига трайно и реално удовлетворение на материалните и духовните потребности на трудещите се.

Заедно с това, подчерта другарят Тодор Живков във встъпителното слово пред Националната партийна конференция, трябва да се засилва борбата срещу проявите на криворазбран либерализъм, при който с лека ръка се подминават и не се санкционират строго и принципно нарушенията на плановата, технологическата, финансовата и трудовата дисциплина. По проблемите на качеството съответните държавни, стопански и обществени органи и организации трябва да бъдат безкомпромисни при разглеждане на спорни въпроси между организациите и предприятията и между стопанските ръководства и отделните труженици.

Ето защо на основата на икономическия подход и неговия механизъм в трудовите колективи на бригадите и предприятията следва да се създава атмосфера, при която няма условия за проява на равнодушие, безразличие и нехайство, за безотговорно нарушаване на вътрешния ред и трудовата дисциплина от отделни работници и специалисти. Да се създава обстановка на обществена непримиримост към такива прояви. Това ще допринесе за повишаване качеството и ефективността на контрола независимо от формата и начините на неговото реализиране. Разбира се, и вътрешният контрол, самоконтролът, самодисциплината, и взаимният контрол между членовете на трудовия колектив, на бригадата и предприятието ще са по-ефикасни, активно ще съдействуват за по-добри резултати и по-високо качество на продукцията и услугите, в които обикновено намира проявление трудът на различни трудови колективи. Но не бива да се надценяват ролята и възможностите и на външния контрол в борбата за по-високо качество и ефективност.

С прилагането на умело партийно-политическо ръководство вътрешният контрол ще се развива и използва в съчетания и в съответствие с външния контрол, ще се задълбочава демократизмът в социалното управление, по-ефективно ще действуват икономическият подход и неговият механизъм.

Във връзка с всичко това възниква въпросът за характера и формите за конкретно проявление на взаимоотношенията между трудовите колективи — стопани на средствата за производство, и различните държавни, стопански, обществени и други органи на управление и контрол. А тези взаимоотношения се изграждат на основата на следните принципи:

— При спазване на възприетото с нормативните документи по икономическия механизъм разграничение на правата, функциите и отговорностите между трудовите колективи-стопани и обществото и социалистическата държава — собственик на средствата за производство. Държавните органи да не изземват функциите и правомощията, предоставени на трудовите колективи. Към това да се прибягва само когато грубо се нарушава социалистическата законност и се накърняват обществените, държавните интереси от действия или бездействия на трудовия колектив или от ръководителите и специалистите.

— Държавните, стопанските, обществено-политическите органи, опирайки се на икономическия механизъм, на предвидените в него ма-

Digitized by Google

териални и морални стимули, да насочват трудовите колективи към повишаване ефективността на икономиката на основата на повсеместна интензификация на производството и повишаване качеството на продукцията. „Всеки стопански и държавен деец е длъжен да зачита правата и интересите на трудовите колективи, да дава простор за изява на тяхната инициатива и активност — заяви др. Т. Живков във встъпителното слово пред Националната партийна конференция. — Партийното въздействие, помощ и контрол трябва да се насочат преди всичко върху подходите, методите и стила на работа на държавните и стопанските органи и организации, на ръководните кадри. Овладяването на лостовете и спазването на изискванията на икономическия подход и неговия механизъм е въпрос не само на тяхната стопанска, но и на тяхната политическа отговорност."[1]

Със съвместни усилия в бригадите и предприятията да се създава обстановка на обективност, взискателност и критичност при оценяване на качеството и другите резултати от стопанската дейност.

Важна форма на взаимоотношение между трудовите колективи — стопани, и държавата в лицето на нейните органи — собственик на средствата за производство, е помощта и съдействието, което отделните органи (стопански, държавни, обществени и др.) оказват на бригадите, предприятията и стопанските организации за изпълнение на определени задачи и за решаване на определени проблеми.

В досегашната практика за оказване на помощ и съдействие на трудовите колективи държавните, стопанските и обществените органи допускат определени слабости. Тази дейност не винаги бе съобразена с постановките и изискванията на икономическия механизъм. Кои са по-главните слабости и недостатъци?

— Тези, които оказват помощ и съдействие, понякога изземват функции, права и задължения, които са предоставени нормативно на трудовите колективи. А органите, които оказват помощ и съдействие, не бива да опекунствуват и да изместват ръководителите и специалистите на звената, на които помагат. В противен случай ще се получи обезличаване на отговорността, прехвърляне на вината за неизпълнение на дадена задача от лицата и колектива, на който е възложена, на органа, който оказва помощ и съдействие.

Нарушава се възприетото икономически и социално обосновано разграничаване на функциите и правомощията, нормативно регламентирани в Правилника за икономическия механизъм. Всичко това намалява възможността да се прояви и реализира личната и колективната отговорност за резултатите от вложения труд.

— „Помага" се на трудовите колективи на бригадите, предприятията и стопанските организации по въпроси, за които те не са търсили помощ и съдействие.

Когато помощта се оказва едностранно, без да е търсена и искана от тези, на които се помага, се създава впечатление, че тя се направлява. Оказването на помощ по същество предполага и означава, че тези, на които се помага, не са в състояние сами да се справят със задачите и проблемите, възникнали в тяхната работа. Както тези, на които се помага, така и тези, които оказват помощ и съдействие, трябва да са убедени в това, че тя е необходима. В този случай резултатите ще бъдат по-големи, тъй като ще е налице взаимност и стремеж с общи усилия да се решават конкретните проблеми.

Помощ и съдействие следва да се оказват само или главно по въпроси и проблеми, които трудовите колективи не могат самостоятелно

[1] Т. Живков, Встъпително слово пред Националната партийна конференция, Партиздат, 1984, с. 29.

Digitized by Google

да решат. Тя трябва да бъде конкретна, насочена към решаване на отделни въпроси, а не обща, глобална и без ясно изявена целева насоченост. Освен това трябва да се оказва от сравнително най-добрите специалисти по съответни проблеми — инженери, икономисти, юристи и др.

Държавните, стопанските, обществените и други специализирани органи могат и трябва да оказват широка помощ и съдействие на трудовите колективи чрез упражняване на контрол и взискателност за спазване на социалистическата законност, за изпълнение на възложените държавни планови задачи, за прилагане на нормите и нормативите, утвърдени от Министерския съвет или други държавни органи. Не бива в процеса на оказване на помощ и съдействие да се опекунствува, да се изместват и по същество да се подменят ръководителите, специалистите и колективните органи за управление в бригадите и предприятията чрез изземване, макар и временно, на функциите, правата и задълженията, които им са предоставени със съответни нормативни документи.

Този начин на разглеждане и оказване на помощ и съдействие на бригадите, придприятията и стопанските организации съответствува на постановката, формулирана от др. Т. Живков за трудовия колектив — стопанин, и държавата — собственик на средствата за производство, и на произтичащите от това права и отговорности на едните и другите. Така изградени, взаимоотношенията между държавните органи и трудовите колективи ще бъдат в съответствие с изискванията на икономическия подход и неговия механизъм.

При разясняване на новите моменти в икономическия механизъм пред трудовите колективи и в редица писма и запитвания се поставя твърде често въпросът, с измененията и допълненията на икономическия механизъм създават ли се допълнителни гаранции да не се изземват резервите и ресурсите, разкрити в процеса на насрещните планове от трудовите колективи?

Прилаганият досега ред и начин за внасяне на текущи корекции в държавните планови задачи на стопанските организации и предприятията през течение на годината бе съпроводен с изземване на част от резервите и ресурсите, разкрити и реализирани с насрещния план.

Най-често изземване и преразпределение на резерви, разкрити от трудовите колективи, се извършват чрез увеличаване на държавните планови задачи или с изменяне на нормите и нормативите за разпределение на дохода през плановия период. Практиката беше следната. При необходимост и наличие на обективни причини държавните планови задачи на някои предприятия и стопански организации се намаляваха, а на други предприятия и стопански организации се увеличаваха. Това се правеше, за да има планова обвързка на задължителните планови задачи на всички равнища. В тези случаи се изземваха резерви, разкрити с насрещния план в предприятията и стопанските организации.

С измененията в икономическия механизъм се дава право на отрасловите министерства да намаляват при доказана необходимост държавните планови задачи на стопанските организации и предприятията, без да увеличават държавната планова задача на други стопански организации и предприятия от своята система. Тези корекции се извършват само в случаите, когато изпълнението на държавните планови задачи и сключените договори се осигурява общо за министерството (стопанската организация) чрез изпълнението на насрещните планове на добре работещите предприятия и стопански организации.

В тези случаи сборът от държавните планови задачи на стопанските организации може да е по-малък от плановата задача на мини-

Digitized by Google

стерствата. Задължително изискване е държавните планови задачи общо за системата да се изпълнят. Така също сборът от плановите задачи на поделенията може да е по-малък от държавната планова задача на стопанската организация. Тогава следва да се спазват следните условия: стопанската организация като цяло да е изпълнила по отчет държавната планова задача, която ѝ е утвърдена от министерството, и задълженията, които има по сключените договори, международни спогодби и съглашения.

Посоченият ред и начин за коригиране на държавните планови задачи през годината е предвиден в чл. 30 от Правилника за икономическия механизъм, който гласи: „Налагащите се изменения в годишните държавни планови задачи на стопанските организации се извършват от министерствата и от изпълнителните комитети на окръжните народни съвети по правило не повече от два пъти годишно при спазване на определените изисквания, без да се изземват разкритите резерви от стопанските организации".

Държавните планови задачи на стопанските организации могат да бъдат изменяни само в посока на намаление. Такива промени се допускат при условия, че не се нарушават задълженията на стопанските организации по сключени договори, включително и произтичащите от международни спогодби и съглашения, и че се осигурява изпълнението на държавните планови задачи за отрасъла.

Когато през годината възникнат допълнителни потребности, невключени в държавните планови задачи, съответните държавни органи предоставят необходимите ресурси, а стопанските организации осигуряват тяхното изпълнение чрез насрещните си планове. В тези случаи също не се увеличават държавните планови задачи по министерства и по стопански организации.

Както министерствата, така и стопанските организации са длъжни да оказват съдействие и да подпомагат предприятията и бригадите при разработването и изпълнението на ефективни насрещни планове, с които се осигуряват самоиздръжката, нарастването на постъпленията по фонда за разширение и техническо развитие и за работна заплата на трудовия колектив.

В изричен текст в Правилника за икономическия механизъм се забранява изземването на разкритите резерви от трудовите колективи в процеса на разработването и изпълнението на насрещния план. На лицата, които нарушават това изискване, е предвидено да се налага (търси) дисциплинарна, икономическа и административно-наказателна отговорност.

Посочените изменения и допълнения в икономическия механизъм по своята същност са допълнителна гаранция за последователно прилагане на самоиздръжката и стопанската сметка в предприятията и стопанските организации. С тях се засилва заинтересоваността на трудовите колективи в процеса на разработване и изпълнение на насрещните планове да разкриват и реализират все повече резерви и ресурси, тъй като техните интереси няма да бъдат засегнати и накърнени с изземване и преразпределяне на тези резерви и допълнителни ресурси.

Digitized by Google

АКОРДНАТА СИСТЕМА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Един от най-съществените елементи на новия икономически подход и неговия механизъм е системата на материално стимулиране на трудовите колективи за постигнати крайни производствени и икономически резултати. На този принцип от всички сега действуващи системи в селското стопанство в най-голяма степен отговаря акордната форма на организация и заплащане на труда. Тя поставя колективната и личната материална заинтересованост в пряка зависимост не от обема на извършените видове селскостопански работи, а от крайните резултати — получаването на повече, по-качествена и с по-ниска себестойност селскостопанска продукция. Акордът е изпитано средство за последователно прилагане на социалистическия принцип на заплащане според количеството и качеството на вложения труд. Той създава условия за повишаване равнището на трудовата и технологическата дисциплина, за развиване в бригадите и звената качества на колективизъм, другарство и взаимопомощ. Нарастват стимулите, интересите и възможностите за овладяване на професионалното майсторство от всеки труженик.

Поради това, като оценява високо значението на този проблем, във встъпителното слово пред Националната партийна конференция др. Тодор Живков каза: „За да встъпят трудовите колективи в правата си на истински стопани, отношенията между тях и държавата-собственик трябва да се изграждат върху икономическа основа и да се дава преднина на прилагането на акордния принцип".

Сега в селското стопанство са създадени обективни предпоставки и са назрели условия за широко разпространение на акордната система. Изградена е крупна материално-техническа база. Съществени качествени изменения настъпиха в машинно-тракторния парк. Значителен напредък се постига в прилагането на съвременни промишлени технологии и методи за отглеждане на земеделските култури и животните. Пораснаха квалификацията и професионално-техническата подготовка на механизаторите и животновъдите. От началото на тази година се пристъпи към цялостно изграждане на новата бригадна организация и укрепване на производствените единици с подготвени ръководни кадри и специалисти. В това отношение по-добри условия създават изменията и допълненията на Наредбата за специфичните правила на икономическия механизъм в селското стопанство.

У нас има натрупан значителен опит в прилагането на акордната система особено при производства с ниска степен на механизация. Индивидуалният и малкогруповият акорд, а също и акордът по граждански договор (с незаети в селското стопанство) все повече се разпространяват в отглеждането на зеленчуците, при техническите култури и в овцевъдството. Известен опит има натрупан и в организацията на бригадния и звеневия акорд в бригадите от нов тип в зърнопроизводството и в животновъдството.

Заедно с това в практиката се наблюдават някои недостатъци, допускат се слабости, има и нерешени въпроси. Проблемът за акордните системи се разбира предимно като семеен и индивидуален акорд в трудоемките култури, а не се оценява в достатъчна степен ролята на колективните форми. На първо място, трябва да се даде решава-

Digitized by Google

що значение на бригадния акорд, тъй като именно бригадата се превърна в основна форма на организация на труда и основна производствена единица в АПК. Същевременно широко приложение следва да намерят звеневият, малкогруповият, индивидуалният и семейният акорд, но не като самостоятелни форми, а като продължение и конкретизация на бригадния акорд. Опитът показва, че в зърнопроизводството най-ефективен в рамките на бригадата е звеневият акорд, при техническите култури и трайните насаждения — малкогруповият, а в някои случаи и индивидуалният; в зеленчукопроизводството — малкогруповият и индивидуалният, в тютюнопроизводството — семейният, в овцевъдството — малкогруповият и индивидуалният, в говедовъдството — малкогруповият (технологични групи), в свиневъдството и птицевъдството — малкогруповият (технологически групи) и индивидуалният.

Важно изискване на бригадния акорд е правилното изграждане и комплектовка на вътрешнобригадните производствени звена. По-съществени проблеми в това отношение възникват в зърненото производство. Така например в някои АПК се изграждат временни, а в други — постоянни агрегатни (специализирани) групи. Временните агрегатни групи се създават за извършване на отделни или група мероприятия по отглеждането и реколтирането на земеделските култури. Техният състав трябва да осигури срочно и качествено извършване на работите при най-пълно натоварване на машините. Опитът на АПК — гр. Съединение, Пловдивски окръг, показва, че тази организация има редица положителни страни: по-голяма маневреност на техниката и трудовите ресурси и на тази основа по-добро използване на машинно-тракторния парк.

Постоянните агрегатни (специализирани) групи се изграждат за целия цикъл на отглеждане и реколтиране на група еднородни култури в рамките на сеитбооборота на бригадата с прикрепване на необходимата земя и техника. В Толбухински окръг, където тази форма е най-разпространена, се създават четири вида специализирани групи: за царевица и соя, за слънчоглед и фасул, само за царевица, само за соя. Сега в специализираните групи са обхванати 89 на сто от площите на царевицата за зърно в окръга, 76 на сто от площите на слънчогледа и т. н. Положителното в тази форма на вътрешнобригадна организация при отглеждането на окопните култури е, че се затваря цикълът на производството на крайния продукт от сравнително малък брой механизатори, с което се създават условия за пълна съизмеримост на вложения труд с резултатите. Постига се висока степен на специализация, дава се възможност на механизаторите да проявяват творчество и самоинициатива.

Понякога в практиката се прилага и смесен принцип с изграждане на временни технологични групи в състава на постоянните бригади и звена за извършване на отделни агротехнически мероприятия. Временните подразделения обаче не трябва да обезличават крайните резултати от дейността на постоянните колективи.

Очевидно всички тези форми имат своите положителни страни, които ще се проучват, експериментират и утвърждават в мащабите на цялата страна. Поради това на този етап предписания за прилагане не са необходими. Трябва да се подхожда конкретно според условията, като във всички случаи критерии станат ръстът на производството и на качеството, снижаването на разходите, най-ефективното използване на техниката и на трудовите ресурси.

Производствените задачи, численият състав и машинно-тракторният парк на производствените звена в бригадите също трябва добре да се оптимизират, така че постоянните членове на колектива да могат със свои сили да изпълняват по-голямата част от мероприятията

Digitized by Google

по отглеждането на културите — примерно не по-малко от 65—70 на сто от работата. По този начин и по-голямата част от тяхното работно време ще бъде ангажирана в изпълнението на основните работи в своето подразделение.

●

Възлов проблем на акордно-премиалната система в условията на бригадния, звеневия, малкогруповия, индивидуалния и семейния акорд са акордните разценки. Досегашният опит показва, че съобразно с конкретните условия (характера на продукцията и на труда, степента на механизация, структурата на чистата продукция, равнището на рентабилността и др.) могат успешно да се използват различни форми на акордни разценки: разценка на единица продукция в натура, разценка на 100 лева предадена обща продукция или на 100 лева чиста продукция.

Сега най-разпространена е обикновената (проста) разценка. Основа за установяване на размера на разценките са технологическите карти за отделните култури, като се отчитат конкретните почвено-климатически, технически и технологически условия, в които са поставени да работят различните бригади и звена.

Важно изискване при изграждането на акордните разценки е да се осигури по-чувствително увеличение на добивите в растениевъдството, продуктивността и плодовитостта в животновъдството, качеството на продукцията; снижаване на материалните разходи на единица продукция и пр. Успешното решаване на тези задачи не може да се постигне само чрез прилагането на обикновените (прости) разценки, а трябва да се внедряват там, където има условия и прогресивно нарастващи разценки според повишаването на добивите и продуктивността, диференцирани по качествени групи на продукцията и по срокове. Същевременно при определянето на прогресивно нарастващите разценки стриктно трябва да се спазва принципът те да осигуряват изпреварващо нарастване на обществената производителност на труда в сравнение с растежа на средната работна заплата така, че фонд „Работна заплата“ на единица продукция да намалява. На практика това може да се постигне, като нарастването на основната разценка (прогресията) се постави в зависимост от снижаването на материалните и другите условно-постоянни разходи на единица продукция, вследствие повишаването на добивите и продуктивността, от допълнителната маса на печалбата.

Съществено значение за ефективността на акордната система имат стабилността и гарантираността на разценките, на основата на петгодишните планове поне в продължение на 2—3 години. Сегашната практика, условията и размерът на разценките да се изменят ежегодно, а понякога и през течение на годината, създава чувство на неувереност и недоверие у работниците на акорд. Заедно с това, като се имат предвид специфичните особености на селскостопанското производство, създаването на резерви на равнище АПК и на бригада ще гарантира договорените разценки и заработената сума по тях на база крайни производствени резултати.

От особено значение за правилната организация на акордно-премиалната система е авансовото заплащане труда на селскостопанските труженици през годината. В някои аграрно-промишлени комплекси и бригади се преминава към диференцирано часово или дневно повременно авансиране. Диференциацията обикновено се прави примерно при механизаторите според марките обслужвани машини, за придобит клас-квалификация, тарифен разряд и други подобни характеристики.

Digitized by Google

Отделно авансът се диференцира и по периоди на годината — през кампаниите се изплащат по-големи аванси и обратно — през мъртвия сезон по-малки.

Повременното авансиране има редица предимства, но те могат да се реализират при по-малки, еднородни и сплотени трудови колективи, с изравнена квалификация. Особено важно условие при повременното авансиране е добрата организация и ръководство на производството, високата трудова дисциплина, взискателност и взаимен контрол, благоприятният социален климат в трудовия колектив и по-голямото свързване на аванса с крайния резултат. Трябва да се намерят начини повременното авансиране да се свърже и с качеството на извършената работа.

Основна причина за незадоволителните резултати от повременното авансиране в редица бригади е високият размер на повременния аванс, който на практика почти се изравнява, а в отделни случаи и превишава полагащото се трудово възнаграждение по акорда. С това системата по същество се превръща в повременно заплащане с всичките му неблагополучия.

●

В предимствата и високата ефективност на акордната система не може да има съмнение. За нейното внедряване обаче трябва да се полагат по-големи грижи, процесът да се ръководи, като се създават необходимите условия. Особено значение придобива изборът на прилаганите методи на управление на първичните колективи (бригадите и звената). Акордният принцип не е съвместим с административно-бюрократични методи на управление. При него на пръв план трябва да се издигнат икономическите, стопанско-сметните методи, при които централизирано се установяват само основните задължителни задачи съгласно правилата на икономическия механизъм. По-нататък не бива да се допускат дребнаво регламентиране и ежедневно вмешателство в начините за тяхното решаване. Вместо ежедневни разпореждания от горе, повече консултации и технологически инструктаж от страна на специалистите на АПК — това е алтернативата при акорда. Опитът показва, че поставянето на отношенията между трудовия колектив и ръководството на икономическа основа, на акорден принцип, може най-добре да се осъществи чрез пълното прилагане на договорната система. Сега договорите, които се сключват между ръководствата на АПК и бригадите, имат в голяма степен едностранен характер. В тях има повече какво ще получат АПК и по-малко какво ще дадат те на бригадите, какви условия ще създадат за най-ефективно провеждане на производството. В договорите предварително трябва да се определят правата, взаимните задължения и отговорностите на двете страни при тяхното евентуално неизпълнение. С една дума, трябва ясно договорно регулиране на взаимоотношенията и стриктно спазване на задълженията. Повече внимание следва да се отделя на своевременното и пълно (според прилаганите технологии) материално осигуряване на бригадите. Щом отговорността за крайните резултати се прехвърля на бригадата, нейните звена и отделния труженик, то изпълнението на задълженията от страна на АПК придобива решаващо значение. В случай че по обективни причини стопанското ръководство не е в състояние да изпълни тези задължения, в договора за акорд се предвиждат определени компенсации за намалените или планово неосигурените материални ресурси.

Digitized by Google

Нов подход изисква и планирането в производствените бригади. Броят на показателите по задължителните задачи на бригадите трябва да се приведе в съответствие с изискванията на бригадния акорд. Неотменимо изискване на икономическия механизъм е на бригадите да се утвърждават задачи само за предаване или за продажба на селскостопанска продукция, нормативи и разценки за заплащане и лимити за материално-техническо осигуряване, без каквито и да са други „задължителни разчети". На основата на задачите за производство и продажби, за материалното осигуряване и акордните разценки, бригадите сами следва да разработват и приемат своите насрещни планове.

Особено много трябва да се държи за последователното прилагане на регламентирания с механизма принцип, щото разплащането в бригадите да става единствено на основата на постигнатите от тях крайни производствени и икономически резултати, независимо от резултатите в другите бригади и в АПК като цяло. Аграрно-промишлените комплекси трябва да станат гаранти за това, като създадат по-големи резервни фондове.

Важно условие за правилното функциониране на акордната система са разработването и прилагането на научнообоснована нормативна база за определяне на производствените задачи, за разходите и акордните разценки, за материално-техническото осигуряване. Целта е с нормативната база да се създават приблизително еднакви икономически условия за работа на всички бригади в съответния АПК, на всички звена, групи и отделни работници на акорд.

Работата на изкупвателните организации също трябва да се приведе в съответствие с изискванията на бригадния акорд. Става дума за прякото договаряне с бригадите, мястото и сроковете на изкупуването на селскостопанската продукция, качествената оценка на продукцията, предавана от бригадите, и други.

Това голямо дело, което сега Централният комитет на партията поставя на дневен ред, не може да бъде доведено до желания край, ако то не се оглави, ръководи и контролира от партийните комитети, от партийните организации в АПК и бригадите. Главната задача сега е на основата на натрупания опит във всеки АПК и бригада да се направят проекти за внедряване на акордно-премиалната система и под ръководството на партийните органи да се извърши широка разяснителна работа в селищата, в бригадите и звената; да се поставят конкретни партийни поръчения на комунистите според заеманото от тях място. Трябва да се повиши партийното въздействие, да се разшири помощта и засили контролът над работата на селскостопанските организации по внедряването на акорда, като се обърне особено внимание върху подходите, методите и стила на работа на ръководните кадри, върху техните критерии по отношение на новата задача, без да се изземват задачите и отговорностите, които са от тяхна компетенция.

С разширяването на акордните форми на организация и заплащане на труда съвсем не означава, че трябва да се ограничат различните форми на морално стимулиране, на морални поощрения. Напротив, моралните стимули и социалистическото съревнование придобиват голямо значение, защото сега възниква проблемът за най-правилно съчетаване на материалните с моралните стимули за поощряване на трудовите колективи и отделните работници и специалисти, постигнали най-високи крайни производствени и икономически резултати.

Васил МАНАХИЛОВ

Digitized by Google

ПРОВЕРКА ПО ЧИТАТЕЛСКО ПИСМО

ДВЕТЕ СТРАНИ НА МЕДАЛА

Един глас викаше за помощ и аз взех влака за Кюстендил. Тъжителката Олга Панева Янакиева посочваше ясно своя адрес: ул. „Ленин" № 7—А. Нейните патила започнали преди десетина години в градския народен съвет в Кюстендил, където бе служила, минаваха през двегодишна работа в цеха за бакелитови изделия в Трекляно, Кюстендилски окръг, и ужасяващо се напластили в туристическия комплекс „Велбъжд".

Служила на различни места и както тя откровеничи за себе си: „Винаги съм била трудолюбива и послушна — отстъпчива". Но... Винаги се намирали колеги, които да ѝ пречат, началници — да не я разбират, среда, която е създавала нетърпима атмосфера около служебното ѝ положение. Правеха впечатление и смелостта, и откровеността на нейните обвинения: виновниците бяха назовавани с точните им адреси, истинността за фактите и събитията можеха да респектират и предубедения, и непредубедения. Мнозина от хората, причинили болка на Панева, са били или са все още на отговорна партийна, стопанска и административна работа.

Всичко това създаваше убеждението, че една човешка съдба, а покрай нея и съдбата на едно семейство може би са погазени безцеремонно от административното бездушие, по-скоро от бездушието на администраторите. Тя изплакваше: „Животът при мен се устройва несправедливо, нямам заплата, нямам пенсия. Трудно се постига равновесие между възможностите, здравето и труда, между доброто и лошото... Защото става все по-трудно да разбереш към кого да се обърнеш, кой да отговори справедливо. Няма кой!"

Как така да няма кой!

Моето критично отношение се подсилваше и от това, че в жалбата се споменаваше за политическия сътрудник на комитета Грозданов, който „нищо не направи за два месеца". Тези думи звучаха тревожно и едва когато продължително разговарях с другаря Грозданов, започнаха да отзвучават.

Той бил задължен от секретар на окръжния комитет на партията да проучи случая, да анализира фактите и после да направи предложения. Сътрудникът изпълнил поръчението, проверил случая на място, разговарял с хората, които тъжителката обвинява, после уредил среща със секретар на комитета, където тя е имала възможност да излее душа и сърце.

Олга Панева е служила около два месеца в туристическия комплекс „Велбъжд", била е назначена временно, но въпреки желанието ѝ да остане за постоянно — работата ѝ харесвала много, ръководството не се е съгласило и щом изтичат двата месеца, я освобождава. Този повод е основен мотив на нейната молба. Той е предизвикал тъжните размисли за безпомощност и за ненаказуемост на всички, които от десетина години насам по някакъв начин са я принуждавали да напуска работа.

Все пак казаното от другаря Грозданов аз не приех на доверие. От дългогодишен опит зная, че истината се установява, след като се разговаря със спорещите, след като се изслушат и двете страни. Доверяването само на едната страна винаги крие риска за едностранчивост. Така се озовах в дома на тъжителката Олга Панева. Тя живее в собствено жилище със съпруга си, шофьор в Автокомбината, и с дъщеря си Даниела, която работи като сервитьорка в сладкарницата към споменатия вече туристически комплекс „Велбъжд". Другата дъщеря е омъжена в Пловдив, но сега продължава образованието си в гр. Станке Димитров.

Уредбата в къщата — като във всяка българска къща: мебели, нафтова печка, телефон, салонни цветя. Бях отишъл да се запозная със семейството и да науча повече подробности. Останах с убеждение, че в жалбата до нас бе казано почти всичко. Тя ме помоли да се срещна и

Digitized by Google

разговарям за нейната трудова дейност със Стефан Костов, бивш началник на отдел „Финанси" при окръжния народен съвет, и със Стойне Петров, завеждащ сектор „Приходи от населението" в общинския народен съвет, което и направих по-късно. Срещнах се с десетина души, запознах се с личното ѝ дело, което се пази в отдел „Кадри" в завода за каучукови изделия „Зебра" в гр. Нови Искър. Събраната информация осветлява всички въпроси, които тя поставя, и, мисля, едно съпоставяне достатъчно ясно отсява вината и невинността, показва кой е постъпвал отговорно и кой — безотговорно.

Олга Панева: — През месец декември 1974 г., след като се върнах от тридневно съвещание в окръжния народен съвет, където бях наградена и изтъкната, още първата сутрин получих заповед за съкращение... Обжалвах заповедта. По същото време настъпи промяна в ръководството на градския съвет, дойде и нов началник на финансовия отдел, подгониха пет колеги за това, че са против действията на партийния секретар Христо Костадинов. Новият началник на финансовия отдел не ме върна на длъжността ми въпреки настояванията на ръководството на окръжния народен съвет. Назначиха ме като счетоводител. Аз продължавах да боледувам, получих удар в говора, но това не им попречи, докато бях в болницата, да ме съкратят пак.

Христо Костадинов: — Тя не бе съкратена индивидуално, за да се счита за някакво лично отмъщение, тогава бяха съкратени много служители. По същото време бе съкратен и нейният началник Цветан Георгиев, но не помня той да се е жалвал против това.

Елена Конова, заместник-секретарка на първичната партийна организация, началничка на отдел „Финанси" при общинския народен съвет в Кюстендил: — Познавам Олга Панева отдавна. Работихме заедно преди нейното напускане, после аз напуснах отдел „Финанси" и след няколко години пак се върнах тук, вече като началничка на отдела. Панева се стараеше в работата, но имаше масови оплаквания от нейното поведение в облагането с данъци. Лошо се държеше с колегите си. Често отсъствуваше, и то безпричинно, не даваше обяснение; идват граждани, търсят я по работа, а нея я няма. Партийното бюро не се е занимавало с нейното положение.

Стойне Петров, завеждащ сектор „Приходи от населението" в отдел „Финанси" при общинския народен съвет: — За мен всичко това, което пише Олга Янакиева, е старо и е известно. По онова време аз също бях понижен, но се жалвах, направиха проверка и ме възстановиха. Олга Панева беше работлива, но заядлива. Тя сочи в жалбата си, че тогава са уволнени пет души, а те бяха двама и причината бе за грубото ѝ отношение с клиентите и за употреба на алкохол.

Стефан Костов, бивш началник на отдел „Финанси" при окръжния народен съвет: — Тази жена познавам още от гимназията. Тя остана сирак, мисля, че са пет деца. През петдесетте години бях началник на районната потребителна кооперация, тя потърси работа при мен и я назначих за телефонистка. После напусна и не я виждах известно време. По-късно пак ме потърси и с моя препоръка я назначиха в градския отдел „Финанси" на длъжност финансов инспектор. Оттам тръгнаха нейните тревоги. Често ми се оплакваше за един или друг случай; ние от страна на нашия отдел я награждавахме. Тя е честен човек, открит, не се бои от истината.

Цветан Георгиев, бивш началник на отдел „Финанси" при общинския народен съвет: — През същата 1974 г. имаше съкращения в административните учреждения, съкратиха се длъжности и във отдел „Финанси". И тя беше включена в списъка за съкращение и няма нищо за учудване, тъй като не беше единствената, при това не беше изтъкнат финансов служител. Пише в жалбата си, че е лежала в болница вследствие психическо смущение от съкращението. Не си спомням по мое време тя да е лежала в болница. Не беше сплотяващ елемент в колектива. Беше групирала около себе си хора, дразнеха се един-други. Много усилия положихме после и аз, и Елена Конова, за да се възстанови здравата асмосфера в колектива.

При това тя не спазваше трудовата дисциплина, отсъствуваше безпричинно. Превишаваше правата си при проверките. Имаше доста оплаквания от подобен характер. Мъчехме се по другарски да ѝ помогнем, но тя не поемаше.

Олга Панева: — Отчаяността ми стигна дотам, че реших да не обжалвам заповедта (за съкращението). Принудих се да напусна със семейството си Кюстендил и се преселих в Пловдив...

Йорданка Панева, техничка в общинския народен съвет, братова дъщеря на тъжителката: — Живеем с Олга Панева в една къща, те са на първия етаж, ние заемаме втория. Мъжът ѝ е от гр. Ал. Стамболийски, голямата ѝ дъщеря Нели учеше вече там, затова се изселиха. Нейният най-малък брат и мой чичо също работи в Пловдив. По това време мъжът ѝ си намери работа в международния транспорт, мисля, че и самата Олга е ходила с него многократно в чужбина. Леля ми е, но не живеем в добри отношения. От 1975 г.

Digitized by Google

нямаме вода, тя прекъсна на два пъти водопроводната тръба за нашия етаж.

Олга Панева: — Като се върнах отново в моя роден дом (в Кюстендил), потърсих работа, но разбрах, че някой директор трябва да бъде мой роден брат или баща, та тогава да постъпя. Намерих работа в Трекляно, на петдесет километра, в цеха за бакелитови изделия към комбинат „Зебра" в гр. Нови Искър. Работата ми беше сравнително добра, заемах длъжността икономист, но трябваше да пътувам всеки ден по сто километра — от шест часа сутринта до деветнадесет вечер. След като започнах работа, се налагаше някои от функциите на единствения дотогава чиновник в цеха да бъдат прехвърлени върху мен. Началникът на цеха започна да се сърди, взела съм му „част от властта" върху работниците. Колкото до тях, бяхме в много добри отношения... Началникът на цеха настройваше работниците, че аз съм искала високи норми, лоши заплати...

Стойне Манов, тогавашен първи секретар на общинския партиен комитет — Трекляно, сега началник на организационното управление в окръжния народен съвет: — До идването на Олга Панева при нас не я познавахме. Доверихме се на препоръката на Стефан Костов, тогавашен началник на отдел „Финанси" в окръжния съвет. Бяхме зле с кадрите и я приехме сърдечно. Надявахме се много на нея да въведе стопанската сметка според изискванията на новия икономически механизъм. Тя обаче не успя. Постигна друго — за кратко време разстрои отношенията между партийното и стопанското ръководство, разедини ги, та често се е налагало ние, в бюрото на общинския комитет, да ги помиряваме. Тя създаваше настроения сред работниците, пускаше слухове, че работниците получават големи заплати, интригантствуваше с една дума.

Богдан Григоров, бивш председател на общинския народен съвет в Трекляно, сега председател на окръжния съвет за култура: — Трудно ми е да говоря за тази жена, дори неприятно. Когато през 1975 г. бях заместник-председател на градския народен съвет, тя работеше като инспектор по данъците. Беше уволнена или съкратена, спомням си, че на оперативките често се споменаваше нейното име, но не за добро. Тя съди председателя на съвета, после изчезна. Когато един ден преди три години дойде в Трекляно и ме помоли за съдействие да ѝ намеря работа. Говорих с първия секретар на комитета Стойне Манов, дадохме съгласие. Две години работи в бакелитовия цех. Какви ли не тревоги създаде за това време и на цеховото ръководство, и на ръководството на комбината, и най-вече на нас в Трекляно. Интригантствуваше. Пишеше непрекъснато жалби, разстройваше работата. Слабости имаше и началникът на цеха Бекярски, но тя настройваше хората срещу бригадира, атмосферата в цеха ставаше от лоша по-лоша. Няколко пъти ходихме с първия секретар на разговор с партийното бюро, с колектива: тя се нахвърляше и върху нас. Много компромиси са ѝ правени, много е търпяна.

Олга Панева: — Един ден главният директор на комбината извика началника на цеха и мен за съставяне на насрещен план за 1982 година. Тъй като него го нямаше в момента, аз с разрешение на Бекярски отидох до друг завод в София. Когато после директорът запитал за мен, Бекярски казал, че въобще не съм идвала... Директорът афектиран, в този миг издава заповед за дисциплинарно уволнение...

Заповед № 6111 от 14 декември 1981 г. на директора на Комбината за каучукови изделия — гр. Нови Искър:

Въпреки указанията ми да остане по изготвяне на насрещния план за 1982 година и лично по настояване на главния специалист по ефективност и цена при комбината, същата не изпълнява разпорежданията ми и на основание чл. 130 буква „е" и във връзка с чл. 129 буква „ж" от Кодекса на труда освобождавам от длъжност др. Олга Панева — специалист-счетоводител в цех № 7 — Трекляно, считано от 14 декември 1981 година.

Олга Панева подава молба до помирителната комисия, като пише в нея: „Аз имам вина, че не се явих при др. Цеков, но вината ми не е чак толкова голяма". По-нататък тя отново повтаря, че има вина за случилото се и добавя: „...но това е за първи път и не бива, без да имам други особени провинения, **които да са ми известни документално,** да получа изведнъж тази строга заповед".

Това е писано в края на годината, нека се върнем през април същата година. Много бързо е забравена една заповед от 24 април. Заповедта на директора е със следното съдържание: „На основание чл. 130 буква „к" от Кодекса на труда и за проявена небрежност при изпълнение на служебните задължения наказвам със строго мъмрене Олга Панева Янакиева, счетоводител при цеха за бакелитови изделия за изпълнение с груба немарливост на задълженията си, за неизпълнение на мои заповеди и нареждания.

Предупреждавам същата, че при втори подобен случай ще бъде наказана най-строго."

Във връзка с нейното уволнение е поискано обяснение от началника на цеха в Трекляно Ангел Бекярски. Той пише: „Като ръководител на този цех смятам, че тя като счетоводител няма необходи-

Digitized by Google

мите познания и постоянно нарушава психоклимата в цеха, създава предпоставки за негодувания от колектива".

Помирителната комисия проучва всички обстоятелства и отменя заповедта на директора на основание, че „наложеното наказание не съответствува на тежестта на извършеното нарушение на трудовата дисциплина" и предлага да се наложи по-леко наказание.

Това е направено, Панева е възстановена на предишната длъжност. Тя прави писмено известие до директора, че „оставам на работа от 10 .V. 82 г. като специалист-счетоводител". Чакат я петнадесет дни да заеме отново длъжността си, тя не се явява, без да посочи причини. Уволняват я като доброволно напуснала.

Олга Панева не се връща на работа в Трекляно, но пише дълго изложение до министъра на химическата промишленост, като настоява да бъдат наказани директорът, неговите заместници, първият секретар на общинския комитет и кметът в Трекляно.

По-късно тъжителката постъпва на работа в туристическия комплекс „Велбъжд", назначена е за два месеца изпитателен срок на длъжност касиер-маркировчик. Както вече посочих, желаела е да бъде назначена за постоянно на тази длъжност, но ръководството на туристическия комплекс не се е съгласило и я освобождава. Тя обвинява комплексния управител Петров за пристрастно отношение към нея самата и към дъщеря й, която работи като сервитьорка в сладкарницата.

Олга Панева: — Аз отидох при Петров, но той отказа да продължи заповедта ми. На въпросите ми за причината той мълча повече от час и заяви, че каквото желаел, това щял да прави и не е длъжен да ми дава отговор... Отидох при Григоров (генералния директор на туристическия комплекс), но той ми отговори, че въвеждат машини и затова не им е нужен касиер-маркировчик. След около двайсет дни обаче бе назначен друг на тази длъжност...

Милчо Григоров, генерален директор на туристическия комплекс в Кюстендил: — В този кабинет, в който разговаряме, поне 5 разговора съм имал с Олга Панева, още 5 разговора с др. Грозданов от окръжния комитет на партията за нейния случай, поне още десетина пъти съм отделял време да обяснявам и пояснявам защо сме освободили тази жена. Миналата година тя идва при мен да търси работа. Отпреди аз имах данни за нейното служебно поведение и отказах. Все пак добавих: ако комплексната бригада се съгласи и те приеме, аз не възразявам, сега според новия икономически механизъм е така.

През отпуската ми моят заместник я назначава за 2 месеца. Не мина много време майката и дъщерята се оплакали от персонала в комплекса „Велбъжд". Самият персонал се оплаква от тях двете. Дигнах се аз, та при партийното и профсъюзното ръководство на комплекса. Разговаряхме. Събрах и колектива. Отвсякъде чувам едно и също: запалихте комплекса с нейното назначаване. Питам аз отново: да я назначим ли постоянно, а те: махайте я.

Олга Панева: — Попитах др. Грозданов защо без каквито и да е лоши трудови прояви ме освобождават. Дори не се е състояло едно-единствено събрание или да ми е направена забележка...

М. Григоров: — Предложих на Олга Панева да направим общо събрание на колектива. Казах й, че ако за нея гласуват поне 5 души, ще я оставим на работа. Тя обаче не се съгласи.

През това време се освободиха длъжности в другите бригади. Предложих й така: да поговорим с бригадата, ако бригадното събрание те приеме, оставаш. Не се намери бригада, която да я пожелае.

О. Панева: — Аз търся справедливостта, праволинейната политика...

М. Григоров: — Главният готвач в ресторант „Велбъжд" Георги Юзунски е майстор в професията си, дългогодишен работник при нас, почтен човек, ползва се с авторитет в колектива и навън. Тя и него оскърби, защото е излъгвала в марките с ястията. Управителката на салона е също с дългогодишна практика при нас, безукорна служителка, но и тя не иска да види Олга Панева. Как да я взема на работа, когато никой не я иска?

О. Панева: — Сигурно е дошло време, че моето трудолюбие, отстъпчивост, човещина не са нужни... нямам дори и нищо за подаряване, за да печеля някои ръководители... затворена в къщи, срамувам се от хората, че съм без работа, че при този скъп живот съм без пари...

Във всеки окръг съществува учреждение, което се нарича държавна инспекция по труда със задължение да помага на трудещите се да си намерят работа според образованието и квалификацията. Направихме справка, Панева не бе подала молба до това учреждение поради причини, които не ни станаха известни. Тя беше занимавала, занимаваше в момента и вероятно ще занимава и в бъдеще други инстанции за нова работа, а не бе тръгнала по най-прекия път, както постъпват мнозина като нея.

Наистина двама души от нейното семейство работят, положението не е чак толкова за окайване, но безспорна е и другата истина — тя трябва да работи

Digitized by Google

якъде, ако е необходимо, и да се пре-
валифицира.

Нейният случай, пък и не само нейният задължават да се припомни, че прагото на труд не е едностранно задължение — на държавата, обществото към личността, то има и втора страна — от гражданина към обществото; това право е защищава със собствения труд, с качество на труда и висока дисциплина на изпълнението; с правилно поведение в трудовия колектив. Никой не може да разгърне своите способности, да постигне успехи в работата си, ако се намира в непрекъснати крамоли с колектива или в непрекъсната разпра с ръководителите, били те партийни или стопански, при това със самомнението за лична непогрешимост. В никакъв случай не може да се приеме, че всички хора са лоши, всички ръководители — непочтени и че не съществува трудов колектив, който би разбрал тъжителката Панева. Невъзможно е да се обясни следното обстоятелство: как така за два месеца работа в туристическия комплекс „Велбъжд" се е натрупала толкова много неприязън към тъжителката, като нейното категорично твърдение е, че вината е предимно у другите. Как да си обясним тогава нейното нежелание да се постави на обсъждане в трудовия колектив евентуалното й оставане на работа във „Велбъжд"? Страхът от бригадното събрание изглежда има своето основание. Но какво да се прави, според новия икономически механизъм вече е така — бригадата издига своята роля на гарант и съдник за трудовото участие на всеки. Трудовият колектив е всемогъщ и който желае неговото добро отношение, сам трябва да му връща с добро отношение. Така е. И така ще бъде.

И препоръката към Олга Панева може да бъде само една — по-голямо самокритично вглеждане и самопреценка за качеството на собствения труд и собственото поведение в колектива.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

ЗАВОДСКИЯТ ВЕСТНИК И КОЛЕКТИВЪТ-СТОПАНИН

Идеята трудовият колектив на Стопанския химически комбинат във Видин да поеме функциите на стопанин на социалистическата собственост не е случайна. До 1980 г. този колектив системно не изпълняваше насрещния си план. Причините бяха много — неефективно използване на основните фондове, на суровините и материалите, слабости в организацията на производството и в контрола върху качеството на продукцията. Ръководните кадри работеха със занижени цели и критерии, което се отразяваше отрицателно върху дисциплината, отговорността и инициативата на първичните трудови колективи. **При посещението си във Видински окръг през февруари същата година другарят Тодор Живков отиде и в Стопанския химически комбинат. Запознавайки се с проблемите на комбината, той задълбочено и аргументирано обоснова идеята за издигане ролята на трудовия колектив в пълноценното използване на средствата за производство, за формиране чувство на стопани у работниците и специалистите.**

Под ръководството на окръжния комитет на БКП комбинатският партиен комитет осмисли препоръките на др. Тодор Живков и потърси най-точния път за тяхното реализиране. Всяка първична партийна организация, всеки колектив обсъди наново своите проблеми и разкри истинските причини за системното изоставане. Ясно бе осъзната препоръката на генералния секретар на Централния комитет на партията като потребност за изход от незавидното състояние на работата в комбината. Тогава именно в някои цехове се роди и инициативата **„Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост“.**

Решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и следконгресните разработки на другаря Тодор Живков дадоха подтик да се разшири инициативата, да се превърне тя в движение. А когато през февруари тази година той отново посети комбината, не без гордост му бе докладвано, че колективът вече не само не е сред изоставащите, но със своя насрещен план всяка година е давал над държавната задача чиста продукция в размер от два до шест милиона лева и четири-пет милиона лева печалба. През 1983 г. в сравнение с 1980 г. производителността на труда на промишлено-производствения персонал нарасна с 27,8 на сто, обществената производителност — с 39,2 на сто. Рентабилността на 100 лева производствени фондове се повиши с 5,86 лева, а първокачествената продукция нарасна от 76,3 на 89,8 на сто.

На тазгодишната окръжна отчетно-изборна конференция др. Тодор Живков оцени високо постигнатото в комбината и обоснова закономерния характер на необходимостта от усъвършенстване на взаимоотношенията между държавата като собственик и трудовия колектив като стопанин. Съвсем очевидно е, че видинските химици, а и другите колективи в окръга, последвали примера им, имаха особеното щастие не само да черпят вода направо от извора, както казва народът, но и да развиват творческата си активност в осъществяването на идеята под непосредственото ръководство на инициатора на тази идея. Отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП отблизо следеше и напрягаше развитието на инициативата.

Няма да се спирам на начина, по който са постигнати резултатите. Той подробно бе описан в материала на Тошо Тошев — бивш първи секретар на комбинатския, а сега на общинския партиен комитет — Видин, публикуван в книжка 7 от 1983 г. на списание „Партиен живот“.

Сред многообразието от политически и организационни форми и средства, допринесли за успехите на този колектив, свое място има и **вестник „Трибуна на химика“ — орган на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство на Стопанския химически комбинат.** Нека прегледаме неговите страници още от 1982 година. В много материали целево се насочва вниманието на читателите

Digitized by Google

към необходимостта да се разширява пряката демокрация, като се издига ролята на колектива в качеството си на стопанин на социалистическата собственост. В брой 2 от м. март 1982 г. са публикувани отговори на въпроси за приложението на новия икономически механизъм в комбината. Между тях се откроява материалът за повишените пълномощия на стопанските съвети и общите събрания или събранията на пълномощниците, като конкретно се посочват задачите им в отделните заводи — за полиамидни влакна, за гуми и др. В негова подкрепа е споделеното мнение от бригадира в цех „КИП" и „А" Борис Кръстев за израстването на колектива. От неговите мисли за повишаване икономическата подготовка на работниците, за организацията на вътрешния ред, на съревнованието вече се виждат новите кълнове в стила на работата. „При нас широко се разгърна наставническото движение — пише той, — в резултат на което висококвалифицирани работници започнаха да усвояват някои непривични и непознати им ремонтни дейности. Това позволи бързо да преустройваме силите си. В лабораториите и секторите се появи нещо ново — когато определен вид дейност приключваше, хората се включваха в помощ на колегите си, където работата е по-голяма по обем. По собствена инициатива набавихме подходяща електровулканизационна преса и организирахме производството на всички необходими за ремонта каучукови резервни части, които преди чакахме от внос или се опитвахме да поръчаме в наши заводи". Тези думи на бригадира красноречиво говорят за настъпилото изменение в съзнанието и поведението на работниците през изминалите две години, откакто поеха функциите на стопани на социалистическата собственост. За колегите от в. „Трибуна на химика" е успех хрумването именно бригадирът да разкаже за настъпващите промени, защото той е в центъра на протичането им и ги преживява лично.

В следващия брой публикациите са насочени главно към ролята на колектива в изпълнение на насрещния план. Хубавото в тях е, че те не са написани въобще, а в тях ясно личи какво трябва да се постигне и ако се постигне то, какви допълнителни социални придобивки ще получат работниците... И отново материали за укрепване на трудовата дисциплина, за личната отговорност, за мястото на профорганизациите в този обновителен процес. В майския брой на вестника вече се явява специализираната рубрика „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост". Под нея са публикувани подборки от материали, чрез които се прави равносметка на извършеното през двете години, поставят се нови задачи, за масовизиране на инициативата се призовават всички трудови колективи от Видински окръг да се присъединят към нея, дават се мнения на отделни работници за нейното предимство. Изобщо целият брой е тематично оформен. Акцентът и на следващите четири броя, които излизат до края на годината, също е поставен върху тази тема.

Материали за колектива като стопанин на социалистическата собственост има и в първите два броя на 1983 година. Но буди недоумение защо определената за тях рубрика се явява едва в брой 3, и то само над материала „Атестат за зрелост". А там публикациите „Широко поле за изява", „С лична отговорност за качеството" и „Насрещният план — дело на колектива" засягат в не по-малка степен проблемите за стопанисването. Пропуски от този род има и в почти всички други броеве. Вероятно това е допуснато поради обстоятелството, че концентрирането на всички материали, свързани с инициативата под приетата рубрика, поради малкия формат на вестника би наложило във всеки брой да се оформя специализирана страница, което би довело до еднообразие в оформлението. И наистина материалите от този род не са малко. В едни се споделя опит по грижата за машините, в борбата за икономии, по разкриване на допълнителни резерви. В други се разказва за усъвършенстване на техниката и технологиите, за облагородяване на работната среда със собствени сили и средства. В брой 4 под заглавие „Осъзната необходимост" инж. Венизел Тропоцелов — механик на цех „500", пише: „На техническия персонал бяха зачислени всички машини, уреди, инструменти и приспособления, с които се работи. В цеха няма вече безразборно разхвърляни части и инструменти". И още: „На заседание на партийното бюро бе приета и сега се реализира програма за намаляване на шума, за икономично използване на гореща и студена вода, пара, енергия". В „Злато от сажди" (бр. 6) авторът Христо Станев с конкретни примери, главно из живота на тъкачния цех, доказва, че заплащането зависи само от количеството и качеството на труда на колектива. Той изтъква, че петнадесетте стана били почти разкомплектовани. Макар че 14 контрольорки „бдят" за качеството, кордната тъкан имала много дефекти и пр. В резултат на организационни слабости, технологични грешки средните заплати на тъкачките възлизали на 120 лева. От двеста и десет работници годишно напускали осемдесет души. Всичко това наложило пред партийното и стопанското ръководство на цеха да заработи упорито, целенасочено за промяна преди всичко в съзнанието на хората, за формиране у тях на чувство за отговорност към проблемите на завода. И колективът на цеха извършва ремонта навреме, започнало обучението на работниците, засилили контрола, въвели взаимозаменяемост на работните места — нали задачата е обща, работата на отсъствуващите не бива да изостава. Резултатите? Средната месечна заплата достига 200 лева. Текучеството спира. И най-важното — колективът вече е убеден, че именно той е основният фактор, от когото зависи по-високото заплащане на труда.

Digitized by Google

В следващите три броя, които излизат до края на годината (август, октомври, декември), и в първите два, отпечатани до края на м. март 1984 г., специалната рубрика липсва, намаляват и материалите по темата. Колегите от в. „Трибуна на химика" просто не са могли да намерят успешно съчетание на новата си рубрика **„Качеството — наш дълг и отговорност"** с тази за стопанина. А това би могло да стане, защото борбата за високо качество на продукцията е също грижа (и то първостепенна) на стопанина на социалистическата собственост и не е било нужно да се пренебрегва едната рубрика за сметка на другата.

Независимо от промяната на рубриката през последните 15 месеца ясно пролича съпричастността на заводския вестник към раждането, приложението и развитието на инициативата „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост". **Много броеве направо биха могли да бъдат окачествени като трибуна за обмяна на опит.** И все пак, комбинатският партиен комитет и другите ръководства, чийто орган е вестникът, биха могли още по-пълноценно да използват тази рубрика в борбата за още по-крепка дисциплина, за повишаване качеството на продукцията, изобщо за утвърждаване на трудовия колектив като истински стопанин на социалистическата собственост.

Оставям без коментар обстоятелството, че вместо 54 броя за разглеждания период са излезли само 22. Този проблем заслужава внимание от национален мащаб, защото е в тясна зависимост от състоянието на печатарската база в окръзите. Убедена съм обаче, че при по-голяма настойчивост и контрол от страна на партийното и стопанското ръководство на завода резултатите биха могли да бъдат още по-добри.

Ръководството на Стопанския химически комбинат във Видин възприе фундаменталната постановка за стопанина и собственика не опростенчески, само като грижа на работниците за поверената им техника, а като възможност трудовият колектив да умножава и развива социалистическата собственост в интерес на държавата, на народа и в свой собствен интерес. От тази позиция то определи и възловите проблеми за по-нататъшното развитие на комбината:

— внедряване на авангардни технологии, реконструкция, модернизация и обновяване на оборудването без да прекъсва производствения процес;

— усъвършенствуване на социалистическата организация на труда върху основата на бригадите от нов тип, укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, усвояване на прогресивни технико-икономически норми за използване на суровините и материалите, машините и съоръженията в съответствие с изискванията на новия икономически подход и неговия механизъм;

— качествени изменения в условията на труда и работната среда, в санитарно-битовите условия, в професионално-квалификационната структура и ефективността на труда.

В работата си ръководството на завода неотклонно ги следва, което е и основата на настъпилите положителни изменения. За съжаление такава яснота и последователност липсват в разработката на материалите в заводския вестник. А той би трябвало да играе изпреварваща роля на пропагандатор, а не само да отразява вече станали събития. Почти всички материали под рубриката „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост" са написани от работници и специалисти, които правилно описват състоянието на нещата, но е необходимо и да правят анализ, оценка на постигнатото, съпоставяйки го с възможностите, с изискванията. Вестникът би помогнал със своето печатно слово за отстраняване на слабости в производството, в борбата за спазване на дисциплината и повишаване на качеството, ако помества и критични материали. Те биха били мощно средство в това отношение. Защото не всичко и навсякъде е минавало безконфликтно в борбата за нов политически и икономически подход в живота на завода. Нарушената ритмичност в поддържането на специалната рубрика, съчетана с липсата на ритмичност в издаването на вестника, прекъсва понякога нишката за последователно и трайно насочване вниманието на колектива към инициативата, от която зависи успешното решаване на всички останали задачи.

Вестник „Трибуна на химика" се списва от двама добре подготвени журналисти. Преодоляването на посочените недостатъци е напълно в техните възможности. По пътя на логическите съпоставки те са стопаните на вестника и би трябвало резултатите от работата им да не отстъпват от равнището на резултатите на стопаните на комбината.

Денка ГОСПОДИНОВА
кореспондентка на „Партиен живот"

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ДИАЛЕКТИКА НА РЕВОЛЮЦИЯТА

Към критиката на „Новия ревизионизъм" във философията

Велин Боев

Авторът прави критичен анализ на някои съвременни опити да се ревизира Лениновата концепция за отношението между революцията и държавата, за културната революция и самоуправлението. Централно място той отделя на Лениновата мисъл за „основния закон на всяка велика революция" — масите от собствен опит да се убеждават в правилността, съответно неправилността на една или друга политика. Най-новите събития в света — Афганистан, Иран, Полша и т. н., показват особената актуалност в наше време на тази Ленинова идея. В книгата се разобличават възгледите на философи и политолози, смятащи се за марксисти, които през последното десетилетие се занимават с „безпощадна критика" на марксистко-ленинската теория и практика на революцията чрез открито или завоалирано реабилитиране на берщайнианството.

КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД В МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКОТО ОБУЧЕНИЕ

Василка Вълкова

В книгата се прави философско-социологически анализ на комплексния подход в марксистко-ленинската просвета в партията. Целта на изследването е да се подпомогне процесът на теоретическото разработване и практическото му приложение в марксистко-ленинското обучение на трудещите се и да се обобщи положителният опит в тази насока. Авторката се е основавала на емпирични изследвания, документи и издания на партийни комитети и организации, публикации по тези въпроси в централния и местния печат. Важно място в този неин труд заема анализът на дългогодишните ѝ наблюдения върху процесите и явленията на идеологическата работа и по-конкретно на марксистко-ленинското обучение на трудещите се.

ИСТОРИЯ НА ВИДИНСКАТА ОКРЪЖНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БКП

Тази книга, дело на 14 видински историци, под научното ръководство на доктора на историческите науки Стела Димитрова дава възможност на читателите да се запознаят с богатата и героична история на Видинската окръжна организация на БКП, която е незаменима школа за комунистическото възпитание на народа особено на младежта от този буден край на родината. Наред със събитията, отразяващи тежките и смели борби на народа против капитализма и фашизма, в книгата обстойно е разкрита и дейността на партийната организация в окръга за социалистическото преустройство на селското стопанство, за превръщането на промишлеността във водещ отрасъл на окръжната икономика, в претворяването в конкретни дела на историческите решения на Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 година. Отразена е значителната работа, извършена от окръжната партийна организация за повишаването на материалното благосъстояние на трудещите се и формирането на духовния облик на новия човек, на труженика на социализма.

ДОВЕРИЕ И КОНТРОЛ

В. М. Дюков, С. Д. Могилат

Тази книга (в превод от руски език) разкрива проблемите на доверието и контрола в светлината на материалите на Двадесет и шестия конгрес на КПСС, на последвалите го пленуми на ЦК на КПСС и на богатия опит, натрупан в партийните организации. Авторите на книгата — съветски партийни работници — разглеждат доверието и контрола във връзка с партийното другарство, в условията на дружната творческа дейност на комунистите. Те убедително доказват, че взаимоотношенията между комунистите се изграждат на основата на демократическия централизъм, партийната принципност и взаимната взискателност, на вниманието и отзивчивостта. Последователното прилагане на тези начала съдействува за по-нататъшното повишаване боеспособността на партийните редове, за укрепването на дисциплината и за формирането на активна жизнена позиция у всеки комунист. В Съветския съюз книгата е претърпяла две издания. Тя е предназначена за широк кръг партийни, стопански и обществени дейци.

Digitized by Google

/32

ISSN 0204—8574

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Туленов, Ж., ДИАЛЕКТИКА И СТИЛЬ НАУЧНОГО МЫШЛЕНИЯ, Ташкент, изд-во „Узбекистан", 1983.

Отчитайки достиженията на съвременната научно-техническа революция и потребностите на социалната практика, авторът подробно осветлява стила на научното мислене и неговите особености. Той разглежда основните принципи на диалектическото мислене и тяхното значение за научното познание, пътищата за формиране на диалектическото мислене и други актуални въпроси от теорията на материалистическата диалектика, произтичащи от историческите решения на XXVI конгрес на КПСС и други партийни документи.

Садовский, Г. И., ДИАЛЕКТИКА МЫСЛИ: ЛОГИКА ПОНЯТИЙ КАК ТЕОРИЯ ОТРАЖЕНИЯ СУЩНОСТИ РАЗВИТИЯ, Минск, „Вышэйшая школа".

Изследва се един от най-актуалните и основоположни проблеми от ленинското философско наследство — отражението на диалектическото противоречие като същност на самодвижението (развитието) в логиката на познанието. Разработва се въпросът за мястото и ролята на диалектиката на логическите категории в изграждане на структурата на фундаменталното научно познание. В светлината на концепцията за трите структурни равнища на фундаменталното научно познание се разкрива гносеологичната, мирогледна и идеологическа функция на категорията „развитие".

Капица, Л. М., ВОЗДЕЙСТВИЕ ДВУХ МИРОВЫХ СИСТЕМ НА ОСВОБОДИВШИЕСЯ СТРАНЫ: РОЛЬ ВНЕШНИХ ФАКТОРОВ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ, М., „Международные отношения".

Анализират се формите и методите на въздействие на двете основни обществени системи върху социално-икономическите процеси в освобождаващите се страни чрез механизма на международните икономически отношения. Изследва се диференцираме пътят към прогреса в развиващите се страни, в това число и на страните, които излизат от състоянието на слаба развитост, но още не достигнали развитието на индустриалните държави.

Грачев, А. С., ТУПИКИ ПОЛИТИЧЕСКОГО НАСИЛИЯ (ЭКСТРЕМИЗМ И ТЕРРОРИЗМ НА СЛУЖБЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ РЕАКЦИИ), М., „Международные отношения".

В последното десетилетие дейността на различните родове екстремистки и терористични групировки в най-големите капиталистически страни се превръща в остър социално-политически и международен проблем. Авторът на книгата анализира основни аспекти от дейността на десните и „левите" екстремисти, техните международни връзки. Той показва как силите на международната реакция и антикомунизмът използват политическото насилие и тероризма във външната и вътрешната си политика.

Яковлев, Н. Н., ЦРУ ПРОТИВ СССР, 3-е изд., перераб. и доп., Киев, Политиздат, Украины, 1983.

В книгата на известния съветски историк проф. Н. Н. Яковлев се разказва за подривната дейност на ЦРУ против Съветския съюз. Центърът на вниманието на автора е в областта на идеологическата борба. За написването на книгата са използвани преди всичко документи, разкриващи историята на ЦРУ от момента на неговото създаване през 1947 г., мястото на тази организация в системата на държавните органи на Съединените американски щати. Това издание е наситено с факти, малко известни на широкия кръг читатели.

Колосов, Ю. М., Ценов, Б. А. НОВЫЙ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОРЯДОК И ПРОБЛЕМА ПОДДЕРЖАНИЯ МИРА, М., изд-во „Наука", 1983.

Digitized by Google

Цена 0,35 лв.

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 2 1 1985

9 СОФИЯ, ЮНИ 1984 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 9 ЮНИ 1984 година XXXI

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Съвещание на секретарите на централните комитети на комунистическите и работническите партии от социалистическите страни 3

ВИСОКО КАЧЕСТВО — НАВСЯКЪДЕ И ВЪВ ВСИЧКО

* — Какво да изменяме в нашия стил 6
Х. Разпопов, П. Стамов — Приносът на научния работник . . 35

40 ГОДИНИ

С. Ангелова, Г. Тодоров — Комунистическо-земеделското единодействие — градивен фактор 40
А. Стамболиев — Влогът на първите 49

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Д. Станоев — Инициативи на партийните комитети 52

Ръководно политическо ядро и първообраз
Организация на работата на партийното бюро

П. Пежгорски — Опора в колективния ум 60
С. Керимов — Призванието да бъдеш организатор 63

Партийните групи

В. Колев — Политически ядра в бригадите 65
Д. Кръстев — Отличителен белег — инициативността 69

Активната позиция на комуниста

П. Петров — Основно задължение 71

Digitized by Google

Реплика

В. Сотирова — Обръщението „другари“ 75

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Ю. Петров — За да правим правилни изводи 76

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Й. Станков — Неспокойно щастие 83

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Н. Генов — Идеологическа работа и социална активност . . . 86

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

* — Под знамето на социализма 91

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов. К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лева.
Пор. 2593. Тираж 56 000. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 19. VI. 1984 г.

Държавна печатница „Димитър Благоев“

Digitized by Google

СЪВЕЩАНИЕ НА СЕКРЕТАРИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ КОМИТЕТИ НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ И РАБОТНИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ ОТ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ

На 29 и 30 май в София се състоя съвещание на секретарите на централните комитети на комунистическите и работническите партии на социалистическите страни по въпросите на партийно-организационната работа. В него участвуваха:

от Българската комунистическа партия — кандидат-членът на Политбюро и секретар на ЦК Георги АТАНАСОВ;

от Виетнамската комунистическа партия — секретарят на ЦК Ле Куанг ДАО;

от Германската единна социалистическа партия — членът на Политбюро и секретар на ЦК Хорст ДОЛУС;

от Кубинската комунистическа партия — членът на Политбюро и на Секретариата на ЦК Хосе Рамон Мачадо ВЕНТУРА;

от Лаоската народнореволюционна партия — членът на ЦК Кхмата ДУАНГТОНГЛА;

от Монголската народнореволюционна партия — секретарят на ЦК Церендашийн НАМСРАЙ;

от Полската обединена работническа партия — кандидат-членът на Политбюро и секретар на ЦК Влоджимеж МОКШИШЧАК и секретарят на ЦК Валдемар ШВИРГОН;

от Румънската комунистическа партия — кандидат-членът на Политическия изпълнителен комитет и секретар на ЦК Йон РАДУ;

от Комунистическата партия на Съветския съюз — секретарят на ЦК Егор ЛИГАЧОВ;

от Унгарската социалистическа работническа партия — членът на Политбюро и секретар на ЦК Карой НЕМЕТ;

от Чехословашката комунистическа партия — секретарят на ЦК Микулаш БЕНЬО.

В работата на съвещанието участвуваха завеждащи и заместник-завеждащи отдели на централните комитети на братските партии, както и главният редактор на списание „Проблеми на мира и социализма“ Юрий СКЛЯРОВ.

Digitized by Google

Участниците в съвещанието обмениха мнения и опит по въпросите на партийното ръководство на младежките организации и по актуални проблеми на работата с младежта в своите страни.

Комунистическите и работническите партии, както бе отбелязано в изказванията, осъществявайки своята ръководна роля в обществото, смятат възпитанието на младежта за една от най-важните стратегически задачи на социалистическото строителство. Високо бе оценен големият принос на младежта и младежките организации в изграждането на социализма и в защита на неговите завоевания. В братските страни под въздействието на всички обществени отношения расте трудолюбиво, социално активно, предано на делото на социализма младо поколение. Участниците в съвещанието бяха единодушни, че само по пътя на строителството на социализма и комунизма могат все по-пълно да се удовлетворяват коренните интереси, материалните и духовните потребности на младежта. Само социализмът дава възможност на младите хора да заемат достойно място в обществото и създава условия за формиране на многостранно развита личност, за реализация на нейните сили и способности в живота.

На съвещанието бе подчертано, че в условията на нарастване на мащабите и на усложняване на задачите на социалистическото изграждане, на засилване на напрежението на международната арена и на рязко изостряне на противоборството между двете системи все по-голямо значение придобива идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание на младежта, изработването у нея на активна жизнена позиция, на отговорност за днешния и бъдещия ден на мира и социализма. Изтъкната бе необходимостта настойчиво да се формира у младото поколение революционно класово самосъзнание, твърди комунистически убеждения и морални принципи, непоколебима увереност в правотата на социалистическите идеали, непрестанно да се възпитават младежите и девойките в духа на революционните и трудовите традиции на работническата класа, на своите народи, в дух на социалистически патриотизъм и интернационализъм, на непримиримост към буржоазната идеология.

На съвещанието бе посочено, че братските партии виждат като своя постоянна задача все по-широкото въвличане на младежта в решаването на коренните проблеми на икономическото и социалното развитие, в управлението на държавата и обществото, всестранното повишаване на нейната политическа култура. В името на прогреса на социалистическото общество те ще се стремят всяко ново поколение да издига на все по-високо равнище своето образование и обща култура, професионалната си квалификация и гражданска зрелост.

Във връзка с това комунистическите и работническите партии, участвували в съвещанието, придават голямо значение на по-нататъшното усъвършенствуване на дейността на младежките съюзи, на засилването на влиянието им върху всички социални слоеве и възрастови групи на младежта, на развитието на тяхната инициативност и на повишаването на отговорността им за възпитанието на младото поколение. Необходимо условие за това е идейното и организационно-политическото укрепване на младежките съюзи, разгръщането на тяхната активност и самодейност. Особено важно е цялото съдържание, формите и методите на тяхната работа най-пълно да отговарят на разностранните интереси и потребности на младежта, да имат ясна идейно-политическа и нравствено-естетическа насоченост, ефективно да спомагат за развитието на младежката инициатива и творчество, за повишаване на дисциплината и организираността. Значително внимание бе отделено на въпросите за рационалното използване на свободното време и за организирането на отдиха на младежта.

Digitized by Google

Всички участници в съвещанието подчертаха, че партийното ръководство е източникът на сила, залогът за успешна дейност на младежките съюзи. Те наблегнаха на въпросите, отнасящи се до засилването на партийното влияние върху живота и работата на младежките организации, до укрепването на партийното ядро в тях, до повишаването на ролята на първичните партийни организации и на личния пример на комунистите във възпитанието на младежта. Бе посочено също, че братските партии разглеждат формирането на новите поколения строители на социализма и комунизма като общонародно, общодържавно дело. Отбелязана бе голямата роля на семейството, училището и трудовите колективи в това отношение. Състоя се обмяна на опит в осъществяването на взаимодействието между държавните, стопанските органи и обществените организации по възпитанието на младежта във всяка от страните.

В изказванията бе изтъкнато, че младежките съюзи дават съществен принос за развитието и задълбочаването на дружбата и всестранното сътрудничество между братските народи. Бе изразена готовността на партиите, участвували в съвещанието, да съдействуват за по-нататъшното разширяване и обогатяване на интернационалните връзки между младежта в страните от социалистическата общност. Подчертано бе важното значение на дейността на младежките съюзи за укрепване на интернационалната солидарност на младежта в света, за засилване на борбата срещу империализма и реакцията, за предотвратяване опасността от термоядрена война, за разоръжаване, и преди всичко ядрено, за запазване и укрепване на мира, за национална независимост, демокрация и социален прогрес.

Обсъждането показа, че във всяка от братските страни работата с младежта се води според конкретните условия на социалистическото строителство. В същото време на съвещанието бе подчертано, че да се решават успешно задачите на комунистическото възпитание на младежта може само на основата на творческото прилагане на марксизма-ленинизма, на постъпателното развитие на социалистическото общество.

Участниците в съвещанието изразиха готовността на братските партии активно да съдействуват за провеждането на Международната година на младежта. Те подчертаха важното значение на провеждането на XII световен фестивал на младежта и студентите в Москва като масово антивоенно и антиимпериалистическо събитие.

Съвещанието в София премина в дружеска, сърдечна атмосфера, в дух на единство и сплотеност.

●

„На вожда и учителя на българския народ и виден деец на международното комунистическо и работническо движение“ — венец с този надпис положиха вчера пред Мавзолея на Георги Димитров делегациите, които участвуваха в съвещанието на секретарите на централните комитети на комунистическите и работническите партии от социалистическите страни по организационно-партийните въпроси.

Партийните дейци застанаха в едноминутно мълчание пред саркофага на Георги Димитров.

Digitized by Google

КАКВО ДА ИЗМЕНЯМЕ В НАШИЯ СТИЛ

От 7 до 10 май т. г. в Русенски окръг се проведоха дни на партийното строителство, в които участвуваха и представители на редакцията на сп. „Партиен живот".

Във всички селищни системи на окръга, а в Русе и по отрасли се състояха семинари с партийния актив. Интересен бе подходът на окръжния комитет на БКП за тяхната подготовка и провеждане. След изнесените беседи по отделни направления на партийната работа и ръководство в срещи на въпроси и отговори се разясниха някои актуални проблеми от теорията и практиката на партийното строителство. Отговорите на част от зададените въпроси публикуваме в настоящия брой. По въпросите, засягащи нови и значими проблеми от работата за издигане качеството на партийната дейност, ще бъдат публикувани отделни теми, съдържащи и теоретически разработки, и практически опит.

Кулминационна точка на дните на партийното строителство бе проведеният тематичен разговор: „КАКВО ТРЯБВА ДА ИЗМЕНЯМЕ В НАШИЯ СТИЛ НА РАБОТА И РЪКОВОДСТВО, ЗА ДА ИЗПЪЛНИМ БЪРЗО, ЦЯЛОСТНО И ДОКРАЙ РЕШЕНИЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИЯ". Той бе открит от ПЕТЪР ПЕТРОВ — първи секретар на окръжния комитет на БКП, и бе ръководен от главния редактор на сп. „Партиен живот" ПЕТКО РУСЕВ. В него участвуваха: ИВАН АНДРЕЕВ И ИВАН ДИМИТРОВ — секретари на окръжния комитет на БКП, ИВАН ПЕЙЧЕВ — първи секретар на общинския партиен комитет в Две могили, ГЕОРГИ ТАБАКОВ — първи секретар на общинския партиен комитет в Русе, НИКОЛА ГАМОЗОВ — първи секретар на общинския партиен комитет в Ново село, ЙОРДАНКА БАРТОЛОВА — директор на филиала на Академията за обществени науки и социално управление в Русе, ДИМИТЪР ПЕТКОВ — зам.-главен редактор на сп. „Партиен живот", и сътрудниците на редакцията: ДИМИТЪР КРАЛЕВ, ЙОРДАН ХАДЖИЕВ, КОСТА ДИМОВ и ГЕОРГИ СЪЙКОВ. На разговора присъствуваха секретари на окръжния комитет, първите секретари на общинските партийни комитети и други партийни и обществени ръководители в Русенски окръг.

Digitized by Google

П. Петров: — Неотдавна приключи Националната партийна конференция. Вероятно на всички е направило впечатление заключителното слово на другаря Тодор Живков. В него той посочва, че трябва да потърсим нов подход в изпълнението на задачата за повишаване на качеството, защото тя е изключително сложна, комплексна и изисква усилията на всеки член на нашето общество. Това налага от позициите на науката партийно строителство да видим какво да променим в стила на работа, в методите на ръководство и управление, за да съдействуваме за по-бързото изпълнение на задачите на Националната партийна конференция.

П. Русев: — Нашата цел е да направим всичко възможно днес да си кажем мнението, да разсъждаваме, да потърсим главно практически стъпки, за да изменим стила в общинските комитети, за да се повишава качеството на тяхната работа. В Дългосрочната програма, приета от Националната партийна конференция, задачите на общинските комитети са определени в две насоки: да се издигат като органи на политическо ръководство и, второ, центърът на тежестта да се пренесе в първичните партийни организации. Освен това в заключителното си слово другарят Тодор Живков много остро постави въпроса против заседателщината, против разните съвещания, а усилията да се насочат към конкретни мерки. Този въпрос беше поставен и на Дванадесетия конгрес — ние имаме достатъчно решения, концепции и сега нашият девиз е: „Дела, дела и само дела".

Какво искаме да постигнем с днешната среща? С колективни усилия да набележим в каква насока следва да преустроим партийната дейност. Свободно, по съвест да предлагаме, да разсъждаваме от какво следва да очистим нашия стил и с какво да го подобрим, за да повишим неговото качество.

ЗА НОВО РАЗБИРАНЕ НА СОЦИАЛНАТА ПРАКТИКА

Г. Съйков: — В своята шеста лекция другарят Тодор Живков има една мисъл, която най-точно изразява смисъла и съдържанието на днешната наша дискусия: „Задачите, които решаваме сега, в по-голямата си част — като теория и като практика — са принципно нови. Затова са необходими ново виждане, ново разбиране на социалната практика, скъсване не само с остарели представи, но и с остарели методи на работа и на ръководство."

Да скъсаме със старото, с отживялото обаче съвсем не е лесна работа. Защото става въпрос за слабости, които дълго време са съпътствували нашия стил, като например книжнината, заседателщината, изземването на функции. Те не могат с един замах да бъдат премахнати. Стилът не е носна кърпичка — захвърляш старата и взимаш чисто нова. Той е свързан преди всичко с мисленето, с начина на възприемането на задачите, с дълбокото осмисляне на политиката на нашата партия. Това е главното и първичното. То впоследствие определя в най-голяма степен начините, формите и качеството на тяхното изпълнение.

Следователно, когато говорим за разкриване на недостатъците в стила, ние трябва да ги търсим най-напред в неадекватния начин на усвояване и осмисляне от някои кадри на новите задачи и постановки. А за да ги премахнем, е нужно да ги изкореним издълбоко, да пресечем изворите, които ги подхранват. Старото по начало има свойството да регенерира, да се превъплъщава в новото, без действително да отговаря на съвременните изисквания.

Digitized by Google

П. Русев: — Това е вярно, старото е много жилаво и хитро. Явяват се на обществената арена нови организационни форми и като погледнеш, понякога старото се е намъкнало в тях. По навик, без жилищно настаняване.

Г. Съйков: — Когато разсъждаваме по тези въпроси, ми се струва, че има място за една съпоставка между начина на възприемане от кадрите на новите задачи, от една страна, и механизма на действие на обществените закони и закономерности, от друга. Тя е съвсем уместна и логична, тъй като нашата априлска партийна политика е съобразена с изискванията на обществените закони и закономерности. Вие сте се убедили колко сериозно, колко задълбочено разглежда тези въпроси другарят Тодор Живков в своите лекции. На Националната партийна конференция проблемът за качеството също бе изведен от обществените закономерности. С други думи, макар и субективно формулирани, задачите на партийната политика имат своята обективна основа.

От теорията знаем, че действието на обществените закони и закономерности се възприема от хората по два начина, които са свързани и произтичат от диалектиката на обективното и субективното в социалните процеси. Първият начин се отнася за хората, които познават добре обществените закони. В своята дейност те се съобразяват с изискванията им, като създават условия да се разгръща действието им. Този начин на възприемане е присъщ за комунистите. Та нали именно по това те се отличават от останалите трудещи се! По думите на другаря Тодор Живков в това се състои нашата свобода, нашата сила, в това са нашите възможности да ускоряваме общественото развитие. Тези хора по аналогичен начин възприемат новите задачи и постановки на партийната политика, включително и голямата задача за повишаване качеството навсякъде и във всичко. Във всеки партиен комитет или бюро виждаме хора с богат опит, с широк политически кръгозор, със солидни знания по икономиката и обществените науки. Те анализират задълбочено социалните и икономическите явления, бързо открояват най-важното и същественото. Те разглеждат задачите, които се решават в съответния регион, трудов колектив или населено място в съзвучие с тези, които решава цялото общество. Те виждат интересите на региона вплетени в интересите на целия народ. Затова възприемат необходимостта от повишаване качеството на продукцията не като субективно издигнат лозунг, а като необходимо и обективно обусловено изискване. За тях това е проблем, който непременно трябва да се реши в звеното, където те работят или което ръководят.

Вторият начин се отнася за хората, които не са осъзнали и осмислили напълно обществените закони. Те чувстват тяхното действие като непосредствен натиск на обективните условия на своя живот и дейност, т. е. за тях това е просто стечение на обстоятелства, на които реагират пасивно. И ако отново използваме аналогията, се вижда, че те по същия начин, като външен натиск, а не с разбиране възприемат новите постановки и задачите на партийната политика. За съжаление такива хора се срещат и сред ръководните кадри. Новите задачи те схващат като нещо, наложено им само по силата на централизма в партията и в социалното управление, като нещо, което няма връзка със заобикалящата ги действителност. Но за да си „оправдаят" заплатата и да си защитят мястото, трябва да се подчиняват, трябва да предприемат мерки за изпълнението им. Силата на външния натиск ги кара към новото да подхождат със стари и примитивни прийоми, да избират пътя с най-малкото съпротивление. А това е пътят на формализма, на заседателщината, на книжнината, на парадността, на коли-

Digitized by Google

чествените подходи и критерии, на празнословието и още много други форми за имитация на активност.

Разбира се, съзнателно очертах двете крайности, които в практиката рядко се явяват в „чист“ вид. Най-често те са в някаква комбинация, в която преобладава едната или другата страна. Това обаче не намалява валидността на разсъжденията и изводите. Направената аналогия ни дава възможност да потърсим корените на слабостите в нашия стил и да подчертаем отново изключителната важност на въпроса за теоретическата подготовка на кадрите. Главното са не „книжни“ знания, не само да „познаваме“ марксистко-ленинската теория, а да я осмислим, да я превърнем в дълбоко вътрешно убеждение. То е непресъхващият извор на сили и мощният стимулатор за нашата работа и борба.

П. Русев: — Изключително важно е сега да сме наясно по новите закономерности, които бяха разработени в седмата лекция на другаря Тодор Живков. И ако ние тук говорим за теоретичното равнище на кадрите като основно условие за преустройство на техния стил, то това е дълбокото вникване в същността на тия нови закономерности, които са плод на творческия подход към основните закономерности на революцията.

Й. Бартолова: — При нас се обучават секретари на заводски партийни комитети и на първични партийни организации, а също и сътрудници в общинските комитети на БКП. Подкрепям становището, че недостатъчно се вниква в дълбочината на партийните постановки и на нашата теория. Пренебрежението към теорията е просто една инерция, с която трябва да се преборим. Ние също имаме вина за това положение. Как при обучението разкриваме взаимовръзката на теорията с практиката, доколко търсим приложните аспекти на теорията — ето от това зависи степента на идейно-теоретическата подготовка на нашите партийни кадри. В този дух ние се стремим да насочим сега обучението във филиала. Практиката показва, че там, където успяваме правилно да съчетаваме лекциите с обмяна на опит, резултатите са положителни. Ние ще утвърждаваме и разширяваме този подход.

П. Русев: — Недостатъкът тук е в това, че голяма част от лекторския апарат по партийно строителство изнася лекции от стари позиции, като споменава новите постановки само като декоративни елементи, т. е. далеч от тяхната същност.

РЕШАВАЩАТА РОЛЯ НА ПОДХОДА

К. Димов: — Това, което се изтъква, е вярно и аз ще го подкрепя с един пример. Но по-напред ще подчертая следното: на Националната партийна конференция др. Тодор Живков посочи жизнената потребност да се скъсва с остарелите представи и методи на ръководство, за да се постигат навсякъде и във всичко реални изменения, осигуряващи високо качество и ефективност. Качество, измерено не с постигнатото през вчерашния ден, а с критериите за днешния и за утрешния ден. Ето защо големият въпрос сега е, като се овладяват задълбочено и творчески се прилагат научните методи на ръководство, сърцевина на всяка една дейност да бъде новаторството, предприемчивостта. Свидетели сме на примера, който дава сам генералният секретар на нашата партия. От една страна, с марксистко-ленинска зрелост той разкрива действуващите в условията на изграждането на развитото социалистическо общество у нас закономерности и закони, от друга, непрекъснато е в гъстеца на живота — в окръзите, сред трудовите колективи. И теоретическите разработки обогатява с практически подходи. Ще споме-

Digitized by Google

на само как пределно ясно, точно и образно той определи най-вярната позиция днес за извършване на реконструкцията и модернизацията.

Сега за всеки от нас, за всички комунисти важно, решаващо за успеха на всяко дело е пълната пропитост с духа на тези разработки и подходи. И когато например цитираме и говорим за встъпителното и заключителното слово пред Националната партийна конференция, това да става с вътрешна нагласа, с убеденост, че сами по себе си изричаните думи нищо не значат, ако не са израз на преустройство в мисленето, в подхода към решаването на проблемите; че ефективността на партийната работа се определя не от броя на проведените заседания, събрания, от взетите решения, а от действителното усъвършенстване на стила, на методите на работа, намиращи израз в конкретни социално-икономически резултати.

Имам впечатление вече за подхода след Националната конференция в един окръг. Окръжният комитет успя за близо месец след това да подготви свой пленум с доклад и мероприятия за изпълнението на дела от Дългосрочната програма, който му се пада.

Пленумът според мен беше добре подготвен. Дадоха се и конкретни поръчения на всички негови членове по изпълнението на тези мероприятия и т. н. Но на другия ден разбрах, че в същото време и общинският комитет подготвя свой пленум. Бяха извикани на съвещание всички партийни секретари, директори на заводи, за да им се обясни идеята. Да им се каже колко е важен проблемът за качеството. И че те трябва за десетина дни да подготвят и да дадат материали, идеи, предложения, анализи, които ще се използват при изготвянето на доклада. Хората си отидоха. Ще работят 10 дни, ще готвят информации. Общинският комитет ще чака тези информации, ще ги обработва. Ще направят един доклад. Но какво повече в него ще се каже от оценките и изводите на Националната партийна конференция, от всичко, което беше казано на пленума на окръжния комитет? Няма съмнение, етапът на подготовката на този пленум ще изяде времето и на едните, и на другите.

В разговора ми със секретаря на общинския комитет предложих: например вместо силите да се хвърлят за доклад, да се съставят групи от най-компетентните хора. А те не са само в общинския комитет. Това са директори, партийни секретари, конструктори... И всяка една група да бъде разпределена за едно от структуроопределящите предприятия. Да им се каже: ето я Дългосрочната програма, ето я и досегашната заводска програма. Направете проучване, задълбочен анализ и дайте вашето предложение на заводския партиен комитет! Искаме от вас конкретна помощ, предложете какви изменения действително са възможни. На основата на вашите проучвания и разработки, съвместно уточнени с комбинатските и заводските ръководства, ние ще съставим проектомероприятия, които ще обсъдим на пленума.

По този начин на пленарното заседание няма да има повтарящи се общи приказки, а всяка една група ще се изкаже какво е установила, какво анализът е разкрил, докога какво е възможно да се реши. Ще се обмени най-ценен опит. И подготовката, и провеждането на пленума ще бъдат действия за изменение, а не писане на доклад и преписване, повтаряне на неща, от които няма смисъл.

Д. Петков: — Искам да приведа един пример за подхода на окръжния комитет на партията във Враца при подготовката на свой пленум. В отговор на отправената критика, че окръгът изостава в изпълнението на конгресните решения за внедряване на техническия прогрес, бюрото на комитета потърси по-кратък и ефикасен път, за да поправи нещата. Възприетият подход много добре илюстрира това, което сега обсъждаме.

Digitized by Google

Вместо да започнат продължителни изследвания, подготовка на доклад и общи мероприятия, възлагат на специалисти от окръжните ръководства и предприятия да разработят конкретно какво да се направи в 12 крупни завода, в аграрно-промишлените комплекси, в животновъдството и зърнопроизводството. За два месеца и половина цялата тази работа е завършена. Подготвените и съгласувани с министерствата практически програми бяха обсъдени на пленума. Така за броени седмици делово беше извършена работа, която за три години след конгреса не бяха успели да направят, и пристъпиха към изпълнение на решенията. Ето това е подходът за преодоляване на книжнината, за деловитост и висока ефективност.

Г. Табаков: — Тези забележки са съвсем правилни. Но ето да вземем общинския комитет — Русе. Ние бяхме определили тема за пленум през второто тримесечие на тази година, свързана с Националната партийна конференция. Но след словото на другаря Тодор Живков се отказахме от нея. Фактически за второто тримесечие пленарно заседание няма да имаме. Но в същото време изискването е всяко тримесечие да имаме по едно. Аз поставям въпроса — при такава ситуация не могат ли да се намерят и други форми за влияние и въздействие? Вие подсказахте една форма, но може да не бъде на всяка цена пленум.

П. Русев: — Бедата не идва от пленумите, др. Табаков. Бедата идва от подхода, от организацията. Това е главното. Превръщаме ли ние пленарните заседания в една работна корпорация, според израза на Маркс, която е способна да взема делови решения. Това е проблемът...

К. Димов: — Ще засегна въпроса за допускането на известно унифициране на подхода. Среща се в практиката на общински и на окръжни равнища. Има партийни организации, които буквално копират редица неща, както са направени от по-горен партиен комитет. Една от причините за това са и някои регламентиращи документи, искането на еднотипни отчети, които са обемно нецелесъобразни, неразграничени за партийно бюро, партиен комитет... Документацията, отчетите, формулярите, картотекирането на решенията са така декомпозирани, че е невъзможно партийният секретар — производственик, политически деец и т. н., в динамиката, в която е поставен, да отговори на такива изисквания.

По този начин се намалява възможността те да проявяват самоинициатива, повече творчество в организаторската и политическата си работа.

И. Андреев: — Мисълта на др. Табаков за съчетанието на формите за въздействие е правилна. В това отношение ми се струва, че съществува формализъм, който е навлязъл в нашата работа. Намира израз в стила и подхода. Как ние поднасяме и как кадрите възприемат проблемите, които трябва да решават. В някои случаи се получава шаблонизиране на нещата, което оказва отрицателно въздействие. Започваме да се увличаме в провеждането на научни конференции, даже на ниво първична партийна организация. Ангажира се научен ръководител, правят се изследвания, но в крайна сметка какво се постига? Изменяме ли нещо конкретно, постигаме ли в нужната степен резултати, съответствуващи на критериите на Националната конференция. Считам, че ако не подхождаме правилно към провеждането на научно-практическите конференции, не винаги ще постигаме необходимата ефективност. Става дума за по-задълбочено изследване на действителността, така да я отразим, с такива теоретико-практически средства, които да доведат до постигане на целта. В противен случай работата ни придобива паради характер.

Digitized by Google

П. Русев: — Когато става дума за такава конференция, ще кажа, че понякога правим нарушения с принципно значение. Научно-практическата конференция се свиква от най-умните хора в окръга, най-компетентните по дадения въпрос, който разискват, и накрая излизат с изводи, които предават на окръжния комитет на партията за политическо осмисляне и решаване. Ето това е качествената определеност на понятието теоретична конференция. А ние правим теоретична конференция с 400—500 души. Определили сме 12 души да се изкажат и всички си отиват. Ако искаме да подобрим работата в духа на Националната партийна конференция — ето това трябва да променим в конференциите.

И. Андреев: — Такова възприемане на проблемите от нашите кадри вече има друг смисъл. Не само да се теоретизира по нещата, а нашите преподаватели в академията да имат и непосредствени връзки със заводите. Като преподават теоретичните постановки за проблемите, да ги свързват с практическата дейност. А от това съчетание на теорията с практиката резултатът неминуемо ще бъде подобрено качество на нашата партийна дейност. Бих споделил, че в редица случаи ние се стремим в нашата окръжна партийна организация, когато разработваме някоя методика и система или друг документ, да използваме изградения към отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП научен център по организационните въпроси, да използваме знанията, опита, мнението на нашите най-добри партийни кадри — научни работници, ръководители, секретари. В крайна сметка постигаме документът да добие най-рационален вид, да служи на партийните органи като действен механизъм.

П. Русев: — Др. Андреев, когато има решение на бюрото на окръжния комитет на БКП по определен въпрос, нужно ли е всеки общински комитет също да взема решение?

И. Андреев: — Той ще преценява, съобразно своите условия и виждания.

РЕШЕНИЯТА — ОСНОВА ЗА ТВОРЧЕСТВО И ИНИЦИАТИВА

Г. Табаков: — Често решенията на ръководните органи имат прекалено конкретен характер. Би трябвало те да определят само насоката, направлението, партийната линия, което ще даде възможност на другите органи да проявяват творчество и инициатива. Понякога разсъждавам по формулировката на решенията на нашия общински комитет на БКП: защо са толкова подробни и конкретни? По такъв начин не спъваме ли инициативата, не отнемаме ли възможността на партийните секретари да мислят и не ги ли обричаме на механично изпълнение на решенията, които ние сме взели! Не е ли излишно такова регламентиране!

Ние направихме един експеримент и на оперативка докладвахме за резултатите. Поводът бе международно събитие, което имаше голям отзвук. Решихме да не правим никакъв инструктаж на заводските партийни секретари. След това проверихме как са реагирали, какво отношение са взели. Това ни даде възможност, разбира се, без да правим цялостни изводи, да оценим кои заводски партийни комитети могат сами да решават проблемите, да работят самостоятелно.

П. Русев: — В материалите на Националната партийна конференция са определени задачите на окръжните комитети. В тази връзка изниква един въпрос — и теоретически, и практически: щом ще се усъвършенствува ръководната им функция, не трябва ли да се помисли и по характера на техните решения! Аз съм съгласен напълно с това, че дребнавото декретиране не е полезно.

Digitized by Google

Какво пречи да се направи следното: да не се посочва какво и как да се извърши, а да се определи насоката, по възможност за всяка община, предприятие и стопанство! При такова решение общинският комитет на БКП веднага взема мерки. Дори може да не приема писмено решение, а направо да уточни какво да се постигне. После да се прецени какво е извършено. Това ще бъде повратен момент в стила.

Й. Хаджиев: — Типичен пример за прекомерно декретиране са решенията на някои пленарни заседания на общински комитети на БКП, с които приключи прегледът за издигане ролята и боеспособността на първичната партийна организация. Имах възможността да се запозная с някои от тях. Какво ми направи впечатление? Една част от комитетите например взеха по петдесетина решения по приключването на прегледа. Някъде около 40—45 от тях са формулирани като задачи на първичните партийни организации. Съвсем малка част се отнася до самия общински комитет, до неговия апарат, до бюрото. Получава се така, че вместо да анализират собствения си стил на основата на работата на първичните организации и да вземат решения, за да го усъвършенствуват, те поставят задачи на първичните организации, които по нищо не се различават от задачите, посочени в указанието на Секретариата на Централния комитет на БКП, в решенията на окръжните комитети на партията. С други думи, прехвърлят задачи от един на друг, а собствените оставят настрана.

П. Русев: — Нашето становище е, че по някои въпроси общинските и окръжните комитети могат да се откажат от писане на доклади за пленуми, особено пък за заседанията на бюрата. Просто да се премахнат излишните информации и да се обсъждат само решения. Може да бъде едно, могат да бъдат три и т. н. Това за мен е един от елементите на качественото изменение в работата на ръководните органи. Това означава да освободим кадрите от писане на справки, на доклади за неща, които съставът на комитета знае.

Д. Петков: — По време на лекция в Академията за обществени науки в Москва беше зададен въпрос по вариантността на решенията. Професорът каза: „Ние обикновено отиваме към един вариант, нямаме никакъв избор. Да знаете, че военните подготвят по десетки варианти за решаване на един въпрос и от тях избират най-подходящия".

П. Русев: — Заседанията на колективните органи на партията трябва да се превърнат в оперативни органи за обсъждане на варианти за изменение на нещата. Например общинският комитет трябва да се освободи от почти всички информации до бюрото на окръжния комитет за пръскане на ябълките и др. Ако бюрото поиска, ще го информират. Ако всичко му е ясно, направо минава към проекта за решение. Това наистина е нов момент, в духа на Националната партийна конференция, който трябва да се използва.

Другият въпрос е за така наречените оперативни решения. В това отношение наистина трябва да се освободим от една ненужна, бих казал, вредна традиция. Има решение на окръжния комитет на партията. Общинският комитет се събира и поставя задачите: ти заминаваш еди-къде си, той — еди-къде си и край. Направо се изпълнява решението на окръжния комитет, без да се играе на излишна колективност, без да се вземат дублиращи решения.

Много е важно да се издигат самоинициативата и отговорността на местните кадри. Това произтича от решенията на Дванадесетия конгрес на партията. Да оставим партийните секретари и общинския комитет да преценят в каква насока какво да направят. Например да оказват ли помощ за укрепване на дисциплината. Ако този про-

Digitized by Google

блем е решен, ако имаме много добра дисциплина, нямаме закъснения, защо да поставят такава задача за решаване?

Това всъщност е въпросът за качественото изменение на нашата работа, за изменение на контролните функции на по-горния орган. Той не трябва да се занимава само с това, кое, къде и как е станало, а трябва да потърси ефекта от взетото решение.

Проведено е събрание. Започваме да се интересуваме колко души са се изказали и т. н. Защо не отидем направо да видим има ли ефект от взетите решения? Защо плащаме данък на количествени показатели? На едно събрание могат да се изкажат пет души, но некомпетентно. Може да се изкаже един, но компетентно. Ето в това е същността на качественото изменение.

Н. Гамозов: — Сега стремежът ни е да разглеждаме максимален брой въпроси, тъй като в края на годината окръжният комитет на партията изпраща една справка-анализ на обсъжданите въпроси в партийните комитети. И ако организационните въпроси, които сме разглеждали, са малко, веднага се прави оценка, че недостатъчно сериозно се отнасяме към тях. Има класификатор.

П. Русев: — Да. Системата го изисква. Окръжният комитет трябва да наблюдава и да следи как един общински комитет обхваща всички сфери на обществения живот. Това не е грешка. Грешката е в това, че малко внимание се отделя на ефекта от решенията. Това трябва да бъде центърът.

Правилно е един общински комитет да регулира, бих казал, да насочва дейността на една първична организация, защото е възможно тя да се унесе на една страна и да изостави друга. Проблемът е проверката да се съсредоточи върху ефекта от решенията.

Н. Гамозов: — Тук стои въпросът и за предварително писаните справки към внасяния в бюрото материал. Нашият партиен комитет е с трима щатни работници. По всеки въпрос ни се иска да направим писмена справка с проект за решение.

П. Русев: — Има някои справки във връзка с кадрите, без които не може. Не може да се върви направо без документи, нали! Но когато става въпрос за оперативната дейност на бюрото, спокойно можем да се освободим от информацията и докладната и направо да обсъждаме проекторешенията. Това са революционни изменения.

Г. Табаков: — Ние не правим вече справка на отдела по много въпроси. Правим само предложение за решение. Какво констатирахме? Фактически справката на отдела повтаря внасяната информация и затова само на решението се спираме.

ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОРГАНИЗАТОРСКАТА РАБОТА

Д. Петков: — Въпросът, който обсъждаме, е непосредствено свързан с постановката на Дванадесетия конгрес на партията за издигане преобразователните функции на партийно-организационната дейност. За окръжния и общинските партийни комитети и за първичните партийни организации това означава преди всичко да се издигат компетентността и уменето им. Със своите политически средства, с ръководните, идейновъзпитателните и организаторските си функции в кратки срокове да изменят условията на живота на своята територия или колектив в съответствие с теоретическите и практическите решения и постановки на партията. В тях именно най-добре са разкрити изискванията на обективните закони на социализма и е подсказан пътят за тяхното приложение в практиката.

Революционно-преобразуващите възможности на партийно-организационната дейност можем да оприличим с функциите на звената,

Digitized by Google

които създадохме, за да ускорим внедряването на постиженията на науката и техническия прогрес — с инженерно-внедрителските организации. Тяхното предназначение е да търсят и внедряват бързо новото, да скъсяват пътя от науката и челните достижения до практиката.

Когато преценяваме дейността на даден партиен комитет или организация или ефективността на отделни мероприятия и форми на работа — заседание, събрание, пленум и пр., непременно главният критерий трябва да бъде доколко са осъществени тези преобразователни функции на политическата дейност. Допринесла ли е тя да се приложи партийната политика в практиката. Ако не скъсяваме пътя от партийните постановки и политика до живота — тогава дейността е неефикасна, нискокачествена. В някои партийни звена е необходимо твърде много време за осмисляне на новите партийни решения и постановки. През това време идват нови решения и задачи, преди да са намерили начин да осъществят предишните, и те се оказват в омагьосан кръг. Оплитат се в постоянно натрупващи се нови проблеми. По този начин се намаляват преобразователните възможности на тези комитети и организации.

Сега сме изправени пред необходимостта бързо да намерим най-ефикасния път за прилагане в живота на теоретическите разработки за изменение на обществените отношения, за издигане ролята на народните маси като творци на историята и разгръщане на социалистическата демокрация, за внедряване на техническия прогрес и пр. Съдбовни въпроси, от чието решение зависи доколко успешно ще отговорим на изискванията на обективните закони и ще развиваме обществото в съответствие с техните потребности. Възлов въпрос например е превръщането на колектива в действителен и грижовен стопанин на социалистическата собственост. Това е гаранцията да се постигне високо качество и ефективност. Теоретическата разработка е налице. Решенията и постановките от политиката на партията обаче не могат да се осъществят автоматично, от само себе си. Да станат те реалност, зависи от окръжния, общинския, заводските партийни комитети, от партийната организация и група. Те трябва да намерят и конкретната форма и решение, и добрия опит и да създадат условия за прилагането им във всеки колектив. Животът е сложен. Възникват противоречия, те трябва да се открият и използват, да се разрешават. Да намерят необходимите организационни, идейновъзпитателни и социалнопсихически, управленски и други механизми и средства за въздействие, за да се отприщи и целенасочи правилно творческата енергия на всички. Нужно е да се издигне най-напред ролята на комунистите и на специалистите, на носителите на интелектуалния потенциал на колектива.

В Пловдивски и други окръзи има вече опит за издигане на авангардната роля и инициативността на комунистите. Намерени са форми, чрез които всеки комунист се ангажира с конкретен творчески принос в различните социални области — в икономиката, в политическата и организационната работа. Има и начини за въздействие и контрол как комунистът изпълнява поетите задължения.

П. Русев: — Трябва да правим 100 тефтера. Мисля, че това не е необходимо.

Д. Петков: — Това не е главният проблем. Едни могат да удавят тази работа в книжнина, в дебели тефтери, други да я извършат разумно и ефикасно. Тефтерите не са непременно необходими. Важно е всеки да има конкретен ангажимент, да се знае този ангажимент и да се проверява и подпомага изпълнението му. В Пловдив подготвят една страничка, в която комунистът е вписал своите задачи и партийната група, бюрото и организацията ги утвърждават, подпомагат и проверяват колективно дали ги е изпълнил.

Digitized by Google

Й. Бартолова: — Ние имаме системата на партийните поръчения. Защо трябва да правим и това?

Д. Петков: — Това е една от формите за възлагане на партийни поръчения и за издигане ролята на организацията като опора на комунистите в стремежа им да носят достойно званието български комунист, както изисква от нас конгресът.

Не бива да се отказваме от намирането на прости, без всякаква книжнина и формализъм, но непременно ефикасни форми и начини на работа, за да активизираме комунистите, специалистите, всеки колектив, да предизвикаме реално да се изявят силата на тяхното сиво вещество, инициативата им, творческите им заложби.

Дали ще приложим някакъв личен творчески план (писан или неписан), дали ще свикаме събрание, съвещание и пр. трябва да преценим конкретно, за да направим необходимото и да се откажем от ненужното.

Важното е да се намира наистина ефикасно средство да се издига преобразуващата роля на нашата дейност за издигане ролята на комитета, на организацията, на колектива, на личността. И когато ще подемаме нещо, когато ще решаваме някакъв проблем — да премахнем абстрактните размишления, витаенето в облаците, общите, удавени в неангажиращи формулировки мероприятия. Много по-добре би било, когато има важна партийна постановка или наша идея, веднага да се даде конкретна социална поръчка. Да се провери тя практически. За това образец ни дават Централният комитет на партията, другарят Тодор Живков. Именно в тяхната дейност теорията и практиката са свързани неразривно. Когато се разработваше въпросът за третата концентрация на селскостопанското производство, веднага се организираха първите аграрно-промишлени комплекси. Когато възникна разработката за собственика и стопанина, беше дадена социална поръчка за прилагане на идеята и проверката ѝ в практиката. Ето подхода, който е нужен на всички равнища. Всичко това е въпрос на овладяване на ленинския стил . . .

Когато говорим за изменения в стила на партийната работа и ръководство, сега, след Националната партийна конференция, струва ми се, че на преден план излиза тази негова черта. Тя изисква да се съчетае научността с деловитостта, да се отива към простота. Да се измени подходът към социалната действителност, така че да се ускори социалновнедрителската, революционно-преобразователната функция на партийната ни дейност. Да намираме най-краткия път от партийната стратегия за високо качество и за интензификация на целия обществен живот до реалната практика на всеки колектив, селище, община, окръг. Така нашата партийна наука ще става все по-ефективна реална и производителна сила.

И. Пейчев: — Ние също бяхме разработили в нашия окръг такива специални дневници с лична страница на комуниста. Водихме ги до Дванадесетия конгрес и в навечерието му ги отчетохме. Отчетохме работата на всеки един комунист. Но не се възприе като форма, защото освен тях ние възлагахме и поръчения на комунистите. Има също и дневник на партийната група, където се записват поръченията. Много му стана работата на партийния секретар и на партийния групов отговорник. И се отказахме от тази практика.

ЦЕНТЪРЪТ НА РАБОТА — В ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

И. Пейчев: — Преди Националната партийна конференция имах идеи как да действуваме в нашата общинска партийна организация, какви форми на работа да използваме, как да ги усъвършенствуваме.

Digitized by Google

Но след заключителното слово на другаря Тодор Живков пред мен се изпречи голяма бариера. Какво ще правим, ако не провеждаме съвещания? Как направо в трудовите колективи, в първичните организации ще се изпълняват задачите? Щом ролята на общинския комитет е да осъществява най-близка връзка с първичната организация, как на практика ще пренесем решенията, за да може тя действително да стане център за тяхното изпълнение.

Пред нас се открои и въпросът за подготовката на кадрите, които трябва да изпълняват решенията. Нашите кадри готови ли са? Мисля, че не са! Имам предвид равнището на кадрите в нашата селищна система. Ето големия въпрос — да подготвим нашите кадри да изпълнят решенията долу, в трудовия колектив, в първичната организация.

Прави ми впечатление обаче, че и в решенията на Централния комитет на БКП за подготовката на партийната учебна година е записано първите три лекции на другаря Тодор Живков да се изучат в началото на учебната 1984/1985 година. А ние трябва да направим всичко възможно по-бързо да изпълним решенията. Това означава кадрите да бъдат готови. Нямаме време за изчакване. Затова сме решили да проведем няколко семинарни занятия по заключителното и встъпителното слово на другаря Тодор Живков. По-нататък ще продължим по програмата на партийната просвета.

Сега, когато разговаряме за качеството на продукцията, без възпитанието на хората не можем да считаме, че ще решим този голям проблем. И още се опрем на въздействието на икономическия механизъм в самия трудов колектив. Затова мисля, че сега, когато разговаряме и търсим пътища за бързо изпълнение на решенията на Националната партийна конференция, преди всичко нашето внимание и връзките ни трябва да бъдат съсредоточени в трудовия колектив, в първичната организация.

Й. Хаджиев: — Същността на въпроса е центърът на работата да се пренася в първичните организации. Вярно, на практика това е трудно, тъй като в комитета работи малък щатен апарат. Но не на тази страна на въпроса искам да обърна внимание, а на друга. По същество работата пада върху плещите на секретаря и по-малко върху партийните бюра. Оттук идва и намаленото влияние на партийните комитети в самите първични организации. Би следвало да виждаме пренасянето на работата на общинския партиен комитет повече върху стила, върху организацията на работата на партийното бюро. Вярно, секретарят е централна политическа фигура, но сегашната организация на работата го превръща в администратор, в технически секретар.

Мисля, че правилно ще бъде общинските комитети на БКП повече да се опират на партийните бюра като колективни, оперативни, работни органи на първичната организация. В това отношение има неизползвани резерви. Партийният секретар, колкото и да е компетентен, опитен, не може да върши работата на цялото бюро. Претоварен със задължения, той не е в състояние нито служебната, нито обществената работа да върши качествено.

П. Русев: — Не е ли въведена практика всеки член на общинския комитет да отговаря за състоянието на първичната организация, в която членува? Вместо да пращате инструктори, те да бъдат ваши представители. Това, разбира се, не означава общинският комитет да намали контрола си.

И. Пейчев: — Ние ще направим такова разпределение на членовете на комитета по първични организации. Но някои от тях са низови ръководители. Тяхната компетентност по проблемите на партийното строителство обикновено е малка. А ние ще им възложим конкретна задача — да оказват помощ на първичната организация.

Digitized by Google

Може би трябва да се помисли доколко курсовете по партийно строителство, които се организират в Академията за обществени науки и социално управление за партийните секретари по за един-два месеца, ги подготвят, за да обхванат цялостно работата. Защото даже един протокол на събрание някои не могат да съставят както трябва. Тежко му и горко на такъв секретар, ако дойде ревизионна комисия да проверява документите! А ние искаме да научим всички членове да могат да бъдат протоколчици или председатели на събрания. Аз избрах друг подход. Трима комунисти от партийната организация трябва да се научат да пишат протоколите. Но работата пак не върви.

И. Андреев: — Не съм съгласен с някои постановки на др. Пейчев. Рационално ли използваме възможностите на членовете на партийния комитет? Пленарният състав на Двемогилския общински комитет се състои от 48 комунисти; 50 на сто от тях са ангажирани активно в живота на първичните организации под някаква форма, оказват им конкретна помощ. Не продължихме да използваме създадената организация по време на прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичната организация за конкретно участие на членовете на партийния комитет в живота им.

И. Пейчев: — Ние сме ги включили. Но тук става въпрос за тяхната компетентност, за конкретната помощ. Те все още не са подготвени.

Й. Хаджиев: — Във връзка с прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичните организации, когато се изградиха комисиите, за специфичната им дейност се извърши и специфична подготовка. Ето сега имаме решенията на Националната партийна конференция. Защо по същия начин не подготвим хората да решават проблемите! Не е оправдано в един общински партиен комитет, който има например около 40—50 членове и около 15—20 кандидат-членове плюс двадесетина човека ревизионна комисия (събира се изборен актив от около 100 човека), а в общината има около 30—40 първични организации, да няма кой да им помага! Защо чрез този актив да не сме в състояние да упражняваме влияние в първичните организации? Нали партийната работа е да се упражнява именно политическо влияние в колективите!

Тук възниква един друг въпрос във връзка с усъвършенстването на работата на партийния комитет. Да се опира на изборния партиен актив, да го включва в активна партийна дейност. А за да направи това, трябва да го подготви. И това фактически е същността на неговата работа.

Г. Табаков: — Мисля, че това в една или друга степен се прави във всички общински партийни комитети. Ние имаме много примери за това как заводски и учрежденски партийни комитети вземат решения, дават поръчения на свои членове да присъствуват на събрания, да оказват помощ. Това не бива да бъде акция, а на основата на анализа на работата на дадена първична организация да се вземат съответни решения за изпращане на комунисти с партийни поръчения да им помагат.

П. Русев: — Да, в това отношение има вече опит, който се счита за положителен. Но става дума именно в партийния комитет отделният негов член да отговаря политически постоянно за състоянието на организацията, в която членува.

Й. Хаджиев: — Тук изниква още един въпрос. Когато формираме тези органи, какви хора включваме в тях? Това е началото на цялата работа, тук залагаме нейните качествени основи.

П. Русев: — Ние просто разсъждаваме върху една страна, която искаме да изменим, да усъвършенствуваме. Може би трябва да пробваме, за да видим какво ще покаже! Ние имаме наблюдения, не знам

Digitized by Google

вашите какви са, член на окръжния комитет на партията като членува в една първична организация, да се задоволява само да дава мнение. Защо той не носи политическа отговорност за нейното състояние? Този елемент трябва да го използваме независимо от всички трудности, които др. Пейчев каза. Аз много добре го разбирам, защото знам условията в общините какви са.

ЛИЧЕН И КОЛЕКТИВЕН СТИЛ

Д. Кралев: — Ще започна с един пример. С инструктор от окръжния комитет на партията отиваме на заседание в общинския комитет. Стана дума за работата на бюрото, за творчеството и инициативата на партийния работник. Инструкторът сподели с въздишка: в бюрото на комитета има интересни хора, но първият секретар не им дава възможност за лична изява, премного е влюбен в своето мнение.

Стилът на работа и ръководство според мен е не само определен начин на мислене и на поведение, но още и на създадени условия той да се покаже в най-голямото си богатство. Съществува стил на ръководителя и на подчинения, на отделната личност и на колективния орган на ръководство. Как се съчетава едното с другото, каква е взаимовръзката и взаимозависимостта между тях, търсим ли я, съобразяваме ли се с тези зависимости? Възможно ли е в колективния стил да се открои многообразие от лични стилове и обратно — личният стил да повлияе благотворно на колективния. Мисля, че не само е възможно, но и необходимо. Въпрос на висока организационна култура и на партийно възпитание е ръководителят да търпи, да понася другия стил, по-различния от неговия... Нещо повече — той с поста, който заема, е задължен да създава атмосфера за лично мнение, за изява на личната позиция, да бъде създадена увереност, че никой няма да бъде упрекнат за своето мнение и позиция. Многообразието от стилове върху основните принципи на ленинския стил — това е може би пътят, целта, нашият стремеж. Безспорно ленинският стил за всички нас е теоретичният, нека добавим и практически осъществимият модел; нали той е реализиран като начин на мислене и действие, като подход в революцията, в първите години на съветската власт, оставен ни е като свещено наследство. Трябва да мислим, че той е постижим в нашата работа и да се стремим към него. Повтарям — в нашите представи той е и модел за хармонично съчетаване на личния и на колективния стил на работа и ръководство.

С оглед на днешната практика възможно ли е това преливане, взаимоотдаване между двата основни стила на работа. Мисля, че личният стил на ръководителя се мултиплицира в стила на подчинените и в стила на колективния орган на социално управление. И ако този стил е несъвършен, незрял, себичен, естествено е неговите отрицателни качества да се отразят в колективния стил или в стила на подчинените; нека не забравяме, че не само положителното умножава своя ефект и не само то представлява заразяващ пример. Подражанието не е нищо друго освен стремеж да се оподоби поведението на ръководителя, неговия маниер да ръководи, да разговаря с подчинените си. И често ще срещнем някоя дребна чиновническа душица да удря по бюрото, защото и нейният ръководител прави така. Добрият стил на работа и ръководство е истинска школа за останалите.

П. Русев: — Наистина трябва да видим, да открием пътищата за мултиплициране на добрия стил в колективните органи за ръководство.

Д. Кралев: — Личният стил, затова го наричаме и личен, наред с общите принципи, които го формират, се доизгражда от качествата на личността: политическа култура, образование, възпитание, педагоги-

Digitized by Google

чески похвати и умение, страсти и пристрастия, професионална квалификация. Тук еднакво значение имат и рационалното, и емоционалното. Практиката например често ни среща с хора, високообразовани, но нерешителни да проведат едно смело решение. Именно емоционалните съставки обагрят по един или друг начин личния стил и ние го срещаме в различните му противоположности: волеви и нерешителен, борбен и бездеен, честен и двуличен, мъдър и елементарен. Като казвам това, отново се връщам на взаимоотношението ръководител — колектив. Струва ми се, че на много места това взаимодействие се нарушава в полза на ръководителя. Донякъде можем да го приемем като естествено, както оркестърът се нагажда към първата цигулка. Но тук веднага трябва да ни сепне опасността: ако тази цигулка свири фалшиво? Срещат се и отделни ръководители, които считат за недостатък, ако не са подчинили колективния орган на ръководство, не са му наложили своя стил. И тъй като подчинените най-бързо и ловко усещат предпочитанията на ръководителя, бързо нагаждат своите реакции така, че те да му се харесат: повтарят негови любими фрази, стават привърженици на любимия му отбор, вършат други шмекерии, които се виждат, но се търпят, тъй като приятно гъделичкат нашето самочувствие. Затова важна страна, важна задача на партийния контрол е да се насочи към стила, личен и колективен.

П. Русев: — Това има особено важно значение. Можем ли вече да говорим за интензификация на стила. Мисля, че можем. Това е оня стил, който с най-малко изразходване на време, сили и средства постига максимален резултат.

Д. Кралев: — Като запазва своите основни принципи и черти, стилът се изменя, променя се с времето. Сега можем да говорим за един нов подход към стила, засилвайки неговата практична страна, неговия приложен характер. Какво променя стилът, до какви изменения довежда? Много думи са издумани срещу учрежденския, канцеларския, книжния стил и много думи в полза на оперативния, преобразуващия. И накрая — колко много закани и колко малко промени. Нека вземем за пример подготовката на един пленум. Всички сме убедени, че най-важната част са решенията: в тях са изразени целите, към които се стремим, нещата, които искаме да променим. По една всеобща инерция започваме най-напред с доклада, много суетня около сценария — или насочваме подготовката към всичко онова, което ще ни представи, ще „хване око" пред гостите на пленума. Едва ли трябва да се убеждаваме, че пленумът следва да започне от решенията и това начало може да бъде доклад, встъпително слово, кратки обяснителни бележки, предварително раздадени, и пр. Да обясним решенията и да убедим пленума в тях — ето за мен приложение на един нов подход във вътрешноорганизационния живот на партията.

Д. Петков: — Присъствувал съм на много събрания на първични партийни организации, когато решенията се пишат по време на самото събрание или минути преди него.

Д. Кралев: — Настъпиха и настъпват промени не само в подхода, но и в критериите за стила. Многото работа в кабинета, преумората от заседания и събрания, писането на докладни и информации имат стойност като трудово напрежение, но много по-голяма стойност притежават бързината, оперативността, с малко усилия да се свърши много. В условията на новия икономически подход и приложението на неговия механизъм убедително се налага инициативният стил, стил на бързо реагиране и още по-бързи решения. Деловитостта е била отличителна черта на стила. Но и тук настъпват вътрешни изменения. Те не могат да се разглеждат в пълнота, ако към тях не прибавим икономическата и идеологическата инициатива, разумния риск на ръководителя, високата професионална компетентност. Следващо-

Digitized by Google

то, което мен ме занимава, е оценъчният момент в стила. Ние организираме много на брой и интересни мероприятия, колко от тях обаче получават оценка, какво се е свършило и какво не, качествената страна на работата, приноса на кадрите персонално. Усилията на талантливи партийни работници отиват често пъти в общия казан.

Това, първо, и, второ, нашите проверки, нашите контролни мероприятия да имат оценъчен характер; проверките да обхващат не само обема на партийната дейност, но и нейната вътрешна структура, динамика, подходи и критерии; да постигаме непрекъсната оценка на стила.

П. Русев: — Сега Кралев поставя много интересен въпрос, който ни занимава. Нека вземем пример с докладите на нашите пленуми, изброяваме случаи, имена, цифри. Добре, но още по-добре е, когато от всичко, което е положително, вземем най-характерното, отличаващото се и чрез него разкрием подхода на комитета. Като даваме оценка на подхода, помагаме на окръжния комитет например тя да се превърне в основа за бъдещо творчество. Оценката определя темпа на развитието, тя разкрива причините за успеха, длъжна е да ги разкрие, длъжна е също така да ни разкрие подхода. Ето качествени елементи в усъвършенстването на нашата работа. Искам още веднъж да подчертая, че борбата за повишаване на качеството е борба за практическото изменение на нещата, против формализма и шаблона.

Д. Кралев: — Като вникваме в приложната страна на ленинския стил, ние не можем да отминем и някои, да ги наречем, модни увлечения, които за мен са нещо като дребната шарка в начина на работа и ръководство. Едно от тях е наукообразието, наукоподобието, имитацията на научен подход. В отдел „Пропаганда и агитация" на общинския партиен комитет ми разказаха, че са съставили и бюрото е утвърдило седем целеви програми за идеологическо въздействие. На въпроса ми, дали ги прелистват, отговориха: „Стоят си, за проверяващите". Колко документи като концепции, програми, прогнози се съставят не според потребностите, а единствено да отговарят на някакво временно изискване, защото така правят всички, или за да се избегне обвинението в изостаналост. Имитацията на научния подход е полуприкрита форма на шаблона, на инерцията, тя е полужелание за промяна. И се случва така, че ние гоним формализма през задната врата, а той влиза през предната, наметнат с дрешката на научността. Наподобяването на добрия стил може да излъже, но не за дълго и в това отношение негов индикатор е промяната, развитието, в настоящия момент например прилагане на цялото богатство на новия икономически подход и неговия механизъм.

П. Русев: — Националната партийна конференция постави и един друг критерий за правилния стил на ръководство — какво мислят трудовите колективи за нас. Партията е била и си остава вярна на принципа за връзката с масите, за по-нататъшното заякчаване на тези връзки. Колективното мнение е важен показател на каква степен се развиват тези връзки. Това е и важно допълнение към изискванията за партиен контрол. Ние изучаваме общественото мнение, създали сме много форми за това. Но как се отнасяме към нерешените въпроси като формиращи общественото мнение? Нерешеният въпрос според мене си остава винаги нов. Може да е възникнал вчера, може да сме го разглеждали преди месец; не е ли настъпила промяна, този въпрос е нов за нас.

И. Димитров: — Искам да поставя един въпрос и същевременно да го подкрепя с пример. Въпросът е, дали едно събрание по политическа тема намалява своята ефективност, ако на него се вмъкнат и проблеми от непосредствената производствена програма. Случи се така, мнозина казват: събранието мина като оперативка. Ние също

Digitized by Google

даваме често подобни оценки. Дали е правилно да се смесват двете тематики? Можем ли да ограничим хората, които желаят да се изкажат единствено по разглежданата тема. Лично аз смятам, че не е погрешно партийното събрание да отговори и на въпроси, които не са предмет на неговия дневен ред.

Г. Табаков: — По същество това се отнася да разграничаване на функциите. В общинския комитет в Русе по този въпрос се работи от доста години и сме постигнали интересни неща. Например имахме, а и още имаме затруднения в строителството. Искахме да направим проверка на работата на партийната организация в домостроителното предприятие, тъй като там изоставането беше значително. И се натъкнахме на проблеми, които тук постави за обсъждане другарят Иван Димитров — за разграничаване на функциите. Открихме в решенията администриране и формализъм и повече решения по един и същи въпрос, както и различни оценки за едно и също нещо. Първото решение оценява работата като сравнително добра или недостатъчно добра. Второто задължава партийните групи да разгледат същия въпрос и набележат съответни мерки. Тези лутания зависят преди всичко от нас, от нашата компетентност, от нашите възможности. Имаме инструктори от общинския комитет, които имат познания, притежават опит за компетентни отговори, както и да окажат помощ на партийните бюра, за да формулират правилни решения. Но има и други, на които това не им прави абсолютно никакво впечатление. Затова в редица случаи анализите, оценките имат стопанско-административен характер. Искам да потвърдя това с още няколко мисли. Когато в бюрото на окръжния комитет се разглеждаше въпросът за изпълнението на плана за първото тримесечие, ние трябваше да реагираме в общинския комитет, защото преобладаващата част от икономиката фактически е на територията на Русенската община. Как постъпихме? Предприятията, за които ставаше дума в отчета, станаха наша най-голяма грижа. Този път подходихме по-различно. Поискахме да видим как всички тези проблеми са стояли в дневния ред на местния партиен комитет или на първичната партийна организация. Там, където тези проблеми не бяха разглеждани, ние предложихме да бъдат обсъдени, като се има предвид анализът на окръжния комитет, после — да се вземат съответни мерки. Констатирахме също, че повечето от събранията са проведени в края на месеца. В стила на бърза реакция ние предложихме на партийните комитети и на бюрата на първичните организации всички тези въпроси да се разгледат в десетдневен срок. По такъв начин — чрез поръчения, анализ на работата, партийните организации повлияха за изменение на нещата. Това не се разбира на много места. Първична партийна организация подхожда и реагира в зависимост от подготовката на партийния секретар, ако щете, и на стопанския ръководител. Това е стар проблем, навсякъде не е решен и няма да бъде решен скоро и цялостно.

П. Русев: — Наистина въпросът за разграничаване на функциите ще продължава с всеки изминат ден да бъде нов. Това понятие стопански уклон в партийната работа изглежда се е ширнало дори и в печата.

И. Димитров: — Аз точно това имах предвид.

П. Русев: — Именно и вие споменахте за този стопански уклон — не знам откъде взехте тази дума. Излиза като упрек, че партийният комитет или бюро са се занимавали със стопански въпроси. Те са задължени да контролират стопанската дейност, да обсъждат проблеми от работата на предприятието, проблеми, които засягат изпълнението на партийната политика, интересите на класата. Разликата е в подходите. Въпросът е с какъв подход навлизаме в проблемите на профсъюзните органи, Комсомола, административното и стопанското ръковод-

Digitized by Google

ство. И затова, когато говорим за становище на партийния комитет, това означава той да вземе политически решения и политически оценки.

Й. Бартолова: — Искам да поставя към вас и др. Кралев един въпрос — намираме ли точната мяра (по повод на личния стил) в оценката на дейността на ръководителя? Какво имам предвид? Обикновено, когато оценяваме даден ръководител, много често наблягаме на личните му качества, знания, опит и пр. В партийните органи се стараем обективно да ги оценяваме. Въпросът ми е — можем ли да считаме, че прилагаме същата обективност напълно и в оценката на работата му? Става въпрос за един диференциран подход. И не идеализираме ли другата страна?

И. Димитров: — Когато оценяваме даден комунист, добър производственик, много добре работи, но човекът не умее да се изказва, на събранията не взема отношение, казваме, че не е много добър. Друг работи средно, но много добре приказва, макар че може и глупости някой път да каже. И когато го оценяваме, казваме: той е добър, активен. Поставяме го на по-високо равнище. Според мен трябва да се изменят критериите за оценка. Да видим кой какво дава на обществото, не с приказки.

Д. Кралев: — Отнася се все пак за подхода. За оценките. Ще продължа вашата мисъл с един пример от идеологическата работа и по-точно за бавната промяна на критериите. В партийната просвета например ние все още считаме за активен участник и оня, който се изказва често, без да свързваме получаваните познания с неговата пряка работа: как се отразяват, работи ли той качествено, как си е повишил дисциплината и т. н. Материализирането на познанията в конкретен труд, дисциплина, продукция, качество е вече един по-нов подход към ценностите в партийната просвета. Ние говорихме за положителните, за градивните елементи в стила и малко за негативните, за онези фактори, които го деградират. Много данък се плати и се плаща на либерализма, на стила, който нагажда всичко към личната изгода. Често пъти оценките ни за кадрите се съпътствуват от много субективизъм, някои се ощетяват, други получават не според заслугите. Съществува и личен стил на така наречените галени любими служители. Подобно любимо дете на ръководителя може да тероризира един колектив от 30—40 човека. И се връщам отново на изказаната вече мисъл: разнообразие на личния стил, но и партиен контрол над стила, за да не се отклонява от своя модел — ленинския.

Й. Хаджиев: — Правилно се казва, че ще търсим личния пример. Дванадесетият конгрес допълни — наред с личния пример трябва да видим комуниста колко хора води след себе си.

П. Русев: — Това е нов критерий. Не става дума вече само за изпълнение на поръченията, а за способността на комуниста да организира и сплотява хората. Сега за личния стил. Аз искам да отговоря, защото ние признаваме личния стил само при едно условие. И богатството на талантите, и силата на характера, и индивидуалната обагреност, и културата, и възможностите — всички, при условие да бъдат в рамките на ленинските принципи и норми на партиен живот.

Ако си много умен, но нарушаваш Устава, за какво си в партията. Тези неща трябва да ги разгледаме.

П. Петров: — Разговаряхме за това как да изменим стила на окръжния и общинските комитети, как да подобрим качеството на нашата работа, така че да изпълним изцяло и докрай задачите на Националната партийна конференция за подобряване качеството и в материалното производство, и в духовния живот. Проблемите са труд-

Digitized by Google

ни, но истината е, че по много елементарни въпроси трябва да работим — и по формализма, и по шаблона, и по дисциплината.

Нне трябва да бъдем наистина на мястото си и да притежаваме нужните качества, за да можем и с пример, и с умните си решения да провеждаме политиката на нашата партия. Много важно е да сведем всичко долу, до колектива, до отделния човек. Една от съществените ни слабости е, че често само цитираме новите постановки, а не ги осмисляме добре и понякога си караме по старому. Да вземем например икономическия механизъм. Много говорим за него, но недостатъчно работим практически да решим въпросите. Не се вълнуваме — гледаме само да произведем, тъй като на пазара всичко се харчи. Но вече не е така. И при нас има случаи, когато сме произвели в повече, а няма на кого да го продадем. Но ние сме свикнали това да не ни интересува — знаем, че държавата се грижи, тя ще го реализира. Понякога забравяме, че ние сме тези, които трябва да управляваме този процес — от началото до края. Ето в този смисъл трябва много неща да се изменят. Аз съм изключително доволен от начина, по който се подходи на нашата среща. Споделиха се интересни мисли и становища, направиха се конкретни изводи и препоръки. Не трябва да се опасяваме от упреците, че сме излезли извън шаблона, извън сценария. Защото наистина внасяме нещо ново, което ще повиши в крайна сметка ефекта от нашата работа. В това е смисълът. Не само с приказки, не с дълги решения, за които често не ни остава време да ги прочетем, а камо ли да ги изпълняваме.

Искам да изразя благодарност на всички участници в срещата за начина, по който разгледаха въпросите за усъвършенстването на стила. Това е пример за всички наши кадри, за всички нас. Това е по същество нов подход, съобразен с изискванията на Националната партийна конференция.

П. Русев: — Няма да ви отнема много време. В процеса на дискусията взехме отношение по всички основни въпроси. Остават още два проблема, на които ще обърна внимание.

Ще продължа мисълта за едно голямо зло. Това е наукообразието. Това е играта на концепции, където трябва и където не трябва. Това е теоретическият мързел, при който борбата за обогатяване на мисленето се заменя с преписване на готови постановки, с тяхното подреждане. Разбира се, не бива за нищо на света да се намалява научността в работата. Когато говорим за творчество, за деловитост, това не означава, че не трябва да има теоретическо мислене. Обратно — нужно е теоретическо, компетентно мислене, за да се вземат конкретни мерки и да се получават конкретни резултати.

Ще се спра на **комплексния подход**, тъй като той стои на първо място в материалите на Националната партийна конференция.

Той обхваща условията и факторите, които определят качеството — научни, технически, психологически, икономически, социални, психически, кадрови, организационни, управленски и др. Както подчертава другарят Тодор Живков, той обхваща всички дейности, свързани с постигането на определена цел, и търси решаването на политическите, икономическите, културните и социалните проблеми в тяхното единство, взаимна връзка и взаимна обусловеност. Всеки проблем, всяка задача да се разглеждат като сложна система, органически свързана и активно взаимодействуваща с други системи.

Да не забравяме — не бива да се абсолютизира този подход. Другарят Тодор Живков предупреждава, че отрасловият подход също има значение, да се използват неговите възможности. Тази постановка има методическо значение.

Например да търсим връзката между политическия и икономи-

Digitized by Google

ческия подход, между комплексния подход и анализа и пр. Да напуснем „феодалния“ подход — всяка област живее сама за себе си, а да откриваме и използваме взаимодействието между тях и реалното отражение в живота. Ето защо една от повелите е, когато прилагаме един подход, да търсим и неговата връзка с други полезни подходи.

Важното е да се научим да избираме най-ефективния вариант и пътища за решаване на задачите. Тук е смисълът на комплексния подход. Да, фактори много, но кой в конкретните условия е решаващ?

Ще напомня Ленин. Критикувайки Бухарин за едностранчивост, той пише:

„Чашата е безспорно и стъклен цилиндър, и инструмент за пиене. Но чашата има не само тия две свойства или качества, или страни, а безкрайно количество други свойства, качества, страни, взаимоотношения и „опосредствувания“ с целия останал свят. Чашата е тежък предмет, който може да бъде инструмент за хвърляне. Чашата може да служи като попивателна преса, като помещение за хваната пеперудка, чашата може да има ценност като предмет с художествена резба или рисунка съвсем независимо от това, годна ли е тя за пиене, направена ли е от стъкло, дали формата ѝ е цилиндрична, или не съвсем и така нататък и други такива.

По-нататък. Ако сега ми е потребна чаша като инструмент за пиене, то за мене съвсем не е важно да знам дали нейната форма е напълно цилиндрична и действително ли е направена от стъкло, но затова пък е важно дъното да не бъде пукнато, да не одраска устните ми, когато я употребявам, и др. т. Ако ли пък ми е нужна чаша не за пиене, а за такава употреба, за каквато е годен всеки стъклен цилиндър, тогава за мене е годна и чаша с пукнато дъно или даже и съвсем без дъно и т. н.

. . . . .

Диалектическата логика изисква да отидем по-нататък. За да познаваме действително предмета, трябва да обхванем, да изучим всички негови страни, всички връзки и „опосредствувания“. Ние никога няма да постигнем това напълно, но настояването за всестранно изучаване ще ни предпази от грешки и застой. Това, 1-во, 2-ро, диалектическата логика изисква да вземаме предмета в неговото развитие, „самодвижение“ ... изменения. По отношение на чашата това не става ясно изведнъж, но и чашата не остава неизменна, а се изменя особено предназначението на чашата, нейната употреба, нейната връзка с околния свят. 3-то, цялата човешка практика трябва да включи в пълното „определение“ 1-во предмета и като критерий на истината, и като практически определител на връзката на предмета с онова, което е нужно на човека. 4-то, диалектическата логика учи, че „абстрактна истина няма, истината винаги е конкретна...“[1]

Следователно не само да знаем факторите, страните на явлението, а да търсим ония, които обслужват конкретната истина, което е нужно на партийното ръководство.

Този подход е верен път към качеството, към деловитостта.

Две думи за борбата против заседателщината и книжността. Отново ще ви цитирам Ленин. В писмата си до Цюрупа той пише:

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 42, с. 278—279.

Digitized by Google

„... **Нас ни въвлича** мръсното бюрократическо блато в писане на хартийки, говорене за декрети, писане на декрети, и в това хартиено море потъва живата работа... **На всяка цена** да се откъснете от неразбориятa и бъркотията, от комисните, говоренията и писанията на хартийки, да се откъснете, **да обмислите** системата на работата и да я **измените радикално.**"[1]

По-нататък: „...на дневен ред сега е борбата срещу хартиеното море... първостепенна задача на момента са не декретите, не реорганизациите, **а подборът на хората;** установяването на **лична отговорност за вършеното; проверка на фактическата работа.** Другояче от бюрократизма и разтакаването, които ни душат, не ще излезем"[2].

Напомням тези мисли, защото те сега пряко се отнасят до качеството на нашата дейност, до деловитостта. Тук е необходимо в духа на встъпителното и заключителното слово на другаря Тодор Живков да прегледаме нашата работа и опростим нещата. Да не проклинаме книжността, а да седнем и на дело да я намаляваме. Да кажем: в нашия комитет се пишат такива и такива книжни материали — кои са нужни, кои не са нужни.

Защо да не го направим?

Д. Петков: — Особено в първичните партийни организации.

П. Русев: — Да, правилно, в първичните партийни организации. Тук е дълбокият смисъл на словата на другаря Тодор Живков пред Националната конференция. Или да вземем следното: в Русе миналата година са проведени — имате ли 100 съвещания? На общинския?

Г. Табаков: — Няма, но да речем...

П. Русев: — Вместо да казваме: „Другари, дайте да намалим заседателщината", да седнем и пресметнем кои от тия съвещания, които сме свиквали миналата година, са излишни и можем без тях. Според мен 30—40 на сто. Определено, без никакви социологически проучвания. Ето, това иска от нас Националната партийна конференция. И ако наистина искаме да изменим стила си, смятам, че трябва да преминем към такива практически стъпки.

Всеки от нас има какво да научи от днешната среща. И още по-важно — на дело да осъществява идеите на Националната партийна конференция.

НЯКОИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Борбата срещу слабостите в стила изисква преди всичко партийните кадри да овладяват, да осмислят дълбоко, до степен на вътрешно убеждение и мотив за действие новите теоретически постановки и идеите, разработени в трудовете на другаря Тодор Живков. В тази насока следва да се усъвършенстват програмата и начините на обучение на партийния актив в звената на партийната просвета и в партийните учебни заведения.

●

Съвременният партиен стил се отличава с рационалност и простота в мислите и действията на партийните кадри. Той е чужд на наукообразието. Научността в партийната дейност не означава пло-

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 35, с. 518.
[2] Пак там, с. 524.

Digitized by Google

дене на заседателщина и книжнина. Напротив, висококомпетентният партиен работник бързо, точно и ясно за всички привежда теоретическите постановки на „езика" на практиката. Научността означава оперативност, деловитост, бърза и точна реакция при разкриване на проблемните ситуации и противоречията, а също и при определяне на най-ефективните пътища за тяхното преодоляване.

●

За да усъвършенствуват своя стил, комитетите следва да се освобождават от показността и парадността при подготовката и провеждането на пленуми, съвещания, конференции и заседания. Вместо да пишат предварително изказванията, да ги редактират и прекрояват, по-добре е да изучават явленията, процесите, проблемите, да ги анализират, да определят насоките на бъдещата работа. По примера на Националната партийна конференция превес да се дава не на изготвянето на подробни и общи доклади и информации, на предварително написаните изказвания, а да се заснлва действената, преобразуващата сила на партийните решения. Главната цел на тези форуми е да разглеждат и оценяват варианти, от които да изберат най-ефективния проект за решение.

●

Общинските и заводските партийни комитети да избягват както ненужното „пререшаване" на решенията на по-горните партийни органи, така и излишната обстоятелственост, конкретност и подробност. С тях сковават и излишно регламентират действията на ръководените от тях партийни органи и организации, не дават простор на инициативата и творчеството им.

●

Общинските комитети на БКП разполагат с малко на брой щатни работници, а проблемите в общините са много. Качеството на работата си те ще подобряват само ако успеят организирано и целево да използват целия изборен актив — членовете и кандидат-членовете на комитетите, като конкретно ги включват във всекидневната си работа. Всеки от тях да носи политическа отговорност за състоянието и дейността на първичната партийна организация, в която членува. А това изисква да се подобрява качественият им състав и да се обогатява тяхната компетентност.

●

Да се пренася центърът на работата в първичните партийни организации означава общинските комитети на БКП да работят не само със секретарите, но и с всички членове на партийните бюра, с целите организации.

●

За да се стимулира усвояването на съвременните елементи на партийния стил, се налага да се изменя подходът при контрола и проверката на работата на партийните органи и организации, а също

Digitized by Google

и критериите при оценката на ръководните кадри. Определящи да бъдат не проведените показни мероприятия, не това, което приказват за себе си, а реалните изменения в практиката, конкретните резултати от изпълнението на решенията на Националната партийна конференция.

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

— В партийното бюро могат да бъдат избрани четен брой членове. Как на практика ще се вземе решение, ако „за" и „против" някое предложение гласовете са еднакви?

— Партийното бюро независимо от колко членове се състои е колективен, работен, оперативен орган на първичната партийна организация, който води нейната текуща работа. То обсъжда проблемите, за да бъдат задълбочено изяснени и се вземе по тях най-правилно решение. Когато възникне спор и не може да се стигне до единно становище или да се вземе решение с мнозинство, въпросът се внася в събрание на първичната организация. Проектите стават решения, когато за тях са гласували повече от половината от присъствуващите на събранието комунисти. За приемането и за изключването на партийни членове се изисква мнозинство повече от половината от членовете на организацията.

— След като някакъв въпрос се обсъди в партийното бюро и по него се вземе решение, може ли някой от членовете на бюрото да изкаже друго становище на партийното събрание?

— В член 17 на Устава на БКП е записано, че висш ръководен орган на първичната партийна организация е събранието. Това означава, че на него всеки комунист може да се изказва, да предлага и да гласува за онова предложение, което той намира за най-правилно. Дори когато член на партийното бюро в заседанието е подкрепял дадено предложение, след разисканията на събранието може да изкаже различно становище от това, което е имал на заседанието.

— Задължително ли е стопанският ръководител да бъде член на партийното бюро, когато е комунист? Ако е член на бюрото, може ли да отговаря за идеологическата дейност?

— Партийното бюро е носител на политически функции, предоставени му от първичната организация по решение на партийното събрание. То трябва да проявява инициатива при организацията на изпълнението на решенията и при възпитанието на комунистите. От него като колективен орган се иска да притежава необходимата компетентност, организаторски умения и чувство за отговорност за своите дела. Затова при подбора на членовете на партийното бюро следва да се търсят комунисти с подходящи качества, да изпълняват конкретна дейност. Това означава, че всеки член на първичната организация независимо каква длъжност изпълнява в трудовия колектив в

Digitized by Google

служебната дейност, в обществената организация може да бъде избран в партийното бюро и да отговаря за задачи, по които е най-компетентен. Следователно стопанският или административният ръководител не е задължително да бъде избран в партийното бюро, а ако бъде избран в него, може да отговаря за всяка дейност, в това число и за идеологическата.

— Поредното събрание ще се проведе след двадесет дни, а сеитбата на царевицата ще приключи в срок до десет дни. Партийното бюро счита да изпрати механизатор-комунист с поръчение за помощ. Как да подходи? Необходимо ли е всяко партийно поръчение да бъде обсъдено на събрание на първичната организация?

— Партийното поръчение е конкретна индивидуална или групова задача, която се възлага от партиен орган или организация. Съдържанието му се определя от конкретните задачи, от спецификата в работата на първичната организация, от потребностите и интересите на партията, от подготовката на комунистите. То съответствува на партийната дейност и е свързано с изпълнението на политически, икономически, идеологически и организационни задачи. Партийното бюро като оперативен орган на първичната организация, който води текущата работа, е длъжно да привлича всеки комунист към активна дейност съобразно неговите сили и възможности, да поставя под партийно влияние основните сфери на обществения живот, така да разпределя силите на членовете на първичната организация, че да се осигурява всекидневно и непосредствено въздействие върху трудовия колектив. Това означава, че то може да възлага поръчения, без да се обсъждат в партийното събрание.

— Може ли партийното бюро да отменя неправилни стопански и административни решения, които са в ущърб на трудовия колектив?

— Първичната организация не може непосредствено да се намесва в управлението на административните, стопанските, научните и други звена. Това означава, че и партийното бюро няма право да отменя стопански и административни решения. Но административните и стопанските ръководства при решаване на важни проблеми следва да вземат мнението на първичната организация. Тя може всестранно да се информира за състоянието на предприятието, стопанството, заведението и пр., за дейността на ръководителите, да взима решения, с които те са длъжни да се съобразяват, а също да обсъжда служебното им положение за неизпълнение на решенията ѝ. Когато възникне критична ситуация или спор между партийното бюро и стопанското ръководство, въпросът се решава от по-горното партийно ръководство.

— В Устава на БКП е записано: „За незначителни простъпки се прилагат мерки за партийно въздействие: другарска критика, предупреждение, обръщане на внимание и др.“ Кои са тези „и други“ и как се оформя решение за тях?

— Възможностите на първичната организация, партийното бюро и отделните комунисти да въздействуват върху членовете, допуснали незначителни простъпки, са големи. В Устава на БКП са посочени

Digitized by Google

само някои от основните средства, затова в текста е записано „и други“. Като мерки за въздействие могат да се използват наред с посочените още беседите, другарският съвет, подсещането, напомнянето, помощта — действия, с които се цели да се предпази даден комунист от необмислени простъпки.

За мерките на въздействие не винаги се налага да се оформят специални решения. Те най-често са вписани като съобщения в протоколите, ако разговорът с комуниста е воден в заседание на бюрото или в събрание на първичната организация. Докато партийните наказания, които точно са посочени и подредени в Устава по степен на тежест: „бележка“, „мъмрене“, „порицание“, „строго мъмрене с предупреждение“ и „изключване“, се налагат от първичната организация с мнозинство и резултатът от гласуването се записва в протокола, а „строго мъмрене с предупреждение“ се вписва в партийните документи.

— Какво конкретно може да се направи в една първична партийна организация, за да се намали книжнината?

— В първичната партийна организация задължително се водят и съхраняват: книга за състава, в която се отразява присъствието на събранията; документи на вишестоящи партийни органи — инструкции, решения, указания и други; програми, планове, мероприятия; протоколи от събранията и от заседанията на партийното бюро; дневник за входяща и изходяща кореспонденция и за регистриране на жалбите, молбите, сигналите, предложенията, критичните бележки и въпроси, отправени до първичната организация, и документите към него; касово-инвентарна книга; финансово-отчетни документи.

Ръководните органи в партията също искат различни справки, оценки, информации и пр.

Наред с тези необходими за вътрешноорганизационния живот книжни материали понякога и окръжните, и общинските комитети, и партийните бюра създават излишна книжнина. Пишат се доклади, информации, мероприятия, с които нищо ново не се казва на комунистите, тъй като въпросите са известни на всички. Някои партийни бюра в стремежа си да покажат, че отделят голямо внимание на предварителната подготовка на събранията, искат писани изказвания, с което не само скованат развитието на вътрешнопартийната демокрация, но и трупат излишна книжнина. Други пък, за да активизират дейността на всички членове, превръщат цялата партийна дейност в поръчения и в тази връзка водят сложна статистика колко поръчения са възложили, колко от тях са изпълнени и т. н.

Намаляването на книжнината в първичната организация, без да се намалява качеството на партийната дейност, зависи най-много от окръжните и общинските (районните) комитети на БКП. Те могат да не искат информации, справки и какви ли не сведения, които с нищо не обогатяват дейността им. Могат например да се подготвят събрания без писмени доклади, на които да се обсъждат само проекти за решения, да се възлагат партийни поръчения, без да се пишат излишни формуляри, могат да се проучват нещата, без да се организират книжни анкети, с които не се изяснява същността на процесите и явленията в първичната организация и трудовия колектив и пр.

— Ще има ли статут за партийния секретар?

Digitized by Google

— За да се издигнат ролята и авторитетът на партийните секретари като централни политически фигури в партията, да се засилят грижите за подобряване на тяхната дейност, положението и условията им на работа, Секретариатът на ЦК на БКП прие специално решение през 1977 година. В него са включени изисквания към окръжните, общинските и другите партийни комитети да вземат специални мерки за усъвършенстване системата на обучение и възпитание, на политическа и делова квалификация на партийните секретари; да подобряват ръководството и помощта към тях; да полагат грижи за укрепване и повишаване на авторитета им; да засилват духовното и материалното стимулиране на дейността им. Изпълнението на това решение помогна да се подобри състоянието на работата на партийните секретари, да се повиши тяхната роля в живота на първичната организация. За съжаление не всички партийни ръководства се съобразяват в пълна степен с тези решения, по причина на което много секретари все още са поставени при прекомерно трудни условия на работа. Възможностите на решението на Секретариата на ЦК на БКП за подобряване на дейността на секретарите, условията на труда, стимулирането и т. н. не са изчерпани.

— Когато проектът за решение, подготвен от партийното бюро, не се приеме от събранието, редно ли е да се отлага за следващото събрание?

— Един проект ще стане или не решение на партийното събрание зависи от броя на комунистите, гласували за него. Когато мнозинството партийни членове са на мнение, че проектът няма качества да бъде решение, те могат да задължат партийното бюро или други комунисти допълнително да работят по него. Когато преценят пък, че такова решение не е необходимо, могат да го отхвърлят. Единствено събранието е в състояние да каже как да се постъпи по-нататък, то е властно да взима решения, в това число да отлага или не за следващото събрание неговото утвърждаване.

— Може ли партийният секретар да се намесва в работата на председателя на партийното събрание?

— Секретарят на партийната организация по време на събранието няма право да се меси в работата на председателя. Той може да вземе отношение по обсъжданите въпроси както всеки друг партиен член само тогава, когато му бъде дадена думата.

При положение, че председателят на събранието не е в състояние да изпълнява задълженията си или води събранието неправилно, всеки един от членовете на организация, в това число и секретарят, може да излезе с предложение за снемане на доверието от ръководството на събранието и за избиране на ново ръководство.

— Правилно ли е едни и същи въпроси да се обсъждат на закрито, а след това и на открито партийно събрание?

— Партийното събрание е висш ръководен орган на първичната партийна организация и се свиква не по-рядко от един път месечно. Те биват организационни и просветни, открити и закрити. Партийното бюро, което води текущата работа, има право да свиква откри-

Digitized by Google

то или закрито събрание. По отделни въпроси по негова преценка може да се състои и закрито, и открито партийно събрание. Но като правило не е необходимо непременно най-напред да има закрито, а след него открито събрание по едни и същи въпроси.

— На кое да обръщат повече внимание комитетите на ДКМС при подготовката и приемането на препоръки за встъпване в партията — на личните качества или на класовия произход на кандидатите?

— Съгласно член 4 от Устава на БКП желаещите да встъпят в партията членове на Димитровския комсомол задължително трябва да представят препоръка от упълномощения комитет на ДКМС, която е равна на препоръката на един партиен член. В Инструкцията за членството в партията на Централния комитет на БКП е посочено, че всяка препоръка трябва да съдържа точни данни както за произхода, така и за политическите, деловите, моралните и други качества на кандидатите. Следователно, когато се подготвят и приемат препоръки за встъпване в партията на комсомолци, съответният комитет на ДКМС трябва да се съобразява с тези изисквания. Това означава да се проучат задълбочено и се отразят в препоръката както социалното положение, така и личните качества на кандидата. При оценката на личните качества е нужно да се имат предвид изискванията и критериите на Дванадесетия конгрес — попълването на редовете на партията да става от средата на трудещите се, които са получили обществено признание благодарение на своите качества: висока култура, професионална подготовка, политическа зрелост и авторитет. Не трябва да се забравя и обстоятелството, че комитетите на ДКМС (както всички поръчители) носят пълната отговорност за достоверността на данните в своите препоръки.

— Как ще се постигне бърза информираност на трудещите се, когато методите на работа се преустройват бавно? Например при земетресението през 1977 г. в Русе подробности се научаваха едва след три дни. Тогава в партийните комитети ежечасно постъпваха въпроси за бедствието, а те не бяха подготвени да отговарят.

— Бързата информираност на трудещите се е важен практически подход в идеологическата работа, характерен за дейността на партията след нейния Дванадесети конгрес, на който другарят Тодор Живков посочи: „Необходимо е да ускорим бързината на идеологическия отзвук. Във всяка партийна организация, във всеки колектив възникват въпроси от местен, национален и международен мащаб, които изискват идейно осветление и отговор. В такива случаи не бива да се чака указания „от горе“, а да се започнат разговори с хората. Само така могат да се предотвратят неверни и чужди тълкувания на факти и събития, активно да се формира правилен идейно-класов отклик.“

Адресът на тези думи, на тези указания е отправен към всички средства за масова информация, към всички органи на социално управление, задължени по един или друг начин да организират системното информиране на трудещите се.

Това задължение в най-голяма степен се отнася до партийните органи и организации. На тях е предоставена възможност за инициатива в това отношение, за бърза идеологическа реакция. Отговорът на въпроси, вълнуващи комунистите, трудовите колективи, не трябва

Digitized by Google

да закъснява, тъй като съществува големият риск създалият се информационен вакуум да се запълни с чужда пропаганда, също от слухове и други неверни тълкувания. Именно за подобни случаи е препоръката да не се чакат указания „от горе", а да се организира бърза идеологическа реакция.

— Трябва ли истината да се поднесе на слушателите в пълния обем, или само част от нея? Хората са любопитни и за подробности: често пъти на събрания, на семинари се говори най-общо, предъвкват се познати неща и те излизат неудовлетворени от информацията за важни политически събития. Те се интересуват и от по-свежи новини, и от повече подробности.

— Безспорно, всяка истина за събития и факти у нас и в чужбина трябва да стигне до слушателя, зрителя, читателя, ако тя не представлява държавна тайна. През последните години средствата за масова информация увеличиха обема на информацията и това е един неоспорим факт, увеличава се и делът на лекционната пропаганда, на политическата агитация. Организира се и се осъществява един непрекъснат диалог на партията с трудещите се, откровен диалог и по злободневните въпроси, и по негативни факти и явления, като се разкриват причините и техните носители. Непълнотата на отговорите най-често се дължи на слаба осведоменост, на боязън и страх да се разкрие истината в нейния пълен обем.

Разбира се, всички факти и събития следва да получат партийна оценка, становището на партията като цяло, на партийните комитети и организации. Не трябва да се забравя, че важното, определящото за писаното и живото слово спрямо актуалните политически събития е способността да се разкрият противоречията в тези събития, тяхната първопричина, движещите им сили, тенденцията на тяхното развитие, а не натрупването на куриози, търсенето на самоцелни ефекти.

— Много често се получава подробна информация за големи събития, а крайно недостатъчна е информираността за събитията около хората, в трудовия колектив, в селото, в квартала, в който живеят.

— Въпросът има изключително значение. Общественото мнение и настроение реагира много бързо на събитията от местно значение, затова и поставените въпроси се нуждаят от бърз и конкретен отговор. Всички тези отговори са задължение на партийните комитети и бюра, на стопанските и административните органи, на обществените организации. Снизходителното отношение към проблемите от местно значение, подценяването им като маловажни не е нищо друго освен политическо късогледство, а забавянето на отговорите може да се приравни с неизпълнение на важното изискване на Дванадесетия партиен конгрес за бърза идеологическа реакция.

— На много места учители, селскостопански специалисти, други работници и служители живеят в едно селище, а работят в друго. Как да се организира политическата работа с тях?

— В страната има натрупан опит на политическата работа с пътуващите работници. По-добре този проблем се решава сред

Digitized by Google

трудовите колективи, работещи на смени и пътуващи от и до населените места на по-големи групи. Общинският партиен комитет в Раднево сподели своя опит в политическата работа с пътуващите миньори на национално съвещание и в отделна книжка под заглавие: „Идейновъзпитателната работа с пътуващите работници".

Политическата работа с по-малките групи и отделните пътуващи служители и работници партийните комитети и бюра организират според конкретните условия.

— Как да се съчетават изискванията за партиен контрол, какъв да бъде подходът на партийното бюро към стопански ръководител, който не членува в партията?

— Стопанският ръководител е политически пратеник на партията на поверения му пост. И в случаите, когато той не членува в нея, тя му е гласувала доверие като представител на собственика на социалистическата собственост — държавата, творчески, високо организирано, компетентно да осъществява конгресната стратегия за повсеместна интензификация, повелята на Националната партийна конференция за високо качество навсякъде и във всичко. Това, от една страна. И, от друга — да бъде ярко изявена политическа фигура в живота на трудовия колектив.

Естествено е, че без пълната подкрепа, постоянна помощ и контрол от партийната организация, партийния комитет или бюро е невъзможно да бъдат постигнати тези критерии и изисквания. За високото доверие — висока отговорност, това е принципната основа на изискванията им към стопанския ръководител. Оттук и неотменната потребност. И тогава, когато ръководителят не е член на партията, към него се прилагат изпитаните партийно-политически подходи, форми, средства и методи както за непрекъснато укрепване на единоначалието, комплексно изпълнение на социално-икономическата програма на трудовия колектив, така и за непрекъснато усъвършенствуване на социалистическите производствени отношения.

Digitized by Google

ПРИНОСЪТ НА НАУЧНИЯ РАБОТНИК

Всички вече ежедневно усещаме измеренията, срещаме се с плодовете от интеграцията между науката и практиката. Те все повече се налагат като жизнена необходимост, като трайно присъствие в отраслите на нашето селскостопанско производство. Особено след Националната партийна конференция диалогът „наука—производство" доби нови насоки за интензификацията и качеството. Типичен пример за това е научно-производственият стопански комплекс „Георги Димитров" в Пловдив. Неговата нова слава на стопански комплекс се дължи в пълния смисъл на науката. Тук се изпитват много земеделски култури, нови технологии, нова техника. Създадена е вече една особена структура на производство, в която по-голямата част от общия доход идва от трайните култури и зеленчукопроизводството. Икономистите ще изразят поточно това положение — **структура с цел да се извлече максимум доход от единица площ!**

Заслужава си земята в равна Тракия такава линия на стопанисване, което е най-добрият и нагледен пример за интензивно използване на всички ресурси в селското стопанство. Научно-производственият стопански комплекс увеличава декарите със суперинтензивни овощни насаждения, със зеленчуци (домати и фасул, които дават възможност да се прибират с комбайни), с лозя и други. Героят на социалистическия труд Кирил Кралев, председател на комплекса, Иван Пернев — дирекректор по селскостопанското производство, Милко Йорданов — зам. главен директор по науката, и Стефан Пенков, заместник-главен директор по оперативното управление, имат любим термин: „Уплътняване на земята". Или това ще рече **да се намери структура на културите и сеитбооборотите, която ще открие възможност винаги на полето да зрее реколта.**

— Задачата на комплекса е по пътя на интензификацията на селскостопанското производство да се получат по-качествени и по-евтини продукти — посочи Кирил Кралев. — Имаме възможност за това, защото при нас не само земята е богата. Тук са и научноизследователските институти: по зеленчукови култури „Марица", по овощарство, по консервна промишленост.

Нашият разговор започна след Националната партийна конференция и след публикуването на Дългосрочната програма. Започна в една неблагоприятна пролет — студена, с много валежи, което стана причина за забавяне на селскостопанските работи. В комплекса обаче се говори за добиви и резултати, които са постигани в най-добрите години. Генералната задача сега е да се увеличи продукцията през осмата петилетка с 20—22 на сто. Това значи още тази година да се получи по 610 кг пшеница, по 520 кг ечемик, по 1100 кг царевица и по 5000 кг зелена маса силажна царевица първа култура средно от декар. Основанията за постигането им са много. Но главните са последователното прилагане на икономическия механизъм и създадените възможности за изпълнение на плановете за научноизследователската дейност.

Някои АПК платиха и още плащат скъп данък на неефективни структури на производство, на шаблонно механично прилагане на готови схеми и традиционни сеитбообороти. Комплексът „Г. Димитров"

Digitized by Google

показва друг опит: смели научни решения, като се започне от интродукцията на растенията и се стигне до втората реколта от земята; до програмираните добиви, които гарантират доходите. Естествено е, че изпитаната тук стопанска структура не може механически да се приложи навсякъде, но опитът да се използват най-продуктивно земята, техниката, почвените и климатичните условия, да се върви към две и три реколти от всеки декар, да се търси най-благоприятно съчетание на земеделие, индустрия и животновъдство и особено комплексът да се интегрира напълно с научните институти е пример, който показва невиждани досега възможности за развитие.

Разработеният по указание на ОК на БКП инженерен проект за перспективното развитие на НПСК „Г. Димитров" и издигането на неговите национални функции беше важна предпоставка за изява на научните институти и за реализацията на най-добрите наши и световни постижения.

— По инженерния проект си казаха думата всички специалисти, спориха, доказваха, пресмятаха, съставиха технология — сподели Стефан Пенков. — С една дума, вече виждаме с 5—10 години напред. Работите следваха една след друга. Всички действия станаха съгласувани. Някои на шега казваха: „Ще стане като заводски конвейер". Имаха право, защото тъкмо си свършил едно, дошло време да напояваш, да жънеш, да береш ябълки и грозде, домати, пипер, да прибираш ориз. Преди често пъти е ставало така, че като се струпа повече работа, правиш едно, но друго изостава.

Частичните нововъведения в агротехниката вече са непригодни за съвременния етап на уедреното крупно селскостопанско предприятие. Затова е необходим комплексен подход, интегрирането на секции и институти, обхващането на всички фактори: и материални, и човешкия фактор, под който тук разбират инициативата и творчеството на всички, на целия колектив. Така например общо през миналата година трите института и станциите към тях са разработили 269 програмни задачи. В резултат на това нови значителни постижения бяха отбелязани в областта на селекцията. Държавната сортова комисия призна за оригинални два сорта домати, два сорта пипер, един сорт фасул, един сорт лоза, два сорта картофи, два сорта праскови.

Общо през трите години на петилетката Държавната сортова комисия утвърди като оригинални и включи в ускорено размножаване 16 сорта зеленчукови култури, 12 сорта овощни култури и 3 сорта лози. В системата на Института по овощарство чрез термотерапия и микроразмножаване са получени вече 287 000 ягодови растения, предоставени на АПК за производство на суперелитен и елитен посадъчен материал.

В научно-производствената лаборатория за тъканни култури са произведени 10 000 броя върхни меристеми от няколко сорта картофи, които са вече засадени за производство на изходен обезвирусен посадъчен материал. Подготвени са и 2000 броя меристеми карамфил, които ще послужат за изходни маточни растения. Лабораторията по тъканни култури при института по зеленчукови култури „Марица" освен практическите цели за получаване на обезвирусен посадъчен материал успешно разработва и методически въпроси във връзка с по-нататъшната интензификация на селскостопанския процес. В този институт вниманието сега е насочено към усъвършенстване на технологиите при полско и оранжерийно зеленчукопроизводство, към внедряването на комплексни технологични линии и принципно нови решения. Конструиран е вече и е внедрен в практиката универсален лехов култиватор. Интересна е и технологията за механизирано прибиране на червения пипер. В базата за технически новости към института за

Digitized by Google

кратки срокове бе създаден оригинален български комбайн за прибиране на домати.

Научните разработки в областта на консервната промишленост се водят по две координационни програми. Създадени бяха и изпитани в производството четири опитни промишлени линии. Значителен успех представлява линията за ускорено бистрене на ябълков сок в консервния комбинат „Витамина". Изпитва се линията за приемане и първична обработка на механизирано брани праскови за компот в консервната фабрика на АПК в с. Гавраилово. Изключително перспективна е технологичната линия за непрекъсната стерилизация на компот от ябълки в консервния комбинат „Първи май".

Особено внимание бе отделено и в трите института за обновяване на необходимите организационни и икономически решения във връзка с усъвършенстването на новите форми на социалистическата бригадна организация на труда, за подобряване организацията на производството и използването на основните производствени фондове. Разработени са прогнози за развитие на подотраслите до 2000 година, а също така и прогнози за развитието на научно-техническия прогрес.

През миналата година окръжният комитет постави задачата с участието на институтите да се експериментира модел на бригадна организация на труда в зеленчукопроизводството и овощарството. За целта двата института разработиха инженерни проекти на новите бригади. Положителни са резултатите на моделната бригада за производство на зеленчуци в с. Цалапица и на моделните бригади по овощарство в селата Злати Трап и Моминско. Проблемите на бригадната организация в тези отрасли са сложни. Затова работата на институтите, на партийните и стопанските ръководства продължава.

От изключителна важност е вътрешнобригадната организация, прилагането на малкогрупов, семеен и индивидуален акорд, защото производството е свързано с много ръчен труд и се предявяват високи изисквания към качеството на продукцията. **Трудът на всеки да се оценява по приноса му за формиране на крайните резултати** — в това главно направление комплексът има натрупан опит, който се обобщава и внедрява във всички бригади.

Освен плана за научни изследвания трите института изпълняват и програми за внедряване на научно-техническите постижения. В плана на Института по овощарство за внедряване на научно-техническия прогрес в плодовото производство са залегнали 28 теми с икономически ефект 10 290 000 лв. В моделно внедряване са нови сортове праскови, нормиране плододаването с химически средства, технологии за отглеждане на нови овощни култури, механизирано изнасяне на ябълковите плодове с товаро-транспортен агрегат и др.

Институтът по зеленчукови култури „Марица" е внедрил в системата на НАПС общо 120 задачи с общ икономически ефект 8 105 000 лв. Новите сортове зеленчуци и картофи са внедрени вече в Пловдивски, Смолянски, Кърджалийски, Габровски, Великотърновски, Пернишки и други окръзи. Институтът направи и първи успешни крачки за инженерингова дейност вън от страната. По договор с ГДР в Дрезден и Вердер се реконструираха изцяло с български материали и оборудване 15 дка оранжерии за отглеждане на зеленчуци по хидропонен метод.

Успехи във внедряването на научно-техническия прогрес има и колективът на Института по консервна промишленост. Насрещният план от 2 150 000 лв. икономически ефект от внедрени собствени разработки и участие в реконструкция и модернизация е преизпълнен.

В рамките на окръжната програма за научно-технически прогрес научно-производственият стопански комплекс „Г. Димитров" има да

Digitized by Google

изпълнява и собствена програма. В областта на селското стопанство са внедрени 66 научно-технически мероприятия. Внедрени са нови усъвършенствувани и принципно нови технологии. Влезе в действие научно-производствена лаборатория по тъканни култури. В много кратък срок е изграден моделен цех за производство на торфени субстрати за нуждите на разсадопроизводството, завод за механизирано производство на зеленчукови разсади към оранжерията в Перущица. В оранжериите на с. Баня влязоха в действие нови 15 дка хидропонни системи, оборудвани изцяло с българска електроника. Завършва изграждането на системата за напояване по капковия метод на площ от 1000 дка овощна градина. Засадена бе експериментално нова овощна градина на площ от 600 дка по лентова система. Изключително висок е ефектът от масовото внедряване на гъвкавите полиетиленови ръкави при високопроизводителното гравитачно поливане.

●

В научно-производствения комплекс съюзът между полето и лабораторията е заякчен не само от организационните връзки. Той е почувствуван като необходимост. Ръководители и специалисти, които по-рано мереха ръста на производството с минали години, сега залагат същото това производство с научни критерии. За 1984 г. планът се изработи от изчислителния център на комплекса в 15 варианта, което позволи да се приеме оптималният. Безспорно, че за тези петнадесет варианта е необходима научната обосновка. А в отчетния доклад на първичната партийна организация при ръководството на комплекса беше записано: „Планът за техническия прогрес е гаранция за изпълнението на насрещния план". Ефектът от неговото внедряване за 1983 г. е бил един милион лева. Заместник-главният директор по науката професор Милко Йорданов на годишното събрание сподели, че се работи за внедряване в практиката на сорт домати със сухо вещество не по-малко от 6 процента, което ще означава, че за консервните предприятия ще се транспортира два пъти по-малко суровина. Все с този критерий се работи сега и в останалите направления на науката — какво е необходимо на комплекса, какво ще спечели от плана за отделната година и за петилетката. Затова не случайно се говори, че полята на комплекса са се превърнали в база на научните институти.

А как изглеждат нещата от другата страна, от позицията на трите института, включени в тази система? Постановката на Националната партийна конференция — **успехът в борбата за високо качество е немислим без творческата работа на българските учени, на нашите научни колективи,** намира практическо осмисляне наред с другите институти и в колектива на института по овощарство. Примерите са много. Преди цъфтежа на овощните видове в района на комплекса група от научни сътрудници прогнозира добива. Практиката е показала, че прогнозата съвпада с реалната продукция с не повече от пет процента отклонение. Това означава стопанското ръководство да знае още през април откъде ще дойде неизпълнение, за да готви компенсация, а така също какво материално обезпечаване е необходимо за реколтата, трудови ресурси и пр...

В основата стоят договорите за внедряване. Необходимостта идва от новия икономически механизъм, който повелява половината от средствата за издръжка на института да дойдат по тази линия. „За нас самоиздръжката — споделя ръководството на института — идва не от икономии чрез съкращаване изследователската тематика, а от разширяване на внедрителската дейност". С тази задача, с това пренасоч-

Digitized by Google

ване на инициативата и творчеството се заема първичната партийна организация. На партийно събрание най-напред се разглежда въпросът за създаване на проектантско звено. Споровете са много — главно откъде ще се вземат средства за заплатите на нови петнадесет специалисти, но подробната аргументация доказва, че това звено е свързващо науката с производството, че чрез него ще се реализират замислите и възможностите на научните сътрудници.

Партийното бюро се вглежда и в традиционната система на научноизследователската работа. Оказва се, че минава доста дълго време, докато една разработка влезе в практиката. Пак на партийно събрание след Националното съвещание по качеството първичната организация решава да се вземат на отчет всички решения, които имат отделните секции, и без да се чака завършване на темите, да се внедряват. Така се получава едно ново ускоряване. Най-интересно е решението на организацията да се защитят новите технологии от създателите им. Дълго време в практиката съществува неубеденост в ефекта от машината за събиране на костилковите плодове. **„Не да спечелим пари, а да спечелим доверието“** — с това разбиране пристъпват комунистите към създаването на механизиран отряд със собствени машини, изработени в базата на института, и тръгват да прибират плодовата реколта от градините не само на комплекса, но и в съседните окръзи. Ефектът е повече от очаквания — сега отвсякъде искат машини, само че промишлеността бавно усвоява тяхното производство.

Ето и някои цифри, с които институтът защитава ролята си на непосредствен ускорител на производството. За миналата година са сключени 44 договора на обща сума 750 хил. лв. при необходими за осигуряване на издръжката 538 хил. лв. — значи институтът е търсен не само по линията на задълженията си в рамките на научно-производствения комплекс. Бригадата в с. Злати трап получава респектиращия среден добив по четири тона от ябълковото насаждение, а инженерният проект е разработен от института; или да споменем за доверието, което имат стопанските кадри в научните сътрудници (разказва се случай за председател на АПК, който дал по телефона заявката си за научно обслужване, а после изпратил подписан договор, като замолил ръководството на института да го попълни...).

Научно-производственият стопански комплекс „Г. Димитров“ бе създаден като специализирана вертикално-интегрирана организация, за да съдействува за ускорено внедряване на научно-техническите постижения в областта на зеленчукопроизводството, овощарството и консервната промишленост. Големият потенциал на интегрираните звена дава възможност той да бъде не само модел на високоефективно плодово и зеленчуково производство, но и да влияе активно за повишаване техническото и технологичното равнище на тези специфични за страната ни подотрасли. Направени са първите успешни стъпки, за да се реализира изискването, поставено във встъпителното слово на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция: „Научно-технически прогрес и качество, качество и научно-технически прогрес“.

Христо РАЗПОПОВ
Петко СТАМОВ

Digitized by Google

КОМУНИСТИЧЕСКО-ЗЕМЕДЕЛСКОТО ЕДИНОДЕЙСТВИЕ — ГРАДИВЕН ФАКТОР

Съвместна публикация на сп. „Партиен живот“ и сп. „Земя и прогрес“

Този юбилеен маршрут ни заведе в Димитровград, града-рожба на бригадирското движение и българо-съветската дружба, показа ни „житницата“ на окръга, раздипли ни Странджа—Сакар — неповторима по своята красота област. И в това пътуване не бяхме сами: срещахме се с комунисти и сдружени земеделци, чиято лична съдба е неотделима от деветосептемврийската биография на родината, от вълнуващия априлски летопис на комунистическо-земеделското единодействие. Наши събеседници бяха хора от различни поколения и с различни професии, но те имат и нещо общо: с еднаква всеотдайност носят в сърцето си както поривите за по-хубав живот, така и самочувствието, че са частица от априлското пълноводие.

От началото на това пълноводие, от чистите априлски извори тръгнаха и мислите на нашите първи събеседници: СТОЯН СТОЯНОВ — първи секретар на ОК на БКП в Хасково, и ВАСИЛ ПАСЕВ — председател на окръжното ръководство на БЗНС.

ТРАЙНО, МНОГОЛЕТНО И ВСЕКИДНЕВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Стоян Стоянов: — Дружбата и сътрудничеството ни с окръжната организация на Българския земеделски народен съюз, с нейните кадри и членове са трайни, многолетни, всекидневни. И това е лесно обяснимо, тъй като единодействието между нашите две партии винаги е било, е и ще бъде фактор с първостепенно политическо значение. Не случайно от трибуната на Дванадесетия партиен конгрес другарят Тодор Живков и българските комунисти още веднъж дадоха израз на убеж-

Digitized by Google

дението си, че БЗНС и занапред ще продължава да играе все по-активна роля в нашия политически, икономически и социален живот, във възпитанието на социалистическата личност.

За взаимодействието между нашите две партии не е необходимо да се говори надълго, тъй като много са примерите, които убедително доказват неговата роля и място. Известно е, че БЗНС е аграрна партия, която изпълнява важна роля в социалистическото строителство. Основната област на сътрудничеството ѝ с БКП е преди всичко социалистическото преустройство на селското стопанство. Но то обхваща и всички задачи, които решаваме на различните етапи от развитието на окръга. В крайна сметка цялата ни съвместна работа е насочена към увеличаване приноса на нашите две партии в изпълнението на задачите, произтичащи от решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Тридесет и четвъртия конгрес на БЗНС.

Горди от постигнатите успехи, ние още веднъж подчертаваме непреходното значение на историческия Априлски пленум за всестранния възход на окръга, за непрекъснатото развитие и обогатяване на комунистическо-земеделското единодействие — завет, пренесен през неравни битки.

Днес, окрилени от мъдрата политика на партията, рамо до рамо, единни и сплотени, комунистите и сдружените земеделци успешно решават поставените задачи. Обективната оценка на следконгресния период ни дава основание да заявим, че както за цялата страна, така и за Хасковски окръг това е период на трудов и политически подем в борбата за коплексното изпълнение на социално-икономическата програма.

На неотдавна проведените отчетно-изборни конференции на двете окръжни организации задълбочено анализирахме нашите постижения, набелязахме задачите, които ще решаваме през следващия период. Кое е главното? Днес Хасковски окръг се развива динамично, с високи устойчиви темпове, успешно изгражда съвременната материално-техническа база на своята икономика. Усилията ни са насочени към съсредоточаването на капитални вложения, на материални и трудови ресурси за развитието на нейните структуроопределящи отрасли и подотрасли. В сравнение с 1980 г. основните производствени фондове са увеличени с над 160 млн. лева. Извършена е значителна работа за по-нататъшната интензификация на икономиката на основата на научно-техническия прогрес и успешното прилагане на новия икономически подход и механизъм. В резултат на това и на повишената трудова и социална активност планът за социално-икономическото развитие на окръга за трите години на петилетката е изпълнен предсрочно. Преизпълнен е планът за съвкупната печалба за трите години с 19,8 на сто, а на обществената производителност на труда — със 7,6 на сто. Добри са резултатите и в селското стопанство. Общата годишна продукция на този отрасъл вече достигна около 300 млн. лева. Значителни са успехите и в областта на строителството, търговията, услугите, образованието, здравеопазването и т. н.

Положителни изменения настъпиха и в съзнанието на хората. У тях се формира активна политическа позиция, повишава се социалната им активност.

Тези успехи са плод на правилната априлска политика на партията, на здравото и жизнеутвърждаващо комунистическо-земеделско единодействие, на съзнателния труд на работниците и кооператорите, на всички трудещи се.

Разбира се, ние не можем да се успокояваме с постигнатото. То все още не отговаря напълно на новите по-високи изисквания, които поставят пред нас решенията на Дванадесетия партиен конгрес, на

Digitized by Google

критериите, които произтичат от новите теоретически постановки и практически подходи, разработени от другаря Тодор Живков след конгреса, както и от лекциите му пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, от встъпителното и заключителното му слово пред Националната партийна конференция.

За комунистите и сдружените земеделци времето пред 40-годишния юбилей, който ще увенчае с неувяхваща слава тринадесетвековния юбилей на българската държава, е време и на равносметка, и на всестранна подготовка за ползотворни дела до края на петилетката, за постигане на нови успехи в единната им работа и борба.

ДА ЧУВСТВУВАШ БРАТСКОТО РАМО

Васил Пасев: — Сдружените земеделци от Хасковски окръг, верните съюзници и бойните другари на комунистите, посрещат 40-ия светъл ден на свободата здраво сплотени около априлската линия на партията.

Минало през огъня на десетилетни революционни борби (срещу натуралния данък и лихварството, срещу деветоюнските превратаджии и в славното Септемврийско въстание, срещу кървавия монархофашизъм по време на съпротивата 1941—1944 г.), комунистическо-земеделското единодействие придоби качествено нов характер след Девети септември и особено след Априлския пленум. Оценявайки това единодействие, ние виждаме как ярко се откроява историческата заслуга на нашия пръв партиен и държавен ръководител другаря Тодор Живков. Принципното и последователно ленинско отношение на партията към съюзника откри пред земеделските дружби огромни възможности за най-активното включване на сдружените земеделци в разгърнатата под ръководството на ОК на БКП широкомащабна работа и борба за социално-икономическото развитие на нашия прекрасен край. Ние сме горди да заявим: радостното въодушевление, деловитостта и високото чувство за отговорност пред днешните и утрешните поколения, които завладяваха все по-силно редиците на Българската комунистическа партия, по силата на законите на братството и единството преляха и в редиците на Българския земеделски народен съюз и ето вече четири десетилетия осмислят цялата многостранна дейност на сдружените земеделци.

След XII конгрес на БКП и XXXIV конгрес на БЗНС съвместната работа на двете окръжни политически организации се издигна на още по-високо равнище. На последните отчетно-изборни кампании на БКП и БЗНС бе отчетено, че през 1983 година партийните организации и земеделските дружби са провели 836 съвместни събрания, а ръководствата им — 242 съвместни заседания, на които са били разгледани 383 въпроса от общ характер, 688 из областта на селското стопанство, 405 — на социалното управление. Съвместната работа на идеологическия фронт е друго политическо и творческо завоевание на комунистите и сдружените земеделци. Само през миналата година те са организирали 279 съвместни идеологически мероприятия.

Ръководствата на земеделските дружби и техните членове участвуват все по-активно и в укрепването, развитието и усъвършенстването на политическата система и на социалистическата демокрация. На 4 декември м. г. бяха избрани 21 окръжни, 132 общински и 171 кметски съветници. Със съюзно поръчение на работа в общинските, общоселските и кварталните отечественофронтовски комитети са избрани 1450 членове на нашата организация. В комисиите за държа-

Digitized by Google

вен и народен контрол са избрани 132 наши активисти, в другарските съдилища — 87, в комитетите на жените — 43. Много членове на БЗНС са избрани в комитетите на българо-съветската дружба, в читалищните ръководства. Постоянно нараства участието на нашите кадри и в сферата на общественото обслужване.

Най-богати са плодовете от съвместната ни работа в селското стопанство — главен участък, в който влагат труда си болшинството от сдружените земеделци, където всички ключови проблеми се обсъждат заедно. Успехите в този отрасъл ни изпълват с чувство на удовлетворение и оптимизъм. Нашият окръг е национален първенец за 1983 година по комплексното изпълнение на плана (за окръзи от втора група), национален първенец е и в зърнопроизводството и животновъдството. Сега от всеки декар обработваема земя в окръга се получава селскостопанска продукция за 214 лева срещу 175 лева през 1980 година.

За този успех принос имат и сдружените земеделци. Поверените им колективи за трите години на осмата петилетка произведоха над плана 8496 т зърно, 2590 т мляко, 209 т тютюн, 15 760 т месо, а механизаторите — сдружени земеделци, реализираха икономии на стойност 729 т гориво.

С преминаването към новата бригадна организация в селското стопанство участието и приносът на съюзните кадри не само не намаляват, но се увеличават. От изградените в окръга 146 бригади от нов тип 17 са поверени на сдружени земеделци, а други 60 членове на БЗНС са избрани за технолози в бригадите. Няма съмнение, че кадрите на Земеделския съюз, които се трудят в селското стопанство, ще оправдаят голямото доверие.

Успехите, постигнати от Хасковски окръг през годините на народната власт, ни дават основание да повторим думите на съюзния секретар другаря Петър Танчев, казани на срещата на другаря Тодор Живков с Постоянното присъствие на БЗНС в Правец: „Гордеем се, че сме съюзници на Българската комунистическа партия!“

ЗАПЛАНУВАНО ЩАСТИЕ

Съвместните борби на комунистите и сдружените земеделци срещу общия враг на хасковска земя не са само спомен. Те са безсмъртен епос, в който са вписани много славни страници и имена на партизани и ятаци, на политзатворници и помагачи, на работници и селяни. Нашият маршрут ни срещна с ветерани на революционните борби — тези, които се излагаха на смъртна опасност, без да искат нищо за себе си и които са живели, както се изрази един от тях, само със своето „запланувано щастие“. С двама от тях, жители на Димитровград, ще ви запознаем:

Петър Парапанов, комунист: — Роден съм през 1903 година в село Брягово, Хасковско. Смятам себе си за професионален революционер, тъй като през целия период до Девети септември се занимавах с революционна дейност. Моето политическо верую е: единен фронт! На него посветих голямата част от живота си.

Участвувах в юнските събития през 1923 година. На самия 9 юни отидох в Узунджово, където имаше таен склад за оръжие. Направихме митинг и разбихме склада. На 17 юни ме заловиха и затвориха в Хасково. Бях най-младият затворник. Разпитва ме съдебният следовател, а не полицейският, защото бях малолетен. След около два месеца престой в участъка ме пуснаха.

Digitized by Google

Включих се най-активно в подготовката и провеждането на Септемврийското въстание, за което отново ме арестуваха. След около месец ме освободиха. До 1924 година бях в София, където работих за укрепването на комунистическо-земеделското единодействие. През 1925—1926 година бях емигрант в Югославия, а след това отново в София, където останах до 1933 година. После по решение на ЦК на партията се завърнах в Хасково като член на окръжния комитет.

Цели петнадесет години бягах от казармата, затова през 1941 г. ме взеха трудовак и ме наказаха с парична глоба. След казармата отново се посветих на единния фронт.

Девети септември 1944 година ме завари като секретар на окръжния комитет на Отечествения фронт, а през 1945—1946 г. ме избраха за секретар на околийския комитет на партията. Бях и първия председател на градския народен съвет на Димитровград, заемал съм и други длъжности. Не зная колко пъти съм арестуван преди Девети (тъй като това ставаше при всяка по-голяма акция), но ако издържах на изпитанията, това се дължи на живата ми връзка с комунистите и земеделците през онези трудни години.

Митьо Иванов, сдружен земеделец: — След 40-годишния юбилей особено ми е скъп и един друг, лично мой, който предстои: 52-годишното ми членство в Земеделския съюз. В неговите редици влязох през 1932 г., но бойното ми кръщение стана рамо до рамо с комунистите по време на антифашистката съпротива 1941—1944 г.

Беше 26 декември 1943 г. Посред зима при мен дойде сдруженият земеделец Кънчо Славов и ми каза, че трябва да подслоня трима партизани от четата на прославения Атанас Вранчев (Кренкел). Приех ги — Цоньо Ганев, Илия Ганев, Владо Пчеларов. И тримата — комунисти. Укривах ги в плевнята, но след време, когато дойдоха още четирима, направих скривалище. Една вечер се преброихме на софрата — шестнадесет души! Едни отиваха, други пристигаха. Не беше лесно, нито безопасно. На мама, а след това и на булката казвах само това: „Вие гледайте да има винаги хляб, другото оставете на мен". А това, „другото", изискваше твърде много: хладнокръвие, съобразителност и кураж за ... обесване. Откъде идваше този кураж, не знам, но го събирахме ...

Работата на ятака е особена — не се вижда, за нея не бива да се знае, нито да се чува. Затова много обичам да разказвам за едно мое участие в партизанска акция. По това време работех в мина „Вулкан". В нея имаше склад с взривни материали. Казах на „моите" партизани, а те веднага: да взривим рудника! Така и стана. Дойдоха при мен, заведох ги при склада ...

Не само аз — още много сдружени земеделци бяха ятаци. През цялото време мислехме не за своята черга, а за оцеляването на хората, които ни бяха доверили живота си. Отплатата за това беше в бъдеще време. Много вярвахме в това бъдеще.

ПРЕОБРАЗЕНО, МОДЕРНО

Такава е с две думи характеристиката на селското стопанство в Хасковски окръг. Сравнение с миналото е излишно, но все пак решихме да го направим. В два броя на стари хасковски вестници прочетохме: „Събрали се сиромасите на купчина и с клюмнали глави размишляваха къде ще му излезе краят" (в. „Дружба"), „Лихварството взема огромни размери. Обръщайки един лев за нива, отделни лихвари опропастяват цели села" (в. „Хасковска трибуна"),

Digitized by Google

Не само тютюнопроизводителите, но и тютюноработниците в града са имали същата участ, за което съдим по едно писмо на Георги Димитров до Люба Ивошевич: „В Хасково има няколко склада за тютюн, в които работят повече от 1580 работници, болшинството от които са жени и деца. Вчера надникнах в два такива склада. Библейският ад с всичкия свой ужас бледнее пред тоя ад, който представляват складовете".

Така е било. А сега?

Сринали вековните синори-окови, селяните от Хасковско, както и от цялата страна, сляха малките си нивки в една огромна общонародна нива. И заедно с това — в едно сляха и своя труд. Горди стопани на общия имот, селските труженици днес не само не мислят „къде ще му излезе краят" — социализмът им даде и това, което те никога не са имали: политическото самочувствие. През миналата година те предадоха на държавата 280 000 т зърно (четири пъти повече от 1939 г.), а при царевицата постигнаха 691 кг среден добив от декар — незапомнен добив в историята на окръга.

Всички без изключение наши събеседници изтъкваха, че успехите се дължат преди всичко на големите грижи на ОК на БКП за развитието на селското стопанство, но веднага подчертаваха: достоен принос имат и членовете на БЗНС, болшинството от които реализират своя трудов и политически потенциал в този важен отрасъл. В окръга с уважение се произнасят имената на сдружени земеделци — майстори на високи добиви. Един от тях е Добрик Добриков, ръководител на бригадата от нов тип в с. Крепост.

Ламбри Делчев: — На мястото на бившето клоново стопанство изградихме две бригади от нов тип — растениевъдна и животновъдна. Първата поверихме на Добрик Добриков. При среден добив за окръга 691 кг царевица от декар ние получихме 901 килограма. От пшеницата добихме по 460 кг, от ечемика — по 400, от тютюна — по 132, от памука — по 168 килограма. Тези успехи въпреки неблагоприятните климатични условия ни наредиха сред челниците в окръга. Затова партийното, съюзното и стопанското ръководство решиха зърнопроизводството да бъде поверено на сдружения земеделец Добриков.

Работата по подготовката за преминаването към новата бригадна организация отново потвърди, че комунистическо-земеделското единодействие е фактор с голяма градивна стойност. Аз съм партиен секретар в бригадата и мога да заявя: всички въпроси, свързани с изграждането на бригадите от нов тип, бяха обсъдени както на съвместни заседания на ръководствата на двете политически организации, така и на съвместни събрания. За да изпълни бригадата своето предназначение, партийната организация изпрати в бригадния съвет десет комунисти, които ще бъдат първите помощници на бригадния ръководител.

Добрик Добриков: — В новата бригада ще се опирам не само на членовете на бригадния съвет, но и на останалите комунисти и сдружени земеделци в колектива. С този качествен състав бригадният съвет пристъпи успешно към решаването на всички въпроси, свързани с бригадната организация (внедряването на вътрешностопанската сметка, договорната и акордната система и др.), прие и свой напрегнат насрещен план. В него е записано: тази година бригадата трябва да произведе обща продукция за 2,2 млн. лева (70 хил. лв. ръст). Нашият колектив бе един от първите, който откликна на призива за интензивно отглеждане на царевицата. Дадохме дума: от 1310 декара — по 1000 килограма! Напрегнат е планът и при останалите култури.

Digitized by Google

„ДНЕС ПО ПОСТАНОВЛЕНИЕТО — УТРЕ НАШИ СЪГРАЖДАНИ“

Такъв е девизът на населението от Странджа—Сакар. На постановлението (известно просто като 22-ро) тук се гледа като на най-сериозната териториална операция на народната власт през последните тридесет години със значителен мултипликационен ефект в използването на изоставени земи, годен жилищен фонд, създаване на ценни суровини и материална база за местна промишленост.

За обект на нашето посещение избрахме Свиленградската селищна система и по-конкретно — село Студена. Съображенията: първо, тази система е гранична, намира се в района на Странджа—Сакар и е от четвърти и пети функционален тип; второ, Студена е селото, което дава отговор на въпроса как да се спре миграцията към града и как да се възроди този край на родината.

Събеседници ни бяха секретарят на общоселския партиен комитет **ГЕОРГИ АНГЕЛОВ** и председателят на местната земеделска дружба **ГЕОРГИ МАРИНОВ.**

Партийният секретар: — Студена беше западнало село. Електричество нямахме, вода черпехме от едно изворче с дебит 1,5 литра в секунда. За най-необходими стоки ходехме в Свиленград и Капитан Андреево. Миграцията към града, започнала отдавна, продължи и след Девети. Някои села останаха само със стари хора, а други изчезнаха от географската карта. Беше от ясно по-ясно: за да задържим младите, трябва да им предложим условия за труд и съдържателен живот. Но как? Най-напред се заехме с развитието на личното стопанство като продължение и допълнение на общественото. Подпомогнахме хората и те започнаха да отглеждат животни. Сега всяко семейство има крава (биволица) и по пет-шест овци (две-три кози). След време обаче и това се оказа недостатъчно. Тогава решихме: ще създаваме своя промишленост. Открихме шивашки цех със 100 работни места, дърводелски — с 20, но силите ни стигнаха дотук. И тъкмо се чудехме какво да правим, на помощ ни дойде 22-то постановление. След неговото излизане, само за година и половина, открихме още два цеха с общо 130 работни места, строим трети. В промишлеността сега работят 250 души с тенденция броят им да нарасне на 450. Проблеми с работната ръка вече нямаме, миграцията е спряна. Нещо повече — досега в Студена се заселиха 30 нови семейства с общо 107 души. За тях сме построили 15 еднофамилни и 3 четирифамилни жилища или общо 27 апартамента. В селото ни има осмокласно училище със 180 ученици, целодневна детска градина със 70 деца, 180 комсомолци, 150 млади хора от 30 до 35-годишна възраст. От тези данни може да се направи само един извод: селото ни е жизнено!

Председателят на дружбата: — Някои казват: където има промишленост, там страда селското стопанство. Ние твърдим: където има млади хора, там се развиват хармонично и двата отрасъла. Преди години в нашето ТКЗС имаше около 1000 трудоспособни кооператори, които произвеждаха продукция за 1,2 млн. лева. Сега кооператорите са 400, а продукцията вече възлиза на 4 млн. лева. За около 4 млн. лева е и промишлената продукция. Ние не искаме помощни бригади от града. През „мъртвия“ сезон някои кооператори работят в промишлеността, а работниците им помагат по време на усилните селскостопански кампании.

Digitized by Google

Партийният секретар: — Успехите дължим преди всичко на ръководството и грижите на ОК на БКП за развитието на Странджа—Сакар, но винаги сме оценявали по достойнство ролята на комунистическо-земеделското единство. Едва ли е нужно да се подчертава, че без сплотеност и единодействие между двете политически организации, без морално-политическото единство на цялото население около политиката на партията в този граничен, стратегически район не бихме осъществили и една малка част от нашите творчески планове.

Съвместната работа на комунисти и земеделци не е само лозунг, тя е реален факт. И това не е само мое впечатление. Това е обща оценка на местното, общинското и окръжното партийно и съюзно ръководство. От другарите в БЗНС ние нищо не крием — не крият и те от нас. Дето се казва: доверие за доверие, откровеност за откровеност. Наблизо е браздата, от която започва родината, затова ръководствата на партийната организация и земеделската дружба обръщат все по-голямо внимание и на идейновъзпитателната работа. Искам да кажа: съвместната работа на идеологическия фронт е друго политическо и творческо завоевание на комунистите и сдружените земеделци. Идеологическите мероприятия са необходими както за съхраняване и засилване на патриотичното чувство, така и за всяко голямо дело, защото нито един ключов проблем не може да се реши без идеологическото му осигуряване и дълбоко идейно осъзнаване.

Партийното и стопанското ръководство са много доволни от трудовата и политическата активност на сдружените земеделци. Организацията им наброява 80 души и всички (с изключение на четирима) работят в селското стопанство — най-трудният и все още непривлекателен участък. От тях 24 са механизатори, 24 животновъди и 4 технолози. Всички са добри специалисти и производственици.

СОЦИАЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ — ВАЖЕН ФРОНТ НА СЪВМЕСТНАТА РАБОТА

След Юлския пленум ОК на БКП е разработил програма, а ОР на БЗНС е набелязало конкретни мероприятия, целта на които е да се осигури най-активното участие на комунистите и сдружените земеделци в борбата на държавните и обществените органи и организации за усъвършенствуване системата на социалното управление, укрепване на социалистическата демокрация, издигане ролята на народните съвети и селищните системи.

Плодовете на дружната работа в социалното управление видяхме в Димитровград и Свиленград, в селата Левка, Студена, Крепост и другаде. Ето какво ни разказа сдруженият земеделец **ПЕНЬО ПЕНЕВ** — кмет на село Странско:

— Всички ние — комунисти и сдружени земеделци — се ръководим от една цел: да направим нашето селище образцово. Нуждите на хората непрекъснато растат и наша първа грижа е да ги задоволяваме все по-пълно.

Кмет съм на Странско от 1976 година. Започнах работа с амбицията да се промени обликът на селото. Най-напред се захванахме с ниското строителство. Асфалтирахме много улици, положихме около 40 хиляди броя базалтови плочки, построихме пътя до село Здравец (около 3,5 км) — и за всичко това бяха изразходвани 160 хил. лева.

В благоустрояването най-дейно се включиха комунистите и сдружените земеделци, които увличаха останалите със своя личен пример. Постигнатите резултати повишиха самочувствието и на ръководителите, и на съселяните ни, затова изникваха инициатива след инициати-

Digitized by Google

ва. Построихме детска градина — една от най-хубавите в окръга, която е наша гордост. Строихме я по стопански начин, с доброволен труд. Изградихме и търговска мрежа — магазин, сладкарница, много хубав павилион. Открихме комплексен приемателен пункт, с което значително се подобриха битовите услуги. Извършихме ремонт и по водоснабдяването, разширихме мрежата с питейна вода. Построихме трафопост, с който задоволихме нуждите от електрическа енергия на цялото село, която също беше в недостиг.

Разбира се, програмата за социално-икономическото развитие на селото не можем да изпълним успешно, ако населението не участвува най-активно. За строежа на детската градина са вложени около 800 трудови дни, а за полагането на базалтовите плочки — други 400. Призовахме хората и сега те със собствени сили правят тротоари пред дворовете си. Материалите от нас — трудът от тях.

Миграцията не ни пощади, но ни засегна по-слабо. Селото е в район на рудници и предприятия, в които работят и много наши съселяни. В селското стопанство младите хора са механизатори. Можем да се похвалим: около двадесет младежи вече се завърнаха в Странско от нашия и съседните окръзи. Това ще се отрази върху селското стопанство, в което успешно се развива както общественият сектор, така и личният. При 400 домакинства вече има 300 броя едър рогат добитък. При план 30 т месо от личното стопанство миналата година предадохме 35 т. Изпълняваме плана и за млякото. Съществен дял в тези успехи имат сдружените земеделци.

Партийната организация в селото наброява 50 души, а земеделската дружба — 26. Всички най-активно се включват в мероприятията на кметството. Само няколко души от сдружените земеделци са миньори, останалите са в селското стопанство. Комунистите са основното ядро на механизаторите и животновъдите. В селото са избрани седем кметски съветници, пет от които са комунисти и двама сдружени земеделци. Те ми оказват голяма помощ при решаването на задачите. На тях разчитаме и в бъдещата ни работа. Какво ни предстои? Да решим въпроса с телефонизацията, тъй като работим с остаряла техника, да изградим септична канализация, да довършим една улица и да асфалтираме готовите отсечки от уличната мрежа. Ще продължим оформянето на изградения парк...

●

Такива са накратко впечатленията ни от развитието на Хасковски окръг и ролята на комунистическо-земеделското единодействие. Те затвърждават и едно убеждение: изминали заедно героичен и славен път в борбата за социалистическото обновление на окръга, партийните организации и земеделските дружби подчиняват все повече организаторската, политическата и идеологическата си дейност на задачата да се повишават трудовите функции и социалната роля на комунистите и сдружените земеделци — важно условие за мобилизиране на техните сили, за най-активното им включване в съзидателната работа за изпълнение решенията на Дванадесетия партиен конгрес и Тридесет и четвъртия конгрес на БЗНС, за ознаменуване на 40-годишния юбилей с нови, още по-прекрасни дела.

Стефка АНГЕЛОВА
„Партиен живот"
Георги ТОДОРОВ
„Земя и прогрес"

Digitized by Google

ВЛОГЪТ НА ПЪРВИТЕ

Изнизва се четиридесетата година от Деня на свободата. В навечерието на този велик юбилей горещо чувство на гордост изпълва сърцата ни за всичко онова, което нашият буден народ, воден от партията, стори за напредъка на родното селско стопанство, за да стане то стопанство механизирано, поставено върху научни основи, поело сигурния път към изобилието. Този нов за нас път бе дълъг. Път, изминат в тежка борба с неимоверни мъчнотии, с лъкатушения, несгоди, за да се стигне от първите неукрепнали трудово-кооперативни земеделски стопанства до мощните днес аграрно-промишлени комплекси.

Мислите ми по тази голяма годишнина ме връщат тридесет и няколко години назад, за да си спомня с дълбока почит и уважение за някои от ония пионери, които първи се хвърлиха с жар, за да проправят пътя на кооперативния строй и да положат здравите темели на новото, прогресивното в селското стопанство, не жалейки сили, та дори и здраве. В предните линии на този тежък фронт вървяха комунистите. Трудностите в онова изпитно време наравно с мъжете носеха на крехките си плещи и жените — тези героични дъщери на народа ни. За една от тях искам да разкажа.

... В ония дни на хиляда деветстотин петдесет и първа година на Гена Радкова никак не ѝ беше лесно. Когато дочу, че в управата на кооперативното стопанство се канели да ѝ предложат да работи в свинефермата, тя сви вежди. Малко ли ѝ беше пет години близо да копае с мотиката из дългите редове на кооперативните блокове. а сега пък хайде — в свинефермата. Не! Гена бе намислила да стане продавачка на трикотаж. Няколко дни преди това нейна приятелка. ѝ бе казала, че имало вакантно място в един от магазините в Бела Слатина. В него къде-къде ще е по-добре. На завет ще е, винаги чистичко облечена, спретната. И заплатата там е по-редовна. На два пъти през месеца ще получава пари. И повечко, отколкото в стопанството. При такова голямо и тежко семейство, каквото е нейното, човек трябва винаги да има пари под ръка. В къщи лежеше болният ѝ мъж. Трима синове имаха, и тримата учеха, та в онова време бяха в най-големите харчове. А отгоре на това и за две баби се грижеха у дома — Генината майка и свекървата. По-изгодно за Гена бе продавачка да иде. Под час ще работи, по-на-време ще се прибира у дома и така ще може повече къщна работа да си върши...

Една сутрин тогавашният председател на Белослатинското стопанство Иван Мавров я извика в канцеларията и ѝ рече:

— Чувам, Гено, че си се канела да ни напускаш. Ние в управителния съвет тъкмо мислехме свиневъдка да те правим...

И председателят ѝ обясни, че работата в свинефермата към първи стопански двор не вървяла добре. Досегашните свинегледачи Кръчо Пачара и дядо Павел Просешки ще ги пратят на друга работа, където ще бъдат по-полезни. В управителния съвет решили да поставят на тяхно място жени. Жените по̀ обичат да отглеждат животни, та иска̀т да подберат пишкин жени, дето ще си гледат съвестно работата. Но с коя кооператорка да запървят? Мислили, мислили и се спрели на нея, на Гена. От петнадесет години тя е членка на партията, учредителка е на стопанството. Тя най-добре ще ги разбере...

— Вярно — продължи председателят, — че засега възнаграждението на труда ни не е така високо. Стопанството е още младо. То тепърва ще проправя пъртина към заможния живот. Кой, ако не ние, комунистите, не се запретнем да укрепваме организацията на труда в кооператива? Оттам и заплащането ще отскочи...

По Генините страни изби руменина. „Кой, ако не ние, комунистите...“ Тези думи на председателя я парнаха в сърцето. Та нима животът ѝ досега е бил лек? Още от толкова момиченце е заработила с татко си по чуждите ниви. После свърза живота си с прогресивния младеж Радко Христов. По онова време, преди Девети, домът на Христови беше средище на комунисти. Тук Гена за първи път научи какво значи комунист, какви качества трябва да притежава той — да бъде твърд като камък в борбата, да не се стъписва пред трудностите, щом се отнася за доброто на хората. Та нали Любен, братът на мъжа ѝ, в името на това добро попадна във фашисткия затвор. Тя често ходеше до затвора да носи храна на девера си. И винаги сърцето ѝ се свиваше, щом зърнеше през решетките бледите лица на политзатворниците. Боже, колко народни синове и дъщери погинаха в неравната борба с фашизма!... Как да постъпи тя сега? Кооперативното стопанство има нужда от нейната подкрепа, от нея — комунистката! Някакъв вътрешен

Digitized by Google

глас се надигаше в нея. „Гено, май че си се поуплашила от трудностите в стопанството! Огъваш се нещо!"

Тя дигна горящи очи към Мавров:

— Съгласна съм, другарю председател! Ще си потърся и другарка за свинефермата...

●

Гена Радкова и Златка Ангелова завариха в кооперативния свинарник всичко на всичко деветнадесет свине-майки и тридесет и шест прасета.

— А, ле, леее! Маминиите мъченици! — хванаха се за главата двете жени, когато надникнаха в свинарника. Вътре — кал до глезените! Натъпкани в тая смрад, прасетата се хапеха едно друго, скачаха въз оградата на боксовете, надуваха зурли, квичейки нетърпимо.

— Мъжка им работа! — възмущаваха се Гена и Златка от досегашните гледачи. — Как не ги беше жал да мъчат животните в тая мръсотия!

Двете жени изкараха свинете и прасетата пред свинарника, че като пипнаха кофите — цял ден мъкнаха вода, но привечер подът и коритата на свинарника светнаха от чистота. На другия ден поискаха от домакина на стопанството вар, та белосаха стените и пътеките в помещението. Белна се оня свинарник, замириса на чисто. После пъргавите жени постлаха боксовете със суха слама и пуснаха вътре животните, като отделиха всяка свиня със своите прасенца. По-големите прасета вкараха в отделен бокс. Усетили под краката си суха постеля, животните се укротиха.

Предишните гледачи бяха хранили и големите свине, и прасетата само със сухо царевично зърно. Горките животни сумати време не бяха виждали каша от ярма, нито сочна зеленинка. Гена и Златка взеха от кооперативния обор каруца, впрегнаха в нея кон, натовариха каруцата с царевица, та хайде към деновската воденица. Но когато да прекосят вадата, пустата му кранта изтегли каруцата до средата на реката и се спря. Ха сега де! Ни напред — ни назад. Че като грабнаха двете жени чувалите! Един по един ги изнесоха на другия бряг. Тегло!... Така беше в първите години на кооперативното стопанство — нямаше кой друг да се грижи за фуража на свинете освен самите гледачи. После назначиха фуражири.

До есента свинете за разплод във фермата се увеличиха на тридесет и шест. Като се опрасиха по веднъж-дваж, и боксовете се напълниха с прасета. На другата година стадото на разплодните свине наброяваше вече петдесет и шест глави. Гена помоли завеждащия свинефермата Генчо Йотов за още двама гледачи. Той й поръча, ако може, тя да подбере още някоя жена. И тя доведе полевъдката Грозда Петрова. С нея дойде да работи и мъжът й Стоян Петров. Гена много се радваше на новодошлите, помогна им да отделят в боксовете свинете, които ще отглеждат. Показа им как да ги хранят, да им почистват. Като по-стара стопанка в свинарника, тя помагаше на всеки гледач и всичко това го правеше от сърце. Добрите й обноски, нейната сърдечност допадаха много на новаците и те още повече се привързаха към работата си. В края на годината свинефермата отчете по двадесет прасета от свиня. Завеждащият свинефермата Генчо Йотов не знаеше с какви думи да се отблагодари на старателните гледачи. Особено доволен бе той от Гена. Тя му беше стълба в свинефермата.

През една януарска вечер на следващата година повикаха Гена Радкова в канцеларията на стопанството. Управителният съвет и партийното бюро заседаваха. Покариха я да влезе при тях. Тя прекрачи прага малко смутена. „За какво ли ме викат! Каква ли грешка съм допуснала?!" Но по отговора на нейния поздрав почувствува у присъствуващите благоразположение и седна поуспокоена.

— Гено, какво ще кажеш, ако ти възложим да станеш завеждаща на свинефермата в първи стопански двор? — попита я направо новият председател на Белослатинското стопанство Георги Цолов. — Ти умееш да работиш с хората в свинефермата, а това е...

— А сегашният завеждащ — прекъсна го Гена?

— Генчо Йотов преместваме на друга работа, защото става партиен секретар при текезесето. Ние намираме, че ти си най-подходяща да го заместиш — допълни председателят.

Гена Радкова прие предложението на ръководството с радост и... с малко смущение. Но то бързо отзвуча. Как няма да се съгласи! Какви трудности тя надви досега, та оттук нататък ли ще се бои? Сега вече има по-голям ред в свинефермата. Условията за работа в нея значително се подобриха: помещенията за свинете са достатъчни, фураж редовно се набавя, пък и гледачите станаха по-опитни. Що се отнася до доверието, което другарите й гласуват — Гена познаваше себе си. Тя ще вложи всички сили, но не ще се посрами...

Гена така разбираше новите си задължения: щом са те поставили да ръководиш свинефермата, ти, Гено, трябва вече да знаеш и разбираш повече от свиневъдство, отколкото когато си била гледачка. И тя търсеше и жадно поглъщаше всеки съвет на зоотехниците как трябва по-правилно, според предписанието на науката, да се отглеждат и хранят свинете, как да се постъпва при прасенето. Особено бе благодарна Гена на зоотехниците Цветан Колдашки и Тодор Изворски от племенния разъден център в Кнежа. Те често посещаваха белослатинската свиноферма, която бе обявена за племенна. От тях тя научи да завежда заводската книга за броя на опрасванията, за родословието на свинете и пр.

Digitized by Google

Сега по-често разлистваше и книгите. То още от дете Гена си беше любознателна. Но на бедния й баща не му достигаха средства да я изучи докрай и тя можа да завърши само втори прогимназиален клас. Работата в свинефермата отново възвърна любознателността й към книгата. По препоръка на зоотехниците тя прочете „Наръчник на бригадира" от професор Исай Георгиев, „Ръководство по свиневъдство" от професор Платиканов, запозна се и с други книги и брошури по свиневъдство. Интересът й към книгата още повече усили обичта й към животните. Тази обич постепенно завладя и останалите работници в свинефермата.

●

Осем години бяха изминали, откак Гена Радкова прекрачи прага на свинефермата. Осем години на напрегнат труд, на борба с несгодите. Но в тия именно години комунистката Гена Радкова придоби добър опит като свиневъдка, израсна и като ръководител на свинефермата. Лично професор Исай Георгиев изтъкна нейния опит пред свиневъдите на две окръжни съвещания в Кнежа. Радостно чувство изпита тогава Гена за успехите на свинефермата. Тя се гордееше със своя колектив. Ето Златка Ангелова, кооператорката, която първа я последва във фермата, стана една от най-добрите й помощници. Много добре работеха и Станка Ценова, и Йонка Славчева, и Спаска Иванова, както и останалите три жени и четиримата мъже в свинефермата.

Ами Харалампи Ценов. Той пръв в стопанството приложи храненето на свинете за угояване със суха ярма. Щом пристигнаха автохранилките и поилките, Харалампи се зае по препоръка на специалистите сам да отглежда триста свине. Оттогава този смел новатор всеки месец изпълняваше плана си за прираста на свинете за угояване. Последва го и Георги Христов, а сетне и други гледачи. Откак бе въведен този почин, производството на свинско месо в свинефермата отскочи нагоре и значително поевтиня. За всеки килограм прираст в теглото на прасе вече се изразходваше по-малко от четири килограма фураж, вместо по седем-осем, както досега. Това донесе на стопанството голяма икономия и на работна ръка.

Умелото ръководство на Гена, усърдието на гледачите нареди свинефермата на едно от челните места не само в Белослатинското стопанство, но и в окръга. Този силен, сплотен колектив смело пое тежката задача: през 1959 г. свинефермата да угои три хиляди прасета и предаде на държавата двеста тридесет и три тона свинско месо. А това представляваше тогава повече от една трета от свинското месо, което следваше да предаде уедреното вече Белослатинско стопанство...

●

В кооперативната свинеферма Гена Радкова разбра голямата истина, че при народната власт няма маловажен труд, че у нас трудът навсякъде е на почит и уважение. Там, сред трудовия колектив, тя доказа, че всеки, където и да работи, трябва да се труди така, че да стане майстор в професията си, а комунистът да служи за пример.

Сега, от разстоянието на отминалите години, влогът на първите в обновяването на селското ни стопанство като Гена Радкова (а те бяха с хиляди) блести с още по-голяма сила.

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

ИНИЦИАТИВИ НА ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ

Националната партийна конференция по качеството дебело подчерта, че „главното сега е подобряването на качеството да стане сърцевина на работата на партийните и обществените органи и организации".

Изпълнението на решенията на Националната партийна конференция, на Дългосрочната програма за подобряване на качеството изисква активна идеологическа и организаторска работа, делова и умна, новаторска, пример за което даде самата конференция.

Партийните комитети и организации още след завършването на конференцията на основата на натрупания опит, особено след Варненското съвещание по качеството, се заеха с ум и сърце за изпълнението на поставените задачи. Навсякъде, от окръжните комитети до първичните партийни организации и групи, в трудовите колективи закипяха широка организаторска работа и истинска надпревара в разгръщането на инициативи, предложения, размисли как по-добре да се осъществяват големите предначертания.

СОФИЯ—ОКРЪГ

Едно от крупните мероприятия на Софийския ОК на БКП във връзка с изпълнение решенията на Националната партийна конференция е пленумът на комитета, който прие програма за работата си за периода 1984—1985 г.

Пленумът постави следните основни задачи:

— Да се разгърне на широк фронт политическата и организаторската работа за предсрочно изпълнение на комплексната програма за социално-икономическото развитие на окръга на основата на интензификацията на производството и постиженията на научно-техническия прогрес.

— Да се усъвършенстват управлението и изграждането на територията на окръга.

— По-нататъшно подобряване на партийното ръководство на обществено-политическите организации.

— Да се повишава ефективността на идеологическата работа.

— Последователно прилагане на политическия в единство с икономическия подход.

Digitized by Google

За изпълнението на тези задачи са набелязани съответни мероприятия, които ще допринесат да се издигне на по-високо равнище цялостната дейност на Софийската окръжна партийна организация, като особено силно се центрира на въпроса за предсрочното изпълнение на плановите показатели за 1984 и 1985 г. В светлината на решенията на Националната партийна конференция ще се разработи перспективна програма за подобряване на качеството на продукцията до края на деветата петилетка. Предвижда се като главно условие за осигуряване на високо качество партийните, държавните, обществените и стопанските органи и организации да организират и проведат настъпателна борба за укрепване на производствената, технологичната, трудовата и стопанската дисциплина. Като важно мероприятие за изпълнение на тази задача е набелязано през октомври т. г. да се проведе открито партийно събрание на окръжната партийна организация на тема „Дисциплината — главно условие за успеха на всяко творческо дело". За целта ще се подготви специална програма. Във всички бригади ще се проведе разговор „Нашата квалификация и дисциплина — условие за високо качество".

За осъществяване на големите предначертания, набелязани от пленума, важно място се отрежда на усилията за повишаване ефективността на идеологическата работа. Задачите, поставени от Националната партийна конференция, ще бъдат основното, главното в нейното съдържание. През юни ще се проведе единен политически ден в целия окръг на тема „Високото качество навсякъде и във всичко — отговорност и дело на всекиго и на всички". Окръжният и общинските партийни комитети се задължават да създават необходимата организация в единната система за политическа просвета проблемът за качеството да се разглежда в неразривна връзка с курса на партията за повсеместна интензификация, с теоретическите постановки и практическите подходи, разработени от др. Тодор Живков след Дванадесетия конгрес на БКП, широко се прилага в обсъжданията, творческите дискусии, практическите занятия.

За повишаване на приноса на агитационната работа в борбата на трудовите колективи за постигане на високо качество ще се организира разговор сред агитаторите под наслов „Агитаторът — в авангарда на борбата за високо качество и дисциплина на всяко работно място".

Редица мероприятия са залегнали в решенията на пленума във връзка с издигане ръководната роля на окръжната партийна организация. Ще се разработи и утвърди програма за научно-приложната работа на окръжната организация и Научно-методическия съвет за периода 1984—1985 г., като ще се акцентува на първичните партийни организации и трудовите колективи, на издигане ролята на общинските комитети на партията, на по-задълбочено привеждане на приема в партията на научнообоснована програма. Вниманието ще се насочва също така към подобряване организацията на работата с документите като важно условие за изпълнение задачата за повишаване качеството и ефективността на ръководната и управленската дейност. Във връзка с издигане ролята и отговорността и повишаване личната дисциплина на всеки партиен член предвижда се да се открие лична страница за приноса на комуниста в борбата за високо качество и дисциплина, а през 1985 г. в първичните партийни организации да се проведе разговор на тема „За личния принос и отговорност на комунистите в борбата за повишаване качеството на продукцията и укрепване на дисциплината". За усъвършенствуване и подобряване на социалния и качествения състав на окръжната партийна организация ОК на БКП с помощта на Академията за об-

Digitized by Google

ществени науки и социално управление ще извърши проучване на социално-демографската характеристика на трудовите колективи и партийните структури и на тази основа ще се приемат решения за укрепване на партийното ядро и партийното влияние във всички сектори на обществения живот.

Окръжният комитет правилно вижда ролята и задачите на обществено-политическите организации в окръга и затова им отделя голямо внимание. Особено осезаеми са неговите грижи да се издигне на по-високо равнище работата на партийните органи и организации по партийното ръководство на Димитровския комунистически младежки съюз. Препоръчва се на ОК на ДКМС с помощта на общинските комитети на БКП да заложи опит в СХК — Ботевград, ПЗ „Правец" и ХК „Верила" за работата на стопанските ръководства за многостранната реализация на младежта, за развитието и професионалното израстване на всеки младеж и девойка. Изисква се до края на първото полугодие на 1985 г. да се обобщи опитът и да се популяризира в окръга. Пред движението за ТНТМ се поставя задачата — да решава конкретни проблеми, свързани с повишаване качеството на продукцията и по-пълното използване на творческите възможности на младите инженерно-технически кадри и специалисти, в окръжната комсомолска организация да се разгърне конкретна практическа работа за осъществяване целите и замисъла на общомладежката инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение". По същия въпрос ОК на БКП ще изслуша през третото тримесечие на 1984 г. специална информация.

На ОК на ДКМС се възлага и една много важна и отговорна задача: да изучи и обсъди работата на младежта и организаторската дейност на комсомолските организации в:

— селското стопанство — като особено внимание се обърне на работата и квалификацията на младите животновъди и механизаторите, на условията за труд, бит и отдих на младежите на село. За тази цел да се състави специална програма, като се проведе разговор с младежта и се организира окръжна среща по този проблем;

— строителството — като се положат повече грижи за строителните организации, които изграждат социалната база, инженерната инфраструктура на територията на окръга. Да се извърши целенасочена работа за популяризиране на строителната професия.

За издигане на нова висота работата с кадрите окръжният комитет посочи основните задачи, които стоят пред окръжната партийна организация.

Приет бе план и за научно-практическите конференции, съвещания и срещи, които ще се проведат през 1984 г.:

— Окръжно съвещание със секретарите на първичните партийни организации на тема „Първичните организации в борбата за повсеместна интензификация на производството, за висококачествена производителност на труда и дисциплина".

— Окръжна среща с низовите стопански ръководители на тема „Ролята на прекия ръководител на производството за превръщане на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост".

— Научно-практическа конференция на тема „Усъвършенстване на работата с документите".

— Научно-практическа конференция на тема „Проблеми и тенденции на съвременното изграждане на Софийския окръг".

— Социологически проучвания:

Дисциплината на комунистите в Софийската окръжна партийна организация, състояние и проблеми.

Digitized by Google

Работата на партийните органи и организации от отрасъл „Промишленост“ и „Селско стопанство“ за превръщането на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост.

МЕЗДРА

Един проблем, който действително е постоянен спътник в дейността на общинския комитет на БКП в Мездра, е проблемът за качеството. Могат да се посочат низ от дела до и след Варненското съвещание. Националната партийна конференция по качеството бе само един нов тласък, който засили скоростта по пътя на поетото направление.

Веднага след конференцията — разказа първият секретар на комитета Йордан Котов — се събрало бюрото. На дневен ред поставили главния въпрос, от решаването на който зависи реализацията на всички задачи — стила и методите на работа на комитета, на бюрото, на апарата, какво ново да се внесе в тяхната дейност, за да съответствува тя на големите изисквания на Националната партийна конференция.

Приети били мероприятия, насочени към намаляване на заседателщината, да се сведе до минимум честото викане по повод и без повод на хора в комитета, да се обърне по-голямо внимание на работата с първичните партийни организации и трудовите колективи, партийните дейци и активът да бъдат главно сред хората, по-непосредствено да помагат на низовите органи, да участвуват във всекидневната им дейност, а не да се явяват там главно от кампания на кампания.

Голямо внимание обърнали на подготовката на секретарите на първичните партийни организации, с които бил проведен семинар върху новите подходи в партийната работа. На друга среща били поставени задачите на първичните организации в изпълнение решенията на Националната партийна конференция, а секретарят на комитета по стопанските въпроси се срещнал специално със секретарите на първичните организации в стопанската област във връзка със специфичните задачи.

В Завода за телефонни елементи е изградена специална комисия към първичната партийна организация, която работи главно по контрола и проверката на качеството. Този въпрос заема централно място и в единните политически дни:

— през април темата на единния политически ден била какво се върши по качеството;

— май — бригадите с имена на герои и въпросите на качеството;

— юни — на основата на указанията за единен политически ден за цялата страна — високото качество навсякъде и във всичко, отговорност и дело на всекиго и на всички;

— през юли — ще се проведат разговори в партийните и профсъюзните групи, в колективите по проблемите на качеството.

Голямо внимание обръща комитетът по подготовката на пленумите, които ще се състоят през близките месеци: „Качеството и кадрите“ и „Контролът и проверката на изпълнението“.

Сериозни мерки се вземат за разширяване и усъвършенствуване на поетата през миналата година инициатива — заложеният в първичните партийни организации опит да продължи да се усъвършенствува, да се превръща в еталон на работа по контрола и проверката на изпълнението, в планирането, в политическата агитация, в поли-

Digitized by Google

тическото обучение на кадрите и комунистите и пр. Набелязан е и такъв проблем, който на пръв поглед може да изглежда чисто технически, като привеждане в ред на партийната документация.

В основата на всички мероприятия стои въпросът за дисциплината и преди всичко на комунистите. Изтъкват се например слабости — не въобще да се говори за тях, а да се види къде са били комунистите, какъв е техният дял, да дадат конкретен отговор. Особено внимание се обръща на отговорността на комунистите-ръководители, към които изискванията са още по-големи.

По проблемите, поставени от Националната партийна конференция по качеството, е проведено обучение и на заместник-секретарите на първичните организации.

В селското стопанство първичните партийни организации са издигнали интересен девиз, под който сега най-упорито работят: „Качество, дисциплина, законност". Особено силно тук стои въпросът срещу нарушенията, които се допускат, главно около незакономерното присвояване и използване на земления фонд.

Предвижда се разговор с отговорните селскостопански дейци по следните три основни проблема: качеството, млякото, сеното.

Разговорът, проведен в с. Руска Бяла и Моравица — съставни на бригадата в Мездра, показал, че своя програма трябва да има не само бригадата като цяло, но и всяко техническо звено и тя да се обсъжда и приема и от първичната партийна организация със свои мероприятия за нейното изпълнение. Този разговор продължава и в другите срещи на общинския партиен комитет.

Защо е поставен проблемът за млякото?

Сега на преден план планирали задачата да достигнат през т. г. 3200 л среден надой от крава, а следващата година да надминат 3500 л, което в същото време да бъде и подстъп да гонят и надминат 4000 л.

Оттук изпъкнал и въпросът за сеното. Поставили си задачата да приберат 5600 т сено, от които 4000 т за общественото животновъдство и 1600 за личното. Затова кампанията за прибиране на сеното станала задача номер едно. Ако се наложи, смятат другарите в Мездра, ще се затварят в хубави дни и временно някои предприятия, за да не се изчакват събота и неделя, които нерядко са дъждовни и на тях не може да се разчита.

За повишаване квалификацията на работниците в народния съвет и кметствата подготвя се научно-практическа конференция на тема „Издигане качеството на управленската дейност в народния съвет и кметствата, повишаване на тяхната самодейност и творчество като органи на местната власт".

Редица предприятия са взели на постоянен отчет проблема за повишаване на качеството на труда на специалистите. Води се специален картон за всеки, в който се вписва какво е чел, какво е създал, какво е внедрил и пр.

Едно предприятие, което може да се похвали с работата си по подобряване на качеството, е „Станке Димитров". Още след Варненското съвещание там бил проведен обществено-държавен преглед по качеството и била приета програма. Към всеки цех е изграден съвет по качеството, който решава животрептящи въпроси. Сериозно внимание се обръща на работническите предложения, като се проявява стремеж да им се дава отговор в срок от 1—2 дни, като се изключат онези, които се отнасят до други инстанции или изискват по-задълбочено проучване, или да се обсъдят в стопанския съвет. Затяга се дисциплината, специалистите са разработили лични творчески планове.

Digitized by Google

Всяко тримесечие заводският партиен комитет на свои заседания обсъжда специално въпроса за качеството.

Сега в предприятието се извършват реконструкция и модернизация, ще се подмени основно машинният парк с по-високопроизводителна техника, която ще доведе и до подобряване на качеството. Първичната партийна организация подготвя специален разговор на тема „Моят принос за повишаване качеството на продукцията".

Вземат се мерки за изменение на заплащането според качеството — по-високото ще се плаща повече, по-ниското — по-малко. Това ще стимулира тъкачките да произвеждат повече висококачествена продукция.

Интересна и полезна била и срещата на общинския комитет на БКП в Мездра с общинския комитет в Червен бряг, между които са установени здрава връзка и периодична обмяна на опит за резултатите в борбата за повишаване качеството на продукцията и приложението на икономическия механизъм. Секретарят на първичната организация в предприятие „Щастливо детство" разказал за работата по повишаване на качеството, а зам.-председателят на АПК „Дружба" в Червен бряг — по приложението на икономическия механизъм. Първият секретар на комитета в Червен бряг Владимир Бетов разказал какви проблеми решават в настоящия момент. Подробно се спрял на изучения съветски опит във връзка с териториалната система за управление на качеството на продукцията. В тази връзка те са разработили собствена система, която в момента е дадена за мнение. Тя е комплекс от мероприятия на общинско равнище и равнище завод за управление на качеството. Органът, който осъществява изпълнението на тази система, е общинският съвет по качеството.

Интерес представлява кодексът на трудовата чест, взет също от съветския опит, който още се разработва и обсъжда.

Представителите на общинския партиен комитет в Мездра споделили как работят за осъществяване решенията на Националната партийна конференция по качеството, и главно как, без да чакат указания от ОК на БКП, разработили свои мероприятия.

КЮСТЕНДИЛ

Общинската партийна организация в Кюстендил е извършила задълбочена работа преди Националната партийна конференция. Проведен е обществен преглед на качеството и техническото равнище на изделията, произвеждани в селищната система.

Извършената работа е послужила като добра основа след Националната конференция да се извърши истински прелом в начина на мислене на хората по проблема за качеството. Във всички трудови колективи са проведени открити партийни събрания за разясняване решенията на конференцията, актуализирани са както програмата на общинския комитет на БКП, така и заводските програми, а на места, както в Завода за кондензатори, след задълбочено изследване на състоянието решили, че е необходимо да се извърши цялостен обществен преглед на качеството, актуализираната програма да съответствува на решенията и изискванията на Националната партийна конференция.

Инициативи, размисли, предложения са обхванали всички предприятия.

Ще се спрем обаче на някои по-големи и заслужаващи внимание инициативи от общински или заводски мащаб.

Важно значение за работата на общинската партийна организация има

Digitized by Google

планът

на общинския комитет на БКП, общинския народен съвет, общинския съвет на профсъюзите и общинския комитет на ДКМС за провеждане преглед за дейността на специалистите и рационализаторите от материалното производство през 1984 г. под наслов: „Ускореното внедряване на научно-техническия прогрес и челния опит — дело и отговорност на специалиста и рационализатора".

Прегледът ще се проведе през периода март—ноември 1984 г. във всички отрасли на материалното производство на селищната система и ще премине през два етапа — на заводско и на общинско равнище.

Какво ще се извърши през този период?

Ще се изградят бригади за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес и челния опит, ще се сключат договори със стопанските ръководства за решаване на заложени теми в плановете и програмите за техническия прогрес. Ще се поемат допълнителни обещания от специалистите в личните им творчески планове, ще се разработят показатели за социалистическо съревнование между изградените бригади за ускорен технически прогрес и рационализаторите.

За популяризиране на челните постижения и опита на изтъкнати рационализатори и бригади ще се организират вечери-портрети, срещи за обмяна на опит и други прояви. Ще се направят кътове на изявени специалисти и рационализатори, ще се организира открито разглеждане на рационализаторските предложения и на разработени теми по техническия прогрес. Опитът на най-добрите бригади ще се популяризира и чрез окръжния вестник „Звезда", окръжното радио и местните радиоуредби.

Общинският комитет на БКП — Кюстендил е приел и интересна

комплексна програма

за работа без изоставащи в селищната система.

Основната цел на системата за работа без изоставащи е да се повиши ефективността на производството посредством ритмично изпълнение на плановете за социално-икономическо развитие по всички показатели и повишаване качеството на произвежданата продукция.

Особено характерни тук са контролните мероприятия с изоставащите, набелязани в системата.

Общинският комитет на партията не по-рядко от един път на 6 месеца разглежда изпълнението на плановете, а един път на тримесечие утвърждава бюлетина за социалистическото съревнование.

Не по-рядко от един път на тримесечие изпълкомът на общинския народен съвет разглежда информация за изпълнението на плановете в икономиката.

На 11 и 22 число на месеца директорите и партийните секретари на изоставащите за десетдневката предприятия докладват пред секретаря по стопанските въпроси на общинския комитет на партията. На 11 число на месеца директорите и партийните секретари на предприятията, допуснали изоставане през предния месец, докладват пред комисия, състояща се от секретаря на общинския партиен комитет по стопанските въпроси, зам.-председателя на окръжния народен съвет, отговорен за икономиката, началника на плановия отдел на общинския народен съвет и зав. отдел „Стопански" на общинския партиен комитет.

Digitized by Google

До 20 число на следващия месец директорите и партийните секретари на предприятията, допуснали неизпълнение през тримесечието, докладват в бюрото на комитета. Аналогични контролни мерки се предвиждат и в предприятията, и в бригадите.

С изоставащите работници се провеждат срещи всяка десетдневка от отговорника на партийната група, отговорника на профгрупата, член на дружествения комитет на ДКМС и бригадира. При необходимост на срещите присъствуват началникът на цеха или директорът на предприятието.

Много са инициативите, които се поемат в различните предприятия. Почти няма предприятия без свой почин, без свои предложения, мероприятия. Националната конференция е разбунила духовете.

Под ръководството на партийния комитет в предприятие „Марек" е подет и се води активно т. нар. разговор по веригата. Какво е характерното тук? Главното е организацията на труда на базата на агрегатно-груповия метод, при която всеки предшествуващ в процеса на производството работник да гарантира качественото предаване на своя продукт на следващия. Тук се засилва не само контролът от страна на ОТК, но и самоконтролът на всеки работник.

В този разговор редица звена са посочили свои първенци, които са поели обещанието да гарантират изискваното им количество да има пълно покритие с качеството на продукцията. Тук особено голяма роля играе наставническото движение, което е много развито в предприятието.

Внимание заслужава изграденият при завод „Марек"

клуб на качествениците

Той е създаден по инициатива на партийното, профсъюзното и стопанското ръководство със задача да обедини усилията, опита и знанията на колективите и индивидуалните първенци-качественици за решаване на основните проблеми по качеството. Главната цел на клуба е провеждане на системна целенасочена работа с неговите членове за издигане личната и колективната отговорност и увеличаване приноса на първенците в разрастване и утвърждаване на движението „Работя с гарантирано качество".

В завод „Велбъжд" също се раждат много инициативи, предлагани от партийни групи, комунисти, безпартийни, колективи, ръководители.

В края на март провели разговори по партийни групи на тема „Личният пример на комуниста в изпълнение решенията на XII конгрес и Националната конференция". През първия етап обсъдили: работата на бригадния съвет, качеството на мероприятията на първичната партийна организация, участието на всеки комунист в борбата за високо качество и технически прогрес. Предстои през втория етап на събрания на първичната организация отговорниците на партийните групи да изложат становищата на групите по горните проблеми, а партийните секретари ще направят обобщение за дейността на първичните организации.

В завода е подет девизът: „Колектив за високо качество, дисциплината започва от мене и моето работно място". Особено голямо внимание се обръща на изоставащите — в това отношение се извършват наблюдения над неизпълняващите плана работници, правят се анализи на причините и се набелязват мерки.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА НА ПАРТИЙНОТО БЮРО

Много са факторите, които влияят върху качеството на дейността на първичната организация, различни са и пътищата към него. В най-голяма степен положително се отразява добрата организация на работата на партийното бюро. В книжка 3 на списание „Партиен живот" от т. г. секретари и членове на бюра споделиха опит в това отношение. Направени бяха и някои препоръки. Тук отново двама секретари разказват за своята работа в конкретните условия, за трудностите, които срещат, за някои нерешени въпроси, с които се сблъскват.

ОПОРА В КОЛЕКТИВНИЯ УМ

Колективът на обединеното предприятие „Елаците" наброява над 950 работници, специалисти и служители. От тях комунисти са 95, организирани в една първична организация с четири партийни организации в нейния състав. Разпределението им е извършено на териториално-производствен принцип по основните цехове. В партийните организации в състава на първичната са изградени партийни групи по цехове, бригади, смени, участъци и други дейности.

Главната задача за 1984 година, която стои пред партийното бюро, първичната организация и колектива на предприятието, е пълното натоварване на производствените мощности и достигане на проектните показатели. Тази задача произтича от решението на бюрото на окръжния комитет на БКП за миннообогатителния комбинат „Елалите". На нейното изпълнение е подчинена цялата ни политическа и организаторска работа.

Партийното бюро се състои от 12 членове. Всички имат конкретни задължения: двама са заместник-секретари — по организационните и

Digitized by Google

идеологическите въпроси, останалите отговарят за различни основни задачи, които стоят пред партийното бюро и първичната организация. Считаме, че разпределението на задълженията между членовете на партийното бюро е извършено правилно. Взети са под внимание и компетентността, и възможностите, и организационният опит, за да може приносът на всекиго да бъде максимален.

Във всекидневната работа се ръководим от плановете на първичната организация, от указанията и решенията на ръководните партийни органи и от собствените ни решения. Нашият стремеж е партийното бюро да работи като колективен орган. В това отношение нямаме прояви на недисциплинираност.

За нашето организационно укрепване положителна роля изигра поетапно проведеният преглед за повишаване ролята и боеспособността на първичната организация. Нарасна умението на бюрото и организацията да насочват усилията на трудовия колектив за преодоляване на трудностите при решаване на производствените задачи. **Непрекъснато издигаме равнището на откритите партийни събрания,** на които обсъждаме тримесечните технико-икономически анализи за изпълнението на социално-икономическата програма на предприятието. Комунистите и безпартийните заедно анализират и оценяват проблемите, предлагат пътища и взимат мерки за тяхното решаване.

Един от въпросите, на който обръщаме голямо внимание, е **планирането на дейността на бюрото и първичната организация.** Можем да посочим подготовката на плановете като пример за деловитост, инициативност и творческо отношение на членовете на бюрото към обсъжданите проблеми. В нея участвуват всички и протича по следния начин: в заседание партийното бюро обсъжда и набелязва основните задачи за шестмесечието. Разпределя членовете на групи, начело със заместник-секретарите по организационните и идеологическите въпроси, отговорника по производствената дейност и отговорника за работата с масовите организации. Те разработват мерки за осигуряване изпълнението на основните задачи и някои общи мероприятия. Тези материали предоставят на мене. Аз ги обобщавам и ги предлагам отново на бюрото. В заседанието при колективното обсъждане се съставя проектопланът, който внасяме за разглеждане и утвърждаване от събранието на първичната организация.

Характерно за работата на нашето бюро е, че при обсъждането на какъвто и да е проблем искаме всеки да вземе отношение и да изрази своето мнение. Разбира се, най-компетентните членове правят най-ценни предложения по дадения въпрос. Не пренебрегваме общественото мнение при разглеждането на редица въпроси и често решенията ни се оформят от него.

Голяма беше активността на всички членове на бюрото за изпълнение на програмата за повишаване качеството на продукцията. След като определихме конкретните задачи, включихме всички комунисти в тяхното разясняване, активизирахме масовите организации, привлякохме специалисти, възбудихме интереса на хората, в резултат на което постъпиха много работнически предложения, съсредоточихме усилията на целия трудов колектив за тяхното решаване. В крайна сметка, реализирайки редица технически подобрения и усъвършенствувания на технологията на производството, през второто полугодие на 1983 година повишихме качеството на произвеждания концентрат спрямо първото полугодие с около 5 на сто, а извличането на метала от рудата — с около 7—8 на сто.

За постигането на тези резултати голям принос имат отговорникът в партийното бюро по производствената дейност инж. Асен Алек-

Digitized by Google

сов, инженерите Иван Владов, Мария Кунчева, Веселин Механджийски, Георги Стрелков и много други.

Активно е **участието на членовете на партийното бюро в подготовката и провеждането на събранията** на първичната организация. В зависимост от разглежданите въпроси се включват онези от тях, които отговарят за дейността в това направление. С малки изключения материалите за събранията предварително се разглеждат в заседания на бюрото, където се оформят и проекторешенията. Винаги се съобразяваме с мнението на работниците, членове на бюрото.

Безспорно в работата на бюрото и организацията най-голямата тежест пада върху секретаря. От неговия опит, от неговата компетентност, деловитост и организираност, от уменето му да подхожда творчески в голяма степен зависи равнището на дейността на първичната.

За трета поредна година съм партиен секретар. От края на миналата година съм и заместник-директор по ремонта, механизацията и енергийното стопанство. Служебната ми ангажираност не е пречка да изпълнявам и партийните си задължения. Разбира се, това е за сметка на свободното извънработно време, но иначе не може и да бъде.

В работата ми като секретар много неща ми допадат, например колективното обсъждане и решаване на проблемите. Особено приятни са ми откровените разговори с работниците и служителите, а също така и с номенклатурните кадри на партийното бюро. От тях научавам за болките и тревогите им, за проблемите в личния им живот, за трудностите в работата им и за въпросите, вълнуващи колективите, в които работят. Това ми дава възможност правилно да оценявам нещата и доколкото е възможно, своевременно да се намесвам, да помагам. Приятно е да чувствуваш доверието на хората, стремя се винаги да го оправдавам.

В партийната работа най-много време ми отнема подготовката на материалите за заседанията и събранията и особено в случаите, когато докладчик съм аз, а проблемът, който предстои да се разглежда, не е достатъчно ясен, необходимо е задълбочено да го проуча, да се запозная с конкретната обстановка, да изуча общественото мнение и т. н.

Не мога да кажа, че чувствувам непреодолима тежест в работата ми като партиен секретар, но че срещам трудности — да. Много усилия изразходвам за борба с отрицателни явления и прояви, за преодоляване на допуснати слабости и грешки в обучението и възпитанието на кадрите и пр.

На първо място за качественото равнище на организацията на работата на партийното бюро поставям **подбора на членовете му.** Спазвайки принципа на представителност (възраст, пол, образование, служебна заетост и др.), правилно е да се насочваме към хора, които могат самостоятелно да работят за изпълнението на своите задължения. Когато това не е възможно, следва да се избират комунисти, които чрез курсове и самоподготовка могат бързо да наберат необходимия минимум знания и опит, за да бъдат активни и действуващи членове на партийното бюро.

На второ място поставям **правилната преценка на възможностите и способностите на комуниста,** когато му се възлага да отговаря за дадена дейност или за изпълнението на конкретна задача. Защото в такъв случай секретарят може да разчита на изпълнението на задачите с по-малка лична ангажираност само като контролира, като дава указания, напътствия и координира дейността на изпълнителите.

Digitized by Google

Разбира се, казаното дотук не е нещо ново, непознато, но понякога се забравя и пренебрегва и често цялата тежест в партийната работа остава да лежи върху плещите на секретаря. Ето защо мисля, че за повишаване качеството на партийната дейност се изисква най-активно да участвува в работата на партийното бюро всеки член и то да действува като колективен орган.

инж. Павлин ПЕЖГОРСКИ
секретар на първичната партийна организация
в обединеното предприятие „Елаците"
с. Мирково, Софийски окръг

ПРИЗВАНИЕТО ДА БЪДЕШ ОРГАНИЗАТОР

Първостепенна предпоставка за успешна работа на секретаря на първичната партийна организация е безкористната му опора на колективния ум, на инициативата на комунистите и преди всичко на членовете на бюрото и на отговорниците на партийните групи. Ето един принцип, към който се стремя да се придържам неотклонно в дейността си като партиен секретар. Казвам „стремя се", защото за съжаление не винаги съумявам. Причините за това са предимно от субективен характер: недостатъчна организационна култура на някои от членовете на партийното бюро, формално отношение към поставените задачи, прекомерна ангажираност на някои от тях и пр.

За качеството на дейността на партийното бюро много е важно, но не е достатъчно само правилното разпределение на задълженията между членовете му. Каквото и разпределение да се направи, дори и идеално, липсва ли необходимата инициативност от страна на самите комунисти, трудно се работи. Така се получава понякога на практика и при нас. Основната, най-голямата тежест от работата в първичната организация пада върху партийния секретар и отчасти върху двамата заместник-секретари.

Характерно в това отношение е протичането на едно заседание на партийното бюро, например последното, което беше посветено на проблема за качеството. Материалите за него бяха подготвени предимно от началника на цеха с моя помощ. На заседанието по тях обаче никой не взе думата, не бяха направени никакви съществени допълнения. А имаше какво още да желаем и като идеи, и като конкретни стъпки за повишаване на качеството, за подобряване на партийния контрол.

Така и това заседание на партийното бюро протече, както много други, по схемата: аз като секретар запознах членовете на бюрото с дневния ред и с материалите, които предстоеше да предложим за разглеждане в поредното събрание на първичната организация. След кратко мълчание те бяха приети единодушно. С други думи, опера-

Digitized by Google

тивност и деловитост, но за сметка на колективизма, за сметка на качеството и ефективността на нашата работа.

Всеки комунист е призван да бъде организатор. Това с особена сила важи за членовете на партийното бюро. От мястото, което заемат, от задачите, които изпълняват, те са длъжни да бъдат в първите редици, да дават тон в колективната ни работа. Но би било наивно да се мисли, че е достатъчно да се разчита само на съзнателността и на чувството за отговорност за изпълнение на възложената задача, за да тръгне всичко по своя нормален път. Съществуват редица други фактори, на които не може да не обръщаме внимание, ако искаме да активизираме работата на членовете на партийното бюро. На първо място е необходимо да се работи за повишаване на организационната култура, организационния опит на всекиго. В това отношение възможностите на секретаря и на първичната организация са ограничени, поради което основно разчитаме на организираните от общинския комитет на БКП семинари и други форми на обучение.

Тук искам да отбележа, че досега това обучение при нас се извършва веднъж годишно, и то общо, а според мен е необходимо да се организира постоянно действуваща школа за членовете на партийните бюра, **самото обучение да бъде диференцирано.** Разбира се, като казвам това, имам предвид и недостатъчните усилия, които понякога полагат самите членове на партийното бюро за обогатяване на своя организационен опит, за повишаване на своите знания, за изучаване и овладяване изкуството на партийното ръководство. В това отношение проявяваме и доста либерализъм, не винаги сме достатъчно взискателни към самите себе си, обръщаме по-голямо внимание на външната страна, на присъствието, отколкото на същността, на задълбоченото вникване и усвояване на теорията и на положителния опит от практиката.

Накрая искам да повдигна един въпрос, който лично ме засяга като партиен секретар, пряко зает в производството. Става дума за това, че работя на струг и имам нормирана дневна заработка, която съм длъжен да осигуря, за да изпълня личния си план и да получа месечната си заплата. Но често ми се налага в работно време да спирам машината, за да присъствувам на мероприятия, организирани от общинския комитет на БКП. Тогава **пред мен има две възможности:** или да остана няколко часа след изтичането на смяната, за да навакса изоставането, или да се примиря с положението, което пък ще доведе до неизпълнение на личния ми план. Да не говоря за произтичащите от това материални и морални последствия. **След няколко участия в заседания и съвещания мога да се наредя в редиците на изоставащите работници.** В това отношение има какво да се помисли и направи от ръководните партийни органи, за да се създадат обективни предпоставки за по-делова, по-оперативна работа, към каквато ни задължават решенията на Националната партийна конференция.

Сабахатин КЕРИМОВ
секретар на първичната партийна организация
в цех „Пневматика" — гр. Джебел

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКИ ЯДРА В БРИГАДИТЕ

Трудовият колектив на Завода за крепителни детайли един от първите в окръга внедри бригадната организация на труда. Всички изделия бяха обхванати в поточни линии, включващи операциите за произвеждането на крайния готов продукт. Тези линии станаха основа за изграждането на бъдещите бригади със затворен цикъл на производство. Бяха създадени и шест партийни групи на възловите места — в участък „Инструментален", в бригадите „Винтове", „Настройчици", „Федершайби", „Опаковка" и в отдела на главния механик.

Партийното бюро отделя голямо внимание за повишаване ролята на групите. **В тях пренасяме организаторската и възпитателната работа, активизираме дейността им.** Помагаме им да създават дух на критичност и самокритичност към делата на всеки работник. Чрез отговорниците на партийните групи бюрото поддържа постоянни връзки с комунистите и безпартийните. Редовно ги информираме за предстоящите задачи, каним ги на заседанията, когато обсъждаме въпроси, свързани с тяхната дейност, отблизо следим работата им.

Бюрото с поръчения **изпраща комунисти с доказани делови и организаторски качества в помощ на изоставащи бригади и тежки участъци.** Например комунистът Георги Трамбуров беше предложен и избран за отговорник на партийната група в бригада „Федершайби", в която работата не вървеше, не се спазваше дисциплината и не се изпълняваше месечният план-график. Партийната група активизира дейността си, помогна на бригадира Димитър Танев да подобри организацията на труда. Организационното и политическото укрепване на групата, редовният й вътрешен живот сплотиха нейните членове, засили се личният пример на комунистите, създаде се добър ред в бригадата и тя вече редовно изпълнява месечния си план и се нареди в първите редици на социалистическото съревнование.

Партийните групи **редовно свикват събрания, на които разглеждат актуални проблеми,** анализират състоянието на взаимоотношенията в трудовия колектив. Обсъждат въпроси, свързани с изпълнението на производствената програма, с качеството на продукцията, с трудовата и технологичната дисциплина, с обучението на новопостъпилите работници. Комунистите заедно с бригадното ръководство индивидуално и в събрания беседват с безпартийните. Голямо внимание отделят на общите събрания като органи на самоуправлението. Повишават изискванията към профгрупите.

Партийното бюро и административното ръководство решиха поетапно в отделни бригади да се приложи вътрешностопанската сметка. **Чрез партийните групи и ръковод-**

Digitized by Google

ствата на бригадите се извърши организаторската работа сред низовите трудови колективи. По график, съставен от бюрото, наши активисти специалисти изнесоха лекции и разясниха някои положения от Правилника за прилагане на новия икономически механизъм и предимствата, които дават новата бригадна организация на труда и вътрешностопанската сметка.

Необходимо беше всеки производственик да разбере какво конкретно трябва да извърши на работното си място за подобряване на организацията на работата, за изпълнение на показателите, осигуряващи икономии и по-добро стимулиране на вложения труд. Положиха се усилия за усъвършенствуване на бригадната организация на труда. Ръководството на завода въведе конкретни измерители за отчитане на икономиите и преразхода на основните материали, за опазването на оборудването, за спазването на дисциплината, за поддържането на хигиената. Например материалите на всекиго се раздават по лимитна карта за месеца, а продукцията се отчита по работна карта, въз основа на която се определя и коефициентът за трудово участие.

Основна слабост в бригадите беше лошото поддържане на оборудването, по причина на което ставаха аварии, получаваха се излишни престои и неритмично изпълнение на договорните задължения. След анализа на причините ръководството на завода реши машините да се разделят на работни места по бригади и операции. Най-напред се започна с бригада „Федершайби". На всяко работно място бе определен план съобразно производствените възможности на машините, осигуряващ преизпълнение на месечната производствена програма с два дни. Уточнени бяха лимитите за необходимия материал, за заплащането на икономиите и санкциите за преразхода. За формирането на работната заплата на всеки работник бяха посочени показатели като поддържане на оборудването и хигиената, спазване на трудовата дисциплина и повишаване качеството на продукцията. Особено внимание се отдели на качеството на продукцията за износ.

Свикахме събрания в партийните групи за разясняване на изменения при определянето на коефициента за трудово участие. Същото направиха и бригадните съвети. Получиха се много добри резултати. Промени се отношението на работника към оборудването, което му беше зачислено, а оттам се подобриха и общото състояние на машинния парк, и ритъмът на изпълнението на договорните задължения към нашите клиенти.

Положителните резултати, които се постигнаха в бригада „Федершайби" с внедряването на вътрешностопанската сметка, дадоха основание да се пристъпи към нейното прилагане в останалите производствени бригади и в спомагателните звена.

При разработването и приемането на насрещния план от много бригади се поеха допълнителни обещания за разкриване на резерви и за намаление на материалните разходи. Бригада „Федершайби" например обеща допълнително да произведе над държавната задача 20 тона федершайби и да снижи материалните разходи с 15 000 лв.; бригада „М—4" — да изработи продукция над държавната задача за 10 000 лв. и да снижи материалните разходи с 3000 лв. и др.

Партийните групи непосредствено работят с бригадните съвети. В съвместната им работа стават традиции срещите на наставниците с младите работници. Чрез тях се въздействува върху съзнанието им, поражда се чувство на любов и уважение към професията и завода. В бригадите изработват насрещния план, разкриват допълнителни резерви, посрещат и прикрепват новопостъпилите към по-опитните работници. В тях се формират другарски взаимоотношения, обсъждат се въпросите на качеството на продукцията, опазването на социалистическата собственост. Партийните групи в открити събрания обсъждат кандидатурите на работни-

Digitized by Google

ците, желаещи да влязат в редовете на БКП. По този начин нашата първична организация на дело изпълнява изискванията на Дванадесетия конгрес за разширяване на формите, чрез които се зачита общественото мнение при приемането на нови членове.

Много полезна дейност извършват групите за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, като търсят отговорност от нарушителите. В бригада „Опаковка" например Димитър Чакъров нарушаваше трудовата дисциплина, самоотлъчваше се, което беше причина тя да бъде декласирана в социалистическото съревнование. По предложение на партийната група бригадата разгледа постъпките му и предложи на административното ръководство да го освободи.

В бригада „Федершайби" Димитър Ангелов, Атанас Дяков и Владо Запартов самоволно напускаха работа, закъсняваха. Първият дори идваше в завода в пияно състояние. Групата своевременно реагира. Свика открито партийно събрание и бригадата излезе с предложение пред административното ръководство единият дисциплинарно да бъде уволнен, а другите двама да бъдат наказани с последно предупреждение. Така тя се освободи от недисциплинираните, което помогна за подобряване на реда, за укрепване на първичния трудов колектив.

Идейновъзпитателната дейност на първичната организация е свързана с утвърждаването на бригадната организация на труда и с приложението на вътрешностопанската сметка. В това отношение резултатна работа вършат партийните групи. Те първи запознават членовете на бригадите с измененията, които настъпват при формирането на фонд „Работна заплата", с вътрешните правилници, с въпросите от социално-битов характер и почивното дело. Разясняват решения на Централния комитет на БКП и нормативни документи, изнасят беседи и доклади по актуални международни и вътрешни събития.

В условията на повсеместна интензификация на производството **професионалната подготовка и квалификацията на ръководните и изпълнителските кадри стават задължителни предпоставки за по-производителен и по-качествен труд.** Осъществяват се в курсове за квалификация и в специализирани центрове. Първичната организация чрез партийните групи извършва пропагандна дейност за изучаване и внедряване на най-доброто, което дават науката и техниката, прогресивните технологии и научната организация на труда.

Редица години в завода нямаше създадена необходимата технологична и конструкторска документация на произвежданите инструменти. Този въпрос беше анализиран в партийно събрание. Направихме конкретни препоръки на ръководството на завода и резултатите не закъсняха. Вече за по-голямата част от инструментите за основното производство са изработени технологични карти и научнообосновани разходни норми. Това доведе до по-голяма заинтересованост от страна на работниците от участък „Инструментален" и до повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

Нашите специалисти посетиха редица заводи в страната и в чужбина, обмениха опит, в резултат на което бяха доставени и вече работят съвременни високопроизводителни ерозийни машини. **Проблемите, свързани с ускореното внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес и с предстоящата реконструкция и модернизация на завода, станаха лично и колективно дело на партийните членове.** Но нас, комунистите, ни тревожи неоснователното забавяне на реконструкцията и модернизацията на завода по независещи от нас причини. Без помощта на общинския комитет на БКП и на други ръководни органи не бихме могли да осигурим изработването и доставянето на основното оборудване — студенопресовите автомати от ЧССР, шлицонарезните и резбовалцовъчните машини от Завода за металорежещи машини в София.

Digitized by Google

Наскоро завърши държавно-общественият преглед по качеството на произвежданата продукция. Анализът, който направихме, показа, че все още **не е на необходимото равнище входящият контрол.** Приемат се материали от основни наши заводи-доставчици с отклонения от БДС. Прилаганите икономически стимули за подобряване качеството на продукцията не са достатъчно ефективни и не мобилизират в нужната степен усилията на трудещите се в това направление.

Решенията на Националната партийна конференция, с които се обогати програмата на завода за повишаване качеството на продукцията, и масово-политическите и идейновъзпитателните мероприятия безспорно ще окажат положително влияние за преодоляване на пропуските. Предвидени са редица инициативи за подобряване на развойно-внедрителската дейност и техническата подготовка на производството, за спазване на стандартизационните документи, метрологичното осигуряване, за подготовка на инженерно-технически кадри, за създаване на организация за управление и икономическо стимулиране на качеството. Предвижда се реалната заплата на основните и спомагателните работници и на апарата в отдела за технически и качествен контрол да се обвърже с показатели, с които се цели да се подобрява качеството на продукцията.

В раздела на програмата за масово-политическата и идейновъзпитателната дейност се предвижда **да се засили съвместната работа с профкомитета и заводския комитет на ДКМС** за намаляване до минимум на разкритите недостатъци от прегледа, непрестанно да се подобрява техническият контрол по целия цикъл на производствения процес, да се контролира редовното провеждане на деня по качеството. При воденето и отчитането на социалистическото съревнование моралните и материалните стимули за работниците и специалистите от бригадите и отделите да се дават съобразно личния им принос за подобряване на качеството на продукцията.

Партийното бюро периодически се информира за изпълнението на мероприятията. Заедно с административното ръководство, профкомитета и заводския комитет на ДКМС то взема мерки за подобряване на политическата и организаторската работа.

Васил КОЛЕВ
секретар на първичната партийна организация в Завода за крепителни детайли — Ивайловград

Digitized by Google

ОТЛИЧИТЕЛЕН БЕЛЕГ — ИНИЦИАТИВНОСТТА

В общинската партийна организация в Михайловград се заговори с уважение за партийните групи в инструменталния завод „Прециз". И не случайно. Чувствува се тяхното влияние за успешното прилагане на интензивните фактори в производствената практика на бригадните колективи, за повишаване качеството на произвежданите прецизни инструменти, придобили известност в страната и в чужбина. Групите своевременно откликват на всички събития и прояви в живота на колективите и, познавайки проблемите и резервите за тяхното преодоляване, оказват решаващо въздействие за изпълнение на производствените задачи. Разговаряме със секретаря на заводския партиен комитет Георги Пантелеев за факторите, обуславящи активната дейност на партийните групи и съдействуващи те наистина да се изявяват като действени, оперативни политически ядра, които много допринасят за издигане боеспособността на първичните организации.

Ето един от тези фактори: изграждането на партийните групи е съобразено със специфичните условия на сложното инструментално производство. В първичните организации към конструкторско-технологичните отдели например те са изградени по специалности. Всяка група работи по специфичните проблеми комплексно и конкретно, като оказва влияние на производствения процес от създаването на конструктивния чертеж до готовия инструмент. Партийните групи се ръководят от авторитетни комунисти, утвърдени специалисти и майстори, които с личния си пример силно влияят на колективите на бригадите. Такива са Иван Недялков, Горан Ангелов, Сашко Зарков, Красимир Николов, Иван Тодоров — най-добрите майстори в производството на щампи и щанци.

Всяка година заводският комитет приема насоки за работата на партийните групи. Това засилено внимание говори за утвърждаването на групите като истински оперативни политически звена в структурата на първичните организации, за непрекъснатите усилия да се формират навсякъде в бригадите, в отделите и другите звена на производството, управлението и спомагателните дейности надеждни партийни ядра, които упражняват решаващо влияние в колективите.

Прелиствам насоките за работа през тази година. Особено внимание се отделя на обучението, на информираността на отговорниците на партийните групи. Съставен е годишен тематичен план. Във всяко тримесечие е определен ден на отговорника на партийната група. Тогава се изнасят лекции и беседи, информации за най-актуалните въпроси, поставени от вишестоящите партийни органи, за важни решения и задачи, отнасящи се до заводските колективи, споделя се положителният опит.

Характерни за работата на партийните групи са инициативността и творчеството. Плод на тази инициативност са прегледът на работата на партийните групи за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина и разговорът за участието на комунистите в усвояване производството на нови изделия в първа първична организация. Тези въпроси са обсъдени в събрания на групите.

По предложения на партийните групи се подемат инициативи за предсрочно изпълнение на договорните доставки на инструменти за СССР, за качествено изработване на детайлите, за личен творчески принос на всеки комунист от отделите „Конструктивен" и „Технологичен" в развитието на техническия прогрес.

В процеса на реконструкцията и внедряването на нова техника с програмно управление и авангардни технологии първичната организация в цеха за производство на щампи излиза с инициатива всеки комунист да отработи по 5 трудови дни след смяната за реализиране на програмата за естетизация на промишлената среда и ускоряване на реконструкцията. Инициативата се разпространява. Поемат я партийните групи, профгрупите. Така движението за участие на работниците с доброволен труд в реализирането на програмата за реконструкция и внедряване на нови технологии и в естетизацията на промишлената среда става масово. Заводската площадка е превърната в парк, създадена е изложбена зала с експонати от историята на завода.

Значителен е приносът на партийните групи за утвърждаване на бригадната организация, за повишаване ролята на бригадните съвети при формирането и изпълнението на нормираните типови задания, за справедливо определяне коефициента за трудовото участие. Тези въпроси се обсъждат на събрания на групите, което правилно ориентира бригадните съвети, помага им да се утвърждават в колективите. Много допринасят за това партийните отговорници, които са и членове на съветите.

Изградени в низовите звена, партийните групи имат богати възможности за активна индивидуална работа. Тук нейна тема са например въпросите за личното участие на работниците в ритмичното изпълнение на плановете в комплексните бригади, което

Digitized by Google

гарантира заплащането според крайния резултат от труда на техните членове. Това засилва партийното влияние в трудовите колективи.

Често на събрания на групите се оценява работата на комунистите и членовете на трудовите колективи за опазване и ефективно използване на основното оборудване, за заздравяване на трудовата и технологичната дисциплина, за ритмично снабдяване на бригадите с материали, за пълно оползотворяване на работното време. Те дръжат своевременно да се вземат мерки по направените от тях предложения до низовите ръководители, първичните организации и заводския партиен комитет. Като водят борба за своевременното решаване на злободневните въпроси, свързани с производството и социалното развитие, групите на практика осигуряват представителството на партийната организация в трудовия колектив и на колектива в партията.

Значителен е делът на групите в борбата за високо качество на произвежданите инструменти. Част от поръченията на комунистите са свързани с производството на изделията за износ без рекламация. Увеличава се относителният брой на носителите на „Собствен качествен щемпел" и на званието „Качественик". Все по-често се възлагат групови поръчения за качественото изработване на важни изделия и възли: така се засилва колективната отговорност в борбата за високо качество. Повежда се разговор за качеството на продукцията и усвояването на нови изделия... Особено активна тук е групата с отговорник Иван Недялков.

Партийната група в конструкторския отдел с отговорник Милена Найденова съсредоточава политическото си въздействие за създаване на ефективен авторски контрол на конструкторите при производството на сложните изделия, за премахване на всякакви грешки в конструкцията на инструментите в бригадата. Така се създават условия за по-високи качествени параметри на произвежданите в завода прецизни инструменти. Особени грижи групата отделя и за качеството в работата по чужда документация — в тези насоки главно са поръченията на комунистите-конструктори.

Интерес представлява работата с поръченията. Политическата им насоченост допринася да се засилва партийното въздействие, комунистите да се изявяват като политически дейци в низовите колективи. Вече години наред подборът на по-дългосрочните поръчения се извършва в партийните групи, там, където най-добре се познават подготовката, възможностите и наклонностите на всеки комунист. След като предварително се обсъдят в групите, поръченията се възлагат на събрания на първичните организации, което засилва отговорността на комунистите. Системен контрол за изпълнението им се упражнява в партийните групи чрез отчети на комунистите, а в първичните организации по два пъти в годината се правят оценки на работата с поръченията.

Голямо внимание партийните групи отделят на комсомолските групи. Това се налага от обстоятелството, че над 1/4 от работещите в завода са комсомолци и около 70 на сто са на младежка възраст. С партийни поръчения младите комунисти работят за организационното укрепване на комсомолските групи и дружества, за идейното и трудовото възпитание на младите хора. Особено се набляга на работата на комунистите-наставници, които предават своя опит на млади работници и формират у тях комунистически добродетели. На партийните групи е поверена задачата за подбора на кандидатите за приемане в партията. Кандидатурите се обсъждат първо там и след това се правят предложения в партийното бюро и организацията. Възлагат се поръчения за предварителна подготовка на работниците, които кандидатстват.

Със своята активна дейност в бригадните колективи партийните групи допринасят за добрите резултати на инструменталния завод „Прециз". В страната е спрян вносът на командни превключватели от 1 до 6 писти; тези инструменти, произвеждани сега в завода, намират добър прием в социалистическите страни. Заводският колектив ритмично, по всички качествени показатели изпълнява насрещния си план и за стоките за широко потребление.

В същото време заводският партиен комитет и първичните организации виждат, че все още има нерешени докрай проблеми в работата на партийните групи. Не се използват напълно техните възможности за идеологическото съзряване на всички комунисти, за засилване на авангардната им роля. Нужна е по-голяма самостоятелност и творчество във всекидневната работа, по-нататъшно развитие на самоинициативността в групите и изявата им като силни политически ръководители на бригадните колективи. Освен организационните и политическите мерки за решаването на тези проблеми е необходимо да се осигури достатъчно време, за да могат по-задълбочено да се обсъждат сложните проблеми на производството, да бъде по-ефективна организаторската и идеологическата работа. Това е свързано и с графика на автобусния превоз, който не дава възможност партийните групи да се събират преди и след смените.

Димитър КРЪСТЕВ

кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ОСНОВНО ЗАДЪЛЖЕНИЕ

Измина година, откакто бе публикувано (в кн. 1/83 г.) писмото на Веселин Павлов за позицията на комуниста. Допаднаха ми неговата искреност и прямота, споделям неговата загриженост и тревога за пасивността на редица комунисти.

Аз не притежавам неговия опит и въпреки това ми се ще да споделя моето становище по въпросите, които поставя. За мен активната позиция на комуниста се изразява преди всичко в безрезервната вярност към комунистическите идеи и идеали, в доверие към партията и нейните ръководни органи. На второ място стои високото чувство за отговорност при изпълнение на приетите поръчения, като всички мисли, действия и постъпки се подчиняват за постигане на набелязаната цел. Само при наличието на тези две условия комунистът ще има правилен подход при решаването на редица въпроси, поставени за разглеждане в партийната организация и продиктувани от решенията на централните партийни органи. Целите на държавата, обществото, партията трябва да станат цели на всеки редови партиен член. Комунистическата позиция е силна, когато е активна, а е активна, когато стане обща позиция на мнозинството, на организацията. Именно в това според мен се състои **основното задължение на комуниста — да придаде тази своя позиция на хората около него, да ги убеди в нейната правота. Тогава може да се говори за активна позиция на комуниста.**

Доскоро бях секретар на първичната партийна организация при завода за училищна мебел „Кирил и Методий" в гр. Елена. Ще коментирам главно опита си като партиен секретар. Партийната организация в завода обединява в редовете си хора, повечето от които са принципни и честни. Има обаче и такива, които демонстрират своя „активна" позиция за постигане на лични цели, за задоволяване на собствени интереси. Не бе лесно да се работи единствено по метода на убеждението с хора от подобен род, те трябва да се критикуват и разобличават безпощадно. Разбира се, критиката — абсолютно обективна, да почива на факти, неподлежащи на опровергаване.

Това предполага наличие на високи морални и политически качества у критикуващия, формирани в продължение на години, неговото поведение да бъде образец за всички.

Хубаво е, когато имаш възможността да контактуваш с подобни хора, да усещаш техните неподправени чувства. За някои от тях ми се иска да спомена.

Другарят Дончо Михайлов е комунист с голям партиен и производствен опит. Той е живата история на завода. Много години упражнява своята професия — машинен техник, и много години открито и твърдо изразява партийната си позиция, без да щади никого, щом това е в полза на работата, на колектива.

Digitized by Google

Аз бях главен механик, имал съм възможност да работя непосредствено с него и добре да го опозная.

Спомням си един аварисн случай. Основна машина излезе от строя в края на работното време и трябваше да се направи всичко сутринта тя да заработи нормално. Останахме да работим през нощта — аз, Дончо Михайлов и Петко Стоянов, за когото също мога да кажа само хубави думи и като работник, и като комунист.

Беше през януари миналата година, наложи се да работим в студено помещение, на осветление. Явиха се усложнения, напрежението се увеличи, настроението падна. И точно в този момент бай Дончо, както го наричахме, се пошегува — непринудено, естествено. Не ни беше до смях, но се разсмяхме, получи се пауза на разтоварване. След това потръгна и макар че свършихме в един часа сутринта, се почувствувахме удовлетворени и доволни. Приведох този пример не само за илюстрация на себеотрицанието и високото чувство за дълг на комунистите Дончо Михайлов и Петко Стоянов, а и за чисто човешката им способност да не губят присъствие на духа в трудни моменти, нещо, което винаги съм ценял. Мога да продължа с имената и по-нататък: Стефан Петков — с него също бодърствувахме една нощ и топихме сяра за заливане на фундаментни болтове и добре помня как лютивият пушек разяждаше очите, но задачата се изпълни; Рашо Рашев, Иван Димитров — комунисти, които според мен са пример за подражание.

Когато говоря за тях, справедливо е да си задам въпроса: какъв е бил моят принос, повлияла ли е моята позиция на комунист за укрепване единството на нашата партийна организация, за повишаване на нейната боеспособност?

Мисля, че оценката в това отношение принадлежи на първичната партийна организация, на хората, с които съм общувал всеки ден от трудовото ежедневие. Аз мога да споделя към какво съм се стремял в отношенията си с членовете на нашия колектив, какво обичам у човека и какво ненавиждам у него.

Считам, че личният пример е основа, което отличава истинския комунист от другите. Личният пример — в служебната работа, в обществения живот, в семейството.

Като комунист винаги съм се старал да признавам открито и направо грешките си, въпреки че това е особено трудно; да поемам и нося отговорност в критични ситуации. Задачите, поставяни от ръководството на предприятието и първичната партийна организация, възприемам като дълг, който трябва да се изпълни възможно най-добре. Много често този дълг ме е отделял от семейството, но съм го възприемал като нещо естествено. Казвам мнението си откровено, опитвам се да убедя околните в неговата правилност, ако действително е правилно, и го оттеглям, когато се убедя, че е грешно.

По-опасно е според мен да си равнодушен, отколкото да имаш погрешна позиция. В работата си като ръководител на отдел никога не забравях обстоятелството — контактувам с живи хора, всеки от тях има собствено достойнство, което не трябва никога да се унижава волно или неволно. Мъчил съм се винаги да анализирам поведението им, да си обясня техните реакции, за да мога да помогна и въздействувам навреме. Чувствувал съм и чувствувам, че такъв подход е верен и смело твърдя, че не съм се лъгал в преценките си.

Стремял съм се да изолирам собственото си отношение към отделните личности, когато трябва да се вземе обективно решение. Смятам, че истината се ражда и утвърждава в колектива и затова е необходимо да се общува с хората ежедневно и ежечасно, да се изслушват техните мнения, препоръки, да не се делят комунистите и безпартийните,

Digitized by Google

Само така има възможност да изразиш активната си позиция, след като си чул изказванията на другите и си ги предразположил и те да те слушат!

Най-отвратителните качества за мене са двуличието, подлостта. Да ласкаеш един човек в личен разговор и след това при първия удобен случай, когато той отсъствува, да му направиш разгромна характеристика, това не може да се окачести с нищо човешко, да не говорим за нормите на партиен морал! За съжаление подобни случаи имаше и при нас, макар и изолирани, но не ми се иска да се простирам върху тях, защото самата мисъл за това ми е неприятна!

Искам да подчертая, че в първичната партийна организация при завода имаше условия за изява на всеки комунист с активна позиция. Обезпокояващо е друго — малко са комунистите, желаещи това. Много съм мислил по този въпрос и съм се учудвал: защо в откровени разговори се споделят мнения, а на събрания тези комунисти не винаги се изразяват откровено, свободно. Може би съществува страх, че няма правилно да се обосноват и не ще бъдат добре разбрани. Някои проявяват и равнодушие и главно за тях ми се иска да направя едно отклонение.

Струва ми се, че трябва по-често да прелистваме опръсканите с кръв страници на нашата революционна история — историята на партията и Ремса. Там ще намерим много примери за активна позиция на комуниста, позиция, защищавана с кръв и гниене по затворите.

Винаги, когато съм мислил по тези въпроси, в съзнанието ми се е откроявал един ярък пример, действително ярък за великата морална сила на комуниста. Имам предвид предсмъртната сватба на Антон Попов и Росица Манолова, така прочувствено възпята от поета Евтим Евтимов:

„Започва вече сватбата, Антоне!
Сега смъртта е тука кум,
но вместо шепа празнични бонбони
ще хвърля тя куршум подир куршум...“

И по-нататък:

„... Страхливец никога не вдига сватба,
когато го отвеждат на разстрел!“

Какъв морален облик, каква духовна сила е имал Антон Попов! Често се опитвам да намеря такъв комунист в нашата организация и ми е трудно да го открия. Може би защото идеализирам нещата, но без идеали няма подтик за борба. Не можеш да бъдеш принципен, ако нямаш свое верую, свой идеал, който не може да бъде друг освен един — комунистическия!

Досега ми се е случвало да се сблъсквам с безпринципната позиция, макар и рядко. Тогава съм постъпвал така: опитвал съм се да убедя човека в погрешността на неговото схващане в откровен разговор и непременно насаме. При отсъствие на положителен резултат съм поставял открито въпроса на събрание.

Критиката и самокритиката са необходими за всеки комунист, чрез тях той изразява своето отношение към вътрешния живот на организацията, излага своята активна позиция. На мнение съм обаче, че те не трябва да се правят с повод и без повод. Аз никога не съм си позволявал и не си позволявам да отправям критика към другите за грешки, които и аз съм допуснал. Още веднъж повтарям — критикуващият е длъжен да бъде изряден в областта, където отправя критичните бележки, критиката му да бъде дълбоко аргументирана и ако се

Digitized by Google

налага, да се предшествува от самокритика. В такъв случай винаги ще получи подкрепа. Чувствувал съм се сигурен в поддръжката на колектива, когато критиката, както вече посочих, е обективна. При подобно честно, смело отношение комунистът нищо не рискува и запазва уважението към себе си, а и уважението на останалите. Тук е моментът да спомена и нещо друго: ако критикуваният е ръководител от по-висок ранг, при това е много амбициозен, без да е принципен, смелостта на критикуващия може да се окаже скрит повод за служебния неуспех на другия. Именно в това се крие мъжеството на комуниста — да поеме отговорността за думите си и за евентуалните последствия. Ако критиката е използвана като оръдие на личната неприязън, то личности от подобен род опетняват своята човешка и комунистическа съвест.

Напълно съм съгласен с др. Павлов, че в партийните събрания често присъствува позицията на равнодушие, позата на спокойното съществуване. Съгласен съм също и с това, че от активността на отделния комунист зависи активността на цялата партия и напълно разбирам неговата тревога по този въпрос. Не мога да твърдя, че привърженците на „златната среда", т. е. апатичните, се увеличават в нашата организация, но истината е, че те съществуват и наша първостепенна задача е да намаляваме техния брой. Трябва да се повиши активността в първичната организация. Проблемът е как?

Имам няколко предложения.

Първо, ние внасяме една позиция, активна или пасивна, в партийната организация още с приемането на новите партийни членове. Имам предвид качествата, на които трябва да отговарят новоприетите комунисти. Следователно внимателно трябва да се оглеждат кандидатите за комунисти, за да не се налага по-късно да бъдат наказвани и при тежки провинения — изключвани от редовете на партията. Предлагам освен проучванията, извършвани предварително, всеки кандидат да бъде подлаган на своеобразен изпит — попълване на тест с разнообразни въпроси, подготвен от ръководството на партийната организация, чиито отговори дават възможност за оценка на политическите и морално-волевите му качества.

Второ, създадена е практика на партийните събрания да докладват най-често партийният секретар и по-рядко членовете на партийното бюро. Мисля, по-полезно ще бъде, ако третираният проблем се подготви и докладва от няколко души редови комунисти, като всеки от тях изрази и своето отношение по него. След това да се пристъпи към общо обсъждане и вземане на решение. Считам, че по този начин ще се повиши активността на събранията.

Трето, партийните поръчения да се отчитат пред целия трудов колектив, да се чувствува задължението на всеки комунист не само пред първичната партийна организация, но и пред колектива.

Четвърто, да се изхвърлят от докладите стандартните изрази и мъглявите формулировки, тогава разглежданите въпроси ще се поставят ясно, конкретно, без заобикалки.

Мисля си, ако всеки от нас се заеме сериозно с присъщата на комуниста целеустременост с разглежданите проблеми, положителните резултати няма да закъснеят.

инж. Петър ПЕТРОВ
инструктор в общинския
партиен комитет — гр. Елена

Digitized by Google

ОБРЪЩЕНИЕТО „ДРУГАРИ“

„С думата „другар“ ние изразяваме връзки, които съществуват между партийните членове, които ни свързват в една организация, в една партия!“

Д. Благоев — Дядото

„Другарю“, „другари“! На вид една обикновена дума. Не! Дума, извоювана с много кръв, отразяваща доверие, единомислие. Обръщение между хора, завладени от една велика идея — комунизма. Другари — дума, призив за единодействие, за осъществяване на заветната цел — комунизма. Дума, възпята в много песни: „Смело, другари, в борбата“.

В много популярната съветска песен „Широка страна моя родная“ се казва: „Наше слово гордое „товарищ“, нам дороже всех красивых слов“. Хиляди герои в предсмъртните си минути изричаха тази заветна дума. Отивайки на бесилото, героят-комунист Стоян Мураданларски в последното си писмо-завещание до политзатворниците от Варненския затвор пише: „Драги, другари! В последните минути на своя живот и аз като всички вие, вярвам в близката победа. Дерзайте, другари!“

Една от най-важните отличителни черти на вътрешнопартийните отношения е другарството. В съвременните условия това обръщение създава атмосфера на доверие, творческа, боева обстановка, готовност за преодоляване на трудностите за решаване големите и сложни задачи. На събрания, конференции и на други партийни мероприятия обръщението „другари“ поставя на едно равнище и редовия комунист, и ръководителя и в това е неговата сила, това е в съзвучие с партийните принципи.

Прави впечатление обаче, че напоследък все по-често на партийни събрания, съвещания, срещи и др. обръщението „другари“ се заменя с обръщението „колеги“. Други аргументи не бих посочила. Искам само да си задам такъв въпрос. Как би прозвучало на партиен конгрес обръщението „колеги“?

Целенасочено изучавах този въпрос по време на последната отчетно-изборна кампания в партията. На много от общите отчетно-изборни събрания в централни ведомства, висши учебни заведения и културни институти в изказванията преобладаваше обръщението „колеги“, а на някои от комунистите езикът им въобще не се обърна да изрекат думата „другари“.

Ще се позова още на един пример. Цитирам изказването на другаря Борис Качин — 70-годишен, член на първичната партийна организация при „Софпроект“, което той направи на отчетно-изборното събрание на същата. Другарят Качин работи в „Софпроект“ като портиер. След като изказа някои съображения за трудовата дисциплина, съзнателността на партийните членове, които при определени обстоятелства работят до късна доба, за да приключат някои срочни проекти, завърши изказването си със следните думи: „Другари, слушам ви и си мисля. Защо на нашето събрание не присъствува думата „другарю“? Какви са тези обръщения — началникът еди-кой си, инженер еди-кой си, специалистът еди-кой си?

Преди 9-и септември 1944 г. думата „другар“ означаваше, че ти се отличаваш по нещо от другите хора. С това обръщение не можеше да се доближиш до всекиго. За такава дума се влизаше в затвора. Да пазим тази дума, другари, нека тя да звучи на нашите събрания.“

Каква беше реакцията? Бурни ръкопляскания, чувство на уважение и доверие към другаря, който е бил редом до тебе и дотогава не си го забелязвал.

Не съм привърженичка това обръщение да бъде задължително за някои среди като например студентските или професорските, на улицата или в превозните средства. Но на партийните мероприятия твърдо съм „за“ обръщението „другари“.

Веска СОТИРОВА

Digitized by Google

ЗА ДА ПРАВИМ ПРАВИЛНИ ИЗВОДИ

За системния подход и системния анализ в партийната работа

ЮРИЙ ПЕТРОВ
заместник-завеждащ отдел „Партийно-организационна работа" на ЦК на КПСС

В края на миналата година в обществено-политическия живот на съветската страна станаха значителни събития. Следвайки практиката, установила се през седемдесетте години, Пленумът на Централния комитет на партията разгледа предварително въпросите на Държавния план за икономическо и социално развитие и за бюджета на СССР за 1984 година. След това Върховният съвет на СССР обсъди и одобри тези важни документи, които придобиха силата на закон.

В светлината на проблема, който ние изучаваме, бих искал да обърна внимание на едно твърде съществено изказване на Ю. В. Андропов: „Въпросите, които ще разгледа пленумът, са жизнено важни за страната. Голяма политическа значимост има това, че едновременно с поставянето на задачите за бъдещето ние оценяваме как се изпълняват решенията на XXVI конгрес, правим равносметка на работата за периода, изминал след Ноемврийския пленум на ЦК (1982 г.), анализираме постиженията и недостатъците, за да направим правилни изводи за бъдещето". Тези думи дават представа какво важно място отрежда КПСС на аналитичната работа в своята дейност, следвайки изискванията и препоръките на В. И. Ленин.

СИСТЕМЕН ПОДХОД

Още в първия си голям труд — книгата „Какво представляват „приятелите на народа" и как те воюват против социалдемократите?" Владимир Илич Ленин изказва забележителната мисъл, че марксистите „бяха първите социалисти, които повдигнаха въпроса за необходимостта от анализ не само на икономическата, а на всички страни на обществения живот" (Събр. съч., т. 1, с. 151). А партийната работа е именно една от тези страни из живота на съветското общество. Нейният анализ и обобщаване въз основа на марксистко-ленинската методология са съставна част от теорията и практиката на партийното строителство, важно условие за успешното осъществяване на ръководната роля на КПСС, за повишаване на ефективността на цялата й дейност. Опитът на партията показва, че там, където процесите на обществения живот се анализират системно, с необходимата щателност и задълбоченост там грешките и пропуските се разкриват оперативно, вземат се навременни и конструктивни решения, осигурява се висока резултатност на партийната работа.

Още с първите стъпки към създаване на революционна пролетарска партия от нов

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

тип Ленин смята, че подходът към анализа на нейната дейност трябва да бъде системен и комплексен. Той винаги разглежда решаването на всички теоретични, политически, тактически и организационни въпроси в органично единство и тясна взаимна връзка, подчертава, че е необходимо цялата партийна работа да се поставя на основата на добре обмислена, ясна система. Революционната дейност, пише той в брошурата „Задачите на руските социалдемократи", е безкрайно разнообразна, изисква да се изпълняват много задачи и функции. Той разкрива същността и съставните елементи на тази система и изразява убеждението, че успешността на революционната работа е най-добре гарантирана при тази система (Събр. съч., т. 2, стр. 461). Последващият опит потвърди напълно правилността на този подход.

След победата на Великия октомври Ленин неведнъж изказва идеята, че системният подход към организирането на вътрешния живот и ръководната дейност на партията е още по-необходим, когато тя става управляваща. „Системност, по всички поводи, във всички отношения, прилагана към всички области на живота" — така поставя той задачата през 1920 година (Събр. съч., т. 41, с. 435). Малко по-късно Ленин пише: „Задължително е системно да се отчита, да се събира и проучва практическият опит" (Събр. съч., т. 43, с. 271). Той посочва необходимостта „да се постави като безусловно извънредно важна задача на партията внимателното и всестранно разясняване и проучване на местния и централния практически опит" (Събр. съч., т. 43, с. 320). А в статията „По-добре по-малко, но по-добре" Ленин обръща внимание на необходимостта въз основа на детайлно и внимателно изучаване на теорията и жизнения опит в практиката на ръководство да се внедрява действително най-доброто в съветския строй, при което това да се прави с най-голяма предпазливост, обмисленост и осведоменост.

Системният подход към анализа на партийната работа дава възможност различните въпроси да се изучават не в статично състояние, а в развитие, като се отчита миналият опит, разкрива основните елементи на проблема, тяхната органична връзка и взаимно проникване. Един такъв анализ помага щателно да се претегли и оцени направеното, да се определи действеността на прилаганите форми и методи на дейност, да се извлекат поуки за бъдещето и се набележат перспективите за по-нататъшното развитие. Това е задължително условие на комплексния, на научния подход към решаването на практическите задачи. Той позволява на партията, на нейните местни органи и първични организации да набелязват ясни ориентири, да избират такива средства, форми и методи на работа, които, казано с думите на Ленин, могат при най-малък разход на сили да дадат най-големи и най-трайни резултати (Събр. съч., т. 9, с. 194).

СБОР ОТ МНОГО СЪБИРАЕМИ

В съвременните условия, когато КПСС ръководи процеса на всестранно усъвършенстване на развитото социалистическо общество, построено в Съветския съюз, системният, комплексен и научен подход към анализа на партийната работа придобива особено значение. За пръв път в историята анализът и обобщаването на опита в стопанското и културното строителство и в партийната дейност в СССР придобиха характер на общодържавна, общополитическа задача. Както беше подчертано още на XXV конгрес на КПСС (1976 г.), задълбоченият, проникнат от партийна взискателност анализ на резултатите от стопанската дейност трябва да послужи за източник на нов опит, нови творчески търсения, нова енергия.

Присъщите на настоящата, единадесетата, петилетка (1981—85 г.) дълбочина и мащабност на икономическите и социалните преобразования, високият динамизъм и интензивният характер на общественото развитие (сега един процент от ръста на промишленото производство надхвърля 3,5 равнището на 1960 година) пораждат необходимост постоянно да се анализира дейността на партийните организации, своевременно да се разкриват „тесните места", да се заменят остарелите или остаряващи форми и методи на работа с нови.

Необходимостта от анализ се диктува и от това, че организаторската и идеологическата работа, която провеждат партийните организации за изпълнение на поставените от КПСС задачи, става по-сложна и многообразна. Висшият орган на партията — XXVI конгрес, напомни, че резултатите от работата на всяко партийно звено представляват сбор от много и твърде различни събираеми. На партийните комитети се налага да търсят такива решения, които да способствуват за най-ефективно постигане на желаната цел, да се стремят да постигнат тясно единство на идейно-теоретическата, политическата и организаторската дейност на партията на всички равнища. А да се осигури такова единство, да се намери оптимално съчетаване на многото и твърде различни събираеми е възможно само чрез системен подход към нейния анализ и осъществяване. Това означава, че работата на първичната партийна организация или местния орган на КПСС трябва да се разглежда всестранно, в органично единство на свързаните помежду си аспекти на дейността, на количествените и качествените показатели.

Партийната работа е един от сложните и творчески участъци за целенасочена и съзнателна дейност. Извънредно богата и многостранна по съдържание и основни направления, тя представлява същевременно единно и неразделимо цяло, органична система. Сложността й се състои в това, че тя не е статична. Което и направление на партийната дейност да разглеждаме, практически в нито едно от тях няма таки-

Digitized by Google

ва решения, които да могат веднъж и завинаги да освободят партията от грижите и необходимостта да усъвършенствува своята работа. Нейният анализ — а той се провежда на всички равнища, във всички звена на КПСС — помага на партийните организации да вземат оптимални решения, да провеждат политика, която отчита реалните факти и отразява действителното положение на нещата, да претеглят и оценяват всестранно последиците от своите решения.

Партията се нуждае от системен анализ на своята дейност и поради различното равнище на дейността на отделните партийни организации. Работата е там, че всички те решават поставените от КПСС задачи с оглед на местните особености и условия — а в СССР тѐ са твърде многообразни — с присъщите за тях начини, прийоми и форми. При това едни организации проявяват повече творчество и инициатива, други — по-малко. Редовният анализ на дейността им, обобщаването на всичко положително и своевременното разкриване на грешките и пропуските помагат да се усъвършенствуват стилът и методите на партийна работа по места. „Все повече и повече конкретност при изучаването на местния опит, на подробностите, дреболиите, практиката, деловия опит, задълбочаване в истинския живот — съветва В. И. Ленин през 1922 година в писмото си до редакцията на вестник „Правда", — разбор на това къде, кой и защо (по какъв начин) успява... да постигне действително, макар и малко, подобряване; да не се боим да разкриваме грешките и неумението; да популяризираме и рекламираме с всички сили всеки що-годе изпъкващ местен работник, да го даваме за пример" (Събр. съч., т. 54, с. 239—240). При такава постановка на нещата опитът на цялата партия се обогатява съществено.

Анализът на партийната работа има свои особености, своя специфика. Неговата цел е, като се опира на достоверни факти, да оценява обективно работата на партийната организация, с други думи, да определи съответствува ли нейната дейност на съвременните изисквания и задачи, поставени от конгресите на КПСС, на решенията и на постановленията на нейния Централен комитет, достатъчно ефикасни ли са използваните форми и методи на работа. Специфично е и това, че с проучването на опита в партийната дейност се занимават не странични хора. Това е дело на самите партийни организации, на самите комунисти.

Опитът на КПСС показва, че анализът заема важно място в изучаването на най-различните аспекти на партийната дейност и включва такива въпроси на организационно-партийната работа като регулирането на растежа на партията и подобряването на качествения ѝ състав, повишаването на авангардната роля на комунистите, усъвършенстуването на дейността на първичните партийни организации и редица други. Централният комитет на партията отделя много внимание на изучаването и разглеждането на тези проблеми. При това той използва най-различни форми.

ЗАДЪЛБОЧЕНОСТ НА АНАЛИЗА

Вече стана добра традиция във всеки отчетен доклад на ЦК пред партийния конгрес да има специален раздел за дейността на партията и новите ѝ задачи за най-близка перспектива. И това е напълно естествено. „Заедно с развитието на нашето общество, с изменението на неговия социално-политически и културен облик расте, крепне и възмужава партията на комунистите" — се подчертава в Отчетния доклад на XXVI конгрес на КПСС. В стегнатия, но съдържателен анализ бяха определени най-важните тенденции в развитието на самата партия (например през отчетните пет години в редиците на партията са приети повече от милион и половина най-добри представители на работническата класа), бяха показани дейността на Политбюро и Секретариата на ЦК, най-добрият опит на местните органи на партията, порасналата роля на първичните партийни организации. Подробно бяха разгледани въпросите за усъвършенстуването на методите на партийно ръководство, вътрешнопартийния живот, идеологическата и политиковъзпитателната работа. Впоследствие най-важните проблеми на партийния живот, поставени в отчетния доклад и в изказванията на делегатите, бяха анализирани детайлно в специални постановления на Централния комитет.

Подготовката на всеки такъв документ е резултат на задълбочен и всестранен анализ на дейността на партийните организации. Ето например постановлението на ЦК на КПСС „За по-нататъшно усъвършенстуване на контрола и проверката на изпълнението в светлината на решенията на XXVI конгрес на КПСС", прието през август 1981 година. В хода на неговата подготовка беше проучена работата на 20 централни комитета, на 70 градски и районни комитета на партията, на 100 първични партийни организации. Освен това беше отчетено мнението на широк кръг местни работници и редови комунисти по дадения проблем. Един такъв анализ прави партийните документи научнообосновани, а поставяните в тях задачи — детайлно и убедително аргументирани.

Тъй като осъществяването на ръководната роля на КПСС в съветското общество зависи в голяма степен от нейния състав, от разпределението на комунистите по отрасли на народното стопанство, от техните политически и делови качества, от тяхната образованост и активност и от други фактори, развитието на самата партия беше и остава предмет на особена грижа и постоянен анализ. На тази основа в началото на всяка година се подготвят и публикуват в печата кратки данни за со-

Digitized by Google

циалния състав на партията, за нейните първични организации и местни органи, за количествения състав на изборния актив. По-разгърнат анализ се прави през периода на подготовка за поредния конгрес или за забележителни дати в живота на КПСС, както беше например през лятото на 1983 година, в навечерието на 80-годишнината на II конгрес на РСДРП. Получените данни дават възможност да се види развитието на партията в динамика, да се определят най-важните тенденции на нейния растеж, да се разкрият проблемите и набележат главните насоки на по-нататъшната работа за укрепване на партията и повишаване на нейното влияние с оглед на нуждите на обществото. Ето три характерни примера.

С бързото развитие на съветската икономика работническата класа се увеличи в количествено отношение, нарасна нейната роля като главна производителна сила на обществото. И макар че в условията на развития социализъм КПСС се превърна в партия на целия народ, по своята класова същност тя беше и си остава партия на работническата класа. Имайки предвид тези обстоятелства, XXIII конгрес на КПСС (1966 г.) постави задача да се осигури водещо място на работническата класа в социалния състав на партията. Системният анализ на изпълнението на тази задача показва, че партийните организации осъществяват тази линия системно и последователно и от година на година притокът на най-добрите представители на работническата класа в партията се увеличава. Ако през 1962—1965 г. делът на работниците, приети за кандидат-членове на КПСС, възлиза на 44,7 процента от общия брой, то през 1966—1970 г. той се увеличава до 52 процента и продължава да расте: 1971—1975 г. — 57,6 процента, 1976—1980 г. — 59 процента. От 1966 година броят на работниците в партията се увеличава с над 3,3 милиона и сега възлиза на 8 милиона души. Сега това е най-голямата група в социалния състав на партията — 44,1 процента.

Партията винаги е смятала, че е важно да привлича жените в своите редици. Например през 1920 година жените в партията са 7,4 процента от общия брой комунисти. През следващите години делът на жените в партията се увеличава, но, както показва анализът, той далеч не съответствува на онази роля, която те играят във всички области на икономиката, науката, културата и в обществената дейност. Тогава ЦК на КПСС ориентира местните органи и първичните партийни организации да привличат по-активно жените в партията и постоянно анализира хода на тази работа. В резултат на това настъпват съществени изменения. Ако през 1966—1970 г. сред приетите кандидат-членове на КПСС жените възлизат на 25,7 процента, то през 1981 и 1982 г. техният дял е съответно 33,8 и 34,3 процента.

Сега в КПСС има 5 милиона жени или 27,4 процента от общия състав на комунистите.

Способността на партията да осъществява своята ръководна роля зависи в голяма степен от попълването на редиците ѝ с млади, свежи сили. Но увеличаването на числеността не е самоцел. На партията са нужни политически бойци, притежаващи навици за обществена работа, умеещи да провеждат политиката на партията сред масите. Анализът на партийното попълнение за редица години показа, че много млади комунисти, които са челници в производството, не са си изработили вкус и навици за обществено-политическа дейност и не се отличават с необходимата активност. Тогава беше препоръчано да се готви ново попълнение предимно от младежи и девойки, които са приучени да се занимават с обществена работа в училищните, производствените и учрежденските комсомолски организации. Партията следеше безусловно за провеждането на тази линия. Анализът на резултатите показва, че ако през 1966 година сред приетите кандидат-членове на партията комсомолците възлизат едва на 40,1, а през 1971 година — на 56,1 процента, то през последните години делът им нараства на 73,1 процента. Сега в партията има над 3 милиона комунисти на възраст до 30 години. Това е много важен показател от гледна точка на дееспособността ѝ.

Централният комитет не само сам редовно използва резултатите от аналитичната работа, но и насочва към системен и комплексен анализ всички свои органи и организации. Нагледно потвърждение за това е завършилата през януари 1984 година поредна отчетно-изборна кампания в партията, която продължи половин година. ЦК на КПСС прие специално постановление за провеждането на отчетите и изборите, което стана своеобразен план-програма за изучаване и разглеждане на дейността на всяка партийна организация. Освен това Централният комитет проведе съвещание по този важен въпрос със секретарите и завеждащите отдели „Организационно-партийна работа" на ЦК на компартиите на съюзните републики и на краевите и областните комитети на партията.

Към какво ориентира ЦК местните органи и първичните организации? Преди всичко в хода на отчетите и изборите да анализират задълбочено и самокритично резултатите от работата във всеки отрасъл на народното стопанство, във всяка република, във всеки град и район, във всеки трудов колектив. Партията изискваше въз основа на този анализ да се определят ясно задачите за бъдещето, да се обърне особено внимание на онези участъци, където е допуснато изоставане в изпълнението на задачите на единадесетата петилетка. Постановлението предвиждаше да се анализират обстойно въпросите за ускоряването на темповете на развитие на селскостопанското производство, а също и на постановката на идеологическата, възпитателната и пропагандната работа. В раздела, посветен на организационно-партийната работа, ЦК изискваше най-сериозно отношение към

Digitized by Google

въпросите за повишаване на равнището на политическото ръководство на местните партийни комитети за усъвършенствуване на стила и методите на тяхната работа. В постановлението се обръщаше особено внимание да се анализират проблемите за повишаване на ролята на първичните партийни организации като водеща сила и политическо ядро на трудовите колективи, събранията и конференциите да се проведат в обстановка на истински демократизъм и принципност, да се подходи с чувство за отговорност към формирането на изборните партийни органи. Постановлението помогна на всички звена на партията да изберат основните насоки за аналитична работа и да направят правилни изводи на своята организаторска и възпитателна работа. Отдел „Организационно-партийна работа" на ЦК на КПСС обобщава и анализира детайлно резултатите от отчетно-изборната кампания и ще ги доведе до знанието на всички комунисти.

Нагледна проява на системния и комплексен подход към анализа на проблемите на партийния живот беше също и проведената от ЦК на КПСС през май 1983 година в Тбилиси Общосъюзна научно-практическа конференция на тема „За повишаване на ролята на първичните партийни организации за развитие на обществената и производствената активност на трудещите се, за укрепване на дисциплината и усъвършенствуване на стила на работа". Тя имаше за цел да се анализират всички най-важни страни от живота на първичните партийни организации — и практическият местен опит, и проблемите на ръководството на низовите звена на партията, и актуални теоретични въпроси.

Почти 80-те изказвания, които бяха направени на конференцията, не само позволиха да се разкрие всестранно местният опит и да се отбере от него всичко най-ценно за общопартийно ползване, но и дадоха богат материал на учените за по-нататъшно изучаване на различните страни от дейността на първичните партийни организации и за търсене на пътища за повишаване на тяхната роля при решаване на отговорните задачи на икономическото и социалното развитие на страната.

НАДЕЖДЕН ПОМОЩНИК

Редовният, последователен и системен анализ на различните страни на партийната дейност стана надежден помощник на много областни и районни партийни организации в техните усилия за усъвършенствуване на стила на работа и за търсене на най-ефикасните пътища за реализиране на социално-икономическата политика на партията. Богат многогодишен опит в това отношение натрупа например Ленинградската областна партийна организация. Още в началото на шестдесетте години тя направи обстоен анализ на работата на първичните партийни организации, на градските и районните комитети на партията.

Най-същественото, с което се сблъска областният комитет тогава, се състоеше в това, че първичните партийни организации, занимавайки се като цяло добре с текущата работа, малко мислеха за бъдещето, губеха перспективата. Трябваше партийните работници да изменят коренно подхода си към планирането на своята дейност, да съчетават в нея текущите и перспективните задачи. И от началото на 1966 година областният комитет на КПСС започна настойчиво да въвежда в практиката перспективното планиране. Тъй като тази работа беше нова и много важна, областният комитет следеше внимателно неговото внедряване, анализираше детайлно перспективните планове на много партийни комитети от областта. Първоначално много от тези планове не отговаряха на предназначението си, други пък се оказаха по-удачни. Областният комитет обобщаваше всичко най-добре, разкриваше недостатъците, ръководеше съставянето на съответни методики и препоръки. В резултат на това с течение на времето перспективното планиране зае трайно място в арсенала от средства за организационна работа на областната партийна организация на всички нейни равнища.

Опитът на ленинградчани показва, че системният и всестранен анализ на въпросите за партийното ръководство на икономическото развитие и научно-техническия прогрес позволява проблемите да се решават „в движение", с изкачване от стъпало на стъпало, от използване на прости форми до разработване на най-важните насоки за дейност в далечна перспектива. Именно по такава „възходяща" вървеше областната партийна организация към решението на неотдавна проведения пленум на областния комитет на КПСС, на който бяха разгледани и разработени главните насоки на научно-техническия прогрес в промишлеността до 2005 година.

Още преди много години по инициатива на партийните комитети в областта започнаха да се разработват първите планове за технически прогрес в предприятията, а в цеховете, участъците и в бригадите — планове за повишаване на производителността на труда на всяко работно място. Следваща важна крачка беше инициативата на партийните комитети за засилване на координацията на действията на трудовите колективи за решаване на крупни народностопански проблеми. През 1975 година областният комитет на партията одобри почина на Ленинградското отделение на Всесъюзния проектантско-проучвателен и научноизследователски институт „С. Я. Жук" да се сключи договор за творческо съдружество между 28 ленинградски предприятия и организации за предсрочно изграждане на една от най-големите в света ВЕЦ — Саяно — Шушенската, с мощност 6,4 милиона киловата. Инициативата, която беше подкрепена от ЦК на КПСС, позволи да се обединят усилията на учените и специалистите, да се осигури съществено съкращаване на сроковете за строи-

Digitized by Google

телство на уникалния обект, да се икономисат значително количество трудови, материални и финансови ресурси.

През десетата петилетка (1976—1980 г.) беше направена поредната стъпка — започна разработката на годишни целеви програми за внедряване на най-ефективните научно-технически постижения в производството. Областта беше сред първите в СССР в осигуряването на повсеместно преминаване към работа по комплексни планове за икономическо и социално развитие, които се подготвят под ръководството на партийните организации на трудовите колективи и местните партийни органи. Това позволява да се обвързват по-тясно потребностите и възможностите на ленинградските предприятия, да се определят по-добре най-ефективните пътища за използване на всички видове ресурси, по-ясно да се предвиждат и отчитат последствията и резултатите от научно-техническия прогрес.

На ново стъпало се издигна тази работа през настоящата, единадесетата петилетка, която продължи курса на партията към интензивно развитие на производството. За трите изминали години в областта е осъществен преход от разработване на годишни планове и целеви програми по отделни въпроси на научно-техническия прогрес към широко използване на целеви и комплексни програми за решаване на най-важните проблеми на страната и областта за петилетката и по-далечна перспектива. Ако през 1980 година ленинградските предприятия и организации участвуваха в реализирането на 20 програми, то сега те решават задачи по 140 общосъюзни и по десетки отраслови и териториални програми.

В хода на подготовката за пленума, който трябваше да определи главните насоки на научно-техническия прогрес до началото на бъдещия век, областният комитет извърши голяма и разнообразна работа. Въпросите на развитието на научно-техническия прогрес бяха разгледани и обсъдени предварително в областния комитет на партията с участието на водещи учени, специалисти, стопански и партийни ръководители. Към подготвителната работа бяха привлечени и основните отраслови институти, създаденият по инициатива на областния комитет на КПСС Ленинградски център на Академията на науките на СССР и плановите комисии на Ленинградския областен и Ленинградския градски съвет на народните депутати. Обобщеният материал от този обемен анализ стана основа за доклада и проекта за постановление на пленума.

След решенията на пленума е подготвен проект за перспективна програма за научно-технически прогрес. Комунистите от областта смятат, че за успешното й реализиране ще допринесе и тясното сътрудничество в тази сфера с предприятията и окръзите на Народна република България, което се развива благотворно.

Ето още един пример за резултатите от планомерния и задълбочен анализ на събитията и осъществяването на конкретни мерки. На състоялата се през януари 1984 година Тамбовска областна отчетно-изборна партийна конференция беше дадена за пример дейността на Жердевския районен комитет на КПСС. Неговите успехи се дължат в голяма степен на умелото провеждане на аналитична работа и задълбочено изследване на проблемите, които се разглеждат на пленумите на районния комитет. При това тук се отнасят еднакво сериозно към всички фази на подготвителната работа — създаване на комисии, събиране на информация, обработване и обобщаване на събрания материал, подготовка на изводи и препоръки.

Преди повече от година районният комитет постави на обсъждане на пленума въпроса за задачите на комунистите за понататъшно повишаване на боевитостта на първичните и цеховите партийни организации и на партийните групи. Тъй като предстоеше да се проучи работата на голям брой първични партийни организации, за подготовката на пленума бяха създадени 14 комисии от по 4—5 човека всяка. В тях бяха включени 35 членове, кандидат-членове на районния комитет и членове на ревизионната комисия при районния комитет и представители на големи партийни организации. При това най-опитните и компетентни хора се изпращаха в организации и колективи, където най-често имаше сривове и недостатъците се премахваха по-бавно.

Комисиите проучваха как първичните партийни организации са разпределили своите сили, дали всички решаващи участъци на производството са обхванати от влиянието на комунистите, безупречно ли се държи всеки един от тях в труда и бита и участвува ли активно в обществения живот, правилно ли се провежда работата с кадрите, доколко ефикасни са контролът и проверката на изпълнението, как се осигурява ръководството на профсъюзните и комсомолските организации, как да се използват различните форми за политическо, трудово и нравствено възпитание на хората. Изясняваха се също и въпроси, свързани с усъвършенстването на ръководството на стопанството, ускоряването на научно-техническия поргрес и повишаването на производителността на труда, проверяваше се ходът на изпълнение на плановете за икономическо и социално развитие.

Членовете на комисията не се ограничаваха само с обстойно и всестранно анализиране на положението на нещата, с проверяване и уточняване на фактите, с обосноваване на изводите и предложенията. Което е особено важно, в хода на работата те даваха съвети и препоръки на местния партиен и стопански актив, оказваха му помощ за премахване на грешките и пропуските, за подобряване на организаторската и масово-политическата работа.

Една от комисиите се занимаваше непосредствено с подготовката на проектите за доклад и постановление на пленума. Тя използваше широко справките, представени

Digitized by Google

от другите комисии, а също и данните на конкретните изследвания, проведени предварително от социологическата група при районния комитет на партията. Тя проучи в редица колхози и совхози на района по-конкретно такива въпроси: доколко земеделците и животновъдите са удовлетворени от условията за труд, бит и почивка, какво е състоянието на политиковъзпитателната работа с тях в производството и по местоживеене. Колко задълбочено са работили комисиите може да се съди и по това, че проектите за доклад и постановление на пленума не претърпяха съществени изменения след предварителното им обсъждане на заседание на бюрото на районния комитет.

На пленума разглеждането на въпроса преминава при голям интерес, делово, под знака на критиката и самокритиката. В обсъждането на доклада взеха участие и членове на комисиите. Бяха изработени ясни и конкретни постановки, отчитащи както изискванията на партията, така и съществуващите организационни, икономически и други възможности за успешно решаване на задачите, които стоят пред комунистите и трудещите се от района.

След пленума партийното влияние върху всички страни от живота на района стана още по-осезателно. На основните участъци на селскостопанското производство допълнително към съществуващите бяха създадени три цехови партийни организации и 16 партийни групи. Увеличи се в известна степен и партийната прослойка сред механизаторите и животновъдите, почти с 10 процента нарасна относителният дял на дипломираните специалисти сред ръководителите на поделенията на колхозите и совхозите. Чувствително укрепна дисциплината в трудовите колективи, повиши се отговорността на кадрите за възложената работа.

Всичко това се отрази благотворно върху резултатите, постигнати през годината.

Опитът на КПСС убеждава, че на каквито и равнища да се използва системният анализ на партийната работа, той винаги помага на комунистите да правят правилни изводи и вземат обоснoвани решения.

Digitized by Google

НЕСПОКОЙНО ЩАСТИЕ

Павлина се събуди рано сутринта. Стори й се, че е закъсняла, защото бе много светло. Макар да беше събота, тя пак щеше да ходи на работа в завод „Марек", защото днешният ден в чест на XII отчетно-изборна партийна конференция бе обявен за комунистически съботник.

Дръпна завесата на прозореца и в стаята нахлу отражението на деня. От апартамента, в който живееше Павлина със своя син, снаха и внук, всичко се вижда като на длан, защото са на петнадесетия етаж.

Може би от свежестта наоколо Павлина имаше чувството, че Осоговската планина е слязла съвсем близко до Кюстендил. Близко й се стори, че е и Конявската планина.

Павлина се изми набързо, среса косите си, облече бяла блуза и се подготви за работа.

Докато провери всичко ли е наред в кроялния участък на завода, започнаха да прииждат и останалите седемдесет и две работнички. Студът, закъсненията на автобусите прекъснаха романтиката на утрото и у някои настроението не бе толкова светло. Бригадирката почувствува това, когато мина покрай Бойка, която отбелязваше с креда опаковата страна на плата.

— Павлино, ти го измисли това, заради теб сега се бавя. И нормата си няма да мога да изпълня. Ти, Павлино, ни закопа — каза Бойка, без да прикрива раздразнението си.

Тънките вежди на Павлина Тасева политнаха нагоре. Мъничките бенки, разпилени по дясната буза, се раздвижиха, едната от тях очерта бръчките около устните.

— Бойке, вярно е, че се бавите, докато отбелязвате с кредата обратната страна на плата, но нали знаеш колко време се губи след това за разшиване, ако парчето плат не е зашито откъм лицевата страна? Ти какво искаш — да ни връщат поръчките, да работим залудо, да се излагаме? — гласът й бе спокоен, убедителен. Павлина не допусна в него да прозвучи обида, негодуване. — И все пак, Бойке, смятам, че днес ти далеч ще си преизпълниш нормата — подчерта Павлина и в гласа й звъннаха нотки на насърчение и на доверие.

Към края на трудовия ден Павлина отново мина покрай Бойка. Тя стана, доближи се до нея и с тон, който търсеше извинение, каза:

— Павлино, прости ми за кавгата сутринта. Напразно те обидих... Убедих се, че нормата не е толкова голяма...

— Вместо 270 детайла ти предаде близо два пъти повече. И то само за шест часа, нали?

Бойка се усмихна. Не се сдържа и бригадирката — и тя се усмихна. Ала и този път в усмивката й имаше нещо тъжно. Печал, която никога не напуска и очите й. Вгледа ли се човек в тъмнокафявите й зеници, ще открие непреходна болка.

Технолжката Трайка Николова, висока, млада, стройна жена, облечена в синя престилка, изпод която контрастираше червеният цвят на блузата й, с къси коси, зърна усмихнатата бригадирка, тръгна енергично към нея и широките обеци на ушите й трепнаха:

— Лельо Пале — поде тя с неспокоен глас, като я хвана под ръка, — вярно ли е, че в началото на март излизаш в отпуска?

— Вярно, Трайке. Мисля малко да поотпочина — отговори тя и се усмихна.

Трайка прошепна:

— Без теб ще ми бъде трудно...

— Не се бой, ще се справиш с работата, аз съм сигурна. И ще бъда спокойна, че ти оставаш тук — увери я Павлина и сърдечно й се усмихна. В погледа й имаше ласкаво доверие и признателност.

— И все пак, ще ми липсваш. С теб съм и по-спокойна, и по-сигурна. Ти си ми опората — продължи с искрен глас Трайка.

Тези думи тя каза от сърце, защото още при назначаването й на работа — преди две години — бившият директор на завода Кирил Симонски, който почувствува, че Трайка се страхува от длъжността, дето й поверяват — контрольор по качеството, — й каза:

— Имай предвид, че в кроялния цех бригадирка е Павлина Тасева, партийната секретарка. Тя ще ти бъде опора. И

Digitized by Google

като бригадирка, и като партийна секретарка. С нея е приятно да се работи...

След отчитане на съревнованието за комунистическия съботник Павлина и Трайка тръгнаха пеша за у дома. Двете вървяха мълчаливо. Първа наруши мълчанието Трайка:

— Лельо Пале, днес с Бойка поспорихме, а след това тя ти се извини — с тих, ласкав глас поде Трайка. — Ти си удивителен човек. Не мога да ти се начудя как преодоляваш всякакъв род разправии, всяка неприятност, клюка. Завиждам ти и на умението да се разбираш у дома и със снаха, и с деца, и с внуци. Всички се уважавате, никога не сме чули за нещо да се карате...

Павлина я погледна и мургавото ѝ лице се озари от усмивка, която не бе изчистена от непреходната печал. Думи, подобни на Трайкините, тя често слуша. Павлина помни как преди тринадесет години — при приемането ѝ в партията, първа взе думата комунистката Карамфила, около 45-годишна жена, пряма, искрена:

— Другарки — започна тя с развълнуван глас, — за мен Павлина е чудесен човек. Като работничка е изключително трудолюбива, съзнателна. Където ѝ да я изпратят, каквато и работа да ѝ възложат, тя я приема, макар семейното ѝ положение, както всички знаем, да е много тежко. Павлина е и майка-героиня. Сама отгледа децата. И момчето ѝ — Йордан, и дъщерята — Цветанка, са за пример и у дома, и в училището. Моят син е в един клас с Данчо и за него досега лоша дума не ми е казал. Аз се чудя как Павлина успя така да ги възпита, та са толкова и трудолюбиви, и внимателни, грижовни. Павлина във всичко може да ни служи за пример... За мен тя е изградена комунистка...

И наистина главното, с което Павлина респектира, е личният ѝ пример. Той е най-голямата ѝ опора. Той е най-големият ѝ съюзник. В трудни за нея часове и дни, вместо да проклина тъмнината, тя запалва някаква светлинка. Светлинката на отзивчивостта, на добротата. И към това насочва не само децата си, но и хората, с които работи. Възпитанието, което имат нейните деца, с право може да се счита за „педагогически триумф". И затова я уважават и комунистките в цеха, и ръководството на завода, и секретарката на заводския партиен комитет Райка Савова. Затова преди осем години я избраха и за секретарка на първичната партийна организация в цех „Конфекция" и в кроялния участък на завода. И всяка година все я преизбират. Преизбират я, защото Павлина съумя да създаде добра организация в работата, да сплоти колектива. А от този участък зависи не само качеството, но и икономията на материали. Осемдесет и три процента от производството на завод „Марек" минава през ръцете на кроячките. И ако детайлите лошо се скроят, естествено, и качеството на продукцията ще бъде влошено.

...А нима сега, когато партийната поведя е навсякъде и във всичко да се постига високо качество, може производственичките да се мирят със слабостите, да бъдат равнодушни. Та нали заводският партиен комитет, партийните организации създадоха атмосфера на нетърпимост към пропуските. Към всеки цех вече има табло, на което се поставят върнатите трикотажни изделия, в които при отделните операции са допуснати грешки. Сочи се виновникът. Всяка грешка, всяка немарливост се афишира — обявява се тревога.

Трудолюбието, сръчността, грижовността са на още по-висока почит. Затова похвалите не се пестят, щом са заслужени. Стремежът е всяка похвала да поражда нови импулси, да поддържа чувството за отговорност, да се превръща в измерителна мярка за съзнателност.

Високите критерии за качеството породиха във всяка първична партийна организация разговор на тема „Качеството по веригата". Със загриженост се оглежда всяка операция, всеки детайл. Освен работниците своето мнение казват и специалистите: моделиери, технолози, механици... Всеки помага да се избегне дефектът, да се подобри технологията. На качеството са подчинени и поръченията на комунистите.

Разговорите, обсъжданията навлизат в стила и метода на работа — те стават вече всяка седмица. В резултат на всичко това дефектите намаляват. Следователно и рекламациите ще намалеят. Още по-висок става престижът на фабричната марка, на продукцията на завода, която се пласира в редица страни.

Грижовното око на отделния производственик, на отделния комунист, на колектива — на бригада, на цех, на смяна — вече всичко вижда. И всичко минава през филтъра на колективната отговорност. Нищо не остава незабелязано.

Още преди години, при назначаването ѝ в този участък, тогавашният главен инженер на завода Александър Димитров ѝ каза:

— От теб, Павлинке, не трябва да остане нищо невидяно...

— Аз не съм слънце, та навсякъде да огрея — отговори машинално тя и се усмихна, сякаш искаше да се застрахова.

По-късно Павлина взе да влага друг смисъл в тези думи: да не премълчава, ако види, че нещо е некачествено, да не се прави на добра, когато има нарушение, или пък да дава основание някой да смята, че тя е съгласна с неговото нарушение. Старае се да бъде взискателна, справедлива, търпелива, добра, ала добротата ѝ никога не е за сметка на компромисите, на евтините ласкателства, на еснафското кокетничене с хората. Щом е убедена, че е права, че от постъпката на отделен човек може да пострадат интересите на колектива, на предприятието, на държавата, тя е готова да влезе в стълкновение. И в отстояване на партийните принципи включва не само своята позиция, но и всички нравствени резерви на пър-

Digitized by Google

вичната партийна организация, на колектива.

Така стана и преди няколко месеца с банцигара Иван. Той е млад, самоуверен. Павлина почувствува, че Иван не обича да му правят бележки. Няколко дни обаче той не ползваше шаблоните за разкрояване на по-дребни детайли — яки, коланчета, маншети, джобове. Просто не искаше с тези дреболии да си губи времето с банцига. И не ги изрязваше.

— Иване, една дреха може ли да се ушие без яка, без капаци за джобовете? — попита го тя с лека ирония.

— Какво искаш да ми кажеш с това? — погледна я смразяващо той.

— Нищо, просто искам да те помоля да работиш така, както другите — настоя тя.

— Ако много искаш да знаеш, ще напусна!

Павлина разбра, че мъжкото му себелюбие е оскърбено и той трудно ще обуздае негодуванието си.

— Ако напуснеш, ще сбъркаш, Иване. Заплатата ти не е лоша. Пък си и на топло, и на сухо. За тези пари, дето ти вземаш, хората на други места и мръзнат, и дъжд ги вали — продължи да го увещава. От вълнение затруднението ѝ при изговаряне на „р" стана по-осезателно.

Иван не отстъпи. Написа молба. Твърдо бе решил да търси друго място. Павлина не разписа молбата. Не я разписа и Павлова, ръководителката на цеха. И едва тогава амбицията на Иван да покаже „мъжка храброст" охладня. И днес Иван продължава да работи и е благодарен, че нито партийната секретарка, нито ръководителката на цеха се подведоха по капризите му.

Павлина има вроден усет, който ѝ подсказва кога да се доверява, кому и колко да се доверява. С доверието — партийно и майчинско — тя воюва, побеждава. Чрез силата на човечността лекува обиди, увеличава „своя лимит на великодушие", своето магнитно поле. Благодарение на тази ѝ черта в характера тя и в къщи не се превърна в досаден наставник на децата. Всичко у нея е насочено към хубавата, слънчевата страна у човека.

Когато синът ѝ бе малък, при една нейна забележка той ѝ отговори грубо. Още същия ден си поговори с него като с равен. И двамата стигнаха до убеждението, че с това „оръжие" — грубостта, не бива да си служат. Не бива, защото и без това съдбата е много жестока към тях — бащата години наред е тежко болен. И все е по болници. Синът почувствува, че е постъпил несправедливо към майка си, убеди се, че в нейния живот няма право нито грам повече да прибавя болка, огорчение, страдание. Ако иска да облекчи страданията ѝ, това може да стане само с обич, с труд, с дисциплина, с всеотдайност. И досега — повече от двадесет години — нито той, нито сестра му отстъпиха от тази нравствена позиция.

Павлина успя още в детството да възпита и у сина, и у дъщеря си култ към родителите, към майката, към труда. Възпита у тях „чувство за собствена скорост". Благодарение на това те преодоляха големи трудности, формираха съпротивителни сили към несгодите и изминаха дългия път към успеха в живота.

Грижите на Павлина бяха големи. Години наред тя не знаеше почивка. И само радостта, която ѝ доставяха децата, крепеше духа ѝ, даваше ѝ нови сили. И двамата бяха приети да следват във висшите учебни заведения, за които мечтаеха: Йордан — в Минно-геоложкия институт, а Цветанка — стоматология. И на двамата, за отличния успех, им дадоха стипендия. В събота и в неделя, когато синът и дъщерята си идваха у дома, майката ту ги чакаше на гарата, ту, щом изсвиреше вечерният влак от София за Кюстендил, навлизайки в района на гарата, излизаше на терасата и докато не ги зърнеше прегърнати пред блока, не се прибираше у дома. Едва когато ѝ махнат с ръце за поздрав, тя влиза в стаята, отваря вратата и ги чака.

— Нямах никакви проблеми с мойте деца — често споделя тя с нейни близки и познати. И не скрива неподправената си гордост.

— Нито за минута не съм се съмнявала, че ще бъдат приети в университета, че ще получат стипендия. Не се съмнявах, защото бях убедена, че тяхното трудолюбие не може да не бъде възнаградено.

Трудолюбието на майката в завода също не остава невъзнаградено. За отлична трудова дейност получава „Народен орден на труда" — сребърен, а за дейността си като секретарка на партийната организация, за всички грижи за издигане на авангардната роля на партията, на всеки комунист — екскурзия в Съветския съюз.

И синът, и дъщерята на Павлина вече имат свои семейства. И двамата имат по едно дете. Синът кръсти първородния си син на името на майка си — Павел... Скоро внукът ще навърши три години. За него баба Павлина е толкова скъпа и мила, че съперничи с майка му.

Павлина слуша топлите думи на детето и в душата ѝ прелива радост. Тя преживя много трудности, има всекидневни грижи, познава отблизо мъката. Но тази страна от своя живот тя не показва пред хората, за да търси състрадание, съчувствие. И хората с право я считат за „щастлива майка". Тя също се счита за щастлива. Щастлива с деца, със снаха и зет, с внуци, с хората, с които работи, които ѝ вярват, които я уважават.

Йордан СТАНКОВ

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА РАБОТА И СОЦИАЛНА АКТИВНОСТ

В етапа на изграждане на развития социализъм настъпилите социално-икономически, политически и духовни изменения рефлектират положително върху съзнанието на личността, върху нейното отношение и практическо участие в строителството на нашето общество. Но идейното утвърждаване и политическото израстване на социалистическия труженик се осъществяват най-вече чрез идеологическата работа.

Като важна съставна част от многостранната дейност на партията идеологическата работа осигурява решаването на въпросите, свързани с творческото развитие и усвояването на комунистическата теория, с формирането на марксистко-ленински светоглед и активна жизнена позиция у трудещите се. Тя помага правилно да се осмислят и своевременно да се материализират задачите, които партията поставя на всеки етап от социалистическото строителство.

Националната партийна конференция определи: „Основна задача на идейновъзпитателната работа да бъде ефективното използване на формите и средствата на пропагандата и агитацията, за да се превърне борбата за постигане на най-добро качество в разбиране, убеждение и мотив за действие на всички трудещи се“.

●

Във Варненски окръг, както и в цялата страна главно съдържание на идейновъзпитателната работа, и преди всичко на партийната пропаганда през тази година, са решенията на Дванадесетия конгрес и идейното богатство на теоретическите разработки и практическите подходи, развити в следконгресните речи, доклади и изказвания на др. Т. Живков и лекциите му пред слушателите и преподавателите в АОНСУ. Тяхното задълбочено изучаване въоръжава всички трудещи се с нови знания за вечно живия дух на марксизма-ленинизма, влияе върху социално-политическата активност на хората.

В различните форми за политическа просвета се обучаваха близо 220 хиляди души. Във факултетите на университета по марксизъм-ленинизъм повишаваха своята идеологическа и политическа подготовка около 4000 ръководни кадри. Марксистко-ленинската лекционна пропаганда все по-умело се свързва с политиката на партията, със задачите на трудовите колективи и социалната практика. На повече от

Digitized by Google

2600 практически занятия участниците са направили около 7200 предложения за усъвършенствуване на производствения процес, за подобряване условията на работа, на дисциплината. Изучаването на социално-икономическата тематика, когато в трудовите колективи се обсъждат насрещните планове, създава допълнителни условия за включване на много от предложенията в инженерните проекти. Само във Варна 958 предложения с икономически ефект 12 350 хиляди лева са включени в инженерните проекти. Проведените около 700 открити занятия и разработените повече от 800 схеми, диаграми, тестове, казуси, методически разработки и други говорят за реални положителни изменения в организацията и методиката на политическата пропаганда, което спомага за усвояване на политико-икономическите знания и за формирането на научен мироглед. А известно е, че където идейно-политическата, икономическата и общообразователната подготовка са по-добри, там по-релефно се проявяват политическа отговорност, съзнателна дисциплина и активност. Политически израснали и образовани работници предявяват по-високи изисквания към организацията и културата на производството, към по-високи образци на продукция с високо качество. Те активно и професионално компетентно участвуват в обсъждането и приемането на насрещните планове, в работата на постоянно действуващите съвещания и бригадните съвети, в организацията на социалистическото съревнование. Това силно въздействува за пробуждане и стимулиране на творческата активност.

Очевидният напредък в обогатяване съдържанието на марксистко-ленинското образование не бива да закрива от погледа ни нерешените въпроси, които оказват задържащо влияние. А това са, макар и в отделни звена, примитивизъм, формализъм и просветителство. На места се занемаряват съвременните технически и нагледни средства, ефективни пътища — научно-практическите конференции, научните доклади, реферати и съобщения с практико-приложен характер. А това са форми и средства, които, като се използват умело, ще допринесат за участието на колективите в реализирането постановките на Дванадесетия конгрес, конкретизирани от Националната партийна конференция.

●

Повишаването на социалната активност много зависи от идейно-възпитателната работа на партийните организации. Когато тя е постоянна, динамична и максимално гъвкава, когато въздействува върху всички и отчита спецификата на индивидуалните особености на всекиго, когато се води открито със силата на колектива и пред него, със силата на общественото мнение, когато образно и убедително показва какво следва да прави всеки на своето работно място за постигането на най-високо качество.

За да се добие по-реална представа за въздействието на идейно-възпитателната работа върху социалната активност на трудещите се, ще посочим примера на партийната организация в корабостроителния комбинат „Георги Димитров“ във Варна, която организира изучаването на марксистко-ленинската теория и политиката на партията в непосредствена връзка с практическите задачи, които решават участниците в звената и техните колективи. Това се постига, като на занятията се обсъждат актуални теми: „Дисциплината и отговорността — фактори за подобряване на производствения процес“, „Насрещният план — дело на трудовия колектив“, „Качеството — ключов проблем на изграждането на зрялото социалистическо общество“, „Моят личен принос в изпълнение плана на бригадата“, „Моите права, моите

Digitized by Google

задължения". Както се вижда, самите теми са подбрани така, че да допринесат да се издигат социалната и трудовата активност на участниците.

На занятията пропагандистите насочват вниманието към такива съществени страни на социалната активност като: съзнателност и доброволност при изпълнение на колективно и компетентно възложените задачи; настойчивост и борбеност към недопускането и преодоляването на негативните явления; постоянна всеобхващаща взискателност към себе си и другите. Пропагандират се образци и примери от трудовото всекидневие, които ориентират работниците към инициатива, творчество, организираност и новаторство, към единство и подчинение личните интереси на обществените. Всичко това дава възможност социалната активност да намира израз във все по-масовото включване на работниците в дейността на обществените организации и движения, в комисии и работни групи на обществени начала. Броят на наставниците е 142 души. Утвърдиха се ритуали за приемане в редовете на работническата класа, чествувания на юбилеи и ветерани, изпращане младежи в Народната армия. Движението „Героят е винаги в строя", по което работят 12 бригади, се превръща в масова форма с дълбок идейно-политически смисъл и пряк икономически ефект.

Утвърждаването на идейно-политическата работа като духовна връзка между партийната организация и работниците през тази година придоби още по-конкретен смисъл. Агитаторите в голяма степен помагат за решаване на икономическите и социалните задачи в малките трудови колективи, което намери израз в повишената активност при изработването на личните и колективните творчески планове, приемането на насрещните планове и участието в управлението на стопанската дейност. Като резултатни форми вече се налагат съветите на майсторите, на бригадирите, на наставниците.

Грижата за качеството, дисциплината и високата производителност на труда е главен проблем за всички 420 агитатори в комбината, от които 70 на сто са стопански ръководители, орденоносци, челници в труда. Всички те се включват в разясняването и реализирането както на политическите, така и на стопанските проблеми. Особено силно се чувствува агитационната дейност при срочното предаване на обекти и възли, при внедряване на технически новости в бригадите, при популяризиране на челен опит.

Движението „Агитаторът — в авангарда на борбата за повсеместна интензификация" придава по-целенасочен и действен характер на политическата агитация. Справедливо е искането на много агитатори своевременно, системно и компетентно партийното и стопанското ръководство на комбината да ги информират за всяка конкретна дейност или задача, за хода на тяхното изпълнение.

Важно средство за повишаване на социалната активност на трудовия колектив е правилното формиране на общественото мнение. Определена положителна роля за това имат нагледната агитация и политическата украса на комбината. Те сполучливо отразиха Националното съвещание по качеството, чествуването на 100 години от рождението на Георги Димитров и 75 години от създаването на корабостроителния завод. В търсенето на най-ефективно въздействие в малкия трудов колектив се възродиха „мълниите" и „тревогите", които с реализма и актуалността си будят мисълта на работниците и ги подтикват към активни действия за положително изменение на социалната практика. Но докато комбинатската външноцехова политическа украса е на първо място в окръга и оказва силно идейновъзпитателно въздействие за повишаване на обществената активност, то ефективността на политическата украса в цеховете е твърде „пасивна". Все

Digitized by Google

още там тя не е подчинена на един замисъл, на една идея, често изпада в плен на дребнотемието, с което се откъсва от реалната конкретна обстановка. Придаването на динамичност, конкретност и актуалност на вътрешноцеховата нагледна политическа агитация, на цялата идейно-политическа работа е необходимо условие за висока социално-политическа активност.

Ефикасна форма за общуване на ръководителите с работниците в комбината са единните политически дни. При тези контакти с отговорни партийни, държавни и стопански ръководители работниците правят предложения по внедряването на новия икономически механизъм, бригадната организация на труда, за издигане качеството на продукцията.

Комбинатската партийна организация след Националното съвещание по качеството своевременно оцени нарастващата роля на нравственото възпитание за формирането и повишаването на социалната активност на работниците. Научнопрактическата конференция „Стопанският ръководител — политически деец с високи нравствени качества" е един ориентир за създаването на комунистически морални ценности.

Едновременно с идейновъзпитателното въздействие за формирането на комунистически нравствени отношения в трудовия колектив успешно се използват и лостовете на новия икономически механизъм. Навременните проверки на комисиите за народен контрол също положително влияят за издигане на социалистическата дисциплина и отговорност като условие за високо качество и ефективност на всяка конкретна дейност.

Всичко това допринася за решаването на важната и актуална задача на идейно-политическата работа — повишаване социалната активност на работниците в комбината.

●

Грижата на първичните партийни организации за усвояването на марксистко-ленинската теория, на комунистическата идеология е неотделимо свързана с усъвършенстване управлението на общественото производство, с повишаване на неговата ефективност и качество, а всичко това е немислимо без въвличането на трудещите се в творчески активна работа. Ако липсва социална инициатива, ако не присъствува творческо начало, тогава тяхната активност ще бъде под равнището на съвременните изисквания. Творчеството е съзидателен процес, при който човек създава самостоятелно нещо ново по замисъл и оригинално по изпълнение.

В резултат и на идейно-политическата и организаторска работа на първичните партийни организации в редица трудови колективи на Варненски окръг възникнаха ценни инициативи. Разгърна се движението „Територия с гарантирано качество". С голям социално-икономически и идеологически ефект са инициативите на екипажите на корабите „Вихрен" и „Мальовица" за високо качество и дисциплина, на бригадата на Добра Помакова от „Елпром" за удвояване гаранционния срок на изделията, на изтъкнатия домостроител Стоян Желязков за работническа гаранция върху качеството на жилищното строителство и др.

Израз на активна творческа позиция на трудещите се, ръководени от първичните партийни организации в окръга, е разгърналото се широко движение на изобретателите и рационализаторите. През годините на осмата петилетка направените рационализаторски предложения се увеличиха с 20,8 на сто, внедрените — с 13,3 на сто. Реализиран е икономически ефект за над 40 милиона лева.

Digitized by Google

Поради всичко това извънредно важно качество на социалната активност сега е творчеството, разбирано в широкия смисъл на това понятие като процес, който протича във всички области на обществения живот при търсенето и намирането на нови и верни решения на актуалните социални проблеми. Там, където първичните партийни организации полагат грижи и внимание за утвърждаването и засилването на творческото начало в дейността и поведението на трудещите се, резултатите са чувствителни.

Организираността на идейно-политическата работа сега излиза на преден план, придобива първостепенно значение за издигане равнището на социалната активност. Тя е качество преди всичко на първичните партийни организации и едновременно основно изискване към тях. То определя организираността в производството и в цялостния социален живот. Тъкмо поради това решаващо значение в целия комплекс от задачи — качество, дисциплина, производителност на труда и повишена социална активност — има усъвършенстването на организираността в трудовите колективи. Колкото по-висока е тя, толкова по-благоприятни са предпоставките за укрепване на социалистическата дисциплина. Но организираността в действията е невъзможна, ако всеки трудещ се не осъзнае, че е необходимо да спазва определен порядък, режим, съгласуваност, за да се изпълняват отговорно и в срок поставените задачи — в основата на дисциплината стои идейната убеденост в политиката на партията и държавата. Или — организираността и съзнателната дисциплина са критерии за социална активност. Тя е още по-висока, когато формираните марксистко-ленински убеждения се превърнат в траен мотив на поведение в практическата дейност, в масовото обсъждане и приемане на насрещните планове, в личните и колективните творчески планове на трудещите се — работници и специалисти, в които се включват разкритите резерви и организационно-техническите мероприятия за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, за повишаване на производителността на труда и качеството на продукцията, за икономия на суровини, материали, горива, труд и т. н. Подобряването на идейно-политическата и организаторската работа на партийната организация в ТЕЦ „Варна" помогна да се осъществи на практика комплексният подход при приемането на насрещния план на предприятието за 1984 година. Планът е разгледан и обсъден с актива и разяснен пред целия колектив. Компетентността на партийното ръководство в решаваща степен допринесе значително да се намали администрирането, бюрократизмът, книжнината и с това да се разшири демократизмът в управлението и ръководството на производството. Приносът на целия колектив най-ярко се проявява в направените предложения за подобряване на производствения процес. От 683 предложения за 1981 г. те нарастват на 1629 за 1982 г., за да достигнат 2419 през 1983. Рязко се увеличи броят на внедрените предложения. Докато през 1981 г. са внедрени 65 задачи с икономически ефект 720 000 лева, през 1982 г. те са 116 с икономически ефект 1 129 000 лева. През 1983 г. броят на внедрените задачи нарасна на 168.

Ролята на идейновъзпитателната работа за повишаване социалната активност на трудещите се е тясно свързана с решаването на съвременните проблеми, с организирането на все по-сложните практически задачи, които изискват идеологическо осмисляне, с определяне целите и задачите на обществото както на сегашния етап, така и в перспектива.

Никола ГЕНОВ

Digitized by Google

ПОД ЗНАМЕТО НА СОЦИАЛИЗМА

На 14 и 15 май 1984 г. в Прага се състоя четвъртото съвещание с главните редактори на списанията на комунистически и работнически партии. То имаше за задача да обмени и обобщи опит как списанията на братските партии осветляват проблемите на първичните партийни организации и помагат да се повишава тяхната роля.

В работата на съвещанието участвуваха делегации, ръководени от главните редактори от следните партии: Народно-демократическата партия на Афганистан — Мохаммад НАНГАЙ — заместник-главен редактор на списание „Хаквикате Эквалабе Саур" („Правда на Априлската революция"); Българската комунистическа партия — Петко РУСЕВ, член на ЦК на БКП и главен редактор на списание „Партиен живот"; Унгарската социалистическа работническа партия — Шандор ЛАКОШ, член на ЦК на УСРП, главен редактор на сп. „Партелет"; Комунистическата партия на Виетнам — Ву ВАН, главен редактор на сп. „Строителство на партията"; Германската единна социалистическа партия — Вернер ШОЛЦ, член на Централната ревизионна комисия на ГЕСП и главен редактор на сп. „Нойер вег"; Народно-революционната партия на Кампучия — Киеу КАНХАРИТХ, главен редактор на списание „Кампучия"; Комунистическата партия на Куба — Хорхе КАНЕЛА, главен редактор на сп. „Ел милитанте комуниста"; Народно-революционната партия на Лаос — Софа КХОДФУТОНЕ, заместник-завеждащ отдел „Пропаганда и идеология" на ЦК на Народно-революционната партия на Лаос; Партия „Фрелимо" — Мозамбик — Хозе КВАНТОРЗЕ, завеждащ отдел „Информация" на ЦК на Фрелимо и завеждащ редакционната група на сп. „Воз де Фрелимо" („Гласът на Фрелимо"); Монголската народно-революционна партия — Батмонхийн ЛИГДЕН, член на Централната ревизионна комисия на МНРП и главен редактор на сп. „Намын амьдрал"; Полската обединена работническа партия — Игор ЛОПАТИНСКИ, главен редактор на сп. „Жиче партии"; Румънската комунистическа партия — Паул РАДОВАН, главен редактор на сп. „Мунка де партид"; Комунистическата партия на Съветския съюз — Михаил ХАЛДЕЕВ, заместник-председател на Централната ревизионна комисия на КПСС и главен редактор на сп. „Партийная жизнь"; Комунистическата партия на Чехословакия — Йозеф ВАЛЕНТА, член на Централната контролно-ревизионна комисия на ЧКП и главен редактор на сп. „Живот страни"; Комисията по организация на партията на трудещите се на Етиопия (КОПТЕ) — Десалегп ГЕБРЕ, заместник-главен редактор на Централния орган на КОПТЕ „СЭРТО АДЭР"; „Въпроси на мира и социализма" — Юрий СКЛЯРОВ, кандидат-член на ЦК на КПСС и главен редактор на списанието.

Съвещанието бе открито от ЙОЗЕФ ВАЛЕНТА.

Първото заседание бе ръководено от ПЕТКО РУСЕВ. Той даде думата на:

Digitized by Google

Михаил Халдеев

— Времето след XXVI конгрес на КПСС е наситено с крупни събития в обществено-политическия живот на страната. В периода, когато се активизират всички процеси за по-нататъшното усъвършенстване на развития социализъм, се налага още повече да се издига ръководната роля на КПСС. Първичните партийни организации заемат особено място в организаторската и политическата дейност на партията. Важно условие за успешното решаване на големите задачи е винаги да се прилага ленинският стил на работа, да се повишава качеството във всяка партийна работа...

Партийните организации полагат големи усилия за изпълнението на Производствената програма. Ние придаваме особено значение на тази тематика. За това свидетелствува и книгата „Партийната работа на село", която е подготвена въз основа на материали, които са поместени в списанието.

Списание „Партийная жизнь" отпечатва статии за партийния контрол, който се упражнява от първичните организации. Поставили сме си задача да обобщим и теоретически да осмислим този опит.

Партийните организации постоянно се грижат за възпитанието на младите комунисти. Нашият стремеж е да помагаме те дълбоко да осъзнаят Програмата и Устава, да намират личното си място в осъществяването на задачите, които стоят пред страната. В продължение на две години публикувахме теоретични и научно-методически статии по възлови проблеми на партийното строителство, на основата на които сега се издава книгата „Школа за младите комунисти". На страниците на списанието се води обмяна на мнения за това как се повишава ролята на всяка организация. Имаме постоянна рубрика „Задочен семинар със секретарите на партийните организации". В нея се поместват материали, които помагат на партийните активисти да овладяват политическия метод на ръководство. В рубриката „Стил на работа на партийния комитет и неговия апарат" се обменя опит, дават се предложения за утвърждаването на творческия стил на работа. Част от тези материали са в основата на издадената книга „Партийният комитет и неговият апарат".

Разобличавайки подривните действия на класовия противник, комунистите се стремят ярко да разкриват характерните черти на съветското общество.

Важна дейност на първичните организации, на всеки комунист е да пропагандират миролюбивата политика на страната ни и да разобличават американския империализъм. Особено внимание се отделя на проблемите за патриотичното и интернационалното възпитание на младежта...

Мохаммад Нангай

— Борбата за създаване на ново социалистическо общество е първостепенна задача на нашата партия. В началото срещнахме много трудности. Нямахме опит. За четири години вече имаме успехи. В условията на необявена война действува контрареволюцията, подпомагана и насочвана от САЩ. В тази обстановка една от важните ни задачи е да сме добри пропагандатори. В отделни статии се занимаваме с проблемите на строителството на новото общество. Ние описваме геройствата на храбреците, публикуваме факти за контрареволюцията. А това е много важно за хората. В списанието имаме страници за черния лик на контрареволюцията. Тя представлява голям интерес за читателите. В рубриката „Ние разобличаваме" отпечатваме интересни статии с фотографии. Това за нас е от особено значение, защото много голяма част от населението е неграмотно.

Списанието е трибуна за разпространение на положителен опит. Публикуваме страници от живота на партията, теоретични статии по партийно строителство. Заслужава да се отбележи, че много от материалите ни се обсъждат във всички партийни организации. Даваме и материали за контролно-ревизионната комисия. Имаме рубрика за писмата на читателите. Към нас хората се обръщат с много въпроси. На всички отговаряме с ценни съвети. Публикуваме статии за сътрудничеството със социалистическите страни и най-вече със СССР...

Хорхе Канела

— Куба е обект на Рейгановата политика. САЩ са насочили огромни политически средства срещу нашата родина. Много са радиопредаванията, които денонощно бълват огън срещу свободна Куба. Използват се терористически действия, саботажи. При тази изключително трудна обстановка нашата партия полага усилия да се издига ролята на първичните партийни организации, да се повишава дисциплината във всяко звено. Кубинската комунистическа партия има две основни

Digitized by Google

задачи: отбраната на страната и повишаването на производството. Във всичко това решаваща е ролята на комунистите...

Нашето списание следи отблизо тези процеси. Ние правим критически анализ на проблемите и така ги публикуваме. Неотдавна например анализирахме рентабилността на производството и това бе отпечатано в списанието.

Киеу Канхаритх

— Страната ни пет години воюва против империализма. Сега борбата е за укрепването на марксистко-ленинската партия. През 1979 година дойде нашата победа. Населението бе бедно, политически неорганизирано...

Четвъртият конгрес на партията прие да се създаде марксистко-ленинска партия.

Как списанието ни помага на революцията?

Вредното влияние на опортюнизма, буржоазния национализъм и пр. са явленията, против които се борим постоянно. Ние имаме разнообразни форми на работа. Отпечатваме статии, които са посветени на всекидневните събития. Стремим се да повишаваме политическото равнище на хората и преди всичко на членовете на партията. Показваме и опита на първичните организации.

Нашето издание е младо, каквато е партията ни. Ние се борим и ще победим, тъй както ще победи революцията в целия свят.

Шандор Лакош

— Нашата партия отделя заслужено внимание на първичните партийни организации. Редакцията се стреми правилно да тълкува политиката на партията, за да помага те успешно да решават поставените им задачи. Ние изтъкваме, че партийната организация отговаря за политическия живот в колектива. Тя не само механически, а творчески претворява решенията на по-вишестоящите партийни органи. Неин пръв дълг е да бъде политически ръководител на работното място...

Нашето списание се стреми дейността на първичните организации да намира достойно място в неговите страници. То поднася на читателите си интересни материали, с които се обменя опит, подсказват се инициативи, насочват се в тяхната дейност. Това е принос в решаването на задачите, които поставят конгресите на партията и нашият Централен комитет.

Батмонхийн Лигден

— Централният комитет на Монголската народно-революционна партия отделя голямо внимание за повишаване ролята на първичните партийни организации. Списанието има пръв свой дълг да дава простор в страниците си на тяхната дейност. Имаме рубрика „Боеспособността на партийните организации". В нея се описва интересен опит, води се борба против формализма, шаблона и бюрократизма, възпитават се комунистите в дух на висока взискателност и отговорност. Често публикуваме статии за обучението на секретарите на първичните организации, за работата на партийните комитети, за да се повишава тяхната роля. Зачестиха материалите, в които се спираме на партийния контрол над дейността на стопанските ръководства.

Имаме рубрика „Школа за младите комунисти". В нея се отделя голямо място на въпросите, свързани с желанието на хората да влязат в партията, и за обучението на новоприетите.

Много са кореспонденциите и репортажите, които показват добър опит на партийните организации, на ролята на партийните събрания и поръчения и пр.

Вернер Шолц

— Главното, за което пише списание „Нойер вег", е обезпечаването на мира. Ние обясняваме нашата позиция на комунистите и трудещите се за осигуряването на мира, в подкрепа на предложенията на СССР и социалистическите страни.

Списанието показва икономическата стратегия на ГДР.

Безспорно е, че борбата за мир и укрепването на социализма са двете най-

Digitized by Google

важни задачи в дейността на партийните организации.

Нашата партия води открит диалог с трудовите колективи по проблемите, които вълнуват хората. Списанието разработва много въпроси като: задачите на СССР и други страни за укрепването на световния мир, проблемите на икономиката, агресивния характер на империализма и пр.

В редица материали се споделя опит. Подготвяме много публикации, които са свързани с годишнината от създаването на ГДР...

Софа Кходфутоне

— След срещата в ГДР международната обстановка стана много опасна благодарение на Рейгановата администрация. Има стремеж да се унищожат страните от Индокитай.

Ние си даваме сметка за напрежението в света и отстояваме с всички сили свободната си социалистическа родина. Нашето население подкрепя партията. Бастион на социализма в Индокитай са Лаос, Кампучия и Виетнам. Имаме много недостатъци, но уверено вървим по пътя на социалистическото строителство. Стремим се партията ни да бъде силна, да е марксистко-ленинска и в този дух да възпитава хората.

Паул Радован

— Списанието претворява в дела решенията на конгреса и на Националната партийна конференция. Миналата година в трудни икономически условия партията мобилизира трудещите се от промишлените предприятия и имаме успехи в сравнение с 1982 година. Стремежът е да се повишава ролята на партийните организации.

Списанието ни има рубрика „Първичната организация и колективът". В Румъния в продължение на много години има създадени съвети на трудещите се. Това е система на колективно ръководство от представители на работническата класа, на селяните, интелигенцията. В тях влизат: председателят на партийната организация, профпредседателят, представители на Комсомола и на административното ръководство. Три пъти в годината се свикват общи събрания на трудещите се. Списанието отразява всичко това. Публикуваме статии за качественото укрепване на първичните организации, за обмяна на опит и пр.

Игор Лопатински

— У нас продължава процесът за укрепване на първичните партийни организации, за сплотяването им, за да построим успешно социализма в страната ни.

Деветият конгрес на партията постави задача да се повишава ролята на партийните организации. Стремежът е да се прилага партийност в решаването на задачите.

Нашето списание чрез репортажи, беседи и прочие отпечатва материали по този проблем.

Вниманието на партийните дейци, на кадрите е насочено да се издига ролята на първичните организации за сплотяването на комунистите и настъпателно да се изпълняват задачите, които поставя партията.

Отделяме много място за опита на братските партии, за международното комунистическо и работническо движение, за онова, което вълнува хората.

Хозе Кванторзе

— Нашият народ храбро се бори срещу расисткия режим на Южноафриканската република. Хората, които ни нападат, са престъпници. Наша първа задача е да ги ликвидираме.

В Мозамбик победиха идеите на Маркс, Енгелс, Ленин.

На нас е ясно, че само при добра икономическа база може успешно да се върви напред, да има и трайни успехи. Централният комитет на партията взе решение за издигане ролята на партийните организации.

Сега в нашата партия се обръща голямо внимание за приемането на нови членове, особено жени и младежи. Младото поколение с оръжие защищава родината. Жените активно участвуват в общественополитическия живот на страната. Те с оръжие в ръка преследват бандитите.

Партията обръща голямо внимание на икономиката...

Digitized by Google

Йозеф Валента

— Комунистите в Чехословакия са велика сила в развитието на страната. Ние се учим от КПСС. Особено внимание отделяме за повишаване на качеството на партийните редове. В партията се приемат класово осъзнати хора. За издигане подготовката на кандидатите за встъпване в партията се организират специални курсове. Имаме рубрика „Млади комунисти", в която отпечатваме материали по тези проблеми.

На първичните партийни организации се придава голямо значение. Стремежът е да се публикуват статии, които са свързани с авангардната роля на комунистите, с качеството на работата във всички сфери на живота.

Контролът за изпълнението на едни или други задачи е постоянен метод в дейността на първичните организации.

Списанието следи отблизо живота на партията и го отразява в своите страници. Имаме рубрика „Фактите говорят". В нея поместваме разобличителни материали за буржоазната идеология, борбата на народа в строителството на социалистическото общество.

Нашата партия е в тясно сътрудничество с КПСС във всички области. Това са отношения, които почиват на пълно доверие помежду ни. Чехословашката комунистическа партия правилно оценява марксистко-ленинския подход на КПСС по всички въпроси. Списанието показва това в страниците си.

Ву Ван

— През 1965 година бе прието решение да се издава списание „Строителство на партията". То разяснява строежа на партията и нейното развитие. Ние следваме марксистко-ленинския път, начертан от Хо Ши Мин. Списанието се интересува от идеологическия живот на партията. Зорко следим и съдействуваме за изпълнението на плана на страната ни. Всички първични организации имат задължението да помагат за осъществяването на задачите. И това намира място в списанието ни.

Обръщаме внимание за дейността на партийните организации във всички отрасли. Запознаваме читателите с положителните и слабите страни на първичните организации, за готовността на народа ни за отбраната на родината.

Полагаме усилия да укрепваме доверието на хората в партията. Пропагандираме миролюбивите марксистко-ленински принципи, говорим за опасността от войната, която подготвят империалистическите държави.

Без системната братска помощ на СССР и останалите социалистически страни ние не бихме могли да направим онова, което е сторено сега в нашата страна.

Десалегп Гебре

— За мен е висока чест да участвувам в това съвещание. Етиопия е революционна сила против империализма. Нашата революция от февруари 1974 г. има антиимпериалистически характер. Тя има две цели: борбата срещу империализма и борбата с феодализма. Страната ни може да укрепва чрез създаването на силна икономика. Днес тя се развива в полза на народа. Приехме исторически мерки, като национализирахме банките и търговията. Всички граждани станаха равноправни.

Ние имаме подкрепата на СССР и останалите социалистически страни. Разбираме много добре, че е повече от необходимо да полагаме усилия за повишаване социалистическата съзнателност на хората.

Много неща, които се раждат у нас, са плод на социалистическия интернационализъм, на помощта на социалистическите страни.

Партията се изгражда на ленинските принципи.

Имаме широк обмен на информация със социалистическите страни. Правителството ни отделя голямо внимание на средствата за масова информация. Нашата роля е да разпространяваме идеите на марксизма-ленинизма, да водим борба за мир и комунизъм.

Списанието ни системно отделя внимание за издигане образованието на хората, разпространява идеологията на партията...

Петко Русев

— За ръководство на нашата дейност ни е служила постановката на Дванадесетия конгрес на партията: „Да се повишават ролята и отговорността на първичната организация, да се превръща тя действително в ръководно политическо ядро на трудовия колектив и първообраз на неговото бъдещо състояние".

Digitized by Google

През есента на 1983 и началото на 1984 г. др. Тодор Живков изнесе седем лекции в Академията за обществени науки и социално управление на ЦК на БКП, в които разработи основни въпроси на развитото социалистическо общество. Те са методологическа основа за дейността на целия редакционен колектив. Това наложи да излезем с шест консултации в помощ на партийния секретар.

Нашата партия отделя огромно внимание на първичните партийни организации. За да отговорим на съвременните изисквания, съсредоточихме силите си върху разработването на някои основни моменти и страни от този ключов проблем на нашето развитие.

Как подходихме?

Отделихме по-голямо внимание на теоретическото изясняване на понятията, като в центъра на тежестта поставихме качеството и ефективността на партийната дейност. Поместихме материали, в които изяснихме какво разбираме под понятието качество в партийната работа. Организирахме дискусии за творческия подход и борбата против формализма, за партийната организация — представител на партията в колектива и на колектива в партията, и пр. Редовно публикуваме консултации за бюрото като изпълнителен орган на партийната организация.

У нас току-що завърши Националната партийна конференция, посветена изцяло на проблемите за качеството. Сега ще засилим още повече нашите разработки в тази област.

Много време отделяме за изясняване на темата — първичната партийна организация като представител и на партията, и на колектива...

Започнахме системно да разясняваме някои нови характерни моменти в провеждането на партийния контрол.

Напоследък отделяме по-голямо внимание на проблемите, които са свързани с понататъшното демократизиране на партийния живот. Всичко това осветляваме чрез статии, кореспонденции и пр. Организирахме и интересна дискусия, в която участвуваха десетки комунисти...

Досега пишехме за личния принос на комуниста, за активната му позиция. Това вече не е достатъчно. Критерий за активността му сега е не само неговият личен принос, а и колко хора води след себе си. Ето защо много материали публикуваме за мястото и ролята на партийната група в тази насока.

Стремим се в годината да излизаме примерно четири пъти със сериозни, крупни критични материали по стила на местните органи и ръководства, които имат принципиално значение, свързано с Устава на БКП. Редовно поместваме отговори на въпроси, отзиви от писма и сигнали на читателите. Открихме рубрика „Страница на редактора", в която съвсем накратко вземаме отношение към отделни прояви в живота.

Чрез статии и кореспонденции отпечатваме опит как се изменя стилът на общинските комитети по ръководството на първичните партийни организации.

Цялата наша дейност разглеждаме и като интернационално задължение. Редовно поместваме материали от братските партии, особено от КПСС.

Списанието ни със статии и коментари неотстъпно осъществява политиката на нашата партия — класово чиста и интернационално ясна. Политика на всестранно сближение със Съветския съюз, на сътрудничество с братските партии...

Юрий Скляров

— Обсъжданата тема е важна и за списание „Проблеми на мира и социализма".

Линията на списанието се определя периодически от съвещанията на представителите на комунистическите и работническите партии, които разглеждат неговата дейност и дават насоките за предстоящия период. На последното съвещание бе изтъкната необходимостта широко да се осветляват въпросите, които са свързани с дейността на партийните организации.

В брой първи на 1982 г. редакцията започна да публикува цикъл от материали за характера на комунистическите организации. Пред авторите бе поставена задача да показват как в съвременните условия комунистите изграждат своите партии, как съчетават богатия опит, натрупан в комунистическото движение, с конкретните задачи, които възникват пред тях. За две години, през които съществува този цикъл, свои мисли и опит споделяха другари от Виетнам, Гърция, Индия, Канада, САЩ и др.

Интересът към проблемите на партийното строителство, към опита за издигане ролята на комунистическите организации и укрепването на връзките им с масите е голям. И затова редакцията откри нов цикъл — за критериите и ефективността на партийната работа.

В статията си членът на Политбюро на ЦК на Комунистическата партия на Гърция Костас Цолакис разказа за опита на тяхната партия. Нашият колега Петко Русев сподели опит за работата на българското списание „Партиен живот".

В рубриката „Из живота на партиите" има раздел „Информация за нов опит". Тук се печатат интервюта, репортажи на партийни теми, а също и съобщения за важни партийни документи.

Всекидневната практика на сп. „Проблеми на мира и социализма", в което участвуват 65 представители на братски партии, ни убеждава в това, че братските партии придават огромно значение на обмяната на мнения и опит по въпросите на партийното строителство.

Собствена информация

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СОЦИАЛНАТА ПРОГРАМА НА ПАРТИЯТА — ДЕЛО НА ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ

Симеон Радев, Димитър Каменов

В книгата се разглежда мястото на трудовия колектив при осъществяване социалната програма на партията в условията на новия икономически подход и неговия механизъм. Авторите показват връзката между социалната политика на партията и социалното развитие в светлината на новата роля на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост. Значително място те отделят на социалния план на колектива като съставна част на насрещния план, анализират връзките и единството в подхода при планиране на социалното развитие и усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Голямо внимание те отделят на ролята и отговорността на партийните и обществените организации за по-нататъшно издигане равнището на социалната дейност на трудовия колектив. Книгата е предназначена за специалисти-икономисти, партийни и стопански кадри, за пропагандисти и участници в системата на икономическото образование.

ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ВНЕДРЯВАНЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Цочо Куманов, Цветан Митров

Авторите разглеждат в теоретически и практически аспект дейността на партийните организации по ръководството на изключително важна сфера — внедряването на научните изследвания в практиката. Те се спират на такива възлови за науката и партийната практика въпроси като ефективната връзка на научната, инженерно-внедрителската и партийно-организационната дейност, овладяването на стратегическата задача за високо качество и др. Въз основа на опита на Ленински районен комитет на БКП — София авторите разкриват ролята на партийните организации в процеса „изследване—внедряване". Изданието представлява интерес за ръководители и организатори на научни изследвания и на процеса на внедряване, за партийни кадри, работещи в областта на науката и внедряването, и за всички, които се стремят да проникнат по-далеч в механизмите на съвременната наука и материализирането на научните резултати.

РАБОТАТА С НОВОПРИЕТИТЕ КОМУНИСТИ

Димитър Петков

Тази книжка от „Библиотечка на партийния секретар" на Партиздат е посветена на въпроса за грижите на първичните партийни организации, на техните бюра и секретари за новоприетите комунисти. Анализирайки дейността на редица партийни организации, авторът насочва вниманието върху ония форми и средства на работа с новите, свежи сили в партията, които най-резултатно биха допринесли за правилното им развитие и оформяне като активни бойци за изграждането на развитото социалистическо общество. В своето изложение той се спира на въпроса за подбора на кандидатите и предварителните грижи за тях, върху подготовката на събранието за тяхното приемане и по-нататъшното въздействие на партийната организация върху тях. В помощ на партийните секретари се дават примери на планграфици на школи за обучение на новоприетите комунисти, примерен списък на теми за реферати, показан е опитът на някои клубове и секции към кабинетите по партийно-организационната дейност за работа с новото попълнение в партията.

НОВ ПОДХОД В ПОВИШАВАНЕ ЖИЗНЕНОТО РАВНИЩЕ НА НАРОДА

Георги Бабурски, Йордан Бойчев

Грижата за човека е ръководно начало в политиката на партията и особено на сегашния етап, когато на широк фронт се изгражда зряло социалистическо общество. В книгата се осветляват процесите по претворяването на Декемврийската програма за повишаване жизненото равнище на населението като израз на творческо обогатяване и развитие на априлската линия на партията в областта на социалната политика, като дело на трудовите колективи, дело на народа. Авторите обръщат особено внимание на материалната основа за реализирането на Декемврийската програма — изграждането на материално-техническата база на развитото социалистическо общество, всестранната интензификация на народното стопанство, последователното прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм. В тази връзка те разглеждат въпросите за новия подход на формиране на доходите, на задоволяване потребностите и личното потребление, както и на подобряване на жизнената среда, на по-пълното обвързване на платежоспособното търсене на населението с предлаганите стоки и услуги.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

МЕЖДУНАРОДНОТО РАБОТНИЧЕСКО ДВИЖЕНИЕ

Въпроси на историята и теорията

Том 5

В този том се изследват проблемите на международното работническо и комунистическо движение от 1924 до 1945 година. Изданието (в превод от руски език) е дело на колектив от съветски автори с ръководител С. С. Саличев, д-р на историческите науки, и увод от академик Б. Н. Пономарьов. Авторите на петия том всестранно показват характера и особеностите на борбите на работническата класа в изпълнение на нейната световноисторическа мисия на този етап от революционното преустройство на света. В **първата част на тома** се разглеждат ролята на работническата класа в изграждането на социализма в СССР (1924—1937 г.), нейният велик подвиг в прокарването на новия път на историческото развитие. През годините на първите петилетки, по време на социалистическата индустриализация и на преустройството на селското стопанство окончателно се формират новите производствени отношения. Създава се политическа система, в която съзнателните усилия на трудещите се стават източник и опора на невиждано явление в социалния живот — плановото ръководство на стопанството. Класовите антагонизми и междунационалните вражди изчезват, образуват се социалистическите нации и народности, новите отношения между хората, доброволното сътрудничество и безкористната взаимопомощ стават отличителни черти на обществените взаимоотношения на територията на огромната държава. През този период превръщането на социализма от идеал в реалност е най-значителният резултат от световния революционен процес, то става главната гаранция за неговата необратимост и най-важният фактор за придвижването му напред.

Втората част на тома отразява класовите битки на пролетариата, които протичат вече при дълбоко променена обстановка, под въздействието на вече оформилото се във всички свои черти основно противоречие на епохата — противоречието между света на капитализма и света на социализма. Първостепенна задача на комунистите е всестранното укрепване на техните партии, разширяването на влиянието им сред масите в хода на борбата за единство на самата работническа класа и за привличане на другите демократични сили на нейна страна.

В третата част на книгата се разглежда подемът на националноосвободителното движение в Азия, Африка и Латинска Америка. Най-важното постижение на работническата класа в Азия и Африка през тези години е нейното организационно оформяне, израз на което са образуването и развитието на комунистическите партии. Централно място в освободителното движение в Латинска Америка заема борбата за икономическа независимост. **Четвъртата част на тома** е посветена на международната работническа класа през годините на Втората световна война. Фашизмът съчетава своите завоевателни, империалистически планове с класовите цели за разгрома на комунизма и преди всичко на Съветския съюз. Решаващата роля на Съветския съюз в антифашистката война в огромна степен допринася за нарастването на авторитета на социализма, на работническата класа и нейния авангард — комунистическото движение.

20700

Цена 0, 35 лв.

16 41 21

Digitized by Google

Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

GENERAL LIBRARY - U.C. BERKELEY

B000273222

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Digitized by Google